

ಮಹಾಕವಿ ಅರ್ಥಚದೇವ ವಿರಚಿತಂ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಮರಾಣಂ

ಗದ್ಯಾನುವಾದ
ಆರ್.ವಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು
ಪಂಪಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮

ಮಹಾಕವಿ ಅಗ್ಗಳದೇವ ವಿರಚಿತಂ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣಂ

ಗದ್ಯಾನುವಾದ
ಆರ್.ವಿ.ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಶುಭವಾಗಲಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

ಪಂಪಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ

ಬೆಂಗಳೂರು- ೫೬೦೦೦೮

CHANDRAPRABHA PURANAM by Aggladeva, Original Text with
prose rendering in Kannada, by : R.V. Kulakrni
Published by : Kannada Sahitya Parishat
Pampa Mahakavi Road, Chamarajapet, Bangalore - 560018
Pages : 710+xxii Price : Rs. 250=00 : 2004

ಮುದ್ರಣ ವರ್ಷ : ೨೦೦೪
ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೦೦೦
ಬೆಲೆ : ಎರಡು ನೂರ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು
© ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದೆ.

* * *

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಪುನರೂರು

* * *

ಮುದ್ರಣ : ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ. ಅಚ್ಚುಕೂಟ ಆಫ್‌ಸೆಸ್, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು,
ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೧೮

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನುಡಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಕೈಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ೮೯ ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಪರಿಷತ್ತು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಧಾನವಾದುದಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಹಲವಾರು ಮಹನೀಯರ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಷತ್ತು ಹೊರತಂದಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೂ ಸೇರಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

‘ಮಹಾಕವಿ ಅಗ್ಗಳದೇವ ವಿರಚಿತಂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣಂ’ ಕೃತಿಯು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಶೇಷ ಅನುದಾನ ನೀಡಿ ಉಪಕರಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಂಕೃ ೧೭೨ ಕಸಧ ೨೦೦೩ ದಿನಾಂಕ ೧೬-೩-೨೦೦೪, ಈ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಷತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿದೆ.

‘ಮಹಾಕವಿ ಅಗ್ಗಳದೇವ ವಿರಚಿತಂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣಂ’ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಹೃದಯ ಕಾವ್ಯಾಸ್ತಕರು, ಸಂಶೋಧಕರು, ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವ ಶ್ರೀ ಆರ್.ವಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುದ್ರಣಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಪುನರೂರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಪೀಠಿಕೆ

ಎಂಟನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಮರಾಣವು ಪ್ರಾಚೀನ ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕಾವ್ಯ. ಅಭಿನವವಾದಿ ವಿದ್ಯಾನಂದನ “ಕಾವ್ಯಸಾರ”ದ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ “ಅಗ್ಗಳ ಲೀಲಾವತಿ” ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಸಾರವೆಂಬ ಪದ್ಯಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳು ಉದ್ಭೂತವಾಗಿವೆ. ರಸರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿಯೂ, ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಮರಾಣದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೬೦ ರಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿರಣ್ಯ ಗರ್ಭಕವಿಯ “ವಿಶ್ವಪರೀಕ್ಷಣ”ದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಮರಾಣದ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕಾವ್ಯರಸಿಕರಿಗೂ, ರಸಾಲಂಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ, ವೈಯಾಕರಣರಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗುವ ಅನೇಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಡಗೊಂಡ ಈ ಕಾವ್ಯ ಕಾವ್ಯಕಲಾನಿಧಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಐದನೆಯ ಕುಸುಮವಾಗಿ ೧೯೦೧ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು, ಓದುಗರಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಗಳು ಈಗ ಅಲಭ್ಯವೆನಿಸಿದುದರಿಂದ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅನುವಾದಕ ಮಂಡಲಿ ಅನುವಾದ ಸಹಿತವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಕವಿ ವಿಚಾರ :

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಮರಾಣದ ಕರ್ತೃ ಅಗ್ಗಳದೇವ. ಮೂಲಸಂಘ ದೇಶೀಗಣ ಪುಸ್ತಕ ಗಚ್ಚ ಕೊಂಡಕುಂದಾಸ್ವಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ವಿನಯಾಗ್ರಣಿಯೂ ವಿಮಲ ಸ್ವಭಾವದವನೂ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು. (೧-೫೩) ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಶಾಂತೀಶ; ತಾಯಿ ವಾಚಾಂಬಿಕೆ. (೧-೫೪) ಇಂಗಳೇಶ್ವರದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನು ಈತನಿಗೆ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆ (೧-೫೨). ತ್ರೈವಿದ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆನಿಸಿದ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿದೇವನು ಅಗ್ಗಳದೇವನಿಗೆ ಗುರು. (೧-೫೨ : ಮತ್ತು ಆಶ್ವಾಸಾಂತ ಗದ್ಯ). ಈ ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಕವಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ಬೀಳಗಿ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ :

ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿದೇವನತ್ಯೂ
ರ್ಜಿತ ಕೀರ್ತಿತನಾತ್ಮಶಿಷ್ಯನಿಂದಗ್ಗಳನಿಂ
ದತಿಶಯಿತ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗದೆ
ನುತಚಂದ್ರಪ್ರಭಮರಾಣಮಂ ಪೇಟಿಸಿದಂ

ಇದಲ್ಲದೆ ಈತನ ವಾಕ್ಪ್ರಗುಂಫನವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಹೊಗಳಿ, ವಿನೇಯ ವಿಪಶ್ಚಿದ್ ವೃಂದವು “ಕೇವಣಿಸು ವಾಕ್ಸರ್ವಣದೊಳೊಲವಿಂ ಸಂದ ಜನಚರಿತರತ್ನಮಂ” ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿ, ಅವರ ಅನುಜ್ಞೆಯೂ ತನ್ನ ಕೃತಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಕವಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ (೧-೬೦). ಬಲ್ಲವರು ಬಂದು ಹೊಗಳಿ “ಬರೆ”ಯೆಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿತ್ತುದೇ ತಮ್ಮ ಕೃತಿ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದು ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳ ವಾಡಿಕೆ. ಇದು ಕೇವಲ ವಿನಯಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿರಲಾರದು. ಮಹಾಗ್ರಂಥರಚನೆಗೆ ಮೊದಲು ಬಿಡಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಶಾಸನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಇತರ ಚಿಕ್ಕ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬರೆದು ಈ ಕವಿಗಳು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿರಬೇಕು. ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಪುರಾಣದ (೧-೬೦) ಪದ್ಯದ ಮೇರೆಗೆ “ವಾಸ್ತವ ಭಕ್ತಿಯುತಂ ರೂಪಸ್ತವನ ಮಣಿಪ್ರವಾಳಮಂ ಜಿನಸಾಸ್ಥಾನಸ್ತವನಮಂ” ರಚಿಸಿ ಭುವನಸ್ತುತನಾದ ಅಗ್ಗಳದೇವನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ “ಅಗ್ಗಳ”ನೆನಿಸಿದನಂತೆ. ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ.

ಗಳಪರ್ ಪವಣಿಟಿಯದೆ ಬೆಸ

ಗೊಳೆ ಸೇಣಿಂ ಲೋಕದೊಳಗೆ ವರ್ತಿಪ ಎಲಸತ್

ಕಳೆಗಳಿನಿತನಿಪಟೊಳಮ

ಗ್ಗಳಗಣಂ ತೋರ್ಪನಗ್ಗಳಂ ನೃಪಸಭೆಯೊಳ್ (೧-೫೭)

ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಈ ಕವಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಒಂದು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಸಂದಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತನಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿತ್ತೆಂದು ಕವಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ ಪದ್ಯವು ಅವನ ಬಹುಶ್ರುತತ್ವವನ್ನು ಬೆರಳುಮಾಡಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ತಾನು ಉಭಯಾಯುತ ಚಿತ್ತನೆಂದೂ ಉಭಯಕವಿತಾ ವಿಶಾರದನೆಂದೂ (೧-೫೫) ಕವಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಬರೆದಿರಬಹುದಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ ನಮಗೆ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೂ, ಅವನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ೧೨ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ೧೫೫ ರಿಂದ ೧೫೮ ಹಾಗೂ ೧೬ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ೭೭ನೆಯ ಪದ್ಯಾನಂತರ ೨೫ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ. ಉಪಮೆ, ರೂಪಕ ಹಾಗೂ ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಮವಸರಣ ಮಂಡಪದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಗಾಯನ, ವಾದನ, ನೃತ್ಯ, ರಸಶಾಸ್ತ್ರ, ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ, ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನೂ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ: ಇಂದ್ರನ ನರ್ತನ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಹುಗ್ಗಳ ರಡಕಿ ಮೊದಲಾದ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ವರಸೆಗಳೂ (೫-೭೮) ಬಿಡುವುರಿಯಣ್ಣೆ ಸೂಸುವ ಕನಲ್ಲಡಿ ಮುಂತಾದ ಕೋಟಿ ಕಾಳಗದ ವಿವರಗಳೂ (೫-೧೦೫ ಮತ್ತು ೧೦೬), ಹನ್ನೆರಡು ಹಸ್ತಪ್ರಹಾರ,

ಹದಿನೆಂಟು ಕೋಡೇಟು ಮುಂತಾದ ಆನೆವಾಂಗಿನ ಪರಿಗಳೂ (೯-೧೦೦೪)-
ಈ ಕವಿಯ ಬಹುಶ್ರುತತೆಗೆ ನಿದರ್ಶನ.

ತಾನು “ಜನಮತ ಶ್ರೀಕೋಶವೇಶ್ವ”ನೆಂದು ಅಗ್ಗಳನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದು
(೧-೫೨) ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯಲ್ಲ. ಜಿನಾಗಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸುಕರವಾಗಿ
ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೂ ಅಗ್ಗಳದೇವನು ತಾನೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ
“ವಿನಯಾಗ್ರಣಿ”. ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನರು ರಚಿಸಿದ ಕಾವ್ಯತ್ರಯಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತೆಯವೆ
ಬೆಲೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತೆಂದ ಮೇಲೆ “ಆಂ ಪೇಟ್ಟಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೋದಯ ವಿಸ್ತಾರಿಯಪ್ಪ
ಕಾವ್ಯಮಿದಮೂಲ್ಯಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾಗದೇ?” (೧-೬೬) ಎಂಬಲ್ಲಿಯೂ, “ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ನಭಮಂ ಬೆಳಪೊಂದುಳವಿಲ್ಲದಿದೊಡಂ ತಾರಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿ ತನ್ನನೆ ತಾಂ
ಬೆಳಪಂದದಿಂದೆ ಮದ್ಧಾರತಿಗಾದ್ಯಸೂರಿವಚದಂತೆ ಜನಸ್ತುತಿ ದಕ್ಷವೃತ್ತಿ ಕೈಸಾರದೊಡಂ
ಪವಿತ್ರಮಿದನಿಪ್ಪುದು ತನ್ನನೆ ತತ್ಪ್ರಸಂಗದಿಂ” (೧-೬೫) ಎಂಬಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಯು
ವಿನಯವನ್ನೇ ತೋರಿದ್ದಾನೆ. ಪಂಪನಂತೆ ಈತನು ಕೂಡ ತನ್ನ ರೂಪ
ಮೋಹಕವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ :

ನಾರೀನಯನೋತ್ಪಲ ಹೃ
ನ್ನೀರೇಜಮನೊಡನಲರ್ಚಿ ಶಶಿಸೂರ್ಯಸಮಾ
ಹಾರದಿನಾದವೊಲತುಳಾ
ಕಾರಂ ಸೌಭಾಗ್ಯಸಾರಮಾಯ್ತುಗಳನಾ (೧-೫೬)

ಈ ರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ, ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಂದಲೆ ನಿಸರ್ಗವಾಗಿ
ತನಗೆ ಬಂದುವೆಂಬ ಆತನ “ಉಪಶಾಂತತೆ” ಹಾಗೂ “ವಚಶ್ಚತುರತೆ”ಗಳು
ಜನಮನೋಹರವಾದುವು. ಪೂರ್ವ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೃತಿ ಇಕ್ಕೆ ಮೆಟ್ಟಿತೆಂಬಂತಹ
ಅಹಂಕಾರದ ಮಾತಾಗಲಿ, ಪರಮತ ವಿಡಂಬನೆಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು
ಅಗ್ಗಳದೇವನ “ವಿಮಲಿತರ ಸ್ವಭಾವ”ಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗೆಗೆ
ಆತನಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಕುಕವಿಗಳಿಗೆ ಆತನು ಅಂಜುವವನಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಿಷ್ಕರ
ವಿಮರ್ಶೆ ಬರಲಿ, ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಯವೇ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಖರಶಾಣ ಕಷಣದಿಂ ಮಣಿ
ಗುರು ತೇಜೋವೃತ್ತಿ ನೆಗಟ್ಟವೋಲಕ್ಕುಂ ನಿ
ಪ್ಪೂರ ವಾಕ್ಪಾಪಾಣ ಪರಿ
ಸ್ಫುರಿತಂ ಕೃತಿರತ್ನದೊಳ್ ಸಮುಜ್ಜಲ ಭಾವಂ (೧-೪೪)

ಈ ರತ್ನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಹಿಂದಿನವರು ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ಈಗ ನಾವು
ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು
ಕುರಿತು ಹೇಳೋಣ.

ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲ ವಿಚಾರವಾಗಿ ವಿವಾದವೇನೂ ಇಲ್ಲ. “ವಿಕಾದಶ ಶತಮುಂ ಮತ್ತೇಕಾದಶಮಾಗೆ ಶಕನ್ಯಪಾಬ್ಧಂ” ಎಂದು ಕವಿಯ (೧೬-೮೭) ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಂಥ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೮೬. ಈ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೨೦-೩೦ ವರ್ಷ ಮೊದಲು ಕವಿ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟು ದಿನ ಇದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತೆಯ ಹರಹು :

I . ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ : ೧. ಕವಿ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತೀರ್ಥಂಕರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತೆಯೂ ಒಂದಾಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೨೦ ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ದೊಡ್ಡಯ್ಯನ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಸಾಂಗತ್ಯ (೧-೧೯) ದ ಮೇರೆಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಜಿನನ ಕಥೆ “ಸಪಾದಲಕ್ಷ” ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿತ್ತಂತೆ.

೨. ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯಕೃತ ಉತ್ತರಪುರಾಣದ ೫೪ನೆಯ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ೨೭೭ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪುರಾಣ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

೩. ಅಸಗಕವಿ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣ (ಬಹುಶಃ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದುದು) ಈವರೆಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ.

೪. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೨೫ಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇದ್ದ ವೀರನಂದಿ ೧೮ ಸರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಪ್ರಭ ಚರಿತವನ್ನು ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದು, ಅಗ್ಗಳನು ಇದನ್ನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೫. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೦೭ ರಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ೧೨೪೫ ರಲ್ಲಿ ಸರ್ವನಂದಿಸೂರಿ ಇಬ್ಬರೂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

೬. ಬಂಗಾಳದ ಧರ್ಮಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

೭. ಅಂಧಸೇನನೆಂಬಾತನೂ ಇದೇ ಚರಿತವನ್ನು ಬರೆದಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

II ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿ : ೧. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೮೧ ರಲ್ಲಿ ವೀರಸೂರಿ.

೨. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೨೧ ರಲ್ಲಿ ಧನದೇವ,

೩. ಗುಜರಾತದ ಕುಮಾರಪಾಲನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಭದ್ರಸೂರಿ ಈ ಮೂವರೂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು.

III. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ : ೧. ಶ್ರೀವಿಜಯ ಕವಿ ಕೃತವಾದ “ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣ”ವೇ ತೀರ ಪ್ರಾಚೀನ, ಆದರೆ ಅದು ಈವರೆಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

೨. ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತ್ರೆಯೂ ಅಡಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

೩. ಅಗ್ಗಳದೇವನ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣ.

೪. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೭೮ ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ನಿಟ್ಟೂರ ದೊಡ್ಡಣಾಂಕನ “ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತ್ರೆ” ಎಂಬ ಭಾಮಿನೀ ಷಟ್ಪದಿಯ ೩೬ ಸಂಧಿಗಳ ಕಾವ್ಯ.

೫. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೨೦ ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ದೊಡ್ಡಯ್ಯನ ೨೮ ಸಂಧಿಗಳ ಸಾಂಗತ್ಯ ಕಾವ್ಯ.

[ಕೊನೆಯ ಎರಡೂ ಕಾವ್ಯಗಳು ಅಗ್ಗಳನನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಅನುಸರಿಸಿವೆ.]

ಅಗ್ಗಳದೇವನ ಕೃತಿಗೆ ಆಕರ :

ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗಳನಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಕರವಾಗಿರಬಹುದಾದುವು ಉತ್ತರಪುರಾಣ ಹಾಗೂ ವೀರನಂದಿಯ ಕಾವ್ಯ. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಅಗ್ಗಳನಿಗೆ ಆಕರವಾಗಿರಲಾರದು.

ಉತ್ತರಪುರಾಣದ ಕಥೆಗೂ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣದ ಕಥೆಗೂ ಇರುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

೧. ಉತ್ತರಪುರಾಣವು ಶ್ರೀವರ್ಮಭವದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಅನಂತರದ ಭವಾವಳಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅಗ್ಗಳನು ಪದ್ಮನಾಭ ಭವದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಶ್ರೀಧರ ಮುನಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಿಂದಿನ ಭವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

೨. ಕನಕಪ್ರಭನ ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಮುದಿಯತ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗ, ಶ್ರೀ ಕಾಂತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿರಲು ಆಕೆಯ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಘಟನಾವಳಿ, ಅಜಿತಸೇನನನ್ನು ಚಂಡರುಚಿಯೆಂಬ ಅಸುರನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದುದು, ಹಿರಣ್ಯನೆಂಬ ಭವನಾಮರನ ಪ್ರಸಂಗ, ಆತನ ಪೂರ್ವಭವದ ಕಥೆ, ಜಯವರ್ಮನ ಮಗಳು ಶಶಿಪ್ರಭೆಗಾಗಿ ಮಹೇಂದ್ರನ ಬೇಡಿಕೆ. ಮೊದಲಾದುವು, ಆತನ ಸೋಲು, ಧರಣೀಧ್ವಜನ ಕಾಳಗ ಹಾಗೂ ವಧೆ- ಈ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಉತ್ತರ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ‘ವನಕೇಳಿ’ಯೆಂಬ ಆನೆಯ ಪ್ರಸಂಗ, ಪೃಥ್ವೀಪಾಲನ ಪಂದಲೆಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪದ್ಮನಾಭನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವೊದಗಿತೆಂಬ ನಿರೂಪಣೆ, ಕಮಲಪ್ರಭೆಯ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ಇವೂ ಉತ್ತರಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

೩. ಉತ್ತರಪುರಾಣವು ಕೇವಲ ಪುರಾಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಜಲಕೇಳಿ, ವನಕೇಳಿ, ವೇಶ್ಯಾವಾಟ ವರ್ಣನೆ ಮೊದಲಾದುವು ಇಲ್ಲ.

ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೀರನಂದಿಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವೆ. “ಕಥಾ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲೂ, ಅನುಪೂರ್ವಿಯಲ್ಲೂ, ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲೂ ಅಗ್ಗಳನ ಕಾವ್ಯ ವೀರನಂದಿಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ತುಂಬ ಹೋಲುತ್ತದೆ” ಎಂಬ ಡಾ.ದೊ.ಲ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಮಾತು ಸರಿಯಾಗಿದೆ.*

ವೀರನಂದಿಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮೂಲ ಆಕರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅಗ್ಗಳನು ಅವನ ನೋಣಪ್ರತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಂತೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸುವುದು, ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು, ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದು, ಅಲ್ಪವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಮೂಲವನ್ನು ಬೇರೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿಸುವುದು, ಸ್ವಂತ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಅಂಟಿಸುವುದು— ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯಾಗಿ ವೀರನಂದಿಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅಗ್ಗಳದೇವನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಡಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ನಾಲ್ಕಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಪನು ಪೂರ್ವಪುರಾಣವನ್ನೂ, ಪೊನ್ನನು ಅಸಗನ ಶಾಂತಿಪುರಾಣವನ್ನೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡುದುಂಟು. ವೀರನಂದಿಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ಅಗ್ಗಳನ ಪುರಾಣವನ್ನು ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು ವಿವರವಾಗಿ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಅಗ್ಗಳನ ಸ್ತೋಪಜ್ಞತೆಯೇನೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದೀತು. ಇದಿನ್ನೂ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ. ಆತುರದಿಂದ ಹೇಳುವ ಬೀಸು ಮಾತುಗಳಿಂದ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಶೋಭೆಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಗ್ರಂಥವಿಮರ್ಶೆ :

೧. ಪುರಾಣಸಂಪ್ರದಾಯ :- ಉತ್ತರ ಪುರಾಣದ ೨೭೭ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುವ ಏಳು ಭವಗಳ ಕಥೆ ಅಗ್ಗಳನ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಆಶ್ವಾಸಗಳಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಪಂಪಾದಿಗಳಿಂದ ಸಾಗಿಬಂದಿರುವ ಜೈನಪುರಾಣಗಳ ಪರಂಪರೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಕಾರಕಥನವೆ ಮೊದಲಾದ ಆಗಮಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇಶನಗರಾದಿ ವರ್ಣನೆಗಳೂ ಸೇರಿ ಅಷ್ಟಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅದು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಾವ್ಯಪರಂಪರೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸಮುದ್ರ, ಪರ್ವತ, ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ಹೀಗಾಗಿ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಕಾವ್ಯಧರ್ಮವೆಂಬೆರಡನ್ನೂ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಚಂಪೂ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ನಡೆದು ಬಂದಿತ್ತು. ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾದ ಕಾವ್ಯ ಹೀಗೆ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.

* ಪೀಠಿಕೆಗಳು, ಲೇಖನಗಳು ಪು. ೨೮೪.

೨. ಕಥೆ-ಭವಾವಳಿ :- ಶ್ರೀವರ್ಮ, ಶ್ರೀಧರ, ಅಜಿತಸೇನ, ಅಚ್ಯುತೇಂದ್ರ, ಪದ್ಮನಾಭ ಮತ್ತು ಅಹಮಿಂಧ್ರ ಎಂಬ ಆರು ಪೂರ್ವಭವಗಳ ಕಥೆ ಮೊದಲ ಹತ್ತೂವರೆ ಆಶ್ವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಉಳಿದ ಐದೂವರೆ ಆಶ್ವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನ ಚರಿತ್ರೆ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಸಂಸಾರ ಬದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಜೀವ ಹಲವು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಬಂದು, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಲ್ಲುವುದೆಂಬುದನ್ನು ತೋರುವುದು ಜೈನ ಪುರಾಣಗಳ ಉದ್ದೇಶ. ಭವದಿಂದ ಭವಕ್ಕೆ ಈ ಜೀವ ಹೊಂದುವ ವಿಕಾಸವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಮೊದಲನೆಯ ಭವದ ಶ್ರೀವರ್ಮನಿಗೂ ಐದನೆಯ ಭವದ ಪದ್ಮನಾಭನಿಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಕಾಸ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂತರವಿದೆಯೆ ? ಆತ್ಮನ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಆತನ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಕಾಣುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅದಿನೂ ಮಾಗಬೇಕೋ ಏನೋ ! ಮಹಾವೀರನು ಅಹಂತಾವಸ್ಥೆಗೇರಲು ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಜನ್ಮವೆತ್ತಬೇಕಾಯಿತು. ಒಳಗೊಳಗೆಯೆ ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆತ್ಮನ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಲ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಿಮಿತ್ತ ಅವಶ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಬಹುದು. ಕೊನೆವರೆಗೂ ಸಂಸಾರ ಮಗ್ನನಾಗಿಯೆ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಭರತೇಶ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ವೈರಾಗ್ಯ ದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮುಕ್ತಿದ್ವಾರವನ್ನು ತೆರೆಯಿತು. ಯಾವ ದೀಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ, ತಪಶ್ಚರಣವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಭರತೇಶನ ಆತ್ಮ ನೇರವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಿತೆಂಬ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ನಿರೂಪಣೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದುದು.

ಅಗ್ಗಳನು ಕತೆಯನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಭವದಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳದೆ, ವೀರನಂದಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಪದ್ಮನಾಭ ಭವದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಧರನೆಂಬ ಮುನಿಯ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಸಗನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪೊನ್ನನು ಕೂಡ ಇದೇ ಬಗೆಯಾಗಿ ಶಾಂತೀಶ್ವರನ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಭವದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಹತ್ತನೆಯ ಭವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಭವಭವಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಆತನ ಸಂಗಡಿಗರ ಹಾಗೂ ಉಪಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳ ಭವಾವಳಿಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಕಥೆಯ ಎಳೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಭವಾವಳಿಗಳ ಗೋಜು ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ತೊಡಕಿಲ್ಲ.

೩. ವರ್ಣನೆಗಳು :- ಆಗಮಿಕ ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆಯ ವರ್ಣನೆಗಳಿವೆ. ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಗಳ ತಪಸ್ಸು, ಸಮವಸರಣ ಮೊದಲಾದ ಆಗಮೋಕ್ತ ವರ್ಣನೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಜೈನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿವೆ. ಪೂರ್ವಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೆ ವರ್ಣನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಚಂಪೂ ಕವಿಗಳ

ವರ್ಣನೆಗಳು ತೀರ ಚಿಕ್ಕವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಜನಸೇನಾಚಾರ್ಯರಿಗಿದ್ದ ಕವಿತ್ವದ, ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಹಾಗೂ ವಿವರದರ್ಶನದ ಹರಹು ಇತರತೃ ಕಾಣದು. ತಂತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಡಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬುದನ್ನೂ ಯೋಚಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಬಂದ ಜೈನ ಪುರಾಣಕವಿಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದು ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾದ ಆಗಮಿಕ ನಿರೂಪಣೆಯಾದುದರಿಂದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಈ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಉಕ್ತಿಚಮತ್ಕಾರದಿಂದಲೂ ಅಲಂಕಾರ ವಿನ್ಯಾಸದಿಂದಲೂ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಕವಿ ತನ್ನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ತೋರಬಹುದು. ಸಮವಸರಣ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗಳದೇವನು ಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರ, ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸವಿಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವಿವರಗಳಿಂದ ಆತನಿಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಒಂದು ಇಣುಕು ನೋಟ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವರ್ಣನೆಗೆ ರಮಣೀಯತೆಯೇನೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಲೌಕಿಕವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಕವಿಗಳಂತೆ ಅಗ್ಗಳನೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿರುವ ಲೌಕಿಕವರ್ಣನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಹೊಳೆ (೧-೮೨ ರಿಂದ ೧-೮೫), ದೇಶ (೧-೮೬ ರಿಂದ ೧೦೦ ಮತ್ತು ೧೪೧ ರಿಂದ ೪೯), ಅರವಟ್ಟಿಗೆ (೧-೯೮ ಮತ್ತು ೯೯), ಪುರ, (೧-೧೦೨ ರಿಂದ ೧೫೧) ಮತ್ತು (೧೧-೫೦ ರಿಂದ ೬೪) ಪುತ್ರದೋಹಳ (೩-೪೦ ರಿಂದ ೫೦), ಮಳೆಗಾಲ (೪-೨೯ ರಿಂದ ೪೯), ಸರೋವರ (೫-೩೮ ರಿಂದ ೪೧), ಅರಣ್ಯ (೫-೬೪ ರಿಂದ ೬೫ವ), ಕೋಟಿಕಾಳಗ (೫-೧೦೫ ಮತ್ತು ೧೦೬), ವಿರಹ (೫-೧೨೩ ರಿಂದ ೧೩೬), ವಿವಾಹ (೬-೪೪ ರಿಂದ ೮೧), ವಸಂತಋತು (೭-೩೬ ರಿಂದ ೬೮), ಉದ್ಯಾನ (೭-೮೧ ರಿಂದ ೯೫), ಕುಸುಮಾಪಚಯ (೭-೯೭ ರಿಂದ ೧೪೪), ಜಲಕೇಳಿ (೭-೧೨೦ ರಿಂದ ೧೪೬), ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ (೮-೨ ರಿಂದ ೧೮), ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು (೮-೩೯ ರಿಂದ ೪೩ವ), ಸೂಳೆಗೇರಿ (೮-೪೪ವ ದಿಂದ ೯೨) ಸೂರ್ಯೋದಯ (೮-೯೬ ರಿಂದ ೧೦೪), ಬೇಸಗೆ (೯-೬೫ ರಿಂದ ೮೩) ಪರ್ವತ (೧೦-೩೧ ರಿಂದ ೪೬), ಯುದ್ಧ (೧೦-೬೮ ರಿಂದ ೧೦೪), ಸ್ತೀರೂಪ ವರ್ಣನೆ (೧೧-೯೧ ರಿಂದ ೧೧೧).

ಬೆಟ್ಟ, ಹೊಳೆ, ಕಾಡು, ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರ ಉದಯಾಸ್ತಗಳು, ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಣವೆ ಆಗಲಿ, ಕಾಳಿಗ, ಮದುವೆ, ಪ್ರಣಯ, ವಿರಹ ಮೊದಲಾದ ಮನುಷ್ಯ ವ್ಯವಹಾರ ನಿರೂಪಣೆಯೆ ಆಗಲಿ, ಅಗ್ಗಳದೇವನು ತುಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾ, ಜೆಲುವಾದ ಕೆಲವು ಬಿಡಿಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

೧) ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅವನು ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿಯ ಚಿತ್ರ : ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ, ಅಸಹಾಯವಾಗಿ ನಿಂತ ಜಿಂಕೆ ಹಿಂಡಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ. (೪-೪೭) :

ಬಡವಂ ಬೆಂಬತ್ತ ಮೇವಂ ಮಜ್ಜೆದು ಬಡದೊಡಲ್ ಕೋಡೆ ತನ್ನಿಚ್ಚೆಗೆಟ್ಟ
ದೇಡೆಯೊಳ್ ಬೆಚ್ಚಂತ ಬಾಲಂ ನಿಲೆ ನವಿರೊಡೆದುರ್ವೆಟ್ಟು ಬೆಂಕೋಗೆ ಕಾಲೊಳ್
ನಡುಕಂ ಮಯ್ಯರ್ಚೆ ಗಂಟಲ್ ಕುಸಿದು ಕವಿಯೆಲ್ಲಂದು ನಿಂದಿದುರ್ದೋರೊಂ
ದೇಡೆಯೊಳ್ ತಾಳಲ್ಲೊತ್ತಂಬಿಡಿದು ಮೃಗಮೃಗೀವೃಂದಮೋರಂದದಿಂದಂ (೪-೪೭)

ಇದರಂತೆ ಕಾಡೆಮ್ಮೆಗಳ ಚಿತ್ರ (೪-೪೮) ಕಾಡುಹಂದಿಯ ರೂಪ (೫-೬೦) ಒತ್ತಿಗೆ ನಿಂತ ದೇಸೆಕಾರ್ತಿ (೮-೫೧), ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಿಂದ ನೆನೆದು ನಡುಗುತ್ತ ನಿಂತ ಯುವತಿಯರು (೭-೪೯), ವಸಂತಮಾಸದ ಸುವಿದ್ಯೆಲ್ಲಿ ಲೋಲಾಡುವ ದುಂಬಿಮರಿ (೭-೬೦), ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ದಳಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅರಳುವ ತಾವರೆ (೮-೧೦೩)- ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿಯಿಂದ ತುಂಬ ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ.

೨) ಎರಡನೆಯದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ : ಬೇಸಿಗೆಯ ಉಗ್ರತೆಯನ್ನು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ : ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ನೀರಿನ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿಯೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಒರಗಿದ ಆನೆಹಿಂಡು (೯-೨೮), ಕರಗಿ ಹರಿಯುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ರಸವನ್ನೇ ನೀರೆಂದು ಕುಡಿಯಲೆಳಸಿದ ನವಿಲು (೯-೭೨), ತನ್ನ ನೆಳಲನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ಆನೆಯೆಂದು ಛಾಮಿಸಿ, ಅದರ ಮರೆಹೋಗಲು ವೃಥಾ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಇಬ್ಬಕಳಬ್ಬ (೯-೭೪), ತನ್ನ ಹೆಡೆಯನ್ನೇ ಕೊಡೆವಾಡಿಕೊಂಡು ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲ ಅದರ ನೆಳಲಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸರ್ಪ, ಸೋಗೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿನಂತ ನವಿಲು (೯-೮೦) ತನ್ನ ತಲೆ ಬಿರಿತು ಸೋರುವ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನೇ ನೀರಹನಿಗಳೆಂದು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳಬಯಸುವ ಆನೆ (೯-೭೫). ಇಂತಹ ಬಿಡಿ ಚಿತ್ರಗಳೊಡನೆ, ಬೇಸಿಗೆಯ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಣಾಮದ ಒಂದು ನೋಟವನ್ನೂ ಕವಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ (೯-೭೯).

೩) ಮೂರನೆಯದು ಉಕ್ತಿ ಚಮತ್ಕಾರ : ಉಕ್ತಿಚಮತ್ಕಾರದೊಡನೆ ಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಂಜಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳೂ ಉಂಟು. ಕಾಡಿನ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ :

ಇದಿರೊಳ್ ಗರ್ಜಿಸಿ ಪುಲಿ ನಿಲೆ
ಬೆದಲಿ ಕರಂ ತಬರಿ ಬರಿಯನಪ್ಪಲೊಡಂ ರೋ
ಪದಿನಲರ್ದುರ್ದೊಂದು ಕಣ್ ಕಾ
ಗದೆ ಮುಗುಳ್ಳದೊಂದು ಕಣ್ ವನೇಚರಪತಿಯಾ (೫-೫೯)

ಇದರಂತೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಚಕ್ರವಾಕಗಳ ವಿರಹದುಃಖ (೮-೬); ತಳಿರು ಕೊಯ್ಯಲು ಹೊರಟು, ಪಯೋಧರಭಾರದಿಂದ ನೊಂದು, ಗಾಳಿಯಿಂದ ಉಪಕೃತಳಾದ “ವಿಳಾಸವತಿ” (೭-೧೦೬). ತೋರುವ ಅನುಭಾವ ಗಳೆ ಈಕೆಯದು ಸಂಯೋಗವೋ ವಿರಹವೋ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯುಂಟುಮಾಡುವ ಬೆಡಗಿ (೮-೭೬).

೪) ಅಲಂಕಾರ ವಿನ್ಯಾಸದಿಂದ : ಹಾಗೂ ಕಲ್ಪನಾ ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ ಕೆಲವು ರಮ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಿಂಚಿಸುವುದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ವಿಧಾನ. ಮಳೆಗಾಲದ ಮಿಂಚಿನ ದರ್ಶನವಿದು :-

ಸಕಳಾಬ್ಧಾಂಭಪ್ರೀತಮೋಚನ ಸುನಿಶಿತಪಸ್ತಂ ಪ್ರಯಾಣೋತ್ಸಹಂಸ
ಪ್ರಕರಪ್ರಸ್ಥಾನಭರೀ ಕನಕಮಯ ಕನತ್ಯೋಣಮಾಸಾರಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಪ್ರಕಟಾಂಭೋದವಳೀ ವಿಶ್ವಧಕಬರಿಭರಸ್ತಂಭದಾಮಂ ಚಳಬ್ಧಾ
ತಕರಾಜ್ಞಪ್ರೀತಕಪ್ಪದ್ಭೂತಿಲತಿಕೆ ತಟಿನ್ಯಾಲೆ ಚೆಲ್ವಾದುದಾದಂ (೪-೩೬)

ಕತ್ತಲೆಯ ಬಣ್ಣನೆಯು :

ಇದು ತಿಮಿರಾಪಹಂಜನಮುಲೂಕಕುಲಕ್ಷಿದು ಪುಂಶ್ಚಲೀರತ
ಹೃದಿತ ತಮಾಲ ಏಂಡಪಮಿದುತ್ಪಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮಂಡನಕ್ಕೆ ಸು
ತ್ತಿದ ನವನೀಲಕಾಡಪಟಮಿಂತಿದು ಚಕ್ರಯುಗಕ್ಕಲ್ಲಲಿ
ಕ್ಷಿದ ಕಿಸುರ್ವಕ್ಕೆ ಕರ್ಪೋಗಯೆನಿಪ್ಪಿನಮಾಯ್ತು ಮಹತ್ತಮಂ ತಮಂ (೮-೧೯)

ಮನ್ಮಥಾಗ್ನಿಯ ತಾಪವನ್ನು ತಾಳದೆ ಬಾಯ ಬಾಗಿಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದ ಲಜ್ಜೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯ ೬ ದಂತಕ್ಷತವೆಂಬ ಉತ್ತೇಕ್ಕೆ (೮-೫೭) ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲ್ಪನಾವಿಲಾಸದ ಉಲ್ಲೇಖವೈಭವ ಅಗ್ಗಳನಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಹೊಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ, ವೇಶ್ಯಾವಾಟದ ಬಗೆಬಗೆಯ ದೃಶ್ಯವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಲಂಕಾರದ ಸೊಗಸನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. “ಇಂಬುಗೆಟ್ಟು ಇಚ್ಛಿದಾದ” ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತಉತ್ತೇಕ್ಕೆ ಸೊಗಸಿನ ಜೊತೆಗೆ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. ಅರಸನ ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದರಿಂದ ಈ ಅಲಂಕಾರೋಕ್ತಿ ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

೫) ಸಾಲುಸಲಾಗಿ ವಿವರಗಳೊಡನೆ ಬರುವ ಸಾಲಂಕೃತ ಚಿತ್ರಮಾಲೆಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನೆಹೊರಡಿಸುವ ದೀರ್ಘಗದ್ಯಗಳೂ ಅಗ್ಗಳನ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯಾಂಶವಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ನಗರೋಪವನ (೧-೧೦೫)ವ ವರ್ಣನ, ಪುತ್ರೋತ್ಸವದಲ್ಲಿದ್ದ ೧೦ತಃಪುರ (೩-೯೬ವ), ಅರಣ್ಯ (೫-೪೦ವ), ಮದುಮಗಳ ಅಲಂಕರಣ (೬-೩೬ವ), ವನ (೭-೯೫ವ), ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು (೮-೪೩ವ), ಪುತ್ರಜನ್ಮೋತ್ಸವ (೧೨-೩೫ವ).

೬) ಪರಿಸಂಖ್ಯೆ, ವಿರೋಧಾಭಾಸ ಮುಂತಾದ ಶ್ಲೇಷಮೂಲವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಕವಿ ತನ್ನ ವರ್ಣನೆಗಳಿಗೆ ತೊಡಿಸುವುದುಂಟು. ಉದಾ : ಪುರ (೧-೧೩೫ವ). ರಾಜ (೨-೭ವ), ಪುತ್ರದ್ರೋಹಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖಿತೆಯಾದ ಅರಸಿ (೩-೫೦ವ). ವನ (೫-೫೨ವ), ವಿರಕ್ತ (೯-೪೧ವ), ಪ್ರಸ್ಥಾನಶಿಬಿರ (೧೦-೧೭ವ), ಚತುರಂಗಬಲ (೧೦-೩೦ವ), ಬೆಟ್ಟ (೧೦-೩೯ವ), ಸಂಗ್ರಾಮಭೂಮಿ (೧೪-೧೦೫ವ), ನಗರ (೧೧-೬೯ವ), ರಾಜಭವನ (೧೧-೭೮ವ), ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವಿ (೧೧-೧೧೦ವ), ಮದುವೆಯ ಮಂಡಪ (೧೨-೩೬ವ) ಪರಿಖೆ (೧೫-೩೦ವ), ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶಕರ ಟೀಕೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುರಿಯಾಗಿರುವ ಅಂಶ ಇದೇ. ಪಾಂಡಿತ್ಯಪ್ರದರ್ಶನವಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಸೊಗಸಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವರ ವಾದ. ಶ್ಲೇಷಮಯವಾದ ಈ ಉಕ್ತಿಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಪಾಂಡಿತ್ಯವೊಂದೇ ಸಾಲದು. ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯವೂ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಗರವು "ನಿಶನ ತಪದಂತೆ ಸರ್ವತೋಭದ್ರ ಭಾಸುರ"ವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ವತೋಭದ್ರವೆಂಬ ಜೈನ ನೋಂಪಿಯ ಜ್ಞಾನವೂ ಇರಬೇಕು. "ಸಂಯುಕ್ತಸ್ಮದಂತೆ ವಿಸ್ತೃತ ಸ್ವಸ್ತಿಕೋಪೇತ"ವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಚಯ ಬೇಕು. "ಬರಶಿಶುಗಳುಜ್ಜುಗ"ವಾದ ವೃಕ್ಷಾರೋಹಣ, ವರಾಹ ಚರ್ವಿತ, ವೇಣುದಾರಿತ ಎಂಬ ಪದಗಳ ಇನ್ನೊಂದರ್ಥವನ್ನು ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗೀತೆಯ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರದ, ಚಿತ್ರಶಿಲ್ಪದ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಶ್ಲೇಷಯೋಚ್ಚಿತ್ತ ಅಗ್ಗಳದೇವನು ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದುಂಟು. ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಅಭಿರುಚಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ವಿಮರ್ಶಾಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ಹಿಂದಣ ಇವ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳಿದು ನೋಡುವುದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ಚಮತ್ಕಾರಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಹಾಗು ಕಂಡು ಮೆಚ್ಚುವ "ವಿಪಶ್ಚಿದ್ ವೃಂ" ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಕವಿ ಹಾಗೆ ಬರೆದನು. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಲೆಯಷ್ಟೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಾಲದು; ತಾಳದಲ್ಲಿ, ಸೂರಿನಲ್ಲಿ, ತಾನದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಕಸತ್ರನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಸಂಗೀತಪ್ರಿಯರು ಇಂದಿಗೂ ಇರುವಂತೆ, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವದ್ವಿಲಾಸವನ್ನು ಅರಸುವ ಬಲ್ಲಿದರೂ ಇದ್ದರು. ಅಗ್ಗಳನಿಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಇದುವೆನಡೆದುಬಂದಿತ್ತು. ರುದ್ರಭಟ್ಟ, ಗುಣಕರ್ಮ, ಪಾರ್ಶ್ವಪಂಡಿತ, ಕಮಲಭವ ಮೊಲಾದ ಹಲವರು ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವುದು ತತ್ಕಾಲೀನ ಅಭಿರುಚಿ ನಿರ್ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ಅಗ್ಗಳದೇವನಿಗೆ ಶ್ಲೇಷಯ ಮೇಲೆ ಮಮತೆ, ಎಷ್ಟೆ ಸಲ ಅದರಿಂದ ಅರ್ಥಮುಷ್ಟಿಯೂ ಒದಗುವುದುಂಟು : ಸಾಮೋಪಾಯದ ನೆದಲ್ಲಿ ದಂಡವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ ದೂತನಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ರಾಜಕುಮಾರನು ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತನ್ನು ನೋಡಿ : (೯-೧೦೯) :

ಬಗದೊಡೆ ಕಿಚ್ಚಿನವೊಲ್ ನಾ
ಲಗೆಯತಿಪಟುವೆನಿಪ ನಿಮ್ಮ ದೊರೆಯರ್ ಸಚಿವರ್
ಮಿಗಿ ಪೊದಿರ್ ನಿಮ್ಮಯಿ ರಾ.
ಜಗ್ಗಹಂ ಪಿರಿದುಂ ವಿಭೂತಿಮಯಮಿನ್ನಕ್ಕುಂ

ಇಲ್ಲಿಯ “ವಿಭೂತಿ” ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥವಿರಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಎನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ “ಕಿಚ್ಚಿನವೊಲ್ ನಾಲಗೆಯತಿಪಟುವೆನಿಪ” “ಸಚಿವರು” ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ “ವಿಭೂತಿ”ಗೆ ಭಸ್ಮವಂಖರ್ಥ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಮಾತಿಗೆ ಮೊನೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಸರಳಂ ವಕ್ರಂ ತರಳಂ
ಸ್ಥಿರಮುಚ್ಚಂ ನೀಚಮೀಕ್ಷಣಕ್ಕೊದವೆ ತಮಂ
ಸರಿಯಾದುವಂತೆ ವಿಗತಾಂ
ತರವೆನಿಪನ ಮೆಚ್ಚು ಬಲ್ಲರಂ ಮೆಚ್ಚಿಕುಮೇ (೮-೨೧).

ಪದ್ಯದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತು “ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಸಮ” ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯೋಕ್ತಿಯಂತೆ ಕಂಡರೂ ಕೊನೆಗೆ ಬರುವ ಅರ್ಥಾಂತರ ನ್ಯಾಸದಿಂದ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ತಿರುವು ಬಂದು, ಶ್ಲೇಷ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಅಗ್ಗಳದೇವನ ಪದ್ಯಗಳು ಕಲ್ಪನಾವಿಲಾಸ, ಅಲಂಕಾರ, ಉಕ್ತಿ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ, ರಸಧ್ವನಿ, ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ- ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸೊಬಗನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೂ, ಅಗ್ಗಳನ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮನಸೆಳೆಯುವ ಮಿಂಚು ಮಾತ್ರ ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿಂದ, ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಶೋಭೆ ಅಲ್ಲಿ ತೋರದು.

೪. ಭಾವನಿರೂಪಣೆ :- ಮತ್ತದೋಹಳ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಾಡಂಬರವಾದ ಸುಕುಮಾರಭಾವ (೩-೪೧ ರಿಂದ ೫೦) ತಾಯ್ತನದ ಕನಸನ್ನೂ, ಕೊರಗನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕೊರಗಿನ ಉತ್ಕಟತೆಯೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ನಮ್ಮ ಊಹೆಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅರಸಿಯ ಈ ಖೇದವನ್ನು “ಪಜ್ಜುಗೊಳ್ಳ”ಲು ಬಂದ ಅರಸನು ಆಡುವ ಮಾತುಗಳು (೩-೫೪ ರಿಂದ ೬೦) ರಸಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ರಸಾಭಾಸವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ. ಚಕ್ರವಾಕಗಳ ಅಳಲನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳು (೮-೬ ರಿಂದ ೧೦) ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಕಟಭಾವೋದ್ವೇಗದ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ :

ನಲ್ಲರಗಲೈಯಲ್ಲದೆಡೆಯಸ್ತಮಯಕ್ಕೆ ದಿನಾಧಿನಾಯಕಂ
ಸಲ್ಲದ ತಾಣಮಂಗಜ ಶರಾಹತಿ ಪೊದ್ದದ ದೇತಮುಳ್ಳೊಡಂ
ತಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಲಕ್ಕಿ ಮಜ್ಜನನಮಂ ಬಿದಿಯೆಂದು ರಥಾಂಗಣಾಂತೆ ಹೈ
ದ್ವಲ್ಲಭವಿಪ್ರಯುಕ್ತಿ ಬಗೆಗೆಟ್ಟು ನಜಲ್ದುದು ಪದ್ಯಪತ್ರದೊಳ್

ಇದಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಕವಾದ ಪಂಪನ ಪದ್ಯವನ್ನು (ಪಂಪ ಭಾ. ೪-೪೮) ನಾವು ಇದರೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು : ಪಂಪನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿದ್ದ ವಿರಹ ಮತ್ತು ಮನ್ಮಥಬಾಧೆಯೆಂಬೆರಡನ್ನೂ ಅಗ್ಗಳನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಜೊತೆಗೆ “ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಟಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನನಮಂ” ಎಂದು ಸೇರಿಸಿ, ಇನ್ನೂ ಅದು ಸಾಯುವುದೇ ನಿಶ್ಚಿತವೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪೂರ್ವಕವಿಗಳ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಈ ಕವಿ ಹೇಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ತನ್ನದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಪದ್ಯದ ಭಾವ ಆ ಕೃಣಕ್ಕೆ ಹೊಳೆದುದಲ್ಲವೆಂದೂ ತೋರುತ್ತದೆ. ವಿರಹಾವಸ್ಥೆಯ ಹೆಣ್ಣೊಂದನ್ನು ಕಂಡು ಅನುಕೂಲನಾಯಕನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ (೮-೬೬) :

ನೆಟ್ಟನೆ ಕೂರ್ತ ನಲ್ಲನಗಲ್ಲಲಂ ತಳೆದಿರ್ಪ ಮಾಟಕ್ಕಿಯಿಂ
ಪುಟ್ಟಿದ ಜೋಪುದೊಳ್ಳಿತು ಮನುಷ್ಯಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ದೈವದಿಂ
ಪುಟ್ಟದೊಡೇನೊ ಕೂರದಿರವೊಳ್ಳಿತು ಕೂರ್ತೊಡಮೇನಗಲ್ಲದಿಂ
ತೊಟ್ಟನೆ ಸಾವುದೊಳ್ಳಿತು ತೊಡಂಕದೆ ಕಾಮನ ಡಾಮರಂಗಳೊಳೆ

ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ, ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಭಾವ ಸೊಗಸಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಅಗ್ಗಳನ ಪ್ರತಿಭೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಶೋಕ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಆತನು ಸೋಲುವುದುಂಟು. ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಅಸುರನೊಬ್ಬನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಆರಸನು ವಿಲಾಪಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ (೫-೧೦ ರಿಂದ ೧೭). ತನ್ನ ಎದೆಯೆರಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಈ ಕುಮಾರನನ್ನು ವಿಧಾತ್ರನು ಅಪಹರಿಸಿದನೆಂಬ ಮಾತಾಗಲಿ, ಯಮಕ-ಶ್ಲೇಷಗಳ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಲಿ, ಕವಿಸಮಯಬದ್ಧವಾದ ಶಶಿಕಾಂತ, ದುಂಬಿಗಳ ರೂಪಕವಾಗಲಿ ಭಾವಕ್ಕೆ ಮುಷ್ಟಿಯೊದಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ. ಕೃತಕತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ರಸಾಭಾಸಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಗ್ಗಳನ ಕಾವ್ಯಪ್ರತಿಭೆ ಪ್ರಖರವಲ್ಲ, ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲ, ಕಣ್ಣುಕೋರೈಸುವ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಜಗ್ಗನೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಿನುಗುತ್ತದೆ. ಸತತವಾಗಿ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಚಮತ್ಕೃತಿಯ ಮೋಹ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಕವಿತ್ವ ಆಗಾಗ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತದೆ.

೫. ಭಾಷಾಶೈಲಿ :- ಅಗ್ಗಳದೇವನ ಭಾಷಾಶೈಲಿಯ ನಾಲ್ಕು ಪರಿಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು, ಪದ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು:

೧. ನಿನ್ನಯ ಸುಚಿಗುರುಳ್ಳಿವಿ

ವಿನ್ನಯ ಮಳೆಯೆಂದು ಬಂದು ತಲೆವಿಡಿದವೊಲಾ

ಚಿನ್ನಯ ತಲೆವಿಡಿದಿರ್ದುದು

ತಾಂ ನಜುಗುಪಿಂಗೆ ತುಂಬಿ ಮಜುದುಂಬಿ ಕರಂ (೭-೧೦೩)

೨. ನಿನ್ನಯ ಕೂಟಮಂ ಬಯಸಿ ಪೆತ್ತವಳೆಂತುಮೆಡಂಬಡಂ ದಿಟಂ
ನಿನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಮಾಡಳದು ದೈವಕ್ಕತಂ ದೊರೆಕೊಂಡುಬಲ್ಲೊಡಂ
ಮನ್ನಿಸುದೆಮ್ಮ ಕಾರಾದಿನಿತ್ತೂ ಪಂಬಲನೀಕೆ ಮಾಡದಂ
ತನ್ನಡೆಯಪ್ಪುದೊಂದೆ ತಟನಪ್ಪುದಿದಂ ಸೆಜಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿದಂ (೬-೮೬)

ಅಕ್ಕ ನಿಜ ಪ್ರಿಯಂಗೆ ಮನದನ್ನದೆ ನೀಂ ಬೆಸಕೆಯ್ಯುದಾಗಳುಂ
ಮಕ್ಕಳ ಮಾಟಕ್ಕಿಯಿಂದಿರದೆ ನೀನೊಡವಂದ ಜನಕ್ಕೆ ಸಂತಸಂ
ಮೊಕ್ಕಳಮಾಗೆ ಮನ್ನಿಸುದು ಮಾವನ ಪರ್ಮೆಗಮತ್ತೆಯೊಲೈಗುಂ
ತಕ್ಕ ನೆಗೆಲ್ಲೆಯಂ ನೆಗಟ್ಟುದೀವುದು ಪೆತ್ತಮಗಂ ಪ್ರಮೋದಮಂ (೬-೮೭)

೩. ಪ್ರಣಯದಿನಾದ ಹೋರಟೆಯ ಹೋರಟೆ ಮಾಣ್ಣೊಡ ಕೂಟದೋಳ್ ಮನಂ
ತಣೆಯದದೊಂದು ಕೋಟಲೆಯ ಕೋಟಲೆ ಮಾಣ್ಣೊಡಗಲ್ಲ ಪೊಟ್ಟಿನೋಳ್
ರಣರಣಕೋತ್ಥ ವೇದನೆಯ ವೇದನೆ ಮಾಣ್ಣೊಡ ಮತ್ತಮನ್ನವ
ಪ್ರಣಾಮ ಮೆಟ್ಟುಗಿಂದೊಡಕಟೀನಪಸೌಖ್ಯದೊ ಕೂರ್ತ ಮಾನಸರ್ (೮-೫೪)

೪. ವಿಕಿರತ್ತುಪ್ಪಕದಂಬತಾರಕಿತಮಾಯಾತಪ್ರಯಾತಾಂಗನಾ
ನಿಕರೋದ್ಯಜ್ಜರಣಾಂಕು ಪಲ್ಲವಿತಮನ್ನೋರ್ವಿಶ್ವರವ್ರಾತದೂ
ತಕುಳ ಸ್ತೂಪಿತ ರತ್ನದಕ್ಕುಬಳಿತಂ ಯಾಮದ್ವಿಪೇಂದ್ರಪ್ರತಾ
ನಕಟೋನ್ಮುಕ್ತಮದೌರ್ಘಕರ್ದಮಿತಕಾಂತಂ ರಾಜಗೇಹಾಚರಂ (೧-೧೫೧)

ಪರಿಚಿತ ಭೂತಿರೇಖ ಮುಖದರ್ಶಿತ ಸರ್ಪಪಮಂಜಮಂಜನೋ
ಪರಿಚಿತ ಖಡ್ಗ ಪೇಟಕ ಸಮುದ್ಭಟ ವಿದ್ಯರ್ಪಿತ್ವ ಭಿಕ್ಷಿ ಚಂ
ಚುರ ಪಿಚಮಂದ ಪಲ್ಲವ ಸಮುಲ್ಲಸಿತಂ ಮುಸೋರುಸೀರಡಂ
ಬರಯುತಮೇಂ ಮನಕ್ಕೊಲವನಿತ್ತುದೊ ಬಾಗಿಲರಿಪ್ಪದ್ದದಾ (೩-೯೭)

ಅನಾಭೀವಲಯ ಪ್ರಲಂಬಮಾನ ಚಕಚಕಿತ ಮುಕ್ತಾಪಾರಭಾರ ಮಳಯಜಸ್ವಾಸಕಸ್ಥಗಿತ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಕ್ಷಸ್ಥಳನುಂ ಅಯನಲೀಲಾಂದೋಳಾಯಿತ ರತ್ನವಳಯೋನ್ಮುಖ ಮಯೂಖ
ಲತಿಕಾಪ್ರತಾನಪರಿವೇಷ್ಟಿತಭುಜಾದಂಡ ಪಾರಿಜಾತಕಾಂಡ್ಘನುಂ ಉತ್ತಪ್ಪತಪನೀಯ
ಚ್ಚಾಯಾ ಪ್ರಾಯಕಾಯ ಕಾಂತಿಸಂತಾನಸಂಗಮ ಪಿಶಂಗೀಭೂತಸಹಜಾತನೂತನದುಕೂಲಾಂ
ಚಲನುಂ ಅತಿವಿಶದಚರಣನಖಿಕಿರಣಶಂಕಾಸಮುತ್ಪಾದಕಪಾದಾಲಂಕಾರ ಶೃಂಗೀಯ
ದೀರ್ಘದೀಧಿತಿಕ್ಷೀರಧಾರಾ ಪ್ರಕ್ಷಾಳಿತಾಕ್ಷೂಣ ಹರಿನೀಳಮಣಿಕಟ್ಟಮನುಂ (೪-೬೮ವ).

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ತಿಳಿಯಾದ, “ದೇಸಿ”. ಎರಡನೆಯದು
ಒಂದೊ ಎರಡೊ ಸುಲಭವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಪದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಬಳಕೆ ಮಾತಿಗೆ
ಸರಿಸಾಟಿಯಾದ ಕನ್ನಡ ಶೈಲಿ. ಮೂರನೆಯದು ಹಿತಮಿತವಾದ ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತಗಳ
ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ “ಕರ್ಮಣಿಸರದೋಳ್ ಚಂಬವಳಮಂ” ಪವಣಿಸಿದಂತಿರುವ
ಚೆಲುವಾದ ಶೈಲಿ. ನಾಲ್ಕನೆಯದು ದೀರ್ಘಸಮಾಸಗಳಿಂದ ನಾರಿಕೇಳಪಾಕವಾದ
ಸಂಸ್ಕೃತಭೂಯಿಷ್ಯ ಪೌಠ “ಮಾರ್ಗ” ಶೈಲಿ. ಕ್ಲಿಷ್ಟವೆಂದೂ, ಕರ್ಕಶವೆಂದೂ
ಅನುಚಿತವೆಂದೂ ಕೆಲವು ಆಧುನಿಕರ ಟೀಕೆಗೆ ಇದು ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಟೀಕೆಯನ್ನು
ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಾ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮಗ್ರಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈ

ಶೈಲಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದು ಲೇಸು. ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಪರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿತಮಿತವಾದ ಕನ್ನಡ - ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಮಿಶ್ರನದ (ಮೂರನೆಯ ಬಗೆಯ) ಶೈಲಿಯ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ: ತರುವಾಯ ಬರುವುದು ಎರಡನೆಯ ಬಗೆ. ಒಂದನೆಯ ಪ್ರಕಾರದ ಶೈಲಿ ಅಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ನಿರಾಡಂಬರವಾಗಿ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. “ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ರೀವಿಯಿಂದ ಉಗ್ಗಡಿಸುತ್ತ ಆಗಮಿಸುವ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಕಾರದ ಪಂಡಿತಪ್ರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಮಯವಾದ ಶೈಲಿ ಸಮಗ್ರಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಪಾಲನ್ನು ಕೂಡ ತುಂಬಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತು ಅಗ್ಗಳನಂತೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಚಂಪೂ ಕವಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅಗ್ಗಳದೇವನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಆತನೊಬ್ಬನೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಚಂಪೂಕಾವ್ಯ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇದು ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಕ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲೆಂದು ಖಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಗುಣವರ್ಮನ ಸಮುದ್ರವರ್ಣನೆಯ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ :

ಗಂಧೀರ ಸ್ಥಾರವೇಕಾಬಹಳ ಪರಿವೃತೋಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲ ಮಾಲಾ
ರಂಭ ಮೋಡ್ಡೀನ ಫೇನಪ್ರಬಳಜಲಚರೋಲ್ಲಂಠ ಪಾಠೀನ ಶುಂಭ
ತ್ಯುಂಭೀರಾಭೀನಕ್ರಪ್ತಕರಕಮಲನೀರೇಭರತ್ನಪ್ರವಾಳೋ
ಜ್ವಂಭತ್ ಮೋದ್ಯಾಸೀಚೀನಿಚಯ ಘನಘನಾರಾವೊದ್ರಂ ಸಮುದ್ರಂ

(ಶೂದ್ರಕ ೭೩)

ಉಪಲಬ್ಧವಾದ ಶೂದ್ರಕ ಕಾವ್ಯದ ತುಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಚನಭಾಗವೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವೆ ಎಂದೂ, ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರೌಢಕೃತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯರೂಢವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬೆರಸಕೂಡದೆಂಬ ಕೂಗು ಕೂಡ ಈ ಕಾವ್ಯಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿದೆ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೆ ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾವವಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೋಹವಿದ್ದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವವಿದ್ದರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಎಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಬೆರಸುವಂತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ “ಮಿಸುಕದ ಸಕ್ಕದ”ವನ್ನು ಇಕ್ಕುವುದೇಕೆ ? ಎಂದು ನಯಸೇನನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದುಂಟು. (ಧರ್ಮಾಮೃತ ೧-೪೧ ಮತ್ತು ೪೨) “ಸೊಗಯಿಪ ಸಕ್ಕದಂ ಬೆರಸಿದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಮಂ ಬಗೆಗೊಳೆ ಪೇಟಲಾಱಿರಿನಿತುಂ ಸಲೆ ಮುನ್ನಿನ ಪೆಂಪನಾಳ್ ಕಬ್ಬಿಗರ್” ಎಂಬ ಅವಶ್ಯಾತಿಗೂ ಆಸ್ಪದವಾಗಿ, ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಬಲ್ಲೆನೆಂದು ಆಂಡಂಯ್ಯನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆವಾಡಿ ಕೃತಿನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕಾದ ಶೈಲಿ ಯಾವುದೆಂಬುದರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಪಂಪನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ :

೧. ಬಗೆ ಪೊಸತಪ್ಪುದಾಗಿ ಮೈದುಬಂಧದೊಳೊಂದುವುದೊಂದಿ ದೇಸಿಯೊಳ್
ಪುನುವುದು ಪೊಕ್ಕಮಾರ್ಗದೊಳೆ ತಳ್ಳುದು ತಳ್ಳೊಡೆ ಕಾವ್ಯಬಂಧಮೊಪ್ಪುಗುಂ
(ಪಂಪ ಭಾ. ೧-೮)

೨. ಆ ಸಕಳಾರ್ಥಸಂಯುತಮಳಂಕೃತಿಯುಕ್ತಮುದಾತ್ತ [ವೃತ್ತಿ] ವಿ
ನ್ಯಾಸಮನೇಕ ಲಕ್ಷಣಗುಣ ಪ್ರಭವಂ ಮೈದುಪಾದಮಾದ ವಾಕ್
ಶ್ರೀಸುಭಗಂ ಕಳಾಕಳಿತಮೆಂಬ ನೆಗಟ್ಟಿಯನಾಳ್ ಕಬ್ಬಮಂ
ಕೂಸುಮನೀವುದೀವುದರಿಕೇಸರಿಗಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗೀವುದೇ (ಪಂಪ ಭಾ. ೧-೯)

ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪದ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಸಹಜ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತುದು; ಎರಡನೆಯದು ಅವರ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುವುದು. ದೇಸಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಸಮನ್ವಯವೇ ಆದರ್ಶವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅಳಂಕೃತಿ, ಉದಾತ್ತವೃತ್ತಿವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಶ್ರೀ-ಈ ಮೂರರ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮಾಣ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ಬೇರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಳೆದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಭಾಷೆಯೂ ಬೇರೊಂದು ರೂಪ ತಾಳಿತು. ಗೌಡೀರೀತಿಯ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಶ್ಲೇಷ ಮೂಲಕವಾದ ಅಲಂಕಾರ ಬಾಹುಲ್ಯದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಪ್ರಚುರವಾದ ಭಾಷಾಶೈಲಿಯೊಂದು ರೂಢವಾಯಿತು.

ಇಂತಹ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವ ರಸಿಕರೂ ಇದ್ದರು ಮತ್ತು ಕವಿಗಳು ಆ ರಸಿಕರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. “ಎನಿತನೊಣಿಲ್ಲ ಕವಿಯೇವನದಂ ಪೆಸರಿಟ್ಟು ಮೆಚ್ಚಬಲ್ಲನನಿಲೆವೆಟ್ಟುದವನಂ ಜಗದೊಳ್ ಪಡೆಯಲೈ ಬಾರದಾತನ ಮುಖದಿಂದಮಲ್ಲದುದು ಸಲ್ಲದು (ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ ೧-೪೫). ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಮೆಚ್ಚಬಲ್ಲವರು ಪಂಡಿತರಲ್ಲದೆ ಬೇರಾರೂ ಅಲ್ಲ. ಪಂಡಿತರೂ ವಿವಿಧ ಕಳಾಮಂಡಿತರೂ ಮೆಚ್ಚಬೇಕಲ್ಲದೆ ಕಂಡಕಂಡವರು ಮೆಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವೇನು ದುಂಡುಚಿಯೆ, ಬೀದಿವರಿಯೆ, ಬೀರನ ಕತೆಯೇ ಎಂದು ಮಧುರಕವಿ (ಧರ್ಮನಾಥ ಪುರಾಣ ೧-೫೭) ನಿಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪಂಡಿತರು ಬಯಸುವ ಚಮತ್ಕೃತಿಗೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ, ಸಂಸ್ಕೃತವೊಗ್ಗುವಂತೆ ಕನ್ನಡವೊಗ್ಗಲಾರದು. ದೀರ್ಘವಾದ ಸಮಾಸ ರಚನೆಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಗಳಿರುವ ವಿವಿಧಾರ್ಥಭೇದಗಳಿಂದಲೂ, ಸಂಸ್ಕೃತಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯಾಗಿ ಪದಚ್ಛೇದಮಾಡಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಅರ್ಥಸಂಘಟನೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಂದಲೂ, ಹೀಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದ ಪದಪುಂಜದಿಂದಂಟಾಗುವ ಬಂಧಗೌರವ, ನಾದಸೌಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದಲೂ ಈ ಶೈಲಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರಮಣೀಯತೆಯಿದೆ. ಶ್ಲೇಷಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿ ಆಯಾ

ಸಂದರ್ಭಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಪದಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಷಾಶೈಲಿಗೆ ಅವು ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳಾದುವು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾತು ಸಂಸ್ಕೃತಭೂಯಿಷ್ಯ ಶೈಲಿಯ ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಹೇಳಿದುದಲ್ಲ. ಅಗ್ಗಳನಂತೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಾದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

೬. ಗ್ರಂಥಪಾಠ :

ಕಾವ್ಯಕಳಾನಿಧಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೦೧) ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರತಿಯನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಯ ಗ್ರಂಥಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಪಾಠದೊಡನೆ ಪಾಠದೋಷಗಳೂ ಇವೆ. ಸರಿಯಾದ ಪಾಠವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ನೆರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. (೧) ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಹಾಗು ಕಾವ್ಯಸಾರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾದ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪದ್ಯಗಳು. (೨) ಅಗ್ಗಳನನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ದೊಡ್ಡಣಾಂಕನ “ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತ್ರೆ” ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡಯ್ಯನ “ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಂಗತ್ಯ”. (೩) ಭಂದಸ್ತು ಅಲಂಕಾರ ಹಾಗೂ ಜೈನ ಪರಿಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಪದರೂಪ (೪) ಅನುವಾದ ರೂಪದ ಪದ್ಯವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಆಕರದ ಪಾಠ ಈ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪಾಠವನ್ನು ತಿದ್ದಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಹೀಗೆ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡಬಹುದಲ್ಲದೆ, ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಬೇಕಾದ ಭಾಗಗಳು ಇನ್ನೂ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಠಾಂತರಗಳ ಆಧಾರ ಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತಿದ್ದದೆ ಇದ್ದರೂ, ಸರಿಯಾದ ಪಾಠವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಭಾಗ ಸೂಚಿಸಿ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೭. ಅನುಬಂಧಗಳು :

(೧) ಅರ್ಥಕೋಶ : ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥದ ಪದಗಳನ್ನು ಈ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಭಿನ್ನಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದೆ.

(೨) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೈನಪುರಾಣದ ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಜೈನಪರಿಭಾಷೆ ಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಾವ ಪದಗಳನ್ನೂ ವಿವರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೇಳುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕವಿಯೇ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಈ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಜೈನಸಿದ್ಧಾಂತಕೋಶದಂತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೊಂದು ಸಮಗ್ರಕೋಶ ಸಿದ್ಧವಾಗುವವರೆಗೆ ಇಂತಹ ಅನುಬಂಧಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತವೆ.

ಲ. ಕೃತಜ್ಞತೆ :

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುವಾದಕಮಂಡಲಿಗೂ, ಪರಿಷದಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಹಂ.ಪ. ನಾಗರಾಜಯ್ಯನವರಿಗೂ ನಾನು ತುಂಬ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು

ಆರ್.ವಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ

೪-೯-೧೯೮೧

ಪರಿವಿಡಿ

೧.	ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ	೧
೨.	ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ	೪೫
೩.	ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ	೭೭
೪.	ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ	೧೧೧
೫.	ಪಂಚಮಾಶ್ವಾಸಂ	೧೪೨
೬.	ಷಷ್ಠಾಶ್ವಾಸಂ	೧೯೦
೭.	ಸಪ್ತಮಾಶ್ವಾಸಂ	೨೨೯
೮.	ಅಷ್ಟಮಾಶ್ವಾಸಂ	೨೭೭

ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಪುಟ

೯.	ನವಮಾಶ್ವಾಸಂ	೩೧೮
೧೦.	ದಶಮಾಶ್ವಾಸಂ	೩೬೦
೧೧.	ಏಕದಶಾಶ್ವಾಸಂ	೪೦೨
೧೨.	ದ್ವಾದಶಾಶ್ವಾಸಂ	೪೪೯
೧೩.	ತ್ರಯೋದಶಾಶ್ವಾಸಂ	೫೧೧
೧೪.	ಚತುರ್ದಶಾಶ್ವಾಸಂ	೫೪೮
೧೫.	ಪಂಚದಶಾಶ್ವಾಸಂ	೫೭೮
೧೬.	ಷೋಡಶಾಶ್ವಾಸಂ	೬೨೦

ಅರ್ಥಕೋಶ	೬೫೭
ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಕೋಶ	೬೭೧
ಅನುಬಂಧ	೬೭೮

ಮಹಾಕವಿ

ಅಗ್ಗಳದೇವ ವಿರಚಿತಂ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣಂ

ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಪಾದದ್ವಿತಯಪ್ರದಕ್ಷಿಣಕೃತಿವ್ಯಾಸಕೃಗೀರ್ವಾಣಕಾಂ ।
ತಾಪಾಂಗಪ್ರತಿಬಂಜಕೋಟಘಟತಸ್ತೇರಸೃಳೇಂದೀವರ ॥
ಶ್ರೀಪೂರ್ಣಂ ಹಿಮವನ್ಮಗೇಂದ್ರಮನೇ ಕಣ್ಣೆಂಬಾದ ಚಾಂದ್ರಪ್ರಭಂ ।
ರೂಪಂ ದಿವ್ಯವಚೋಮರುನ್ನದಿಯನೆಮ್ಮೋ ಮೂಟೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯಮಂ ॥ ೧

ಆವೃತಘಾತೃಘಾತಿದುರಿತಾತ್ಮಯದೋ ಚರಮಾಂಗಮಾತ್ರಕರ್ ।
ಜೀವಘನಸ್ವರೂಪಮೋಗತರ್ಕುಡುಮಷ್ಟಮಭೂಮಿವಿಷ್ಟರ ॥
ಸ್ತಾವಧಿಸೌಖ್ಯಮುಖ್ಯರುಪತಿಷ್ಟಗುಣಾಪ್ರಕರಾದನಶ್ವರ ।
ಶ್ರೀವನಿತೇಶರೀಗಮಗೆ ಸಿದ್ಧರತೀಂದ್ರಿಯಸೌಖ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಂ ॥ ೨
ಧೈರ್ಯಂ ಘೋರತಪಃಪರೀಷಹಸಮೂಹಪ್ರಾಪ್ತಿಯೋ ಸಂದ ತಾ ।
ತ್ವರ್ಯಂ ಪಂಚವಿಧಾಮಳಾಚರಣಪಟ್ಟಂಶದುಣಶ್ರೇಣಿಯೋ ॥

ಅಗ್ಗಳದೇವವಿರಚಿತಂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣಂ

೧. ಪೂಜ್ಯವಾದ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ದೇವಾಂಗನೆಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣು, ಕಾಂತಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ನೆಲದಾವರೆಗಳ ಶೋಭೆ ಯನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಾಗಿ, ಹಿಮವಂತ ಗಿರೀಂದ್ರರಂತೆ ನಯನಮನೋಹರ ವಾಗಿರುವ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಜನೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯೆಂಬ ದೇವಗಂಗೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಲಗೊಳಿಸಲಿ. ೨. ತಮ್ಮನ್ನು ಆವರಿಸಿದ್ದ ಘಾತಿ ಹಾಗೂ ಅಘಾತಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಚರಮದೇಹಿ ಗಳಾಗಿದ್ದವರು, ಅಷ್ಟಮುಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಅನಂತಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದವರೂ, ಅಷ್ಟಗುಣಸಂಪನ್ನರೂ, ಮೋಕ್ಷಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಒಡೆಯರೂ ಆದ ಸಿದ್ಧರು ನಮಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಾತೀತವಾದ ಸುಖದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ. ೩. ಕಠೋರವಾದ ತಪಶ್ಚರಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಪರೀಷಹಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಧೈರ್ಯ, (ಸಮ್ಯಕ್ ದರ್ಶನಾಚಾರ, ಜ್ಞಾನಾಚಾರ, ಚಾರಿತ್ರಾಚಾರ ತಪ ಆಚಾರ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯಾಚಾರ ಎಂಬ) ಐದು ಆಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮೂವತ್ತಾರು

ಕಾರ್ಯಂ ಶಿಷ್ಯವಿನೇಯಶಿಕ್ಷೆಯೊಳೊಡಂಬಟ್ಟೊಪ್ಪೆ ಸಂಶೋಭಿಪಾ |
ಚಾರ್ಯರ್ ತಾಮಮಗೀಗೆ ಸಪ್ತಪರಮಸ್ಥಾನೋದಯೋಪಾಯಮಂ || ೨

ನಯನಿಕ್ಷೇಪಪ್ರಮಾಣಂಗಳೊಳೆ ಪಡೆದನೈಕಾಂತಸಿದ್ಧಿಪ್ರತಿಜ್ಞಾ |
ಜಯಮಂ ತದ್ವಿಜ್ಞರೋಳ್ ಮುಂ ಬಲಿಕೆ ತಿಳಿಪಿ ಭವ್ಯರ್ಗೆ ಸದ್ವರ್ಮಕರ್ಮಾ ||
ಶ್ರಯತತ್ತ್ವಾತ್ಮತತ್ತ್ವ ಭೇದಂಗಳನೊಡರಿಸಿ ವಾಕ್ತ್ರೀಯಶಸ್ತ್ರೀಯಶಸ್ತ್ರೀಸಮಾಕ್ಯ |
ಷ್ವಿಯನಾದಂ ಸಂದರಂತರ್ಮುಖತೆಗಭಿಮುಖಂಮಾಳ್ಕುಪಾಧ್ಯಾಯರೆಮ್ಮಂ || ೪

ಶೀಲಂ ಪಾಲಿತಷಟ್ಪ್ರಕಾರಮೆನಿಸಿದಾರ್ವತಶೃಕಕ್ಕಾಯು ನಿ |
ತ್ಯಾಲಂಬಂ ನಿರವದ್ಯಮಾಯು ಚರಿತಂ ಸಾವದ್ಯಮಂ ಪೊರ್ದದೆಂ ||
ದೀಲೋಕಂ ಪೊಗಟ್ಟಪ್ರಮತ್ತಗುಣಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾದ ಬೋ |
ಧಾಲೋಕರ್ ದಯೆಗೆಯ್ಗೆ ಸಾಧುಗಳಘಪ್ರದ್ವಂಸನಪ್ರಾಡಿಯಂ || ೫

ಪರಿಹೃತದೋಷಂ ಸಗುಣಂ |
ಪರಾರ್ಥ್ಯಮುತ್ಪ್ರಭಮತರ್ಕ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಳಂ ||
ಕರಿಸರ್ಕೆ ಪಂಚಗುರುಪಂ |
ಚರತ್ನಮಾಳಿಕೆ ಮದೀಯಮತಿಮಾನಿನಿಯಂ || ೬

ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ಪರತೆ, ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಭಕ್ತರಿಗೂ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗ-
ಇವುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶೋಭಿಸುವ ಆಚಾರ್ಯರು ನಮಗೆ
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆಪ್ರಮತ್ತಗುಣಸ್ಥಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.
೪. ನಯ-ನಿಕ್ಷೇಪ-ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾಂತವಾದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿ,
ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಆ ನಂತರ ಭಕ್ತಜನಕ್ಕೆ ಸದ್ವರ್ಮ,
ಸತ್ಕರ್ಮ, ತತ್ತ್ವಾತ್ಮತತ್ತ್ವ ಭೇದ-ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ವಾಕ್ ಸಂಪತ್ತಿ
ನೊಡನೆ ಯಶಸ್ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ನಮ್ಮ
ಒಳಗಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಯಿಸಿ ನಮ್ಮೊಳಗನ್ನು ನಾವೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.
೫. “(ಸಾಮಯಿಕ, ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಶೀರ್ಘಂಕರಸ್ತುತಿ, ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಟಿ
ವಂದನೆ, ಪ್ರತಿಕ್ರಮಣ, ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗ ಎಂಬ) ಷಡಾವಶ್ಯಕಗಳ
ಆಚರಣೆಯೇ ಶೀಲವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳವರು ಸಾಧುಗಳು; ಇವರ
ಚರಿತಕ್ಕೆ ಕಳಂಕವೆಂದೂ ತಾಗದು” ಎಂದು ಲೋಕದ ಜನರೆಲ್ಲರಿಂದ
ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡವರೂ, ಅಪ್ರಮತ್ತ ಗುಣ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದವರೂ, ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಗಳೂ
ಆದ ಸಾಧುಗಳು ನಮಗೆ ಪಾಪನಾಶನದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ. ೬.
ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಟಿಗಳ ಸ್ತುತಿ ಒಂದು ರತ್ನಮಾಲಿಕೆ; ಅದು ದೋಷಗಳನ್ನು
ಪರಿಹರಿಸಿರುವುದು; ಗುಣಯುಕ್ತವಾದುದು (ಸೂತ್ರಬದ್ಧವಾದುದು), ತುಂಬ
ಬೆಲೆಯುಳ್ಳುದು; ಪ್ರಜ್ವಲವಾದ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳುದು; ಊಹೆಗೆ ನಿಲುಕದಂತಹ
ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳುದು. ಹೀಗಿರುವ ಈ ರತ್ನಮಾಲೆ ನನ್ನ ಮತಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಗೆ

॥ ಮಾಳಿನೀ ವೃತ್ತಂ ॥

ಪೂತನಿಚಯಚೇತಶ್ಚಾತಕಕ್ಕೇಗೆ ಬೇಗಂ |
ತಣಿವನಮಲವಾಣೀವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಪ್ರಮತ್ತಂ ||
ಗುಣಗಣಸಮುದಾತ್ತಂ ಸತ್ತಮೋವೃತ್ತಿವಿತ್ತಂ |
ಗಣಧರವಿಭುದತ್ತಂ ಶುದ್ಧಬೋಧಪ್ರವೃತ್ತಂ ||

೭

ಚಿತಕರ್ಮಂ ಸಮುಪಾತ್ತತತ್ತ್ವ ಚಯಮರ್ಮಂ ಶುದ್ಧ ರತ್ನತ್ರಯಾ |
ಧೃತಭರ್ಮಂ ಕುಮತಾವಳೀಶಿರಘರ್ಮಂ ಸಾಧುಸಂದೋಹಸಂ ||
ವೃತವರ್ಮಂ ವಿನಮದ್ವಿನೇಯಜನಶರ್ಮಂ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ರಿಯೋ |
ಚಿತನರ್ಮಂ ನಮಗಾರ್ಮಮಕ್ಕೆ ಜಿನಧರ್ಮಂ ಜನ್ಮಪಾರಂಬರಂ ||

೮

ಪ್ರಾಳೇಯಾಮಳಿನಾಂಗಿ ತುಂಗಮಹಿಷೇಂದ್ರಾದ್ರೂಢಯಾತ್ಮಾಷ್ಟದೋ |
ಮಾರ್ಗಾಳಂಕೃತ ಚಕ್ರಶೂಲಶರಚಾಪೋತ್ಕೇತುಚಂಚತ್ಕಶಾ ||
ಭೀಕಾಸಿಸುಟಬೇಟಕಾನ್ವಿತ ಚಳದ್ವಾಳಾಕ್ಕೆ ಸಂಪ್ರೀತಿಯಿಂ |
ಜ್ವಾಲಾಮಾಳಿನಿ ಮಾಟಕ್ಕೆ ಮತ್ಸ್ಯತಿಗೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನೋಕ್ತಿನಿರ್ವಾಹಮಂ ||

೯

ಮರಕತಕಾಂತಿಯು ತಳಿದ ಮೆಯ್ಯೆಳಗಿಂ ನೋಸಲೋಳ್ ಮೊದಲು ತಾ |
ವರೆಯೆಸಳ್ಗೊಟ್ಟನೆಂತೆಸೆವ ಕಣ್ಣಲರಿಂ ವರದಪ್ರಪುಲಪಂ ||
ಕರುಹಕಶಾಂಕುಶಾಂಕಿತಚತುರ್ಭುಜದಿಂದೆಸೆವಂ ಕಮೋತವಿ |
ಪಿರರಥನಟ್ಟಿಂ ವಿಜಯಯುಕ್ತನೊಡರ್ಚುಗಮೋಘರಕ್ಷೆಯಂ ||

೧೦

ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರಲಿ. ೭. ಅನೇಕ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ತಪಃಸಂಪತ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಜ್ಞಾನದಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವನೂ ಎನಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಣಧರ 'ದತ್ತ'ನು, ಬಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತಿರುವ ಚೇತಸ್ಸೆಂಬ ಚಾತಕಪಕ್ಷಿಗೆ ತನ್ನ ನಿರ್ಮಲವಾದ ವಚನವೆಂಬ ಮಳೆಗರೆದು ತೃಪ್ತಿಯುಂಟು ಮಾಡಲಿ. ೮. ಜಿನ ಧರ್ಮವು ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜಯಿಸಿದುದು; ಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ವಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು; ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ರತ್ನತ್ರಯಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನದಂತೆ ಕುಂದಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು; ಕುಮತಗಳೆಂಬ ಚಳಿಗಾಲಕ್ಕೆ ಬೇಸಗೆಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವುದು; ಸಾಧುಗಳೆಂಬ ಕವಚವನ್ನು ತೊಡಿಸಿರುವುದು; ತನಗೆ ಶರಣಾದ ಭಕ್ತಜನಕ್ಕೆ ಆನಂದದ ನೆಲೆಯಾದುದು; ಮುಕ್ತಿ ಕನ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಹೀಗಿರುವ ಈ ಧರ್ಮವು ಜನ್ಮಾಂತದವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರಲಿ. ೯. ಹಿಮದಂತೆ ಪರಿಶುಭ್ರವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ, ಮಹಾಮಹಿಷವನ್ನು ಎರಿದ, ಎಂಟು ತೋಳುಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಚಕ್ರ- ಶೂಲ- ಬಾಣ-ಬಿಲ್ಲು-ಕೇತು-ಪಾಶ-ಖಡ್ಗ-ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡ, ಚಂಚಲವಾದ ಹಣೆಗಣ್ಣುಳ್ಳ ಜ್ವಾಲಾವಾಲಿನಿಯು ಪರಮಪ್ರೇಮದಿಂದ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನತೆಯನ್ನಂಟುಮಾಡಲಿ. ೧೦. ಹಸಿರುರತ್ನದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ದೇಹ ಪ್ರಭೆಯಿಂದಲೂ, ತಾವರೆಯ ಎಸಳಿನಂತೆ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಕಣ್ಣಿಂದಲೂ, ಅರಳಿದ ತಾವರೆ-ಪಾಶ-ಅಂಕುಶಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಮೂರು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ

ಅಪಹಿಂಸಂ ಸಪ್ರಭಂಗಳ್ವಿತ್ತಮಪವನರೋಧೋದ್ಗತಂ ತ್ವಕ್ತಾಲೋ |
 ಪೃಮುಚಿವ್ಯಾಪಾರಮಪ್ರಸ್ಥಲನಮಖಿಲಭಾಷಾತ್ಮಕಂ ನಿಶ್ಚಿತಾಶೇ ||
 ಪಪದಾರ್ಥಂ ವ್ಯಾಪ್ತಕಾಲತ್ರಯಮತಿಸದೃಶಾಸನ್ನದೂರಂ ಸುತೆತ್ತ್ವಾ |
 ಭೃಪಯುಕ್ತಂ ಮಾಱಿ ಜೈನಂ ವಚನಮಮಳವಾಕ್ಪ್ರಿಯಂ ನಮೋಳೆಂದುಂ || ೧೧

ದುರಿತವ್ರಾತಲತಾಕೃಪಾಣಿ ವಿಸರದ್ಭೂರ್ಧರೋಧಾಸ್ತಿನೀ |
 ತರಣದ್ರೋಣಿ ಸಮುನ್ನತಾಕ್ಷಯಪದಪ್ರಾಸಾದನಿಶ್ರೇಣಿ ಬಂ ||
 ಧುರಸಾಹಿತ್ಯಸುರತ್ನರೋಹಣಮಹೇಂದ್ರಕ್ಷೋಣಿ ತಾಳಿರ್ಕೆ ವಿ |
 ಸ್ತರದಿಂ ವಾಣಿ ಮದೀಯಮಾನಿತಮುಖಶ್ರೀಯೋಳ್ ಸಖೀಲೀಲೆಯಂ || ೧೨

ಮಳವಿಳಯನರೆನಿಸಿದ ಕೇ |
 ವಳಿಗಳ ಶುದ್ಧಾನುಬದ್ಧಕೇವಳಿಗಳ ನಿ ||
 ಶ್ಲಳಿತಪ್ರತಿಕೇವಳಿಗಳ |
 ಚಳನಂ ನಮಗಚಳಸುಖಮನೀಗನವರತಂ || ೧೩

ನೆಲೆ ನಾಲ್ವರೆಲಧಿಕಂ ನಿ |
 ಶ್ವಲತಪದಿಂದಾರ್ಗಮೆಂಬುದರ್ಕಾ ಚತುರಂ ||
 ಗುಲಚಾರಣಾಯದ್ವಿಯ ಮೂ |
 ದಲೆಯನಿಪಂ ವರ್ಯಕುಂಡಕುಂಡಾಚಾರ್ಯಂ || ೧೪

ಹಾಗೂ ವರದಹಸ್ತದಿಂದಲೂ, ಕಪೋತವಾಹನದಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವ ವಿಜಯ
 ಯಕ್ಷನು ನಮಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ರಕ್ಷೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ. ೧೧. ಹಿಂಸಾ
 ರಹಿತವಾದ, ಸಪ್ರಭಂಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಗಾಳಿಯ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಅಂಗುಳು-
 ತುಟಿಗಳ ಚಲನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಉಚ್ಚಾರವಾಗುವ, ಅಸ್ಥಲಿತವಾದ, ಸರ್ವಭಾಷಾತ್ಮಕ
 ವಾದ, ಸಮಸ್ತಪರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ, ತ್ರಿಕಾಲಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುವ, ಸಮೀಪ-
 ದೂರಗಳ ಭೇದವಿಲ್ಲದ, ಉತ್ತಮವಾದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಜಿನೇಶ್ವರನ
 ವಾಣಿಯು ನಮಗೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ವಚನಪಟುತ್ವವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ
 ಉಂಟುಮಾಡಲಿ. ೧೨. ಪಾಪ ಸಮೂಹವೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ಖಡ್ಗವಾದ
 ವಳೂ, ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಫೋರ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿಸುವ ದೋಣಿಯಾದವಳೂ,
 ಮುಕ್ತಿಯ ಭವ್ಯಭವನಕ್ಕೆ ಸೋಪಾನಮಾರ್ಗವಾದವಳು, ರಮಣೀಯವಾದ
 ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರತ್ನಮಯವಾದ ರೋಹಣಿಗಿರಿಯಾದವಳೂ ಎನಿಸಿದ
 ವಾಗ್ದೇವತೆಯು ನನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಖಿಯಂತೆ ಬಂದು ಸುಖವಾಗಿ ನೆಲಸಲಿ. ೧೩.
 ಪಾಪನಾಶಕರೆನಿಸಿದ ಕೇವಳಿಗಳ, ಶುದ್ಧಕೇವಳಿಗಳ, ಅನುಬದ್ಧ ಕೇವಳಿಗಳ
 ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಲಿತ ಕೇವಳಿಗಳ ಪಾದಗಳು ನಮಗೆ ಸ್ಥಿರವಾದ ಸುಖವನ್ನು
 ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ. ೧೪. ಸ್ಥಿರವಾದ ತಪಶ್ಚರಣದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ತಾವು ನಾಲ್ಕು
 ಬೆರಳು ಮೇಲೆಯೇ ಎಂದು ತೋರುವಂತೆ ಚತುರಂಗುಲ ಚಾರಣಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು

ತ್ರಿಭುವನಮಂಗಲತೋರಣ |
 ನಿಭಮಂ ಪ್ರವಚನಮನೆಯ್ವಿ ರೈಶ್ವಂಭಸಮ ||
 ಪ್ರಭರಂತರ್ನಿಭೃತೋನ್ನತ |
 ವಿಭವರ್ ಭೂತಬಲಿ ಪುಷ್ಪದಂತಾಚಾರ್ಯರ್ ||

೧೫

ಅನಿಶಂ ಪ್ರಸನ್ನತಾಯುತ |
 ರನೂನಸದಸತ್ಪದಾರ್ಥದರ್ಶನನಿಮಿಣರ್ ||
 ಜನಶಾಸನಲಕ್ಷ್ಮಿಗೇ ಲೋ |
 ಚನಯುಗಳರ್ ವೀರಸೇನಜಿನಸೇನಾಖ್ಯರ್ ||

೧೬

ಪ್ರಥಿತಾಕಳಂಕಹಿಮವ |
 ತ್ವಥಿವೀಧರಜಾತಭಾರತೀನುತಭಾಗೀ ||
 ರಥಿಯನೊಳಮೊಕ್ಕು ಕಳೆದುದು |
 ಪೃಥುಮಿಥ್ಯಾತ್ವೋಪತಾಪಮಂ ಸಕಳಜನಂ ||

೧೭

ಅಚರಿಕೆ ಗೃಧ್ರಪಿಂಥಮ |
 ಹಾಚಾರ್ಯಾಂಘ್ರಿನವಿಭಾನುರುಚಿಯರ್ಹದ್ವ ||
 ಲ್ಯಾಚಾರ್ಯಪದನಖರತತಿ |
 ರೋಚಿ ಮದೇನಸ್ತಮಸ್ತಮೋನಿರಸನಮಂ ||

೧೮

ಪಡೆದ ಮಹಾತ್ಮರು ಕುಂಡಕುಂದಾಚಾರ್ಯರು. ೧೫. ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಗೂ ಮಂಗಳತೋರಣವೆನಿಸುವಂತಹ (ಷಟ್ಪಂಡಾಗಮವೆಂಬ) ಆಗಮಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಆ ತೋರಣದ ಸುವರ್ಣಸ್ತಂಭಗಳಂತೆ ಉಜ್ವಲ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ, ಭೂತಬಲಿ ಹಾಗೂ ಪುಷ್ಪದಂತಾಚಾರ್ಯರು ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಆಂತರಿಕವೈಭವಸಂಪನ್ನರು. ೧೬. ವೀರಸೇನ ಮತ್ತು ಜಿನಸೇನ ಎಂಬುವರು ಸದಾಕಾಲ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯುಳ್ಳವರು; ಸದ್ಭೂತ ಹಾಗೂ ಅಸದ್ಭೂತ ವ್ಯವಹಾರನಯವನ್ನೂ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರೂ ಆಗಿರುವರು; ಜಿನಧರ್ಮವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೇ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿರುವರು. ೧೭. ಹಿಮವಂತಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು (ಪಾಪ) ತಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಅಕಳಂಕಮುನಿಯ ವಚನದಿಂದ ಸಕಲ ಜನರು ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ತಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ೧೮. ಗೃಧ್ರ ಪಿಂಥಮಹಾ ಚಾರ್ಯರ್ ಪಾದದುಗುರುಗಳೆಂಬ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಯೂ, ಅರ್ಹದ್ವಲ್ಯಾ ಚಾರ್ಯರ್ ಪಾದನಖಗಳೆಂಬ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯ ದೋಷವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆ

ಭೃತವಂಶನಾಗಿಯುಂ ವ್ಯಪ |
ಗತರಾಗಾಸಕ್ತ ಸಿಂಹನಂದ್ಯಾಚಾರ್ಯ ||
ವ್ರತಿಪತಿ ಸತ್ತತ್ವಸಮ |
ಸ್ಥಿತನಾಗಿಯುಮಾತ್ರ ತತ್ತ್ವಚಯಚಾತುರ್ಯಂ || ೧೯

ಸಮನಿಕೆ ಮನ್ಯಾನಸದೊಳ್ |
ಸಮಂತಭದ್ರಾಂಘ್ರಿನಖರಕಾಂತಿಜಳಂ ಮ ||
ತ್ರಮಳನಕವಿಪರಮೇಷ್ಠಿ |
ಕ್ರಮಕಮಳಂ ಪೂಜ್ಯಪಾದಪದನಖಕುಮುದಂ || ೨೦

ಅಯಮಾರ್ಗಾಶ್ರಯನಂ ಪ್ರಭೂತದಯನಂ ದೂರೀಕೃತಸ್ವಾಂತಭೂ |
ಭಯನಂ ಲಬ್ಧ ಕಷಾಯವೈರಿಜಯನಂ ವಿಜ್ಞಾತನಿಶ್ಶೇಷವಾ ||
ಜ್ಞಯನಂ ಸ್ವೀಕೃತಸತ್ತಪಃಪ್ರಚಯನಂ ಶ್ರೀಕುಂಡಕುಂದೋಜ್ವಳಾ |
ನ್ದಯನಂ ವಂದಿಪೆನಟ್ಟಿಯಿಂದೆ ಕುಳಚಂದ್ರಖ್ಯಾತಯೋಗೀಂದ್ರನಂ || ೨೧

ಶಾಂತರಸೈಕಮೂರ್ತಿ ಪರಮಾಗಮವಾರಿಧಿಪಾರವರ್ತಿ ಚೈ |
ರಂತನಯೋಗಿನಾಯಕಯಶಸ್ಸಮಕೀರ್ತಿ ಮನೋಜರಾಜವಿ ||
ಕ್ರಾಂತವನಾಸಿತಾರ್ತಿಯನೆ ವಿಶ್ವವಸುಂಧರ ಮಾಘಾಣಂದಿಸೈ |
ದ್ವಾಂತಿಕಚಕ್ರವರ್ತಿ ನೆಗಟ್ಟಂ ಧರಣೀಶ್ವರವೃಂದವಂದಿತಂ || ೨೨

ಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲಿ. ೧೯. “ಭೃತವಂಶ” (ಕೊಳಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ನುಡಿಸುವವನು) ಆದರೂ “ವ್ಯಪಗತರಾಗಾಸಕ್ತ” (ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನು) : (ಇದು ವಿರೋಧ, ಇದರ ಪರಿಹಾರ ಹೇಗೆಂದರೆ-) ‘ಭೃತವಂಶ’ ಉತ್ತಮವಾದ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು; ಸುಖಭೋಗಗಳ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳವನು ಆಗಿದ್ದರೂ, ‘ವ್ಯಪಗತ ರಾಗಾಸಕ್ತ’ (ವಿರಾಗಿ) ಆದವನು; ಮುನೀಂದ್ರನು; ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಒಂದು ತತ್ತ್ವ ವುಳ್ಳವನು; ಆದರೂ ಅನೇಕ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಚತುರನಾದವನು. (ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ) (ಜೈನಧರ್ಮದ ಮೇರೆಗೆ) ಏಳು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಚತುರನಾದವನು. ಹೀಗಿರುವವನು ಸಿಂಹನಂದ್ಯಾಚಾರ್ಯನು. ೨೦. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸಮಂತಭದ್ರರ ಪಾದದುಗುರುಗಳ ಕಾಂತಿಯೆಂಬ ನೀರೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕವಿಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಪಾದಗಳೆಂಬ ಕೆಂದಾವರೆಗಳೂ, ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಪಾದಗಳೆಂಬ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಗಳೂ ನೆಲಸಲಿ. ೨೧. ಶ್ರೇಯೋಪಾಯಕ್ಕೆ ನೆಲೆ ಯಾದವನೂ, ಅತ್ಯಂತ ದಯಾಮಯನೂ, ಮನ್ಮಥನ ಭಯವನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸಿ ದವನೂ, ಕಷಾಯಗಳೆಂಬ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದವನೂ, ಸಮಸ್ತ ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ತಪಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವನೂ, ಶ್ರೀ ಕುಂಡಕುಂದವೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೂ, ಆದ ಕುಳಚಂದ್ರನೆಂಬ ಮುನೀಂದ್ರನನ್ನು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ನಾನು ವಂದಿಸುವೆನು. ೨೨. “ಶಾಂತಿರಸವೇ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಂತೆ ಇರುವವನು, ಆಗಮ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಪಾರುಗಂಡವನು, ಚಿರಂತನರಾದ ಯೋಗಿ

ಶ್ರೀಕನಕನಂದಿಮುನಿವಿ |

ದ್ಯಾಕೀರ್ತನಮಂ ಘಣೇಶ್ವರಂ ಬಹುತರಜಿ ||

ಹ್ವಾಕರನಾಗಿಯುಮಟೆಯದೆ |

ಮೂಕತೆಯಂ ತಳೆದು ನಾಣ್ಣಿ ರಸೆಗಿಟಿರಪಂ ||

೨೩

ಭಾವಂ ಭಾಸುರತತ್ತ್ವಗರ್ಭಮಯನಂ ಚಾರಿತ್ರಗರ್ಭಂ ವಚ |

ಶ್ರೀವಿಶ್ವೋರ್ಜಿತಶಾಸ್ತ್ರಗರ್ಭಮಮಳಾಳೋಕಂ ದಯಾಗರ್ಭಮಂ ||

ಬೀ ವಿಖ್ಯಾತಿ ಸಮಸ್ತದಿಕ್ತಸರಗರ್ಭಂ ನೋಬಿಸ್ತೊಡಂಬನ್ನೆಗಂ |

ತ್ವೈವಿದ್ಯಶ್ರುತಕೀರ್ತಿದೇವನೆಸೆದಂ ಸ್ಯಾದ್ವಾದಸಾರೋದಯಂ ||

೨೪

ಷಡಭಿಜ್ಞಂ ಕ್ಷಣಿಕಂ ಜಡಾತ್ಮನೆನಿಪಂ ನೈಯಾಯಿಕಂ ವೃತ್ತವಿ |

ದ್ವಿಜಮಾತ್ಯಂ ಸಲೆ ಶೂನ್ಯವಾದಿ ಶಬರೋಕ್ತ್ಯಾಸಕ್ತ ಮೀಮಾಂಸಕಂ ||

ನಡೆವಂ ಕಾಪಿಳವೃತ್ತಿಯಂ ಬಿಡದೆ ಸಾಂಖ್ಯಂ ನೋಬಿಸ್ತೊಡಂದೊಲ್ಲದೊ |

ಛಂದರ್ವನ್ನಂ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿದೇವನೊಳೆ ನಿಂದಳ್ ವಾಣಿಯೇಂ ಜಾಣೆಯೋ ||

೨೫

ಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ಸಮವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದವನು, ಮನ್ಮಥನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭೇದಿಸಿದವನು” ಎಂದು ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಹೊಗಳುವಂತೆ ರಾಜಪೂಜಿತನಾದ ಮಾಘಣಂದಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ೨೩. ಶ್ರೀ ಕನಕನಂದಿ ಮುನಿಗಳ ವಿದ್ಯಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು, ಹೊಗಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ತನಗೆ ಅನೇಕ ನಾಲಗೆಗಳಿದ್ದೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾಚಿಕೊಂಡು ಆದಿಶೇಷನು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಪಾಠಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಹೋದನು. ೨೪. “ಮನಸ್ಸು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತತ್ತ್ವರಹಸ್ಯವುಳ್ಳದು; ನಡತೆ ಶೀಲಸಂಪನ್ನವಾದುದು; ಮಾತಿನ ಸೊಬಗು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು; ನಿರ್ಮಲವಾದ ದೃಷ್ಟಿ ದಯಾಪೂರ್ಣವಾದುದು” ಎಂಬ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರಲಾಗಿ, ಸ್ಯಾದ್ವಾದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲ ತೈವಿದ್ಯ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿದೇವನು ಶೋಭಿಸಿದನು. ೨೫. “ಬುದ್ಧನು ‘ಕ್ಷಣಿಕ’ (೧. ಅಲ್ಪಾಯುಷ: ೨. ಎಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಣಿಕವೆಂದು ವಾದಿಸುವವನು) ನೈಯಾಯಿಕನು ‘ಜಡಾತ್ಮ’ (೧. ಮಂದಬುದ್ಧಿಯವನು. ೨. ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀರೇ ಮೂಲವೆಂದು ವಾದಿಸುವವನು); ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಶೂನ್ಯವಾದಿ (೧. ನಾಸ್ತಿಕ ೨. ಎಲ್ಲವೂ ‘ಶೂನ್ಯ’ವೆಂದು ವಾದಿಸುವವನು) ; ಮೀಮಾಂಸಕನು ‘ಶಬರೋಕ್ತ್ಯಾಸಕ್ತ’ನು (೧. ಅನಾಗರಿಕರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದವನು. ೨. ಶಬರನೆಂಬ ಮೀಮಾಂಸಕನಲ್ಲಿ ಆದರವುಳ್ಳವನು) ; ಸಾಂಖ್ಯನು ‘ಕಪಿಳವೃತ್ತಿ’ (೧. ನಾಯಿಯಂತಹ ನಡತೆ ೨. ಕಪಿಲಾಚಾರ್ಯನ ಮಾರ್ಗ) ಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವನು; ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಇವರಾರೂ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತನಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತಹ ನಿವಾಸವೆಂದು ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ ದೇವನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ ವಾಗ್ಗೇವತೆ ಎಂತಹ ಜಾಣೆ ! [ಮೇಲೆ

ಅತಿಮೃದುಮುಷ್ಣಭಾಪದಳಿನೀಗುಣಟಂಕೃತಿರಾವಮಾಗಮಾ |
ಮೃತಜರಿಪೂರ್ಣಕರ್ಣಯುಗನಂ ಸಲೆ ಕೇಳಿಸದಾತ್ಮಸಪ್ತಸ ||
ಪ್ರತಿಪವಿವರ್ಮನಂ ನಡವು ಪುಷ್ಪಶರೋತ್ಕರಮೆಂದು ಮನ್ನಥಂ |
ಮತಿಗಿಡುವಂ ಗೆಲಲ್ ಪಡೆಯದಾ ನಯಸೇನಮುಮುಕ್ಷುಮುಖ್ಯನಂ || ೨೬

ಶಾಂತರಸಾತ್ಮನಾರ್ದ್ರಹೃದಯಂ ಸುದಿಗಂಬರವರ್ತನಂ ಗತ |
ಭ್ರಾಂತಿಯಬಂಧಕಂ ಸತತಮೋಕ್ಷಪದೇಚ್ಛು ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಮ ||
ತ್ತಂತೆ ವಿತ್ಯಪ್ಪನೆಂಬಸಮಶೀಲತೆಯಂ ತಳೆದಿದುರ್ಮೇನೊ ಸೈ |
ದ್ವಾಂತಿಕಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮುನಿಚಂದ್ರಮುನೀಂದ್ರನೆ ವಂದ್ಯನುರ್ವಿಯೊಳ್ || ೨೭

ದುರಿತಾಸಹಿಷ್ಣು ಸುತಪ |
ಶ್ವರಿಷ್ಣು ಭವ್ಯಪ್ರಮೋದವರ್ಧಿಷ್ಣು ರತೀ ||
ಶ್ವರಜಿಷ್ಣು ಗುಣಗಣಾಲಂ |
ಕರಿಷ್ಣುವೆನೆ ನೆಗಲ್ಲನುದಯಚಂದ್ರಮುನೀಂದ್ರಂ || ೨೮

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಎರಡೆರಡು ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದು ಆಯಾ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥ : ಮೊದಲನೆಯದು- ಸರಸ್ವತಿಯ ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅರ್ಥ.] ೨೬. “ನನ್ನ ಬಿಲ್ಲೋ ಅತ್ಯಂತ ಮೃದುಪಾದುದು; ಅದರ ಹೆದೆಯೊ ಹೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳಿಂದಾದುದು; ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಮಾಡುವ ಮೃದುಮಧುರ ಟಂಕಾರವು ಆಗಮಾಮೃತದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಈತನ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲಾರದು. ಸಪ್ತಸಪ್ತಿ (?) ಎಂಬ ವಜ್ರಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟ ಈತನ ಮೈಯನ್ನು ನನ್ನ ಹೂಬಾಣಗಳು ನಡಲಾರವು. ಇವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಗೆಲ್ಲಲಿ?” ಎಂದು ನಯಸೇನ ಮುನೀಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ಮನಃಪುನಃ ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ೨೭. (ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ) ಶಾಂತರಸದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೂ, ಈತನ ಮನಸ್ಸು (ದಯೆಯಿಂದ) ಆರ್ದ್ರವಾಗಿದೆ: ‘ದಿಗಂಬರ ವರ್ತನ’ನು (೧. ಜೈನಂಯತಿಯಾದುದರಿಂದ ನಗ್ನವಿರಾಗಿ. ೨. ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳಂತೆ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು) ಆಗಿದ್ದರೂ ‘ಗತಭ್ರಾಂತಿ’ (೧. ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲದವನು, -ಜ್ಞಾನಿ. ೨. ಸಂಚಾರವಿಲ್ಲದವನು) ಆಗಿದ್ದಾನೆ: ‘ಅಬಂಧಕ’ (ಸಂಪೂರ್ಣನಿಸ್ಪೃಹನಾದ ವಿರಾಗಿ) ಆಗಿರುವನಾದರೂ ಮುಕ್ತಿಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಆಸೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವನು; ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿ (೧. ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವನು. ೨. ತಾಪ-ದಾಹಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು)ಯಾಗಿದ್ದರೂ ವಿತ್ಯಪ್ಪ (೧. ಯಾವ ಆಸೆಯೂ ಇಲ್ಲದವನು; ನಿಷ್ಕಾಮ ಬುದ್ಧಿಯ ತಪಸ್ವಿ ೨. ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನು) : ಹೀಗೆ “ಅಸಮಶೀಲತೆ” (೧. ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಶೀಲ. ೨. ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಡತೆಯನ್ನುಳ್ಳ) ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮುನಿಚಂದ್ರ ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಜಗದ್ವಂದ್ಯನಾಗಿರುವನು. ೨೮. ಪಾಪಗಳನ್ನು ಸಹಿಸದವನು; ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುವವನು; ಜಿನಭಕ್ತರ ಸಂತೋಷವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವವನು; ಕಾಮನನ್ನು ಗೆದ್ದವನು; ಅನೇಕ

ದೇಶಂ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಂ ಶ್ರುತಬಲಮ್ ಬಲಂ ಕೋಶಮದ್ವೇಧ ಕೋಶಂ |

ಸೌತೀಲ್ಯಂ ಸತ್ಸಹಾಯಂ ಸಚಿವನುಪಶಮಂ ಜೈನಮಾರ್ಗಂ ಸುದುರ್ಗಂ ||

ಭೂಶಸ್ತಾಗಾರಮಾದತೇನ ತನಗೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದರಾದ್ಧಾಂತಚಕ್ರಾ |

ಧೀಶಂ ಸಪ್ತಾಂಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿನಿಳಿಗೆಸೆದು ವೀರನಂದಿವ್ರತೀಂದ್ರಂ ||

೨೯

ಮಾದ್ಯದ್ವಾದ್ಯುತ್ಕರತ್ಯಾಸಕಮಖಿಲಕಲಾಪೌಥಿ ದೂರೀಭವತ್ಯಾ |

ವದ್ಯಂ ಚಾರಿತ್ರಮುವೀಪತಿತತಿವಿನುತಂ ಸತ್ಸಮೋವೃತ್ತಿ ಚೇತ ||

ಸ್ವದೃಷ್ಟೀತಿಪ್ರದಂ ಪಾವನತರನಿಜಸನ್ನೋಯಿಂಬನ್ನೆಗಂ ತೈ |

ವಿದ್ಯೇಶಂ ಮಾಘಾಣಂದಿವ್ರತಿ ಪೆಸರ್ವೆಡೆದಂ ವರ್ಣ್ಯನೀಕಪ್ರವೇಕಂ ||

೩೦

ಕ್ಷಿತಿನಾಥವಜ್ರಪೂಜ್ಯಪಾದತೆ ನಿಜಾಚಾರಪ್ರತೀತಾಕಳಂ |

ಕತೆ ವಿದ್ವನ್ಮುತವೀರಸೇನತೆ ನಿಜಂ ತಾನೆಂದೊಡಂ ಶಾಬ್ದನೇ ||

ತತ್ವತೆ ಪಟ್ಟರ್ಕವಿತರ್ಕಭೇತ್ಯತೆಯಹಾರಾಧ್ವಾಂತತತ್ತ್ವಪ್ರಮಾ |

ತತ್ವತೆಯೇಂ ಚೋದ್ಯಮೆ ವರ್ಧಮಾನಮುನಿಯೊಳ್ ವಿದ್ಯಾತ್ರಯಾಧೀಶನೊಳ್ ||

೩೧

ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವವನು- ಹೀಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದವನು ಉದಯಚಂದ್ರ ಮುನೀಶ್ವರನು. ೨೯. ಧರ್ಮೋಪದೇಶವೆ ದೇಶ : ಶ್ರುತಸಮೂಹವೆ ಬಲ ; ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಾನವೆ ಭಾಂಡಾರ ; ಉತ್ತಮವಾದ ಚಾರಿತ್ರವೆ ಸನ್ನಿಹಿತ ; ಶಾಂತಿಯ ಸಚಿವ; ಜೈನ ಮಾರ್ಗವೆ ಕೋಟೆ ; ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ನಿವಾಸ - ಹೀಗೆ ಸಪ್ತಾಂಗ ಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತ ಸಿದ್ಧಾಂತಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ವೀರನಂದಿ ಯತೀಶ್ವರನು ಶೋಭಿಸಿದನು. ೩೦. ಸೊಕ್ಕೇರಿದ ವಾದಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಭೀಕರನು; ಸಮಸ್ತಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತನು; ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಚರಿತ್ರನು; ಅನೇಕಾನೇಕ ರಾಜರಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಂಡವನು; ಉತ್ತಮವಾದ ತಪಶ್ಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ದವನು; ಕಂಡೊಡನೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವನು; ಪರಮ ಮಂಗಳವಾದ ರೂಪವುಳ್ಳವನು - ಹೀಗೆ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತ್ರೈವಿದ್ಯಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಮಾಘಾಣಂದಿ ಮುನಿಯು ಯತಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದನು. ೩೧. ಅನೇಕ ಭೂಪತಿಗಳಿಂದ ಪಾದಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆ, ಶೀಲದ ನಿಷ್ಕಳಂಕತೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಪಾತ್ರವಾಗುವ ಪಾಂಡಿತ್ಯ. (ಶ್ರೇಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಯೋಗ್ಯತೆ, ಅಕಳಂಕಮುನಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ವೀರಸೇನರ ವಿದ್ವತ್ತೆ) ತನಗೆ ಸಹಜವಾದುವು; ಎಂದ ಮೇಲೆ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯತೆಯೂ, ಪಟ್ಟರ್ಕಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ನೆಲೆ ಯಾಗಿರುವ ಮಹಿಮೆಯೂ ಈತನಿಗೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ವಿಷಯವೆ? ಎಂದು ವಿದ್ಯಾತ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾದ ವರ್ಧಮಾನ ಮುನಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. [ಈ ಪದ್ಯದ ಮೂರನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿರುವ "ಅಹಾರಾಧ್ವಾಂತ" ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ

ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮತತ್ವಮು ಕಾ ।

ಇತನುವನೊಟ್ಟಯಿಸಿ ಕಟ್ಟುವೀದರ್ಶನಶು ॥

ದೃತೆಗಂ ದೃಢಗುಣಸುಮ ।

ರ್ಥತೆಗಂ ಸಲೆ ದೇವಚಂದ್ರಯತಿಪತಿ ನೋಂತಂ ॥

೩೨

ಆತ್ರೇಯದ್ವೈತಿಯಂ ಪಳಂಚಲೆದು ಕುಂದಚ್ಛಾಯೆಯಂ ಮಿಕ್ಕುನ ।

ಕೃತಜ್ಞೋತಿಯನ್ನೆದೆ ತೂಳ್ಳಿ ಹಿಮವಚ್ಚೈಳಾಂಶುವಂ ಮೀಟಿದೆ ॥

ಗ್ಲಾತ್ರೇವೋಮವಿಭಾಗಾಮಿಯೆನಿಸುತ್ತಚ್ಚೈಂಬಿಳಂ ದಾಮನಂ ।

ದಿತ್ಯೈವಿದ್ಯಮುನೀಂದ್ರ ನಿರ್ಮಳಯಶಕ್ತಿ ಶುಭ್ರತಾವಿಭ್ರಮಂ ॥

೩೩

ವಿತತಗುಣಮಾರ್ಗಣಾಸ ।

ಕೃತೆಯಿಂದನವರತಮೋಕ್ಷಸಂಧಾನಮನ ॥

ಸೃತೆಯಂ ಧಾರ್ಮಿಕವೃತ್ತಿಯಿ ।

ನತಿಶಯಪಂ ನೇಮಿಚಂದ್ರಸೃದ್ಧಾಂತೀಶಂ ॥

೩೪

ಕ್ಷಿಪ್ಪವಾಗಿದೆ]. ೩೨. ಧರ್ಮತತ್ತ್ವದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಲ್ಲ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ಕಾಮನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತಹ ನಿಗ್ರಹದ ದೃಢತೆಯನ್ನೂ ದೇವಚಂದ್ರ ಯತೀಶ್ವರನು ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಪಡೆದು ಬಂದಿದ್ದನು. (ಶ್ಲೇಷೆಯಿಂದ-ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದನಿಸುವಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಜೀವಗಳನ್ನೂ ನೋಡಬಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿನ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ, ಕಾಮನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವಂತಹ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಹಗ್ಗ(ಗುಣ)ವನ್ನೂ ಪಡೆದು ಬಂದಿದ್ದನು). ೩೩. ಶ್ರೀ ದಾಮನಂದಿ ತ್ರೈವಿದ್ಯಮುನಿಗಳ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಯಶಸ್ಸು ತನ್ನ ಶುಭ್ರತೆಯು ಅಧಿಕ್ಯದಿಂದ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಕುಂದಪುಷ್ಪದ ವರ್ಣವನ್ನು ಮೀರಿ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ, ಹಿಮಗಿರಿಯ ಧವಳತೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆನಿಸಿ, ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ೩೪. [ಬಿಲ್ಲಾರನಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೇಮಿಚಂದ್ರನಿಗೂ, ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಬಿಲ್ಲಾರನಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು] “ವಿತತ ಗುಣವಾರ್ಗಣಾಸಕ್ತಿ” (೧. ಶ್ಲೇಷವಾದ ಗುಣಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗಣಾಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ. ೨. ಬಿಗಿದು ಉದ್ದವಾದ ಹೆದೆ ಹಾಗೂ ಬಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ)ಯಿಂದ, ಯಾವಾಗಲೂ “ಮೋಕ್ಷಸಂಧಾನಮನ ಸೃತೆ” (೧. ಮುಕ್ತಿಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾದ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ. ೨. ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೂಡುವ ಹಾಗೂ ಬಿಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಮನಸ್ಸು)ಯಿಂದ ಹಾಗೂ ‘ಧಾರ್ಮಿಕವೃತ್ತಿ’ (೧. ಧರ್ಮನಿಷ್ಠವಾದ ನಡವಳಿಕೆ. ೨. ಬಿಲ್ಲಾರತನ)

ರತಿವನಿತೆಗೆ ವಿಧವತೆಯಂ |

ಶ್ರುತದೇವಿಗೆ ಚತುರವೃತ್ತಿಯಂ ಮಾಲ್ವ ತಪ ||

ಶ್ರುತಮೆರಡುಂ ನಿರುಪಮಮೀ |

ಕ್ರಿಸ್ತಿಯೋಳ್ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿದೇವಭಟ್ಟಾರಕರಾ ||

೩೫

ಗುರುಕುಲಮಂ ಬೆಳಗುವ ಭಾ |

ಸುರದೀಪಂ ಚರಿತಮೆಂಬುದಂ ಪೇಟವೆ ಬಂ ||

ಧುರಪಾತ್ರಸ್ನೇಹಗುಣೋ |

ತೃರಮೆಂಬುವು ಮಾಘನಂದಿಭಟ್ಟಾರಕರಾ ||

೩೬

ಅಮಲತರಪ್ರದೀಪಕಲಿಕಾಕೃತಿಯಿಂ ಸ್ವಪರಪ್ರಕಾಶನ |

ಕೃಮಮೆನಿಸಿದ್ ತಮ್ಮ ಮತಿಯಿಂ ಜನರಾಜಚರಿತ್ರಮಂ ಪವಿ ||

ತ್ರಮನೊಲವಿಂದೆ ಪೇಟ್ಟು ಭಯಲೋಕಶುಭಾಸ್ವದರಾದ ಪಂಡಿತೋ |

ತ್ರಮರ ಗುಣಂ ಗುಣಾಕೃತಿಯಿನರ್ಕೆ ಮದೀಯಮನೋಮೃಣಾಳದೋಳ್ ||

೩೭

ಅತಿಮಧುರೋಕ್ತಿಯುಕ್ತನಮಲಂ ವಿದಿತಾಖಿಲಮಾರ್ಗನಪ್ಪ ವ |

ಶ್ರುತಕವಿರಾಜಹಂಸನಟಿವಂತವೊಲೇನಟಿಯಲ್ವ ಯೋಗ್ಯನೇ ||

ಯಿಂದ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಯು ಅಧಿಕನೆನಿಸಿದನು. ೩೫. ರತಿದೇವಿಗೆ ವೈದ್ಯವ್ಯವಸ್ಥಾಂಟು ಮಾಡುವಂತಹ ತಪಸ್ಸು ಹಾಗೂ ವಾಗ್ದೇವಿಗೆ ಜಾತುರ್ಯ ವನ್ನಂಟು ಮಾಡುವ ಶ್ರುತಪ್ರಾವೀಣ್ಯ - ಇವೆರಡೂ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿದೇವ ಭಟ್ಟಾರಕ ನಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮವಾಗಿದ್ದವು. ೩೬. ಮಾಘನಂದಿ ಭಟ್ಟಾರಕರು ತಮ್ಮ ನಡತೆ ಯಿಂದ ಗುರುಕುಲವನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಉಜ್ವಲದೀಪವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಲ್ಲಿ ರುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ದಯಾಪರತೆಯೆ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳೇ ಸಾಕು. [ದೀಪಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪಾತ್ರ (ಪಣತಿ), ಸ್ನೇಹ (ಎಣ್ಣೆ), ಹಾಗೂ 'ಗುಣ' (ಬತ್ತಿ) ಇವು ಮೂರನ್ನು ಶ್ಲೇಷೆಯಿಂದ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಣತಿ, ಎಣ್ಣೆಬತ್ತಿಗಳಿದ್ದರೂ ಅವು 'ಚರಿತ' (ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆ) ಮೂಲಕವೆ ಬೆಳಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಾದಿ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳು 'ಚರಿತ' ದಲ್ಲಿ (ನಡತೆಯಲ್ಲಿ) ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದಾಗಲೆ ಬೆಳಗಬಲ್ಲವು]. ೩೭. ತನ್ನನ್ನು ಬೆಳಗಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೂ ಬೆಳಕು ಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ನಿರ್ಮಲ ದೀಪದ ಕುಡಿಯಂತೆ, ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಕೌಶಲದಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಜಿನೇಂದ್ರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರೇಮಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಇಹಪರಗಳೆರಡರ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡ ಪಂಡಿತೋತ್ತಮರ ಗುಣವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ತಾವರೆ ಬೇರಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಒಳನಾರಿನಂತೆ ನೆಲಸಿರಲಿ. ೩೮. ಚತುರರಾದ ಕವಿಗಳನೇಕರು ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಗುಣಗಳಾವುವು, ದೋಷಗಳಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಂಸಕ್ಷೀರ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಿ

ಚತುರಕವಿಪ್ರತಾನರಚಿತಾದ್ವೈತಪ್ರಕರೈಕಪಾತ್ರಸಂ |

ಸ್ಥಿತಗುಣದೋಷದುಗ್ಧಜಳಭೇದನಮಂ ಕವಿನಾಮಧಾರಕಂ ||

೩೮

ಸುಳಲಿತಕವಿಕೃತಿಗಮಳಿನ |

ನೆಳಸುವವೋಲ್ ಮಲಿನನೆಳಸನತಿವಿಶದಹಿಮೋ ||

ಪಳಮೊಸರ್ವವೊಲಿಂದುಕರಾ |

ವಳಿಗೆ ತೃಣಗ್ರಾಹಿನೀಳಮಣಿಯೊಸರ್ವಪುದೇ ||

೩೯

ಇದು ಜತುಮುದ್ರಾಮುದ್ರಿತ |

ವಿದು ನಿಬಿಡಸ್ಯೂತವಿದು ಮಹಾಗ್ರಹದೃತಮಿಂ ||

ತಿರು ಲೋಹಪಿನದವನಿ |

ಪ್ಪುದು ಪರಕೃತಿನುತಿಯೊಳಖಳಖಳಜನವಕ್ತಂ ||

೪೦

ಮೋಗಟ್ಟ ಬಗೆಯುಳ್ಳೊಡಂ ನಾ |

ಲಗೆ ಮೊಡರದು ಖಳರ್ಗ ಮದವಿಶೇಷದಿನುಖರಲ್ ||

ಬಗೆವೊಡಮಕಾಲದೇಸಕದಿ |

ನಗಲದವೋಲ್ ಪರಭೃತಕ್ಕೆ ಮೂಕೀಭಾವಂ ||

೪೧

ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳುಳ್ಳವನೂ, ನಿರ್ಮಲನೂ ಕಾವ್ಯದ ಸಕಲಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನೂ ಆದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲದೆ, 'ಕವಿ'ಯೆಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡವನು ಯೋಗ್ಯನಾದಾನೆಯೆ? [ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯಿಂದ ರಾಜಹಂಸಪರವಾದ ಅರ್ಥ-ಅತ್ಯಂತ ಇಂಪಾದ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳದೂ, ಪರಿಶುಭ್ರವಾದುದೂ, ಆಕಾಶವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ["ವಿದಿತ"] ಹೋಗುವ ಎಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದೂ, ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ ("ಕವಿರಾಜ")ನೆನಿಸಿಕೊಂಡುದೂ ಆದ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗೆ ನೀರುಹಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಜಲಪಕ್ಷಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಹೊತ್ತ (ಕವಿನಾಮಧಾರಕ) ಪಕ್ಷಿಗೆ ಉಂಟೆ?] ೩೯. ಸುಂದರವಾದ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಲಹೃದಯನು ಮನಸೋಲುವಂತೆ, ಮಲಿನ ಹೃದಯದವನು ಮನಸೋಲನು. ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳಿಗೆ ಪರಿಶುಭ್ರವಾದ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಲೆ ಕರಗಿ ನೀರೊಸರುವಂತೆ, 'ತೃಣಗ್ರಾಹಿ'ಯೆನಿಸಿದ ನೀಲಮಣಿ ಒಣ್ಣುವುದೆ ? ೪೦. ಇತರರು ರಚಿಸಿದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಬೇಕೆಂದರೆ ದುರ್ಜನರ ಬಾಯಿ ಇದಕ್ಕೇನು ಅರಗಿನಿಂದ ಮುಢ್ಢೆ ಹಾಕಿದೆಯೋ, ದಟ್ಟವಾದ ಹೊಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆಯೋ, ಮಹಾಭೂತ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದೆಯೋ, ಅಥವಾ ಲೋಹದ ಕೀಲಿ ಜಡಿದಿದೆಯೋ" ಎಂಬಂತಾಗುವುದು. ೪೧. ಕೋಗಿಲೆಗೆ (ವಸಂತ ವಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ) ಮೂಕತನ ಬಿಡದಂತೆ (ಇತರರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು) ಹೊಗಳ

ಪರಿಕಿಮೋದವಿಚಾರಿ ಸಿತೇ ।

ತರಗತಿಯಾದಂ ಪ್ರಭಂಜನಪ್ರಿಯನತಿನಿ ॥

ಪುರಜಿಹ್ವನುಪರ್ಬುಧನಂ ।

ತಿರೆ ದುರ್ಬುಧನಾರೋಳೊಂದಿ ಪಡೆಯಂ ನೋವಂ ॥

೪೨

ಕುಕವಿಯನಲೆದಂಜಿಪ ಜಾಣ್ ।

ಸುಕವಿಯೋಳೇನುಂಟೆ ದುರ್ಜನಾಳಿಗೆ ಶಕುಳ ॥

ಪ್ರಕರಮನೆರ್ದೆಗಿಡಿಮಗ್ಗತೆ ।

ಬಕನಿಕರಕ್ಕುಂಟೆ ತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಲಗಿಲದೊಳ್ ॥

೪೩

ಖರಶಾಣಕಷಣದಿಂ ಮಣಿ ।

ಗುರುತೇಜೋವೃತ್ತಿ ನೆಗಟ್ಟವೋಲಕ್ಕುಂ ನಿ ॥

ಪುರವಾಕ್ಯಾಪಾಣಪರಿ ।

ಸುರಿತಂ ಕೃತಿರತ್ನದೊಳ್ ಸಮುಜ್ಜ್ವಲಭಾವಂ ॥

೪೪

ಪರಪೀಡಾಮುಖಿದುಷ್ಪದುರ್ಜನನಿಕಾಯಾತಂಕದಿಂ ಸದ್ಗುಣಾ ।

ಕರಮಂ ಸದ್ರಸಭಾವಮಂ ಸಮೆವುದಂ ಮಾಣಲ್ಪದೇಕಾಯ್ತೊ ಬಂ ।

ಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾದರೂ, ತಮ್ಮ ಮದಾಧಿಕ್ಯದ ಮೂಲಕ ದುರ್ಜನರಿಗೆ ನಾಲಗೆಯೆ
ವಳಿದು. ೪೨. ವಿಚಾರ ಮಾಡಿನೋಡಿದರೆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಾದವನು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ.
'ಅವಿಚಾರಿ' (೧. ಅವಿವೇಕಿ. ೨. ತಗರಿನ ವಾಹನವುಳ್ಳವನು); 'ಸಿತೇತರಗತಿ' (೧.
ಕಳಂಕದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದವನು. ೨. ಕಪ್ಪಾದ ಹೊಗೆಯೊಡನೆ ಹಬ್ಬುವವನು);
"ಪ್ರಭಂಜನಪ್ರಿಯ" (೧. ಹರಿದು, ಮುರಿದು ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿಯೆ ಸಂತೋಷಪಡು
ವವನು, ೨. ಗಾಳಿಯ ಸ್ನೇಹಿತ) ; "ಅತಿನಿಷ್ಕುರ ಜಿಹ್ವೆ" (೧. ಬಹಳ ಕಠೋರವಾಗಿ
ನುಡಿಯುವವನು, ೨. ತುಂಬ ಉಗ್ರವಾದ ಜ್ವಾಲೆಯುಳ್ಳವನು); ಯಾರನ್ನು ಜೊತೆ
ಗೂಡಿದರೂ ತಾನು ನೋಯುವುದಿಲ್ಲ (ಅವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಾಧೆಯುಂಟು ಮಾಡು
ತ್ತಾನೆ) [ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಅರ್ಥ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗೆ, ಎರಡನೆಯದು ಅಗ್ನಿಗೆ-
ಹೀಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.] ೪೩. ದುಷ್ಟಜನರು ತಮ್ಮ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಕುಶ್ಲಿತವಾದ
ಕವಿಯನ್ನು ಅಂಜಿಸುವರಲ್ಲದೆ, ಉತ್ತಮ ಕವಿಯನ್ನು ಅಂಜಿಸಬಲ್ಲರೇ? ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಮೀನು
ಗಳನ್ನು ಎದೆಗೆಡಿಸುವ ಬಕಪಕ್ಷಿಗೆ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಂಟೆ?
೪೪. ಕರ್ಕಶವಾದ ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಸೆಯುವುದರಿಂದ ರತ್ನಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ಹೊಳಪು ಬರುವಂತೆ, ಕಠೋರವಾದ, ಟೀಕೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ, ಕೃತಿ
ರತ್ನವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಉಜ್ವಲವಾಗುತ್ತದೆ. ೪೫. ಅನ್ಯರನ್ನು ಪೀಡಿಸುವುದೆ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿರುವ
ದುರ್ಜನಸಮೂಹದ ಮಾತಿಗೆ(ಹೆದರಿ), ಉತ್ತಮವಾದ(ಕಾವ್ಯ)ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ರಸಭಾವ

ಧುರಮಂ ಕಾವ್ಯನಿಬಂಧಮಂ ಬಗೆಯೆ ಯೂಕಾಭೀತಿಯಿಂದಂಬರಂ |
ಪರಿಹರ್ತವ್ಯಮೆ ಮೇಣಜೀರ್ಣಭಯದಿಂದಪ್ರಾಜ್ಞಾಜ್ಞಮೇಂ ತ್ಯಾಜ್ಯಮೇ || ೪೫

ಪರುಸದೊರೆಗಲ್ ಸುವರ್ಣ |
ಕೊರೆಪಕ್ಕಡೆಯಾಗಿ ತೋರ್ಪವೊಲ್ ಕವಿಗಂ ಬಂ ||
ಧುರಕಾವ್ಯರಚನೆ ತದ್ಗುಣ |
ಪರೀಕ್ಷೆ ನಿರಪೇಕ್ಷಮನಿಸೆ ನೆಲೆದಿರವೇಡಾ || ೪೬

ಅತಿಶಯಪದಾರ್ಥನಿಕರ |
ಪ್ರತೀತಿಯಂ ಪಡೆವ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸಂ ಭೂ ||
ನುತಮಾಗದಲ್ತೆ ನಿದೋರ್ |
ಷತೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಸಮಂತು ಕವಿಗಂ ರವಿಗಂ || ೪೭

ಜೇಯನೆ ಬಲ್ಲವರ್ ನೆಲೆಯೆ ಸತ್ಯತೀವೇಬದೆ ಪೇಟೆ ಘುಣಾಕ್ಷರ |
ಪ್ರಾಯದೆ ಶಬ್ದಮೊಂದೆರಡು ಮತ್ತೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡೆ ಕಾಕತಾ |
ಳೀಯದೆ ವಾಚ್ಯಮೊಂದೆರಡು ಕೂಡೆ ನಿಘರ್ಷಿಮೊಡಂಧಲಾವುಕ |
ನ್ಯಾಯದೆ ಭಾವಮೊಂದೆರಡು ಲೇಸೆನೆ ಪೇಟ್ಟುಬದಿರ್ಪುದೊಪ್ಪಮೇ || ೪೮

ಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಸುಂದರವಾದ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯನ್ನೇಕೆ ಬಿಡಬೇಕು ? ಕೂರೆಗಳಾದಾ ವೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆ ಬಿಡಬೇಕೆ ? ಅಜೀರ್ಣವಾದೀತೆಂದು ಅಂಜಿ ಕೊಂಡು ಸೊಗಸಾದ ತುಪ್ಪವನ್ನೆ ತೊರೆಯಬೇಕೆ? ೪೬. ಒರೆಗಲ್ಲು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಒರೆದು ನೋಡುವಾಗ ಹೇಗೆ ನಿರಪೇಕ್ಷ (ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದುದು)ವಾಗಿರುವುದೋ ಹಾಗೆ ಕವಿಯು ಕೂಡ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸುಂದರ ಕಾವ್ಯವಾಗಲಿ, ಅದರ ಗುಣ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ-ಎರಡರಲ್ಲೂ ನಿರಪೇಕ್ಷನಾಗಿರಬೇಕು. ೪೭. ಕವಿಗೂ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಅತಿಶಯವಾದ “ಪದಾರ್ಥನಿಕರಪ್ರತೀತಿ” (೧. ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳ ನಿಶ್ಚಿತ ಜ್ಞಾನ. ೨. ಸಮಸ್ತಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಸಂತೋಷ)ವನ್ನಂಟು ಮಾಡುವ ‘ಪಾದವಿನ್ಯಾಸ’ವು (೧. ಭಂದೋಗತಿಯ ಜಾಣ್ಮೆ. ೨. ಕಿರಣಗಳ ಪ್ರಸಾರ) ನಿರ್ದೋಷತೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸದು. [ಒಂದನೆಯ ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕವಿಗೆ ಹಾಗು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು]. ೪೮. ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಾದರೆ ಬಲ್ಲವರು ‘ಬಲ’ ಎನ್ನುವಂತೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಸತ್ಯತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಘುಣಾಕ್ಷರ ನ್ಯಾಯದಿಂದ (ಹುಳುಕೊರೆದ ಗುರುತು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಾಕಾರ ಹೊಂದುವಂತೆ) ಎಲ್ಲೂ ಒಂದೆರಡು ಶಬ್ದ, ಕಾಕತಾಳೀಯ(ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ, ಆಯಾಚಿತವಾಗಿ ಒದಗಿ ಬಂದುದು)ದಿಂದ ಒಂದೆರಡು ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ, ಕುರುಡನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದೆರಡು ಭಾವ ‘ಜೆನ್ನಾಗಿದ’ ಎಂಬಂತೆ ಬಂದುವೆಂದರೆ ಅದು ಕಾವ್ಯವಾದೀತೆ? ಹೀಗೆ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡುವುದು

ಇದು ಪಿರಿದುಂ ಬುಧಾವಳಿಗೆ ಕರ್ಣರಸಾಯನಮಾತ್ಮಚಿತ್ತಸ |
ಮೃದಜನಕಂ ಮುದಶ್ರುಜಲಕರ್ತೃ ಲಸತುಳಕಪ್ಪಭೇದನ ||
ಪ್ರದಗುರು ಮಸ್ತಕಪ್ರಚುರಕಂಪನಶಿಕ್ಷಕನೆಂಬಿನಂ ಪ್ರಯ |
ತ್ವದೆ ಕೃತಿವೇಬ್ಬದಲ್ಲದೊಡೆ ತಕ್ಕತಿ ಧಿಕ್ಕತಿಯಂ ನಿಮಿರ್ಚದೇ ||

೪೯

ಕವಿಕುಳಸೇವ್ಯಮಾನಕವಿತಾಕಳಹಂಸೆಗೆ ಕೇಳಿಲೇಲೆ ಸಂ |
ಭವಿಷೋದನಾಮಲಂ ಜಿನಕಥಾರಸಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಕೂಡೆ ಸಂ ||
ಭವಿಕುಮದಲ್ಲದಂತೆ ದೊರೆಕೊಳ್ಳುಮೆ ದುಷ್ಟತಸ್ಸೈರಿಭಪ್ರಜಾ |
ವಿವರಮನಿಪ್ಪ ರಾಜವಿಟಿಟೋರಕಘೋಲ್ಬಣಪಲ್ಲಲಂಗಳೊಳ್ ||

೫೦

ಕಿವಿಯಂ ಜಕ್ಕುಲಿಪಂತೆ ನುಣ್ಣಡರ್ಡ ಶಬ್ದಂ ಶಬ್ದಸಂದರ್ಭದೊಳ್ |
ಸವಿಯಂ ಮುಂದಿಡುವರ್ಥಮರ್ಥದೊಳೊಡಂಬಟ್ಟಿಲ್ಲನೋರಂತೆ ಬೀ ||
ಉವ ಭಾವಂ ಸಲೆ ಭಾವದಿಂದೊದವಿ ಚಿತ್ತಂ ಕೂಡೆ ತೇಂಕಾಡೆ ಮೋ |
ಣ್ಣುವ ನಾನಾರಸಮಿರ್ಪ ವಸ್ತುಕೃತಿಯಂ ಪೇಟ್ಟಿಗಳಂ ಮೆಚ್ಚಪಂ ||

೫೧

ಸುರರಾಜಾರ್ಚಿತನಿಂಗಳೇಶ್ವರಪುರಶ್ರೀತೀರ್ಥಚಂದ್ರಪ್ರಭಂ |
ಪರಮೇಶಂ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿದೇವಮುನಿಪಂ ತ್ವೈವಿದ್ಯಚಕ್ರಾಧಿಪಂ ||

ಯೋಗ್ಯವೆ ? ೪೯. “ಇದು ಬಲ್ಲವರ ಕಿವಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ರಸಾಯನ, ಚಿತ್ತಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟು ಮಾಡುವಂತಹುದು, ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವಂತಹುದು, ವೈಗೆ ರೋವಾಂಜನವನ್ನು ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಗುರು, ತಲೆದೂಗುವುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಕ” ಎಂದೆನಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು, ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಆ ಕಾವ್ಯ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ೫೦. ಕವಿಕುಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಸೇವೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಕಲಹಂಸೆಗೆ ಜಿನಕಥೆಯೆಂಬ ಮಾನಸಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದ ಕ್ರೀಡೆ ದೊರೆವುದಲ್ಲದೆ, ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳೆಂಬ ಕೋಣಗಳಾಡುವ ತಗ್ಗುಗಳಂತಿರುವ ದೊರೆ, ಹಾದರಿಗ, ಕಳ್ಳಕಾಕರ ಕಥೆಗಳುಳ್ಳ ಕಥೆಯೆಂಬ ಕೊಚ್ಚಿಕುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಬಲ್ಲದೆ? ೫೧. ಕಿವಿಯನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಇಂಪಾದ ಶಬ್ದ, ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಸವಿಯನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ನೀಡುವ ಅರ್ಥ, ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ಸೊಗಸನ್ನು ಬೀರುವ ಭಾವ, ಭಾವದಿಂದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುವ ನಾನಾ ರಸಗಳು-ಹೀಗಿರುವ ವಸ್ತುಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಗ್ಗಳನು (ರಸಿಕರನ್ನು) ಮೆಚ್ಚಿಸುವನು. ೫೨. ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಂಡ ಇಂಗಳೇಶ್ವರದ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಪ್ರಭತೀರ್ಥಂಕರನೆ ತನಗೆ ದೈವ, ತ್ರೈವಿದ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿದೇವ ಮುನಿಯೆ ಗುರು, (ಜಿನ) ಭಕ್ತರೇ ಬಾಂಧವರು ಎಂಬ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು, ಜಿನಮತವೆಂಬ ಭಾಂಡಾರದಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಅಗ್ಗಳನು ಭಾಗ್ಯವಂತನಾಗಿರುವನು. ೫೩. ಅಗ್ಗಳ ದೇವನು ಗುಣವಂತನು; ಮೂಲಸಂಘದ ಪುಸ್ತಕಗಳೆಲ್ಲ ಕೊಂಡಕುಂದಾನ್ವಯ

ಗುರು ಭವ್ಯರ್ ಪ್ರಿಯಬಾಂಧವರ್ ತನಗೆನಿಪ್ಪನ್ನೂನಮಂ ಪುಣ್ಯದೇ |
 ಕ್ಷ ರಮಂ ತಾಲ್ಪಿದನಗ್ಗಳಂ ಜನಮತಶ್ರೀಕೋಶವೇಸ್ವಾರ್ಗಂ || ೫೨

ಗುಣ ಮೂಲಸಂಘದೇಶೀ |
 ಗಣಪುಸ್ತಕಗಚ್ಛ ಕೊಂಡಕುಂದಾನ್ವಯದೋಳ್ ||
 ಗಣನೇವಡೆದೇವ ವಿನಯಾ |
 ಗ್ರಹೇ ವಿಮಲತರಸ್ವಭಾವನಗ್ಗಳದೇವಂ || ೫೩

ಶಾಂತೀಶನಂದನಂಗುಪ |
 ಶಾಂತತೆ ವಾಚಾಂಬಿಕಾತನೂಜಂಗೆ ಜಗ ||
 ತ್ಯಾಂತವಚಶ್ಚತುರತೆಯೆಂ |
 ದಿಂತಿವು ಭಾವಿಸುವೊಡಗ್ಗಳಂಗೆ ನಿಸರ್ಗಂ || ೫೪

ಉಭಯಕವಿತಾವಿಶಾರದ |
 ನುಭಯಭವಾತ್ಯಹೇತುಚರತಂ (?) ನೋಬ್ಬಂ ||
 ದುಭಯಕುಲಪುದ್ಗತಾಯುತ |
 ನುಭಯನಯಾಯತ್ತಚಿತ್ತನಗ್ಗಳದೇವಂ || ೫೫

ನಾರೀನಯನೋತ್ಪಲಹ್ಯ |
 ನಿರೇಜಮನೋಡನಲರ್ಚಿ ಶತಿಸೂರ್ಯಸಮಾ ||
 ಹಾರದಿನಾದವೊಲತುಕಾ |
 ಕಾರಂ ಸೌಭಾಗ್ಯಸಾರಮಾಯ್ತುಗ್ಗಳನಾ || ೫೬

ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿದವನು; ತುಂಬ ವಿನಯಶಾಲಿ, ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು. ೫೪. ಶಾಂತೀಶನ ಮಗನಾದುದರಿಂದ ಶಾಂತವೃತ್ತಿಯೂ, ವಾಚಾಂಬಿಕೆಯೆ ತಾಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನೆ ಬೆಳಗುವ ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯವೂ ಅಗ್ಗಳದೇವನಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಸರಿ. ೫೫. ಅಗ್ಗಳದೇವನು (ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡವೆಂಬ) ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಷ್ಣಾತನು; ಇಹ-ಪರವೆರಡಕ್ಕೂ ಸ್ತುತ್ಯವಾದ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳವನು; (ತಂದೆಯ ಹಾಗು ತಾಯಿಯ) ಎರಡೂ ವಂಶಗಳು ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವವನು; (ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಯಾರ್ಥಿಕ ಎಂಬ) ಎರಡು ಬಗೆಯ ನಯಗಳನ್ನೂ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವವನು. ೫೬. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಗಳನ್ನೂ, ಹೃದಯ ವೆಂಬ ಕೆಂದಾವರೆಯನ್ನೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಅರಳಿಸುವುದರಿಂದ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ ರಚಿತವಾಯಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಗ್ಗಳನ ಅಸಮಾನ

ಗಳಪರ್ ಪವಣವಿಯದೆ ಬೆಸ |

ಗೊಳೆ ಸೆಣಸಿಂ ಲೋಕದೊಳಗೆ ವರ್ತಿಪ ವಿಲಸ ||

ತ್ಯಳೆಗಳೆನಿತನಿತಲೊಳಮು |

ಗ್ಗಳಗಣ್ಣಂ ತೋರ್ಪನಗ್ಗಳಂ ನೃಪಸಭೆಯೊಳ್ ||

೫೭

ಪ್ರಕಟಿತರಂ ಶಬ್ದಂ ತಾ |

ಬ್ರಹ್ಮಸಮ್ಮತಮರ್ಥಮರ್ಥದೃಷ್ಟಿ ಮನಃಕೌ ||

ತುಕಜನಕಂ ಭಾವಂ ಭಾ |

ವುಕಭಾವ್ಯಂ ಕಾವ್ಯತತಿಯೊಳಗ್ಗಳ ನಿನ್ನಾ ||

೫೮

ತಿಂಗಳ ತಣ್ಣನಷ್ಟ ಕದಿದೊಂಗಳೊಳಭೃಷಿತೋ ಕಾಮಬಾ |

ಣಂಗಳೊಳಾದಮೋದಿದುದೊ ಬಂದ ಬಸಂತದ ಕಮ್ಮನಪ್ಪಲರ್ ||

ತಾಂ ಗುರುವಾಗೆ ಕಲ್ಪದೊ ವಿಳಾಸವತೀನಯನಪ್ರಭಾಗದೊಳ್ |

ಸಂಗಳಿಸಿತ್ತೊ ಮೋಹನಮನಗ್ಗಳ ನಿನ್ನಯ ವಾಕ್ಯಗುಂಭನಂ ||

೫೯

ಎಂದು ವಿನೇಯವಿಪಶ್ಚಿ |

ದ್ವಂದಂ ಕೇವಣಿಸು ವಾಕ್ಯವರ್ಣದೊಳೊಲವಿಂ ||

ಸಂದ ಜಿನಚರಿತರತ್ನಮು |

ನೆಂದೊಡೆ ತದನುಜ್ಞೆಯಿಂದಮಾಂ ಬಗೆದಂದೆಂ ||

೬೦

ವಾದ ರೂಪ, ಸೌಂದರ್ಯಸಾರವೆನಿಸಿತು. ೫೭. ರಾಜನ ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿ ವಾಚಾಳರಾದ ಕೆಲವರು ಈರ್ಷೆಯಿಂದ ಹವಣ ಮೀರಿ ಏನೇನನ್ನೂ ಕೇಳಲಾಗಿ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಲೆಗಳೆಷ್ಟಿರುವುವೋ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿವೈಶಾಲ್ಯವನ್ನು ಅಗ್ಗಳನು ಪ್ರಕಟಿಸುವನು [ಇವನು ಕಾಣದಿರುವ ವಿಷಯವೆ ಇಲ್ಲ]. ೫೮. ಅಗ್ಗಳನೇ ನಿನ್ನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಶಬ್ದ, ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಮುಚಿತವಾದ ಅರ್ಥ. ಅರ್ಥದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಭಾವ, ಭಾವದಲ್ಲಿ ರಸಸೃಷ್ಟಿ-ಹೀಗೆ ಕಾವ್ಯಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕಾವ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ೫೯. ಚಂದ್ರನ ತಂಪಾದ ಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿತ್ತೊ, ಕಾಮನ ಬಾಣಗಳಿಂದಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿತ್ತೊ, ವಸಂತದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳೆ ಗುರುಗಳಾಗಿ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟುವೋ ಅಥವಾ ವಿಲಾಸವತಿಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದ ಮೋಹಕಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅಗ್ಗಳದೇವ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಬಂಧವಿರುವುದು. ೬೦. ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿದ ಸಜ್ಜನರಾದ ಪಂಡಿತರು, “ನಿನ್ನ ವಾಣಿಯೆಂಬ ಚೆನ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಜಿನಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ರತ್ನವನ್ನು ಕುಂದಣಿಸು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಾನು (ಜಿನಚರಿತ್ರೆ

ಒಗೆದಲ್ಪಮತಿಯ ಬಲದಿಂ |
ದಗಣತಜನನಾಥಸತ್ಯಧಾಕಥನಕ್ಕು ||
ಜ್ಞಗಿಸಿದನಾಂ ತವ ಪೀರಲ್ |
ಬಗೆದಂತೆ ಮೃಣಾಳನಾಳದಿಂ ವಾರಿಧಿಯಂ ||

೬೧

ಕಿಟಿದೇಂ ಪಿರಿದೇಂ ಮತಿ ಮತಿ |
ಯಟಿಯಮೆ ಪಶುಗಂ ಘಣೇಶ್ವರಂಗಂ ಜಿನನಂ ||
ಕುಟಿತುಸಿರೆ ಸೈಮ ಸರಿಯ |
ಲೈಲಗಿದೊಡದಜಿಂದೆ ಪೇಟದಂ ಮರುಳಲ್ಲೇ ||

೬೨

ಕವಿತಾಭಿಮಾನದಿಂ ಮೇ |
ಣವಿರಳವೇಳಾಪಸರಣಾಲೀಲೆಯಿನಲ್ಲೇ ||
ಭವಹರಚರಿತಂ ಪುಣ್ಯಾ |
ಶ್ರವಕಾರಣಮೆಂದೆ ಪೇಟಬುದ್ಧತನಾದೆಂ ||

೬೩

ಗಣಭೃದ್ವಿಸ್ತಾಪಕಂ ತೀರ್ಥಕರಪರಮದೇವಪ್ರಭಾವಂ ದಲೆಂದೀ |
ಗಣೆದಂ ಮಚ್ಚಿತ್ತದೊಳ್ ತಳ್ಳಿರೆಯಿರೆಯುಮದಂ ಮೀಟಿ ಭಕ್ತಿಪ್ರಿಯಾಪ್ತೇ ||
ರಣದಿಂ ತದ್ವರ್ಣನೋಪಕ್ರಮದೊಳೆಳೆಸಿದಂ ಭ್ರಾಂತನೆಂ ನೋಟಿಸ್ತೊಡಂತುಂ |
ಪ್ರಣಯಿನ್ಯಾಸಕ್ತಿಯುಕ್ತಂ ಗಗನಗಹನಸದ್ಭಕ್ತಿಯವ್ಯಕ್ತಮಲ್ಲೇ ||

೬೪

ಯನ್ನು ರಚಿಸಲು) ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ೬೧. ತಾವರೆಯು ದಂಟಿನಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ಹೀರಲು ಬಯಸಿದಂತೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಬಲದಿಂದಲೇ ಅಸೀಮವಾದ ಜಿನೇಂದ್ರಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತೊಡಗಿದೆನು. ೬೨. ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಕಿರಿದಾದರೇನು, ಹಿರಿಯದಾದರೇನು? ಪಶುವಾಗಲಿ, ನಾಗೇಂದ್ರನಾಗಲಿ, ಅವರವರ ಅಜ್ಞಾನ ಹಿರಿಕಿರಿದಾಗಿದ್ದರೂ, ಜಿನನಿಗೆ ಬಾಗಿ, ಆತನ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬರುವ ಪುಣ್ಯ ಸಮಾನವೇ ಅಲ್ಲವೇ ? ಆದುದರಿಂದ (ತನಗೆ ಬಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ಜಿನಕಥೆಯನ್ನು) ಹೇಳದವನು ದಡ್ಡನಲ್ಲವೇ ? ೬೩. ಸಂಸಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೀಂಯುವ ಈ ಜಿನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಳತೊಡಗಿದುದು ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಗಿಂದೇ ಹೊರತು ಕವಿತ್ವದ ಅಭಿಮಾನದಿಂದಾಗಲಿ, ಹೊತ್ತುಕಳೆಯುವ ಆಟವೆಂದಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ೬೪. ತೀರ್ಥಂಕರ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯು ಗಣಧರರಿಗೂ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹುದು ಎಂಬ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮನಗಂಡವನಾದರೂ, ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಆತನ ವರ್ಣನೆಗೆ ಹೊರಟ ಭ್ರಾಂತ ನಾನು. ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಣಯನಿಯ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ “ಗಗನಗಹನಸದ್ಭಕ್ತಿ”(?)

ಆರಯೆ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ನಭಮಂ ಬೆಳಸೊಂದಳವಿಲ್ಲದಿದೋಡಂ |

ತಾರಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿ ತನ್ನನೆ ತಾಂ ಬೆಳಪಂದದಿಂದೆ ಮ ||

ದ್ವಾರತಿಗಾದ್ಯಸೂರಿವಚದಂತೆ ಜನಸ್ತುತಿದಕ್ಕವೃತ್ತಿ ಕೈ |

ಸಾರದೋಡಂ ಪವಿತ್ರಮಿದೆನಿಪ್ಪುದು ತನ್ನನೆ ತತ್ತಸಂಗದಿಂ ||

೬೫

ನಯದಿಂದ ಪಂಪನೊಬ್ಬ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪೊನ್ನಂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೇಟ್ಟಭ |

ಕ್ರಿಯೆನಾ ರತ್ನಕವೀಶ್ವರಂ ಸಮೆದ ತತ್ಕಾವ್ಯತ್ರಯಕ್ಕಂ ಜಗ ||

ತ್ರಯಮುಂ ಮುಂ ಬೆಲೆಯಾಗಿ ಪೋಯ್ತೆನೆ ಬಚಿಕ್ಕಾಂ ಪೇಟ್ಟ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೋದಯ

ವಿಸ್ತಾರಿಯೆನಿಪ್ಪ ಕಾವ್ಯಮಿದಮೂಲ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾಗದೇ ||

೬೬

ವ|| ಆದೋಡಂ,

ಆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಜಿನನ ಮ |

ಹಾಚರಿತಪಯೋಧಿಪಾರಯಾನಕ್ಕಾನಾ ||

ಲೋಚಿಸಿದಂ ಪ್ರಾಕ್ತನಪರ |

ಮಾಚಾರ್ಯಶ್ರುತಸೇತುಬಲದಿಂದೀಗಳ್ ||

೬೭

ಸ್ಕಂಧದವೋಲ್ ಜಿನೇಶ್ವರಮುಖೋದ್ಗತವಾಗ್ಧುಗೊಪ್ಪುವಾಶ್ರುತ |

ಸ್ಕಂಧಮನೊಂದಿ ತೋಟುವನು ಯೋಗಚತುಷ್ಟಯಮೆಂಬ ಕೈಗಳೊಳ್ ||

ಅವ್ಯಕ್ತವಲ್ಲವೆ ? ೬೫. ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತನಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ನಕ್ಷತ್ರವೊಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ತನ್ನನ್ನೆ ಬೆಳಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅದರಂತೆ ಆರ್ಯ ಸೂರಿಗಳ ವಾಣೀಗಿದ್ದಂತೆ ನನ್ನ ವಾಣಿಗೆ ಜನಸ್ತುತಿಯನ್ನು (ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ) ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸ್ತುತಿಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ತನ್ನನ್ನೆ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ೬೬. ಪಂಪನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸೊಗಸಾಗಿ ರಚಿಸಿದ, ಪೊನ್ನನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ, ಕವೀಶ್ವರನಾದ ರನ್ನನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ ಮೂರು ಪುರಾಣಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೂರುಲೋಕ ಬೆಲೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಅನಂತರ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಜಿನನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಾವ್ಯ 'ಅಮೂಲ್ಯತ್ವ'ಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗದೆ? [ಇದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುವ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ. ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಇದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗದೆಂಬಷ್ಟು ಈ ಕಾವ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಅರ್ಥವಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ]. ವ|| ಆದರೂ, ೬೭. ಪುರಾತನರಾದ ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರು ಶ್ರುತಗಳ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವರು; ಅವರ ಬಲದಿಂದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ತೀರ್ಥಕರನ ಮಹಾಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಆಚೆಯ ದಂಡೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ನಾನು ಆಲೋಚಿಸಿದೆನು. ೬೮. ಜಿನೇಂದ್ರನ ಮುಖದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ವಾಣೀಯೆಂಬ ದೇವಿಗೆ ಹೆಗಲಿನಂತಿರುವ ಶ್ರುತಸ್ಕಂಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ತೋರುವ (ಪ್ರಥಮ, ಕರಣ, ಚರಣ ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯ

ಬಂಧುರಮಪ್ಪ ಪೂರ್ವದನುಯೋಗಕರಕ್ಕುರುಶಕ್ತಿಯಂತೆ ಸಂ ।
ಬಂಧಿಸಿ ತೋರ್ಪುದೀ ಕಥೆ ವಿನೇಯಜನೋದ್ಧರಣೈಕಕಾರಣಂ ॥

೬೮

ವ॥ ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ

ಮಿಗವಂದ ಪರ್ಮೆಗಂ ಸ್ಥಿರ ।
ತೆಗಮಾತ್ರಯಮಾದ ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮಧ್ಯಾ ॥
ಧಿಗತವಳಿತ್ರಯಮನೆ ಸಲೆ ।
ಸೋಗಯಿಸುದು ಜಗತ್ತಯಂ ಮರುತ್ತಯವಿದ್ಯತಂ ॥

೬೯

ಅದಜಿಶೋ ಮಧ್ಯಮಮೆನಿಸಿಯು ।
ಮುದಾತನಿಜತೋಭೆಯಿಂದಮುತ್ತಮಮಾಯ್ತಂ ॥
ಬುದನೆನಿಸಿ ನಾಡೆ ಸೋಗಯಿಸು ।
ವುದು ತಿಯಗ್ಗೋಕಮೇಕರಜ್ಜು ವಿಶಾಲಂ ॥

೭೦

ಅಂತಸಂಖ್ಯಾತದ್ವೀಪಸಮುದ್ರಭದ್ರತಾಮುದ್ರಿತಮಪ್ಪ ಮಧ್ಯಮಲೋಕದೊಳೆ

೭೧

ಅಣಕಂ ತುಚ್ಛತರಂಗ ಮತ್ತೆ ತನಗೀಮುಖ್ಯಾಖ್ಯೆ ತನ್ನಿಂ ಚತು ।
ಗುಣವಿಸ್ತಾರವಿಲಾಸವಿಶ್ವತನನಾನಿದರ್ಶಿತರೆಂದುದ್ಗತೋ ।
ಲ್ಪಗರೋಪಂ ಪರಿಯಿಟ್ಟು ಮುತ್ತಿದವೊಲಿಕ್ಕುಂ ಧಾತಕೀಷಂಡಮೀ ।
ಕ್ಷಣಭದ್ರಂ ಸಸಮುದ್ರಮಂ ಬಳಸಿ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವಿನ್ಯಾಸಮಂ ॥

೭೨

ವೆಂಬ) ನಾಲ್ಕು ಅನುಯೋಗಗಳೆಂಬುವು ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳು ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗವೆಂಬ ಕೈಗೆ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯಂತೆ ತೋರುವುದು ಈ ಕಥೆ ; ಇದು ಭಕ್ತಜನರನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವ ಏಕೈಕ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ವ॥ ಅದು (ಆ ಕಥೆ) ಹೇಗೆಂದರೆ - ೬೯. ಅತಿಶಯವಾದ ಹಿರಿಮೆಗೂ ದೃಢತೆಗೂ ಆಶ್ರಯವಾದ ಆಕಾಶವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನಾಭಿಯ ಮೇಲಿರುವ ವಳಿತ್ರಯಗಳೋ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, (ಫನೋದಧಿ, ಫನವಾತ ಮತ್ತು ತನುವಾತಗಳೆಂಬ) ಮೂರು ಗಾಳಿಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಮೂರುಲೋಕಗಳು ಶೋಭಿಸುವುವು. ೭೦. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಧ್ಯಮವೆನಿಸಿದರೂ ತನ್ನ ಅತಿಶಯ ಶೋಭೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದುದೇ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿ, ಒಂದು ರಜ್ಜುವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ತಿಯಗ್ಗೋಕವು ತುಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ೭೧. ಎಣಿಸಲಾಗದ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದಲೂ, ಸಮುದ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಮಧ್ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ - [ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳಿಗೂ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಕಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ವ॥ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಲ್ಲ]. ೭೨. “ಇದಕ್ಕಿಂತ ನಾಲ್ಕು ಮಡಿ ವಿಸ್ತಾರವೈಭವ ವುಳ್ಳ ನಾನು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವಾಗ, ನನ್ನೆದುರಿಗೇ ಈ ಲಬ್ಧಿದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮುಖ್ಯತೆಯೇ?” ಎಂದುಕೊಂಡು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಕೋಪದಿಂದ ಧಾತಕಿ ಷಂಡವು ಮಹಾಕಾರವಾಗಿ ಸಮುದ್ರಸಹಿತವಾದ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವನ್ನು

ಧೃತಪೂರ್ವಾಪರಮೇರುಯಗ್ಗುಕುಚಯಗ್ಗಂ ರುಗ್ಗಿಭೂಭೃದ್ಧಯಾ
ಯತನೇತ್ರದ್ವಯಮುದ್ರಹೈಮ್ಯಕುಹರದ್ಧಂದ್ರದ್ವಿಪದ್ಧಂಸದ್ಧಸಂ ||
ಚಿತಗಂಗದವಯವಾಕ್ಷದ (?) ದ್ವಯಮದೇಂ ಮಾಡಿತೋ ತದ್ವೀಪಮಾ |
ಧೃತವಾಳೋದಕವಾರಾಶಿವಸನಂ ಸ್ತ್ರೀವಿಭ್ರಮಭ್ರಾಂತಿಯಂ ||

೭೩

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ,

ಬಳಸುವ ಚಂದ್ರಭಾನುಭಗಣಪ್ರತಿಬಿಂಬಕದಂಬಮೆತ್ತಲುಂ |
ವಿಳಿಖಿತಸೋಮಸೂರ್ಯನಿಬಿಡಾಕ್ಷರಮಾಳಿಕೆಯಂದದಿಂ ಮನಂ ||
ಗೋಳಸೆ ಜಿನಪ್ರಶಸ್ತಿಯುತಭರ್ಮಚತುರ್ಮುಖಶಾಸನಂಬೋಲು |
ಜ್ವಳಿಸುದು ನಂದನೋಪಚಿತಕಂದರಮಲ್ಲಿಯ ಪೂರ್ವಮಂದರಂ ||

೭೪

ಆ ನಗೆಂದ್ರದ್ವಂದ್ರದಿಶಾಭಾಗದೋಳ್ ನಿಷಧನೀಳನಗಯುಗಾಂತರಪ್ರದೇಶವಿಶಾಸಮಂ ಭದ್ರ
ತಾಳೋದಕ ಶಾಳತಾಳೋದಕ ವನಧಿಪ್ರಾಂತಪರ್ಯಂತಾಯತಮುಮಾಗಿ

೭೫

ಅತಿದೂರಂ ಕಾಲಕಲ್ಪೋಚಿತವಿಕ್ಯತಿ ಖಮುಷ್ಣೋಪಮಂ ಜೈನಧರ್ಮ |
ಚ್ಯುತಿ ನಿತ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರಸಾರಸ್ಯತಿಯವಿಚಳಿತಂ ಪೂರ್ವಕೋಟ್ಯಾಯತಾಯು ||

ಸುತ್ತಲೂ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತಿರುವುದು. ೭೩. ಪೂರ್ವಮೇರು ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಮೇರುವೆಂಬ ಎರಡು ಕುಚಗಳು, ಚಿನ್ನದ ಬೆಟ್ಟಗಳೆಂಬ ಎರಡು ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಚಿನ್ನದ ಎರಡು ಕೊಳ್ಳಗಳೆಂಬ ದ್ವೀಪ(?)ಗಳು, ಎರಡು ಗಂಗೆಗಳೆಂಬ “ವಾಲ್ಮಪ” (?), ಸಮುದ್ರವೆಂಬ ಸೀರೆ-ಇವುಗಳಿಂದ ಆ ದ್ವೀಪವು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೭೪. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಸಮೂಹವು ಸುತ್ತಲೂ ಮೂಡಿ, (ಶಾಸನಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ) ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಚಿಹ್ನೆಗಳಂತೆಯೂ, ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಾಲುಗಳಂತೆಯೂ ಮನೋಹರವಾಗಲಾಗಿ ನಂದನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕೊಳ್ಳಗಳುಳ್ಳ ಪೂರ್ವಮಂದರ ಗಿರಿಯು ನಾಲ್ಕು ಮೈಯುಳ್ಳ ಜಿನಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಚಿನ್ನದ ಶಾಸನದಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ೭೫. ಆ ಮಹಾಪರ್ವತದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ನಿಷಧ ಹಾಗು ನೀಳ ಎಂಬೆರಡು ಬೆಟ್ಟಗಳ ನಡುವೆ ಸುಂದರವಾಗಿ, ಭದ್ರ ತಾಳೋದಕ ಹಾಗು ಶಾಳ ತಾಳೋದಕ ಸಮುದ್ರಗಳ ತೀರದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ (ವಿದೇಹವೆಂಬ ಭೂಮಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ). ೭೬. ಕಾಲಭೇದದಿಂದಾಗುವ ಯಾವ ವಿಕಾರಗಳಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. (ಇಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲ ಸುಸ್ಥಿತಿಯು); ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಭಂಗವೆಂಬುದು ಆಕಾಶಪುಷ್ಪ (ಎಂದರೆ ಅಸಂಭವ); ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ನಿತ್ಯಸ್ಥಿತಿ; ಇಲ್ಲಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಪೂರ್ವಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ನಿರ್ಬಾಧ ಆಯುಷ್ಯ; (ಅತಿವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ, ಮಿಡಿಚಿ, ಇಲಿ, ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಉಪದ್ರವ, ಪರಕೀಯರಿಂದ ದಾಳಿ

ಮಿಫತಿ ವೃತ್ತಂ ಪಡ್ವಿಧೇತಿಪ್ರತಿನಿಯತಮೈನೋಽಽ ಬಿಲ್ ಮರ್ತ್ಯಮೂರ್ತ್ಯುಃ |
ನೈತಿಯೆಂದುಂ ತನ್ನೊಳೆಂಬಿ ಸ್ತುತಿವಡೆದುರು ಸೌಖ್ಯವಗಾಹಂ ವಿದೇಹಂ || ೭೬

ಜನನಾಥರುಮೆಂದುಂ ಚ |
ಕ್ರನಾಥರುಂ ಕುಂದರನೆ ತದುವರ್ಯವೊಲಾ ||
ವ ನೆಲಂ ನೋಂತುದೊ ನಿರುಪಮ |
ಮನಿಪ ಪವಿತ್ರತೆಗಮನಿತು ನಕ್ಷತ್ರತೆಗಂ || ೭೭

ಒಂದಂದದಿನಡಕಿಲೊಂ |
ಡೊಂದೊಂದಂ ಪೊತ್ತಿರಲೈ ಬೇಸತ್ತಿದಲೊಳ್ ||
ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದುವೊ ಪದಿನಾ |
ಉಂದಿವಮನೆ ನಾಲ್ಕುಲೈ ಪದಿನಾಱಿಸೆಗುಂ || ೭೮

ಇಂತಿದೆ ನೆಲೆಯೆನಗೆಂದು ಪ |
ದಾಂತರದಿಂದತನು ತನ್ನ ಪೆಸರನದರ್ಕಂ ||
ಸಂತಸದಿ ನಿಟ್ಟನೆ ಚಿ |
ಲ್ಲಂ ತಳೆದ ವಿದೇಹನಾಮಮಾ ಮಹಿಗಿಸೆಗುಂ || ೭೯

ಮೊದಲಾದ) ಆರುಬಗೆಯ ಈತಿ ಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲ; ಮನುಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಐನೂರು ಬಿಲ್ಲುಗಳೆಯ ದೇಹ- ಇವೆಲ್ಲ ತನ್ನ ವಿಶೇಷವೆಂದು ಸೌಖ್ಯದ ನೆಲೆಯಾದ ವಿದೇಹವು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ೭೭. ಇಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಂಕರರೂ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳೂ ತಪ್ಪದೆ ಇದ್ದೇ ಇರುವರು. ಅಸದೃಶವಾದ ಪಾವನತೆಗೂ, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಕ್ಷಾತ್ರ ಪರಂಪರೆಗೂ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನಾವ ಭೂಮಿ ಪಡೆದಿದೆ? [ನ = ಅಖಂಡವಾದ, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ]. ೭೮. ಅಡಕಿಲಂತೆ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು, ಹದಿನಾರು ಸ್ವರ್ಗಗಳೂ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ನಾಡುಗಳು ಶೋಭಿಸುವುವು. ೭೯. ಇದು ತನಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವೆಂದು 'ಅತನು' (ದೇಹವಿಲ್ಲದವ)ನಾದ ಮನ್ಮಥನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪದದಿಂದ ತನ್ನದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟನೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಚೆಲುವಾದ "ವಿದೇಹ"ವೆಂಬ ಹೆಸರು ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೮೦. ಉತ್ತರಕುರು ಮತ್ತು ದೇವಕುರು ಗಳೆಂಬ ಎರಡೂ ಭೂಮಿಗಳು ಸುಮೇರು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಎರಡು "ಗಜದಂತ" ಗಿರಿಗಳಿಂದ ಅಗಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ- ಎಂದರೆ ಈಚೆಗೊಂದು ಹಾಗು ಆಚೆಗೊಂದು ಗಜದಂತವೆಂಬ ಗಿರಿಗಳು ಅವೆರಡರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗಳಂತೆ ನಿಂತಿವೆ. [ಇಷ್ಟರಿಂದಲೆ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕು-ಸ್ವರ್ಗದ ಆಗಮನವನ್ನು ಹೊಂದಿ - ಸ್ವರ್ಗ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಇಳಿದು ಬಂದಂತಾಗಿ - ಎರಡು ಚಿಕ್ಕಗೂಟ (ಗಜದಂತ)ಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿವೆ]

ಕುರುಧರೇಗಳ್ ಪಿರಿದುಂ ಮಂ । ದರಾಗಮಂ ಪೊರ್ದಿ ಮತ್ತೆ ಗಜದಂತಯುಗಾಂ ॥ ತರಿತಂಗಳಾದವನೆ ಪೇಳ್ । ದೊರೆಯೆ ವಿದೇಹಕ್ಕೆ ಸೌಖ್ಯಸೌಸ್ಥೋನ್ನತಿಯಿಂ ॥	೮೦
ಎಂಬಿನಮಪೂರ್ವಸಂಪತ್ತಾರಸರ್ವಸ್ವಗೇಹಮಾದ ಪೂರ್ವವಿದೇಹಮ ಹೀಮಧ್ಯದೊಳ್	೮೧
ರೋಧಮನ್ನದೆ ನೀಳ್ವೆರಡುವಂ ಪುದಿದೊಪ್ಪುವ ನಂದನಾಳಿಯ । ಗ್ರಾಧರಪಕ್ಷ ಪಾಳಿ ಪೊಳೆವಾಲಿ ವಿನಿರ್ಮಲಪೂರವಾರಿಯಾ ॥ ಗೌಧರಣೀವಿಳಾಸಿನಿಯ ಬಳ್ಳಳ ನೀಳ್ವಲರ್ಗಣ್ಣೊಲ್ಲದೆ ಸೀ । ತಾಧುನಿ ರಂಜಕುಂ ನಿಭೃತನೀರಜಕ್ಕಿರವಮೀನಜಾರವಂ (?) ॥	೮೨
ಇದಪೂರ್ವಂ ವಾರ್ಧಿಯದ್ದಂಪರಿದುದಿಳೆಯೊಳೆಂಬಂತೆ ತಾಂ ಗುಣ್ಣುಪೆಂಪಂ ಪುದಿದತ್ಯಾತ್ಮಯಮೆಂಬಂತುಭಯತಟಹಟದ್ವಪ್ರವೇದೀವಿಳಾಸಾ ॥ ಸ್ವದಮಚ್ಚಸ್ಥಾಟಿಕಾದ್ರಿಪ್ರತಿಮಲಹರಿಕಾಜಾಲಸಂಕೀರ್ಣಮಂತಾ । ನದಿ ಚೆಲ್ಲಾದತ್ತು ನೀಳಾಚಳತಟತಿಕಾಂತೋಪಕಾರಾಪ್ರಪೂರ್ಣಂ ॥	೮೩
ಬೇರಿಂ ಪೀರ್ದುಂ ತನೆಯದೆ । ನೀರಜಗಂಧಾನುಬಂಧಿಜಳಮಂ ಕೊಂಬಿಂ ॥ ಪೀರಲೊಡರಿಸಿದಪುದನೆ । ತೀರದ್ರುಮವಿತತಿಯೆಳಗಿ ತುಣುಗಿದುದದಪಿರೋಳ್ ॥	೮೪

ಎಂದ ಮೇಲೆ ವಿದೇಹಕ್ಕೆ ಸೌಖ್ಯ-ಸುಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾವ ಭೂಮಿ ಸಮನಾದೀತು? ಹೇಳು. ೮೧. ಹೀಗೆ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಸಾರಸಂಪತ್ತಿಗೆ ನೆಲೆವೀಡಾದುದು ಪೂರ್ವ ವಿದೇಹ. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ - ೮೨. ಎರಡೂ ದಂಡೆಗಳ ಗುಂಟ ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ತೋಟಗಳ ಸಾಲುಗಳೆ ಕಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆವೆ ಹಾಗು ಕೆಳ ಎವೆ : ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹವೆ ಉಜ್ವಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆ - ಹೀಗೆ ಆ ಭೂಮಿಯೆಂಬ ಚೆಲುವೆಯ ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣೆಂಬಂತೆ ಸೀತಾನದಿಯು ಕೆಂದಾವರೆ ಬೆಳ್ಳಾವರೆ ಹಾಗು ಮೀನುಗಳಿಗೆ ಸುಖದ ಬೀಡಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೮೩. “ಭೂಮಿಯಲ್ಲೊಂದು ಸಮುದ್ರ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇದೇನು ವಿಚಿತ್ರ!” ಎಂಬಂತೆ ಆಳವಾಗಿಯೂ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ, ಎರಡೂ ಬದಿಯ ವಜ್ರಮಯ ತಟಗಳನ್ನು ಸೂಸಿ ಹರಿಯುತ್ತ, ಪರಿಶುಭ ಸ್ಥಟಿಕ ಪರ್ವತಗಳಂತಹ ತರಂಗ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ, ನೀಲಾಚಲ ತಟದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಒಸರುವ ನೀರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ಆ ನದಿ ಚೆಲುವಾಗಿತ್ತು. ೮೪. ಬೇರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದೆ, ತಾವರೆಗಳಿಂದ ಸುಗಂಧವಾದ ಆ ನೀರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದಲೂ ಹೀರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುವೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ನದೀ ತೀರದ ಮರಗಳ ಸಾಲು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿರುವುದು.

ಮತ್ತಮಾ ವಾಹಿನೀಪ್ರವಾಹಮೊಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳಂದಂದಿಗೆ ಬಂದುಬಂದು ನೀರೂಡುವ ದೇವರಮಣೀವನಚರಕರಿಂದ್ರಕಟನಿಕಟನಿಯೃತ್ತಮಾಲಪಲ್ಲವರಸಾನುಕಾರಿದಾನಧಾರಾಪೂರದಿಂ ಕಾಳಿಂದಿಯ ಕೂಡಲಾದಂತೆಯುಂ, ಒಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳೆಡೆವಿಡದೆ ಜಳಕ್ರೀಡೆಯಾಡುವ ವಿದೇಹ ವಿಜಯಾರ್ಥ ವಿದ್ಯಾಧರವಿಳಾಸಿನೀಶ್ವನಭರಕಾಶ್ವೀರಪರಾಗರಾಗದಿಂ ರಕ್ತೋದಾ ನದೀಸಂಭೇದ ಮಾದಂತೆಯುಂ, ಒಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳುನ್ನಿದ್ರಭದ್ರಶಾಳನಂದನಪ್ರಚುರಕುಸುಮಾಪಚಯ ವಿಹರಣಪರಿಶ್ರಾಂತಿವಿಪ್ಲವಪ್ಲವನಕೇಳೀದೋಹಳಸುರಕುಮಾರಪ್ರಕರಾನುಲಿಪ್ಯಮಾನ ಸರ್ವಾಂಗೀಣಚಂದನದ್ರವನಿವೇಶದಿಂ ಗಂಗಾಸಂಗಮಮಾದಂತೆಯುಂ ಎಸೆವುದು. ಅಂತು ಮಲ್ಲದೆಯುಂ, ||

೮೫

ಸತತಂ ಮಾಗೋಲ್ಲಂಘನ |

ಗತಿ ಹಯದೊಳವಗ್ರಹಂ ಮದೇಭಸಮೂಹಾ ||

ಕೃತಿಯೊಳ್ ಸಮರಾಗಮನ |

ಸ್ಥಿತಿ ನಲ್ಲರೊಳಲ್ಲದಿಲ್ಲ ಪೆಜತೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ||

೮೬

೮೫. ಮತ್ತು ಆ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವು ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಬಂದು ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ದೇವವನದ ಗಂಡಾನೆಗಳ ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಸೋರುವ ತಮಾಲದಲೆಯ ರಸದಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಮದೋದಕದ ವಿಪುಲ ಧಾರೆಗಳಿಂದಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ಯಮುನಾನದಿಯ ಸಂಗಮವಾಯಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುವುದು: ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಜಯಾರ್ಥಪ್ರದೇಶದ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸುಂದರಿಯರ ಮೊಲೆಗಳಿಂದ ತೊಳೆದು ಬಂದ ಕುಂಕುಮ ಪರಾಗದಿಂದಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ರಕ್ತೋದಾನದಿಯ ಸಂಗಮವಾಯಿತೋ ಏನೋ ಎಂದೆನಿಸುವುದು: ಒಂದೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ನಿಂತ ಭದ್ರಶಾಲವನದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಾಪಚಯಕ್ಕಂದು ವಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೇವಕುಮಾರರು, ದಣಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದರಲ್ಲಿಳಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಟವಾಡಲಾಗಿ, ಅವರು ಮೈತುಂಬ ತೊಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಚಂದನದ್ರವ ಈ ನೀರಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು, ಇಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯ ಸಂಗಮವಾಯಿತೋ ಏನೋ ಎಂದೆನಿಸುವುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ- ೮೬. ಸತತವಾಗಿ “ಮಾಗೋಲ್ಲಂಘನ”ವೆಂಬುದು (ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವಿಕೆ) ಕುದುರೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, “ಅವಗ್ರಹ” ಎಂಬುದು (ಗಜಸಮೂಹ) ಮದದಾನೆಗಳ ಹಿಂಡೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ “ಸಮರಾಗಮನ” ಎಂಬುದು (ಸಮ-ರಾಗ-ಮನ ಎಂದರೆ ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸು) ಪ್ರಿಯ-ಪ್ರೇಯಸಿಯರಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಸತತವಾಗಿ ಪದ್ಧತಿಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಮೀರುವುದು (ಮಾಗೋಲ್ಲಂಘನ) ಬೈದಾಡುವ ಮಾತು (ಅವಗ್ರಹ), ಯುದ್ಧ ಉಂಟಾಗುವುದು (ಸಮರ+ಆಗಮನ) ಎಂಬರ್ಥಗಳು

ನವಮುತ್ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಂ ರತಿಯೆ ಸಲಪಿದಿಮ್ಮಾವು ಮೀನಾಂಕಿತಂ ಕೇ |
ತುವರ್ತಾರ್ಥಗಂಗಜಂ ಪರ್ವಿಸಿದ ಲತೆ ಸುಧಾಸೂತಿ ಪೀಯೂಷಧಾರಾಂ ||
ಬುವೆ ಪೋಯ್ನರಾಗೆ ಮುದ್ದಿಂ ಬಳೆಯಿಸಿದಳದೆಂಗೆಯ್ಗೆ ಮಂದಾನಿಲಂತೋಂ |
ಟವೆಸಂಗೆಯ್ದಟ್ಟುಟಿಂ ಪೆರ್ಚಿಸಿದ ವಿಚಕಳಂ ರಯ್ಯಮಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆಲ್ಲಂ ||

೮೭

ನಾಡುಗಳರಸನಿದಂಬೋಂ |
ದಾಡಂಬರದಿಂದೆ ಸತ್ತಿಗೆತ್ತಿದುವೆನೆ ಕ ||
ಣ್ಣಾಡುಂಬೋಲನಾದುವು ಬೆ |
ಳ್ಳಾಡಿನೋಳಲರ್ಪೆವ ಬಯಲ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಗಳ್ ||

೮೮

ಪರಿಣಮಿಸಿದುದಿಲ್ಲಿ ಜಳ |
ಸ್ವರೂಪದಿಂ ತಿಂಗಳದಜ ನುಣ್ಣುತಿ ನೀಳಾಂ ||
ಬುರುಹತೆಯನಾಂತುವೆನಿಪುವು |
ಪಿರಿದುಂ ನೆಯ್ದಿಲ್ಲೊಳಂಗಳಾ ಜನಪದದೋಳ್ ||

೮೯

ಭೂತಲವರ್ತಿಯಪ್ಪ ವಿಷಯಾಳಿ ವಿಚಾರಿಪೊಡಾವಗಂ ನದೀ |
ಮಾತೃಕದೇವಮಾತೃಕಮೆ ತದ್ವಿಷಯಂ ನವನಾಳಿಕೇರವಾ ||
ಮಾರ್ತೃಕಮಿಂದುಕಾಂತಜಳ ಮಾತೃಕಮಿಕ್ಕುಲಸದ್ವಸಾವಳಿ |
ಮಾತೃಕಮಾಮ್ನ ಕಮ್ರಪರಿಪಕ್ಷಫಲೋತ್ಕರಸಾರಮಾತೃಕಂ ||

೯೦

ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ೮೭. ತನ್ನ ಎಳೆಯ ಮಗುವೆಂಬ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ರತಿದೇವಿಯೆ ಸಲಹಿದ ಇಮ್ಮಾವು, ತನ್ನ ಮೀನದ್ವಜಕ್ಕೆ ಊರೆಯಾಗಲೆಂದು ಮನ್ನಥನೆ ಬೆಳೆಸಿದ ಬಳ್ಳಿ, ತನ್ನ ಅಮೃತವನ್ನು ನೀರಾಗಿ ಸುರಿದು ಚಂದ್ರನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಸಿದ, ಎಳೆಯ ತೆಂಗು, ಮೆಲುಗಳಾಯೆ ತೋಟಗನಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ- ಇವು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ರಮ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವುವು. ೮೮, ನಾಡುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಈ ನಾಡು ಅರಸನೆಂದು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಭತ್ತಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದುವೊ ಎನ್ನೋ ಎಂಬಂತೆ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಅರಳಿ ನಿಂತ ನೆಲದಾವರೆಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ೮೯. ಚಂದ್ರಬಿಂಬವೆ ಕರಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನೀರಾಗಿದೆ: ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಂದರವಾದ ಕಪ್ಪು ಕಲೆಯೆ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳ ಆಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿದೆ-ಎಂದೆನಿಸುವಂತೆ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ನೈದಿಲೆಕೊಳಗಳು ಶೋಭಿಸುವುವು. ೯೦. ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಳೆ ನೀರಿನಿಂದ ಬೆಳೆಯುವ (ದೇವಮಾತೃಕ) ಭೂಮಿಗಳುಂಟು, ನದೀಜಲದಿಂದ ಬೆಳೆಯುವ (ನದೀಮಾತೃಕ) ಭೂಮಿಗಳುಂಟು; ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ನೀರಿನಿಂದ ಬೆಳೆವ, ಚಂದ್ರಕಾಂತಜಲದಿಂದ ಬೆಳೆಯುವ, ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲಿಂದಲೆ ಬೆಳೆಯುವ, ಮಾವಿನಹಣ್ಣುಗಳ ಮಧುರರಸದಿಂದಲೆ

ಲೀಲೆಯನದಕ ನೆಲಂ ಪರಿ ।

ಪಾಲಿಸಿದುವು ಕಣ್ಗೆ ನಾಡೆ ಮೌದ್ಗಂ ಮಾಪ್ಪಂ ॥

ಶಾಲೇಯಂ ವೈಹೇಯಂ ।

ತೈಲೀನಂ ಕೌದ್ರವೀಣಮೌಮ್ಯಂ ಯವ್ಯಂ ॥

೯೧

ತಿಳಿದ ತಡಿದಡಿಯ ಮಡಿಗಳ ।

ಜಳದೊಳ್ ರಂಜಿಸುವ ಧಾನ್ಯಮಂಜರಿಯ ನೆಬಲ್ ॥

ಪೊಳೆಯೆ ತೆನೆವೋದುವಿವು ಬೇ ।

ಗ೯ಳನೆನಿಪುವು ಬೆಳೆದ ಕಟವೆ ಭೂಸಾರತೆಯಿಂ ॥

೯೨

ಆಕಳಮಧಾತ್ರಿ ಕಣೆಶಕು ।

ಚಾಕಲಿತಪಯಃಪ್ರತಾನದಿಂ ಬಳೆಯಿಸೆ ನಿ ॥

ವ್ಯಾಕುಳಮನೆ ರಾಜಶುಕಾ ।

ನೀಕಶಿಶುಪ್ರತತಿ ಬಳೆವುದುಚಿತ್ಸೃತಿಯಿಂ ॥

೯೩

ತೊಲಗದೆ ಗಂಧಶಾಲಿವನಮಂ ತಟಚೋತ್ಸವಗಂಧದೊಳ್ ತಡಂ ।

ಗಲಸಿದ ಕಂಪಿನಾಸೆಗೆ ಮುಸುಂಕಿದ ಭೃಂಗಕದಂಬಕಂ ಕೃಷೀ ॥

ವಲತತಿ ಕೀರಪೋತಪರಿಸಂಖ್ಯೆಯಿನಾವನ ನೀಲಚೀಲಸಂ ।

ಕುಲದೊಳೆ ಕೂಡೆ ಬಾಸಣಿಸಿತೆಂಬಭಿಶಂಕೆಯನುಂಟುಮಾಡುಗುಂ ॥

೯೪

ಬೆಳೆಯುವ ಸಾರವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಗಳುಂಟು. ೯೧. ಹೆಸರು, ಉದ್ಭವ, ಬಿಳಿನೆಲ್ಲ, ಕೆಂಪುಬತ್ತ, ಎಳ್ಳು, ಹಾರಕ, ಅಗಸೆ ಹಾಗು ಜವೆಗೋಧಿಯನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹೊಸಗದ್ದೆಗಳಿಂದ ಆ ನೆಲ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ೯೨. ತಿಳಿನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆನೆಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ಮೂಡಲಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿಯ ಕಸುವಿನಿಂದ ಭತ್ತದ ಸಸಿಗಳು ಬೇರಿನಲ್ಲಿಯೂ ತೆನೆಬಿಟ್ಟವೆಯೊ ಏನೊ ಎಂದೆನಿಸುವುದು. ೯೩. ಆ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯೆಂಬ ದಾದಿ ತನ್ನ ತೆನೆಗಳೆಂಬ ಮೊಲೆಗಳ ಹಾಲನ್ನುಣಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಅರಗಿಳಿಯ ಮರಿಗಳು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುವು. ೯೪. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ತಾವರೆಗಳ ಪರಿಮಳದೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುವಾಸವಾದ ಸುಗಂಧಿ ನೆಲ್ಲಿನ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಬೆಳೆಕಾಣದಂತೆ ದುಂಬಿಗಳು ಮುಸುರಿಕೊಂಡಿರುವುವು. ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಹಿಂಡುಹಿಂಡಾಗಿ ಇರುವ ಗಿಳಿಮರಿಗಳ ಅಂಜಕೆಯಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಗದ್ದೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರಿಯ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿರುವರೊ

ಗಗನದೊಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಳಿಸಿ ಬರ್ಪ ಶುಕಾಳಿಯನಂದು ಬೆರ್ಚಿಪು |
ಜ್ಜುಗದೊಳೆ ನೋಟ್ಟು ಪಾಮರಿಯ ಚಾರುಕಟಾಕ್ಷಮರೀಚಿ ನೀಳ್ಳು ಶೋ ||
ಭೆಗೆ ನೆಲೆಯಾಯ್ತು ತತ್ತ್ವಮಭೂರಮೆಗೆತ್ತಿದ ಪಚ್ಚನಪ್ಪ ಸ |
ತ್ತಿಗೆಗಳವಟ್ಟು ತೋರ್ಪ ಶಶಿಕಾಂತದ ಕಾಂತದ ಕಾವಿದೆಂಬಿನಂ || ೯೫

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,
ಕೂರಿದುವೆನಿಪೆಲೆಗಳ ಬಾ |
ಯ್ಯಾರೆಗಳೆಲರಲೆಯೆ ತಾಗಿ ತಲೆದುಗುವ ರಸಾ ||
ಸಾರಮೆ ಕೊಳಗೊಂಡೆಂದುಂ |
ನೀರೂಟಕ್ಕಳಸವಲ್ಲಿ ಕರ್ವಿನ ಕೆಯ್ಯಳ್ || ೯೬

ಎನಿಸೆ ಸೊಗಯಿಸುವನೇಕಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತಾರಕೇದಾರಲಕ್ಷ್ಮೀಸೀಮಂತಿನಿಯ ಸೀಮಂತರೇಖಾ
ವಿರಾಸಮನುಂಟುಮಾಡುವ ಘಟಾಪಥಂಗಳ ಕೆಲದೊಳದ್ವನ್ನಜನಮನೋಲತೆಗಡರ್ಪಾದ ಪಾನೀಯ
ಮಂಡಪಂಗಳೋಳ್ || ೯೭

ಕಲಶಮನೆತ್ತಿ ನೀರೆಜ್ಜಿದ ಕಾಂತೆಯ ತೋಳ ತೆರಳೆ ಮೇಲುದಂ |
ತೋಲಗಿಸೆ ನೋಡಿ ನುಣ್ಣೊಗರನೀಂಬ ಕುಚದ್ವಯಮೂಲಮಂ ಸಮು ||
ಜ್ಜುಲಭುಜಮೂಲಮಂ ನೆಜ್ಜಿಯೆ ಕಂಡೆರ್ದೆಯಾಟೆದೊಡಂ ನಿರೀಕ್ಷಣಾ |
ಕುಲತೆಯನೀಂಟುವರ್ ಪಥಿಕರಾ ಕಲಶಾಂಬುವೆ ಸೀಮೆಯೆಂಬಿನಂ || ೯೮

ಎನೊ ಎಂಬ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗುವುದು ೯೫. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ
ಬರುವ ಗಿಳಿಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಬೆದರಿಸಲೆಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಒಕ್ಕಲು
ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಚೆಲುವಾದ ಕಡೆಗಣ್ಣು ಕಾಂತಿ ನೀಳವಾಗಿ ಹಬ್ಬುವುದು; (ಹಸಿರು
ಬಣ್ಣದ ಗಿಳಿಗಳ ಮಂಡಲಗಳೂ, ಈ ಚೆಲುವೆಯರ ಕಣ್ಣಿಂದ ಅವುಗಳವರೆಗೆ
ಬೆಳೆದ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಬಿಳಿಯ ಕಾಂತಿ ರೇಖೆಗಳೂ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ)
ಆ ನೆಲ್ಲಗದ್ದೆಯೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಹಸಿರು ಕೊಡೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದ
ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಕಾವೊ ಎನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆ ದೃಷ್ಟಿಪ್ರಭೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು.
ಅದಲ್ಲದೆ ೯೬. ಹರಿತವಾದ ಗರಿಗಳ ಬಾಯಂಚು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಿ
ತಾಗಿದೊಡನೆ (ಸಿಪ್ಪೆ) ಹರಿದು ಚಿಮ್ಮುವ ರಸದ ಸೋನೆ ಇಳಿದಿಳಿದು ತಳದಲ್ಲಿ
ಮಡುಗಟ್ಟುವುದು; ಆ ರಸವೆ (ಸಾಕಷ್ಟಾಗುವುದರಿಂದ) ಕಬ್ಬಿನ ತೋಟಗಳು
ಬೇರೆ ನೀರನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ೯೭. ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ಹೇರಳವಾದ
ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಗದ್ದೆಗಳೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವತೆಯ ಬೈತಲೆಗೆರೆಯಂತೆ
ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳು ಶೋಭಿಸುವುವು; ಅವುಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ (ಅಲ್ಲಿಗೆ) ದಾರಿಕಾರರ
ಮಾನೋರಥಕ್ಕೆ ನೆಲೆಗಳಾದ ಅರವಟ್ಟಿಗೆಯ ಮಂಟಪಗಳಿರುವುವು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ -
೯೮. ಬಿಂದಿಗೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ನೀರು ಹನಿಸುತ್ತಿರುವ ಚೆಲುವೆಯ ತೋಳಿನ ಚಲನೆಯಿಂದ
ಆಕೆಯ ಸೆರಗು ಸರಿಯಲಾಗಿ ನುಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಅವಳ ಸ್ತನಮೂಲಗಳನ್ನು,
ಕಾಂತಿಮಯವಾದ ಕಂಕುಳಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು ದಾರಿಕಾರರು, ತಮ್ಮ

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ

ಜಳಪಾನಚ್ಛೇದಿಂ ಪ್ರಪಾಪ್ರಣಯಿನೀಶೃಂಗಾರಲೀಲಾಸುಧಾ |
ಜಳಮಂ ಕಣ್ಣಿನೀಂಟಿ ಮಂದಪರಿಹಾಸಾಳಾಪಮಾಳಾಮೃತಾ ||
ವಳಯಂ ಕರ್ಣದಿನೀಂಟಿ ಭಾವರತಕೇಳೀಸೌಖ್ಯೋಪಾಯಾಪಸಂ |
ಕುಳಮಂ ಚಿತ್ತದಿನೀಂಟಿ ತದ್ವಿಷಯದಧ್ವನ್ಯರ್ ಮನಂಬೆರ್ಚುವರ್ ||

೯೯

ಒಂದೊಂದಟ ಸಿರಿಯಂ ವಡೆ |
ದಂದೀಕ್ಷಿಸಲೆಂದು ಬಂದುದನೆ ಚಂದ್ರಿಕೆ ಪಾ ||
ತಂದಲೆನೀಪಂದರದೊಳ್ (?) |
ನಿಂದೂರ್ಗಗಳದೇಂ ಬೆಡಂಗನವಟಿಯಿಸುವೋ ||

೧೦೦

ಅಂತನೂನಶೋಭಾವಿಭವಾನುಷಂಗಿಯಾದ ಮಂಗಳಾವತೀಮಧ್ಯದೇಶದೊಳ್ ||

೧೦೧

ಸುರುಚರಮಪ್ಪ ತದ್ವಿಷಯನೂತ್ ಕುಶೇಶಯಪತ್ರಮಾಳೆಯಂ |
ತಿರೆ ಬಳಸಿದರ್ನೇಕಪುರಮಾಲೆಯ ಮಧ್ಯದೊಳ್ಳೆದೆ ಲೀಲೆಯಿಂದ ||
ಸಿರಿಗೆಡೆಯಾಗಿ ತಾಂ ತಳೆದ ಕರ್ಣಕೆಯಿಂದದೆ ರತ್ನಸಂಚಯಂ |
ಪುರಮಸೆದಿದುರ್ದಾತ್ತಮಣವಪ್ರಸುಪುಂಜಿತರತ್ನಸಂಚಯಂ ||

೧೦೨

ನೆಲೆವೀಡು ರತಿಗೆ ತಿಳುವಾ |
ಯ್ದಲೆವೀಡಂಗಜಶರಕ್ಕೆ ಕಾಮನ ಕಿರುಗ ||
ಣ್ಣಲವೀಡು ವಿಯೋಗಿಗೆ ಸಂ |
ಕಲೆವೀಡು ವಸಂತದಂತಿಗುಪನಗರವನಂ ||

೧೦೩

ಬಾಯಾರಿಕೆ ತೀರಿದರೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಕಲಶದ ನೀರು ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಕುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುವರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ - ೯೯. ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ನೆವದಿಂದ, ನೀರು ಹನಿಸುವ ಪ್ರಣಯಿನಿಯ ಶೃಂಗಾರಲೀಲೆಯ ಅಮೃತವನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕುಡಿದು, ಮೆಲುನಗೆಯ ಸವಿಮಾತುಗಳೆಂಬ ಸುಧೆಯನ್ನು ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಕುಡಿದು ಭಾವರತಿಯ ಸುಖವೆಂಬ ಅಮೃತರಸವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕುಡಿದು ಆ ರಾಜ್ಯದ ದಾರಿಕಾರರು ಸಂತೋಷಪಡುವರು. ೧೦೦. ಒಂದೊಂದರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲೆಂದು ಬೆಳುದಿಂಗಳೆ ಬಂದಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಇರುವ ಊರುಗಳು ಎಂತಹ ಬೆಡಗನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದವು! ["ಪಾಡಂದನೀ ಪಂದರದೊಳ್" ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಿಲ್ಲ] ೧೦೧. ಹೀಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸೌಂದರ್ಯ ವೈಭವದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮಂಗಳಾವತೀ ಮಧ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ - ೧೦೨. ಬಹು ಸುಂದರವಾದ ಆ ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಕಮಲದ ದಳಗಳಂತೆ ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು; ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಕಮಲದ ಬೀಜಕೋಶದಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನೆಲೆವೀಡಾಗಿ ರತ್ನಸಂಚಯವೆಂಬ ಪುರವು ಅನರ್ಘವಾದ ರತ್ನ ರಾಶಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಶೋಭಿಸುವುದು ೧೦೩. ಅದರ ಉಪನಗರದ ವನವು ರತಿದೇವಿಗೆ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನ; ಕಾಮನು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಣೆಗೊಳಿಸಿಟ್ಟ

ಮದನಂ ಕೊಂಬುಗೊಳಲ್ಪೆ ನಚ್ಚುವ ನವಾಮ್ರಂ ಕಂತು ಚಾಪಕ್ಕೆಚಿ |
 ತ್ರದೋಳಾಳುಪ್ಪ ಸಿತೇಕ್ಕುಮಾಲೆ ವಿಷಮಾಸ್ತ್ರಂ ಪಂಚಬಾಣಕ್ಕೆ ಮಾ ||
 ಣದೆ ಕಣ್ಣಾದಿರಿಸಿಟ್ಟ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮನೋಜಂ ಸ್ವಚ್ಛವಾಃಕೇಳಿಸ |
 ಮೃದಕೆಂದೋವಿದ ಪದ್ಮಪಂಡಮೆಸೆಗುಂ ತನ್ನಂದನೋಪಾಂತದೋಳ್ ||

೧೦೪

ಅಗಜಾನವರತಶೋಭಾ |
 ಧಿಗತಂ ಭೃತಕಾಲಕಂಠಮುರುಶಿಖಿನಯನಂ ||
 ನಗರೋಪವನಂ ಭವನಂ |
 ನಗುವುದು ರಕ್ಷೀಕೃತಸ್ಕರಂ ಸವಿಶಾಖಂ ||

೧೦೫

ಎಂಬಿನಂ ನಯನಶೋಭಾವಳಂಬನಂಗಳಾದ ಬನಂಗಳೋಳ್ ಎರಹಜನ ಮನೋದಾರು
 ವಿದಾರಣದಕ್ಕ ಕಾಮತಕ್ಕ ಕತ್ತ ಕಚನಿಚಯದಂತಗುವುಪ್ಪವತ್ತೆಲೆಯ ಪರ್ವಿನಿಂ ಸುವುಗೊಂಡು
 ಬಾಲ್ಯಲಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಕೇತಕೀಪಜ್ಜೆಗಳುಂ, ಪಥಿಕಮೃಗಮೃಗಯಾಪರಿಶ್ರಾನ್ತಕಂಠುರಾಜತ್ವ
 ಪಾಪಕರ್ಷಣಾರ್ಥಂ ವನದೇವತೆಯರಮೃತಸಾರವಾರಿಯಂ ಪಚ್ಚಿವರಲ ಕರಗಂಗಳೋಳ್ ತೀವಿ ತೆಂಬೆಲರ
 ಪೊಯ್ಲಿನಿಂ

ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆ: ವಿಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕಾಮನ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಡ ಕಾರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ: ವಸಂತವೆಂಬ
 ಆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸಂಕೋಲೆ, ೧೦೪. ಮನ್ಮಥನು ಆಸರೆ ಪಡೆಯಲೆಂದು
 ನೆಚ್ಚಿದ ಹೊಸಮಾವು, ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಇದು ಸರಿಯಾದುದೆಂದು ಕಾಮನು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು
 ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ ಬಿಳಿಕಬ್ಬುಗಳ ಸಾಲು, ತನ್ನ ಐದು ಬಾಣಗಳಿಗೂ ಬೇಕೆಂದು ಮದನನು
 ಕಣ್ಣಾವಲಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ತನ್ನ ಸೊಗಸಾದ ಜಲಕೇಳಿಗೆ ಉತ್ತಮವೆಂದು
 ಮನ್ಮಥನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ತಾವರೆಗೊಳ-ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆ ನಂದನದಲ್ಲಿ
 ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ೧೦೫. ಈ ಬನವು ಶಿವನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೀಯಾಳಿಸಿ ನಗುವುದು.
 ಏಕೆಂದರೆ ಶಿವನು ಈ ಬನದಂತೆ “ಅಗಜಾನವರತ ಶೋಭೆ” (೧. ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ
 ಕೂಡಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಶೋಭೆ: ೨. ಮರಗಳಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಉಂಟಾಗಿರುವ
 ಚೆಲುವು) ಯುಳ್ಳವನು, “ಭೃತಕಾಲ ಕಂಠ” (೧. ಕಪ್ಪಾದ ಕೊರಳುಳ್ಳವನು, ೨.
 ಗುಬ್ಬಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದು), “ಉರು ಶಿಖಿನಯನ” (೧. ಉಗ್ರವಾದ
 ಬೆಂಕಿಗಣ್ಣುಳ್ಳವನು. ೨. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನವಿಲುಗರಿಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದುದು);
 ಮತ್ತು “ಸವಿಶಾಖ” (೧. ಷಣ್ಮುಖನೊಡನೆ ಇರುವವನು. ೨. ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ
 ಕೊಂಬೆಗಳುಳ್ಳುದು) : ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ನಾನು ರಕ್ಷಣೆಯೊದಗಿಸಿರುವೆನು
 (ಶಿವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ). [ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು
 ಶಿವನಿಗೂ, ಎರಡನೆಯದು ವನಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು]. ೧೦೬. ಹೀಗೆ ನಯನ
 ವನನೋಹರವಾದ ಶೋಭೆಯುಳ್ಳ ಬನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಹಗಳ ಮನಸ್ಸೆಂಬ
 ಮರವನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾದ ಮನ್ಮಥನ ಕರಗಸದ ಅಲಗುಗಳಂತೆ
 ಭೀಕರವಾದ ಗರಿಗಳನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತುಗೊಂಡು ಬೇಲಿಯಾಗಿ ನಿಂತ
 ಕೇದಗೆಯ ಸಾಲುಗಳು; ದಾರಿಕಾರರೆಂಬ ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ದಣಿದ

ತಣ್ಣವಡೆಯಲೆಂದು ನೆಟಿಪಿದಂತಿದ್ದ ನೀರ್ಗಾಯ ತುಣುಗಲಿಂದೆಳಗಿದ ನಾಳಿಕೇರಭೂರುಹಂಗಳುಂ, ವಿವಿಧನಿಜ ಕುಜವ್ರಜದ ಬೆಳಸಿಂಗಡೆಯಾದ ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿಗತ್ತಿದುದ್ದಂಡಚಂದ್ರಕಚ್ಚತ್ತಪಂಡದಂತೆ ಸಂದಣಿಸಿ ಬಳ್ಳಳ ಬೆಳೆದಳಗೊಗಿನ ಸಸಿಯ ಸಾಲ್ಗುಂ, ತಳರ ಕಳಿಕೆಯ ಮಿಡಿಯ ಪೂಗುಡಿಯ ಪಣ್ಣಿ ದೋರೆವಣ್ಣಿ ಬೆರೆಕೆವಣ್ಣಿದೊಳ್ಳಳರ ಮುದುವಿನಿಂ ಬೆಡಂಗುವಡೆದು ಕಾಮುಕಮಿಥುನತತಿಗ ಪೂರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠಿಯಾಗಿ ಮದನಂ ಸಮೆದ ನಂದನಭೋಗಭೂಮಿಯ ರತ್ನಮಯಭೂಷಣಾಂಗತರು ಗಳಂತಿದ್ದ ಮಾಕಂಡಾನೋಕಹಂಗಳುಂ, ಮಂಜೀರಿಕಾಪುಂಜ ಮಂಜುತಂಜಾನಮೊದವುವಿನಮೊದವ ಪದದೊಳೊಳಕೆಯ್ತು ಸುದತಿಯರ ಮೃದುಪದಾಲಕ್ತಕರಸವಿಸರಮಂ ತಳರ ಬೆಳಗೆಂಬ ನೆಪದಿಂ ಮಗುಳುಗುಟ್ಟಂತೆ ಕೆಂಕುಮಾದ ಕಂಕಿಲ್ಲೆವಲ್ಲರಿಗಳುಂ, ಮದನಮಂಗಳಶಾತಕುಂಭ ಕುಂಭಂಗಳಂತಳವಿಗ್ಗಳ ಮಾಗಿ ಬೆಳೆದೊಳಗೆ ತೀವ್ರದ ಸರಸಕೇಸರಪ್ರಸರಭಾರದಿಂ ತೂರಿ ನೆಲನಂ ತಾಗುವ ತೋರಗಾಯ್ತುಂ ಜನನಿಯಪ್ಪವನಿಯಂ ಮುದ್ದಿಂ ಮುಂಡಾಡುವಂತಿದ್ದ ಮಾತುಲುಂಗಸಂಘಾತಂಗಳುಂ, ಪರಿಮ ಫಾತಿಲಂಪಟಪಟ್ಟರಣಪಟಲಪಾತಕುಟ್ಟಲಾವಳಿಸ್ಸಂದಮಾನಮಕರಂದಬಿಂದುಸಂದೋಹಜನಿತಮದಿ ನಂಗಳಿಂ ವಿರಹ ವಿಧುರ ಪೊರಪೊಂದರೀಬೃಂದ ವದನಾರವಿಂದಂಗಳಂ ಕಂದಿಸುವ ವಿಕಟಪಾಟಲೀ

ಕಾಮರಾಜನ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವನದೇವತೆಯರು ಅಮೃತ ರಸವನ್ನು ಮರಕತರತ್ನದ ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ದಕ್ಷಿಣದ ಗಾಳಿಯಿಂದ ತಂಪಾಗಲೆಂದು ಕೂಡಿಟ್ಟಿರುವರೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಎಳನೀರುಗಳ ದಟ್ಟವಾದ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ಬಾಗಿರುವ ತೆಂಗಿನಮರಗಳು: ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ತನ್ನ ಮರಗಳ ಸಮೂಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡೆಯಲು ಆಸ್ತದವಾದ ಆಕಾಶಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ (ಭೂಮಿದೇವಿ) ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಉನ್ನತವಾದ ಸತ್ತಿಗೆಗಳ ಕಾವುಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ದಟ್ಟಣೆಸಿ ಬೆಳೆದ ಎಳೆಯಡಕೆಯ ಸಸಿಗಳ ಸಾಲುಗಳು: ಚಿಗುರು, ಮೊಗ್ಗು, ಮಿಡಿ, ಹೂಗೊಂಚಲು, ದೋರೆ, ಹಣ್ಣು - ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಮಿಶ್ರವರ್ಣವಾದ ಸುಂದರ ತಳರ ತೊಂಗಲುಗಳಿಂದ ಚೆಲುವಾಗಿ ನಿಂತು, - ಕಾಮುಕರ ಜೋಡಿಗಳಿಗೆ ಮನ್ಮಥನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನಂದನವೆಂಬ ಭೋಗಭೂಮಿಯ ರತ್ನಮಯ ಭೂಷಣಾಂಗ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ - ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಮಾವಿನ ಮರಗಳು: ಅಂದುಗೆಯ ಮಂಜುಳ ಜಣಜಣನಾದದೊಡನೆ ಸುಂದರಿಯರು ಒದೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೃದುವಾದ ಪಾದಗಳಿಂದ ತಮಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಅಲತಿಗೆ ರಸವನ್ನು ತಮ್ಮ ಚಿಗುರುಗಳ ಕಾಂತಿಯೆಂಬ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಹೊರದೂಡುತ್ತಿರುವುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಅಶೋಕದ ಬಳ್ಳಿಗಳು: ಮನ್ಮಥನ ಸುವರ್ಣಮಯ ವಾದ ಮಂಗಲಕಲಶಗಳಂತೆ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಒಳಗೆ ತುಂಬಿದ ಕೇಶರವರ್ಣದ ರಸಭಾರದಿಂದ ಬಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಾಕುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾಯಿಗಳಿಂದ ತಾಯಿ ಯಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮುಂಡಾಡುತ್ತಿರುವುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುವ ಮಾದಳದ ಸಮೂಹಗಳು: ಪರಿಮಳಲಂಪಟತೆಯಿಂದ ಮುತ್ತಿಕುವ

ವಿಟಪಿಗಳುಂ, ಚಾತಕ ಪೋತಕಪ್ರತಾನಚೇತೋವೃತ್ತಿಯೊಳಪೂರ್ವಜಲಧರಕರ್ಬುರಾಜ್ಯವಿಜ್ಞ
ಮಮನೊಳಪೊಯ್ದು ಕಟ್ಟಲೆಯ ಕಾರಾಗಾರದಂತೆ ಬಿತ್ತರಂಬೆತ್ತು ಬಿಚ್ಚತಂ ಪರ್ವಿಡ ತಮಾಳ
ಮಾಳಾಪರಂಪರೆಗಳುಂ, ನಿಷ್ಪತ್ಯೂಹಮೋಹರಸಪರವಶತೆಯಿಂ ನೆರೆವ ನಗರದಂಪತೀಶತೋತ್ತರ
ರಣಿತಕುಹರಣಸೂತ್ರಮಂ ಕಲ್ಪ ಪರಿವಿಡಿಗೈಯ್ವ ಪಾರಾವತಪ್ರಕರಕ್ಕೆ ಮಕರಕೇತುಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ
ಪ್ರಾಸಾದಂಗಳಾದ ಮಣಿಮಯಕೃತಕಗಿರಿಗಳುಂ, ಸಂಪನ್ನವನಮಹತ್ತರಕನ್ಯಕೆಯರಟ್ಟಿಯಿಂ ಸಮ
ದೊಡೇಟೆಯಾದಕಂಜಲ್ಪಪುಂಜದಿರ್ತಡಿಯೊಳಂ ಮಡಲ್ಪ ಮರುಗದ ಮಡಿಯ ಗಾಡಿಯನೊಳಕೆಯ್ವ
ಮತ್ತಿನ ಮಣಲ ಪುಳಿನದೊಳ್ ನಿರವಿಸಿದ ದೀವದಂಚಿವಟಿಯಿಂದಂಚಿರಮಲ್ಲದೆಸೆದು ವಾಸಿಸಲ್ವೆ
ಪಸರಿಸಿದ ಪಲವುಮಲರ ನೆರವಿಯ ನೀವೂರ್ಗಳೊಳಗೆ ಪರಿವ ಚಂದನರಸಪ್ರವಾಹಕೃತಕವಾಹಿನಿಗಳುಂ,
ರತಿಯ ಮದನನ ಮದುವೆಯೊಳ್ ಪೊಸಯಿಸಿದ ಪಸುವರ್ಗದಂತೆ ಮಿಸುವ ಮೃದ್ವೀಕಾಲತೆಯ
ನಾಗಲತೆಯ ನವಮಾಲಿಕಾಲತೆಯ ಜಾತೀಲತೆಯ ಯೂಧಿಕಾಲತೆಯ ವಿಚಕಿಳಲತೆಯ ಮಂಡಪಂಗಳುಂ,
ಮನೋಹರಂಗಳೆನಿಸಿದುವು. ಅಲ್ಲದೆಯುಂ ೧೦೬

ಪಣ್ಣಾಯ್ ತೀವಿದ ಬಾಟಿಯೆ |

ಬಿಣ್ಣೋನೆ ನಿಜಭರದಿನಿರದೆ ಬಾಟೀಲಿಯ ಪಿಂ ||

ದಣ್ಣಾಗಿ ಜೋಲ್ವ ಪಥಿಕರ |

ಕಣ್ಣೊಳ್ಳಂ ಮನಕೆ ಬಯಕೆಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸುಗುಂ ||

೧೦೭

ದುಂಬಿಗಳ ತಾಕಲಾಟದಿಂದ ಮೊಗ್ಗುಗಳು ಒಡೆದು ಹನಿಯುತ್ತಿರುವ ರಸದ
ಮಳೆಗಳಿಂದ ವಿರಹಾಕುಲೆಯರಾದ ಪೌರಸುಂದರಿಯರ ಮುಖಕಮಲಗಳನ್ನು
ಕೊರಗಿಸುವ ವಿಗಡ ಪಾದರಿಮರಗಳು; ಮರಿ ಚಾತಕಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಮೋರ್ವವಾದ
ಕಾಮೋಡದ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನೊದಗಿಸಿ ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾರಾಗೃಹದಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ
ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡ ತಮಾಲವೃಕ್ಷಗಳ ಸಮುದಾಯಗಳು ; ನಿರಾತಂಕವಾದ ಮೋಹದಿಂದ
ಪರವಶರಾಗಿ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನಗರದ ನೂರಾರು ದಂಪತಿಗಳ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಹೊರ
ಡುವ ಸುರತ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಪಡೆನುಡಿ
ಯುತ್ತಿರುವುವು; ಹೀಗೆ ಪಾರಿವಾಳಗಳಿಗೆ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಮಹಲುಗಳಾದ
ಕೃತಕ ಶ್ರೀಡಾಶೈಲಗಳು; ತೋಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕನ್ಯೆಯರು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ
ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪುಷ್ಪ ಪರಾಗದ ಏರಿಯ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿದ ಮರುಗದ ಮಡಿ
ಗಳ ಚೆಲುವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು, ಮುತ್ತಿನ ಮರಳ ಹರವಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ ದೀವದ ಮರಿ
ಹಂಸಗಳಿಂದ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ ಹಲವಾರು ಹೂಗಳೊಡನೆ
ತಾವರೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಗಂಧದ ರಸದ ಕೃತಕ ನದಿಗಳು; ಕಾಮರತಿಯರ
ಮದುವೆಗೆಂದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹಸಿರು ಚಪ್ಪರದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಧ್ವಾಕ್ಷಿಯ ಬಳ್ಳಿಯು,
ವೀಳ್ಯದೆಲೆ ಬಳ್ಳಿಯು, ಜಾಜಿ ಬಳ್ಳಿಯು, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯು, ವಿಚಕಿಳವೆಂಬ ಮೊಲ್ಲೆಬಳ್ಳಿಯು
ಮಂಟಪಗಳು - ಮನೋಹರವಾದುವು. ಅದಲ್ಲದೆ ೧೦೭. ಹಣ್ಣುಗಾಯಿಗಳಿಂದ
ತುಂಬಿದ ಬಾಳೆಯ ಬಲವಾದ ಗೊನೆಗಳು ಭಾರವಾಗಿ ಬೇಲಿಯ ಹೊರಭಾಗಕ್ಕೆ

ವಿಧಿ ಬೀಜಪೂರಸಾರ್ಥಾಃ |
ಭಿಧಾನಮಂ ಮಾತುಲುಂಗದೋಳ್ ನಿರವಿಸಿದಂ ||
ಮುಧೆಯಾಗಾವಿದಂ ತೆಂ |
ದಧರಿಸಿ ನಗುವಂತೆ ಬಿರಿದ ದಾಡಿಮಮೆಸೆಗುಂ ||

೧೦೮

ಇಲ್ಲಿಯದೆ ಚೈತ್ರರಥದೊ |
ಳ್ಳಿಲ್ಲಮುಮೆಂದಜನೆ ಹಂಸಪದನಂ ತಪ್ಪೆಂ ||
ದಲ್ಲಿಟ್ಟನೆನಿಪುವಾ ಬನ |
ದಲ್ಲೊಕ್ಕ ಪರಾಗದಲ್ಲಿ ಹಂಸಪದಂಗಳ್ ||

೧೦೯

ಅಭಿಸರದುನ್ಮದಭ್ರಮರಸಂಕುಳರಘಂಕೃತಿವಾವದೊಕನಾ |
ತೃಭಯವಿಯೋಗಿನೀಜನಸಖೀಜನವೀಜನಪದೃಪತ್ರಿಕಾ ||
ಪ್ರಭವಸಮೀರಮಾಂಸಳನನಂತಲತಾಳಿಲತಾಂತವಾಂತಸೌ |
ರಭಭರಮಂಥರಂ ಸೋಗಯಿಹುಂ ಪುರನಂದನಮಂದಮಾರುತಂ ||

೧೧೦

ಅಲರ್ಗಣೆದಿಂಬದೆಂಬುಜದ ಮೊಗ್ಗಯ ಮೂಡಿಗೆ ನೀಳ್ ಕೇತಕೇ |
ದಳದಲ ಗ್ರಾಮದೊಳ್ಳಳಿರ ಕೈಮೋಡೆ ಕರ್ಬಿನ ಬಿಲ್ ತದಗ್ರದೋಳ್ ||
ಮಿಳಿವರ್ ತಮಾಳಪಲ್ಲವದ ಚಾಮರದುಪ್ಪರವಟ್ಟಮೊಪ್ಪೆ ಬಂ |
ದಲೆದಿಸುವೊಂ ಬನಂಬಿಡಿದು ಪಾಂಥರನಾ ಪರಿಪಂಥಿ ಮನ್ನಥಂ ||

೧೧೧

ಬಾಗಿ ನಿಂತು ಹಾದಿಕಾರರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಖವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಯಕೆಯನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವುವು. ೧೦೮. 'ಬೀಜಪೂರ'ವೆಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥಕವಾಗಿ ನಾವಿದ್ದರೂ, ಮಾದಳದ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟನಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ನಗುವಂತೆ ಬಿರಿದುಕೊಂಡ ದಾಳಿಂಬೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ೧೦೯. "(ಕುಬೇರನ) 'ಚೈತ್ರರಥ'ವೆಂಬ ಬನದ ಸೌಂದರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿಯೆ ಇದೆ ; ಅದುದರಿಂದ ಆ ಬನವನ್ನು ಕುಬೇರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುದು ತಪ್ಪು ; ಅದು ಇಲ್ಲಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲು ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಹಾಕಿದ ಹಂಸಪಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಂತೆ, ಆ ಬನದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ ಪುಷ್ಪಪರಾಗದಲ್ಲಿ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮೂಡಿರುವುವು ೧೧೦. ಪ್ರಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಉನ್ನತ ದುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾರವದಿಂದ ಶಬ್ದಮಯನಾಗಿ, ಭಯಾಕುಲೆಯರಾದ ವಿರಹಿಣಿಯರಿಗೆ ಅವರ ಸಖಿಯರು ಬೀಸುವ ತಾವರೆಯೆಲೆಯ ಬೀಸಣಿಕೆಯ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಪರಿಪುಷ್ಪನಾಗಿ, ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಹೂಗಳಿಂದ ಹೊರಡುವ ಪರಿಮಳಭಾರವನ್ನು ಘೆಂಪುಕೊಂಡು ನಡೆಯಲಾರದೆ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತಾ ಆ ಪುರೋಪವನದ ಮಾರುತನು (ಗಾಳಿಯು) ರಂಜಿಸುವನು. ೧೧೧. ಹೂಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ತಾವರೆಮೊಗ್ಗಿನ ಬತ್ತಳಿಕೆ, ನೀಳವಾದ ಕೇದಗೆ ಗರಿಯ ಖಡ್ಗ, ಮಾವಿನ ಎಲೆಯ ತಳಿರಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಮುಂಗೈಯ ರಕ್ಷಾಕವಚ, ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲು, ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುವ ತಮಾಲದ ಚಿಗುರಿನ ಚಾಮರ,-

ಧೃತನಾನಾವರ್ಣಪರ್ಣಚೈವಿಸಮುದಯಸಂದರ್ಶನೀಯಂ ದಳಪ್ತು |

ಪ್ರತತಿಭಾಣೀಯಮುದ್ಯತ್ಕಲರಸಸರಸ್ವಾದನೀಯಂ ದ್ವಿರೇಘೋ ||

ದಿತನಾದಾರ್ಕಣೀಯಂ ಸಿಕತೀಲತಲಶಂಯ್ಯಾಚಯಸ್ಪರ್ಶನೀಯಂ |

ಸತತಂ ಪೌರಗ್ಗ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಸುಖದೊದವಂ ನಂದನಂ ಮಾಪ್ಪುದೆಂದು ||

೧೧೨

ಅಂತವಿಶ್ರಾಂತವಿಳಸನವಿಶ್ರಮಣಭೂಮಿಯಾದುದ್ಯಾನಮಾಳಾವಳಯದಿಂದೊಳಗೆ ||

೧೧೩

ಸುರನಗಮಂ ನಿಮಿರ್ಚ ತೆರೆಸುತ್ತಿದನಲ್ಲೆ ಸರೋಜಸಂಭವಂ |

ಪುರಕನೆ ಚೆಲ್ಲನಪ್ಪ ನವಪಾಟಕನಿರ್ಮಿತಮಪ್ಪ ಕೋಂಟೆ ಮು ||

ಟ್ಟರೆ ಮುಗಿಲಂ ರಥಕ್ಕೆ ಪಥಮಿಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟೆರಡುಂ ಕೆಲಂಗಳಂ |

ಚರಿಯಪನಲ್ಲದೆಂದು ರವಿಗತ್ತಣದುತ್ತರದಕ್ಷಿಣಾಯನಂ ||

೧೧೪

ಎನ್ನಂತೆ ರತ್ನವತತಿಗೆ |

ತಾನ್ನೆಲೆಯಾಯ್ತೆಂಬ ಸಮಗುಣಪ್ರಣಯದಿನಾ ||

ಮುನ್ನೀರ್ ಬಂದಪ್ಪಿದುದನೆ |

ತನ್ನ ಗರಮನಮಲಪರಿಪೆ ಬಳಸಿದುದೆತ್ತಂ ||

೧೧೫

ಕಳಹಂಸೆಗಳುಂ ಫೇನಂ |

ಗಳಮಬ್ಜಪರಾಗಮುಂ ನಿಮಜ್ಜನ್ನಗರೀ ||

ಇವುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತನಾದ ಮನ್ಮಥನು ಬನದಿಂದ ಬನಕ್ಕೆ ಅಲೆಯುತ್ತ ಬಂದು ದಾರಿಕಾರರನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವನು. ೧೧೨. ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಎಲೆಗಳ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಖಕರ; ಹೂಗಳ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಮೂಗಿಗೆ ಹಿತಾವಹ; ಉತ್ತಮವಾದ ರಸಭರಿತ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಆಪ್ತಾಯಮಾನ; ದುಂಬಿಗಳ ಮಧುರನಾದದಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಆನಂದಕರ; ಮರಳಿನ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಸೊಗಸು - ಹೀಗೆ ಆ ತೋಟವು ಅಲ್ಲಿಯ ಪೌರರಿಗೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ತಣಿಯುವಂತಹ ಸುಖವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ೧೧೩. ಹೀಗೆ ಅಪಾರವಾದ ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾದ ಉದ್ಯಾನಗಳ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಅದರಿಂದ ಒಳಗೆ-೧೧೪. ಬ್ರಹ್ಮನು (ಸುವರ್ಣಪುಂಯವಾದ) ಮೇರುಪರ್ವತವನ್ನು ಎಳೆದು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಈ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸುತ್ತ ಕಟ್ಟಿದನೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಹೊಸಚಿನ್ನದ ಕೋಟೆಯು ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತುದರಿಂದ, ತನ್ನ ರಥಕ್ಕೆ ಹಾದಿ ಕಾಣದೆ ಸೂರ್ಯನು ಎಡಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬಲಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸುತ್ತುವನು; ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ೧೧೫. “ನನ್ನಂತೆ ಈ ಪಟ್ಟಣವೂ ರತ್ನಸಮೂಹಕ್ಕೆ ನೆಲೆವೀಡಾಯಿತು; ಇದು ಗುಣದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಮಾನ” ಎಂಬ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಮುದ್ರ ಬಂದು ಇದನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಪುರವನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಅಗ್ನಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ೧೧೬. ಕಲದ್ವನಿಯ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳೂ, ನೊರೆಯೂ, ತಾವರೆಗಳ ಪರಾಗವೂ, ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪೌರನಾರಿಯರ ಅಂಗರಾಗವೂ

ಲಳನಾಂಗರಾಗಮುಂ ಬೆರ ।

ಸಿ ಳಿಳೆಯಂ ತಳಿದುವದಲ ನಿರ್ಮಳಜಳದೊಳ್ ॥

೧೧೬

ಬಳಸಿದುದು ಮೇರುತಂಕಾ ।

ಕುಳಿತಂ ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಮಾನತತಿಯನೆ ಬಳಸಿ ॥

ತೆಳವಳಿನ ಮುಗಿಲಟ್ಟಳೆ ।

ವಳಗಂ ಮನಮೆಳಸಿ ಬಳಸಿ ನಿಲೆ ಘರ್ಮಜಳಂ ॥

೧೧೭

ಪರಿವ ರವಿರಥರಥಾಂಗದ ।

ಖರನೇಮಿಯೊಳೊಂದಿ ತಳಿದ ಪೊಂದೆನೆಗೊನೆಯಿಂ ॥

ದೆ ರಜಂ ನಿಮಿರ್ದಪುವೆನಿಪುವು ।

ನಿರವಿಸದಟ್ಟಳೆಯ ನಿಮಿರ್ದ ಕೆಂಬಲಯಿಗಳೆ ॥

೧೧೮

ತಾರಗೆಗಳ ತೆನೆಗೊನೆಗಳೊ ।

ಳೋರಂದದೆ ಬೆಳಪ ಸೊಡರ್ಗಳಂತಿರೆ ತತ್ತಾ ॥

ಕಾರಂ ಭ್ರಮಮಂ ಪಡೆವುದು ।

ಪೌರಗಿರುಳಿರುಳಪೂರ್ವದೀಪೋತ್ಸವದಾ ॥

೧೧೯

ಜನವಿರಹಿತಮಿಲ್ಲೊಂದೆಡೆ ।

ಜನಮುಂ ಧನಹೀನಮಿಲ್ಲ ಧನಮುಪಭೋಗಾ ॥

ಬೆರೆತುಕೊಂಡು ಅದರ ಶುಭವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುವು. [ತಿಳಿ ನೀರಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಿಶ್ರವರ್ಣಗಳು ಎದ್ದು ಕಂಡು ಶೋಭಿಸುವುವು] ೧೧೭. ಇದು ಸುಮೇರುಪರ್ವತವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಮಾನಗಳು ಬಂದು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತುವೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಎತ್ತರವಾದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳು ಸ್ಫಟಿಕಮಯವಾಗಿ, ಬಯಸಿ ಬಂದು ನಿಂತವರ ಬೆವರನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಾ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು ೧೧೮. ಸಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯರಥದ ಗಾಲಿಗಳ ಘರ್ಷಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೋಟೆಯ ಚಿನ್ನದ ತೆನೆಗಳಿಂದ ಏಳುವ ಧೂಳಿಯೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಟ್ಟಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುವ ಕೆಂಪು ಧ್ವಜಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ೧೧೯. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ತೆನೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟ ದೀಪಗಳಂತೆ ಇರಲಾಗಿ, ಆ ಪ್ರಾಕಾರದ ಗೋಡೆಯು ಪೌರನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ದೀಪೋತ್ಸವವೊ ಏನೋ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ೧೨೦. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಜನವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಲ್ಲ; ಧನಿಕರಲ್ಲದ ಜನವಿಲ್ಲ; ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಬಳಸದ ಧನವಿಲ್ಲ

ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಮಿಲ್ಲ ಭೋಗಮು ।
ಮನಿರಂತರಮೆನಿಪುದೆಂದುಮಿಲ್ಲಾ ಪುರಬೋಳ್ ॥ ೧೨೦

ಇವು ಭವ್ಯಜನಸಮೂಹಾ ।
ರ್ಣವಗಾಮಿಗಳೆನಿಪ ಪುಣ್ಯವಾಹಿನಿಗಳ್ ಸಂ ॥
ಭವಿಸಿದ ಕುಲಗಿರಿಗಳೆನಿಸು ।
ವುವು ರತ್ನೋತ್ಪಂಗಶೃಂಗಚೈತ್ಯಗೃಹಂಗಳ್ ॥ ೧೨೧

ಪಸದಿಪ ಚಂದ್ರಿಕೆಯಿಂದಿರು ।
ಳೊಸರ್ತು ಸಲಿಲಾಭಿಷೇಕಮಂ ತಮ್ಮೊಳ್ ರಂ ॥
ಜಿಸುವ ಜನಪ್ರತಿಮಾಳಿಗೆ ।
ಪೊಸಯಿಪುವವಟಿಂದಕಾಂತಮಣಿಕೂಟಂಗಳ್ ॥ ೧೨೨

ಅಮಲಜ್ಞಾನಮಯರ್ ದೇ ।
ಹಮಾತ್ರಪರಿಕರರತ್ನಕೃಸಾಮರ್ಥ್ಯರ್ ನಿ ॥
ಮರ್ಮರೆನಿಪ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳು ।
ತ್ತಮರೋಪ್ಪವರವಜ ಪಟ್ಟಶಾಳಾವಳಿಯೊಳ್ ॥ ೧೨೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಪುರವನಿತಾಜನಂ ರುಚಿರಹರ್ಯಗೃಹಾಗ್ರತಳಂಗಳಲ್ಲಿ ಗಾ ।
ವರಿಸುವ ಪಂಚಮಂಬೊರೆದ ನುಣ್ಣರಮಂ ನಸುಗೆಳ್ಳು ಸೋಲ್ತು ಕ ॥

ನಿರಂತರವಲ್ಲದೆ ಭೋಗವಿಲ್ಲ. ೧೨೦. ಭಕ್ತಜನವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೂಡುವ ಪುಣ್ಯ ನದಿಗಳಿಗೆ ಉಗಮಸ್ಥಾನವಾದ ಕುಲಪರ್ವತಗಳೂ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಉಜ್ವಲವಾದ ರತ್ನ ಪ್ರಭೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉನ್ನತವಾದ ಜಿನಬಸದಿಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ೧೨೧. ಅವುಗಳ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯ ಶಿಖರಗಳು ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೊಡೆದು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ಜಿನವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ಜಲಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ರಚಿಸುವುವು. ೧೨೨. ಆ ದೇವಾಲಯದ ಪಟ್ಟಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರೂ, ತಮ್ಮ ದೇಹವಲ್ಲದೆ ಬೇರಾವ ಪರಿಕರವಿಲ್ಲದವರೂ (ಅಕಿವಂಚನ ರಾದ ದಿಗಂಬರಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೂ), ಉಹಾತೀತವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿಗಳೂ, ನಿರಹಂಕಾರಿಗಳೂ ಎನಿಸುವ ಮೋಕ್ಷಸಾಧಕರು ಒಪ್ಪುವರು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೨೩. ಆ ಪುರದ ವನಿತೆಯರು ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಮಹಲುಗಳ ಮೇಲುಮಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮ ಸ್ವರದಿಂದ ಗಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆ ಧ್ವನಿಮಾರ್ಧರ್ಯಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅರೆಗಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಜಿಂಕೆಯೊಂದು ನೆಗೆಯುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದು; ಚಂದ್ರನು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ

ಣ್ಣರಲರೆಮುಚ್ಚಿ ಕಂಡು ಕೋಣಕಿಟ್ಟಪುದಲ್ಲಿಗೆ ಗೋರಿಗೊಂಡದೊಂ ।
ದರಳೆಯನಲ್ಲಿರುಳ್ ಶಶಿ ತೊಡರ್ಚುವನಾತ್ಮವಟಪ್ರರೋಹದೊಳ್ ॥ ೧೨೪

ಹರಿನೀಲಚ್ಚದರುಡ್ಡಂ ।
ದರಿಶಬಳಿತಹಮ್ಮುದುಪರಿತಳದೊಳ್ ಕೇಕಾ ॥
ಮಿರುತಿಯಿನಲ್ಲದೆ ನಿಟ್ಟಿಸ ।
ಲರಿದಾ ಮರವರದ ಗೃಹಕಳಾಪಿಕಳಾಪಂ ॥ ೧೨೫

ತೊಲಗುವ ಪಳಿಕಿನ ಮಾಡಂ ।
ಗಲೊಳಿನಿಯರೊಳೊಂದೆ ಮೊಳಿಗೆ ಮಲಿವುದು ಕೇಳೇ ॥
ವಿಳಸನಮೆಂದೊಲ್ಲದೆ ಬಿ ।
ಚ್ಚಿಳಸುವುದಬಳಾಳಿ ಧವಳಗೃಹದೋವರಿಯೊಳ್ ॥ ೧೨೬

ಅಭಂಕಪಪಹಮ್ಮಾಗೃತ ।
ಳಭಾಜಿತಮತ್ತವಾರಣಸ್ಥಿತಕಾಂತಾ ॥
ವಿಪ್ರಮನಿರೀಕ್ಷಣೋಪಗ ।
ತಬ್ಬಮದಿಂದಮರಸಮಿತಿಗಾಯ್ತನಿಮೇಷಂ ॥ ೧೨೭

ಬಗೆಯದೊಳಕೆಯ್ದದೆನ್ನಯ ।
ಪಗೆಯುಂ ಸಂಪತ್ತಿಯಂ ನಿರಂತರಮೆಂಬು ॥

ಎದೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆಲದ ಮರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಡುವನು. (ಚಂದ್ರನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಪ್ಪುಕಲೆಯನ್ನು ವಟವೃಕ್ಷವೆಂದೂ, ಜಿಂಕೆಯೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು ಕವಿಸಮಯ). ೧೨೫. ಇಂದ್ರನೀಲ ರತ್ನಗಳ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ನೀಲವಾದ ಮಹಲುಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಕಿದ ನವಿಲುಗಳು ನಿಂತಿರುವುವು : ಅವುಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದೆ ವಿನಾ ನೋಡಿ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದು. [ನವಿಲುಗಳ ಬಣ್ಣವೂ, ಇಂದ್ರನೀಲದ ಬಣ್ಣವೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಬೆರೆತು ಹೋದವೆಂಬುದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದು ಮೀಲಿತವೆಂಬ ಅಲಂಕಾರ]. ೧೨೬. ಧಳಧಳಿಸುವ ಸ್ಫಟಿಕದ ಉಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯಕರರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡರೆ, ತಮ್ಮ ಶೃಂಗಾರಲೀಲೆಯೆಲ್ಲವೂ ಹೊರಗೆ ತೋರಿಬಿಡುವುದು ಎಂದು ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚದೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಒಳಕೋಣೆಯನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರು. ೧೨೭. ಮುಗಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಉಪರಿಗೆಗಳ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡದ ಮುಂದೆ ನಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒಂಯ್ಯಾರವನ್ನು ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತು ನಿಂತು, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ರಪ್ಪೆ ಹೊಯ್ಯುವುದೆ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. [ದೇವತೆಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ರಪ್ಪೆ ಹೊಯ್ಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ]. ೧೨೮. “ನನ್ನ ಕಡುವೈರಿಯಾದ ‘ಸಂಪತ್ತು’ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸದಾಕಾಲ ಆಶ್ರಯವಿತ್ತಿತು ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಅಂಗಡಿಸಾಲು”

ಬೈಗದಿಂ ವಿಪತ್ತಿ ನೋಡದು ।

ನಗರವಣಿಗ್ಗಾಟಕೋಟಿಯಂ ಮಹಿಮೆಂದುಂ ॥

೧೨೮

ಮತ್ತಮುತ್ತಾದಿತಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಪ್ರಾಪಣಂಗಳಪ್ಪ ಗಂಧಾಪಣಂಗಳೊಳ್

೧೨೯

ಚಳನಯನಾಂಶುಚಂದ್ರಿಕೆಯನೊಯ್ಯನೊಸರ್ತುಪಕ್ಕಿ ತಾನೆ ನೀ ।

ದರ್ಶಿಯೆ ಪಳಚ್ಚನಪ್ಪ ಶಶಿಕಾಂತದ ಸಣ್ಣಿಗೆ ನೋಡಲೀಯದ ॥

ವೃಳಸೆ ಕುಚದ್ವಯಂ ಪದನಿನುಣ್ಣುವ ಸುಯ್ಯಲರ್ಗಂಪುಗಳ್ ದಳಂ ।

ಗಳನಧಿವಾಸಿಸುತ್ತಮಿರೆ ಘಟ್ಟ ಮಗುಬ್ಬುವುದಂಗನಾಜನಂ ॥

೧೩೦

ಜನವಕ್ರೋನ್ಮುಕ್ತನಿರ್ಯಾದಿಮಪರಿಮಳತಾಂಬೂಲಸಂಸಂಗಿಬೃಂಗೀ ।

ಸ್ವನದಿಂ ಪ್ರತ್ಯಂತರಾಜಾತ್ಮಜವಿಭವಸಮಾರ್ಣತೋತ್ತಾನಗಾನ ॥

ದ್ವನಿಯಂ ವಾಃಪಾನಮುಕ್ತದ್ವಿದನಿಗಡನಿಘೋಷದಿಂ ಸಂಚರತೌ ।

ರನಿತಂಬಿನ್ಯಂದುಕಾರಾವದಿನತಿಮುಖಿರಂ ತತ್ತುರೀಪಟ್ಟಮಾರ್ಗಂ ॥

೧೩೧

ತಳಿದೋಂಗಲ್ ಪುದಿದಂದದಿಂದಿರೆ ತಳಪ್ರದ್ಯೋತಿಯಿಂದುದ್ಧಮೋ ।

ಜ್ವಳದಾಮಂ ತದುದಾರಸೌರಭಚಯಂ ಸುಯ್ಯಂಪಿನಿಂದಾವಗಂ ॥

ದಳವೇಲುತ್ತಿರೆ ಪೂತ ಜಂಗಮಲತಾಸಂದೋಹಮೆಂಬಂತೆ ಕ ।

ಣ್ಣೊಳಿಸುತ್ತಿರ್ಪುದು ಮಾಲೆವೂದಳೆದ ಮಾಳಾಕಾರನಾರೀಜನಂ ॥

೧೩೨

ಎಂಬ ರೋಷದಿಂದ ವಿಪತ್ತು ಎಂಬುದು ಮರೆತು ಕೂಡ ಆ ಬೀದಿಯತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ೧೨೯. ಮತ್ತು ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ (ಮೂಗಿಗೆ) ಸಂತೋಷ ವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಗಂಧದಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ- ೧೩೦. ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಬೆಳಕೆಂಬ ಬೆಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಒಳನು ನೀರೊಡೆದು ಅರೆಯುವ ಗಂಧಕ್ಕೆ ನೀರೊಡುವುದು; ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ ಉಬ್ಬಿದ ಕುಚಗಳು ಅಡ್ಡಬರುವುವು; ಹದವಾಗಿ ಬರುವ ಬಾಯುಸಿರಿನ ಪರಿಮಳವು ಗಂಧದ ದಳಗಳಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು;- ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗಂಧವನ್ನು ಅರೆಯುತ್ತಿರುವರು. ೧೩೧. ಜನರು ಉಗುಳಿದ ಕರ್ಪೂರ ತಾಂಬೂಲದ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಎರಗಿ ಗುಂಯಿಗುಡುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾರವದಿಂದಲೂ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜಕುಮಾರರ ವೈಭವೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಗಾಯನಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ, ನೀರುಕುಡಿದು ಹೊರಟ ಆನೆಗಳ ಕಾಲ ಸರಪಳಿಯ ಘೋಷದಿಂದಲೂ, ನಡೆದಾಡುತ್ತಿರುವ ಪೌರಾಂಗನೆಯರ ಅಂದುಗೆಗಳ ಜಣಜಣ ತ್ತಾರದಿಂದಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳು ತುಂಬ ಶಬ್ದಮಯವಾಗಿರುವುವು. ೧೩೨. ತಮ್ಮ ಅಂಗೈಗಳ ಕಾಂತಿಯಾದ ಕೆಂದಳಿರು ಮುಚ್ಚಿದಂತೆ ತೋರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಹೂವಿನ ಹಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಉಸಿರಿನ ಸುಗಂಧದಿಂದ ಅವುಗಳ ಪರಿಮಳ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತ ಮಾಲೆ

ಅಂತು ರಾಜಸುವ ರಾಜಮಾರ್ಗದಾದಲೆಯೋಳ್ ||

೧೩೩

ಮಕರಾಂಕಧ್ವಜಮಾಳಿಕಾಪ್ರಕಟತಪ್ತದ್ಯುಮ್ನಪಕ್ಷಮಂ |
ಶುಕಶಾರಿಪ್ರಕರಪ್ರಕಾಶಿತರತವ್ಯಾಪಾರಚಾತುರ್ಯಮು ||
ತುಕಭೂಪಾಲಭುಜಂಗತಾಡಿತಹಟಧ್ವಂಸಾರವಾಪಿಷ್ಣುತಾ |
ಧಿಕಸೌಭಾಗ್ಯಮದೇಂ ಬೆಡಂಗಮರ್ದುದೋ ಗಾಣಿಕೈಸೋದ್ಧರಂ ||

೧೩೪

ಒಳಗೆ ವಿಟರಂ ಸ್ವರಂ ದೋ |
ವರ್ತದೋವನೆ ಬಂದಿವಿಡಿದು ಬಿಡದಿಸೆ ಸರಲು ||
ಚ್ಚಳಪವೊಲುಣ್ಣುವವಲ್ಲಿ |
ವರ್ತವೆಂಡಿರ ನಯನರುಚಿ ಗವಾಕ್ಷಾವಳಿಯುಂ ||

೧೩೫

ಮತ್ತಮಾ ಪುರಂ ಪದ್ಮರಾಗಾರುಣೀಕೃತನಿಶಾಂತಮಾಗಿಯುಂ ಅಸ್ತಮಿತರಾಜಲೀಲಾವಿಲಾಸ ಮಲ್ಲು; ಅಗಣ್ಯಪುಣ್ಯಜನನಿವೇಶಮಾಗಿಯುಂ ಸದೋಷಾಚರಪ್ರಚಾರಮಲ್ಲು; ಸದಾನಭೋಗಾನ್ವಿತ ಮಾಗಿಯುಂ ಅಕುಲೀನವೃತ್ತಿಪ್ರವರ್ತನಮಲ್ಲು ; ಅನೇಕಭೂಮಿಕಾಶ್ರಯಮಾಗಿಯುಂ ಕ್ಷಣಭಂಗಿ

ಗಾರ್ತಿಯರು ನಡೆಯಲು ಕಲಿತ ಹೂಬಳ್ಳಿಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವರು. ೧೩೩. ಹಾಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ರಾಜಮಾರ್ಗದ ಆಚೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ - ೧೩೪. ಮಕರ ಚಿಹ್ನೆಯ ಧ್ವಜಗಳ ಸಾಲುಗಳಿಂದ, ತಾನು ಮನ್ಮಥನ ಪಕ್ಷವೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ, ಸಾರಿದ ಗಿಳಿ-ಶಾರಿಕಗಳ ಮುಖಗಳಿಂದ ರತಿವ್ಯಾಪಾರದ ಚತುರತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ದೊರೆಗಳೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಟಪುರುಷರು ಬಂದು ಬಾರಿಸುವ ಉಜ್ವಲ ಗಂಟೆಗಳ ನಾದದಿಂದ ತನ್ನ ಅತಿಶಯವಾದ ವೈಭವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತ ವೇಶ್ಯಾವಾಟದ ಆ ಸೌಧಗಳು ಅದೆಷ್ಟು ರಮಣೀಯವಾಗಿರುವುವು! ೧೩೫. ಒಳಗೆ ಮನ್ಮಥನು ತನ್ನ ತೋಳ್ಬಲದಿಂದ ವಿಟರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಕಿ ಸತತವಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿಡುತ್ತಿರುವ ಬಾಣಗಳು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿವೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಿಟಕಿಗಳೊಳಗಿಂದ ನವಯುವತಿಯರ ಕಣ್ಣೆಳಗಿನ ಕಿರಣಗಳು ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವುವು. ೧೩೬. [ಈ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಾಭಾಸದಿಂದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ವಿರೋಧಪರವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅದರ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ]. ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಮಾಣಿಕರತ್ನದಂತೆ ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಪ್ರಾತಃಕಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ವಿಲಾಸಮಯವಾದ ಚಂದ್ರನು ಅಸ್ತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. (ಮಾಣಿಕರ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಮನೆಗಳುಳ್ಳದಾಗಿತ್ತು : ರಾಜವೈಭವವು ಕುಂದಿರಲಿಲ್ಲ); ಪುಣ್ಯಹೀನ ಜನರ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದರೂ ದುಷ್ಟವಾದ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಲಿಲ್ಲ (ಅಗಣ್ಯವಾದ ಎಂದರೆ ಅಪಾರವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಜನರಿಗೆ ನೆಲೆವೀಡಾಗಿತ್ತು; ಆದುದರಿಂದ ದುಷ್ಟಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ); ಸದಾಕಾಲ ನಭೋಗಾನ್ವಿತ (ಆಕಾಶಸಂಚಾರವುಳ್ಳದು) ಆಗಿದ್ದರೂ, ಅಕುಲೀನ (ಭೂಮಿಯ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ) ನಡೆ ಅದಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ

ಶೋಭಾಸಂಗತಮಲ್ಪು ; ವಿವಿಧವರ್ಣಶ್ರೇಣೀಸಂಚೇಯಮಾನನವೀನಾರ್ಥನಿಚಯಮಾಗಿಯುಂ
ವಾಗ್ವಿಷಯವಿಳಸನಮಲ್ಪು ; ವಿಶಿಷ್ಟಪಕ್ಷಭೂಭೃನ್ನಿಕರಮಾಗಿಯುಂ ಜಡಾಕರತ್ವೋಪೇತಮಲ್ಪು ; ಆಖ್ಯಾತ
ಸೂತ್ರವಿಧಿಸನಾರ್ಥಮಾಗಿಯುಂ ಮಧ್ಯಮಪುರುಷಕ್ರಿಯಾನಿಯುಕ್ತಮಲ್ಪು ; ಅಲ್ಲದೆಯುಂ ||

೧೩೬

ತ್ರಿದಶಜನಾನ್ವಿತಂ ಗಡ ಮಹೀರುಹಪಂಚಕಸಂಚಿತಂ ಗಡಂ |
ತದು ದಿಟದಿಂದಮಾನಪರಿಮೇಯವಿದಗ್ಧಬುಧಾಶ್ರಯಂ ರಸಾ ||
ಸ್ವದಬಹುವೃಕ್ಷಕೇಳಿವನಸಂಗತಮೆಂದು ನಗುತ್ತಮಿರ್ಮದಾ |
ತ್ರಿದಿವದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ನಿಯತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪುರಂ ನವಸೌಧರೋಚಿಯಿಂ ||

೧೩೭

ತನ್ನದ್ದೋಳ್

ಪರವೃತಪುರವರನರಸಾ |

ಗರದೊಳಗಣ ತಡಿಯ ವಜ್ರವೇದಿಕೆಯೆಂಬಂ ||

(ಸ+ದಾನ+ಭೋಗ = ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಸ್ವತಃ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ
ಸ್ವಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಅ+ಕುಲೀನ ಎಂದರೆ ಹೀನವಾದ ನಡತೆ ಅಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ);
ಹಲವಾರು ಭೂಮಿಕೆ (ಪಾತ್ರ)ಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದರೂ (ನಾಟಕದಂತೆ) ಕೇವಲ
ಅಲ್ಪಕಾಲದ ಶೋಭೆಯುಳ್ಳದಲ್ಲ. (ಹಲವಾರು ಉಪರಿಗಳ ಮನೆಗಳುಳ್ಳದು,
ಇಲ್ಲಿಯ ಚೆಲುವು ಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿರದೆ ಸತತವಾಗಿ ಇರುವುದು); ಹಲವಾರು ವರ್ಣ
(ಅಕ್ಷರ)ಗಳ ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಹೊಸ “ಅರ್ಥ”ಗಳ
ನ್ನೊಡಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಇದು ವಾಜ್ಞಯ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ (ಬಗೆಬಗೆಯ
ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಹೊಸ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
ಇರುವುದು; ಅದು ಎಷ್ಟೆಂಬುದು ವಾಗ್ವಿಳಸನ ವಿಷಯವಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಬಣ್ಣಿಸಿ
ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ). ವಿಶೇಷವೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ
ಸಮುದ್ರದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. (ಮೇಲಾದ ರಾಜರನ್ನು ಉಳ್ಳುದು;
“ಜಡಾಕರತ್ವ” ಎಂದರೆ ಮೂರ್ಖರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವಿಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ);
(ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ) ಆಖ್ಯಾತಸೂತ್ರದಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥವುಳ್ಳ
ದಾಗಿದ್ದರೂ ಮಧ್ಯಮಪುರುಷದ ಕ್ರಿಯಾಪದವಾಗಿಲ್ಲ. (ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ಆಚಾರದ ಸೂತ್ರ ಎಂದರೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ,
ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರ ನಡತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆ ಆಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ
ಜನರ ನಡವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲ). ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೩೭. “ಸ್ವರ್ಗದ ಹಿರಿಮೆಯೇನು ಬಂದಿತು?
ಅದರಲ್ಲಿರುವುದು “ತ್ರಿದಶ” ಜನ (೧. ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಜನ.
೨. ದೇವತೆಗಳು); ಮರಗಳೆಂದರೆ ಐದೇ ಐದು. ಆದರೆ ಅದೇ ನನ್ನನ್ನು
ನೋಡಿ. ನಿಷ್ಣಾತರಾದ ಯಾವ ಮಾನದಿಂದಲಾದರೂ ಎಣಿಸಲಾಗದಷ್ಟು
ಜನ ‘ಬುಧ’ (೧. ಪಂಡಿತ ೨. ದೇವತೆ)ರಿಗೆ ನಾನು ಆಶ್ರಯವಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ತಿರೆ ಸೊಗಯಿಸುವುದು ಧರಣೀ |
ಶ್ವರಗೇಹವಿಶಾಲವಜ್ರನಿರ್ಮಿತಶಾಳಂ ||

೧೩೮

ಅದರ್ಕೆ ಗಂಗಾದ್ವಾರಮಿರ್ಪಂತಿದರ್ ಮಣಿಮಯದಿಂದ್ರಗೋಪಪೇತಲದ್ವಾರದಿಂದೊಳಗೆ

೧೩೯

ವಿಗಳನ್ನಿರ್ಬಾರಹರಿನೀ |
ಳಗಿರೀಂದ್ರಮನೊಳಗುಮಾಡಿದುಜ್ಜಳತಾರಾ ||
ನಗಮನಿಸುದು ನಿಯರ್ದಾ |
ನಗಜಂಗಳ ಸೌಧಶಾಲೆ ನೃಪಮಂದಿರದೊಳ್ ||

೧೪೦

ಕಾಂತಕನಕಾದ್ರಿವಿಶುಳಗು |
ಹಾಂತರದೊಳ್ ನಿಂದ ತರುಣಕೇಸರಿವಿಸರ ||
ಭ್ರಾಂತಿಯನೊದವಿಸುವುದು ಹಯ |
ಸಂತತಿ ನೆಲಸಿದುರ್ ಹೊನ್ನ ಹೊಸ ಮಂದುರೆಯೊಳ್ ||

೧೪೧

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಸಪ್ತಕಕ್ಷಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಮಾಗಿ

ಅಡಕೆಲ್ಲೊಂಡಿದುರ್ವೇಲುಂಕುಳನಗಮನೆ ತದ್ಭೂಮಿಕಾಸಪ್ತಕಂ ಮುಂ |
ದಿಡೆ ಚಿಲ್ಲಂ ನಾಡೆ ಚೂಡಾಮಣಿಕಳತಶಿರೋಭಾಗದೊಳ್ ಭಾಸ್ಕರಂ ಕ ||

ಸ್ವರಸವಾದ (ಹೂ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೊದಗಿಸುವ) ಅನೇಕಾನೇಕ ಮರಗಳಿಂದ ನಾನು ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಹೀಗೆಂದು ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಸ್ವರ್ಗದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ನಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅದರ ಸೌಧಗಳ ಬಿಳಿ ಬೆಳಕು ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವುದು. ಅದರ ನಟ್ಟನಡುವೆ-೧೩೮. ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದ ಜನವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಒಳಗೆ ದ್ವೀಪದ ವಜ್ರವೇದಿಕೆಯೆಂಬಂತೆ ಅರಸನ ವಿಶಾಲವಾದ ವಜ್ರ ಖಚಿತವಾದ ಅರಮನೆಯು ಶೋಭಿಸುವುದು. ೧೩೯. ಆ ಅರಮನೆಗೆ ಗಂಗಾದ್ವಾರದಂತೆ ಇರುವ ಹೊನ್ನ ಹುಳುಗಳಂತೆ ಮಿರುಗುವ ರತ್ನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅಗಸೆ ಬಾಗಿಲಿರುವುದು ; ಅದನ್ನು ದಾಟಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ - ೧೪೦. ಕೆಳಕ್ಕೆ ದುಮುಕುವ ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡ ನೀಲಪರ್ವತವನ್ನು ತನ್ನ ಒಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟವೋ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆನೆಗಳ ಸೌಧಗಳ ಸಾಲು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ೧೪೧. ಮಿರುಗುವ ಚಿನ್ನದ ಬೆಟ್ಟದೊಳಗಿನ ವಿಶಾಲವಾದ ಗವಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಹರಯದ ಸಿಂಹಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬ ಸಂಶಯವನ್ನಂಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಚಿನ್ನದ ಲಾಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಕುದುರೆಗಳ ಸಮೂಹವು ಶೋಭಿಸುವುದು. ಅಲ್ಲಿಂದ..... ೧೪೨. ಅಡಕೆ ಲಿಟ್ಟಂತೆ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದಾಗಿ ಏಳು ಕುಲಪರ್ವತಗಳು ನಿಂತಿವೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿರಲಾಗಿ, ತುತ್ತುತುದಿಯ ರತ್ನಖಚಿತ ವಾದ ಕಳಸದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನು ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಾಗಿ

ನ್ನಡಿಯಂ ಪೋಲೊಪ್ಪೆ ಮಧ್ಯಂದಿನದೊಳತುಳಗೋಪಾನಸೀಕಂಗಳೊಳ್ |
ಮೈ ದೊಡವಪ್ಪನ್ನಂ ಮುಗಿಲ್ ಕನ್ನಡಿಪುದು ಕರುಮಾಡಂ ನೃಪತ್ರೀಯ ವೆಚ್ಚಂ ||

೧೪೨

ಅದಜ ಹರಿನೀಲಕೂಟಾ |

ಗ್ರದೀಧಿತಿಪ್ರತತಿ ಬೆರಸೆ ನಿಜಕರದೊಳ್ ತ ||

ನುದರಕಳಂಕಮನೆತ್ತಂ |

ಕೆದಲುವವೋಲಿರುಳೊಳ್ ಶಶಿಯೆಸೆದಿಪ್ಪಂ ||

೧೪೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ವಿವಿಧಪ್ರದೇಶಂಗಳೊಳ್ ವಿರಚಿಸಿದ

ಕಡೆಪದ ಕಾಂತಿ ಕಂಡರಣೆಯುನ್ನತಿ ಚಿತ್ರದ ಚಿತ್ರವೃತ್ತಿ ಬೇ |

ಗಡೆವೆಸದೇಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಪೊಸತಾದುದೆನುತ್ತದುಗಂಡು ವಿಸ್ಮಯಂ ||

ಬಡನೆ ಮಯಂ ಬರಲ್ಪಡಿಯನೇ ಸುರವರ್ಧಕಿ ರೋಮಹರ್ಷದೊಳ್ |

ತೊಡರನೆ ಚೀರಘಟ್ಟ ನಲವಿಂ ತಲೆದೂಗನೆ ಪದ್ಯಸಂಭವಂ ||

೧೪೪

ತತ್ಪರೋಭಾಗದೊಳ್

ನವಮಲ್ಲಿಜಾಲಮೋಹಾಕುಳಮಧುಕರಲೇಲಿಹ್ಯಮಾನೋದ್ಧಮುಕ್ತಾ |

ನಿವಹಂ ಕೃಷ್ಣಾಹಿತಂಕಾತುರಗೃಹಶಿಖಿಪೋಚುಂಬ್ಯಮಾನೇಂದ್ರ ಲೀಲಾಂ ||

ಶುವಿತೇಷಂ ಚಂದ್ರಿಕಾಸಂಶಯಚಟುಳಚಕೋರೌಘವೇಷೀಯಮಾನಾ |

ಗ್ರವಿಭಾಗಸ್ಥೇಂದುಕಾಂತದ್ಯುತಿ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ ಕಾಯಮಾನಂ ಸಮಾನಂ ||

೧೪೫

ಮಾಳಿಗೆಯ ಲೋವೆಗಳಿಗೆ ಮೋಡಗಳು “ಮೈತೊಡವು” (ತೊಡುವ ಬಟ್ಟೆ) ಆಗಲಾಗಿ- ಹೀಗೆ ಉನ್ನತವಾದ ಅರಸನ ಭವ್ಯಪ್ರಾಸಾದವು ರಾಜವೈಭವದ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವುದು. ೧೪೩. ಇಂದ್ರನೀಲರಚಿತವಾದ ಅದರ ಶಿಖರದ ಪ್ರಭೆ ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ, ಚಂದ್ರನು (ಬೆಳ್ಳಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ) ತನ್ನ ಒಳಗಿರುವ ಕಪ್ಪುಕಲೆಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹರಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವನು. ಅದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ- ೧೪೪. ಕೆತ್ತನೆ ಕೆಲಸದ ಕಾಂತಿ, ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊರೆದ ಕುಶಲತೆ, ಬರೆದ ಚಿತ್ರಗಳ ವಿನೂತನತೆ, ವೆಜ್ಜವಾಡಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಕುಸುರಿಕೆಲಸದ ಪರಿಣತಿ- ಇವೆಲ್ಲ ಅಪೂರ್ವವಾದುವೆಂದು ಮನಗಂಡು (ಮಹಾಶಿಲ್ಪಿಯಾದ) ಮಂಯನು ಚಕಿತನಾಗನೆ? ಸ್ವರ್ಗದ ಶಿಲ್ಪಿಯು ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಿಂದ ಬೆರಳೆತ್ತನೆ? ಚೀರಘಟ್ಟಿಯು ಪುಲಕಿತನಾಗನೆ? ಬ್ರಹ್ಮನು (ಮೆಚ್ಚಿ) ತಲೆದೂಗನೆ ? ಅದರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ- ೧೪೫. ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಮಂಡಪವು ಶೋಭಿಸುವುದು; ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಉಜ್ವಲವಾದ ಮುತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಇದೊಂದು ಹೊಸಬಗೆಯ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಅರಳೆಂಬ ಮೋಹದಿಂದ ದುಂಬಿಗಳು ಬಂದು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿರುವುವು; ಅದರ ಇಂದ್ರನೀಲಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಕಿರಣಾವಳಿಗಳನ್ನು ಕರಿಯ ಸರ್ಪವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ

ಗಿರಿಪತಿಸೇವಾರ್ಥಂ ಕುಳ |
ಗಿರಿಗಳ ಬಂದೆಳಸಿ ಬಳಸಿ ನಿಂದವೊಲಂತಾ ||
ಕರುಮಾಡಮನೆತ್ತಲುಮಾ |
ವರಿಸಿದ ವರಶಿಖರರತ್ನಹರ್ಮ್ಯಾವಳಿಗಳ ||

೧೪೬

ಅಲ್ಲಿ

ಘನದೂರ್ವಾಸಕ್ತಿಯಂ ಗಾರುಡಮಣಿರುಚಿಯೊಳ್ ದಾವವಿಭ್ರಾಂತಿಯಂ ಕಾಂ |
ಚನಭಿತ್ತಿವ್ರಾತದೊಳ್ ನಿರ್ಮಳಜಳರುಚಿಯಂ ಸ್ಥಾಪಕಗ್ರಾವಬದ್ಧಾ ||
ವನಿಯೊಳ್ ವಾನೇಚರಸ್ತ್ರೀಭ್ರಮಮನತುಳನೀಳಾಶ್ವಪಾಂಚಾಳಿಕಾದ |
ಶ್ವನದೊಳ್ ತಾಳುತ್ತಮುತ್ತಂ ಸುಜಿವುದುಮಹಿಭೃದ್ಗೇಹದೇಣೀಸಮೂಹಂ ||

೧೪೭

ಮತ್ತಂ ತದ್ರಾಜಭವನದೇಕದೇಶದೊಳ್

ಒಳಗೆ ತಳತಳಪ ರತ್ನಂ |
ಗಳಿನೊಪ್ಪುವ ನಿಸ್ತರಂಗಮೀಂಗಡಲೆಂಬ ||
ಗ್ಗಳಿಕೆಗಿಡೆಯಾಗಿ ತೊಳಗುವ |
ಪಳಕಿನ ಮಾಣಿಕ್ಯಕೋಶಮಂದಿರಮೆಸೆಗುಂ ||

೧೪೮

ಅಶೀವಿಷವಿಷಮೋರಗ |

ರಾಶಿಯನೊಳಕೆಯ್ತು ವಿಷುಳಪಾತಾಳನಿವಾ ||

ಸಾಕಿದ ನವಿಲುಗಳು ಬಂದು ಕುಕ್ಕುತ್ತಿರುವುವು; ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯ ಬೆಳಗನ್ನು ಕಂಡು ಬೆಳುದಿಂಗಳೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಚಕೋರ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅದನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುವು. ೧೪೬. ಪರ್ವತರಾಜನನ್ನು ಓಲೈಸಲೆಂದು ಕುಲಪರ್ವತಗಳೆಲ್ಲ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಬಂದು ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತುವೇ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಅರಮನೆಯ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ರತ್ನಕಲಶಗಳುಳ್ಳ ಭವ್ಯಭವನಗಳು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವುವು. ಅಲ್ಲಿ- ೧೪೭. ಹಸಿರು ರತ್ನಗಳ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹಸಿಹುಲ್ಲೆಂತಲೂ, ಚಿನ್ನದ ಗೋಡೆಗಳ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕಾಡುಗಿಚ್ಚೆಂತಲೂ, ಸ್ವಟಕದ ನೆಲಗಟ್ಟನ್ನು ಬಿಳಿ ನೀರೆಂತಲೂ, ನೀಲರತ್ನಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪುತ್ಥಳಿಗಳನ್ನು ಶಬರಸ್ತ್ರೀಯರೆಂತಲೂ, ಭ್ರಮಿಸಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ (ಸಾಕಿದ) ಹಣ್ಣು ಜಿಂಕೆಗಳು ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವುವು. ಮತ್ತು ಆ ಅರಮನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ - ೧೪೮. ತನ್ನೊಳಗೆ ಥಳಥಳಿಸುವ ರತ್ನಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶೋಭಿಸುವ ಪ್ರಶಾಂತವಾದ (ಅಲೆಗಳಿಲ್ಲದ) ಹಾಲ್ಗಡಲೇ ಇದು ಎಂಬಂತೆ ಅಶಿತಯವಾದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ವಟಕದ ರತ್ನಭಂಡಾರವು (ತನ್ನೊಳಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳಿಂದ) ಶೋಭಿಸುವುದು. ೧೪೯. ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರವಿಷವುಳ್ಳ ಸರ್ಪಸಮೂಹವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪಾತಾಳಲೋಕವು ಏನೋ ಇದು

ಸಾಶಂಕೆಯನೀವುದು ನಿಚಿ |

ತಾಶೇಪಾಸ್ತ್ರಾಳ ಜಯನಶಾಲಿಕೆಯದಟಿರೋಳ್ ||

೧೪೯

|| ಮಾಲಿನೀವೃತ್ತಂ ||

ಸತತಸವನದುಗ್ಧಸ್ಥಿಗ್ಧ ಕೇಳೀಮರಾಳಾ |

ನ್ನಿತಮ ವಿರಳಧೂಪಾಮೋದಸಂಸಂಗಿಭೃಂಗಾಂ ||

ನ್ನಿತಮುದಿತಮೃದಂಗಧ್ವಾನನೃತ್ಯನ್ಯೂರಾಂ |

ಚಿತಮೆಸೆವುದು ಕಾಂತಂ ದೇವಪೂಜಾನಿಶಾಂತಂ ||

೧೫೦

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ವಿಕಿರತ್ತುಪ್ಪಕದಂಬತಾರಕಿತಮಾಯಾತಪ್ರಯಾತಾಂಗನಾ |

ನಿಕರೋದ್ಯಚ್ಚರಣಾಂಶುಪಲ್ಲವಿತಮನ್ಯೋರ್ವಿಶ್ವರಪ್ರಾತದೂ ||

ತಕುಳಸ್ತೂಪಿತರತ್ನರುಕ್ಮಬಳಿತಂ ಯಾಮದ್ವಿಪೇಂದ್ರ ಪ್ರತಾ |

ನಕಟೋನ್ಮುಕ್ತಮದೌಘಕರ್ದಮಿತಕಾಂತಂ ರಾಜಗೇಹಾಜರಂ ||

೧೫೧

ಮತ್ತಂ

ಅದಟಿರೋಳ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸೌಖ್ಯೋಲ್ಲಸಿತಪ್ರದಯನಿರ್ಪಂ ಧರಾಧೀಶ್ವರಂ ದು |

ಮರ್ದದಭೂಭೃತ್ಪಾತಿಖಡ್ಗಾಶನಿವಿಳಸನಮೇಘಾಗಮಂ ವಂದಿವಾಂಛಾ ||

ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯುಂಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಸಮ್ಮಂದಿಯಿಂದ ಆಯುಧಶಾಲೆಯಿರುವುದು. ೧೫೦. ಸತತವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುವ ಅಭಿಷೇಕದ ಹಾಲಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುವ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ, ನಿರಂತರವಾದ ಧೂಪದ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಎರಗುವ ದುಂಬಿಗಳ ಹಿಂಡಿನಿಂದಲೂ, (ಪೂಜಾರ್ಥವಾಗಿ) ನುಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಮದ್ದಳೆಯ ನಾದಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ನವಿಲುಗಳಿಂದಲೂ ಸುಂದರವಾದ ದೇವಪೂಜಾಪ್ರಸಂಗವು ಸದಾಕಾಲ ಶೋಭಿಸುವುದು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೫೧. ಹರಡಿದ ಹೂವಿನ ಕುಚ್ಚುಗಳಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರಖಚಿತವಾದಂತೆಯೂ, ಹೋಗುವ ಬರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಂಗಾಲುಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕೆಂದಳಿರುಗಳನ್ನು ಹೊಚ್ಚಿದಂತೆಯೂ ಪರದೇಶಗಳ ರಾಜದೂತರು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ರತ್ನಗಳ ರಾಶಿಯಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಪ್ರಭೆಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರವರ್ಣಮಯವಾಗಿಯೂ, ಜಾವದ ಆನೆಗಳು ಸುರಿಸಿದ ಮದೋದಕದಿಂದ ಕೆಸರಾಗಿಯೂ, ಆ ಅರಮನೆಯ ಅಂಗಳವು ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ೧೫೨. ಆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸೌಖ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನಚಿತ್ತನಾದ ಅರಸನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವನು ; ಆತನು ಸೊಕ್ಕಿಗೆ ಬಂದ (ಶತ್ರು) ರಾಜರೆಂಬ

೪೪ / ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣಂ

ಪ್ರದವಾರ್ಯೋದಾರ್ಯಕಲ್ಪದ್ರುಮಕನಕನಗಂ ಕೀರ್ತಿಗಂಗಾಪ್ರವಾಹಾ ।
ಭೃದಯಪ್ರಾಲೇಯತ್ಯಲಂ ಕವಿಕುಳಕಳಭವ್ರಾತಯೂಧಾಧಿನಾಥಂ ॥

೧೫೨

॥ ಗದ್ಯಂ ॥

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾಧಕುಲಕುಭೃತಮುದ್ಭೂತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಸರಿನ್ಯಾಥ
ಪ್ರತಕೀರ್ತಿತ್ವೈವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದಪದ್ಮಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀ ಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣದೊಳ್

ಕಥಾವತರಣ ವರ್ಣನಂ

ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಬೆಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಸೀಳುವ ಸಿಡಿಲನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಳೆಗಾಲದಂತಿರುವನು ; ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರ
ಮನೋರಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ : ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ, ಚಿನ್ನದ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಇರುವನು;
ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಗಂಗೆಯ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ಹಿಮವಂತ ಗಿರಿಯಾಗಿರು
ವನು; ಕವಿಕುಲವೆಂಬ ಆನೆಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ನಾಯಕ ಗಜವಾಗಿರುವನು.

ಒಂದನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿಯಿತು.

ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಗರ್ಧವತ್ಸುಗೆ ವರವಾ ।

ಕ್ರೈಗೆ ನಿಜಂ ಸುಮುಖವೃತ್ತಿ ತೋರ್ಪಿರಗು ಜಯ ॥

ಶ್ರೀಗೊಲವನೀಯೆ ನೆಗಟ್ಟಂ ।

ಭೂಗಧಿಪತಿ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ॥

೧

ಒಳಕೆಯ್ತು ತೋರ್ಪುದನಿಮಿಷ ।

ಕುಳಮಂ ಕುವಳಯಮನುಚಿತಮೆನೆ ಪುಷ್ಕರಮಂ ॥

ಡಳಮಂ ತದ್ಧರಣೀಮಂ ।

ಡಳನಾಥನಪಾರಕೀರ್ತಿಗಂಗಾಪೂರಂ ॥

೨

ಧೃತಶೈತ್ಯಂ ಧಾರಾಜಲ ।

ಯುತಮನುಕಂಪಾನ್ವಿತಂ ದಲೆನಿಯುವಂತಾ ॥

ಕ್ಷಿತಿಪತಿಯ ವಿಜಯಭುಜದಪಿ ।

ಲತೆ ರಿಪುನ್ಮುಖಗೀವುದಧಿಕತಾಮೋದಯಮಂ ॥

೩

ಅತುಳಪ್ರಭನಾಗಿಯುಮಾ ।

ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಕನಕಪ್ರಭಾಭಿಧಾನಮನಾಂತಂ ॥

ವಿತಾನೂನಕರಂ ದಶ ।

ಶತಕರನಾಮಮನಶೀತರುಚಿ ತಾಳುವವೋಲೆ ॥

೪

೧. ತನ್ನ ಎದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ, ಮುಖ ವಾಗ್ವೇವತೆಗೆ, ಭುಜ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿರಲಾಗಿ ಜೈನಜನರ ಮನಕ್ಕೊಪ್ಪುವ ಶೀಲವುಳ್ಳ ಆ ರಾಜನು ಖ್ಯಾತನಾದನು. ೨. ಆ ಅರಸನ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹವು 'ಅನಿಮಿಷಕುಳ' (೧. ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹ, -ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ; ೨. ಮೀನುಗಳ ಸಮುದಾಯ)ವನ್ನು "ಕುವಳಯ" (೧. ಭೂಮಂಡಲ ; ೨. ನೈದಿಲೆಗಳು)ವನ್ನು, 'ಪುಷ್ಕರ' (೧. ಆಕಾಶ ೨. ಕೆಂದಾವರೆ)ವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ೩. ಆ ರಾಜನ ಸದಾ ವಿಜಯಿಯಾದ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಖಡ್ಗವು ತಂಪಾಗಿದ್ದು, ಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿವ ಮಳೆಯುಳ್ಳದಾಗಿ, ದಯಾಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಶತ್ರುರಾಜರಿಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ತಾಪವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. [ಇದು ವಿರೋಧ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಹೀಗೆ - ಧೃತಶೈತ್ಯಂ = ಉಕ್ಕಿನ ಖಡ್ಗ ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ತಣ್ಣಗಿರುವುದು; ಧಾರಾಜಲಯುತಂ = ಹರಿತವಾದ ಅಲಗಿನ ಹೊಳಪುಳ್ಳುದು. ಹೀಗಿರುವ ಖಡ್ಗವು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ತಾಪದಾಯಕವಾಗಿರುವುದು ಸೋಜಿಗವಲ್ಲ.] ೪. ಆ ಭೂಪತಿಯು ಅಸದೃಶವಾದ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ ಕನಕಪ್ರಭ (ಚಿನ್ನದಂತೆ

ಆರಾಜಶಿರೋರತ್ನನ |
ವೀರದ ವಿತರಣದ ಪರ್ಮೆಯಂ ರಿಮುಭೂಷ್ಣ ||
ದ್ವಾರಿದ್ರ್ಯಮುಮುಪಚುತಪರಿ
ವಾರಜನಾನೂನಲಕ್ಷ್ಮಿಯುಂ ಪ್ರಕಟಿಸುಗುಂ ||

೫

ಉಪಕೃತಿಯೆಂಬಿನಂ ನೆನವುದೂರ್ಜಿತಮಂಗಳದಂದದಿದೆ ಮ |
ನ್ನಿಪುದುಪದೇಶದಂತಿರೋಳಕೆಯ್ದು ಮನ್ನಪದಂಬೊಲೊರ್ಮೆಯುಂ ||
ಜಪಿಯುಪದೆಯ್ತು ಪುಣ್ಯಕಥೆಯಂದದೆ ಭಾವಿಸಿ ಕೇಳ್ವುದಾ ಧರಾ |
ಧಿಪನ ಶರನ್ನಿಶಾಕರಕಳೋಜ್ಜಳಮಂ ಜಸಮಂ ಜಗಜ್ಜನಂ |

೬

ಮನದೊಲವಿಂದೆ ಕಿನ್ನರಚಯಂ ನರನಾಥನ ಗೀತಮಂ ಮುದಂ |
ಜನಿಯಿಸೆ ಪಾಡುವಲ್ಲಿ ನಿಜರತ್ನವಿಮಾನದೊಳ್ಳಿದೆ ಪೋಣ್ಣ ಮಾ ||
ದರ್ನ ಕಿವಿಯಂ ಪಳಂಚಲೆಯೆ ಕಾಯ್ದದನೊಲ್ಲದೆ ಬಂದು ತತ್ಪರಾ |
ವನಿತಳದೊಳ್ ಸಭಾವಿಭವಮಂ ಸತತಂ ಶತಮನ್ಯು ಮಾಡುವಂ ||

೭

ಮತ್ತಮಾ ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತಮುಖ್ಯಂ ವಿಖ್ಯಾತದಾನನಾಗಿಯುಮುದ ವೃತ್ತಿವರ್ತನನುಂ
ಅಹೀನತಾನ್ವಿತನಾಗಿಯುಂ ಅನುಕ್ರಮಸಮೇತನುಂ, ಅತಿಮೃದುಕರವಿರಾಜಿತನಾಗಿಯುಂ ಉಗ್ರತೇಜೋ
ವಿರಾಜನುಂ, ಅನೂನವಾಹಿನೀಪತಿಯಾಗಿಯುಂ ಅಭಂಗಾನುಷಂಗನುಂ, ವಿನೀತವಿನತಾನಂದನನಾ

ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನು) ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅತಿಶಯವಾದ ಅನೇಕ
ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ 'ಸಹಸ್ರಕಿರಣ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿಲ್ಲವೆ?
ಇದೂ ಹಾಗೆಯೇ. ೫. ಆತನ ಶತ್ರುರಾಜರ ದರಿದ್ರತೆ ಹಾಗು ಆತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ
ಪರಿವಾರಜನದ ಅಧಿಕ ಸಂಪತ್ತೂ ಇವೆರಡೂ ಆ ರಾಜೋತ್ತಮನ ಪರಾಕ್ರಮ
ಹಾಗು ದಾನಗುಣಗಳ ಹಿರಿಮೆಯೆಂತಹದೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುವುದು.
೬. ಶರತ್ಕಾಲದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಂತೆ ಪರಿಶುಭವಾದ ಆ ರಾಜನ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ
ಜನವೆಲ್ಲ ಉಪಕಾರವೆಂಬಂತೆ ನೆನೆಯುವುದು; ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಂಗಳವೆಂದು
ಗೌರವಿಸುವುದು; ಉಪದೇಶವೆಂಬಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು; ಮಂತ್ರವೆಂಬಂತೆ
ಜಪಿಸುವುದು; ಪುಣ್ಯದ ಕಥೆಯೆಂಬಂತೆ ಆದರದಿಂದ ಕೇಳುವುದು. ೭. ಕಿನ್ನರ
ಸಮೂಹಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ರಾಜನ ಗುಣವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ
ಅದು ತನ್ನ ರತ್ನವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಹಿಸಲಾರದೆ
ಇಂದ್ರನು ಎದ್ದುಬಂದು ಆ ದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ತನ್ನ ಓಲಗವನ್ನು
ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವನು. ೮. ಆ ಅಭಿಷಿಕ್ತರಾಜನು "ವಿಖ್ಯಾತದಾನ"ನು
(೧. ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ದಾನಿ ೨. ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಮದೋದಕ ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು)
ಆಗಿದ್ದರೂ ಮದಸ್ವಭಾವದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವವನಲ್ಲ (೧. ತಾನು ಅಧಿಕನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರ
ಅವನಿಗಿಲ್ಲ. ೨. ಆನೆಯಂತೆ ಮದವೇರಿಲ್ಲ) ; "ಅಹೀನತಾನ್ವಿತ"ನು (೧.
ಹೀನವಲ್ಲದ ಎಂದರೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಗುಣವುಳ್ಳವನು. ೨. ಸರ್ಪರಾಜನ
ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳುದು- ಎಂದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಹೊಸೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ

ಗಿಯಂ ಅಪಕ್ಷಪಾತಪ್ರಚಾರನುಂ, ವಿದೇಹಜಾನುಬಂಧಲೀಲಾಶ್ರಯನಾಗಿಯಂ ಅಖಿರದೂಷಣಾನ್ವೇಷಣನುಮನಿಪಂ. ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||

ಸಮಮಂ ಮಾಡೆ ಸಮಂತ್ರಿವರ್ಗಮರಿಷಡ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪಂಚಾಂಗಮಂ |
ತಮ ಸಪ್ತಾಂಗಸಮೃದ್ಧಿಯಂ ಕುಡೆ ನಿಜೈಕಂ ದೋರ್ಬಳಂ ಶತ್ರುದು ||
ದರ್ಪಚಾತುರ್ಬಳನಾಶಮಂ ಪಡೆಯೆ ಚಾರಿತ್ರಂ ನಯಂ ಶೌರ್ಯಮಾ |
ವಮೆ ತನ್ನೊಳ್ ದಳವೇಟಿದತ್ತನಿಸಿದಂ ಶಕ್ತಿತ್ರಯಾಧೀಶ್ವರಂ ||

೯

ಅಯ್ಯರಲನ ಚೆಲ್ವಿಂದಂ |
ಮೆಯಿರಿ ಪಿರಿದಾದುದೆಂದು ನೋಟ್ಟರ ಕಣ್ಣಂ ||
ಕೆಯ್ಯಿವಿಡಿದುಂ ಮತ್ತವ
ಟಯ್ಯವುದು ಮನಕ್ಕಮೊಲವನಾ ನೃಪರೂಪಂ ||

೧೦

ಗುಣವುಳ್ಳುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಅನುಕ್ರಮಸಮೇತನು (೧. ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು. ೨. ಸಮನಾದ ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳುದು) : “ಅತಿವ್ಯದುಕರ ವಿರಾಜಿತನು” (೧. ತುಂಬ ಮೆದುವಾದ ಕೈಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವವನು. ೨. ಸೌಮ್ಯವಾದ ಕಿರಣಗಳುಳ್ಳವನು-ಚಂದ್ರ) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಉಗ್ರತೇಜೋವಿರಾಜ”ನು (೧. ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು. ೨. ಪ್ರಖರವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು ಸೂರ್ಯ); “ಅನೂನವಾಹಿನೀಪತಿ”ಯು (೧. ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನು ೨. ಅನೇಕ ನದಿಗಳ ಒಡೆಯ-ಸಮುದ್ರ) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಅಭಂಗಾನುಷಂಗ”ನು (೧. ಸೋಲಿಲ್ಲದವನು. ೨. ತೆರೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದವನು) : “ವಿನೀತ ವಿನತಾ ನಂದನ”ನು (೧. ಸಜ್ಜನರಿಗೂ ಶರಣಾದವರಿಗೂ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. ೨. ಸುಂದರನಾದ ಗರುಡನು) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಅಪಕ್ಷಪಾತಪ್ರಚಾರ”ನು (೧. ಪಕ್ಷಪಾತ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನು. ೨. ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿಯದಿರುವವನು) [ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಥದಿಂದ ವಿರೋಧವೂ, ಒಂದನೆಯ ಅರ್ಥಾನ್ವಯದಿಂದ ಪರಿಹಾರವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.] ೯. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಮೈ ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳೆಂಬ ‘ತ್ರಿವರ್ಗ’ವನ್ನು ‘ಸಮ’ನಾಗಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಿರುವನು; (ಕಾರ್ಯೋಪಾಯ, ಸಾಧನೋಪಾಯ, ದೇಶಕಾಲ ವಿಭಾಗ, ವಿನಿಪಾತ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸುಖ ಸಿದ್ಧಿ ಎಂಬ) ಐದು ಬಗೆಯ ಮಂತ್ರದಿಂದ (ದೇಶ, ಬಲ, ಕೋಶ, ಮಿತ್ರ, ಭಂಡಾರ, ದುರ್ಗ, ಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬ) ಸಪ್ತಾಂಗ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವನು; ತನ್ನ ತೋಳ್ಬಲವೊಂದರಿಂದಲೇ ಶತ್ರುಗಳ ಅದಮ್ಯವೆನಿಸಿದ ಚತುರಂಗಬಲವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿರುವನು; ಹೀಗೆ ಚಾರಿತ್ರ, ರಾಜ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮ ಎಂಬ ಮೂರೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದುವೆನಿಸಿ (ಪ್ರಭು, ಮಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸಾಹ ಎಂಬ) ಮೂರು ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಆ ರಾಜನು ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ೧೦. “ಮನ್ಮಥನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈತನ ಚೆಲುವೆ ಮಿಗಿಲೆಂದು” ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಆತನ ರೂಪವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ

ಆಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ
ಕುಪಿತಪ್ರಮದಾಜನವಾ |
ಮಪದಾಲಕ್ಷಕದ ಪಲ್ಲವಿಪ್ಪದಶೋಕಂ ||
ನೃಪತಿಲಕಂ ಮುಗ್ಧಾಪಾಂ |
ಗಪಾತದಿಂದಲರ್ಪನಂಗಜಕ್ರಡೆಗಳೊಳ್ ||

೧೧

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ಸಿದ್ಧಪದವೀಪ್ರಾಪ್ತನಂತಪಗತವಿಗ್ರಹನುಂ ಅವ್ಯಾಬಾಧಪ್ರಕೃತಿಯುಮಶೇಷಗುಣಾವಗಾಹನಸಮರ್ಥನುಮಖಂಡಿತಸುಖೋನ್ಮುಖನುಮನಿಸಿದಾ ಮಹೀಕಾಂತನಂತಃಪುರಪ್ರಧಾನಭೂತೆ ||

೧೨

ಸುಲಲಿತಶೃಂಗಾರಾಮೃತ |
ಸಲಿಲಾಕರವೇಲೆ ಮದನವಿಜಯಮಹಾಮಂ ||
ಗಲಲೀಲೆಯಷ್ಟಮೀಂದೂ |
ಜ್ವಲಭಾಲೆ ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಯೆಂಬಳ್ ಪೆಸರಿಂ ||

೧೩

ಆ ರಮಣಿಯ ದೇಹದ್ಯುತಿ |
ವಾರಿಯನವಿರಳವಿಸಾರಿಯಂ ತೊಳೆದಂತಾ ||
ಚಾರಮನಿತ್ತನಿಹುಂ ವಿ |
ಸ್ತಾರಿಸಿದುದು ವಿಮಲವೃತ್ತಿಯಿಂದನವರತಂ ||

೧೪

ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ-೧೧. ಕೋಪಗೊಂಡ ಚೆಲುವೆಯರು ಎಡಗಾಲಿಂದ ಒದೆದಾಗ ಅವರ ಅಂಗಾಲಿನ ಅಲತೆಯ ರಸದಿಂದ ಅಶೋಕವೃಕ್ಷವು ಚಿಗುರುವುದು : ಈ ನೃಪನೆಂಬ ತಿಲಕವೃಕ್ಷವು (ಅರಸುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಭೂಷಣಪ್ರಾಯನಾದವನು) ಮನ್ಮಥಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧವನಿತೆಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣು ನೋಟದಿಂದ ಹೂಬಿಡುವುದು. ೧೨. ಅದಲ್ಲದೆ, ಸಿದ್ಧಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಂತೆ “ಅಪಗತವಿಗ್ರಹನು” (೧. ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧವೇ ಇಲ್ಲದವನು. ೨. ಸಿದ್ಧಪದಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ದೇಹವಿಲ್ಲದವನು), “ಅವ್ಯಾಬಾಧ ಪ್ರಕೃತಿ”ಯು (ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದವನು. ೨. ಮುಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಆತ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲದವನು), “ಅಶೇಷಗುಣಾವಗಾಹ”ನು (೧. ಸಮಸ್ತ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನು. ೨. ಅನೇಕ ಸಿದ್ಧರ ಆತ್ಮಗಳೊಡನೆ ಒಂದೇ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿರುವವನು) : “ಅಖಂಡಿತ ಸುಖೋನ್ಮುಖ”ನು (೧. ನಿರಂತರವಾದ ಸುಖೋಪಭೋಗವುಳ್ಳವನು. ೨. ಶಾಶ್ವತವಾದ ಅನಂತಸುಖವುಳ್ಳವನು) : ಹೀಗೆ ಇರುವ ಆ ಭೂಪತಿಯ ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವಳು- ೧೩. ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಯೆಂಬವಳು; ಶೃಂಗಾರ ವೆಂಬ ಅವ್ಯುತಸರೋವರದ ತೀರದಂತಿರುವಳು; ಮನ್ಮಥವಿಜಯದ ಮಹಾಮಂಗಳದ ವಿಲಾಸದಂತಿರುವಳು; ಅಷ್ಟಮಿಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಕಾಂತಿಮಯವಾದ ಹಣೆಯುಳ್ಳವಳು. ೧೪. ಆ ಮನೋಹರಿಯ ಅತಿಶಯವಾದ ದೇಹಕಾಂತಿಯೆಂಬ

ಪ್ರಿಯೆಯಧರಸ್ಥಳೀಮಧುರಿಮಂ ತನಗೊತ್ತನೆ ವರ್ತಿಸಿತ್ತು ಧಾ ।
 ತ್ರಿಯೋಳಮ್ಮತಂ ವಿಳೋಚನಮರೀಚಿಗಳಂ ಮಜಿವೆತ್ತು ಚಂದ್ರಿಣಾ ॥
 ಚಯಮೆಳಿಸಿತ್ತು ವಾಸರಮುಮಂ ದರಹಾಸವಿಭಾಸಿತವಕ್ತೃಶೋ ।
 ಭೆಯ ನೆವದಿಂದೆ ಚಂದ್ರವಳಯಂ ತಳೆದತ್ತನಿಶಂ ದ್ವಿರೂಪಮಂ ॥

೧೫

ಸುಟಿಸುಟಿದಿದರ್ ನಾಭಿ ವಳಿಗಳ್ ತೆರೆಗಳ್ ಜಘನಂ ಮೊದಲ್ವ ನು ।
 ಣ್ಣುಟಿಲೆಸದಿದರ್ ಬಾಸೆ ಜಳನೀಳಿಕೆ ಕಣ್ಣಳೆ ಮೀಂಗಳಾಗಿ ಮೊಂ ॥
 ಮುಟಿಯೆನೆ ರಾಜಹಂಸನ ಮನಕ್ಕನುಕೂಲತೆಯಂ ಲತಾಂಗಿ ಮೆ ।
 ಯ್ವಟೆಯೊಲವಂ ನಿಮಿರ್ಚಿದಳನಂಗವಿನೋದನದೀವಿಳಾಸದಿಂ ॥

೧೬

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮಾ ಮಹೀವಲ್ಲಭಂ ಸುವರ್ಣಮಾಲಾಮಹಾದೇವೀರೂಪಸ್ತವಸ್ತುತಾನೇಕಹೃದ್ಯ
 ಗದ್ಯಪದ್ಯಕಥನದಿಂದಾತ್ಮೀಯವಸ್ತುಕವಿತಾಪ್ರೌಢಿಯಂ ರೂಢಂಮಾಡಿಯುಂ, ಆ ಸೌಭಾಗ್ಯನಿಧಿಯ
 ಸೌಭಾಗ್ಯವರ್ಣನೋಪರಚಿತ ಬಹುವಿಧಪ್ರಬಂಧಗೀತಂಗಳಿಂದಾತ್ಮೀಯಕವಿತಾಪ್ರಾಗಲ್ಪಮಂ ಪ್ರಕಟಿಸಿಯುಂ,
 ಆ ಶೃಂಗಾರರಸತರಂಗಿಣಿಯ ತುಂಗಸ್ತನಕಪೋಲಕ ವಿಲಿಖಿತ ಮೃಗಮದಪತ್ರಭಂಗಂಗಳಿಂ
 ಚಿತ್ರಕಳಾಕೌಶಲಮಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿಯುಂ, ಆ ಭರತವಿದ್ಯಾಭಾರತಿಯ ಲೀಲಾಸ್ಮರಣಮಯಸಂವಾದಿತ

ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದಿಟ್ಟಂತೆ ಆಕೆಯ ಶೀಲವೆಲ್ಲ ಸದಾಕಾಲ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರುವುದು.
 ೧೫, ಈ ಪ್ರಿಯೆಯು ಕೆಳದುಟಿಯ ಮಾಧುರ್ಯವೆ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
 ತನಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವೆಂದು ಅಮೃತವು ಬಂದು ನೆಲಿಸಿತ್ತು; ಈಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳ
 ಕಾಂತಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ
 ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸಿತು; ಮೆಲ್ಲಗೆಯ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈಕೆಯ
 ಮುಖಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ನೆವದಿಂದ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವು (ಇವಳಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸಿ) (ತನ್ನ
 ನಿಜವಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯ ರೂಪವೊಂದು, ಈಕೆಯ ಮುಖರೂಪ ಇನ್ನೊಂದು
 ಹೀಗೆ) ಎರಡು ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿತು ೧೬. ಸುಳಿಗೊಂಡ ಹೊಕ್ಕುಳೇ ಸುಳಿ,
 ವಳಿರೇಖೆಗಳೆ ತೆರೆಗಳು, ಜಘನಪ್ರದೇಶವೆ ಮರಳ ದಿಣ್ಣೆಗಳು, ಒಡಲ ಮೇಲಿನ
 'ಬಾಸೆ' (ತೆಳುವಾದ ಕೂದಲು ಸಾಲಿನ ಗರೆ) ಯೆ ಹಾವಸೆ, ಕಣ್ಣುಗಳೆ ಮೀನು-
 ಹೀಗೆ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂಬ ಹಂಸನ ಮನಕ್ಕೊಪ್ಪುವಂತೆ ಆಕೆಯು
 ತನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾದ ನದಿಯ ಚಲುವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು. ೧೭.
 ಆ ಭೂಪಾಲನು ಸುವರ್ಣಮಾಲಾ ಮಹಾರಾಣಿಯ ರೂಪವರ್ಣನಮಯವಾದ
 ಹಲವಾರು ಗದ್ಯಪದ್ಯ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯರಚನ ಪ್ರೌಢಿಯನ್ನು
 ರೂಢಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು; ಸೌಭಾಗ್ಯದ ನಿಧಾನವಾದ ಆಕೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು
 ವರ್ಣಿಸುವ ನಾನಾಬಗೆಯ ಪ್ರಬಂಧಗೀತಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ತನ್ನ ಕವಿತಾ
 ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವನು; ಶೃಂಗಾರರಸದ ನದಿಯಂತಿರುವ ಅವಳ

ಸ್ವಹಸ್ತವಾದ್ಯಮಾನಮಧುರತರಮೃದಂಗಪಾಟಪ್ರಹರಣಂಗಳಿಂ ವಾದ್ಯವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದತ್ವಮಂ ವಿಶದೀ
ಕರಿಸಿಯುಂ, ಆ ಕಂದರ್ಪಕಲ್ಪಲತೆಯ ಸಮಸಮಾಯೋಗಸಮುಪಕ್ರಮಿತಕಾಲಧಾತುವಯೋನುರೂಪ
ಕರಣಪರಿರಂಭಚುಂಬನಕಳಾಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂ ಕಾಮತಂತ್ರವಿಜ್ಞಾನಮಂ ಸುಜ್ಞಾನಂಮಾಡಿಯುಂ, ಇಂತು
ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಮನೋಹರಂಗಳುಮಾಯತ್ಯವಿರುದ್ಧಂಗಳುಮಪ್ಪ ವಿನೋದಪರಂಪರೆಗಳಿಂ ಕಾಲಮಂ
ಸಲಿಸುತ್ತಮಿರೆಯಿರೆ ||

೧೭

ಒಗತರ್ಪಂತಮೃತಂ ಹಿಮಾಂಶುಕಲೆಯಿಂದಂತಾಮಹೀಕಾಂತಕಾಂ |

ತೆಗೆ ಸಂದಾರ್ಪೋಡವುಟ್ಟಿ ಪುಟ್ಟಿದನತರ್ಕ್ಕಂ ನಂದನಂ ತಾನೆ ಲ ||

ಕ್ಷಿಗಧೀಶಂ ಸಸುದರ್ಶನಂ ಬಳಯುತಂ ಕಂಜಾಕ್ಷನೆಂಬಿಂತಿದಂ |

ಜಗದೋಳ್ ಗೋಸಣೆಮಾಡೆ ತನ್ನ ವಿಹಿತಾರ್ಥಂ ಪದ್ಮನಾಭಾಪ್ತಯಂ ||

೧೮

ತಶಿಯೋಳ್ ಪ್ರಕಾಶಗುಣಮತಿ |

ವಿಶದಂ ಸೊಗಯಿಸುವವೋಲ್ ನವೋದಯದೊಳವಾ ||

ಪ್ರತಮಿತತಮನೋಳ್ ನೆಜ್ಜಿದುದು |

ಶಿಶುತೆಯೊಳಂ ನಾಡೆ ರೂಢಿವೆತ್ತ ವಿನೇಕಂ ||

೧೯

ಉನ್ನತವಾದ ಕುಚಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಕಸ್ತೂರಿಯಿಂದ
ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ತನ್ನ ಚಿತ್ರಕಲಾಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವನು:
ನಾಟ್ಯವಿದ್ಯಾಸರಸ್ವತಿಯೆನಿಸಿದ ಆಕೆಯ ಲಾಸ್ಯಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ, ಆಕೆಯ ನರ್ತನಕ್ಕೆ
ಮೇಳವಾಗಿ ಮೃದಂಗವನ್ನು ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದಲೇ ನುಡಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ವಾದ್ಯವಿದ್ಯಾ
ನಿಷ್ಣಾತತೆಯನ್ನು ತೋರಿಕೊಡುವನು; ಮನ್ಮಥನ ಕಲ್ಪಲತೆಯಾದ ಆಕೆಯೊಡನೆ
ಕೂಡಿ ಕಾಲ, ಧಾತು, ವಯಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿ ಆಲಿಂಗನ, ಚುಂಬನ
ಮೊದಲಾದ ಕಲಾಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ
ತರುವನು. ಹೀಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಮನಮೋಹಕವೂ ನಿಯಮಕ್ಕೆ
ಅವಿರೋಧವೂ ಆದ ಅನೇಕ ವಿನೋದಗಳಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ-೧೮.
ಚಂದ್ರಕಲೆಯಿಂದ ಅವೃತವು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಆ ಮಹಾರಾಣಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ
ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು; ಆತನೊಡನೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಹುಟ್ಟಿ
ಕೊಂಡಿತು; ತಾನು “ಸಸುದರ್ಶನ”ನೂ(೧.ನಯನ ಮನೋಹರವಾದ ರೂಪುಳ್ಳ
ವನು. ೨. ಸುದರ್ಶನವೆಂಬ ಚಕ್ರಾಯುಧವುಳ್ಳವನು), “ಕಂಜಾಕ್ಷ”ನೂ (೧. ಕಮಲ
ದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು, ೨. ವಿಷ್ಣು) ಆದುದರಿಂದ “ಲಕ್ಷ್ಮಿ”ಗೆ (೧. ಸಂಪತ್ತಿಗೆ. ೨.
ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಗೆ) ಒಡೆಯನೆಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರುವಂತೆ ಪದ್ಮನಾಭನೆಂಬ ಸಾರ್ಥಕವಾದ
ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದನು. ೧೯. ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರಕಾಶ
ಗುಣವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇರುವಂತೆ, ತಮೋಗುಣವಿಲ್ಲದ ಆ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಶೈಶವ

ತರುಣತ್ವದುರ್ಲಭಂಗಳ್ |

ಪರಿಣತಿಸುಖದಂಗಳೆನಿಪ ಸತ್ತಿಯೆಗಳನಾ ||

ಧರಣೀಶಸುತಂ ಪರಿತಾಂ |

ಕುರಮಿಲ್ಲದ ವೃದ್ಧನಂದದಿಂದಾಚರಿಪಂ ||

೨೦

ಓಜಸ್ಸಂಯುತನುನ್ನತ |

ಭಾಜನನಾಕಳಿತವಿನಯನಾಯತಕರನಾ ||

ರಾಜಸುತಕುಂಜರಂ ರಾ |

ರಾಜಸಿದಂ ಗುರುವಚೋಂಕುಶೈಕಾನುವಶಂ ||

೨೧

ಎನಿಸಿ ನಿಜಸುಹೃಜ್ಜನವೈರಿಜನಮನೋನುರಾಗಹೃದ್ಯೋಗಂಗಳೊಡನೆ ಬಳೆಯುವಳೆಯ || ೨೨

ಪಡೆವನ್ನಂ ಪಕ್ಷಬಿಂಬಕ್ಕಧರಮಧರತಾವಾಪ್ತಿಯಂ ನೇತ್ರಯುಗ್ಂ |

ಪಡೆವನ್ನಂ ವೈರಮಂ ಕೈರವದೊಳುರುಭುಜಂಗಳ್ ಭುಜಂಗಾಧಿಪಂಗಳ್ ||

ಪಡೆವನ್ನಂ ಸೋಲಮಂ ಭಾಸುರದಶನಚಯಂ ಕುಂದಕೊಳ್ ಕುಂದನೆಂದುಂ |

ಪಡೆವನ್ನಂ ಯೌವನಶ್ರೀ ಪಡೆದುದು ನೃಪಮುಕ್ತಾಂಗದೊಳ್ ನಾಡೆ ಚಿಲ್ಲಂ

ಮತ್ತಮಾ ಕುಮಾರನಂ ||

೨೩

ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರೌಢವಿವೇಕವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು. ೨೦. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ದುಃಸಾಧ್ಯಗಳೂ, ಪರಿಣತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸುಖಪ್ರದಗಳೂ ಆದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ನರೆಹಾಯದ ಮುದುಕನೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆಚರಿಸುವನು. ೨೧. ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಹಿರಿಯರ ಆದರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನೂ, ವಿನಯ ಶಾಲಿಯೂ ದೀರ್ಘವಾದ ಬಾಹುಗಳುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನೆಂಬ ಆನೆಯು ಹಿರಿಯರ ಮಾತೆಂಬ ಅಂಕುಶವೊಂದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅಧೀನನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವನು. ೨೨. ಹೀಗೆ ಖ್ಯಾತನಾದ ಆತನ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನೂ, ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಹೃದ್ರೋಗವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ತಾನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ-೨೩. ಆತನ ಕೆಳದುಟಿ ತೊಂಡೆಹಣ್ಣಿಗೆ ಕೀಳುತನವನ್ನೊದಗಿಸಿತು, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನೈದಿಲೆಗಳು ವೈರವನ್ನು ತಾಳಿದುವು; ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸರ್ಪರಾಜನು ಸೋತುಹೋದನು; ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಸುಂದರವಾದ ಹಲ್ಲುಗಳೆದುರಿಗೆ ಮೊಲ್ಲೆಗಳು ಹೀನವೆನಿಸಿದುವು; ಹೀಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡ ಯೌವನದ ಸಂಪತ್ತು ಆ ರಾಜಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು ಮತ್ತು ಆ ಕುಮಾರನನ್ನು-

ನೋಡಿ ಮರುಳ್ಳು ಕೂಡಿ ಬಿಡದಿದರ್‌ನಾನಜಿಯೆಂ ವಿಯೋಗಮಂ ।
ಮಾಡಿದ ಮಾಮಲೋಚನೆಯರಂಗದೊಳಾಲಿಯ ಸೂಸುನೀರ್‌ಗಳ್ ॥
ಒಕ್ಕಾದದೆ ತಂದು ಪೆರೋಲೆಯೊಳೊತ್ತಿದ ಪಂಕಜಪತ್ರಚಾಳಮಿ ।
ಪೋಡದೆ ಪಾಸಿದೊಳ್ಳಲರ್‌ಗಳುಂ ನಟಿ ಬಾಡದೆ ಸೈತು ಮೋಕುಮೇ ॥

೨೪

ತನಯರ್ ಪಲರುಳ್ಳೊಡಮಾ ।
ಜನಪತಿ ರಂಜಿಸುವನಾ ಕುಮಾರಕನಿಂ ಮೆ ॥
ತ್ತೆನಿತು ಜಳವಿಹಗಮಿರೆಯುಂ ।
ವನಜವನಂ ರಾಜಹಂಸನಿಂ ರಾಜಪವೋಲ್ ॥

೨೫

ಅಂತು ಸಂತತೋಪಚೀಯಮಾನಪದ್ಮನಾಭಪ್ರಭಾವಭಾವನಾನಂದಿತಮಾನಸಂ ಕನಕಪ್ರಭ
ಮಹಾರಾಜಂ ಸುಖದಿನಿದೋಂದು ದಿವಸಂ ಯಾಮತ್ರಯವಿರಾಮಸಮಯದೊಳ್ ತಾಂಬೂಲಕರಂಕ
ವಾಹಿಕಾದ್ವಿತೀಯನುತ್ತುಂಗಸೌಧಪಿತೃನಿಯೂಹಪರ್ಯಂಕದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದುರ್ ಬಹಿಷ್ಕಾರಶ್ರೀಯಂ
ಹೇಳಾವಲೋಕನದಿನಳಂಕರಿಸುತ್ತಮಿಪರ್ಜನ್ನೆಗಂ ಉಪವನೋಪಾಂತದ ವಿಮಳತರತಟಾಕತಟದೊಳ್ ॥
೨೬

ವಿರಿಯನೀಡಿಲಿವೋಳಿಯೆ ।
ನೀರುಣ್ಣ ಕನಲ್ಪ ಪೋರ್ವ ಮೆಲ್ಲೊತ್ತುವ ತ ॥
ತ್ತೀರದ ಕಜುಂಕೆಗಳಸುವ ।
ಗೋರಾಜಿಯ ಲೀಲೆ ಕಣ್ಗೆ ಪಡೆದುದು ಚೆಲ್ಲಂ ॥

೨೭

೨೪. ನೋಡಿ ಮರುಳಾಗಿ, ಕೂಡಿಬಿಡದೆ ಉಳಿದವರನ್ನು ನಾನು ಅರಿಯೆನು. ಆತನಿಂದ ಅಗಲಿ ಹೋದ ಜೆಲುವೆಯರ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸೂಸಿದ ನೀರಲ್ಲ (ಉಗಿಯಾಗಿ) ಮಾಯವಾಗದೆ? ಅವರ ಉನ್ನತ ಕುಚಗಳಿಗೆ ತಂದು ತಂದು ಒತ್ತಿಕೊಂಡ ತಾಪರೆಯೆಲೆಗಳು ಒಣಗಿಹೋಗವೆ? ಹಾಸಿದ ಕೋಮಲವಾದ ತಳಿರುಗಳು ಬಾಡದೆ ಹೋಗವೆ? ೨೫. ಎಷ್ಟೋ ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳಿದ್ದರೂ ರಾಜಹಂಸವೊಂದರಿಂದಲೆ ಕಮಲಸರೋವರವು ಶೋಭಿಸುವಂತೆ, ತನಗೆ ಹಲವರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೂ ಆ ರಾಜನು ಈ ಕುಮಾರನೊಬ್ಬನಿಂದಲೆ ರಂಜನೆ ಪಡೆಯುವನು. ೨೬. ಹೀಗೆ ಪದ್ಮನಾಭನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತದಿಂದಿರುತ್ತ ಕನಕಪ್ರಭ ಮಹಾರಾಜನು ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾಂಬೂಲದ ಕರಡಿಗಯನ್ನು ಹಿಡಿದ ದಾಸಿಯೊಬ್ಬಳೊಡನೆ ತನ್ನ ಉಪರಿಗಯ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಮಂಜದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣದ ಹೊರವಲಯದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು; ಆಗ ಉದ್ಯಾನದ ಬಳಿಯಿದ್ದೊಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಕೊಳದ ತೀರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ-೨೭- ಕೊಳದ ವಿರಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ತಿವಿಯುವ, ನೀರು ಕುಡಿಯುವ, ಕೋಪಗೊಂಡು ಇರಿದಾಡುವ, ಮೆಲುಕಾಡುವ, ದಂಡೆಯ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಬಯಸಿ ಸಾಗುವ ಗೋವುಗಳ ಹಿಂಡಿನ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಆಟವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ಸಂತೋಷ

ಅದಂ ವಿನೋದವಿಕಸಿತವಿಳೋಚನಂ ನೋಡುತ್ತುಮಿರೆ ।

ಚಳಗಳಕಂಬಳಂ ಚಳನಕಂಪಿತತುಂಗಕಕುದ್ಧರಂ ಧರಾ ।

ತಳಪರಿಳಂಬಿವಾಳಧಿ ನವಕ್ಷತಲಕ್ಷಿತಕಂಧರಂ ಖುರೋ ॥

ಚ್ಚಳದುರುರೇಣುಧೂಸರಿತನಗ್ರವಿರ್ಣಿವಿಪಾಣನಾತ್ರಮಾಂ ।

ಸಳತನು ಬಂದುದಂದು ಮುಹುರುತ್ಯಬೃಹದ್ರವನೊಂದು ಪುಂಗವಂ ॥

೨೮

ಅಂತು ಬಂದು

ನಸೆವಣಕದೆ ಬೆನ್ನಂ ಸಂ ।

ಧಿಸುವುದುಮಸವಸದಿನೆಡೆಗೆ ಪುಗಲೊಡನಂತಾ ॥

ಬಸವಂ ಪಾಯ್ತೊಡೆ ಕೆಸಲಿಳಿಳ್ ।

ಬಸವಟಿದಿರೊಂದು ಗೊಂದ ಪೊಂದಿತ್ತಾಗಳ್ ॥

೨೯

ಅದಂ ಕಂಡು ವೃಷಭನ ಅನಿಮಿತ್ತರೋಪಾವೇಶವಿಷಮತೆಗಮಾಜರಾದುರ್ಬಲಬಲೀವರ್ಧ
ದುರ್ಧರ್ತಮರಣಾಯಾಸಪರಿಣತಿಗಂ ವಿಸ್ಮಯಂಬಟ್ಟು ಸಂಸೃತಿಕೃತಾನುಶಯನುಂ ಜಾತನಿರ್ವೇದಾಶಯ
ನುಮಾಗಿ ತನ್ನೊಳಂತೆಂದಂ

೩೦

ಕ್ಷಣಭಂಗವೃತ್ತಿ ತನುಭೃ ।

ದ್ವೈಣಜೀವನಮಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಂ ನೋಟಿಸ್ತೊಡಿನಿ ॥

ತ್ರಣಮಿಲ್ಲದನಟಿದುಮಿದೇ ।

ನಣಕಮೊ ಮತಿವಂತರುಂ ಎಮೋಹಿಸುತಿರ್ಪರ್ ॥

೩೧

ದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ-೨೮. ಗಂಗೆದೊಗಲನ್ನು ತೂಗಾಡಿಸುತ್ತ, ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವ
ರಭಸಕ್ಕೆ ಉನ್ನತವಾದ ಇಣಿ ಆಚೆಯೇಜೆ ಒನೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ನೆಲಮುಟ್ಟುವಂತೆ
ಬಾಲವನ್ನು ಇಳಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹೊಸಗಾಯಗಳ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ
ಕೊಂಡು, ಕೊಳಗಗಳಿಂದ ಕೆದರಿದ ಧೂಳು ಮೈಯೆಲ್ಲ ಮುಸುಕಿ, ತುದಿಯಲ್ಲಿ
ಸೀಳಿದ ಕೊಂಬುಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಪುನಃ ಡುರುಕೆ ಹಾಕುತ್ತ ದಷ್ಟಪುಷ್ಟ
ವಾದೊಂದು ಹೋರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಹಾಗೆ ಬಂದು - ೨೯. ನಸೆಯೇರಿದಂತೆ
ಅಲ್ಲಿದ್ದೊಂದು ಮುದಿ ಎತ್ತಿನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಡರಿತು ; ಆ ಎತ್ತು ಸರಿಯಲಾಗಿ ಈ
ಬಸವನು ಅದನ್ನು ತಿವಿಯಿತು; ಕೂಡಲೆ ಎತ್ತು ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಿತು.
೩೦. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ಹೋರಿಯ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾದ ಕ್ರೋಧಾವೇಶಕ್ಕೂ, ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ
ಹಣ್ಣಾದ ಎತ್ತಿನ ನೋಡಲಾಗದಂತಹ ಸಾವಿನ ಸಂಕಟಕ್ಕೂ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು,
ಸಂಸಾರದ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮರುಗಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡನು
- ೩೧. ದೇಹಧಾರಿಗಳ ಬಾಳು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗುವಂತಹದು ; ಇದರಲ್ಲಿ
ಎಷ್ಟೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ; ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಕೂಡ
ಸಂಸಾರದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವರಲ್ಲ - ಇದಂತಹ ವಿಚಿತ್ರ ಅಪಹಾಸ್ಯ !

ಉಸಿರೆ ಗಡ ಸೀಮೆ ಬಾಲ್ಕಿಯೆ ।

ದೆಸೆಯೋ ಗಾಳಿಯೆ ಗಡುವುಮದಹಿಸಕಂ ಭಾ ॥

ವಿಸುವೊಡೆ ಚಲತೆ ಗಡಿನೇ ।

ವೆಸಗೊಂಡಮದಣ್ಣ ನರರ ಚರಜೀವಿತೆಯಂ ॥

೩೦

ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಕೊಲುತಿರ್ಪ ಮಿಲ್ಲು ನರರಂ ಶೀತಾತಪಾನ್ಮಾಂಬುವಾ ।

ಯ್ವಲನಕ್ಷೇಡನಿಯುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ವನಭೂತಕ್ರೂರಸತ್ವಾಮಯಾ ॥

ಶನಿದಾರಿದ್ರ್ಯವಿಯೋಗಶೋಕರತಚಿಂತಾಯಾಸಚೌರ್ಯಪ್ರವ ।

ರ್ತನದೋಷಾದಿಗಳಂ ನೆರಂಬಡೆದವಂ ಮತ್ತೇಕೆ ಕೈವಾರ್ದಪಂ ॥

೩೩

ಬೆಸನಂಗಳ್ ಮನಮಂ ಮೋ ।

ಹಿಸಿ ಕಣ್ಣಂಧತೆಯನಿತ್ತು ಸತ್ತಿಯೆಯೋ ಚೇ ॥

ಪ್ಪಿಸಲೀಯವು ನಿದ್ರೆಯವೋಲ್ ।

ನಿಸದಂ ನರರಂ ಪ್ರದೋಧಮಪ್ಪನ್ನವರಂ ॥

೩೪

ಹಿತಮನಲೆಯದೆ ಕೆಲರ್ ಕೆಲ ।

ರತಿಸಂಶಯದಿಂದಮಲ್ಲಿ ಕೆಲಬರ್ ವಿಪರೀ ॥

ತತೆಯಿಂದಿಂತಜ್ಞಾನ ।

ತ್ರಿತಯತಮೋವಿಕ್ಕೃತಿಯಿಂದೆ ವಿಹ್ವಲರಪ್ಪರ್ ॥

೩೫

೩೦. ಬಾಳುವೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಉಸಿರೇ ಸೀಮೆ ; ಎಂದರೆ ಗಾಳಿಯೆ ಗತಿ. ಗಾಳಿಯ ಕಾರ್ಯವೇನು ? ಬೀಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದು ಎಂದ ಮೇಲೆ, ಅಣ್ಣ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ “ಚಿರಕಾಲದ ಆಯುಷ್ಯ” ಎಂದು ಹೆಸರೆತ್ತುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಅವಕಾಶವುಂಟೆ? ೩೩. ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಲೆ ಇರುವನು. ಚಳಿ, ಬಿಸಿಲು, ಅನ್ನ, ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಬೆಂಕಿ, ವಿಷ, ಜಗಳ, ಯುದ್ಧ, ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ರೋಗ, ಸಿಡಿಲು, ಬಡತನ, ವಿರಹದುಃಖ, ರತಿಚಿಂತೆ, ಆಯಾಸ, ಕಳವು ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಇರುವುವು; ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅವನೇಕೆ ತಡಮಾಡುವನು? ೩೪. ವ್ಯಸನಗಳು ಮನವನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿ, ರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುರುಡಾಗಿಸಿ, ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರಾಗುವವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಇದೇ ಗತಿ. ೩೫. ತಮಗೆ ಹಿತವಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಕೆಲವರು, ಅತಿ ಸಂಶಯ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಲವರು, ವಿಪರೀತ (ತಪ್ಪಾದ) ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು —ಹೀಗೆ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರದ ವಿಕಾರಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ದುಃಖಪಡುವರು.

ಭಾವಿಯೆನಿಸಿದ ಭೋಗದೊ |

ಕಾವ್ಯದು ನಿಶ್ಚಯಮತೀತಮದತೀತಮೆ ದಲ್ ||

ಜೀವಂ ತದಾತ್ಮಸುಖವ |

ಸೇವೆಗೆ ಕಳವಳಿಸುದದಜಿರಾಳೇಂ ಪುರುಳುಂಟೇ ||

೩೬

ಸಿರಿಗೆ ದರಿದ್ರತೆ ಬಾಟಿಗೆ |

ಮರಣಂ ಜರೆ ಯೌವನಕ್ಕಮಭಿಘಾತಮನು ||

ತ್ತಿರೆ ಕಂಡುಂ ಕೇಳುಂ ಗಡ |

ಪರಿವರ್ತಿಸರಾತ್ಮಹಿತದೊಳಿತದುರ್ಮತಿಗಳ್ ||

೩೭

ಎನಿತಿಷ್ಠಯೋಗದೊಳ್ ಸುಖ |

ಮನಿತ ಮನೋದುಃಖಮದಜಗಲ್ಪಿಯೊಳಿಂದ ||

ಲೈ ನಿವೃತ್ತಿಯೊಳೆಸೆವರ್ ಸ |

ಜ್ಞನರಾತ್ಮಜ್ಞತೆಗೆ ನೋಟಿಸ್ಪಿಡದು ಫಲಮೆ ವಲಂ ||

೩೮

ಪರಿಣತಿಸುಖಮಂ ಭಾವಿಸೆ |

ಶರೀರಿಗರ್ಹತ್ರವಚನಮಲ್ಲದೆ ಪೆಜಿತಿ ||

ಲ್ಲರುಚಿಯದಜಲ್ಲಿ ಸಮನಿಸೆ |

ಸರುಜಂಗೌಷಧವಿರಕ್ತಿಯಾದಂತಕ್ಕುಂ ||

೩೯

ಎಂದು ಬಗೆದು ಮತ್ತಮಂತೆಂದಂ :-

೩೬. “ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರಲಿದೆಯೆಂಬ ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಏನು ನಿಶ್ಚಯ ? ಈಗಾಗಲೆ ಕಳೆದು ಹೋದುದಂತೂ ಕೈಮೀರಿದುದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ದೊರೆವ ಸುಖ ಎಷ್ಟೇ ಅಲ್ಪವಾದರೂ ಅದನ್ನೆ ಭೋಗಿಸುವನು” ಎಂದು ಜೀವ ಚಡಪಡಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಈ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹುರುಳಿದೆಯೆ ? ೩೭. ಶ್ರೀಪಂತಿಕೆಗೆ ಬಡತನವೂ, ತಾರುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪೂ, ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮರಣವೂ ನಾಶಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡು, ಕೇಳಿ ತಿಳಿದರೂ ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಕಾಡ ಜನರು ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ೩೮. ಇಷ್ಟವಾದುದು ಬಂದಾಗ ಎಷ್ಟು ಸುಖಕೊಡುವುದೋ, ಹೋದಾಗ ಅಷ್ಟೇ ದುಃಖವುಂಟುವಾಡುವುದು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದವರಾದುದರಿಂದಲೇ ಸಜ್ಜನರು ವೈರಾಗ್ಯ ಹೊಂದಿ ಸುಖದಿಂದಿರುವರು. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅದೇ ಅಲ್ಲವೆ ಫಲ ? ೩೯. ಪರಮ ಸುಖ ದೊರೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಅರ್ಹಂತನ ಬೋಧವಚನವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಆ ವಚನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ರೋಗಿಯಾದವನು ಔಷಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೆ ಸರಿ. ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಇಂತೆಂದನು- ೪೦. ಆಗಮ

|| ಹರಿಗೋವೃತ್ತಂ ||

ಪ್ರತದೋಳಿತಾತ್ಮರ್ಯಂ ಸದ್ಗೋಧಸಾಧುಜನಂಗಳೋಳ್ |
ಕೃತಸಮುಚಿತಾಭ್ಯಾಸಂ ಜನ್ಮಸ್ವರೂಪದೋಳಂ ವಿವೇ ||
ಕಿತೆಯಿನಿತುಂ ಮೆಯ್ಯತ್ತಿದುರ್ಗಂ ವಿಚಾರಿಮೋಡನ್ನವೋ |
ಲಿತರನ್ಯಪನಿಂತಾವೊಂ ಪೋನ್ನತವೃತ್ತಿಯಿನಿದರ್ವಂ ||

೪೦

ಕಣ್ಣರಿ ಪುತ್ರಮಿತ್ರವನಿತಾಜನದೋಳ್ ಸಮಸಂದು ರಾಜ್ಯಮಂ |
ಜಾಣ್ಣೆಡೆ ದುಃಖಹೇತುವನಿದಂ ನೆಟಿ ತಾಳ್ ಪರತ್ತಸೌಖ್ಯಮಂ ||
ಪೂಣ್ಣ ತಮೋನಿಯೋಗಮನದಂ ಮಜಿಹಿತಳಿವಿದೆ ಬಿಟ್ಟನ |
ಟುಣ್ಣ ನರಂಗಿ ಸಂಗಡಿಗನಪ್ಪನೆ ತಪ್ಪನೆ ಹಾಸ್ಯಭಾರಮಂ ||

೪೧

ನೆಯ್ತಲೆಸಳೆಂಬ ಬಗೆ ತ |
ಳ್ಳೊಯ್ದರೆ ಕೂರ್ವಾಳ ಮೊನೆಗೆ ಪಾಯ್ತಳಿಯಳಿಪಂ ||
ಮಾಯ್ತೆನ್ನ ಮನಂ ತಳೆದೇ |
ನೆಯ್ದುದೋ ಸುಖದಮೆಂದು ದುಃಖಪ್ರದಮಂ ||

೪೨

ಸ್ಫುರದಾಶಾಜ್ವಳನಂ ದು |
ರ್ಧರಸುತಪ್ರಸ್ತೀರ್ಥವಾರಿಪರಿಪೇಕದಿನಂ ||
ತಿರೆ ಕಿಡುಗುಂ ಭೋಗಾಚ್ಯೋ |
ತ್ವರಪಾತದಿನಂತುಮಂತದೇಂ ಮುಚ್ಚುಗುಮೇ ||

೪೩

ಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆನು ; ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೋಧೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧುಜನರಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರುವೆನು; ಜನ್ಮಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವೆನು. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಮೈಮರೆತು ಉನ್ನತನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನನ್ನಂತಹ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅರಸನು ಯಾವನಾದರೂ ಉಂಟೆ? ೪೧. ಗೆಳೆಯರು ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ಎಂಬ ಜನರಲ್ಲಿಯೆ ಕಣ್ಣೆಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ದುಃಖಕಾರಣವಾದ ಈ ರಾಜ್ಯಪದವಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿತನದಿಂದ ಅಂಟಿಕೊಂಡು, ಪರಲೋಕಸೌಖ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ತಪಶ್ಚರಣೆಯನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು ದುರಾಶೆಯಿಂದ ಬಿತ್ತುವ ಬೀಜಗಳನ್ನೇ ಕುದಿಸಿ ತಿಂದು ಬಿಡುವ (ಮೂರ್ಖ) ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಾನು ಸಂಗಡಿನಾಗಲೆ ? ಅಪಹಾಸ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರನೆ ? ೪೨. ನೈದಿಲೆಯ ದಳವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಹರಿತವಾದ ಖಡ್ಗದ ಧಾರೆಗೆ ಹಾಯುವ ದುಂಬಿಯಂತೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ದುಃಖಕಾರಣವಾದುದನ್ನು ಸುಖಪ್ರದವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರೆಯಲ್ಲವೆ ? ೪೩. ಉರಿದೇಳುತ್ತಿರುವ ಆಶೆಯೆಂಬ ಬೆಂಕಿ ಕಠೋರವಾದ ತಪಸ್ಸೆಂಬ ತೀರ್ಥಜಲವನ್ನು ಸುರಿದಾಗಲೆ ಆರುವುದಲ್ಲದೆ,

ಎಂದು ಸಂಸಾರಶರೀರಭೋಗವೈರಾಗ್ಯರಸವಿಸರಪ್ನಾವಿತಾಶಯಕುಶೇಶಯನಾಗಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ || ೪೪

ಸತತಂ ರಾಗಾವಿಳಂ ಪೀಡಿತಕುವಲಯನುನ್ಮಾರ್ಗಸಂಸಕ್ತನುನ್ಮೂ |
ಲಿತಸಾರ್ಧತ್ವಂ ಸದುರ್ದರ್ಶನರುಚಿ ಖರದಂಡಪ್ರಿಯಂ ತಾನನಿಪ್ಪಾ ||
ಕ್ಷಿತಿಪಂಗನ್ನಂದದಿಂದಂ ಸಮನಿಸುಗುಮಧಃಪಾತಮಸ್ತಾಭಿಯೋಳ್ ನಿ |
ಶ್ಚಿತಮೆಂಬಂತಾ ಪ್ರತೀಚೀಜಲಧಿಗಿಚಿದನಂಭೋಜನೀಜೀವಿತೇಶಂ ||

೪೫

ಆಗಳ್

ಭೂವರನ ಹೃದಯಮಂ ಮು |
ನ್ಮಾವರಿಸಿದ್ ಬಿಳಿಭೋಗರಾಗಂ ಜೋಷಮ ||
ಟ್ರಾವಗಮಾಶಾಂತರಮಂ |
ತೀವಿದುದೆನಿಸಿತ್ತು ಸಾಂದ್ರಸಂಧ್ಯಾರಾಗಂ ||

೪೬

ಅನಂತರಮಾ ಮಹಾತ್ಮನ ಆತ್ಮೀಯಸಾಂಸಾರಿಕಮನೋರಥಂಗಳೊಡನೆ ರಥಾಂಗಂಗಳ್
ವಿಘಟಿಸೆಯುಂ, ವೈರಾಗ್ಯಮತಿಯೊಡನೆ ಕುಮುದ್ವತಿಗಳ್ ವಿಕಾಸಮನೆಯ್ತೆಯುಂ, ಮನಃಪ್ರಿಯೆಯಾದ

ಭೋಗವೆಂಬ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹುಯ್ಯುವುದರಿಂದ ಆರಬಲ್ಲದೆ ? ೪೪. ಹೀಗೆಂದು
ವಿಚಾರಿಸಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೂ ದೇಹ ಭೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟಾದ
ವೈರಾಗ್ಯಭಾವದಿಂದ ಮನಮುಳುಗಿದನು. ೪೫. ಯಾವ ರಾಜನು ನನ್ನಂತೆ
ಸದಾ “ರಾಗಾವಿಳನು” (೧. ಮೋಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿಕೊಂಡವನು. ೨. ಕೆಂಬಣ್ಣದಿಂದ
ಕೂಡಿದವನು) “ಪೀಡಿತ ಕುವಲಯನು” (೧. ಭೂಮಿಯ ಜನವನ್ನೆಲ್ಲ
ಹಿಂಸಿಸುವವನು ೨. ನೈದಿಲೆಗಳಿಗೆ ಪೀಡೆಯಾದವನು) “ಉನ್ಮಾರ್ಗಸಂಸಕ್ತ”ನು
(೧. ತಪ್ಪುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವನು. ೨. ಮೇಲೇರುವ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದವನು)
“ಸದುರ್ದರ್ಶನರುಚಿ”ಯು (೧. ನೋಡಲಾಗದಂತಹ ಕೆಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೆ
ಅಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳವನು. ೨. ನೋಡಲಾಗದಂತಹ ಪ್ರಕಾಂಡವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು),
“ಖರದಂಡಪ್ರಿಯ”ನು (೧. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕಠೋರವಾದ ದಂಡ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು
ವಿಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಡುವವನು. ೨. ತಾವರೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನು)
ಎನಿಸಿರುವನೋ ಆತನು ನನ್ನಂತೆಯೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವನು.
ಇದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಕಮಲಪ್ರಿಯನಾದ ಸೂರ್ಯನು ಪಶ್ಚಿಮ
ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಇಳಿದನು. ಆಗ- ೪೬. ಆ ಅರಸನ ಹೃದಯವನ್ನು ಈ ಮುಂಚೆ
ಆವರಿಸಿದ್ದ ಸಮಸ್ತಭೋಗವೆಂಬ ರಾಗ (ಬಣ್ಣ) ವೆಲ್ಲ ಹೊರಬಿದ್ದು ದಿಗಂತ
ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ದಟ್ಟವಾದ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗವು
ತೋರಿತು. ೪೭. ಬಳಿಕ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳೊಡನೆ ಚಕ್ರವಾಕ
ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅಗಲಿ ಹೋದುವು; ಆತನ ವೈರಾಗ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯೊಡನೆ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಗಳು
ಅರಳಿದುವು : ಆತನ ಮನಮೆಚ್ಚಾದ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮುಖಕಮಲದೊಡನೆ

ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯ ಮುಖಿಕಮಲದೊಡನೆ ಕಮಲಂಗಳ್ ಸಂಕೋಚಿಸೆಯುಂ, ಇಂತನುರೂಪಮಾದ ರಜನೀಮುಖದೊಳಲ್ಲಿ ತಳದುರ್ವ ನಿರ್ವರ್ತಿತಸಂಧ್ಯೋಚಿತಜನೇಂದ್ರವಂದನಂ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ವಂದನಲ್ಲತಲ್ಲತಲಗತನಾಗಿರೆ || ೪೭

ನೆರೆಯಲೈಂದು ತಪಶ್ರೀ |

ವಿರಾಗಮತಿದೂತಿಯುಂ ಸಮಂತಟ್ಟದಕಾ ||

ದರಿಸಿದಪನವಳನೆಂದೀ |

ಮರುಡಿಂ ನಿದ್ರಾವಧೂಟಿ ಪೊರ್ದಳೆ ನೃಪನಂ ||

೪೮

ಅಂತು ಅಂದಿನಿರುಳಂ ಕಳೆದು ಮುಡುವೆಸಮಾಸ್ಥಾನಮಂಟಪಮದ್ಯುತನುಮಶೇಷಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನಪರಿವಾರಪರಿವೃತನುಮಾಗಿ ಕುಮಾರನಂ ಬರಿಸಿ ನಿಜಮಣಿಮಯಪೀಠಿಕಾಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಿತಚಂಚತ್ಯಾಂ ಚನಾಸಂಧಿಯೊಳ್ ಕುಳಿರಿಸಿ || ೪೯

ಮೊದಲೊಳ್ ತಾಂ ಯೌವರಾಜ್ಯಂ ಬಟಿಕೆ ನಡುವೆಸಂದಾಧಿರಾಜ್ಯಂ ಬಟಿಕ್ಕಂ |

ತುದಿಯೊಳ್ ಕೈವಲ್ಯಸೌಖ್ಯಪ್ರದಮನಿಪ ತಮೋರಾಜ್ಯಮೆಂದೆಂತುಮೀಯಂ ||

ದದೆ ಸೇವ್ಯಂಗಳ್ ಮದೀಯಾನ್ವಯನೃಪರ್ಗದನಾಂ ತಪ್ಪಿ ರಾಜ್ಯೈಕಸೇವಾ

ಮದದಿಂದಿದರ್ಪದುಂಕೀರ್ತಿದುಗೆ ಸಮನಿಸದೇ ದುರ್ಯತೋರಾಹುರೋಧಂ || ೫೦

ಕೆಂದಾವರೆಗಳು ಮುದುಡಿಕೊಂಡವು; ಹೀಗೆ ತನ್ನಂತೆ ಸಾಯುಂಕಾಲವೂ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಜನೇಂದ್ರ ವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶಯನಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದನು. ೪೮. “ತಪೋಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ವೈರಾಗ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ದೂತಿಯನ್ನು ಈತನೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವಳು, ಈತನು ಅವಳನ್ನು ಆದರಿಸುತ್ತಿರುವನು” ಎಂಬ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ನಿದ್ರಾದೇವಿಯು ಆ ಅರಸನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸುಳಿಯದಾದಳು. ೪೯. ಹಾಗೆ ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಮರುದಿನ, ಓಲಗಶಾಲೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಪ್ರಧಾನ ಪರಿವಾರದೊಡನಿದ್ದು ಕುಮಾರನನ್ನು ಕರೆತರಿಸಿ, ತನ್ನ ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಕುಳಿರಿಸಿ (ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು) - ೫೦. “ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಯುವರಾಜ ಪದವಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿರಾಜ ಪದವಿ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಕಾರಣವಾದ ತಪೋರಾಜ್ಯ ಪದವಿ- ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಂಶದ ಅರಸರಿಗೆಲ್ಲ ನಡೆದು ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯವುಂಟು. ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ನಾನು ರಾಜ್ಯ ಪದವಿಯ ಮದದಿಂದ ಅದೊಂದಕ್ಕೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಉಳಿದರೆ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ನಮ್ಮ

ಮತ್ತಂ

ಬಳಮಟಿದಿದರ್ ತೋಳನಿಲಿಕೆಯುಳಿಪಿಂದೆ ಪುರುಳ್ ಧುರಕ್ಕೆ ಕಂ (?) |
 ಟಳಿಸೆ ಕನಲ್ಟು ಪೋಗೆ ಸಿರಿ ಬಂಧುವಧೂತತಿ ವೃದ್ಧಾಡ್ಯಮಂ ||
 ದೆಳಸದೆ ಕೂಡೆ ಬೇರ್ಪಡೆ ಬಲಿಕ್ಕವನಾನುಲಿವೊಂದು ಮಾತು ಭೂ |
 ತಳಭರಧಾರಣಕ್ಕಮಭುಜಾಬಳ ಪೇಟು ಪುನರುಕ್ತಮಲ್ಲವೇ ||

೫೧

ಅದುಕಾರಾದಿಂ

ಸುರಪತಿಸೇವ್ಯಮಾನಮೆನಿಸಿದುರ್ದನನ್ನಯ ಸತ್ತ ಮಾತಪೋ |
 ಭರಮನಡುರ್ತು ತಾಳಲೆಳಸಿದುರ್ದನಂ ಬಲಿಗಯ್ಯೊಳಾನಿದಂ ||
 ಧರಿಯಪುದಾಯಶಕ್ಯಮದಲೆಂ ಧರಣೀಭರಮಂ ತ್ವದೀಯದೋ |
 ಪರಿಘದಿನಾಂತು ಪಿಂಗಿಮದು ನಂದನ ದುರ್ವಹಭಾರಖೇದಮಂ ||

೫೨

ಎನಲೊಡಮದಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಧಿಸುವ ಬಗೆಯಿಂ ಕುಮಾರನಿಂತೆಂದಂ :-

ಜೀವದಯಾಪರಂ ಪರಮದೀಕ್ಷೆಯದಂ ತಳೆಯಲ್ಗೆ ನೀವಿದಂ |
 ದೇವಿಳೆಯಂ ಸಮಂತಿಯವಿಟ್ಟೊಡೆ ಶೇಷಘನೌಘವಾತ್ಮಕಂ ||
 ಶಾವಧಿಯಾಗೆ ತಟ್ಟಿದಮದಾಕಮಶಾಧಿಪಖರ್ಪರಂ ಸ್ವವ |
 ಕ್ಷೋವಧಿಯಾಗೆ ಮಟ್ಟಿದಮದೇನಿದು ಸಚ್ಚರಿತಾನುರೂಪಮೇ ||

೫೩

ವಂಶಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ದುರ್ಯುಧನು ರಾಹು ನುಂಗದಿರಬಹುದೆ ? ಮತ್ತು
 ೫೧. (ನಾನು ಹೀಗೆಯೆ ರಾಜನಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದೆನಾದರೆ) ಶಕ್ತಿಗುಂದಿದ
 ನನ್ನ ತೋಳನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವಂತೆ ನನ್ನ ಬಲ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದೆ
 ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವುದು; ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋಪಗೊಂಡು ನನ್ನಿಂದ ತೊಲಗುವಳು;
 ಈ ಮುದುಕನ ರಾಜ್ಯವೇಕೆಂದು ಬಂಧುಗಳೂ ವಧುಗಳೂ ನನ್ನಿಂದ ಅಗಲು
 ವರು; ಹೀಗಾದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆಯುವೆನೆಂದರೆ ಅದು
 (ಈಗಾಗಲೆ ನಡೆದು ಹೋದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ) ಪುನರುಕ್ತವಾಗು
 ವುದಿಲ್ಲವೆ? ಭೂಮಂಡಲದ ಭಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾದ
 ಕುಮಾರನೇ, ನೀನೇ ಹೇಳು. ಆದುದರಿಂದ- ೫೨. ದೇವೇಂದ್ರನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತಹ
 ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನನ್ನದು; ಈಗ ಅದು ತಪಸ್ಸಿನ ಉಗ್ರತೆಯನ್ನು ತಾಳಲು ಬಯಸಿದೆ;
 (ವೈರಾಗ್ಯ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ) ಈ ಭೂಮಿಭಾರವನ್ನು ನಾನು ಬರಿಗೈಯಿಂದ
 ಹೊರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ; ಆದುದರಿಂದ ಈ ಭಾರವನ್ನು ನೀನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು,
 ನನ್ನ ಶ್ರಮವನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸು” ಹೀಗೆನ್ನಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ
 ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಕುಮಾರನು ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು- ೫೩. “ದೇವ, ನೀವು ಈಗ
 ತಾಳಬೇಕೆಂದಿರುವ ದೀಕ್ಷೆ ಜೀವದಯಾಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನೀವು
 ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಇಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ, (ಅದರ ಭಾರದಿಂದ)
 ಆದಿಶೇಷನ ಹೆಡೆ ಕುಸಿದು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆದಿಕಮಲನ
 ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ, ಎದೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು. (ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆ

ಎಂಬುದುಮರಸನದನೆ ಪಿಡಿದದುಕಾರಣದಿಂ ನೀಂ ಕುವಳಯಮಂ ನಿಜಕರಕ್ಕೆ ಲೀಲಾಕುವಳಯಂ ಮಾಡಿ, ಶೇಷಾದಿಗಳ್ಳಸಹ್ಯಭಾರಸಂಹಾರಮುಮನೆನೆಗೆ ಪಾವನತಪೋವನಪ್ರಯಾಣಮಾಂಗಲ್ಯಾನುಕೂಲಮುಮಂ ನೀನೆ ಮಾಲ್ಪುದೆಂದು ಮತ್ತುತ್ತರಕ್ಕೆಡೆಯಿಲ್ಲದಂತು ನುಡಿಯೆ ೫೪

ಈಡಿತಮೆನೆಗೆ ಸಮಂತಾ |

ಮ್ರೇಡಿತಮುಂ ಮಹಿಪ ಬಗೆವೊಡೆಂದು ಮುಹುರ್ವಾ ||

ಕೈಡೆಯನುಟಿದು ಕುಮಾರಕ |

ಚೂಡಾಮಣಿ ತಂದೆಯೆಂದುದರ್ಕೆದೊಗೊಂಡಂ ||

೫೫

ವಿಭು ತನ್ನಾತ್ಮೋತ್ತಮಾಂಗಸ್ಥಿತಮನತುಳರೋಮಾಂಚದೋರ್ಯುಗ್ಗದಿಂದಾ| ತೃಭವ ಪೋತ್ತುಂಗಮೂರ್ಧಾಗ್ರದೊಳಿಪಿಪಲೊಡಂ ಪೂರ್ವಶೈಲೇಂದ್ರಚೂಡಾ || ನಿಭೃತೋದಗ್ರಾರ್ಕಬಿಂಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಿನಿಸಲ್ ಸಾಲ್ಪ ದೇವಿಷ್ಯಮಾನ | ಪ್ರಭಮೇಂ ಕಣ್ಗೊಂಬುವೆತ್ತಿದೊ ವಿಕಟವಟದ್ರತ್ನ ಕೂಟಂ ಕಿರೀಟಂ ||

೫೬

ಅಂತು ನಿಜಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಭಾರಮನಿಟಿಮವಂತಿಟಿಪಿ

ಅರಮನೆಯಂ ವಧೂವಿತತಿಯಂ ಸುತರಂ ಪರಿವಾರಮಂ ಮಹಾ |

ಕರಿಕುಳಮಂ ತುರಂಗಬಳಮಂ ಪಟದೊಳ್ ದಿಟಮಾಗಿ ಚಿತ್ತಿಕಂ ||

ಬರೆದನೆಗೆತ್ತು ಬಾಬ್ತೆಗೆಯದಾ ಮಹಿಪಂ ಪೊಟಮಟ್ಟನಂತೆ ಸ |

ಹುದುಪರದೇಕೆ ಬಂಜೆವಡಿಪರ್ ಗಡ ದುರ್ಲಭಕಾಲಲಬ್ಧಿಯಂ ||

೫೭

ಯುಂಟು ಮಾಡುವುದು) ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯ ಚಾರಿತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಗತವೆ?" ೫೪. ಹೀಗೆನ್ನಲು ಅರಸನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಹಿಡಿದು " ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ, ಈ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾ ಕಮಲದಂತೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಧರಿಸಿ, ಶೇಷ ಕಮಲರಿಗೆ ಭಾರ ಪರಿಹಾರವನ್ನೂ, ನನ್ನ ಪವಿತ್ರ ತಪೋವನ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಮಂಗಳೋತ್ಸವವನ್ನೂ ನೀನೇ ಮಾಡು" ಎಂದು ಬೇರೆ ಮಾತಿಗೆ ಆವಕಾಶವೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿ ನುಡಿದನು. ೫೫. ದೊರೆಯು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಲಾಗಿ ಅದು ತನಗೆ ಗೌರವಾಸ್ಪದವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆ ಕುವಾರಕನು ಮತ್ತೆ ಮಾನ್ಯರಾದುದೆ ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ೫೬. ಅರಸನು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಪುಲಕಿತವಾದ ಕೈಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ಮಗನ ಉನ್ನತವಾದ ಶಿರದ ಮೇಲಿಟ್ಟನು; ಪೂರ್ವಾಚಲದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತಿದ್ದ ಆ ಉಜ್ವಲ ರತ್ನಕಿರೀಟವು ಧಳಧಳಸುತ್ತ ಕಣ್ಣೊಂಬುವಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಇಳಿಸಿ-೫೭. ಅರಮನೆ, ಹೆಂಡಿರು, ಮಕ್ಕಳು, ಪರಿವಾರ, ಮಹಾಗಜಗಳ ಸಮೂಹ, ಕುದುರೆಯ ದಳ-ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಚಿತ್ರಗಾರನೊಬ್ಬನು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಆ ಅರಸನು ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವಾದ ಕಾಲಲಬ್ಧಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಸತ್ತುರಾಷ

ಅಂತು ಮೋಜಮಟ್ಟು ಪಲಂಬರರಸುಗಳೆರಸು ಶ್ರೀಧರತಮೋನಿಧಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯೊಳ್ || ೫೮

ಪರಿಹರಿಸಿ ಜಾತರೂಪೋ |
ತೃಪಮಂ ಮತ್ತೊಂದು ಜಾತರೂಪಮನರಸಂ ||
ಧರಿಯಿಸಿದಂ ನಾಡೆ ಗುಣಾಂ |
ತರಮಜಿವರದೆಂತು ನೆಗಟ್ರೊಡಂ ಲೇಸಲ್ಲೇ ||

೫೯

ಅಂತು ದುರ್ಧರತಮೋಧರನಾದಂ, ಇತ್ತ ಪದ್ಮನಾಭಮಹೀಭುಜಂ

ಗುರುವಿರಹಜನಿತಚಿಂತಾ |
ತರಂಗಿಣೀರಯಮನಾತ್ಮಕುಲವೃದ್ಧಪಚ ||
ಸ್ವರಣಿಯನೆಂತಾನುಮಧಃ |
ಕರಿಯಿಸಿದಂ ಪಿತ್ಯವಿಯೋಗಮೇಂ ದುಸ್ವರಮೋ ||

೬೦

ಅಂತು ವಿಪಾದವಿಮುಖನುಂ ರಾಜ್ಯಾನುಷ್ಠಾನಾಭಿಮುಖನುಮಾಗಿ ಕೃಯ ಲೋಭವಿರಾಗ ಕಾರಣಂಗಳನೊಡರ್ಚಿದುಭಯಪ್ರಕೃತಿಯುಮನನುರಕ್ತಂ ಮಾಡಿಯುಂ, ವಾಕ್ಯಂದಪಾರ್ಷ್ವಗ್ರಾಹ ತಾತ್ಪರ್ಯತರ್ಥಿಗಳಂ ಪಾಡುಣ್ಯದೊಳುಚಿತಗುಣಪ್ರಯೋಗದಿಂ ವಿಧೇಯತೆಯನ್ನೈದಿಸಿಯುಂ, ಸಹಜ

ರಾದವರು ಅದನ್ನೇಕೆ ವೃಥಾಗೊಳಿಸಿಯಾರಾ? ೫೮. ಹಾಗೆ ಹೊರಬಿದ್ದು ಅನೇಕ ಆರಸುಗಳೊಡನೆ ಶ್ರೀಧರರೆಂಬ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ-೫೯. “ಜಾತರೂಪೋತ್ಕರ” (ಚಿನ್ನದಾಭರಣಗಳು) ಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಇನ್ನೊಂದು “ಜಾತರೂಪ”ವನ್ನು (ದಿಗಂಬರತ್ವವನ್ನು) ಧರಿಸಿದನು. ಗುಣಭೇದವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಹೀಗೆ ಆತನು ಕರೋರವಾದ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೊಡಗಿದನು. ಇತ್ತ ಪದ್ಮನಾಭರಾಜನು-೬೦. ತಂದೆಯ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದಂಟಾದ ಚಿಂತೆಯೆಂಬ ನದೀಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತನ್ನ ಕುಲವೃದ್ಧರ ಸಮಾಧಾನ ವಚನಗಳೆಂಬ ದೋಣಿಯಿಂದ ಹೇಗೊ ದಾಟಿದನು. ತಂದೆಯ ಅಗಲಿಕೆಯ ದುಃಖ ಎಷ್ಟೊಂದು ದುಃಸ್ವಹವಾದುದು! ೬೧. ಹಾಗೆ ಆತನು ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದನು. ಕೊರತೆ, ದುರಾಸೆ, ಉದಾಸೀನತೆಯೆಂಬ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಜಾವರ್ಗವನ್ನೂ, ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗವನ್ನೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು; ತಾನು ಧಂಡತ್ತಿ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಹಿಂಬದಿಯಿಂದ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಶತ್ರು (ಪಾರ್ಷ್ವಗ್ರಾಹ) ಗಳನ್ನೂ, ಪಾರ್ಷ್ವಗ್ರಾಹನಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಬರಬಹುದಾದ ಶತ್ರು(ಆಕ್ರಂದ) ಗಳನ್ನೂ, ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ವೈರ ಸಾಧಿಸುವ ಶತ್ರು (ಅಂತರ್ಧಿ) ಗಳನ್ನೂ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹ ಮೊದಲಾದ ಆರು ಬಗೆಯ ಗುಣಗಳಿಂದ, ತನಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು; ಮತ್ತು ನೆರೆನಾಡುಗಳ ರಾಜರೇ ಮೊದಲಾದ ಸಹಜ ಶತ್ರು (ದಾಯಾದ) ಮತ್ತು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ದ್ವೇಷಿಗಳಾದ (ಕೃತ್ರಿಮ) ಶತ್ರುಗಳ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹದಿನೆಂಟು

ಕೃತ್ರಿಮವಿದ್ವಿಷ್ಟಾಪ್ತದಶಾರ್ಥಂಗಲೋಕ್ ವಿವಿಧವೇಷವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪ್ರಣಿಧಿಗಳಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿಯಂ, ಅಭಿತಾಪಮಾನಪ್ರಭೃತಿಭೃತ್ಯರನಭಯಸನ್ನಾನಾದಿಗಳಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿಯಂ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಾನಂಗಳಂ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯಂಗಳನುಪಧಾವಿಶುದ್ಧಮಂತ್ರಿಮಂಡಳದೊಳವಿರತಂ ನಿಘರ್ಷಿಸಿಯಂ, ದಿವಸದಾಯವ್ಯಯಸಂಭಾಷಣಂಗಳಂ ಕುಲ್ಕುರಂ ಸೌಶೀಲ್ಯವೃತ್ತಿಗೆ ಸಲಿಸಿಯಂ, ಅತಿವ್ಯಸನಕ್ಷೀಣಧನಜನಂಗಳಂ ಮೂಲಧನದಾನದಿಂ ಸಂಭಾವಿಸಿಯಂ, ಸನ್ನಾನದಾನದರ್ಶನಾಪಾದನಂಗಳಿಂದಂತಃಪುರಮಂ ಸಂತೋಷಂಬಡಿಸಿಯಂ, ನಿತ್ಯಪರೀಕ್ಷಣಸ್ಥಳವಿಪರ್ಯಾಯಪ್ರತಿಪತ್ತಿದಾನಂಗಳಂ ನಿಯೋಗಿಗಳಂ ಕಾಮದುಘರ್ ಮಾಡಿಯಂ, ಸ್ತ್ರೀಪುತ್ರದಾಯಾದ್ಯರತ್ತಣಿಂದಾತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯಂ ವಿವಕ್ಷಿಸಿಯಂ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಂ ಸ್ವಸ್ಥಂಮಾಡಿಯಂ, ತುಳಾಮಾನವಿಶುದ್ಧಿಯಂ ವಿಚಾರಿಸಿಯಂ, ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಮನದಿರ್ಪಿಯಂ, ತ್ರಿವರ್ಗಮಂ ಸಮೀಕರಿಸಿಯಂ, ಮೂಳರಂ ಪಾಳಿಸಿಯಂ, ಕೋಶಮಂ ಪೋಷಿಸಿಯಂ ಇಂತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಂ ನಿಷ್ಕಂಟಕಮುಂ ನಿರಾತಂಕಮುಂ ನಿಜಾಯತ್ತಮುಮೆನಿಸಿದನಲ್ಲದೆಯಂ

ಬಗೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನು ಗೂಢಚಾರರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು; ತಪ್ಪು ಮಾಡಿ (ಶಿಕ್ಷೆಯಾದೀತೆಂದು) ಭಯಪಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಅಭಯ ದಾನ ಸನ್ನಾನಗಳಿಂದ ತನ್ನತ್ತ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡನು; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ (ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುವ) ಹಾಗೂ ಅನುವಾನ (ಹೀಗೆಯೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ತರ್ಕದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ) ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದಾವುದು, ಬಿಡತಕ್ಕದಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಗುಣ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧರೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾದ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳದೊಡನೆ ಸತತವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರತಿದಿನದ ಆದಾಯ-ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕುಲೀನರನ್ನು ಸದಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ, ವ್ಯಸನಲಂಪಟರಾಗಿ ಧನವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಜನಕ್ಕೆ ಹೊಸತಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಬಂಡವಾಳವನ್ನೊದಗಿಸಿದನು; ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನ್ನಣೆ ಮಾಡುತ್ತಲೂ, ಕಂಡು ಮೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಲೂ ರಾಣಿವಾಸವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು; ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲೂ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುತ್ತಲೂ, ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತರಾದ ಜನವನ್ನು ಕಾಮಧೇನುಗಳಂತೆ (ಬೇಡಿದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲವರಂತೆ) ಮಾಡಿದನು; ಹೆಂಡದಿರು, ಮಕ್ಕಳು, ದಾಯಾದ್ಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಅಪಾಯವಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೋಪಾಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡನು; ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು; (ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ) ಅಳತೆ ತೂಕಗಳು ಸರಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದನು; ಶಕ್ತಿ, ಮಂತ್ರ, ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹವೆಂಬ ಮೂರರ ವರ್ಗವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡನು; ಮೂಲ ಧನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಕೋಶವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಶತ್ರುರಹಿತ

ಕೋಪಪ್ರಸಾದಮಂ ತ |

ದ್ವ್ಯಪತಿ ದುಷ್ಪರೋಳದುಷ್ಪರೋಳ್ ತಳೆದಂ ಸಂ ||

ತಾಪಪ್ರಿಯಕೃತಿಯಂ ತಾ |

ರಾಪತಿ ಎರಹಿಯೊಳವಿರಹಿಯೊಳ್ ತಾಳ್ವವವೋಲ್ ||

೬೨

ಜ್ಯಾಪ್ರತಿಪಾಳನಮಂ ಧ |

ಮರ್ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೆದೆ ಮಾಡಿದಂ ಸುಕರತೆಯಂ ||

ದಾಪ್ರಭು ಮಾರ್ಗಣಕುಶಲಾ |

ಭಿಷಾಯನೆನಿಪ್ಪವಂಗೆ ತಾನುಚಿತಮೆ ದಲ್ ||

೬೩

ಪಗಲರ್ಕಂ ತಳೆದಬ್ಬಮಸ್ತಮಯಸಂಧ್ಯಾರಾಗವಿಭ್ರಾಂತಿಯಂ |

ಮುಗಿವನ್ನಂ ದಿಗಿಭೋತ್ಸರಂ ದವಭವಜ್ವಳಾವಳೀಶಂಕೆಯಂ ||

ದಗಿವನ್ನಂ ರಿಪುಗಳ್ ದಿನಪ್ರಪತದುಳ್ಳೋದ್ಯತ್ಪ್ರಭಾಭೀತಿಯಂ |

ಸುಗಿವನ್ನಂ ನಿಮಿದ್ವತ್ತು ತನ್ನಪಮಹಾತೇಜಃಪ್ರಭಾಮಂಡಳಂ ||

೬೪

ಅಂತಲಂಘ್ಯತೇಜನುಮವನತರಿಮಸಮಾಜನುಂ ಸಫಲೀಕೃತಾರ್ಥಿನಿಚಯಾಶನುಂ ವಿಶದಯಶಃ
ಕಬಳಿತಾಶನುಮನಿಸಿ

೬೫

ವಾಗಿಯೂ, ನಿಶ್ಚಿಂತವಾಗಿಯೂ, ತನ್ನ ಅಧೀನವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅದಲ್ಲದೆ ೬೨. ಪ್ರಿಯರನ್ನು ಅಗಲಿದವರಿಗೆ ತಾಪ, ಅಗಲದೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಸಂತೋಷ-ಇವೆರಡನ್ನೂ ಚಂದ್ರನೊಬ್ಬನೆ ಮಾಡುವಂತೆ, ದುಷ್ಪರ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಹಾಗೂ ಸಜ್ಜನರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನತೆ-ಎರಡನ್ನೂ ಆತನು ತಾಳಿದನು. ೬೩. ಆ ರಾಜನು 'ಸುಕರತೆ'ಯಿಂದ (೧.ಸುಲಭವಾಗಿ ೨ ಪಳಗಿದ ಹಸ್ತಕೌಶಲದಿಂದ). "ಧರ್ಮಪ್ರೀತಿ"ಯಿಂದ (೧, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆದರ ಭಾವದಿಂದ ೨. ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಗುಣದಿಂದ) "ಜ್ಯಾಪ್ರತಿಪಾಳನ"ವನ್ನು (೧. ಭೂಮಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ೨. ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು) ಮಾಡಿದನು. "ಮಾರ್ಗಣಕುಶಲ" (೧, ವಿಮರ್ಶಾನಿಪುಣ ೨, ಬಾಣಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತ) ನಾದವನಿಗೆ ಅದು ಯೋಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ೬೪. ಹಗಲಿನ ಸೂರ್ಯನಿನ್ನೂ ಇದ್ದರೂ, ಸಾಯಂಕಾಲದ ಕೆಂಬಣ್ಣ ಮುಸುಕಿತೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಕೆಂದಾವರೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿನ ಜ್ವಾಲೆ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೂ ಹಬ್ಬಿತೆಂದು ದಿಗ್ಗಜಗಳು ಹೆದರಿ ಹಿಂಜರಿಯುವಂತೆ, ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೆ ಉಲೈಗಳು ಬೀಳುತ್ತವೆ (ಇದೇನೂ ಉತ್ಕಾಶ ಸೂಚನೆ) ಎಂದು ಶತ್ರುಗಳು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುವಂತೆ-ಆ ಅರಸನ ಪ್ರಖರವಾದ ತೇಜಸ್ಸು ಹಬ್ಬಿತು. ೬೫. ಹಾಗೆ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲಾರದ (ಪರಾಕ್ರಮದ) ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಶತ್ರು ಸಮೂಹವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಾಗಿಸಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾಚಕ ರಾಗಿ ಬಂದವರ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಆತನು

ಅನಿಶಂ ಸೋಮಪ್ರಭಾದೇವಿಯ ವದನಸುಧಾಸೂತಿಯಿಂದುಳ್ಳುತರ್ಕಂ ।

ದ ನಿಜಸ್ವಾಂತೋತ್ಪಲಕೃತ್ಯಧಿಕವಿಕಸನಶ್ರೀಯನಾದೇಯಕಾಯಂ ॥

ತನುಜಾತಂ ಸ್ವರ್ಣನಾಭಂ ತುಹಿನಪವನಸಂಸ್ಪರ್ಶದಂತೀಯ ಪುಣ್ಯಾ ।

ಚರ್ವನವಿಶ್ರಾಂತಾತಿಲೋಭಂ ಸುಖಿದರಸುಗೆಯುತ್ತಿದರ್ಶನಾ ಪದ್ಮನಾಭಂ ॥ ೬೬

ಅಂತು ಕತಿಪಯಸಂವತ್ಸರಂಗಳ್ ಸಲ್ಲಿನಂ ಪ್ರದೂಡಯೌವನಮನೋಹರನುಂ ಕವಚಹರನುಂ
ಆದ ನಿಜತನೂಜನಂ ನೋಡಿ ೬೭

ಧರಣೀಚಕ್ರೋರುಭಾದೋದ್ಧರಣವಿಧಿಯೊಳಸ್ಪದ್ಭಜಕ್ಕೀಕುಮಾರಂ ।

ನರವಾಗಲ್ ಸಾಲ್ವನೀತಂ ಬಜಿದಿರೆ ಪುರುಳೇನೆಂದು ಮಂತ್ರಿಪ್ರಧಾನೋ ॥

ತ್ವರಯುಕ್ತಂ ವ್ಯಕ್ತಪರ್ಷಂ ಶುಭದಿನದೊಳಕಾಧೀಶ್ವರಂ ಮಾಡೆ ತೂರೈಸ್ತರದೊಳ್

ತಳ್ಳೊಯ್ದದೇಂ ಶೋಭಿಸಿದುದೊ ಪಿರಿದುಂ ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಂ ॥ ೬೮

ಅನಂತರಂ ಮನೋಹರಮಂಗಳಾಳಂಕಾರಾಳಂಕೃತನಂ ಮಾಡಿ

ಸಕಲಧರಾಧಿರಾಜ್ಯ ಪದಚಿಹ್ನೆ ಕಿರೀಟಸಮರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಸಂ ।

ಚಕರಮಿದೆಂಬಿನಂ ಪ್ರಿಯಕುಮಾರನ ಕಂಠದೊಳುದ್ಧರತ್ನಕಂ ॥

ಠಿಕೆಯನಮೂನಪರ್ಷರಸಗದ್ದದಕಂಠನಿಲೇಶನುತಪೋ ।

ತುಕಕಳಕಂಠಿಕಾಮಧುರಮಂಗಳಗೀತೆಗಳುಣೈ ಕಟ್ಟಿದಂ ॥ ೬೯

ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿದನು. ೬೬. ಸೋಮಪ್ರಭಾದೇವಿಯ ಮುಖವೆಂಬ ಚಂದ್ರನಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಳಿದ ಆತನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ನೈದಿಲೆಗೆ ಸುಂದರಾಕಾರನಾದ ಸ್ವರ್ಣನಾಭನೆಂಬ ಮಗನು ತಂಗಾಳಿಯಂತೆ ಸುಖವನ್ನೀಯಲು ಪುಣ್ಯಪೂಜೆಗಳಿಂದ ಅತಿಲೋಭವನ್ನುಳಿದು ಪದ್ಮನಾಭರಾಜನು ಸುಖದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ೬೭. ಹೀಗೆ ಕೆಲವರ್ಷಗಳು ಕಳೆಯಲಾಗಿ ಯೌವನವನ್ನು ತಾಳಿ (ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ) ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸನಾದ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ-೬೮. “ಭೂಪುಂಡಲದ ಮಹಾಭಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶೋಳುಗಳಿಗೆ ಈ ಕುಮಾರನು ನೆರವು ನೀಡಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವನು. ಇವನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಏನರ್ಥ?” ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯರನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶುಭದಿನದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಯುವ ರಾಜಾಭಿಷೇಕವು ಎಷ್ಟೊಂದು ಶೋಭಿಸಿತು! ಆಮೇಲೆ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಮಂಗಳಾಲಂಕಾರಮಾಡಿ- ೬೯. ಸಮಸ್ತ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರದ ಚಿಹ್ನೆವಾದ ಕಿರೀಟ ಸಮರ್ಪಣೆಗೆ ಇದು ಸಂಚಾರವೆಂಬಂತೆ - ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಧುರ ಕಂಠಗಳ ಮಂಗಳಗೀತೆಗಳು ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸಂತೋಷಾಧಿಕ್ಯದಿಂದ ಗದ್ದದಕಂಠನಾದ ರಾಜನು ತನ್ನ ಅಕ್ಕರೆಯ ಕುಮಾರನ ಕೊರಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ

ಆಗಳ್

ಬಿಡದೆ ನಮೇರುವನಡದೊಡ |
ಮೊಡನೆಯೆ ಸಂತಾನಕಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಲತಿಕೆ ದಾಂ ||
ಗುಡಿಯಿಟ್ಟು ಲೀಲೆಯಂ ಸಿರಿ |
ಪಡೆದುದಧೀಶ್ವರಿಯುಪೇಶ್ವರಾಳಂಬನದಿಂ ||

೨೦

ಆಂತು ಸುವರ್ಣನಾಭಕುಮಾರಂ ಭೂರಿಭುಜಮಂಡಳನಿವೇಶಿತಾರ್ಧರಾಜ್ಯಭರನಾಗಿ

ಎಣೆಪಾಗಳ್ ಕೃತ್ಯಶೇಷಂ ಪರಮಮುನಿಮನಸ್ಸರ್ಪಣಂ ಶೀಲಸಂರ |
ಕ್ಷಣಮಾಸಂಪನ್ನಭವ್ಯೋದ್ಧರಣಮತುಳಚ್ಚಿತ್ಯಾಲಯಾನಿಕನಿರ್ಮಾ ||
ಪಣಮಹತ್ಕೂಕ್ತಯುಕ್ತಿಪ್ರವಣಮಿವೆ ದಲೆಂದಿಂತವಂ ತನ್ನ ಚಿತ್ತಂ |
ತಣೆವನ್ನಂ ಮಾಡಿ ನಿಜ್ಜಂ ಮೊಗಳಿಸಿದನಿಳಾಚಕ್ರದಿಂ ಶಕ್ರಲೀಲಂ ||

೨೧

ಆಂತು ನಿಜನಿರ್ಮಲಸ್ವಭಾವಾನುರೂಪವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಿಂ ಮೊಯ್ಯುಗಳೆಯುತಿದೊಡ್ಡಂ
ಮಣ್ಯವಾಸರಪ್ರಥಮಪ್ರಹರದೊಳ್ ||

೨೨

ಲಲನಾಲಾವಣ್ಯವಾರಿಪ್ರಸರದೊಳಬಲಾಪಾಂಗರೋಚಮೃಗಾಲೀ |
ಕುಲದೊಳ್ ಕಾಂತಾನನಾಂಭೋರುಹಪರಿಕರದೊಳ್ ಕಾಮಿನೀಹಾಸಫೇನಾ
ವಲಿಯೊಳ್ ಸೀಮಂತಿನೀಕುಂತಲಮಧುಕರದೊಳ್ ಪ್ರೇಯಸೀದೋಸ್ತರಂಗಾ
ಕುಲದೊಳ್ ತಾನಿದನಾಸ್ಥಾನಿಯೊಳಮಳಸರಃಕಲ್ಪದೊಳ್ ರಾಜಹಂಸಂ ||

೨೩

ವಾದ ರತ್ನಕಂಠಿಕೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸಿದನು. ಆಗ-೨೦. ನಮೇರು ವೃಕ್ಷವನ್ನು
ಎರಿದ ಕಲ್ಪಲತೆಯು ಸಂತಾನಕವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ದಾಂಗುಡಿಯನ್ನು ಚಾಚಿದಂತೆ ಅಧಿರಾಜನ
ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಈ ಉಪೇಶ್ವರನ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಹಾಗೆ ಸುವರ್ಣನಾಭ
ರಾಜಕುಮಾರನು ತನ್ನ ವಿಶಾಲವಾದ ಬಾಹುಗಳ ಮೇಲೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯದ ಭಾರವನ್ನು
ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ೨೧. ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಯತಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷ
ವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು, ತನ್ನ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಧರ್ಮ
ನಿಷ್ಠರನ್ನೂ ಭಕ್ತರನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುವ ಹಲವಾರು ಅಸದೃಶ ಜಿನಬಸದಿಗಳನ್ನು
ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಅರ್ಹಂತರ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು-ಇವೇ
ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮೇಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ತ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಇಂದ್ರವೈಭವದ ಆತನು
ಭೂಮಂಡಲದಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ೨೨. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ
ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಒಂದು
ಪವಿತ್ರವಾದ ದಿವಸ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಹರದಲ್ಲಿ- ೨೩. ವನಿತೆಯರ
ಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ನೀರಿನ ಹರಹಿನಿಂದಲೂ, ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಕಡೆಗಣ್ಣು ಕಾಂತಿಗಳೆಂಬ
ತಾವರೆ ನಾಳಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಕಾಂತೆಯರ ಮುಖಗಳೆಂಬ ತಾವರೆಗಳ
ಸಮುದಾಯದಿಂದಲೂ, ಕಾಮಿನಿಯರ ನಗೆಯೆಂಬ ನೋರೆವಿಂಡಿನಿಂದಲೂ,

ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳೆ

ಧೃತವೇತ್ರಂ ಚಾರುಚೇನಾಂಬರರಚಿತರೋವೇಷ್ಠನಂ ಘಂಟಕಾಲಂ ।
 ಬಿತ್ತಕೂರ್ವಾಸಂ ಜರಾನಿರ್ಮಳಸರಳತರಶ್ಚಕ್ಷುಕೂರ್ಚಂ ನಿಯುಕ್ತಂ ॥
 ದ್ರುತಯಾನೋತ್ಕಂಠಪೀನೋದರನವನಿಪನೋಡ್ವೋಲಗಕ್ಲೈದೆ ವಂದಂ ।
 ಪ್ರತಿಹಾರಂ ಕೌತುಕಪ್ರಸ್ತುತಯುತಮರುಷಾವಾಪ್ತಿ ವಿಜ್ಞಾಪನೋತ್ಕಂ ॥ ೭೪

ಅನಂತರಂ ನಿಟಲನಿಹಿತಕರಕುಟ್ಟಳಂ-ದೇವ, ವನಮಹತ್ತರಂ ವಿಚಿತ್ರಮಪ್ಪಫಲಹಸ್ತಂ ಬಂದು
 ಬಾಗಿಯೊಳದಪನಂಬುದುಂ ಬರವೇಟನೆ, ಮಹಾಪ್ರಸಾದಮಂದೊಡಗೊಂಡು ಬಂದೊಡವನ
 ವನತಿಪುರಸ್ಸರಂ ವಿವಿಧಪ್ರತಮುಟಕಾನಿಹಿತಂಗಳಂ ತಂದು ಮುಂದಿಟಿಪಿ ॥ ೭೫

ಇವು ಜಂಬೂಫಲಮಂದರಿ ।
 ಯವು ಫಲಿನೀಫಲದ ಗುಚ್ಛಮಿವು ಚೂತಫಲ ॥
 ಸ್ತವಕಂ ದಲೆಂದು ತೋರಿದ ।
 ನವನೀಪಾಲಂಗೆ ಲೀಲೆಯಿಂ ವನಪಾಲಂ ॥ ೭೬

ಇವು ಕಂಕಲ್ಲಿದಳತ್ತಸೂನಮಿವು ಮಲ್ಲಿಸೇರಮಪ್ಪಂ ಪೊದ ।
 ಟಿವು ನೀವಪ್ರಸವಂ ಬಟಿಕ್ಕಿವಸನಪ್ರೋತ್ಪಲ್ಲಮಪ್ಪಂ ಸಮಂ ॥
 ತಿವು ಮಂದಸ್ತತಸಿಂಧುವಾರಕುಸುಮಂ ನೋಬ್ಬಂದಿವಿಂತ್ಯದೆ ಲೋ ।
 ಧ್ರುವಿನಿದ್ರೋದ್ಧಮಮೆಂದು ತೋರಿದನನೂನಾಶ್ಚರ್ಯಮಪ್ಪನ್ನೆಗಂ ॥ ೭೭

ಲಲನೆಯರ ಸುಳಿಗುರುಳೆಂಬ ದುಂಬಿಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರೇಯಸಿಯರ ತೋಳುಗಳೆಂಬ
 ತೆರೆಗಳಿಂದಲೂ ಸರೋವರ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದ್ದ ಒಡ್ವೋಲಗದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನು
 ರಾಜಹಂಸದಂತೆ (ಒಪ್ಪುತ್ತ) ಇದ್ದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-೭೪. ಸುಂದರವಾದ
 ರೇಷ್ಮೆವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕಿರುಗಂಟೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಉದ್ದನೆಯ
 ಕಂಚುಕವನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ನರತು ಇಳಿದಿದ್ದ ಗಡ್ಡಮೀಸೆಗಳುಳ್ಳ
 ಪ್ರತಿಹಾರನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಲು ಹಿಡಿದು, ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆ ನಡುಗುವಂತೆ
 ಲುಟುಲುಟು ನಡೆಯುತ್ತ, ಯಾರೋ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ
 ಬಂದನು. ೭೫. ಬಳಿಕ, ಹಣೆಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು, “ದೇವ, ಉದ್ಯಾನದ
 ಪರ್ಗಡೆಯು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹೂಗಳನ್ನೂ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
 ಬಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವನು” ಎಂದನು. ಆತನನ್ನು ಬರಹೇಳೆನ್ನಲಾಗಿ,
 “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದು ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆತಂದನು.
 ಉದ್ಯಾನದ ಅಧಿಕಾರಿಯು ನಮಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಗೆಬಗೆ ಎಲೆಯ ಪೊಟ್ಟಣ
 ಗಳನ್ನು ತಂದು ಮುಂದಿಟ್ಟು-೭೬. “ಇವು ನೇರಿಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳ ಗೊಂಚಲು; ಇವು
 ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳ ಗುಚ್ಛ” ಎಂದು ಅರಸನಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತೋರಿಸಿದನು.
 ೭೭. “ಇವು ಆಶೋಕದ ಹೂಗಳು; ಇವು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಅರಳು; ಇವು ಬಂದುಗೆ ಹೂವು;
 ಇವು ಹೊನ್ನೆ; ಮೆಲ್ಲಗೆಯಂತೆ ಅರಳಿದ ಇವು ನಿರ್ಗುಂಡಿ (ಸಿಂಧುವಾರ) ಕುಸುಮಗಳು

ಆಗಳವಂ ಕಂಡು ಕಾಲತ್ರಯಋತುಪಚ್ಛೋಚಿತಂಗಳಪ್ಪ ಫಲಪ್ರಸವಂಗಳೇಕಸಮಯಪ್ರಸವ
ಮಂತಾದುದೆಂದು ವಿಸ್ಮಯಂಬಟ್ಟು ತನ್ನೊಳೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಬಲೆಕ್ಕರಸನವನಂತೆಂದಂ :- ೭೮

ಇದು ಸಮವಸರಣಸಂಸಂ ।
ಗದಿನಲ್ಲದೊಡಮಲಮೋಧಮುನಿಜನಸಾಮ ॥
ಝೈದಿನಕ್ಕುಮಲ್ಲದಂದಾ ।
ಗದು ಸಕಲರ್ತುಪ್ರಭಿನ್ನಗುಣಸಮವಾಯಂ ॥

೭೯

ಎಂಬುದುಂ ವನಮಹತ್ತರನಂತೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದಂ :- ದೇವರ್ ಬೆಸಿದಂದದಿಂದಿಂದು
ಮನೋಹರೋದ್ಯಾನಮನನವದ್ಯಚರಿತ್ರನೊರ್ವ ಮುನಿಮುಖ್ಯಂ ಬಂದು ಪೊಕ್ಕಂ ಆನುಮಾ
ಸಮಯದೊಳ್ ೮೦

ತೈಕಾಲ್ಯಯೋಗಿ ಬಂದುದ ।
ನೀಕುಸುಮಫಳಂಗಳಿಂದಮಸಮಯಕೃತಭೃಂ ॥
ಗೀತೇರಕೇಕಿಕೋಕಿಳ ।
ಕಾಕಳಿಯಿಂದಟೆದು ಬನದೊಳುಸಿದನಾಗಳ್ ॥

೮೧

ಅನಂತರಮೊಂದು ಪಾವನಪ್ರದೇಶದೊಳ್

ಯತಿಪಂ ಪಂಚಾತಿಚಾರಪ್ರಕೃತನಿಯಮದಿಂ ತುಂಗಶಾಖಾಚ್ಚದಚ್ಚ ।
ನ್ನತರುಚ್ಛಾಯಾವನೀಭಾಗದೊಳಳವಡೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರ್ದು ಚೈತ್ಯ ॥

ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಇವು ಲೋಧ್ರ ಪುಷ್ಪಗಳು"-ಹೀಗೆ ತುಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವಂತೆ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆತನು ತೋರಿಸಿದನು. ೭೮. ಆಗ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೂರು
ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ, ಆರು ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಆಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ
ಹೂಗಳನ್ನೂ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಬಿಡುವುದು ಸಸ್ಯಗಳ ಸ್ವಭಾವ; ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ
ಎಲ್ಲ ಹೂಹಣ್ಣುಗಳು ಒಂದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ, ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡುವು ? ಎಂದು
ಸೋಜಿಗಾಗೊಂಡು ಅರಸನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ ಬಳಿಕ
ಆತನಿಗೆ ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು-೭೯. "ಹೀಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸಮವಸರಣ ಬಂದಿರಬೇಕು;
ಇಲ್ಲವೆ ಕೇವಲಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಮುನಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರಬೇಕು. ಇವೆರಡರಿಂದಲ್ಲದೆ
ಬೇರೆ ಏತರಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳ ಹೂಹಣ್ಣುಗಳು ಹೀಗೆ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ
ಸಂಭವಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ." ೮೦. ಆಗ ಉದ್ಯಾನಪಾಲಕನು ಹೀಗೆಂದನು-
"ತಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವಾದ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ನಿಷ್ಕಂಠಕ
ಚರಿತ್ರನಾದ ಯತಿಯೊಬ್ಬನು ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನು. ನಾನು ಕೂಡ ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ-
೮೧. ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಯೋಗಿ ಬಂದುದನ್ನೂ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ
ಈ ಹೂಹಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ದುಂಬಿ, ಗಿಳಿ, ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಮಧುರ ಧ್ವನಿ
ಯಿಂದಲೂ ಅರಿತುಕೊಂಡು ತೋಟದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಒಂದು
ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ-೮೨. ಮುನೀಂದ್ರನು ಐದೂ ಅತಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ
ಎತ್ತರವಾದೊಂದು ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಂತು ಅರಳಿಮರದ

ಕ್ಷಿತಿಜಾತಪ್ರಾಂತದೇಶಸ್ಥಿತಕನಕಮಯಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯಾಷ್ಟಕಾರ್ಹ |
ಪ್ರತಿಬಿಂಬಭ್ರಾಂತಿಯಂ ಮಾಡಿದನವಯವದಿಂದೀಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಲೆನ್ನಾ || ೮೨

ಅತಿಸೌಮ್ಯಾಕೃತಿಯುಮನು |
ಗ್ರತಪಸ್ತೇಜಮುಮನಾದಮೋಳಕೆಯ್ದಂತಾ |
ವ್ರತಿಪತಿ ಶತಿಸೂರ್ಯಸಮಾ |
ಹೃತಿಯಿಂ ನಿಪ್ಪನ್ನನಾದ ತೆಜದಿಂದಿದಂ || ೮೩

ಸಕಲವ್ಯಾಪಿನಿಯಂ ಭ |
ವ್ಯಕಮಲನಿಕರಪ್ರಮೋದದಾಯಿನಿಯಂ ತಿ ||
ಗೃಕರಂ ಪ್ರಭೆಯಂ ತಳೆವಂ |
ತಕಳಂಕಂ ತ್ರೀಧರಾಚ್ಛೆಯಂ ಮುನಿ ತಳೆದಂ || ೮೪

ಮುಕುರದೋಳಾ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಂ |
ನಿಕಾಮಮೆಸೆವಂತೆ ತದ್ವಚೋವಿಸ್ತರದೋಳ್ ||
ಸಕಲಜಗಂ ಸೋಗಯಿಸುಗುಂ |
ತ್ರಿಕಾಲಗೋಚರಮನಂತಪರ್ಯಾಯಯುತಂ || ೮೫

ದಂತರುಚಿನಿಚಯಮುಕ್ತಾ |
ಕ್ರಾಂತಂ ಭಾಸುರಸುರ್ವರ್ಗರಚಿತಂ ತದ್ವಾ ||
ಕ್ಷಂತತಿ ವಿಬುಧಜನಕ್ಕೆ ನಿ |
ರಂತರಕಮನೀಯಮಾಯ್ತು ಕರ್ಣಾಭರಣಂ || ೮೬

ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯ (ಅಶೋಕವೃಕ್ಷ, ಮುಕ್ಕೋಡೆ, ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನ, ಭಕ್ತಿ ಯುಕ್ತರಾದ ಗಣಗಳ ಮಂಡಲಿ, ದುಂದುಭಿನಾದ, ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ, ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ, ಮತ್ತು ೬೪ ಚಾಮರ) ಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಶೋಭಿಸುವ ಅರ್ಹಂತನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು. ೮೩. ಅತ್ಯಂತ ಸೌಮ್ಯವಾದ ರೂಪವನ್ನೂ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ತಪಸ್ಸಿನ ತೇಜವನ್ನೂ ಕೂಡಿಯೆ ತಾಳಿದ ಆ ಮುನೀಶ್ವರನು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ ಈತನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಇದ್ದನು. ೮೪. ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತೆ, ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ 'ತ್ರಿಧರ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಆ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಯತಿಯು ಹೊಂದಿರುವನು. ೮೫. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿ ತೋರುವಂತೆ, ಆತನ ವಚನವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತು ತ್ರಿಕಾಲ ಗೋಚರವಾಗಿಯೂ, ಅನಂತ ವಿವರ ಸಹಿತವಾಗಿಯೂ ತೋರುವುದು. ೮೬. ಶುಭ್ರವಾದ ಹಲ್ಲು ಗಳ ಕಾಂತಿಯೆಂಬ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ಸುಂದರವಾದ "ಸುವರ್ಣ" (೧. ಉತ್ತಮವಾದ ಅಕ್ಷರ ೨. ಚಿಕ್ಕ ಚಿನ್ನ) ಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಆತನ ಮಾತು

ಬಳಸಿ ಭುವನಂಗಳಂ ನಿ ।

ಶ್ಚಳಂಗಳೆನಿಸಿದುವು ಮತ್ತೆ ಗಣನೀಯತೆಯಂ ॥

ತಳೆದಿದುರ್ಮಮಸಂಖ್ಯೇಯಂ ।

ಗಳೆನಿಸಿದುವು ತನ್ನನೀಶನಮಲಗುಣಂಗಳ್ ॥

೮೭

ಏವೇಟ್ಟುದೊ ತತ್ವದರಾ ।

ಜೀವರಜೋವ್ರಾತದಿಂದಳಂಕರಿಸಿ ಶಿರೋ ॥

ಜಾವಳಿಯಂ ನರಸುರಖಚ ।

ರಾವಳಿ ಮಾಣ್ಣತ್ತು ತಳಿವ ಪುಡಿಗತ್ತುರಿಯಂ ॥

೮೮

ಆ ಮುನಿಪನ ಪರಮತಪ ।

ಸ್ನಾಮರ್ಘ್ಯದಿನಾದ ವನದ ಮರಗಳ ಸಿರಿಯು ॥

ದ್ವಾಮತೆಯಂ ಮೊಗಟ್ಟಂದೆನ ।

ಗೇಮಾತೊ ಫಣೇಶವೃತ್ತಿ ಸಮನಿಸವೇಟ್ಟುಂ ॥

೮೯

ಆದೊಡಮೆನ್ನೆನಿಸಿತನಿಜೆನಿಸಿದವೆನೆಂದೆಂದೊಡೆ

ಪಾರದೆ ವಸಂತಮಂ ಕೈ ।

ವಾರದೆ ತೆಂಬೆಲರನಾ ಮುನೀಶನ ಬರವಿಂ ॥

ಪಾರೈಸಿದಂದದಿಂ ಸಹ ।

ಕಾರಂ ತಾಳ್ದಿತ್ತು ಮಳಕಮೆನೆ ಕಳಿಕೆಗಳಂ ॥

೯೦

ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ಜನರಿಗೆ ಸತತ ಸುಂದರ ಕರ್ಣಾಭರಣವಾಯಿತು. ೮೭. ಆ ಮುನೀಂದ್ರನ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಗುಣಗಳು ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅಚಲವಾಗಿದೆ: “ಗಣನೀಯತೆ” (೧. ಗಣ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯತೆ ೨. ಎಣಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟುದು, ಸಂಖ್ಯೆ) ಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ “ಅಸಂಖ್ಯೇಯ” (ಎಣಿಸಲಾಗ ದುವು) ಎನಿಸಿದುವು. ೮೮. ಆತನ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ತಲೆಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ, ಖೇಚರರೂ ಪುಡಿಗತ್ತುರಿಯಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನು ಹೇಳುವುದು ? ೮೯. ಆ ಯತೀಂದ್ರನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಉದ್ಯಾನದ ಮರಗಳಿಗೆ ಒದಗಿದ ಪರಮ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಾನು ಆದಿಶೇಷನೆ ಆಗಬೇಕು. ಆದರೂ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಅದೇನೆಂದರೆ-೯೦. ವಸಂತಮಾಸವನ್ನು ಬಯಸದೆ, ಮಲಯಾನಿಲನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬೇಡದೆ, ಆ ಯತೀಂದ್ರನ ಆಗಮನವಾದೊಡನೆ, ಅದನ್ನೇ ಹಾರೈಸಿತ್ತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮಾವಿನ ಮರವು ರೋಮಾಂಚ ತಾಳಿದ ಹಾಗೆ ಮೈತುಂಬ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನು

ಯತಿಪತಿಸನ್ನಿಧಿಯಂ ಶಾಂ |
ತತೆಯಂ ತಳೆದಂತೆ ಕಾಮಿನೀವಾಮಪದಾ ||
ಹತಿಯಂ ಬಯಸದೆಯುಂ ಪು |
ಪ್ಪಿತಮಾದುದು ಲಲಿತಪಲ್ಲವಂ ಕಂಕೆಲ್ಲಂ || ೯೧

ನಿರುತಮಣುವ್ರತವಂ ಮುನಿ |
ವರನೊಳ್ ಕೈಕೊಂಡ ತೆಜದೆ ಮಧುಸೇಕಮನಾ ||
ದರಿಸದೆ ವಕುಳಂ ಮುಕುಳಮು |
ನರಲಂ ಧರಿಸಿದುದು ಕೊಂಬುಕೊಂಬಿನೊಳ್ಳೆಲ್ಲಂ || ೯೨

ತಿಲಕಂ ಕಾಣಲೊಡಂ ಭೂ |
ತಿಲಕನನೊಲವಿಂದಮಲದುರ್ಗದಂತುಟೆ ವಸುಧಾ ||
ತಲದೊಳ್ ಸ್ವಪಕ್ಷದರ್ಶನ |
ವಿಲಾಸಮೊದವಿಸದೆ ಮುದಮನಾಗಂ ಮನದೊಳ್ || ೯೩

ಅವಿವೇಕಂ ತದ್ಧರ್ಮ |
ಶ್ರವಣದಿನೋಸರಿಸಿದಂತಿರಾಶ್ರಯಮಣಮಾ ||
ಗವೆ ಚಂಪಕಧಾತ್ರೀರುಹ |
ನಿವಹಂಗಳ್ ಮುಖರಮಲಿನಮಧುಪವ್ರಜದಾ || ೯೪

ಜಯಜಯರುತಿಯಂ ಖಗಸಂ |
ಚಯರುತಿಯಿಂದೈದೆ ಮಾಪ್ಪ ವನಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂ ||
ತೆಯ ಕಾಂತಧವಳದಂತಾ |
ಳಿಯಪೊಲ್ ಸೊಗಯಿಸಿತು ಕುಂದಕುಟ್ಟಲನಿಕರಂ || ೯೫

ಧರಿಸಿತು. ೯೧. ಮುನೀಂದ್ರನ ಸಾಮೀಪ್ಯದಿಂದ ಶಾಂತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತೊ
ಎನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಕಾಮಿನಿಯರ ಎಡಗಾಲ ಒದೆತವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆಯೆ
ಕೋಮಲವಾದ ಚಿಗುರುಗಳುಳ್ಳ ಅಶೋಕವು ಹೂಬಿಟ್ಟಿತು. ೯೨. ಮುನೀಂದ್ರನ
ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಣುವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿತೋ ಎನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮದ್ಯಸಿಂಚನಕ್ಕೆ
ಹಾತೊರೆಯದೆ ಬಕುಳ ವೃಕ್ಷವು ಕೊಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನೂ ಹೂಗಳನ್ನೂ
ತಾಳಿತು. ೯೩. ತಿಲಕವೃಕ್ಷವು ಈ ಭೂಮಿಗೆ ತಿಲಕ (ಶ್ರೇಷ್ಠ) ನಾದ
ಈ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅರಳಿರಬೇಕು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ತಮ್ಮವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ೯೪.
ಆ ಮುನಿಯ ಬಾಯಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವಿವೇಕವೆಲ್ಲ ಹೊರಟು
ಹೋಯಿತೆಂದು ತೋರುವಂತೆ ಸಂಪಗೆ ಮರಗಳಿಂದ ಕಪ್ಪು ಮುಖದ ದುಂಬಿ
ಗಳೆಲ್ಲ ದೂರವಾದುವು. (ಸಂಪಗೆ ಮರಗಳು ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೂ ಆಶ್ರಯ
ಕೊಡಲಿಲ್ಲ) ೯೫. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ವನಿಯ ಮೂಲಕ ಆ ಮುನಿಗೆ ಜಯಜಯಕಾರ
ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯಾನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸುಂದರವಾದ ಧವಳ ದಂತಗಳಂತೆ ಮೊಲ್ಲೆಯ

ಶುಚಿಸಂಗದಿಂದರಲ್ಪದಿ |
ದುಚಿತಮೆನಗೆ ನೋಟಿಡೀ ಮುನೀಂದ್ರನುಮಾದಂ ||
ಶುಚಿಯೆಂದರಲ್ಪದೊಲವಿಂ |
ವಿಚಕಿಲನಿಚಯಂ ನವೀನಗಂಧೋಪಚಯಂ ||

೯೬

ಆಡುವ ಸೋಗಿನವಿಲ್ಲಳ |
ಗಾಡಿಯನೊಲವಿದೆ ಪಲವು ಕಣ್ಣುಗಳೆನೇಂ ||
ನೋಡಿದಮದೆಂಬ ಸಂದೆಗ |
ದಾಡುಂಬೊಲನಾಯ್ತು ಪಲವುಮಲರಿಂ ಕುಟಪಂ ||

೯೭

ಮುನಿ ಮೊಕ್ಕನೆಂಬ ಭಯದಿಂ |
ಬನದೊಳಗೆ ಬಿಸುಟ್ಟು ಪೋದ ವಿಷಮಾಸ್ತ್ರನ ನ ||
ಚ್ಚಿನ ಬಾಣಾವಳಿಯೆನಿಸಿದು |
ವನೂನಕುಸುಮಾವರ್ಣಿಬಾಣಾವಳಿಗಳ್ ||

೯೮

ಧರಣೀವಲ್ಲಭ ತನ್ನುನಿ |
ನಿರೀಕ್ಷಣಕ್ಷಣದೊಳಲರ್ಧು ಕಡವಿನ ಮರಗಳ್ ||
ಪರಿಗತರೋಮಾಂಚತೆಯಿಂ |
ದೊರೆಮಾಡಿದುದೆನ್ನ ತನುವುಮಂ ನೆಜ್ಜಿ ತನ್ನೊಳ್ ||

೯೯

ಎಂದುಂ ತಪಃಪ್ರಭಾವದೊ |
ಳೊಂದಿಯೆ ಕುಸುಮಿಸುವುವಂತದಂ ಮಾಣ್ಣಲರಂ ||
ಸೆಂದುರಮಂ ಲೋಧ್ರಮುಮಿರ |
ದಿಂದು ತಪಸ್ವಿಪ್ರಭಾವದಾಂತುಮ ಚಿತ್ತಂ ||

೧೦೦

ಮೊಗ್ಗುಗಳ ಸಮುದಾಯವು ಶೋಭಿಸಿತು. ೯೬. “ಪರಿಶುದ್ಧರಾದವರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಅರಳುವುದು ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯ; ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರ ಈ ಮುನಿ ಅತ್ಯಂತ ಶುದ್ಧನಾದವನು” ಹೀಗೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊಸ ಪರಿಮಳದೊಂದಿಗೆ ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ ಅರಳಿತು. ೯೭. ಕುಣಿದಾಡುವ ಗಂಡು ನವಿಲುಗಳ ಚೆಲುವನ್ನು ಹಲವು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದೊ ಏನೊ ಎಂಬ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಕೊಡಸಿಗೆ ಹಲವಾರು ಹೂಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸಿತು. ೯೮. ಇಲ್ಲಿ ಮುನಿ ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುವಾಗ ಮನ್ಮಥನು ಬಿಸಾಕಿ ಹೋದ ಆತನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಹೂಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ನೀಲಿ ಗೋರಚೆಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ೯೯. ಆ ಮುನಿಯು ದರ್ಶನದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ಅರಳಿದ ಕದಂಬವೃಕ್ಷ ಮೈತುಂಬ ರೋಮಾಂಚವನ್ನೊದಗಿಸಿ ನನ್ನನ್ನೂ ತಮಗೆ ಸದೃಶವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದುವು. ೧೦೦. ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮರ ಹೂಬಿಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರೆ ಈಗ ಲೋಧ್ರ ವೃಕ್ಷವು ಹೂವಿಲ್ಲದೆ ತಪಸ್ವಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಿಂಧೂರ (ಕುಂಕುಮ) ವನ್ನು ತಾಳಿತು.

ಅಲರ್ಗಳ ಕೀಟಿಸಳ್ ಕಟಲದಂತು ಲತಾಳಯ ತಳ್ಳು ಬಿರ್ಚದಂ |
 ತಲೆಯ ತೊಡಂಬಿಗಳ್ ಪಟಿಯದಂತು ಸರೋರುಹಿಣೀವನಂಗಳೊಳ್ ||
 ವಲಿ ತಲೆದೋಲ್ಪದಂತು ನಲಿದಾಡುವ ಸೋಗೆಯ ಸೋಗೆ ಸೂಸದಂ |
 ತಲರೊಲವುಣ್ಣೆ ತೀಡಿದುದು ತಣ್ಣನೆ ಪಣ್ಣನೆ ತದ್ವನಾಂತದೊಳ್ || ೧೦೧

ಬನದೊಳಗುಬ್ಬರಂ ಪರಿವ ಶಾಂತರಸಾಮೃತದಿಂದಮೆಯ್ನೆ ತ |
 ಣ್ಣನೆ ತಣಿದಂತೆ ಚುಂಬಿಸವೆ ಪೂಗುಡಿಯಂ ಮುಜಿದುಂ ಮದಾಳಿಗಳ್ ||
 ಕನಗೊನರಂ ಕರ್ದುಂಕವೆ ವಿನೋದದೊಳಂ ಕಳಕೋಕಿಳಂಗಳೊಂ |
 ದಿನಿತುಮನಪ್ಪೊಡಂ ಗಿಳಿಗಳುಣ್ಣವೆ ಪಣ್ಣನದೆಲ್ಲಿ ನೋಟಿಸ್ಪೊಡಂ || ೧೦೨

ಮತ್ತಂ

ಆತ್ಮವಿರಾಗವರ್ತನೆ ದೃಢೀಕೃತಮೂಲಗುಣಂ ನಿರೀಹತಾ |
 ವೃತ್ತಿಯಸಂಗಭಾವಭಜನಂ ಸುಮನಃಪ್ರತಿಪತ್ತಿ ಮಾನಸಂ ||
 ಪತ್ತಿ ಕರಂ ವಿರಾಜಿಸೆ ವನಸ್ಥಿತಶಾಖಿನಿಕಾಯಮಾವಗಂ |
 ಪೆತ್ತುದು ಚೆಲ್ಲನಾ ಮುನಿಪನೊಳ್ ತಳಿದಂತೆ ತಪೋನಿಯೋಗಮಂ || ೧೦೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ನಿರ್ಭರಭಕ್ತಿರಸರಸಿಕವನದೇವತಾಪ್ರೇರಣಾದಿಂ

ಇದು ವಿಚಿತ್ರ. ೧೦೧. ಹೂಗಳ ಕೆಳಗಿನ ದಳಗಳು ಕೂಡ ಅಲುಗಿ ಉದಿರದಂತೆ, ಬಳ್ಳಿಗಳ ಅಪ್ಪುಗೆ ಸಡಿಲದಂತೆ, ಎಲೆಯ ಗೊಂಚಲು ಹರಿಯದಂತೆ, ಕಮಲ ಸರೋವರ ದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಅಲೆಯೂ ಏಳದಂತೆ, ಕುಣಿದಾಡುವ ನವಿಲುಗಳ ಸೋಗೆ ಕೆದರದಂತೆ, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮೆಲ್ಲಗೆ, ತಣ್ಣಗೆ, ಹಿತವಾದ ಗಾಳಿ ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬೀಸಿತು.* ಮತ್ತು-೧೦೩. ಅಲ್ಲಿಯ ಮರಗಳ ಸಮೂಹವು ಆ ಮುನೀಂದ್ರನಿಂದ ತಪೋದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿತೋ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ “ಆತ್ಮವಿರಾಗವರ್ತನೆ” (೧. ವೈರಾಗ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ನಡವಳಿಕೆ. ೨. ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವಿಕೆ) ಯಿಂದಲೂ, “ದೃಢೀಕೃತ ಮೂಲಗುಣ” (೧. ಸಾಧುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಚಲವಾದ ೨೮ ಮೂಲಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಿಕೆ. ೨. ಬೇರು ಹಾಗು ಕಾಂಡಗಳು ಭದ್ರವಾಗಿರುವಿಕೆ) ದಿಂದಲೂ, “ನಿರೀಹತಾವೃತ್ತಿ” (೧. ಯಾವ ಆಸೆಯೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ. ೨. ನಿಶ್ಚಲತೆ) ಯಿಂದಲೂ, “ಸುಮನಃಪ್ರವೃತ್ತಿ” (೧. ಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿರ್ದಿರುವಿಕೆ; ೨. ಹೂ ಬಿಡುವ ಸ್ವಭಾವ) ಯಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷವಾದ “ಮಾನಸಂಪತ್ತಿ” (೧. ಗೌರವ ಸಂಪನ್ನತೆ ೨. ವಿಸ್ತೀರ್ಣತೆ) ಯಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿದುವು. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿರಸ ಪರವಶರಾದ * ೧೦೨ನೇ ಪದ್ಯದ ಅನುವಾದ ಮೂಲದಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ.

ಬಳಸಿ ಮುನಿಗರ್ಘ್ಯಮಂ ಮರ ।
 ಗಳೆ ಕುಡುವಂತೆಸವ ತಳರ ಮುಟಿಯಂ ಪೊಸವೂ ॥
 ಗಳ ತಂದಲನೊಪ್ಪುವ ಪ ।
 ಇಂಗಳ ಸರಿಯಂ ಸುರಿಯುತಿರ್ದುರ್ವಿರ್ದಿರ್ದೆಡೆಯೊಳ್ ॥

೧೦೪

ಆನವಜಿರೊಳಾಯ್ತು ತಂದ ನ ।
 ವೀನಫಲಪ್ರಸವಮಿವು ದಲೆಂದಜಿಸಿದನು ॥
 ದ್ಯಾನಮಹತ್ತರನರಸಂ ।
 ಗಾನತಘವನನ ಸಮಾಗಮಪ್ರಸ್ತುತಮಂ ॥

೧೦೫

ಅದಂ ಕೇಳ್ತು ಹರ್ಷರಸವಿಸರ ಮಕರಂದಸಂದೋಹಭರಿತಹೃದಯಾರವಿಂದನುಂ, ಹುಳಕನಿಕರಳ
 ಕಾವಳೀಕಳತನಿಜಶರೀರೋದಾರಪಾರಿಜಾತನುಂ, ಪ್ರಮೋದಬಾಷ್ಪಜಲಲುಳಿತನಯನ ಪಾಠೀನನುಮಾಗಿ
 ೧೦೬

ನಾಮಜಿಸಿ ಪೋಗಿ ಪೂಜಿಸು ।
 ವಾ ಮುನಿಪತಿ ತಾನೆ ದಯೆಯನೇಟ್ಟಂದಂ ಮ ॥
 ತ್ರೇಮಾತೋ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದ ।
 ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮನೊನಮನುಪಮಾನಮದಲ್ಲೇ ॥

೧೦೭

ಎಂದು ಮಣಿಮಯನಿಜೋಪವಿಷ್ಟವಿಷ್ಟರಾಗ್ರದಿಂದೆ

ಇಳಿದಾದೆಸೆಗೇಟಡಿಯಂ ।
 ಗಟಗಟನವನಿಪತಿ ಮುಗಿದ ಕೈಯಂ ನೊಸಲಿಂ ॥
 ದಿಟವದನಡಿಗಿಟಗಿದನೋ ।
 ಕುಟಿಯಾಡೆ ಪೊದಟ್ಟ ರಾಗರಸದಿಂ ಚಿತ್ತಂ ॥

೧೦೮

ವನದೇವತೆಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ- ೧೦೪. ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮರಗಳು
 ಮುನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಚಿಗುರುಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೂ ಹೊಸಹೂಗಳ
 ಸೋನೆಯನ್ನೂ, ಹಣ್ಣುಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನೂ ನಿಂತುನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು.
 ೧೦೫. ಹಾಗೆ ಸುರಿದುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಆರಿಸಿ ತಂದ ಹೊಸ ಹೂ-ಹಣ್ಣುಗಳು
 ಇವು” ಎಂದು ಉದ್ಯಾನಪಾಲಕನು ಲೋಕಪೂಜ್ಯನಾದ ಮುನಿಯ ಆಗಮನ
 ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ೧೦೬. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ
 ಸಂತೋಷದಿಂದ ಎದೆ ತುಂಬಿ, ಮೊಗ್ಗುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪಾರಿಜಾತದಂತೆ
 ಮೈತುಂಬ ರೋಮಾಂಚ ಹೊಂದಿ, ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳು
 ಮೀನುಗಳಂತೆ ತೇಲಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ (ಆ ರಾಜನು ಹೀಗೆಂದನು) -೧೦೭.
 “ನಾವೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಯತೀಂದ್ರನು ತಾನೆ ಕರುಣೆ
 ಯಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವನು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
 ಎಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾದುದು ! ಅದು ಅಸದೃಶವಾದುದಲ್ಲವೆ ?” ಹೀಗೆಂದು ರತ್ನಮಯ
 ವಾದ ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಿಂದ- ೧೦೮. ಇಳಿದು ಹಣೆಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ
 ಕೊಂಡು ಆ (ಮುನಿಯಿರುವ) ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಏಳು ಹೆಜ್ಜೆ ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ನಡೆದು,

ಆಗ್

ಧಾತ್ರೀಶಾಚ್ಛಯಿಸುಗೃಹದ್ವಯಮೋಽಲೋಕ್ ಪಾಪಪ್ರತೀಪದ್ವಿವೈ |
ಕತ್ಯಾಸಪ್ರದಮಣ್ಯಕೇಸರಿರವಂ ಭವ್ಯಾವಳೀಸೌಖ್ಯಸ ||
ಸೃತ್ಯಾಕಾಮೃತವರ್ಷಧರ್ಮಘನಘೋಷಂ ಬಂಧುರಂ ವಂದನಾ |
ಯಾತ್ರೋತ್ಸಾಹನಿವೇದಕಂ ಕನಕಕೋಣಾಘಾತಭೇರೀರವಂ || ೧೦೯

ಅನಂತರಂ

ಬಳಿದ ಮುನಿನಾಥವಾರ್ತಾ |
ವಿಳಸತ್ಕಲ್ಪತಃ ಫಲಿತವಾದತ್ಸನೇ ಭೂ ||
ತಳಪಾಲಂ ವನಪಾಲಂ |
ಗಳತೇಗೆ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ ಪಾರಿತೋಷಕಮಿತ್ತಂ || ೧೧೦

ಅಂತನೇಕಾಳಂಕಾರವಸನವಮವಿಸ್ತರದಿಂ ಸಂತಸಂಬಡಿಸಿ ಭೇರೀರವಾಕರ್ಣನನಿಮೀಳಿತನಾನಾ
ರ್ಚನಾವ್ಯಕ್ತಪ್ರಪರಿವಾರಪರಿವೃತಾನೇಕರಾಜಲೋಕಸಂಕೀರ್ಣಮಪ್ಪ ರಾಜಮಂದಿರದ್ವಾರದೊಳ ಪಣ್ಣಿ
ಬಂದಿದರ್ ಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಂಧಸಿಂಧುರಸ್ಯಂಧಾರೂಢನಾಗಿ ಪುರಮಂ ಮೋಽಮಟ್ಟು ೧೧೧

ಸಸುತಂ ಸಸ್ತಿನಿಕರಂ |
ಸಸುಹೃತ್ತಕ್ರಂ ಸಪೌರಲೋಕಂ ಸಬಲ ||
ಪ್ರಸರಂ ಸಮಂತ್ರಿವಿಸರಂ |
ವಸುಧಾಪತಿ ನಡೆದನಧಿಕವಿಭವಸಮೇತಂ || ೧೧೨

ಕೈಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಭಕ್ತಿರಸದಿಂದ ಆತನ
ಮನಸ್ಸು ಓಕುಳಿಯಾಡಿತು. ಆಗ ೧೦೯. ಪಾಪವೆಂಬ ಆನೆಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸುವ
ಮಣ್ಯಸಿಂಹದ ಗರ್ಜನೆಯಂತೆ, ಭಕ್ತರೆಂಬ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಧರ್ಮಾಮೃತದ
ಮಳೆಯಂತೆ ಭೋರಂದು ದ್ವನಿಮಾಡುತ್ತ, ಚಿನ್ನದ ಕುಡುಗಳಿಂದ ಬಾರಿಸಿ ನುಡಿಸಿದ
ಭೇರೀನಾದವು, ಅರಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮುನಿಗಳ ವಂದನಾಯಾತ್ರೆಗೆ
ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಾರಿತು. ಆ ಬಳಿಕ- ೧೧೦. ಮುನೀಂದ್ರನ ವಾರ್ತೆ
ಯೆಂಬ ಸುಂದರವಾದ ಕಲ್ಪಲತೆಯ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿಂತೆಂಬಂತೆ ಅರಸನು ವನಪಾಲಕನಿಗೆ
ಅಳತೆಮೀರುವಂತೆ ಬಹುವಾನವಿತ್ತನು. ೧೧೧. ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ
ಆಭರಣ, ವಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಆತನನ್ನು ಸಂತೋಷ
ಗೊಳಿಸಿದನು. ಭೇರಿಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಪೂಜಾವ್ರತ್ಯ
ಸಮೇತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾದ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಬಂದ ಅನೇಕ ರಾಜಕುಲದವರು
ಅರಮನೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಅರಸನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪಟ್ಟದಾನೆಯ
ಮೇಲೆ ವಿರ ಕುಳಿತು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟನು. ೧೧೨. ಮಕ್ಕಳು, ಹೆಂಡಿರು,
ಮಿತ್ರರು, ಪೌರಜನರು, ಸೈನ್ಯದಳಗಳು, ಮಂತ್ರಿಗಳು - ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೊಡಗೊಂಡು

ಆ ಪ್ರಯಾಣದೋಳ್

ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ಲಳಿಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚುಗಳಿಂ ಸುರಕಾರ್ಮುಕಂಗಳಿಂ |
ಪೂರಿಸಿದಂದದಿಂದವನಿಮಂಡಲಮಷ್ಟದಿಶೋರುಮಂಡಳಂ ||
ನೀರದಮಾರ್ಗಮಂಡಲಮದೇನೆಸೆದತ್ತೊ ಮದದ್ವಿಪಾವೃತಂ |
ವೀರಭಟಾಸ್ತರುಕೃರಿವೃತಂ ಮಣಿಭೂಷಣಕಾಂತಿಸಂವೃತಂ

೧೧೩

ಅಂತು ನಡೆದು

ನುತಕಮಳಾಕರಮಂ ಪರಿ |
ವೃತಪುನ್ನಾಗಮನುದಾತ್ತ ಚಂದನತಿಲಕಾ ||
ಸ್ಥಿತಮಂ ವಿರಾಜಿತಮನಾ |
ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಸಾತ೯ಂದನಾತ್ಮಸಮಮಂ ವನಮಂ ||

೧೧೪

ಆಗಲಾ ಮುನೀಂದ್ರಪ್ರಭಾವದೂತಾಹೂತವಸಂತವಲ್ಲಭನವೀನಸಂಯೋಗದಿಂ ಪರಿಶ್ರಾಂತೆಯಾ
ದುದ್ಧಾನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನಟಸುಯ್ಯದೆನಿಸಿ ಪಸರಿಸುವ ತಣ್ಣಾಳಿಯುಂ, ತಣ್ಣಾಳಿಯಲೆಪದಿಂದೊಲೆದು
ಪುಣ್ಯಪುಣ್ಯಾರ್ಥಿಭವ್ಯಸಾರ್ಥಮನಿತ್ತಲೆಲ್ಲಪುರಂದರು ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂ ಕರೆವಂತೆ ಕರಮೆ ಸೊಗಯಿಸುವ
ತಳಿಗೊಂಬುಗಳುಂ, ತಳಿಗೊಂಬುಗಳೊಳಿರ್ದು ಮುನ್ನಿನಂದದಿಂದಿಂದು ಪೊಕ್ಕೆಡೆ ಪೊಲ್ಲದಕ್ಕುಮೆಂದು

ಅರಸನು ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆದನು. ಆ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ- ೧೧೩. ಮದಗಜ
ಗಳಿಂದಲೂ ವೀರಯೋಧರ ಆಯುಧಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದಲೂ, ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ಕಾಂತಿ
ಯಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗು ಆಕಾಶ ಮಂಡಲವು ಆವೃತವಾಗಿ ಮಳೆಗಾಲವು
ಮೋಡಗಳಿಂದಲೂ, ಹೊಳೆಯುವ ಮಿಂಚುಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ
ತುಂಬಿಕೊಂಡಂತೆ ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು ಹಾಗೆ ನಡೆದು -
೧೧೪. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ “ಕಮಳಾಕರವೂ” (೧. ಕಮಲ ಸರೋವರದಿಂದ ಕೂಡಿದುದು,
೨. ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನೆಲೆವೀಡಾದವನು) “ಪರಿವೃತ ಪುನ್ನಾಗವೂ” (೧. ನಾಗಕೇಸರ
ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟುದು. ೨. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರುಷರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವವನು)
“ಉದಾತ್ತ ಚಂದನ ತಿಲಕಾನ್ವಿತ”ವೂ (೧. ಉತ್ತಮವಾದ ಗಂಧದ ಮರ ಹಾಗು
ತಿಲಕವೃಕ್ಷ ಸಹಿತವಾದುದು ೨. ಉತ್ತಮವಾದ ಶ್ರೀಗಂಧದಿಂದ ಹಣೆ ಬೊಟ್ಟು
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವನು) “ವಿರಾಜಿತ”ವೂ (೧. ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨.
ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವವನು) ಆಗಿ ತನಗೆ ಸಮನಾಗಿರುವ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ
ಅರಸನು ಬಂದನು. ೧೧೫. ಆಗ ಆ ಮುನೀಶ್ವರನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕರೆತರಲಾದ
ವಸಂತನೆಂಬ ತನ್ನ ನಲ್ಲನ ಸಮಾಗಮದಿಂದ ತಣೆದು ದಣೆದು ಉದ್ಯಾನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ಸುಗಂಧಮಯವಾದ ಉಚ್ಚಾಸವೂ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ತಂಪಾದ ಗಾಳಿ ಪಸರಿಸಿತ್ತು;
ತಂಗಾಳಿಯ ಚಲನೆಯಿಂದ ಒಲೆದು, ಪುಣ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು “ಇತ್ತ ಬನ್ನಿ,
ಇತ್ತ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ಕೈ ಬೀಸಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಳಿರು ತುಂಬಿದ ಕೊಂಬೆಗಳು
ಶೋಭಿಸಿದವು; ತಳಿರ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು “ಮೊದಲಿನಂತೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ

ಕಂದರ್ಪನಂ ಪುಗಲ್ ಪುಗಲೆಂಬಂದದಿಂ ಸರಂಗಿಯ್ವ ಗಂಡುಗೋಗಿಲೆಯ ದನಿಗಳುಂ, ಗಂಡುಗೋಗಿಲೆಯ ದನಿಯ ವಾದ್ಯನಿನದಮಪ್ಪಿನಮಾಗಳೆ ಬಂದ ಮುನಿವೃಂದಾರಕನ ಬರವಿನೋಸಗಿಯೋಳ್ ಮಂಗಳಂಬಾಡುವಂತಿನಿಯ ದನಿಯಂ ನೆರೆದು ಮೊರೆವ ಪೇಣ್ಣಂಬಿಗಳುಂ, ಅಸದಳಂ ಶೋಗಯಿಸುವ ಬನದ ಬಾಗಿಲೋಳ್ ಸೇನಾಪತಿ ಪ್ರಮುಖಚಿತ್ತರಂಗಪ್ರತನಾಪ್ರತಾನಮನಿಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲ್ಲೆಂದು ಬೆಸಸಿ ವಿಗತಧವಲಚ್ಚಿತ್ತಾಕಾಮರಾದಿರಾಜಚಿಹ್ನಸಮಾಜನುಂ, ಕತಿಪಯಭವ್ಯಪಾರ್ಥಿವಪ್ರಧಾನಪರಿವಾರನುಂ, ಸಜ್ಜನಸಜ್ಜೀಕೃತಾನೇಕಪೂಜಾಪರಿಕರನುಂ ವನಮಹತ್ತರಪುರಸ್ಕರನುಮಾಗಿ ೧೧೫

ಪುರುಷೂತಂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ನಂದನವನಕ್ಕೆ ಮಹೋತ್ಸಾಹದಿಂ ಚೈತ್ರದೊಳ್ ಚೈ |

ತುರಥೋದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವಿತ್ತಾಧಿಪನತುಳವಿಳಾಸಾನ್ವಿತಂ ಬರ್ಪವೋಲ್ ತ |

ದ್ವರಣೀಚಕ್ರೇಶನಂತಾ ಬನಕ್ಕೆ ಸವಿಭವಂ ಬಂದು ಯೋಗೀಂದ್ರಪೂಜಾ |

ತುರಚಿತ್ತಂ ಪೂಕ್ಕನುದ್ಯುತಪುಳಕತನುಲತಂ ಕಾವ್ಯನೌಕರ್ಣಧಾರಂ ||

೧೧೬

ಗದ್ಯಂ

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾಧಕುಲಕುಬ್ಜತಮುದ್ಯುತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಸರಿನ್ನಾಥ

ಪ್ರತೀಕೀರ್ತಿ ತ್ವವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದಪದ್ಮನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಮರಾಣದೊಳ್

ಪದ್ಮನಾಭಮುನಿವಂದನಾಯಾತ್ಮೋತ್ಸವಂ

ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ.

ಹೊಕ್ಕರೆ ನಿನಗೆ ಕೇಡಾಗದಿರದು, ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಡ, ಬರಬೇಡ” ಎಂದು ಕಾಮನಿಗೆ ಎಚ್ಚರ ನೀಡುವಂತೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದುವು; ಗಂಡು ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಧ್ವನಿಯ ವಾದ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೆ ಆಗಲೆ ಬಂದಿರುವ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನ ಆಗಮನೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಮಂಗಳವನ್ನು ಹಾಡುವಂತೆ ಮಂಜುಳವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ದುಂಬಿಗಳು ಮೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯಾನದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು, ಅರಸನು ಸೇನಾಪತಿ ಸಹಿತವಾದ ತನ್ನ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲ್ಲಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯ ಮೊದಲಾದ ತನ್ನ ರಾಜಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿರಿಸಿ, ಕೆಲವೇ ಜನ ಭಕ್ತರಾದ ಅರಸುಗಳು ಹಾಗು ಪ್ರಧಾನ ಪರಿವಾರದವರನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಸಜ್ಜನರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ತಂದ ಅನೇಕ ಪೂಜಾಸಾಮಗ್ರಿಸಹಿತನಾಗಿ ವನಪಾಲಕನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು- ೧೧೭. ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ನಂದನವನಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ, ಕುಬೇರನು ತನ್ನ ಚಿತ್ತರಥವೆಂಬ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಬರುವಂತೆ, ಆ ಭೂಪತಿಯು ವೈಭವದೊಡನೆ ಆ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆ ಮಹಾಯೋಗಿಯ ಪೂಜಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಆತುರನಾಗಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪುಲಕಿತನಾಗಿ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು.

ಎರಡನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿಯಿತು.

ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಪತಿನಿರ್ಮಲಭಕ್ತಿ ।

ವ್ಯಾಪಿತಮನನೆಯ್ಯವಂದನಾ ಮುನಿಮುಖ್ಯ ॥

ಶ್ರೀಪಾದೋಪಾಂತಮನವ ।

ನೀಪಾಲಂ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ॥

೧

ವಿಸ್ತೀರ್ಣಮೆನಿಪ ನೀಲ ।

ಪ್ರಸ್ತರದೊಳ್ ಮುನಿಪನಿರ್ದನಪಗತಜೀಮೂ ॥

ತಸ್ತೋಮಮಾಗಿ ವಿಮಳನ ।

ಭಸ್ತಳದೊಳ್ ತೊಳಪ ಚಂದ್ರನಂದದಿನಾಗಳ್ ॥

೨

ಅಂತಿರ್ದನಂ ತ್ರಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್ದು ವಿವಿಧಪೂಜಾಪುರಸ್ಕರಂ ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂ ವಂದಿಸಿ
ತದಾಶೀರ್ವಚನಾಮೃತಭರಿತಕರ್ಣಕುಹರನುಂ ಪಾದಪ್ರದೇಶನಿಷ್ಕಣ್ಣನುಮಾಗಿ,

ಪಿರಿದುಂ ಜಿನೇಂದ್ರದಿವಿಜೇಂ ।

ಧ್ರುವರಿದೆಸೆವ ಸಮವಸರಣಸ್ಥಳಿಯೊಳ್ ॥

ಸರಿಯಾದುದಾಪ್ರದೇಶಂ ।

ಪರಮಮುನೀಶಶಕ್ತೀಶರಿಂ ತತ್ಕ್ಷಣದೊಳ್ ॥

೩

ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ಜೈನಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳ ವೈಭವಶಾಲಿ
ಯಾದ ಆ ಅರಸನು ಭಕ್ತರಸಭರಿತನಾಗಿ ಮುನೀಂದ್ರನ ಪಾದಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದನು.
೨. ಮೋಡಗಳೆಲ್ಲ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರುವ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತೊಳಗುವ
ಚಂದ್ರನಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕರಿಯ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಆ ಮುನೀಂದ್ರನು ಇದ್ದನು.
ಹಾಗಿರುವ ಮುನಿಗೆ ಮೂರುಸಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿ ವಿವಿಧವಾದ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ
ಪರಮಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಆತನ ಆಶೀರ್ವಾದ ವಚನವೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು
ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಆತನ ಪಾದಗಳ ಬಳಿ ಕುಳಿತನು. ೩. ಆ ಮುನೀಂದ್ರನೂ
ಈ ರಾಜನೂ ಕೂಡಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಪ್ರದೇಶವು ಜಿನೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ದೇವೇಂದ್ರರು ಕೂಡಿ

ಕ್ಷಿತಿಪತಿಯ ಕರಸರೋಜ |

ದ್ವಿತಯಮನಡಿಗಡಿಗೆ ಮುಕುಲತೆಯನ್ನೆದಿಸಿ ತ ||

ದ್ವಿಪತಿ ನಿಜಕುಲಯಬಂ |

ಧುತೆಯಂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದನಾ ಸಭಾಭ್ಯಂತರದೊಳ್ ||

೪

ಆಗಳ್ ಮುನಿನಾಯಕನಂ |

ಭೂಗಧಿಪತಿ ಭವ್ಯತುಮುಲಜಯಜಯನಿನದಾ ||

ವೇಗಂ ಮಾಣ್ಡನಿಸುಂ ತೆಜ |

ಪಾಗಿರೆ ಬೆಸಗೊಂಡು ಜೀವತತ್ತ್ವಸ್ಥಿತಿಯಂ ||

೫

ಅಪಗತಸಂಶಯನಾಗಿ ಮತ್ತಮಂತೆಂದಂ :-

ವಿಗತಾಲೋಕಂ ಶಿವಪದ |

ವಿಗತಮೆನಿಸಿದ ಜನಕ್ಕೆ ಕೃತಸನ್ಮಾರ್ಗಾ ||

ನುಗತೋಪದೇಶದಿಂದೀ |

ಜಗದೊಳ್ ನೀನಾದೆ ನಾಥ ಕಣ್ಣಂ ಗತಿಯುಂ ||

೬

ದೇವ ನಿರವಧಿಗುಣಾತಿತ |

ಯಾವಧಿಲೋಚನನ ನಿನ್ನ ಕಾಣ್ಕೆಗೆ ಮೊಜಗಾ |

ದಾವಸ್ತು ಭುವನದೊಳ್ ಪರಿ |

ಭಾವಿಸೆ ವಂಧ್ಯಾಸ್ತನಂಧಯೋಪಮಮಲ್ಲೇ ||

೭

ಕುಳಿತ ಸಮವಸರಣದ ಹಾಗೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ೪. ಆ ಭೂಪತಿಯ ಹಸ್ತಕಮಲಗಳೆರಡನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೊಗ್ಗುಗಳಾಗುವಂತೆ (ಜೋಡಿಸುವಂತೆ) ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಆ ಯತೀಂದ್ರನು ತಾನು “ಕುಲಯ ಬಂಧು” (೧. ನೈದಿಲೆಗಳ ಬಂಧುವಾದ ಚಂದ್ರ. ೨. ಭೂಮಂಡಲದ ಬಂಧು) ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ೫. ಭಕ್ತಜನರ ಜಯ ಜಯಕಾರದ ಉಬ್ಬರವಿಳಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಅರಸನು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಂಡು ಮುನಿಗಳಿಗೆ “ಜೀವತತ್ತ್ವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ” ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡು- ಸಂದೇಹಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವಾಗಲಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು- ೬. “ಕಣ್ಣು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಶುಭವಾದ (ಮೋಕ್ಷ) ಪದವಿಗೆ ದೂರವಾಗಿದ್ದ ಜನಕ್ಕೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದ ಉಪದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ನೀನೇ ಅವರಿಗೆ ಕಣ್ಣಾದೆ. ಗತಿಯೂ ಅದೆ. ೭. ದೇವ, ಅಪಾರವಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ನಿಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಲಾರದಂತಹ ವಸ್ತು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿದೆಯೆಂದರೆ ಅದು

ಅದು ಕಾರಣದಿಂದ,

ಮನದೊಳಿನಗೀಶ ಮತ್ಸ್ಯ |
 ಕೃನಜನ್ಮಾವಳಿಯನೆಯ್ತೆ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕರಂ ||
 ಜನಿಯಿಸಿದಪುದನುಸಿರ್ವುದು |
 ವಿನೇಯಕುಮುದಪ್ರಮೋದಕರತುಹಿನಕರಾ ||

೮

ಎನೆ ಜನ್ಮಪರಂಪರೆಯುಂ |
 ಮುನಿಪತಿ ಪೇಟಲ್ಪೆ ತೊಡಗೆ ಮಧುರಧ್ವನಿಯುಂ |
 ಮನದವಧಾನಪರಂಪರೆ |
 ಯನಶೇಷಂ ತಾಳಿದತ್ತು ಭವ್ಯವ್ಯೂಹಂ ||

೯

ಅದೆಂತೆಂದೋಡೆ ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧದ ಮೂಡಣ ಮಂದರದಪರವಿದೇಹದ ಸೀತಾನದಿಯ ಬಡಗಣ ತಡಿಯೋ ಸುಗಂಧಿಯೆಂಬ ವಿಷಯಮುಂಟದಜ್ಞೋ ಕರಪೀಡನಂ ಧೇನುಕುಚದೋ, ಬಂಧನಂ ಕಚದೋ, ವಿರೋಧಂ ಪಂಜರದೋ, ಗಳಿತದಾನತೆ ಕುಂಜರದೋ, ಅವಗ್ರಹಂ ನಿತ್ಯವ್ರತದೋ ಆಸವಾಸಕ್ತಿ ಮಧುವ್ರತದೋ, ಕಲ್ಯಾಣಹೀನತೆಯನಗಾರಕೇವಳಿಯೋ, ಗಳಗ್ರಾಹಿತ್ವಮೇಕಾವಳಿ

ಬಂಜೆಗೆ ಮಗನಿರುವನೆಂಬಂತೆಯೆ ಸರಿ. ಆದುದರಿಂದ- ೮. ಒಡೆಯನೆ, ನನ್ನ ಪೂರ್ವ ಭವಾವಳಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಭಕ್ತಜನರೆಂಬ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರಸ್ವರೂಪನಾದ ನೀನು, ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಭವಾವಳಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು” ೯. ಹೀಗೆನ್ನಲಾಗಿ, ಅರಸನ ಜನ್ಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಮುನೀಂದ್ರನು ಮಧುರಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು: ಭಕ್ತಸಮೂಹವು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಚಿತ್ತಗೊಟ್ಟು ಕೇಳತೊಡಗಿತು. (ಮುನೀಂದ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು) “ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧದ ಪೂರ್ವ ಮಂದರದ ಪಶ್ಚಿಮ ವಿದೇಹದ ಸೀತಾನದಿಯ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧಿಯೆಂಬ ರಾಜ್ಯವುಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿ “ಕರಪೀಡನ” (೧. ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಂಡುವುದು. ೨. ತೆರಿಗೆಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಬಾಧಿಸುವುದು) ಗೋವುಗಳ ಕೆಚ್ಚಲಲ್ಲಿ, “ಬಂಧನ” (೧. ಹೆಣೆದು ಕಟ್ಟುವುದು. ೨. ಸೆರೆಯಿಡುವುದು) ತಲೆಗೂದಲಲ್ಲಿ, “ವಿರೋಧ” (೧. ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆತಂಕ. ೨. ವೈರ) ಪಂಜರದಲ್ಲಿ, “ಗಳಿತದಾನತೆ” (೧. ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮದೋದಕ. ೨. ದಾನ ಕೊಡದೆ ಇರುವಿಕೆ) ಆನೆಯಲ್ಲಿ, “ಅವಗ್ರಹ” (೧. ನಿಗ್ರಹ. ೨. ಬೈಗಳು) ನಿತ್ಯ ಆಚರಿಸುವ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ, “ಆಸವಾಸಕ್ತಿ” (೧. ಮಕರಂದದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ. ೨. ಮದ್ಯಪಾನದ ಗೀಳು) ದುಂಬಿಗಳಲ್ಲಿ, “ಕಲ್ಯಾಣಹೀನತೆ” (೧. ಚಿನ್ನ ಮೊದಲಾದುವು ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ಅಕಿಂಚನತೆ. ೨. ಉತ್ಸವವಿಲ್ಲದಿರುವುದು) ಕೇವಲಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ, “ಗಳಗ್ರಾಹಿತ್ವ” (೧. ಕೊರಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ೨. ಕತ್ತು ಹಿಸುಕುವುದು) ಒಂಟೆಳೆಯ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಲ್ಲಿ, “ಕಂಟಕವ್ರತಿಮ” (೧. ಬಾಗಿದ ಮುಳ್ಳುಗಳಿರುವುದು. ೨. ಇತರರಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುವ ಮೋಸಗಾರಿಕೆ)

ಯೋ, ಕಂಟಕವಕ್ರಮಂ ಬದರದೋ, ಅಧಃಕೃತಸನಾಭಿತೆಯುದರದೋ, ಅಧರತೆಯೋಷ್ಠದೋ
ದಂಡಭ್ರಮಂ ಕುಲಾಲಚಕ್ರದೋ, ಜಡ್ಘಿತಿ ನಕ್ರದೋ, ಪ್ರಹರಣಶ್ರಮಂ ಖುರಳಿಯೋ, ಮುಖ
ರತೆ ಪುರಳಿಯೋ, ಚಾಪಲತಾಯೋಗಂ ಜೀವೆಯೋ, ಪ್ರತಾರಣಂ ನಾವೆಯೋ, ರುಕ್ಸಮಾಕುಲತೆ
ಮಣಿಯೋ, ಮಹಾಮಾತ್ರವರ್ತನಂ ಸೃಣಿಯೋಳಲ್ಲದಿಲ್ಲಮೆಲ್ಲಿಯೂ,

ಸರ್ವತುಕಮೆ ಬನಂ ನೆಲ |

ನುರ್ವರೆಯೆ ಕೊಳಂ ಸಮಂತು ಪೂಗೊಳನೆ ಬಟಿ ||

ಕೃರ್ವೀಧ್ವಂ ರೋಹಣಮೆ ಗ |

ಡಾರ್ವರ್ಣಿಸಲಟಿವರಣ್ಣ ತಜ್ಜನಪದಮಂ ||

೧೦

ಪರಿಣತಗಂಧಶಾಲಿವನಗಂಧದಿನ್ಮುಲ್ಲಿತಾಂಬುಜಾಕರೋ |

ತ್ಯರನವಗಂಧದಿಂ ಪ್ರಚುರಚಂದನನಂದನಗಂಧದಿಂ ದಿಶಾ ||

ಎಲಚಿಯ (ಬೋರೆಯ) ಮರದಲ್ಲಿ, “ಅಧಃಕೃತಸನಾಭಿತೆ” (೧. ಹೊಕ್ಕಳು
ಒಳಸೇರಿ ಕುಳಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ. ೨. ಬಂಧುಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವಿಕೆ) ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ,
“ಅಧರತೆ” (೧. ಅಧರವೆಂಬ ಹೆಸರಿರುವುದು. ೨. ಹೀನವಾಗಿರುವಿಕೆ) ತುಟಿಯಲ್ಲಿ,
“ದಂಡಭ್ರಮ” (೧. ಕೋಲಿನಿಂದ ತಿರುಗಿಸುವುದು. ೨. ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ
ಭ್ರಾಂತಿಮೂಲಕವಾಗಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದು) ಕುಂಬಾರನ ತಿಗುರಿಯಲ್ಲಿ, “ಜಡ್ಘಿತಿ”
(೧. ನೀರಲ್ಲಿ ಇರುವುದು. ೨. ಮೂರ್ಖತನ) ಮೊಸಳೆಯಲ್ಲಿ, “ಪ್ರಹರಣಶ್ರಮ”
(೧. ಹೊಡೆದು ನೋಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ. ೨. ಹೊಡೆದು ಆಯಾಸ ಪಡಿಸುವುದು)
ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ, “ಮುಖರತೆ” (೧. ದೃಢವಾಡುವಿಕೆ. ೨. ಬಯ್ಯಾಡುವುದು)
ಗಿಳಿಗಳಲ್ಲಿ, “ಚಾಪಲತಾಯೋಗ” (೧. ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವಿಕೆ.
೨. ಚಂಚಲತೆ) ಹದೆಯಲ್ಲಿ, “ಪ್ರತಾರಣ” (೧. ದಾಟಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ. ೨. ಮೋಸಗಾರಿಕೆ)
ನಾವೆಯಲ್ಲಿ, “ರುಕ್ಸಮಾಕುಲತೆ” (೧. ಉಜ್ವಲವಾದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವಿಕೆ.
೨. ರೋಗಪೀಡೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವಿಕೆ) ರತ್ನದಲ್ಲಿ “ಮಹಾಮಾತ್ರವರ್ತನ” (೧.
ಮಾವುತನ ಕೆಲಸ. ೨. ಮಿತಿಮೀರಿದ ನಡೆವಳಿ) ಅಂಕುಶದಲ್ಲಿ- ಹೀಗಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ
ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಯೋಗವಿಲ್ಲ [ಇಲ್ಲಿ ಕಂಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ
ಮೊದಲನೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯಿತ್ತೆ ಹೊರತಾಗಿ, ಎರಡನೆಯ
ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.] ೧೦. ಅಲ್ಲಿಯ ಉದ್ಯಾನಗಳೆಲ್ಲ ಸಾರ್ವತುಕವೆ
(ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೂಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವುವು), ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ
ಫಲವತ್ತಾದ ನೆಲವೆ, ಕೊಳಗಳೆಲ್ಲ ಹೂಗೊಳಗಳೆ, ಬೆಟ್ಟ ರೋಹಣ ಗಿರಿಯೆ-
ಎಂದಮೇಲೆ ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಬಲ್ಲವರಾರು? ೧೧. ಪರಿಪಕ್ವವಾದ
ಸುಗಂದಿ, ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದಲೂ; ಅರಳಿದ
ತಾವರೆಗೊಳಗಳ ಹೊಸ ಕಂಪಿನಿಂದಲೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶ್ರೀಗಂಧೋದ್ಯಾನಗಳ

ಪರಿಧಿಯನೆಯ್ಬಿ ಬಾಸಣಿಸುತಿರ್ಪುದು ಸಾರ್ಥತೆಯಂ ನಿಜಾಖ್ಯೆಯೊಳ್ ||

ನೆರಪಿ ಸುಗಂಧಿಮಂಡಲಮಿಳಾರಮಣೀಯಕುಂಡಲಂ ||

೧೧

ಕಳ್ಳದ್ರುಮಾಸ್ತಿತಂಗಳ್ |

ನೋಟಕ್ಕಿಡೆ ಕುರುಧರೆಗಳೆಂಬ ಪುರುಡೊದವಿದವೋಲ್ ||

ಮಾಬ್ಬುದು ಜನಕ್ಕೆ ಮುದಮಂ |

ಬೇಬ್ಬುದನೋರಂತೆ ಬೆಳೆದುದವನೀವಳಯಂ ||

೧೨

ಆ ಮಹಿಮಹಿಳೆಗೆ ಲೀಲಾ |

ತಾಮರಸಮಿದೆನಿಸಿ ರುಚಿರಮಣಿತೋರಣಮಾ ||

ಲಾಮಯಗೋಪುರಲಕ್ಷ್ಮೀ |

ಧಾಮಂ ಸುರಪುರಸಮಾಪ್ತಯಂ ಪುರಮೆಸೆಗುಂ ||

೧೩

ತತ್ಪುರೀಪರಿಸರದೊಳ್ -

ಆವಾಸಂ ಮದನಂಗೆ ಜನ್ಮಭವನಂ ಚೈತ್ರಕ್ಕೆ ಲಾಪ್ಸ್ಯಕಲೀ |

ಲಾವೇಶ್ವಂ ರತಿಗಾಸವಾವಸಥಮುನ್ಮತ್ತಾಳಿಗೆಂಬಂದದಿಂ ||

ಮಾವಿಂ ಮಾಧವಿಯಿಂ ತಮಾಲಲತೆಯಿಂ ಪುನ್ನಾಗದಿಂ ನಂದನ |

ಶ್ರೀ ವಿಸ್ತಾರಮನಾಂತುದುಚ್ಚೈತದಳಚ್ಚಾಯಾತ್ರಪೀತಾತಪಂ ||

೧೪

ಸುಗಂಧದಿಂದಲೂ ದಿಗಂತಗಳವರೆಗೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆವರಿಸಿ, ಭೂದೇವಿಯ ಸುಂದರ ಕರ್ಣಕುಂಡಲದಂತಿರುವ ಆ ಸುಗಂಧಿ ವಿಷಯವು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಅನ್ವರ್ಥಕಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ೧೨. ಕುರುಭೂಮಿಗಳು (ಉತ್ತರಕುರು ಮತ್ತು ದೇವಕುರು ಎಂಬೆರಡು ರಾಜ್ಯಗಳು) ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುವಾಗಿವೆ (ಜನಕ್ಕೆ ಬೇಡಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಲೆ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ). ಇದಕ್ಕೆ ಹುರುಡುಗೊಂಡಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿ ಬೇಡಿದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ೧೩. ಆ ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅಲಂಕಾರದ ಕಮಲವೆನಿಸಿದ ಸುರಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವು ಉಜ್ವಲವಾದ ರತ್ನತೋರಣಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಗೋಪುರದ ಶೋಭೆಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ- ೧೪. “ಇದು ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನ, ವಸಂತಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ, ರತಿಯ ಲಾಪ್ಸ್ಯಕ್ಕೆ ಏಕೈಕವಾದ ನರ್ತನಗೃಹ, ಸೊಕ್ಕಿದ ದುಂಬಿಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯವಾಸಸ್ಥಾನ” ಎಂಬಂತೆ ಮಾವಿನಿಂದಲೂ, ಮಾಧವೀ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ, ತಮಾಲ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ, ನಾಗಕೇಸರ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ, ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಬಿಸಿಲನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಕೊಂಡು ನೆಳಲನ್ನು ಹರಡುವ ಉದ್ಯಾನವು ಅಧಿಕವಾದ ಶೋಭೆ

ಅಲ್ಲಿ,

ತನಿತ್ತು ತೊಡಂಬೆವಿಟ್ಟುದಿದ್ ಪಣ್ಣಿನಟ್ಟಿಯ ಮೆಲ್ಲ ಸೋರ್ವ ತೆಂ |
ಗಿನ ತಿಳಿನೀರನೀಂಟಿ ಲತೆಯೆಂದುಗುತಂದಲರೊಳ್ ಮಲಗಿ ಮೆ ||
ಲ್ಲನೆ ತೊನೆಯುತ್ತಮಿರ್ಪೆಲೆಯ ತಣ್ಣಲರಿಂ ಬೆಮರಾಟಿ ಪೊರನಂ |
ದನದೊಳಗಿಂತಯತ್ನಸುಖಮಂ ಪಥಕರ್ ಪಡೆವರ್ ನಿರಂತರಂ ||

೧೫

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ,

ಬೇಜಿಣಿಂದಮರಾವತಿವೋಲ್ |
ತೋಜುವುದತುಳಾಪ್ಪರಃಪ್ರತಾನದಿನೊಲವಂ ||
ಬೀಜುವ ನಂದನದಿಂ ಬಗೆ |
ಗೇಜುವ ವಿಬುಧಾಲಯಂಗಳಿಂದಾ ನಗರಂ ||

೧೬

ಹರಿನೀಲಾಟ್ಟಾಳಜಾಲಾಳಕೆ ವಿಶದಗವಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಚಂಚಿತತಾಕಾ |
ಕರೆ ವೃತ್ತೋತ್ತುಂಗಚೈತ್ಯಾಯತನಕುಚೆ ಕೃತಾಗಾರಪಾರಾವತೇಂದೀ ||
ವರಕರ್ಣೋತ್ತಂಸೆಯುತೋರಣಪರಿಖಚಿತಾದರ್ಶಬಿಂಬಾಸ್ಯ ವೇಲ್ಲ |
ತವಿಂಟಾಂಬುಕೌಮೆ ಪಾಂಥಪ್ರತತಿಗೊದವಿಕುಂ ತಪ್ಪರೀಲಕ್ಷ್ಮಿ ಚೆಲ್ಲಂ ||

೧೭

ಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ-೧೫. ಪಕ್ಕವಾಗಿ ತೊಟ್ಟು ಕಳಚಿ ಉದಿರುವ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿಂದು, ಸೋರುವ ತೆಂಗಿನ ತಿಳಿನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಉದುರಿದ ಹೂಗಳ ಹಾಸುಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅಲಗುತ್ತಿರುವ ಎಲೆಗಳ ತಂಗಾಳಿಯಿಂದ ಬೆವರಾರಿಸಿಕೊಂಡು, ಹಾದಿಕಾರರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೂ ಕಷ್ಟಪಡದೆ ನಿರಂತರ ವಾಗಿ ಆ ಪುರೋದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸುಖಪಡುವರು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೬. ಅಸದೃಶವಾದ “ಅಪ್ಪರಃ ಪ್ರತಾನ” (೧. ಸರೋವರಗಳ ಸಮೂಹ, ೨. ಅಪ್ಪರೆಯರ ಸಮುದಾಯ) ದಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಬೀರುವ “ನಂದನ” (೧. ತೋಟ, ೨. ಅಮರಾವತಿ ಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವೇಂದ್ರನ ತೋಟ) ಗಳಿಂದಲೂ, ಮನೋಹರವಾದ “ವಿಬುಧಾ ಲಯ” (೧. ಪಂಡಿತರ ನಿವಾಸ, ೨. ದೇವತೆಗಳ ವಾಸಸ್ಥಾನ) ಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಇನ್ನೊಂದು ಅಮರಾವತಿಯೆಂಬಂತೆ ತೋರುವುದು. ೧೭. ಅಲ್ಲಿ ರುವ ಇಂದ್ರನೀಲ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ಸಾಲೆಂಬ ಕೇಶಪಾಶ ದಿಂದ, ಸುಂದರವಾದ ಕಿಟಕಿಗಳೆಂಬ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ, ಚಂಚಲವಾದ ಧ್ವಜಗಳೆಂಬ ಕೈಗಳಿಂದ, ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಉನ್ನತವಾಗಿರುವ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳೆಂಬ ಸ್ತನಗಳಿಂದ, ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಿರುವ ಪಾರಿವಾಳಗಳೆಂಬ ಕರ್ಣಾಲಂಕಾರದ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಗಳಿಂದ, ಎತ್ತರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ತೋರಣದ ಕನ್ನಡಿಗಳೆಂಬ ಮುಖ ಮಂಡಲದಿಂದ, ತರಂಗಿತವಾದ ಅಗಲೆಯ ನೀರೆಂಬ ರೇಷ್ಮೆಸೀರೆಯಿಂದ ತೋಭಿ ಸುವ ಆ ಪಟ್ಟಣವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಾದಿಕಾರರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತನ್ನ ಚೆಲುವನ್ನು ಬೀರುವಳು

ಬಗೆಯೆ ಬಹುಭೂಮಿಕಂ ಮಾ ।
ನಗುಣೋನ್ನತಿಸಂಯುತಂ ಮಹಾಭೋಗಂ ತ ॥
ನ್ನಗರಜನಾವಳಿಯುಂ ಹ ।
ಮ್ಯಗೃಹಾಳಿಯುಮೆಂದೊಡೊಳ್ಳನೇವಣ್ಣೆಮದೋ ॥

೧೮

ಆ ಪುರಪತಿ ಸಿರಿಯಿಂದಳ ।
ಕಾಪುರಪತಿಗಸಮವಿಭವವಿಳಸನಲೀಲಾ ॥
ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದೆ ಭೋಗವ ।
ತೀಪುರಪತಿಗಧಿಕನೆನಿಸುವಂ ಶ್ರೀಷೇಣಂ ॥

೧೯

ನೇರ್ವಟ್ಟಾ ನರನಾಥನ ।
ಕೂರ್ವಾಳೊಳಳಂಕೆಗೊಂಡ ಧಾರಾಜಲದೋಳ್ ॥
ಬೇರ್ವರಿದಿರೆ ಮನದೆಳಕಂ ।
ನೀರ್ವಾನಸೆಯಂತೆ ವಿಜಯವಧು ನೆಲಸಿರ್ಪಳ್ ॥

೨೦

ತಳಮನಹೀಂದ್ರರುಂದ್ರಪೂಮೆಂದು ಧನುರ್ಗುಣವೇಗತಾಡನಾ ।
ಕಳಿತವೀರ್ಣಕೋಷ್ಯಮನೆ ಕೂರ್ಮವಿನಿಪ್ಪುರಪೃಷ್ಠಭಾಗಮಂ ॥
ದಳಘಾತರಾಂಸಮಂ ದಿಗಿಭಕುಂಭಮಿದೆಂದು ಧರಿತ್ರಿ ಬಂದು ನಿ ।
ಶ್ಚಕತೆಯನಿರ್ಪಳಲ್ತೆ ಭುಜಮಂಡಳದೋಳ್ ವಸುಧಾಧಿನಾಥನಾ ॥

೨೧

೧೮. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಗಳೂ, ಭವ್ಯಭವನಗಳೂ “ಬಹುಭೂಮಿಕ” (೧. ಅನೇಕ ಅಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತರು. ೨. ಹಲವಾರು ಅಂತಸ್ತುಗಳ್ಳವು), “ಮಾನಗುಣೋನ್ನತಿ ಸಂಯುತ” (೧. ಗೌರವಾರ್ಹವಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆನಿಸಿದವರ. ೨. ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧವಾದ ರಚನೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮವೆನಿಸಿದುವು), “ಮಹಾಭೋಗ” (೧. ಅತಿಶಯವಾದ ಸುಖೋಪಭೋಗವುಳ್ಳವರು. ೨. ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳವು) ಎಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಪುರದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದರೂ ಸಾಲದು. ೧೯. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಷೇಣ ನೆಂಬವನು ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಬೇರನಿಗೂ, ವೈಭವವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳದ ಅಧಿಪತಿ (ಆದಿಶೇಷ)ಗೂ ಅಧಿಕನೆನಿಸುವನು. ೨೦. ಆ ಭೂಪಾಲನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಬೇರುಬಿಟ್ಟು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆತನ ಹರಿತವಾದ ಖಡ್ಗದ ಧಾರೆಯೆಂಬ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಜಲಕನ್ಯೆಯಂತೆ ನೆಲಸಿರುವಳು, ೨೧. ಈತನ ಭುಜದ ತಳವೆ (ಹೆಗಲೆ) ಆದಿಶೇಷನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹೆಡೆಯೆಂದೂ, ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆ ವೇಗವಾಗಿ ಬಡಿಬಡಿದು ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಮುಂಗೈಯೆ ಕೂರ್ಮನ ಬಿರುಸಾದ ಚೆನ್ನೆಂದೂ, ವಿಶಾಲವಾದ ಭುಜಾಗ್ರವೆ ದಿಗ್ಗಜದ ಕುಂಭಸ್ಥಳವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿ ಭೂ ದೇವಿಯು ಬಂದು ಆ ಭೂಪತಿಯ ಬಾಹುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿರುವಳು.

ಚತುರಂಗಸೈನಿಕಂ ಭೂ |
ಪತಿಪರಿಕರಮನಿಪುದನಿತು ಸಪ್ತಾಂಗಮನಾ ||
ಕ್ಷಿತಿಪಾಲಕನೇಕಾಂಗದಿ |
ನತುಳಯಶಂ ಗೆಲ್ಲು ತನಗೆ ಮಾಲ್ಪುದಜಿಂದಂ ||

೨೨

ಪರಿಕಮೋಡತಿವೃದ್ಧಂ ನಿ |
ಪುರವೃತ್ತಿ ಸದಾನುವರ್ತಿ ನೀತಿಯುತಂ ಭಾ |
ಸುರತೇಜಂ ಕಂಚುಕಿಯಂ |
ತಿರೆ ನಿಶ್ಚಲಮಾಡಿತಾ ನೃಪಶ್ರೀವಧುವಂ ||

೨೩

ಪ್ರಿಯದಿಂದೊಂದೆಡೆಯಿರವಂ ||
ಬಯಸಿದ ಶೌರ್ಯಾದಿಸಕಲಪಾರ್ಥಿವಗುಣಸಂ |
ಚಯದಭೃಥ್ವನದಿಂದಾ |
ಶ್ರಯರೂಪನನಾ ಮಹೀಶನಂ ಬಿದಿ ಪಡೆದಂ ||

೨೪

ಎನಿಪಂ. ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯಂ,

ಸತತಂ ನಿಜದೇಹದಿನ |
ವೃತ್ತಿಕ್ರಿಯೆನಿಪ್ಪ ಹೃದಯವಲ್ಲಭೆಯೊಳ್ ತತ್ ||
ಕ್ಷಿತಿಪಂ ಶ್ರೀಕಾಂತೆಯೊಳೊಂ |
ದಿ ತೋಜುವಂ ಕಳೆಯೊಳೊಂದಿದುದವ ತೆಜದಿಂ ||

೨೫

೨೨. ರಾಜ್ಯದ ಸಪ್ತಾಂಗಗಳನ್ನೂ ಅಸಮಾನ ಪ್ರಾತಿಯ ಆ ರಾಜನು ಅಸಹಾಯಶೂರನಾಗಿ ತಾನೊಬ್ಬನೆ ಗೆದ್ದು, ಅಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು; ಅದರಿಂದ ಚತುರಂಗ ಬಲವೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ಕೇವಲ ಪರಿವಾರಜನವೆನಿಸುವುದು. ೨೩. ಆ ರಾಜನ ಉಜ್ವಲವಾದ ತೇಜಸ್ಸು ಕಂಚುಕಿಯಂತೆ “ಅತಿವೃದ್ಧವೂ” (೧. ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದುದು. ೨. ತುಂಬ ವಯಸ್ಸಾದವನು) “ನಿಷ್ಕರವೃತ್ತಿಯೂ” (೧. ದುರಾಚಾರಿಗಳಿಗೂ, ಶತ್ರುಗಳಿಗೂ ಕಠೋರವಾಗಿರುವುದು. ೨. ಅಂತಃಪುರದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವನು), “ಸದಾನುವರ್ತಿ”ಯೂ (೧. ಸತ್ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. ೨. ಯಾವಾಗಲೂ ಬೆನ್ನು ಹಿಂದೆಯೆ ಇದ್ದು ಕಾಯುತ್ತಿರುವವನು) “ನೀತಿಯುತ”ವೂ (೧. ರಾಜನೀತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ೨. ಸದಾಚಾರವುಳ್ಳವನು) ಆಗಿ ಆ ರಾಜನ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಂಬ ವಧುವಿಗೆ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ೨೪. ಪರಾಕ್ರಮವೆ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತಕ್ಷಾತ್ರಗುಣಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನೆಡೆಗೆ ಬಂದು “ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಮಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ರಯನಾದ ಆ ಭೂಪತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದನೋ ಏನೋ ಎಂದೆನಿಸುವನು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ- ೨೫. ಸದಾಕಾಲ ತನ್ನನ್ನು ಅಗಲದೆ ಇರುವ ಮನಃಪ್ರಿಯೆಯಾದ ಶ್ರೀಕಾಂತೆಯೆಂಬ ಅರಸಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಆ ರಾಜನು ತುಂಬುಕಳೆ

ಆ ವಧು ಯೌವನೋದಯರಸಾಯನಸಿದ್ಧಿ ಮನೋವಿಮೋಹಸಂ |

ಭಾವನವಿದ್ಯೆ ಕಂಜಭವಕೌತುಕಸೃಷ್ಟಿ ಮನೋಜಸಿದ್ಧಸಂ ||

ಜೀವನೆ ನೇತ್ರಪಾತ್ರನಟನಸ್ಥಳಿ ವಿಶ್ವಜಗದ್ವಿಲಾಸಜ |

ನ್ಯಾವನಿ ಯೋಷಿದಾತ್ಮಗುಣನಾಮನಿಪ್ಪಳದೇಂ ಸುರೂಪೆಯೋ ||

೨೬

ಶರದಿಂದಪ್ರಭೆಯೋಳ್ ಪ್ರಕಾಶನಮುಮಾಸೇವ್ಯತ್ವಮುಂ ಚೂತಮಂ |

ಜರಿಯೋಳ್ ಸೌರಭಮುಂ ವಿಕಾಸಮುಮುದನ್ನದೀಚಿಯೋಳ್ ಸ್ವಾಚ್ಛಮುಂ ||

ಪಿರಿದುಂ ಗೌರವಮುಂ ಬೆಡಂಗಿಡಿದು ತೋರ್ಮೊಂದಂದದಿಂ ನಾಡೆ ಬಂ |

ಧುರಮಾಯ್ತಾ ನೃಪಕಾಂತೆಯೋಳ್ ಬಹುಕಲಾನೈಪುಣ್ಯಮುಂ ಪುಣ್ಯಮುಂ ||

೨೭

ಧಾತ್ರೀಶನ ಸಾಂದ್ರಮನ |

ಸ್ತೂತ್ರದೊಳಾಸತಿಯ ಗುಣಗಣೋದ್ಗಮತತಿಯಂ ||

ಚಿತ್ರವಿಧದಿಂದ ತೊಡರ್ಚಿದ |

ಧಾತ್ರಂ ಮುಂ ಮಾಲೆಗಾಜರೊಡನಾಡಿದನೋ ||

೨೮

ಎಂಬಿನಂ ನಿಜಮನಃಪ್ರಸಾದಭೂಮಿಯಾದ ಮಹಾದೇವಿಯುಂ ತಾನುಮೋರೊರ್ಮೆ
ವಿಕಚಕೋಕನದಮಕರಂದಶೀಕರನಿಕರಾಕುಲಕೇಳೀಕಾಸಾರಂಗಳೋಳ್ ಕಳಹಂಸಮಿಥುನದಂತೆ
ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನೊಡರ್ಚಿಯುಂ, ಓರೊರ್ಮೆ ಸುರಭಿಪರಿಮಳೋದ್ಗಾರಿಸ್ವೇರಕುಸುಮಂಜರೀನಿಕರಭರವಿ
ನತಲತಿಕಾಗ್ಯಹಂಗಳೋಳ್ ಭ್ರಮರಮಿಥುನದಂತೆ ಪುಷ್ಪಾಪಚಯದಿಂದ ಭ್ರಮಿಸಿಯುಂ, ಓರೊರ್ಮೆ

ಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವನು. ೨೬. ಆ ರಮಣಿಯು
ತಾರುಣ್ಯೋದಯವನ್ನಂಟುಮಾಡುವ ರಸಾಯನ ಸಿದ್ಧಿ ; ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ಮೋಹವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯೆ ; ಮನ್ಮಥನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸೃಷ್ಟಿ ;
ಮನ್ಮಥನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂಜೀವನ ಶಕ್ತಿ ; (ಕಂಡವರೆಲ್ಲರ) ಕಣ್ಣುಗಳು
ಕುಣಿದಾಡುವ ರಂಗಸ್ಥಳ ; ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಲಾಸಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ;
ಸ್ತ್ರೀಕುಲಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಳು ಎಂದೆನಿಸಿದಳು; ಅವಳೆಂತಹ ರೂಪವತಿ ! ೨೭.

ಶರತ್ಕಾಲದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವೂ, ಹಿತಕಾರಿಗುಣವೂ ಇರುವಂತೆ, ಮಾವಿನ
ಗೊಂಚಲಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧವೂ, ವಿಕಾಸವೂ ಇರುವಂತೆ, ಸಮುದ್ರದ ತೆರೆಯಲ್ಲಿ
ಸ್ವಚ್ಛತೆಯೂ ಮಹತಿಯೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವಂತೆ ಆ ಮಹಾರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ
ಕಲೆಗಳ ನೈಪುಣ್ಯವೂ ಪುಣ್ಯವೂ ಸುಂದರವಾಗಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ೨೮. ಆ
ರಾಜನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ದಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಸಜ್ಜನೆಯ ಗುಣಗಳೆಂಬ ಮಣಿಗಳನ್ನು
ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಪವಣಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಮೊದಲು ಮಾಲೆಗಾರರೊಡನೆ ಸಹವಾಸ
ಮಾಡಿದ್ದನೋ ಏನೋ ! ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದನಿಲಯವಾದ ಆ ಮಹಾರಾಣಿಯೂ
ತಾನೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅರಳಿದ ಕಮಲಗಳ ಮಕರಂದರಸದ ತುಷಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಹಂಸದಂಪತಿಗಳಂತೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡುವರು ; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
ನವಸುಗಂಧವನ್ನು ಬೀರುವ ಹೂಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ಸವೃದ್ಧವಾದ ಬಳ್ಳಿ

ಮೃದುಳಕದಳೀವನವಳಯತೋತ್ತುಂಗಮಣಿಶೃಂಗಸಂಗತಕೃತಕುತ್ಯಲಂಗಲೋ ಕಿನ್ನರಮಿಥುನದಂತೆ
ದಿಗವಲೋಕನವಿನೋದದಿಂದ ರಮಯಿಸಿಯುಂ, ಓರೋರ್ಮ ರಾಜದ್ರಜತತ್ವೈಲಶಂಕಾಕಾಶಪ್ರಾಂತಸೌಧ
ಮೂರ್ಧಂಗಲೋ ಚಕೋರಮಿಥುನದಂತೆ ಚಾರುಚಂದ್ರಿಕಾಸೇವನೆಯಂ ಸಂಭಾವಿಸಿಯುಂ, ಓರೋರ್ಮ
ಸಮುನ್ನತಶಾತಕುಂಭಸ್ತಂಭಸಂಭೃತಾಂದೋಳಲೇಖನವಿಳಾಸಮಿಷದಿಂದ ವಿದ್ಯಾಧರಮಿಥುನದಂ
ತಾಕಾಶಸಂಚಾರಮಂ ವಿಸ್ತಾರಿಸಿಯುಮಿಂತು ವಿವಿಧವಿನೋದಯಾನಪಾತ್ಮೋತ್ತಾರಿತಾನೇಕವತ್ಸರ
ಸರಿತ್ಸಂದೋಹರಾಗಿರ್ಪಿನಮೊಂದುದಿವಸಮಾ ಶ್ರೀಕಾಂತಾಮಹಾದೇವಿಗೆ ದೇವಪೂಜಾವಸಾನದೋಳ್
ಧರ್ಮಕಥಾಪ್ರಸಂಗದಿನಾಹಾರದಾನಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಪ್ರಸ್ತುತಮಾಗೆ ಸುಶ್ರುತನೆಂಬ ಪುರೋಹಿತ
ನಿಂತೆಂದಂ :-

ಉಪಚಿತವಿದಿದಾತ್ಮದ್ |

ವ್ಯಪಾತ್ರಫಲಭೇದದಿಂದಮಯ್ಯ ತೆಹಂ ಭಾ ||

ವಿಮೋಡನ್ನದಾನಮದಜಿರೋ |

ಪ್ರಪಂಚಮೋಡೆ ವಿಧಿಯದೊಂದೆ ನವವಿಧಮಕ್ಕುಂ ||

೨೯

ಅದಂತೆಂದೋಡೆ :-

ಇದಿಗೊಂಡುಚ್ಚದೊಳಿರಿಸುವ |

ಪದಯುಗಮಂ ತೋಳಿವ ಪೂಜವೆಳಪಂಗವಚೋ |

ಮಂಟಪಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಮರಗಳ ಜೋಡಿಯಂತೆ ಹೂಗಳನ್ನಾಯುವ ಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ
ಅಲೆದಾಡುವರು : ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೋಮಲವಾದ ಬಾಳೆಯ ವನದಿಂದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದ,
ಎತ್ತರವಾದ ರತ್ನಖಚಿತ ಕೃತಕ ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರ ಮಿಥುನದಂತೆ ಕುಳಿತು ಸುತ್ತಲಿನ
ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ವಿನೋದದಿಂದ ಸುಖಿಸುವರು; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೊಳೆಯುವ
ಬೆಳ್ಳಿಬೆಟ್ಟಗಳಂತೆ ತೋರುವ ಉನ್ನತವಾದ ಸೌಧದ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಚಕೋರ
ದಂಪತಿಗಳಂತೆ ಬೆಳ್ಳಿಗಳ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಎತ್ತರವಾದ
ಚಿನ್ನದ ಕಂಬಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಜೇಕಾಟದ ನೆವದಿಂದ
ವಿದ್ಯಾಧರ ಮಿಥುನದಂತೆ ಆಕಾಶ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು; ಹೀಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ
ವಿನೋದಗಳೆಂಬ ನಾವೆಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳೆಂಬ ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನು
ದಾಟುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಒಂದು ದಿವಸ ಶ್ರೀಕಾಂತಾ ಮಹಾರಾಣಿ ದೇವಪೂಜೆಯನ್ನು
ನೆರೆವೇರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಧರ್ಮಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ
ಆಹಾರದಾನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಸುಶ್ರುತನೆಂಬ ಪುರೋಹಿತನು
ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು - ೨೯. ದಾನಮಾಡುವವನು ದ್ರವ್ಯ, ದಾನಪಾತ್ರ, ಅದರಿಂದಂಟಾ
ಗುವ ಫಲ-ಇವುಗಳ ಭೇದದಿಂದ ಅನ್ನದಾನವು ಐದು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೂ
ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕ ವಿಧಾನ ಒಂದೇ - ಅದು ಒಂಭತ್ತು ಅಂಗಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.
ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ - ೩೦. (ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ) ಅತಿಥಿಯನ್ನು
ಇದಿರುಗೊಳ್ಳುವುದು, ಉನ್ನತವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವುದು, ಪಾದಗಳನ್ನು

ಹೃದಯಾನ್ನಶುದ್ಧಿಯಂ ನೇಜಿ |

ಪದವಡಿಸುವ ಭೇದದಿಂದ ಪರಮಾಗಮದೋಳ್ ||

೩೦

ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಶ್ರದ್ಧಾ |

ಶಕ್ತಿತಿಕ್ತಿಕೃದಯಾಮಹಾದಾರ್ಯಸಮಾ ||

ಯುಕ್ತಂ ಸಪ್ತಗುಣಂ ಚೈ |

ನೋಕ್ತಿಯನಾ ದಾತ್ಯವನಿಪ ಭವ್ಯಂಗಕ್ಕುಂ ||

೩೧

ಮತ್ತಂ ದ್ರವ್ಯಮೆಂಬುದು ಯೋಗ್ಯಯೋಗ್ಯಭೇದದಿಂದಿರ್ತೆಜಂ. ಅಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯಮಾಹಾರಾದಿ ಕಮಯೋಗ್ಯಂ ಕನಕಾದಿಕಂ. ಅಲ್ಲದಯುಂ;

ಉತ್ತಮಪಾತ್ರಂ ಸಕಲನಿ |

ವೃತ್ತಂ ವಿರತಾವಿರತನೆ ಮಧ್ಯಮಪಾತ್ರಂ ||

ಮತ್ತಮಸಂಯುತಸಮ್ಯ |

ಗೃತ್ತಮನಂ ತಾಂ ಜಘನ್ಯಪಾತ್ರಮನಿಕ್ಕುಂ ||

೩೨

ಫಲಂ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗಭೂಮಿಸಂಭವಂ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಮೆಂಬಿನಂ ಸೌಧಮೇಶಾನಾದಿಗಳ ವರವಿಮಾನಂಗಳಿಂದ್ರಕಶ್ಯಪೇಬದ್ಧಪ್ರಕೀರ್ಣಕಂಗಳೆಂದು ಮೂದೆಜಂ, ಅಲ್ಲಿಯುಪಪಾದಭವನದಮುಳ್ಳಾ ಒನೆದೆಯೋ ಸಹಜಯೌವನರುಂ ವಿಭೂಷಿತಮಕುಟಕಟಕಮಾಲ್ಯಾಂಬರಾದಿಭೂಷಣರಾಗಿ ಹುಟ್ಟು

ತೋಳೆಯುವುದು, ಪೂಜಿಸುವುದು, ದೇಹಶುದ್ಧಿ, ವಚನಶುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ, ಆಹಾರ ಶುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಷಣಾಶುದ್ಧಿ (ಅತಿಥಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು)- ಎಂದು ಒಂಬತ್ತು ಅಂಗಗಳು ೩೧. ಆಹಾರದಾನ ಮಾಡುವವನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಶಕ್ತಿ, ಶಾಂತಿ, ದಯೆ ಮತ್ತು ಮಹಾ ಔದಾರ್ಯ ಎಂಬ ಏಳು ಗುಣಗಳಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಜಿನೋಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯವೆಂಬುದು ಯೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಯೋಗ್ಯ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ; ಆಹಾರಾದಿಯಾದುದು ಯೋಗ್ಯ, ಚಿನ್ನ ಮೊದಲಾದ ಧನದಿಂದೊಡಗೂಡಿರುವುದು ಅಯೋಗ್ಯ. ಅದಲ್ಲದೆ- ೩೨. ಸಂಪೂರ್ಣ ವೈರಾಗ್ಯ ಹೊಂದಿದ ಮುನಿಯು ಉತ್ತಮ ಪಾತ್ರ; ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯುಕ್ತನಾದ ಶ್ರಾವಕನು ಮಧ್ಯಮ ಪಾತ್ರ; ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದರೂ ವ್ರತರಹಿತನಾಗಿರುವವನು ಜಘನ್ಯ ಪಾತ್ರ. ಆಹಾರ ದಾನದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಫಲವೆಂದರೆ ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನನ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವೆ ಎಂಬಂತೆ ಸೌಧಮಫ, ಈಶಾನಾದಿಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿಮಾನಗಳು ಇಂದ್ರಕ, ಶ್ರೇಣೀಬದ್ಧ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೀರ್ಣಕಗಳೆಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಉಪಪಾದ ಭವನ (ಆಹಾರದಾನ ಫಲದಿಂದ ಗರ್ಭವಿಲ್ಲದೆ, ದೇವತೆಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳ)ದ ಜೋಡಿ ಹಾಸುಗೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಃ ಯೌವನವಂತರಾಗಿಯೂ ಕಿರೀಟ, ಕಡಗ, ವಸ್ತ್ರ, ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ ಮೊದಲಾದ ಅಲಂಕಾರ ಸಹಿತರಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ದೇವತಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬೇಕಾದ ಅಯುಷ್ಯ, ಸುರತ, ಉಸಿರಾಟ- ಇವು ಅವರವರ

ವಮರಗ್ಗೇ ದೇವಪ್ರಾಣಾಯುಷ್ಯಪ್ರವಿಚಾರೋಚ್ಚಾಸನಿಶ್ವಾಸಲೇಷ್ಯಭೇದಗಳುಮಕ್ಕುಂ. ಭೋಗ ಭೂಮಿಗಳ್ ಜಘನ್ಯಮಧ್ಯಮೋತ್ತಮನಾಮಯುತಂಗಳ್ಧರ್ದದ್ವೀಪದ ಹೈಮವತ ಹೈರಣ್ಯವತಂಗಳೆಲ್ಲಂ ಜಘನ್ಯಭೋಗಭೂಮಿಗಳಕ್ಕುಂ; ಹರಿವರ್ಷರಮ್ಯಕಂಗಳೆಲ್ಲಂ ಮಧ್ಯಮಭೋಗಭೂಮಿಯಕ್ಕುಂ; ದೇವೋತ್ತರ ಕುರುಗಳೆಲ್ಲಂ ಉತ್ತಮಭೋಗಭೂಮಿಗಳಕ್ಕುಂ. ಅಲ್ಲಿ-

ಇಳಿ ಚಂಚತ್ತಂಚರತ್ನಾಂಚಿತಮಮಳಸರಿತ್ತಂಕುಳಂ ಕೈರವಾ |
ಕುಳಮುದ್ಯಾನಂ ಕನತ್ಕೋಕಿಳರವಮುಖರಂ ಶೈತ್ಯಸೌರಭ್ಯಮಾಂದ್ಯಾ ||
ಕಳಿತಂ ವಾತಂ ನಿಶಾಹಶ್ಚಿರಜಳಧರಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲಂ ವಿಹೀನಂ |
ಸಳಿಳಂ ಚಂದ್ರದ್ರವಾಭಂ ತರುಣತ್ಯುಣಗಣಂ ಮುಷ್ಠಿಮಾತ್ರಂ ಸುಪತ್ರಂ || ೩೩

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ,

ವಸನಾಂಗಾತೋದ್ಯಾಂಗ |
ಪ್ರಸವಾಂಗಜ್ಯೋತಿರಂಗದೀಪಾಂಗಾನ್ನಾಂ ||
ಗಸುರಾಂಗಭಾಜನಾಂಗಾ |
ವಸಥಾಂಗವಿಭೂಷಣಾಂಗದತಕಲ್ಪಕುಜಂ || ೩೪

ಸೋಗಯಿಸುವುಪಲ್ಲದೆಯುಂ -

ಹುಸಿ ಹಸಿವಾಮಯಮಾಯಿಲ |
ಮಸುರಾಹಕೂರಸತ್ವಬಾಧೆಗಳವು ವ ||
ತಿರಸವೆನೆ ಭೋಗಕ್ಷಿತಿಗಳೆ |
ನಿಸದಂ ಸಗ್ಗಕ್ಕಮಗ್ಗಳಂ ತಾಮಲ್ಲೇ || ೩೫

ದರ್ಜೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜಘನ್ಯ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಎಂಬ ಮೂರು ಭೇದಗಳುಂಟು. ಎರಡೂವರೆ ದ್ವೀಪದ ಹೈಮವತ ಹೈರಣ್ಯವತಗಳೆಲ್ಲ ಜಘನ್ಯ ಭೋಗಭೂಮಿಗಳು; ಹರಿವರ್ಷ-ರಮ್ಯಕಗಳೆಲ್ಲ ಮಧ್ಯಮ ಭೋಗಭೂಮಿಗಳು; ದೇವಕುರು-ಉತ್ತರ ಕುರುಗಳೆಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಭೋಗ ಭೂಮಿಗಳು. ಅಲ್ಲಿ-೩೩. ಭೂಮಿ ಪಂಚರತ್ನಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು; ಜಲಾಶಯಗಳೆಲ್ಲ ನೈದಿಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವುವು; ಉದ್ಯಾನಗಳು ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಕೂಜಿತದಿಂದ ರಮ್ಯವಾಗಿರುವುವು; ಗಾಳಿ ಹಗಲಿರುಳು, ತಂಪಾಗಿಯೂ ಸುಗಂಧವಾಗಿಯೂ, ಮಂದವಾಗಿಯೂ ಬೀಸುವುದು; ಚಳಿಗಾಲ, ಮಳೆಗಾಲ ಮತ್ತು ಬೇಸಗೆ ಎಂಬ ಕಾಲಭೇದಗಳು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ; ನೀರು ಕರಗಿದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಂತಿರುವುದು; ಹುಲ್ಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಗರಿಸಹಿತವಾಗಿ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿಯಷ್ಟು (ನಾಲ್ಕು ಅಂಗುಲ) ಎತ್ತರವಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ - ೩೪. ವಸ್ತ್ರಾಂಗ, ವಾದ್ಯಾಂಗ, ಪುಷ್ಪಾಂಗ, ಜ್ಯೋತಿರಂಗ, ದೀಪಾಂಗ, ಅನ್ನಾಂಗ, ಮಾಲ್ಯಾಂಗ, ಭಾಜನಾಂಗ, ಭವನಾಂಗ, ಭೂಷಣಾಂಗ- ಎಂಬ ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳು ಶೋಭಿಸುವುವು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೩೫. ಸುಕ್ಕು, ಹಸಿವು, ರೋಗ, ಕೊಳ್ಳೆ, ಪಿಶಾಚಿಗಳು, ಹಾವು ಮೊದಲಾದ ಕೂರ ಜೀವಗಳ ಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಭೋಗ

ಪಿರಿದುಂ ವಿವೇಕದಿಂ ಮೆಯ್ |

ಸಿರಿಯಿಂದಾಯುಷ್ಯದಿಂ ವಿಳಾಸೋದಯದಿಂ ||

ಪರಿಣತೆಯಿಂ ತನ್ನೊಳ್ ಸರಿ |

ದೊರೆ ಸುರರೇಂ ಭೋಗಭೂತಲಂ ಸುಖಮಯಮೋ ||

೩೬

ಆ ಭೋಗಭೂಮಿಯೊಳ್ ಪಾತ್ರತ್ತಿಯದಾನಫಲಂಗಳಿಂದೇಕದ್ವಿಪಲ್ಯೋಪಮಾಯುಷ್ಯ
ರುಮೇಕದ್ವಿಪದಿವಸಾಂತರಿತಾಮಳಕಾಕ್ಯಬದರಮಾತ್ರಾಹಾರರುಂ ವ್ಯಪಗತನೀಹಾರರುಂ ದ್ವಿಚತುಷ್ಪ
ಟ್ರಹಸ್ತಶಾಪೋತ್ಸೇಧರುಂ ನಿಷ್ಯಷಾಯರುಮಾರ್ಯಾಭಿಧಾನರುಮಾಗಿ ದಂಪತಿಸ್ವರೂಪದಿಂ ಪುಟ್ಟಿ ೩೭

ನಿಸದಮೆನಿಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಿಸೆವ ಜವ್ವನದಿಂದೆ ಮನಕ್ಕೆ ನಿಚ್ಚಲುಂ |

ಮೊಸತೆನಿಸಿದ್ ರೂಪೊಲವನೋಸರಿಸಲ್ಪಣಮೀಯದಿರ್ಪಿನಂ ||

ಪಸರಿಪ ಕಾಮರಾಗರಸವಾರಿಧಿಯೊಳ್ ನಲವಿಂದೆ ದಂಪತಿ |

ಪ್ರಸರಮೆ ನಾಡೆ ಮೂಡಿ ಮುಲುಗಾಡುವುದೀಡಿತಭೋಗಭೂಮಿಯೊಳ್ ||

೩೭೮

ಮತ್ತಂ

ಭವನಾಂಗಂ ಕಲ್ಪಭೂಜಂ ಸಮೆದ ಬಹುವಿಧೋತ್ತುಂಗಹಮ್ಮ್ಯಾವಳೀಗ |

ಭವಿಲಾಸಾವಾಸದೊಳ್ ಬಾಟಿಕ್ಕೊದಲಿದು ಬಸನಕ್ಕೆಂಬಿನಂ ಚೆಲ್ಲುವೆತ್ತೊ ||

ಭೂಮಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಲ್ಲವೆ ? ೩೬. ಅಧಿಕವಾದ
ವಿವೇಕ, ದೇಹಸೌಂದರ್ಯ, ಆಯುಷ್ಯ, ವಿಲಾಸ, ಹಾಗೂ ಸಂತೋಷ- ಇವುಗಳಲ್ಲಿ
ದೇವತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮಾನರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭೋಗಭೂಮಿ
ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುಖಮಯವಾದುದು ! ೩೭. ಜಘನ್ಯ-ಮಧ್ಯಮ-ಉತ್ತಮ
ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಆಹಾರದಾನದ ಫಲವಾಗಿ ದಾನಿಗಳು ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ
ಒಂದು ಪಲ್ಯ, ಎರಡು ಪಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂರು ಪಲ್ಯೋಪಮ ಆಯುಷ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ,
ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ, ಎರಡು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯಷ್ಟು,
ತಾರೆಕಾಯಿಯಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಬೋರೆಕಾಯಿಯಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಆಹಾರವನ್ನು
ಸೇವಿಸುವವರಾಗಿ, ಮಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರೂ, ಎರಡು ಸಾವಿರ ಬಿಲ್ಲಳತೆ, ನಾಲ್ಕು
ಸಾವಿರ ಬಿಲ್ಲಳತೆಯ ಹಾಗೂ ಆರುಸಾವಿರ ಬಿಲ್ಲಳತೆಯ ದೇಹವುಳ್ಳವರೂ,
ಕಷಾಯರಹಿತರೂ, ಆದ ಆರ್ಯರೆಂಬ ಹೆಸರಿನೊಡನೆ ದಂಪತಿಗಳಾಗಿಯೆ
ಹುಟ್ಟುವರು. ೩೭೮. ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೆ ಬಂದ ಯೌವನದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ನಿತ್ಯನೂತನವೆನಿಸುವ ದೇಹಸೌಂದರ್ಯವು, ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲವಾದರೂ ಬಿಡದಂತೆ
ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಣಯ ಸ್ವಭಾವವೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ಆ ದಂಪತಿಗಳು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶೃಂಗಾರರಸ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವರು. ಮತ್ತು
- ೩೭೮. ಭವನಾಂಗವೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡುವ ನಾನಾ ಬಗೆಯಾದ
ಉನ್ನತವಾದ ಭವ್ಯ ಭವನಗಳೊಳಗೆ ಸುರತ ವ್ಯಸನಕ್ಕೇ ಇದೇ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ

ಪ್ಲವ ಶಯ್ಯೋದ್ದೇಶದೊಳ್ ಪೆರ್ಚಿದ ಸಮರತಲೀಲಾವಿನೋದಂಗಳಿಂದು ।
ತವಮಂ ತಾಳುತ್ತಮಿರ್ಪುಜ್ಜುಗಮೆ ಬವಸೆ ತದ್ಗೂಮಿಜರ್ಗಲ್ಲಮೆಂದುಂ ॥

೩೭೮

ಅಂತನಲ್ಲ ಕಂದರ್ಪಸುಖಸಮಾಸ್ಥಾದನತತ್ಪರತೆಯಿಂದಿರ್ಪು ನವಮಾಸಾವಶೇಷಾಯುಷ್ಯರಾಗಿ
ನೆಲಸಿದ ಗರ್ಭಂ ತದವಸಾನದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಲೊಡಂ ಪಿತ್ತದ್ವಂದ್ವಂ ಕ್ಷುತಜ್ವಂಭಾವ್ಯಾಜದಿಂ ಪರಾಸುಗಳ
ಕ್ಕುಮೆಂದು ಪೇಟೆ ಕೇಳ್ವು ಸುಶ್ರುತನಂ ತಾಂಬೂಲದಾನಪುರಸ್ಕರಂ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ,

೩೮

ಗಟಗಟನಮೃತವಿಷಂಗಳ ।
ಮುಟಿಯೊರ್ಮೆಯ ಕರೆದ ತೆಜದೆ ತನುಜೋದಯಮುಂ ॥
ಬಟಿಯೊಳೆ ಜನನೀಜನಕ ।
ಗೊಲೆವುಂ ಸಮನಿಸಿದುದಿಂತಿದೇಂ ವಿಸ್ಮಯಮೋ ॥

೩೯

ಎಂದಾತ್ಮಗತದೊಳೆ ಬಗೆಯುತಿರ್ಪನಂತರಂ ಕಲದೊಳಿರ್ಪ ಕಳಭಾಷಣೆಯೆಂಬ ಕೆಳದಿಯ
ಮೊಗಮಂ ನೋಡಿ,

ಭಳಪಾಕಾಂತತೆಯೋಷಧಿ ।
ಗಳ ತೆಜದಿಂದೆಯ್ನೆ ಸಮನಿಸುತ್ತಕ್ಕಟ ಸಂ ॥
ಗಳಸದೆ ತನಯನ ಲೀಲಾ ।
ವಿಲೋಕನಪ್ರಭವಸೌಖ್ಯಮಾ ದಂಪತಿಯೊಳ್ ॥

೪೦

ವೆಂಬಂತೆ ಸೊಗಸಾಗಿರುವ ಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಸಮರತಿಯ ಕ್ರೀಡಾ
ವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಿರುವುದೊಂದೇ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿರುವುದು-
ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ, ೩೮. ಹೀಗೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಕಾಮಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸು
ವುದರಲ್ಲಿಯೆ ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯ ಇನ್ನು ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳೆಂಬಾಗ
ಗರ್ಭಧರಿಸಿ, ಆ ಕಾಲ ಮುಗಿಯುತ್ತಲೆ ಶಿಶುಜನನವಾಗುವುದು ; ಆ ಕೂಡಲೆ
ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಾದವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಸೀನಿನ ನೆವದಿಂದ ಒಂದು ಆಕಳಿಕೆಯ
ನೆವದಿಂದ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವರು- ಹೀಗೆಂದು ವಿವರಿಸಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ
ಸುಶ್ರುತನನ್ನು ತಾಂಬೂಲ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ೩೯. “ಅಮೃತದ ಮಳೆಯೂ
ವಿಷದ ಮಳೆಯೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಸುರಿದಂತೆ ಮಗುವಿನ ಜನನದೊಂದಿಗೆ
ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ಮರಣವೂ ಆಗುವುದೆಂದರೆ ಇದೇನು ಸೋಜಿಗ!” ಎಂದು ತನ್ನೊಳಗೆ
ಎಂದುಕೊಂಡು, ಬಳಿಕ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಳಭಾಷಣೆಯೆಂಬ ಗೆಳತಿಯ ಮುಖವನ್ನು
ನೋಡಿ- ೪೦. “ಹಣ್ಣು ಪಕ್ವವಾದೊಡನೆ ಸಸ್ಯ ಸತ್ತು ಹೋಗುವಂತೆ
(ಭೋಗಭೂಮಿಯು) ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಆಯಿತು; ಮಗುವಿನ ಆಟವನ್ನು ನೋಡಿ

ಅವರೊಳ್ ಸಂಸಾರಸೌಖ್ಯಕ್ಕಿದುವೆ ಮೊದಲೆನಿಪ್ಪಾತ್ಮಜಾಲಿಂಗನಂ ಪೊರ್ದುವುದಲ್ಲೆಂದಂ
ದೆಂದು ತವದ ತರುಣಿಮಂ ಬೇಟ್ಟಿದಂ ಮಾಲ್ವ ಕಲ್ಪ || ದ್ರುವಿತಾನಂ ವಿತವಿಶ್ವಾಮಯತೆಯುಚಿತ
ಪಲ್ಲೋಪಮಂ ಜೀವನಂ ವ್ಯೋಮವಿಭಾಗವ್ಯಾಪ್ತಿಯಪ್ಪುನ್ನತನುವಿನಿತುಂ ನಿಶ್ಚಯಂ ವ್ಯರ್ಥಮಲ್ಲೆ || ೪೧

ಬೇಟಕ್ಕೆ ತವದ ಕೂಟಂ |

ಕೂಟಕ್ಕೆ ತನೂಜರಾತನೂಜರೊಳಂ ಮು ||

ದ್ವಾಟಂ ಫಲಮದೆ ತಮ್ಮೊಳ್ |

ನಾಟದು ಗಡ ಪೆಜವು ಸುಖಲವಂಗಳೊಳೇನೋ ||

೪೨

ಸುತರಿಲ್ಲದ ಸಿರಿ ತುಹಿನೋ |

ಧ್ವತಿಯಿಲ್ಲದ ವಾರಿ ಬೇಟೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಟಂ ||

ವ್ರತಮಿಲ್ಲದೇವು ಮೃದುಪದ |

ಗತಿಯಿಲ್ಲದ ಲಾಸ್ಯಮಿಂತದೇಂ ಮೆಹಿದಮದೇ ||

೪೩

ಅದು ಕಾರಣದಿಂ,

ಚುಂಬಿಸಿ ಲೋಳೆವಾಯ್ದೆಟ್ಟಿಯನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ದೊ |

ಛಂ ಬಿಡದಪ್ಪಿ ಕೋಮಲತರಾಂಗಮನಾಲಿಸಿ ನುಣ್ಣೊದಳ್ ಮೊದ ||

ಚ್ಚಿಂಬಿನಿವಾತನಟ್ಟಿಱಿಳಿ ವಾಸಿಸಿ ನೆತ್ತಿಯನಿಂತು ಸೌಖ್ಯಮಂ |

ತುಂಬಿ ನಿಜಾಖಿಲೇಂದ್ರಿಯದೊಳಂ ತಣೆವೆಯ್ದುವರೇಂ ಕೃತಾರ್ಥರೋ ||

೪೪

ಸಂತೋಷಪಡುವ ಭಾಗ್ಯ ಅವರಿಗಿಲ್ಲವಾಯಿತಲ್ಲವೆ ? ೪೧. ಸಂಸಾರ ಸುಖಕ್ಕೆ
ಮೊದಲೆನಿಸುವುದು ಮಗುವನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡುವುದು. ಅದೇ
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಕುಗ್ಗದ ಯೌವನವಾಗಲಿ, ಬೇಡಿದುದನ್ನು ತಂದೊದಗಿಸುವ
ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ ಸಮೂಹವಾಗಲಿ ರೋಗರಹಿತವಾದ ಪಲ್ಲೋಪಮ ಆಯುಷ್ಯವಾಗಲಿ-
ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುವಂತಹ ಉನ್ನತ ಶರೀರವಾಗಲಿ-ಇವೆಲ್ಲ ಇದ್ದು ಏನು
ಪ್ರಯೋಜನ? ಅವರ ಜೀವನ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೆ? ೪೨. ಪ್ರಣಯಕ್ಕೆ ಫಲ
ಅಕ್ಷಯವಾದ ಸುರತ, ಸುರತಕ್ಕೆ ಫಲ ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಫಲ ಮುದ್ದಾಟ.
ಈ ಫಲ ಸುಖವೆ ದೊರೆಯದೆಂದ ಮೇಲೆ ಇತರ ಅಲ್ಪ ಸುಖಗಳಿಂದೇನು
ಲಾಭ? ೪೩. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಐಶ್ವರ್ಯ, ತಂಪಿಲ್ಲದ ನೀರು, ಪ್ರಣಯವಿಲ್ಲದ
ಕೂಟ, ವ್ರತಾಚರಣೆಯಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ, ಮೃದುವಾದ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ನರ್ತನ-
ಇವು ಎಂದಾದರೂ ಶೋಭಿಸುವುವೆ? ಆದುದರಿಂದ ೪೪. ಜೊಲ್ಲು ಬಾಯನ್ನು
ಮುದ್ದಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳ ಮುದ್ದಾಟವನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡಿ, ಅವುಗಳ ಅತಿ ಕೋಮಲವಾದ
ದೇಹಗಳನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಧುರವಾದ ತೊದಲು ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಆಲಿಸಿ, ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ, ಆನಂದದಿಂದ ಸಕಲ
ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ತುಂಬಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುವವರು ಎಂತಹ ಭಾಗ್ಯವಂತರು!"

ಎಂದು ಪುತ್ರದೋಹಕಾಕುಲೀಕೃತಮನೋವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮತ್ತಮಿಂತೆಂದಳೆ-

ಮಜಿಯದೆ ಬೆಚ್ಚುನೀರೆಹಿದು ತೊಟ್ಟಲೊಳಿಟ್ಟು ಬಸಿರ್ಗ ಚೀನದೊ |
ಚೀಳಗನೆ ತಂದು ಸೂನುಗೊಲವಿಂ ಸೊಡವಕ್ಕನ ಬೊಟ್ಟನಿಟ್ಟು ತೊ ||
ಪಿಟಿದು ಪಲರ್ಮೆಯುಂ ಪರಸಿ ಸೋಗಿಲೊಳಿಟ್ಟರೆ ನಿಜನಿಜ್ಜಮ |
ಬೃಟಿನೊಳೆ ಮೆಚ್ಚನಿತ್ತು ತನಿವರ್ಚುವ ಸೈಪನಗೆಂದು ಸಾರ್ಗುಮೋ || ೪೫

ಅರಸಂ ಕರತಳತಾಡನ |
ಪುರಸ್ಸರಂ ದೇವ ಬನ್ನಿಮೆಂದೊಲವಿಂದೊ ||
ಡ್ಡಿರೆ ಕೈಯನೊಲ್ಲದನ್ನಯ |
ಕೊರಲಂ ತಬಕ್ಕಿಪ ತನಯನೆಂದಾದಪನೋ || ೪೬

ಎತ್ತಿದೊಡೆನ್ನಂಗದೊಳೊಗೆ |
ದೆತ್ತುವ ಪುಳಕಕ್ಕೆ ಸೌಕುಮಾರ್ಯದಿನೇವೈ ||
ಸುತ್ತುಂ ಕೈಯಿಂದಿಲೆಯ |
ಲ್ಪುತ್ತವಳವ ಸುತನ ಪರಿಯನೆಂದೀಕ್ಷಿಪೆನೋ || ೪೭

ಮಾಂಗಾಯ್ ಕದಪಂ ಚುಂಬಿಸೆ |
ಪೊಂಗವಡಿಕೆ ನೊಸಲೊಳಲೆಯ ಗೆಜ್ಜೆಗಳುಲಿಪಂ ||
ಸಂಗಳನೆ ಚಲನದೊಳ್ ಭವ |
ನಾಂಗಣದೊಳ್ ಕಂದನೆಂದು ದಟ್ಟಡಿಯಡುವಂ || ೪೮

ಹೀಗೆಂದು ಮಕ್ಕಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಕೊರಗುತ್ತ ಮತ್ತು ಹೀಗೆಂದಳು-
೪೫. ಮರೆಯದೆ ಎರೆದು ತೊಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು
ಮರೆಮಾಡಿ ಮಗುವಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ ಬೊಟ್ಟನ್ನಿಟ್ಟು, ಹಲವಾರು ಬಗೆಯಿಂದ
ಹರಸಿ, ಉಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೊಟ್ಟು (ಹಾಲುಣಿಸಿ)
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೈಯುಬ್ಬುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆಂದು ಬಂದೀತು! ೪೬. ಅರಸನು
ಚಪ್ಪಳಿಯಿಕ್ಕುತ್ತ “ದೇವ, ಇತ್ತ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೈನೀಡಿರಲಾಗಿ ಆತನ
ಕೈಯನ್ನೊಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಕೊರಳಿಗೇ ತೆಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಮಗುವನ್ನು ನಾನು ಎಂದು
ಹೆಡೆದೇನು? ೪೭. ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡೊಡನೆ ನನ್ನ ಮೈತುಂಬ ಎಳುವ
ರೋಮಾಂಚಗಳಿಗೆ, ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಸುಕುಮಾರವಾದ ಚಡಪಡಿಸಿ ಕೈಯಿಂದ
ಇಳಿಯಲು ಆತುರಪಡುವ ಮಗನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾನು ಎಂದು ನೋಡಿಯೇನು?
೪೮. ವಾಗಾಯಿ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಹೊನ್ನ ಕವಡಿಕೆ ಹಣೆಯ
ಮೇಲೆ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಕಾಲಗಜ್ಜೆಗಳು ಗಿಲಗಿಲಗುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಾಗಿ ನನ್ನ

ಅಂಜನಕರ್ಬುರಕಾಯಂ |

ರಂಜಿತಕರಮುಷ್ಕರಂ ರದದ್ವಿತಯಯುತಂ ||

ಗುಂಜತ್ವದಾಂದುಕಂ ನವ |

ಕುಂಜರಮನೇ ತನಯನೆಂದು ಕಣ್ಣೊಲನಪ್ಪಂ ||

೪೯

ನಂದನನುತ್ಪಂಗದೋಳಿ |

ದೋಂದೈದರಡೊಂಬತಂದು ತೊದಬಿಸೆವಿನಮೋ ||

ರೊಂದನೆ ಕುಡುವೆರಲಿಂದಮ |

ದೆಂದೇಸುಗುಮೆನ್ನ ಕೊರಲ ಹಾರದ ಮುತ್ತಂ ||

೫೦

ಎಂದು ಭಾವೆ ಭಾವಿತನೂಭವಾನುಕ್ರಮಪ್ರಭವಭಾವಂಗಳು ಭಾವಿಸಿ ಪಲಂಬಿ ಪಂಬಲಿಸಿಯುಂ, ಅಪರಿಮೋಗಮನೋರಥೆಯ ಮಪ್ಪದಲಿಂ ಸಮಸ್ತನಾಭಿಸಂಯುಕ್ತೆಯಾಗಿಯುಮೇಕಾಕಿನಿಯಂತೆಯುಂ, ರಾಜಸದನಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿಯುಂ ಶೂನ್ಯಾರಣ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಂತೆಯುಂ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲೀಲಾಸಮೇತೆಯಾಗಿಯುಂ ವಿಪನ್ನಪೀಡಿತೆಯಂತೆಯುಂ, ಪತಿಪ್ರಸಾದಭೂಮಿಯಾಗಿಯುಂ ಅನಾಥೆಯಂತೆಯುಂ, ಸನ್ನಿಹಿತಧೈವೆಯಾಗಿಯುಮಧೈವೆಯಂತೆಯುಂ, ಕುಮುದದಳದೀರ್ಘಲೋಚನೆಯಾಗಿಯುಮಂಥೆಯಂತೆಯುಂ, ಪವಿತ್ರಪಾರ್ಥಿವಕುಲಪ್ರಸೂತೆಯಾಗಿಯುಂ ಅಜನ್ಮೆಯಂತೆಯುಂ, ತನ್ನಂ ಬಗೆದುಬೆಚ್ಚಿದಿನಲ್ಲಿಂ

ಕಂದನು ಅಂಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟಡಿಲುಡುವ ದಿನ ಎಂದು ಬಂದೀತು? ೪೯. ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು (ತಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು) ಕಪ್ಪಾದ ಮೈಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, “ರಂಜಿತಕರಮುಷ್ಕರ” (ಕಮಲದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಕೈಗಳುಳ್ಳವನು. ೨. ಸುಂದರವಾದ ಸೊಂಡಿಲ ತುದಿಯುಳ್ಳುದು) ನಾಗಿ, “ರದ ದ್ವಿತಿಯ” (೧. ಎರಡೇ ಹಲ್ಲು ಮೂಡಿರುವ ಮಗು. ೨. ಕೋರೆಗಳುಳ್ಳುದು) ನಾಗಿ, “ಗುಂಜತ್ವದಾಂದುಕ” (೧. ಕಾಲಲ್ಲಿ ಜಣಜಣಿಸುವ ಅಂದುಗೆಯುಳ್ಳವನು. ೨. ಕಾಲಿಗೆ ಜಣಜಣಗುಟ್ಟುವ ಸರಪಳಿಯುಳ್ಳುದು) ನಾಗಿ ಆನೆಯಂತೆ ಮಗನು ಎಂದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಂಬುವನು ! ೫೦. ಮಗನು ನನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬೆರಳನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ “ಒಂದು, ಎರಡು, ಒಂಬತ್ತು, ಐದು” ಎಂದು ತೊದಲು ನುಡಿಯುತ್ತ ನನ್ನ ಕೊರಳಹಾರದ ಮುತ್ತಗಳು ಎಣಿಸುವುದು ಎಂದು?” ವ|| ಈ ಮೇರೆಗೆ ಆ ವನಿತೆ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಮಗುವಿನ ಹಾಗು ಆತನಿಂದಾಗುವ ಭಾವಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಊಹಿಸುತ್ತ, ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಾರೈಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಬಯಕೆ ನೆರವೇರದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಸಂಬಂಧಿಕ ರೆಲ್ಲರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬಂಟಿಗಳಾದಂತೆಯೂ, ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಶೂನ್ಯವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೂ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೈಭವ ಸಂಪನ್ನೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಬಡತನದಿಂದ ಬಳಲುವಂತೆಯೂ, ಪತಿಯ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೇ ಪಾತ್ರಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅನಾಥೆಯಂತೆಯೂ, ಸುದೈವ ಸಹಿತಳಾಗಿಯೂ ದುರ್ದೈವಿಯಂತೆಯೂ, ತಾವರೆಯಸಳಂತೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳಾದರೂ ಕುರುಡಿಯಂತೆಯೂ,

ತಳದರ್ಶನವಾಸಕ್ಕೆ ವಂದು ಮುಂದಣ ಮೌಕ್ತಿಕಮಂಡಪದ ನಡುವಣ ಮರಕತಪರ್ಯಂಕದೊಳ
ವಿರಳಾಶ್ರುಬಿಂದುಸಂದೋಹದಂತುರಿತಪಕ್ಕ ಮಾಲಾಲುಳಿತನೇತ್ರೆಯುಂ, ಕಪೋಲಮೂಲಕೀಲಿತ
ವಾಮಕರತಪತ್ರೆಯುಂ, ಆಕ್ರಾಂತಚಿಂತಾಭರನ್ನಿಮಿತಗಾತ್ರೆಯುಂ, ಆಶ್ವಾಸನಪರಾಂತಃಪುರವೃದ್ಧಾಂಗನಾ
ನಿಷೇವ್ಯಮಾಣೆಯುಂ, ಮೃನವದನಸಖೀಪ್ರಕರಪರಿಚಾರಿಕಾಪರಿಷ್ಕೃತೆಯುಂ, ದೂರದೂರೋಪವಿಷ್ಟ
ಮೂಕಮುಖಕುಬ್ಜ ವಾಮನಕಿರಾತವರ್ಷಧರಕಂಚುಕಪ್ರಪಂಚಿಯುಮಾಗಿರ್ಪನೆಗಂ,

ಪಲವು ವಿಧಂಗಳಿಂ ತುಲುಗಿ ಮೆಟ್ಟುವ ವಾರುವದೊಂದು ವಲ್ಲನ |

ಕೈಲುಗೆ ಕದಂಪಿನೊಳ್ ಕನಕಕುಂಡಲವಡ್ಡತರಕ್ಕೆ ವಂದು ನಿ |

ಶೈಲಮನಿಪಂಫ್ರಿಯೊಂದೆಸೆಯ ಸನ್ನೆಯ ಸನ್ನೆಯನೊಂದುಮಾಡೆ ಭೂ |

ತಲಪತಿ ಬಂದನುಚ್ಚಿತತಾತಪವಾರಣಾಮುಷ್ಠಿತಾಂಬರಂ ||

೫೧

ಅಂತು ವೈಹಾಳಿಯಿಂದರಸಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಚ್ಚಿತ್ತವದಿನವನಿಗವತರಿಸುವ ಮಹೇಂದ್ರನಂತೆ
ತುಂಗತುರಂಗದಿಂದಮಿಡಿತಂದು ಅಂತಃಪುರಪ್ರವೇಶೋಚಿತಪರಿಜನಂ ಜನಪನೊಳಮೊಕ್ಕು,

ಭೋಂಕನೆ ಕಂಡಿನಿವಿರಿದಾ |

ತಂಕಮನರಸಿಯ ಮನಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದರಾರಂ ||

ದುಂ ಕಾಣೆನಿನಿತನೆಂದರ್ |

ಶಂಕಿಸೆ ನವಸೇವಕಂಬೊಲೊಯ್ಯನೆ ಸಾರ್ದಂ ||

೫೨

ಪವಿತ್ರವಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳಾದರೂ ಹೀನ ಕುಲದವಳಂತೆಯೂ,
ತನ್ನನ್ನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಮಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಮುಂದಿನ ಮುತ್ತಿನ ಮಂಟಪದ ನಡುವಿನ ಪಚ್ಚೆಯ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಎಡಬಿಡದೆ
ಸುರಿವ ಕಂಬನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ತೇಲಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಎಡಗೈ ಮೇಲೆ
ಕೆನ್ನೆಯೂರಿಕೊಂಡು, ಚಿಂತಾಪರವಶಳಾಗಿ ಮೈಮರೆತು ಕುಳಿತಳು. ಅವಳನ್ನು
ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುತ್ತ ರಾಣಿವಾಸದ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಗಳೆಯರು ಸುತ್ತಲೂ ಆರೈಕೆ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ; ಆಕೆಯ ಸಖಿಯರು ಮೃದುವುಮಿರಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು
ಬಳಸಿಕೊಂಡರು ; ಕುಬ್ಜ, ವಾಮನ, ಕಿರಾತ, ನಪುಂಸಕ, ಕಂಚುಕಿ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ
ಮೂಕರಾಗಿ ದೂರದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು. ಹೀಗಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ -
೫೧. ಹಲವು ಬಗೆಯ ನಡಗೆಗಳಿಂದ ಸಾಗುವ ಕುದುರೆಯ ಗತಿಯಿಂದ,
ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳು ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ತೂಗಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತಂದು
ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಪಾದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಪುಷ್ಪವಸ್ತ್ರಭೂಷಣ
ನಾಗಿ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಭೂಪತಿ ಬಂದನು ವ|| ಹಾಗೆ
ಕುದುರೆಯೇರಿ ಅರಸಿಯ ಮಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಉಚ್ಚೈಶ್ರವದಿಂದ ಇಳಿಯುವ
ದೇವೇಂದ್ರನಂತೆ ತನ್ನ ದಿವ್ಯವಾದ ಕುದುರೆಯಿಂದಿಳಿದು, ರಾಣಿವಾಸಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ
ಯೋಗ್ಯರಾದ ಪರಿಜನದೊಂದಿಗೆ ಅರಸನು ಒಳಗೆ ಬಂದು-- ೫೨. ಒಮ್ಮೆಲೆ
(ಅರಸಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು) ಕಂಡು “ರಾಣಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯಥೆಯನ್ನಂಟು
ಮಾಡಿದವರು ಯಾರು? ಇಂತಹ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ಕಂಡವನಲ್ಲ”

ಅಂತೆಯೆವಂದು ಪರ್ಯಂಕತಲದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದುರ್,

ಜಗದಧಿಪತಿ ಸಮದುಃಖಂ ।

ಮೃಗನಯನೆಯ ಮನದ ಖೇದಮಂ ಪಚ್ಚುಗೊಳಲ್ ॥

ಬಗೆದಂತಾಕುಳಚಿತ್ತಂ ।

ದೃಗಂಬುವಂ ತೊಡೆದು ಮೆಲ್ಲನಂದಿಂತೆಂದಂ ॥

೫೩

ಕರತಲಕಾಂತಿಯಿಂ ವದನಚಂದ್ರಮನೊಳ್ ನವಸಂಧ್ಯರಾಗಮಂ ।

ಸುರಿವ ನಿರಂಜನಾಪ್ರಕಾಶದಿಂ ಕುಚದೊಳ್ ಪೊಸಮುತ್ತಿನಾರಮಂ ॥

ಸರಳತರೋಷ್ಣನಿಶ್ಚಿತಮಾರುತನಿಂದೆ ನಿಜೋತ್ತರೀಯದೊಳ್ ।

ತರಳತೆಯಂ ನಿಯೋಜಿಪ ನೆಗೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣಮೇನೊ ಕಾಮಿನೀ ॥

೫೪

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಚರಣಾಂಗುಲಿಗಳ್ ಮಣಿನೊ ।

ಪುರಂಗಳಿಂದೆಸೆದು ತೋಜುತಿರ್ದಪುವಿಲ್ಲೇ ॥

ಕರಸಿ ಪರಾಗಾರುಣಪ ।

ಟ್ಟರಣಂಗಳ್ ನೆಲಸದಬ್ಬದಸೆವಸಳ್ಳವೋಲ್ ॥

೫೫

ಮನುಜಘನಿವಲ್ಮೀಕಮಿ ।

ದೆನಿಪ ನಿತಂಬದೊಳುದಗ್ರಮಣಿರತನಾರ ॥

ಶ್ಶಿನಿಕರಸುರಚಾಪಂ ಪೊ ।

ಣ್ಣೆ ನಿಮಿರ್ಚದಿದೇಕೆ ಮನ್ನನಶ್ಶಿಖಿಗೊಲವಂ ॥

೫೬

ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೊಸಸೇವಕನಂತೆ ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಮೆತ್ತಗೆ ಬಂದನು. ವ॥ ಹಾಗೆ ಬಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ೫೩, ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಆತನು ಸಮದುಃಖಿಯಾಗಿ ಆ ಮೃಗಾಕ್ಷಿಯ ಮನೋವೃಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿ, ಮನನೊಂದು ಅವಳ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರಸಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೀಗೆಂದನು- ೫೪. ಅಂಗೈಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮುಖಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಕೆಂಬಣ್ಣವನ್ನು ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಕಂಬನಿಗಳಿಂದ ಸ್ತನಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು, ಬಿಸಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿರುವ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನಿಂದ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಅಲುಗಾಟ ವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಈ ನಿನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಅದಲ್ಲದೆ - ೫೫. ಪುಷ್ಪಪರಾಗದಿಂದ ಕೆಂಪೊರೆದ ಕಾಲುಗಳ್ಳು ದುಂಬಿಗಳು ನೆಲಸದೆ ಇರುವ ತಾವರೆಯ ಎಸಳುಗಳಂತೆ ನಿನ್ನ ಪಾದದ ಬೆರಳುಗಳು ರತ್ನನೂಪುರ ಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸದೆ ಇವೆಯಲ್ಲ- ಏಕೆ ? ೫೬. ಮನ್ಮಥಸರ್ಪಕ್ಕೆ ಹುತ್ತ ದಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ನಿತಂಬದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನಕಟಿಸೂತ್ರದ ಇಂದ್ರದಾನು ಹೊಮ್ಮಿ ನನ್ನ ಮನೋಮಯೂರನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟು

ಕಾಮನ ಕೃತಕಾದಿಗಳೆನಿ ।
 ಪೀ ಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಮಲನಿಧುರ್ಮಪೂರೋ ॥
 ದ್ವಾಮತೆಯಂ ನವಮೌಕ್ತಿಕೆ ।
 ದಾಮದಿನೊಡರಿಸದ ತೆನಿನದೇನಿಂದುಮುಖೀ ॥

೫೭

ಸರಸೀರುಹನಾಳಮನಾ ।
 ವರಿಸಿದ ಶೈವಾಲಮೆನೆ ಹರಿದ್ರತ್ನಮಯ ॥
 ಸ್ಫುರಿತಕಟಕಂ ಪ್ರಕೋಷ್ಠದೊ ।
 ಳರುಣಾಧರೆ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗದಿರ್ಪುದಿದೇನೋ ॥

೫೮

ಎರಡುಂ ಕರ್ಣದೊಳಂ ಮೊಳೆ ।
 ವ ರತ್ನಮಯಪತ್ರದಿಂದಮಿನಬಿಂಬಯುಗಾಂ ॥
 ತರಿತಮೆನಿಸಿಂದುಬಿಂಬದ ।
 ಪರಿಜಂ ಪರಿಭವಿಸದೇಕೆ ನಿನ್ನಯ ವದನಂ ॥

೫೯

ತರದೆ ಪೆಜ್ಜೆ ತನ್ನ ಕಟಿಯಂ ।
 ತಿರದೊಳ್ ತಾಳ್ದಿದುರ್ದೇನಿವೆ ನಿಜನಿಟಲಂ ತ ॥
 ಳ್ಳುರುಳಿಗುರುಳಿಗಳನಾತ್ಮೋ ।
 ಪರಿದೇಶದೊಳಾಂತುದಿಲ್ಲದೇಕಾರಣದಿಂ ॥

೬೦

ಮದನಪರಿವಾದಿನೀನಾ ।
 ದದಿನಗ್ಗಳಮೆನಿಪ ನಿನ್ನ ನುಣ್ಣುಡಿ ಮೊಟಮೊ ॥
 ಣ್ಣದೊಡೇಕಾಯತ್ರಮದಾ ।
 ಗದೆ ಕಳರವಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸಮದಕೋಕಿಲಕುಲದೊಳ್ ॥

೬೧

ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ಅದೇಕೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ ? ೫೭. ಕಾಮನ ಕ್ರೀಡಾಶೈಲಿಗಳೆನಿಸುವ ಈ ನಿನ್ನ ಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಿಳಿನೀರಿನ ಬೆಟ್ಟದ ತೊರೆಯಂತೆ ಮುತ್ತಿನಹಾರವು ಶೋಭೆಯನ್ನೊದಗಿಸದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ೫೮. ತಾವರೆಯ ನಾಳವನ್ನಾವರಿಸಿದ ಹಾವಸೆಯೆಂಬಂತೆ ಹಸಿರು ರತ್ನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಡಗವು ನಿನ್ನ ಮುಂಗೈಯಲ್ಲೇಕೆ ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ? ೫೯. ಎರಡೂ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ರತ್ನಖಚಿತ ಆಭರಣಗಳಿಂದ, ಎರಡು ಸೂರ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಚಂದ್ರನಂತೆ ನಿನ್ನ ಮುಖವೇಕೆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತಾಳದಿದೆ ? ೬೦. ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಕರೆಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡನೂ ಏನೂ ಎಂಬಂತೆ, ನಿನ್ನ ಹಣೆ ಸುಳಿಗುರುಳನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲೇಕೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ? ೬೧. ಮನ್ಮಥವೀಣೆಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸುವ ನಿನ್ನ ಮಧುರವಾಣಿಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮದಿದ್ದರೆ, ಕಲಧ್ವನಿಯ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಮತ್ತೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿ

ಆಮೃಷಿರೋಮೈಯಂ ನಿನಗೆಯಪ್ರಿಯಮಂ ನೆಗಟಿಂ ಮನಕ್ಕಿನಿ |
 ತ್ತುಮ್ಕುಟಮಾದುದಾರಿನಿದು ದೇವಿ ನಿವೇದಿಪುದೆಂದು ಜೀವಿತೇ ||
 ಶಮ್ಭಿಗೆ ತನ್ನನಾಗ್ರಹಿಸೆ ಸೊಲ್ಲಿಸಲೊಲ್ಲದೆ ನಾಣ್ಣೆ ನೋಡಿದಳ್ |
 ತಾಮೃತದನ್ನಳಪ್ಪ ಕಳಭಾಷಣೆಯಂ ನಯನಪ್ರಭಾಗದಿಂ ||

೬೦

ಅಂತಪ್ರಮಿತ್ತಕಟಾಕ್ಷದಿಂದೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಮೆಲ್ಲಮಾಕೆಯ ಮನಮನಜಿದು ಪುತ್ರದೋಹಳಕಾರಾಮಂ
 ಧಾರಿಣೀಪತಿಗೆ ಸವಿಸ್ತರಂ ಬಿನ್ನವಿಸೆ ಕೇಳ್ದರಸನುಂ ತತ್ತ್ವಣೋಪಗತತನೂಭವಾಲಾಭ
 ಚಿಂತಾಪಾರತಂತ್ರತೆಯಿಂ ಮ್ಲಾನಮನನುಂ ದೀನಾನನನುಮಾಗಿ

|| ಪೃಥ್ವೀವೃತ್ತಂ ||

ಸರೋಜಸಖಿನಿಲ್ಲದಂಬರಮನಾದಮುದ್ದೋತಿಸಲ್ |
 ಸರೋಜರಿಪುವಂಚಿಯಿಲ್ಲದ ಸರೋವರೋದ್ದೇಶಮಂ ||
 ಸರೋರುಹಮೆ ಭೂಷಿಸಲೆಗುಮನ್ನಾವಂ ದಿಟಂ |
 ತೆರಳ್ಳುಗುಮಪತ್ಯಮಿಲ್ಲದ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸಂಪತ್ತಿಯಂ ||

೬೩

ಎಂದು ತನ್ನೊಳ್ ಬಗೆದು ಬಟಿಯಮರಸನರಸಿಯಂ ಸಂತೈಸಲೆಂದಿಂತೆಂದಂ :-

ಇದು ದೈವಸಾಧ್ಯಮನಿಸಿ |
 ದುಃಖದಟಿಲೆ ನಿನಗಿನಿತು ದೇವಿ ಬಗೆವೊಡೆಯುತ್ತಂ ||
 ಹೃದಯಶರೀರೇಂದ್ರಿಯತೋ |
 ಪದಾಯಕಂ ತಾನೆನಿಪ್ಪ ಶೋಕೋದ್ರೇಕಂ ||

೬೪

ಸೇರಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ೬೧. ನಾನು ಮರೆತು ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಲ್ಲದುದನ್ನು
 ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಆತಂಕವಾದುದು ಯಾರಿಂದ ?
 ದೇವಿ. ಹೇಳು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಹೃದಯೇಶ್ವರನು ತನ್ನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲಾಗಿ,
 ಮಾತಾಡಲೊಲ್ಲದೆ, ನಾಚಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ಮನಃಪ್ರಿಯೆಯಾದ ಕಳಭಾಷಣಿಯತ್ತ ಕಡೆಗಣ್ಣು
 ಹಾಯಿಸಿದಳು. ವ|| ಹಾಗೆ ಕಂಬನಿದುಂಬಿದ ಕಣ್ಣಿಂದ ಆಕೆ ನೋಡಲಾಗಿ,
 ಕಳಭಾಷಣಿಯು ಆಕೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಪುತ್ರದೋಹಳ
 (ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲು) ಕಾರಣವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ
 ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರಸನು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕೊರಗನ್ನು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ
 ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮ್ಲಾನತೆಯನ್ನೂ
 ದೀನತೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ -- ೬೩. ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶವನ್ನು
 ಚಂದ್ರನು ಬೆಳಗಬಲ್ಲನು ; ಹಂಸವಿಲ್ಲದ ಕೊಳವನ್ನು ತಾವರೆಯು ಬೆಳಗಬಲ್ಲದು.
 ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ತಂದು ಒದಗಿಸುವವರು ಇನ್ನಾರು?" ವ||
 ಹೀಗೆಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಯೋಚಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಅರಸಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು
 ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು - ೬೪. ದೇವಿ ಇದು ದೈವಸಾಧ್ಯವಾದುದು. ಹೃದಯವನ್ನೂ
 ಶರೀರವನ್ನೂ ಒಣಗಿಸಿಬಿಡುವಂತಹ ಇಂತಹ ಶೋಕೋದ್ರೇಕಕ್ಕೆ ನೀನು ಒಳಗಾಗುವುದು

ಈ ತಟದಿಂದ ನೀನಿರೆ ಸಮಂತನಗಂ ದೊರಕೊಳ್ಳುಮಲ್ಲೆ ದುಃ |
ಖಾತಿಶಯಂ ಬಲಿಕ್ಕದುವೆ ಮಾಣ್ಣುಮಶೇಷಜನಕ್ಕಮೆಯ್ಯ ಚಂ ||
ತಾತರಳತ್ವಮಂ ತೊಟಿಕ್ಕುದಂತದಟಿಂ ತರಳಾಯತಾಕ್ಷಿ ನಿ |
ಹೇತುಕಮಪ್ಪ ಪೇದಮನಿದಲ್ತು ಕೃಪಾವತಿಯರ್ಗೇ ಚೇಷ್ಟಿತಂ ||

೬೫

ಪರಿಣಾಮವತನೆ ಜನ್ಮಾಂ |
ತರದೊಳ್ ಶುಭಮಶುಭಮೆಂಬ ಕರ್ಮಂಗಳೊಳಾರ್ ||
ದೊರೆಕೊಳಿಸಿದರಾವುದನಾ |
ದೊರೆಯದೆ ಫಲಮಕ್ಕಮವರ್ಗೇ ಪಟಿತಾದಪುದೇ ||

೬೬

ಅದಜಿನಿಷ್ಣಾನಿಷ್ಠಂಗಳಾತ್ಮ ಶುಭಾಶುಭಕರ್ಮಾಯತ್ತಂಗಳದಟಿಕ್ಕೊಳ್ ಮನೋರಾಗಕ್ಕಂ
ಹೃದ್ರೋಗಕ್ಕಮವಕಾಶಮಿಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆಯಂ,

ಆರಯೆ ದುರ್ವಟವೆನ್ನ ಮ |
ನೋರಥವೆಂದಲಸಗಮನೆ ಮನದೊಳ್ ಪಿರಿದುಂ ||
ದೂರಿಸಲದೇಕೆ ಬಿದಿ ಕೈ |
ವಾರಿಸಿದೊಡೆ ತೀರದಿರ್ಪದಾವುದುಮುಂಟೇ ||

೬೭

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯಂ,

ನಿಷ್ಕಪಮೋರ್ಮೆಯುಂ ತಮಗೆ ಹಸ್ತತಲಾಮಲಕಂಬೊಲೆಯ್ಯಿ ವಿ |
ಸ್ವಪ್ನಮನಿಪ್ಪ ಬೋಧಯುತರಿಂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ತಕ್ಕುದೇನುಮಂ ||
ಚೇಷ್ಟಿಪಮನ್ನೆಗಂ ಮನದೊಳುಮ್ಮಟಿಸಲ್ಪಣಮಾಗದೆಂದು ವಾ |
ಗೃಷ್ಟಿಯಿನಾ ಲತಾಂಗಿಯ ಮನೋಲತೆಗತ್ತನಪೂರ್ವಶುಷ್ಪಿಯಂ ||

೬೮

ತರವಲ್ಲ. ೬೫. ನೀನು ಹೀಗೆ ಇದ್ದರೆ ನನಗೂ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ?
ಸಮಸ್ತ ಜನಕ್ಕೂ ಅದೇ ಚಿಂತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಆದುದರಿಂದ, ಚಂಚ
ಲಾಕ್ಷಿಯೆ, ನಿಷ್ಕಾರಣವಾದ ಈ ಪೇದವನ್ನು ತೊರೆದುಬಿಡು. ದಯಾವತಿಯರೆನಿಸಿದ
ವರಿಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ನಡತೆ ಸಲ್ಲದು. ೬೬. ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳನ್ನು
ಯಾರು ಯಾರು ಮಾಡಿರುವರೋ ಅವರವರಿಗೆ ಆಯಾ ಕರ್ಮದ ಮೇರೆಗೆ
ಶುಭಾಶುಭ ಫಲಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆಯೇನೂ ಆಗದು. ವ|| ಅದರಿಂದ
ಇಷ್ಟವಾಗಲಿ ಅನಿಷ್ಟವಾಗಲಿ ನಮಗೆ ಒದಗುವ ಫಲಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವ
ಜನ್ಮಗಳ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪಗಳೆ ಕಾರಣಗಳು. ಮನಸ್ಸು ಹಿಗ್ಗುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಚಿಂತಿಸಿ
ಕೊರಗುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆ- ೬೭. ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿ
ದರೆ, ನಿನ್ನ ಬಯಕೆ ನೆರವೇರುವುದು ದುಃಸ್ವಾಧ್ಯವೆಂದೇಕೆ ಕೊರಗುವೆ? ದೈವ
ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಕೈಗೂಡದೆ ಇರುವುದಾವುದು? ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ -
೬೮. ಈ ಜಗತ್ತು ಅಂಗೈನಲ್ಲಿಯಂತೆ ನಮಗೆ ವಶವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಗೆ
ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಸರಿಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಂದ ಕೇಳಿ ಸುಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ
ಅರಿತುಕೊಂಡು ನಡೆಯೋಣ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೂ ಕೊರಗಕೂಡದು". ಹೀಗೆಂದು

ಅಂತುಮಂತಾನುಮಾ ಕಾಂತೆಯಂ ಸಂತೈಸಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಂ ಸಲುತ್ತುಮಿರೆಯರೆ,

ಪೌರವನಾಂತರಾಳದೊಳಗೊರ್ಮೆ ವಸಂತವಿಲಾಸಕೌತಕ |
ಪ್ರೇರಿತಮಾನಸಂ ತೊಳಗುತಿರ್ದು ವಿಯತ್ನಳದಿಂದ ತಮಾಲಧಾ ||
ತ್ರೀರುಹಮೂಲಭೂತಲಕೆ ವರ್ಪನನಾಗಳನಂತಸಂಜ್ಞನಂ ||
ಚಾರಣಯೋಗಿಯಂ ನೃಪತಿ ಕಂಡನಖಂಡಸುಖೈಕಭಾಗಿಯಂ ||

೬೯

ಕಂಡೆಯೈವೋಗಿ,

ಆತುಳತಪಶ್ಚೀಕರನನನು |
ನೃತರಾಜ್ಯಶೀಕನವಧಿದರ್ಶನನಂ ಸ ||
ನ್ಯುತಶುದ್ಧದರ್ಶನಂ ತ |
ದ್ವತಿಪತಿಯಂ ನೃಪತಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ವಂದಿಸಿದಂ ||

೭೦

ಆಗ್,

ಮಿಸಿದಪಂ ಕರುಣಾಮೃತ |
ವಿಸರದಿನವನಿಪನನೆಂಬವೋಲ್ ಕಾಯೋತ್ಸ ||
ರ್ಗಸಮಾಪ್ತಿಯೊಳೀಕ್ಷಣರುಚಿ |
ಪಸರಿಸೆ ಮುನಿ ನೋಡಿ ಪರಸಿದಂ ಮೃದುರವದಿಂ ||

೭೧

ಅಂತು ಪರಿಸಿ ಕುಳಿರೆ, ತನ್ನನೀಂದ್ರಪಾದಪಾರ್ಶ್ವದೊಳ್ ಮುಕುಳಿತಕರಸರೋಜನುಂ ಪ್ರಶ್ರಯಾವನತತಿರಸ್ಸರೋಜನುಮಾಗಿ ಕುಳಿದು

ತನ್ನ ಸಂತೈಕೆಯ ನುಡಿಗಳೆಂಬ ಮಳೆಯಿಂದ ಆ ಬಳ್ಳಿ ಮೈಯ ಕಾಂತೆಯ ಮನೋಲತೆಗೆ ಅಪೂರ್ವವಾದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಆ ಕಾಂತೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆಯಲಾಗಿ--
೬೯. ವಸಂತವಾಸದಲ್ಲಿ ವಿನೋದಾರ್ಥವಾಗಿ ಪುರವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅನಂತಜ್ಞಾನಿಯೂ ಅಖಂಡಸುಖಿಯೂ ಆದ ಚಾರಣಮುನಿಯೊಬ್ಬನು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ತಮಾಲವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗಿನ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬರುವುದನ್ನು ಅರಸನು ಕಂಡನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಕಂಡೊಡನೆ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ- ೭೦. ಅವಧಿಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಆ ತಪೋನಿಧಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧಚಿತ್ತನಾಗಿ ವಂದಿಸಿದನು. ಆಗ - ೭೧. ತನ್ನ ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮುನಿಯು, ಅರಸನನ್ನು ತನ್ನ ದಯಾಮೃತರಸದಿಂದ ಮೀಯಿಸುವನೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳ ಬೆಳಕನ್ನು ಹರಡುತ್ತ, ನೋಡಿ ಮೃದುಧ್ವನಿಯಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ, ಆ ಮುನಿಪತಿಯ ಪಾದಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಕೈಮುಗಿದು ಕೊಂಡು, ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಲೆಬಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು- ೭೨. ಅರಸನು ಮುನೀಂದ್ರನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಹಸನಾದ ಹಲ್ಲುಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಗಂಧಲೇಪನ

ಅರಸಂ ಮುನಿಪತಿಪಾದಾಂ ||

ಬುರುಹಕೃತಿವಿಶದದಶನದುಚಿನಿಚಯಪರಂ ||

ಪರೆಯಿಂ ಚಂದನಚರ್ಚಾ |

ವಿರಚನೆಯಂ ಮಾಟು ತೆಟದಿನಂದಿಂತೆಂದಂ ||

೨೨

ಅಜನಂ ಪೆರ್ಚಿಸುವಟಿವಂ |

ನೆಟಪುವ ದುಃಖಮನದಿರ್ಮುವುತ್ಸವಮಂ ಕ ||

ಣ್ಣೆಟಿಯಿಪ ನಿಮ್ಮಯ ದರ್ಶನ |

ಕಟಿದೆಂ ಕಾರಣಮನೆನ್ನ ಪುಣ್ಯಮೆ ಪೆಟತೇಂ ||

೨೩

ಭಾವಿಭವದ್ಭೂತಮೆನಿ |

ಪ್ಪಾ ವಸ್ತುಗೆ ನೀಂ ಪ್ರಮಾಣಮಟಿಯಪುದದಟಿಂ ||

ದೇವ ಭವ್ಯತಿಯಂ ಪರಿ |

ಭಾವಿಸಿಯಂ ವಿರತಿಭಾವಮೆನಗಾಗದುದೇಂ ||

೨೪

ಎನೆ ಮುನಿಪತಿ ತನ್ನಹಿಪತಿ |

ಮನೋಗತಮನಟಿದು ಬಟಿಕಮಿಂತೆಂದಂ ನಂ ||

ದನಲಾಭವಾಂಛೆ ನಿನಗು |

ಅನೇಗಂ ಸಮನಿಸದಣಂ ವಿರತಿಪರಿಣಾಮಂ ||

೨೫

ಸುತಜನ್ಮಕ್ಕಂ ಪಿರಿದುಂ |

ಪ್ರತಿಬೋಧಕಮೊಂದು ಪೂರ್ವಜನ್ಮಾಂತರಸಂ ||

ಗತಮುಂಟದನುಸಿದ್ಧಪ್ಪೆಂ |

ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಮುನ್ನೆ ನಿನ್ನ ವಧುವೀ ಪುರದೊಳ್ ||

೨೬

ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು- ೨೬. “ಧರ್ಮವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ, ಅರಿವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ, ದುಃಖವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ, ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪುಣ್ಯವೇ ಕಾರಣವಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನು ಅಲ್ಲ ಇದನ್ನು ನಾನು ಅರಿತೆನು. ೨೭. ಹಿಂದಿನ, ಇಂದಿನ, ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಪುರುಷರು ನೀವು, ಆದುದರಿಂದ ದೇವ, ನನಗೆ ಈ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಹೇಳಿ ಏನೆಂದರೆ -ಸಂಸಾರಾಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ವೈರಾಗ್ಯಭಾವವೇಕೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ?” ೨೮. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುನೀಂದ್ರನು ಆ ಅರಸನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನರಿತು ಬಳಿಕ ಹೀಗೆಂದನು- “ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ನಿನಗೆ ಇರುವವರೆಗೆ ವೈರಾಗ್ಯಭಾವ ಹುಟ್ಟಲಾರದು. ೨೯. ನಿನಗೆ ಮಗನಾಗುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕಥೆಯೊಂದುಂಟು ಅದನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು. ಈಗ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿರುವವಳು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಊರಿನೊಳಗೆ -

ದೇವಾಂಗದನೆಂಬ ವನೆಗ್ಗರಂಗಂ ಆತನ ಕುಟುಂಬಿನಿ ಶ್ರೀನಿತಂಬಿನಿಗಂ ಸುನಂದೆಯೆಂಬ ಮಗಳಾಗಿ
ಪುಟ್ಟ ನಿರ್ಭರಪ್ರಥಮಗರ್ಭಭಾರಪರಿಕ್ಷೇಶಾಯಾಸಿತಸ್ಥಾಂತೆಯುಮಂಗವೈರಾಸ್ಯಕ್ರಾಂತೆಯು ಮಾಗಿದರ್
ವೈಶ್ಯಕಾಂತೆಯನೊರ್ವಳಂ ಕಂಡು,

ಮನದೊಳತಿಭೀತಿಯಂ ಭೋಂ ।

ಕನೆ ತಳೆದಾ ಭೀರುವಾವ ಜನ್ಮದೊಳಂ ಮು ॥

ತೈನಗೆ ನವವಯಸದೊಳ್ ತಾಂ ।

ಜನಿಯಿಸದಿರ್ಕೆಮ ವಿಷಾದಗರ್ಭಂ ಗರ್ಭಂ ॥

೭೭

ಎಂದು ನಿಧಾನಂಗಿಯ್ತು ನಿಜಾಯುಷ್ಯಪಾಯದೊಳಾಚರಿತಾಣುವ್ರತಫಲದಿಂದಂ

ಸೌಧರ್ಮದೊಳಮರತ್ನ ।

ಶ್ರೀಧಾರೀಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಬಂದೀಗಳ್ ದು ॥

ರೋಧನಸುತೆಯುಂ ಭವದವ ।

ರೋಧಜನಾಗ್ರಾಸೆಯುಮಾದಳದುಕಾರಣದಿಂ ॥

೭೮

ಇನ್ನೆವರಂ ಸುತಜನ್ಮದಿ ।

ಪನ್ನತೆ ಭವದೀಯಸತಿಯೊಳಾಯ್ದಯಿಸಿದ ॥

ಪ್ಪಂ ನಿಜಕುಲದೀಪಕನಿ ।

ಮುನ್ನತಮತಿ ರಿಪುಲತಾಲವಿತ್ತಂ ಪುತ್ರಂ ॥

೭೯

ವ॥ ದೇವಾಂಗದನೆಂಬ ವರ್ತಕನಿಗೂ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಶ್ರೀನಿತಂಬಿನಿಗೂ ಸುನಂದೆ
ಯೆಂಬ ಮಗಳಾಗಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ, ತುಂಬ ಬೆಳೆದ ಮೊದಲ ಬಸಿರಿನ
ಭಾರದಿಂದ ಆಯಾಸಗೊಂಡು, ಮೈಯೆಲ್ಲ ಜಡವಾಗಿ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ವೈಶ್ಯಸ್ತ್ರೀ
ಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕಂಡಳು. ೭೭. ಕೂಡಲೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಭಯಹುಟ್ಟಿದ ಆಕೆ “ಯಾವ
ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನನಗೆ ನವಯೌವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದುಃಖಕರವಾದ
ಗರ್ಭವುಂಟಾಗದಿರಲಿ” ವ॥ ಎಂದು ನಿಧಾನ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯಾಂತದಲ್ಲಿ,
ಅಣುವ್ರತಾಚರಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ- ೭೮. ಸೌಧರ್ಮಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವ
ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಳು. ತರುವಾಯ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ದುರೋಧನನ
ಕುಮಾರಿಯಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಾಗಿರುವಳು. ಆದುದರಿಂದ - ೭೯.
ಈವರೆಗೆ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ
ಕುಲವನ್ನು ಬೆಳಗುವ, ಶ್ರೇಷ್ಠಮತಿಯಾದ, ಶತ್ರುವಿನಾಶಕನಾದ ಮಗನು ನಿಮಗೆ

ಆತನ ಭಜತಿಖರದೋಳಿ |

ಭೂತಳಮಂ ನಿಟಿಸಿ ಬಟಿಕ ನೀಂ ಜಿನದೀಕ್ಷಾ ||

ಪೂತತನುವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಮ |

ರಾತಿಥಿಯಾದಪ್ಪೆ ಘಾತ್ಯಘಾತಿಚ್ಯುತಿಯಿಂ ||

೮೦

ಎಂದಾ ಮಹರ್ಷಿ ಪೇಟೆ ಕೇಳು ನಿಜಚಿಂತಾಪಹಾರಿಚಂದನನಂದನನಭ್ಯುದಯಮವತ್ಯಮೆಂದು
ಆನಂದಮನೆಯ್ನು ಬೀಡೊಂಡರಮನೆಗೆ ವಂದು ಅರಸಿಗಮಟಿಸಿ ಬಟಿಯಮಿರ್ವರುಂ ಮನದೆ
ಸಮೀಹಿತಾವಾಪ್ತಿನಿಮಿತ್ತಂ ಸಕಲಜಗದೇಕಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಮಪ್ಪ ಧರ್ಮಮನೊಡರ್ಚಲುಡ್ಡುಕ್ಕರಾಗಿ

ಪಗಲುಂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಂ ಬೀಜುವ ಸೊದೆವಳಗಂ ತಾಳ್ಳು ನೀಳ್ವಿಂದಮೆತ್ತಂ |

ಮುಗಿಲಂ ಪೊತ್ತಿರ್ಪ ಕೂಟಪ್ರಕರದಿನಿವು ದಲ್ ಜೈನಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ||

ಸ್ವಗತಕ್ಷೇರಾಂಬುಫೇನಪ್ರಕರದೆ ಕಡುವೆಲ್ಲೇಟಿದಿಂದ್ರಾದ್ರಿಯೆಂಬ |

ನ್ನೆಗಮೊಪ್ಪಂಬೆತ್ತುವಂ ಮಾಡಿಸಿದರತುಲಚೈತ್ಯಂಗಳಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಂ ||

೮೧

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ದಾನಕೃತ್ತಮಪಾತ್ರಸಂತತಿ ಮಹಾಪೂಜಾವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಚೈ |

ತ್ಯಾನೀಕಂ ನಿಜಶೀಲವರ್ತನೆಗೆ ಸಾಗಾರವ್ರತವ್ರತಮ ||

ನ್ಯೂನೋಪಕ್ರಮಿತೋಪವಾಸವಿಸರಕ್ಯಾಮಣ್ಯತಿಥ್ಯುತ್ಕರಂ |

ತಾನೆಯ್ಲಿತ್ತಣಮಿಲ್ಲದೇಂ ನಿರತರೋ ಭೂಕಾಂತನುಂ ಕಾಂತೆಯುಂ ||

೮೨

ಹುಟ್ಟುವನು. ೮೦. ಆತನ ತೋಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಇರಿಸಿದ
ಬಳಿಕ ನೀನು ಜಿನದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪವಿತ್ರದೇಹನಾಗಿ, ಘಾತಿ-ಅಘಾತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ನಾಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ". ಎ|| ಹೀಗೆಂದು ಆ ಮಹಾಯತಿ
ಹೇಳಲಾಗಿ ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಚಿಂತೆಯೆಂಬ ತಾಪಕ್ಕೆ ಮಗನು ಶ್ರೀಗಂಧಲೇಪನವಾಗಿ
ಅದನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಆನಂದಿತನಾಗಿ, ಯತಿಯನ್ನು
ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅರಸಿಗೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.
ಬಳಿಕ ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಮನದ ಬಯಕೆ ನೆರವೇರಲೆಂದು ಸಮಸ್ತಜಗತ್ತಿಗೆ
ಏಕೈಕ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ತೊಡಗಿ ೮೧.
ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳನ್ನು ಬೀರುವ (ಸುಣ್ಣದ ಲೇಪದಿಂದ)
ಧವಳಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಉನ್ನತಿಯಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನೆ ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆಯೊ
ಎನೊ ಎಂಬಂತಿರುವ ಶಿಖರಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತ ಅರ್ಹಂತನ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕದಲ್ಲಿ
ಹೊಮ್ಮಿದ ಕ್ಷೀರದ ನೊರೆಯಿಂದ ಕಡುಬಿಳಿದಾಗಿರುವ ಮೇರುಪರ್ವತವೆಂಬಂತೆ
ಚೆಲುವಾಗಿರುವ ಅಸದೃಶವಾದ ಬಸದಿಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅದಲ್ಲದೆ-
೮೨. ಅವರು ಮಾಡುವ ದಾನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಪಾತ್ರರು ಒದಗಿಬಂದರು;
ಮಹಪೂಜೆಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ಜಿನ ಚೈತ್ಯಗಳಾದವು; ಚಾರಿತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಶ್ರಾವಕ
ವ್ರತಗಳು ಹಲವಾರು ಒದಗಿದುವು; ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಉಪವಾಸಗಳಿಗೆ ಅನೇಕಾನೇಕ

ಅಂತನೇಕಸತ್ತ್ವಿಯಾನಿಯತರಾಗಿರ್ಪಿನಮೊಂದುದವಸಂ

ಋತುಸಮಯೋಪಯುಕ್ತೆ ಸತಿ ನೂತ್ನವಸಂತಋತುಪ್ರಮೋದಸಂ |
ಗತವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ನಯನೋತ್ಸಮಂ ದಯೆಗೆಯ್ದು ಮಾಧವೀ ||
ವಿತತಿಯ ಬಳ್ಳಳಪ್ಪ ಸೆಳೆಯಂ ಪಿಡಿದಂಗಳಲಾಸ್ಯಲೀಲೆಯಂ |
ಕ್ಷಿತಿಪನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗುಪದೇಶಿಪ ಲಾಸಕಿಯಂತೆ ತೋಟದಳ್ ||

೮೩

ಅನಂತರಂ ಚತುರ್ಥಸ್ಥಾನದೊಳ್ ಧವಳಮಂಗಳಾಲಂಕೃತೆಯಾಗಿ ನಿಜಮನಃಪ್ರಿಯನ ಸೂಟಿ
ವಂದು ಸುಖದಿನರೆ

ಅಮಳೋತ್ಪಳಿನಿಗೆ ಮಧ್ಯದೊ |
ಳಮೃತದ್ವೃತ್ತಿಬಿಂಬಭಾಸುರಪ್ರತಿಬಿಂಬಂ ||
ಸಮನಿಪವೋಲುದರದೊಳಾ |
ರಮಣಿಗೆ ನೆಲಸಿತ್ತು ಹರ್ಷಗರ್ಭಂ ಗರ್ಭಂ ||

ಅಂತು ನೆಲಸಿ,

|| ಮಾಲಿನೀವೃತ್ತಂ ||

ಮಸುಳೆ ತಿವಳಿ ಕರ್ಪಂ ಬಾಸೆ ಪೆತ್ತೊಪ್ಪೆ ಲೀಲಾ |
ಲಸಿಕೆ ಮನದೊಳಾದಂ ಪುಟ್ಟೆ ನೇರ್ವಟ್ಟ ಕೊರ್ವಿಂ ||
ಬಸಿಜಿಸೆಯ ಮೊಗಂ ಬೆಳ್ಳೇಜಿ ಪಿನಸ್ರನಾಗ್ರ |
ಕೃಷಿತಲಸಿತಭಾವಂ ಪೆರ್ಚೆ ಪೆರ್ಚಿತ್ತು ಗರ್ಭಂ ||

೮೪

ಪುಣ್ಯತಿಥಿಗಳಾದವು; ಹೀಗೆ ಆ ರಾಜನೂ ರಾಣಿಯೂ ಎಡೆಬಿಡದೆ
ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ವ|| ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಒಂದು ದಿವಸ- ೮೩. ಋತುಮತಿಯಾದ ಆ
ಕಾಂತೆ ನವವಸಂತನ ಆಗಮನದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ,
ನೇತ್ರಾನಂದಕರಳಾಗಿ, ಮಾಧವೀ ಲತೆಯ ತಳುವಾದ ಸೆಳೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಮನ್ಮಥಲಾಸ್ಯವನ್ನು ಅರಸನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿವರಿಸುವ ನೃತ್ಯಗಾಯಿಯಂತೆ
ಕಂಗೊಳಿಸಿದಳು. ವ|| ಬಳಿಕ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಎರೆದುಕೊಂಡು ಬಿಳಿಯ
ಮಂಗಳವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನೋವಲ್ಲಭನ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ
ಬಂದಳು. ೮೪. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನೈದಿಲೆಗೊಳದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಸುಂದರವಾದ
ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಮೂಡುವಂತೆ, ಆ ರಮಣಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಕರವಾದ
ಗರ್ಭ ನೆಲಸಿತು. ವ|| ಹಾಗೆ ನೆಲೆಸಲಾಗಿ - ೮೫. ಉದರದ ಮೇಲಿನ ತ್ರಿವಳಿಗಳು
ಮಾಯವಾದುವು; ಬಾಸೆ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿತು; ಆನಂದವೂ ಆಲಸ್ಯವೂ ಮನದಲ್ಲಿ
ಹೆಚ್ಚಾದವು; ಹಿರಿದಾಗಿ ಬಸಿರು ಶೋಭಿಸಿತು; ಮುಖವು ಬಿಳುಪೇರಿತು; ಕೊಬ್ಬಿದ
ಮೊಲೆಗಳ ತೊಟ್ಟುಗಳು ಚೆಲುವಾದ ಕಪ್ಪುವರ್ಣವನ್ನು ತಾಳಿದುವು; ಹೀಗೆ

ಮತ್ತಂ

ಸ್ವನಮುಖದಿಂದ ಪೋದಪ್ಪುದು |
ತನೂಭವಾಲಾಭಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕಂದಿದ ತ ||
ದ್ವನಿತೆಯ ಹೃದಯದ ಕಾಳಿಕೆ |
ಯೆನೆ ಸೋಗಯಿಸಿದತ್ತು ಮೇಚಕತೆ ಚೂಚುಕದೋಳ್ || ೮೬

ಉದರದೋಳಿದ ತನೂಜನ |
ಸದಮಲಗುಣಗಣದ ಭರದೆ ಸಮನಿಸಿದತ್ತೆ ||
ಬುದನೆನಿಸಿ ಚಂದ್ರಸುಂದರ |
ವದನೆಯ ಮೃದುಗತಿಯೊಳೊಂದಿದತ್ತತಿಮಾಂದ್ಯಂ || ೮೭

ಅಸಿತಪಯೋಧರಾನನಮುಪಾತ್ತವಿಜೃಂಭಮುಖಾಂಬುಜಂ ಸಮು |
ಲ್ಲಸಿತಜಡತ್ವಮುಚ್ಚ ಸಿತಬಂಧುರಗಂಧಸಮೀರಣಂ ಮನ ||
ಕೈಸೆದುದು ಕಾರುಮಂ ಪೊಸಬಸಂತನುಮಂ ನೆಹಿ ಪೋಲ್ವ ನಾಡೆ ಭಾ |
ವಿಸೆ ಮದವನ್ನರಾಳಮೃದುಯಾನೆಯ ನಿರ್ಭರಗರ್ಭವಿಭ್ರಮಂ || ೮೮

ತರಳಮನಾಂತ ಚಂದನದಳಂಕೃತಿ ಭಾವಮನಾಂತ ವಸ್ತುವಿ |
ಸ್ವರಕೃತಿ ತತ್ವನಿಶ್ಚಯಮನಾಂತ ಲಸನ್ನುತಿ ಗಂಧಮಂ ಮನೋ ||
ಹರತೆಯನಾಂತ ಚಂದನಘನದೃತಿಯೆಂಬ ವಿಲಾಸಮಂ ಸಮು |
ದ್ಧರಿಸವೊಲಾಂತಳಾ ಸತಿ ಮಹೋತ್ಸವಗರ್ಭಮನಂದು ಗರ್ಭಮಂ || ೮೯

ಅವಳ ಗರ್ಭ ಅಧಿಕವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು. ಮತ್ತೆ- ೮೬. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಂದೆಲ್ಲವೂ ಮೊಲೆತೊಟ್ಟುಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಸ್ತನಾಗ್ರದ ಕಪ್ಪು ಶೋಭಿಸಿತು. ೮೭. ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿರುವ ಮಗನ ಅನೇಕ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಭಾರದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯು ನಡಗೆ ತೀರ ಮೆತ್ತಗಾಯಿತು. ೮೮. “ಅಸಿತ ಪಯೋಧರಾನನ”ವೂ (೧. ಕಪ್ಪಾದ ಮೊಲೆತೊಟ್ಟು, ೨. ಕಪ್ಪಾದ ಮಳೆಮೋಡ), “ಉಪಾತ್ತವಿಜೃಂಭ ಮುಖಾಂಬುಜ”ವೂ (೧. ಆಗುಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಚೆಲುವಾದ ಮುಖ, ೨. ಅರಳಿದ ತಾವರೆ ಹೂಗಳು), “ಸಮುಲ್ಲಸಿತಜಡತ್ವ”ವೂ (೧. ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಲಸ್ಯ, ೨. ಹೆಚ್ಚಾದ ತೇವ), “ಉಚ್ಚಸಿತಗಂಧ ಸಮೀರಣ”ವೂ (೧. ಮುಖದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಸುಗಂಧಮಯವಾದ ಉಸಿರು, ೨. ಸುಗಂಧ ಬೆರೆತು ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಗಾಳಿ) ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಮದವೇರಿದ ಹಂಸದಂತೆ ಮೆದುವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವ ಆ ತುಂಬುಬಸಿರಿಯ ಗರ್ಭವು ಮಳೆಗಾಲವನ್ನೂ, ವಸಂತಕಾಲವನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋಲುತ್ತ ಶೋಭಿಸಿತು. ೮೯. ಶೋಭೆಯನ್ನೊಡಗೊಂಡ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಅಲಂಕಾರದಂತೆ, ಭಾವಸಂಪತ್ತಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ವಸ್ತುಕಕಾವ್ಯದಂತೆ. ತತ್ತ್ವಸಾರವನ್ನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪೂಜ್ಯಸ್ತೋತ್ರದಂತೆ, ಪರಿಮಳವನ್ನು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಚಂದನದ ಸಾಂದ್ರವಾದ ದ್ರವದಂತೆ,

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ಅಲಸಕೆ ಪೆರ್ಚದಂತರೆ ವಿಪಂಚಯ ನುಣ್ಣರಮೊಂದೆ ಪಾಡಿ ಕೋ ।

ಮಲಮನೆ ಚಿತ್ರಮಂ ಬರೆದು ತೋಟಿ ಪದಂಬಡೆಯ್ವೆ ಮೇಳದೊಳ್ ॥

ನೆಲಸಿದ ಮಾತನಾಡಿ ಮೊಸನಾಟಕಮಂ ರಸವೃತ್ತಿಯಾದ ನಾಳ್ ।

ಕಟಿಪಿನಮಾಡಿ ತತ್ಸತಿಯನೋಲಗಿಸುತ್ತೊಲವಿಂ ಸಖೀಜನಂ ॥

೯೦

ಸ್ವಪ್ನಂ ಗರ್ಭಾರ್ಭಕನಿಂ ।

ದಷ್ಟಮತೀರ್ಥಾದಿನಾಥನಾದಪನೆಂಬೊಂ ॥

ದಷ್ಟಾಹ್ನಿಕಜಿನಮೂಜಾ ।

ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಾ ವಧುವ ಬಯಕೆ ಬಳಿದತ್ತಾಗಳ್ ॥

೯೧

ಸಮನಿಸಿತು ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ ।

ಣಮಹೋತ್ಸವವರ್ಣನಂಗಳಂ ಕೇಳ್ವಪ್ಪಂ ॥

ರಮಣಿಗೆ ತದ್ಭಾವಿಜಿನೋ ।

ತ್ರಮನಿಂ ಬಸಿಲಲ್ಲಿ ಬಯಕೆ ಪೆಟತಾದಮದೇ ॥

೯೨

ಅಂತು ತನೂಭವಪ್ರಭವಸೂಚಕಂಗಳಪ್ಪ ದೋಹಳಂಗಳಂಗೆಗೆ ನೆಗಬಿ ನಿಜನಾಥಕಲ್ಪಿತಮಂ ಸವನದ ಸೀಮಂತೋನ್ನಯನಾದಿಮಂಗಳಂಗಳನೊಳಕೆಯ್ವಂತರ್ವತ್ನೀತ್ವದಿಂ ನವಮಾಸಂ ನೆರೆಯ ಸುಖಪ್ರಸೂತಿ ಸಮಯದೊಳ್

ಮಹಾ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಆ ಸತಿ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಧರಿಸಿದಳು. ವ॥ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ - ೯೦. ಆಕೆಗೆ ಆಯಾಸವಾಗದಂತೆ ವೀಣೆಯ ಮಧುರನಾದಕ್ಕೆ ಮೇಳವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತ. ಕೋಮಲವಾಗಿ ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ತೋರುತ್ತ, ಅವಕಾಶ ನೋಡಿ ಹದವರಿತು ಸುಖಾಲಾಪಮಾಡುತ್ತ, ರಸಮಯವಾದ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಿ ತೋರುತ್ತ ಸಖೀಜನರು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಓಲೈಸುತ್ತಿದ್ದರು. ೯೧. ತನ್ನ ಬಸಿರೊಳಗಿರುವ ಶಿಶು ಮುಂದೆ ಅಷ್ಟಮ ತೀರ್ಥಂಕರನಾಗುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ಆಕೆಗೆ ಆಷ್ಟಾಹ್ನಿಕ ಜಿನಪೂಜೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಬಯಕೆ ಅಧಿಕವಾಯಿತು. ೯೨. ಆಕೆಗೆ ಜಿನನ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ ಮಹೋತ್ಸವಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಬಯಕೆಯಾಯಿತು. ಬಸಿರಲ್ಲಿರುವವನು ಮುಂದೆ ತೀರ್ಥಂಕರನಾಗಲಿರುವವನೆ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬಯಕೆಯಾಗುವುದುಂಟೆ ? ವ॥ ಹೀಗೆ ಗಂಡು ಮಗುವಿನ ಜನನ ಸೂಚಕವಾದ ಬಯಕೆಗಳಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ತನ್ನ ಪತಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಪುಂಸವನ, ಸೀಮಂತೋನ್ನಯನ ಮೊದಲಾದ ಮಂಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಬಸಿರಿಗೆ ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳು ತುಂಬಲಾಗಿ, ಸುಖವಾದ

ಪುಟ್ಟದನಾಕೆಗೆ ಮಗನೊಡ ।

ವುಟ್ಟಿ ಮಹಾಭಾಗಧೇಯಲಕ್ಷಣನಿಕರಂ ॥

ಪುಟ್ಟಿ ಧರಾಭಾರಕೆ ನೆರ ।

ಪುಟ್ಟುದೆಮಗೆಂಬ ನಲವು ದಿಗ್ಗಂತಿಗಳೊಳ್ ॥

೯೩.

ಅನಂತರಂ

॥ ಅನವದ್ಯವೃತ್ತಂ ॥

ತಿಳಿದುದೆಯ್ವಿ ಜಲಾಶಯಮಾಕಾಶಂ ವಿಶದತ್ವಮನಾವಗಂ ।

ತಳೆದುದೂರ್ಜಿತಧೂಮಸಮಾಜಂ ದಕ್ಷಿಣವರ್ತನದಿಂದೆ ಪ ॥

ಜ್ವಳಿಸುತಿರ್ದಿದು ವಹ್ನಿ ಸಮಸ್ತಂ ವ್ಯಸ್ತರಜಸ್ತತಿಯಾಯ್ತುಕಾ ।

ವಳಯಮುತ್ಪಮಸೌರಭಮೂದಿತ್ತಣ್ಣನೆ ಪಣ್ಣನೆ ತಣ್ಣಲರ್ ॥

೯೪

ಆಗಲಾ ನೃಪಸುತೇಂದೂದಯಕ್ಷೋಭಿತಪೌರಾಗಸಾಗರನಿಘೋಷಾಯಮಾಣಯುಗಪದುತ್ತಿ
ತಮಂಗಳಮೃದಂಗಧಕ್ಕಾಭೇರೀಶಂಖಕಾಹಳಾರವಮೊಡನೆ

ಕರಪರಿವೃತ್ತಿಯಿಂದೊಗೆಯೆ ಕಾಂಚನಕಂಕಣದೀಂಚರಂ ಪರಿ ।

ಸ್ಫುರಿತದಿನೋರ್ಮೊದಲ್ ನೆಗೆಟಿ ಕಾಂಚಿಯ ನುಣ್ಣರಮೆಯ್ವಿ ಪಾದಸಂ ॥

ಚರಣದಿನುಣ್ಣೆ ನೂಪುರದ ಮೆಲ್ಲರಮಂದು ನೃಪೇಂದ್ರಮಂದಿರಾ ।

ಜರದೊಳಗೆತ್ತಲುಂ ನಲಿದು ನರ್ತಿಸಿದತ್ತು ವಿಲಾಸಿನೀಜನಂ ॥

೯೫

ಹೆರಿಗೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ -- ೯೩. ಆಕೆಗೆ ಮಹಾಪುರುಷ ಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತವಾದ
ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು ; ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ತಾಳುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೊಂದು
ನೆರವು ದೊರೆಯಿತೆಂದು ದಿಗ್ಗಂತಿಗಳು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವು. ಆ ಬಳಿಕ-
೯೪. ಜಲಾಶಯಗಳ ನೀರೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಾಮಿತು ; ಆಕಾಶವು ಸ್ವಚ್ಛವಾಯಿತು ;
ಅಗ್ನಿ ಬಲಗಡೆಗೆ ಸುಳಿಯಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿತು ; ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ ಧೂಳಿರಹಿತ
ವಾಯಿತು ; ಹಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು. ೯೫. ರಾಜಪುತ್ರನ
ಜನನದಿಂದ ಅರಸನ ಪರಿವಾರ ಜನಸಾಗರದ ಆನಂದದ್ವಾನಿಗಳ ಘೋಷ
ದೊಡನೆ ಮೃದಂಗ, ಡಕ್ಕೆ, ಶಂಖ, ಕಹಳೆ ಮೊದಲಾದ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳ
ದ್ವನಿಯೂ ಹೊಮ್ಮಿತು. ೯೫. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಹಸ್ತಚಲನೆಗಳಿಂದ ಚಿನ್ನದ
ಬಳೆಗಳ ಕಿಂಕಿಣಾದವೂ, ಉಜ್ಜಲವಾದ ಕಟಿಸೂತ್ರದ ಮಧುರನಿನಾದವೂ,
ಪಾದ ಸಂಚಲನದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಅಂದುಗೆಗಳ ಮಧುರವವೂ ರಮ್ಯ
ವಾಗಲಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಿಲಾಸಿನಿಯರು ಆನಂದದಿಂದ ನರ್ತಿಸಿ

ಆ ಸಮಯದೊಳೆ

ರಾಗದ ಬಳ್ಳವಳ್ಳಿಯೆನೆ ರನ್ನದ ವಂದನಮಾಲೆಗಳ್ ಬೆಡಂ |

ಗಾಗೆ ವಿಯನ್ನಹೀರುಹದ ಪೂಗುಡಿಯೊಳ್ ಗುಡಿಗಳ್ ಪೊದಟ್ಟು ಚೆ ||

ಲ್ಲಾಗೆ ಸಮಂತಿಕಾತಳದ ತಾರಗೆಯಂತುಪಹಾರಮಾದ ಚೆಂ |

ಬೂಗಳಳುಂಬಮಾಗೆ ನಯನೋತ್ಸವಮಾದುದು ತಪ್ಪರೋತ್ಸವಂ

೯೬

ಆಗಳರಸಂ ಸುಹೃನ್ನಹೀಪಾಲಪೂರ್ಣಪಾತ್ರಾಹರಣಪರಿಣತಪ್ರಧಾನಪ್ರತೀಹಾರಪ್ರಕರಪಾದ ಪಾತಪ್ರಚಳಿತಪ್ರಪಾಣತಳಮುಂ, ಇತಸ್ತತಃಪ್ರಸರ್ಪನ್ಯಂಗಲೋಪಕರಣಸಂಪಾದನವ್ಯಗುನಾನಾಪರಿ ಜನೋಪಜನಿತಸಮ್ಮದ್ಗಸ್ಥಲಿತಗಮನಕುಬ್ಜವಾಮನಕಿರಾತಸಂಘಾತಮುಂ, ಉತ್ಸವೋನ್ಮತ್ತಧಾತ್ರೇಯ ಕಾನಿಕಾಯವಿಕೀರ್ಣವಿಷ್ಣುತಕಚೋರ್ಣಸಂಜಾತ ಪಿಂಜರವರ್ಣಪಲಿತತ್ವಪ್ರಕೂಚೋರ್ಣಪವಿಧವೃದ್ಧ ಕಂಚುಕಿಸಂಚಯಮುಂ, ಅನೂನರತ್ನಕಂಠಿಕಾಸಮುದಯೋದ್ಗೀಯಮಾನಮಂಗಳಕೈಶಿಕನಾದಾರ್ಕಣ ನೋತ್ಪನ್ನೈಕರ್ಣಸ್ಪಂದಿತಾಂಗೈಹಕುರಂಗಶಾಬಸಂದೋಹಮುಂ, ಉನ್ಮಚ್ಚಮಾನಕೇಳೀಕೀರಪಾರಾ ವತಶಾರಿಕಾಜಾಲವೆಲೋದಯನದದಂಬರಾಲೋಕನೋದ್ಗೀವಪರಿಚಾರಿಕಾಪೇಟಘಟಿತಸಂಕಟಮುಂ, ಅಪತ್ನೋದಯಮುಹೂರ್ತಪಲಪ್ರಭಾವಭಾವನಾಜಾತವಿಸ್ಮಯಾಂದೋಳತಶಿರಸ್ಸರೋರುಹನನೇಕಕಾ ತಾಂಠಿಕಸಂತಾನಸಂಧನಮುಮಪ್ಪಂತಃಪುರಮಂ ನಿವಾರಿತಾಶೇಷಪರಿಜನಂ ಪೊಕ್ಕು ಬಾಲಕವದನದರ್ಶ ನೋತ್ಸುಕನಿರ್ಪಾಗಳ್

ದರು. ೯೬. ಅನುರಾಗದ ಸಾಲು ಬಳ್ಳಿಗಳೆಂಬಂತೆ ರತ್ನದ ತೋರಣಗಳಿಂದ, ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿದ ಹೂಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ, ಉತ್ತಮವಾದ ಧ್ವಜಗಳಿಂದ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳ ಅತಿಶಯದಿಂದ, ಚೆಲುವಾಗಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಉತ್ಸವಾಲಂಕಾರವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಯಿತು. ಎ|| ಮಿತ್ರರಾಜರೂ, ಉತ್ಸವದ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದ ಮುಖ್ಯಪಡಿ ಯರರೂ ನುಗ್ಗಾಟದಿಂದ ಅಂಗಳವೆಲ್ಲ ಗುಜುಗುಜುಗೊಂಡಿತ್ತು; ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವ ಸೇವಕಜನರ ಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ, ಕುಬ್ಜ, ಕುಳ್ಳ, ಕಿರಾತರಿಗೆ ನಡೆದಾಡುವುದೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು; ಉತ್ಸವದ ಉನ್ನಾದದಿಂದ ದಾದಿಯರ ಸಮುದಾಯವು ಹರಡಿದ ಸುವಾಸನೆಯ ಹುಡಿಯಿಂದ, ವೃದ್ಧಕಂಚುಕಿಗಳೆಲ್ಲರ ನೆರೆತ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಗಳು ಹೊಂಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು; ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನಹಾರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕೈಸಿಕ್ಕರಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಂಗಳಗೀತೆಯ ನಾದವನ್ನು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತ (ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಿದ) ಜಿಂಕೆ ಮರಿಗಳು ತನ್ಮಯವಾಗಿದ್ದವು : (ಈ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ) ಬಂಧಮುಕ್ತವಾಗಿ ಗಿಳಿ, ಪಾರಿವಾಳ, ಶಾರಿಕೆಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ವಿನೋದಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕತ್ತತ್ತಿ ಆಕಾಶ ವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರು ಗುಂಪುಗಟ್ಟಿದ್ದರು; ಶಿಶುಜನನದ ಮುಹೂರ್ತದ ಫಲವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ನೋಡಿ, ಬೆರಗಿನಿಂದ ತಲೆದೂಗುತ್ತ ಹಲವಾರು

ಪರಿಚಿತಭೂತಿರೇಖಮುಖದರ್ಶಿತಸರ್ವಪಮಂಜಮಂಜನೋ |
 ಪರಚಿತಖಿಡ್ಗ ಬೇಟಕಸಮುದ್ಭಟವಿದ್ವಪಿನದ್ಭಿತ್ತಿ ಚಂ ||
 ಚುರಪಿಚುಮಂದಪಲ್ಲವಸಮಲ್ಲಸಿತಂ ಮುಸಲೋರುಸೀರಡಂ |
 ಬರಮುತಮೇಂ ಮನಕ್ಕೊಲವನಿತ್ತುದೊ ಬಾಗಿಲರಿಷ್ಟದ್ದಾ ||

೯೭

ಅನಂತರಂತಕ್ಷಣಸಂಧುಕ್ತಮಾಣರಕ್ತಾಧೂಪಧೂಮೋದ್ವಾಮಮುಂ, ಪ್ರಸೂತಿಕ್ರಿಯಾಪರಿಣಾ
 ತಾಂತಃಪುರಪರಿಚರಾತಿಸಂತಾನನಿರಂತರಮುಂ, ಉತ್ಪಾತತೀಕ್ಷ್ಣ ಕೌಕ್ಷೀಯಕಸನಾಥಶಯನಪಾರ್ಶ್ವಭಿತ್ತಿ
 ಭಾಗಮುಂ. ಚಂಚತ್ಯಾಂಚನಸ್ಥಾನದೀಪಿಕಾಗ್ರನಿರ್ವ್ಯಗ್ರದೇದೀಪ್ಯಮಾನದೀಪಪ್ರಭಾಭಿಭೂತತಮ
 ಸ್ತೋಮಮಮಪ್ಪ ಗರ್ಭಗೃಹಮನಭ್ಯುಕ್ತತೋಜ್ವಲನಾಗಿ ಪೊಕ್ಕಾಗಳ್

ಐಂದ್ರೀನಿಕಟದ ನವದಿವ |
 ಸೇಂದ್ರನವೋಲ್ ಮಾತೃನಿಕಟದರ್ಭಕನಾದಂ ||
 ಸಾಂದ್ರಾನಂದಮನಾಭೂ |
 ಪೇಂದ್ರನ ಹೃನ್ಮಯನಜಲರುಹಕ್ಕೊದವಿಸಿದಂ ||

೯೮

ಜನನಿಯ ಶರೀರದೊಳ್ ತೆ |
 ಕೃನೆ ತೀವಿದ ರಾಗರಸದೊಳೋಲಾಡಿಯೆ ಗೆ ||
 ಭರ್ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಬಳೆವಂ |
 ತೆ ನವಪ್ರಸವಾರುಣಾಂಗನೆಸೆದಂ ತನಯಂ ||

೯೯

ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದರು: ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅರಸನು
 ಪರಿಜನವನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಸಿ ರಾಣಿವಾಸವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಮಗುವಿನ ಮುಖದರ್ಶನಕ್ಕೆ
 ಆತುರನಾಗಿರಲು-೯೭. ಬೂದಿಯ ಗೆರೆಯೆಳೆದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹರಡಿದ ಬಿಳಿ
 ಸಾಸುವೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಲೇಪಿಸಿದ ಕತ್ತಿ, ಗುರಾಣಿ ಮೊದಲಾದ
 ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಆನಿಸಿ ಇಟ್ಟು ಗೋಡೆಗಳಿಂದಲೂ, ಚಲುವಾದ ಬೇವಿನ
 ಚಿಗುರಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿಟ್ಟು ಒನಕೆ, ನೇಗಿಲು ಕುಳಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಣಂತಿ
 ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತುಂಬ ಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತು. ೧|| ಬಳಿಕ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ
 ಹೊತ್ತಿಸಿದ ರಕ್ತಾಧೂಪದ ದಟ್ಟವಾದ ಹೊಗೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ, ಹರಿಗೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ
 ನಿಪುಣೆಯರಾದ ಅಂತಃಪುರ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರ ಸಮೂಹದಿಂದ ದಟ್ಟಣೆಸಿ,
 ಹಾಸುಗೆಯ ಪಕ್ಕದ ಗೋಡೆಗೆ: ಒರೆಗಳಚಿ ಇಟ್ಟು ಹರಿತವಾದ ಕತ್ತಿಯು
 ಶೋಭೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು, ಮಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಚಿನ್ನದ ರಾಣಾ ದೀಪಗಳ ಪ್ರಜ್ವಲವಾದ
 ಕುಡಿವೆಳೆನಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಹರಿಗೆ ಕೋಣೆಯನ್ನು
 ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಸನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ೯೮. ಪೂರ್ವ ದಿಗಂಗಳನೆಯ
 ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ನವೋದಿತ ಸೂರ್ಯನಂತೆ, ತಾಯಿ ಬಳಿಯ ಶಿಶು ಅರಸನ
 ಕಣ್ಣಿನಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕವಾದ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು. ೯೯. ತಾಯಿಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ
 ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ “ರಾಗರಸ” (ವಾತ್ಸಲ್ಯ ೨ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣ) ದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ನಾಳಂ ಸೋಗಯಿಪ ನಾಭೀ |
ನಾಳಂ ಮೃದುಚರಣಕರತಳಂ ಕೋಮಳಪ ||
ತ್ರಾಳಿಯಿದನೆ ನೆನೆಯಿಸಿದಂ |
ಬಾಳಕನಿಂದಿರೆಯ ಕೈಯ ಕೆಂದಾವರೆಯಂ ||

೧೦೦

ವೀಣಾರಂಜಿತಮಂಜು |
ಕ್ಷಾಣಮನಿಟಿಕೆಯ್ದದಲ್ಲಿನತ್ತೆಂಬಿನೆಗಂ ||
ಕ್ಷೋಣೀಶನ ಕಿವಿಯಂ ಸವಿ |
ಗಾಣಿಸಿದುದು ಬಾಲರೋದನೋದಿತನಾದಂ ||

೧೦೧

ಕೆಲದೊಳೆ ಕಿಟ್ಟು ಸಾರ್ಜಿದ ಕೃಪಾಣದ ಕರ್ಪು ನಿಜಾಂಗನಾಂಗದ |
ಗಲ್ಲಿಪ ಬೆಳರ್ಪು ಬಾಲಕನ ಕೋಮಲದೇಹದ ಕೆಂಪುನಾಡೆಯುಂ ||
ನೆಲವನಿಳಾಧಿಪಂಗೆ ನೆಲೆವೆರ್ಚಿಸದತ್ತು ಗೃಹಾಧಿದೇವತಾ |
ವಿಲಸದಪಾಂಗದೊಳ್ ನೆರೆದು ಮೂದೆಲದೊಪ್ಪುವ ಬಣ್ಣದಂಧವಿಂ ||

೧೦೨

ಅಂತು ಸಂತೋಷಬಾಷ್ಪವಿಸರದಿಂದ ಮೀಯಿಸುವಂತೆಯುಂ, ದಿಟ್ಟವೆಳಗಿನಿಂದ ನಿವಳಿಸುವಂತೆಯುಂ, ಕಣ್ಣೊಳಗಿಟ್ಟು ಮುಚ್ಚುವಂತೆಯುಂ, ಬಗೆಯೊಳೆ ತೆಗೆದಪ್ಪುವಂತೆಯುಂ, ಅಕ್ಷೋಣಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತಂಗಳಪ್ಪ ಪುತ್ರನಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗಂಗಳಂ ನೀಡುಂ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ, ಸಂಸಾರಸುಖದ ಪರಮಕೋಟಿಯನ್ನೊಪ್ಪಿದಂತಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂಗಳಮಹರ್ಷಿತ್ವರಮೇಶ್ವರಂಗೆ ಮಹಾಮಹಮಂ ಮಾಡಲ್ವೆಟ್ಟು ಜಾತಕಮೋಕ್ಷವ ಮನೋರಂಜನೆ ಬಟಿಯಂ ದಶಮದಿನದೊಳ್ ಅತ್ಯುದ್ಧಾಮಮಂ ಶ್ರೀವರ್ಮನಾಮಮನಿಟ್ಟು

ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಮಗು, ಇನ್ನೂ ಬಸಿರಲ್ಲಿಯೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವನೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ (ಅದೇ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದುದರಿಂದ) ರಕ್ತವರ್ಣದಿಂದ ಶೋಭಿಸಿದನು. ೧೦೦. ಹೊಕ್ಕುಳ ಹುರಿಯೆ ನಾಳವಾಗಿ, ಕೋಮಲವಾದ ಅಂಗೈ-ಅಂಗಾಲುಗಳೆ ಸುಕುಮಾರವಾದ ದಳಗಳಾಗಿ, ಇದೇನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಂಪುಕಮಲವೊ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಆ ಶಿಶು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ೧೦೧. ವೀಣೆಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಮಧುರನಾದವನ್ನು ಮೀರುವಂತಹ ಶಿಶುವಿನ ರೋದನಧ್ವನಿ ರಾಜನ ಕಿವಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನೊದಗಿಸಿತು. ೧೦೨. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒರೆಗಳಚೆ ಇಟ್ಟು ಖಡ್ಗದ ನೀಲವರ್ಣ, ತನ್ನ ರಾಣಿಯ ದೇಹದ ಧವಳವರ್ಣ, ಮಗುವಿನ ಸುಕುಮಾರ ದೇಹದ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣ, ಇವು ಮೂರೂ ಜೊತೆಗೂಡಿ, ತನ್ನ ಮನೆಯ ಅಧಿದೇವತೆಯ ಕಣೆಗಣ್ಣೊಟದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುವ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಬಣ್ಣಗಳ ಮೇಳವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ರಾಜನಿಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟುಮಾಡಿದುವು. ವ || ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವಂತೆಯೂ, ಕಣ್ಣಿಬೆಳಗಿನಿಂದ ನಿಮಾಳಿಸಿದಂತೆಯೂ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ, -ಯಾವ ನ್ಯೂನತೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ಒಳ್ಳೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ತನ್ನ ಮಗನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅವಯವವನ್ನೂ ಅರಸನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿ, ಸಂಸಾರಸೌಖ್ಯದ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ

ಅಟಿಪಿ ನಿರಾಕುಳಂ ತನಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನಾತ್ಮಭವಂಗೆ ನಲ್ಲೆಯಿಂ ।
 ದುಟಿಪೆ ನಿಜಾತಪತ್ರ ಹರಿವಿಷ್ಣುರಚಾಮರಮೆಂಬಿವಂ ಬಟಿ ॥
 ಕೃಟಿಪಿದುದನಿತ್ತುಮೊಂದುಟಿದಿಲ್ಲನೆ ಕೊಟ್ಟನಿಳಾಧಿನಾಥನಾ ।
 ಗುಣಿಯದೆ ಬೇಟ್ಟ ಬೇಡದವರ್ಗಂ ಸಲೆ ಕೀಲ್ಪಡೆ ಕಲ್ಪಭೂರುಹಂ ॥

೧೦೩

ತನ್ಮಹೋತ್ಸವಾನಂತರದೊಳ್

ಸುರರಾಜೋದ್ಯಾನದೊಳ್ ಕಲ್ಪಕುಜದ ಸಿರಿದುಗ್ಗಾಬ್ಬಿಯೊಳ್ ನೂತ್ನರತ್ನಾಂ । ಕುರಮಾ
 ಗೋತ್ರಾದ್ರಿಯೊಳ್ ಸಿಂಗದ ಸಿಸು ಬಳೆವೊಂದಂದದಿಂ ದಾರ್ಪುತೇಜ ॥ ಸ್ಪಂದಿತಂ ವಿಕ್ರಾಂತಮೆಂಬೀ
 ಗುಣಮೊಡವೆಳೆಯುತ್ತಿರ್ಪನಂ ನಂದನಂ ತ । ದ್ವರಣೀಶಾವಾಸದೊಳ್ ಶೋಭಿಸುತಿರೆ ಬಳೆದಂ ಭಾರತೀ
 ಭಾಳನೇತ್ರಂ ॥

೧೦೪

ಗದ್ಯಂ

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾತ್ಮಕುಲಕುಬ್ಜತ್ವಮುದ್ಘಾತಪ್ರವಚನಸುರಿತರಿನ್ಯಾಥ
 ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿತ್ಯವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದಪದ್ಮನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ
 ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ
 ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
 ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣದೊಳ್
 ಶ್ರೀವರೋದಯಪ್ರಮೋದವರ್ಣನಂ
 ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ.

ದಂತಾಗಿ, ಆಗ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ
 ಅರ್ಹಂತನಿಗೆ ಮಹಾಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ, ಜಾತಕರ್ಮವನ್ನು
 ನೆರವೇರಿಸಿದನು: ಬಳಿಕ ಹತ್ತನೆಯ ದಿನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ “ಶ್ರೀವರ್ಮ” ಎಂಬ
 ಹೆಸರನ್ನು ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಇಟ್ಟನು. ೧೦೩. ಅರಸನು (ಆ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ)
 ತನಗೆ ಅನಿರ್ಬಾಧವಾದ ಕೀರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮಗನಿಗೆ (ರಾಜಚಿಹ್ನೆಗಳಾದ) ಬೆಳ್ಳೊಡೆ,
 ಸಿಂಹಾಸನ ಹಾಗೂ ಚಾಮರ-ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವದಲ್ಲಿ
 ಇನ್ನೇನೂ ಉಳಿಯದಂತೆ, ಬೇಡುವವರಿಗೂ ಬೇಡದವರಿಗೂ ಕೂಡ ದಾನ
 ಮಾಡಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಮೀರಿಸಿದನು. ಎ|| ಹೀಗೆ ಆ ಮಹಾ ಉತ್ಸವ ನೆರವೇರಿದ
 ಬಳಿಕ-೧೦೪. ದೇವೇಂದ್ರನ ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ವೈಭವ, ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ
 ನವರತ್ನಗಳ ಕಾಂತಿ, ಕುಲಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದ ಮರಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ, ಬಲ,
 ತೇಜಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಪರಾಕ್ರಮ ಗುಣಗಳೊಡನೆ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ
 ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಮೂರನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿಯಿತು.

ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಕೇಳೇನಿಲಯಂ ರ |

ಮ್ಯಾಕೃತಿ ದಿವಸಾನುಸಾರದಿಂ ಪುದಿದೊಡವಂ ||

ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನಮಳನಕಮ |

ಕಾಕರಮೆನೆ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ||

೧

ಅಂತನುಕ್ರಮೋಪಚಿತಬಾಲಲೀಲಾಪೀಯೂಪವರ್ಷದಿಂ ಪಿತ್ಯಜನಸುಹೃದ್ಜನೋದಾರಶರೀರ
ಕೇದಾರಂಗಳೊಳ್ ಪುಲಕಸಸ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಯಂ ಮಾಡುತುಂ ಬಳಿಯೆವಳೆಯೆ

ಕಿಡುತಂದುದು ಮನದಟೆಯಮೆ |

ನಡಿಯ ತೊದಳ್ ಪಿಂಗಿ ಪೋಯ್ತು ತಳವರ್ಡಿಯೊಳ್ ಬ ||

ಲೃಡರ್ದುಡು ಬಳ್ಳಳಿಕೆಗೆ ತನು |

ವೆಡೆಗೊಟ್ಟುದು ನಾಡೆ ಶೈಶವಾತಿಕ್ರಮದೊಳ್ ||

೨

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ಜನನೀಸ್ತನ್ಯಾಮೃತಸೇ |

ವನೆ ಮಾಣ್ಣಿ ಬಚಿಕ್ಕಮಖಿಳವಿದ್ಯಾಮೃತಸೇ ||

ವನೆಯೋಳೆ ಯೋಜಪುದುಚಿತಂ |

ತನಯನನೆಂದವನಿಪಾಲಕಂ ಬಗೆದಂದಂ ||

೩

ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ವಿಲಾಸ ಸ್ಥಾನವಾದ ಸುಂದರವಾದ ಕಮಲಗಳನ್ನು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೊಸಹೊಸದಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ತಾವರೆಗಳೊಳವು ಹೊಂದುವಂತೆ, ವೈಭವೋಪೇತವಾದ ಆ ಕುಮಾರನ ದೇಹವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸೌಂದರ್ಯ ವಿಕಾಸವನ್ನು ತಾಳಿತು. ೨|| ಹಾಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಾಲಕೀಡೆಯ ಅಮೃತವನ್ನು ಮಳೆಗರೆದು ತನ್ನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ದೇಹಗಳೆಂಬ ಉತ್ತಮ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಚವೆಂಬ ಸಸ್ಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತ ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿ. ೨. ಮನಸ್ಸಿನ ಅಜ್ಞತೆ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು; ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತೊದಲು ಇಲ್ಲವಾಯಿತು; ದಟ್ಟಡಿಯ ನಡಗೆ ಬಲಿತು ನೇರವಾಯಿತು; ದೇಹ ಬಲಿಯು ತೊಡಗಿತು-ಹೀಗೆ ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆತನು ದಾಟಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-೩. ಮೊಲೆಹಾಲು ಕುಡಿಯುವ ಕಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ, ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಇನ್ನು ವಿದ್ಯೆಯ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿಸುವುದು

ವಿದ್ಯೋಪವಿದ್ಯಗಳನತಿ |

ಹೃದ್ಯಂಗಳನಾತ್ಮಜಂಗೆ ಶಿಕ್ಷಿಸುವಂತಾ ||

ತೋದ್ಧರವಮುಣ್ಣೆ ತತ್ತ |

ದ್ವಿದ್ಧರನಪ್ಪಿಸಿದಂ ನೃಪಂ ಶುಭದಿನದೋಳ್ ||

೪

ಅನಂತರವಾಕ್ಯತ್ರಪುತ್ರಂ ಸಿತಪಕ್ಷದತ್ತಿಪುತ್ರನಂತೆ ಕಳಾಕಳಾಪೋಪಚಯಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ವರೆ ಕತಿಪಯವಾಸರಾಪಸರಣದೋಳ್.

ಅಮಲಸ್ವಭಾವನೋಳ್ ನಿ |

ತ್ಯಮಹತ್ವನೋಳತುಳರಾಜವಿದ್ಯಗಳನಿತುಂ ||

ಕ್ರಮದೆ ಸಮನಿಸಿದುವಾತನೊ |

ಳಮಳನತಾರಾಳಿ ಗಗನದೋಳ್ ನೆಲಸುವವೊಲ್ ||

೫

ಅನ್ತುಪಾರ್ಜಿತೋಪಾರ್ಜಿತವಿದ್ಯಾವಿಳಾಸನಾಗಿರ್ಪಿನಂ

ಲಲನಾಸಂಪೋಹಲಗ್ನೋದಯಮಸಮಶರಾನೇಕಪೋದ್ವೀಪನಂ ದೇ |

ಹಲತಾವಲ್ಲೀವಸಂತಂ ವಿಭವತರಧಿಚಂದ್ರೋದ್ಗಮಂ ಶೌರ್ಯಸೂರೋ ||

ಪಲಭಾಸ್ತತ್ಸಂಪದಂ ತನ್ಮೃಪತನಯನೊಳಂದೊಂದಿ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ |

ತ್ತೋಲವಂ ತಾರುಣ್ಯಮಾಸಾಧಿತಬಹಳಮಲಾವಣ್ಯತೋಭಾವರೇಣ್ಯಂ ||

೬

ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಅರಸನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ೪. ಅತ್ಯಂತ ಹೃದಯಾಕರ್ಷಕವೆನಿಸುವ ಮುಖ್ಯವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಉಪವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡಲೆಂದು ಆಯಾ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾದವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಮಂಗಳವಾದ್ಯಸಮೇತವಾದ ಉತ್ಸವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ವ|| ಅನಂತರ ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಮಾರನು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಲೆಗಳನ್ನು (೧. ಚಂದ್ರನ ಹದಿನಾರು ಕಲೆಗಳನ್ನೂ ೨. ರಾಜಕುಮಾರನು ಕಲಿಯುವ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು) ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ-೫. ನಿರ್ಮಲ ಸ್ವಭಾವದವನೂ, ನಿತ್ಯವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಆ ಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಅಸದೃಶ ವಾದ ರಾಜವಿದ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕ್ರಮೇಣ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲ ನಕ್ಷತ್ರ ಗಳು ನೆಲೆಸಿದಂತೆ ನೆಲೆಸಿ ಶೋಭಿಸಿದುವು. ವ|| ಹಾಗೆ ವಿದ್ಯಾಸಂಪನ್ನನಾಗಿರಲಾಗಿ- ೬. ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ, ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಗಜಕ್ಕೆ ಮದವನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸುವ, ದೇಹವೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಗೆ ವಸಂತದಂತೆ ಒದಗುವ, ವೈಭವ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರೋದಯ ವೆನಿಸುವ, ಪರಾಕ್ರಮವೆಂಬ ಸೂರ್ಯಕಾಂತದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ, ಅತ್ಯಧಿಕ ವಾದ ಲಾವಣ್ಯದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸುವ ಯೌವನವು ಆ ಕುಮಾರನಿಗೆ

ಕಳಧೌತಚ್ಚವಿ ಕುಂದಕುಟ್ಟಿಲರದಂ ಬಾಲಪ್ರವಾಳೋಷ್ಣನು ।
ತೃಳಪತ್ರಾಂಬಕನಷ್ಟಮೀಂದುನಿಟಳಂ ಶೇಷೋಲ್ಲಸದ್ಭಾಹು ಕಾ ॥
ದಳಕಾಂಡೋರು ಗವೇಂದ್ರಕಂಧರನಿಭದ್ವಿಧ್ಯಧ್ವನಿಂದಿರೋ ।
ಜ್ವಳಕೇಶಂ ಧರಣೀಶಸೂನು ತಳಿದಂ ಸಾಶ್ವರೈಸೌಂದರ್ಯಮಂ ॥

೭

ಕಣ್ಣಳ್ಳಿ ಗೊತ್ತು ಮನಕೆ ಸ ।
ರಣ್ಣಾಡಿಗಿ ಗಡಿಯೆನಿಪ್ಪ ಕುವರನ ರೂಪೋ ॥
ಳ್ಳೆಣ್ಣಳನೀಕ್ಷಣಮಾತ್ರದೆ ।
ನಾಣ್ಣೆಡಿಸಿದುದಾದಮೆಸೆವ ಮೋಸಜವ್ವನದೊಳ್ ॥

೮

ಜನಕನೊಳನುರೂಪತೆಯಂ ।
ತನೂಭವಂ ತಾಳಿದಂ ತಮಸ್ಸಂಹೃತಿಯಿಂ ॥
ಘನತೇಜದಿನುನ್ನತಿಯಿಂ ।
ಕನತ್ತದೀಪೋಪಜಾತದೀಪಾಕೃತಿಯಿಂ ॥

೯

ಶ್ರೀವಕ್ತೃಸ್ಥಳದೊಳ್ ವಾ ।
ಕ್ರೀವಕ್ತೃದೊಳತುಳಭುಜದೊಳೂರ್ಜಿತವಿಜಯ ॥
ಶ್ರೀವಿಸ್ತಾರಿಸೆ ನೆಗಬದಂ ।
ಶ್ರೀವರ್ಮಂ ಶ್ರೀಮಯಂ ಯಶಸ್ವಿನಿಳಯಂ ॥

೧೦

ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ೭. ಚಿನ್ನದಂತಹ ದೇಹ ಕಾಂತಿ, ಮೊಲ್ಲೆಯ ಮೊಗ್ಗುಗಳಂತಹ ಹಲ್ಲುಗಳು, ಎಳೆಯ ಹವಳದಂತಹ ತುಟಿ, ನೈದಿಲೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣು, ಅಷ್ಟಮಿಯ ಚಂದ್ರಸದೃಶವಾದ ಹಣೆ, ಶೇಷನಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ನಿಡುದೋಳು, ಬಾಳೆಕಂಬದಂತಹ ತೊಡೆ, ವೃಷಭದ ಹೆಗಲಂತಿರುವ ಭುಜಾಗ್ರ, ಸಿಂಹದ ನಡುವಿನಂತೆ ತೆಳುವಾದ ಸೊಂಟ, ದುಂಬಿಗಳಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಮಿರುಗುವ ಕೂದಲು-ಇವುಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡು ರಾಜಕುಮಾರನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕರವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿದನು. ೮. (ನೋಡುವವರ) ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ನೆಲೆವೀಡು, (ಕಂಡ) ಮನಸ್ಸು ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವ ಸ್ಥಾನ, ಚೆಲುವಿನ ಪರಮಸೀಮೆ-ಎಂದೆನಿಸುವ ಕುಮಾರನ ಹೊಸ ಹರಯದ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆಂಯೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಕಂಗೆಡುವಂತಾಯಿತು. ೯. “ತಮಸ್ಸಂಹೃತಿ” (೧. ಅಜ್ಞಾನದ ನಿವಾರಣೆ. ೨. ಕತ್ತಲೆಯ ನಾಶ) ಯಿಂದಲೂ, “ಘನತೇಜ” (೧. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪರಾಕ್ರಮ. ೨. ಅಧಿಕವಾದ ಬೆಳಕು) ದಿಂದಲೂ, “ಉನ್ನತಿ” (೧. ಮೇಲ್ಮೆ, ೨. ಎತ್ತರ) ದಿಂದಲೂ ಉಜ್ವಲವಾದ ದೀಪದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಕುಮಾರನು ತಂದೆಗೆ ತಕ್ಕ ಮಗನೆನಿಸಿದನು. ೧೦. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯ ತುರ್ಯವೂ, ಅಸಮಾನವಾದ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಸಲೀಲವಾಗಿ ನೆಲಸಿರಲಾಗಿ ಭಾಗ್ಯವಂತನಾದ ಶ್ರೀವರ್ಮನು ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವಾದನು.

ಅನಿತೋದು ಸಿರಿಯ ಮೈಮೆಯೋ |
 ಇನಿತೌದ್ಯಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದಾನ್ಯಪತನಯಂ ||
 ವಿನಯೇನ ವಿನಾ ಕಾ ಶ್ರೀ |
 ಎನಿಮುಕ್ತಿಗೆ ಟೀಕುವರೆದ ತಲದಿಂದ ನಡೆದಂ ||

೧೧

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಪಿತ್ಯಸಂದೇಶದಿನಾಮಹೋನ್ನತಿಯುತಂ ಸಾದ್ವ್ಯಾಂತರಂಗಂ ನಿರಾ |
 ಕೃತಭೂತಾಪಭರಂ ಕುಮಾರನಧಿಕೋತ್ಸಾಹಾವಗಾಹಂ ಪ್ರಭಾ ||
 ಪತಿಯೆಂಬಗ್ಗದ ಕನ್ನೆಯಂ ಮದುವೆನಿಂದಂ ಸಾರ್ವಭೌಮಾನ್ವಯೋ |
 ದ್ಧತೆಯಂ ನೂತ್ನಘನಾಘನಂ ಪಡೆವವೋಲ್ ಸೌದಾಮಿನೀಸಂಗಮಂ ||

೧೨

ಅನಂತರಮೊಂದು ದಿವಸಂ ಪರಿಣತಭಾರ್ಯಾನುಮಾಶ್ಚರ್ಯಸೌಂದರ್ಯಮುಪಾರೂಢತಾರುಣ್ಯ
 ನುಮಾಸಾಧಿತಕಳಾನ್ಯಮುಗ್ಧನುಮಾದ ಕುಮಾರನಂ ನಿಜಪದಸರೋಜಸೇವಾಸಮಾಗತಮನನನಾಸ್ಥಾನ
 ಸ್ಥಿತಂ ಶ್ರೀಷೇಣ ಮಹಾರಾಜಂ ದೂರದೊಳ್ ಕಂಡು,

ಚತುರಂತಕ್ಷತಿಭಾರಮಂ ತಳೆಯಲಾಂ ಸಾರ್ವಭೌಮಂ ರಾಜ್ಯಮೋ |
 ಹಿತನಾಗಿದರ್ಪನಿಂದುಮೆಂದು ನಖರಚ್ಚಾಯಾಕದಂಬಂಗಳಂ ||
 ಸುತಬಾಹಾಪರಿಘಂ ಸಮಂತು ನಗುವಂತಿದರ್ಪುದಿನೆನ್ನ ಭೂ |
 ಪತಿವೃತ್ತಂ ದೊರೆಯಲ್ಲದೆಂಬ ಬಗೆಯಂ ತಂದಂ ನಿಜಸ್ವಾಂತರೋಳ್ ||

೧೩

೧೧. ಇಷ್ಟೊಂದು ವೈಭವ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನಲ್ಲಿ
 ಅಹಂಕಾರವಿರಲಿಲ್ಲ. “ವಿನಯವಿಲ್ಲದ ಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಶೋಭೆಯಲ್ಲಿ ?” ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ
 ಬರೆದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೆಂಬಂತೆ ಆತನ ನಡತೆಯಿತ್ತು. ಅದಲ್ಲದೆ— ೧೨. ಹೀಗೆ
 ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಭೂಮಿಯ ತಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ ಆ
 ಕುಮಾರನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸಾರ್ವಭೌಮವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ
 ಪ್ರಭಾವತಿಯೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೂ
 ಮದುವೆಯಾದನು. ಹೊಸಮಳೆ ಮೋಡಕ್ಕೆ ಮಿಂಚಿನ ಸಂಗಮವಾದಂತಾಯಿತು.
 ವ|| ಹೀಗೆ ವಿಸ್ಮಯಕರವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳ, ತುಂಬು ಯೌವನದ, ಸಮಸ್ತಕಲೆ
 ಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾದ ಆ ಕುಮಾರನು ಮದುವೆಯ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ,
 ಒಂದು ದಿವಸ, ತಂದೆಯ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಸೇವೆಗೆಂದು ಒಡ್ಡೋಲಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರ
 ಲಾಗಿ, ಶ್ರೀಷೇಣಮಹಾರಾಜನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಆತನನ್ನು ಕಂಡು— ೧೩. “ಚತುಃ
 ಸಮುದ್ರ ಪರ್ಯಂತವಾದ ಈ ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ತಾಳಲು ನಾನು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿ
 ದ್ದರೂ ಈತನು ಇನ್ನೂ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವನು” ಎಂದು
 ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಗನ ತೋಳು ನಗುತ್ತಿರುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಈತನ ಉಗುರು
 ಗಳ ಕಾಂತಿಕಿರಣಗಳು ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿವೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನು ಅರಸನಾಗಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ—

ಎಂದು ಬಗೆಯುತ್ತಿರ್ಪಿನಮೆಯೈವಂದು ಪೊಡೆಮಡಲೊಡಂ.

ಕಟ್ಟುವುದು ರಾಜ್ಯಪದವೀ |

ಪಟ್ಟಮನೀಯೆಡೆಯೊಳೆಂದು ಕಂಕಣರವದಿಂ ||

ನೆಟ್ಟನೆ ಪೇಟಾಯೆಡೆಯಂ |

ಮುಟ್ಟಯೆ ತೋರ್ಪಂತೆ ನೊಸಲೊಳೆಸೆದುವು ಕೈಗಳ್ ||

೧೪

ಅಂತು ಪೊಡೆಮಟ್ಟು ಸಮುಚಿತಾಸನದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದ್ ತನಯನಾನನಮನವನೀವಲ್ಲಭಂ
ಮಂದೀಭೂತಮೋಹರಸಾನುಬಂಧಿಗಳಪ್ಪ ದೃಷ್ಟಿಗಳೆಂ ನೋಡಿ ಸಮಂತು ನಿಜಮನೋಗತಮನಿಂತೆಂದಂ—

ನೆಟಕದಿರಾಜಸೌಖ್ಯಹಿಮವಾಹಿನಿಯಂ ಸಮಸಂದಲಂಪಿನಿಂ |

ಪೊಟಮಡದಿನ್ನೆಗಂ ನೆಲಸಿ ನೀರ್ ಸೆಟಗೊಂಡವೊಲಿದುರ್ದರ್ಶ ಮೈ ||

ಬಟತವೊಲಾಗಿ ಪಾವನತಪೋವನಸಂಚರಣಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಮ |

ತೈಟಕಮನಾಂತುದೀಗಳನಿವಾರಣಮನ್ನಯ ಚಿತ್ತವಾರಣಂ ||

೧೫

ಅದು ಕಾರಣದಿಂ

ಜರೆ ಬಿಟುಗಳೆಯ ತೆಟದಿಂ |

ದಿರದೆಯ್ವಿ ಮದೀಯಕಾಮತ್ಯಣಕುಟಿಯಂ ಜ ||

ಝರಿತಂ ಮಾಡದ ಮುನ್ನಮೆ |

ಪರಮತಪೋಭರಮನಾಂಪ ಬಗೆಯಂ ಬಗೆದೆಂ ||

೧೬

ಹೀಗೆಂದು ರಾಜನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ಯೋಚಿಸಿದನು ವ|| ಹೀಗೆ ಆತನು
ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗಲೆ ಕುಮಾರನು ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿ—
೧೪. “ನೋಡು ರಾಜ್ಯಪದದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ನೀನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನ ಇದು”
ಎಂದು ತನ್ನ ಕಡಗಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತ, ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ತೋರಿಸುವುವೊ
ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಹಣೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ ಆತನ ಕೈಗಳು ಶೋಭಿಸಿದುವು ವ|| ಹಾಗೆ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿ; ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಮಗನ ಮುಖವನ್ನು
ಅರಸನು ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೋಡಿ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ
ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು— ೧೫. ಅಧಿರಾಜ ಸೌಖ್ಯವೆಂಬ ತಂಪಾದ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ
ಒದಗಿದ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬರದೆ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಿಟ್ಟಂತೆ
ಇದ್ದುದರಿಂದ ಮೈ ಒರಟುಗೊಂಡು, ಈಗ ಪವಿತ್ರವಾದ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಆನೆ ಬಯಸುತ್ತಲಿದೆ. ಅದನ್ನು
ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗದು. ಆದುದರಿಂದ— ೧೬. ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಬಂದು ಮುಪ್ಪು
ನನ್ನ ದೇಹವೆಂಬ ಹುಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ನುಗ್ಗು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತ

ಪ್ರವಚನಪರಿಪಠನಕ್ವಮ |

ತೆ ವಾಣಿಯಂ ತೀರ್ಥಯಾನದಕ್ಷತೆ ಪದಮಂ ||

ಕಿವಿಯಂ ಜಿನವರಚರಿತೆ |

ಶ್ರವಣಪಟುತೆ ಪಿಂಗದನ್ಮಮಾರ್ಜಪೆನಟನೆಂ ||

೧೭

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

|| ಪಿರಿಯಕ್ಕರಂ ||

ತೊಳಿಯಲೆಂದಿರ್ಪ ರಾಜ್ಯಮನಾಳುತಿರ್ದುಂ ಮಳಿಯಲೆಂದಿರ್ಪ ಬಂಧುಸಮೂಹಮಂ |

ನೆಟಪಲೆಂದಿರ್ಪ ಸತ್ತಮೋವೃತ್ತಿಯಂ ಮಳಿದಂತೆ ರಾಗವಿಹ್ವಳತೆಯೊಂದಂ ||

ತೊಳಿಯದೆ ಮಳಿಯದೆ ನೆಟಪದಾಯುಷ್ಯಂ ಪಟಿಪಡುವಾಗಳೆ ಬೆರ್ಚಿದಂತೆ |

ಮುಳುಗುವ ಮರುಳಿಂಗಾರಯ್ಯ ವಿಭವಂ ಮುಳುಭವಂ ನಾಡೆಯುಂ ವ್ಯರ್ಥಮಲ್ಲೇ ||

೧೮

ಅದಟನವಿರಳವಾತೂಳಕಾಭ್ರಮಣಪರಿಗತತೂಳಕಾತಳಮಪ್ಪ ಮನಕ್ಕೆಂತಾನುಂ ಕಾಲಲಬ್ಧಿ ಪಡದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಪರೀತಿಯೊಳ್ ಪರೀತಿಸಿದ ಸುಸ್ಥತೆಯಂ ವ್ಯರ್ಥಂಮಾಡದೆ ತಮೋವನಾಭಿಮುಖ ನಾಡೆನ್ನಿ ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣದೊಳ್ ಪರಿಪಂಥಿಭಾವಮಂ ಮೋರ್ಪದೊಡಂಬಡುವುದೆ ನಿನಗೆ ವಿನಯಮದಲ್ಲ ದೆಯುಂ,

ವಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿರುವೆನು. ೧೭. ನಾಲಗೆ, ಕಾಲು, ಕಿವಿಗಳ ಶಕ್ತಿ ಕುಗ್ಗುವ ಮುನ್ನವೆ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆಂದು ಸಂಚರಿಸಿ, ಜಿನೇಂದ್ರರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಅದಲ್ಲದೆ - ೧೮. ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಆಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು, ಮರೆಯಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಂಧುಗಳ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅಂಟಿಕೊಂಡು, ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡ ಉತ್ತಮವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಮರತೇಬಿಟ್ಟಂತೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಮೋಹದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಯಾವುದನ್ನೂ ತೊರೆಯದೆ, ಮರೆಯದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದು ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಾಗ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದಂತೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುವ ದಡ್ಡನಿಗೆ ಎಂತಹ ವೈಭವವಿದ್ದರೇನು? ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಬಂದರೂ ಏನು? ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೇ? ವ|| ಆದುದರಿಂದ ಬಲವಾದ ಸುಂಟರಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಅರಳೆಯಂತಿರುವ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗೂ ಏನೂ ಕಾಲಲಬ್ಧಿಯಿಂದಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯಭಾವಕ್ಕೆ ಒಲಿದು, ಒಂದು ಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಬಂದಿದೆ: ಇದನ್ನು ನಿರರ್ಥಕಗೊಳಿಸದೆ ತಮೋವನಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ ನಿರ್ಬಂಧಿಸದೆ,

ಪ್ರಣಯವಚೋವಿಲಾಸಮಣಮಲ್ಪು ದಿಟಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಿಪಂದು ದ ।

ಕ್ಷಣಭುಜಮಲ್ಪೆ ನೀನೆನಗೆ ನಿನ್ನಯ ಸತ್ವಸಮೃದ್ಧಿಯಪ್ಪಿನಂ ॥

ಮಣಿಯದೆ ಪೊತ್ತುದಿನ್ನೆವರಮೀ ಪುಸಿಗೈಯದಲಿಗೊಂದು ಪೇದಮಂ ।

ಕ್ಷಣದೊಳೆ ತೊಳ್ಳಿ ತಾಳ್ಳುವುದು ಪಿಂಗದೆ ಪುತ್ರ ಸಮಸ್ತಧಾತ್ರಿಯಂ ॥

೧೯

ಕುವಳಯಮಂ ಮೃದುಕರಪಾ ।

ತವಿಳಾಸದಿನೆಯ್ಗೆ ನೀನಲರ್ಚೆ ನಿಮಿರ್ಚೆ ॥

ಭುದನಾಂತರಾಳದೊಳ್ ತನು ।

ಭವ ನಿನ್ನಯ ರಾಜನಾಮಮಂ ಸಾರ್ಥಕಮಂ ॥

೨೦

ಅಸಮವಿಭೂತಿಗಳನುಪಾ ।

ರ್ಜಿಸುವೊಡೆ ಜನಮಂ ಸ್ವಕೀಯಮಂ ಮಾಯ್ದುದು ಕೋ ॥

ಪಿಸದಂತವರ್ಕೆ ಪರಿಭಾ ।

ವಿಸೆ ಜನದನುರಾಗಮದೆ ನಿಬಂಧನೆಯಲ್ಲೇ ॥

೨೧

ಮೊದುವುದವ್ಯಗ್ರತೆಯಿಂ ।

ದಿದರ್ಶನನಖಿಲವಿಭವಮಂತಾಯಿರವುಂ ॥

ಮೊದುವುದು ತನಗೆ ವತಮಾ ।

ಗಿದೊಡೆ ಪರಿವಾರಮಾರಯಲ್ ಸರ್ವಸ್ವಂ ॥

೨೨

ಒಡಂಬಡುವುದು ನಿನ್ನ ವಿನಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೯. ಪ್ರೀತಿಯ ಮೂಲಕ ಹೊಗಳಿ ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲ : ನಿಜವಾಗಿರಲೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ನೀನು ನನಗೆ ಬಲಗೈಯಲ್ಲವೆ ? ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಹಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದೊರೆತುದರಿಂದಲೇ ಈ ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ನನ್ನ ತೋಳು ಮಣಿಯದೆ ಈವರೆಗೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದೆ. ಆ ತೋಳಿನ ಆಯಾಸವನ್ನು ನೀನು ಇನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು. ಮಗನೆ. ಸಮಸ್ತಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ವಹಿಸಿಕೊ. ೨೦. "ಕುವಲಯ (೧. ಭೂಮಂಡಲ. ೨. ಬೆಳ್ಳಾವರೆ) ವನ್ನು "ಮೃದುಕರಪಾತ" (೧. ಹಗುರಾದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದು. ೨. ಮೃದುವಾದ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹರಡುವುದು) ದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ 'ರಾಜ' (೧. ಅರಸು. ೨. ಚಂದ್ರ) ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಅನ್ವರ್ಥಗೊಳಿಸು. ೨೧. ಮಹಾವೈಭವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾದರೆ ಜನರನ್ನು ಒಲಿಸಿ ತನ್ನವರಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೋಪತಾಪಗಳಿಲ್ಲದೆ ಜನರ ಪ್ರೇಮವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಉಪಾಯವಲ್ಲವೆ ? ೨೨. ಅರಸನು ಶಾಂತಮನಸ್ಕನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ವೈಭವಗಳೂ ಉಂಟಾಗುವುವು; ಹಾಗೆ ಶಾಂತತೆ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ

ಅನುರಕ್ತತೆಯಿಂ ನಿಜಪರಿ |
ಜನದೊಳ್ ಮಾಟ್ರೀಕೃತಜ್ಞತೆಯೆ ಮಾಯ್ತುಂ ಮ ||
ತೈನಿತು ಗುಣಮುಳ್ಳೊಡಂ ಸ |
ಮೈನಿಸದಣಂ ತಜ್ಜನಂ ಕೃತಘ್ನನನೆಂದುಂ ||

೨೩

ಕೃತಮಟಿವೊಡೆ ಸದ್ಗುರುಶಿ |
ಕೃತನಪ್ಪವನಟಿಗುಮಂತಟಿಂ ಸತತಂ ಸಂ ||
ಗತಿ ಗುರುವಿನೊಳಾದೊಡೆ ನರ |
ಪತಿ ಸುರಪತಿಲೀಲೆಯಂ ಸಮಂತ್ಯೆದಿದಪಂ ||

೨೪

ಎಂದು ಶಿಕ್ಷಾಪುರಸ್ಕರಂ ಸಕಲಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯಂ ಶ್ರೀಷೇಣಭೂಪತಿ ನಿಜತನೂಜನೊಳ್
ನಿಯೋಜಿಸಿ ಸಮಸ್ತಸಾಮಂತಮಂತ್ರಿಸಂದೋಹಮಂ ಪಟ್ಟಬಂಧೋತ್ಸವಮಂ ಮಾಡಲ್ವೇಟ್ಟು
ಸಹಪಾಂಶುಕ್ರೀಡಿತರಪ್ಪ ಪಲಂಬರಸುಗಳ್ಳರಸು ಪುರಮಂ ಪೊಟಮಟ್ಟು ಪೋಗಿ ಶ್ರೀಪ್ರಭವ ಮುನಿಪ್ರಭವ
ಪಾದಮೂಲದೊಳ್ ನಿಷ್ಕೃತದಿಗಂಬರಶ್ರೀಕನಾಗಿ ನಿಖಿಲಕರ್ಮ ನಿರ್ಮುಕ್ತಿಯಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತಸಪ್ತ
ಪರಮಸ್ಥಾನನಾದನಿತ್ಯರ್.

ಗುರುಶಿಕ್ಷಾವಚನಂಗಳಂ ಹೃದಯದೊಳ್ ಮಾಂಗಲ್ಯಗೀತಾಮೃತ |
ಸ್ವರಮಂ ಕರ್ಣದೊಳಾಂತು ರತ್ನಮಯಪಟ್ಟೋದೃತ್ಪ್ರಭಾಮಂಜರಿ ||
ಭರಮಂ ಭಾಳದೊಳಂದ್ರತೈಳಮಣಿಶೃಂಗೋತ್ತುಂಗಮಂ ಮೌಳಿಯಂ |
ಶಿರದೊಳ್ ತಾಳಿದನುತ್ಪರೋತ್ತರತೆಯಿಂ ಶ್ರೀವರ್ಮಭೂಮೀಶ್ವರಂ ||

೨೫

ಆತನ ಪರಿವಾರ ಜನವೆಲ್ಲ ಅಧೀನವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬೇಕು.
೨೩. ಪರಿವಾರ ಜನಕ್ಕೆ ರಾಜನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ಆತನಲ್ಲಿ
ಅನುರಕ್ತರಾಗಿರುವರು. ಇತರ ಗುಣಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಲ್ಲದ
ಅರಸನನ್ನು ಅವರು ಎಂದೂ ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ೨೪. ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯ ವಿವೇಕವು
ಸದ್ಗುರುವಿನಿಂದ ಕಲಿತುಕೊಂಡವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಗುರುಗಳೊಡನೆ
ಸದಾಕಾಲ ಸದ್ವಿನಯದಿಂದ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಆ ಅರಸನು ಇಂದ್ರನಂತೆ
ಸುಖವಾಗಿ ವೈಭವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶಪೂರ್ವಕ
'ವಾಗಿ ತನ್ನ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಶ್ರೀ ಷೇಣನು ಮಗನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ,
ಆತನಿಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಲು ಎಲ್ಲ ಸಾಮಂತ ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ
ತಿಳಿಸಿ, ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಒಡನಾಡಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಅರಸುಗಳೊಡನೆ
ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಶ್ರೀಪ್ರಭವ ಮುನೀಂದ್ರರ ಪಾದಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ
ದಿಗಂಬರವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಸರ್ವ ಕರ್ಮ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಏಳನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನ
ವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ೨೫. ತಂದೆಯ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ,
ಮಂಗಳ ಗೀತೆಗಳ ಮಧುರಸ್ವರವನ್ನು ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತಾಳಿ, ರತ್ನಖಚಿತವಾದ
ರಾಜಪಟ್ಟದ ಉಜ್ವಲ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಹಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಇಂದ್ರನೀಲ ರತ್ನಗಳಿಂದ
ಶೋಭಿಸುವ ಕಿರೀಟವನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಧರಿಸಿ, ಶ್ರೀವರ್ಮರಾಜೇಂದ್ರನು

ಅನಂತರಂ

ಸಮನಿಸಿ ಮನದೊಳ್ ರತ್ನು ।

ತ್ವವಮಂ ಕರಜಾತಹತಿಗೆ ಮೆಯ್ಯಾನಿಸಿದಂ ॥

ಕ್ರಮದೆ ಬಟಿಕ್ಕಂ ಪ್ರಜೆಯಂ ।

ಪ್ರಮದೆಯನೆಂತಂತೆ ನಯವಿದಂಗರಿದುಂಟೇ ॥

೨೬

ಅದುಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ಕರಿಸೇನಾಕರಲೂನವೈರಿವನದುರ್ಗವ್ರಾತನಶ್ವಾವಳಿ ।

ಖುರಟಂಕಾಹತಿಪಾತಿತಾರಿಗಿರಿದುರ್ಗವ್ರಾತನನ್ನೋನ್ನಯ್ಯೆ ॥

ನೈರಜೋವ್ರಾತಸಮೀಕೃತಾನ್ಯಜಳದುರ್ಗವ್ರಾತನುತ್ಪಾನತೂ ।

ಧೃರವಾಕಂಪಿತಶತ್ರುದಿಗ್ವಿಜಯಯಾತ್ರಾಕ್ರೀಡೆಯಂ ಮಾಡುವಂ ॥

೨೭

ತುರಗಾರೋಹಣದಿಂದಮೊರ್ಮೆ ಗಜಶಿಕ್ಷಾಲೀಲೆಯಿಂದೊರ್ಮೆ ಕಾ ।

ವೈರಸಾಸ್ವಾದದಿನೊರ್ಮೆ ವೈಣಿಕಕೃತಪ್ರಸ್ತಾವದಿಂದೊರ್ಮೆ ಗ ॥

ಘೌರಿಕಾಸ್ವಾದನದಿಂದದೊರ್ಮೆ ವನವಾರಿಕ್ರೀಡೆಯಿಂದೊರ್ಮೆ ಚಿ ।

ತ್ರರುಚಪ್ರೀತಿಗಳಿಂದ ಪೊಯ್ಯುಗಳೆವಂ ಶ್ರೀಗೋಮಿನೀವಲ್ಲಭಂ ॥

೨೮

ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದನು. ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ- ೨೬. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು “ರತ್ನುತ್ಸವ” (೧. ರತಿಭಾವದ ಉದ್ದೇಗ, ೨. ಅನುರಾಗದ ಸಂತೋಷ) ವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ ಆ ನಂತರ “ಕರಜಾತಹತಿ” (೧. ಉಗುರುಗಳ ಗಾಯ, ನಖ ಕ್ಷತ. ೨. ಸುಂಕ, ತೆರಿಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಭಾರ) ಮೈಗೊಡುವಂತೆ ಪ್ರಮದೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಅಣಿಗೊಳಿಸಿದನು. ನಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದೇನು ? ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೭. ತನ್ನ ಗಜಸೈನ್ಯದಿಂದ ವೈರಿಗಳ ವನದುರ್ಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅಶ್ವದಳದ ಗೊರಸುಗಳೆಂಬ ಉಳಿಯಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ಗಿರಿದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ, ತನ್ನ ಹಾಗು ಎದುರಾಳಿಗಳ ಸೈನ್ಯಗಳ ಕಾಲ್ಪುಳಿತದಿಂದೆದ್ದ ಕಾಲ್ಪುಳಿಯಿಂದ ವಿರೋಧಿಗಳ ಜಲದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೂಳಿ, ತನ್ನ ಉತ್ಕಟವಾದ ಭೇರಿಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೆ ಶತ್ರುಗಳ ಎದೆಗಳನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತ (ಶ್ರೀವರ್ಮರಾಜನು) ದಿಗ್ವಿಜಯ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನು. ೨೮. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕುದುರೆಯೇರಾಟದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಅಜ್ಞಾವಚನಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಾವ್ಯವಿನೋದದಲ್ಲಿ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವೀಣಾವಾದನ ಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಗರ್ಭರಿಕೆಯ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವನಕೇಳಿ, ಜಲಕೇಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ

ಅಂತಂಗೀಕೃತಕರ್ವರ್ಗನುಂ, ಕೃತಾರ್ಥೀಕೃತವಂದಿವರ್ಗನುಂ, ವಶೀಕೃತವಧೂವರ್ಗನುಂ, ಪ್ರಸ್ನೀಕೃತಗುರುವರ್ಗನುಂ, ತರಳೀಕೃತಾಶಾವರ್ಗನುಂ, ದೂರೀಕೃತಾರಿಷಡ್ವರ್ಗನುಂ, ಸಮೀಕೃತ ತ್ರಿವರ್ಗನುಂ, ದೃಢೀಕೃತತಳವರ್ಗನುಂ, ನಮೀಕೃತಸಾಮಂತವರ್ಗನುಮಾಗಿ ಪ್ರಭಾವತೀ ಮಹಾದೇವಿವರಸು ಇಷ್ಟವಿಷಯಕಾಮಭೋಗಾನುಭವನಿರತಂ ಪಲಕಾಲಮರಸುಗೆಯುತುಮಿರೆ

ಜಳದೌಘಶ್ಯಾಮಧೂಮಪ್ರತತಿ ಚಳತಟನ್ಮೂಳಿಕಾಲೋಲಕೀಲಾ |

ವಳಿ ಸಂಜಾತೇಂದ್ರಗೋಪಪ್ರಸರವಿಸರದರ್ಚೀಕಣಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಶಾ ||

ನಿಳಪಾತೋಜ್ಜಂಭಿತಂ ಬಂದುದು ವಿರಹಿತರುವ್ರಾತಮಂ ಪರ್ವವೃಗ್ನಾ |

ನಳನೆಂಬಂತಬ್ಬ ಕಾಲಂ ಸ್ತುತಧಗಧಗಧ್ವಾನರೌದ್ರಾಯಮಾರಾಣಂ ||

೨೯

ಆಗಳ

|| ಮಾಳಿನೀವೃತ್ತಂ ||

ವರುಣಮಕರಹಸ್ತ್ರೋಚ್ಚೇಕರಾದ್ರ್ವಂ ಪ್ರತೀಚೀ |

ತರಧಿವಿಮಳಫೇನಾಪಾಂಡುವಸ್ತಾದ್ರಿಕುಂಜ ||

ಸ್ಫುರಿತಕುಟಜಕುಂದಾಮೋದನಿಷ್ಕಂಧಿ ತೀಡಿ |

ತ್ರಿರದೆ ಮುದಿತವಿಶ್ವಂ ನಾಭಸಂ ಮಾತರಿಶ್ವಂ ||

೩೦

ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಅಸಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವನು. ವ || ಹಾಗೆ ಕಲಾವಿದರನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಂಡು, ವಂದಿಮಾಗಧರೆ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟ ಗೊಳಿಸಿ, ತನ್ನ ವಧುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು, ಗುರುಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ರಾಜರನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ನಡುಗಿಸಿ, ಮದ, ಮೋಹ ಮೊದಲಾದ ಷಡ್ವರ್ಗವನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸಿ, ಮನ ವಚನ ಕಾಯಗಳೆಂಬ ಮೂರನ್ನೂ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿ, ಸಾಮಂತರನ್ನೆಲ್ಲ ಅಧೀನಗೊಳಿಸಿ, ಪ್ರಭಾವತೀ ಮಹಾರಾಣಿಯೊಡನೆ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಹಲವಾರು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ- ೨೯. ಕಾರ್ವೋಡಗಳೆಂಬ ಕರಿಧು ಹೊಗೆಯನ್ನು ಸಂದಣಿಸುತ್ತ, ಚಂಚಲವಾದ ಮಿಂಚೆಂಬ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಚಿಮ್ಮುತ್ತ, ಹೊನ್ನೆಹುಳುಗಳೆಂಬ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಹರಡುತ್ತ, ಪಡುವಣ ಗಾಳಿಯಿಂದ, ಹಿಗ್ಗಿ ಉರಿದೇಳುತ್ತ ವಿರಹಜನರೆಂಬ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಭೀಕರವಾಗಿ ಆವರಿಸುವ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಅಗ್ನಿಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಧಗಧಗವೆಂದು ಗುಡುಗುತ್ತ ಮಳೆಗಾಲವು ರುದ್ರರೂಪ ತಾಳಿ ಬಂದಿತು. ೩೦. ವರುಣದೇವನ ಮಕರದ ಪಕ್ಕದಿಂದಿದ್ದ ತುಂತುರುಹನಿಗಳಿಂದ ತೊಯ್ದು, ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ನೊರೆಯಿಂದ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿ, ಅಸ್ತಗಿರಿಯ ಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಕೊಡಸಿಗೆ ಹಾಗು ಮೊಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಸೂಸುತ್ತ, ಲೋಕಾನಂದಕರವಾದ ಮಳೆಗಾಲದ

ಘನವಟ್ಟಿಚ್ಚಾಲಧೂಮಾವಳಿಯೊ ಗಗನಗಂಗಾತಟೋದ್ಭತ್ತಮಾಳೀ |
ವನಮೋ ವಿದ್ಯುನ್ನಟೀಕರ್ಬುರಜವನಿಕೆಯೋ ಚಾರುಮೇಘಾಗಮುತ್ರೀ ||
ವನಿತಾಪಿಂಭಾತಪತ್ರಪ್ರಕರಮೋ ವಿಯದುತ್ತುಂಗಮಾತಂಗಭೂಷಾ |
ಜಿನಪಕ್ಷತ್ರಾಣಮೋ ಮೇಣೆನೆ ನೆಗೆದುದಳಶ್ಯಾಮಳಂ ಮೇಘಘಾಳಂ || ೩೧

ಸ್ತನಿತಘನಬೃಂಹಿತಂ ದು |
ದಿನ್ಮನಮದಮೂರಂ ಪಯೋದಗಜಘಟೆ ಸುಟಿದ ||
ತ್ರಿನರುಚಿಪಲ್ಲವಕುಳಕಟ |
ಳನಲೀಲೆಯಿನಂತರಿಕ್ಷಕಕ್ಷ್ಯಾಂತರದೋಳ್ || ೩೨

ಮುಂ ಬಿಸಜೋದ್ಭವಂ ಸಮದನಂಬುದಮಂ ಪವಮಾನಧೂಮತೇ |
ಜೋಂಬುಗಳಿಂದಮೆಂಬ ನುಡಿ ಸತ್ಯಮದಲ್ಲದೊಡಂತೆ ಕಾರ ಕಾ ||
ದಂಬಿನ ಮಾಚ್ಚುಮೇ ಬಿರಯಿಗಂಗಜವಟ್ಟಿ ವಿಜೃಂಭಮಂ ವಿಳೋ |
ಳಾಂಬಕವಾರಿಯಂ *ಹೃದಯತಾಪಮನುತ್ಯಳಿಕಾಪ್ರಪಂಚಮಂ || ೩೩

ಇಂಬುಗಿಡಿಸಿದುವು ದೆಸೆಗಳ |
ನಂಬರಮಂ ಪೀರ್ದುವಹಿಮಹಿಮಕರಕಿರಣಾ ||
ಡಂಬರಮಂ ನೋಣಿದುವು ಪಿರಿ |
ದುಂ ಬೇಸಟಿಸಿದುವು ಬಿರಯಿಯಂ ಜಳದಂಗಳ್ || ೩೪

ಗಾಳಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಬೀಸಿತು. ೩೧. ಇದೇನು ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿದ ಹೊಗೆಯ ದಟ್ಟಣೆಯೋ, ಆಕಾಶಗಂಗೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ತಮಾಲ ವೃಕ್ಷಗಳ ಸಮುದಾಯವೋ, ಮಿಂಚೆಂಬ ನರ್ತಕಿಯು ಹೊದೆದುಕೊಂಡು ಕರಿಯ ಮುಸುಕಿನ ವಸ್ತ್ರವೋ, ಸುಂದರವಾದ ಮಳೆಗಾಲದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ನವಿಲು ಗೊಡೆಗಳ ಸಮೂಹವೋ, ಅಥವಾ ಆಕಾಶವೆಂಬ ಅದ್ಭುತವಾದ ಆನೆಗೆ ಅಲಂಕಾರ ವಾಗಿ ಹೊಚ್ಚಿದ ಚರ್ಮದ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ದುಂಬಿಗಪ್ಪಿನ ಮೋಡಗಳ ಹಿಂಡು ನೆರೆಯಿತು. ೩೨. ಮೋಡದ ಗುಡುಗೆಂಬ ಫೀಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ, ಮಳೆಯೆಂಬ ಮದೋದಕಧಾರೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ಮೇಘಗಳೆಂಬ ಗಜಸಮೂಹವು ಆಕಾಶದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳೆಂಬ ಜಿಗುರೆಲೆಗಳನ್ನು ಮೇಯುತ್ತಾ ಸುಳಿದಾಡಿತು. ೩೩. ಗಾಳಿ, ಹೊಗೆ ಹಾಗು ಬೆಂಕಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಬೆರಸಿಯೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಮೋಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂಬ ಮಾತು ಸರಿಯಾದುದು: ಹಾಗಲ್ಲವಾದರೆ ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡಗಳು ವಿರಹಿ ಜನಕ್ಕೆ ಕಾಮಾಗ್ನಿಯ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನೂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತಾಪವನ್ನು ಹಾಗು ಕಾತರತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೆ ? ೩೪. ಮೋಡಗಳು ಆಕಾಶ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಕಾಶವಿರದಂತೆ ಆವರಿಸಿ, ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು, ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳನ್ನು

* ತನುವಿದಾಮಹ.

ಪಿಹಮೌನವ್ರತದುಂದುಭಿದ್ವನಿ ಬಲಾಕಾದ್ಯತ್ಯಚೋಡೋದಯಾ |
ನಕರಾವಂ ಶಿಖಿನ್ಯತ್ಯವಾದ್ಯರುತಿ ಮೋತಕ್ಕುದ್ಧಗಭೋತ್ಸವೋ ||
ಪ್ನಕವಾದಿತ್ರವಂ ಮರಾಳಗಮನಾತೋದ್ಯಸ್ಥನಂ ಚಾತಕೋ |
ದಕಕೇಳೀಕೃತತೂರ್ಯನಾದಮಸಿದತ್ತಂಭೋದನಿಘೋಷಣಂ || ೩೫

ಸಕಳಾಬ್ಧಾಂಭಸ್ವಿರಾಮೋಚನಸುನಿಶಿತಶಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಯಾಣೋತ್ಸಹಂಸ |
ಪ್ರಕರಪ್ರಸ್ಥಾನಭೇರೀಕನಕಮಯಕನತ್ಯೋಣಮಾಸಾರಲಕ್ಷ್ಮೀ ||
ಪ್ರಕಟಾಂಭೋದಾವಳೀವಿಶ್ವದಕಬರಿಭರಸ್ತಂಸಿದಾಮಂ ಚಳಚ್ಚಾ |
ತಕರಾಭ್ಯುಕ್ತೀಕಟಾಕ್ಷದ್ಯುತಿಲತಿಕೆ ತಟಿನ್ಯಾಲೆ ಚಿಲ್ವಾದುದಾದಂ || ೩೬

ಘನಸಮಯಶಬರಕರಗತ |
ಕನತ್ತಟದಂದಪಾತವಿಗಳನ್ನೀಳ ||
ಸ್ತನಯಿತ್ತುಕುಳಿತಮಾಳೀ |
ವನಪ್ರಸೂನಂಗಳಿನಿಸಿದುವು ಕರಕಂಗಳ್ || ೩೭

ಕಜಿದುವು ಕಾಳಿಮಮಂ ಮುಂ |
ಕಜಿದುವು ಮಿಂಚಂ ಬಲೆಕ್ಕೆ ಕರಕೋಪಲಮಂ ||
ಕಜಿದುವು ಬಲೆಕಂ ಬಲೆಕಂ |
ಕಜಿದುವು ನುಣ್ಣಿಯನೂಗದ ಮುಗಿಲೆಗಳಾರೋಳ್ || ೩೮

ನುಂಗಿ, ವಿರಹಿಗಳಿಗೆ ತುಂಬ ಬೇಸರವನ್ನೊದಗಿಸಿದುವು. ೩೫. ಕೋಗಿಲೆಗಳ ವೌನ ಪ್ರತಾರಂಭಕ್ಕಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಿರುವ ದುಂದುಭಿದ್ವನಿಯೊ, ಮೋಡಗಳ ಅದೃಶ್ಯವಾದ ಚೌಲಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನುಡಿಸುವ ಮಂಗಳವಾದ್ಯನಿನಾದವೊ, ನವಿಲುಗಳ ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಮೇಳವಾದ್ಯದ್ವನಿಯೊ ಕೋಮಲವಾದ ಸಸ್ಯಗಳ ಗಭೋತ್ಸವದ ವಾದ್ಯರವವೊ, ಹಂಸಗಳ ಪ್ರಯಾಣಮಂಗಳದ ಭೇರಿನಾದವೊ, ಚಾತಕಪಕ್ಷಿಗಳ ಜಳಕೇಳಿಯ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆಂದು ಬಾರಿಸುವ ತೂರ್ಯನಿನಾದವೊ- ಎಂಬಂತೆ ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗಾಟದ ನಾದವು ಶೋಭಿಸಿತು. ೩೬. ಸಮಸ್ತ ಮೇಘಗಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ಹರಿತವಾದ ಶಸ್ತ್ರವೊ, (ಮಾನಸಸರೋವರಕ್ಕೆ) ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟ ಹಂಸಸಮೂಹದ ಪ್ರಸ್ಥಾನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಭೇರಿಯನ್ನು ಬಾರಿಸುವ ಚಿನ್ನದ ವಾದನದಂಡವೊ, ಮಳೆಯೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ತಲೆಗೂದಲಿಂದ ಕಳಚಿದ ಹೂಮಾಲೆಯೊ, ಚಾತಕಗಳ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟದ ಬಳ್ಳಿಯೊ ಎಂಬಂತೆ ಮಿಂಚುಗಳ ಮಾಲೆ ಚೆಲುವಾಯಿತು. ೩೭. ಮಳೆಗಾಲವೆಂಬ ಕಿರಾತನು ಮಿಂಚೆಂಬ ಕೋಲಿನಿಂದ ಬಡಿಯಲಾಗಿ, ಮೋಡಗಳೆಂಬ ತಮಾಲವನದಿಂದ ಉದುರಿಬೀಳುವ ಹೂಗಳೆಂಬಂತೆ ಆಲಿಕಲ್ಲುಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು ೩೮. ಮಳೆಗಾಲದ ಆರಂಭ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಮೊದಲು ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದುವು, ಆಮೇಲೆ ಮಿಂಚನ್ನು ಅನಂತರ ಆಲಿಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಆ ಬಳಿಕ

ಕಾರ್ಮುಗಿಲಿಂ ಜಲಲವತತಿ |

ಕಾರ್ಮುಕದಿಂ ಸ್ಥರಶರಂ ವಿಯೋಗಿಗಳ ಮನೋ ||

ಧರ್ಮದಿನೊಂದಿದರ್ಪಿಯಮೆ |

ಯೋರ್ಮಯೆ ಬಿಡುತಂದುವೈದೆ ಜಲದಾಗಮದೊಳ್ ||

೩೯

ಅಧ್ಯಥಾಗಾರವಿಪನ್ನಖಿನ್ನಗೃಹೀಣೀನಿಶ್ಚಾಸದಿಂ ಕೂಡೆ ತೂ |

ಜಿಡುವಾವಾಸಪರಿಕ್ರಿಯಾಕುಲವಧೂವಕ್ಷೋಜದೊಳ್ ಬಿಟ್ಟು ಸೇ ||

ಜಿಡುವುತ್ಕಂಠವಿಯೋಗಿನೀಜನತ್ಯಪಾತ್ಯುಷ್ಣಾಂಗಸಂಸಂಗದಾ |

ಜಿಡುವಾದಂ ನವನೀಲನೀರಧರಮುಕ್ತವೃತ್ತವಾರ್ಬಿಂದುಗಳ್ ||

೪೦

ಪುರಮಂತದ್ವೀಪಮೆಂಬಂತಿರೆ ವಿಜಿನಚರಾನೇಕಪಾನೀಕಮಂಭಃ |

ಕರಿಯೂಧಂ ತಾನಿದೆಂಬಂತಿರೆ ನಗನಿಕರಂ ಪಕ್ಷಕುತ್ಸೀಳಮೆಂಬಂ ||

ತಿರೆ ಮತ್ತಂ ಲೋಕಮೇಕಾರ್ಣವಮೆನಿಸಿದುದೆಂಬಂತಿರೆತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕಾ |

ಛುರಮಾದಂ ಕೋರ್ವಬಿದರ್ಪಂ ಕಜಿದುದುಬಹಳಾಸಾರಮಂ ನೀರದೌಘಂ ||

೪೧

ಮಿಳಿರ್ವ ಕುಡಿ ಮಿಂಚು ಸುರಧನು |

ತಳಿದೋರ್ಣವಾಲಿ ರಂಗವಲಿ ಬದ್ಧವಣಂ ||

ಜಳದರವಮಾಗೆ ಜಯಮಂ |

ಗಳಸೂಚಕಮಾದುದತನುಗಾಘನಸಮಯಂ ||

೪೨

ಸೊಗಸಾದ ನೀರ ಹನಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುವು. ೩೯. ಕಾರ್ಮೋಡಗಳಿಂದ ನೀರ ಹನಿಗಳೂ, ಮನ್ಮಥನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಾಣಗಳೂ, ವಿರಹಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದುವು. ೪೦. ಹೊಸ ಕಾರ್ಮೋಡಗಳಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿದ ನೀರಹನಿಗಳು, ಶಿಥಿಲವಾದ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ದುಃಖಿತರಾದ ಆ ಗೃಹೀಣಿಯರ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನಿಂದ ಹಾರಿಹೋದುವು; ಮನೆಯ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ತನಗಳ ನಡುವೆ ಬಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಸೇರಿಕೊಂಡುವು; ಕಾತರರಾಗಿ ಬಾಯಾರಿದ ವಿರಹೀಯರ ತಪ್ಪದೇಹಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಆರಿಹೋದುವು. ೪೧. ಪಟ್ಟಣವು ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದ ದ್ವೀಪವಾಗುವಂತೆ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಆನೆಗಳು ನೀರಾನೆಗಳೆನಿಸುವಂತೆ, ಪರ್ವತಗಳೆಲ್ಲ (ಕಡಲಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ) ಕುಲಗಿರಿ ಗಳೆನಿಸುವಂತೆ, ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಜಲಮಯವಾಗುವಂತೆ, ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಹೊಳೆಗಳು ಮಹಾ ಪೂರವಾಗಿ ಸೂಸಿ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮೋಡಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಮಳೆಗೆರೆದುವು. ೪೨. ಮಿಂಚು ಸಿಂಚಲವಾದ ಕುಡಿಯಾಗಿ, ಇಂದ್ರಧನುವೆ ತಳಿರತೋರಣವಾಗಿ, ಆಲಿಕಲ್ಲುಗಳೆ ರಂಗವಲಿಯಾಗಿ, ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗೆ ಮಂಗಳವಾದ್ಯವಾಗಿ, ಮಳೆಗಾಲವು ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಜಯಸೂಚಕವಾದ ಮಂಗಳವಾಯಿತು.

ಮತ್ತಮದು ಸಮುಚಿತನೀಲಕಂಠವಿಳಾಸಮಾಗಿಯುಂ ವೀತಕೇತಕಮಲ್ಲು; ವಿದ್ಯತಮದನ ಜನಕತ್ವಮಾಗಿಯುಂ ಕಮಲೋತ್ಸವಕಾರಿಯಲ್ಲು; ಅಂಗೀಕೃತಕುಟಜಶೋಭಾಪ್ರಭಾವಮಾಗಿಯುಂ ಸಂತೋಷಿತಜಡಾಕರಮಲ್ಲು; ಸಮುಚ್ಚಿತಾನೇಕಮೇಘಛೇದಂಬರಚಾರುತಾವಳಂಬಿಯಾಗಿಯುಂ ಪ್ರಕಟೀಕೃತರಾಜಲೀಲೋದಯಮಲ್ಲು; ಪ್ರಕರ್ಷಾನೇಕವರ್ಷಾನುಗತಮಾಗಿಯುಂ ಅಚಪಳಾಚರಣ ಪರಿಣತಮಲ್ಲು; ಅತಿಪರುಷಘನನಿನದಯುಕ್ತಮಾಗಿಯುಂ ಅಸಾರ್ಥತಾನುವಿದ್ಯಮಲ್ಲು; ಅತಿಕ್ರಾಂತವೈಶಾಖವೃತ್ತಿಯಾಗಿಯುಂ ಅಬರ್ಹಿಲೀಲಾರ್ಹಮಲ್ಲು; ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ವ॥ ಮತ್ತು ಮಳೆಗಾಲವು “ಸಮುಚಿತನೀಲಕಂಠವಿಳಾಸ” (೧. ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ನವಿಲುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕರಿಯ ಕೊರಳುಳ್ಳ ಶಿವ) ವಾಗಿಯೂ ಕೇದಗೆಯನ್ನು ಉಳಿದುದಲ್ಲ (ಶಿವನಿಗೆ ಕೇದಗೆ ನಿಷಿದ್ಧ) : “ವಿದ್ಯತಮದನಜನಕತ್ವ” (೧. ವಿರಹಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮೋದ್ರೇಕವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಸ್ವಭಾವ. ೨. ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ತಂದೆಯಾಗಿರುವಿಕೆ) ವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ “ಕಮಲೋತ್ಸವಕಾರಿ” (೧. ತಾವರೆಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾದುದು. ೨. ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು) ಅಲ್ಲ : “ಅಂಗೀಕೃತ ಕುಟಜ ಶೋಭಾಪ್ರಭಾವ” (೧. ಕೊಡಸಿಗೆ ಹೂಗಳ ಚೆಲುವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು. ೨. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಉಳ್ಳುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ, ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಕೊಂಡು ಒಣಗಿಸಿದುದಲ್ಲ; ಉನ್ನತವಾದ “ಮೇಘಛೇದಂಬರ” (೧. ಮೋಡಗಳ ಗುಂಪು. ೨. ಅರಸನ ರಾಜಚಿಹ್ನವಾದ ಭತ್ತ ಸಮೂಹ) ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, “ಪ್ರಕಟೀಕೃತ ರಾಜಲೀಲೋದಯ” (೧. ಚಂದ್ರನ ಶೋಭಾವಹವಾದ ಬೆಳಕನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವುದು. ೨. ಅರಸನ ವಿಲಾಸವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು) ಅಲ್ಲ “ಪ್ರಕರ್ಷಾನೇಕ ವರ್ಷಾನುಗತ” (೧. ರಭಸದ ಅನೇಕ ಮಳೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದುಹೋದವನು - ವೃದ್ಧ) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಅಚಪಳಾಚರಣ ಪರಿಣತ” (೧. ಮಿಂಚಿನ ಸುಳಿದಾಟವಿಲ್ಲದುದು. ೨. ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆಯಲಾರದಂತಹ ಇಳಿವಯದವನು) ಅಲ್ಲ : “ಅತಿಪರುಷಘನ ನಿನದ ಯುಕ್ತ” (೧. ಅತ್ಯಂತ ಕಠೋರವಾದ ಮೋಡಗಳ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ತುಂಬ ಉಗ್ರವಾದ ಹಾಗು ಒತ್ತರಿಸಿದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ನುಡಿಯುವವನು) ಆಗಿದ್ದರೂ, “ಅಸಾರ್ಥತಾನು ವಿದ್ಯ” (೧. ನೀರಿನಿಂದ ತೇವವಾಗದೆ ಇರುವುದು. ೨. ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದವನು) ಅಲ್ಲ: “ಅತಿಕ್ರಾಂತವೈಶಾಖ ವೃತ್ತಿ” (೧. ವೈಶಾಖಮಾಸವು ಕಳೆದುಹೋದ ಮೇಲೆ ಬಂದುದು. ೨. ಬಾಣಬಿಡಲು, ನಿಲ್ಲುವ ಒಂದು ಭಂಗಿ) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಅಬರ್ಹಿಲೀಲಾರ್ಹ” (೧. ನವಿಲುಗಳ ಆಟಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವಾದುದು. ೨. ಬರ್ಹಿ ಎಂಬ ಹೂವಿನ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಲ್ಲದುದು) ಅಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ- ೪೩. “ಉಪಶಾಂತ

ಉಪಶಾಂತರಜೋವಿಕೃತಿಯಿ |

ನುಪಾತ್ರಕಾಳಿಮಪಯೋಧರಾಸ್ಯತೆಯಿಂ ಮ ||

ತ್ತುಪಚಿತಜಡವೃತ್ತಿಯಿನೆ |

ಯ್ತಿ ಪೋಲ್ವುದಭ್ರಾಗಮಂ ಸಗರ್ಭಾಂಗನೆಯಂ ||

೪೩

ವಿಳಸಿತಕಂದಳಂ ವಿನಿಪತತ್ಕರಕಂ ಕ್ಷುಭಿತೋರುವಾಹಿನೀ |

ಕುಳನಿನದಂ ಗಳಚ್ಚರಸಮಗ್ರಮುದಗ್ರಸುಪರ್ವಚಾಪಮಂ ||

ಡಳಲಲಿತಾಂಬರಂ ವಿಹರಿದಶ್ವಸಮುತ್ಕರಮಂದಗುರ್ವನೇಂ |

ತಳಿದುದೋ ಪೋಲ್ವು ಯುದ್ಧಸಮಯಕ್ರಮಮಂ ಜಳದಾಗಮಕ್ರಮಂ ||

೪೪

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಮಲ್ಲಿಗೆಯಂಬೇವುವು ಗಿರಿ |

ಮಲ್ಲಿಗೆಯಂಬುಳ್ಳೊಡನಗೆ ಬೆಳ್ಳರ್ಬಿನ ಮೆ ||

ಲ್ಲಿಲ್ಲೇವುದೊಗೆದ ಕಾಮನ |

ಬಿಲ್ಲುಳ್ಳೊಡನುತ್ತೆ ಕಂತು ಮುಯ್ಯಾಂತಿರ್ಪಂ ||

೪೫

ರಜೋವಿಕೃತಿ” (೧. ಮುಟ್ಟಾಗುವುದು ನಿಂತುಹೋಗಿರುವಿಕೆ. ೨. ದೂಳಿಯೆಲ್ಲ ಅಡಗಿ ಹೋಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ) ಯಿಂದಲೂ, “ಉಪಾತ್ರ ಕಾಳಿಯ ಪಯೋಧರಾಸ್ಯತೆ” (೧. ಮೊಲೆತೊಟ್ಟುಗಳು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವಿಕೆ. ೨. ಮೋಡಗಳ ಮುಖವೆಲ್ಲ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವಿಕೆ.) ಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು “ಉಪಚಿತ ಜಡವೃತ್ತಿ” (೧. ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸ್ವಭಾವ. ೨. ನೀರಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ತೇವವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ)ಯಿಂದಲೂ ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಸದೃಶವಾಗಿ ಮಳೆಗಾಲವು ತೋರಿತು. ೪೪. “ವಿಳಸಿತ ಕಂದಳ” (೧. ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಮೊಳೆತುದು. ೨. ಪರಸ್ಪರ ಮೂದಲಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು) ಆಗಿ, “ವಿನಿಪತತ್ಕರಕ” (೧. ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಆಲಿಕಲ್ಲುಗಳು ೨. ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಳುವ ಕೈಗಳು) ಉಳ್ಳುದಾಗಿ, ರಭಸದಿಂದ ಉಕ್ಕೇರುವ “ವಾಹಿನೀಕುಳನಿನದ” (೧. ನದಿಗಳ ನೀರು ಮೊರೆಯುವ ಶಬ್ದ. ೨. ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಹೊರಡುವ ಕೋಲಾಹಲ ದ್ವನಿ) ದಿಂದ, “ಗಳಚ್ಚರಸಮಗ್ರ” (೧. ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದುದು. ೨. ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದುದು) ಹಾಗೂ “ಸುಪರ್ವಚಾಪ ಮಂಡಳಲಲಿತಾಂಬರ” (೧. ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಚೆಲುವಾದ ಆಕಾಶ, ೨. ಬಿದಿರಿನ ಬಿಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶ) ಮತ್ತು “ವಿಹರಿದಶ್ವ ಸಮುತ್ಕರ (೧. ಸೂರ್ಯನು ಕಾಣಿಸದಂತಿರುವುದು. ೨. ವೇಗವಾದ ಕುದುರೆಗಳುಳ್ಳುದು) ದಿಂದ ಮಳೆಗಾಲದ ಆಗಮವು ಯುದ್ಧಸಮಯವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ- ೪೫. “ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಾಣಗಳಿರುವಾಗ ನನಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಾಣಗಳೇತಕ್ಕೆ ಬೇಕು? ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಇದ್ದ ಮೇಲೆ ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ?”

ಅದಿದುರ್ದಮ ಪತ್ನಿಮಾನಿಳನಗುರ್ವಿಸೆ ಕೆಮ್ಮುಗಿಲುರ್ಬೆ ಪರ್ಬುಗೆ |
 ಟ್ಪುದು ಕುಡಿಮಿಂಚು ಸಂಚಳಿಸೆ ಸಂಚಳಿಸತ್ತು ಘನಾಘನಸ್ತನಂ ||
 ಪೊದಬಕೊದಲಕ್ಕಿಗುಂದಿದುದು ವಾಃಕಣಸಂತತಿ ಸೋರೆ ಸೋರ್ದಡಂ |
 ಗಿದುದಳಗಾರೋಳಾಸಕಳಚಾತಕಮೋತತ್ಯಪಾವಿಪಾದನಂ ||

೪೬

ಬಡಪಂ ಬೆಂಬತ್ತ ಮೇಪಂ ಮುಳಿದು ಬಡದೊಡಲ್ ಕೋಡೆ ತನ್ನಿಚ್ಚೆಗೆಟ್ಟ | ದೇಡೆಯೋಳ್
 ಬೆಚ್ಚೆತ್ತೆ, ಬಾಲು ನೀಲೆ ನವಿರೊಡೆದುರ್ವೆಟ್ಟು ಬೆಂಪೋಗೆ ಕಾಯೋಳ್ | ನಡುಕಂ ಮೆಯ್ಯೆರ್ಚೆ ಗಂಟಲ್
 ಕುಸಿದು ಕಿವಿಯೆಲ್ಲಂದು ನಿಂದಿದುರ್ದೋರೊಂ | ದೇಡೆಯೋಳ್ ತಾಟಲಕ್ಕೊತ್ತಂಬಿಡಿದು ಮೈಗ
 ಮೈಗೀವ್ಯಂದಮೋರಂದದಿಂದಂ ||

೪೭

ನೋರವುಲ್ಲಂ ಮೇದೇರಟ್ಟಣ್ ತುಮುಳೆ ಕುಡಿದು ಪೂರಾಂಬುವಂ ಬೀಗಿಬೆನ್ನಂ | ಬಿರಿವನ್ನಂ
 ಕೊರ್ವ ಮುಂಗಾರ್ ಗಡಿಯೆನೆ ಕಡುಗೆಚ್ಚಲ್ ಪೊದಟ್ಟಂದು ವತ್ತೋ | ತ್ತರಮೆಲ್ಲಂ ಬಾಲವಂಬಂ
 ಕಟಿಯೆ (?) ಬಹಳರೋಮಂಥಫೇನಾವಳಿಪಾಂ | ದುರವತ್ತಂ ಮಾಹಿಸೀಸಂತತಿ ವಿಸಿನಭವಂ
 ಕಣ್ಣುಗುವಾಯ್ತು ಕಾರೋಳ್ ||

೪೮

ಎಂದುಕೊಂಡು ಮನ್ಮಥನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗಿದನು. ೪೬. ಮುಂಗಾರಿನ
 ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಾತಕಪಕ್ಷಿಗಳ ನೀರಡಿಕೆಯ ದಾಹವು ಪಡುವಣಗಾಳಿ ಬಲಿತಂತೆ
 ಅದುರಿತು ; ಕೆಮ್ಮೋಡಗಳು ಹಬ್ಬಿದಂತಲ್ಲಾ, ಕುಗ್ಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು; ಕುಡಿಮಿಂಚು
 ಸೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಚಂಚಲವಾಯಿತು; ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗಿಗೆ ಶಕ್ತಿಗುಂದಿತು; ನೀರಿನ
 ಹನಿ ಬೀಳತೊಡಗಿದಂತೆ ಕುಸಿದು ಅಡಗಿಹೋಯಿತು. ೪೭. ಜಡಿಮಳೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ
 ಬರಲಾಗಿ, ಮೇಯುವುದನ್ನು ಮರೆತು, ಮೈಯೆಲ್ಲ ಚಳಿಗೆ ಸೆಡೆದುಕೊಂಡು,
 ಅಲುಗುವುದಕ್ಕೂ ಆಗದೆ ಬೆಸುಗೆ ಹಾಕಿದಂತೆ ಬಾಲ ನಿಲ್ಲಲಾಗಿ, ಮೈಗೂದಲು
 ನಿಮಿರಿ, ಬೆನ್ನು ಬಾಗಿ, ಕಾಲುಗಳು ಗದಗದ ನಡುಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕೊರಳು ಕುಸಿದು,
 ಕಿವಿ ಇಳಿಬಿದ್ದು, ಕುರುಚಲು ಪೊದೆಗಳ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಜಿಂಕೆಗಳು
 ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ೪೮. ಎಳೆಯ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮೇದು, ಅರೆಗಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಪ್ರವಾಹದ
 ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ಹಿಂಭಾಗದಿಂದ ಮುಂಗಾಲುಗಳವರೆಗೆ ಹರಡಿ ಕೊಬ್ಬಿದ
 ಕೆಚ್ಚಲು ಬಿರಿಯುವಂತಾಗಲಾಗಿ, ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಕರುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಾಲುಣಿಸಿ,
 ಬಾಯ್ತುಂಬ ನೊರೆ ಸುರಿಸುತ್ತ ಕಾಡೆಮ್ಮೆಗಳ ಹಿಂಡು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೋಟಕ್ಕೆ
 ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು. [Amend Text as “ವತ್ತೋತ್ತರಕೆಲ್ಲಂ ಪಾಲನಿಂಬಿಂ ಕಟಿಯೆ”]*

*ಇದಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಮೂಲವಾದ ಅಥವಾ ಪ್ರೇರಕವಾದ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ (೮-೯೯)ದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ-
 ಪಸುವುಳ್ಳಂ ಮೇದು ಸಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳದೊಡಲಿಂ ಬಿಲ್ಲೆನಲ್ ಕೊರ್ವ ಕೆಚ್ಚಲ್
 ಕುಸಿವನ್ನಂ ಬೀಗಿ ಪಾಲಂಬಿರಿವಿಡೆ ಮೊಲೆಯಿಂ ವತ್ತ ಪೀತಾವಶೇಷಂ |
 ಪೊಸಗಾರೋಳ್ ತಾಟಲೋಳ್ ಕಣ್ಣಲರ್ ಮುಗುಳ್ಳರೆ ಸ್ವಕ್ಷಂಗಳಿಂ ಸೂಸೆ ಫೇನ
 ಪ್ರಸರಂ ಮೆಲ್ಲೊತ್ತುತುಂ ನಿಂದುದು ವನಮಹಿಪೀವ್ಯಂದಮಾನಂದದಿಂದಂ ||

ಅಗ್ಗಳನನ್ನೆ ಅನುಕರಿಸುವ ದೊಡ್ಡಣಾಂಕನ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪಟ್ಟದಿ ೫-೨೦ರಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ :-
 ಎಳೆಯ ಪುಲ್ಲನು ಮೇವುತೊಲವಿಂ..... ಬೆಂಬಳಿಯೊಳ್ಳೆತರುವ ಎಳೆಗುಣವಿಗೋಯೆಂದು
 ನಿಂದೊಡನಿಹು ಮೊಲೆಯೊಡಿಸುತ ನೆಕ್ಕಲ್ ಪಳುವಿನೊಳು ಕಾಡೆಮ್ಮೆವಿಂಡಿಹವಾ ಮಳೆಯೊಳೊಲಿದು

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ವಿಯದವಳಂಬಿನೀಳಘನಮಾಳಿಕೆಯಂ ಗಜರಾಜಿಯೆಂದು ದಿ |
ಕ್ಷಯಪರಿಪೂರ್ಣಮೇಘರುತಿಯಂ ಪಟಹದ್ದನೆಯೆಂದು ಮಿಂಚಿನಂ ||
ಗಿಯ ಪೊಳಪಂ ಭಟಾಸ್ತರುಚಿಯೆಂದಿರದಂ ಗಜರಾಜಸೈನ್ಯಭೀ |
ತಿಯನೊಳಕೆಯ್ದುದಬ್ಬಸಮಯೋತ್ಸವದೊಳ ಪಧಿಕಾಂಗನಾಜನಂ ||

೪೯

ಅಂತು ಬಂದ ವರ್ಷಾರ್ತವಿರಾಮಸಮಯದೊಳೊಂದು ದೇವಸಂ ಪಲ್ಲವಿತವಲ್ಲಿತರುಗಹನ
ಕೇದಾರಹರಿತಾಯಮಾನಮಪ್ಪ ಹರಿತ್ತದೇಶಮನೀಶಂ ಮಹಾಪ್ರಾಸಾದದುಪರಿಮತಳದೊಳಿದುರ್
ನೋಡುತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ;

ಎಸೆವ ನಭಸರೋವರದೊಳುಣ್ಣೆ ಕೆಲಕ್ಕೆ ತೆರಳ್ಳು *ನೀಲಿಕಾ |
ಪ್ರಸರಮೊ ಮೇಣದಂಬರಮಹಾಂಬುಧಿಪಾರದಪಾರರತ್ನರು ||
ಗ್ರಿಸರಮೊ ಭಾವಿಪಂದಿದು ವಿಯಚ್ಚುಕಕಂಠದ ವರ್ಣರಾಜೆಯೊಂ |
ದೇಸಕಮೊ ತಾನಿದಂದೆನಿಸಿತಂದು ಪುರಂದರಚಾಪವಿಭ್ರಮಂ ||

೫೦

ಆಗಳದಲಿ ಚಾಪಚ್ಚದಚ್ಚಾಯಾನುಕಾರಿಯಪ್ಪ ಮಸ್ಯಣವರ್ಣಪ್ರಸರಮೇಳಾಪವೈಚಿತ್ರ್ಯಮಂ
ಚಿತ್ರಕಳಾವಿಶಾರದಂ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತುಮಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ ;

ನರರ ಸಿಂ ಕರಗುವಂತಿರೆ |

ನರರ ವಯೋಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕರಗುವಂತಿರೆ ಮತ್ತಂ ||

ಅದಲ್ಲದೆ- ೪೯. ಆಕಾಶವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಕಪ್ಪುವೋಡಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು
ಗಜಸೈನ್ಯವೆಂದು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗಾಟವನ್ನು
ರಣವಾದ್ಯದ್ದನೆಯೆಂದು, ಮಿಂಚಿನ ಹೊಳಪನ್ನು ಸೈನಿಕರ ಬಾಣಗಳ ಹೊಳಪೆಂದೂ
ಭ್ರಮಿಸಿ, ಮನ್ಮಥರಾಜನು ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ (ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ) ದಾಳಿಮಾಡಲು ಬಂದನೆಂಬ
ಭೀತಿ ಪಡಿಕರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಆವರಿಸಿತು. ವ|| ಹೀಗೆ ಬಂದ ಮಳೆಗಾಲವು
ಮುಗಿಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲೊಂದು ದಿವಸ, ಅರಸನು ತನ್ನ ಭವ್ಯವಾದ ಅರಮನೆಯ
ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಚಿಗುರಿದ ಬಳ್ಳಿಮರಗಳಿಂದ ದಟ್ಟವಾಗಿ
ಹಸಿರುಮುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು; ಆಗ - ೫೦.
ಮನೋಹರವಾದ ಆಕಾಶವೆಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆದ್ದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದ
ಹಾವಸೆಯ ಹರಹೊ, ಅಥವಾ ಆಕಾಶವೆಂಬ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮಿರುಗುತ್ತಿರುವ
ರತ್ನರಾಶಿಯೊ, ಅಥವಾ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಗಿಳಿಗಳ ಕೊರಳ ಕೆಂಬಣ್ಣದ
ಸಾಲೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನ ವಿಲಾಸವು ತಲೆದೋರಿತು. ವ|| ಆಗ
ಹಂಗನಹಕ್ಕಿಯ ರೆಕ್ಕೆಯಂತಿರುವ ಅದರ ಸುಂದರವಾದ ವರ್ಣಮೇಳದ ವಿಸ್ತಾರ
ವನ್ನೂ ಬೆಡಗನ್ನೂ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪರಿಣತನಾದ ಆ ಅರಸನು ಚಿತ್ರವಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿರು
ವಾಗ- ೫೧. ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಪತ್ತು ಕರಗುವಂತೆ, ವಯಸ್ಸು ಕರಗುವಂತೆ, ಆಯುಷ್ಯ

*ನೀಲಿಗಣ್ಣುಸರಮೊ

ನರರಾಯು ಕರಗುವಂತಿರೆ |

ಕರಗಿದುದು ನೋಡೆ ನೋಡೆ ಗಗನಾಂತರದೊಳ್ ||

೫೧

ಅಂತಾಯಿದುರೋಹಿತಂ ತಿರೋಹಿತಮಾಗೆ ವೈರಾಗ್ಯರಸಾವಗಾಹಿತಮತಿಮಹೀಪತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ
ಅನಿತ್ಯತೆಗಿದುವೆ ನಿರರ್ಥನಮೆಂದು ಆತ್ಮಗತದೊಳಿಂತೆಂದಂ :-

ಕತಿಪಯನಿಮೇಷಮಾತ್ರ |

ಸ್ಥಿತಿ ಸಾಂಸಾರಿಕವಿಳಾಸಮದೆನೆ ವಲಂ ಶಾ ||

ಶ್ವತಮೆಂದೆ ಬಗೆದು ರಾಗಾಂ |

ಧತೆಯಿಂ ಗತಿಗಿಡುವರೇಂ ವಿಚಿತ್ರಮೊ ಕರ್ಮಂ ||

೫೨

ತರುಣೇಲೋಚನಲೋಲಮಾಯುವಚಲಸ್ತೋತಸ್ವಿನೀಸಂಚಲಂ |

ಸಿರಿ ಹಸ್ತಿಪ್ರವಣಾಂಚಳಾಸ್ಥಿರತರಂ ತಾರುಣ್ಯಮಾಕಾಲಿಕೇ ||

ಸ್ಥಿರಿತಾತಿಕ್ಷಣಿಕಂ ಶರೀರಮನಿಪೀಮಾನುಷ್ಯಮಂ ದೂಷ್ಯಮಂ |

ಚಿರಮಿಂದಾಟಪನಾವನಾತನೆ ವಲಂ ನಿಶ್ಚೇತನಂ ಲೋಕದೊಳ್ ||

೫೩

ತ್ರಿಪದಿ

ಕೇಡನಾಗೆಂದಾಗಂ ಕಿಡೆಂದು (?) ವಿಪರೀತಂ |

ಮಾಡಿಯೆ ನೆಗಲ್ಲು ಜಡಜಂತು ಮೂಡಿ ಮು |

ಬಿಕ್ಕಿಡುಗುಂ ಜನ್ಮಜಡಧಿಯೊಳ್ ||

೫೪

ಕರಗುವಂತೆ, ನೋಡು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕಾಶಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಕರಗಿ
ಹೋಯಿತು. ಎ|| ಹಾಗೆ ಆ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಅದೃಶ್ಯವಾದೊಡನೆ, ವೈರಾಗ್ಯರಸದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿಹೋದ ಅರಸನು ಸಂಸಾರದ ಅಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಇದೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ
ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನೊಳಗೆ ಹೀಗೆ ಭಾವಿಸಿದನು- ೫೨. ಕೆಲವು
ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವಂತಹ ಈ ಸಂಸಾರದ ಬೆಡಗನ್ನು ಸ್ಥಿರವೆಂದು
ಭ್ರಮಿಸಿ, ಮೋಹಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ವಿವೇಕಹೀನರಾಗಿ ಜನರು ಗತಿಗೆಟ್ಟು ಹೋಗುವರು.
ಇದೇನು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕರ್ಮ ! ೫೩. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣಿನಂತೆ ಚಂಚಲವಾದುದು
ಆಯುಷ್ಯ : ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಉರುಳಿಬರುವ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಹರಿದು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು
ಐಶ್ವರ್ಯ: ಆನೆಯ ಕಿವಿದುದಿಯಂತೆ ಅಸ್ಥಿರವಾದುದು ಯೌವನ: ಸರನೆ ಸೆಳೆದು
ಮಾಯವಾಗುವ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷಣಿಕವಾದುದು ದೇಹ- ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ಒಳಗೊಂಡು ದೂಷ್ಯವಾದ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವೆಂದು ಭಾವಿಸು
ವವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯೆ ಸೈ. ೫೪. ಕೇಡಾಗಬಾರದೆಂದು
ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕೇಡುತರುವ ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ
ಅವಿವೇಕಿ ಜೀವನು ಜನ್ಮಗಳ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಮುಳುಗಾಡುವನು. (ಪುನಃ
ಪುನಃ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದು ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುವನು). [ಮೊದಲನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಠ

ಒಕ್ಕಮಳಮಳಯಜಾಂಬುವ |

ನಕ್ಕಟ! ಪಲ್ಲಸಮುಲ್ಲಾಸಾಂಬುವನೀಂಟಿ ||

ಲೃಕ್ಕುಮೆ ನಿವೃತ್ತಿಯುಂ ಪೆಟ |

ಗಿಕ್ಕಿ ಬುಧಂ ತೊಡಲಕ್ಕುಮೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೋಳ್ ||

೫೫

ಆನಿದಟವನೆನ್ನದಿದೆಂ |

ಬೀನುಡಿಯಿಂದಾದಾಣುಪ್ರಮಾಣದ ಸುಖಕ ||

ಜ್ಞಾನದೆ ಜೀವಂ ದುಃಖಮ |

ನೇನೆಯ್ದಿದಸುದೊ ಮಹಾಮಹೀಧರಸಮಮಂ ||

೫೬

ಜಳಬದ್ಧದಮಂ ಕರ್ಬೊ |

ನ್ನೊಳೆ ಕಟ್ಟಪೆನೆಂಬ ಮರುಳ ಗುರುವಾಗದಿರಂ ||

ವಿಳಯಸ್ವಭಾವಮಂ ಸಲೆ |

ತಳೆದೊಡಲಂ ನಿಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಜ್ಜುಗಿಪಾತಂ ||

೫೭

ಅದು ಕಾರಣದಿಂ,

ಕಲ್ಲಿಂ ಕಾಂಚನಮಂ ತಡ |

ಮಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ಪ್ರಿಯೆಯ ಬಲದೆ ತೆಗೆವಂತೆ ಕರಂ ||

ಮೊಲ್ಲಮೆನಿಪ್ಪೊಡಲಿಂ ಕೇ |

ಡಿಲ್ಲದೆ ಪುಣ್ಯಮನುಪಾರ್ಜಪಾತಂ ಚತುರಂ ||

೫೮

ದೋಷವಿದೆ, ಸರಿಯಾದ ಪಾಠವೇನೊ ತಿಳಿಯದು.] ೫೫. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಸುಗಂಧಜಲವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಕೆಸರುಗುಂಡಿಯ ಉಪ್ಪು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಲಾದೀತೆ ? ವೈರಾಗ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಚೆಗೆ ತಳ್ಳಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿಕೊಳ್ಳಲಾದೀತೆ? ೫೬. “ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಇದು ನನ್ನದು” ಎಂಬ ಈ ಭಾವನೆಯಿಂದಾಗುವ ಅಣುವಿನಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಮೋಹಗೊಂಡು ಜೀವವು ಮಹಾಪರ್ವತದಂತಹ ದುಃಖವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ! ಏನಿದು? ೫೭. ನಶ್ವರವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸುವೆನೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವನು, ನೀರಗುಳ್ಳೆಯನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿಡುವೆನೆಂಬ ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಗುರುವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನಾದಾನು? ಆದುದರಿಂದ-೫೮. ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ ತೆಗೆಯುವಂತೆ ತೀರ ಹೀನವೆನಿಸುವ ದೇಹದಿಂದ ಅಳಿಯದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು ಬುದ್ಧಿವಂತನು.

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಅಟಿಯದೆ ಬಹ್ವಾರಂಭದೊ |

ಛುಟಿ ಬೆಂದೆಂ ತೊಡರ್ದು ಮುನ್ನವದೆ ಸಾಲದೆ ಮ ||

ತ್ತಟಿದುಂ ತೊಡರ್ದೊಡೆ ನಾಡೆಯು |

ಮುಟುವರುಳೆಂದಟಿವರನ್ನನುಟಿವರ್ ಬಟಿಯಂ ||

೫೯

ಎಂದು ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸಿ

ಜನನಾಥಂ ಗೋತ್ರಮಿತ್ರಾಧಿಕೃತಸಚಿವಸಾಮಂತಶುದ್ಧಾಂತಕಾಂತಾ | ಜನಕಾತ್ಮೋದ್ಯೋಗಮಂ ಪೇಟ್ಟಿರದೆ
ಬಿಡಿಸಿ ತನ್ನೋಹಮಂ ರಾಜ್ಯಮು ನಂ | ದನನೊಳ್ ಶ್ರೀಕಾಂತನೊಳ್ ಯೋಜಿಸಿ
ತಳರ್ದುತಪೋಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ತಾಳಿದಂ ಪಾ | ವನಮಂ ಶ್ರೀಶ್ರೀಪ್ರಭಾಚಾರ್ಯರ ಪದಕಮಲೋ
ಪಾಂತದೊಳ್ ಶಾಂತಚಿತ್ತಂ ||

೬೦

ಅಂತಖಂಡಿತವೈರಾಗ್ಯಮಂಡಿತಂ ಶ್ರೀವರ್ಮಮಂಡಲೇಶ್ವರಂ ದುರ್ದರತಮೋಮಹಾತಪಸ್ವಿತಿಜೀವನಂ
ಜೀವಿತಾನ್ಯದೊಳ್ ಸಮಾಧಿವಿಧಿಯನವತೀರ್ದಶರೀರಭಾರನಾಗಿ ಸಕಲಸಂಸಾರಸುಖಕಾರ್ಮಮನಿಪ
ಸೌಧಧರ್ಮದ ಶ್ರೀಪ್ರಭವಿಮಾನದುಪಪಾತನಿಕೇತನದೊಳ್

ಶರದದ ಬೆಳ್ಳುಗಿಲ್ಲೊಟಿಯಿನುಣ್ಣುವ ನಿರ್ಮಲಮೌಕ್ತಿಕಕ್ಕೆ ತಾಂ |

ದೊರೆಯನೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಧವಳತಪ್ಪಯುಗಾಂತರದೊಳ್ ನಮೇರುತೇ ||

ಖರಧರನಾತ್ರನೂತ್ಪವಯಸಂ ಮಣಿಕುಂಡಲಮೌಳಿಮೇಖಳಾ |

ಭರಣವಿರಾಜಿತಂ ತರುಣಕಂಚುಕಿಕಂಚುಕಚಂಚುರಾಂಬರಂ ||

೬೧

ಅದಲ್ಲದೆ- ೫೯. ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿಕೊಂಡು ಈ ಮುಂಚೆ
ಎಷ್ಟೊಂದು ಬೆಂದಿರುವೆನು! ಅದು ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ ಮತ್ತೆ ಈಗ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ
ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ತೊಡಕಿಕೊಂಡರೆ ನಾನು ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬಲ್ಲವರು
ನನ್ನನ್ನು ತೊರೆಯುವರು. ಹೀಗೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ- ೬೦. ಅರಸನು ತನ್ನ ಬಳಗದವ
ರಿಗೂ, ಗೆಳೆಯರಿಗೂ, ಮತ್ತು ಸಚಿವರು, ಸಾಮಂತರು, ರಾಣಿವಾಸದ ಸ್ತ್ರೀಯರು-
ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅವರ ಮೋಹವನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಂಡು,
ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀಕಾಂತನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ, ಹೊರಟು ಶಾಂತಮನಸ್ಸಿನಾಗಿ,
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭಾಚಾರ್ಯರ ಪವಿತ್ರವಾದ ಚರಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾವನವಾದ
ತಪೋವ್ರತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ
ಶ್ರೀವರ್ಮರಾಜನು ಕಲೋರವಾದ ಮಹಾತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಸಮಯಿಸಿ,
ಅಂತ್ಯಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಿವಿಧಿಯಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ತೊರೆದು ಸಮಸ್ತ ಸಂಸಾರಸುಖಕ್ಕೆ
ನೆಲೆವೀಡಾದ ಸೌಧರ್ಮ ಕಲ್ಪದ ಶ್ರೀಪ್ರಭವಿಮಾನದ ಉಪಪಾದ ಗೃಹದಲ್ಲಿ- ೬೧.
ಶರತ್ಕಾಲದ ಬಿಳಿಮೋಡದ ಪದರದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮುತ್ತಿಗೆ ಸಮವೆನಿಸುವ
ಬೆಳ್ಳುನೆಯ ಜೋಡಿ ಹಾಸುಗೆಯಲ್ಲಿ, ನಮೇರು ಪುಷ್ಪಗಳ ಮಾಲೆಯಿಂದಲೂ

ಅಂತು ಪುಟ್ಟಲೊಡಂ

ನೆಜಿದಾತನ ಪುಣ್ಯಮೆ ಕ |
 ನೆಜಿಜಿದಂತಿರೆ ತೆಜಿದುವಾವಿಮಾನದ ಪಡಿಗಳ್ ||
 ನಲುಗಂಪು ಪೊಣ್ಣೆ ಸಗ್ಗದ |
 ಮಿಜುಪಿನಿಯರ ಮನಮುಮೊಡನೆ ಪಡಿದಜಿವಿನಿಗಂ ||

೬೨

|| ರಗಳೆ ||

ಆ ಸಮಯದೊಳರಲ್ಲಳ್ ಸುರಿಯುತ್ತಿರೆ |
 ಬೀಸಿದುದೆಲರುತ್ತವಮೊಜಿಯುತ್ತಿರೆ ||
 ತೆಜಿದತ್ತುಪಗೃಹನಿವಹದ ಪಡಿಗಳ್ |
 ತುಜುಗಿದುವೆತ್ತಂ ಜೈನರ ಗುಡಿಗಳ್ ||
 ಹರಿನೀಳಸ್ಥಳಿಯೊಳ್ ಬಣ್ಣವುರಂ |
 ಪರಿವೆತ್ತುದು ಬಗೆ ಮರುಳ್ಳನ್ನೆವರಂ ||
 ಹರಿಚಂದನವಂದನಮಾಲಿಕಗಳ್ |
 ಪರಿವೇಷಿಸಿ ಮೆಜಿದವು ಶಾಲಿಕಗಳ್ ||
 ಕೆದಜಿದ ಪೂವಲಿಗೆಜಗಿತು ಸುತ್ತಂ |
 ಮದಮಧುಪಾವಳಿ ಗಾವರಿಸುತ್ತಂ ||
 ಮುತ್ತಿನ ಕಡೆ ಭತ್ತಿಯ ಕಡೆಗಡೆಯೆನೆ |
 ಸುತ್ತಿಲಿದುದು ಮಣಿಗೃಹದೆಯೆಡೆಯೆನೆ ||
 ಸೂಸುವ ನವಪಟವಾಸದ ಚೂರ್ದಂ |
 ಮಾಸರಮಾದುದು ದಿಕ್ಕರಿಪೂರ್ದಂ ||
 ಮಂಗಳಗೀತಿಯ ನಿನದದೊಳಾದಂ |
 ಸಂಗಳಿಸಿದುದು ಮೃದಂಗನಿನಾದಂ ||

ರತ್ನ ಕುಂಡಲ-ಕಿರೀಟ-ಉಡಿದಾರ ಮೊದಲಾದ ಆಭರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಸುಕುಮಾರವಾದ ಹಾವಿನ ಪೊರೆಯಂತೆ ನವುರಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಭೂಷಿತನಾಗಿ, ನವಯುವಕನಾಗಿಯೆ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಲಾಗಿ-೬೨. ಆತನು ಗಳಿಸಿದ ಪುಣ್ಯವೆ ಕಣ್ಣೆರೆದಂತೆ ಆ ವಿಮಾನದ ಕದಗಳು ತಾವಾಗಿ ತೆರೆದು ಕೊಂಡವು; ಜೊತೆಗೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಪಿಯೆಯರ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಕದದರೆದವು; ಮಧುರವಾದ ಪರಿವಳ ಜಗ್ಗನೆ ಹೊಮ್ಮಿ ಬಂದಿತು. ೬೩. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೂಗಳು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು; ಹಿತಕರವಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು; ಉಪಗ್ರಹದ ಕದಗಳು ತೆರೆದುಕೊಂಡವು; ಎತ್ತತ್ತಲೂ ಜೈನರ ಧ್ವಜಗಳು ತುಂಬಿದುವು; ಮನಮೋಹಕ ವಾದ (ರಂಗವಲ್ಲಿಯ) ವರ್ಣಚಿತ್ರದ ಕೆಲಸ ಇಂದ್ರನೀಲದ ಕುಟ್ಟಿವದಲ್ಲಿ

ಬಿಡದಚ್ಚರಸಿಯರಂತಾಲಯಮಂ |
 ಪಿಡಿದಭಿನಯಿಸಿದರೆಸೆವಭಿನಯಮಂ ||
 ಸುರವಂದಿವ್ರಜಜಯಜೀಯರವಂ |
 ಪರಪೂರಿಸಿದತ್ತಾಶಾಂಬರವಂ ||
 ವಿಕರಣಸಂಭವದೇವೀಪ್ರಕರಂ |
 ಸಕಲೋಪಕರಣನಿಕರಾತ್ರಕರಂ ||
 ಬಂದಿದಿರೋಳ್ ನಿಂದುದು ನಲವಿಂದಂ |
 ಸಂದಣಿಸಿದುರ್ದಮ ದೇವೀವೃಂದಂ ||
 ಕನ್ನಡಿಯಡಪದ ಡವಕೆಯ ಚೆನ್ನೆಯ |
 ರೇನ್ನಡೆದೆಯ್ದರೊ ಸುರಕನ್ನೆಯ ||
 ರುಲ್ಲುಣರಾಗದಿನಟಗಿದುನಿತುಂ |
 ಕಿಲ್ಲಿಷಿಕಪ್ರಕರಂ ಜೀಯೆನುತಂ ||
 ವಿವಿಧಾರ್ಥಕರರ್ ಕಾಣ್ಪಜ್ಜಗದಿಂ |
 ಭವನಮಹತ್ತರದೇವರ್ ಕ್ರಮದಿಂ ||
 ಬರೆ ಸುರಪತಿ ಕಂಡಿನಿತು ಮಹಕ್ಕಂ |
 ಪಿರಿದುಂ ಬೆಕ್ಕಸಮುತ್ತು ಬಲೆಕ್ಕಂ ||

೬೩

ಶೋಭಿಸಿತು; ಮನೆಯ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ಎಲ್ಲ ಬಾಗಿಲುಗಳೂ ಹರಿಚಂದನದ
 ತೋರಣಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು; ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹರಡಿದ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಗಳಿಗೆ
 ಮದವೇರಿದ ದುಂಬಿಗಳು ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಗುಂಯಿಗುಡುತ್ತ ಮುಕ್ಕುರಿಕ್ಕಿದುವು;
 ರತ್ನಮಯವಾದ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಗೋಡೆಯಿಂದ ಗೋಡೆಯವರೆಗೆ
 ಮುತ್ತಿನ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿತು; ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಸಿಂಪಿಸಿದ ಸುಗಂಧ ಚೂರ್ಣದ
 ಕಂಪು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಮೋಹಕವಾಯಿತು; ಮಂಗಳಗೀತೆಗಳ ಧ್ವನಿ
 ಯೊಡನೆ ಮೇಳವಾಗಿ ವೃಂದಂಗ ಧ್ವನಿಯು ಹೊಮ್ಮಿತು; ಅಪ್ಪರೆಯರು
 ಲಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಲಾಸ್ಯವಾಡಿದರು; “ಜಯ, ಜೀಯ” ಎಂಬ ದೇವಲೋಕದ
 ಭಟ್ಟಂಗಿಗಳ ಸ್ತುತಿ ದಿಗಂತವಾಗಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬಿತು; ವಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಜನ್ಮತಾಳಿದ
 ದೇವಿಯರ ಸಮುದಾಂಘ್ರವು ಸಮಸ್ತ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು
 ಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು; ದೇವಿಯರ
 ಸಮೂಹ ದಟ್ಟವಾಗಿ ನೆರೆಯಿತು; ಕನ್ನಡಿಯ ತಾಂಬೂಲದ ಸೇವೆಗೈಯುವ
 ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ನಡತೆಂದರು; ಕಿಲ್ಲಿಷಕರ ಗುಂಪು ಆದರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಂದು
 “ಜೀಯಾ” ಎಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿತು; ಭವನ ಮಹತ್ತರ ದೇವರು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ
 ಅರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲೆಂದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದರು;

ಪೊದೆದೊಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣಲೆವ ಸಂತಸವೆತ್ತಣದೀವಿಮಾನವೆ |
 ತ್ತಣದಿದಿರೋಳ್ ನಿಗುಂಬಪಮರಾಳಿಯೆತ್ತಣದೆಯ್ ತೋರ್ಪ ವೆ ||
 ಕ್ಕಣದ ವಿಳಾಸವೆತ್ತಣದು ಲೋಕವಿದೆತ್ತಣದಾನುಮಿಗಳೆ |
 ತ್ತಣನೆನುತುಂ ವಿಚಾರಿಸಿದನೇಂ ಭವಸಂಧಿವಿಮೋಹದಂದಮೋ ||

೬೪

ತದನಂತರಂ,

ತೊಟ್ಟನಿರುಳ್ ನಡೆವಂ ಪೊಲ |
 ಗೆಟ್ಟಲ್ಲಿಯೆ ನೇಸಳಿಗೊಗೆವವೊಲ್ ಕಲ್ಲೆರ್ದೆಯೋಳ್ ||
 ಪುಟ್ಟ ಭವಪ್ರತ್ಯಯಮೊಡ |
 ಪುಟ್ಟರ್ದೆರ್ದೆಯಮೆಯನಳಿ ದಿವಿಜಂಗಾಗಳ್ ||

೬೫

ಅಂತು ಪಲಕಾಲಮೇನಾನುಮಂ ಮಾಡಿ ಮಹಿದವಂಗೆ ನೆನವಿ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ಪುಟ್ಟಿದ
 ಭವಪ್ರತ್ಯಯಜ್ಞನಪ್ರಭಾವದಿಂದಂ

ಪ್ರಥಮಸ್ವರ್ಗಮಿದೀವಿರಾಜಿಪ ವಿಮಾನಂ ಶ್ರೀಪ್ರಭಂ ಸತ್ತಪಃ |
 ಪಥಮಂ ಶ್ರೀಜನನಾಥದರ್ಶಿತಮನಾಂ ಮುಂ ಪೊರ್ದಿ ಬಂದಿಲ್ಲಿ ತೆ ||
 ತ್ತಥುಪುಕ್ಕೋದಯದಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದನಿಲ್ಲಂ ಪ್ರಾಪ್ತಸೇವಾಮನೋ |
 ರಥಮಸ್ತತ್ಪರಿವಾರಮಿಂದಲೆನಾವೃತ್ತಾಂತಮಂ ಸ್ವಾಂತದೋಳ್ ||

೬೬

ಈ ಎಲ್ಲ ವೈಭವಾದರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹೊಸದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಈ ದೇವೇಂದ್ರನು
 ಬೆರಗಾದನು; ಬಳಿಕ-೬೪. “ಹೆಣ್ಣದೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಆ ಸಂತೋಷವೆತ್ತ! ಈ
 ವಿಮಾನವೆತ್ತ! ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ದಟ್ಟಣಿಸಿ ನಿಂತ ಈ ದೇವಸಮೂಹವೆಲ್ಲಿಯದು?!

ಮನೋಹರವಾಗಿ ತೋರುವ ಈ ದೃಶ್ಯವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಈ ಲೋಕ ಎಲ್ಲಿ
 ಯದು? ನಾನು ಈಗ ಎಲ್ಲಿಯವನು?” ಎಂದು ಯೋಚನೆಗೀಡಾದನು. ಎರಡು
 ಜನ್ಮಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಧಿಕಾಲದ ಮೋಹ ಎಂತಹದಿದು! ಆ ಬಳಿಕ-
 ೬೫. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ನಡೆಯುವವನು ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದನೆಂಬ ಹೊತ್ತಿಗೆ
 ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದಂತೆ, ಒಮ್ಮೆಲೆ ಜನ್ಮಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಿ, ಈ ಮೊದಲಿನ
 ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೆಲ್ಲ ದೂರಗೊಳಿಸಿತು. ವ|| ಹಲವಾರು ಕಾಲ ಏನೇನನ್ನೂ ಮಾಡಿ
 ಮರೆತವನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೆನಪು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ, ಜನ್ಮಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ-
 ೬೬. “ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ಕಲ್ಪವಾದ ಸೌಧರ್ಮ; ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಈ ವಿಮಾನವು
 ಶ್ರೀಪ್ರಭಂವೆಂಬುದು; ಶ್ರೀ ಜನೇಂದ್ರನು ತೋರಿಕೊಟ್ಟ ತಪೋಮಾರ್ಗವನ್ನು
 ಅನುಸರಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಮಹಾಪುಣ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ
 ಹುಟ್ಟಿರುವೆನು; ಇವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಸೇವಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ನನ್ನ ಪರಿವಾರವೆ”

ಅನ್ನಗಮೆಯ್ಯವಂದು ಪೊಡಮಟ್ಟು ಮಹತ್ತರದೇವರೀತ ನೀಂ ।
ಮುನ್ನಿನ ಜನ್ಮದೊಳ್ ನೆಗಟ್ಟಿನತಪಃಫಲದಿಂದಮೀನಿಳಿಂ ॥
ಪೋನ್ನತಸೌಖ್ಯಮಂ ಪಡೆದೆಯಂತದಲಿಂ ಜಿನರಾಜಪೂಜೆಯಂ ।
ಮುಂ ನೆಗಟ್ಟವೇಟ್ಟುಮದುಕ್ಕತ್ತ ಸುಖಪ್ರಭವೈಕಕಾರಣಂ ॥

೬೭

ಜಿನಪದಯುಗಪ್ರಸಾದದಿ ॥
ನಿನಿತು ಸುರಶ್ರೀಯನೆಯ್ತಿ ತಾಳಿದೆಯದಲಿಂ ।

ನಿನಗನ್ನರ್ಥಂ ಶ್ರೀಧರ ।

ವಿನುತಾಹ್ವಯಮೆಂದು ಪೊಗಟ್ಟುದಾ ದಿವಿಜಜನಂ ॥

೬೮

ಅನಂತರಮಾದೇವಂ ದೇವಾಧಿದೇವಪದರಾಜೀವಸೇವಾಧೀನಮಾನಸಂತದ್ವಿಮಾನದಿಂ ಪೊಪಮಟ್ಟು
ಆತ್ಮರಕ್ಷಕಾಭಿಯೋಗ್ಯಪ್ರಕೀರ್ಣಸಂಮಾನಿತಾಮರಾದಿಪರಿಜನಪರೀತನುಂ, ಅನರ್ಘಮೌಳಮಣಿಗಣ
ಪ್ರಭಾಪ್ರಸರಪರಿವೇಷಪರಿವೃತ್ತೋದ್ಗಂಧಪುಂಡರೀಕಪೂರ್ಣಿಮಾಚಂದ್ರನುಂ, ದೇದೀಪ್ಯಮಾನಮಾಣಿಕ್ಯ
ಕುಂಡಲಪ್ರತಿಬಿಂಬಮಾರ್ತಂಡಮಂಡಳಮಂಡಿತಾಂಶೂದಯಾಚಲಶಿಖಿಂಡನುಂ, ಅನಾಭೀವಲಯ
ಪ್ರಲಂಬಮಾನಚಕಚಿಕಿತಮುಕ್ತಾಕಾರಭಾರಮಳಯಜಸ್ಥಾಸಕಸ್ಥಗಿತವಿಸ್ತೀರ್ಣವಕ್ಷಸ್ಥಲನುಂ, ಅಯನ

ಹೀಗೆಂದು ಆ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಆತನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಅರಿತುಕೊಂಡನು. ೬೭.
ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ದೇವರು ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೀಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು—
“ಒಡೆಯನೆ ನೀನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಜೈನ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವಾಗಿ ಈ
ದೇವಲೋಕದ ಮಹಾಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದೆ; ಆದುದರಿಂದ ಸಮಸ್ತಸುಖ ಕಾರಣವಾದ
ಜನೇಂದ್ರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವೊದಲು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ೬೮. ಜಿನಪಾದಗಳ
ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಇಂತಹ ದೇವೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಗಳಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಶ್ರೀಧರನೆಂಬ ಹೆಸರು ನಿನಗೆ ಅನ್ವರ್ಥಕವಾದುದು”. ಹೀಗೆಂದು ಆ ದೇವತೆಗಳು
ಹೊಗಳಿದರು. ಮ|| ಬಳಿಕ ಆ ದೇವನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಪೂಜೆಗೆ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ
ಆ ವಿಮಾನದಿಂದ ಹೊರಟು, ಆತ್ಮರಕ್ಷಕರೆ ಮೊದಲಾದ ಯೋಗ್ಯ ದೇವತೆಗಳ
ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ, ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ಕೆಚ್ಚಿದ ರತ್ನಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ
ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತ, ಉಜ್ವಲವಾದ ಮಾಣಿಕದ ಕುಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾದ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಿಂದ ಉದಯಪರ್ವತದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತ,
ಹೊಕ್ಕುಳವರೆಗೆ ಇಳಿಬಿದ್ದ ಚಕಚಕಿಸುವ ಮುತ್ತಿನಹಾರದಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಗಂಧ
ಲೇಪನದಿಂದಲೂ ಎದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ನಡಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಲುಗಾಡು
ತ್ತಿರುವ ರತ್ನಮಯವಾದ ಕಡಗಗಳ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಭುಜಗಳು,
ಲತೆಯಡರದ ಪಾರಿಜಾತ ಕಾಂಡಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕಾಯಿಸಿ ಪುಟಿಪಟ್ಟ
ಚಿನ್ನದಂತೆ ಕಾಂತಿಮಯವಾದ ತನ್ನ ದೇಹಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಹೊಂಬಣ್ಣವಾಗಿ

ಲೀಲಾಂದೋಳಾಯಿತರತ್ನವಳಯೋನ್ಮುಖಮಯೂಖಲತಿಕಾ ಪ್ರತಾನಪರಿವೇಷ್ಟಿತಭುಜಾದಂಡಪಾರಿಜಾತ ಕಾಂಡನುಂ, ಉತ್ತಪ್ರತಪನೀಯಚ್ಛಾಯಾಪ್ರಾಯಕಾಯಕಾಂತಿಸಂತಾನಸಂಗಮವಿಶಂಗೀಭೂತಸಹಜಾತ ನೂತನದುಕೂಲಾಂಚಲನುಂ, ಅತಿವಿಶದಚರಣನಖಿಕರಣಶಂಕಾಸಮುತ್ಪಾದಕಪಾದಲಂಕಾರಶೌಕ್ತಿಕೇಯ ದೀರ್ಘದೀಧಿಕ್ಷೀರಧಾರಾಪ್ರಕ್ಷಾಳಿತಾಕ್ಷೂಣಹರಿನೀಳಮಣಿಕುಟ್ಟಮನುಮಾಗಿ ಪಾದಮಾರ್ಗದಿಂ ಪೋಗಿ ಸೌಧರ್ಮಕಲ್ಪದೋಳುಳ್ಳಕೃತಕಚ್ಚಿತ್ಯಾಲಯಂಗಳಂ ಕಲ್ಪಪಾದಪ್ರಪ್ತಪಾದಿತವಿವಿಧಾರ್ಚನಂಗಳಿಂದರ್ಚಿಸಿ ಬಂದುನಿಜಮಂದಿರಪುರೋಭಾಗದ ಚಂಚತ್ವಂಚರತ್ನಮಯಮಂಡಪಮಧ್ಯಾಧಿಷ್ಠಿತನಿಷ್ಪತ್ತಕಾಂಚನ ಪಂಚಾನನನಿಷ್ಪರದೋಳ್

ಎಸೆವ ಜಿನೇಂದ್ರಬಿಂಬಮನಳುಂಬಮಿದೆಂಬಿನಮಲೈಯಿಂ ಪ್ರತಿ

ಪ್ಪಿಸಿ ಮನವಾಱಿ ಮಾಡಿ ಸವನೋತ್ಸವಮಂ ಕ್ರಮದಿಂ ಬಲೆಕ್ಕಮು ||

ರ್ಚಿಸಿ ನೆಱುದೆಂಟುಮರ್ದನೆಗಳಿಂ ರಸವೃತ್ತಿಯ ನೃತ್ಯಮಂ ಪ್ರವ |

ರ್ತಿಸಿ ಮಗಲಾಪ್ರಕಾರದಿನನುಪ್ಪಿಸಿದಂ ದಿವಸಾಷ್ಟಕಂಬರಂ ||

೬೯

ಅಂತಃಪ್ರಾಪ್ತಿಕಮಹಾಮಹಮನರ್ಹತ್ವರಮೇಶ್ವರಂಗೆ ಮಾಡಿ ಬಲೆಕಮಣಿಮಾದಿಗುಣಸಂಪನ್ನನುಂ ಜರಾರೋಗಸ್ವಪ್ನಸಂತಾಪಾಕ್ಷಿಪಕ್ಷಪಾತವ್ಯಪೇತನುಂ, ಸಪ್ತಾರತ್ನಪ್ರಮಾಣದೇಹೋತ್ಸೇಧನುಂ, ಸಾಗರೋ ಪಮದ್ವಿತಯಸಮ್ಮಿತಾಯುಷ್ಯನುಂ, ದ್ವಿಸಹಸ್ರಹಾಯನಾಂತರಕೃತಾವೃತಾಶನನುಂ, ಏಕೈಕಮಾಸ

ತನ್ನ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ರೇಷ್ಮೆಬಟ್ಟೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅತ್ಯಂತ ಶುಭ್ರವಾದ ತನ್ನ ಕಾಲುಗುರುಗಳ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಕಾಲ್ಮಡಗಗಳ ಮುತ್ತಿನ ಪ್ರಭೆ, ಇಂದ್ರನೀಲದ ನೆಲಗಟ್ಟನ್ನು ಹಾಲಿನ ಧಾರೆಯಿಂದ ತೊಳೆಯುವಂತೆ ಕಂಗೆಡಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕಾಲ್ಮಡಗೆಯಿಂದ ಹೋಗಿ ಸೌಧಾರ್ವಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಕ್ಕಿತ್ತಿವು ಜೈತ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಪೂಜಾರ್ಥವ್ಯಗಳಿಂದ ವಿವಿಧವಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಮಂದಿರದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿಯ ಮಿರುಗುವ ಪಂಚರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಮಂಟಪ ಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ಇರಿಸಿದ ಪುಟವಿಟ್ಟ ಚಿನ್ನದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ-೬೯. ಸುಂದರವಾದ ಜಿನೇಂದ್ರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಅತಿಶಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ, ಮನಸ್ಸು ದಣಿವಂತೆ ಅಭಿಷೇಕೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ಬಳಿಕ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಎಂಟು ಅರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ರಸಮಯವಾದ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಎಂಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷಿಕ (ಎಂಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ) ಮಹಾಪೂಜೆಯನ್ನು ಅರ್ಹತ್ವರವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮಾಡಿದನು. ಆತನಿಗೆ ಅಣಿಮಾ, ಗರಿಮಾ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದವು; ಮುಪ್ಪು, ರೋಗ, ಸ್ವಪ್ನ, ಸಂತಾಪ, ರೆಪ್ಪೆ ಹೊಯ್ಯುವುದು-ಇವು ಯಾವೂವೂ ಅವನಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಏಳು ಮೊಳದಳತೆಯ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಎರಡು ಸಾಗರೋಪಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು; ಆತನಿಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಅಮೃತಾಹಾರ:

ಪ್ರಭವದಭಿನವಸುರಭಿನಿಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸನಂ, ಕಾಯಪ್ರವಿಚಾರಚತುಸ್ಸಹಸ್ರಪ್ರಿಯಪ್ರಮಾಧೀಶ್ವರನುಂ,
ಆತರ್ಕ್ಯವಿಭವವಿಳಸಿತನುಮಾಗಿ

ಉರಮಮದ್‌ಫಪ್ಪಿ ಚಪ್ಪಲದ್‌ಫ ಪೆರೂಲೆಯಿಂ ಪದನಂ ಸುಧಾಮಯಾ !
ಧರಪರಿಸೇವೆಯಿಂ ತೊಡೆ ತೊಡಂಕಿದ ನುಣ್ಣೊಡೆಯಿಂ ಮನಂ ನಿರಂ ||
ತರಸುರತಪ್ರಪಂಚಸುಖದಿಂದ ಪೆಟಪಿಂಗದಿನಿತ್ತಂಮೆಂಬಿನಂ |
ಸುರನುಪಭೋಗಮಂ ತ್ರಿದಶವಾರವಧೂಜನದೊಳ್ ನಿಮಿರ್ಚಿದಂ || ೭೦

ಮತ್ತಂ

ಸೋಗಯಿಪ ಪೊಂಕು ಲಾಲಿಸುವ ಲಲ್ಲೆ ಮರಲ್ಪುವ ಮಾತು ಚಿತ್ತಮಂ |
ತೆಗೆವ ತೆಗಲ್ಪಿ ಮೋಹಿಪ ಎನೋದಮರಲ್ಪುವಪಾಂಗವೀಕ್ಷಣಂ ||
ಪೊಗಚಿಪ ಪೊರ್ದುರ್ವಾಸೆ ಬಸದಾಗಿಪ ಬಟ್ಟೆನಿಸೀವಿಭಾವಚೇ |
ಪ್ಪೆಗಳನದೇನಲಂಪನೆರ್ದೊತ್ತರೊ ಸಗ್ಗದ ಪೆಂಡಿರಾತನಾ || ೭೧

ಅಮರ್ದುಣಿಸಗ್ಗದಚ್ಚರಸಿಯರ್ದಧುವರ್ ನಿಳಯಂ ಪರಾರ್ಥ್ಯರ |
ತ್ನಮಯವಿಮಾನಮಾಳ್ಗಳಮರರ್ ಹರಿನೀಳತಳಂ ಧರಾತಳಂ ||
ಪ್ರಮದವನಂ ಸುರದ್ರುಮವನಂ ಬಿನದಂ ನವದಿವ್ಯನಾಟಕೋ |
ದೈವಮನೆ ಬಣ್ಣಪಂಗೆ ಸುಖಸಂಪದಮೇಂ ಗಳ ! ಮೊಗ್ಗ ಸಗ್ಗದಾ || ೭೨

ತಿಂಗಳಿಗೊಂದು ಸಲ ನವ ಪರಿಮಳದ ನಿಶ್ವಾಸ; ಮನ್ಮಥ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ನಾಲ್ಕು
ಸಾವಿರ ಪ್ರವಾದೆಯರು: ಆತನಿಗೆ ತರ್ಕಾತೀತವಾದ ವಿಲಾಸ ವೈಭವಗಳು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದುವು. ೭೦. ಬಿಗಿದಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಸೊಪ್ಪಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮೊಲೆಗಳಿಂದ
ತನ್ನ ಎದೆಯೂ, ಅಮೃತಮಯವಾದ ತುಟಿಗಳ ಸವಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮುಖವೂ,
ತೊಡಕಿದ ನುಣುಪಾದ ತೊಡೆಗಳಿಂದ ತನ್ನ ತೊಡೆಗಳೂ ಎಡೆಬಿಡದ ರತ್ತಿರೀಡಾ
ಸುಖದಿಂದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸೂ ಎಂದೂ ಹಿಂದೆಗೆಯದೆಂಬಂತೆ ಆ ದೇವನು
ದೇವಲೋಕದ ವೇಶ್ಯಾವಧುಗಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಿದನು. ಮತ್ತು-೭೧.
ಮನೋಹರವಾದ ಬಿನ್ನಾಣಗಳು, ಅಕ್ಕರೆಯ ಮುದ್ದಾಟ, ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ
ಮಾತು, ಮನಸ್ಸನ್ನು ತುಂಬುವ ಸರಸ, ಮೋಹಿಸುವ ವಿನೋದ, ಅರಳಿಸುವ
ಕುಡಿನೋಟ, ಮೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಡುವ ತವಕ, ಪರವಶಗೊಳಿಸುವ ರೀತಿ-ಈ ಬಗೆಯ
ವಿಭಾವಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಅವನಿಗೆ ಎಂತಹ ಆನಂದವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು!
೭೨. ಆಹಾರವೆಂದರೆ ಅಮೃತ; ಹೆಂಡಿರೂ ಅಪ್ಪರೆಯರು: ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ರತ್ನಮಯ
ವಿಮಾನ; ಆಳಾಗಿರುವವರು ದೇವತೆಗಳು; ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವೂ ಇಂದ್ರ
ನೀಲದಿಂದ ರಚಿತವಾದುದು; ವಿಲಾಸೋದ್ಯಾನವಾಗಿರುವುದು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ ವನ;
ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಹೊಸಹೊಸ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ನಾಟಕ-ಹೀಗೆ ಇರುವುದು ಆತನ

ದಿಟದಿಂದೊಲ್ಲವರಂ ಲಂ |

ಪಟತೆಯನಮದ್‌ಪ್ಪಿ ನೆರೆವ ನೆರೆವನಿತು ಸುಖಂ ||

ಘಟಯಿಸದು ತಮ್ಮೊಳಿಸುವ |

ಮಿಟಮಿಟಸಗ್ಗಂಗಳೋಳಿಯೇ ಸೌಧರ್ಮಂ ||

೭೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮೋರೋರ್ಮೆ ನಿಜವಿಮಾನದುಪವನಂಗಳೋಳಗೋಲಗಸಾಲೆಯೊಳನೀಕನಾಕಿನಿ
ಕರಪರಿವೃತನಾಗಿರ್ಪಲ್ಲಿ

ಜಲಜಲಿಸುತ್ತಮಿರ್ಪ ಮಣಿಭತ್ತಿಗಳೊಲ್ ನಿಜಮೂರ್ತಿಯೆತ್ತಲಂ |

ನೆಲಸಿ ಜಲಕ್ಕನಾಗಿರೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಲೀಲೆಯನೋಲಗಕ್ಕೆ ವ ||

ಪರ್ವಲಘನಿತಂಬೆಯರ್ ಸುರಪುರಂದ್ರಿಯರೆತ್ತಣೆನೆಂದು ನಿಟ್ಟಪಾ |

ಕುಲತೆಯನೊಂದೆ ಕಂಡು ದಿವಿಜಂ ತಳೆದಂ ದರಪಾಸಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ||

೭೪

ಮಹಿಸಿಕ್ಕಿ ನೋಡುವಮರಿಯ |

ತುಣುಗೆಮೆಗಳಣ್ಣೆಗಳು ಬಳೆಯ ಚಾಮರದೆಲರಿಂ ||

ನೆಣಿ ಮಿಳಿದುರ್ ಮಿಣುಪ ದುಗುಲದ |

ಸೆಣಗಿಂದೆಂದಂದು ತೆಗೆಯಲಾತಂ ಬಗೆದಂ ||

೭೫

ಸಂಕೇತಸಮಯಮಂ ನಲ |

ವಿಂ ಕಿವಿಯೊಳ್ ಪಚ್ಚುವಚ್ಚರಿಯಧರಮಯೂ ||

ಸ್ವರ್ಗಸುಖದ ಸವೃದ್ಧಿ. ಇದನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವನೆಂದರೆ ಅದೇನು ಸುಲಭವೆ ?
೭೩. ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಲಿದವರನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ಕೂಡುವ
ಸುಖ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು ಎಂದೆನಿಸುವ ಮಿಟಮಿಟ ಸ್ವರ್ಗಗಳ
ಸಾಲೇ ಇರಬಹುದು. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಸೌಧರ್ಮಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಸಮನೆನ್ನಲಾದೀತೆ ?
ವ|| ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ವಿಮಾನದ ಉಪವನಗಳಲ್ಲಿಯ ಓಲಗಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು
ದೇವತೆಗಳ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ-೭೪. ತಳತಳಿಸುತ್ತಿರುವ ರತ್ನದ
ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ಮೂಡಿರಲಾಗಿ,
ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ದೇವಸುಂದರಿಯರು, “ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನಾಣದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ
ಈ ಚೆಲುವೆಯರು ಎಲ್ಲಿಯವರು ?” ಎಂದು ಕಳವಳಿಸಿ ನೋಡುವರು.
ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಈ ದೇವನು ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಸೂಸುವನು. ೭೫. ಮರೆಯಲ್ಲಿ
ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕದ್ದು ನೋಡುವ ದೇವ ಸುಂದರಿಯರ ಕುಡಿನೋಟದ
ಬೆಳಕು, ಹಬ್ಬಿ ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಬೀಳಲಾಗಿ, ಚಾಮರದ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು
ಮಿರುಗುವ ತನ್ನ ರೇಷ್ಮೆವಸ್ತ್ರದ ಸೆರಗಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಸಬೇಕೆಂದು
ಆತನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ೭೬. ಅಪ್ಪರೆಯೊಬ್ಬಳು ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತ ಸಮಯ
ವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲೆಂದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆಕೆಯ ತುಟಿಯ

ಖಂ ಕರ್ಣಮೂರಪಲ್ಲವ |

ಶಂಕೆಯನೊದವಿಸೆ ಸುರೋತ್ತಮಂ ಸೋಗಯಿಸಿದಂ ||

೭೬

ಮತ್ತಂ ಕ್ರೀಡಾಸ್ವಭಾವೆಯರಪ್ಪ ಪಲರುಂ ದೇವಿಯವೆರಸು ವಾಹನಾಮರವಿಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಸಂ
ಜನಿತವಾದೆಸಾಮಜಾದ್ಯನೇಕಯಾನಂಗಳನೇಜಿಪೋಗಿ,

ಸುಮನೋಭೂಭೃದ್ಧರಿಸುಂದರತರವನದೊಳ್ ನಿರ್ಮಳಾಂಭಸ್ವಯಂಭೂ |

ರಮಣಾಕೂಪಾರದೊಳ್ ಲೋಚನಹೃದಯಸುಧಾಸ್ಕಂದಿನಂದೀಶ್ವರದ್ವೀ ||

ಪಮಹಾದೈತ್ಯಾಳಿಯೊಳ್ ಪಾವನತರನವಸಂಗೀತಕಕ್ರೇಡೆಯಂ ಮಾ |

ಡಿ ಮನಃಪ್ರಹ್ಲಾದಮಂ ತಾಳ್ವವನನವರತಂ ಶ್ರೀಧರಂ ಕೇಳಿಶೀಳಂ ||

೭೭

ಅಂತಾತ್ಮೀಯಸುಕೃತಸಾಧಿತಮುಮಂ ಅನತಿಶಯಮುಮಂ ಅನನೂನವಿಭವಮುಮಂ ಅಪ್ರತಿ
ಬಂಧಕಮುಮಂ ಅಭಿಮತಾನುಗತಮುಮಪ್ಪ ದೇವಲೋಕಶ್ರೀಯನನುಭವಿಸುತ್ತಮಿರೆ ನಿಜಾ
ಯುರಬ್ಬಿದ್ದಯಮರ್ಧವತ್ತರಾವಶೇಷಮಾಗಲೊಡಂ

||ಹರೀಶೇವೃತ್ತಂ||

ತಳೆದ ಸುಮನೋದಾಮಂ ನೀರೋಡಿ ಬಾಡಿದುದಾಗಳಾ |

ಗುಳಿಯನೊಳಕೆಯ್ತಾಸ್ಕಾಂಭೋರುಹಂ ನಿಜದೇಹದು ||

ಜ್ವಳಕೆ ಮಸುಳ್ವೈತಂದೊಂದು ತಂದ್ರತೆ ಚಿತ್ತಮಂ |

ಬಳಸಿದುದು ಪೇಟಾವೊಂಗೇನಾಗದಾಯುವ ತೌಗಿಯೊಳ್ ||

೭೮

ಕೆಂಪುಕಾಂತಿ ಆತನ ಕಿವಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಕುಸುಮದ ಶೋಭೆಯನ್ನೊದಗಿಸಿ ಆ
ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿತು. ವ|| ಕ್ರೀಡಾಪ್ರಿಯೆಯರಾದ ಹಲವಾರು
ದೇವಿಯರನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಆತನು ವಾಹನಾಮರರು ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಒದಗಿಸಿದ
ಕುದುರೆ, ಆನೆ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ವಾಹನಗಳನ್ನೇರಿ ಹೋಗಿ-೭೭. ದೇವಪರ್ವತದ
ಕೊಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿಯ ಸುಂದರವಾದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ನೀರಿನ
ಸ್ವಯಂಭೂರಮಣ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಕಣ್ಣಿನಗಳಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನೊಡುವ ನಂದೀಶ್ವರ
ದ್ವೀಪದ ಜೈತ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಸಂಗೀತದ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು
ನೆರವೇರಿಸಿ ಲೀಲಾಲೋಲನಾದ ಶ್ರೀಧರ ದೇವನು ಮನದಣಿವಂತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ
ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ವ|| ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಫಲದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ
ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ, ಸಮೃದ್ಧವಾದ, ಅಪ್ರತಿಬದ್ಧವಾದ ಹಾಗು ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾನು
ಸಾರಿಯಾದ ದೇವಲೋಕ ವೈಭವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಇರಲಾಗಿ, ಆತನ ಎರಡು
ಸಾಗರೋಪಮ ಆಯುಷ್ಯ ಸವೆದು ಹೋಗಿ ಇನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ
ಉಳಿಯಿತು. ಆಗ-೭೮. ಆತನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡ ಹೂವಾಲೆ ಹಸಿಯಾರಿ
ಬಾಡಲೊಡಗಿತು; ಆಗುಳಿಕೆ ಬರತೊಡಗಿದುವು; ದೇಹದ ಕಾಂತಿ ಮಸುಕಾ
ಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು; ಒಂದು ಬಗೆಯ ಜಡತೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆವರಿಸಿತು. ಯಾವ

ಅಂತೆಯ್ದವರ್ಪ ಜವನ ಜವದಿನಾಜವಂಜವದಸಾರತೆಯನಜಿದಜುಡಿಂಗುಮನಾತ್ಮತತ್ವಭಾವನೆ
ಯೊಳಂ ಪುಣ್ಯಕಥಾಶ್ರವಣಸಂಭಾವನೆಯೊಳಂ ಜಿನಪೂಜಾಪ್ರಭಾವನೆಯೊಳಂ ಕಳಿಪಿ ಬಲಿಯಂ
ಸೌಧಮೇಂದ್ರಮಂದಿರಾಭ್ಯರ್ಥದಕೃತಿಮಚ್ಚಿತ್ಯಾಗಾರದೊಳ್

ಪಂಚಗುರು ಚರಣಸರಸರು |

ಹಂ ಚಿತ್ತದೊಳಖಿಳಮಳಹರಂ ನಾಲಗೆಯೊಳ್ ||

ಪಂಚಪದಂ ನೆಲಸಿರೆಯಿರೆ |

ಪಂಚತೆಯಂ ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚನೆಯ್ದದನಮರಂ ||

೭೯

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ಘಟಿಲನೆ ಬಳಾಕೆಯಾಕೃತಿ |

ಮಲಗಾಲದೊಳಿರದದೃಶ್ಯಮಪ್ಪಂದದಿನಿ ||

ತ್ತುಟಿಯದೆ ಕಡೆಗಾಲದೊಳಳ |

ವಟಿಯೆ ಸುರಂ ಮಾಯಮಾಯ್ತು ದಿವಿಜನ ದೇಹಂ ||

೮೦

ಅಂತಲ್ಲಿಂದ ತಳರ್ದು ಬಂದೀದ್ವಿತೀಯದ್ವೀಪದಯಾಮೃದಿತೆಯೊಳಿಸೆವಿಷುಕಾಧಾರಿಣೀಧರದ
ಮೂಡಣ ಭರತದೊಳ್ ಉಪಹಿತಲೋಭವಶದನಪರಿಪೂರ್ಣಾನಾನಾನಗರನಂದನವನನದೀರತ್ನನಿಕರಾರ
ಸರಃಕೇದಾರಸಾರಸಂಪದ್ವಿಷಯಮಪ್ಪ ಅಳಕಾವಿಷಯಮೆಂಬ

ನಾದರೇನು, ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿದಾಗ ಏನಾಗದೆ ಇದ್ದೀತು ? ವ|| ಹಾಗೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ
ಬರುತ್ತಿರುವ ಮೃತ್ಯುವಿನ ವೇಗವನ್ನು ಕಂಡು, ಸಂಸಾರದ ನಿಸ್ಸಾರತೆಯನ್ನು
ಅರಿತು, ಇನ್ನುಳಿದ ಆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಆತ್ಮತತ್ವ ಚಿಂತನೆ
ಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪುಣ್ಯಕಥಾಶ್ರವಣದಲ್ಲಿಯೂ, ನವೀನವಾದ ಪೂಜಾಕಾರ್ಯ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಕಳೆದು, ಬಳಿಕ ಸೌಧಮೇಂದ್ರಭವನದ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಅಕ್ಕತ್ತಿಮ
ಜೈನಚೈತ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ-೭೯. ಪಂಚಗುರುಗಳ ಪಾದಕಮಲಗಳು ಚಿತ್ತ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಸ್ತುತಿ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಸಿರಲಾಗಿ ಆ
ದೇವನು ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-೮೦.
ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಂಸದ ರೂಪು ಬೇಗನೆ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ,
ಅಂತ್ಯಕಾಲವೊದಗಿದೊಡನೆ ಆ ದಿವಿಜನ ಶರೀರವು ತಕ್ಷಣ ಮಾಯ
ವಾಯಿತು. ವ|| ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಆತನು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದನು. ಈ ದ್ವಿತೀಯ
ದ್ವೀಪದ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಇಷುಕಾಪರ್ವತದ ಪೂರ್ವದ
ಭರತದಲ್ಲಿ ಜನಭರಿತವಾದ ಅನೇಕ ನಗರಗಳೂ, ವನಗಳೂ, ರತ್ನಾಕರವಾದ
ಸರೋವರಗಳೂ, ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳೂ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ ಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳ

ದೇಶದೊಳೊಪ್ಪುಗುಂ ನಗರಿ ಕೋಸಳೆಯೆಂದದನಾಳ್ವನುಗ್ಗುಬಿ |

ಡ್ಡಾಶನಿಪಾತಿತಾನ್ಯಮಹಿಬೃದ್ಧಜನಪ್ರಜಿತಂಜಯಂ ತದು ||

ವೀಶನ ಯೋಜೆ ಸಂದಜಿತಸೇನೆ ಬಚಿಕ್ಕವರ್ಗಾಸುಧಾಶನಿ |

ದೇಶಿತವೇಶನಪ್ರಜಿತಸೇನಸಮಾಹ್ವಯನಾದನಾತ್ಮಜಂ ||

೮೧

ಆತನನವದ್ಯರಾಜವಿದ್ಯಾಸಮುದಯವಿಶಾರದನುಂ, ಶಾರದಶಶಿಪ್ರಭಾವಿಶದಯತೋದೀಪ್ತಿದಿ
ಗ್ಧದಿಕ್ಷುಕ್ತನುಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಲಕ್ಷಣೋಪಲಕ್ಷಿತಾಕ್ಷೂಣಶೋಭಾಸಂಗತಾಂಗಪ್ರತ್ಯಯನುಂ, ಅಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗಸಂಭ
ವಾಂಗಿಕಾದ್ಯಭಿನಯಚತುಷ್ಟಯಪ್ರಯುಕ್ತ ಶ್ರುತಕಳಾಪರಿಣತನುಂ, ಪರಿಣತಪ್ರವಾಳಪಾಟಳಿಮಲೀಲಾ
ಧರನಿಜಾಧರಪಲ್ಲವನುಂ, ಪಲ್ಲವಪಾರಿಯಾತ್ರಪ್ರಭೃತಿನಾನಾದೇಶಯೋಪಿದ್ಗೀಯಮಾನಸೌಭಾಗ್ಯ ಗೀತನುಂ,
ಗೀತವಾದ್ಯವಿದ್ಯಾವಿವೇಕವಿಜಿತಚತುರಾನನುಂ, ಚತುರಾನನಸಂಸ್ಕಾರಸಂಯುತೋಪನ್ಯಾಸ
ವಿಶ್ವಾಸಿತಪರಮತನುಂ, ಪರಮತತ್ವಪರಿಚಿತಗುರುಜನಮನಃಪ್ರಹ್ಲಾದಜನಕನುಂ, ಜನಕಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ
ಪ್ರಾಜ್ಞಯೌವರಾಜ್ಯಪದವಿಸ್ಥಿತನುಮಾಗಿ,

ಕುಳಶರಥಾಂಗಾಂಕಂ ಕರ |

ತಳದೊಳ್ ಕರಮೆಸೆಯೆ ಲಸಿತವೈಭವಲಕ್ಷ್ಮೀ ||

ನಿಳಯಂ ಯುವರಾಜಂ ಕ |

ಕೊಳ್ಳಿಸಿದನಿಂದ್ರನೊಳುಪೇಂದ್ರನೊಳ್ ಸರಿವರುತುಂ ||

೮೨

ಮಣಿಮಯಮಂವಿಭೂಷಣಸಮುಚ್ಚಯಮಂ ಸಹಜಾತಮಂ ವಪುಃ |

ಕೀಕರಮಂ ನಿರರ್ಥಮಮರ್ತ್ಯತೆಯೊಳ್ ಸಲೆ ಪೊತ್ತನೆಂಬುದೊಂ ||

‘ಅಳಕ ಎಂಬ ರಾಜ್ಯವುಂಟು :-’೮೧. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೋಸಳೆಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣ
ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು; ತನ್ನ ಖಡ್ಗಬಲದಿಂದ ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುರಿದುಹಾಕಿದ ಅಜಿತಂ
ಜಯ ನೆಂಬವನು ಅದನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವನು; ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಅಜಿತಸೇನೆ; ಸೌಧರ್ಮ
ಕಲ್ಪದಿಂದ ಹೊರಟ ಆ ದೇವನು ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಅಜಿತಸೇನನೆಂಬ ಮಗನಾಗಿ
ಹುಟ್ಟಿದನು. ವ|| ಆತನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರಾಜವಿದ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಷ್ಣಾತನಾದನು,
ಶರತ್ಕಾಲದ ಬೆಳುದಿಂಗಳಂತೆ ಪರಿಶುಭವಾದ ತನ್ನ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಮಸ್ತ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು
ವ್ಯಾಪಿಸಿದನು; ಚಕ್ರವರ್ತಿಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಆತನ ದೇಹವು ಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತು;
ಆಂಗಿಕವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಭಿನಯ ಚತುಷ್ಟಯ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾದ ಆತನಿಗೆ
ಹವಳದಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ತುಟಿಗಳಿದ್ದುವು; ಪಲ್ಲವ, ಪಾರಿಯಾತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ
ದೇಶದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಹಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಪಡುವನು; ಗೀತ ಹಾಗು
ವಾದ್ಯ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲಾಗಿದ್ದನು; ಪರಮ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಗುರುಹಿರಿಯರ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟುಮಾಡುತ್ತ, ತಂದೆಯಿಂದ ಯುವರಾಜಪದವಿಯನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ೮೨. ತನ್ನ ಅಂಗೈಗಳಲ್ಲಿ ವಜ್ರ ಹಾಗು ಚಕ್ರ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳವ
ನಾಗಿ, ವೈಭವಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಆ ಯುವರಾಜನು ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಉಪೇಂದ್ರನಿಗೂ,
ಸಮನಾದನು. ೮೩. ಹುಟ್ಟಿನೊಡನೆ ಮೈಮೇಲೆ ನೆಲಸಿದ್ದ ರತ್ನಮಯವಾದ ಆಭರಣ

ದೇಶಿಕೆ ಮನಕ್ಕೆ ದಂದುದೆನೆ ಮರ್ತ್ಯತೆಯೋಳ್ ತಳೆದಂ ಸಹಾರ್ಥಮಂ |
ಗುಣಮಯಮಂ ವಿಭೂಷಣಕದಂಬಮನಂಗಸುಖಾವಳಂಬಮಂ ||

೮೩

ದಿವಿಜತೆಯ ಮೂರ್ತಿ ಮೆಯ್ಯಿ |
ಕುವುದುಂ ತಾನೆ ಗಡ ಮಾಣ್ಣುದದು ಚಿಲ್ಲತ್ತಿಂ ||
ದವನ ಮನುಜತೆಯ ತನು ನೋ |
ಬ್ರವರೋಳ್ ಮಾಣಿಸಿದುದಾದಮೆಯಿಕ್ಕುವುದಂ ||

೮೪

ಎನಿಸಿ ಸಕಲಸೌಂದರ್ಯಸಾರಸಂಪನ್ನತೆಯನಪ್ಪುಕೆಯ್ತು,

ಸಕರ್ಥಾಪ್ರಾತಚೇತೋಮುದಮನಮಲರೈಧಾರೆಯಿಂ ದೈರಿಭೂಪಾ |
ಳಕಟಾಳಸ್ಥಾಂತಚಿಂತಾಭರಮನುಲತಾಧಾರೆಯಿಂ ಕಿಲ್ವಿಷವತ್ತಿ ||
ತಕಳಂಕೋಚ್ಚಿತ್ತಿಯಂ ಸಂತತಜನಸವನೋದ್ಯತ್ಯೋಧಾರೆಯಿಂಮಾ |
ಡಿ ಕರಂ ಪ್ರಖಾತಿವತ್ತಂ ನೃಪತನಯನನೇಕಾಂತವಿದ್ಯಾವಿನೋದಂ ||

೮೫

|| ಗದ್ಯಂ ||

ಇದು ಪರಮಮರುನ್ನಾಥಕುಲಕುಬ್ಜತ್ವಮುದ್ಯುತಪ್ರವಚನಸರಿತರಿನ್ನಾಥ
ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿತ್ವವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದಪದ್ವಿನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣದೋಳ್

ಶ್ರೀಧರಾಮರ ಸ್ವರ್ಗಾವತರಣವರ್ಣನಂ

ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ

ಗಳನ್ನು ಮೈ ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟುವಂತೆ ದೇವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಾನು ಹೊತ್ತೆನಲ್ಲ—
ಎಂಬ ಯೋಜನೆ ಬಂದಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದೇಹಕ್ಕೆ
ಆಪ್ತಾಯಮಾನವಾದ “ಗುಣಮಯ” (೧. ಉತ್ತಮವಾದ. ೨. ನೂಲಿನಿಂದ
ಪವಣಿಸಿದ) ಅನೇಕ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಆತನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು. ೮೪. ತನಗೆ
ಹಿಂದೆ ಒದಗಿದ್ದ ದೇವ ಶರೀರವು ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ಅದು ಚೆಲುವಲ್ಲವೆಂದು
ಆತನ ಮನುಷ್ಯದೇಹವು ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎವೆಯಿಕ್ಕುವುದನ್ನೆ ಮರೆಯಿಸಿತು.
[ದೇವನಾಗಿದ್ದಾಗ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ತಾನು ಇತರರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಗ
ಇತರರ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡುವಂತಾಯಿತು.] ವ|| ಹೀಗೆ ಸೌಂದರ್ಯದ
ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು—೮೫. ಚೊಕ್ಕ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದು
ಕೊಡುತ್ತ ಯಾಚಕ ಸಮೂಹಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ, ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಧಾರೆ (=ಅಲಗು)
ಯಿಂದ ಶತ್ರುರಾಜರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಧಿಕಚಿಂತೆಯನ್ನೂ, ನಿರಂತರವಾದ ಜಿನಾಭಿಷೇಕ
ಧಾರೆಯಿಂದ ಪಾಪಕರ್ಮಕ್ಷಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಅನೇಕ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿನೋದಪಡುತ್ತ
ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ತುಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿಯಿತು.

ಪಂಚಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಜನ್ಮನಿಳಯನಖಿಲಮ್ ।

ಹೀಜೀವನಮೂರ್ತಿ ವಾಹಿನೀಪ್ರಿಯನೇಂ ರಾ ॥

ರಾಜಸಿದನೊ ಶರನಿಧಿಯೆನೆ ।

ರಾಜಸುತಂ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ॥

೧

ತನ್ನಯ ತನಯನನಮಳಕೆ ।

ಲೋನ್ನತನಂ ನೋಡಿ ವಾರ್ಧಿ ಪರ್ಚುವ ತೆಜದಿಂ ॥

ತನ್ನಯ ತನಯನನಮಳಕೆ ।

ಲೋನ್ನತನಂ ನೋಡಿ ಪರ್ಚುವಂ ನೃಪತಿಲಕಂ ॥

೨

ಅಂತನೂನಪ್ರಮೋದಾಲಿಂಗಿತಾಂತರಂಗನಾಗಿದ್ದೊಂದು ದಿವಸಮಜಿತಂಜಯಮಹಾರಾಜಂ ಯುವರಾಜಂಬೆರಸು ನಿಜಭುಜಾಕ್ರಾಂತಪ್ರತ್ಯಂತರಾಜಸಮಾಜಂಬೆರಸು ಪ್ರೇಷಿತಾಶೇಷಪ್ರಕೃತಿಸಮೇತ ಸಚಿವಸಂದೋಹ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥಂ ಸರ್ವಾವಸರಸಭಾಮಂಟಪದೊಳಂತಃಪುರಾಂಗನಾಜನಸಂಗತನಖಳ ಪ್ರಧಾನಪರಿವಾರಪರಿಕೃತನುಮಾಗಿರೆ

ಪಂಚಮಾಶ್ವಾಸಂ

೧. “ಶ್ರೀ ಜನ್ಮನಿಳಯ”ನೂ (೧. ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ತವರುನೆಲೆ. ೨. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆ) “ಅಖಿಲಮಹೀ ಜೀವನ ಮೂರ್ತಿ” ಯೂ (೧. ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಂಡಲದ ಜನರ ಸುಖಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದವನು. ೨. ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವುದು). “ವಾಹಿನೀಪ್ರಿಯ”ನೂ (೧. ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವನು. ೨. ನದಿಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯ) “ರಾಜಸುತ”ನೂ (೧. ರಾಜಕುಮಾರ. ೨. ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮಗನಾಗಿ ಉಳ್ಳುದು) ಆಗಿ ಜೈನ ಜನಪ್ರಿಯನಾದ ಆತನು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು. ೨. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಚಂದ್ರನಾರು ಕಳೆಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ತಂದೆಯಾದ ಸಮುದ್ರವು ಉಬ್ಬುವಂತೆ, ಶುದ್ಧವಾದ ಸಮಸ್ತಕಲಾವಿಶಾರದನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಹಿಗ್ಗುವನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೈತುಂಬಿರುತ್ತ ಒಂದು ದಿವಸ ಅಜಿತಂಜಯ ಮಹಾರಾಜನು, ಯುವರಾಜಸಹಿತನಾಗಿ ದರ್ಬಾರಿನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು; ಆತನ ಭುಜಬಲದಿಂದ ಸೋತು ಶರಣಾದ ರಾಜರೂ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ಸಚಿವರೂ, ಅಂತಃಪುರದ ಪ್ರಧಾನೆಯರೂ, ಮುಖ್ಯಪರಿವಾರದವರೂ

ಸಿರಿಯಂ ಮಂದಾರಮಂ ಚಂದ್ರನನಮಲಮಲಮಣಿಶ್ರೀಣಿಯಂ ಮಾಣದಂತಃ ||

ಕರಿಸಿದಾರ್ಪೂರ್ಣದುರ್ಗಾರ್ಣವದೊರೆಗೆಣೆವಂದತ್ತು ಮಾದೇವಿಯಂ ಭೂ

ವರನಂ ತತ್ತುತನಂ ಸೇವಕಸಕಲನ್ಯವಾನೀಕಮಂ ಕೂಡೆ ಗರ್ಭೀ |

ಕರಿಸಿದುರ್ದಾಮಸೌಧದ್ಯುತಿಭರಿತಹರಿದ್ವ್ಯೂಹಮಾಸ್ಥಾನಗೇಹಂ ||

೩.

ಅಂತೋಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಟ್ಟರ್ಪನೆಗಂ,

ಭರದಿಂದಂಬರವೀಧಿಯೊಳ್ ನಿಜವಿನೋದಾಪಾದನೋಡ್ಡೋಗದಿಂ |

ಬರುತುಂ ಕಣ್ಣೊಲನಾಗೆ ಚಂಡರುಚಿಯೆಂಬೊಂ ದೈತ್ಯನತ್ಯಂತದ ||

ಧ್ವರಜನ್ಮಾಂತರವೈರದಾರುಣವನಂ ಭೂಪಾಂತಿಕಾಸೀನನಾ |

ಗಿರೆ ಕಂಡಂ ಶನಿ ಕಾಣ್ಬವೊಲ್ ಕುವರನಂ ವಿಶ್ವಾರತಾರೇಕ್ಷಣಂ ||

೪

ಕಾಣಲೊಡಮಕ್ಕಿಶ್ರುತಿಯಂ ಕಂಡ ತಾಕ್ಷ್ಯನಂತೆ ರೂಕ್ಷಭಾವಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ನಿತಟಲೊಳಂ ನಿಲ್ಲದೆ

ಕುದುಕುಳಿ ದಾನವಂ ನಿಜವಿಮೋಹನವಿದ್ಯದಭೇದ್ಯಶಕ್ತಿಯಂ |

ದೊದವಿಸೆ ಮೋಹಮಂ ಹೃದಯದೊಳ್ ಸಭೆಗಾಸಭೆ ತಾಂ ಬಚಿಕ್ಕ ಚಿ ||

ತ್ರದ ಸಭೆಯಂತೆ ನೋಡುತಿರೆ ಬಂದು ಕುಮಾರನನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಾ |

ಣದೆ ಗಗನಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಗಿದನುರ್ವಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಸಿಡಿಲ್ ಸಿಡಿಲ್ಲವೊಲ್ ||

೫

ಅಂತು ಭಾನುವಂ ಸ್ವರ್ಭಾನು ಪಿಡಿದುಯ್ಯಂತೆ ಗಗನಮಾರ್ಗದಿನುಯ್ಯನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್

ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಆಗ - ೩. ಮಹಾರಾಣಿಯನ್ನೂ ಮಹಾರಾಜನನ್ನೂ ಆತನ ಮಗನನ್ನೂ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ತ ರಾಜ ಸಮೂಹವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ಉನ್ನತವಾದ ಸೌಧದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಲಕಲಕಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಒಲಗಶಾಲೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನೂ ಮಂದಾರವನ್ನೂ ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ರತ್ನ ಸಮೂಹವನ್ನೂ ಒಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಪೂರ್ಣ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಒಡ್ಡೋಲಗವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ- ೪. ವಿನೋದಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ರಭಸದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಚಂಡರುಚಿಯೆಂಬ ದೈತ್ಯನೊಬ್ಬನು ಕೆಳಗೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದಾಗ ಮಹಾರಾಜನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ರಾಜಕುಮಾರನು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಿಂದಂಟಾದ ವೈರಭಾವದಿಂದ ಉರಿದಿದ್ದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಕಿಡಿಯುಗುಳುವ ಕಣ್ಣಿಂದ ಶನಿ ನೋಡುವಂತೆ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ನೋಡಿದೊಡನೆ ಹಾವನ್ನು ಕಂಡ ಹದ್ದಿನಂತೆ ಕ್ರೋಧವಶನಾಗಿ, ತಡೆಯದೆ- ೫. ದ್ವೇಷಿಯಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು ತನ್ನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಮೋಹವನ್ನು ಕವಿಸಿದನು : ಆಗ ಪಟದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಚಿತ್ರಗಳಂತೆ ಸ್ವಬ್ಧರಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸುವ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಎರಗಿ ಬಂದು ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದನು. ವ|| ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕೇತು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕುಮಾರನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆತನು ಆಕಾಶ

ದನುಜನ ಮಾಯೆಯೊಂದಿನಿಸು ಬೇಗದಿನೊರ್ಮೆಯೆ ಮಾಯಮಾಗೆ ಚೇ |
ತನವಡೆದಿಂದ್ರಜಾಲದ ವಿಮೋಹಮೋ ಮೇಣೆದು ಮೂರ್ಛೆಯೊಂದು ಸಂ ||
ಜನನಮೋ ನಿದ್ರೆಯೇಬ್ಬರಮೋ ಮುನ್ನಟಿವಂತುಟುಮಲ್ಲದೆಂದು ತ |
ಜ್ಞಾನಮನಿತುಂ ಮನಂಬಸುತುಮಿದುರ್ವದು ನಿಟ್ಟಿಸಲಾರದೇನುಮಂ ||

೬

ಆಗಲರಸಂ ವಿಸ್ಮಯರಸಾಕುಳಮನಸ್ತಾಮರಸನಾಗಿ ನೋಬ್ಬನ್ನೆಗಂ ;

ಇನನುದಯಿಸಿ ಮೋದುದಯಾ |
ವನಿಧರಚೂಳಿಕೆವೊಲಿದುರ್ವದಂ ಕಂಡೆರ್ವ ಪ ||
ವ್ವನೆ ಪಾಟಿದತ್ತು ನಿಜನಂ |
ದನನಿಲ್ಲದ ಬಲದ ಕೆಲದ ಹೇಮಾಸನಮಂ ||

೭

ಅನಂತರಂ

ದನುಜಾಮರಖಚರರೋಳಾ |
ವನಾನುಮೋರ್ವಂ ವಿಮೋಹಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಸಂ ||
ಜನಿತಭವಬದ್ಧರೋಷಂ |
ತನಯನನೆಱಿದುಯ್ದನೆಂದು ವಿಹ್ವಳನಾದಂ ||

೮

ಆಗಲೊಡಂ

ಕ್ಷಿತಿಪತಿಯ ಧೈರ್ಯಗುಣಪ |
ವರ್ತಮಂ ತಲಗೆಲೆಗೊಟ್ಟಲಂ ತೂಳ್ವವವೋಲ್ ||
ಅತಿವೇಗದೆ ಪಾಟಿಸಿದುದು |
ಸುತವಿರಹಪ್ರಳಯಪರುಷಪವನಾಪಾತಂ ||

೯

ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಒಯ್ಯಲಾಗಿ, ಇತ್ತ- ೬. ಕೆಲ ಸಮಯದ ಮೇಲೆ ದೈತ್ಯನು ಸಭೆಗೆ ಕವಿಸಿದ ಮಾಯೆ ಹಿಂಗಿತು : “ಇದೇನು ನಮಗೆ ಬಡಿದಿತ್ತು? ಇಂದ್ರಜಾಲದ ಮಂಕೊ, ಮೂರ್ಛಾ ವಿಕಾರವೋ, ನಿದ್ರೆಯೆ ಬಂದಿತ್ತೋ, -ಹೀಗೆ ಎಂದೂ ಹಿಂದೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ?” ಎಂದು ಸಭೆ ಏನನ್ನೂ ಕಾಣದೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಿತು. ಪ|| ಆಗ ಅರಸನು ತುಂಬ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರಲು- ೭. ಸೂರ್ಯನು ಹುಟ್ಟಿ, ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಉದಯಾಚಲದ ಶಿಖರದಂತೆ, ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಪೀಠವು ಬರಿದಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅರಸನ ಎದೆ ಹೊಡೆದಿತು. ಆ ಬಳಿಕ - ೮. ದೈತ್ಯನೊ, ದೇವನೊ, ಖೇಚರನೊ ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾವನೊ ಒಬ್ಬನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಕವಿಸಿ ಪೂರ್ವಜನ್ಮವೈರದಿಂದ ಕ್ರೋಧಗೊಂಡು ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಬಗೆದು ತಳಮಳಗೊಂಡನು. ಹಾಗಾಗಲಾಗಿ- ೯. ಅರಸನ ಧೈರ್ಯವೆಂಬ ಪರ್ವತವನ್ನು ಅದೊಂದು ಒಣಗಿ ದೆಲೆಗಳ ರಾಶಿಯೆಂಬಂತೆ, ಪುತ್ರವಿರಹ ಬಿರುಗಾಳಿ ಹೊಡೆದು ಹಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಅಂತು ವಿಗತಮರುಷಾಕಾರಂ ಭಾಗ್ಯಾನರ್ಥವಜ್ರಪಾತಸಂತಪ್ಯಮಾನ ಮಾನಸನುಂ ಅವಿರಳಗಳ
ದಶ್ರುಬಿಂದುಸಂದೋಹಮಿತ್ತಿಶ್ವಶ್ರುಲೇಖನುಂ ಅನ್ಯೂನಮನ್ಯೂದ್ಗತೋಚ್ಛ್ರಾಂತನಾಳಸಂಕಟ
ಪ್ರಕಟತನಿಯನ್ನಿಶ್ವಾಸನುಮಾಗಿ

ಮಾಯ್ಛ ವಿಧಾತನನ್ನೇಣುಗಿನಗ್ರತನೂಜನನಿಂತಗಲ್ಲಿ ಕೊಂ |
ಡುಯ್ಯನಪಾರಶೋಕರಸಪೂರದೋಳಿಸಭೆಯಂ ನಿರಾಕುಳಂ ||
ತೊಯ್ಯನಡುರ್ತುಗುವಿದನದಲ್ಪಿದ್ವೆ ನಿಜ್ಜನರಲ್ಪೆ ತನ್ನೊಳಂ |
ಪೊಯ್ಯನಿದರ್ಕೆಕೃತ್ಯವೆನಗೇನೆನುತುಂ ತಳೆದು ಪ್ರಕಾಪಮಂ || ೧೦

ಬಳೆಯಿಸೆ ಬಾಸುಳಂ ಬಸಿಟಿಳೆದ ಕರಾಂಗುಲಿಗಳ್ ಕಪೋಲದೋಳ್ |
ಬಳೆಯಿಸೆ ಬಾನಲಂ ಸುರಿವ ಬಾಷ್ಪಜಳಂ ಕರುಣಾರ್ಧಹಾರವಂ |
ಬಳೆಯಿಸೆ ಬಾಯ ಬತ್ತುಗೆಯನಿಂತೆರ್ದೆಗೆಟ್ಟುಲುತುಂ ಮೃಣಾಳಕೋ |
ಮಳತನು ಬಿಟ್ಟುಳಂದಜಿತಸೇನೆ ನೃಪಾಲಪದಾಬ್ಜಮೂಲದೋಳ್ || ೧೧

ಆದಂ ಕಾಣಲೊಡಂ ದ್ವಿಗುಣೇಭೂತಶೋಕೋದ್ವೇಕನಾಗಿ

ತ್ವಜ್ಜನನಿಯ ಹಾರಮನಾಂ |
ತುಜ್ಜಳಪ ಶಿರೋಧಿ ಹಾರವಮನನವರತಂ ||
ಕಜ್ಜಳಮಂ ತಳೆವಕ್ಷಿ ಗ |
ಳಜ್ಜಳಮಂ ತಾಳೆ ತನಯ ನೀಂ ಸೈರಿಪುದೇ || ೧೨

ವ|| ಹೀಗೆ ಪೌರುಷಹೀನನಾಗಿ, ದುರ್ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಬಂದೊದಗಿದ ಅನಿಷ್ಟವೆಂಬ
ಸಿಡಿಲ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಆತನು ಜರ್ಘ್ಯರಿತನಾದನು: ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸುರಿಯುವ ಕಂಬನಿ
ಗಳಿಂದ ಮುಖ ರೋಮಗಳೆಲ್ಲ ಒದ್ದೆಯಾದುವು; ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ದುಃಖೋದ್ವೇಗ
ದಿಂದ ಕೊರಳ ಸೆರೆ ಬಿಗಿದುವು; ಒಳಗಿನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು
ಹೊಮ್ಮಿತು. ೧೦. “ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಾದ ವಿಧಾತನು ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಹಿರಿಮಗನನ್ನು
ಹೀಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಅಗಲಿಸಿ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದನು; ದುರ್ಧರವಾದ ಶೋಕಸಾಗರ
ದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದನು: ತನ್ನ ಮನವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಅರಳಿಸಲೆಂದು
ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ತನ್ನ ಒಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನಿನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ?”
ಎಂದು ರಾಜನು ಪ್ರಲಾಪಿಸಿದನು. [ಮೂರನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೇಶವಿದೆ.] ೧೧.
ಬಾಸುಂಡೆಯೇಳುವಂತೆ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಕೆನ್ನ
ಬಾಡುವಂತೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ, ಗಂಟಲೋಣಗುವಂತೆ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ,
ಧೈರ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತ, ತಾವರನಾಳದಂತೆ ಕೋಮಲೆಯಾದ ಅಜಿತಸೇನೆ
ಅರಸನ ಪಾದಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು. ವ|| ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅರಸನಿಗೆ ಮೊದಲೆ
ಇದ್ದ ಶೋಕ ಈಗ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಯಿತು. (ಆಗ ಆತನು ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಈ ರೀತಿ
ಯಾಗಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸಿದನು)- ೧೨. ಮುದ್ದಿನ ಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಶೋಭಿಸುವ ನಿನ್ನ
ತಾಯಿಯ ಕೊರಳು ಈಗ ಹಾಹಾಕಾರವನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಧರಿಸಿದೆ; ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು

ಸುತ ನಿನ್ನ ಚಂದ್ರವದನ |
ವ್ಯತಿರಿಕ್ತತೆಯಂ ಸಭಾನಭೋವಳಯಂ ಸಂ |
ವ್ಯತವಾಯ್ತು ತಮದಿನದು ಸ |
ಮೃತಮೋಸರ್ದಪುದೇಕೆ ನಯನಶಶಿಕಾಂತಂಗಳ್ ||

೧೩

ಘನತೋಕಘನಾಗಮಜಳ |
ಜನಿತೋತ್ಕರ್ಷಮನನೂನಬಾಂಧವಜನಿತಾ ||
ಪುನದೀಪೂರಮನುಡುಗಿಸು |
ದಿನತೇಜ ವಸಂತದಂತೆ ಬಂದೀಕ್ಷಣದೋಳ್ ||

೧೪

ಇರದಧಿಕಭ್ರಾಂತತೆಯಂ |
ಧರಿಯಿಸಿ ಕಡುಗಂದಿ ಜನುಗುವಾಜಡಿಯಾದಂ ||
ತಿರೆ ತೋರ್ಪೀಪರಿಜನಮಂ |
ಹರಿಸದೊಳೊಡಗೂಡಿ ತೋಟು ಚರಣಾಂಬುಜಮಂ ||

೧೫

ಎನಗೆ ಸುತ ಸುಜನವತ್ಸಲ |
ನೆನವಿಗೆ ಗೋಚರನೆಯಾಗಿ ಪೋಗದೆ ಮತ್ತೆಂ ||
ದಿನ ತೆಜದೆ ನಯನಗೋಚರ |
ನೆನಿಪುದಂ ಪೇಟ ಪುಣ್ಯತರವಾಸರಮಂ ||

೧೬

ಎಂದು ಕಾಣದೆ

ಆರ ಮೃದೂಕ್ತಯಂ ಬಯಸಿ ಕೇಳ್ತು ತನೂಜ ಮದೀಯರ್ಕಾದೋಳ್ |
ಪೂರಿಪೆನಿಂ ರಸಾಯನಮನಾರ ಮುಖೇಂದುವನೊಲ್ಲು ನೋಡಿ ಎ ||

ಧರಿಸಬೇಕಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ. ಮಗನೆ, ಇದನ್ನು ನೀನು ಸಹಿಸುವೆಯಾ? ೧೩. ಮಗನೆ, ನಿನ್ನ ಮುಖವೆಂಬ ಚಂದ್ರ ಅಗಲಿ ಹೋದುದರಿಂದ ಸಭೆಯೆಂಬ ಆಕಾಶವಂಡಲವು ಕತ್ತಲೆಗವಿದಿದೆ. ಹಾಗಾಗುವುದು ಸಹಜವೇ. ಆದರೆ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಚಂದ್ರಕಾಂತಗಳು ನೀರೊಸರುವುದು ಏಕೆ ? ೧೪. ಮಳೆ ಗಾಲದ ಧಾರಾಪಾತದಿಂದ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿವ ನದಿಗಳ ಮಹಾಪೂರವನ್ನು ವಸಂತಮಾಸವು ಬಂದು ಉಡುಗಿಸುವಂತೆ, ಬಂಧುಜನಗಳ ಈ ಕಣ್ಣೀರ ಹೊನಲನ್ನು ಸೂರ್ಯ ನಂತೆ ತೇಜವುಳ್ಳ ನೀನು ಬಂದು ಈಗಲೆ ತಗ್ಗಿಸು. ೧೫. ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಮೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ದುಂಬಿಗಳಂತಿರುವ ಈ ಪರಿವಾರ ಜನಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ತೋರಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸು. ೧೬. ಸಜ್ಜನ ಪ್ರಿಯನಾದ ಮಗನೆ, ನೀನಿನ್ನು ನನಗೆ ಕೇವಲ ಸ್ವತೀಗೋಚರನಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗುವ ಪುಣ್ಯದಿನ ಯಾವುದು ಹೇಳು? ಹೀಗೆಂದು, ಕಾಣದೆ- ೧೭. ಯಾರ ಮೆಲುಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಇನ್ನು ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಸವಿಯುಣಿಸಲಿ? ಯಾರ ಮುಖಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅಮೃತರಸವನ್ನು

ಸ್ತಾರಿಪೆನೀಮದಕ್ಕಿಗೆ ಸುಧಾರಸಪೂರಮನೆಂದು ತಾರಹಾ |

ರಾರವದಿಂದವಳ್ ತಳವಗಲ್ಲೊಲಿನಿಳಿತಳಾಧಿಪಂ ||

೧೭

ಅನ್ನೆಗಂ

ತೋಕ್ಕಾನ್ನಿಭರದಿನರಸಂ |

ವ್ಯಾಕುಳನಾದಪುನಿತಗಲ್ಲುವೆನಾನೆಂ |

ಬೀಕರುಣದಿಂದ ಬಂದವೊ |

ಲಾಕಳುತ್ತಂದತುಚ್ಚಮೂರ್ತ್ಯಾವೇಗಂ ||

೧೮

ಉಸಿರಲರೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೊಳಸಾರ್ಡುಗುತ್ತಿರಲೋಚನದ್ವಯಂ |

ನಸುಮುಗುಳ್ಳತ್ತು ಪೊಣ್ಣದಿರೆ ಹಸ್ತಪದಂಗಳವಿದುರ್ವಿಧವೋರ್ ||

ಮಿಸುಕದೆ ಪೊಂಗುಗೆಟ್ಟರೆ ತದಂತರದೊಳ್ ಬಿಡದನ್ನೆಗಂ ವಿಡಂ |

ಬಿಸಿದುದು ಮೂರ್ಚ್ಚೆಯಾರುಮನದಿರ್ಪದೆಪುತ್ರವಿಯೋಗವಿಕ್ಲಬಂ ||

೧೯

ಅನಂತರಮಂತಪುರದ ಬಾಲೆಯರ್ ಬೀಸುವ ಬಾಟಿಯೆಲೆಯ ತಾಳವೃಂತದ ತಣ್ಣೆಲರ ತಾಮ್ರೊಟ್ಟನೊಳಳವಿದಪ್ಪಿದಾಕುಳತೆಯಂ ಬಂಧುಜನಂಗಳ್ ಕೆದಟಿ ಮಂಜಿನಂತೆ ಪಸರಿಸುವಭಿಷೇಕದ ಪುಡಿಯ ಪೊರೆಹದೊಳಂ ಕಳವಳಿಸಿ ಪರಿಜನಂಗಳ್ ತಳವ ಪೀಲಿಗರದಾಲಿಗುಡುವ ನೀರ ತೋರವ ನಿಯ ತಂದಲೊಂದುಗಯೊಳಮಂತಾನುಂ ಹಮ್ಮದದಿನಗಲ್ಲ ತನ್ನವಸ್ಥಾಂತರಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಬೆಕ್ಕಸಂ ಬಡುತ್ತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ

ಊಡಲಿ ?” ಹೀಗೆಂದು ಅರಸನು ದುಃಖದಿಂದ ಪ್ರಲಾಪಮಾಡಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ-
೧೮. ಶೋಕವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯ ರಭಸದಿಂದ ಅರಸನು ಬೆಂದು ಹೋಗುವನು; ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಇವನನ್ನು ಅಗಲಿಸುವೆನು” ಎಂದುಕೊಂಡು ಕನಿಕರದಿಂದ ಬಂದಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವನನ್ನು ತೀವ್ರವಾದ ಮೂರ್ಛೆ ಆವರಿಸಿತು. ೧೯. ಉಸಿರ ಗಾಳಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ತಗ್ಗಿತು; ಕಣ್ಣುಗಳು ನಸುವೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡವು; ಕಂಬನಿ ಹೊಮ್ಮದಾಯಿತು; ಕೈಕಾಲುಗಳು ಇದ್ದಂತೆಯೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟವಾದುವು; ಹೀಗೆ ಮೂರ್ಛೆ ಆತನನ್ನು ನಿಸ್ಸತ್ತಗೊಳಿಸಿತು. ಪುತ್ರವಿರಹದ ದುಃಖ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪೀಡಿಸದೆ ಇದ್ದೀತೆ ? ವ|| ಆ ಬಳಿಕ ರಾಣಿವಾಸದ ಕನ್ಯೆಯರು ಬೀಸುವ ಬಾಳೆಯೆಲೆಯ ಬೀಸಣಿಕೆಗಳ ತಂಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ, ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ತಳಮಳಗೊಂಡ ಬಂಧುಜನರು, ಮಂಜಿನಂತೆ ಮೈತುಂಬ ಹರಡಿದ ಅಭಿಷೇಕದ ಹುಡಿಯಿಂದಲೂ, ಕಳವಳದಿಂದ ಸೇವಕರು ತಳಿಯುವ ತಂಪುನೀರಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹನಿಗಳ ಮಳೆಯಿಂದಲೂ ಅಂತೂ ಒಮ್ಮೆ ಅರಸನು ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದು, ತನ್ನ

ದಸೆಯುಂ ಬಾಲಾತಪಂ ಬಾಸಣೆದುದೆನೆ ತಳ್ಳೊಯ್ಯೆ ದೇಹಾಂಶುವಂದಾ |
 ಗಸದಿಂದುಗ್ರತ್ವಮಂ ಬಿಟ್ಟವನಿಪತಿಯನಾಶ್ವಾಸಲ್ ಬಂದಪಂ ತಾ ||
 ನೆ ಸಹಸ್ರೋತ್ತಂ ದಲೆಂಬಂದದಿನಿಟೆದು ತಪೋಭೂಷಣಾಭಿಖ್ಯನೋವಂ |
 ರಿಸಿ ಬಂದಂ ಚಾರಣಂ ಕಾರಣವೆಡಿನನೆಂದೆಂಬಿನಂ ರಾಜಲೋಕಂ ||

೨೦

ಅಂತಾಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲಂ ಕೌತುಕಂಬಡುವನ್ನಮೆಯ್ಬಿ ಬರ್ಹದುಂ

ವಾಸರಮುಖದರ್ಶನದಿಂ |
 ದೋಸರಿಸುವ ಚಕ್ರವಾಕದೇರ್ಡೆಯದವಲಲಂ ||
 ತಾಸಮಯದೋಳವನಿಪನಟ |
 ಲೋಸರಿಸಿದುದಾಮುನೀಂದ್ರಮುಖದರ್ಶನದಿಂ ||

೨೧

ಮಹಿಯೆ ಸುತಶೋಕಮಂ ಮನ |
 ದೆಜಕದಿನಿದಿವೋಗಿ ಯೋಗಿಪದತಳಮಿಳೆಯಂ ||
 ನೆಟಿ ಮುಟ್ಟದ ಮುಂ ದುಗುಲದ |
 ಸೆಜಗಂ ಪರಿಪಾಸಿ ಮೊಟ್ಟಿದಂ ಮುನ್ನಡಿಯೋಳ್ ||

೨೨

ಅಂತು ಭಕ್ತಿ ಭರದನೆಜಗುವಂತೆಜಗಿ ಕೈಗೊಟ್ಟೊಡಗೊಂಡು ಬಂದು ತಾನೆತಂದಿಕ್ಕಿದ ಪವಿತ್ರ
 ವೇತ್ರಾಸನದೊಳರಿಸಿವೈಹಾಯಸಮಾರ್ಗದಿನಸ್ಪಷ್ಟಪಾಂಶುವಾದೊಡಂ ಶಾಂತಿಧಾರಾರ್ಥಮಾಗಿ

ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಾನೆ ವಿಸ್ತಿತನಾಗಿರುವಾಗ- ೨೦. ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎಳೆಬಿಸಿಲು ಆವರಿಸಿತೊ
 ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ತನ್ನ ದೇಹಕಾಂತಿಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತ, ಅರಸನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿ
 ಸಲು ಸೂರ್ಯನೆ ತನ್ನ ಉಗ್ರತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೌಮ್ಯನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವನೊ
 ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಚಾರಣಮುನಿಯೊಬ್ಬನು ಆಕಾಶದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದನು. ವ||
 ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಕೌತುಕಪಡುವಂತೆ ಆ ಮುನಿ ಬರಲಾಗಿ- ೨೧.
 ಅರುಣೋದಯವನ್ನು ಕಂಡು ಚಕ್ರವಾಕದ ಮನಸ್ಸಾಪ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವಂತೆ,
 ಆ ಯತೀಂದ್ರನ ಮುಖದರ್ಶನದಿಂದ ಅರಸನ ದುಃಖ ಹಿಂಗಿ ಹೋಯಿತು.
 ೨೨. ಪುತ್ರಶೋಕವನ್ನು ಮರೆತು, ಹೃತ್ತೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಇದಿರು
 ಗೊಂಡು, ಅವರ ಪಾದಗಳು ಭೂಮಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವುದರೊಳಗಾಗಿ ತನ್ನ
 ವಸ್ತ್ರದ ಸೆರಗನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹಡದಿಯಾಗಿ ಹಾಸಿ, ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.
 ವ|| ಭಕ್ತಿಯ ಭಾರದಿಂದ ಬಾಗುವಂತೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ಕೈಗೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು
 ಕರೆತಂದು ತಾನೆ ತಂದಿರಿಸಿದ ಪಾವನವಾದ ಹುಲ್ಲಿನ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿ
 ಸಿದನು; ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದವರಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ
 ಧೂಳಿಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಧಾರೆಯೆರೆಯಬೇಕೆಂದು-

ಶ್ರೀಪದಮಂ ಹರ್ಷಾಶ್ರು |
ವ್ಯಾಪಿತಜಳದಿಂದ ತೊಳೆದು ತಲೆಯೊಳ್ ತಳಿದಾ ||
ಭೂಪತಿ ನಲಿದಂ ಗತನಂ |
ತಾಪಂ ಮುನಿಜನದ ಮೈಮೆ ಮಹಿಯಿಸದೇನಂ ||

೨೩

ಅನಂತರಂ ಸಸಂಭ್ರಮಂ ಪುರೋಹಿತೋಪನೀತಬಹುವಿಧಾರ್ಘ್ಯಪೂಜಾ ಸಮಾಜಂಗಳಿಂ
ದಮರ್ಚಿಸಿ,

ಜೀವಸಮುತವಿಯೋಗದೊ |
ಕಾವರಿಸಿದ ಬೇದವಿನಿತು ಪಿರಿದಲೈನೆ ಮ ||
ತ್ತಾವರಿಸಿದುದವನಿಪನಂ |
ಭೂವಿಶ್ವತಯೋಗಿನಾಥಯೋಗಾಹ್ಲಾದ್ಯ ||

೨೪

ಆಗ್ ಮಹಾಪ್ರತೀಹಾರಂ ಪಾಸಿದುತ್ತರೀಯವಸನದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದುರ್

ಅಮರ್ದಿಂದರ್ಘ್ಯಮನಿತ್ತತು |
ದು ಮುಖೇಂದು ಮುನೀಂದ್ರಪದನಖೇಂದುಗೆನಿಪ್ಪಂ ||
ತಮರೆ ದಶನಾಂಶು ನುಡಿದಂ |
ಕ್ರಮದಿಂ ಪ್ರಶ್ರಯನಿಯುಕ್ತಮಧುರೋಕ್ತಿಗಳಂ ||

೨೫

ಸೊಗಯಿಪ ಮನೋರಥಕ್ಕಂ |
ಮಿಗಿಲೆನಿಸುವ ನಿಮ್ಮ ಬರವು ದೊರಕೊಂಡತ್ತಿಂ ||
ಜಗತೀಮಾನ್ಯಂ ಧನ್ಯಂ |
ಬಗೆವೊಡೆ ಮತ್ತಾವನೆನ್ನವೋಲನ್ಯಪಂ ||

೨೬

೨೩. ಅವರ ಪೂಜ್ಯಪಾದಗಳನ್ನು ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದು ತೀರ್ಥವನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ, ಅರಸನು ಸಂತಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಮುನಿಜನದ ಮಹಿಮೆ ಮರೆಯಿಸದಿರುವುದು ಯಾವುದು? ವ|| ಬಳಿಕ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಪುರೋಹಿತನು ತಂದ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಅರ್ಘ್ಯದ ಹಾಗೂ ಪೂಜೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಅರಸನು ಅವರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದನು. ೨೪. ತನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಮಗನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದಾದ ದುಃಖವದೇನು ದೊಡ್ಡದು ಎಂಬಂತೆ ಈ ಭೂಸ್ತುತನಾದ ಯೋಗೀಂದ್ರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದಾದ ಆನಂದ ಅರಸನನ್ನು ಆವರಿಸಿತು. ವ|| ಆಗ ಮಹಾಪ್ರತೀಹಾರನು ಹಾಸಿದ ಮೇಲುದಿನ ಸೆರೆಗಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು- ೨೫. ಮುನಿಪತಿಯ ಪಾದದುಗುರೆಂಬ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ತನ್ನ ಮುಖಚಂದ್ರನು ಅಮೃತದಿಂದಲೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಹಲ್ಲುಗಳ ಕಾಂತಿ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅರಸನು ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮೆಲುನುಡಿಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿದನು- ೨೬. “ಸಂತೋಷಕರವಾದ ಮನೋರಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲೆನಿಸುವಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಗಮನವಾಯಿತು. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನನ್ನಂತೆ ಧನ್ಯವಾದ ಅರಸನು ಇನ್ನಾವನುಂಟು ?

ಕೃತಕೃತ್ಯತೆಯಿಂ ವಾಂಛೆಯಿ !
 ನತಿಶಮಭಾವನೆಯನೆಲ್ಲಿಯುಂ ಪ್ರೇಮಮನೂ ||
 ಜಿತಗುಣ ಬಿಟ್ಟುದು ಪರ !
 ಹಿತದೊಳೆ ಸಲ್ಲದೆ ವಲಂ ಭವದ್ವಿಧರ್ಗ ನಿಜಂ ||

೨೭

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಬಂಧುವಿಯೋಗದಿನೆನಗನು !
 ಬಂಧಿಸಿದ ಮಹೋಪತಾಪಮದು ನೀಂ ಬರೆ ನಿ ||
 ಬಂಧದಿನಳೆತ್ತದಳಿಂ !
 ಬಂಧುಗಳಿಂ ನೀನೆ ಬಂಧು ಜಗತೀಬಂಧೂ ||

೨೮

ವಿಗತಾಳೋಕಂ ಶಿವಪಥ !
 ವಿಗಲಿತಮನಿಸಿದ ಜನಕ್ಕೆ ಕೃತಸನ್ಮಾರ್ಗ ||
 ನುಗತೋಪದೇಶದಿಂದೀ !
 ಜಗದೊಳೆ ನೀನಾದ ನಾಥ ಕಣ್ಣಂ ಗತಿಯುಂ ||

೨೯

ಎಂದು ನುಡಿದು ವಿನಯವಿನಮಿತನಾಗಿರ್ದಜನಪತಿಯಂ ಮುನಿಪತಿಯಂತೆಂದಂ :-

ಬೋಧದಿನಿಂದು ಭೂಭುಜ ಭವಾಂತರವೈರವಶಪ್ರಕಾಶಿತ !
 ಕ್ರೋಧನೆನಿಪ್ಪ ದಾನವನಿನಾದ ಸುತಾಹೃತಿಯೊಳ್ ಜೊದಟ್ಟ ನಿ ||
 ನ್ಯಾಧಿಯನಾನಭೀಕ್ಷಿ ಗುಣಪ್ರಣಯಿತ್ವದೆ ಬಂದೆನಲ್ಲ ಸಂ !
 ಬೋಧಿಸಲೆಂತುಮೊಳ್ಳುಣಮೊಡಚುಗುಮಾರ ಮನಕ್ಕಮಲ್ಲುಳಂ ||

೩೦

೨೭. ಕೃತಾರ್ಥತೆಯಿಂದಲೂ, ಶಾಂತಿಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ ರಾಗವನ್ನು ತೊರೆದವರಾದರೂ ಕೂಡ, ಉತ್ತಮಗುಣವಂತರಾಗಿ ಪರೋಪಕಾರದಲ್ಲಿಯೆ ತೊಡಗಿರುವುದು ತಮ್ಮಂತಹ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ-
 ೨೮. ಪ್ರಿಯಜನರ ವಿಯೋಗದಿಂದ ನನಗೆ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಸಂಕಟವು ನೀವು ಬಂದೊಡನೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಯಿತು. ಜಗದ್ಬಂಧುವೆ, ಬಂಧುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಬಂಧು ನೀವು. ೨೯. ಕಂಠಾಣದೆ ಪುಣ್ಯಪದವಿಗೆ ದೂರವಾಗಿರುವ ಜನಕ್ಕೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿ, ಹೇಳಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀವೇ ಕಣ್ಣು. ನೀವೇ ಗತಿ.” ಎ|| ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ವಿನಯದಿಂದ ಬಾಗಿ ಎರಸನಿಗೆ ಮುನೀಂದ್ರನು ಹೀಗೆಂದನು- ೩೦. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಶತ್ರುತ್ವದ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾದ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ದೈತ್ಯನೊಬ್ಬನು ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದುದನ್ನೂ ಅದರಿಂದ ನಿನಗುಂಟಾದ ದುಃಖವನ್ನೂ ನಾನು ಅವಧಿ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅರಿತುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಗುಣಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದವನಾಗಿ ನಿನಗೆ ಸಮಾಧಾನದ ಮಾತು ಹೇಳಿ, ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದೆನಲ್ಲವೆ? ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣವು ಯಾರ

ಶ್ರುತನಿಧಿ ತತ್ತ್ವಾಭ್ಯಾಸಾ |

ಸ್ವತಮತಿ ಚರಮಾಂಗಮನಿವ ನಿನಗೀಜನ್ ||

ಸ್ಥಿತಿಯಂ ಪೇಟಿಕ್ಕೊಡ ಭೂಪತಿ |

ಶತಮನ್ಯುಗೆ ಪೇಟ್ಟು ತೆಟನೆ ನಾಕಶ್ರೀಯಂ ||

೩೧

ಪ್ರಿಯಮಪ್ರಿಯಮೆಂಬೆರಡು |

ವಿಯೋಗಸಂಯೋಗವೆಂಬಿವೆಲ್ಲ ಜನಕ್ಕಾ ||

ರಯ ಸಾಧಾರಣಮೆಂದ |

ಲೈ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞರ್ ಬಿಟ್ಟರಬಲೊಸಗೆಗಳಂ ||

೩೨

|| ಮಾಳಿನಿ ||

ಅದಜನುಟೆವುದಿಂತೀದೇಹದಾಹಾವಾಗಹ |

ಪ್ರದಮನಿವ ವಿಷಾದೋನ್ಮಾದಮಂ ನೋಟಿಕ್ಕೊಡೆಂತುಂ ||

ಪುದಿದೆಡರ್ಗಳೊಳಾದಂ ಮಚ್ಚದಿಂ ಭೀರು ಬಾಯ್ತು |

ಟ್ಟದಿರ್ಗುಮದಿರ್ವನೇ ಪೇಟು ಧೀರಚಿತ್ತಪ್ರವೃತ್ತಂ ||

೩೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ನಂದನನ ದೆಸೆಗೆ ಪಿರಿದಾ |

ನಂದಂದಾಳ್ತುಪ್ಪದಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಂ ಕೆಲವಾ ||

ನುಂ ದಿವಸದೊಳಗೆ ಬರ್ಪಂ |

ಸಂದೆಯಮಿಲ್ಲವನ ಪುಣ್ಯಮಪ್ಪೊಡಗಣ್ಣಂ ||

೩೪

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಾದರೂ ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು. ೩೧. ಅರಸನೆ, ಶ್ರುತಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದವನು ನೀನು; ತತ್ತ್ವಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವನು, ಹಾಗೂ ಚರಮದೇಹಧಾರಿ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಿನಗೆ ಸಂಸಾರಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳುವುದೆಂದರೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ವೈಭವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿ. ೩೨. ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಅಗಲಿ ಹೋಗುವುದೂ, ಅಪ್ರಿಯವಾದುದು ಒದಗಿ ಬರುವುದೂ ಜನಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿಷಯವೆಂದು ತಿಳಿದುದರಿಂದಲೇ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸುಖದುಃಖಗಳೆರಡನ್ನೂ ತೊರೆದಿರುವುದು ? ೩೩. ಆದುದರಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಬೇಯಿಸುವ ಈ ದುಃಖೋನ್ಮಾದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡು. ವಿಷ್ಣುಗಳು ಬಂದು ಮುಸುಕಿದಾಗ ಹೆದರಿ ಬಾಯಿಬಿಡುವವರು ಧೈರ್ಯಹೀನರು. ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾದವನು ಎಂದಾದರೂ ಹಾಗೆ ಎದೆಗೆಡುವನೆ? ಅದಲ್ಲದೆ- ೩೪. ಮಗನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನೀನು ತುಂಬ ಸಂತೋಷಪಡಬೇಕು. ಆತನು ಈಗ ಹೋದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ; ಕೆಲವು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಮರಳಿ ಬರುವನು.

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ--

ಪಟ್ಟಂಡಕ್ಕಿ ತಿನಾಥನಪ್ರಧಿಕಪುಣ್ಯಂ ತತ್ಪ್ರಭಾಸಾದಿವಿ |
 ದ್ವಿಷ್ಟೇದೋದಯಹೇತುವಪ್ಪತುಳವಿಕ್ರಾಂತಂ ಸಮುದ್ಯನ್ನಿಜ ||
 ತ್ವಿಷ್ಟಂಜೇಕೃತಸೂರ್ಯಪಾದಚಯಮಪ್ಪುದ್ವಾಮತೇಜಂ ತುರಾ |
 ಪಾಟ್ಟಡ್ಲೋಪಮುಮಪ್ಪ ತೀಕ್ಷ್ಣತರಚಕ್ರಂ ಸಾರ್ಗುಮಿನ್ನಾತನಂ ||

೩೫

ಅದುಕಾರಣಾದಿಂ

ಕುಳಗಿರಿಗಾವಗಂ ಪವನಬಾಧೆಯನಾಪವನಂಗೆ ಬಂಧನಾ |
 ಕುಳತೆಯನಬ್ಬಿಗ್ನಿಭಯಮಂ ಬಿಡದಗ್ನಿಗೆ ಶೀತಭೀತಿಯ ||
 ಗ್ನಿಕೆಯನ್ನೆದೆ ಚಿಂತಿಪ ಮರುಳ್ಳೆಣೆಯಾಗದೆ ಪೋಗನಾಮಹಾ |
 ಬಳನೊಳತಿಪ್ರತಾಪನೊಕುಪಪ್ಪವಮಂ ಬಗೆವೊಂ ಮಹೀಪತೀ ||

೩೬

ಎಂದು ಪೇಲ್ಪುವಹಾಯಿಷಿ ಪರಸಿ ಭೋಂಕನೆ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಗಗನಕ್ಕೊಗೆದು ನಿಜವಾಸಕ್ಕೆ
 ಪೋಪುದುಮರಸನುಂ ಪರಿಜನಮಂ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ತಾನುಮರಸಿಯುಂ ತನ್ನ ನೀಶ್ವರದಿವ್ಯವಚನಮೃತ್ಯುಂ
 ಜಯಮಂತ್ರಸಾಮರ್ಥ್ಯಸಂಧಾರ್ಯಮಾಣಜೀವಿತರಾಗಿದರ್, ಇತ್ತಲ್

ಮೇರುನಗಾಗ್ರದಿಂ ಧರಗುರುಳ್ಳವನೋ ರಸೆಯಾಂಕೆಯಪ್ಪಿನಂ |
 ವಾರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನೂಂಕುವೆನೊ ನಟ್ಟಿರಿವೀವನಟ್ಟಿವಕ್ರದೊಳ್ ||

ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅವನ ಪುಣ್ಯವೋ-ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ-
 ೩೫. ಆತನು ಆರುಖಂಡಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಲಿರುವನು; ಪ್ರಭಾಸನೇ
 ಮೊದಲಾದ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಹೃದ್ರೋಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ಅಸಮಾನ ಪರಾಕ್ರಮ
 ಆತನಿಗೆ ಉಂಟು; ಸೂರ್ಯಕಿರಣ ಸಮೂಹವನ್ನು ಮಸುಳಿಸುವಂತಹ
 ಉಜ್ವಲತೇಜದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ
 ಚಕ್ರವು ಆತನಿಗೆ ಬಂದೊದಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ- ೩೬. ಗಾಳಿಯಿಂದ
 ಕುಲಪರ್ವತವನ್ನು ಬಾಧಿಸುವನೆಂದು, ಗಾಳಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವನೆಂದು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ
 ಬೆಂಕಿಯಿಡುವನೆಂದು ಅಗ್ನಿಗೆ ಚಳಿಯ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನೆಂದು ಯೋಚನೆ
 ಮಾಡುವವನು ಮೂರ್ಖನಲ್ಲವೆ ? ಹಾಗೆಯೆ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯೂ, ಅತ್ಯಂತ
 ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕೇಡು ಮಾಡುವನೆಂಬವನೂ ಮೂರ್ಖನೇ.”
 ವ|| ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಆ ಮಹಾಯೋಗಿಯು ಅರಸನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ
 ಕೂಡಲೆ ಮಿಂಚು ಸೆಳೆದಂತೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು.
 ಅರಸನು ತನ್ನ ಪರಿಜನರನ್ನು ಕಳಿಸಿ ತಾನೂ ಅರಸಿಯೂ ಆ ಮುನಿವಚನವೆಂಬ
 ವೃತ್ತಾಂಜಯ ಮಂತ್ರ ಬಲದಿಂದ ಜೀವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಇತ್ತ-
 ೩೭. “ಈತನನ್ನು ಮೇರುಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಿಂದ ಎತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅವ್ವಳಿಸಿಬಿಡಲೊ,
 ರಸಾತಳವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೂಕಿಬಿಡಲೊ, ನಿಗಿನಿಗಿಯಾಗಿ

ಪೂರಿಪೆನೋ ಕಟುತ್ತುಗಿದು ಕತ್ತಿಗೆಯಿಂದೆರಡಾಗಿ ಪೋಬ್ಬೆನೋ |
ನಾರಕದುಃಖಮಂ ಸೆಟಿಯೋಳೂಡುವೆನೋ ಪಲಕಾಲಮೀತನಂ ||

೩೭

ಎಂದು ನಿಶಾಚರಂ ರೋಷಾವೇಶಮಾನಸಂ ಮಾನಸದೋಳೆ ಬಗೆಯತ್ತುಂ ಪೋಗೆ ಮುಂದೊಂದು
ಮಹಾಟವೀಮಧ್ಯದೋಳ್

ಮೇರುವನೋತ್ತಿ ಕೆಟಕ್ಕೊಡೆ ಪಯೋಮಯವಾಯೊನಭಂ ನೆಲಕ್ಕನಾ |
ಧಾರತೆಯಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟುದೊ ದಿಶಾಗಜರಾಜಿಯ ವಾರಿಕೇಳಿಕಾ ||
ಸಾರಮೊ ಬಾಡಬಾಗ್ಗಿಭಯದಿಂದ ವರುಣಂ ಮಡಗಿಟ್ಟ ನೀರ ಭಂ |
ದಾರಮೊ ಭಾವಿಪಂದದೆನೆ ಕೌತುಕಮಾಯ್ತು ಮಹಾಸರೋವರಂ ||

೩೮

ಪಾತಾಳವರಂ ಸ್ವಾಚ್ಛಗು |
ಕಾಂತಿಯದೆ ಕಾಣಲೆಯ್ನೆ ಬಂದಪುದೆಂದೀ ||
ಮಾತನೊದವಿಪುದು ತಟತರು |
ಚಾತಪ್ರತಿಬಿಂಬವಿಸರವಂತಾಸರದೋಳ್ ||

೩೯

ಕಾಂತಮಧುಸಮಯಮಾಧವಿ |
ಯಂತುತ್ಕಳಿಕಾನ್ವಿತಂ ನಭೋಮಂಡಳದಂ ||
ತಂತಃಕೃತಭುವನಂ ನಟ |
ನಂತೆ ದಿಟಂ ಪ್ರಬಳನಕ್ರಮಕರಸಮೇತಂ ||

೪೦

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಇವನನ್ನು ತುರುಕಿಬಿಡಲೊ,
ಖಡ್ಗದಿಂದ ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿ ಸೀಳಿ ಹಾಕಲೊ, ಅಥವಾ ಹಲವಾರು ಕಾಲ
ನವೆಯುವಂತೆ ನಾರಕ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಈತನನ್ನು ಸೆರೆಯಿಡಲೊ ?” ವ|| ಎಂದು
ಕ್ರೋಧೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಆ ದೈತ್ಯನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹೋಗಿ ಮುಂದೆ
ಒಂದು ಹೆಗ್ಗಾಡಿನ ನಡುವೆ- ೩೮. ಮೇರು ಪರ್ವತವನ್ನು ಕಿತ್ತುಬಿಟ್ಟುದರಿಂದ ಆ
ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿತೊ, ಆಧಾರತಪ್ಪಿ ಆಕಾಶವು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕಡಿದು
ಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತೊ, ಅಥವಾ ದಿಗ್ಗಜಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಜಲಕ್ರೀಡೆಗೆಂದು ಈ
ಜಲಾಶಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವರೊ, ಅಥವಾ ವಡವಾಗ್ನಿಯ ಭಯದಿಂದ
ವರುಣದೇವನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟ ನೀರಿನ ಭಂಡಾರವೆ ಇದಾಗಿದೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ
ಒಂದು ಮಹಾಸರೋವರವು ವಿಸ್ಮಯವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ೩೯. ತನ್ನ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ
ಬಲದಿಂದ ಪಾತಾಳದವರೆಗೂ ತನ್ನ ಬಳಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಸರೋವರ ತೋರಿಸಬಲ್ಲುದು
ಎಂದು ತಿಳಿಸುವಂತೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ತೀರಪ್ರದೇಶದ ಮರಗಳೆಲ್ಲ ಅದರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿ
ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ೪೦. ಆ ಸರೋವರವು ಸಂತೋಷಕರವಾದ ವಸಂತ
ಋತುವಿನ ಮಾಧವೀಲತೆಯಂತೆ “ಉತ್ಕಳಿಕಾನ್ವಿತ” (೧. ತೆರೆಗಳುಳ್ಳದು, ೨.
ಮೊಗ್ಗುಗಳುಳ್ಳದು) ವಾಗಿತ್ತು : ಆಕಾಶಮಂಡಲದಂತೆ “ಅಂತಃಕೃತಭುವನ” (೧.
ನೀರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು. ೨. ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು); ಮತ್ತು ನಟನಂತೆ

ಮತ್ತಮದು ವಾರಿಯೊಳದಿಫೋರ್ವರಣ್ಯವಾರಾಣಂಗಳೊಡನೆ ಭರದಿಂ ಪೋರ್ಗಂ ಮೊಗಂಬುಗುವ ನೀರ ಪೇರಾನೆಗಳ ತೊಳವಿಗೆಗಳೊಳಂ, ನೀರ್ಗುಡಿವೆಡೆಯೊಳ್ ಪೊಳೆವ ತಮ್ಮ ನೆಲಲಂ ಮಾರ್ಪಡೆಯಿ ಗೆತ್ತು ಎಡೆಮಡಗದೆ ಕಡುಪಿನಿಂ ಪಾಯ್ತು ಬಾಯ್ತುಪಿಡೆಟ್ಟ ನೆಗಲ ಮೊಗದೊಳದರಡಂಗುವ ಶಾರ್ದೂಲಸಂದೋಹಂಗಳೊಳಂ, ಕಾಡಾನೆಗಳ ಕೋಡೇಟಿಂದಿಡಿದು ಕಳೆದ ಖರ್ಜೂರದ ಕಡಿಗಳಂತೆ ತಡಿದಡಿಯ ತಲುಂಬಿನೊಳ್ ಬಿಸಿಲಂ ಕಾಯ್ತು ಮೊಸಳೆವಿಂಡಿನ ಪಸರಂಗಳೊಳಂ, ನೀರ್ವಾನಸಂ ಮೆಲ್ಲ ಬಿಸುಡೆ ಪಸರಿಸುವ ತೆರೆಗೊನೆಯೊಳ್ ತೇಂಕಿ ಬರ್ಪ ಜಳಮ್ಬುಣಾಳಮಂ ಜಳವ್ಯಾಳಮೆಂದು ಕೆಲದ ಬಿಲದಿಂ ಪಿಡಿಯಲೆಂದು ಧೀಂಕಡುವ ವಿಷಾಪಹಾರ ಶಾಲಾರಜಾಲಂಗಳೊಳಂ, ಮೇಗೆ ನೆಗೆದಿಸುವ ಪಾವಸೆಗೊಂಡ ಪೇರಾವೆಯಂ ತಾವರೆಯ ಕೊಡೆಯಲೆಗೆತ್ತಳಿಯದೆಳಗಿದೊಡದು ತೆಲಂಬೊಳೆಯ ಬೆಚ್ಚಿಬಿಚ್ಚತಂಬಾಳೆ ಕಳವಳಪ ವಿಕಳಕುರವಕನಿಕರಂಗಳೊಳಂ, ಕಾಲ್ಪೊಳೆಯಲೊಳಮೊಕ್ಕು ಪಟ್ಟ ಕಾಂತಾರಸೈರಿಭಂಗಳ ಭಂಗುರತ್ಯಂಗಳೊಡನದಿನುಜ್ಜಳಪ ಜಳವೇಣಿಯಂ ಪೊಣ್ಣೆ ಪೊಳೆವಳವಾಳೆಯೆಂದು ಕರ್ಮಂಕಿ ಕನಲ್ವ ಬಾಳಬಕಕದಂಬಂಗಳೊಳಂ, ಭೀಷಣರಮಣೀಯಮೆನಿಸಿತ್ತು. ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯಂ

“ಪ್ರಬಳನಕ್ರಮಕರ ಸಮೇತ” (೧. ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಮೊಸಳೆ ಹಾಗು ಮೀನುಗಳನ್ನು ಒಳಕೊಂಡುದು. ೨. ಅಭಿನಯ ಸಮರ್ಥವಾದ ಕೈಕಾಲುಗಳುಳ್ಳವನು.) ಆಗಿತ್ತು. [“ಪ್ರಬಳನ” ಎಂಬುದು “ಪ್ರಚಳನ”ದ ಅಪಲಿಖಿತವೇ?] ವ|| ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕ ಕಾಡಾನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವುಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾನೆಗಳು ಕೋಲಾಹಲ ಮಾಡುವುವು; ನೀರು ಕುಡಿಯಲೆಂದು ಬಂದ ಹುಲಿ ಹಿಂಡುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವೈರಿಗಳ ಹಿಂಡೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ರಭಸದಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ದುಮ್ಮಿಕ್ಕುವುವು; ಕೂಡಲೆ ಬಾಯ್ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೊಸಳೆಗಳ ಬಾಯನ್ನು ಸೇರಿ ಅದೃಶ್ಯವಾಗುವುವು; ಕಾಡಾನೆಗಳ ಕೋರೆಗಳ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿದ್ದ ಖರ್ಜೂರ ವೃಕ್ಷಗಳ ತುಂಡುಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ದಂಡೆಯ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು ಕಾಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮೊಸಳೆಗಳು ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವುವು; ಜಲಪುರುಷನು ತಿಂದೊಗೆದ ತಾವರೆ ನಾಳಗಳು ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತ ಬರಲಾಗಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ನೀರ ಹಾವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಟಣ್ಣನೆ ಎರುಗುವುವು; ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದು ಈಜುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಆನೆಗಳ ಹಾವಸೆಗೊಂಡ ಬೆನ್ನನ್ನು ತಾವರೆಗಳ ತಳದೆಲೆಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕುರವಕ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮೇಲೆರಗುವುವು; ಆದರೆ ಅವು ಸರಸರನೆ ಸರಿಯತೊಡಗಿ ದೊಡನೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ದಿಕ್ಕಿಟ್ಟು ಹಾರಿ ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುವುವು; ಕಾಲ್ಪೊಳೆಯಲೆಂದು ಬಂದು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿಯ ಮಲಗಿದ ಕಾಡುಕೋಣಗಳ ಸೀಳು ಕೊಂಬುಗಳ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಉಜ್ಜಲವಾಗಿ ಮಿರುಗುವ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು

|| ಮಾಲಿನಿ ||

ಕುಸುಮರಜದ ಕೆಂಪಂ ತಾಳ್ವಿ ನೀಳ್ವೇಟೆಯಂ ಲಂ ।

ಘಸುವ ತೆರೆಯ ಚಿಹ್ನಾಡಂಬರಂ ಪೊಣ್ಣೆ ಸುತ್ತಂ ||

ಮಿಸುಪ ಪಿರಿಯ ಮೀಂಗ್ ದಾಡೆ ತಾಮಾಗಿಕಾರಾ ।

ಕ್ಷಸಿಯ ತೆಪ್ಪಿದ ಬಾಯಂತಿದುರ್ದಾಪದ್ಧಸದ್ಧಂ ||

೪೧

ಅಂತನೂನಮುಮತಳಸ್ತರ್ಪಮುಮಮಾನುಷಮುಮತಿಕ್ರೂರಸತ್ವಮುಮಪ್ಪ ಮನೋರಮಣ
ಮೆಂಬ ಸರೋವರಮಂ ಕಂಡು

ಇದು ಕಡಲಂದದೆ ಕಡುಗಡಿ ।

ದಿದಲಿಳಿಗಳಗಾನವನನಿಕ್ಕಿ ಕೋಪಮನಾಟೆ ||

ಪ್ಪುದೆ ಪಂಥಮೆಂದು ಬಂದಂ ।

ತದಗ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕೋಣಪಂ ವಿಗತಕ್ಕಪಂ ||

೪೨

ಬಂದು ತನ್ನನೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ್ರಹಮನೋಡೆಯಕ್ಕುವಂತಿಕ್ಕಿ ಪೋಪುದುಮಾಕುಮಾರಂ

ಬಿಟ್ಟ ಭರದಿಂದೆ ವಾರಿಯೆ ।

ರಬ್ಬಿಸೆಗಂ ಪಚ್ಚು ಸೂಸೆ ಕೊಳದೊಳಗೆ ಬಯಲ್ ||

ಬಿಟ್ಟುದು ತದ್ರಭಸಕ್ಕು ।

ಚೆಪ್ಪು ಕಡಂಗಿದುವು ಜಳಚರಪ್ರಕರಂಗಳ್ ||

೪೩

ಹೊಳೆಯುವ ಎಳೆಯ ಬಾಳೆಯೆಂದು ಕುಕ್ಕಿ ಬಕಪಕ್ಷಿಯ ಮರಿಗಳು ನಿರಾಸೆಯಿಂದ
ಕಳವಳಿಸುವುವು. ಹೀಗೆ ಆ ಸರೋವರವು ರುದ್ರವೂ ರಮ್ಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅದಲ್ಲದೆ-
೪೧. ಹೂಗಳ ಪರಾಗದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿ, ಏರಿಯನ್ನು ನೆಗೆದು ಧಾಟುವಂತೆ ಚಾಚಿ
ಕೊಂಡು ಬರುವ ತೆರೆಗಳು ನಾಲಿಗೆಯಾಗಿ, ಸುತ್ತಲು ಮಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಹೆಮ್ಮೀನುಗಳು
ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಾಗಿ, ಭೂಮಿಯೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯೆ ತೆರೆದ ಬಾಯಿಯೊ ಏನೊ
ಎಂಬಂತೆ ಆ ತಾವರೆಗೊಳವು ತೋರಿತು. ವ|| ಹಾಗು ಅತಿಶಯವೂ, ಅಗಾಧವೂ,
ಅಮಾನುಷವೂ ಆಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡ
“ಮನೋರಮಣ”ವೆಂಬ ಆ ಸರೋವರವನ್ನು ಕಂಡು - ೪೨. ಇದು ಸಮುದ್ರದಂತೆ
ತುಂಬ ಆಳವಾಗಿದೆ. ಇದರೊಳಗೆ ಈತನನ್ನು ನೂಕಿ ನನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು
ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸರಿ” ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು
ಆ ಕೊಳದ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನನ್ನು ಆವರಿಸಿದ
ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಒಡೆದು ಚೂರಾಗಿಸಲು ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಕುವಂತೆ ಆ ಕುಮಾರನನ್ನು
ನೀರಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಒಗೆದನು. ಆಗ ಆ ಕುಮಾರನು- ೪೩. ಬಿದ್ದ ರಭಸಕ್ಕೆ
ನೀರು ಇಕ್ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಿಮ್ಮಿ ಕೊಳದ ನಡುವೆ (ಕೊಳ್ಳಬಿದ್ದಂತೆ) ನೀರು ಬಯಲಾ
ಯಿತು; ಆ ಜೋರಿಗೆ ಜಲಚರಗಳು ಹಾರಿ ಬಿದ್ದು ಕೋಲಾಹಲ ಮಾಡಿದುವು.

ಅಂತು ಪಾತಾಳಮೂಲಂಬರಂ ಮುಲುಗಿ ದಿವಿಜದೀರ್ಘಕೆಯೊಳ್ ಮುಲುಗಿ ನೆಗೆವ
ಅಭ್ರಮೂಪತಿಯಂತೆ ನೆಗೆಯಲೊಡಂ

ಇನನೊಗೆಯೆ ತಾಲೆಗ್ ಭೋಂ |

ಕನೆ ನಭದೊಳದೃತ್ಯವಪ್ಪ ತೆಜದಿಂ ನೃಪನಂ ||

ದನನೊಗೆಯೆ ಜಳಚರಂಗಳ |

ವನಿತುಂ ಕೊಳದೊಳಗೆ ಮತ್ತಡಂಗಿದುವಾಗಳ್ ||

೪೪

ಏನಂ ಪೇಟಿಂ ತನ್ನಪ |

ಸೂನುವ ಪುಣ್ಯಪ್ರವಾಹಮಂ ಗ್ರಾಹಮಹಾ ||

ಮೀನಕುಳಿರಾಹಂಗಳಂ |

ದೇನುಂ ಪೊಸಯಿಸಿದು ವಿಲ್ಲ ನಿಜವಿಷಮತೆಯಂ ||

೪೫

ಆಗ್ ಪೇಂಖೋಳನವಿಳಾಸದಿಂದಾಸರಮಂ ಲೀಲಾಸರಮನುತರಿಸುವಂತುತರಿಸಿ
ತತ್ತೀರದೊಳನಿತುಬೇಗಂ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಬಟೆಯಂ ಮಲಯಪವನನಂತುತರಾಭಿಮುಖನುಂ ವಿಕ್ರಮೈಕ
ಸಹಾಯನುಮಾಗಿ ನಡೆಯೆ

ಪರುಷತರತರಭಕೇಸರಿ |

ವಿರಾವದಿಂ ಕಿವುಡುವಡಿಸುತುಂ ದೆಸೆಗಳನಾ ||

ಸರಸಿಯ ತಡಿವಿಡಿಬಿದುದು |

ಪರುಷಾಟವಿಯೆಂಬ ಪೆಸರರಣ್ಯಮಗಣ್ಯಂ ||

೪೬

ವ || ಕುಮಾರನು ಪಾತಾಳದವರೆಗೆ ಮುಳುಗಿ, ಅನಂತರ ದೇವಸರೋವರದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆವ ಐರಾವತದಂತೆ ಮೇಲೆದ್ದನು. ೪೪. ಸೂರ್ಯನು
ಉದಯವಾದೊಡನೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮಾಯವಾಗುವಂತೆ, ರಾಜಕುಮಾರನು
ಮೇಲೆದ್ದು ಬರುತ್ತಲೆ ಜಲಚರಗಳೆಲ್ಲ ಕೊಳದ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡವು. ೪೫. ಆ
ರಾಜಕುಮಾರನ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ ? ಆ ಕೊಳದಲ್ಲಿದ್ದ
ಮೊಸಳೆ, ಹೆಮ್ಮೀನು, ಹಾವುಗಳು ಯಾವುವೂ ತಮ್ಮ ಉಗ್ರಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಆತನ
ಮೇಲೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ವ|| ಆಗ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೊಯ್ಯಾಡುತ್ತ
ಲೀಲಾಸರೋವರವನ್ನು ದಾಟುವಂತೆ ಆ ಕೊಳವನ್ನು ಸಲೀಲವಾಗಿ ದಾಟಿ, ಅದರ
ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲಕಾಲ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು ಮಲಯ ಮಾರುತನಂತೆ ಆ
ಕುಮಾರನು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವೊಂದನ್ನೆ ನಂಬಿಕೊಂಡು
ಹೊರಟನು. ೪೬. ಅತ್ಯಂತ ಕರ್ಕಶವಾದ ದ್ವನಿಗಳಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ಕಿವುಡುಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರೂರ ಶರಭಗಳಿಂದಲೂ ಸಿಂಹಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿದ
“ಪರುಷಾಟವಿ”ಯೆಂಬ ಮಹಾ ಅರಣ್ಯವು ಆ ಸರೋವರದ ದಂಡೆಗುಂಟ ಹಬ್ಬಿತ್ತು.

ಕರಿಗಳ ಕಣೆ ಶಬರರ ನಿಧಿ ।
ಮರಗಳ ವಡ್ಡಾಗರಂ ದವಾಗ್ನಿಯ ಸತ್ತಂ ॥
ಹರಿಣಂಗಳ ಹರವರಿ ಕೇ ।
ಸರಿಗಳ ಸರಿ ಪರ್ವದಡವಿ ಪಡೆದುದಗುವರ್ವಂ ॥

೪೭

ಅಲ್ಲಿ

ಮರದ ತುದಿಗೋಡುಗಳ್ ಕೊಳೆ ।
ಧರೆಗಲ್ಲುಗುತಿರ್ಪ ತರಳತಾರೆಗಳೆನಿಕುಂ ॥
ಖರಸೂಕರದಂಷ್ಟಾಹತಿ ।
ಪರಿಸ್ಪುಟದ್ವೇಣುಮುಕ್ತಮುಕ್ತಾನಿಕರಂ ॥

೪೮

ನಡಪಾಡುವ ವನದೇವಿಯ ।
ರಡಿಯೂಡಿದಲಕ್ಕಕದ್ರವಂ ಪತ್ತಿದವೋಲ್ ॥
ಕಡುಗಂಪನಾಳ್ವವೊಂದೊಂ ।
ದಡೆ ವನಚರವಿದ್ಯಮೃಗಗಣಾರುಣಜಳದಿಂ ॥

೪೯

ಮದಗಂಧಸಾರಸಪ್ತ ।
ಚ್ಚದಂಗಳಿಂ ಪುದಿದು ಬೆಳೆದ ತಾಪಿಂಭದ ಪೆ ॥
ವೋದಟ ಕರಿಶಂಕೆಯಿಂ ಪಾ ।
ಯ್ದದಜಿರೋ ಹರಿವಿತ್ತಿ ಬಂಜೆವಡಿಸುದು ಮುಳಿಸಂ ॥

೫೦

೪೭. ಆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಕಾಡು ಆನೆಗಳ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ, ಬೇಡರಿಗೊಂದು ನಿಧಿ, ತರುಮರಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನ, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿಗೆ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನ, ಜಿಂಕೆಗಳಿಗೆ ವಿಲಾಸದ ಆಗರ, ಸಿಂಹಗಳಿಗೆ ನೆಲೆ ಎನಿಸಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ- ೪೮. ಮರಗಳ ತುದಿಗೊಂಬುಗಳ ತಾಕಲಾಟದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಉದಾರಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾಡು ಹಂದಿಗಳ ಹರಿತವಾದ ಕೋರೆಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸೀಳಿದ ಬಿದಿರುಗಳಿಂದ ಮುತ್ತುಗಳು ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ೪೯. ನಡೆದಾಡುವ ವನದೇವತೆಗಳ ಅಂಗಾಲಿನ ಅಲತಿಯ ರಸ ಹತ್ತಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ವನದಲ್ಲಿಯ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶ ಬೇಡರಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಜಿಂಕೆಗಳ ರಕ್ತದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು. ೫೦. ಮದೋದಕದಂತೆ ಗಂಧವುಳ್ಳ ಏಳೆಬಾಳೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದ ಹೊಂಗೆಮರಗಳ ದಟ್ಟವಾದ ಹೊದರನ್ನು ಕಂಡು, ಅದೊಂದು ಆನೆಯೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಸಿಂಹಗಳು ಬಂದು ಅದರ

ಅತಿನಿಶಿತದರ್ಭಸೂಚೀ ||

ಹತಿಗಳಿಂದ ತೆರವಿನುಗುರನತುಳವನ ||

ಸ್ವತಿಸಂಕೀರ್ಣವೆನಿಸ್ತೀ |

ವಿತತಾಟವಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಿಸನೆಂದುಂ ಕರಮಂ ||

೫೧

ಬಗಿದಡರೆ ಸುತ್ತಿ ಮರನಂ |

ಮೊಗಂಗಳಂ ನೆಗಪಿ ಸುಯ್ಯ ಶ್ವಯುನಿಕರದ ಮೇ ||

ಗೊಗೆವ ನಿಡುಸುಯ್ಯ ಕಡುವೆಂ |

ಕೆಗಳಂ ಕಳಿಪುವುವು ಕಪಿಗಳದಟಿಂ ಹಿಮಮಂ ||

೫೨

ಮತ್ತಮಾಮಹಾವನಂ ಯಾವನದಂತೆ ಮದನೋತ್ಕಳಿಕಾಮನೀಯಮುಂ ಚಿತ್ರಕಾಯಶೋಭಾ ಪ್ರಾಯಮುಂ, ಕಾಂತಾಕದಂಬದಂತೆ ಲೋಹಿತಚಂದನಾಲಂಕೃತಮುಂ ತಮಾಲಪತ್ರಶೋಭಿತಮುಂ, ಸನ್ನದ್ಧಸಪ್ತಿಯಂತೆ ಖಲೀನಶಾಖಾಮುಖಮುಂ ಉಪಕಂಠಚಳಚ್ಚಾಮರಮುಂ, ತಾಳಪಾತವಿಧಿಯಂತೆ

ಮೇಲೆರಗಿ ತಮ್ಮ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ೫೧.

ಅಲ್ಲಿಯ ದರ್ಭಗಳ ಹರಿತವಾದ ಮೊನೆಗಳು ಚುಚ್ಚಬಹುದೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದಲೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ, ಅಸದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಇಡೀರಿಂದ ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಎಂದೂ ತನ್ನ ಕೈಯಿಡಲೊಲ್ಲನು. (ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ).

೫೨. ಮರಕ್ಕೆ ಅಡರಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಬುಸುಗುಡುವ ಹೆಬ್ಬಾವುಗಳ ನೀಳವಾದ ಉಸಿರಿನ ತೀವ್ರವಾದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕೋತಿಗಳು ತೀವ್ರವಾದ ಚಳಿಯ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುವು. ಎ|| ಆ ವನವು ತಾರುಣ್ಯದಂತೆ “ಮದನೋತ್ಕಳಿಕಾ ಕಾಮನೀಯ”ವೂ (೧. ಕಾಮೋತ್ಕಂಠತೆಯಿಂದ ರಮ್ಯವಾದುದು. ೨. ಬಕುಳವೃಕ್ಷದ ಮೊಗ್ಗುಗಳಿಂದ ಚೆಲುವಾದುದು). “ಚಿತ್ರಕಾಯಶೋಭಪ್ರಾಯ”ವೂ (೧. ಸುಂದರ ವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳುದು. ೨. ಹುಲಿಗಳಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುವುದು) ; ಸ್ತ್ರೀಯರಂತೆ

“ಲೋಹಿತ ಚಂದನಾಲಂಕೃತ”ವೂ (೧. ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರಿಯ ಅಲಂಕಾರವುಳ್ಳುದು. ೨. ರಕ್ತಚಂದನ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು); “ತಮಾಲ ಪತ್ರ ಶೋಭಿತ”ವೂ (೧. ಹಣೆಬೊಟ್ಟಿನಿಂದ ಚೆಲುವಾದುದು. ೨. ಹೊಂಗೆಯ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಅಂದವಾಗಿರುವುದು); ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ ಕುದುರೆಯಂತೆ “ಖಲೀನಶಾಖಾಮುಖ”ವೂ (೧. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಡಿವಾಣವುಳ್ಳುದು. ೨. ಆಕಾಶದತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿದಂತಿರುವ ಕೊಂಬೆಗಳುಳ್ಳುದು). ಉಪಕಂಠಚಳಚ್ಚಾಮರವೂ (೧. “ಕೊರಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಲುಗಾಡುವ ಚಾಮರವುಳ್ಳುದು. ೨. ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಹೊಯ್ಯಾಡುವ ಕೇದಗೆ ಹೊಡೆಗಳುಳ್ಳುದು); ತಾಳ ಹಿಡಿಯುವ ಕ್ರಮದಂತೆ “ಶಮ್ಬಾರಮ್ಯ”ವೂ (೧. ತಾಳವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಇಂಪಾದುದು. ೨. ಬನ್ನಿಮರಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು)

“ತಳೋಪಲಾತ”ವೂ (೧. ‘ತಳ’ವೆಂಬ ತಾಳಭೇದದಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ತಾಳ ಮರಗಳುಳ್ಳುದು). ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಂತೆ “ಚಮೂರಚಿತ

ಶಮ್ಯಾರಮ್ಯಮುಂ ತಳೋಪಲಾತಮುಂ, ರಣಾಂಗಣದಂತೆ ಚಮೂರಚಿತಪ್ರಹರಣವಿಶೀರ್ಣರೂಪಮುಂ ದಂತಿದಾನವವಿಲೀನಶಿಲೀಮುಖಮುಂ ಪಾಂಡವಪ್ರಕರದಂತಾತ್ತಭೀಮನಕುಲದ್ವಪದಮುಂ ಅರ್ಜುನೋರ್ಜಿತಮುಂ, ನಾಕಿನಿಕಯದಂತೆ ಅನೂನಾಪ್ಸರೋಗಣಪ್ರಣಾತಮುಮತರ್ಕ್ಕಗೋಚರಮುಂ, ಅಸಂಯುತಹಸ್ತಸಮುದಯದಂತೆ ಆತ್ಮಕಪಿತೃಮುಂ ತಾಮ್ರಚೂಡಾವಲೀಡಮುಂ ಕ್ಷೇತ್ರಾರ್ಜುನ ದಂತಪೋತ್ತಿಪೋತ್ರಾಹತಧರಣಿತಳಮುಂ ಗೃಹೀತಗೋಲಾಂಗೂಲಮುಂ, ಗಗನಮಂಡಲ

ಪ್ರಹರಣ ವಿಶೀರ್ಣರೂಪ"ವೂ (೧. ಸೈನ್ಯಗಳ ಕಾದಾಟದಿಂದ ಛಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ದೇಹಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದುದು. ೨. ಹುಲಿಗಳು ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದುದರಿಂದ ತುಂಡು ತುಂಡಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶರೀರಗಳುಳ್ಳುದು). "ದಂತಿದಾನವಿಲೀನ ಶಿಲೀಮುಖ"ವೂ (ಅನೆಗಳ ಮುದೋದಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಬಾಣಗಳುಳ್ಳುದು. ೨. ಅನೆಗಳ ಮುದೋದಕದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ದುಂಬಿಗಳುಳ್ಳುದು); ಪಾಂಡವರ ಸಮೂಹದಂತೆ "ಆತ್ಮಭೀಮ ನಕುಲ ದ್ವಪದ"ವೂ (೧. ಭೀಮಸೇನ, ನಕುಲ ಮತ್ತು ದ್ವಪದ ರಾಜರನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು, ೨. ಉಗ್ರವಾದ ಮುಂಗುಸಿ ಗಳಿಂದಲೂ, ಮರದ ಕಾಂಡಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದುದು); "ಅರ್ಜುನೋರ್ಜಿತ"ವು (೧. ಅರ್ಜುನನೆಂಬ ಮೂರನೆಯ ಪಾಂಡುಕುಮಾರನಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. ಮತ್ತಿಮರಗಳಿಂದ ಅಂದವಾದುದು); ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಂತೆ "ಅನೂನಾಪ್ಸರೋಗಣ ಪ್ರಣಾತ"ವೂ (೧. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಮಿಗಿಲಿನಿಸುವುದು. ೨. ಅತಿಶಯವಾದ ಅನೇಕ ಸರೋವರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು), "ಆತರ್ಕ್ಕ ಗೋಚರ" ವೂ (೧. ಉಹಿಸಲಾರದಷ್ಟು ನಕ್ಷತ್ರಗಳುಳ್ಳುದು, ೨. ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಚಾರವುಳ್ಳುದು); ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಅಸಂಯುತ ಹಸ್ತದಂತೆ (ಒಂದೇ ಕೈಯಿಂದ ಅಭಿನಯಿಸುವಿಕೆಯಂತೆ) "ಆತ್ಮಕಪಿತೃ"ವೂ (೧. ಹೆಬ್ಬೆರಳು ತೋರುಬೆರಳುಗಳ ತುದಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ ಮುದ್ರೆಯುಳ್ಳುದು. ೨. ಬೆಳವಲ ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು) "ತಾಮ್ರಚೂಡಾ ವಲೀಡ"ವೂ (೧. ನಡುಬೆರಳು ಹೆಬ್ಬೆರಳುಗಳ ತುದಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ತೋರುಬೆರಳನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ಉಳಿದೆರಡು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸುವ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದು, ೨. ಹುಂಜಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು); ಹೊಲದ ಉಳುಮೆಯಂತೆ "ಪೋತ್ತಿ ಪೋತ್ರಾಹತ ಧರಣಿತಳ" (೧. ನೇಗಿಲ ಕುಡದಿಂದ ಅಗೆದ ನೆಲವುಳ್ಳುದು. ೨. ಕಾಡುಹಂದಿಯ ಕೋರೆಯಿಂದ ಅಗೆದ ನೆಲವುಳ್ಳುದು), "ಗೃಹೀತಗೋಲಾಂಗೂಲ"ವೂ (೧. ಮುನ್ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎತ್ತುಗಳ ಬಾಲ ಹಿಡಿದು ಅದುಮುವಿಕೆ. ೨. ಮುಸುವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು); ಆಕಾಶಮಂಡಲದಂತೆ "ಯುಷಾಕೀರ್ಣ"ವೂ (೧. ನಕ್ಷತ್ರಭರಿತವಾದುದು ೨. ಕರಡಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದುದು), "ಕುಟಜ ಕುಜವಿಭ್ರಾಜಿತ"ವೂ (೧. ಅಗಸ್ತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದಲೂ, ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. ಕೊಡಸಿಗೆ ಗಿಡ ಗಳಿಂದ ಅಂದವಾದುದು); ಜಾಂಬೂನದ ಪ್ರದೇಶದಂತೆ "ಅಷ್ಟಾಪದೋತ್ತತಿ ಸ್ಥಾನ"ವೂ

ದಂತೆ ಋಕ್ಕಾಕೀರ್ಣಮುಂ ಕುಟಜಕುಜವಿಭ್ರಾಜಿತಮುಂ, ಜಾಂಬೂನದಪ್ರದೇಶದಂತೆ ಅಷ್ಟಾಪದೋತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನಮುಂ ಅಪರಿಮಿತಕುಶಪ್ರಸರಮುಂ, ಸಭಾಸದನದಂತೆ ವೇತ್ರಾಸಾನಾಧಿಷ್ಠಿತರಾಜರಾಜಿತಮುಂ, ಸ್ವರಸಮುದಯದಂತೆ ನಿಷಾದನಿಷೇವ್ಯಮುಂ, ಆರಾಧಕನಂತಕ್ಷಮಾಲಾಗಣಿತಜಪೋಪೇತಮುಂ, ರಾಜ್ಯನಿವಾಸದಂತೆ ಜರತ್ನಂಚುಕಿತತೋದಂಚಿತಮುಂ, ನಾಟಕಪ್ರಕರದಂತೆ ಹಾಮ್ಯಗೋಪಗೂಹಿತಮುಂ, ಅಭಿನಯದಂತೆ ನೇಕಾಹಾರ್ಯಕನಿವಿಷ್ಟಮುಂ, ಭೈರವಾವಳಿಯಂತೆ ರುರಪರಿಚಿತಮುಂ, ಪಿತಾಮಹಾನನದಂತೆ ಸಾಮಜಪದಾಭಿರಾಮಮುಂ ; ಸ್ಥಾಣುನಿವಸನಮಾಗಿಯುಂ ಅಪರ್ಣಾಸ್ಥಿತಮಲ್ಯು ಬಹುಳ

(೧. ಚಿನ್ನವು ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳ. ೨. ಅಡವಿಮಲ್ಲಿಗೆಗಳ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ); “ಅಪರಿಮಿತ ಕುಶ ಪ್ರಸಾರ”ವೂ (೧. ಅಳತೆಗೆಟ್ಟ ನೀರಿನ ಹರಹುಳ್ಳದು. ೨. ಅತಿಶಯವಾದ ‘ಕುಶ’ವೆಂಬ ಹುಲ್ಲಿನ ಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳದು); ಒಡ್ಡೋಲಗದಂತೆ “ವೇತ್ರಾಸಾನಾಧಿಷ್ಠಿತ ರಾಜರಾಜಿತ” (೧. ಬೆತ್ತದ ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ರಾಜರಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. ಬಿದಿರು ಮತ್ತು ಪೀತನಾಲ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಂದವಾದುದು); ಸಂಗೀತಸ್ವರ ಸಮೂಹದಂತೆ “ನಿಷಾದನಿಷೇವ್ಯ” (೧. ನಿಷಾದವೆಂಬ ಸ್ವರವುಳ್ಳುದು. ೨. ಬೇಟೆಗಾರರಿಗೆ ನಿವಾಸವಾಗಿರುವುದು); ಆರಾಧಕನಂತೆ “ಅಕ್ಷಮಾಲಾ ಗಣಿತ ಜಪೋಪೇತ” (೧. ಜಪಮಾಲೆಯ ಮಣಿಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತ ಜಪಮಾಡುವಿಕೆ. ೨. ತಾರೆಯ ಮರಗಳಿಂದಲೂ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ದಾಸವಾಳ ಗಿಡಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು); ರಾಣಿವಾಸದಂತೆ “ಜರತ್ನಂಚುಕಿತತೋದಂಚಿತ” (೧. ವೃದ್ಧರಾದ ನೂರಾರು ಕಂಚುಕಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು. ೨. ವಯಸ್ಸಾದ ನೂರಾರು ಹಾವುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದುದು); ನಾಟಕ ಸಮೂಹದಂತೆ “ಈಹಾ ಮ್ಯಗೋಪ ಗೂಹಿತ” (೧. ಈಹಾಮೃಗವೆಂಬ ನಾಲ್ಕಂಕದ ರೂಪಕವನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು. ೨. ತೋಳಗಳಿಗೆ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವುದು); ಅಭಿನಯದಂತೆ “ಅನೇಕಾಹಾರ್ಯಕನಿವಿಷ್ಟ” (೧. ನಾನಾ ಬಗೆಯ ವೇಷಭೂಷಣಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಾಡುವ ಅಭಿನಯವುಳ್ಳದು. ೨. ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ದಾಳಿಗಳು ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಾದುದು); ಭೈರವ ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹದಂತೆ “ರುರುಪರಿಚಿತ” (೧. ಬಲಿಕೊಡಬೇಕಾದ ರುರು ಎಂಬ ಜಿಂಕೆಗಳ ಪರಿಚಯವುಳ್ಳದು. ೨. ರುರು ಜಿಂಕೆಗಳ ಸಮೂಹವುಳ್ಳದು); ಬ್ರಹ್ಮನ ಮುಖದಂತೆ “ಸಾಮಜ - ಪದಾಭಿರಾಮ” (೧. ಸಾಮವೇದದ ಪಾದಗಳಿಂದ ರಮ್ಯವಾದುದು- ೨. ಆನೆಗಳಿಗೆ ಇಂಬಾದ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಾನವಾದುದು; ಹೆಗ್ಗಾಡು) “ಸ್ಥಾಣು ನಿವಸನ” (೧. ಶಿವನ ನೆಲೆವೀಡು. ೨. ಮರದ ಕೊರಡುಗಳುಳ್ಳದು.) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಅಪರ್ಣಾಸ್ಥಿತ”ವಲ್ಲ (೧. ಪಾರ್ವತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು. ೨. ಎಲೆಗಳಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ) [ಇಲ್ಲಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವ ವಿರೋಧಾಭಾಸದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒಂದನೆಯ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವು ತೋರಿ, ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ] “ಬಹಳ ಸತ್ವೋಪೇತ” (೧. ಅತಿಶಯವಾದ ಸತ್ತ್ವಗುಣವುಳ್ಳದು. ೨. ಅನೇಕ ಜೀವಗಳನ್ನು

ಸತ್ಯೋಪೇತಮಾಗಿಯುಂ ತಮೋವಿರಹಿತಮಲ್ಪು ; ಮಯೂರಾಧಿರೂಢಮಾಗಿಯುಂ ವಿಶಾಖಾಕರ
ಮಲ್ಪು; ಆತ್ಮಸಾರಸ್ವತಾತಿಶಯಮಾಗಿಯುಂ ವಿವೇಕಾಕರಮಲ್ಪು; ನಿರಂತರಚ್ಛಾಯಾಶೇಷಮಾಗಿಯುಂ
ಕೃತಾಂತರೂಪಮಲ್ಪು. ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ಪಾತ್ರವರ್ಣಿಮಾತತಸುತಾಳಧರಂ ವಿವಿಧಾವನದ್ಧವಾ |

ಸೂತ್ರಿತವಂಶಕಾರನಿಕರಂ ಕಳಕಂಠಸಮೂಹಸಂಶ್ರಿತಂ ||

ಚಿತ್ತಿತ್ರರೂಪಶೋಭೆಗೆಡೆಯಾದುದು ಭಾವಿಸಿನೋಡೆ ನಾಡೆ ತೂ |

ರ್ಯತ್ರಯಸಂಪ್ರದಾಯಮನೆ ಕಾನನಮಾವೃತದಿಕ್ಕುಳಾನನಂ ||

೫೩

ಆ ಮಹಾಟವೀಮಧ್ಯದೊಳೊಂದು ಪುಲ್ಲಟ್ಟಿವಿಡಿದು ನಡೆಯೆ ಮುಂದೊಂದು ವಿರಳತರತರು
ಪ್ರದೇಶದೊಳೆ

ಒಳಗೊಂಡುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ “ತಮೋವಿರಹಿತ”ವಲ್ಲ (೧. ತಮೋಗುಣವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ೨. ಕತ್ತಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ); “ಮಯೂರಾಧಿರೂಢ” (೧. ನವಿಲನ್ನು
ವಿರಿ ಕುಳಿತವನು. ೨. ನವಿಲುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ
“ವಿಶಾಖಾಕರ”ವಲ್ಲ (೧. ಷಣ್ಮುಖನ ನಿವಾಸವಲ್ಲ. ೨. ಕೊಂಬೆಗಳಿಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶ
ವಲ್ಲ); “ಆತ್ಮಸಾರಸ್ವತಾತಿಶಯ” (೧. ವಾಕ್ಪಟುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಸರಸ್ವತೀ
ಭಕ್ತರಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ೨. ಅನೇಕ ಕಾಡೆಮ್ಮೆ ಹಾಗೂ ಕಾಡುಕೋಣಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ “ವಿವೇಕಕಾರ”ವಲ್ಲ (ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲ.)
“ನಿರಂತರಚ್ಛಾಯಾಶೇಷ” (೧. ಛಾಯಾ ದೇವಿಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು. ೨. ದಟ್ಟ
ವಾದ ಕತ್ತಲೆಯುಳ್ಳುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಕೃತಾಂತರೂಪ”ವಲ್ಲ. (ಯಮನಲ್ಲ). ಅಷ್ಟೆ
ಅಲ್ಲದೆ- ೫೩. “ಪಾತ್ರವರ್ಣಿ”ವೂ (೧. ಅನೇಕ ಪ್ರವಾಹದ ಒಡಲುಗಳುಳ್ಳುದು.
೨. ಹಲವಾರು ನಟರನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು), “ಆತತ ಸುತಾಳಧರ”ವೂ (೧.
ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದ ತಾಡವೃಕ್ಷಗಳುಳ್ಳುದು. ೨. ವೀಣೆಯ ಮೊದಲಾದ “ತತ”
ವೆಂಬ ವಾದ್ಯವನ್ನು ತಾಳವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡುದು), “ವಿವಿಧಾವನದ್ಧ”ವೂ
(೧. ಬಗೆಬಗೆಯ ಪಕ್ಷಿಗಳುಳ್ಳುದು. ೨. ಮೃದಂಗವೆ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಗಳುಳ್ಳುದು),
“ಸೂತ್ರಿತ ವಂಶಕಾರ ನಿಕರ”ವೂ (೧. ಹೆಣೆದುಕೊಂಡ ಬಿದಿರು ಮೆಳೆಗಳ
ಸಮೂಹವನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು. ೨. ಮೇಳವಾಗಿ ನುಡಿಸುವ ಕೊಳಲುಗಳನ್ನು
ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು) “ಕಳಕಂಠ ಸಮೂಹ ಸಂಶ್ರಿತ”ವೂ (೧. ಕೋಗಿಲೆಗಳ
ಹಿಂಡುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದುದು. ೨. ಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಕಂಠಗಳುಳ್ಳುದು)
ಆಗಿ, ದಿಗಂತದವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿದ ಆ ಅರಣ್ಯವು ಮೂರು ಬಗೆಯ ತೂರ್ಯ
ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ ತೋರುವಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು ವ|| ಆ ಹೆಗ್ಗಾಡಿನ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲುದಾರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಾಜಕುಮಾರನು ಹೋದನು.

ಹೊಸಹೊದೆಗಟ್ಟುವಂಜುಗಳ ಕುಪ್ಪಿಯನಾವರಿಪಾರ್ವತಾಳಮಂ |
ಪಸರಿಪ ಸೆಂದುಗೋಲನುಡಿಗಟ್ಟುವ ಪೀಲಿಗಳಂ ತರಂಗಮಂ ||
ಪೊಸೆಯಿಪ ಬೆತ್ತಗಣ್ಣಿವಲೆಯಂ ಸಮಕಟ್ಟುವ ಬೆಟ್ಟಗೂಂಟಮಂ |
ಬಸವ ಪುಳಿಂದಸಂಕುಳದ ಪೆರ್ಕಣಾದಿಂದೆದತ್ತು ಪಕ್ಕಣಂ ||

೫೪

ಪರಿಕೆಸೆ ವೃತ್ತಾರೋಹಣ |
ವರಾಹಚರ್ವಿತವೇಣುದಾರಿತಕಂಗಳ್ ||
ಕರಮೆಸೆಯೆ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರದ |
ದೊರೆಯಾದುದು ತಬರತಿಶುಗಳುಜ್ಜಗಮದಜಿರೋಳ್ ||

೫೫

ಮತ್ತಂ ತತ್ಸಮೀಪದ ವಿಶಾಲತಾಲಪಂಡದೋಳ್

ಸ್ವರಸಮ್ಮೋಹನಧೂಪಧೂಮಕಳಕಾಸಂದೋಹಮೋ ಚಿತ್ತಜೋ |
ದ್ಭವಪಶ್ಯಾಂಜನಮಂಜರಿನಿಕರಮೋ ಕಾಮತ್ರಿಲೋಕೀಜಯಾ ||

ಮುಂದೆ ಮರಗಳ ದಟ್ಟಣೆಯಿರದ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ- ೫೪. ಹೊಸ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ, ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಇಡುವ, ಒದ್ದೆಯಾದ ಬಲೆಯನ್ನು ಆರಲೆಂದು ಹರಡುವ, ಸೆಂದುಗೋಲನ್ನು (?) ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ, ನವಿಲುಗರಿಗಳಿಂದ ತಲೆಕಟ್ಟನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವ, ಬೆತ್ತದಿಂದ ಕಣ್ಣಿಬಲೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ, ಗೂಟಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ಹರಿತಗೊಳಿಸುವ- ಈ ಬಗೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಬೇಡರ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಒಂದು ಬೇಡರ ಪಾಳ್ಯ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೫೫. ಅಲ್ಲಿ ಬೇಡರ ಮಕ್ಕಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ “ವೃತ್ತಾರೋಹಣವೂ” (೧. ಮರವೇರುವುದು. ೨. ಆಲಿಂಗನ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು), “ವರಾಹ ಚರ್ವಿತಕ”ವೂ (೧. ವರಾಹ ವೆಂಬ ಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು. ೨. ದಂತಕ್ಷತದ ಒಂದು ಬಗೆ). “ವೇಣುವಿದಾರಿತಕ”ವೂ (೧. ಬಿದಿರನ್ನು ಸೀಳುವುದು, ೨. ರತಿಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧ) ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಸಮನಿಸಿದವು. ವ|| ಅದರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ತಾಳೆಮರಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ- ೫೬. ಮೋಹವುಂಟು ಮಾಡಲೆಂದು ಮನ್ಮಥನು ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಧೂಪದ ಹೊಗೆಯ ಸುರುಳಿಗಳ ಸಮು

ವೃತ್ತಾರೋಹಣ :- ಎಡಕಾಲೊಳುಂಗುಟಮನೆ ಬಿಡದೆ ಮೆಟ್ಟ ಬಲದ ತೊಡೆಯನುಡೆಯೊಳಿಟ್ಟು ನುಡಿಸಿ ಬಾಯ್ಗಿಬಾಯನೊಂದಿಸಿ ಮುರುಹುವಿಡಿದುಗಳರವಂಗೊಡನೆ ಲಲ್ಲಿಗರೆದು ತೆಕ್ಕೆಯೊಡೆಯದವಳ ತೆಜನದು (ಜನವತ್ಯ ೭-೯).

ವರಾಹಚರ್ವಿತಕ :- ಎರಡು ಮೊಲಗಳ ಕೆಳಗೆ ಓರಿದು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ತರಲರದೇ ಕೋಡ ಚರ್ವಿತಂ (ಜನವತ್ಯ ೭-೩೩).

ವೇಣುವಿದಾರಿತಕ :- ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಲಗಿ ಸತಿ ನಲ್ಲನ ತೊಡೆಯಂ ಪೆಗಲಲ್ಲಿ ತನ್ನೆರಡು ಕಾಲುಗಳನೆ ನೀಡಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿ ನಿಲ್ಲದಿಡುತೊಂದುತಿರೆ ಪಲ್ಲವಾಧರೆ ವೇಣುವಿದಾರಿತಕಮದು (ಜನವತ್ಯ ೯-೨೯).

ಕರತಾತಾಸಲತಾಳಯೋ ಬಗ್ಗೊಡೆಂಬಂತಿರ್ದುದಿಂಧಂಕಕ
ಬೂರಕಾಯಂ ತಬರೀಚಯಂ ನೆರೆದು ಪಾನಕ್ರೀಡೆಯೊಳ್ ನಾಡೆಯುಂ || ೫೬

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳೊವಂ ಮೃಗಯಾನಿಮಿತ್ತದಿಂ ಬರುತ್ತುಂ

ವಿಕರಾಳಾಳೋಕನೀಪಜ್ಜಳಗತನಳನೀಶ್ಯಾಮನದ್ವಾಮ್ಯದೇಕಾ |
ಸ್ವಕರಾಗ್ರಂ ವೇಣುಬಾಣಾಸನವಿನಿಹಿತಕಕ್ಷಂ ಸಕೌಳೇಯಕಸ್ತೀ ||
ನಿಕರಂ ಪ್ರಸ್ತಾಪದೇನುಸ್ಯಗಿತಜಘನನಂದೊಪ್ಪಿದಂ ದ್ವೀಪಿಲಾಂಗೂ |
ಲಕೃತೋಷ್ಣೀಪಂ ಶಿರೋಳಂಕೃತವರವಿಕಸತ್ಪಿಂಕರಾತಂ ಕಿರಾತಂ || ೫೭

ಚಕಿತೇಣೇನಯನಾಂಶುವಿಂ ಶ್ರವಣಪೂರೇಂದೀವರಂ ಪುಂಡರೀ |
ಕಕನಚ್ಚಾಯಿಯನೀಯೆ ಬಿಂಬರುಚಿರೋಪ್ಯದ್ಯೋತಿಯಿಂ ವೇಣುಮೌ ||
ಕ್ರಿಕಹಾರಂ ಗುರುಗುಂಜಿಯೆಕ್ಕಸರಮಂ ಕೀಟಶ್ಯಾಡೆ ಸಂದಳ್ ಮುಳಂ |
ದಿ ಕುಚಶ್ರುಣಿಗಕೆಕ್ಕಿಯಿಂದ ತನಿಗತ್ತೂಪ್ಪೆ ಪಿಂದೋಪನಂ || ೫೮

ಅಂತು ಪೋಪಲ್ಲಿ

ಇದಿರೊಳ್ ಗರ್ಜಿಸಿ ಪುಲಿ ನಿಲೆ |
ಬೆದಲೆ ಕರಂ ಶಬರಿ ಬರಿಯನಪ್ಪಲೊಡಂ ರೋ ||
ಪದಿನಲರ್ದುದೊಂದು ಕಣ್ ಕಾ ||
ಗದೆ ಮುಗುಳ್ಳುದೊಂದು ಕಣ್ ವನೇಚರಪತಿಯಾ || ೫೯

ದಾಯವೊ, ವಶೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮನ್ಮಥನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟ ಅಂಜನದ ಕುಪ್ಪೆಗಳ
ರಾಶಿಯೊ, ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಮನು ಮಸೆದಿಟ್ಟ
ಖಡ್ಗಗಳ ಸಮೂಹವೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದ ಕಲಂಕಸದೃಶವಾದ
ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಬೇಡಿತ್ತಿಯರ ಗುಂಪು ಮದ್ಯಪಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ವ|| ಇನ್ನೊಂದು
ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಬೇಟೆಗೆಂದು ಬರುತ್ತಿದ್ದು- ೫೭. ಕ್ರೂರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕನ್ನದಿಲೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ದೇಹಕಾಂತಿಯನ್ನೊಡಗೊಂಡು,
ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಾಣವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಿರುಗಿಸುತ್ತ, ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಬಿದಿರಿನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೊಂಟ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು, ಹುಲಿಬಾಲದ
ಅಲಂಕಾರವುಳ್ಳ ತಲೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಂಪು ಗೋರಂಟೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ, ಬೇಟೆಯ
ನಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಒಪ್ಪಿದನು. ೫೮. ಬೆದರಿದ ಜಿಂಕೆಯ ಕಣ್ಣಿನಂತೆ ಇರುವ
ಕಣ್ಣುಗಳ ದವಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಿವಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕನ್ನದಿಲೆ ಬಿಳಿಯ
ತಾವರೆಯ ಬೆಡಗನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ತೊಂಡೆಹಣ್ಣಿನಂತಹ ತುಟಗಳ
ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬಿದಿರು-ಮುತ್ತುಗಳ ಹಾರವು ಗುಲಗಂಜಿಯ ಏಕಾವಳಿಗಿಂತ
ಮಿಗಿಲಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸ್ತನಗಳ ಭಾರದಿಂದಲೂ ಪೂರವಾರುಗಳ
ಘನತೆಯಿಂದಲೂ ನಡೆಯಲಾರದೆ ನಡುಗುತ್ತ ಶಬರಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ
ಕರನ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತ ಒಪ್ಪಿದಳು. ವ|| ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ-
೫೯. ಇದಿರಲ್ಲಿಯೆ ಒಂದು ಹುಲಿ ಬಂದು ಗುಡುಗುತ್ತ ನಿಲ್ಲಲಾಗಿ, ಶಬರಿಯು

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮೊಂದು ಪಲ್ಲಪ್ರಾಂತದೊಳ್ ಕಾಂತಾರಕಳಭಪ್ರಾಯಪೋತ್ತಿಸಂತಾನದೊಳಗೆ

ಬರಿಗಂಡಂ ಪಿಣಿಲೇಪಿ ರೋಮಮುಡಿಡಿಬೆನ್ನಾಗೆ ಮುಂಗಾಲಗ |

ಲರ್ದ ಬಿರ್ಕುರ್ವೆ ಮೊಗಂ ಕರಂ ಪೆಗಲ ಬೀಕ್ಷೆಂ ಜೋಲ್ಲಬಾಲಂಮುಟುಂ ||

ಕಿರೆ ಬಂಬಲ್ಲಡಿವಂ ಪೊದಟ್ಟಗಸೆವೊಗೊಂಬೊಪ್ಪೆ ಕೋಲುಟ್ಟ ಪೆ |

ನೋರೆ ಸೂಸುತ್ತಿರೆ ಭೀಕರಂ ಸೊಗಯಿಸುತ್ತೇಕರಂ ಸೂಕರಂ ||

೬೦

ಬೇಟಲೊಂದೆಯೊಳ್

ಗುರುನಿದ್ರಾಭಂಗಜಘ್ನಕುಟಿವಿಕಟಲಲಾಟಂ ಜಪಾಪಾಟಿಪಾಂ |

ಗರುಚಂ ವೇಶಂತಶಯ್ಯಾಪರಿಮಿಳಿತಲಸತ್ಪದ್ಮಾದ್ರಂ ಬೃಹತ್ಕಂ ||

ಧರಕಂಡೂಬಂಧನೋಲ್ಲೇಖನಮಳಿನಿತಶಾಖಿಪ್ರತಾನಪ್ರಕಾಂಡಂ |

ನೆರೆದಿದತ್ತೊಂದು ನಾನಲ್ಲಡಿದು ಮಹಿಷವೃಂದಂ ಯಥಾಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದಂ ||

೬೧

ಆ ಮಹಾಮಹಿಷಮಂಡಲಮಿದುದಲ್ಲದೆಯುಂ

ನೆರೇಟ್ಟಂದತ್ತು ತೀವ್ರಾನಿಳಭಯವಶದಿಂದಲ್ಲಿಗಾನೀಳಮೇಘೋ |

ತೃರಮೆಂಬಂತಿರ್ದುದಾಬ್ಬಂಹಿತರುತಿ ಮೊಲಗಂ ಪಿಂಗಲಾಪಾಂಗರುಗ್ಗಂ ||

ಜರಿಯುದ್ದದ್ದಿದ್ಯುತೋದ್ಯೋತಮನವಿರಳದಾನಂಗಳದ್ವರ್ಷಮಂ ಪೋ |

ಲಿರೆ ವೇಲ್ಲತ್ತಲ್ಲಕೀಸಂಕುಲವೆನಿಪೆಡೆಯೊಳ್ ಹಸ್ತಯೂಧಂ ವನೋತ್ಕಂ ||

೬೨

ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನ ಪಕ್ಕೆಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡಳು; ಆಗ ಆ ಶಬರನ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅರಳಿತು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಣ್ಣು ರೋಷದಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿತು. ವ|| ಒಂದು ಕೆಸರಿನ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಕಾಡಾನೆಗಳಂತೆ ಕೊಬ್ಬಿದ ಕಾಡುಹಂದಿಗಳ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ೬೦. ಪಕ್ಕೆಯ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳು ಉಬ್ಬಿದ್ದು, ಮೈಗೂದಲು ನಿಮಿರಿ ಬೆನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿಯಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರಲು, ಮುಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ, ಗುರುಗುಡುತ್ತ, ಸ್ಥೂಲವಾದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುವ ಬಾಲ ಎಲ್ಲೊ ಅಡಗಿದಂತಾಗಿರಲು, ಕೋರೆಗಳಿಂದ ಕುಟ್ಟಿ ತಿವಿದು, ಅಗಸೆಹೂವಿನ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಕೆಡವಿ, ಹೇರಳವಾಗಿ ನೋರೆ ಸೂಸುತ್ತ ಕೆಂಗಳಣ್ಣಿನ ಕಾಡುಹಂದಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ವ|| ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೬೧. ತಮ್ಮ ಗಾಡನಿದ್ರೆಗೆ ಭಂಗ ಬಂತೆಂದು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಕ್ಕಿ ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಂತೆ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕಹೊಂಡದ ಕೆಸರು ಮೈಗೆ ಮೆತ್ತಿರಲಾಗಿ, ತಮ್ಮ ತೋರವಾದ ಕತ್ತುಗಳನ್ನು ಮರದ ಕಾಂಡಗಳಿಗೆ ಉಜ್ಜಿ ಉಜ್ಜಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಪ್ಪುಗೊಳಿಸುತ್ತ, ನಾಣಲು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮೇಯುತ್ತ ಸೈರವಾಗಿರುವ ಕಾಡುಕೋಣಗಳ ಹಿಂಡು ತೋರಿತು. ವ|| ಹಾಗೆ ಆ ಕಾಡುಕೋಣಗಳ ಹಿಂಡು ಇದ್ದುದಲ್ಲದೆ- ೬೨. ಉಗ್ರವಾದ ಬೆಂಕಿಗೆ ಅಂಜಿ ಕೊಂಡು ಕರಿಮೋಡಗಳ ಹಿಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೆರೆದು ಬಂದಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ- ತಮ್ಮ ಫೀಂಕಾರದಿಂದ ಮೇಘಾರ್ಜುನೆಯನ್ನೂ, ಹೊಂಗೆಂಪು ಕಣ್ಣುಗಳ ಕೊನೆಯಿಂದ

ಅದು ಬಗೆಯೆ ಮಹಾಪ್ರಾಸಾ |

ದದಂತೆ ಭದ್ರೋಪಲಕ್ಷಿತಂ ಗ್ರಹಕುಳದಂ ||

ತದು ಮಂದಬಂಧುರಂ ಮ |

ತದು ಸಕಲಶಶಾಂಕನಂತೆ ಮೃಗಸಂಸ್ಥಗಿತಂ ||

೬೩

ಅಂತಕುಂಭಮಾದ ಮದಸ್ತಂಭೇರಮಕದಂಬದೋಳ್

ಪ್ರಸಿದ್ಧೋಡೆ ಸಲ್ಲಕೀಕಿಸಲಯಂಗಳನೊಯ್ಯನೆ ನೀಡಿ ಮೆಯ್ಯ ತೀನ್ |

ಮಸೆದೋಡೆ ಕೋಡೋಳಿಚ್ಚೊರಸಿ ನೀರ್ಗಳಸಿದೋಡೆ ತಂದು ನೀರನೂ ||

ಡಿಸಿ ನಸೆಯಿಚ್ಚೆಯಾದೋಡೋಡಗೂಡಿ ಬಲಿಲ್ಲೋಡೆ ಕರ್ಣವಾತಮಂ |

ಪಸರಿಸಿ ತನ್ನ ಕೈಪಡಿಯವೊಲ್ ಪಿಡಿಯಂ ಪಿಡಿದಿರ್ನದೊಂದಿಭಂ ||

೬೪

ಲಳಿತವಿಷಾಣಕೋಟಿಗಳನೀಡಿಟಿದಾಗಳೆ ತಾಳವಟ್ಟಮಂ |

ಸೆಳೆದು ತುಡುಂಕಿ ಮತ್ತೆ ಮೊಲೆಯಂ ನಲವಿಂ ಕಡೆವಾಯ ಪಲ್ಲವಂ ||

ಗಳನೆಳೆಕೊಂಡು ಸೂಸೆ ಪೆಱಗಾಲೆಡೆಯಿಂ ನುಸುಳ್ಳೋಡಿ ಕಾಡಿ ಸಂ |

ಗಳಿಸಿತದೊಂದು ಪಲ್ಲಮಟಿ ತಾಯ್ತಡಿಗಂತುಮನಂತಸೌಖ್ಯಮಂ ||

೬೫

ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳಕನ್ನೂ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸುರಿಯುವ ಮದೋದಕದಿಂದ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತ ತದುಕಿನ ಮರಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡು ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೬೩. ಆ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡು ಭವ್ಯವಾದ ಭವನದಂತೆ “ಭದ್ರೋಪಲಕ್ಷಿತ”ವೂ (೧. ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ‘ಭದ್ರ’ವೆಂಬ ಜಾತಿಯ ಆನೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು), ಗ್ರಹಗಳ ಸಮುದಾಯದಂತೆ “ಮಂದಬಂಧುರ”ವೂ (೧. ಶನಿಗ್ರಹದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. “ಮಂದ”ವೆಂಬ ಜಾತಿಯ ಆನೆಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುವುದು), ಕಲಾಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನಂತೆ “ಮೃಗ ಸಂಸ್ಥಗಿತ”ವೂ (೧. ಜಿಂಕೆಯ ಆಕಾರದ ಕಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದು, ೨. ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು) ಆಗಿತ್ತು. [ಭದ್ರ, ಮಂದ ಮತ್ತು ಮೃಗ ಎಂಬುವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರದ ಗಜಜಾತಿಗಳು]. ವ|| ಹೀಗೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಮದ ದಾನಗಳ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ - ೬೪. ತನ್ನ ನಲ್ಲೆ ಹಸಿದರೆ ತದುಕಿನ ಎಳೆಯ ಚಿಗುರನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತ, ಮೈ ತುರಿಕೆಯಾದರೆ ಕೋರೆಗಳಿಂದ ತೂರಿಸಿ ಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾದರೆ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಕುಡಿಸುತ್ತ, ಕೂಟದ ಬಯಕೆ ಕೆರಳಿದರೆ ಕೂಡಿ ತಣಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಗಾಳಿಹಾಕಿ ಬೆವರಾರಿ ಸುತ್ತ ಒಂದು ಗಂಡಾನೆಯು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ೬೫. ತನ್ನ ಎಳಸಾದ ಕೋರೆಗಳಿಂದ ತಿವಿದಾಡಿ, ತಾಯಿಯ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಎಳೆದು, ಮೊಲೆಯನ್ನು ಅಡಸಿ ಕಚ್ಚಿ, ಬಾಯಲ್ಲಿಯ ಚಿಗುರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಹಿಂಗಾಲುಗಳ ನಡುವೆ ನುಸುಳಿ ಓಡುತ್ತ- ಹೀಗೆ ಕಾಡುತ್ತಲೆ ಆನೆ ಮರಿ

ಅದಲ್ಲದೆಯೂ ಮುಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಉತ್ತಾಳತಾಳಚೂಳದಿಂ ಬಿಟ್ಟೊಡೆದು ಪಸರಿಸುವ ಪಣ್ಣ ರಸದಿಂ ತಳಂಗಳಂ ತೊಯ್ದು ನಕ್ಕುವ ಗೋಳಾಂಗೂಳಂಗಳುಂ, ಒಂದೊಂದೆಡೆಯ ಮುಳ್ಳಿಡುಗಳೊಳ್ ತೊಡರ್ವ ಮೆಯ್ಯವಿರ್ ಪಟೆಗುಮೆಂದು ಮಿಡುಕಲೊಲ್ಲದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದು ಬಿಲ್ಲುಗೆ ತಮ್ಮಿಂ ತಾಮೆ ಪಡುಮಿಗಂಗುಡುವ ಚಮರೀಮೃಗಂಗಳುಂ, ಒಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಮರದ ಮಹಿಳೆಗಳೊಳ್ ಬಟೆದಪ್ಪಿದ ಮಟೆಯನಟಿಸಿ ಮಹುಕದಿಂ ಸೂಲ್ಪರ್ಪ ಖಡ್ಗಧೇನುಗಳ ತೊರೆದ ಮೊಲೆಯಿಂದಂಬರಿವಿಡಿದು ಸುರಿವ ಪಾಲ್ಗೆ ಪಜ್ಜಿವಿಡಿದು ಪರಿವರಣ್ಯಮಾರ್ಜಾರಪೋತಕಂಗಳುಂ, ಒಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳುಡಿದು ಪಲ್ಲಟಂಬಿರ್ದು ಸುವರ್ಣಗಟ್ಟ ಪುಲಕಿಂ ಪರ್ವದ ಮೆಯ್ಯ ತೀನೆ ಪರ್ವಲಿಗಳ ಪೊರಳ್ಳು ಪೋದುದಂ ಪಿಸುಣ್ಣೇಲ್ವ ಜೀರ್ಣತಾರ್ಣಾಸ್ಥಳಗಳುಂ, ಒಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳೊಗವ ದಾವಶಿಯ ಪೊಗೆಗೆ ಬೆಗಡುಗೊಂಡು ಮಹುಗಳ ಬಿಟ್ಟುಪೋದನಟ್ಟಗೊಂಬಿನ ಜೇನಮಟ್ಟಿಯಂ ಸಾರ್ದು ಪೀರ್ವ ಜತುಕನಿಕರಂಗಳುಂ, ಒಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳಡವಿಯಾನೆಗಳಡಿಗೊಂಬುಗೊಂಡ ತದುಕಿನ ಮರದ ಮುಲೆಗಳೊಳೊ ಗೆದ ಪಗಿನೊಳಗಿವೆಗಡಿಂ ಕಾಲ್ಪೊಡರ್ದು ಮಿಡುಕಿ ಕಳವಳಿಪ ಕಳವಿಂಕಸಂಕುಳಂಗಳುಂ, ಒಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳುಣುವ ಮೆಯ್ಯ ಸುಯ್ಯ ಕಡುಗಂಪಿಂಗೆ ಕವ್ವರೆಗೊಂಡು ಮುಸುಟೆ ಮೊಟವ ತುಂಬಿಯ ಬಂಬಲ್ಲೇವಯ್ಯ ಬೆಳೆದ ಮೆಳೆಗಳೆಡೆಯೊಳ್ ನುಸುಳ್ಳಡಂಗಿ ಪೋಪ ಕತ್ತುರಿಮಿಗದ

ಯೊಂದು ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವನ್ನೊದಗಿಸಿತು. ಎ|| ಅದಲ್ಲದೆ-
ಮುಂದೆ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ತಾಳೆಮರದ ತುದಿಯಿಂದ ಬಿದ್ದ ಹಣ್ಣು ಒಡೆದು ಅದರ ರಸ ಹರಡಲಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ನೆಕ್ಕುವ ಮುಸುವಗಳು; ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಮುಳ್ಳುಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು, ಮೈಗೂದಲು ಹರಿದಾವೆಂದು ಮಿಸುಕಾಡದೆ ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತು, ಭಿಲ್ಲರಿಗೆ ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೆ ಕೈಸೆರೆಯಾಗುವ ಚಮರೀಮೃಗಗಳು; ಒಂದೊಂದೆಡೆಗೆ ಮರದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಮರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಅಲೆದಾಡುವ ಖಡ್ಗಧೇನುಗಳ ತೊರೆದ ಮೊಲೆಯಿಂದ ಧಾರೆಯಿಟ್ಟು ಹರಿದ ಹಾಲಿನ ಜಾಡನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನೆಕ್ಕುತ್ತ ಹೊರಟ ಕಾಡುಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಗಳು; ಒಂದೊಂದು ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೊರಳಿಬಿದ್ದ ಬಾಡಿಹೋದ ಹುಲ್ಲುಗರಿಗಳಿಂದ- ಇಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳು ಬಂದು ಮೈ ತೀಚೆಗೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಹೋಗಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ತೃಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು; ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿನ ಹೊಗೆಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ನೋಣಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಮರದ ಶಾಖೆಯ ಜೇನುಹುಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ರಸವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬಾವಲಿಗಳ ಹಿಂಡುಗಳು; ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಸಾಡಾನೆ ಗಳು ಮುರಿದೊಗೆದ ತದುಕಿನ ಮರದ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಶಾಖೆಗಳು; ಅವುಗಳ ಕಣ್ಣೊಳಗಿಂದ ಒಸರುವ ಅಂಟನ್ನು ಕಂಡು ಬೆಂಕಿಯೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುವ ಗುಬ್ಬಿಗಳ ಹಿಂಡುಗಳು; ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೇಹದ ಹಾಗು ಉಸಿರಿನ ತೀವ್ರವಾದ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಹಿಂಡುಗಟ್ಟಿ ಆವರಿಸುವ ದುಂಬಿಗಳ ಹಾವಳಿಗೆ ಬೇಸತ್ತು ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಮೆಳೆಗಳ ಒಳಗೆ ನುಸುಳಿ

ಮೊತ್ತಂಗಳುಂ, ಅಗುರ್ವುವಡೆಯ ನೃಪತನೂಜಂ ವಿಸಿನಚರವಿವಿಧಸತ್ಯಂಗಳಂಚೇಷ್ಟಾಭಾವಂಗಳಂ
ಭಾವಿಸಿ ವಿಸ್ತೆಯಂಬಡುತ್ತಂ ಮೋಗವೋಗೆ ಪುರೋಭಾಗದೋಳ್,

ಶರಭಗ್ರಸ್ತೋತ್ಥಕಂಠೀರವಕಟುರಟನೋತ್ಪತ್ತಿಧ್ವಾನವದ್ಗ |
ಹ್ವರದುತ್ಪ್ರಾವಶ್ರವಂ ನಿಷ್ಕುರಗರಳರಸಾದ್ರ್ವಸ್ಪುರಜ್ಜಿಹ್ವದರ್ವೀ ||
ಕರದುರ್ದರ್ಶಂ ಸಮುತ್ಕಂಟಕವಿಟಪಿಲತಾವೀರುದತ್ಯಂತವೃತ್ಯು |
ತ್ಯರದುರ್ದರ್ಶಂ ಮನಕ್ಕದ್ಭುತರಸದೊದವಂ ತಂದುದಂದೊಂದಗೇಂದ್ರಂ || ೬೬

ಅಂತು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ವಂಶಧರಮೆಂಬ ಗಿರಿವರಮಂ ಕಂಡೆಯ್ದವರ್ಪಾಗಳ್

ಆ ಕುವರನ ಬಂದೊಸಗೆಯೊ |
ಲೋಕುಟೆಯಾಡಿದಪುದಚಲಮನೆ ಸೊಗಯಿಸಿದ ||
ತ್ತಾಕೀರ್ಣಧಾತುನಿರ್ಯುರ |
ಶೀಕರತತಿ ನೆಗೆದು ನಗದ ನಾಲ್ಕುಂ ದೆಸೆಯೊಳ್ || ೬೭

ಮತ್ತಂ

ಈಗಳೆ ಸಮನಿಸಿದಪ್ಪುದು |
ರಾಗಂ ನಿನಗೆನ್ನೊಳೆಂದು ನೃಪತನಯನನಂ ||
ತಾಗಿರಿ ಕರವಂತಾದುದು |
ಕೇಗುವ ಸೋಗೆಗಳ ತಾರಕೇಕಾರವದಿಂ || ೬೮

ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಸ್ತೂರಿಮೃಗದ ಸಮೂಹಗಳು : -ಹೀಗೆ ಅರಣ್ಯವು
ಅತಿಶಯವಾಗಿರಲು ರಾಜಕುಮಾರನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ
ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತ, ವಿಸ್ಮಯಪಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಾಗಿ,
೬೬. ಶರಭದ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಗೋಳುಗರೆವ ಸಿಂಹದ ಕರ್ಕಶವಾದ ಧ್ವನಿ
ಮರುದನಿಗೊಂಡು ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಕಿವುಡುಗೊಳಿಸುವ ಗವಿಗಳಿಂದಲೂ, ತೀವ್ರವಾದ
ವಿಷರಸದಿಂದ ಉಗ್ರವಾಗಿ ನಾಲಗೆ ಚಾಚುತ್ತ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಭಯಾನಕವಾದ
ಮಹಾಸರ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ಕಠೋರವಾಗಿ ಸೆಡೆದುನಿಂತ ಮುಳ್ಳುಗಳುಳ್ಳ, ಮರ
ಬಳ್ಳಿ-ಮೊದೆಗಳಿಂದಲೂ, ಇಲ್ಲಿ ಒಳಹೋಗುವುದೇ ದುಸ್ತರವೆಂಬಂತೆ ಅದ್ಭುತವಾದ
ಬೆಟ್ಟವೊಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ವ|| ಹಾಗೆ ಗೋಚರವಾದ ವಂಶಧರವೆಂಬ
ಉನ್ನತವಾದ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಕಂಡು ಅದರ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿ- ೬೭. ಆ ಕುಮಾರನು
ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಬೆಟ್ಟವು ಓಕುಳಿಯಾಡುವುದೊ ಏನೊ
ಎಂಬಂತೆ ಅದರ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗೈರಿಕದ (ಕೇವೆಕಲ್ಲುಗಳ) ಮೇಲೆ ನುಗ್ಗಿಬರುವ
ಗಿರಿಪ್ರವಾಹಗಳ ಕೆಂಬಣ್ಣದ ತುಂತುರುಗಳು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು- ೬೮. “ನಿನಗೆ
ನನ್ನಲ್ಲಿ ಈಗಲೆ ಪ್ರೇಮವುಂಟಾಗುವುದು ಬಂದು ನೋಡು” ಎಂದು ಕುಮಾರ
ನನ್ನು ಆ ಬೆಟ್ಟವು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ನವಿಲುಗಳು ತಾರಸ್ವರ

ಆಗಲಾಪರ್ವತಮನೇಟಿ ದುರ್ಗದುರ್ಗಮಮಾರ್ಗಮಂ ನೋಟ್ಯನೆಂದು ಬಗೆದಂದು,

ಗುರುವಂಶಮತುಳದಂತಂ |

ಪರಿವೃತಘನಸತ್ವಮುನ್ನತಂ ತಾನೆನಿಪಾ ||

ಗಿರಿಪತಿಯಂ ನೃಪತಿಸುತಂ |

ಕರಿಪತಿಯಂ ಲೀಲೆಯಿಂದಮೇಷುವ ತೆಳಿದಿಂ ||

೬೯

ಎಟಿ ತದಧಿತ್ಯಕದೋಳ್ ನಿಂದು ನೋಟ್ಯನೆಗಂ

ಬಿಟ್ಟ ಕುರುಳ್ ಮೊದಲ್ವ ಕಿಸುಗಣ್‌ನಸುಗತ್ತುವ ಮೀಸೆ ಬಾಂಗೆ ತೂಂ |

ತಿಟ್ಟವೊಲಪ್ಪ ಮೆಯ್ ಮಿಳಿರ್ವ ನಾಲಗೆಯುರ್ಬಿದ ಪುರ್ವ ಕರ್ವುನ ||

ಕೈಟ್ಟಳಮಪ್ಪ ಕರ್ಕಶತೆಯತ್ತಿದ ಕೆಚ್ಚಿನ ಡಂಗೆ ಭೀತಿಯಂ |

ಪುಟ್ಟನೆ ಬಂದು ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳಿದರ್‌ನದೊರ್ವನಡುರ್ತು ಜಟ್ಟಿಗಂ ||

೭೦

ಇದರ್‌ನಂತರಂ ಪ್ರತಿನಿನಾದಿತವಿಯದ್ವಿವರಮಪ್ಪ ಘೋರಘರ್ಷರಧ್ವನಿಯಿನಂತೆಂದಂ :-

ಈ ಗಿರಿ ಮಧ್ವಜಾಪರಿಘಪಾಲಿತಮಾವನುಮಿಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ಕವಂ |

ಬೇಗದ ಮೊಕ್ಕವಂ ಯಮನಿವಾಸಮನಂತದಲಿಂದಮಾಮರು ||

ದೋಗಿವಿಯಚ್ಚರರ್ ಮಹಿದುಮೆನ್ನಯ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟಿಯಂ |

ಮೋಗರದರ್ಕೆ ಸಕ್ಕಿಯಿದಟ್ಟತಪಲ್ಲವಮಪ್ಪಸಂಕುಳಂ ||

೭೧

ದಿಂದ ಕುಹುಗುಟ್ಟಿದುವು. ವ|| “ಈ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಏರಿ ದುಸ್ತರವೆನಿಸುವ ಇದರಲ್ಲಿ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವೆನು” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ- ೬೯. “ಗುರುವಂಶ”ವೂ (೧. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು. ೨. ದಟ್ಟವಾದ ಬಿದಿರ ಮೆಳೆಗಳುಳ್ಳದು). “ಅತುಳದಂತ”ವೂ (೧. ಅಸದೃಶವೆನಿಸುವ ಕೋರೆಗಳುಳ್ಳದು. ೨. ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ಕೋಡುಗಲ್ಲಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡುದು). “ಪರಿವೃತಘನಸತ್ವ”ವೂ (೧. ಮಹಾಶಕ್ತಿವಂತವಾದುದು. ೨. ಅದ್ಭುತವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳದು) ಎತ್ತರವಾದುದೂ ಎನಿಸುವ ಆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಕುಮಾರನು ಆನೆಯನ್ನು ಏರುವಂತೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಏರಿದನು. [ಮೊದಲನೆಯ ಅರ್ಧ ಆನೆಗೂ, ಎರಡನೆಯದು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ] ವ|| ಹಾಗೆ ಏರಿ ಅದರ ತಪ್ಪಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ - ೭೦. ಕೆದರಿದ ಕೂದಲು, ಬಿರುನೋಟದ ಕೆಂಗಣ್ಣು, ಸಣ್ಣಗೆ ಸ್ಫುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೀಸೆ, ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ತಿವಿಯುವಂತಿರುವ ಉನ್ನತವಾದ ದೇಹ, ಹೊರಚಾಚಿ ಅಲುಗುತ್ತಿರುವ ನಾಲಿಗೆ, ಉಬ್ಬಿದ ಹುಬ್ಬು, ಕಬ್ಬಿಣದಂತೆ ಇರುವ ಕರ್ಕಶತೆ, ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ದೊಣ್ಣೆ - ಇವುಗಳಿಂದ ಭೀಕರತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತ ಅವನ ಎದುರಿಗೇ ರಭಸದಿಂದೊಬ್ಬ ಜಟ್ಟಿ ಬಂದುನಿಂತನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಬಂದು ದಿಗ್ಗಿಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೊಳ್ಳುವ ಕಠೋರವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹೀಗೆಂದನು- ೭೧. “ಈ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ತೋಳ್ಬಲದಿಂದ ನಾನು ಆಳುತ್ತಿರುವೆನು; ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೊಕ್ಕವನು ಯಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನೆಂದೇ ತಿಳಿ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಾಗ

ಅತಿಬಳತುಹಿನಗನಿರ್ಘರ |
ತತಿಯೆನಿಸಿದ ಮದ್ಗಿರೀಂದ್ರಮಂ ಚಂಡಕರ ||
ದ್ಯುತಿ ಪುಗದು ಪೊಕ್ಕೊಡಂ ತಿ |
ಗೃತಯಂ ಬಿಡುವುದದು ಮತ್ತತಾಪದಿನಲ್ಲೇ ||

೨೦

ಏನೆಂದು ಪೊಕ್ಕೆಯದಲಿಂ |
ದೀನಗಮಂ ನಾವಿಚಾರಿತಂ ಕೃತ್ಯಮೆನಿ ||
ಪ್ಲೀನುಡಿ ನಿನ್ನಯ ಕಿವಿಯಂ |
ತಾನೆಂದುಂ ತಾಗದಕ್ಕುಮಕ್ಕಟ ಪೆಜದೇಂ ||

೨೧

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಮೀಟಿ ಮದಾಜ್ಞೆಯಂ ಗಿರಿಯನೇಟಿದ ನಿನ್ನಯ ನೆತ್ತಿಗೀಗಳಿಂ |
ತೇಟಿಸಿ ಜೀವಮಂ ಜವನ ಲೆಕ್ಕದೊಳೇಟಿಸಿ ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನನಾ ||
ನೇಟಿಪೆನ್ನ ತೋಳ್ಗೆ ಬಟೆಯಂ ನೆರಗಲ್ಲಮನಲ್ಲದಂದು ಬ |
ಲೇಟಿದನುತ್ಪವಂ ತಿರಿಪಿದಂ ನಿಜನಿಷ್ಕರಕಾಪ್ಪದಂಡಮಂ ||

೨೨

ಆಗಳವನ ಗರ್ವಗರ್ಭಂಗಳಪ್ಪ ನಿರ್ಭರೋಕ್ತಿಗಳಂ ಕೇಳ್ವ ಕುಮಾರಂ ಪರ್ಜನ್ಯಗರ್ಜನಮಂ ಕೇಳ್ವ
ಕೇಸರಿಕುಮಾರನಂತು ಕೆಳದುರ್

ವಿಗತಾರ್ಥಂಗಳೆನಿಪ್ಪ ಮಾತುಗಳೊಳಾರಂ ಬೆರ್ಚಿಸಲ್ಪಂದೆ ಬೇ |
ಡಗಡಾ ಸಾಯದೆಪೋಗು ಪೋಗದೊಡೆ ಮೇಣ್ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದುನೋಡೀಗ

ರಾಗಲಿ, ಖೇಚರರಾಗಲಿ ಮರೆತು ಕೂಡ ನನ್ನ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಚಿಗುರುಗಳಾಗಲಿ ಹೂಗಳಾಗಲಿ ಅಕ್ಷತವಾಗಿ (ಕೇಳದೆ) ಇರುವುದೇ
ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ೨೧. ಅತ್ಯಂತ ಶೀತಲವಾದ ಗಿರಿಪ್ರವಾಹಗಳ ನಿಧಿಯೆನಿಸುವ
ನನ್ನೇ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ನುಸುಳಲಾರದು: ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಹೊಕ್ಕರೆ,
ನನ್ನ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಅದು ತನ್ನ ಕಾವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಣ್ಣಗಾಗುವುದು. ೨೨.
ಹೀಗಿರುವಾಗ ಏನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕೆ ? ಅಯ್ಯೋ, ಪಾಪ !
“ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಕೂಡದು” ಎಂಬ ಮಾತು ಬಹುಶಃ ನಿನ್ನ
ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದೇ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೩. ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ
ಬೆಟ್ಟವನ್ನೇರಿ ಬಂದ ನಿನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ನೆತ್ತಿಗೇರಿಸಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಯಮನ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ
ವರಿಸಿ, ಆ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಗೆ ಜಯಶ್ರೀಯನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು, ಹಾಗೆ
ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಏಳಿಗೆಯಾಗದು”. ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ
ಬಲವಾದ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ತಿರುವಿದನು. ವ|| ಆತನ ಸೊಕ್ಕುದುಂಬಿದ ಬಿರುನುಡಿ
ಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕುಮಾರನು ಮೋಡದ ಗುಡುಗನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸಿಂಹದ ಮರಿಯಂತೆ
ಕೆರಳಿ- ೨೪. “ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಯಾರನ್ನೂ ಬೆದರಿಸಲು
ಬಂದೆಯೋ ನೀನು? ಬೇಡ, ಸಾಯದೆ ಹೋಗು, ಹೋಗಲೊಲ್ಲೆಯಾದರೆ

ಇಂತ ಗಜಾರಾತ್ರಿಯನಾಂತ ದಂತಿಗೇಣೆಯಾಗಾಂ ಮಾಡಿ ನಿನ್ನಂ ಬಟೆ |

ಕೃಗಮಂ ವ್ಯಾಧವಧೂಜನಕ್ಕೆ ವನಕೇಳೀಶೈಲಮಂ ಮಾಡುವೆಂ ||

೭೫

ಎನೆ ಕೈದುವಿಡಿಯನಾಂ ನಿನ |

ಗನಾಯುಧಂಗೆಂದು ಕೈಯ ಪಾವಂ ವಿನತಾ ||

ತನಯಂ ಬಿಸುಡುವವೋಲ್ ತೋ |

ಟ್ಟನೆ ಬಿಸುಟಂ ಪಿಡಿದ ಬಡಿಯನಂತಾದಡಿಯಂ ||

೭೬

ಅಂತು ಬಿಸುಟ್ಟು ಮಲ್ಲಯುಧಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರ್ವರುಂ ಭುಜಾಸ್ಥಾಲನಂ ಮಾಡಲೊಡಂ

ಕುವರನ ಬಾಹಾಸ್ಥಾಲನ |

ರವಮುರ್ಬಸೆಯಗಿದು ಪಾಡಿ ಬಿಡದೊಡಲುತಿ ||

ದರ್ವೊಲಾದುದು ತದ್ಗರ್ಹರ |

ನಿವಹಪ್ರಭವಾತಿಭೀಷಣಂ ಪ್ರತಿಘೋಷಂ ||

೭೭

ಅನಂತರಮಾಶಿಖರಿಸಿಖರಮೆ ಕಳನಾಗಿಯುಂ, ವನದೇವತಾಪೇಟಕಮೆ ನೋಟಕರಾಗಿಯುಂ, ಪಳುಕಿನ ಕೋಡುಗಲ್ಲೊಳೊಳ್ ಪೊಳೆವ ತಮ್ಮ ನೆಬಲೆ ನೆರೆದ ಮಲ್ಲರ ನೆರವಿಯಾಗಿಯುಂ, ನಿಹುಂಜೋ ಪಾಂತಜರ್ಘ್ಯರನಿರ್ಘ್ಯರಧ್ವನಿಯ ಮಲ್ಲದಾಳಮಾಗಿಯುಂ, ಕಳಂಜೊಕ್ಕು ನಿರಿಸುಗೆಯ್ದು ನಖಹತಿ

ನನ್ನ ಮೇಲೇರಿ ಬಂದು ನೋಡು, ಸಿಂಹದ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋದ ಆನೆಗಾಗುವ ಗತಿಯನ್ನೆ ನಿನಗೆ ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ತೀರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಈ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಬೇಡರ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾಶೈಲವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡುವೆನು". ೭೬. ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಆಗ ಆ ಲೋಕಿಯನು "ಪಾಪ ! ನೀನು ನಿರಾಯುಧನಾಗಿರುವಾಗ ನಾನೇಕೆ ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿ?" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗರುಡನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಹಾವನ್ನು ಬಿಸಾಕುವಂತೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಬೀಸಾಡಿಬಿಟ್ಟನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಬೀಸಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಜಟ್ಟಿಗಳಿಗೆಕ್ಕಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡರು. ೭೭. ಕುವಾರನು ಸೆಡ್ಡುಹೊಡೆದ ಧ್ವನಿಗೆ ಶತ್ರು ಪಾಳೆಯವ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಗವಿಗಳಿಂದ ಹೊರಟ ಪ್ರತಿದ್ವನಿ ಅತ್ಯಂತ ಭೀಕರವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿತು. ವ|| ಆ ಬಳಿಕ ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಶಿಖರವೆ ಕಾಳಗದ ಕಣವಾಗಿ, ವನದೇವತೆಗಳ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಫಟಿಕದ ಕೋಡುಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪಡಿಮೂಡಿದ ಅವರಿಬ್ಬರ ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬಗಳೆ ಜಟ್ಟಿಗಳ ಸಮೂಹವಾಗಿ, ಹೊದರುಗಳ ಒಳಿಯಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಹರಿಯುವ ಗಿರಿಪ್ರವಾಹಗಳ ಮೊರೆತವೆ ಮಲ್ಲ ತಾಳವಾಗಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಕಣವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು; ಉಗುರುಗಾಯ, ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚುವುದು, ಒಡೆಯುವುದು, ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗುದ್ದುವುದು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಾಲ್ಕು "ಸ್ಥಾನ"ಗಳಲ್ಲಿಯೂ,

ದಶನಹತಿ ಪಾದಪಾತಂ ಮುಷ್ಠಿಪಾತಮೆಂಬ ದೋಷಂಗಳಂ ಪೋದದ ನಾಲ್ಕು ಸ್ಥಾನದೊಳಂ ಮೂಳುಂ
ಲಗ್ನದೊಳಂ ಐದುಂ ಡೊಕ್ಕರದೊಳಂ, ಎಣ್ಣಿತ್ತುನಾಲ್ಕು ಬಿನ್ನಣದೊಳಂ ಪಲತೆಪದ ಪಾತಂಗಳೊಳಂ
ನೆಟಿದು

ಎಸೆವ ಮುಹಗ್ಗಳಂ ಠಡಕಿ ಕಕ್ಷವಡಂ ಮುಹಡಂ ತುಳಾಡಿ ಸಂ |
ದಸುವಿಡಿವಟ್ಟು ಸಂಗುಣವಳುಂಬಗೆ ಪಾಸಗೆವನ್ನಿಮುಟ್ಟಿ ಚ ||
ಟ್ಟುಸಿರಣವಟ್ಟು ಬಾಹುದಣೆ ಖಮ್ಮರಿ ಕತ್ತರಿ ಖೋಡವಂಕುಶಂ |
ಸಸಿಕುವೆನಿಪ್ಪ ಚಿಟ್ಟಿಗನ ನಚ್ಚಿನ ಬಿನ್ನಣಮೊಪ್ಪ ಕಾದಿದರ್ (?) ||

೭೮

ಕರಿಯೋಳ್ ಕರಿ ಗರಿಯೋಳ್ ಗರಿ |
ಹರಿಯೋಳ್ ಹರಿ ಪೋರ್ವ ತೆಪದೆ ಪೋರ್ದರ್ ತಮ್ಮೋಳ್ ||
ಭರದಿಂ ವನದೇವತೆಯರ |
ನೆರವಿಯ ಕಣ್ಣಿವು ನಿಸದಮೋಸರಿಸುವಿನಂ ||

೭೯

ಮಿಕ್ಕುದು ವಜ್ರಪಾತಮುಮನೆಂಬಿನಮುಬ್ಬಸಮಾದ ತೋರಹ |
ತ್ತಕ್ಕಿ ತಗುಳ್ಳು ಪತ್ತಿಸುವ ಮಾನಸಗೋಳಮೆನಿಪ್ಪ ಡೊಕ್ಕರ ||
ಕ್ಕಿಕ್ಕಿದ ವಜ್ರಲೇಪಮೆನೆ ಪತ್ತುವ ಲಗ್ನಗೆ ಮಾರಿಯೋಳ್ ಮೊಗಂ |
ಬೊಕ್ಕವೊಲಾಗೆ ಬೆರ್ಚಿದನವಂ ಕುವರಂಗೆನಸುಂ ನಿಯುದ್ಧದೊಳ್ ||

೮೦

ಅಂತು ಬೆರ್ಚಿ ಬೆಗಡುಗೊಂಡು

ಭೋಂಕನೆ ತಾಂ ನಭಕ್ಕೊಗಿದು ಭಾಸುರರತ್ನ ಕಿರೀಟಮಂ ಫಣಾ |
ಸಂಕುಳಮುಂ ಚಳನ್ನಕಳಕುಂಡಳಮುಂ ಕಟಿಸೂತ್ರಮುಂ ಕನ ||

ಮೂರು 'ಲಗ್ನ'ದಲ್ಲಿಯೂ ಐದು ಬಗೆಯ 'ಡೊಕ್ಕರ'ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಬತ್ತು
ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಆಕ್ರಮಣ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ
೭೮. ಮುಹಗ್ಗಳ, ಠಡಕಿ, ಕಕ್ಷವಡ, ಮುಹಡ, ತುಳಾಡಿ, ಪಟ್ಟಿಸ, ಪಾಸಗೆ ವನ್ನಿಮುಟ್ಟಿ,
ಬಾಹುದಣೆ, ಖಮ್ಮರಿ, ಕತ್ತರಿ, ಖೋಡ, ಅಂಕುಶ ಮೊದಲಾದ ಜಟ್ಟಿಗಳೆಗದ
ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಹೋರಾಡಿದರು ; ೭೯. ಆನೆಯೊಡನೆ
ಆನೆ, ಬೆಟ್ಟದೊಡನೆ ಬೆಟ್ಟ, ಸಿಂಹದೊಡನೆ ಸಿಂಹ ಹೋರಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಹೋರಾಡುತ್ತ ವನದೇವತೆಗಳ ಕಣ್ಣಿನ ಹಸಿವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹಿಂಗಿಸಿದರು.
೮೦. ಸಿಡಿಲಿನ ಹೊಡೆತವನ್ನೂ ಮೀರಿತೆಂಬಂತಹ ಉಗ್ರವಾದ ತೋರಹತ್ತ,
ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಹಿಡುವ ಮಾನಸಗೋಳವೆಂಬ ಡೊಕ್ಕರ, ವಜ್ರಲೇಪವೆಂಬಂತೆ ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ
ಲಗ್ನ- ಇವುಗಳಿಂದ ಜರ್ಮುರಿತನಾಗಿ ಆ ಜಟ್ಟಿಯು ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯನ್ನೆ ಎದುರು
ಹಾಕಿಕೊಂಡನೊ ಏನೊ ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಾದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಹುಚ್ಚು ಗಾಬರಿ
ಗೊಂಡು-೮೧.ತಟ್ಟನೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಹೋಗಿ, ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ರತ್ನಕಿರೀಟ

ತೃಂಕಣಮುಂ ಕರಂ ಸೋಗಯಿಪನ್ನಗಮಾಗಳೆ ತೋಟಿ ತನ್ನ ರೂ ।

ಪಂ ಕಟಕಿದಂ ಬಟಿಕ್ಕಳವಿದಪ್ಪಿದ ಹರ್ಷದೆ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಮಂ ॥

೮೧

ಅದಂ ಕಂಡು ಕುಮಾರಂ ನೀನಾರ್ಗೇನೆಂಬೆಯೆಂದು ಬೆಸಗೊಳ್ಳುದುಮಾತನಂತೆಂದಂ:- ಆಂ ಭವನಾಮರನೆಂ, ಹಿರಣ್ಯನೆಂಬಿನಿದು ವಂದನಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಮಂದರಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ ಬರುತ್ತುಮಿಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂ ಕಂಡು,

ಆಂ ಭರದಿಂದೆ ನಿನ್ನಯ ಭುಜಾಬಲದೆಬ್ಬರಮಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ ।

ಡಂಭದಿನೊಂದು ರೂಹುದಳಿದಿನ್ನೆವರಂ ಪೋಣದಿಕ್ಕುಪಟ್ಟು ಕಂ ॥

ಡಂ ಭವದೀಯಸಾಹಸಮನೀಗಳದಂ ನೆನೆವಂದು ನಾಡೆ ಮ ।

ತ್ತಂ ಭಯಮುತ್ತು ಕುಂದಿದಪುದೆನ್ನ ಮನಂ ಸುಭಚೈಕಮಂಡನಾ ॥

೮೨

ಸತಿ ವೀರಜನನಿಯೆನಿಪೊಡೆ ।

ಸುತನಂ ನಿನ್ನನ್ನನಂ ದಿಟಂ ಪೆತ್ತಂದ ॥

ಸ್ತಿತಮಕ್ಕುಮಲ್ಲದಂದಾ ।

ನುತಿಯಿಂದೆ ಸುಲೋಚನಾಚ್ಛೆಯೆನಿಪನಿತೆವೊಲಂ ॥

೮೩

ಇನಿವಿರಿದು ಪರಾಕ್ರಮಮು ।

ಳ್ಳ ನಿನಗೆ ತೀತದ ಪದಾರ್ಥಮಿಲ್ಲಿಂಬುದನಾಂ ।

ನೆನೆನೆದು ಲಜ್ಜೆಯಿಂ ಬೇ

ಡೆನಲಟಿದಪೆನಿಲ್ಲ ನಿನ್ನನಿನ್ನುಂ ಬರವಂ ॥

೮೪

ದಿಂದಲೂ, ಹೆಡೆಗಳ ಸಾಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಚಂಚಲವಾದ ಮಕರಕುಂಡಲಗಳಿಂದಲೂ, ಮಿರುಗುವ ಕೈಗಡಗಗಳಿಂದಲೂ ಮನೋಹರವಾದ ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿ, ಅಪಾರವಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೂಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ವ|| ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಮಾರನು, “ನೀನು ಯಾರು? ಹೆಸರೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ ಆತನು ಹೀಗೆಂದನು. “ನಾನು ಭವನಾಮರನು; ಹಿರಣ್ಯನೆಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರು. ವಂದನಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಂದರ ಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡೆನು. ೮೨. ತನ್ನ ತೋಳ್ಳಲದ ಅತಿಶಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಸೋತು, ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮನಗಂಡೆನು. ಶೂರಶ್ರೇಷ್ಠನೆ ಅದನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ಈಗಲೂ ನನಗೆ ಭಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ನಡುಗುತ್ತದೆ. ೮೩. ವೀರ ಜನನಿಯೆನಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ನಿನ್ನಂತಹ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತವಳೆ ಆಗಬೇಕು; ಅವಳಿಗೆ ಆ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕ. ಹಾಗಲ್ಲದವಳು ಬರಿ ಚೆಲುವೆಯೆಂಬ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಪಾತ್ರವಾದಾಳು. ೮೪. ಇಷ್ಟೊಂದು ಅತಿಶಯವಾದ ಶೌರ್ಯವುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ದೊರಕ ಲಾರದ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಂಡು, ನಿನಗೆ “ವಿನಾದರೂ ವರ

ಆದೊಡಮೇಂ ಯತ್ತೋಚಿತ |
ಮಾದೆಡೆಯೊಳ್ ನೆನೆವುದೆನ್ನನಸಹಾಯಸಮು ||
ತ್ವಾದಿತಮೆನಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಮ |
ದೇದೊರೆಯಂಗಂ ಸಮಂತು ಸಿದ್ಧಿಸದಲ್ಲೇ ||

೮೫

ಮತ್ತಂ ತೃತೀಯಜನ್ಮದ |
ವೃತ್ತಕಮೊಂದುಂಟು ನಿನಗದಂ ಪೇಟ್ಟಪೆನಾಂ ||
ಚಿತ್ತೈಸಿ ಕೇಳ್ ಸುಗಂಧಿಳ |
ವರ್ತಿಳವೀಶ್ರೀಪುರಾಹ್ಣಯಂ ಪುರಮದಟಿಳಿಳ್ ||

೮೬

ನೀಂ ಶ್ರೀವರ್ಮನೆಂಬರಸನಾದೆಯಲ್ಲಿ

ಮೊಳವೊಲೊಳಪರಿವರ್ |
ನೆಳಿದೊಕ್ಕಲ್ಲನದ ಪರ್ಮೆಯೊಕ್ಕಲಿಗರ್ ಪೇ ||
ರಳಿಕೆಯ ಶಶಿಸೂರ್ಯಾಭ್ಯರ್ |
ಪಟಿನಂಟರ್ ತಮತದೊಂದು ಕೇಟಿಯ ಮನದೊಳ್ ||

೮೭

ಇದೊಂದು ದೇವಸಂ ಸೂರ್ಯನಾಮಂ ಬೇರೂರ್ಗ ಮೋಗೆ ಭೇದಿಸಿ ಶಶಿಕೃಷ್ಣವಲಂ ಅವನ
ಸೂಟೊಡಮೆಯಂ ಕಂಡತ್ತಿಕೊಂಡೊಡಾತನಟಿದು ಬಂದು ನಿನಗೆ ಪೇಟಿ

ಶಶಿಯಂ ಘಾತಿಸಿ ಸೂರ್ಯಂ |
ಗತೇಷಧನಮಂ ಬಟಿಕ್ಕಿ ನೀನಿತ್ತೊಡೆ ತ ||
ಚ್ಚಿ ಪಲವು ಯೋನಿಯೊಳ್ ನಿಂ |
ದಶಾಂತಮತಿ ಚಂಡರುಚಿನಿಶಾಚರನಾದಂ ||

೮೮

ಬೇಕಾದರೆ ಕೇಳು" ಎನ್ನುಲು ನಾಚುತ್ತೇನೆ. ೮೫. ಆದರೂ ನಾನು. ಬರುವುದು
ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭವೇನಾದರೂ ಒದಗಿದ್ದಾದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ನೆನೆ. ಎಂತಹ
ಸಮರ್ಥನಿಗೇ ಆದರೂ ಸಹಾಯವೇ ಬೇಡವೆಂಬ ಸಂದರ್ಭ ಯಾವಾಗಲೂ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೆ? ೮೬. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ
ಮೂರನೆಯ ಜನ್ಮದ ಸಂಗತಿಯೊಂದುಂಟು. ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು.
ಮನಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು, ಸುಗಂಧಿಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವುಂಟು, ವ||
ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಶ್ರೀವರ್ಮನೆಂಬ ದೊರೆಯಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ- ೮೭.
ಪಟ್ಟಣದ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಶಶಿ
ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಪರಮ ಸ್ನೇಹದ ನಂಟರು ಕೇರಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ
ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರು. ವ|| ಹೀಗಿರುವತ್ತ ಒಂದು ದಿನ ಸೂರ್ಯನೆಂಬುವನು
ಬೇರೊಂದು ಊರಿಗೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಅವನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಹೂಳಿ ಹೋಗಿದ್ದ
ನಿಧಿಯನ್ನು ಶಶಿಯೆಂಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಕಳವಿನಿಂದ ಎತ್ತಿಹಾಕಿದನು. ಸೂರ್ಯನು
ಅದನ್ನರಿತು ನಿನಗೆ ದೂರಿತ್ತನು. ೮೮. ಆಗ ನೀನು ಶಶಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಆ
ಧನವನ್ನೆಲ್ಲ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿದೆ. ಆ ಶಶಿಯು ಹಲವಾರು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು

ಕೃತಸುಕೃತವೇಪದಿಂದೀ ।
ಗತಿಯೋಳ್ ಸೂರ್ಯಚರನಾಂ ಹಿರಣ್ಯನೇನಾದೆಂ ॥
ಪ್ರತಿಕೂಲನಾದನವನೂ ।
ಜ್ಞಾನನಗಾಂ ಮಿತ್ರನಾದೆನದುಕಾರಣದಿಂದೆ ॥

೮೯

ಸಾತಿಶಯಸತ್ವನಿಧಿ ನೀ ।
ನಾತಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಬಂದೆಯಿಲ್ಲವರಂ ತೌ ॥
ರೈತರನಂದದೆ ಕರ್ಮಮು ।
ದೇತಲದೊಳಮೂಡಿದಲ್ಲದುಪಶಮಿಸುಗುಮೇ ॥

೯೦

ಎಂದು ಪೇಟಪ್ರಭವನಾಮರನದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಪೋಗೆ ಕುಮಾರನುಂ ತದ್ವೇತಪ್ರಭಾವದಿಂದೆ ಕಾಂತಾರ
ಪಾರಮನೆಯ್ಗೆ ನಗರನಂದನನಾನಾಕೇದಾರಪ್ರತಾನಪ್ರಾಯಮಪ್ಪ ಜನಪದಮಂ ಕಂಡು

ಆ ನೃಪಪಾರ್ಶ್ವಮತ್ತಸುರನತ್ತ ಸರೋವರಪಾತಮತ್ತರ ।
ಣ್ಣಾನಿಯದೆತ್ತ ಪರ್ವತಮುಮತ್ತ ಹಿರಣ್ಯನ ಕಾಣ್ಕೆಯೆತ್ತ ಮು ॥
ಶ್ರೀನಲನತ್ತ ಮತ್ತತಮರಾತನಮುಣ್ಯದ ಪಾಂಗನೇನನಿ ।
ನೇನಲಕ್ಕುಮಂದಿನಿಸು ವಿಸ್ಮಯಮುತ್ತು ಬರುತ್ತಮಿರ್ಪಿನಂ ॥

೯೧

ಶಕಟಾರೋಪಿತಸಂಶ್ರಯೋಪಕರಣಂ ಸ್ವಾರಿವ್ರಜಾರೂಢಬಾ ।
ಳಕುಳಂ ಧಾಮನಿಯುಕ್ತಕಂಠವಿಚ್ಛದ್ಗೋಮಂಡಳಂ ಶತ್ರುಸೈ ॥
ನೃಕೃತಾಸ್ತಂಧವಿಳೋಕನೋತ್ಪನ್ನಕವಳದ್ವೀಪಾಂಗನಾಸಂಚಯಂ ।
ಚಕಿತಂ ತದ್ವಿಷಯಪ್ರಜಾಪ್ರತಿಯೋಡುತ್ತಿದುರ್ದದತ್ತಲಂ ॥

೯೨

ಹೊತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಚಂಡರುಚೆಯೆಂಬ ದೈತ್ಯನಾದನು. ೮೯. ಸತ್ಕರ್ಮನಿರತನಾಗಿ
ದ್ವಂದಿರ ಸೂರ್ಯನೆಂಬ ನಾನು ಜನ್ಮಾಂತರ ಹೊಂದಿ ಈಗ ಹಿರಣ್ಯನೆಂಬವನಾದೆನು.
ಆತನು ನಿನಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾದುದೂ, ನಾನು ಮಿತ್ರನಾದುದೂ ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ,
೯೦. ಅತಿಶಯ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ನೀನು ಶಕ್ತಿಹೀನನೆಂಬಂತೆ ಆತನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದೆ. ಕರ್ಮವೆಂಬುದೇ ಹಾಗೆ. ಅದನ್ನು ಉಂಡೇ ತೀರಿಸಬೇಕು.”
ವ॥ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಭವನಾಮರನು ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋದನು. ಕುಮಾರನೂ
ಆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕಾಡನ್ನು ದಾಟಿ ನಗರೋದ್ಯಾನಗಳಿಂದಲೂ, ಹಲವಾರು
ಗದ್ದೆಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವ ಒಂದು ಜನಪದವನ್ನು ಕಂಡನು. ೯೧.
“ಅರಸನ ಸನ್ನಿಧಿಯೆತ್ತ ! ದೈತ್ಯನತ್ತ ! ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಡೆತ್ತ ! ಈ ಅರಣ್ಯ
ಪ್ರದೇಶವೆತ್ತ ! ಬೆಟ್ಟವೆತ್ತ ! ಹಿರಣ್ಯದರ್ಶನವೆತ್ತ ! ಮತ್ತೆ ಈ ಭೂಮಿಯೆತ್ತ ! ನನ್ನ
ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನು ಏನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು?” ಎಂದು ವಿಸ್ಮಯಪಡುತ್ತ
ಕುಮಾರನು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ- ೯೨. ಬಂಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮನೆಯ
ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹೇರಿಕೊಂಡು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡು,
ಕೊರಳ ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ದನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಶತ್ರುವಿನ ದಾಳಿಯನ್ನು
ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿತ್ತಿತ್ತು ಹೊರಳಿ ನಿಟ್ಟಿಸುವ

ಆಗಕಾಜನಸಂಕುಳದೊಳೊರ್ವನನಗ್ರಾಮ್ಯಾಕೃತಿಯನಿದಿರೊಳ್ ಬರ್ಪನಂ ಕಂಡು ತತ್ಪಜಾ ಪರಾಯನಕಾರಣಮಂ ಮಾಗೋಪಕಂಠದೊಳ್ ನಿಂದು ಬೆಸಗೊಳ್ವುದುಮವನುಮಾತನ ಮನುಜಾಸಾ ಧಾರಣಾಕಾರಮಂ ಕಂಡು ರಾಜಪುತ್ರನೆಂದಜೆನೆಗಿ ಪೊಡೆಮಟ್ಟು

|| ಪೃಥ್ವಿ ||

ನಿರಂತರಿತಶಾಲಿಸಸ್ಯಚಯತಾಡ್ಯರೋರ್ವೀತಳಂ |
ಪರೀತನವಪೂಗನಾಗವನಕರ್ಬುರಾಶೋತ್ಕರಂ ||
ಸ್ಫುರನ್ನಣಿಖಿನಿಪ್ರಭಾಶಬಳಿತಾಂಬರಂ ತೋರ್ಪುದಿಂ |
ತರಿಂಜಯಸಮಾಪ್ತಯಂ ಜನಪದಂ ಸುಖೈಕಾಸ್ವದಂ ||

೯೩

ಈ ಭೂಮಂಡಲ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ |
ನಾಭೀಮಂಡಲಮಿದೆನಿಸಿ ಮಧ್ಯದೊಳೆನಸುಂ ||
ಶೋಭಿಸುವುದು ನಗರಂ ವಿಷು |
ಳಾಭಿಖ್ಯಂ ವಿಷುಳಶಾಳಮತುಳಾಚ್ಚಾಳಂ ||

೯೪

ಅಳ್ವನದಂ ಜಯವರ್ಮಂ |
ತೋಳ್ವಲಿದಿಂದಾತನಗ್ರಮಹಿಷಿ ಜಯಶ್ರೀ ||
ಯಾಳ್ವಳ್ ತನ್ನನಮಂ ಕ |
ಕೋಳ್ವ ನಿಜಾಕಾರಸಾರವಿಳಸನದಿಂದಂ ||

೯೫

ಹೆಂಗಳೆಯರನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜಾಸಮೂಹವು, ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಎತ್ತತ್ತಲೂ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ವ|| ಆ ಜನರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ್ಯನಲ್ಲವೆಂಬಂತಿರುವ ಒಬ್ಬನು ಇದಿರಿಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಮಾರನು ಹಾದಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಕುಮಾರನ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಈತನು ರಾಜಕುಮಾರನೆಂದು ಅರಿತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ಮನುಷ್ಯನು (ಹೀಗೆಂದು ವಿವರಿಸಿದನು)- ೯೩. ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲ್ಲ ಮೊದಲಾದ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ, ಸುತ್ತಲೂ ಬೆಳೆದ ಅಡಕೆಯ ಮರಗಳಿಂದಲೂ ವೀಳ್ಯದ ಎಲೆಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಪ್ಪುಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಚಕಚಕಿಸುವ ರತ್ನದ ಖನಿಗಳಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನು ಮಿಶ್ರಪ್ರಭೆಯಿಂದ ತುಂಬುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಅಕೋ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು ನೋಡು. ಅದರ ಹೆಸರು ಅರಿಂಜಯ; ಜನಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸೌಖ್ಯಾಹವಾದುದು. ೯೪. ಈ ರಾಜ್ಯಮಂಡಲದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನಾಭಿಯಂತೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ವಿಷುಳವೆಂಬ ನಗರವು ಅಸದೃಶವಾದ ಉಪರಿಗೆ ಮನೆಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ೯೫. ಅದನ್ನು ತೋಳ್ವಲಿಂದ ಆಳುವವನು ಜಯವರ್ಮನೆಂಬವನು. ಆತನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಜಯಶ್ರೀಯೆಂಬವಳು. ನಯನ ಮನೋಹರವಾದ ತನ್ನ ರೂಪ ವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಆತನ ಮನವನ್ನು

ರತಿಗಂ ಮದನಂಗಂ ವಿ ।

ಪ್ರತಮೋಹನಶಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವಂದದಿನಾದಂ ॥

ಪತಿಗೆ ಸತಿ ಹುಟ್ಟಿದಳ್ ಸ ।

ನೈತಿ ಗುಣವತಿ ರೂಪವತಿ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯೆಂಬಳ್ ॥

೯೬

ಮೊದಲೊಳ್ ಲಾವಣ್ಯಸರ್ವಸ್ವದ ತವಿಲನಾಂ ನೋಡದಾ ಕನ್ನೆಯಂ ಮಾ ।

ಡಿಡನೀಗಿಳ್ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದಿದರ್ಪನಿಪತಿಗಳೊಳ್ ಕಾಮಸಂತಾಪಮಂ ಕೂ ॥

ಡಿಡನಾದಂ ತಪ್ಪಿತ್ಯದ್ವಂದ್ವದ ಮನಕೆ ಸಮಾಕಾರಸಂಪದ್ವರಾಲಾ ।

ಭದುರಂತೋದ್ದೇಗಮಂ ನೀಡಿಡನತಿತರನಿರ್ಬಂಧದಿಂ ಪದ್ಯಸದ್ಯಂ ॥

೯೭

ಆದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಮನದ ವಿವೇಕಂ ಪೀನ ।

ಸ್ತನದೊಳ್ ನಾಲಗೆಯ ಮಾತು ಕಣ್ಣೊಳ್ ಕರತ ॥

ಜ್ವನಮಡರೆ ನಿಮಿದರ್ ಪುರ್ವಿನ ।

ಕೊನೆಯೊಳ್ ನೆಲಸಿದುದು ಯೌವನಂ ನೆಲಸಲೊಡಂ ॥

೯೮

॥ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಮಲೆ ॥

ಹಾಸಕೌಸುಮಮುಂಬಕದ್ಯುತಿಚಂದ್ರಿಕಂ ಸಸುಗಂಧನಿ ।

ಶ್ವಾಸದಕ್ಷಿಣವಾಯು ಮಂಜುಳವನ್ಯಹುಷ್ಪರುತಂ ತದು ॥

ದ್ವಾಸಿನೂತನಯೌವನೋದಯಮಾಧವಂ ನೆರವೆಂದುಮಾ ।

ಯಾಸಮಸ್ತಜಗಜ್ಜಯಕ್ಕಿರವೆಂದು ಪೊಂಗುವನಂಗಜಂ ॥

೯೯

ಆಳುವಳು. ೯೬. ಮನ್ಮಥನಿಗೂ ರತಿಗೂ ಮೋಹನಶಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಗುಣವತಿಯೂ ರೂಪವತಿಯೂ ಬುದ್ಧಿವತಿಯೂ ಆದ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು. ೯೭. ಬ್ರಹ್ಮನು ಮೊದಲು ಸೌಂದರ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದು ಹೋಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು; ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಈಗ ಕಾಮಸಂತಾಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು; ರೂಪ ಸಂಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರೂಪನಾದ ವರನು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೊರಗನ್ನು ಆಕೆಯ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೯೮. ಆ ಕನ್ಯೆಗೆ ಯೌವನ ಬಂದು ನೆಲಸಿದೊಡನೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ವಿವೇಕವು ಉಬ್ಬಿದ ಮೊಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನಾಲಗೆಯ ಮಾತು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕೈಬೆರಳ ಸನ್ನೆ ಹುಬ್ಬಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲಸಿದುವು. ೯೯. ಈಕೆಯ ನಗೆಯ ಹೂವು, ಕಣ್ಣೆಳಕೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು, ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾದ ಇವಳ ಉಸಿರೆ ದಕ್ಷಿಣಾನಿಲ, ಧ್ವನಿಯೆ ಕೋಗಿಲೆ- ಹೀಗೆ ಇವಳ ಯೌವನೋದಯ ವೆಂಬ ವಸಂತ ನನಗೆ ನೆರವಾಗಿರಲು ಸಕಲ ಜಗತ್ತನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ

ಪೆಡೆಯುಡುಗಿದ ಭೋಗಿನಿಯಮೆ |
ಮಿಡುಕಂ ಸಂಗಳಸದಮರಿ ಗಗನಸ್ಥಳಿಯೋಳ್ ||
ನಡೆ ಮಾಣ್ಣ ಖಚರಿಯೆಂಬೇ |
ನುಡಿಗಡೆಗೊಟ್ಟುಕ್ ಲತಾಂಗಿ ನವತರುಣಿಮದೊಳ್ ||

೧೦೦

ಆಕೆಯನಂಗಜವಿಜಯಪ |
ತಾಕೆಯನಸಮಾಸ್ತಶರಶಲಾಕೆಯನೆರೆದು ||
ವೀಣಾಂತನಲ್ಲಿಗಟ್ಟಿದ |
ನೇಕಾಗ್ರಮನಂ ಮಹೇಂದ್ರನೆಂಬ ನರೇಂದ್ರಂ ||

೧೦೧

ಅಟ್ಟಲೊಡಂ ಜಯವರ್ಮಂ |
ಕೊಟ್ಟಪೆನೆಂದಿದೊಡಾತನಚಿರಾಯುಷ್ಯಂ ||
ಮುಟ್ಟಲ್ಲನೆಂದು ಮಾರಿಸಿ |
ಕಟ್ಟಿದನಾದೇಶಮಂ ನಿಮಿತ್ತದಿನೊವಂ ||

೧೦೨

ಬೇಡಿದೊಡಾರುಮಾರ್ಗ ಗಡ ಕೊಟ್ಟಪರಾವುದನಂತದಿರ್ಕಣಂ |
ಬೇಡದೆ ಕೊಳ್ಳೆನಿಂ ನಿಜತನೂಜೆಗೆ ಸಂಗಡವಾಗೆ ನಾಡುಮಂ ||
ಬೀಡುಮನೆಂದು ಬಂದು ಪುರಮಂ ನೆರೆ ಮುತ್ತಿ ಮಹೇಂದ್ರನಿದೊಡಂ |
ತೋಡಲೊಡರ್ಚಿ ಕಿಲ್ಲಲೆಕಿಲಂದಲೆಯಾದಮದೀಜಗಜ್ಜನಂ ||

೧೦೩

ಅನುಕೂಲವಾಯಿತೆಂದು ಮನ್ಮಥನು ಹಿಗ್ಗುವನು. ೧೦೦. ಇವಳೇನು ಹೆಡೆಯಿಲ್ಲದ ನಾಗಕನ್ಯೆಯೋ, ಎವೆ ಬಡಿವುದನ್ನು ಕಲಿತ ದೇವಾಂಗನೆಯೋ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಖೇಚರಿಯೋ ಎಂದು ಜನರು ಭಾವಿಸುವಂತೆ ಆ ಬಳ್ಳಿವೈಯ ಕನ್ಯೆ ನವಯೌವನದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದಳು. ೧೦೧. ಮನ್ಮಥನ ವಿಜಯಧ್ವಜವಾದ, ಕಾಮನ ಬಾಣವೆನಿಸಿದ ಆಕೆಯನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಮಹೇಂದ್ರನೆಂಬ ಅರಸನು ಜಯವರ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ೧೦೨. ಜಯವರ್ಮನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ನೈಮಿತ್ತಿಕನೊಬ್ಬನು “ಆ ರಾಜನು ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಯಾದುದರಿಂದ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ತಡೆಯೊಡ್ಡಿದನು. ೧೦೩. “ಬೇಡಿದೊಡನೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಯಾವುದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ? ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ. ಈಗ ನಾನು ಬೇಡದೆಯೆ ಅವನ ಮಗಳೊಡನೆ ಆತನ ದೇಶವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು” ಎಂದು ಮಹೇಂದ್ರರಾಜನು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿರುವನು

ಎಂದು ಪೇಟಾತಂ ಬೀಟಿಕ್ಕೊಂದು ಪೋಗೆ

ಆಯಾಸಮನೀಮತ್ಯನಿ |

ಕಾಯಕ್ಕಪಹರಿಸಿ ದುರ್ಬಲಸ್ಥ ಬಲೋ ರಾ ||

ಜಾಯಂಬದನಾಂ ಮಾಡದೊ |

ಡೀಯೆಡೆಯೋಳ್ ವ್ಯರ್ಥಮಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವಜನ್ಯಂ ||

೧೦೪

ಅದುಕಾರಣದಿಂದ ವಿಮಳನಗರಕ್ಕೆ ನಡೆವೆನೆಂದು ತತ್ಪರಾಭಿಮುಖಮಾಗಿ ನಡೆದೆಯೈವರ್ವಾಳ

ಬಿಡುವುರಿಂಪಿಣ್ಣೆ ಸೂಸುವ ಕನಲ್ಲಿಡಿ ಬೀಸುವ ಪಾಸಮೋರೆಯಿಂದ |

ದಿಡುವರೆ ಪೊಯ್ದ ಕತ್ತಳೆಕೆ ಕುತ್ತುವ ಕೊಂತಮುರುಳ್ಳವೊಡ್ಡುಗಳ್ ||

ಕಡೆಸಿರಗಯ್ಯ ನೂಂಕುದಳಿಯಕ್ಕುತ ಬಲ್ಲಸಿ ಭೀತಿಯಂ ಮನ |

ಕೊಡರಿಸೆ ಲಗ್ನೆಯೊಟ್ಟಳದೊಳಿಟ್ಟಳವಾದುದು ಕೋಂಟಿಗಾಳಿಗಂ ||

೧೦೫

ಇಡಿಸುವ ಡೆಂಕಣಕ್ಕೆ ನೆಲವಾಳಿಗೆ ಕೊತ್ತಳದಂಬುಗಂಡಿಯಿಂದ |

ದುಡುಗದೆ ಪಾಯ್ತ ಕೂರ್ಗಣೆಗೆ ಬದ್ಧರಮೊಡ್ಡಿಪ ಕೋಂಟಿಗಾವಗಂ ||

ಕಿಡುಸುವ ಗಗ್ಗೆ ವಂಕದರದಿಂದ ಮೊಟಮಟ್ಟಿಪವಾಳಮಾನ್ಯೆಯಾಳ್ |

ಗಡಣಿಸೆ ಕಾದುತಿರ್ದುದು ಮಹೇಂದ್ರಪದಾತಿನಿ ಮುತ್ತಿ ಸುತ್ತಲುಂ ||

೧೦೬

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಜನ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿ ಕೋಲಾಹಲವುಂಟಾಗಿದೆ".
ವ|| ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆತನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೋದನು. ೧೦೪. "ಈ ಜನಕ್ಕೆ
ಉಂಟಾದ ಆತಂಕವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ "ದುರ್ಬಲರಿಗೆ ರಾಜನೇ ಬಲ" ಎಂಬ
ಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯಗೊಳಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನು ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೇ?
ವ|| ಆದುದರಿಂದ ವಿಮಳ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು" -ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಕುಮಾರನು
ಆ ಪಟ್ಟಣದತ್ತ ನಡೆದು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ- ೧೦೫. (ಮೇಲಿಂದ) ಸುರಿಯುವ
ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ, ಸೂಸುತ್ತಿರುವ ನಿಗಿನಿಗಿ ಕೆಂಡ, ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ನೇಣು, ಓರೆಯಿಂದ
ಕೊಡುವ ಹೊಡೆತ, ಇರಿಯುವ ಕಠಾರಿ, ತಿವಿಯುವ ಈಟಿ, ಉರುಳಿಸುತ್ತಿರುವ
ಬಂಡೆಗಲ್ಲು, ತುದಿಗೆ ಏರುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೂಕುವ ಮರದ ದಿಮ್ಮಿ, ಚುಚ್ಚುವ
ಬಲವಾದ ಗೂಟಗೋಲು -ಇವುಗಳಿಂದ ಲಗ್ನೆಯೇರುವವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಭೀತಿ
ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಕೋಟೆಕಾಳಗವು ಕಣ್ಣುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. ೧೦೬. ತಿವಿಯುವ ಈಟಿಗೆ
ಎದುರಾಗಿ ನೆಲವಾಳಿಗೆಯನ್ನು, ಕೊತ್ತಳದ ಕಂಡಿಗಳಿಂದ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಬರುವ
ಹರಿತವಾದ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ತಡೆಯಾಗಿ ಬದ್ಧರಗಳನ್ನೂ ಒಡ್ಡಿ ನಿಂತು, ಕೋಟೆಯನ್ನು
ಕೆಡಹಲು 'ಗಗ್ಗೆ'ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುತ್ತ, ಗುಪ್ತದ್ವಾರದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ
ಶತ್ರುಯೋಧರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಯೋಧರು ಒಡ್ಡಿ ನಿಂತು
ತುಮುಲವಾಗಿ, ಮಹೇಂದ್ರನ ಕಾಲ್ಪಳವು ಸುತ್ತಲೂ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಾದಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂತು ಮುತ್ತಿ ಕಾದುತರ್ದ ಸೇನಾಮಹೋದಧಿಯಂ ಮಂದರಾಚಲದಂತೆ ಮೊಕ್ಕು ನಿರ್ಗಹನ
ವೃತ್ತಿಯಿಂ ಪುರಮಂ ಪುಗಲ್ ಪೋಪಾಗಳ್

ನೆರೆದೊಡ್ಡಿದೊಡ್ಡನೇನುಂ ಬಗೆಯದೆ ಮದಧೀಶಾಚ್ಚಿಯಿಂ ಬಂದವೊಲ್ ನೀಂ |
ಪುರಮಂ ಬೇಗಂ ಪುಗಲ್ ಪೋದೊಡೆ ತಲೆ ಪೊಟಿಯೇ ನಿನ್ನಮೆಯ್ಯಕ್ಕಟಾ ಸೈ ||
ತಿರು ನೀನಾಗೆಂದು ತನ್ನಂ ನುಡಿದ ಭಟಕಟಾಹಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿಂದೆ ಸೂಸು |
ಪುರಿಯಂ ಕಲ್ಪಾಂತದುಗ್ರಾಂತಕನ ಮಸಕಮಂ ತಾಳಿದಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ || ೧೦೭

ಅಂತು ಕಡುಮುಳಿದಾಬಲದೊಳೊರ್ವನ ಕೈಯ ಕೋದಂಡಕಾಂಡಂಗಳನಿಟ್ಟು ಕಳೆದುಕೊಂಡು

ಪೆಟಗಿಕ್ಕೆ ಪುರಮನೊಡ್ಡಿದ |
ಮಜುವಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ಪೋಗದಂಬಿನ ಮಟಿಯಂ ||
ಕಟಿದಂ ನಂಜನ ಮಟಿಯಂ |
ಕಟಿದಂದದೆ ವಿಳಯಸಮಯದೊಳ್ ಕೀನಾಶಂ || ೧೦೮

ಆಗ್

ನೆರೆದಟ್ಟಾಳಂಗಳೊಳ್ ನೋಡುವ ನಗರಜನಕ್ಕಾವಗಂ ಕೋಲನಾಂತಂ |
ತಿರುವಾಯೊಳ್ ತೊಟ್ಟಪಂ ತೊಟ್ಟರದೆ ತೆಗೆದಪಂ ಬಿಟ್ಟಪಂ ತಾನೆನಿಪ್ಪಂ ||
ತರಮೇನುಂ ವೇಗಸಂಧಾನದಿನಜಯಲಣಂ ಬಂದುದಿಲ್ಲಿತ್ತಲೂಂ ದಿಂ |
ದುರುಳುತ್ತಿರ್ಪಸೈನ್ಯಂಗಳ ತಲೆಗಳೆ ಕಾಣಲ್ಪೆ ಬಂದತ್ತದತ್ತಂ || ೧೦೯

ವ|| ಹೀಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕಾದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನ್ಯಸಾಗರವನ್ನು ಮಂದರಗಿರಿಯಂತೆ
ಕುಮಾರನು ಹೊಕ್ಕು ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಒಳಹೊಗಲು
ಮುಂದರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ - ೧೦೭. “ನಾವೆಲ್ಲ: ನೆರೆದು ಒಡ್ಡಿದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು
ಎಷ್ಟೂ ಗಮನಿಸದೆ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದಲೆ ಬಂದವನೆಂಬಂತೆ ನೀನು
ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ಆತುರದಿಂದ ಹೋಗಬೇಡ. ನಮ್ಮನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಹೋಗುವೆ
ಯಾದರೆ ನಿನ್ನ ಮೈಗೆ ತಲೆ ಹೊರೆಯಾಗಿದೆಯೆ? ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ ! ತಪ್ಪಿಗೆ
ಇರು. ಯಾರು ನೀನು?” -ಹೀಗೆಂದು ತನಗೆ ನುಡಿದ ಸೈನಿಕ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ
ಕುಮಾರನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಉರಿಯುಗುಳುತ್ತ ಪ್ರಳಯಾಂತಕನ ಉಗ್ರತೆಯನ್ನು
ತಾಳಿದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರನಾಗಿ ಆ ಸೇನೆಯೊಳಗೊಬ್ಬನ ಕೈಯಿಂದ
ಬಿಲ್ಲುಬಾಣಗಳನ್ನು ಎಳೆದು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು- ೧೦೮. ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಶತ್ರುಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ, ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಯಮನು ವಿಷದ ಮಳೆಗರೆಯುವಂತೆ
ನಿರಂತರವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಮಳೆಗರೆದನು. ಆಗ- ೧೦೯. ನಗರದಲ್ಲಿ
ಅಟ್ಟಗಳನ್ನೇರಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಜನಕ್ಕೆ- ಈತನು ಸಂಧಾನ ವೇಗದ ಅತಿಶಯ
ದಿಂದಾಗಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದ ಹಿರಿಯುವುದು, ಹೆದಗೆ ತೊಡಿಸುವುದು,
ಎಳೆಯುವುದು, ಬಾಣ ಬಿಡುವುದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರವೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ;

ದ್ವಿರದಂಗಳ ಹರಿಗಳ ಮೆ ।
ತೈ ರಥಂಗಳ ಮೇಗಣುಗ್ರಭಟಪಟಳಮನಾ ॥
ದುರಳುಚ್ಚಂ ಪೊರಳೆಚ್ಚಂ ।
ಮರಳೆಚ್ಚಂ ಚಾಪಚಾಪಳಂ ಯುವರಾಜಂ ॥

೧೧೦

ಆಗಳ ಕಾಡಿಯುಂ ನೋಡಿಯುಂ ಪೋಪ ನಿಜಧ್ವಜನಿಯನತಿದೂರದ ನೆಲೆಯೊಳ್ ನೆರೆದ
ರಾಜಲೋಕದ ನಡುವಿದ್ ಮಹೇಂದ್ರಮನುಜೇಂದ್ರಂ ಕಂಡಿದೇನೆಂದು ಬೆಸೆಗೊಳ್ಳುದುಮೋರ್ವ
ನಿಂತೆಂದ:-

ಎತ್ತಣನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಡುಪಂ ಪಡೆದೊರ್ವನ ಬಿಲ್ಲನೀಚ್ಚುಕೊಂ ।
ಡೆತ್ತುತೆ ಮೊಗ್ಗರಂ ಕಡೆವಿನಂ ಬಡದೆಚ್ಚು ಭವನ್ಮಹೀಶನಂ ॥
ಮಿತ್ತುಗೆ ಬೋನವೆತ್ತಿದಪೆತ್ತಲೆ ಪೋ ಬರವೇಟೆನುತ್ತು ಮು ।
ದ್ವತ್ತನದೊರ್ವನಿದ್ ಪನಿದಿರ್ಚುವರಾರನಗಂಬ ಪರ್ಚಿನಿಂ ॥

೧೧೧

ಎನಲೊಡಂ ರೋಪಲೋಹಿತಲೋಚನನುಮುದ್ಭೂತಪ್ರತಾಕಾಕರಾಳಭಾಳನುಂ, ಘರ್ಮ
ಬಿಂದುಸಂತಾನದಂತುರಿತಗಂಡಮಂಡಳನುಂ, ಪ್ರಸುರಿತದಶನವಸನನುಮಾಗಿ

ಒರ್ವಂಗೀರಾಜಲೋಕಂಬೆರೆಸು ನಡೆಯೆ ಬಂಟಿಂಗದೆಗ್ಗೆಂದು ಮೊಗ್ಗಿಂ
ದಾರ್ವನ್ನೊಳ್ ಬಂದೊಡಲಿಂದವರ್ಗಬಟಿಕಮೆನ್ನಾಣೆಯೆಂದಾಮಹೇಂದ್ರಂ
ಗರ್ವಾಂಧಂ ಸಿಂಧುರಸ್ಯಂಧದಿನಿಟೆದು ಸಕೋಕ್ಷೀಯಕಂ ಬರ್ಪದಂ ಕಂ ।
ಡುವೀಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೋಲುಂ ತಲೆಯುಮೊಡನೆ ಬೀಟ್ಟನ್ನಮೆಚ್ಚಂ ಕುಮಾರಂ

೧೧೨

ಆದರೆ ಸುತ್ತಲೂ ದಿಂಡಿರಿಕೆಯುರುಳುವ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯದ ತಲೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.
೧೧೦. ಆನೆಗಳ, ಕುದುರೆಗಳ, ರಥಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ಪ್ರಚಂಡ ಯೋಧ
ಸಮುದಾಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಉರುಳುವಂತೆ, ಹೊರಳುವಂತೆ, ಮರಳಿ ಮರಳಿ
ಆ ಬಿಲ್ಲುವಿದ್ಯೆಯ ಚತುರನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ವ|| ಆಗ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಮೀಪದ ತನ್ನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ
ರಾಜಪರಿವಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹೇಂದ್ರರಾಜನು ಕಂಡು “ಇದೇನು, ಹೀಗೆ?” ಎಂದು
ಕೇಳಲಾಗಿ ಒಬ್ಬನು ಹೀಗಂದನು- ೧೧೧. “ಎಲ್ಲಿಯವನೊ ಒಬ್ಬನು ಬಂದು
ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಸೈನಿಕನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ
ದಿಂಡುರುಳುವಂತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತ, “ನಿಮ್ಮ ರಾಜನನ್ನು
ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಬಲಿಕೊಡುವೆನು. ಅವನಿಗೆ ಇತ್ತ ಬಾಯೆಂದು ಹೇಳಿ” ಎನ್ನುತ್ತ
ತನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುವವರಾರೆಂಬ ದರ್ಪದಿಂದ ಉದ್ಭಟವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವನು.
ವ|| ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರೋಷದಿಂದ ಕೆಂಗಣ್ಣಾಗಿ, ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕುತ್ತ, ಕೆನ್ನೆಯ
ಮೇಲೆಲ್ಲ ಬೆವರಹನಿಗಳು ಮೂಡಲಾಗಿ, ತನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹರಡುತ್ತ-
೧೧೨. “ಯಾವನೊ ಒಬ್ಬಂಟಿಗನ ಮೇಲೆ ಈ ರಾಜ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ
ಏರಿಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ನನ್ನ ಕಲಿತನಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ; ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಯಾರಾದರೂ
ಬಂದರೆ ಆಣೆ” ಎಂದು ಆ ಮಹೇಂದ್ರರಾಜನು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಅರಿವು

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ಸಮಸ್ತಸಾಮಗ್ರಿವೆರಸು ಜಯವರ್ಮಮಂಡಲೇಶ್ವರನಿಧಿವರ್ತನದಕಾರಣ
ಬಾಂಧವನುಮನಿಮಿತ್ತ ಮಿತ್ರನುಮಾಗಿದ್ ಬೆನಸೇನನಂ ಮಹಾವಿಭೂತಿಯಿಂ ಮುಂದಿದೋಡಗೊಂಡು
ಪುರಮಂ ಪುಗುವಾಗಳ್

ಈತಂ ಕಾದಿ ಮಹೇಂದ್ರನಂ ಬಲಸಮೇತಂ ಬಾಣದಿಂ ಕೂಡೆ ಪೂ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ನಮ್ಮ ಪುರೀಪುರಂಧಿಯರ ಕರ್ತೋತ್ತಂಸಮಂ ನಡೆ ಕಾ ||
ದಾತಂ ರಾಜ್ಯಪದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಜಯವರ್ಮೋರ್ವಿಶನಂ ತಾನೆ ತಂ |
ದಾತಂ ನೂತನನೆಂದು ನೋಡಿದುದತಿಪ್ರೀತಂ ಪುರಾಂತರ್ಜನಂ || ೧೧೩

ಅನಂತರಂ ರಾಜಭವನಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಪಳಿಕೆನೋಲಗಸಾಲೆಯೊಳಗಣ ಮಣಿಮಯಾಸನಂಗಳ
ನಳಂಕರಿಸಿ ಕುಮಾರಂ ಬಂದ ವೃತ್ತಾಂತಮಂ ಬೆಸಗೊಳುತ್ತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯುಮಾತನಂ
ನೋಡುವಟ್ಟಿಯಿಂ ತಾನಲ್ಲಿಗೆ ಸೌವಿದಲ್ಲನಟ್ಟಿ ಲಬ್ಧಾಗಮನಾಭ್ಯನುಜ್ಞನಾಗಿ

ನೃಪಲೀಲಾಪರಿಷ್ಕನ್ನಿಕೇತನಪುರೋಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಾರ್ತಂದಳಂ |
ದುಪದೇಶಂಗುಡುವಂದದಿಂದಲಸಯಾನಪ್ರೌಢಿಯಿಂ ಹಂಸಗಾ ||
ತಪಮಂ ಕೋರ್ವಿವಂದದಿಂದ ಮಣಿವಿಭೂಷಾರತ್ನಿಯಿಂ ನೂಪುರೋ |
ಲ್ಲಪನವ್ಯಾಜದಿನಾಗಳೇನುವೆಸನಂ ಕಾಮಂಗ ಪೇಟ್ಟಂದದಿಂದ || ೧೧೪

ಗೆಟ್ಟು, ಆನೆಯಿಂದ ಇಳಿದು, ಖಡ್ಗಹಸ್ತನಾಗಿ ಬರುವುದೊಂದೆ ತಡ, ತಾನು ಬಿಟ್ಟ
ಬಾಣವೂ ಈತನ ತಲೆಯೂ ಕೂಡಿಯೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಕುಮಾರನು ಎಚ್ಚನು.
ವ|| ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಯವರ್ಮರಾಜನು ಸಕಲ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಹಿತವಾಗಿ
ಇದಿರುಗೊಂಡು, ನಿರ್ವ್ಯಾಜ ಬಂಧುವೂ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸ್ನೇಹಿತನೂ ಆದ
ಜಿನಸೇನಕುಮಾರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಹಾವೈಭವದಿಂದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ
ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವಾಗ-೧೧೩. “ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ಮಹೇಂದ್ರನನ್ನು
ಬಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಳಿದವನು ಈತನ; ನಮ್ಮ ನಗರದ ಮುತ್ತಯ್ಯೆಯರ
ಮಾಂಗಲ್ಯಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದವನು ಈತನ; ರಾಜ್ಯಪದವಿಗೆ ಜಯವರ್ಮ
ರಾಜನನ್ನು ಪುನಃ ತಂದು ಕೂಡಿಸಿದವನು ಈತನೇ” ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತ ಅತಿ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಗರ ನಿವಾಸಿಗಳು ಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ವ|| ಆ ಬಳಿಕ
ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಸ್ಥಳಿಕದ ಓಲಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ರತ್ನಮಯವಾದ
ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ, ಕುಮಾರನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತ ಆತನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ
ಬಂದನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಶಶಿಪ್ರಭೆಯೂ ಆತನನ್ನು
ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಓಲಗಶಾಲೆಗೆ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದ ಆಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ,
ರಾಜನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು-೧೧೪. ತನ್ನ ಮೆಲ್ಲಡೆಯ
ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಹಂಸಕ್ಕೆ ಪಾಠೋಪವೇಶ ಮೂಡುವಂತೆ, ತನ್ನ ರತ್ನಾಭರಣ
ಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಬಿಸಿಲಿನ ಬೆಳಕನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ, ಅಂದುಗೆಯ
ಸಿಂಜಾರವದಿಂದ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡೆಂದು ಅವುಣೆ ಕೊಡುವಂತೆ

ನಯನಪ್ರಭೋಜ್ವಲಜ್ಯೋ |
ತ್ಸೆಯಿನಾದಂ ಕನ್ನ ಮುನ್ನ ಧವಳಿಸಿ ಭೂಷಾ ||
ಚಯಮಣಿಗಣನಿಚಯದ ತಾಂ |
ಬಯಲಂ ಚಿತ್ರಿಸಿದಳೆಯ್ತು ಗಮನೋತ್ಸವದೊಳ್ ||

೧೧೫

ನಡೆವಂತೆ ನುಡಿದ ಪುತ್ರಿಕೆ |
ಮಿಡುಕುವ ರಸಚಿತ್ರದೇವ ಪೆಣ್ಣೆಂಬೊಳ್ಳಂ ||
ಪಡೆದಳ್ ಕಣ್ಣಂ ಮನಕಂ |
ಪಡೆದಳ್ ಪೊಸವೇಟದೇಸಕಮಂ ನೃಪಸುತನೊಳ್ ||

೧೧೬

ಅಂತು ಬಂದು

ಪದನಖಚಂದ್ರಬಿಂಬಚಯದೊಳ್ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಕದಂಬಶೋಭೆಯಿಂ |
ದೊದವಿಸುವನ್ನೆಗಂ ಕುಟಿಳಕುಂತಳಮಾಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ||
ಪದಪಿನೋಳಂದು ಕಾಲ್ಗಿಣಿದಾತ್ಮಜೆಯಂ ಪರಸುತ್ತುಮೆತ್ತಿ ಪೀ |
ತದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿದಂ ನಲವಿಂ ವಿಪುಳಾಧಿನಾಯಕಂ ||

೧೧೭

ಆಗ್

ಬಿದಿ ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದಂದಿನಿ |
ತೊದವದು ಲಾವಣ್ಯಮಂತದಲ್ಲೊಲವಿಂದೀ ||
ಸುದತಿಯನತನುವ ತಾಂ ಮು |
ಟ್ಟದ ಮಾಡಿದನಂದು ನೋಡಿದಂ ನೃಪತನಯಂ ||

೧೧೮

ಅರಸನ ಒಡ್ಡೋಲಗದ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ೧೧೫. ಕಣ್ಣುಗಳ ಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ಉಜ್ವಲವಾದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಿಂದ ಮೊದಲು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಧವಳವರ್ಣವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಆ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ಹೇರಳವಾದ ವರ್ಣಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಬಯಲನ್ನೆಲ್ಲ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತ ಬಂದಳು. ೧೧೬. ನಡೆಯುವ ಹಾಗೂ ನುಡಿಯುವ ಒಂದು ಪುತ್ರಿಕೆಯವಳು, ಸಂಚರಿಸುವ ರಸಚಿತ್ರದ ಹೆಣ್ಣೆವಳು ಎಂಬೊಂದು ಬೆಡಗನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೂ ಮನಕ್ಕೂ ಉಂಟುಮಾಡಿ, ರಾಜಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪ್ರಣಯವನ್ನು ಆಕೆ ಮೂಡಿಸಿದಳು. ಹಾಗೆ ಬಂಧು-೧೧೭. (ತಂದೆಯ) ಪಾದಗಳ ಉಗುರುಗಳೆಂಬ ಚಂದ್ರಬಿಂಬಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಸಮೂಹದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ಗುಂಗುರುಗೂದಲುಗಳು ಆ ಚಂದ್ರಗಳ ಒಡಲಲ್ಲಿಯ ಕಪ್ಪುಕಲೆಗಳೆಂಬಂತೆ ಪಡಿನೆಳಲಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಕಾಲಿಗೆ ಎರಗಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ಆಶೀರ್ವಾದ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ತನ್ನ ಪೀಠದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅರಸನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಳಿರಿಸಿದನು. ಆಗ-೧೧೮. “ಬ್ರಹ್ಮನು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಚೆಲುವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಹಾಗಿರಲಾರದು. (ದೇಹವೇ ಇಲ್ಲದ) ಕಾಮನು ಇವಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ನಿರ್ಮಿಸಿರ

ಆರಯ ಮತ್ತವೇಂ ಭರಸಹಂಗಳೊ ಜಂಘೆಗಳಾಂತುವೀಕಟೀ |
ಭಾರಮನೇನುರಂ ಪಿರಿದೊ ತಾಂ ನೆರೆದತ್ತು ಪಯೋಧರದ್ವಯೇ ||
ಭೂರಿವಿಜೃಂಭಣಕ್ಕೆ ಮುಖಮೇನವಗಾಹನಶಕ್ತಮೋನಿಜಾ |
ಕಾರದೊಳಿಟ್ಟುರೀಜಗದ ಚಿಲ್ವನಶೇಷಮುಮಂ ಕುಮಾರಿಯಾ ||

೧೧೯

ಎಂದಾಕೆಯ ಭುವನತ್ರಯಲೋಚನೀಯಾಕಾರಮಂ ಸೌಂದರ್ಯಮಂ ನೋಡಿ ಮನದೊಳ್
ವಿಸ್ಮಯಂಬಡುತ್ತುಮಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ

ಅಮರ್ದಂ ಸಿಂಪಿಸುವಂತೆ ಸಾಂದ್ರಮಳಯಕ್ಷಮೋದಮಂ ಸೂಸುವಂ |
ತೆ ಮೃಣಾಳಾಭರಣಂಗಳು ತುಡಿಸುವಂತುತ್ತುಲ್ಲಶುಭ್ರಾಬ್ಜಪ ||
ತ್ರಮಯಸ್ತಗ್ವಿಸರಂಗಳು ಮುಡಿಸುವಂತಾಕೇಕರಚ್ಛೋತಿಗಳ್ |
ನಿಮಿರ್ವನ್ನಂ ಯುವರಾಜನಂ ಯುವತಿ ತಾನುಂ ನೋಡಿದಳ್ ನಾಡೆಯುಂ ||

೧೨೦

ಅಂತು ನೋಡಿಯುಂ

ನೋಟಂ ನೃಪಸುತನೊಳ್ ಕ |
ಣ್ಣೇಟಂ ಮನದೊಳ್ ವಿಕಾರಚೇಷ್ಟೆಗಳೊಡಲೊಳ್ ||
ನಾಟಿ ಬೆದಟಿದಳನಂಗನ |
ಬೇಟೆಯೊಳೊಳಗಾದ ಹರಿಣಿಯೆನೆ ತರುಣಿ ಕರಂ ||

೧೨೧

ಬೇಕು” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ರಾಜಕುಮಾರನು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ೧೧೯.
“ಈಕೆಯ ಕಿರಿದೊಡೆಗಳಿಗೆ ಭಾರಹೊರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಷ್ಟೊಂದು, ಘನ
ವಾಗಿದೆ! ಈ ಜಘನ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತುವಲ್ಲ! ಇವಳ ಎದೆ ಎಷ್ಟು ಹಿರಿದಾಗಿದೆ!
ಈ ಮೊಲೆಗಳ ಮಹಾಗಾತ್ರ ವೈಭವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅವಕಾಶವಿತ್ತುವಲ್ಲ! ಈ
ಕುಮಾರಿಯ ಮುಖದ ಇಂಚು ಕೂಡ ಎಂತಹದು! ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸಮಸ್ತ
ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆಯಲ್ಲ!” ವ|| ಎಂದು ತ್ರಿಲೋಕದ
ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ದರ್ಶನೀಯವೆನಿಸಿದ ಆಕೆಯ ರೂಪಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು
ನೋಡಿ ಕುಮಾರನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ವಿಸ್ಮಯಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ-
೧೨೦. ಅವ್ಯುತವನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸುವಂತೆ, ಮಂದವಾದ ಚಂದನಮಿಶ್ರಿತ
ವಾದ ಸುಗಂಧಲೇಪನದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಬೀರುವಂತೆ, ತಾವರೆ ನಾಳದ
ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸುವಂತೆ, ಅರಳಿದ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಗಳ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು
ಮುಡಿಸುವಂತೆ, ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿ ಅರಳಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ತರುಣಿಯು
ಕಡೆಗಣ್ಣು ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸುತ್ತ ಯುವರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಹಾಗೆ
ನೋಡಿ-೧೨೧. ದೃಷ್ಟಿ ರಾಜಕುಮಾರನಲ್ಲಿಯೂ, ದೃಷ್ಟಿಪ್ರಣಯ ಮನದಲ್ಲಿಯೂ,
(ಕಾಮ) ವಿಕಾರ ಚೇಷ್ಟೆಗಳು ಒಡಲಲ್ಲಿಯೂ ನಟ್ಟುನಿಲ್ಲಲಾಗಿ, ಮನ್ಮಥನ ಬೇಟೆಗೆ

ಆತನಿನಾದ ಬೇಟಮಭಿಜಾತತೆಯಂ ನೆಗಟಿಕ್ಕೊಂದು ಧೈರ್ಯವಂ |

ತಾತನಿನಾದ ಭೀತಿ ನಿಜಬಾಲ್ಯದೊಳುಣ್ಣೆದ ಲಜ್ಜೆ ಹೃತ್ಸಮು ||

ದ್ವ್ಯುತನಿನಾದ ಸೂರ್ಕು ಸುಚರಿತ್ರತೆಯಂ ಸಮಸಂದ ಸೌಷ್ವವಂ |

ಚೇತದೊಳುಣ್ಣೆ ಕನ್ನೆ ತಳಿದಳ್ ಕಿಲಿಕಿಂಚಿತಭಾವಚೇಷ್ಟೆಯಂ ||

೧೨೨

ಅನಂತರಮರಸನುಂ ವಾಕ್ಯಸ್ತುತಕಥಾವಸಾನದೊಳ್ ಕುಮಾರನಂ ಪ್ರಮದವನದೊಳಗಣ
ದಿಗವಲೋಕನಮಹಾಪ್ರಾಸಾದಮಂ ಬಿಡುದಾಣಂ ಮಾಡಿ ದಿವಸವ್ಯಾಪಾರಮಂ ತೀರ್ಚುವಂತುತದ
ಧಿಕ್ಕೃತಜನಗಳುಮನಲಸಿಕೆಯಾಗದಂತು ಗೀತದ್ವ್ಯುತಸಾಹಿತ್ಯನಿತ್ಯವಾದ್ಯವಾದಿತ್ರವಿಶಾರದೆಯರಪ್ಪ
ವಿಳಾಸಿನೀಜನಗಳುಮನಪ್ಪಯಿಸಿ ಕಳಿಸಿ ತಾನುಂ ಯಥೋಚಿತ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದಿದೊಂದು ದೇವಸಂ
ಯಾಮಿನೀಪ್ರಥಮಯಾಮವಿರಾಮಸಮಯದೊಳ್ ಸೆಜ್ಜಿವನೆಯೊಳ್ ಜಯಶ್ರೀಮಹಾದೇವಿವರಿಸಿ
ಪರ್ವಸರದೊಳ್ ಶಶಿಪ್ರಭಾದೇವಿಯ ವಯಸ್ಸೆ ಕನಕಪ್ರಭೆಯೆಂಬಳು ಬಂದು ಪೊಡಮಟ್ಟು ಕುಳ್ಳಿಮ್

ಎಂದು ಮಹೇಂದ್ರ ಮದರ್ವನನೀಕ್ಷಿಸಿದಳ್ ಭವದಾತ್ಮಜಾತೆಯಂ |

ದಿಂದಮಮಾನಮನ್ಮಥವಿಕಾರಶತಂಗಳೊಳೊಂದಿ ಪಾಡಳಾ ||

ನಂದದಿನಾಡಳೋದಳೊಡನಾಡಿಗಳೊಳ್ ನುಡಿಯಲ್ಪಮೊಲ್ಲಳಾ |

ಸೌಂದರಿ ಶಕ್ತುವಿಟ್ಟ ತೆಟನಿದರ್ಪಳೇವುದದರ್ಕಧೀಶ್ವರಾ ||

೧೨೩

ಸಿಕ್ಕಿದ ಹೆಣ್ಣುಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಆ ಯುವತಿ ತುಂಬ ಬೆದರಿದಳು. ೧೨೨. ಆತನಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಣಯದೊಡನೆ ಕುಲೀನತೆಯಿಂದಾದ ಒಂದು ಧೈರ್ಯವೂ, ಆತನಿಂದಾದ
ಭೀತಿಯೊಡನೆ, ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಬಂದ ಲಜ್ಜೆಯೂ, ಮನ್ಮಥನಿಂದಾದ ಉನ್ಮಾದದೊಡನೆ
ಸಜ್ಜಾರಿತ್ರದಿಂದ ರೂಢವಾದ ಸೌಷ್ವವೂ, ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಲಾಗಿ
ಆ ಕನ್ಯಕಿಲಿಕಿಂಚಿತ ಭಾವವನ್ನು (ಅನೇಕ ಭಾವಗಳ ಮಿಶ್ರವಸ್ಥೆಯನ್ನು) ಹೊಂದಿದಳು.
ವ|| ಆ ಬಳಿಕ ಅರಸನು ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಪ್ರಮದೋದ್ಯಾನ
ದೊಳಗಿನ ಉನ್ನತವಾದ ಭವನದಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿಸಿ, (ಸ್ನಾನಪಾನಾದಿ) ದೈನಂದಿನ
ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಯಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಅಧಿಕಾರಿ
ಗಳನ್ನೂ ಪರಿಜನರನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿದನು; ಆತನಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗದಂತೆ ರಂಜನೆ
ನೀಡಲು ಗೀತ, ದ್ವ್ಯುತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಾದ್ಯವಾದನ-ಈ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತೆಯ
ರಾದ ವಿಲಾಸಿನಿಯರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದನು; ತಾನೂ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ
ತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗಿರುತ್ತ ಒಂದು ದಿವಸ ರಾತ್ರಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಜಾವ
ಕಳೆದಾಗ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಜಯಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ಗೆಳತಿಯಾದ ಕನಕಪ್ರಭೆಯೆಂಬವಳು ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ,
ಕುಳಿತುಕೊಂಡು (ಹೀಗೆ ನುಡಿದಳು). - ೧೨೩. “ಮಹಾರಾಜಾ, ತಮ್ಮ ಮಗಳು
ಮಹೇಂದ್ರ ವಿಜಯಿಯಾದ ಕುಮಾರನನ್ನು ಎಂದು ಕಂಡಳೋ ಅಂದಿನಿಂದ
ನೂರಾರು ಕಾಮವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾಳೆ; ಆಡುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ,
ಓದುವುದಿಲ್ಲ; ಒಡನಾಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅವಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಅದಲ್ಲದೆಯೂ.

ನಡು ನಡಪಿತ್ತು ತನ್ನನೆ ಮೆಯ್ ಬಡವಾದುದು ಲೋಚನಾಂಶುಗಳ್ |
ಬಿಡೆ ತೊಡದಂತೆ ಗಂಡಯುಗಳಂ ಬಿಳಿದಾದುದು ತೋಳ್ಗೊಳೆ ಬರಂ ||
ಬಡೆದವೊಲೆಯ್ ಸುಯ್ ಸರಳವಾದುದು ಹಾವರಸಪ್ರವಾಹದೊಳ್ |
ಗಡಗೊಂದಂತೆ ಬಾಷ್ಪಜಲಸಂತತಿ ಕಾಬ್ಬರಮಾದುದಾಕೆಯಾ || ೧೨೪

ದಿನದೊಳ್ ಸಜಳತೆಯಿಂ ಮ |
ತ್ಯನಳನಮಂ ಮತ್ತಮಿರುಳೊಳುನ್ನಿದ್ರತೆಯಿಂ ||
ದಿನಸುಂ ಚಕೋರಕುಮುದಮ |
ನನುಕರಿಸಿದುದಾವಿಯೋಗವಿಧುರೆಯ ಕಣ್ಣಿಳ್ || ೧೨೫

ಕರದಿಂ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ಪನಿತ |
ಕೈರದಂತಿರೆ ಸಾಂಜನಾಂಬುಕಣತತಿ ಕಾಮಂ ||
ಬರೆದ ನೃಪಸುತನ ಸೊಬಗಿನ |
ನರಶಾಸನದಂತೆ ವಿರಹವಿಪ್ಪಲೆಯಿರ್ಪಳ್ || ೧೨೬

ಸುರಿದಬಲೆ ಕಣ್ಣಿನೀರ್ಗಳ |
ಸರಿಯಂ ಸ್ತನಮಂಡಲಂಗಳೊಳ್ ವಿರಹಮಹಾ ||
ಜ್ವರಜನಿತಮಳಕಸಸ್ಯಾಂ |
ಕುರಂಗಳಂ ಬಳಿಯಿರ್ಪಳ್ ನಭೋಲಕ್ಷ್ಮಿಯವೊಲ್ || ೧೨೭

ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿ ಮಂಕುಬಡಿದ ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡುವುದು? ಅದಲ್ಲದೆ-೧೨೪. ಸೊಂಟವೆ ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೆಂಬಂತೆ ದೇಹವೆಲ್ಲ ಸೊರಗಿಹೋಗಿದೆ; ಕಣ್ಣುಬೆಳಕು ಸದಾ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕೆನ್ನೆಗಳು ಬಿಳುಪೇರಿವೆ; ನೀಳವಾದ ತೋಳುಗಳಿಂದ ವರಪಡೆದ ಹಾಗೆ ಉಸಿರು ನಿಡಿದಾಗಿದೆ; ಹಾವರಸದ ತೊರೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಣ್ಣೀರಿಗೆ ಮಹಾಪೂರವುಂಟಾಗಿದೆ. ೧೨೫. ಹಗಲೆಲ್ಲ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮೀನನ್ನು ಕಂದಾವರೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ; ಇರಾಳೆಲ್ಲ ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ಚಕೋರವನ್ನು ಬಿಳಿನೈದಿಲೆಯನ್ನೂ ಹೋಲುತ್ತವೆ. ೧೨೬. ಕಾಡಿಗೆ ಕೂಡಿದ ಕಣ್ಣೀರ ಹನಿಗಳ ಕಲೆ ಮೈಯಲೆಲ್ಲ ಅಕ್ಷರದಂತೆ ಮೂಡಿಕೊಂಡು ಕಾಮದೇವನೆ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯದೇಹರೂಪದ ಶಾಸನವೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ವಿರಹಾಕುಲೆ ತೋರುವಳು. ೧೨೭. ಆಕಾಶಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಮಳೆ ಸುರಿಸಿ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳೆಯಿಸುವಂತೆ, ಆ ಅಬಲೆ ತನ್ನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೀರ ಮಳೆಗರೆದು ವಿರಹದ

ಮತ್ತಮಾಕೆಗೆ

ತಂದುದು ನೊಸಲೆ ತಾಪಮೆ |
ಚಂದನಮಂ ಕರ್ಣಪೂರತೆಗೆ ಕೆಂದಳಮ್ಮ ||
ತಂದುದು ಹಾರಂ ಕಣ್ಣಿನಿ |
ಯಿಂದಾದತ್ತುಳಿದ ಭೂಷೆಯಂ ದೂಷಿಪವೊಳ್ ||

೧೨೮

ಪರಿಕಿಮೊಡಗ್ಗಿಗಮಾಕೆಯ |
ವಿರಾಹಾಗ್ನಿಗಮಿಲ್ಲ ಭೇದಮಲ್ಲದೊಡೇಂ ಕ ||
ಪ್ಪುರದ ರಜಕ್ಕಂ ವೀಜನ |
ದರಲ್ಲಮದು ಕಿಡದೆ ಬಳ್ಳಳಂ ಬಳಿದಪುದೇ ||

೧೨೯

ಮಗ್ನತೆಯನೆಳಗಿ ಸುಯ್ಯಿಲ |
ರಗ್ನಿಯಿನಟಿದಳಿಗಳುದುಣುತಿರೆ ಪೊತ್ತುದು ಸಂ ||
ಲಗ್ನವಿರಹಾಗ್ನಿತಾಪೋ |
ದ್ವಿಗ್ನೆಯ ನಾಸಿಕಮಭೇದಮಂ ಚಂಪಕದೊಳ್ ||

೧೩೦

ಅಂಬುಜದಳಮನಮರ್ಚಿ ನಿ |
ತಂಬಿನಿ ಪಿಡಿರಿದರ್ ಕುಚಮೆ ತಪ್ತಾಯಃಪಿಂ ||
ಡಂಬೋಲಿರೆ ನಲಗೆ ದಿ |
ವ್ಯಂಬಿಡಿದಳೊ ಪೇಟೆಮಿನಿಪಳಾವ್ಯತಿಕರದೊಳ್ ||

೧೩೧

ಮಹಾಜ್ವರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ರೋಮಾಂಚನವೆಂಬ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ಮತ್ತು ಆಕೆಗೆ-೧೨೮. (ವಿರಹಜ್ವರದ) ತಾಪವೆ ಹಣೆಗೆ ಚಂದನದ (ಕೆಂಬಣ್ಣದ) ಕಾಂತಿಯನ್ನಿತ್ತಿತು; (ಕೆನ್ನೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ) ಅಂಗೈಯ ಕೆಂಬೆಳಕೆ ಕಿವಿಯ ಅಲಂಕಾರವಾಯಿತು; ಕಂಬನಿಗಳಿಂದಲೆ ಕೊರಳ ಹಾರವಾಯಿತು; ಬೇರೆ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಇನ್ನೇಕೆ ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದಲೊ ಏನೊ! ೧೨೯. ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಬೆಂಕಿಗೂ ಆಕೆಯ ವಿರಹವೆಂಬ ಕಿಚ್ಚಿಗೂ ಏನೂ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಪ್ಪುರದ ಪುಡಿಗೂ, ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗೂ, ಆ ಕಿಚ್ಚು ತಣ್ಣಗಾಗದೆ ಇನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಉಜ್ಜಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆ? ೧೩೦. ಮುಖದ ಸುಗಂಧಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಎರಗಿದ ದುಂಬಿಗಳು ಆಕೆಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಬೆಂದು ಕೆಳಗೆ ಉರುಳಿ ಬೀಳುತ್ತಲಿವೆ; ಆದುದರಿಂದ ವಿರಹಾಗ್ನಿಯ ತಾಪದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಆಕೆಯ ಮೂಗು ತದ್ರೂಪವಾದ ಸಂಪಗೆ ಹೂವೆ ಎನಿಸಿತು. ೧೩೧. ಆ ಚೆಲುವೆ ತಾವರೆಯೆಲೆಯನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಮೊಲೆಗಳೆ ಕಾಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುಂಡುಗಳಂತೆ ಆಗಿರಲಾಗಿ, ಆಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಈ ರೀತಿ

ಕುಳಿವ್ವೆಳಲತವನೆಗಂ ಕೆಂ ।

ದಳಿವ್ವನೆಗಂ ಸೂಸುವಾಲಿನೀರ್ವನಿಗಳ್ಳಂ ॥

ಮಿಳಿವ್ವೆಳವಿಜ್ಜಣಿಗೆಗಳಿಂ ।

ತಳಿವ್ವೆಳಲಗ್ಗಂ ಕಾಂತೆ ಕರಮೆ ಹಂಗಿಗೆಯಾದಳ್ ॥

೧೩೧

ಮಗೆ ಪೊಗೆಯೆಟ್ಟ ಕೆಂದಳಿರ ಜೊಂಪಮಿವಂತವಳೀಸೆ ಕಾಯ್ತ ನೀ ।

ದೇಗದ ಸರೋವರಂಗಳಿವು ಜೋಲ್ದು ಮಲಂಗೆ ಕರಿಂಕುವಿಟ್ಟ ಬಾ ॥

ಳೆಗಳಿವು ಸಾರ್ದು ಸುಯ್ಯಡರೆ ಸೀದ ಲತಾಳಿಯಿವಪ್ಪೆ ಬೆಂದು ಕಂ ।

ದೊಗೆದಳಗೊಂಗಿವೆಂಬ ಕುಱುಪಂ ಪಲವಾಂತುವು ನಂದನಂಗಳೋಳ್ ॥

೧೩೨

ಅಪಹರಿಸಿದಳೀಕಾಮಿನಿ ।

ಲಪನಶ್ರೀಯಿಂದಮೆನ್ನ ಚಿಲ್ವಂ ತಾನೆಂ ॥

ಬಪಕಾರರೋಷದಿಂದ ಶಶಿ ।

ಯಪಾರಕರಪಾತದಿಂದ ಮಥಿಯಿಸುತಿರ್ಪಂ ॥

೧೩೩

ಎನ್ನಯ ಸೊಬಗಂ ಗೆಲ್ಲಳ್ ।

ಕನ್ನ ದಲೆಂದೆಂದು ರತಿಯ ಪರ್ಚಿಸುತಿರ್ಪಳ್ ॥

ತನ್ನಯ ನಲ್ಲನನಲ್ಲದೊ ।

ಡೆನ್ನರೊಳಂ ಮಾಡನಿಸು ಮುನಿಸಂ ಮದನಂ ॥

೧೩೪

ದಿವ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತಿದೆ. ೧೩೧. ಶೀತಲವಾದ ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿಮನೆ, ಚಿಗುರಲೆಯ ಚಪ್ಪರ, ಸೂಸುತ್ತಿರುವ ತಣ್ಣೀರ ತುಂತುರ ಹನಿಗಳು, ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಎಡಬಿಡದೆ ಬೀಸುವ ಬೀಸಣಿಗೆಗಳ ಗಾಳಿ-ಇವುಗಳ ಹಂಗಿಗೆ ಆಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವಳು. ೧೩೨. ಆಕೆ ಹೊಕ್ಕೊಡನೆ ಹೊಗೆಯೇರಿದ ಎಳೆ ಗೊಂಚಲುಗಳಿವು, ಆಕೆ ಈಜಿದೊಡನೆ ಕುದಿಯೇರಿ ಬತ್ತಿಹೋದ ಸರೋವರ ಗಳಿವು; ಆಯಾಸವಾಗಿ ಅತುಕೊಂಡೊಡನೆ ಕರಿಕಾದ ಚಿಗುರಿನ ಬಾಳೆಗಳಿವು, ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಉಸಿರಿಟ್ಟ ಕ್ಷಣಕ್ಕೇ ಸುಟ್ಟುಹೋದ ಬಳ್ಳಿಗಳಿವು, ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೆ ಬೆಂದು ಕಂದಿಹೋದ ಎಳೆಯ ಅಡಕೆ ಸಸಿಗಳಿವು—ಎಂದು ತೋರಿಸುವಂತೆ ಉದ್ಯಾನಗಳೆಲ್ಲ ಅವಳ (ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ) ಅವಸ್ಥೆಯ ಕುರುಹು ಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಿಂತಿವೆ. ೧೩೩. “ಈ ಕಾಮಿನಿ ತನ್ನ ಮುಖದ ಚೆಲುವಿನಿಂದ ನನ್ನ ಚೆಲುವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದಳೆಂಬ” ರೊಚ್ಚಿನಿಂದ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ತೂರಿ ತೂರಿ ಅವಳನ್ನು ನೋಯಿಸುತ್ತಿರುವನು. ೧೩೪. “ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರಿಸುವ ಚೆಲುವು ಹೊಂದಿ ಗೆದ್ದವಳಲ್ಲವೆ ಈ ಕನ್ಯೆ? ನೋಡು” ಎಂದು ನಲ್ಲನಾದ ಕಾಮನಿಗೆ ರತಿದೇವಿ ಪ್ರಸುಮಾತಿನಿಂದ ಚುಚ್ಚಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಳು. ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನ್ಮಥನು ಎಂತಹರ ಮೇಲೆಯೆ ಆಗಲಿ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೋಪವನ್ನು ತೋರಲಾರನು.

ಸ್ವರನಲರ್ಗಣೆಗ್ ತಮ್ಮೊಳ್ ।
 ದೊರೆಕೊಳ್ಳದ ತಾಪಮಂ ಸಮಂತಿತ್ತಮವೀ ॥
 ತರುಣಿಗೆ ತಮಗುಳ್ಳುದನೇಂ ।
 ನಿರವಿಮದತಿಶಯಮೆ ಪಂಚತೋದಂಚನಮಂ ॥

೧೩೬

ಅದುಕಾರಣದಿನಾಕೆ ದಶಮಾವಸ್ಥೆಗೆ ಪಕ್ಕಾಗದನ್ನೆಗಮಿದರ್ಕೆ ತಕ್ಕದಂ ದೇವರ್ ಸಮಕುಟ್ಟುವುದೆಂದು
 ಪೇಟ್ಟುಪೋಗಲ್ ಅವಳ ಬಿನ್ನಹಮನವಧಾರಿಸಿ ನಿಜವೃತ್ತಿಗೆ ಸದೃಶಮಾದ ಮಗಳ ಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ
 ಅತ್ಯಂತಸಂತುಷ್ಟಪ್ಪದಯನಾಗಿ

ಆ ಕುವರನೊಳ್ಳದೆ ಪೇ ।
 ಟೀಕನ್ನೆಗೆ ನಲ್ಮೆ ಸಮನಿಕುಮೆ ನವವಿಕಚಾ ॥
 ಬಾಣಕರದೊಳ್ಳುದಯಿಕು ।
 ಮೇ ಕಳಹಂಸೆಗೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮದೆಂದುಂ ॥

೧೩೭

ಎಂದು ಪೊಗಟ್ಟು ಮುಡುದೆವಸಂ ಸಮಸ್ತಮೌಹೂರ್ತಿನಿಕುರಂಬಮಂ ಬರಿಸಿ ಶಶಿಪ್ರಭಾವಿವಾಹ
 ವಿಭವಮೂಹೂರ್ತಮಂ ಬೆಸಗೊಂಡು ತನ್ನಂಗಳದಿನಾಗಮಮಂ ಪಾರುತ್ತುಮಿದರ್ಕಂ. ಅನ್ನೆಗಂ

ಕುಮುದು ಶಶಿಪ್ರಭಾಸಂ ।
 ಗಮಮಂ ಪಾರ್ವಂದದಿಂದೆ ಸಂಜನಿತಲಸ ॥
 ತುಮುದಂ ಶಶಿಪ್ರಭಾಸಂ ।
 ಗಮಮಂ ಪಾರುತ್ತುಮಿದರ್ಕನಾ ಯುವರಾಜಂ ॥

೧೩೮

೧೩೬. ಕಾಮನ ಬಾಣಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವ ತಾಪವನ್ನೇ ತಂದು ಈ
 ತರುಣಿಗೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಲಿವೆ, ಪಂಚತೆ (ಮರಣವೆಂಬ ದಶಮಾವಸ್ಥೆ) ಯನ್ನು
 ಉಂಟು ಮಾಡುವುದೇನು ಅತಿಶಯ ? ಅದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಹಜವಾದುದೇ.
 ವ॥ ಆದುದರಿಂದ ಆಕೆ ದಶಮಾವಸ್ಥೆಗೆ (ಸಾವಿಗೆ) ಈಡಾಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ
 ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ನಿವಾರಣೋಪಾಯವನ್ನು ತಾವು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. “ಹೀಗೆಂದು
 ಆಕೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗಲಾಗಿ, ಅವಳ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಚಿತ್ತಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಮಗಳ
 ಸಹಜವಾದ ಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು- ೧೩೭. “ಆ ಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ
 ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಈ ಕನ್ನೆಗೆ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾದೀತೆ? ಅದೇ ಅರಳಿದ ಕಮಲಗಳ
 ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಾದರೂ ಕಲಹಂಸಿಯ ಮನಕ್ಕೆ
 ಸಂತೋಷವುಂಟಾದೀತೆ?” ವ॥ ಎಂದು ಹೊಗಳಿ ಮರುದಿನ ಎಲ್ಲ ಜೋಯಿಸರನ್ನೂ
 ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ಮದುವೆಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಕೇಳಿ
 ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಆ ಶುಭದಿನವನ್ನೇ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತ ಇದ್ದನು. ೧೩೮.
 ಕುಮುದವು (ನೈದಿಲೆ) “ಶಶಿಪ್ರಭಾಸಂಗಮ” (ಬೆಂಗಳ ಸಮಾಗಮ) ವನ್ನು
 ಹಾರೈಸುವಂತೆ “ಕುಮುದ” (ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವುಂಟು ಮಾಡುವ)

ಮದನಪ್ರಸ್ಥಧಿಸೌಂದರ್ಯದನ್ಯಪಸುತೆಯಂ ಸತ್ಯಕಾಜಾಳಚಾತು |
ಯದೆ ತತ್ತದ್ವಿದ್ಯರಂ ದುರ್ಧರಸಮರಜಯಪ್ರೌಢತಾರೂಢದೋಶೈಃ ||
ಯದೆ ಶೂರಾರಾತಿಸಂದೋಹಮನೆಱಗಿಸಿ ನಿತ್ಯೋದಯಾಮಾನಪ್ತತ್ವ |
ಮದನಿದಂ ಸೌಖ್ಯಸೀಮಂ ಚತುರಜನಮನೋವ್ಯೋಮಸೀಯೂಷಧಾಮಂ || ೧೩೯

|| ಗದ್ಯಂ ||

ಇಡು ಪರಮಪುರುಷಾಥಕುಲಕುಬ್ಜತ್ವಮುದ್ಯುತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಸರಿನ್ಯಾಥ
ಪ್ರತೀತಿತ್ಯವಿದ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿಪದಪದ್ಯನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣದೊಳ್

ಶಶಿಪ್ರಭಾವಿರಹ ವಿಜ್ಞಾನನಂ

ಪಂಚಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಕುಮಾರನು ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ಹಾರೈಸುತ್ತಿದ್ದನು. ೧೩೯. ಮನ್ಮಥನೊಡನೆ
ಪೈಪೋಟಿ ನಡೆಸುವಂತಹ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನೂ,
ಉತ್ತಮವಾದ ಹಲವಾರು ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಪರಿಣತಿಯಿಂದ ಆಯಾ ಕಲಾವಿದರನ್ನೂ,
ದುಸ್ತರವೆನಿಸಿದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಶೂರರಾದ
ಶತ್ರು ಸಮೂಹವನ್ನು ಗೆದ್ದು ನಿತ್ಯನೂತನವಾದ ಹರ್ಷವನ್ನು ತಾಳುತ್ತ ವಿದ್ವಾಂಸರ
ಚಿತ್ತವೆಂಬ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನಂತಿದ್ದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ತುಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದ
ಇದ್ದನು.

ಪಂಚಮಾಶ್ವಾಸಂ ಮುಗಿಯಿತು.

ಷಷ್ಠಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಗೆ ಜಯಶ್ರೀಗೆ ಯಶಃ |

ಶ್ರೀಗೆ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ಸವತಿಯಾದವಳೆಂಬು ||

ದ್ಯೋಗದೋಳಿದರ್ಪಂ ಸಕಲನ್ಯ |

ಪಾಗಮಗುರು ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ||

೧

ಎರಡನೆಯಬಿಡುಂ ಮೊದಲ ವಾರಿಧಿಯುಂ ಗಡಿಯಾಗೆ ನೀಳ್ಳು ಬಂ |

ಧುರಭರತತ್ರಿವಿಂಡಧರಗಿಕ್ಕಿದ ಸೀಮೆಯ ಕೋಂಟೆಯೆಂಬಿನಂ ||

ಕರಮಸದಿರ್ಮದಾತತಗುಹಾದ್ವಯವಜ್ರಮಯೀದರೀಪ್ರಭಾ |

ಪರಿಚಿತಪಾಶ್ವಮಗ್ನನಿಭೃತಾಂಬುಧರಂ ವಿಜಯಾರ್ಧಭೂಧರಂ ||

೨

ಆಕುತ್ಸೀಲಂ ಸೋಗಯಮ |

ದಾಕಾಶೋರಗವಿಮುಕ್ತನಿರ್ಮಳತರನಿ |

ಮೋಹಕಂ ತಾನೆನೆ ರಜತಾ |

ಲೋಕಸಹಸ್ರಾಂಶುಧವಳಿತಾಶಾವಳಿಯಂ ||

೩

ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದುದು ರಜತಾ |

ಚೈತಯಂ ಸುರಲೋಕಮೆಂಬಗುರ್ವಿಂದಾಪ ||

ವರ್ತದುತ್ತರದಕ್ಷಿಣದಿ |

ಕ್ಷುತಿಬದ್ಧಶ್ರೇಣಿಯೊಳ್ ಪುರೋತ್ಕರಮಸೆಗುಂ ||

೪

ಷಷ್ಠಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ತನ್ನ ವೈಭವಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ, ಯಶೋಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ಸವತಿಯಾಗುವಳೆಂಬ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ರಾಜನೀತಿ ನಿಪುಣನಾದ, ಜೈನಮನೋಹರವಾದ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳ ಆ ಕುಮಾರನು ಇದ್ದನು. ೨. ಎರಡನೆಯ ಸಮುದ್ರವೊಂದೆಡೆಗೆ ಮೊದಲ ಸಮುದ್ರವೊಂದೆಡೆಗೆ ಗಡಿಯೆಂಬಂತೆ ವಿಸ್ತಾರ ವಾಗಿ, ಭರತದ ತ್ರಿವಿಂಡಭೂಮಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಟ್ಟ ಸೀಮಾಂತದ ಕೋಟೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಎರಡು ಗುಹೆಗಳಿಂದಲೂ, ವಜ್ರಮಯವಾದ ಕೊಳ್ಳದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ತಪ್ಪಲು ಭೂಮಿಯಿಂದಲೂ, ಮೋಡಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡ ಶಿಖರಗಳಿಂದಲೂ ವಿಜಯಾರ್ಧ ಪರ್ವತವು ಶೋಭಿಸುವುದು. ೩. ತನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ದಿಗ್ವಲಯವನ್ನೆಲ್ಲ ದವಳವರ್ಣದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ಬೆಟ್ಟವು- ಆಕಾಶವೆಂಬ ಮಹಾಸರ್ಪವು ಕಳಚಿಬಿಟ್ಟ ಶುಭ್ರವಾದ ಪೊರೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೪. ತನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಶುಭ್ರತೆಯಿಂದ ಇದೊಂದು ದೇವಲೋಕವೆ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಬೆಟ್ಟದ

ಅಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಶ್ರೇಣಿಗಲಂಕಾರಮಾಗಿ

ಪ್ರತ್ಯಹಮೊಪ್ಪುಗುಂ ವಿವಿಧರತ್ನವಿನಿರ್ಮಿತಕೂಟಕೋಟಮ |
ಚೈತ್ಯಗೃಹಾವಹಂ ಶುಕಪಿಶಾಕುಳಸೌಂದರನಂದನಾವಳಿ ||
ವೃತ್ತಪಶೋಭಿತಂ ಚತುರಖೇಚರವಾರವಧೂನಿಧಾನಮಾ |
ದಿತ್ಯಪುರಂ ಪುರಂದರಪುರಪ್ರತಿಮಂ ಪುರುರತ್ನಗೋಪುರಂ ||

೫

ನಿಜರೂಪವಿಜಿತಮಕರ |
ಧ್ವಜನಖಳದಿಶಾಂತರಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಕೀರ್ತಿ ||
ಧ್ವಜನದನಾಳ್ವಂ ಧರಣೀ |
ಧ್ವಜನೆಂಬಂ ಖೇಚರೇಂದ್ರನಪಗತತಂದ್ರಂ ||

೬

ಅಪರಿಮಿತಖಚರಭೂಷ |
ದ್ವಿಪಕ್ಷಕೃಂತನಮನೀಯ ದಕ್ಷಿಣಬಾಹಾ ||
ಚಪಳಾಸುಕುಳಿತಮಾವಗ |
ಮುಪಮೆಗೆ ವಂದಂ ಸುರೇಂದ್ರನೋಳ್ ಖಚರೇಂದ್ರಂ ||

೭

ಆತನೊಂದು ದಿವಸಂ ಸಭಾಭವನದೊಳ್

ಮಂಡಳಿಸಿದ್ ಖೇಚರಸಮೂಹದ ಮಧ್ಯದೊಳಿದುರ್ ದೂರದಿಂ |
ಗುಂಡಿಗೆ ಕೈಯೊಳೊರ್ಚಿಗಗಿನಿಂ ಪೊದೆದಂಬರಮುಟ್ಟ ಕಚ್ಚುಟಂ ||

ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ಅಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಭೂಷಣವಾಗಿ- ೫. ಬಗೆಬಗೆಯ ರತ್ನಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಶಿಖರ ಸಮೂಹಗಳುಳ್ಳ ಅನೇಕ ಚೈತ್ಯಗೃಹಗಳಿಂದಲೂ, ಗಿಳಿಕೋಗಿಲೆಗಳ ಮಧುರನಾದ ದಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಉದ್ಯಾನ ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದಲೂ, ಚತುರೆಯರಾದ ಖೇಚರ ವೇಶ್ಯೆಯರ ನಿವಾಸಗಳಿಂದಲೂ, ಹಲವಾರು ರತ್ನಗೋಪುರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಆದಿತ್ಯಪುರವು ವ|| ಇಂದ್ರನಗರಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ೬. ಅದನ್ನಾಳುವವನು ಧರಣೀಧ್ವಜನೆಂಬ ಖೇಚರ ರಾಜನು; ಅವನು ತನ್ನ ರೂಪದಿಂದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಗೆದ್ದವನು; ದಿಗ್ವಿಗ್ರಂತಗಳವರೆಗೆ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಂಡವನು. ಯಾವಾಗಲೂ ತುಂಬ ಜಾಗರೂಕನಾದವನು. ೭. ಅಸಂಖ್ಯರಾದ ಖೇಚರ ರಾಜರ ತೋಳ್ಬಲವನ್ನು ತನ್ನ ಚುರುಕಾದ ವಿಡ್ಫದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ ಆ ರಾಜನು, ಅಸಂಖ್ಯೆಯವಾಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸದೃಶ್ಯನೆನಿಸಿದನು. ವ|| ಆತನು ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿ - ೮. ಖೇಚರರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದನು. ಆಗ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಒಂದು

ಮುಂಡಿತಮೂರ್ಧಮೋಷ್ಟ ಬರುತಿರ್ಪೆಡೆಯೊಳ್ ವ್ರತಚಿಹ್ನಧಾರಿಯಂ |
ಕಂಡನಣುವ್ರತಪ್ರಕರಪಾಲಕನಂ ಪ್ರಿಯಧರ್ಮನಾಮನಂ ||

೮

ಇದಿರೆಲ್ಲ ಕೈಗಳಂ ಮುಗಿ |
ದುದಾತ್ತವಿಷ್ಟರದೊಳಿರಿಸಿ ಪಾಧ್ಯಮನಿತ್ತಂ ||
ಪದಪಿಂದಾಖಚರೇಶ್ವರ |
ನದಾರ್ಗ ಜನಮುದ್ರೆ ಮೂಡಿಸದೊ ಮುದದೊದವಂ ||

೯

ಅನಂತರಂ ಸಕಲವಿದ್ಯಾಧರಲೋಕಮಂ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ

ಇಂದು ನಿಜಾಗಮನದೆ ಮ |
ನೃಂದಿರಮಂ ಪೂತವೃತ್ತಿಗೆಯ್ದಿಸಿದುದೇ ||
ನೆಂದಜಿಪಿಮಂದೊಡಂದಿಂ |
ತೆಂದಂ ತದ್ವೇಶಯತಿಕೃತಾರ್ತೀರ್ವಾದಂ ||

೧೦

ನೀರಾಗರೆನ್ನಿದಮಗಮ |
ಕಾರಣದಿಂದೊಲವು ನಿನ್ನೊಳಾದತ್ತನೆ ಮ ||
ತ್ತಾರಯೆ ಸರ್ವಗತಂ ಸಂ |
ಸಾರದೊಳೀಮೋಹಮೊಂದೆ ದಲ್ ಖಚರೇಂದ್ರಾ ||

೧೧

ಸೆರಗಿನ ಉತ್ತರೀಯವನ್ನು ಹೊದೆದು, ಧರಿಸಿದ ಲಂಗೋಟಿ ಹಾಗೂ ಬೋಳಿಸಿದ ತಲೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅಣುವ್ರತಧಾರಿಯಾದ ಪ್ರಿಯಧರ್ಮನೆಂಬುವನು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಕಂಡನು. ೯. ಅರಸನು ಇದಿರುಗೊಂಡು ಕೈಮುಗಿದು (ಕರೆತಂದು,) ಉನ್ನತವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಾದ್ಯವನ್ನಿತ್ತನು. ಜಿನರೂಪವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಯಾರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗದೆ ಇದ್ದೀತು ? ವ|| ಬಳಿಕ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸಮೂಹವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು- ೧೦. “ತಾವು ಇಂದು ಬಂದು ನನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿದಿರಿ: (ಆಗಮನದ) ಕಾರಣವೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ.” ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಲಾಗಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ಯತಿ ಹೀಗೆಂದನು - ೧೧. ರಾಗವನ್ನು ಗೆದ್ದವರಾದ ನಮಗೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನಿಮಿತ್ತನಾಗಿ ಒಲವು ಉಂಟಾಯಿತು ಎಂದ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮೋಹವೊಂದೇ ಬಲಿಷ್ಠವಾದುದು.

ಅದು ಕಾರಣದಿಂದ ಭವದೀಯ ವಾರ್ತೆಯೊಂದನೀಶಿಖರಿಶಿಖರಸಿದ್ಧಕೂಟಚೈತ್ಯಾಯತನಕ್ಕೆ ವಂದಿದ್ ಸುಧರ್ಮರೆಂಬ ಸರ್ವಾವಧಿಬೋಧಸಂಪನ್ನ ಮುನಿಮುಖ್ಯರಿನಲಿಂದು ಬಂದೆಂ, ಅದಾವುದೆಂದೊಡರಿಂಜಯಜನಾಂತದವಿಪುಳನಗರಾಧಿಪತಿ ಜಯವರ್ಮನೆಂಬೊಂ ಜನನಾಥಂ, ಆತನರೂ ಜಯಶ್ರೀಯೆಂಬಳ್, ಅವರಿವರ್ಗಂ

ತ್ರಿಭುವನಮೋಹನದೀಪ |

ಪ್ರಭೆ ನಿಜಕರ್ಣೋತ್ಪಳಾಯತಾಕೇಕರದ್ಯ ||

ಕ್ರಭೆ ಪುಟ್ಟದಳಿಸೆವ ಶಶಿ |

ಪ್ರಭೆಯೆಂಬುಚಿತಾಧಿಭಾನಕನ್ಯಾರತ್ನಂ ||

೧೨

ನಿನ್ನಂ ಧರದೊಳ್ ಸಾಧಿಸು |

ನ್ನನದೊರ್ವಂಗಡಾದಪಂ ಮದುವೆಯೆನಾ ||

ಕನ್ನೆಯನೆನೆ ಕಿವಿಯಂ ಕ |

ಬೋನ್ನಸರಲ್ ತಾಗಿದಂತಿರಾದಂ ಖಚರಂ ||

೧೩

ಎಂದು ಮನದೊಳ್ ಮಚ್ಚರಮುಮನುದ್ರೇಕಮುಮನೊಳೆಯ್ದಂ ಸ್ವಭಾವಗಂಭೀರವೃತ್ತಿಯಪ್ಪುದಲಿನವಹಿತಭಾವಮನವಳಂಬಿ, ಬಲೆಯಮಿಲ್ಲಿಗೆ ತಕ್ಕುದಂ ಪ್ರತೀಕಾರಮನಪ್ರಮತ್ತವೃತ್ತಿಯಿಂ ನೆಗಟ್ಟಪ್ಪೆನೆಂದು ವಿನಯದಿನಾಕ್ಷುಲ್ಲಕಮುನಿಯುಮನಂದಿನ ದಿವಸಮುಮಂ ಕಳಿಸಿ ಮಹಾದೇವಸಂವ|| ಆದುದರಿಂದ ಇಂದು ನಿನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸದ ವಾರ್ತೆಯೊಂದನ್ನು ಈ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚೈತ್ರಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ ಸುಧರ್ಮರೆಂಬ ಅವಧಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದೆನು. ಅದಾವುದೆಂದರೆ ಅರಿಂಜಯ ದೇಶದ ವಿಪುಳನಗರಕ್ಕೆ ಜಯವರ್ಮನೆಂಬವನು ಅರಸಾಗಿರುವನು. ಆತನ ಅರಸಿ ಜಯಶ್ರೀಯೆಂಬವಳು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ೧೨. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಮೋಹನದೀಪದ ಪ್ರಭೆಯಾದವಳೂ, ಕರ್ಣಾಭರಣದವರೆಗೂ ಕಡೆಗಣ್ಣು ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳವಳೂ (ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳೂ) ಎನಿಸಿದ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯೆಂಬವಳು ಅನ್ವರ್ಥನಾಮದ ಕನ್ಯಾರತ್ನವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು. ೧೩. “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವನು ಸೋಲಿಸುವನೋ ಅವನೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವನು”. ಈ (ಭವಿಷ್ಯದ) ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಆ ಖೇಚರನ ಕಿವಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸರಳು ನಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ವ|| ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ಸರವೂ ಕೋಪೋದ್ರೇಕವೂ ತುಂಬಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಆತನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಗಂಭೀರವರ್ತನೆಯವನಾದುದರಿಂದ, ತನ್ನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, “ಇದಕ್ಕೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರತೀಕಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಯೋಚಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು

ಕಿವಿ ಶಬ್ದಂಗೆಡೆ ಘಂಟಿಕಾಘನತಣತ್ಕಾರಂಗಳಿಂದೆಯ್ನೆ ದಿ |
ಜೈವಹಂ ಮೇಘಕುಳಂ ಚಳದ್ವಜಪಟೇವಾತಂಗಳಿಂ ಕೂಡೆ ತೂ ||
ಳ್ಳೆ ವಿಯನ್ಮಂಡಲಮಧ್ಯದೊಳ್ ಬಹುತರಂ ನಕ್ಷತ್ರಸಂಧನ್ವವಾ |
ಗೆ ವಿಮಾನಾವಳಿ ಕೋಪದಿಂದೆ ತಳದರ್ಢಂ ವಿದ್ಯಾಧರಾಧೀಶ್ವರಂ || ೧೪

ಗಗನದೊಳೆಬ್ಬೊಪ್ಪಿರೆ ಮಿಗೆ |
ನೆಗಪಿದ ಧೂಳೀಸಮುಚ್ಚಯಂಗಳಿವೆಂತೆಂ ||
ತೊಗೆದುವೆನೆ ನಾಶಹೇತುಗೆ |
ಳೊಗೆದುವು ಸುತ್ತಿಲೆದು ಧೂಮಕೇತುಗಳಾಗಳ್ || ೧೫

ಅಳ್ಳೆ ಮನಂ ನೋಬ್ಬರ ಕ |
ಣ್ಣುಳ್ಳೆ ವಿಯಚ್ಚರಕಿರೀಟರತ್ನಾಂಕುಚಯಂ ||
ಗೇರ್ಲೊರ್ವ ಮಿಲುಗಿದುವು ಪಗೆ |
ಲುಳ್ಳಂಗಳ್ ದೆಸೆಯೊಳವಿರಪ್ಪಸರಂಗಳ್ || ೧೬

ಇವು ಮೊದಲಾಗಿ ಮತ್ತಮನೇಕವೈಹಾಯಸೋತ್ಪಾತಂಗಳಾಗಿ ಕಂಡು

ಜಯಮನೆಮಗರಿಗೆ ಪಿರಿದುಂ |
ಭಯಮಂ ಪೇಲ್ವಪುವೆಂದು ನಡೆದಂ ಖಚರಾ ||

ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಆ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಮುನಿಃಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆ ದಿನವನ್ನು ಕಳೆದು ಮರುದಿನ ೧೪. ಕಿವಿಗಡಚೆಕ್ಕುವಂತೆ ಕಿರುಗಂಟೆಗಳ ರಣರಣಧ್ವನಿಯನ್ನು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬುತ್ತ, ಚಟಪಟಿಸುತ್ತಿರುವ ದ್ವಜಗಳ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಚೆದರಿಸುತ್ತ, ಆಕಾಶಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಮುಸುಕುತ್ತ ತನ್ನ ಹಲವಾರು ವಿಮಾನಗಳೊಡನೆ ಆ ವಿದ್ಯಾಧರನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಹೊರಟನು. ೧೫. (ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ) ಆಕಾಶಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಧೂಳಿಯ ರಾಶಿಗಳು ಅದು ಹೇಗೆ ಎದ್ದುಬಂದುವೋ ಎನಿಸಿತು. ಅವು ಧೂಳಿಯ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲ. ನಾಶಸೂಚಕವಾದ ಧೂಮಕೇತುಗಳೆ, ಸುತ್ತಲೂ ಮೂಡಿ ಬಂದುವು. ೧೬. ಕಣ್ಣುಕುಕ್ಕಿ, ಬಗೆ ಬೆದರುವಂತೆ, ಖೇಚರ ಕಿರೀಟಗಳ ರತ್ನಕಾಂತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಗಲಿನ ಉಲೈಗಳು ವಿಸ್ತಾರ ವಾಗಿ ಹೊಳೆದುವು. ವ|| ಇವುಗಳೊಡನೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಆಕಾಶೋತ್ಪಾತಗಳು ಉಂಟಾದುವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು - ೧೭. “ಇವು ನಮಗೆ ಜಯ ವನ್ನೂ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ” ಎಂದು ಖಚರರಾಜನು

* ಬಿಳಿಯ ಕೌಪೀನ ಹಾಗು ಒಂದು ಬಿಳಿಯ ಮೇಲು ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಒಪ್ಪೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಮುನಿ. ಇವನು ಮುನಿಯಂತೆ ಆಚರಿಸಿದರೂ ಶ್ರಾವಕವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೆ ಪರಿಗಣಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಸವಲತ್ತುಗಳು ಈತನಿಗುಂಟು; ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಈತನು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣಬಹುದು; ಅನೇಕ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ “ಚರಿಗೆ”; ಮಾಡಬಹುದು.

ನೈಯಪತಿಯುಪನತಮೃತ್ಯು |

ದಯಂಗೆ ದುರ್ಣಯಮೆ ಸುನಯಮೆನಿಸುಗುಮೆ ವೊಲಂ ||

೧೭

ಅಂತು ನಡೆದು ವಿಪುಳಾಪುರಮನೆಯ್ದಿದಾಗ್

ಕೇಳೇಭೂಧರಮೂರ್ಧದೊಳ್ ಬಹುವಿಧೋದ್ಯಾನಾವಳಿಚೂಳದೊಳ್ |

ಶಾಲೋದ್ಯತ್ತರಿಕೂಟಜಾಳತಿರದೊಳ್ ಹಮ್ಮೋರ್ಧ್ವದೊಳ್ ಸಂವೃತೋ ||

ಶ್ರಾಣಾಪ್ತಾಳಕಕೋಟಿಯೊಳ್ ಪುರಮಹಾದ್ವಾರಾಗ್ರಾಮಸ್ಥಾನದೊಳ್ |

ಲೋಳತ್ಯೇತುಚಯಂ ವಿಮಾನನಿಚಯಂ ನಿಂದತ್ತದತ್ತತ್ತಲುಂ ||

೧೮

ಅಂತು ವಿಸ್ತೃತಾಶೇಷಪೌರಜನವಿಲೋಕ್ಯಮಾನಾನೂನನಯನನಾಗಿದುರ್ವಿಯುಚ್ಚರೇಶ್ವರಂ ಜಯವರ್ಮಜನೇಶ್ವರನಲ್ಲಿಗನ್ನಯಾಗತನುಂ ನಿಸೃಷ್ಟಾರ್ಥನುಂ ನೀತಿನಿರತನುಮಾಕಾರವಂತನುಂ ವಚನಚತುರನುಮಪ್ಪುದ್ಧವನೆಂಬ ದೂತಮುಖ್ಯನನಟ್ಟದೊಡಾತಂ ಬಂದು ದೌವಾರಿಕನಿವೇದಿತಂ ಸಭಾಭವನಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಸಮುಚಿತಾಸನದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದುರ್

ಖೇಚರಚಕ್ರವರ್ತಿ ಧರಣೀಧ್ವಜನಸ್ಥದಧೀಶನುದ್ಧತಾ |

ರಾಚಳಚೂಳಶೇಖರನರಾತಿಮದದ್ವಿಪಕೂಟಪಾಕಳಂ ||

ಮುನ್ನಡೆದನು. ಸಾವಿನ ಕಾಲ ಸಮೀಪವಾದವನಿಗೆ ದುರ್ನೀತಿಯೆ ಸುನೀತಿಯೆನಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಹಾಗೆ ಮುನ್ನಡೆದು ವಿಪುಳಾಪುರವನ್ನು ತಲೆದಿಗಾ-
೧೮. ಕ್ರೀಡಾಶೈಲಿಗಳ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ, ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಉದ್ಯಾನಗಳ ಮೇಲ್ಬಾಗದಲ್ಲಿ, ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭವನಾವಳಿಗಳ ಶಿಖರಗಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ, ಮಹಲುಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿದ್ದ ಉಪರಿಗೆಗಳ ಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಗೋಪುರದ ಮೇಲೆ ಈತನ ವಿಮಾನಗಳು ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಹಾರಾಡಿಸುತ್ತ ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಸುತ್ತುವರಿದು ನಿಂತುವು. ವ|| ಪುರಜನರು ಬೆರಗಾಗಿ ಬಿಡುಗಣ್ಣರಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಇರಲಾಗಿ, ಖೇಚರರಾಜನು, ತನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತನೂ, ದೂತಕಾರ್ಯ ನಿಪುಣನೂ, ರಾಜನೀತಿ ದಕ್ಷನೂ ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಯೂ, ವಾಕ್ಪಟುವೂ ಆದ ಉದ್ಧವನೆಂಬ ದೂತಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಜಯವರ್ಮರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆ ದೂತನು ಬಂದು ದ್ವಾರಪಾಲಕನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ಒಡ್ಡೋಲಗಳಿಗೆ ಬಂದು, ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು-೧೯. “ಖೇಚರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಧರಣೀಧ್ವಜ ಮಹಾರಾಜನು ನಮ್ಮ ಧಣಿ; ಉನ್ನತವಾದ ತಾರಾದ್ರಿ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾದವನು; ಶತ್ರುಗಳ ಮದ್ದಾನೆಗಳಿಗೆ ಮಾರಕ ಜ್ವರವಾಗಿರುವವನು; ಯಾಚಕ ಜನಕ್ಕೆ ಬೇಡಿದುದನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಕೊಡುಗೈದೊರೆ

ಯಾಚಕಯಾಚತಾರ್ಥಸುಸಮರ್ಥನಗೋಚರಚಿತ್ತನರ್ಥಶಾ |

ಸ್ತ್ರೋಚತಚಾರಚಕ್ಷು ವಿಮಳಾಚರಣಂ ಸಚರಾಚರಸ್ತುತಂ ||

೧೯

ಬಂದು ಭವತ್ತುರಾಗ್ರಾಮನಭೋವಳಯಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಮೋ |

ಗಂದೋಡೆ ಬಂದನಾಂ ನಿಜಪದಾಂಬುರುಹದ್ವಿತಯಾಂತಿಕಕ್ಕದೇ ||

ಕಂದೋಡೆ ನಿನ್ನ ನಂದನೆ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ಕುಮಾರಿಯೊರ್ವಳಾ |

ನಂದಿತಲೋಕಲೋಚನವಿಳಾಸನಿವಾಸಮೊಳಳ್ ಗಡಾಕೆಯಂ ||

೨೦

ಅನಭಿಜ್ಞಾತಕುಲಕ್ರಮಂಗೆ ಪಥಿಕಂಗೇಕಾಕಿಗೊಲ್ವೀವ ತ |

ಕ್ಕಿನೊಳಿದರ್ಪವ್ವ ವಿವಾಹಲಗ್ನಮನೆ ನೀಂ ಪಾರುತ್ತುಮೆಂಬಂತಿದಂ ||

ಜನದಿಂ ಕೇಳ್ವದು ಸಜ್ಜನಾಚರಿತಮಲ್ಲಾರಯ್ಯ ಸದ್ವಸ್ತುಭಾ |

ಜನನಪ್ಪನ್ನೊಳೆ ಮಾಲ್ಪುದಾಕೆಗೆ ವಿವಾಹೋದ್ಯೋಗಮಂ ರಾಗದಿಂ ||

೨೧

ಎಂದಪನಲ್ಲ ನಭಶ್ಚರ |

ವೃಂದಾರಕನೀವುದದಲಿನಾಕೆಯನೊಲವಿಂ ||

ದಿಂದೆ ಬಲಿಕ್ಕೀಯದೊಡೀ |

ಬಂದಾತಂ ಬಲಿದ ಮೋಗಲೇನರಿದಪನೇ ||

೨೨

ತನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಯಗೊಡದ ಗಂಭೀರ ; ರಾಜನೀತಿ ನಿಪುಣರಾದ ಗುಪ್ತಚಾರರಿಂಟ ಸಮಸ್ತವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವವನು; ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆಚರಣೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸಕಲರಿಂದ ಸ್ತುತನಾಗಿರುವನು. ೨೦. ಹೀಗಿರುವ ನಮ್ಮ ರಾಜನು ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲಿನ ಆಕಾಶ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆನು. ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ, - ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಶಶಿಪ್ರಭೆಯೆಂಬವಳು ಲೋಕದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬವನ್ನಂಟು ಮಾಡುವವಳಾಗಿರುವಳು. ಆಕೆಯನ್ನು- ೨೧. ಯಾವ ವಂಶದವನೊ ಏನೊ ಎಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೆ, ಅದಾವನೊ ಹಾದಿಕಾರನೊಬ್ಬನಿಗೆ ನೀವು ಮೆಚ್ಚಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವವರಿದ್ದೀರೆಂದೂ, ಮದುವೆಯ ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತ ಇರುವರೆಂದೂ ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿದೆವು. ಇದು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ನಡತೆಯಲ್ಲ. ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಉತ್ತಮವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸತ್ಪ್ರಾಪ್ತನಾದ ನನಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕು. ೨೨. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಖೇಚರರಾಜನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಆತನಿಗೆ (ಧಾರೆಯೆರೆದು)ಕೊಡಿ. ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ, ಈಗ ಬಂದವನು ಸುಮ್ಮನೆ ಮರಳಿ

ಎಂದು ಸಾಮಾಭಾಸದಿಂ ದಂಡೋಕ್ತಿಯನೆ ನುಡಿಯಲೊಡಂ

ಒದವಿದ ನಿದ್ರೆ ದೂತಜನಗರ್ಜನದಿಂ ಕಿಡೆ ಹೃದ್ಗುಹಾಂತರಾ |
 ಆದಿನುರುಕೋಪಸಿಂಹಮಿರದೆಟ್ಟುದು ಮೀಸೆಯ ಕೆತ್ತು ಕೇಸರಂ ||
 ಕೆದಡುವ ಭಂಗಿ ಪರ್ವಿನ ಪೊಡಕೆಯ ಮೆಯ್ಯುಟಿವೋಚೆ ಕಣ್ಣಳಿಂ |
 ದುದಯಿಪ ಕೆಂಪದಾಗುಟಪ ವಕ್ರದ ಕೆಂಪನೆ ರಾಜಮೇರುವಾ ||

೨೩

ಅಂತು ಕಡುಮುಳಿದು

ಹೃದಯದೊಳೊಂದು ನಾಲಗೆಯೊಳೊಂದೆನಿಪಾ ನುಡಿ ಬೇಡ ಕನ್ನೆಯ |
 ಲ್ಲದೆ ಗಡ ಪೋಗಿನೆಂದು ಕಡೆಯೊಳ್ ನುಡಿದಾ ನುಡಿಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲ್ ||
 ಪದೆವೊಡೆ ಪೋಗು ನಿನ್ನ ಪತಿಯಂ ಬರವೇಟಿಡೆಮಾತನಟ್ಟಲೇಂ |
 ಕದನದೊಳಾನೆ ಪೇಟ್ಟಪೆನವಂಗಿರದಿತ್ತಪೆನೀನೆಂಬುದಂ ||

೨೪

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಸಿಂಗದ ಮುಂದಣ ಕನ್ನೆಯ |
 ದೇಂ ಗಡ ಮೇಷಕ್ಕೆ ಸಾಟಿಯನಿಹುಮೆ ರೋದೋ ||
 ರಂಗದೊಳನಿತು ತೊಬಲ್ಲಂ |
 ಪಿಂಗಿದುದಿಲ್ಲಿನಿತು ಸಂತಯಂ ಚರ ನಿನ್ನೊಳ್ ||

೨೫

ಹೋಗುವನೆಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ.” ವ|| ಹೀಗೆ ಸಾಮೋಪಾಯದ ಮಾತಿನ ನೆಪದಿಂದ ದಂಡೋಪಾಯದ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನೆ ನುಡಿದು ತೋರಲಾಗಿ - ೨೩. ದೂತಗರ್ಜನೆಯಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಹಾರಿ ಹೋಗಿ, ಹೃದಯದ ಗವಿಯೊಳಗಿನಿಂದ ಉಗ್ರವಾದ ಕೋಪವೆಂಬ ಸಿಂಹವು ಎದ್ದು ಬಂದಿತು; ಜಯವರ್ಮರಾಜನ ಸ್ಪುರಿಸುವ ಮೀಸೆಗಳೆ ಅದರ ಕೆದರಿದ ಅಯಾಲು; ಆತನ ಹುಬ್ಬಿನ ಮುರಿತವೆ, ಸಿಂಹದ ಮೈಮುರಿವ ಭಂಗಿ; ಆತನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಕೆಂಪೆ ಅದರ ಆಗುಳಿಸುವ ಬಾಯುಕೆಂಪು ಎನಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಕಡುಕೋಪಗೊಂಡು (ಆತನು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು) - ೨೪. “ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೊಂದು, ಬಾಯಲ್ಲೊಂದು ಎನಿಸುವ ಮಾತು ಬೇಡ, ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿನೆಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಆ ಮಾತನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವನಾದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡೆಂದು, ನಿನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಬರಹೇಳು. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕಳಿಸುವುದಾದರೂ ಏಕೆ? ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವೆನು - ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವೆನೊ ಇಲ್ಲವೊ ಎಂಬುದನ್ನು, ಅದಲ್ಲದೆ - ೨೫. ಸಿಂಹದ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಕನ್ನೆ ಹೋತನಿಗೆ ಜೊತೆಯಾಗುವುದುಂಟೆ? ಆಕಾಶರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುತ್ತಾಡಿ ಬಂದರೂ, ದೂತನೇ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊ

ಎಂದು ನಿಜಭುಜವಿಕ್ರಮಮಂ ವಕ್ರೋಕ್ತಿಯಿಂ ನುಡಿದು ದೂತನಂ ಕಳಿಸಿ ಸನ್ನಾಹಭೇರಿಯಂ
ಪೊಯ್ಯಲ್ವೇಟ್ಟು ಅಜಿತಸೇನನಂ ಬರಿಸಿ ತದ್ವತ್ಪಾಂತಮಂ ನಿವೇದಿಸುದುಮಾತನೀಷದ್ರೋಷಹಸಿತ
ಭಾಸುರಮುಖಸರೋಜನಾಗಿ

ತನಗೇಕೀಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಗಸಣೆ ಮುಂ ಕಾದಲೆಂದುರ್ಬಿ ಬಂದಾ |
ತನದೊಂದಾಯಾಸಮಂ ಕೇಳನೆ ರಣಮುಖದೊಳ್ ಭೀಕರಂಕೊಲ್ವನಾನೆಂ |
ಬಿನಿತಂ ತಾಂನಚ್ಚಮೆಯ್ವಿರ್ಚಿದನೊಕಲಿತನತಕ್ಕಟ್ಟಿಮೇಣೀಗಳಾಯ್ತೊ |
ಮನದೊಳ್ ಪೋಬರ್ಕದಂತುಂ ಹರಿಬವನಿತುಂ ಟಕ್ಕನಾಂತಲ್ಲಿ ನೋಬ್ಬುಂ || ೨೫

ಬಗೆಗೆನಿತು ಸಮರಸಂಭ್ರಮ |
ಮೊಗೆವಂತಿರೆ ನಿಮಗೆ ಗಹನಮಾವುದೊ ಬಂದೀ ||
ಖಗಸೇನೆಯನಾನೊರ್ವನೆ |
ಖಗತತಿಯಂ ಶೈನನಂದದಿಂ ಪಡೆವಾಯ್ವಿಂ || ೨೬

ಎನುತೆನುತುಂ ನಿಯುದ್ಧಜಯದೊಂದೊಲವಿಂದೆ ಹಿರಣ್ಯನೆಂದುದಂ |
ಮನದೊಳಿನ್ನಿತ್ತು ಭಾವಿಪುದಮಾಭವನಾಮರನಾಯಕಂ ಪುರಾ ||
ವನಿತಲದೊಳ್ ಸಭಾಸದರ್ಗ ಕೌತುಕಮಾಗಿರೆ ನಿಂದನಾವಗಂ |
ನೆನೆಯದ ಮುನ್ನ ಬಂದು ಸಮುದಂ ಸಶರಂ ಸರಥಂ ಸಕಾರ್ಮುಕಂ || ೨೭

ಸಂಶಯ ಹಿಂಗಲಿಲ್ಲ.” ವ|| ಹೀಗೆಂದು ತನ್ನ ತೋಳ್ಬಲದ ಶೌರ್ಯವನ್ನು
ವಕ್ರೋಕ್ತಿಯಿಂದ ನುಡಿದು ತೋರಿ, ಆ ದೂತನನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆಮೇಲೆ
ಯುದ್ಧಸಿದ್ಧತೆಯ ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯ ಹೇಳಿ, ಅಜಿತಸೇನನನ್ನು
ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಆತನಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅಜಿತಸೇನಕುಮಾರನು
ನಸುನಗೆಯನ್ನು ಸೂಸಿ (ಹೀಗೆಂದನು) - ೨೬. “ಆತನಿಗೇಕೆ ಈ ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧತೆಯ
ತೊಂದರೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಈ ಮುನ್ನ ಒಬ್ಬನು ಕಾಳಗ ಮಾಡಲೆಂದು ಬಂದು
ಪಟ್ಟಪಾಡನ್ನು ಆತನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೆ ? ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಯಾನಕವಾಗಿ
ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲೆನೆಂದು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮೈ ಸೊಕ್ಕಿ ಬಂದನೋ? ಅಥವಾ ಪರಾಕ್ರಮದ
ಮೇಲೆ ಈಗ ಒಲವುಂಟಾಯಿತೋ ? ಇರಲಿ. ಬಂದು ಏನು ಮಹಾಕಾರ್ಯ
ನಡೆಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು (ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ) ನೋಡಲಿ. ೨೬. ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ
ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಹಾಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನಿದೆ? ಪಕ್ಷಿಗಳ
ಹಿಂಡನ್ನೆಲ್ಲ ಗಿಡುಗವೊಂದೆ ಹೊಡೆದು ಕೆಡಹುವಂತೆ, ಈ ಖೇಚರ ಸೇನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ
ನಾನೊಬ್ಬನೆ ಹೊಡೆದುರುಳಿಸುವೆನು” ೨೭. ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗಲೆ ಹಿಂದೆ
ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಜಯದಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಹಿರಣ್ಯನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ನೆನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕೂಡಲೆ ಆ ಭವನಾಮರ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ನೆನೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೆ
ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ರಥ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ, ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲ

ಆಗಲರಸನಂ ಬಲಸಮೇತಮಲ್ಲಿಯ ನಿಲಿಸಿ ಬಟಿಯಂ ಸಕಲಾಯುಧಸನಾಥಮಪ್ಪ ತದ್ವಿಷ್ಣುರಥ
ಮನಾ ಘಣಾಧರನೆ ಸಾರಥಿಯಾಗೇಟಿ ಗಗನಕ್ಕೆ ನೆಗೆದಂಬರದ ತಲಂಬೆ ಕಳನಾಗಳುಂಬಮಾಗೊಡ್ಡಿನಿಂದ
ವಿದ್ಯಾಧರವರೂಢಿನಿಯಂ ನೋಡಿ ತೋಳ ತೀನೆಯನಡಂಗಿಸಲಿನಿತೆವಡೆದೆನೆಂದು ಮನದೊಳುತ್ತಾಹ
ಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ತು

ಕುಳಿಕನ ದಾಡೆಯಂ ಮುಟಿವ ದಿಗ್ಗಜಮಂ ಪಡೆ ಪಾಯ್ತು ವಾರ್ಧಿಯಂ |
ಚುಕುಕದೊಳಾಂಪ ಮೇರುಗಿರಿಯಂ ಮರಳೊತ್ತುವ ವಜ್ರವಹ್ನಿಯಂ ||
ತಳದೊಳಗಿದಿರಲಾಗೆ ಪೊಸೆದಿಕ್ಕುವ ಸಿಂಗದ ಕೇಸರಂಗಳಂ |
ಸೆಳೆವಳವಂ ಸಮಂತು ತಳೆದಂ ರಣದೋಹಳನಾಕುಮಾರಕಂ ||

೨೮

|| ಪೃಥ್ವಿ ||

ಅನಂತರಮದೆತ್ತಲಂ ತರದೆ ಸುತ್ತಿದತ್ತಾ ಕುಮಾ |
ರನೇಟಿದ ವರೂಢಮಂ ಖಚರಯಾನಸಂದೋಹಕಂ ||
ದಿನಾಧಿಪತಿಯೇಟಿ ನಿಂದ ರಥಮಂ ನಭೋವೀಧಿಯೋಳ್ |
ಘನಾಘನಕದಂಬಕಂ ಬಳಸುವಂದದಿಂದಾವಗಂ ||

೨೯

ಅನುಪಥಾಕಿತವಾಗೆ ಕೃ |
ತಾನ್ವಭೂಭುಕುಟಕುಟಲಮಂ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ||
ಕಾನ್ವಂ ಕಾಮುಕಮಂ ತಳ |
ದಿನ್ವಳೆದೇಟಿಸಿ ಬಟಕ್ಕೆ ಜೀವೋಡೆಯಲೊಡಂ ||

೩೦

ವಿಸ್ಮಯಪಡುವಂತೆ ಪುರದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದಿಳಿದನು. ವ|| ಆಗ
ಅರಸನನ್ನು ಆತನ ಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕುಮಾರನು ಸರ್ವವಿಧದ
ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಆ ರಥವನ್ನು ಏರಿದನು. ಹಿರಣ್ಯನೆ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ
ಆ ರಥವನ್ನು ಗಗನಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು. ಆಕಾಶವೆ ರಣರಂಗವಾಗಿರಲಾಗಿ
ವ್ಯೂಹವೊಡ್ಡಿ ನಿಂತ ಆ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ “ನನ್ನ ತೋಳ ತೀಟೆಯನ್ನು
ಹಿಂಗಿಸಲು ಇಷ್ಟು ನನಗೆ ದೊರೆಯಿತು” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗಿ - ೨೮.
ಕುಳಿಕನೆಂಬ ಸರ್ಪರಾಜನ ದಾಡೆಹಲ್ಲನ್ನು ಕೀಳುವ, ದಿಗ್ವಂಶಿಯನ್ನು
ಹೊಡೆದುರುಳಿಸುವ, ಸಾಗರವನ್ನು (ಹೀರಿ) ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು
ಕೊಳ್ಳುವ, ಸೇರುಪರ್ವತವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಮಳಲಾಗಿಸುವ, ವಜ್ರಾಗ್ನಿಯನ್ನು
ಇದ್ದಿಲಾಗುವಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೊಸೆದಿಡುವ, ಸಿಂಹದ ಕೇಸರಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿಡುವ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರಣೋತ್ಸಾಹಿಯಾದ ಕುಮಾರನು ನಿಂತನು.
೨೯. ಬಳಿಕ ಸೂರ್ಯನೇರಿದ ರಥವನ್ನು ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪನೆಯ
ಮೋಡಗಳು ಮುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕುಮಾರನೇರಿದ ರಥವನ್ನು ಖೇಚರ ವಿಮಾನಗಳ
ಸಮುದಾಯವು ಆಕ್ರಮಿಸಿತು. ೩೦. ಹೀಗೆ ಹತ್ತಿರ ಬರಲಾಗಿ, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ
ಒಡೆಯನಾದ ಕುಮಾರನು ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯ ಗಂಟಿಕ್ಕಿದ ಹುಬ್ಬಿನಂತೆ ಕೊಂಕಿದ

ಒಡೆದುದೊ ಪದ್ಮಜಾಂಡಮವನೀವಳಯಂ ಪಿಳಗಿತ್ತೊ ಮೇರು ಮೇಣ್ |
 ಕೆಡೆದುದೊ ವಾರ್ಧಿಯುರ್ಕಿದುದೊ ಪೇಟನೆ ತನ್ನ ನಿಮಿರ್ಕೆಗಾದುದಿ ||
 ಟ್ಟೆಡೆ ಜಗಮೆಂಬಿನಂ ಪೊಡರ್ದು ಪೊಣ್ಣೆದುದಾತನ ಕೆಯ್ಯ ಬಿಲ್ ಜೇ |
 ವೊಡೆಯ ರವಂ ಲಯಪ್ರಭವದಂತಕಸೈರಿಭಘೋಷಭೀಷಣಂ ||

೩೧

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ಕತ್ತಿರಿವಾಣೆಯೊಳೆಲಗುವ |
 ಚಿತ್ತದೆ ಕವಿತರ್ಪ ಜಳವಿಹಂಗಳವೋಲ್ ||
 ಎತ್ತಂ ಕವಿತಂದುವು ಭೂ |
 ಭೃತ್ತನಯಂಗಾಗಿ ವಿಚರರೆಚ್ಚ ಶರಂಗಳ್ ||

೩೨

ಅದಂ ಕಂಡು,

ಮರಸುತ್ತನಿಸಲೊಡಂ ಭೋ |
 ಗರ್ವದೃತರ್ಪಾ ಸರಲ್ಲಳಂ ಖಂಡಿಸುತುಂ ||
 ಬರುತಿರ್ದವು ಬಳಸಿದ ಪಂ |
 ಜರದಂತಿರೆ ಸುತ್ತಿ ನಿತಿವಿಶಿಖಾವಳಗಳ್ ||

೩೩

ಅಣೆಯರಮಿಸೆ ಕುವರನ ಕೂ |
 ಗಣೆಯೇಟಿಂ ಪಟಿದು ಬಿರ್ದ ವಿಚರರ ತಲೆ ಸಂ ||
 ದಣಿಸೆ ವಿಮಾನಂಗಳ ಪೇ |
 ರಣೆ ಪೋಲ್ವುದು ತೆಪ್ಪಿದ ಮೊಗದ ಪೇಳಿಗಳಿರವಂ ||

೩೪

ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ ಅದನ್ನು ರೆಪ್ಪೆಂಕರಿಸಿದನು. ೩೧. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆ ಒಡೆಯಿತೊ, ಭೂಮಂಡಲವೆ ಬಿರಿಯಿತೊ, ಮೇರುಗಿರಿಯೆ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿತೊ, ಸಾಗರವೆ ಉಕ್ಕಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ತನ್ನ ಹಬ್ಬಗೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಹರವು ಸಾಲದಾಯಿತೆಂಬಂತೆ ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತ ಆತನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಠೇಂಕಾರಧ್ವನಿಯು ಪ್ರಳಯ ಯಮನ ಕೋಣದ ಭೀಕರ ಡುರುಕೆಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಭಯಾನಕವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ - ೩೨. ಕತ್ತರಿವಾಣೆ (ಸೋಕಿದರೆ ಕೈಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ನೀರು) ಯಲ್ಲಿ ಎರಗಬೇಕೆಂದು ನುಗ್ಗಿಬರುವ ಜಲರಕ್ಷಿಗಳಂತೆ, ಕುಮಾರನೆಡೆಗೆ ಖೇಚರರು ಎಚ್ಚ ಬಾಣಗಳು ಬಂದು ಕವಿದುವು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು - ೩೩. ಭೋರೆಂದು ಬರುವ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತ ಕುಮಾರನ ಹರಿತವಾದ ಬಾಣಗಳು ಪಂಜರದಂತೆ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಮುಸುರಿದುವು. ೩೪. ಕುಮಾರನ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಖೇಚರರ ತಲೆಗಳು ತುಂಡರಿಸಿ ಬೀಳುತ್ತಿರಲು ಅವರ ವಿಮಾನಗಳು ಮುಚ್ಚುಳ ತೆರೆದಿಟ್ಟು ಬುಟ್ಟಿಗಳಂತೆ ತೋರಿದುವು.

ಪೊಸಮಸೆಯ ಸರಲ್ಲಳಂ ತೊ |

ಟ್ಟನೆ ಕೊಂಡೋಡಿದುವಿನೊಂದುಬಿಂಬಗಳನಾ ||

ಗಸದೊಳ್ ಕೊಂಡೋಡುವ ರಾ |

ಹುಸಮೂಹಂಗಳವೊಲಾವಿಮಾನಾವಳಿಯಂ ||

೨೫

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಪೊದೆಯೊಳಗಿಂದಮುರ್ಚುವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸರಲ್ ದಿಟವೊಂದು ಮತ್ತೆ ಮಾ |

ಣದೆ ತುಡುವಲ್ಲಿ ಪತ್ತು ಪೊಟಮುಯ್ದುವರಂ ತೆಗೆವಲ್ಲಿ ನೂಲು ಬೇ ||

ಗದೆ ಬಿಡುವಲ್ಲಿ ಸಾಸಿರಮಿದಿರ್ಚಿದರಂ ನಡುವಲ್ಲಿ ಲಕ್ಕಮೆಂ |

ಬುದನೆನೆ ಬಿಲ್ಲ ಬಿನ್ನಣಮನಾರಣದೊಳ್ ಮೆಣ್ಣಿದಂ ಯುವಾಧಿಪಂ ||

೨೬

ಪೂತಲವಕ್ಕೆ ಪೊರವನಭೂರುಹವೊಪ್ಪುವ ಮುಳ್ಳಿಗುಚ್ಚಳ |

ಕೈತನಚೀನಚೀಳವರುಣೋಪಲಭಿತ್ತಿಗೆ ಪೊನ್ನಕೋಂಟೆ ಸಂ ||

ಧ್ಯಾತಪನಂಗೆ ತೋರಣಕನನ್ನುಕುರಂ ದೊರೆಯಾಗಿ ತೋಡಿದ |

ತ್ತಾತನೊಳಾಂತು ಪುಣ್ಣಡೆದ ಖೇಚರಸೇನೆಯ ರಕ್ತಸೇಕದಿಂ ||

೨೭

ಅಂತು ಕಡುಕೆಯ್ದು ಕಾದುವ ಕುಮಾರನಂ ಬೆಟಗಣ್ಣಟಿಯದಂತಳ್ಳಿದರುಮೊರ್ವರುಟಿಯ ದಾದಿತ್ಯಸುತಪುರಮುಮಾದಿತ್ಯಪುರಮುಂ ಗುಟಿಯಾಗಿ ಪೋಗಿ ತನ್ನ ವಿಮಾನವೊಂದೆ ನಿಂದುದಂ ಧರಣೀಧ್ವಜವಿದ್ಯಾಧರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕಂಡು,

೨೫. ಹೊಸದಾಗಿ ಮಸೆದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಹೊಡೆದೊಡನೆ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹಾರುವ ಅನೇಕ ರಾಹುಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಅವು ವಿಮಾನಗಳ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಒಯ್ದವು. ಅದಲ್ಲದೆ-೨೬. ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದ ಹಿರಿದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಒಂದು, ಹೆದಗೆ ಹೂಡುವಾಗ ಹತ್ತು, ಹೆಗಲ ತುದಿವರೆಗೆ ಎಳೆಯುವಾಗ ನೂರು, ಬಿಡುವಾಗ ಸಾವಿರ, ಎದುರಿನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ನಡುವಾಗ ಲಕ್ಷ-ಹೀಗೆ ಅಳತೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಬಾಣಗಳನ್ನೆಸೆಯುತ್ತ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ತನ್ನ ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾಕೌಶಲವನ್ನು ತೋರಿದನು. ೨೭. ಆತನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವ ಖೇಚರಸೈನ್ಯದ ನೆತ್ತರು ಸುರಿದು ಸುರಿದು, ಪುರೋದ್ಯಾನದ ಮರಗಳೆಲ್ಲ ಬೂರುಗದ ಮರದಂತೆ, ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಪಟಪಟಿಸುವ ಧ್ವಜಗಳ ಬಟ್ಟೆ. ರಕ್ತವಸ್ತ್ರದಂತೆ, ಹೊನ್ನಿನ ಕೋಟೆ, ಮಾಣಿಕದ ಗೋಡೆಯಂತೆ, ತೋರಣದ ಕನ್ನಡಿಗಳು ಸಂಜೆಯ ಸೂರ್ಯನಂತೆ, ಕೆಚ್ಚನಾಗಿ ತೋರಿದುವು. ವ|| ಹೀಗೆ ರಭಸದಿಂದ ಕಾದಾಡುವ ಕುಮಾರನನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳು ಒಬ್ಬರೂ ಉಳಿಯದಂತೆ (ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ) ಆದಿತ್ಯಪುರಕ್ಕೊ ಆದಿತ್ಯಸುತಪುರಕ್ಕೊ (ಯಮಲೋಕದ ರಾಜಧಾನಿಗೊ) ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದರು.

ಪೊಟ್ಟಲರಿಂ ಪಾಲುಪೋಲ್ |

ಬೆಟ್ಟಂ ಪಾಲುಗುಮೆ ರಿಪುಶರಾಹತಿಗೆ ಭಯಂ ||

ಬಟ್ಟಳಿಕನೋಡುವಂತಿರೆ |

ಕಟ್ಟಾಯದ ಕಣೆಯನಿಪ್ಪನೋಡುಗುಮೇ ||

೩೮

ಎಂದು ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸಿದವಧ್ಯಾಭಾವದಿಂ ಹಿರಣ್ಯನೊಳ್ ಪ್ರಧಾನವ್ಯಾಪಾರಮಂ ನುಡಿಯತಿದರ್
ಶಶಿಪ್ರಭಾಪ್ರಿಯನ ರಥಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಬಂದಂಬುವೀಡಿನೊಳ್ ನಿಂದು ವಿದ್ಯಾಧರರ್ ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ

ಇರದೆ ವಿಂಚ್ಛರಾಧಿಪತಿಯೆಚ್ಚ ಕೃಶಾನುಪ್ಪಪತ್ಯಮಂ ಪಯೋ |

ಧರಶರದಿಂ ಪಯೋಧರಶಿಲೀಮುಖಮಂ ಮರುದುಗ್ರಬಾಣದಿಂ ||

ಮರುದಿಪುವಂ ಘನೇಪ್ರಬಳಸಾಯಕದಿಂ ಘನೇಚಂಡಕಾಂಡಮಂ |

ಗರುಡಪತತ್ರಿಯಿಂದಜಿತಸೇನನಡುರ್ತಿರದೆಚ್ಚ ತೂಳ್ವಿದಂ ||

೩೯

ಅಂತಘೃಹವಸಾಯನಾದುದರ್ಕೇವೈಸಿ ಮಸಕದಿಂದಸಿಧೇನುವಂ ಕಿಚ್ಚು ಮೇಲೆವಾಯ್ವಿಡೆ
ಯಲಡಹಡಿಸಿ ಬರ್ಪಲ್ಲಿ

ಅವನ ತಲೆ ಪಡೆದು ಗಗನಾ |

ಗ್ರವಿಭಾಗಕ್ಕೊಗೆದು ರಾಹುಶಿರದವೊಲಾದಂ ||

ರವಿಯಂ ಬರ್ಚಿಸೆ ಕುವರಂ |

ಕವಲಂಬಿದೆಚ್ಚು ಬಿಚ್ಚತಂ ನಲಿದಾದಂ ||

೪೦

ತನ್ನ ವಿಮಾನವೊಂದೇ ನಿಂತುದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿದ್ಯಾಧರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ
ಧರಣೀಧ್ವಜನು - ೩೮. “ಗಾಳಿಗೆ ಹೊಟ್ಟು ಹಾರಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಬೆಟ್ಟವೇನಾದರೂ
ಹಾರಿ ಹೋದೀತೆ? ಶತ್ರುಬಾಣದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಕೈಲಾಗದವರು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಓಡಿದಂತೆ,
ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾದವನು ಓಡುವನೆ?” ವ|| ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು.
“ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದರೆ ಯಾರೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ!” ಎಂದು ಹಿರಣ್ಯನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಶಿಪ್ರಭಾಪ್ರಿಯನ (ಅಜಿತಸೇನನ)
ರಥದಡೆಗೆ ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದು, ಬಾಣಪಾತದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ವಿದ್ಯಾಧರನು
ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಅನುವಾದನು. ೩೯. ವಿದ್ಯಾಧರರಾಜನು ಬಿಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಬಾಣವನ್ನು,
ವರುಣಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ, ಮೇಘಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವಾತಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ, ವಾಯ್ವಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ, ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಗರುಡಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ ಅಜಿತಸೇನನು ಕತ್ತರಿಸಿ
ಹಾಕಿದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ನಿಷ್ಫಲವಾದುದಕ್ಕೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ
ಯಾಗಿ, ಕ್ರೋಧದಿಂದ ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿರಿದು ಧರಣೀಧ್ವಜನು ಅಬ್ಬರಿಸಿ
ಆಕ್ರಮಿಸಲೆಂದು ಬರಲಾಗಿ - ೪೦. ಆತನ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು
ರಾಹುವಿನ ತಲೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಬೆದರಿಸುವಂತೆ

ಆಗಲ್

ತೀವಿದುದು ದಿವಿಜನಿವಹಮು |
ಹಾವೀರಧ್ವನಿ ದಿಗಂತಮಂ ವ್ಯೋಮಮುಮಂ ||
ತೀವಿದುದು ತತ್ಕರಪ್ಪ |
ಸ್ತಾವಿತಮಂದಾರಪಾರಿಜಾತಾಸಾರಂ ||

೪೧

ಅನಂತರಂ ಜಿತಖಚರಸೇನನಜಿತಸೇನಂ ಬಂದು

ವಿರಚಿತತೋರಣಮಾಳಾ |
ಕರಮುತ್ತಂಭಿತಜಯಧ್ವಜೋತ್ಕರಮೆನಿಪಾ ||
ಪುರಮಂ ತರುಣೀಕೇಕರ |
ಮರೀಚಿನೀರಾಜಿತಾಕ್ಷತಾಂಗಂ ಪೊಕ್ಕಂ ||

೪೨

ಅಂತುಪೊಕ್ಕು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸುಹೃಜ್ಞನಾಗ್ರಗಣ್ಯನಂ ಹಿರಣ್ಯನಂ ಸನ್ಮಾನ ಪೂರ್ವಕಂ
ವಿಸರ್ಜ್ಯ ಪರಮೋತ್ಸವದಿನದರ್ಶನಗ್ಗಂ

ಮನದೊಳ್ ಮುನ್ನಾದ ರಾಗಂ ದ್ವಿಗುಣಿಸೆ ತನಗಿಂತೀಗಳೀಯಂದದಿಂ ಮ |
ತ್ತನಯಾಪೂರ್ವಾನುರಾಗಂದ್ವಿಗುಣಸದಿರದುದ್ವಾಹಲಗ್ನಾಹಮುಂ ಭೋಂ ||
ಕೆನೆ ಸಾತ್ಕಂದಿದುರ್ದೇನುಂ ತಡೆದಿರಲೆಡೆಯಲ್ಲುತ್ಸವಪ್ರಸ್ತುತಾಪಾ |
ದನಮಂ ಮಾಡಲೈವೇಲ್ಲುಂ ಪಿತ್ತವಿರಹದ ಜಾಮಾತ್ಯವಿನ್ನಿರ್ಪನಲ್ಲಂ ||

೪೩

ಕುಮಾರನು ಕವಲುಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಗರ್ಜಿಸಿದನು, ಆಗ-
೪೧. ದೇವಸಮೂಹದಿಂದ ಹೊರಟ ಜಯಜಯಕಾರದ ಧ್ವನಿ ದಿಗಂತವನ್ನೆಲ್ಲ
ವ್ಯಾಪಿಸಿತು; ಅವರು ಸುರಿದ ಪಾರಿಜಾತಪುಷ್ಪಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ ಆಕಾಶವೆಲ್ಲ
ತುಂಬಿತು. ವ|| ಹೀಗೆ ಖೇಚರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಅಜಿತಸೇನನು ಬಂದು-
೪೨. ತೋರಣವಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿದ ವಿಜಯಧ್ವಜಗಳಿಂದಲೂ
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರಲು ತರುಣಿಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣೊಟದ
ಕಾಂತಿ ನೀರಾಜನದ ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಆತನ ದೇಹವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಿತು. ವ || ಹಾಗೆ
ಪುರಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮಿತ್ರಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಹಿರಣ್ಯನನ್ನು
ಸುಯೋಗ್ಯವಾದ ಮನ್ನಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತುಂಬ ಉತ್ಸವದಿಂದ
ಇದ್ದನು. ಆಗ- ೪೩. “ಈತನ ಮೇಲೆ ಮೊದಲು ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ಈಗ
ನನಗೆ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಯಿತು. ಇದರಂತೆ ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಈತನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ
ಅನುರಾಗವೂ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗದೆ ಇರದು. ವಿವಾಹಮುಹೂರ್ತವೂ ಸಮೀಪ
ವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಇನ್ನು ತಡಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಕೂಡಲೆ
ಆರಂಭಿಸಬೇಕು. ಅಳಿಯದೇವನು ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಅಗಲಿ ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ

ಎಂದು ಜಯವರ್ಮಭೂಭುಜಂ ಬಗೆದಂದು ಗೃಹಮಹತ್ತರನಂ ಬರಿಸಿ ಬೆಸಸಿದಾಗಳ್

ನೀಲಾಬಧಸ್ಥಲೀಕಂ ಮರಕತಜಗತೀಮಂಡಲಂ ಸ್ಫಾಟಿಕಸ್ತಂ ।
ಭಾಲಂಬಂ ಚಾರುಚಾಮೀಕರಮಯರುಚಿಮದ್ಭಿತ್ತಿ ವೈಡೂರ್ಯನಿರೂಢಾ ॥
ಹಾಲೀಧಂ ವ್ಯಕ್ತಮುಕ್ತಾಘಾಟಿತಪಟಳಸಂಪರ್ಕಕರ್ಕೇತನದ್ವಾ ।
ರಾಲಂಕಾರಂಗಳಿಂ ಕಣ್ಣೆನೆದುದನುಪಮಂ ತತ್ತ್ವತೋದ್ವಾಹಗೇಹಂ ॥

೪೪

ಅದಜ ನವರತ್ನಕೂಟಾ ।
ಗ್ರದಿನುಣ್ಣುವ ಬೆರಕೆವೆಳಗು ತುಂಗದ್ವಜಚೀ ॥
ನದ ಕಡೆಗಡೆಯೊಳ್ ಕಣ್ಣೆನೆ ।
ದುದು ಸಾರಾವಳಿಯ ವಿಳಸವಿಕ್ಕಿದ ತೆಜದಿಂ ॥

೪೫

ದಿಟ್ಟಿಗೆವರೆ ಬಂಧವಿಧಂ ।
ಕಟ್ಟಿದ ಪಲತೆಜದ ಮಣಿಯ ಸೂಸಕದ ನೆಬಲ್ ॥
ಕುಟ್ಟಮತಲದೊಳ್ ಪೊಳೆದೆಡೆ ।
ಗಟ್ಟುತ್ತಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣವುರಮಂ ತೀವಲ್ ॥

೪೬

ಸುಟಿವೆಳವೆಂಡಿರ ಕಡೆಗ ।
ಣ್ಣಿಯಂ ಪಸರಿಸುವ ಬೆಳಗು ಬೆಳದಿಂಗಳ ಪೊಂ ॥
ಪುಟಿಯೆಂದು ಸುರಿವುವದಜೊಳ್ ।
ಮುಟಿಯಿಲ್ಲದೆಯುಂ ಪ್ರಣಾಳಶಶಿಕಾಂತಂಗಳ್ ॥

೪೭

ಇರಲಾರನು. ವ॥ ಹೀಗೆಂದು ಜಯವರ್ಮರಾಜನು ಯೋಚಿಸಿ ಮನೆವೆಗ್ಗಡೆಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು (ಮದುವೆಯು ತಯಾರಿಮಾಡಲು) ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತನು. ಆಗ- ೪೪. ನೀಲರತ್ನಗಳ ನೆಲಗಟ್ಟು, ಪಚ್ಚೆಯ ಜಗಲಿ, ಸ್ಫಟಿಕದ ಕಂಬಗಳು, ಚೆಲುವಾದ ಚಿನ್ನದಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ಗೋಡೆಗಳು, ವೈಡೂರ್ಯದ ಬದುಗಳು, ಮುತ್ತಿನ ಕದಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಶೋಭಿಸುವ ಕರ್ಕೇತನ ರತ್ನದ ಬಾಗಿಲ ಅಲಂಕಾರಗಳು- ಇವುಗಳಿಂದ ಅಳವಡು ವಿವಾಹಮಂಟಪವು ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೪೫. ಅದರ ನವರತ್ನ ಶಿಖರಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಮಿಶ್ರವರ್ಣದ ಕಾಂತಿ ಎತ್ತರವಾದ ದ್ವಜವಸ್ತುಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡು ಸಾರಾವಳಿಯ (?) ಒಪ್ಪವಿಟ್ಟಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ೪೬. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಂದವಾಗಿ ತೋರುವಂತೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ರತ್ನಗಳ ಸೂಸಕಗಳು ನೆಲಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಬರೆದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ೪೭. ಅಲ್ಲಿ ಎಡೆಯಾಡುತ್ತಿರುವ ನವಯುವತಿಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿ ಹಬ್ಬುತ್ತಿರುವ ಬೆಳಕನ್ನೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ಪೂರವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಮಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಶಶಿಕಾಂತದ ಹರಿ

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ

ಸಿರಿಸದ ಮಾಲೆಯಿಂದೆಸೆವ ದಾಡಿಮಬೀಜಸಮಾಜವೆಂದು ಸೌಂ |
 ದರಬಿಸಕಾಂಡವೆಂದು ನಲವಿಂದಳಿಯುಂ ಗಿಳಿಯುಂ ಮರಾಳಮುಂ ||
 ಪರಿಮರಿಯಾಡಿ ವಾಸಿಸದೆ ಪೀರದೆ ನೀಜದೆ ಮಾಣ್ಣ ಪಚ್ಚೆಯೊ |
 ಫಲರ ತೊಳಪ್ಪ ಮಾರಿಕದ ಮುತ್ತಿನ ಲಂಬಣಮಿಲ್ಲದೆಲ್ಲಿಯುಂ || ೪೮

ವಿವಹನದುತ್ಸವಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾದುದಿದೆಂಬಿನಿತ್ತು ಕಾಮನು |
 ತ್ಸವಕ್ಕೆ ವಸಂತನುತ್ಸವಕ್ಕೆ ನಾಟಕದುತ್ಸವಕಾದುದಕ್ಕೆ ನೋ ||
 ಡುವೊಡನೆ ನಲ್ಲರೊಳ್ ನಲಿವ ಸಿಂಪಣಿಯಾಡುವ ನರ್ತಪೊಂದು ಚಿ |
 ತ್ರವಿಧದ ಚಿತ್ರಕಾಮಿನಿಯಿಂದೆಸೆದಿದುಡು ತಜ್ಜನಾಶ್ರಯಂ || ೪೯

ತನ್ನದ್ದೊಳ್

ಮರಕತಸೋಪಾನಚತು |
 ಪ್ಪರಾಚಿತಂ ಕೋಣಶೋಣಮಣಿಕಲಶಮನೋ ||
 ಹರಮುತ್ತುಂಗಂ ಭಾಸುರ |
 ಹಿರಣ್ಮಯಂ ವಿಮಳವೇದಿಯೆಸೆದತ್ತಾದಂ || ೫೦

ಪಳಕಿನ ಭೃಂಗಾರದ ಬೆ |
 ಳ್ಳಿಳಗುಂ ಜಾಗಂಗಳಸೆವ ಪಸುವೆಳಗುಂ ಪ್ರ ||
 ಜ್ವಳಪ ಮಣಿಸ್ತಂಭದ ಕೆಂ |
 ಬೆಳಗುಂ ಪಸರಿಪುವು ಸುರಶರಾಸನಶತಮಂ || ೫೧

ನಾಳಗೆಗಳು ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ - ೪೮. ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಧಳಧಳಿಸುವ ಪಚ್ಚೆಯ, ಮಾಣಿಕದ, ಮುತ್ತಿನ ಲಂಬಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಶಿರೀಷದ ಮಾಲೆಯೆಂದು, ದಾಳಿಂಬದ ಬೀಜಗಳೆಂದು, ಸೊಗಸಾದ ತಾವರೆಯ ಕಾಂಡವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಮುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ದುಂಬಿಗಳೂ, ಗಿಳಿಗಳೂ, ಹಂಸಗಳೂ, ಅಲ್ಲಿ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಅಗಿಯುವುದಕ್ಕಾಗದೆ, ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ತೆಪ್ಪಗೆ ನಿಂತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ೪೯. ಅದು ಮದುವೆಯ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮಂಟಪವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಮನ್ಮಥನ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ, ವಸಂತನ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ, ನಾಟಕದ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಗೊಂಡ ನೆಲೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ನಲ್ಲರೊಡನೆ ನಲಿದಾಡುವ, ಓಕುಳಿ ಯಾಡುವ, ನರ್ತನ ಮಾಡುವ ಬಗೆಬಗೆಯ ಕಾಮಿನಿಯರಿಂದ ಶೋಭಿಸಿತು. ಅದರ ನಟ್ಟನಡುವೆ - ೫೦. ಪಚ್ಚೆಯ ನಾಲ್ಕು ಮೆಟ್ಟಲುಸಾಲುಗಳಿಂದ ಚೆಲುವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕದ ಕಲಶಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪವಾಗಿ, ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ, ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ಚಿನ್ನದ ಜಗಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೫೧. ಸ್ಫಟಿಕದ, ಚಿನ್ನದ ಬಿಳಿಯ ಬೆಳಕು, ಜಾಗರದ ಸಸಿಗಳ ಹಸಿರು ಬೆಳಕು, ಧಳಧಳಿಸುವ ರತ್ನಸ್ತಂಭಗಳ ಕೆಂಬೆಳಕೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕಾಮನ

ಬಳಭಿಚ್ಛಾಪಲತಾವಳಿ |

ಬಳಸಿದ ಬೆಳ್ಳುಗಿಲ ಮುಟಿಯಿದೆನೆ ಬಣ್ಣವುರಂ ||

ಬಳಸಿದೊಡೆ ಸೊಗಯಿಸಿದುದು |

ಪಳಕಿನ ಪಟ್ಟವಣೆ ವೇದಿಕಾಧಿತ್ಯಕದೊಳ್ ||

೫೨

ತತ್ಪರೋಭಾಗದೊಳ್

ಸ್ವಸ್ತಿಕಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಮಣದರ್ಪಣಮಂಡಿತಮುಲ್ಲಸತ್ತವಾ |

ಳಸ್ತಬಕಂ ಪವಿತ್ರಬಿಸಸೂತ್ರವೃತಂ ನವಪಿಪ್ಪಚರ್ಚಿಕಾ ||

ಶಸ್ತಮುಪಾತ್ರದರ್ಪರಚನಂ ನಿಖಿಲೌಪಧಿಮಂಜಿತಂ ಪರಿ |

ನೃಸ್ತಮದೊಂದು ಪೂರ್ಣಕಲಶಂ ತಳಿದತ್ತತುಳಂ ವಿಳಾಸಮಂ ||

೫೩

ಆ ವೇದೀಸ್ಥಳದೊಳ್ ಹರಿದ್ವಸುವ ಪಾತ್ರಂಗಳ್ ಲಸದ್ಭೂರ್ವೆಯಿಂ |

ತೀವಿದುರ್ಗಂ ನವಚಂದ್ರಕಾಂತಚಪಕಂಗಳ್ ಚಂದನಕ್ಷೀದದದಿಂ ||

ತೀವಿದುರ್ಗಂ ಮಣಿತುಕ್ತಿಗಳ್ ಪರಿಮಿಳತ್ಯಾಶ್ವೀರಸಾರಾಂಬುಮಿಂ |

ತೀವಿದುರ್ಗಂ ಬಣಿದಿದರ್ಪೋಲೆಸೆದುವಾದಂ ವರ್ಣಸಾಮಾನ್ಯದಿಂ ||

೫೪

ಮತ್ತಂ ಮಣಿಕನಕರಜತಪಾತ್ರಂಗಳೊಳ್ ಪರಿಪಕ್ವಸಾಮಿಪಕ್ಷಶಲಾಟುಭೇದಧಿನ್ನಂಗಳಪ್ಪ
ಮಾಕಂದಮಾತುಲುಂಗಳಂಜಂಬೀರನಾರಂಗದಾಡಿಮ ದ್ರಾಕ್ಷಾಚೋಚಮೋಚಾದಿಫಲಕುಳಂಗಳಂ
ಸೊಗಯಿಪವದಲ್ಲದೆಯಂ

ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದವು. ೫೨. ಜಗಲಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಸೆಮಣೆಯು ಬಣ್ಣದ ರಂಗವಲ್ಲಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ-ಇದೇನು ಇಂದ್ರಚಾಪಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದ ಬಿಳಿ ಮೋಡದ ವಿಭಾಗವೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ಅದರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ-೫೩. ಸ್ವಸ್ತಿಕದ ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ಕನ್ನಡಿಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ, ಚಿಗುರೆಲೆಗಳಿಂದಲೂ ತಾವರೆ ನೂಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಹೊಸ ಹಿಟ್ಟಿನ ಲೇಪದಿಂದಲೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ದರ್ಭೆಯ ಗರಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸಮಸ್ತ ಔಷಧಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡ ಪೂರ್ಣಕುಂಭವು ತುಂಬ ಚೆಲುವಾಗಿ ತೋರಿತು. ೫೪. ಆ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಪಚ್ಚೆಯ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಸೊಗಸಾದ ದೂರ್ವೆಯ ಗರಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದವು; ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಭರಣಿಗಳು ಗಂಧದ ರಸದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದವು; ರತ್ನದ ಬಟ್ಟಲುಗಳು ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದವು; ಹೀಗಿದ್ದರೂ ವರ್ಣಸಾವ್ಯಾದ ಮೂಲಕ ಆ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಬರಿದಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ವ|| ಮುತ್ತುರತ್ನದ, ಚಿನ್ನದ ಹಾಗು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಹಣ್ಣಾದ, ಅರ್ಧ ಹಣ್ಣಾದ, ದೋರೆಗಾಯಾದ, ಕಸುಗಾಯಾದ-ಹೀಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅವಸ್ಥೆಯ ಮಾವು, ನಿಂಬೆ, ಕಿತ್ತಳೆ, ದಾಳಿಂಬೆ, ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ತೆಂಗು, ಬಾಳೆ

ಘಸ್ಯಕಾಭ್ಯುಕ್ತಣವರ್ಣಪೂರಭರಣಸ್ಥಳಾವಳೀಮಾರ್ಜನ |

ಪ್ರಸವಾಬಂಧನದೀಪಿಕೋಜ್ವಲನದರ್ಭಾಗರ್ಭ ಶಾಲ್ಯಕ್ಷತ ||

ಪ್ರಸರಕ್ಷಾಲನ ತೋರಣಗ್ರಥನ ಮುಕ್ತಾಮಾಳಿಕಾಳಂಬನ |

ವ್ಯಸನವ್ಯಕ್ತರಂ ಕರಂ ಸೋಗಯಿಸಿತ್ತಂತಲ್ಲಿ ಕಾಂತಾಜನಂ ||

೫೫

ಅಂತನಂತಮಂಗಳದ್ರವ್ಯಸಂಸೇವ್ಯಮುಂ ಉತ್ಸವೋನ್ಮತ್ತಪರಿವಾರಜನ ಪರಿಪೂರ್ಣಮುಮಾಗಿ ಪರಿಣಯನಮಂಡಪಂ ರಾಜಾಶ್ರಯತ್ರೀಗೆ ಮಂಗಳಸದನಮೆನಿಸಿತ್ತು. ಅನ್ನಗಮಿತ್ರಮಶೇಷೋಷಧಿ ಸನಾಥತೀರ್ಥಜಲಂಗಳನುತ್ಸಾಹಪಟಹರವಂಗಳಸೆಯೆ ಮಜ್ಜನಂಬೊಕ್ಕು ನೈಪಥ್ಯಗೃಹಕ್ಕೆ ವಂದು ಕೈಗೆಯ್ದಲೊಡಂ

ಆ ರಾಜಶೇಖರಂಗೇಂ |

ರಾರಾಜಿಸಿದುದೊ ವಿಚಿತ್ರಮಣಿಗಣರಚನೋ ||

ದಾರಂ ಶೇಖರಮುಜ್ಜಳ |

ಮೇರುತಿಖರಿತಿಖರರತ್ನದೊಳ್ ಸರಿವರುತುಂ ||

೫೬

ಮಸುಳಿಸಿದುದಜಿತಸೇನನ |

ಮಿಸುಪ ಮೊಗಂ ರತ್ನ ಕುಂಡಳಪ್ರಭೆ ತನ್ನೊಳ್ ||

ಪಸರಿಸುತಿರೆ ಸೊಗಸಿನ ಕೆಂ |

ಬಿಸಿಲೆಳಸಿದ ಕನಕಕಮಳಕಮನೀಯತೆಯಂ ||

೫೭

ಮೊದಲಾದ ಹಣ್ಣುಕಾಯಿಗಳು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೆ-೫೫. ಕುಂಕುವ ಲೇಪನ, ಬಣ್ಣದ ರಂಗವಲ್ಲಿ, ನೆಲವನ್ನು ತೊಳೆದು ಹಸನುಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಹೂಮಾಲೆಯ ಹೆಣೆಗೆ, ದೀಪದ ಕುಡಿಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ಅವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ದರ್ಭಅಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು, ತೋರಣಕಟ್ಟುವುದು, ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ತೂಗುಬಿಡುವುದು-ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದರು. ವ|| ಹೀಗೆ ಅನಂತವಾದ ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಉತ್ಸವದಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತರಾದ ಪರಿವಾರ ಜನರಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ಆ ವಿವಾಹಮಂಟಪವು ರಾಜನ ವೈಭವಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮಂಗಳಭವನ ವೆನಿಸಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಬೆರಸಿ ಅಣೆಗೊಳಿಸಿದ ತೀರ್ಥೋದಕಗಳಿಂದ ಉತ್ಸಾಹವಾದ್ಯದ್ವನಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಭೂಷಣ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿ-೫೬. ಮೇರುಗಿರಿಯ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಶಿಖರರತ್ನವೊಪ್ಪುವಂತೆ, ವಿಧ ವಿಧವಾದ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕಿರೀಟವು ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಆ ಕುಮಾರನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಚೆಲುವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು! ೫೭. ಸೊಗಸಾದ ಕೆಂಬಿಸಿಲು ಆವರಿಸಿ ಹೊಂದಾವರೆಯ ಚೆಲುವನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ರತ್ನಕುಂಡಲಗಳ ಕಾಂತಿ ಅಜಿತಸೇನನ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತ

ಅಗಲದೆ ನೆಲಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ |
ನಗೆಗಣ್ಣುಗಳ ಬೆಳಗು ಬಳೆದು ಬೀಬಲ್ಲಿದ |
ತ್ತಗಲ್ಲರದೊಳೆಂಬ ತೆಲದಿಂ |
ಸೊಗಯಿಸಿದುದು ಎಮಳತರಳತಾರಾಹಾರಂ ||

೫೮

ಅರಿಬಳವಳನಿಧಿಮಥನೋ |
ದ್ವರಭುಜಮಂದರಮನೆಯ್ನೆ ಸುತ್ತಿದ ತಾರಾ ||
ಪರಿಕರಮನೆ ವಜ್ರವಳಿ |
ನಿರಚಿತಕೇಯೂರವಳಯಮೇಂ ತೊಳಗಿದುದೋ ||

೫೯

ಕರಟನಿಘರ್ಷಣದೆ ಮದಂ |
ಬೊರೆದಾನೆಯ ಕೈಯನಳಗಳಾವರಿಸಿದವೊಲ್ ||
ಮರಕತಕಂಕಣಮೆಸೆದುವು |
ತಿರುವೊಯ್ಯಂ ಕರ್ಪುವತ್ತ ತತ್ಪರಯುಗದೊಳ್ ||

೬೦

ಅರುಣತಲದ್ವ್ಯುತಿತತಿಯೆಡೆ |
ದೆರಪುಗುಳಿಂದುಣ್ಣುವಂದದಿಂ ಕೆಂಬೆರಲುಂ ||
ಗುರದಿನೊಗೆವರುಣರುಚಿಮಂ |
ಜರಿ ತಳವೇರ್ಪಿಸಿದುದೈದ ಕರಶಾಖೆಗಳಂ ||

೬೧

ಕರೆ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಚೀನಾಂ |
ಬರದೊಪ್ಪುವ ಸುತ್ತಿನಿಂದೆ ಡಿಂಡೀರಪರಂ ||
ಪರೆ ಬಳಸಿದಮಳಕಮಳಾ |
ಕರಮನೆ ನೇತ್ರಾಳಿಗತ್ತನಾಕರ್ಷಣಮಂ ||

೬೨

ವಾಗಿದ್ದ ಮೊಗವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ೫೮. (ಎದೆಯಲ್ಲಿ) ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನಗೆಗಣ್ಣುಗಳ ಬೆಳಕು ಬೆಳೆದು (ಹೆಮ್ಮರದಂತೆ) ಬೀಳಲು ಬಿಟ್ಟಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆತನ ಅಗಲವಾದ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಶುಭ್ರವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೫೯. ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಡೆಯುವ ಮಂದರಗಿರಿಯಾದ ಆತನ ತೋಳನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದ ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ವಜ್ರನಿರ್ಮಿತವಾದ ಕೇಯೂರದ ಬಳೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ತಳತಳಿಸಿತು. ೬೦. ಗಂಡಸ್ಥಲವನ್ನು ಒರಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮದೋದಕ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಮದ್ದಾನೆಯ ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ದುಂಬಿಗಳು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಂತೆ, ಹೆದೆಯ ಬಡಿತದಿಂದ ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿ ಕಪ್ಪಾದ ಆತನ ಮುಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಪಚ್ಚೆಯ ಕೈಬಳೆಗಳು ಒಪ್ಪಿದುವು. ೬೧. ಅಂಗೈಯ ಕೆಂಬೆಳಕು ಬೆರಳೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮಾಣಿಕದ ಬೆರಳುಂಗು ರಗಳ ಕೆಂಗಿರಣಗಳು ಆತನ ಉಗುರುಗಳಿಗೆ ಚಿಗುರಲೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಅಲಂಕರಿಸಿದವು. ೬೨. ಕರೆ ಕತ್ತರಿಸಿದ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಟ್ಟು ಆ ಕುವಾರನು, ನೊರೆಯ ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕಮಲ ಸರೋವರದಂತೆ ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು

ಪೂಗಣೆ ಕರ್ವುವಿಲ್ ಮಿಳಿರ್ವ ಮೀಂಗುಡಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾವು ತಂಬೆರಲ್ ।

ಕೋಗಿಲೆ ಜೊನ್ನಮಿಂದೊಳದ ನುಣ್ಣಿನಿ ಸುಗ್ಗಿಯೆನಿಪ್ಪವೆಲ್ಲಮೊಂ ॥

ದಾಗಿಯೆ ದರ್ಪಕಂಗೆ ಸಮನಿಪ್ಪ ಜಗಜ್ಜಯದರ್ಪಮಂ ಸಮಂ ।

ತಾಗಿಸಲೊಂದೆ ಸಾಲುಮೆನಿಸುತ್ತ ಕುಮಾರಕೃತಪ್ರಸಾಧನಂ ॥

೬೩

ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳನೇಕಾಂತಃಪುರಕಾಂತೆಯರುಂ ಶಶಿಪ್ರಭಾಪ್ರಸಾಧನಕರಣನಿರತೆಯರಾಗಿ ಶರದದ ನಿಜಮುಗಿಲ ತುಲುಗಲನೆಡೆಗಲಸಿದ ವಿದ್ಯಾಧರಿಯ ಪರಿಯನನುಕರಿಸೆ ಪೊಸದುಗುಲಮಂ ನಿಜವಿಡಿದುಡಿಸಿಯುಂ, ಘಸ್ಯಣರಸದಿನಸುಗೆದಳಿರಂ ತೊಯ್ದಂತೆ ಯಾವಕದ್ರವದಿಂ ಪದತಳಮಂ ಲೇಸೆನಿಸಿಯುಂ, ಚರಣನಖಚಂದ್ರಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಪರಿವೇಷಮಂ ಪಡೆವಂತೆ ಬೆರಕೆವೆಳಗು ಬಳಸೆ ನವರತ್ನ ನೂಪುರಂಗಳಂ ತುಡಿಸಿಯುಂ, ಮನೋಜಗಜಕುಂಭದೊಳ್ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆಯಂ ಸುತ್ತುವಂತೆ ರತ್ನರಶನಾಸೂತ್ರಮಂ ವೃತ್ತಕಟಿಯೊಳ್ ವೇಷ್ಟಿಸಿಯುಂ, ಮದನ ಮಂಗಳಭೃಂಗಾರಂಗಳಂ ಬರ್ಚಿಸುವಂತೆ ಮೊಲೆಗೆಲದೊಳ್ ಕಸ್ತೂರಿಕಾಪತ್ರಭಂಗಮಂ ಚಿತ್ರಿಸಿಯುಂ, ದರಹಾಸಭಾಸುರಮುಖಸದೋರುಹಮೃಣಾಳ ನಾಳಂಗಳೆನಿಸಿ ಪೊಳೆವ ಮುತ್ತಿನ ಸರಂಗಳಂ ಕೊರಲೊಳಿಕ್ಕಿಯುಂ, ಕೋಮಲಬಾಹಾಲತೆಗಳ

ಸೆಳೆದು ಸೆರೆಹಿಡಿದನು. ೬೩. ಹೂವಿನ ಬಾಣ, ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲು, ಮೀನಧ್ವಜ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಮಾವು, ತೆಂಕಣಗಾಳಿ, ಕೋಗಿಲೆ, ಬೆಳುದಿಂಗಳು, ಹಿಂದೋಳದ ಮಧುರನಾದ, ವಸಂತಸಮಯ—ಎಂಬ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಜಗತ್ತನ್ನೆ ಜಯಿಸುವ ದರ್ಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಇದೊಂದೆ ಸಾಕು ಎಂಬಂತೆ ಕುಮಾರನ ವೇಷಭೂಷಣಗಳ ಅಲಂಕಾರವಿತ್ತು. ವ|| ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಣಿವಾಸದ ಹಲವಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶಶಿಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು; ಶರತ್ಕಾಲದ ಸುಂದರವಾದ ಬೆಳ್ಳೊಡದ ನಡುವಿರುವ ವಿದ್ಯಾಧರಿಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಹೊಸ ರೇಷ್ಮೆಯ ಬಿಳಿಯ ಸೀರೆಯನ್ನು ನಿರಹಿಡಿದು ಉಡಿಸಿದರು; ಕುಂಕುಮದ ನೀರಿನಿಂದ ಅಶೋಕದ ಚಿಗುರನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತೆ, ಅರಗಿನ ರಸದಿಂದ ಅಂಗಾಲುಗಳಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಲೇಪಿಸಿದರು; ಪಾದದ ಉಗುರುಗಳೆಂಬ ಚಂದ್ರಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಪರಿವೇಷವನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ ವಿವಿಧಕಾಂತಿಗಳ ಮಿಶ್ರವರ್ಣದಿಂದೆಸೆಯುವ ನವರತ್ನ ಖಚಿತ ಅಂದುಗೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿದರು; ಮನ್ಮಥನ ಆನೆಯ ಕುಂಭಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆಯ ಅಲಂಕಾರ ವನ್ನು ತೊಡಿಸುವಂತೆ, ರತ್ನಮಯವಾದ ಉಡೆನೂಲನ್ನು ಆಕೆಯ ಕಟಿ ಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿದರು; ಕಾಮನ ಮಂಗಲ ಕಲಶಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸು ವಂತೆ ಮೊಲೆಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿಯಿಂದ ಮಕರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆದರು; ನಸುನಗೆಯಿಂದ ಸೊಗಸುವ ಮುಖಕಮಲದ ನಾಳಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಿದರು; ಕೋಮಲ ವಾದ ತೋಳುಗಳೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ, ದುಡಗೆ ನೀರಿನ ಮಡಿ ಕಟ್ಟುವಂತೆ

ವಾಳವಳಯಮಂ ಸಮೆವಂತೆ ಕನಕವಳಯಮಂ ಮುಂಗೈಯೋಳ್ ಸಂಗಳಿಸಯಂ, ಮದನಮೋಹನ ಶರಂಗಳಂ ಪಲತೆಱದರ್ಲರ್ಗಳಿಂದರ್ಚಿಸುವಂತೆ ಮೊಸಪರಿಯ ಕೇವಣದುಂಗುರಂಗಳಂ ಬೆರಲ್ಲೋಳ್ ನಿರವಿಸಿಯಂ, ಮನ್ಮಥಮನೋರಥಕ್ಕೆ ರಥಾಂಗಯುಗಳಮಂ ಸಂಗಳಿಸುವಂತೆ ಮೊಗಕ್ಕೆ ಸೊಗಯಿಸುವ ರತ್ನ ರಚನೆಯೋಲೆಯಂ ಪಾಲೆಯೋಳ್ ತೊಡರ್ಚಿಯಂ, ಕರ್ಣಾವತಂಸದೊಳ್ ಕೀಲಿಸಿದ ನೀಲದುನ್ನುವಿ ಮಯೂಖಸಂಕುಳಂ ಕೊಡಂಕೆಯೋಳ್ ತಿಂಬಿತೆಂಬಂತೆ ಕೊಗ್ಗಿಯ ಕಪ್ಪುರಿಯಂ ಪತ್ತಿಸಿಯಂ, ಬೆಳತಿ ಗೆಗಣ್ಣ ಬಳವಿದುವೆಗುಲೆಯೆಂದು ಕುಣುಪನಿಕ್ಕುವಂತೆ ಕೊನೆಗೊಡಂಕೆಯೋಳ್ ತೋರಮುತ್ತಿನ ಮುಗುಳಂ ತೆಗಳ್ಳಿಯಂ, ನೇತ್ರಪುತ್ರಿಗೆ ನಿರ್ವಾಣರೇಖೆವಡೆವಂತೆ ನಗೆಗಣ್ಣೋಳ್ ಕಜ್ಜಳರೇಖೆಯನಳಂಕ ರಿಸಿಯಂ, ಕರ್ಪುಡಿಲ್ಲಂ ಗೊಲೆಗೊತ್ತುವಂತೆ ನಿಡುವುರ್ವಂ ಕುಡುವುರ್ವಾಗೆ ಸಮಲೆಯಂ, ವದನನಳನಮಂ ಬಳಸಿದಳಿಮಾಲೆಯನಿಸಿ ಸುಲೆಗುರುಳನಳವಡಿಸಿಯುಮನಂತರಂ

ಲಳನೆಯ ಕೇಶದಲ್ಲಿಯಲರಂ ತಳಿರುಂ ಪೊಳೆವಂದದಿಂದೆ ಕೋ !

ಮಳನಖಿಕಾಂತಿಯುಂ ಮೃದುತಳದ್ವ್ಯುತಿಯುಂ ನಿಮಿರ್ಪನ್ನಮೊಯ್ಯನಾ !

ಗಳೆ ತಲೆವಿಕ್ಕಿ ಕಬ್ಬಲೆಗಮಿದುಮರೀಚಿಗಮಾಯ್ತು ನಾಡೆ ಕ !

ಗ್ಲಳವಡೆ ಮಲ್ಲಯುಧ್ಧಮೆನೆ ದೇಸೆಯ ಪೂಮಡಿಯಂ ತೊಡರ್ಚಿದರ್ ||

೬೪

ಮಳಯಜಮೃಗಮದಪಂಕಂ !

ಗಳಿನಡಕೆಲ್ಲೊಟ್ಟನೊರ್ವಳಾಕೆಯ ಭಾಳ ||

ಮುಂಗೈಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದರು; ಮನ್ಮಥನ ಮೋಹನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಹೂಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುವಂತೆ ಹೊಸಬಗೆಯ ರತ್ನ ವಿಚಿತವಾದ ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ಬೆರಳುಗಳಿಗೆ ತೊಡಿಸಿದರು; ಕಾಮನ ಮನವೆಂಬ ರಥಕ್ಕೆ ಎರಡು ಗಾಲಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವಂತೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವ ರತ್ನವಿಚಿತ ವಾದ ಓಲೆಗಳನ್ನು ಕಿವಿಹಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರು; ಕಿವಿಯ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿದ್ದ ಇಂದ್ರನೀಲದ ಕಿರಣ ಸಮೂಹವು ಕಿವಿಯ ಒಳಗನ್ನೂ ತುಂಬಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ “ಕೊಗ್ಗಿಯ” ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಲೇಪಿಸಿದರು; ಬೆಳ್ಳಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸೀಮೆಯೆಂದು ಗುರುತಿದುವಂತೆ ಕಿವಿಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮುತ್ತಿನ ಮುಗುಳನ್ನು ತಗುಲಿಸಿಟ್ಟರು; ಕಣ್ಣುಗೊಂಬೆಗೆ ಬಾಹ್ಯರೇಖೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಬರೆದಂತೆ ನಗೆಗಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆಯ ಗೆರೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪವಾಗಿ ರೇಖಿಸಿದರು; ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ನೀಳವಾದ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಕುಡಿಹುಬ್ಬುಗಳಾಗುವಂತೆ ತಿದ್ದಿದರು; ಮುಖವೆಂಬ ನೈದಿಲೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಗಟ್ಟಿದ ದುಂಬಿಗಳ ಸಾಲೆಂಬಂತೆ ಸುಳಿಗುರುಳುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದರು. ಆ ಬಳಿಕ— ೬೪. ಆ ಬೆಡಗಿಯ ಕೂದಲಲ್ಲಿ ಹೂಗಳೂ, ಚಿಗುರುಗಳೂ ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವಂತೆ ಕೋಮಲವಾದ ಬೆರಳುಗುರ ಕಾಂತಿಯೂ

ಸ್ಥಳಿಯೊಳಳವಡಿಸಿದಳ್ ಸ್ವರ ।

ಕುಳದೇವತೆ ಮಿಸುವ ನೊಸಲ ಕಣ್ಣೋಜಿದವೋಲ್ ॥

೬೫

ಅಂತಲಂಕರಿಸಿ

ಮಸೆದಸಮಾಸ್ತನುನ್ನದನಬಾಣಶಲಾಕೆ ವಿಳಾಸದಿಂದಮೇ ।

ಜಿಸಿದಲರ್ವಿಲ್ಲನ್ನೈಕವಧನುರ್ಲತೆ ಬರ್ಚಿಸಿ ಮೀನಕೇತುವೆ ॥

ತಿಸಿದ ಸಮುಲ್ಲಸದ್ಧ ಪಪತಾಕೆಯೆನಿಪ್ಪವೊಲಾಂತಳಾಕೆಯಾ ।

ಪಸದನದೊಳ್ ಜಗತ್ತಿತ್ತಯಚಿತ್ತವಿಮೋಹನಶಕ್ತಿಯೇಬ್ಬಿಯಂ ॥

೬೬

ಆಗಳ್

ಕಟ ಕಳಕಾಂಚಿಯಿದೆ ಕಳಕಾಂಚಿಯುಮೀಕಟಿಯಿಂ ಕರಂ ಕನ ।

ತ್ಯಟಕದಿನೀಕನತ್ಯಟಕಮುಂ ಕರದಿಂ ನಿಟಲಂ ಲಲಾಮದಿಂ ॥

ನಿಟಲದಿನಾಲಲಾಮಮುಮಲಂಕರಿಸಿದುರ್ವೆನುತ್ತ ನೋಡಿದರ್ ।

ಘಟಕುಟಿಯರ್ ಸಮಂದರುತುಮಾಕೆಯ ಭೂಷ್ಯವಿಭೂಷಣಂಗಳಂ ॥

೬೭

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ

ಸುಕುಮಾರವಾದ ಅಂಗೈಗಳ ಕಾಂತಿಯೂ ಸಂಗಡಿಸಿರಲಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಲೆ ಬಾಚಿದರು: ಕತ್ತಲೆಗೂ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಗೂ ನಯನಮೋಹಕವಾದ ಮಲ್ಲಿಯುಧ್ಧ ನಡೆಯಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಚೆಲುವಾದ ಹೂಮುಡಿಯನ್ನು ತಲೆಗೂದಲಲ್ಲಿ ಮುಡಿಸಿದರು. ೬೫. ಮನ್ಮಥನ ಕುಲದೇವತೆ ತನ್ನ ಉಜ್ವಲವಾದ ಹಣೆಗಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿದಳೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಕನ್ಯೆಯ ನೊಸಲಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧ ಹಾಗು ಕಸ್ತೂರಿಯ ದ್ರವದಿಂದ ತಿಲಕವನ್ನು ಒಬ್ಬಳು ಸೊಗಸಾಗಿ ಇಟ್ಟಳು. ಹೀಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ_೬೬. ಮನ್ಮಥನು ಮಸೆದು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಉನ್ನಾದಬಾಣವು, ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಹೆದೆಯೇರಿಸಿಟ್ಟ ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲೋ, ಮೀನದ್ವಜನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಎತ್ತಿಸಿದ ಮಕರಪತಾಕೆಯೋ, ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆಕೆ ಅಲಂಕೃತಿಯಿಂದ ಮೂಲೋಕದ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿಸಾರವನ್ನು ಪಡೆದಳು. ೬೭ ಮಧುರದ್ವನಿಯ ಉಡೆನೂಲಿನಿಂದ ಇವಳ ಕಟಿಯು ಅಲಂಕೃತವಾದಂತೆ ಕಟಿಯಿಂದ ಆ ಉಡೆನೂಲು ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ಕೈಗೆ ಬಳೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬಳೆಗೆ ಕೈ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ; ಹಣೆಗೆ ತಿಲಕದಿಂದ ಸೊಗಸು ಬಂದಂತೆ ಆ ತಿಲಕಕ್ಕೆ ಇವಳ ಹಣೆಯು ಚೆಲುವನ್ನು ನೀಡಿದೆ_ ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ ನೆಲೆ

ಬಡತನಮನಾಂತ ನಡು ಕೊ |

ವರ್ಡರ್ಡ ಕುಚಂ ಬಿಣ್ಣಿನಾಳ್ ಜಘನಂ ಬೆಳಗ್ಗಂ ||

ಪಿಡಿದಧರಮಿಂಪನಪ್ಪಿದ |

ನುಡಿ ತಡೆಪಂಬೆತ್ತ ನಡೆ ನಿಜಂ ಕೋಮಳೆಯಾ ||

೬೮

ಎಂದು ಚತುರಯುವತಿಯರ್ ಮೋಗಬ್ರೂಪಿನಂ ವಿವಾಹಲಗ್ನಂ ಸಾತ್ಕಂಡುದೆಂದು ಬರವೇ ಬಲೊಡಂ

ನಭಮಂ ಸಂಜೆಮುಗಿಲ್ ಪಗಿಲ್ವ ತೆಪದಿಂ ತಳ್ಳಿಯೈ ಭೂಷಾಮಣಿ |

ಪ್ರಭೆ ದಿಕ್ಕಕ್ಕಮನಚ್ಚ ಜೊನ್ನಮಳಸಿತ್ತೆಂಬನ್ನೆಗಂ ತುಂಬೆ ದ್ಯ ||

ಕ್ರಭೆ ಭೂಭಾಗನೆಯ್ ಬೆಳ್ಳಮರ್ಡ ಪಾಂಗಿಂ ಪೆರ್ಚೆ ಪಾದೋಲ್ಲಸ |

ತ್ವಭೆ ಬಂದಳ್ ಕುಡುತುಂ ಶಶಿಪ್ರಭೆ ಜನಾಕ್ಷೀಂದೀವರಾನಂದಮಂ ||

೬೯

ಉರದೋಳ್ ಹಾರಾಂತುಗಂಡಸ್ಥಳಿಯೊಳಮಳಕರ್ಣಾವತಂಸಾಂತುಮತ್ತಂ |

ಶಿರದೋಳ್ ರತ್ನಾವಳೀಶೇಖರಶಿಖರಸಮುತ್ಪಾಂತುಗಳ್ ಮೊತ್ತಮಂ ಬಿ ||

ತರಿಪನ್ನಂ ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರದಿವಿಜಕುಮಾರರ್ಕಳಂ ಚೆಲ್ಲಿನಿಂ ಮಾಂ |

ಕರಿಸುತ್ತಂ ಬಂದನಾಸಾದಿತನಿರುಪಮತ್ಯಂಗಾರಸಾರಂ ಕುಮಾರಂ ||

೭೦

ಮೊಲೆಯ ಪರಿಜನರು ಅವಳ ಅವಯವಗಳನ್ನೂ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ಸರಿದೂಗಿಸುತ್ತ ನೋಡಿದರು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೬೮. ಬಡವಾದ ನಡು, ಕೊಬ್ಬಿದ ಮೊಲೆಗಳು, ಹೊರವಾದ ಜಘನ, ಕೆಂಪಿಡಿದ ತುಟಿ, ಇಂಪಾದ ನುಡಿ, ನಿಧಾನವಾದ ನಡೆ-ಇವು ಈ ಕನ್ಯೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುವು! ವ|| ಎಂದು ಚತುರೆಯರಾದ ತರುಣಿಯರು ಹೊಗಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ವಿವಾಹ ಮುಹೂರ್ತವು ಹತ್ತಿರವಾಯಿತೆಂದು, ಬರಹೇಳಲಾಯಿತು, ಕೂಡಲೆ ೬೯. ಆಕಾಶವನ್ನು ಸಂಜೆಯ ಮೋಡ ತುಂಬಿದಂತೆ ಅಭರಣಗಳ ರತ್ನಪ್ರಭೆ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆವರಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಹಸನಾದ ಬೆಳ್ಳಿಗಳು ಪಸರಿಸಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಕಾಂತಿ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ನೈದಿಲೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷವೊದಗಿಸುತ್ತ ಬರುವ “ಶಶಿಪ್ರಭೆ” (ಚಂದ್ರಕಾಂತಿ)ಯಂತೆ ಶಶಿಪ್ರಭೆ ಬಂದಳು. ೭೦. ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿನಹಾರಗಳ ಕಾಂತಿ, ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕರ್ಣಾಲಂಕಾರದ ಕಾಂತಿ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರತ್ನಕಿರೀಟದ ಪ್ರಭೆ ಅಧಿಕಾಧಿಕವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾಧರ ದೇವಕುಮಾರರನ್ನು ತನ್ನ ಚೆಲುವಿನಿಂದ ಸೋಲಿ ಸುತ್ತ ಅಸದೃಶವಾದ ಶೃಂಗಾರಸಾರನಾಗಿ ಕುಮಾರನು ಬಂದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಬಂದ ವಧೂವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮುದುವೆಯ ಜಗಲಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ

ಅಂತು ಬಂದ ವಧೂಕಾಂತರಿವರ್ತುಂ ವಿವಾಹವೇದಿಕಾಮಧ್ಯದೋಳ್ ದಳಂಬದಿಂ ಪಟ್ಟವಡಿಸಿದ
ಪಳಿಕಿನ ಪಟ್ಟವಣೆಯೊಳಿರಿಸಿ ಮುನ್ನಮೆ ಹುತಾಗ್ನಿಯಾಗಿದರ್ ಪುರೋಹಿತಂ ಪ್ರಾಂವಪೂರ್ವಕಮುಚ್ಚರಿಸಿದ
ಪುಣ್ಯಾಹವದೊಡನೆ

ಮುಗುಳಂ ಪೇಟಿದ ಕುಂದವಲ್ಲಿಗಮರಲ್ಪಂದಾಕದಂಬೋದ್ವತಾ |
ಬೆಗಮಚ್ಚಾಂಬುವನಂಬುದಂ ಕಟ್ಟಿವ ಪಾಂಗಿಂ ಸಾತ್ವಿಕಸ್ವೇದಬಿಂ ||
ದುಗೆ ರೋಮೋದ್ಗತಿಗಿರ್ಕೆಯಾದ ಸುತೆಗಂ ಜಾಮಾತ್ಯಗಂ ಪ್ರೀತಿ ಕೈ |
ಮಿಗೆ ಕೈನೀರೇಳಿದಂ ಕನಕ್ಕಳಶಹಸ್ತಂ ತಜ್ಜನಪ್ರೀಪ್ರಿಯಂ || ೭೧

ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವದೋಳ್

ಮುಸುಕಿದುದು ದುಂದುಭಿಧ್ವನಿ |
ದೇಸೆಯಂ ಮಾಂಗಲ್ಯಗೀತರುತಿ ತುಂಬಿದುದಾ ||
ಗಸಮಂ ಶಂಖಧ್ವನಿ ಪೂ |
ರಿಸಿದುದು ತಳ್ಳೊಯ್ದು ರೋದಸೀಮಂಡಳಮಂ || ೭೨

ಅನಂತರಂ

ಪ್ರಿಯತರಲವಂಗಲವಲೀ |
ಧ್ವಯಕ್ಕಮೇಕೈಕಲಲಿತಶಾಖಾಯೋಗಂ ||
ನಯದಿಂ *ಸಮನಿಪವೋಲಾ |
ಪ್ರಿಯಂಗಮಾಪ್ರಿಯಗಮಾಯ್ತು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂ || ೭೩

ಹೊದಿಸಿದ ಸ್ವಟಿಕದ ಹಸೆಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಈ ಮೊದಲೆ ಅಗ್ನಿಪೂಜೆ ಮಾಡಿ
ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಪುರೋಹಿತನು ಓಂಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಪುಣ್ಯಾಹವಚನ
ದೊಂದಿಗೆ ೭೧. ಹೂತುಂಬಿದ ಮೊಲ್ಲೆಯ ಬಳ್ಳಿಗೂ, ಹೂತ ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷದ
ಶಾಖೆಗೂ ಮೋಡವು ಹಸನಾದ ನೀರನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ, ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವೇದ (ಬೆವರು)
ಕ್ಕೂ ರೋಮಾಂಚಕ್ಕೂ ಗುರಿಯಾದ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಹಾಗು ಅಳಿಯನಿಗೆ ತುಂಬು
ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆ ರಾಜನು ಮಿರುಗುವ ಚಿನ್ನದ ಕಲಶದಿಂದ ಧಾರೆಯೆರೆದನು. ಆ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ— ೭೨. ದುಂದುಭಿಗಳ ನಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿತು;
ಮಂಗಲಗೀತೆಗಳ ಧ್ವನಿ ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ; ನಭೋಮಂಡಲವನ್ನು
ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಶಂಖಧ್ವನಿ ಹೊಮ್ಮಿತು. ಆ ಬಳಿಕ—೭೩. ಲವಂಗ ಹಾಗು
ಲವಲಿ ಎರಡಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವಾದಂತೆ ಆ ಪ್ರಿಯನಿಗೂ

* ಸಮನಿಘೋಲಂತಾ, ಎಂದು ಪಾಠಾಂತರ.

ನಳಿನಿಯ ನಳಿನಮನಿನನಾ ।
ಕಳಿಪಂತಿರೆ ಕರದೆ ವಧುವ ಕರಮಂ ಕರದಿಂ ॥
ತಳಿದಂ ಕುಮಾರನಾದ್ರಾಂ
ಗುಳಿದಳಕಂಟಕಿತಬಾಹುನಾಳಾನ್ವಿತಮಂ ॥

೭೪

॥ಮಾಲಿನಿ॥

ಮನವನೊಲಿಸೆ ತಿಯನ್ನಾರ್ತಿಸ್ತೇರತಾರಂ ।
ಜನಪತಿಸುತನಾಗಳ್ ಕಾಂತೆಯಂ ನೋಡಿದಂ ಮೆ ॥
ಲ್ಲನೆ ಸಮದಸಲೀಲಾಪಾಂಗದಿಂ ನೋಲ್ಪವೋಲ್ ಹ ।
ಸ್ತನಿಯನಿನಿಯನಾದ್ರ್ ಪ್ರೇಮದಿಂ ಸಾಮಜೀಂದ್ರಂ ॥

೭೫

ಮಸಪಳಿಪಿಂ ಪ್ರಿಯಾನನಮನೀಕೃತಲುದ್ಯತೆಯಾಗಿ ತಾನೆ ಲ ।
ಜ್ವಿಸ ತಲೆವಾಗಿ ಕಂಡು ಮಣಿಕುಟ್ಟಮದೊಳ್ ನೆರೆ ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಮಾ ॥
ನಸದೊಳಗಿಟ್ಟೊಡಂ ನವಸುಖಾನುಭವಕ್ಕರೆಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣಳಂ ।
ಪಸರಿಪ ಹೋಮಧೂಮತತಿಗಂದು ಶಶಿಪ್ರಭೆ ದೂರನೇಟಪಳ್ ॥

೭೬

ಅಂತು ಪರಸ್ಪರಲೀಲಾವಲೋಕನಸುಖನನುಭವಿಸಿ ಬಲೆಯಂ ಪುರೋಹಿತಾದೇಶದಿಂ
ಹೋಮಾಗ್ನಿಯಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗಳ್ಳಿದು ಲಾಜಾಂಜಲಿಯನಿಕ್ಕಿ ಬಂದೊಂದೆ ಪಸೆಯೋಳ್ ಕುಳ್ಳಿದರ್ನೇ
ಕಾಶೀರ್ವಾಹಪರಸ್ಪರಮಾದ್ರಾಕ್ಷತಾರೋಪಣಮಂಗಳಮನಂಗೀಕರಿಸೆ

ಪ್ರಿಯೆಗೂ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಾಯಿತು. ೭೪. ಕಮಲಿನಿಯ ಕಮಲ ಪುಷ್ಪವನ್ನು
ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಿ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ, ಬೆವರಿಂದ ತೊಯ್ದು
ರೋಮಾಂಚವೆದ್ದ ವಧುವಿನ ಕೈಯನ್ನು ಕುಮಾರನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.
೭೫. ಹೆಣ್ಣಾನೆಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಜೇಂದ್ರವು ಮದಸಹಿತವಾಗಿ ಬೆಡಗಿನಿಂದ
ಓರೆಯಾಗಿ ನೋಡುವಂತೆ, ತನ್ನ ನಸುನಗುವ ಮುಖವನ್ನು ಕೊಂಚ ಹೊರಳಿಸಿ
ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದ ರಾಜಕುಮಾರನು ತನ್ನ ಕಾಂತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ೭೬. ಮನದಲ್ಲಿ
ಕೆರಳುತ್ತಿರುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೊರಟು,
ತಾನೆ ನಾಚುಗೆಯಿಂದ ತಲೆ ಬಾಗಿ, ರತ್ನದ ನೆಲಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಕಂಡು,
ಮನದಂಬುವಂತೆ ಅದನ್ನೆ ನೋಡುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ
ಹೊಸ ಸುಖದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಹೋಮದ
ಹೊಗೆಯೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ದೂರುವಳು ವ॥ ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ
ರನ್ನು ವಿಲಾಸದಿಂದ ನೋಡಿ ಸುಖಪಟ್ಟು ಬಳಿಕ, ಪುರೋಹಿತನ ಹೇಳಿಕೆಯು
ಮೇರೆಗೆ ಹೋಮಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ, ಹೋಮಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತದರಗಳನ್ನು
ಹಾಕಿ ಬಂದು, ಒಂದೇ ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹಿರಿಯರು

ಆ ರಮಣೀರಮಣರ ಶೃಂ |

ಗಾರರಸಾಪೂರ್ವತರತರಂಗಿನೆಯೊಳದೇಂ ||

ಪಾಲ್ಕೆಸಿ ತೊಳಲ್ಪುವೊ ರಸ |

ಪೂರದ ಮೀಂಗಳನೆ ಮೋಲ್ಪು ನೋಟ್ಟರ ಕಣ್ಣ್ ||

೭೭

ರತಿಯೊಡನಿದ್ದನೆಂತು ನೆರೆದಂ ಶಚಿಯೊಳ್ ಸ್ಥರನೆಂತು ನಾಡೆ ಸಂ |

ಗತಿವಡೆದಂ ದಲೆಂದವಳ ರೂಪಮನಾತನ ಲೀಲೆಯಂ ಮನ ||

ಕೃತಿಶಯಮಾಗೆ ಮತ್ತವಳ ಲೀಲೆಯನಾತನ ರೂಪಮಂ ಜನ |

ಪ್ರತತಿ ಮರಲ್ಪು ನೋಡಿದುದು ನಿಂದು ವಿವಾಹಗೃಹ್ಯಕದೇಶದೊಳ್ ||

೭೮

ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಂಬರ್

ಇಂದು ಪಯೋಜನಂಗೆ ಕೃತಕೃತ ಸಾರ್ಥಕ ಮುಪ್ಪಸಾಯಕಂ |

ಗಿಂದೊಳಸೋದುದೇನುವೆನಂದು ಸನಾಥಜನಕ್ಕೊಡರ್ಚಿತಾ |

ನಂದಪರಂಪರಾಜನನಮಿಂದು ಫಲಂ ಪೊಸಜಪ್ಪನಕ್ಕಮಾ |

ಯ್ತಂದು ಸುರೂಪವೃತ್ತಿ ದೊರೆವತ್ತುದು ನಾಡೆಯುಮೆಂದು ನೋಡಿದರ್ ||

೭೯

ಅನ್ನಿಗಂ ಜಯಶ್ರೀಮಹಾದೇವಿಯಂತಃಪುರಕಾಂತಾಜನಕ್ಕಂ ಪ್ರಧಾನ ವಧೂಜನಕ್ಕಂ ಸಾಮಂತಸೀಮಂತಿನೀನಿವಹಕ್ಕಂ ಪುರಪುರಂದ್ರೀಸಮೂಹಕ್ಕಂ ವಾಙ್ಮನಾರೀಪ್ರತಾನಕ್ಕಂತಾನುಂ ಪರಿ ಚಾರಿಕಾಜನಮುಂ ಕೈಗೈಯೊಳ್

ಹರಕೆಗಳೊಡನೆ ಹಾಕುವ ಶೇಷಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ೭೭. ಆ ಗಂಡಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರ ಶೃಂಗಾರ ರಸದಿಂದ ತುಂಬಿ ಸೂಸಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಯಲ್ಲಿ, ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮೀನುಗಳಂತೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹರಿದಾಡಿದುವು. ೭೮. “ರತಿಯನ್ನು ಇಂದ್ರನು ಹೇಗೆ ಮದುವೆಯಾದನು? ಮತ್ತು ಶಚಿಯೊಡನೆ ಕಾಮನಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಮದುವೆಯಾಯಿತು? ಎಂದು ಮದುವೆಯ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನವೆಲ್ಲ ಮರುಳುಗೊಂಡು ಆಕೆಯ ರೂಪ ಹಾಗು ಆತನ ವಿಲಾಸ ವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ತೋರುವ ಆಕೆಯ ವಿಲಾಸ ಹಾಗು ಆತನ ರೂಪವನ್ನೂ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು- ೭೯. ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಇಂದು ಸಾರ್ಥಕತೆಯುಂಟಾಯಿತು; ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಇಂದು ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ವಿಧ್ಯೆ ಹಸ್ತಗತವಾಯಿತು; ಬಂಧುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಇಂದು ಸುಖ ಸಾಲಿಟ್ಟಿತು; ನವ ಯೌವನಕ್ಕೆ ಇಂದು ಫಲದೊರೆಯಿತು; ಸುಂದರವಾದ ರೂಪಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದುದೆ ಇಂದು ಲಭಿಸಿತು- ಎಂದು (ಮೆಚ್ಚಿ) ನೋಡಿದರು. ವ|| ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜಯಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವಿಯು ರಾಣಿವಾಸದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ, ಪ್ರಧಾನರ ಪತ್ನಿಯರಿಗೂ,

ವಿದಳಿತಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂ ಮಳೆಯೋದ್ಭವದಿಂತೋಳಪ್ಪ ರ |
 ನ್ನದ ತೊಡವಿಂದಳಂಕರಿಸಿ ಕಾಂಚನಭಾಜನದಿಂದ ಪಂಚರ ||
 ತ್ನದ ಘನಸಾರವಾರಿಯ ಮೈಗೋತ್ಥಕುಳುತ್ಥದ ಬಾಯಿನಂಗಳಂ ||
 ಮುದದೊದವಿಂದಮಿತ್ತು ಮೆಹಿವರ್ ನೆಲೆವರ್ಚಿದುದಾತ್ಮವೃತ್ತಿಯಂ || ೮೦

ಹೃದಯದೊಳೆನ್ನವರ್ ಪೆಜರಿವರ್ ಧನಿಕರ್ ಬಡವರ್ ಸಮಂತು ಬೇ |
 ಡದವರಡುರ್ತು ಬೇಡಿದವರೆನ್ನದೆ ರನ್ನದ ಮೊನ್ನ ಚಿತ್ರವ ||
 ಸ್ತದ ಮೊಸಪಚ್ಚದೊಟ್ಟಲನೆ ಕೋಶಗೃಹಂ ಬಡಿದಾಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಾ |
 ಣದೆ ಮಗುಳಾನೆಯಂ ಕುದುರೆಯಂ ಧರಣೀಪತಿ ಸಾಟಿ ಬೀಟಿದಂ || ೮೧

ಆ ವಿವಾಹಕಲ್ಯಾಣಾನಂತರಂ

ಎಡೆಗುಡೆ ಸಾರ್ಧ ಕೇಳಲೆಳಸುತ್ತಿರೆ ಮಾತಳಿದಾಡಿ ಕೇಳಿಯೊಳ್ |
 ತೊಡದಿರೆ ಸೋಂಕಿ ಮೆಯ್ಯನಿನಿತೊಪ್ಪಿಸೆ ಪಾಂಗಟದಪ್ಪ ತಾಂ ಮೊಗಂ ||
 ಗುಡೆ ಪದವೆತ್ತು ಚುಂಬಿಸಿ ಭಯಂಗೆಯೆ ಬಲ್ಲಣಸಂ ಪೊದಟ್ಟಿ ನಾ |
 ಣೆಡೆ ನೆರೆದೊಡೆಯಂ ಪ್ರಥಮಸಂಗಮದೊಳ್ ಕುವರಂ ಮರುಳ್ಳಿದಂ || ೮೨

ಮಸಪ ನಸುಲಚ್ಚೆಯಂ ಮಾ |

ಣಿಸಿದುದು ಬಾಯ್ಲೊಟದಿಂಪು ಮಣಿತಮುಮಂ ಮ ||

ಸಾಮಂತರ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯಾಗಿಗೂ, ಊರಿನ ಮುತ್ತಯ್ಯೆಯಾಗಿಗೂ, ವಾರಸ್ತೀಯಾಗಿಗೂ ಸ್ವತಃ ತಾನೂ ಹಾಗೂ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರೂ ಕೈಯಾರೆ- ೮೦. ಅರಳಿದ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಗಂಧದಿಂದಲೂ, ಉಜ್ವಲವಾದ ರತ್ನಾ ಭರಣಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಕರ್ಪೂರವನ್ನೂ, ಕಣ್ಣಿಕಾಡಿಗೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಬಾಗಿಲಗಳನ್ನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ೮೧. ಇವರು ನಮ್ಮವರು, ಇವರು ಹೆರವರು, ಇವರು ಬಡವರು, ಇವರು ಶ್ರೀಮಂತರು, ಇವರು ಬೇಡುವವರು, ಇವರು ಬೇಡದವರು ಎಂದು ಭೇದಭಾವ ಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ರತ್ನದ, ಚಿನ್ನದ, ಬಗೆಬಗೆಯ ವಸ್ತ್ರದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಭೂಷಣವನ್ನು ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ, ಭಂಡಾರವೇ ಬರಿದಾಗುವಂತೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದೆ, ಮತ್ತೆ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ರಾಜನು ಸಾರಿ ಕರೆಕರೆದು ದಾನಮಾಡಿದನು. ೮೨. ಹೀಗೆ ಆ ಮದುವೆಯ ಉತ್ಸವ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ೮೩. ಅವಳು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕೇಳಲು ಬಯಸಿದಾಗ ಅರಿತು ಮಾತಾಡಿ ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯಿತ್ತು ಸೋಕಿ, ಮೈಯೊಪ್ಪಿಸಿದಾಗ ಹದವರಿತು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮೊಗ ನೀಡಿದಾಗ ಇಂಬರಿತು

ಬೈದುದು ಮೆಯ್ಯೋಂಕಿನ ಹರ ।

ವಸವಳಿವುಮನರರೆ ! ತೂಲ್ದಿದುದು ಪೊಸಸುಸಿಲೋಳ್ ॥

೮೩

ಚುಂಬನಮೋರ್ಮೋರ್ಮ ತನಿವೆರ್ಚುವುದಪ್ಪರದೊರ್ಮೋರ್ಮೋರ್ಮಮ ।

ತ್ತಂ ಬಿಗುಪೇಱುತಿರ್ಪುದು ವಿಳಾಸದ ಗೆಯ್ಯಮದೊರ್ಮೋರ್ಮೋರ್ಮಗಿಂ ॥

ಪಿಂ ಬಗೆಯಂ ಮರುಳ್ಳುವುದು ನುಣ್ಣುಡಿಯುಂ ಕಿವಿಗೋರ್ಮೋರ್ಮೋರ್ಮ ಸೋ ।

ಲಂಬಡೆಯುತ್ತಮಿರ್ಪುದವರ್ಗಳ್ಳವಕಾಶಮದುಂಟಿ ಬೇಟದೋಳ್ ॥

೮೪

ಅನವರತಂ ರತೋತ್ಸವದೊಳುಣ್ಣುವ ಘರ್ಮಜಲಂಗಳಿಂದೆ ಮ ।

ಜ್ಜನಮನತಿಪ್ಪಿಯಾಧರಸುಧಾರಸಸೇವನೆಯಿಂದಮೂಟಮಂ ॥

ಮನದಲೆವಂ ಕಳಲ್ಪುವ ರತಾಂತಸುಖೋದಯದಿಂದೆ ನಿದ್ರೆಯಂ ।

ನನೆಯದೆ ಪೋದುಮಂತವರ್ಗೆ ಚಿತ್ತಜಕೇಳಿಗಳಿಂದೆ ಪೊಬ್ಬುಗಳ್ ॥

೮೫

ಅಂತು ಕತಿಪಯದಿನಂಗಳಂ ಪ್ರತಿದಿನಪ್ರವರ್ಧಮಾನನವಪ್ರಣಯಪ್ರಸ್ತುತವಿನೋದಂಗಳಂ ಕಳಿಪಿ ಬಟೆಯಂ ಜನನೀಜನಕದರ್ಶನೋತ್ಕಂಠತೆಯಂ ನಿಜಪುರಗಮನಾಭಿಮುಖನಾದ ಕುಮಾರನಭಿ ಪ್ರಾಯಮನಲಿದು ಜಯವರ್ಮಮಂಡಲೇಶ್ವರಂ ನಿಜತನೂಜೆಯೊಡವೋಪಂತು ಚಾಮರದ ಕುಂಚ ದಡಪದ ಡವಕೆಯ ಕನ್ನಡಿಯ ಪಡಿಗೆದ ಪಾವುಗೆಯ ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮಜ್ಜನದ ಖಜ್ಜಯದ ಹೀಲಿಕರಗದ ಬೋನದ ಪರಿಯಣದ ಮುಡಿಯುಕ್ಕುವಡಿಯೊಡುವಡಿಗುಟ್ಟುವಾರತಿಯಿತ್ತುವ ತಿಳಕವಿಡುವ ನಿಲಿವಿಡುವ

ಚುಂಬಿಸಿ ಭಯಂಗೊಳ್ಳಲು ರಭಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಾಚಿಗೆಕಳೆಯಲಾಗಿ ಬೆರೆತು ಹೀಗೆ ಮೊದಲ ಕೂಟದಲ್ಲಿಯೆ ಕುಮಾರನು ಅವಳನ್ನು ಮರಳುಗೊಳಿಸಿದನು. ೮೩. ನಸುನಾಚಿಗೆಯನ್ನು ಬಾಯ್ತುಟ್ಟಿದ ಸವಿ ಮರೆಸಿಬಿಟ್ಟಿತು, ಮೈಸೊಂಕಿನ ಪರವಶತೆ ಸೀತ್ಕಾರವನ್ನೂ, ಎಚ್ಚರವನ್ನೂ ತೊಲಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು ೮೪. ಚುಂಬನದ ಸವಿ ಸಲಸಲಕ್ಕೆ ಅಧಿಕವಾಗುವುದು; ಅಪ್ಪಗೆ ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ ಬಿಗಿಯಾಗುವುದು; ವಿಲಾಸದ ಚೇಷ್ಟೆ ಪ್ರತಿಸಲಕ್ಕೂ ಮಧುರತರವಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೋಹಿಸುವುದು; ನಯವಾದ ನುಡಿ ಕಿವಿಗೆ ತಾಕಿ ತಾಕಿದಂತೆಲ್ಲ ಮನವನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುಂಟೆ? ೮೫. ಸತತವಾದ ಸುರತೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮುವ ಬೆವರಿಂದಲೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಪರಸ್ಪರ ತುಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅವಮೃತಸೇವನೆಯಿಂದಲೆ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತ, ಜನದ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿಸುವ ಸಂಭೋಗಾ ನಂತರದ ಸುಖದಿಂದಲೆ ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತ ಅವರಿಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಕಾಮಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದಿನಗಳು ಕಳೆದುವು. ವ|| ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಬಲಿಯುತ್ತಿರುವ ನವಪ್ರಣಯದ ವಿನೋದಗಳಿಂದ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಕುಮಾರನು ತನ್ನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ಕಂಠನಾಗಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮರಳುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿ ಜಯವರ್ಮರಾಜನು, ತನ್ನ ಮಗಳೊಡನೆ ಬಳವಳಿಯಾಗಿ

ಮಾಲೆಸಮೆವ ಘಟ್ಟಮಗುಳ್ಳವ ನೆಲನನುಗ್ಗುಡಿಪ ಪಲವುಂ ನಿಯೋಗದನ್ವಯಾಗತೆಯರುಮಪ್ಪ
ಆಕಾರವತಿಯರಂ, ವಿಳಾಸಿನಿಜನಂಗಳುಮನನುಜತನುಜ ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ನಡೆಪಿದ ಕೇಳಿಕೀರತಾರಿಕಾ
ಪಾರಾವತಮಯೂರಹಾರೀತಕಚಕೋರಹಂಸಹರಿಣಕರಿಕಳಭಸಂದೋಹಮುಮಂ, ವಿನೋದಪಾತ್ರಂ
ಗಳುಮಪ್ಪ ಬರ್ಬರಶಾಕಬಧಿರವರ್ಷಧರಮೂಕಕಿರಾತಜಡುಲಗಡುಲ ಖಂಜರಂಜಕಸಮಾಜಮುಮಂ,
ವೈಣಿಕಪಾಣಿವಿಕವಾಂತಿಕಮಾರ್ದಂಗಿಕಗಾಯಕನರ್ತಕಾದಿ ಕುತಪ್ರಪ್ರತತಿಯುಮಂ, ಶಿಬಿಕಾಂದೋಳವಾಜಿ
ವಾರಣವರೂಢವಿಸರಾದಿನಾನಾಯಾನಂಗಳುಮಂ, ಅನುಕುಪ್ಯರೂಪ್ಯಕನಕಾಂಬರರತ್ನಾಭರಣಭಾರ
ಧಾರಣಧಾರೀಯಮಹಾಕಾಯವೈವಧಿಕನಿಕರಮುಮಂ, ಸಮಕ್ಷು ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾರವಾಸರತಾರಾಕರಣಯೋಗ
ಸಂಯೋಗದೋಳ್ ಮಗಳುಮನಳಿಯುಮಂ ಬರಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ

ನಿನ್ನಯ ಕೂಟಮಂ ಬಯಸಿ ಪೆತ್ತವಳೆಂತುಮೊಡಂಬಡಂ ದಿಟಂ |

ನಿನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಮಾಡಳದು ದೈವಕೃತಂ ದೊರೆಕೊಂಡುದಪ್ಪೊಡಂ ||

ಮನ್ನಿಪುದೆಮ್ಮ ಕಾರಣದಿನಿತ್ತಣ ಪಂಬಲನೀಕೆ ಮಾಡದಂ |

ತಿನ್ನಡೆಯಪ್ಪುದೊಂದೆ ತೆಜನಪ್ಪುದಿದಂ ಸೆಜಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿದೆಂ ||

೮೬

ಎಂದು ಕುಮಾರಂಗೆ ಪೇಟ್ಟು ತಾನುಂ ಜಯಶ್ರೀಮಹಾದೇವಿಯುಂ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ಮೊಗಮಂ
ಪ್ರೇಮರಸವಿಸರವಿಲುಳಿತ ಲೋಚನಂಗಳಿಂ ನೋಡಿ

ಹೋಗುವಂತೆ- ಚಾಮರದ, ಕುಂಚದ, ಹಡಪದ, ಪೀಕದಾನಿಯ, ಕನ್ನಡಿಯ, ಪಡೆಗದ ಹಾವುಗೆಯ, ಹಾಸುಗೆಹಾಸುವ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವ, ಕರಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ, ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸುವ, ಪರಿಯಾಣದ ಸೇವೆಯ, ತಲೆ ಬಾಚಿ ಅಲಂಕರಿಸುವ, ಅಂಗಾಲಿಗೆ ಅಲತೆಗೆಯೂಡುವ, ಕಾಲೊತ್ತುವ, ಆರತಿಯೆತ್ತುವ, ತಿಲಕವಿಡುವ, ನಿರಹಿಡಿದು ಉಡಿಸುವ, ಮಾಲೆಗಟ್ಟುವ, ಗಂಧ ಅರೆಯುವ, ಪರಾಕು ಹೇಳುವ, - ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಂಶಾನುಗತರು, ರೂಪವತಿಯರೂ ಆದ ಸೇವಕಿಯರನ್ನೂ ವಿಳಾಸಿನಿಯರನ್ನೂ, ತಮ್ಮಂದಿರಂತೆ ಹಾಗು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಸಾಕಿದ ಗಿಳಿ, ಸಾರಿಕೆ, ಪಾರಿವಾಳ, ನವಿಲು, ಹಾರೀತ, ಚಕೋರ, ಹಂಸ, ಜಿಂಕೆ, ಮರಿಯಾನೆಗಳ ಸಮುದಾಯವನ್ನೂ, ವಿನೋದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಬರ್ಬರ (ಕಾಡು ಕೊರಮ, ದಡ್ಡ), ಶಾಕ, ಕಿವುಡ, ನಪುಂಸಕ, ಮೂಕ, ಕಿರಾತ, ಜಡುಲ (ಮೈತುಂಬ ಮಚ್ಚೆಯ ಕಲೆಗಳಳ್ಳುವನು), ಗೂನ, ಕುಂಟ ಮೊದಲಾದವರ ಸಮೂಹವನ್ನೂ, ವೀಣೆ, ಪಣವ, ಕೊಳಲು, ಮದ್ದಳೆ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯ ವಾದಕರನ್ನೂ ಗಾಯಕ, ನರ್ತಕರೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಕಲಾವಿದರನ್ನೂ, ಸಿವಿಗೆ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಕುದುರೆ, ಆನೆ, ರಥ ಮುಂತಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ವಾಹನಗಳನ್ನೂ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ, ರತ್ನಗಳ ಆಭರಣಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಭಾರಹೊರುವ

ಅಕ್ಕ ನಿಜಪ್ರಿಯಂಗೆ ಮನದನ್ನದೆ ನೀಂ ಬೆಸಕೆಯ್ದುದಾಗಳುಂ ।

ಮಕ್ಕಳಮಾಟಕ್ಕಿಯಿಂದಿರದೆ ನೀನೊಡವಂದ ಜನಕ್ಕೆ ಸಂತಸಂ ॥

ಮೊಕ್ಕಳಮಾಗೆ ಮನ್ನಿಪುದು ಮಾವನ ಪೆರ್ಮೆಗಮತ್ತೆಯೊಲೈಗಂ ।

ತಕ್ಕ ನೆಗೆಟ್ಟಿಯಂ ನೆಗೆಟ್ಟುದೀವುದು ಪೆತ್ತೆ ಮಗು ಪ್ರಮೋದಮಂ ॥

೮೭

ಎಂದು ಬುದ್ದಿವೇಟ್ಟು ಶೇಷಾಕ್ಷತಮನಿಕ್ಕಿ ಮಂಗಳಮೃದಂಗರವಮೆಸೆಯೆ ಪುರಮಂಪೊಟಮಟ್ಟು ಕಿಟಿದಂತರಮಂ ಕಳುಪಿ ಮಗುಳ್ಳು ವಿಪುಳಪುರಮಂ ಪೊಕ್ಕರ್. ಇತ್ತ ಯುವರಾಜನುಂ ನದ್ಯಭಯ ತೋದ್ವಾನ್ಗಳೊಳಂ, ಮಹಾಸರೋವರತೀರನಂದನಂಗಳೊಳಂ, ಪರ್ವತನಿಲಂಬಪಾವನಸಂಗಳೊಳಂ, ಬಳ್ಳಿಮಾವುಗಳೆ ಬಳ್ಳಿಮಾಡಂಗಳಾಗೆಯಂ, ಶ್ರೀಖಂಡಷಂಡಂಗಳೆಪರಿಪನ್ನಂಧಪಂಗಳಾಗೆಯಂ ತಮಾಲ ಮಾಲೆಗಳೆ ಸಂಗೀತತಾಲೆಗಳಾಗೆಯಂ, ಲತಾವಿತಾನಂಗಳೆ ವಿತಾನಂಗಳಾಗೆಯಂ, ಅಧಿರ್ಮುತ್ರೆಯ ಸುತ್ತುಗಳೆ ತೆರೆಸುತ್ತುಗಳಾಗೆಯಂ, ಎಸಳ ಪಸರಂಗಳೆ ಮಸುರಿಗಳಾಗೆಯಂ, ಕೆಂದಳಿರ ಗೊಂದಳಂಗಳೆ ಬೊಂದರಿಗಳಾಗೆಯಂ, ಚಂಪಕವೀಧಿಗಳೆ ವಿನೋದವಿಹರಣವೀಧಿಗಳಾಗೆಯಂ, ಬೀಡುಬಿಡುತ್ತುಂ ಕೆಲವಾನುಂ ದಿವಸದಿಂದನ್ನಯಾಗತರಾಜಧಾನಿಯಂ ಕೌಶಲೆಯನೆಯ್ಲಿ ಕ್ರೋಶದ್ವಯಮಾತ್ರದೊಳೆ ನಿಂದು ನಿಜಾಗಮನವಾರ್ತೆಯಂ ಜನಕನಲ್ಲಿಗೆ ವಾರ್ತಾಚರರ ಕೈಯೊಳಟ್ಟುವುದುಮವರ್ ಬಂದು ಓಲಗದೊಳಿದನರನಾಥಂಗೆಪಲೊಡಂ.

ದಡಿಗರ ಸಮೂಹವನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಾರ-ದಿನ-ನಕ್ಷತ್ರ-ಕರಣ-ಯೋಗಗಳು ಸಂಯೋಗವಾದ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನೂ ಅಳಿಯನನ್ನೂ ಕರೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ೮೬. “ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸವನ್ನೇ ಬಯಸಿ ಒಲಿದು ಮದುವೆ ಯಾದವಳಾದುದರಿಂದ ಇವಳು ನಿನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಅಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ಎಂದೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಳು. ದೈವವಶವಾಗಿ ಅವಳಿಂದ ನಿನಗೆ ವಿನಾದರೂ ಅಸಮಾಧಾನವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಆದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನೆನೆದು ಆಕೆಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ತವರಿನ ಹಂಬಲಾಗದಂತೆ ಇವಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಸೆರೆಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ವ|| ಎಂದು ಕುಮಾರನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ತಾನೂ, ಜಯಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವಿಯೂ ಶಶಿಪುತ್ರಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಪ್ರೇಮರಸದಿಂದ ತುಳುಕುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿ ೮೭. “ಅಕ್ಕ, ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೀನು ಅಜ್ಞಾನವರ್ತಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರು. ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದ ಜನವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಜೋಪಾನಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಇರಿಸು, ಮಾವನ ಹೆಮ್ಮೆಗೂ ಅತ್ತೆಯ ಪ್ರೀತಿಗೂ ತಕ್ಕವಳಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ, ಹೆತ್ತವರಾದ ನಮಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರು.” ವ|| ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಸೇಸೆಯಿಟ್ಟು, ಮಂಗಳಕರವಾದ ಮದ್ದಳೆಯ ನಾದದೊಡನೆ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟು ಕೆಲವು ಅಂತರದವರೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಂದು ಮರಳಿ ವಿಪುಳಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಇತ್ತ ಯುವ ರಾಜನು ನದಿಗಳ ದಂಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮಹಾ ಸರೋವರತೀರದ

ಕಡವಲರ್ಧಂತೆ ಕಂಟಕಿತಮಾಗಿರೆ ಮೆಯ್ ಸರುಜಂ ರಸಾಯನಂ ।

ಬಡೆದವೊಲಾಗಿ ತಾಂ ಮೊದದ ಮೇಲುದಟಿಂ ಗುಡಿಯಂ ತೊಡರ್ಚಿ ದಾಂ॥

ಗುಡಿವಿಡೆ ಹರ್ಷಮೊಂದು ಪೊಲೆಯೇಟಿದನಿತ್ತಜತಂಜಯಂ ಮನು .

ಕ್ರೋಧರಿಸದಾರ್ಗ ರಾಗದೊದವಂ ಪಿರಿದುಂ ಪ್ರಿಯಬಂಧುಸಂಗಮಂ ॥

೮೮

ಆಗಲಾವಾರ್ತೆಯನಜಿತಸೇನಮಹಾದೇವಿ ಕೇಳ್ವ ಘನನಿನದಮಂ ಕೇಳ್ವ ಮಯೂರವನಿತೆಯಂತೆ
ಮನಃಪ್ರಮೋದಮನೋಳಕೆಯ್ತು ಅರಸನಲ್ಲಿಗೆವಂದು ಚರಗಂಗಚಿತ್ತಮನಿತ್ತು ಪುರದೊಳೊಸಗೆಯಂ
ಮಾಡಲ್ವೇಲ್ವು.

ದೇಸಿಯಂ ವಾರ್ಧಿತರಂಗಮಾಲೆ ನೆಲನಂ ನೀಲಾಚಲಾನೀಕಮಾ ।

ಗಸಮಂ ಶಾರದನೀರದಪ್ರತತಿ ತಿಂಬತ್ತೆಂಬಿನಂ ಚಾತಿವಾ ॥

ಉದ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿರುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ವನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತ
ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನು. ಬಳ್ಳಿ ಮಾವುಗಳೆ ಲತಾಮಂಡಪಗಳಾದುವು; ಗಂಧವೃಕ್ಷಗಳ
ಸಮುದಾಯವೆ ಒಡ್ಡೋಲಗದ ಮಂಡಲವಾದುವು; ಹೊಂಗೆಮರದ ತೋಪುಗಳೆ
ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆಗಳಾದುವು; ಮೇಲೇರಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡ ಬಳ್ಳಿಗಳ ವಿಸ್ತಾರವೆ
ವಿತಾನವಾಯಿತು; ಮಾಧವೀಲತೆಯ ಸುತ್ತುಗಳೆ ಕಾಂಡ ಪಟಗಳಾದುವು; ಎಸಳುಗಳ
ಹರಹೆ ಸೊಳ್ಳೆಪರದೆಗಳಾದುವು; ಕೆಂಪಾದ ಚಿಗುರುಗೊಂಚಲುಗಳೆ “ಬೊಂದರಿಗೆ”
(?) ಗಳಾದುವು; ಸಂಪಿಗೆ ಮರಗಳ ನಡುವಣ ಎಡೆಗಳೆ ವಿನೋದವಿಹಾರದ
ಬೀದಿಗಳಾದುವು. ಹೀಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ
ಕುಮಾರನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿರಿಯರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಕೌಶಲೆಯನ್ನು
ಸಮೀಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೆರಡು ಕ್ರೋಶಗಳಷ್ಟು ಹಾದಿಯಿದೆಯೆನ್ನುವಾಗ ತನ್ನ ಆಗಮನದ
ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಸಂದೇಶವಾಹಕರಾದ ದೂತರನ್ನು
ಕಳುಹಿದನು. ಆ ದೂತರು ಓಲಗದೊಳಗಿದ್ದ ಅರಸನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿ ೮೮.
ಹೂ ಬಿಟ್ಟ ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ರೋಮಾಂಚನದಿಂದ ಮೈ ಮುಳ್ಳಿಡಿದು, (ಪಥ್ಯಮಾಡಿ
ಬೇಸತ್ತ) ರೋಗಿ ರಸಾಯನವನ್ನು ಪಡೆದು ಹಿಗ್ಗುವಂತೆ, ಹಿಗ್ಗಿ, ತಾನು ಹೊದೆದು
ಕೊಂಡ ಉತ್ತರೀಯದಿಂದಲೆ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ, ಸಂತೋಷ ಹಿಡಿಸಲಾರದೆ ಹೊಮ್ಮಲಾಗಿ
ಅಜಿತಂಜಯನು ಮೈಯುಬ್ಬಿದನು. ಪ್ರಿಯಜನರ ಸಮಾಗಮದಿಂದ ಯಾರಿಗೆ
ಅನುರಾಗವುಳ್ಳಿ ಮಹೋತ್ಸವವಾಗದು? ವ॥ ಆಗ ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಜಿತ
ಸೇನ ಮಹಾದೇವಿಯು ಮೋಡದ ಗುಡುಗನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಯೂರಿಯಂತೆ
ಮನೋಮುದವನ್ನು ತಾಳಿ ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಸುದ್ದಿತಂದ ದೂತರಿಗೆ ಅಂಗ
ಚಿತ್ತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವದ ಅಲಂಕಾರವೇರ್ಪಡಿಸಲು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತಳು.

ಜಿಸಮಾಜಂ ಮದವದ್ಗಜೇಂದ್ರಘಟೆ ಪಾಂಡುಚ್ಚತ್ವಪಂಡಂ ನಿಗುಂ ।

ಬಿಸೆ ಪುತ್ರಂಗಿದಿವ್‌ದರಂದರಸಿಯುಂ ಭೂಪಾಲನುಂ ಲೀಲೆಯಿಂ ॥

೮೯

ಅಂತು ಬಂದು ವಾಹನದಿನಿಲಿದು.

ಚರಣಸರೋರುಹಕ್ಕೆ ಮಕುಟದ್ಭೂತಿವಾರಿಗಳಿಂದೆ ಪಾದ್ಯಮಂ ।

ವಿರಚಿಸಿದಾತ್ಮಜಂಗೆ ಬಿಡುಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆಯನಿಕ್ಕುವಂದದಿಂ ॥

ಸುರಿದು ಮುದಶ್ರುಬಿಂದುಚಯಮಂ ಬಟೆಯಂ ಪರಸುತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೆ ।

ತ್ತಿರದೊಲವಿಂದಮಪ್ಪಿ ಬಿಡದಿದ್‌ನದೊಂದರೆಜಾವಮಂ ನೃಪಂ ॥

೯೦

ಅನಂತರಂ ನಿಜಪದಸರೋಜಕ್ಕಾನಂದಾಶ್ರುಬಿಂದುಗಳಿಂ ಮಕರಂದಬಿಂದುಗಳನೊಲಗಿಸಿದ ಕುಮಾರನನಜಿತಸೇನಮಹಾದೇವಿ ನಲ್ಲರಕೆಯಿಂ ಪರಸಿ ಮೋಹರಸಪರವಶತೆಯಿಂ ತೊಟಿದ ಮೊಲೆಗೆಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಪುಳಕಳಿಕಾಕುಳತೆಯಿಂ ಕದಂಬಕುಸುಮಸ್ವಜಂಗಳಂತಿದ್ ಭುಜವಲ್ಲರಿಗಳಿಂದಪ್ಪಿ

ಎನ್ನಯ ತಂದೆ ಬಂದನೆನಗಿಂದು ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಯಾದುದಿಂ ।

ದುನ್ಮತಿವೆತ್ತುದಗಮಹಿಪೀಪದಮಿಂದಧಿದೇವತಾಚಯಂ ॥

ಸನ್ನಿದಮಾದುದೆಂದು ಸಿರಿಗಂಪಿನ ಪಂಕದೊಳಣ್ಣಿನಿಕ್ಕಿ ತಾಂ ।

ಜೊನ್ನದ ಜೊಂಪದೊಳ್ ನೆಲಸಿದಂತೆದ್‌ಯಾಟಿದಳೊಪ್ಪಿ ತೋಟಿದಳ್ ॥

೯೧

೮೯. ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮುದ್ರತರಂಗಗಳೂ, ನೆಲವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀಲಪರ್ವತಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಶರತ್ಕಾಲ ಮೇಘ ಮಂಡಲಗಳೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಜಾತಿಕುದುರೆಗಳ ಸಮುದಾಯವೂ ಮದ್ದಾನೆಗಳ ದಳಗಳೂ, ಬೆಳ್ಳೊಡೆಗಳ ಸಮೂಹವೂ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರಲು ಅರಸನೂ, ಅರಸಿಯೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದಿರುಗೊಳ್ಳಲು ಬಂದರು. ವ॥ ಹಾಗೆ ಬರಲಾಗಿ, ವಾಹನದಿಂದ ಇಳಿದು— ೯೦. (ತನ್ನ) ಪಾದ ಕಮಲಗಳಿಗೆ ಕಿರೀಟದ ಪ್ರಭೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಪಾದ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮಗನಿಗೆ ಬಿಡುಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆ ತಳಿಯುವಂತೆ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ, ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಅವನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಒಂದು ಅರ್ಧ ಯಾಮಕ್ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅರಸನು ಮಗನ ತೆಕ್ಕೆಯನ್ನೆ ಬಿಡದಾದನು ವ॥ ಆ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳಿಂದ ಮಕರಂದರಸವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಕುಮಾರನನ್ನು ಅಜಿತಸೇನಮಹಾದೇವಿ ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ಮೋಹ ಪರವಶಳಾಗಿ ತೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೊಲೆಗಳ ಬಳಿಗೆ ಆತನನ್ನು ಬರಸೆಳೆದು ರೋಮಾಂಚದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೂಗೊಂಚಲಿಡಿದ ಕದಂಬದ ಶಾಖೆಗಳಂತಿರುವ ತನ್ನ ಬಳ್ಳಿದೋಳುಗಳಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ೯೧. “ನನ್ನ ತಂದೆ ಬಂದನು, ನನಗೆ ಇಂದು ಮನೋರಥ ಈಡೇರಿತು, ನನ್ನ ಮಹಾರಾಣೀ

ಆಗಳೆ ಪೊಡೆಮಟ್ಟ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯನಖಂಡಿತಕರ್ಣಪತ್ರಸೋಭಾಪಾತ್ರಿಯಾಗೆಂದು ಪರಸಿ
ಪುರಾಭಿಮುಖನಾಗಿ

ಬಡತನದೊಳ್ ಸಿರಿ ಮೆಯ್ ಬೆಮ |

ವೆಡೆಯೊಳ್ ತಂಗಾಳಿ ಮರ್ವು ಪರ್ವಿದ ಸಮಯ ||

ಕೃಡುಪೋದಯಮೆಂಬಂದದೆ |

ಗಡಣಿಸಿದುದು ಸುತನ ಬರವು ಬಯಸುವ ಪದದೊಳ್ ||

೯೨

ಅಂದೆ ವಿಗತಾಶರವೈಮ |

ಗಂ ದೇವಿಗಮಾಮುನೀಶ್ವರಂ ನಿಮ್ಮ ಸುತಂ ||

ಬಂದಪನೆಂಬಾದೇತದಿ |

ನಿಂದುವರಂ ಪಿಡಿದುದೊಡಲನಾಶಾಪಾಶಂ ||

೯೩

ಅವಧರಿಪೊಡೆ ನೆಲನಂ ಪೊ |

ಯ್ದವನ ಕರಂ ಬೆಟ್ಟಮೆಚ್ಚ ಧನ್ವಿಯ ಸರಲೆಂ ||

ಬಿವು ತಪ್ಪುವೊಡಂ ಪೋಲ್ಪುವು |

ಸವಣರ ನುಡಿಯೆಂದುಮೆಂತುಮೇಂ ತಪ್ಪುಗುಮೇ ||

೯೪

ಪದವಿ ಇಂದು ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ನನ್ನ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು ನನಗಿಂದು
ಪ್ರಸನ್ನರಾದರು” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಪರಿಮಳದ ಲೇಪವನ್ನು
ತಾಳಿ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ತಂಪಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದಂತೆ ತಣೆದು ತಂಪಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ
ಸುಖದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ವ|| ಆಗಲೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯನು “ಅಖಂಡ
ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯಾಗು” ಎಂದು ಹರಸಿ ಪಟ್ಟಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಅವರು ಹೊರಟರು.
೯೨. ಬಡತನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸಂಪತ್ತು, ಮೈ ಬೆವತಾಗ ತಂಗಾಳಿ, ಕತ್ತಲೆ ಮುಸುಕಿದ
ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರೋದಯ ಒದಗಿದಂತೆ ಮಗನ ಆಗಮನ ಬಯಸುತ್ತಿರುವ
ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಬಂದೊದಗಿತು. ೯೩. “ಅಂದೇ ನಿರಾಶರಾಗಿದ್ದ ನಮಗೆ ಹಾಗು
ದೇವಿಗೆ ಆ ಮುನೀಶ್ವರನು — “ನಿಮ್ಮ ಮಗನು ಬಂದೇ ಬರುವನೆಂದು ಭವಿಷ್ಯ
ನುಡಿದುದರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಆ ಆಸೆಯಿಂದಲೆ ನಾವು ಜೀವ ಹಿಡಿದಿದ್ದೆವು.
೯೪. ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದ ಕೈ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದ ಬಾಣ ಒಂದುವೇಳೆ ಗುರಿ ತಪ್ಪಿದರೂ
ತಪ್ಪಬಹುದು; ಆದರೆ ಸವಣರು ಆಡಿದ ಮಾತು ಎಂದಾದರೂ ತಪ್ಪಿತೆ?” ವ||
ಹೀಗೆ ಪಕ್ಕದ ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅರಸರೊಡನೆ ನುಡಿಯುತ್ತ ರಾಜನು
ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಚಿಗುರು ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ರಚಿತವಾದ
ತೋರಣಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ, ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿಯ ದಟ್ಟವಾದ ಚಳೆಯಿಂದ
ಅಳವಟ್ಟ ರಾಜಬೀದಿಗಳು; ಎತ್ತಿಕ್ಕಟ್ಟಿದ ಅನೇಕಾನೇಕ ರೇಷ್ಮೆವಸ್ತ್ರದ ದ್ವಜಗಳು ಹಾಗು

ಎಂದು ಪಕ್ಕದಾನೆಗಳೋಳ್ ಬರ್ಪ ಪಾರ್ಥಿವರೂಳರಸಂ ನುಡಿಯುತುಂ ಬಂದನೇಕ ವಸನಕಿಸಲಯ
ಕುಸುಮಮಣಿವಿಸರರಚಿತತೋರಣಮಾಲಾಮನೋಹರಮುಂ, ಅವಿರಳಕಾಶ್ಮೀರರಸವಿಸರಸಂಸ್ಕೃ
ರಾಜವೀಧೀಸನಾಥಮುಂ, ಉಚ್ಚೈತಸಮೀಚೀನಚೀನಧ್ವಜವಿತಾನವಿರಾಜಿತಮುಂ, ಉತ್ಸಾಹಪಟಹರಟನ
ಪ್ರತಿನಾದಿತನಾನಾಪ್ರಾಸಾದಕುಂಬರುಚಿತಮುಂ, ಅಟ್ಟಾಳಸಾಳಗೋಪುರಸೌಧಸಂಕುಳಸಮಾರೂಢದರ್ಶ
ನೋತ್ಸಕಜನಜನಿತಸಂಕಟಮುಮಪ್ಪನಗರಿಯಂ ಪುಗುವಾಗಳ್,

ಪಸರಿಪ ಪಾದರಾಗಮಿಳೆಯಂ ತಳಿಮೆಲೆನೆ ಲೋಚನಾಂಶುಗಳ್ |

ದೆಸೆಯನಲರ್ಚೆ ದೇಹರುಚಿ ಪೊಂದೊಡವಂ ಗಗನಾಂಗದೊಳ್ ನಿಯೋ ||

ಚೆನೆ ಕಳಕಾಂಚಿಕಾವಿರುತಿ ಕರ್ಣದೊಳಂಚೆಯ ತುಪ್ಪುಲಂಚೆಯಂ |

ಪೊಸೆಯೆ ನಿರೀಕ್ಷಣವ್ಯಸನದಿಂ ನಡೆತಂದುದು ಸೌಂದರೀಜನಂ ||

೯೫

ಅಂತು ಬಂದು

ಜನಸಮ್ಮದೋತ್ಥೋಳಾಹಳಕುಪಿತಹಯಸ್ಕಂಧಮೂಲಸ್ಥಳಾಸ್ಥಾ |

ಳನಲೀಲಂ ತಾಂ ಕುಮಾರಂ ಗಮನಚತುರಚಂಚದಶ್ಚಾರೂಢ ತತ್ತ್ವಾ ||

ಮಿನಿ ಮಾದ್ಯತ್ಯುಂಭಕುಂಭಸ್ಥಳನಿಹಿತನಿಶಾತಾಂಕುಶಂ ಭೂಭುಜಂ ಖ |

ಬೈನಿಕಾಯಪ್ರಾಪ್ತತೋದ್ಯನ್ಮನೆಯತಿಬಿಕಾರೂಢ ಮಾದೇವಿಯಲ್ಲೇ ||

೯೬

ಮೇಲ್ಕುಟ್ಟುಗಳು: ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬಾರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ
ಶೋಭಿಸುವ ಅನೇಕ ಭವ್ಯಭವನಗಳು: ಅಟ್ಟಳಿಗೆ_ಗೋಪುರ_ಸೌಧಗಳ
ಉಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಏರಿನಿಂತು ಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೆರೆದ
ಜನರ ಸಮೂಹಗಳು_ ಹೀಗೆ ಚೆಲುವಾದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ-
೯೫. ತಮ್ಮ ಅಂಗಾಲುಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಂದಳಿರು ಹಾಸುತ್ತ, ಕಣ್ಣು
ಬೆಳಗಿನಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತ, ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ
ಚೆನ್ನದಾಭರಣವನ್ನು ತೊಡಿಸುತ್ತ, ಉಡೆನೂಲಿನ ಮಧುರನಿನಾದದಿಂದ
ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಹಂಸತೂಲಿಕೆಯ ಸ್ಪರ್ಶದಂತೆ ಸೊಗಸನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತ ಸುಂದರಿ
ಯರು ಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಲು ನಡೆ ತಂದರು. ಹಾಗೆ ಬಂದು- ೯೬.
“ಜನಸಂದಣಿಯ ಕೋಲಾಹಲಕ್ಕೆ ಕೋಪಗೊಂಡ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಹೆಗಲನ್ನು
ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಿರುವವನು ಕುಮಾರನಲ್ಲವೆ? ಚತುರಗತಿಯ ಕುದುರೆಯೇರಿ ಬರುವವಳೆ
ಆತನ ಹೆಂಡತಿ, ಮದಗಜದ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹರಿತವಾದ ಅಂಕುಶವನ್ನಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡು ಬರುವವನು ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜ, ಖಡ್ಗಧಾರಿ ಮೈಗಾವಲವರ ನಡುವೆ
ರತ್ನಮಯವಾದ ಸಿವಿಗೆಯೇರಿ ಬರುತ್ತಿರುವವಳು ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಣಿಯಲ್ಲವೆ?”
ವ|| ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ತರುಣಿಯರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಪಾಠಕರ
ಹರಕೆಯ ನುಡಿಗಳೂ ಬೆರೆತುಕೊಂಡುವು. ಪುಣ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರು ತಳಿಯುವ

ಎಂದು ನುಡಿವ ಯುವತಿಯರ ನುಡಿಯೊಳ್ ತಡಂಗಲಸಿದ ಪುಣ್ಯಪಾಠಕಜನಂಗಲಾರ್ವಾದ
ನಾದಮುಮಂ ಅಗಣ್ಯಪುಣ್ಯಾಂಗನಾಜನಂಗಳ್ ತಳಿವಶೇಷಾಕ್ಷತಂಗಳುಮನಾಕರ್ಷಿಸುತ್ತಮಾಂತು
ಕೊಳುತ್ತುಂ ಬಂದು ರಾಜಮಂದಿರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಕರುಮಾಡದ ಮೊದಲ ಭೂಮಿಕೆಯೊಳಿಕ್ಕಿದ ವಿಶಾಲ
ಹಂಸತೂಲದೊಳರಸಿಯುಂ ತಾನುಂ ಕುಳ್ಳಿದುರ್ಯುವರಾಜನುಮನೊಲ್ಲೆನೆನೆಯನೆ ತಮ್ಮ ಸಮೀಪದೊಳ್
ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಶಶಿಪ್ರಭೆಗೌಚಿತ್ಯಾಸನಮನಿಸ್ತು ಅಶೇಷಪರಿವಾರಮಂ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ,

ಅಡಿಗಡಿಗಪ್ಪಿಕೊಳುತ್ತಂ ।

ನುಡಿನುಡಿಗೊರ್ಮೊರ್ ತೆಗೆದು ಮುಂಡಾಡುತ್ತಂ ॥

ಪಿಡಿದು ಚುಬುಕಾಗ್ರಮಂ ನಲ ।

ವೊಡರಿಸೆ ಮುದ್ದಾಡಿಸುತ್ತಮಿದರ್ ಸುತನಂ ॥

೯೭

ಇದು ಕಿಟಿದಾನುಂ ಬೇಗದಿಂ

ಏನೆಂದುಯ್ದನವಂ ಬಲಿಕ್ಕವನಿನಾದಾಪತ್ತದೇನಾತನಂ ।

ನೀನೇಗೆಯ್ದೆಯಿತ್ತುಕಾಲಮಿರವಂತಾದತ್ತು ಮತ್ತೀವಿವಾ ॥

ಹಾನಂದಂ ದೊರೆಕೊಂಡುದಾರಿನಿದು ಮಚ್ಚತ್ತಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತಾವಹಂ ।

ತಾನೆಂದಾತ್ಮಜನಿಂ ನೃಪಂ ತಿಳಿದನಾವೃತ್ತಾಂತದಾದ್ಯಂತಮಂ ॥

೯೮

ತಿಳಿದು ಬಲಿಯಂ ಯಥೋಚಿತದಿವಸವ್ಯಾಪಾರಮಂ ತೀರ್ಚಿ ಪರಮ ಪ್ರಮೋದಪರಂಪರೆಯ
ನಪ್ಪುಕೆಯ್ಪಿರ್ಪಿನಂ

ಮಂಗಳಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಬಂದು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಆ ಭವನದ
ಮೊದಲ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ ಹರವಾದ ಅಂಚೆದುಪ್ಪಳಿನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಅರಸನೂ
ಅರಸಿಯೂ ಕುಳಿತು, ಒಲ್ಲೆನೊಲ್ಲೆನೆಂದರೂ ಬಿಡದೆ ಯುವರಾಜನನ್ನು ತಮ್ಮ
ಸನಿಹದಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಶಿಪ್ರಭೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪೀಠವನ್ನು ನೀಡಿ,
ಎಲ್ಲ ಪರಿವಾರದವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ-೯೭. ಮಗನನ್ನು ಪುನಃ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ,
ನುಡಿನುಡಿಗೊಮ್ಮೆ ಬರಸೆಳೆದು ಮುಂಡಾಡುತ್ತ ಗದ್ದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಕ್ಕರೆ
ಯಿಂದ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತ, ಇದ್ದರು. ವ॥ ಹೀಗೆ ಕೆಲಹೊತ್ತು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ- ೯೮.
“ಆತನು ನನ್ನನ್ನು ಅದೇಕೆ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು? ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಮಯ
ದವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಬದುಕು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಕಳೆಯಿತು? ಈ ಮದುವೆಯ ಸಂತೋಷ
ಯಾರಿಂದ ಒದರಿತು? ಇದೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೋಜಿಗವಾಗಿದೆ. ತಿಳಿಸಿ
ಹೇಳು” ಎಂದು ಕೇಳಿ ಅರಸನು ಮಗನಿಂದ ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರ
ವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡನು. ವ॥ ಅನಂತರ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ದೈನಂದಿನ

ಸ್ತುರದುಗ್ಗೋರಗಪೂರ್ವಮಪ್ಪ ರಸಿಯೋಕ್ ತಿಗ್ಗಾಂಬುಬಿಂಬೋದಯಂ ।

ಪಿರಿದುಮ ಚೋದ್ಯಮಿದೆಂಬಿನಂ ನಿಶಿತಶಸ್ತ್ರಾಕೀರ್ಣಮಪ್ಪಸ್ತಮಂ ॥

ದಿರದೋಕ್ ಯಕ್ಷಸಹಸ್ತರಕ್ಷಿತಮುದಗ್ರಾರಾಂಶುಭಾರಂ ಭಯಾ ।

ತುರಚೇತಃಪರಚಕ್ರಮುಣ್ಮಿದುರು ಚಕ್ರಂ ವಿಕ್ರಮೈಕಕ್ರಮಂ ॥

೯೯

ಅಂತು ಪುಟ್ಟಿದ ಚಕ್ರೋತ್ಪತ್ತಿಯುತ್ಸವಮನಾಯುಧಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ಬಂದರಸುಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸೆ ಮಗನಗಣ್ಯ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಮನದೊಳಾನಂದಮುಮನಾಶ್ಚರ್ಯಮುಮನಾಂತು ಕುಮಾರನಂ ಬರಿಸಿ

ಉದಯಿಸಿತಾಯುಧಾಲಯದೊಳಿಂದು ರಥಾಂಗಮದಲ್ಲೆ ನಿನ್ನ ಪು ।

ಣ್ಯದ ಫಲಮಾಫಲಂ ಜಿನಪದಾಂಬುಜವರ್ಯಸಪರ್ಯೆಯಿಂದಮಾ ॥

ಯ್ದದನಟಿದಿಚ್ಛೆಯರ್ಚನೆಗಳಿಂದ ತದಂಘ್ರಿಯನ್ನೆದೆ ಮುಂ ಬಟೆ ।

ಕೃದನೊಲವಿಂದಮರ್ಚಿಸು ತನೂಭವ ಪೆರ್ಚಿಸು ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ॥

೧೦೦

ಎಂದಾತನ ಮನೋಗತಾನುವಾದಮಂ ಮಾಡುವುದುಂ ಮಹಾವಿಭೂತಿಯಿಂ ಜಿನರಾಜ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ವಂದು

॥ ರಗಳೆ ॥

ಪ್ರತಿತರ್ತೀರ್ಥಾಹ್ವಯಸರಿತ್ಸರಸ್ಸಲಿಲದಿಂ ।

ಪೃಥುಕಮಲಪರಿಮಲಪರಾಗಭರಕಲಿಲದಿಂ ।

ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಾಳಿರಲಾಗಿ_ ೯೯. ಭೀಕರವಾದ ಸರ್ಪಸಮೂಹ ಭರಿತವಾದ ಪಾತಾಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಬಿಂಬವು ಉದಯಿಸಿದುದು ವಿಸ್ಮಯಕರವಲ್ಲವೆ ಎಂಬಂತೆ, ಹರಿತವಾದ ಅನೇಕ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆಯುಧ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಯಕ್ಷರಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಧಾರೆಯಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತ, ಶತ್ರುಮಂಡಲಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಭಿಸುವ ಚಕ್ರವು ಉದಿಸಿತು. ವ॥ ಹೀಗೆ ಚಕ್ರವು ಹುಟ್ಟಿದ ಉತ್ಸವವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಆಯುಧಶಾಲೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಅರಸನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಮಗನ ಅಸೀಮವಾದ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಲೂ ಸೋಜಿಗಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಅರಸನು ಕುಮಾರನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು- ೧೦೦. “ಆಯುಧಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಚಕ್ರರತ್ನವು ಉದಯವಾಯಿತು. ಇದು ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವಲ್ಲವೆ ? ಈ ಫಲವು ಕೂಡ ಜಿನಪಾದಗಳ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಲಭಿಸಿದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಮೊದಲು ಜಿನಪಾದಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅನಂತರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ಚಕ್ರವನ್ನೂ ಪೂಜಿಸು. ಮಗನೇ, ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸು” ವ॥ ಹೀಗೆಂದು ತನ್ನ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನುಡಿದು ತೋರಲಾಗಿ. ಕುಮಾರನು ಮಹಾವೈಭವದಿಂದ ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು- ೧೦೧. ಶ್ರೇಷ್ಠ ತೀರ್ಥಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ನದೀಸರೋವರಗಳ ನೀರಿನಿಂದಲೂ, ಕಮಲಗಳ ಪರಿಮಳದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಗಂಧೋದಕದಿಂದಲೂ, ಹೆಣ್ಣುಂಟಿಗಳನ್ನು

ರಂಗಕಲಶೋನ್ನಿಶ್ಚಚಂದನಕ್ಷೋದದಿಂ |
 ಭೃಂಗಾಂಗನಾಕೃಷ್ಟಿ ಪರಿಣತಾಮೋದದಿಂ |
 ಶಶಿಕಲಸಮಕಳಮತಂದುಲನಿಕಾಯದಿಂ |
 ವಿಶದಸದ್ಭಕ್ತಿಲತಿಕಾಂಕುರಪ್ರಾಯದಿಂ |
 ಅಪರಿಮಿತವಿಕಚಕುಸುಮಸ್ತಕ್ಷಮೂಹದಿಂ |
 ಸ್ವಪರಿಮಳಭರಜಡೀಕೃತಗಂಧವಾಹದಿಂ |
 ಅಕ್ಷೋಣಕನಕಪಾತ್ರೋದ್ಭವನಿವೇದ್ಯದಿಂ |
 ಭಕ್ಷೋಪದಂಶಘೃತಸಿತನಿಚಯಹೃದ್ಯದಿಂ |
 ವರ್ತೀಕಾರತ್ನಪ್ರಮಿತದೀಪ್ತದೀಪದಿಂ |
 ವರ್ತೀಕೃತೋದ್ಭವಮಶಾರೀಕಳಾಪದಿಂ |
 ಲಸಿತಾಗುರುಪ್ರಬಳತರಧೂಪಧೂಮದಿಂ |
 ವಿಸರದಾಮೋದಾಧಿವಾಸಿತವೈರಾಮದಿಂ |
 ರಾಜಕದಳಾಮೃಜಂಬೀರಫಲಗುಚ್ಛದಿಂ |
 ಪೂಜನಾಮಾತ್ರಸಂಪಾದಿತಹೃದಿಚ್ಛದಿಂ |
 ಪರಮಜನರಾಜನಂ ದುರಿತಾಬ್ಧರಾಜನಂ |
 ಪೂಜಿಸಿ ಸುಭಕ್ತಿಯಿಂ ರಾಜಿಸಿ ಮೃದೂಕ್ತಿಯಿಂ |
 ವಾಸ್ತವಗುಣಸ್ತವದೆ ಶಸ್ತ್ರರೂಪಸ್ತವದೆ |
 ಪೋಗಬ್ಬಟ್ಟಿವರೆ ತನಗೆ ಮಗುಳ್ಳನಿಂತರಮನೆಗೆ ||

೧೦೧

ಅನಂತರಂ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯೋದಯಾಚಲದೊಳುದಯಿಸಿದ ತೇಜೋಮಾರ್ತಂಡಮಂಡಳದಂತೆ
 ಸೋಗಯಿಸುವ ಸುದರ್ಶನಮೆಂಬ ಚಕ್ರರತ್ನಮುಂ, ತನ್ನ ಪೆಂಪಿನೋಳ್ ಸೇವಿಸಿ ಕೀಟ್ಟುಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಸಕ್ಕವಂದ
 ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಪರಿಮಳದಿಂದಲೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಯು
 ಅಂಕುರಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುವ, ಚಂದ್ರನ ಚೂರುಗಳಂತೆ ಧವಳವಾದ
 ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮ ಸುಗಂಧದಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಜಡಗೊಳಿಸಿದ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ
 ಅರಳುಹೂಗಳ ಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಭಕ್ತ್ಯ, ಉಪದಂಶ, ಮೊದಲಾಗಿ ತುಪ್ಪಸಹಿತವಾಗಿ
 ಸೊಗಸಾದ ಆಹಾರಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡ, ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟ ನೈವೇದ್ಯ
 ದಿಂದಲೂ, ರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಅನೇಕಾನೇಕ ದೀವಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ, ತನ್ನ
 ಸುಗಂಧದಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬುವ ಅಗುರು ಧೂಪದಿಂದಲೂ, ರಾಜಬಾಳೆ,
 ಮಾವು, ನಿಂಬೆ ಮೊದಲಾದ ಫಲಗಳ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಮನಃಪೂರ್ವಕ
 ವಾಗಿ ಪಾಪನಿವಾರಕನಾದ ಪರಮ ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿ, ಸದ್ಭಕ್ತಿ
 ಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಮಧುರವಾಗಿ ವಸ್ತುಸ್ತವ, ಗುಣಸ್ತವ, ರೂಪಸ್ತವಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ
 ಅರಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದನು. ವ|| ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಉದಯಪರ್ವತ
 ದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ತೇಜಃಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಸುದರ್ಶನವೆಂಬ

ಗಗನತಳದಂತೆ ಪರ್ಮೆಯಂತೆ ತಳೆದ ವಜ್ರಮಯವೆಂಬ ಚರ್ಮರತ್ನಮುಂ, ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ
ನಿಯೋಗಿಸಿಟ್ಟಂತೆ ಬೇಗದಿಂದ ಬೆಟ್ಟಪಟ್ಟಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳವೆಂಬ ವಿಷಮಭೂತಳಮನನಿತುಮಂ ನಾಲ್ವ ತ್ತೆಂಟು
ಯೋಜನಪ್ರಮಾಣವಿಸ್ತೀರ್ಣಕಟಕಕ್ಕೆ ಸುಖಪ್ರಯಾಣನಿಮಿತ್ತಂ ಸಮತಳಮಂ ಮಾಡೆ ಕೈಗೆ ಬಂದ
ದಂಡರತ್ನಮುಂ, ಕೂಟಮಂ ಬಯಸಿ ಬದಲೈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುಂದಟ್ಟಿದ ಲೀಲಾಸನಾಳ
ಧವಳಶತಪತ್ರಮನಿಪ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭಮೆಂಬ ವಿಚಿತ್ರಚಕ್ರರತ್ನಮುಂ, ತನ್ನ ವಿಶದಯಶಃಪ್ರಭಾವದೊಳ್
ಮುಲುಂಗಿ ಪಗಲೊಳಂ ವರ್ತಿಸಿಚ್ಛೆಯಿಂ ಬರ್ಚಿ ಬಂದ ಶತಿಕಳೆಯದೆಂಬಂತೆಸೆವ ಚಿಂತಾಜನನಿಯೆಂಬ
ಕಾಕಿಣೀರತ್ನಮುಂ, ತನ್ನರಾತಿಗಳ ಜೀವನರಸಾಸ್ವಾದತೃಪ್ತಿಯಿಂ ನಿಶ್ಚಿಂತಮಿಪದಿನೋಲಗಿಪ ಜವನ
ನಾಲಗೆಯ ಪೋಲ್ತೆಯಾದ ಸೌಗಂಧಕಮೆಂಬ ಖಡ್ಗರತ್ನಮುಂ, ತನ್ನ ಮಕುಟಕ್ಕೆ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾಗಿ
ಭುವನೈಕರಕ್ಷಾಮಣಿಯಪ್ಪ ಜಿನಚರಣನಖಿಕರಣಮಣಿಯೊಳೊಂದಿ ಪವಿತ್ರಮಪ್ಪನೆಯ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಬಂದ
ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂಬಂತಿದರ್ ಚೂಡಾಮಣಿಯೆಂಬ ಮಣಿರತ್ನಮುಂ, ಇಂತೀ ಏಲುಂ ಜೀವರತ್ನಂ
ಗಳುಮಂ ಮತ್ತಮಯೋಧ್ಯ ಭದ್ರಮುಖ ಕಾಮವೃಷ್ಟಿ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರ ವಿಜಯಪರ್ವತ ಪರಂಜಯ
ಶಶಿಪ್ರಭಾ ಪರನಾಮಂಗಳಪ್ಪ ಸೇನಾಪತಿ ಸ್ಥಪತಿ ಗೃಹಪತಿ ಪುರೋಹಿತ ಗಜವಾಜಿ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಂಗಳೆಂ
ಬೇಲುಂ ಜೀವರತ್ನಂಗಳುಮಂ ಕಾಳ ಮಹಾಕಾಳಪದ್ಮಪಾಂಡುಕ ನೈಸರ್ಗ ಮಾರಾವಕ ಪಿಂಗಳ ಶಂಬ

ಚಕ್ರರತ್ನವೂ, ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯೊಡನೆ ಪೈಪೋಟಿ ನಡೆಯಿಸಿ ಸೋತು ಸೇವೆಗೆ
ಬಂದಿಳಿದ ಆಕಾಶಮಂಡಲವೆಂಬಂತೆ ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ವಜ್ರಮಯವೆಂಬ
ಚರ್ಮರತ್ನವೂ, ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಒಡನೆ ಬೆಟ್ಟ ಪಟ್ಟ
ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳವೆಂಬ ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆಯಾದ ನೆಲವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ಯೋಜನಗಳವರೆಗೆ,
ಸಮತಳವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸೈನ್ಯದ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುವ ದಂಡರತ್ನವೂ,
ಸಂಗಸುಖವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಮುಂದಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ
ಲೀಲಾಕಮಲವೆನಿಸಿದ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭವೆಂಬ ಭತ್ತರತ್ನವೂ, ತನ್ನ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ
ಯಶಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹಗಲಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನುಸುಳಿ
ಬಂದ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವೂ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಚಿಂತಾಜನನಿಯೆಂಬ
ಕಾಕಿಣೀರತ್ನವೂ, ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳ ಜೀವನರಸವನ್ನು ಸವಿಯಬೇಕೆಂಬ ಬಾಯಾರಿಕೆ
ಯಿಂದ ಖಡ್ಗ ವೇಷದಿಂದ ಬಂದು ಓಲಯಿಸುವ ಯಮನ ನಾಲಗೆಯಂತಿರುವ
ಸೌಗಂಧಕವೆಂಬ ಖಡ್ಗರತ್ನವೂ, ತನ್ನ ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ಶಿರೋರತ್ನವಾಗಿ, ಲೋಕೈಕ
ರಕ್ಷಾಮಣಿಯಾದ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಕಾಲುಗುರ ಕಿರಣರತ್ನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು
ಪವಿತ್ರವಾಗುವೆನೆಂದು ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಬಂದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆ ಏನೊ
ಎಂಬಂತಿದ್ದು ಚೂಡಾಮಣಿಯೆಂಬ ಮಣಿರತ್ನವೂ_ಹೀಗೆ ಏಳು ಅಜೀವರತ್ನಗಳನ್ನು
ಕುಮಾರನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಅಯೋಧ್ಯ, ಭದ್ರಮುಖ, ಕಾಮವೃಷ್ಟಿ, ಬುದ್ಧಿ
ಸಾಗರ, ವಿಜಯಪರ್ವತ, ಪರಂಜಯ, ಶಶಿಪ್ರಭೆ ಎಂಬ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ
ಸೇನಾಪತಿ, ಸ್ಥಪತಿ, ಗೃಹಮಹತ್ತರ, ಪುರೋಹಿತ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀ
ಎಂಬ ಏಳು ಜೀವರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಕಾಳ, ಮಹಾಕಾಳ, ಪದ್ಮ, ಪಾಂಡುಕ, ನೈಸರ್ಗ, ಮಾರಾವಕ,

ಸರ್ಪರತ್ನಗಳೆಂಬೊಂಬತ್ತು ನಿಧಿಗಳುಮನುಕ್ರಮದೊಳರ್ಚಿಸಿ ಬಂದು ತಂದೆಯ ಪಾದಾರವಿಂದಕ್ಕೊಲೊಡಂ,

ಭುವನದ ಕಣ್ಗೆ ಸಂದಣಿಸೆ ಕೌತುಕಮೊರ್ಮೆಯ ಸಾರ್ವತ್ಯವೈ |
ಭವವಿಭುವಪ್ಪ ರಾಜ್ಯವಿಭವೋದಯದಿಂದ ವಿರಾಜವೆಂಗೆ ದಿ ||
ಟ್ಟಿ ವಿಷಮುಮಪ್ಪುದೆಂದು ಪದವಿಂ ಪ್ರಭುಸೂನುಗೆ ತಾನೆ ರಕ್ಕಿಗ |
ಟ್ಟುವ ತೊದಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿದನಿಳಾಪತಿ ತನ್ನಧಿರಾಜಪಟ್ಟಮಂ ||

೧೦೨

ಅಂತು ಕಟ್ಟಿದ ಸಾರ್ವಭೌಮಪದವೀಪಟ್ಟಮನಾತ್ರೀಯಲರಾಟಪಟ್ಟದೊಳಲಂಕರಿಸಿ
ತನ್ನಹೋತವದೊಳ್

ಇದೆ ದೇಯಂ ಮತ್ತದೇಯಂ ಬಗವೊಡಿದು ದಲೆಂಬಿವಿಚಾರಕ್ಕಣಂ ಸ
ಲ್ಲದೆ ಕೆಯ್ಯೇವಂದೊಡಂ ತನ್ನಯ ಕೆಲದೊಳದಾರಿದೊಡಂ ಕೊಟ್ಟುದಾರಿ
ದ್ವೈದ ಮಾತಿಲ್ಲೆಯುಂ ಬಾಲ್ಯಮಖಿಳಧರಾಚಕ್ರದೊಳ್ ತಾನೆನಿಪ್ಪ |
ಗ್ಗದ ಮಾತಂ ಮಾಡಿದಂ ಚಕ್ರಧರನೊಸೆದು ಸಾಹಿತ್ಯವಿದ್ಯಾವಿನೋದಂ ||

||ಗದ್ಯಂ||

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾಭಕುಲಕುಬ್ಜತ್ವಮುದ್ರಾತಪ್ತವಚನಸರಿತರಿನ್ನಾಥ
ಪ್ರತೀಕೀತ್ಯವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿಪದಪದ್ಮನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಸುರಾಣದೊಳ್

ಚಕ್ರೋತ್ತತಿರ್ವರ್ಣನಂ

ಪಷ್ಠಾಶ್ವಾಸಂ

ಪಿಂಗಳ, ಶಂಖ, ಸರ್ಪರತ್ನಗಳೆಂಬ ಒಂಬತ್ತು ನಿಧಿಗಳನ್ನೂ ಅನುಕ್ರಮ
ವಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸಿ ಬಂದು ಕುಮಾರನು ತಂದೆಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಬಾಗಿದನು.
೧೦೨. ಲೋಕದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೌತುಕವಾಗುವಂತೆ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಒದಗಿಬಂದ
ಅತರ್ಕ್ಯವಾದ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವೈಭವೋದಯದಿಂದ ಶೋಭಿಸು
ತ್ತಿರುವ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿವಿಷವಾದೀತೆಂದು ತಾನೇ ಅದಕ್ಕೆ ರಕ್ಕೆ
ಕಟ್ಟುವನೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅರಸನು ಕುಮಾರನಿಗೆ ಅಧಿರಾಜಪಟ್ಟವನ್ನು
ಕಟ್ಟಿದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪದವಿಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ತನ್ನ
ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಇದು ಕೊಡಬಹುದಾದ
ವಸ್ತು, ಇದು ಕೊಡಬಾರದುದು ಎಂಬ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ,
ಕೈಗೆ ಏನು ಬಂದಿತೊ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಯಾರು ಬಂದರೊ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ
ಕೊಟ್ಟು, ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ಹೆಸರೆ ಇಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ಸುಖದ ಬಾಳುವೆಯೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನು.

ಆರನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿದುದು.

ಸಪ್ತಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಜಾಯಾಪತಿ ಧರೆಯಂ |

ರಾಜನ್ವತಿಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸೌರಾಜ್ಯಗುಣಂ ||

ರಾಜಸೆ ನೆಗಟ್ಟಂ ನೂತ್ನಮ |

ನೋಜಾಕೃತಿ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ||

೧

ಜನಮನಿತುಮುದ್ರಿಸಿಂಹಾ |

ಸನಮಂ ತಚ್ಚಕ್ರಿಯೇಱಿ ನೀರೇಟಿದುದಿಂ ||

ದಿನಿತಿರದುದಯಗಿರೀಂದ್ರಮ |

ನಿನನೇಱಿ ಸರೋಜಸಮಿತಿ ನಯವೇಱುವವೋಲ್ ||

೨

ಸುತನೊಳಜಿತಂಜಯಂ ವಿ |

ಸ್ವತಮಂ ಭೂಭರಮನೆಯ್ವಿ ಯೋಜಿಸಿ ನಿಶ್ಚಿಂ ||

ತತೆಯನೊಳಕೆಯ್ದುನುಂತುಂ |

ಪಿತ್ಯಗೆ ಸುಪುತ್ರಂ ಸುಖೈಕಕಾರಣಮಲ್ಲೇ ||

೩

ಚಕ್ರಮುಮಂ ಸಕಳೋರ್ವೀ |

ಚಕ್ರಮುಮಂ ತೋಳೊಳಾಂತು ಸೊಗಯಿಸುತಿದರ್ಫಂ ||

ಚಕ್ರಮುಮಂ ಕಳಹಂಸೀ |

ಚಕ್ರಮುಮಂ ತೆರೆಯೊಳಾಂತು ಕೊಳನೊಪ್ಪುವವೋಲ್ ||

೪

ಸಪ್ತಮಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ಶ್ರೀಪತಿಯೂ, ನೂತನ ಮನ್ಮಥರೂಪನೂ, ಜೈನ ಜನ್ಯಮನೋಹರವಾದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವಂತನೂ ಆದ ಕುವಾರನ ಭೂಮಿ ಇಂದು ಸುಯೋಗ್ಯ ರಾಜ ನನ್ನು ಪಡೆಯಿತೆಂಬ ವಾತನನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನು. ೨. ಉದಯಪರ್ವತ ವನ್ನು ಸೂರ್ಯನು ಏರಿದೊಡನೆ ಕಮಲ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗೇರುವಂತೆ ಆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರಿದೊಡನೆ ಸಮಸ್ತಜನರೂ ಉತ್ಸವವೇರಿದರು. ೩. ಅಜಿತಂಜಯನು ಘನವಾದ ಭೂಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ವಹಿಸಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದನು. ತಂದೆಯ ಸುಖಕ್ಕೆಲ್ಲ ಏಕೈಕ ಕಾರಣನಾಗುವವನು ಸುಪುತ್ರನೆ ಅಲ್ಲವೆ? ೪. ಚಕ್ರ (ಚಕ್ರವಾಕ) ವನ್ನೂ ಕಲಹಂಸಸಮೂಹವನ್ನೂ ತೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸರೋವರವು ಒಪ್ಪುವಂತೆ, (ಸುದರ್ಶನ) ಚಕ್ರವನ್ನೂ, ಸಮಸ್ತ ಭೂ ಚಕ್ರ

ಅಂತಃಪೂರ್ವಸಾರ್ವಭೌಮಶ್ರೀಯೋಳಜಿತಸೇನಂ ನೆರೆದ ಪರಮೋತ್ಸವ ಮುತ್ಸವಾಂತರಮ
ನಾಕರ್ಷಿಸೆ

ಪ್ರಭವಂ ನೀಳಘನಾಘನಂ ಸಮವಸೃತ್ಯುರ್ವೀತಳಂ ಮಿಂಚೆ ಸ |

ಪ್ರಭರೈತೋರಣಮಾಲಿಕಲ್ ಸುರಿದ ಮಂದಾರಪ್ರಸೂನಂಗಳಾ ||

ಗಭಿರಾಜನ್ನವಮೇಘಕಾಲಮನೆ ಬಂದಂ ದೇವದೇವಂ ಸ್ವಯಂ |

ಪ್ರಭಸ್ತುಧ್ಯನ್ಮನಿಚಾತಕಂ ಕಟಿಯುತುಂ ಧರ್ಮಾಮೃತಾಸಾರಮಂ ||

೫

ಆಗಳದಂ ಕೇಳ್ತು ಅಜಿತಂಜಯಂ ಚಕ್ರಧರಪುರಸ್ಕರಂ ಪರಮನ ಪದಪಯೋಜವಂದನಾನಂದದಿಂದ
ಬಂದು ಸಮವಸರಣಮನ್ನೆದಿ ಪಾದಲೇಪೌಷಧಿ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವಿಂತತಿಸಹಸ್ತಸೋಪಾನಂಗಳನ ಸಂಗದಿಂದ
ಮೇಲೆ ಗಂಧಕುಟಿಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಪೀಠತ್ರಯಾಗ್ರನಿಷ್ಠಿತನಂ ಪರಮೇಷ್ಟಿಯಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್ದು ಪುರೋಹಿತ
ರತ್ನಾನೀಕನಿಧಿನಿಕರದತ್ತಮರ್ಚನಾಪರಿಕರಂಗಳಿಂದಮರ್ಚಿಸಿ

ಅತ್ಯಂತಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪದ |

ನತ್ಯಂತದೊಳೆಯ್ದೆ ತಾಳಿದಂ ತೀರ್ಥಕರ ||

ಸ್ತುತೋದ್ಯಮಮಂ ದಿಟದಿಂದ |

ಸ್ತುತರೋಳಾರ್ ಸ್ತೋತ್ರಭಾವಮಂ ತಾಳಿದವರ್ ||

೬

(ಮಂಡಲ)ವನ್ನೂ ತನ್ನ ತೋಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಒಪ್ಪಿದನು. ವ||
ಹೀಗೆ ಅಸದೃಶವಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ವೈಭವವನ್ನು ಅಜಿತಸೇನನು ತಾಳಿದ ಮಹೋ
ತ್ಸವವು ಇನ್ನೊಂದು ಉತ್ಸವವನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು- ೫. ತನ್ನ ಪ್ರಭೆಯೆ
ನೀಲಮೇಘ, ಸಮವಸರಣವೆ ಭೂಮಿ, ಕಾಂತಿಮಯವಾದ ಚಿನ್ನದ
ತೋರಣಮಾಲೆಯೆ ಮಿಂಚು, ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪಗಳೆ ಆಲಿ
ಕಲ್ಲುಗಳು- ಹೀಗೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಹೊಸ ಮಳೆಗಾಲವೆ ಬಂದಿತೋ ಏನೋ
ಎಂಬಂತೆ ದೇವಾಧಿದೇವನಾದ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭ ಮುನೀಶ್ವರನು ಯತಿಸಮೂಹ
ದೊಂದಿಗೆ ಧರ್ಮಾಮೃತದ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತ ಬಂದನು. ವ|| ಆಗ ಆ ವೃತ್ತಾಂತ
ವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಅಜಿತಂಜಯನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದಪೂಜೆಗೆಂದು ಸಮವಸರಣವನ್ನು ಸೇರಿ, ಪಾದಲೇಪೌಷಧಿಯ
ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಏರಿ ಗಂಧಕುಟಿಯನ್ನು
ಹೊಕ್ಕು ಪೀಠತ್ರಯದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಪರಮೇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ
ಪುರೋಹಿತ ರತ್ನನು ಕೊಟ್ಟ ಅನೇಕ ನಿಧಿದತ್ತವಾದ ಅರ್ಚನಾವ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ
ಪೂಜಿಸಿ- ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಸ್ತುತಿಗೆ ತೊಡಗಿದನು. ಸ್ತುತ್ಯ

ಜಯ ವಿಮಳಕೇವಳಾಕೋರ್ಮ |

ದಯಗಿರಿವರ ಜಯ ದಯಾರಸಾರ್ಣವ ಜಯ ನಿ ||

ವ್ಯಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಿಳಯಾಂಬುಜ |

ಜಯ ದಿವಿಜಕಿರೀಟದೀಪವರ್ತಿನಿಧಾನಾ ||

೭

ಕದಡಿದ ನೀರ್ ಕತಕದಿನ |

ಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಗುಮೆ ಪುದಿದನಾದಿಮಿಥ್ಯಾತ್ವದೆ ಮ ||

ಛಿದ ಮತಿಯದು ನಿನ್ನಿಂದ |

ಲ್ಲದೆ ಪಜ್ಜಳಿಸುಗುಮೆ ಬೇಗಮಪಗತರಾಗಾ ||

೮

ಮನಮುಳ್ಳೊಡೆ ಜನಿಯಿಸುವಂ |

ಮನಸಿಜನಾಯುಷ್ಯಮುಳ್ಳೊಡಂತಕನೆಯ್ತು ||

ಪರ್ವನುತವನುಚಿದಂತವ |

ಗಿರ್ವಿನತೆಡೆಗುಡದಿದೇ ನೀನೆ ಕಲ್ ನಿರಪೇಕ್ಷಾ ||

೯

ಪೆಟರ್ಗೀಟಗೆಯಾರುಮಂ ನೀ |

ನೆಟಗಿಪೆ ನೀಂ ಬಯಸೆಯೇನುಮಂ ಬಯಸಿದುದಂ ||

ಪೆಟರ್ಗೀಪೆ ಸಕಳಮಂ ನೀ |

ನಟವೆಯದರ್ಕಟೆಯ್ ವಿಸ್ಮಯವೃತ್ತಾ ||

೧೦

ರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ಯಾರಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ ? ೭. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಉದಯ ಪರ್ವತವಾದವನೆ ಜಯ! ದಯಾರಸ ಸಮುದ್ರನೇ ಜಯ ! ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನಿವಾಸವಾದ ಕಮಲವೇ ಜಯ! ದೇವತೆಗಳ ಕಿರೀಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಬಾಗಿಲಿಕ್ಕೊಳವವನೇ ಜಯ! ೮. ಕದಡಾದ ನೀರು ಚಿಲ್ಲದ ಬೀಜವಿಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯಾಗುವುದೇ? ಅನಾದಿಯಾದ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಬುದ್ಧಿ ನಿನ್ನಿಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳಗುವುದೇ? ೯. ಮನಸ್ಸೆಂಬುದು ಇದ್ದರೆ ಮನಸಿಜ (ಕಾಮಾಸಕ್ತಿ) ಹುಟ್ಟುವುದು; ಆಯುಷ್ಯ ವಿದ್ದರೆ ಮೃತ್ಯು ಬಂದರಾಗುವುದು ಹೀಗೆಂದು ಅವರಡನ್ನೂ ತೊಲಗಿಸಿ ಮನ್ಮಥನಿಗಾಗಲಿ ಯಮನಿಗಾಗಲಿ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ನೀಡದ ನೀನು ನಿರಪೇಕ್ಷ ನಾಗಿರುವೆ, ೧೦. ಹೆರವರಿಗೆ ನೀನು ಎರಗುವುದಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಎರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ; ಏನನ್ನೂ ನೀನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಯಸಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆರವರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವೆ. ಸಕಲವನ್ನೂ ನೀನು ಅರಿತವನಾಗಿರುವೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಮಾತ್ರ

ನಿನ್ನಂ ಪೊಗಟ್ಟೀಕ್ಷಿಸುವಟೆ ।

ಪಿಂ ನಾಗೇಂದ್ರತೆಗೆಮಿಂದ್ರತೆಗೆಮಾಟಿಪುದಿ ॥

ನ್ನೆನ್ನ ಮನಮುಂತುಮಂತವು ।

ನಿನ್ನಹೃಂತತ್ವದಿಂದವಗ್ಗಳಮೆ ಜಿನಾ ॥

೧೧

ಇದು ಚಿತ್ರಂ ವಜ್ರಾಂಗಂ ।

ಗೆ ದೃಢೀಕೃತಮಾದ್ರವಪ್ರಭಾವಂ ನಿನ್ನೇ ॥

ಹದವಂಗೆ ಭುವನಭವನ ।

ಪ್ರದೀಪಕತೆ ನಿನಗೆ ಜನ ಜಗತ್ತಯಮಿತ್ತಾ ॥

೧೨

ಪೆಟಪೆಟರನಾಪ್ತರೆಂದೆಂ ।

ದಲಿಗಿಯುಮಡಿಗಡಿಗೆ ಕೆಂಡಮಂ ಮಾರಿಕಮೆಂ ॥

ದಲಿಯದೆ ಪಿಡಿದುಂ ಮಮ್ಮಲ ॥

ಮಜುಗುವುದಚ್ಚರಿಯೆ ಪರಮಪದವೀನಾಥಾ ।

೧೩

ಭವ್ಯತೆ ಮಾಯ್ಯಂ ನಿಜಸೇ ।

ವಾವ್ಯಸನಮನದಲಿನಲಿವು ಸಮನಿಕುಮಲಿಂ ॥

ದವ್ಯಾಮೋಹತೆ ಸಾರ್ಗಮ ।

ದವ್ಯಾಹತಸುಖಮನೀಗುಮನವಧಿಬೋಧಾ ॥

೧೪

ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಈ ನಿನ್ನ ಇರವು ವಿಸ್ಮಯಕರವಾದುದು. ೧೧. ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನಾಗೇಂದ್ರನಾಗಬಾರದೆ? ನಿನ್ನನ್ನು ಮನವಾರೆ ನೋಡಲು ನಾನು ಇಂದ್ರನಾಗಬಾರದೆ? ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಹಾರೈಸುವುದು. ಜಿನೇಶ್ವರನೆ ನಿನ್ನ ಅರ್ಹಂತತ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ (ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಹಾಗು ನೋಡುವ) ಈ ಎರಡು ಶಕ್ತಿಗಳೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುವು. ೧೨. ವಜ್ರಶರೀರಿಯಾದ ನಿನಗೆ (ದಯೆಯಿಂದ) ಕರಗುವ ಸ್ವಭಾವವುಂಟು; ನಿನ್ನೇಹ (೧. ವಿರಾಗ, ೨. ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದದು) ದಾದ ನಿನಗೆ ಸಮಸ್ತಲೋಕವನ್ನು (ಸುಖದಿಂದ) ಬೆಳಗುವ ಗುಣವಿದೆ. ಜಗತ್ತಯ ಮಿತ್ರನೇ, ಇದು ಸೋಜಿಗವಲ್ಲವೆ? ೧೩. ಮೋಕ್ಷಪದವಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ಮಹಿಮನೇ, (ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಇನ್ನು ಯಾರು ಯಾರನ್ನೂ ಆಪ್ತರೆಂದು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಎರಗುವುದೆಂದರೆ, ಕೆಂಡವನ್ನು ಮಾಣಿಕವೆಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮರ ಮರ ಮರುಗಿದಂತೆ! ಇದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ೧೪. ಭವ್ಯತೆ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ; ಅದರಿಂದ ಅರಿವು ಮೂಡುತ್ತದೆ; ಅರಿವಿನಿಂದ ಮೋಹ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಅದರಿಂದ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಸುಖ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಸುವಿಧ್ಯತರತ್ನತ್ರಯರ |

ಪ್ರ ವಿನೇಯರ್ ಭವಪಯೋಧಿಯಂ ದಾಂಟಲ್ಕೇ ||

ಉವ ಧರ್ಮಯಾನಪಾತ್ರ |

ಕೃವೆ ನೀನೇ ನೋಡೆ ಕರ್ಣಧಾರನೆ ಅರ್ಹಾ ||

೧೫

ಕಿವಿಗುಡಿತೆಗಳಿಂ ನಿಜವಿಮ |

ಳವಚಃಪೀಯೂಷರಸಮನೀಂಟಿದನಂ ಪೋ ||

ರ್ಮವುದಲ್ಲವು ತೃಷ್ಣೆಯಿನಾ |

ದವಿಭೇದಂ ಬಲಿಕೆ ಮೋಹತಿಮಿರೋಗ್ರಕರಾ ||

೧೬

ಎಂದು ನುತಿಗೆಯ್ದು ಬಲೆಯಂ |

ಮುಂದಣ್ಣೆನಿಸಂ ಮುಹುರ್ಮುಹುರ್ನುತಿಯಿಂ ಸಾ ||

ತಂದೆ ಕಿರೀಟಮನೆಡಗೆ |

ಯ್ಯಿಂದೋಸರಿಸುತ್ತುಮುಚಿತಕೋಷ್ಯದೊಳವರ್ಗಳ್ ||

೧೭

ಕುಳ್ಳಿದುರ್

ಎಂತು ದುರಿತಂಗಳಿಂ ದುರಿ |

ತಾಂತಕ ಸಂಸಾರಿ ಬದ್ಧನೆನಿಸುಗುಮದಟಿಂ ||

ದೆಂತು ಗಡ ! ಮುಕ್ತನಕ್ಕುಮಿ |

ದಂ ತಿಳಿಸುವುದೆಂದು ಪರಮನಂ ಬೆಸಗೊಂಡರ್ ||

೧೮

೧೫. ರತ್ನತ್ರಯವನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಭಕ್ತರು ಸಂಸಾರಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಹಡಗನ್ನು ಏರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹಡಗಿಗೆ ಅರ್ಹನೇ, ನೀನೇ ಕರ್ಣಧಾರನಾಗಿರುವೆ. ೧೬. ಮೋಹವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದೋಡಿಸುವ ಸೂರ್ಯ ನೀನು, ನಿನ್ನ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಉಪದೇಶಾಮೃತವನ್ನು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕುಡಿದವನಿಗೆ ತೃಷ್ಣೆಯಾಗಲಿ, ಅದರ ಫಲವಾಗಲಿ ಎಂದೂ ನೋಂಕಲಾರವು. ೧೭. ಹೀಗೆ ಜನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಬಳಿಕ ಪುನಃ ಪುನಃ ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಸರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದು ತಮಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು-೧೮. “ಪಾಪನಾಶಕನೆ, ಪಾಪಗಳಿಂದ ಸಂಸಾರಿಯು ಹೇಗೆ ಬದ್ಧನೆನಿಸುವನು? ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೇಗೆ ದೊರಕುವುದು? ಇದನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡು ಎಂದು ಅವರು

ಬೆಸಗೊಳಲೊಡಂ

ಹಸ್ತವಿಕಾಸವಿಹೀನಮ |

ಪಾಸೋಷ್ಣಸ್ತಂದನಂ ಪ್ರಸನ್ನಂ ಮಧುರಂ ||

ವಾಸ್ತವಯುತಮೊಗೆದುದು ಭ |

ವ್ಯಸೋಮಪ್ರಮದಕಾರಿ ದಿವ್ಯನಿನಾದಂ ||

೧೯

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ-

ಧೃತಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನನವಿ |

ರತಿಯುಕ್ತಂ ಸತ್ಯಮಾದನಾತ್ಮಕಪಾಯಂ ||

ಯುತಯೋಗನೆನಿಪ ಜೀವಂ |

ಸತತಂ ದೃಢಕರ್ಮಬಂಧದೋಳ್ ತಾಂ ತೊಡಗುಂ ||

೨೦

ಅಂತು ತೊಡರ್ಪದಟ ವಶದಿಂ |

ಸಂತತಮಿರಲೆಡೆಯೊಳತಿಹುಯೋನಿಗಳೊಳ್ ಜೀ ||

ವಂ ತಿಟ್ಟನೆ ತಿಳಿವುದಯ |

ಸ್ಥಾಂತದ ಬಟಿವಿಡಿ ಕೃಷ್ಣಲೋಹದ ತೆಲದಿಂ ||

೨೧

ಅದು ಬಟೆಕೆ ಕಾಕತಾಳೀ |

ಯದೆ ದೊರೆಕೊಂಡ ಪ್ರಮಾದದಿಂ ಮನುಜತೆವೆ ||

ತ್ತದಟಿರೊಳಮುಪಶಾಂತಿಯ ಬ |

ಟ್ಟಿದಪ್ಪಿ ಕಡೆಯೊಳ್ ಕುಯೋನಿಯೊಳ್ ಮತ್ತಾಬ್ಬಂ ||

೨೨

ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ-೧೯. ಕೈಗಳ ಚಲನೆ ಯಾಗಲಿ ತುಟಿಗಳ ಸ್ಪಂದನವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದ, ಪ್ರಸನ್ನವೂ ಮಧುರವೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯಿಂದ ಭಕ್ತಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಆನಂದವಾಗುವಂತೆ ಜಿನನು ನುಡಿದನು. ಅದೇನೆಂದರೆ-೨೦. ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿ ಕೊಂಡು, ವೈರಾಗ್ಯಭಾವನೆಯಿಲ್ಲದೆ (ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯಾ ಮತ್ತು ಲೋಭ ವೆಂಬ ನಾಲ್ಕು) ಕಷಾಯಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದವನು ಕರ್ಮದ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡು “ಬದ್ಧ”ನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. ೨೧. ಹೀಗೆ ತೊಡಕಿಕೊಂಡು, ಅದರ ವಶದಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ನೀಚಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಹುಟ್ಟಿ ಜೀವನು ಅಯಸ್ಥಾಂತದ ಎಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಬ್ಬಿಣದಂತೆ ತಿರನೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವನು. ೨೨. ಆಮೇಲೆ ಕಾಕತಾಳೀಯು ನ್ಯಾಯದಿಂದ (ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ) ಹೇಗೂ ಒಮ್ಮೆ ಕಷಾಯಕ್ಷಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಆಗ ಕೂಡ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮತ್ತೆ

ಇದನಟಿದು ಜನ್ಮಭೀರುಗ |
 ಉದಾತ್ತಮನರಖಳಕರ್ಮವೈರಿವಿನಾಶ ||
 ಪ್ರದಮಂದಟಿಯರ್ ಸಜ್ಜಾ |
 ನದ ಸದ್ಗರ್ಶನದ ಸಚ್ಚರಿತ್ರದ ಬಟಿಯಂ ||

೨೩

ಜ್ಞಾನಂ ಯಥಾರ್ಥಬೋಧಾ |
 ಧಾನಂ ದರ್ಶನಮುಪಾತ್ತಜನತತ್ತ್ವ ||
 ದ್ವಾನಂ ಚರಿತಂ ಸುಕೃತನಿ |
 ಧಾನಂ ತಾನೆಂದು ಪೇಟ್ಟರಲ್ತ ಮಹಾತ್ಮರ್ ||

೨೪

ಇವು ಸಕಲಕರ್ಮಮಂ ತವಿ |
 ಪುವು ಸಮುದಿತಮಾದೊಡುಂತುಮೊಂದೊಂದೆ ದಲಾ ||
 ದುವದಂತುಟಿ ಪಲರಿಂ ತೀ |
 ಚುರ್ವ ಕಾರ್ಯಮದೊರ್ವರೊರ್ವರಿಂ ತೀರ್ದಪುದೇ ||

೨೫

ಅಟಿಯಪುದು ಕರ್ಮಮುದಯಿಪ |
 ತೆಟನಂ ಜ್ಞಾನಂ ಚರಿತ್ರಮದನುಟಿಪುದಿವಂ ||
 ನೆಟಿಪುವುದಾದರ್ಶನಮಂ |
 ತಟಿವಿದುಪಯೋಗಶುದ್ಧಿಕಾರಣಮನಿಕುಂ ||

೨೬

ಜ್ಞಾನಮೆ ಕಿಡಿಸುಗುಮಘಸಂ |
 ತಾನಮನೆಂದೆಂದು ನುಡಿವ ನುಡಿ ಭಾವಿಪೊಡ ||
 ಜ್ಞಾನೋಕ್ತಂ ಭೈಷಜ್ಯ |
 ಜ್ಞಾನಮೆ ಮಾಡುಗುಮೆ ವೇದನಾನಿಗ್ರಹಮಂ ||

೨೭

ಹಾದಿತಪ್ಪಿ ನಡೆದ ಜೀವನು ಮರಳಿ ಹೀನಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವನು. ೨೩. ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಭೀತರಾದ ವಿವೇಕಿಗಳು ಇದನ್ನರಿತು, ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮನಾಶಕ್ಕೆ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನ ಸದ್ಗರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸಚ್ಚರಿತ್ರಗಳೇ ಮೂಲಸಾಧನಗಳೆಂದು ನಂಬಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ತೊರೆಯರು. ೨೪. ಯಥಾರ್ಥವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೆ ಜ್ಞಾನ; ಜಿನತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಿಡುವುದೇ ದರ್ಶನ; ಸತ್ಕರ್ಮಾ ಚರಣೆಯೆ ಚಾರಿತ್ರ. ಇದು ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು. ೨೫. ಇವು ಒಂದೊಂದೆ ಆದರೆ, ಸಮಸ್ತಕರ್ಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಲಾರವು. ಹಲವರಿಂದ ಈಡೇರಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಒಬ್ಬರಿಂದಲೇ ಆದೀತೆ? ೨೬. ಕರ್ಮ ಹುಟ್ಟುವ ಬಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಜ್ಞಾನ; ಆ ಕರ್ಮೋದಯವನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಚಾರಿತ್ರ; ಇವೆರಡರ ಸಾಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು ದರ್ಶನ. ೨೭. ಪಾಪ ಸಮೂಹವನ್ನೆಲ್ಲ ಜ್ಞಾನವೊಂದೇ ನಾಶಮಾಡುವುದೆಂಬುದು ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿತನದ ಮಾತು.

ಎಂದು ಜಿನೇಶ್ವರಂ ಬೆಸಸೆ ಕೇಳಬಿಡತಂದಯಭೂಮಿಪಾಲಕಂ |
 ಸಂದು ವಿರಕ್ತಿಗಾಳೆ ತದೀಯಸಮಕ್ಷದೆ ದೀಕ್ಷೆಗಂ ಮನಂ ||
 ದಂದನದಂತೆ ಭವ್ಯತೆ ನಿರಾಮಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ದೂತಿಯಾಕೆಯೊಳ್ |
 ತಂದೊಡಗೂಡುವನ್ನಮೆಡೆಯೊಳ್ ನಿಲಲೀಗುಮೆ ಶುದ್ಧವೃತ್ತರಂ ||

೨೮

ಅಂತು ಬಗೆದನಂತರಂ ಸಮಾಶ್ರಿತದಿಗಂಬರಶ್ರೀಕನಾದಂ. ಇತ್ತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಗೃಹೀತಸದ್ಗರ್ವನ ನನಂತದರ್ಶನನಂ ತ್ರಿಶುದ್ಧಿಯಂ ತ್ರಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್ದು ವಿನಯದಿಂ ಬೀಟೊಂದು ವಿನತಾಪುರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಬಟಿಯಂ ಸಹಜವಿಜಿಗೀಷುವೃತ್ತನಪ್ಪದಳೆಂ ದಿಗ್ವಿಜಯೋದ್ಯೋಗಮನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೂನಪುಣ್ಯಂಗಸಾಧ್ಯಮಿಲ್ಲೆಂಬುದಂ ನನ್ನಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಕೆಲವಾನುಂ ದಿವಸದೊಳ್

ಮೇದಿನಿಯಂ ಹಿಮಾದ್ರಿಯಪುಕಾರನಗಂ ಲವಣಾಂಬುರಾಶಿ ಕಾ |
 ಳೋದಕವಾರ್ಧಿ ಸೀಮೆಯನೆ ಸಾಧಿಸಿ ಬಾಹುಪರಾಕ್ರಮಂ ಸಮಾ ||
 ಸಾದಿತಚಕ್ರಭೃತ್ಯಮಮನಾದಮೆ ಪೆರ್ಚಿಸೆ ಪೆರ್ಮೆವೆತ್ತನಿಂ |
 ತಾದಿಯ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿನಖರ್ವಯಶೋನಿಧಿ ಕೌಶಲೇಶ್ವರಂ ||

೨೯

ಆ ರಾಜೇಂದ್ರನ ಜಯಯಾ |
 ತ್ರಾರಭಸದೊಳೊಗೆದ ಸೈನ್ಯರಜವರಿಭೂಭೃ ||

ಕೇವಲ ಔಷಧಜ್ಞಾನವೊಂದರಿಂದಲೆ ರೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲಾದೀತೆ?” ೨೮. ಹೀಗೆಂದು ಜಿನೇಶ್ವರನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಲಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅಜಿತಂಜಯ ರಾಜನು ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿ ಆಗಿಂದಾಗಲೆ ಆ ಮುನಿಯ ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದನು. “ಭವ್ಯತೆಯೆಂಬುದು ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ದೂತಿ; ಶುದ್ಧ ಚರಿತ್ರರನ್ನು ಅವಳೊಡನೆ ಒಡಗೂಡಿಸುವವರೆಗೆ ಆ ದೂತಿ ನಿಲ್ಲಗೊಡುವಳೆ?” ಎಂಬುದು ಯೋಚಿಸಿ ಆತನು ದಿಗಂಬರ ಪ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡನು. ಇತ್ತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅನಂತ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಜಿನನನ್ನು ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮೂರು ಸಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಮಾಡಿ, ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ವಿನತಾಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು. ಬಳಿಕ ಜನ್ಮತಃ ವಿಜಿಗೀಷು ಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು, “ಮಹಾಪುಣ್ಯ ಶಾಲಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂಬುದನ್ನು ದಿಟಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ೨೯. ಹಿಮಾಚಲ, ಇಷುಕಾರಪರ್ವತ, ಲವಣಸಮುದ್ರ ಹಾಗೂ ಕಾಳೋದಕಸಾಗರ-ಇವೇ ನಾಲ್ಕು ಗಡಿಗಳಾಗಿರುವಂತೆ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದಳು. ತನ್ನ ತೋಳ್ಬದಿಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಪದಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತ, ಮುನ್ನಿನ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವನೆಂಬ ಅಖಂಡ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ೩೦. ಆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ದಿಗ್ವಿಜಯಯಾತ್ರೆಯ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ಸೈನ್ಯದ ಕಾಲ್ಪೂಳಿಯು ದೂರದಿಂದಲೆ ಶತ್ರುಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ

ನ್ನಾರಿಯರ ಕಣ್ಣೊಳೆ ಕೆ |
 ಗ್ನೇರಂ ದೂರದೊಳೆ ಮಾಯ್ದುದೇಂ ಕೌತುಕಮೋ || ೩೦

ಉಚಿದು ಘನಮಾನಗವ್ವಮ |
 ನಟಿಪಿ ನಿಜೈಶ್ವರ್ಯಪದವಿಗಿಟಗಿದರಂದೊ ||
 ಳ್ಳಟಿಯದವಂಗೆ ನೃಪಾಲರ್ |
 ಘಟಿಲನೆ ಜನಪತಿಗೆ ಭವ್ಯರೇಟಗುವ ತೆಟದಿಂ || ೩೧

ಕಡಲ ತಡಿದಡಿಯೊಳಾತಂ |
 ನಡಿಸಿದ ಕಾಂಚನಜಗಜ್ಜಯಸ್ತಂಭಂಗಳ್ ||
 ಕುಡಿನಿಮಿದುರ್ ನಾಕಿನಿಳಯಮ |
 ನಡರ್ವ ಯತೋಲತೆಗಡರ್ಪನಿಟ್ಟವೊಲೆಸೆಗುಂ || ೩೨

ಅವನೊಳ್ ತೊಡರ್ಪರಿಭೂಪರ |
 ಭವನಂಗಳ ಚಿತ್ರಪುತ್ರಿಕಾನಿವಹಕ್ಕೊ ||
 ಪ್ಪುವ ನವಚೀನಾಂಶುಕಮಾ |
 ದುವು ತರುಣೋರಗನಿಕಾಯನಿರ್ಮೋಕಂಗಳ್ || ೩೩

ಪರನೃಪರಟ್ಟಿದ ಕಪ್ಪದ |
 ಕರಿಗಳ ಮದಜಳಮನುಂಡು ಕಂಪೇಟಿದ ತ ||
 ದ್ಧರಣೀತಗೃಹಾಂಗಣದೊಳ್ |
 ಪರಿವರಿಯಾಡುವುವು ಪಟಮವಟಿಗಳ ಬಳಗಂ || ೩೪

ನೀರನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸುವುದು, ಇದೇನು ಸೋಜಿಗ! ೩೦. ತಮ್ಮ ಗರ್ವದರ್ಪಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಇದ್ದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕೆಂದು ಅರಸುಗಳು ಈತನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಶರಣಾದರು. ಜನಪತಿಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಜನರು ಎರಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ೩೧. ಸಮುದ್ರ ತೀರದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆತನು ನೆಟ್ಟ ಚಿನ್ನದ ವಿಜಯ ಸ್ತಂಭಗಳು-ಕುಡಿ ಚಾಚಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಲೆಳಸುವ ಆತನ ಯಶೋಲತೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹಂದರದ ಕಂಬಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದುವು. ೩೨. ಅವನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಶತ್ರುರಾಜರ ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುತ್ಥಳಿಗಳ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸೊಗಸಾದ ರೇಷ್ಮೆಯ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದಂತೆ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಾವಿನ ಪೊರೆಗಳು ಹೊಚ್ಚಿಕೊಂಡವು. ೩೩. ಪರರಾಜರು ಕವ್ವಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಆನೆಗಳ ಮದೋದಕವನ್ನು ಉಂಡುಂಡು ಪರಿಮಳವೇರಿದ ಆ ಚಕ್ರೇಶನ ಅರಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮರಿದುಂಬಿಗಳು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು

ಜನಿಯಿಸುವರ್ಕನಂ ನೃಪನ ಚಕ್ರಮೆಗೆತ್ತಿವೆಂ ಪ್ರಭಾಸನಾ |
 ಸನದಿಸುದನ್ನದುಗ್ರತಿಮಿಯಂ ಸಲೆ ತದ್ರುಚಿಯೆಂದು ಬೆರ್ಬುವಂ ||
 ಮನದೊಳೆ ಮಾಗಧಂ ಘನನಿನಾದಮನಾತನ ದಂಡರತ್ನಚಂ |
 ಡನಿನದಮೆಂದೆ ಕಟ್ಟು ಕೆಡೆವಂ ವಿಜಯಾರ್ಥಕುಮಾರನೀಗಳುಂ ||

೩೫

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ

ಚತುರಂಗಸ್ತನವಿನುತಂ |
 ಪ್ರತೀತನಯವತ್ತವತ್ತಲಂ ವಸ್ತುಪಯ ||
 ಸ್ಥಿತಿಯಂ ಗೋಮಂಡಲಮಾ |
 ಕ್ಷಿತಿಪತಿಗಗೋರಂತೆ ಕಟಿಪುದಿರುಳುಂ ಫಗಲುಂ ||

೩೬

ಅಂತೇಕಚ್ಚತೀಕೃತಭಾರತವರ್ಷನುಂ, ದ್ವಿಗುಣೀಕೃತಪ್ರಕೃತಿಪ್ರಮೋದನುಂ, ತ್ರಿವಿಧಶಕ್ತಿ ಪ್ರಯುಕ್ತನುಂ, ಚತುರ್ವರ್ಣವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದನುಂ, ಪಂಚಗುರುಪರಿಚರ್ಯಾತತ್ಪರನುಂ, ಷಡಂಗಸೇನಾ ವಿರಾಜಮಾನನುಂ, ಸಪ್ತಾಂಗಸಂಪತ್ತಮೇತನುಂ, ಅಷ್ಟದಿಗ್ವಯೋಪಾರ್ಜಿತಯಶನುಂ ನವನಿಧಿಸನಾಥ ಶ್ರೀನಿವಾಸನುಂ, ದಶಾಂಗಭೋಗಸಂಗತನುಮಾಗಿ.

ಆಡುತ್ತಲೆ ಇರುವುವು. ೩೫. ಮೂಡುವ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬವನ್ನು ಕಂಡು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಚಕ್ರಾಯುಧವೆ ಬಂದಿತೆಂದು ಪ್ರಭಾಸನು ಪೀಠದಿಂದ ಇಳಿಯುವನು; ನೀರಲ್ಲಿಯ ತಿಮಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಇದು ಚಕ್ರಾಯುಧದ ಹೊಳಪೆ ಎಂದು ಮಾಗಧನು ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳುವನು; ಮೋಡದ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇದು ಚಕ್ರಿಯ ದಂಡರತ್ನದ ಧ್ವನಿಯೆಂದು ವಿಜಯಾರ್ಥಕುಮಾರನು ಕಳವಳಿಸುವನು, ಅದಲ್ಲದೆ-೩೬. ಚತುರಂಗವೆಂಬ ತನ್ನ ಮೊಲೆಗಳಿಂದ, ನೆಲೆಗೊಂಡ ನಯವೆಂಬ ಕರುವಿಗೆ ಒಲಿದು, ಐಶ್ವರ್ಯವೆಂಬ ಹಾಲನ್ನು ಭೂಮಿಯೆಂಬ ಹಸು ಹಗಲೂ ಇರಳೂ ಆ ರಾಜನಿಗೋಸುಗ ಕರೆಯುತ್ತಲೆ ಇರುವುದು. ವ|| ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತ ಭಾರತ ವರ್ಷವನ್ನು ಏಕಚ್ಚತ್ರದಿಂದ ಆಳುತ್ತ, ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂತೋಷ ವನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿಗೊಳಿಸಿ, (ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿ, ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿ ಎಂಬ) ಮೂರು ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ರಾಜವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾಗಿ, (ಅರ್ಹಂತ, ಸಿದ್ಧ, ಆಚಾರ್ಯ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಧು ಗಳೆಂಬ) ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠನಾಗಿ, ಅರು ಬಗೆಯ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತ, (ಸ್ವಾಮಿ, ಅಮಾತ್ಯ, ಸುಹೃತ್, ಕೋಶ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಲ ಎಂಬ) ಸಪ್ತಾಂಗ ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಖ್ಯಾತಿವಂತನಾಗಿ. (ಕಾಳ, ಮಹಾಕಾಳ, ಪದ್ಮ ಮೊದಲಾದ) ಒಂಬತ್ತು ನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ, ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಅಂಗಭೋಗಗಳನ್ನು

ತನಗೆ ಕರಂ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯೊಳಾದನುಕೂಲತೆಯೊಪ್ಪಿ ವಿಗ್ರಹೋ |
ಜ್ಞಾನದೊಳಕಂಕೆಗೊಂಡು ಸಲೆ ಸದ್ರತಿಯೊಳ್ ನೆರೆದಿಂತು ನೂತನಂ ||
ಮನಸಿಜನೆಂಬವೋಲಜಿತಸೇನರಥಾಂಗಧರಂ ಸಮಸ್ತಭೂ |
ಜನದ ಮನಕ್ಕೆ ತನ್ನೊಳನುರಾಗಮನಾವಗಮುಂಟುಮಾಡುವಂ ||

೩೭

ಅಂತು ಸೊಗಯಿಸುವ ಚಕ್ರಧರಕುಸುಮಾಯುಧಂಗೆ ವಿಳಾಸಕೇಳಿಸಹಾಯಂ ಬರ್ಪಂತೆ

ನವಮುಷ್ಣೋತ್ಕರಪಾಂಡುಚೂತನಿವಹಂ ಶ್ವೇತಾತಪತ್ರಾಳಿ ಭೃಂ |
ಗವಧೂಯಂಕೃತಿ ಶಂಖಘೂತ್ವತಿರುತಂ ಸನ್ಮಾಧವೀಕುಟ್ಟಲ ||
ಸ್ತವಕಂ ಚಾಮರಮುದ್ರಕೋಕಿಳರವಂ ಭೇರೀಘನಧ್ವಾನಮಾ |
ಗೆ ವಸಂತಂ ಋತುಸಾರ್ವಭೌಮವಿಭವಂ ಮೆಯ್ಯತ್ತದೇಂ ಬಂದುದೋ ||

೩೮

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ಸರಸೀವಾರಿಯೊಳಾದಮಟ್ಟಿಕೊಳುತುಂ ಮಾಣಿಕೃ ಸಂದೋಹಮು |
ಪರಜೋವ್ರಾತಮನೋವದೊಟ್ಟಿಕೊಳುತುಂ ವಲ್ಲಿನಿವಾಸಂಗಳಂ ||
ಪರಮತ್ತುಂ ಮಳಯಾವನೀಧರಚರಂ ತಾಂ ಬಂದುದಾದಾನಬಂ |
ಧುರಗಂಧಾಕುಳಭೃಂಗಮಂಗಳಜಗಜಂ ಬರ್ಪಂತೆ ಚೈತ್ರಾಳಿಂ ||

೩೯

ಇನನುಟಿದಂ ವಸಂತನುಮಮರ್ಚಿದನಿತ್ತಲಮುಗ್ನಿಯಿತ್ತಸ |
ಮೃನಿಸಿದ ರಕ್ತಸಂ ಬಲಿಕಮಾಂ ನಡುವೆಂಬಮೊಲಾದುದಾನೆ ಭಾ ||

ಅನುಭವಿಸುತ್ತ-೩೭. ಶಶಿಪ್ರಭೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಕೂಲತೆಯಿಂದ ಕಲಹವಿಲ್ಲದಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಲಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುತ್ತ. ಇವನೊಬ್ಬ ನವೀನ ಮನ್ಮಥನೆಂಬಂತೆ ಅಜಿತಸೇನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಸಕಲ ಭೂಮಂಡಲದ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಆ ಸುಖಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ವಿಲಾಸಕ್ರೀಡೆಯ ಸಖನು ಬರುವಂತೆ-೩೮. ಹೊಸ ಹೂಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ಬೆಳ್ಳೇರಿದ ಮಾವುರಗಳ ಸಮೂಹವೆ ಬೆಳ್ಳೊಡ್ಡೆಗಳಾಗಿ, ಹೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾರವವೆ ಮಂಗಳ ಶಂಖದ್ವನಿಯಾಗಿ, ಅದಿರ್ಮುತ್ತುಯ ಮೊಗ್ಗಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳೆ ಚಾಮರವಾಗಿ, ಊಲ್ಕಸಿತವಾದ ಕೋಗಿಲಗಳ ಕುಹೂನಾದವೆ ಭೇರೀಧ್ವನಿಯಾಗಲಾಗಿ ವಸಂತಋತುವು ಸಾರ್ವಭೌಮ ವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-೩೯. ಸರೋವರಗಳ ನೀರಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಹೂವಿನಹುಡಿಯನ್ನು ಮೈ ಮೇಲೆ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಎಳೆದು ಹರಹುತ್ತ, ಮಧುರವಾದ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಭೃಂಗಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸುತ್ತ ಮಲಯಪರ್ವತದಿಂದ ಮನ್ಮಥನ ಮದ್ದಾನೆ ಬರುವಂತೆ ಚೈತ್ರವಾಸದ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತ ಬಂದಿತು. ೪೦. 'ಸೂರ್ಯನು ತೊಲಗಿದನು: ವಸಂತನೂ ಬಂದು ಅಕ್ರಮಿಸಿದನು: ಇತ್ತ (ಬಲಗಡೆಗೆ) ಅಗ್ನಿ ಇತ್ತ (ಎಡಗಡೆಗೆ)

ಜನವೆನಿಸಿದೇನಂತಕನಡುಕೆಗೆ ಪೋ ಪೆಟತಾವುದೆಂಬ ದು |
ಮಾನದೊಳೆ ದಕ್ಷಿಣಾತೆ ನಿಡುಸುಯ್ದವೊಲಾದುದು ದಕ್ಷಿಣಾನಿಲಂ ||

೪೦

ಮತ್ತಂ

ಮಲಯಕ್ಕಾ ಧರಮೇಖಳಾಪರಿಗತಶ್ರೀಖಂಡಪಂಡಂಗಳೊಳ್ |
ನಲವಿಂದೊಂದಿ ಬಟ್ಟಲ್ ಭೋಗಿಮಿಥುನಂಗಳ್ ಪೀರ್ದುಪೀರ್ದಾದಮ ||
ಗ್ಗಲಿಸಿದಾತ್ಮಕೃತತ್ವಮಂ ಸುರಭಿವಾತಂ ತೂಳ್ತಿದತ್ತುದ್ದು |
ತೃಲಿಕವ್ಯಾಕುಳಚೋಳಕೇರಳವಧೂನಿಶ್ವಾಸಸಂಪರ್ಕದಿಂ ||

೪೧

ನಿನಗೆ ವಸಂತದೂತಿವೆಸರೊಪ್ಪುವುದೆಂತೆನೆ ಮುಂತೆ ಬಂದು ನೀ |
ನಿನಗೆ ವಸಂತನಾಗಮನಮಂ ನೆರೆ ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆಯೆಂದು ನಂ ||
ದನವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೇರವದಿಂ ಪೊಗಟ್ಟಿತ್ತ ಪಸಾಯದಚ್ಚಮು |
ತ್ತಿನ ಪೊಸಪಚ್ಚಮಂತಳೆದವೋಲದಿಮುತ್ತ ಮುಗುಳ್ತದತ್ತಲುಂ ||

೪೨

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಅವಿರಳಮಾದ ಮೆಯ್ಯಸುರೆ ಪಚ್ಚಿದಿಮಿರ್ ತಳಿರುಟ್ಟ ಪಟ್ಟಿಯೊ |
ಪ್ಪುವ ತಿಳಕಂ ಮಧುವ್ರತಮಲದರ್ಲಗೊಂಚಲೆ ದಂಡೆ ಕೋಕಿಲಾ ||
ರವಮದು ಬೀರಮದ್ದಳೆಯ ನಿಶ್ವನಮಾಗಿರೆ ಕಟ್ಟ ಬಂದ ಕಂ |
ತುವ ಬಿರುದಂದದಿಂದೆ ಕರಮೊಪ್ಪಿದುವಂದಿನ ಬಂದ ಮಾವುಗಳ್ ||

೪೩

ರಾಕ್ಷಸ (ನಿರುತಿ)-ನಡುವೆ ನಾನು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತು; ಯಮದೇವನ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಯೋಗ್ಯನೆನಿಸಿದನು. ಸಾಕು, ಇನ್ನೇನು ? ಎಂದು ನೊಂದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕು ನಿಟ್ಟುಸಿರಿದುವುದೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ತೆಂಕಣಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು, ಮತ್ತು-೪೧. ಮಲಯ ಪರ್ವತದ ಸುಗಂಧದ ಗಾಳಿ ಬರುವಾಗ ಬಳಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಗಂಧ ವೃಕ್ಷಗಳ ಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ, ಆಯಾಸಗೊಂಡು, ಸರ್ಪದಂಪತಿಗಳು ಹೀರಿ ಹೀರಿ ಕುಡಿದುದರಿಂದಾಗಿ ತೀರ ಬಡವಾಯಿತು; ಆದರೆ ವಿರಹವ್ಯಾಕುಲತೆಯಿಂದ ತಪ್ಪರಾದ ಚೋಳ ಕೇರಳ ವಧುಗಳು ಇಡುವ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನ ಸಂಪರ್ಕವಾದೊಡನೆ ಆ ಗಾಳಿಯ ಬಡತನ ಹಿಂಗಿಹೋಯಿತು. ೪೨. “ನಿನಗೆ ವಸಂತದೂತಿಯೆಂಬ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬಂದು ನೀನು ನನಗೆ ವಸಂತನ ಆಗಮನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ” ಎಂದು ಉದ್ಯಾನಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಗಿಳಿಗಳ ಧ್ವನಿಯ ನೆವದಿಂದ ಹೊಗಳಿ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಹೊಸ ಅಭರಣವನ್ನು ಧರಿಸಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅದಿರುಗಂತಿಯ ಬಳ್ಳಿ ಬೆಳ್ಳಬೆಳ್ಳಗೆ ಮೈತುಂಬ ಹೂಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ-೪೩. ದಟ್ಟವಾದ ಮೈಯ ಹಸಿರುವರ್ಣವೆ ಪಚ್ಚೆಯ ಅಂಗಲೇಪನ; ತಳಿರುಗಳೆ ಪಚ್ಚಿಸೀರೆ; ದುಂಬಿಗಳ ತಿಲಕ; ಅರಳಿದ ಹೂಗೊಂಚಲೆ ಮುಡಿದುಕೊಂಡ ದಂಡೆ; ಕೋಗಿಲೆಯ ಕೂಜನವೆ ವೀರಮದ್ದಳೆಯ ನಾದವಾಗಲಾಗಿ ಮನ್ಮಥನ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು

ಅರಲಂಬಿಂದೆಮ್ಮೋ ಮೆ |
ಯ್ಯರೆದಿಸು ವಿರಹಿಗಳನೆಂದು ಕೈಗೊಟ್ಟುವು ಶಂ ||
ಬರರಿಪುಗೆನ್ನದೆ ಮಾವಿನ |
ಮರಗಳೆ ಕೈವಂದುವೆಂಬವಂ ಮರುಳಲ್ಲೇ ||

೪೪

ನನೆಯಂಬಿನ ಮೊದೆಯಂ ಪೂ |
ವಿನ ಗೊಂಚಲ್ ನೀಳ್ ಕರ್ಪುವಿಲ್ಲಂ ಸೆಳೆಗೊಂ ||
ಬನುಕರಿಸೆ ಬಾಲಚೂತಂ |
ನೆನೆಯಿಸಿದುದು ಚಿತ್ತಭವನ ಕೀಟಾಳವನಂ ||

೪೫

ರತಿಗವತಂಸಮಾದ ತಳಿರಾವಮರಕ್ಕೊಳವೆನ್ನ ಬಿಲ್ಲೆ ಸಂ |
ಗತಶರಮಾದ ಪೂಗುಡಿಗಳಾವಮರಕ್ಕೊಳವನ್ನಪ್ಪಮೂ ||
ಕತೆಗದಂಗಳಾದ ಕೊನರಾವ ಮರಕ್ಕೊಳವೆಂದು ಮನ್ನಥಂ |
ಸ್ತುತಿಯಿಸಿ ಮಾಮರಕ್ಕೆ ಕುಪರಾಜಸಮಾಖ್ಯೆಯನಿತ್ತನತ್ತಿಯಿಂ ||

೪೬

ಎನಿಸಿ ಸೊಗಯಿಸುವ ನೂತನವಿಕಾಸೋಪೇತಚೂತಭೂಜಾತಂಗಳೊಳ

ಉಂತೆ ಜಗಂಗಳಂ ತಿಗುರಿಗಂ ತರುತಿರ್ಪ ಮನೋಜನೀವಸಂ |
ತಂ ತಲೆದೋಜಿತಿಂ ಹರನ ಕಣ್ಣಿರಿಯಂ ನದಿಪಲ್ ಸಮರ್ಥನೋ ||
ವಂತುಟುಗಂದು ಸಂತಮಿರಮೊಲ್ಲವರಂ ಬಿಡದೆಂದು ಬುದ್ಧಿವೇ |
ಬ್ಬಂತವೊಲಾದುದದ್ವಗಜನಕ್ಕೆ ಕನಕ್ಕಳಕೋಕಿಳಸ್ತನಂ ||

೪೭

ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮಾವುಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ೪೪. “ಹೂಬಾಣಗಳೊಡನೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ನಿಂತು ವಿರಹಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆ”ಯೆಂದು ಕಾಮನಿಗೆ ಮರೆಗೊಟ್ಟುವು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಮಾವಿನ ಮರಗಳು ಚಿಗುರಿದುವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ದಡ್ಡತನವಲ್ಲವೆ ? ೪೫. ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲು ಹೂಬಾಣಗಳ ಬತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನೂ, ಸೆಳೆಗೊಂಬು ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಅನುಕರಿಸಲಾಗಿ ಎಳವಾವು ಮನ್ನಥನ ಕೈಗಾವಲ ಸೇವಕನೊ ಏನೊ ಎಂದೆನಿಸಿತು. ೪೬. “ರತಿಗೆ ಭೂಷಣವಾಗುವ ಚಿಗುರು ಇನ್ನಾವ ಮರಕ್ಕುಂಟು ? ನನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಬಾಣಗಳಾಗತಕ್ಕ ಹೂಗುಡಿಗಳು ಇನ್ನಾವ ಮರಕ್ಕುಂಟು ? ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಮೂಕತೆಗೆ ಔಷಧವಾಗುವ ಕಸುಗೊನರು ಇನ್ನಾವ ಮರಕ್ಕೆ ಇವೆ ?” ಎಂದು ಹೊಗಳಿ ಕಾಮದೇವನು ಮಾವಿನಮರಕ್ಕೆ ವೃಕ್ಷರಾಜನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇತ್ತನು. ವ|| ಈ ಬಗೆಯ ಸೊಬಗುಳ್ಳ ನವವಿಲಾಸದ ಮಾವಿನ ಮರಗಳಲ್ಲಿ- ೪೭. “ಏನೂ (ಸಹಾಯ) ಇಲ್ಲದೆಯೆ ಮನ್ನಥನು ಜಗತ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಗುರಿಯಂತೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತ ಇರುವನು. ಈಗ ವಸಂತ ಬೇರೆ (ಅವನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ) ಬಂದೊದಗಿತು. ಇನ್ನು ಶಿವನ ಕಣ್ಣಿನ ಉರಿಯನ್ನು ಆರಿಸಲು ಆತನು ಸಮರ್ಥ ನಾಗುವನು. ಅದನ್ನು ನೆನೆದು ನೀವು ಒಲಿದವರನ್ನು ಬಿಡದೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಿ” ಎಂದು ಹಾದಿಕಾರರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳುವವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಉಚ್ಚದ್ವನಿ

ಮತ್ತಂ

ಅಜುತರ್ವಯಾಜಿ ಪೀರ್ವಮಿನಿಯಳ್ಳಿದಂದಿರದೀಂಟವೇಬ್ಬಮ |

ಬೃಹ ಮಣಿಗಳ್ಳೆ ಮುಕ್ಕುಟಿಸಿ ತಂದೆರೆದುಂ ಗೆಳೆವಕ್ಕೆಯೆಲ್ಲಮಂ ||

ನೆಟಿಪಿಟಿಯಟ್ಟ ನಲ್ಲಣಿಸನೂಡಿಯುಮಾವುದತೋರವಕ್ಕೊಳೊಂ |

ದಟ ರಸದಂತುಗಾಣದೆ ದಲೊಂದು ಶುಕಂ ಮಧುಸಮ್ಮದೋತ್ತುಕಂ ||

೪೮

ತಳರ್ಗನೊರ್ಮೆಪೂಗುಡಿಯೊರ್ಮೆಪಸುರ್ಮಿಡಿಯಿಂದಮೊರ್ಮೆ ಕಾ |

ಯ್ಳಿನಿರದೊರ್ಮೆಪಣ್ಣಳಿನದೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ||

ಬಳೆಯಿಸಿ ಮಾಣ್ಣುದಲ್ಲ ಸವಿಯಂ ಕಿವಿಗೋಲಗಿಸುತ್ತ ಮತ್ತೆ ಕೊ |

ಕಿಳರವದೊರ್ಮೆಭೃಂಗರುತದೊರ್ಮೆ ಶುಕಸ್ವರದೊರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ ||

೪೯

ಆ ಮನೋಜವಿಜಯಸಹಕಾರಿ ಸಹಕಾರಸಮೂಹಮದಲ್ಲದೆಯುಂ ಕುಸುಮಿತಾನೇಕಕುಸುಮ
ವಲ್ಲರೀಪ್ರಸರವಿಸರದೊಳ್

ತಾನುಗುಣುತ್ತಮಿರ್ಪ ಪೊಸಗಂಪುಮನಿತ್ತೆ ತೆಮ್ಮಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಮಂ |

ದಾನಿಳನುಯ್ಯತಿರ್ಪ ತನಿಗಂಪುಮನಿತ್ತೆ ಮರಳ್ಳು ಭೃಂಗಸಂ ||

ತಾನಮುಣುತ್ತಮಿರ್ಪ ನಲುಗಂಪುಮನಿತ್ತೆ ಗಡಂ ಪ್ರಘಲ್ಲಮ |

ಲ್ಲಿನವಮಪ್ಪಮೋಗರದ ಕಂಪುಗಳಾಗರಮಾಯ್ತು ಸುಗ್ಗಿಯೊಳ್ || ೫೦

ಹೊಮ್ಮಿತು, ಮತ್ತು-೪೮. ಬಾಯಾರಿ ಬಂದ ಗಿಳಿಯೊಂದು ಮಾವಿನ ತೋರವಾದ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದೆಯಾರೆ ರಸವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡಿತು; ತನ್ನ ನೆಲೆಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿಯೆಂದು ಹೇಳಿತು; ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಬಾಯಿತುಂಬ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಗುಟುಕಿ ಮಿತ್ರ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಸವಿಯುಂಟ ಮಾಡಿಸಿತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಆ ಒಂದೇ ಹಣ್ಣಿನ ರಸವನ್ನು ಮುಗಿಸುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ೪೯. ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಹೂಗುಡಿಯಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹಸಿರು ಮಿಡಿಗಳಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಕಾಯಿಗಳಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದೊಮ್ಮೆ ಮಾವಿನವರವು ಜನರಿಗೆ ಮನಃಸಂತೋಷವನ್ನಂಟು ಮಾಡಿ, ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡದೆ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಕೂಜನದಿಂದಲೂ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ದುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾರವದಿಂದಲೂ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಗಿಳಿಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಸವಿಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿತು. ೫೦. ಮನ್ಮಥವಿಜಯಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವ ಆ ಮಾಮರಗಳಲ್ಲದೆ ಹೂತುಂಬಿದ ಹಲವಾರು ಹೂಬಳ್ಳಿಗಳ ಹಿರಿಯ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ-೫೦. ತಾನು ಸೂಸುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಪರಿಮಳ ಎಷ್ಟೊಂದು! ಮೆಲುಗಾಳಿ ಬಂದು ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಒಯ್ಯುವ ತನಿಗಂಪು ಎಷ್ಟೊಂದು! ಮರಳಿ ಮರಳಿ ದುಂಬಿವಿಂಡುಗಳು ಉಣ್ಣುತ್ತಿರುವ ನರುಗಂಪು ಎಷ್ಟೊಂದು! ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ

ಮಧುಲಕ್ಷ್ಮೀನೃತ್ಯಗೃಹಂ |
ಮಧುವ್ರತಸ್ತ್ರೀನಿಕಾಯಮಾಧ್ವೀಕಗೃಹಂ ||
ಮಧುಮಿತ್ರಜಗಚ್ಛ್ರೀತ್ಯಾ |
ಯುಧಗೃಹಮೇನಿ ವಿಕಚವಿಚಕಿಳಂ ಸೋಗಯಿಸುಗುಂ ||

೫೧

ಬಳಸಿದ್ ವಿಟಪಿವಿಟಸಂ |
ಕುಳಮಂ ಚಿಲ್ಲದೊಳೆ ನೋಟ್ಟ ಮಲ್ಲಿಲತಿಕಾ ||
ಲಳನೆಯ ಕಟಾಕ್ಷರುಚಿಯೆನೆ |
ಮಿಳವುಳವು ಬಂಡುಂಡು ಪಾಟುವಳಿಮಾಳಿಕೆಗಳ್ ||

೫೨

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಬಿರಯಿಗಭಿಚಾರಮಪ್ಪಂ |
ತಿರೆ ಮುಳಿಸಿಂ ಕಂತುಮಾಂತ್ರಿಕಂ ಬೇಳಲೈಂ ||
ದುರಿಪಿದ ಹೋಮಾಗ್ನಿಯ ಕೇ |
ಸುರಿಯೆನಿಸಿದುವುಗೆಯಿಸೆವ ಪೊಸಪೂಗುಡಿಗಳ್ ||

೫೩

ಬನಮೆಂಬ ಮದನನ್ನಪನರ |
ಮನೆಯೊಳ್ ಪೊತ್ತಿಸಿದ ದೀಪಮಾಲೆಯ ಮಾಡ ||
ಕೃನುರೂಪಮಾಗಿ ಪಳೆಯಿಂ |
ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವರೆ ಚಿಂಪಕನಿಕರಂ ||

೫೪

ಪರಿಪಕ್ಷ ಸುಗಂಧಕ್ಕೆ ನೆಲೆಮನೆಯಾಯಿತು. ೫೧. ಇದೇನು ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನರ್ತನ ಶಾಲೆಯೋ, ಹೆಣ್ಣು ದುಂಬಿಗಳ ಮಧುಪಾನದ ಗೃಹವೋ, ಮನ್ಮಥನು ಜಗಜ್ಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಣಿಗೊಳಿಸಿದ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರವೋ ಎಂಬಂತೆ ಅರಳಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ೫೨. ತನ್ನನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮರಗಳೆಂಬ ವಿಟಪುರುಷರನ್ನು ಒಯ್ಯಾರದಿಂದ ನೋಡುವ ಮಲ್ಲಿಕಾಲತೆಯೆಂಬ ಕಾಮಿನಿಯ ಕಡೆಗಣ್ಣು ಕಾಂತಿಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮಕರಂದವನ್ನು ಉಂಡುಂಡು ಹಾರುವ ದುಂಬಿಗಳ ಸಾಲು ಒಪ್ಪುವುವು, ಅದಲ್ಲದೆ - ೫೩. ವಿರಹಿ ಜನಕ್ಕೆ ಮಾಡ ಮಾಡಲೆಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಮಂತ್ರವಾದಿಯು ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಹೋಮಾಗ್ನಿಯ ಕೆನ್ನಾಲಗೆಗಳೆಂಬಂತೆ ಅಶೋಕವೃಕ್ಷದ ಹೊಸಕುಡಿಗಳು ಕಂಡುವು. ೫೪. ಉದ್ಯಾನವೆಂಬ ಕಾಮನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿಸಿಟ್ಟ ದೀಪಮಾಲೆಯ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ತಳದಿಂದ ತುದಿವರೆಗೆ ಸಂಪಗೆಗಳು ಹೂತು ನಿಂತುವು.

ಎನಗೆ ಜಗತ್ತಯೀಜಯಶರಾವಳಿಗೀವಿಟಪೀತ್ರಯೀಪ್ರಸೂ |

ನನಿಕರವಾದುವೆಂದು ಮದನಂ ಮನದೊಳ್ ಮದವೇಜಿ ಪೇಟಿದ ||

ತ್ತನುಪಮಸೌರಭಂ ದಸೆಯನಾವರಿಪಂತು ಮರಲ್ಲರಲ್ಲ ಪೂ |

ವಿನ ಪೊಸಗೊಂಚಲಂ ಕುರುವಕಂ ತಿಲಕಂ ವಕುಲಂ ನಿರಾಕುಲಂ ||

೫೫

ಅಲರ ಪೊಸಗಂಪಿನಿಂದೆಮ |

ಗಲಂಪನಗ್ಗಲಿಸಿ ನೀನೆ ರಿಕ್ಕಪುದೆನುತುಂ ||

ಬಲವಂದೆಬಗುವ ತೆಲದಿಂ |

ಬಲವಂದೆಬಗಿದುವು ತುಂಬಿಗ್ ಪಾದರಿಯೊಳ್ ||

೫೬

ಪಲತೆಜದ ಕನಕಭಾಜನ |

ಕುಲದಿಂ ಜಲಜಲಿಪ ಭಾಜನಾಂಗಮಹೀಜ ||

ಕೈಲಗಣಸೆನೆ ಕೊಸಗಿಸೆದುದು |

ಮಲದರ್ಲದುರ್ಲಳಲರ್ ಮಿಸುಪ ಪೊಸತಲರ್ಲರಿಂ ||

೫೭

ಬಳಸಿದ ಲತೆಗಳ್ ಶಾಖಾ |

ವಳಿಯೊಂದಜಿಳೊಳೊಂದು ತಾಗೆ ಸುರಿವರಲಿಂ ಕ ||

ಣ್ಣೊಳಿಸಿದುವು ಚೈತ್ರದೊಳ್ ಗೊಂ |

ದಳದಿಂ ಕೋಲ್ಪೊಯ್ದು ನರ್ತಿಪಬಕಾವಳಿವೊಲ್ ||

೫೮

ಮತ್ತಮಾ ಮಹಾವನಪ್ರದೇಶದೊಳ್

೫೫. ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಈ ಮೂರು ಮರಗಳ ಹೂಗಳು ದೊರೆತುವೆಂದು ಮನ್ಮಥನು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳ್ಳಲಾಗಿ, ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆವರಿಸುವಂತೆ ಬಿರಿದರಳಿದ ಕುರವಕ, ತಿಲಕ ಮತ್ತು ಬಕುಳಗಳು ಅಸದೃಶವಾದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದುವು. ೫೬. “ನಿನ್ನ ಹೂಗಳ ಹೊಸ ಪರಿಮಳದಿಂದ ನಮಗೆ ಹೇರಳವಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ನೀನೇ ಸಲಹು” ಎಂದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ದುಂಬಿಗಳು ಪಾದರಿಗೆ ಎರಗಿದುವು. ೫೭. ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಧಳಿಧಳಿಸುವ ಭಾಜನಾಂಗ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠರ್ಥಿಯಂಬಂತೆ ಅರೆ ಅರಳಿದ, ತುಂಬ ಅರಳಿದ, ಹೊಸತಾಗಿ ಅರಳಿದ ಹೂಗಳಿಂದ ಕೊಸಗು (ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ) ಶೋಭಿಸಿತು. ೫೮. ಸುತ್ತಲೂ ಸಂದಣಿಸಿದ ಬಳ್ಳಿಗೊಂಬುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಗಲಾಗಿ ಸುರಿಯುವ ಹೂಗಳಿಂದ ಚೈತ್ರೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಕೋಲು ಹಾಕಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಬಳಗವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ವ|| ಮತ್ತು ಆ

ವಿರಹಿಜನತರುಣಹರಿಕೋ |
ತೃರನಿದಾರಣಸಮುತ್ಥರಕ್ತಾಪರಿ ||
ಸ್ಫುರದತನುಚಮೂರುನಖಾಂ |
ಕುರಂಗಳೆನಿಸಿದುವು ಮಿಸುಪ ಮುತ್ತದ ಮುಗುಳ್ಳಳ್ ||

೫೯

ಬಂದ ಬಸಂತಂಗಂದಳ |
ವಿಂದಿನಿ ಸೇಸಿಕ್ಕಲೆಂದು ನೆಗವಿದ ಹಸ್ತ ||
ಕೈಂ ದೊರೆವಂದುವೊ ಜಲಲವ |
ದಿಂದೆಸೆವುನ್ನಾಳವಿಕಚಕೋಕನದಂಗಳ್ ||

೬೦

ಕಿಣುಮಡುಗೊಂಡ ಬಂಡಿನೊಳಗೀಸಿ ಪೊದಬ್ಬಡಸಿದ್ ಕುತ್ತೆಸ |
ಛುಣುವದೊಳೆಂಪ್ಪಿ ಮೆಯ್ಯರೆದು ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲವಿಂ ಪೊರಳ್ಳು ನೀ ||
ಳ್ಳಿಟಗಿದ ಕೀಟಿಸಳ್ಳಟೆಯನೊಯ್ಯನೆ ಜಾಣಿ ಪರಾಗಮಂಜದೊಳ್ |
ಪಟಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗಶಿತು ನೀರಜದೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಳಿಯಂ ||

೬೧

ಮೈದುಕನಕಪದ್ಮಕೋಶಾ |
ಗ್ರದೊಳೆಟಗಿದ ತುಂಬಿಯೆಸೆದುದಂಗಜರಾಜಾ ||
ಸ್ವದಕನಕಪದ್ಮಕೋಶಾ |
ಗ್ರದ ಲಾಕ್ಷ್ಮಾಮುದ್ರೆಯೆನೆ ಸರೋಜಾಕರದೊಳ್ ||

೬೨

ಮತ್ತಂ ಮದನನ ವದನದೊಡನೆಸಕಳತರುಮುಕಳಮಲರೆಯುಂ, ರತಿಯ ಸೊಬಗಿನೊಡನೆ ಪುನ್ನಾ
ಗಮುಜ್ಜಂಭಿಸೆಯುಂ, ಕಾಮುಕಜನದ ಬೀವಿತಾಶೆಯೊಡನೆ ಜಾತಿ ವಿತತಮಾಗೆಯುಂ, ಪಥಿಕನಿಕರ

ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಬನದಲ್ಲಿ- ೫೯. ವಿರಹಿಜನರೆಂಬ ಮರಿಜಂಕೆಗಳನ್ನು
ಸೀಳಿ ಒಗೆದು ರಕ್ತ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಹುಲಿಯ ಉಗುರುಗಳೊ
ವನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮುತ್ತದ ಮೊಗ್ಗುಗಳು ಕೆಚ್ಚಗೆ ಶೋಭಿಸಿದುವು. ೬೦. ಬಂದಿ
ರುವ ವಸಂತನಿಗೆ ಸೇಸೆಯೆಡಲೆಂದು ಕಮಲಿನಿಯು ಎತ್ತಿದ ಕೈಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ
ಎತ್ತರವಾದ ದೇಟಿನ ಮೇಲೆ ಜಲಕಣಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಅರಳಿ ನಿಂತ
ಕೆಂದಾವರೆಗಳು ಒಪ್ಪಿದುವು. ೬೧. ಮಕರಂದರಸದ ಚಿಕ್ಕ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಈಸಿ
ಬಂದು, ಕುಡಿಯೆಸಳುಗಳ ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ, ಕೇಸರದಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ
ಹೊರಳಾಡಿ, ಉದ್ದವಾಗಿ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೆಳಗಿನ ದಳದ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಜಾರಿ
ಹೂವಿನ ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ದೂಳಾಟವಾಡುತ್ತ ಮರಿದುಂಬಿ ಕಮಲದಲ್ಲಿ
ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿತು. ೬೨. ಕಮಲ ಸರೋವರದ ಮೃದುವಾದ ತಾವರೆಯ
ಬೀಜಕೋಶದ ತುದಿಗೆ ಎರಗಿ ಕುಳಿತ ದುಂಬಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅದು
ಮನ್ಮಥರಾಜನ ಪದ್ಮವೆಂಬ ನಿಧಿಯ ಭರಣಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಅರಗಿನ ಮುದ್ರೆಯೊ ಏನೊ
ಎಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ವ|| ಮನ್ಮಥನ ಮುಖದೊಡನೆ ಸಮಸ್ತ ವೃಕ್ಷಗಳ
ಮೊಗ್ಗುಗಳೂ ಅರಳಿದುವು; ರತಿಯ ಸೊಬಗಿನೊಡನೆ ಸುರ ಹೊನ್ನೆಯು
ವಿಕಾಸವಾಯಿತು; ಹಾದಿಕಾರರ ಹೃದಯಗಳೊಡನೆ ಹೊಂಗೆಮರಗಳು

ಹೃದಯದೊಡನೆ ತಳಿರ್ತ ತಮಾಲಲತೆ ಕಟ್ಟಲಿಸೆಯುಂ, ಎಯೋಗಿಗಳ ಮೊಗಂಗಳೊಡನೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ
ಳವಿಗಳಿದಬೆಳ್ಳನವಳಂಬಿಸಿಯುಂ, ಕರಣಗಾಡ ತೇಜಪ್ರಸರದೊಡನೆ ಬಿಸಿಲ ಬಿಸುಪಸದಳಮಾಗೆಯುಂ
ಮೃದುಳಹಿಂದೋಳರಾಗದವದೊಡನೆ ಲೀಲಾಂದೋಳಚೇತ್ಕಾರವಮಾಗೆಯುಂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆಗೆ
ಬಜೆದ ಜಜುಚುವೆಗ್ಗರ ಜಡಾಶಯಂಗಳೊಡನೆ ಜಡಾಶಯಂಗಳೊಳಗೆಣಿಯಾಗೆಯುಂ, ಕಾದಲರ
ಮರುಡಿನೆಸಕದೊಡನೆ ಇರುಳ ಬಳಗಂ ಬಡಬಡಾಗೆಯುಂ, ಇಂತತಿಮನೋಹರವಾದ
ವಸಂತಸವಯದೊಳ್

ಪುದಿಯೆ ಕವಿಲ್ ಕೇಸರದ ದೂಸಮತೋಕೆಯ ವೀಣೆಯಂ ಪ್ರಿಯಾ |

ಳದ ಗುಡಿ ನಾಗಚಂಪಕದ ಚಂಪೆಯಮಾಮ್ರದ ಕೊಂಚೆಯಂ ತಮಾ ||

ಳದ ಪರಿವತ್ತ ಜೋಳಪರಿತಳ್ಳದಿಮ್ಮತ್ತಯ ಕುಪ್ಪಮೊಪ್ಪಿ ತೋ |

ಜೆದುವು ಮನೋಜರಾಜತಿಬಿರಂಗಳವೆಂಬಿನೆಗಂ ವನಾಳಿಗಳ್ ||

೬೩

ಪೊಸಮಕರಂದಮೆಂಬ ಬೆಮರುಣೈರೆ ತೆಂಬೆಲರಂಬ ಸುಯ್ಯಲರ್ |

ಪಸರಿಸೆ ಗುಚ್ಚಮೆಂಬ ಮೊಲೆ ಚಪ್ಪಲದೊಪ್ಪೆ ಸಿತ್ತಾಬ್ಬಮೆಂಬ ಕಣ್ ||

ಮಿಸುಪ ಪರಾಗಮೆಂಬ ನಸುಗೆಂಪಿನೊಳೊಂದಿರೆ ನಾಡೆ ಕಣ್ಣೆತೋ |

ಭಿಸಿದಳಲಂಪಿನಿಂ ನೆರೆದು ನಂದನಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಸಂತಕಾಂತನೋಳ್ ||

೬೪

ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದುವು: ವಿರಹಿಗಳ ಮೊಗಗಳೊಡನೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಮಿತಿಮೀರಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಯಿತು;
ಕರಣಗಳ (?) ತೇಜದೊಡನೆ ಬಿಸಿಲಿನ ಕಾವು ಅತಿಶಯವಾಯಿತು; ಮಧುರವಾದ
ಹಿಂದೋಳ ರಾಗದೊಡನೆ ಜೇಕುವ ಉಯ್ಯಾಲೆಗಳ ಚೇತ್ಕಾರದ್ವನಿಯೂ ಹೊಮ್ಮಿತು;
ತಾವು ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹಿಗಳೆಂದು ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮೊದ್ದು
ಬಯಕೆಯೊಡನೆ ಜಲಾಶಯಗಳು, ಕೊರಗಿ ತಳಗಂಡುವು ; ನಲ್ಲ ನಲ್ಲೆಯರ
ಹುರುಡಿನ ಕ್ರೀಡೆಗಳೊಡನೆ ರಾತ್ರಿಗಳು ಸೊರಗಿ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕವಾದುವು; ಹೀಗೆ ತುಂಬ
ಮನೋಹರವಾದ ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ-೬೩. ಬಕುಳವೃಕ್ಷದ ಕಪಿಲವರ್ಣದ “ದೂಸ”,
ಅಶೋಕವೃಕ್ಷದ “ವೀಣೆಯ”, ಮೊರಲೆಮರದ “ಗುಡಿ”, ನಾಗಸಂಪಗೆಯ
“ಚಂಪೆಯ”, ಮಾವಿನ “ಕೊಂಚೆಯ”, ಹೊಂಗೆಮರದ ವಿಶಾಲವಾದ “ಜೋಳಪರಿ”,
ಮತ್ತು ಅದಿರು ಗಂತಿಯ “ಕುಪ್ಪ”ಗಳು ಒಪ್ಪಲಾಗಿ ಕಾಮರಾಜನ ಸೈನ್ಯತಿಬಿರಗಳೊ
ವನೊ ಎಂಬಂತೆ ಬನಗಳು ತೋರಿದುವು. (ದೂಸ, ವೀಣೆಯ ಮೊದಲಾದುವು
ಸೈನ್ಯದ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ರಚಿಸಿದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಆಕಾರದ “ಡೇರೆ”ಗಳು ಯಾವುದಕ್ಕೆ
ಯಾವ ಆಕಾರವೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯದು.) ೬೪. ಹೊಸ
ಮಕರಂದವೆಂಬ ಬೆವರು ಹೊಮ್ಮಿ, ತಂಕಣಗಾಳಿಯೆಂಬ ಉಸಿರಗಾಳಿ ಹೊರಟು,
ಹೂಗೊಂಚಲೆಂಬ ಮೊಲೆ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿ, ಬೆಳ್ಳಾವರೆಯೆಂಬ ಕಣ್ಣುಗಳು
ಪುಷ್ಪಪರಾಗವೆಂಬ ನಸುಗೆಂಪನ್ನು ತಾಳಿರಲಾಗಿ, ನಂದನಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಸಂತ
ವಲ್ಲಭನೊಡನೆ ರತಿಕ್ರೀಡೆಯಾಡಿದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಂತಸಪಡುತ್ತ

ಪರಿಕೆಸೆ ಕಂಧರದ್ರಯಸಮಾಯ್ತು ವಿಭಾಸುರಕೇಸರಾಳಿಯೊಳ್ |
ಕರತರಣೀಯಮಾಯ್ತು ಪೊಸಮಲ್ಲಿಗೆಯೊಳ್ ಸಲೆ ನಾವ್ಯಮಾಯ್ತು ಚಂ ||
ಚುರಮುಚುಕುಂದಸಂಚಯದೊಳಂತವರ್ಕಾರ್ಯಮದಾಯ್ತು ಮುಕ್ತ ಪೆಂ |
ಕರುಹದೊಳಾವಗಂ ಮಧುಪಮಾಳಿಗೆ ಮಾಧವದೊಳ್ ಮಧೂತ್ಕರಂ ||

೬೫

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ

ಓರೆವರಿದಪುದು ಗಗನಾಂ |
ಭೋರಾತಿಯ ನಾವೆ ತಂಕಣಲರೂದಿದುದೆಂ ||
ಬೀರಾವಮೊದವೆ ನಡೆದುದು |
ಸೌರಂ ರಥಮುತ್ತರಾಯಣಕ್ರಮದಿಂದಂ ||

೬೬

ಪೋದೊಲವಯ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪೊಸತಾದುವು ನೀರಸವಾಗಿ ಗಡ್ಡೆಯಂ |
ಬೋದ ಮನಂ ಕೊನರ್ತುವಳವಾತುಗಳಂ ಮುಳಿದಿದ್ ನಲ್ಲೊಂ ||
ದಾದರನಂಗೇಳಿಗನುರೂಪಮೆನಿಪ್ಪ ವಿಳಾಸದೊಳ್ ಜನ |
ಕ್ಯಾದರವಾದುದಾದಮೆ ಪಸಾದದೆ ಬಂದ ಬಸಂತಮಾಸದೊಳ್ ||

೬೭

ತತ್ಸಮಯದೊಳ್

ಕೃತವೃಕ್ಷಾರೋಹಣಪ್ರಸ್ತುತನನವಿರಳಾನಂಗವಾರಿಷ್ಟವಾಂತ |
ಗೃತನಂ ಸಂಭೋಗಲೀಲಾಕುಳಕರುಣನಿನಾದಾಸ್ಯನಂ ವಲ್ಲಭಾನು ||
ಪ್ರಿತವಿಸ್ತಪ್ತಪರಿಷ್ಟವ್ಯತಿಕರವಿದೃತಸ್ತೀತ್ಸನಂ ಬಿಟ್ಟು ಗರ್ವೋ |
ದೃತನಂ ಕೈವೋಗದೆಚ್ಚಂ ಪಡಲಿಡೆ ಬಹಳಾಕ್ಷೀಪದಿಂದಿಕ್ಕುಚಾಪಂ ||

೬೮

ಕಂಗೊಳಿಸಿದಳು. ೬೫. ವಸಂತಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಮಕರಂದವು ದುಂಬಿಗಳಿಗೆ ಬಕುಳ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರಳುಮುಟ್ಟುವಾಯಿತು: ಹೊಸಮಲ್ಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈಸಿಹೋಗುವಷ್ಟಾಯಿತು; ಮುಚುಕುಂದಗಳಲ್ಲಿ ನಾವೆಯಿಡುವಷ್ಟಾಯಿತು; ಅರಳಿದ ತಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಷ್ಟಾಯಿತು, ಅದಲ್ಲದೆ-೬೬. ದಕ್ಷಿಣದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಆಕಾಶ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೆ ನಾವೆ ಓರೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸೂರ್ಯರಥವು ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿತು. ೬೭. ಮಸುಳಿದ ಒಲವು ಮತ್ತೆ ಹೊಸತಾದುವು; ನೀರಸವಾಗಿ ಕೊರಡಾಗಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರಿಟ್ಟುವು; ಸಣ್ಣವಾತಿಗೆ ಮುನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಲ್ಲನಲ್ಲೆಯಾರು ಮತ್ತೆ ಒಂದುಗೂಡಿದರು; ಹೀಗೆ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿ ಬಂದ ವಸಂತಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥಕ್ರೀಡೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ವಿಲಾಸವಾಡಲು ಜನಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ- ೬೮. “ವೃಕ್ಷಾರೋಹಣ” ವೆಂಬ ರತಿಕ್ರೀಡೆಯ ಆಸನದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವನನ್ನೂ, ಎಡೆಬಿಡದೆ ಮದನದ್ರವವನ್ನು ಸುರಿಸುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವನನ್ನೂ, ಸುರತ ಕ್ರೀಡೆಯ ವಿವಿಧ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತ ಸುಖಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನೂ, ತನ್ನ ನಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡು “ಪರಿಷ್ಟಪ್ತ” ರತಿಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಗರ್ವಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದವನನ್ನೂ ಕಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಕುದ್ಧನಾಗಿ ಮನ್ಮಥನು ಎಡೆಬಿಡದೆ

ಪಗೆಯಂ ಸಂಪಗೆಯೀಶನೋಳ್ ನೆರಪಲಾದತ್ತೊಳ್ಳನೋರಂತೆ ಮ |

ಲ್ಲಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸಾರ್ಚಲೆಯ್ದುದು ಮತ್ತಂ ಮತ್ತಿಯಾಚಿತ್ತವ್ವ ||

ತ್ತಿಗೆ ಕಂಪಾದರಿವಂತು ಪಾದರಿಯೊಳಾದತ್ತಣ್ಣ ನಿನ್ನೊಂದು ಪೊ |

ದುರ್ಗೆಯಿಂದೆಂದುವಸಂತನೋಳ್ ನುಡಿದುತಾನೇಂ ಕಂತುಮುಯ್ಯಾಂತನೋ || ೬೯

ಅಂತು ಕಾಮಕಾಮದುಭೆಯಪ್ಪ ಸುರಭಿಯಂದದೆ ಬಂದ ಸುರಭಿಸಮಯದ ಶ್ರೀಯ ಬರವಂ
ವನಮಹತ್ತರನ ಬಿನ್ನಪದಿನಚಿತಸೇನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂದು ಕೌತುಕಾಯಮಾನಮಾನಸಂ ಮನೋವಲ್ಲ
ಭೆಗೆ ಶಶಿಪ್ರಭಾಮಹಾದೇವಿಗಿಚಿತಲೆಂದು ಕರುಮಾಡದಿಂದಿಟಿದು ರಾಣಿವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪಜ್ಜಳಿಸ
ಪಳುಕಿನ ಸಜ್ಜೆವನೆಯ ಮುಂದಣೆತ್ತಿದ ಮುತ್ತಿನಮಂಡವಿಗಿಯ ನಡುವೆ ಸುತ್ತಿದ ಚಿತ್ರಾವಳಿಯ ತೆರೆಯ
ಸೀರೆಯಂ ಪ್ರತೀಹಾರನೆತ್ತಲೊಡನೊಳಪುಗುವಾಗಳತ್ಯಂತಸಾಧ್ಯಸಾಕುಳಿತಚಿತ್ತೆಯಿತ್ತ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯ
ಮೆನುತ್ತುಂ-

ತೆರೆಗಳಡಂಗಿದಿಂಗಡಲಿನಂದೊಗತಂದು ಮರಲ್ಲರಲ್ವ ತಾ |

ವರೆಯಲಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಸಿರಿಯೊಳ್ ಮೊಲೆಯಾಗಿ ದುಕೂಲಚೀಲದಿಂದ ||

ತೆರಳದೆ ಕೂಡಿ ಹಚ್ಚವಡಿಸಿದ ಸಮುದ್ವಿಳಶಯ್ಯೆಯಿಂದ ಮೆ |

ಲ್ಲರಸ ಬಲೆಕ್ಕಳಂಕರಿಸಿದಳ್ ನವಹಾಟಕಪೀತಿಕಾಗ್ರಮಂ || ೭೦

ಆಗಳರಸನುಂ ತಳ್ತತಳವನೊಲ್ಲದೆ ವಲ್ಲಭೀಪವಿಷ್ಟವಿಷ್ಟಾರ್ಥಮನೌಂಕಿ ಸೋಂಕಿ ಕುಳಿದುರ್

ಬಾಣಹೂಡಿ ಕೆಡಹೊಯ್ದನು. ೬೯. “ಶಿವನ ಮೇಲಿನ ಹಗೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ಸಂಪಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಆಯುಧವಾಯಿತು: ಸಂತೋಷವನ್ನು ತುಂಬಲು
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗಿ ಬಂದಿತು. ನನ್ನ ನಲ್ಲೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಪಾದರಿ
ಪರಿಮಳವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿತು. ಅಣ್ಣ ನಿನ್ನೊಂದು ಸಹವಾಸದಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ
ಲಭಿಸಿತು” ಎಂದು ವಸಂತನಿಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತ ಮನ್ಮಥನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಉಬ್ಬಿದನು.
ವ|| ಹೀಗೆ ಕಾಮದೇವನ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ಬಂದ ವಸಂತಸಮಯದ ಚೆಲುವನ್ನು
ಉದ್ಯಾನಾಧಿಕಾರಿಯ ಬಿನ್ನಹದಿಂದ ಅರಿತು ಅಜಿತಸೇನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಕೌತುಕದಿಂದ,
ತನ್ನ ಮನೋವಲ್ಲಭೆಯಾದ ಶಶಿಪ್ರಭಾಮಹಾದೇವಿಗೆ ತಿಳಿಸಲೆಂದು ತನ್ನ ಉಪ್ಪರಿಗೆ
ಯಿಂದ ಇಳಿದು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ತಳತಳಿಸುವ ಸ್ಫಟಿಕದ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದ
ಮುಂದೆ ರಚಿಸಿದ ಮಂಡಪದ ನಡುವೆ ಸುತ್ತಕಟ್ಟಿದ ಚಿತ್ರಾವಳಿಯ ತೆರೆಯನ್ನು
ಪ್ರತೀಹಾರಿಯು ಎತ್ತಲಾಗಿ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಬರಲಾಗಿ. ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ
“ಇತ್ತ ದಯಮಾಡಿ” ಎನ್ನುತ್ತ-೭೦. ತೆರೆಗಳಿಲ್ಲದ ಶಾಂತವಾದ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ
ದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದು ತಾವರೆಯ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಸದೃಶಳಾಗಿ,
ಬಿಳಿಯ ರೇಷ್ಮೆಯ ಮೇಲುಹೊದಕೆಯ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ
ಪೀಠವನ್ನು ಆಕೆ ಅಲಂಕರಿಸಿದಳು. ವ|| ಆಗ ಅರಸನೂ ಮಂಚವನ್ನೊಲ್ಲದೆ

ಸುಳಿಗುರುಳಂ ನೊಸಲೊಳ್ ಮೆ|

ಯ್ವಳಿಯಿಂ ತಿರುಳ್ತುಮೋಲೆಯಂ ಪೆಗಲೊಳ್ ತಂ ||

ದಿಳಿಮತ್ತುಮಾರಮಂ ಕು |

ಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಂ ತನ್ನ ತಳದೊಳಂದಿಂತೆಂದಂ ||

೭೧

ಲಲಿತತಮಾಳಿಕಾಳಕೆ ಕನ್ನದ್ವಿಜಪಜ್ಜೆ ನಿಕಾಮಕೋಮಳಾಂ |

ಗಲತೆಯಶೋಕಕಾಂತಕಳಿಕಾಧರೆ ಮಂಡಿತಕಾದಳೋರುಮಂ ||

ಡಲೆ ಸುಮನರ್ನವೋದಯವಿಳಾಸೆ ಬರಲ್ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ವೇಲ್ಲಪಳಿ|

ಕಲಪಿಕನಾದದಿಂದೆ ನಿಜಲೀಲೆಯನೀಕ್ಷಿಸಲೆಂದು ದೇವಿಯಂ ||

೭೨

ಅದು ಕಾರಣದಿಂ

ಮರಗಳೆಡೆಯೆಡೆಯ ನೆಲನಂ |

ಚರಣಾಂಶುವಿನಿಂ ತಳಿರ್ಪು ಬಯಲಂ ನಿಜಕೇ ||

ಕರುಚಿಯಿನಲರ್ಚೇಟ್ಟಂ |

ದರಸಿ ಬನಕ್ಕಂ ಬಚ್ಚೆ ಸಿರಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಂ ||

೭೩

ದೇವಿ ನಿಜಪದನಪೇಂದುಕ |

ರಾವಳಿಯಿಂ ತೀವಿ ವನಸರೋವರಮಂ ರಾ |

ಜೀವಕ್ಕಿತ್ತು ವಿಕಾಸಮ |

ನಾವಗಮಿಂ ನೆರೆಮ ಪಗೆಯನೀ ನಗೆಮೊಗದಿಂ ||

೭೪

ತನ್ನ ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಪೀಠದಲ್ಲಿಯೆ ಅವಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು-೨೧. ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಸುಳಿಗುರುಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಓರಣಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಓಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಗಲಿಗೆ ಇಳಿಬಿಡುತ್ತ, ಹಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಆಡುತ್ತ ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು-೭೨. “ಸುಂದರವಾದ ಹೊಂಗಮರದ ಸಾಲುಗಳೆ ಕೂದಲಾಗಿ, ಕೋಮಲವಾದ ಬಳ್ಳಿಗಳೆ ಮೈಯಾಗಿ, ಅಶೋಕದ ಮೊಗ್ಗುಗಳೆ ತುಟಿಗಳಾಗಿ, ಬಾಳೆಗಳೆ ತೊಡೆಗಳಾಗಿ, ಪುನಃ ನವವಿಲಾಸವನ್ನು ತಾಳಿದ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯು “ನನ್ನ ಶೋಭೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬನ್ನಿ” ಯೆಂದು ದೇವಿಯನ್ನು ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಮಂಜುಳಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಳು, ಆದುದರಿಂದ - ೭೩. ಮರಗಳ ನಡುವಿನ ನೆಲವನ್ನು ನಿನ್ನ ಪಾದಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅರಳಿಸು: ಬಯಲನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅರಳಿಸು: ಅರಸಿ, ವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕವೆ ಉದ್ಯಾನದ ಸೌಭಾಗ್ಯಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು. ೭೪. ದೇವಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಕಾಲುಗುರುಗಳ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಯಿಂದ ವನಸರೋವರವನ್ನು ತುಂಬಿ, ತಾವರೆಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸು,

ಮತ್ತಂ

ದಯೆಗೆಯ್ ಪದಪಾತಮನಸು |

ಗೆಯೊಳಂತದು ತಳಿಗುರ್ಮತ್ತನಿಪ್ಪನಿತಲ್ತಾ ||

ರಯೆ ಮತ್ತಮಲಗುರ್ಮಿತ್ತೆ | .

ನ್ನಯ ಚಿತ್ತಂ ಸಫಲಮಕ್ಕುಮುತ್ತ ಬಸಂತಂ ||

೭೫

ಭಂಗಮನುಂತುಂ ತಳೆದ ಲ |

ತಾಂಗಮನಿಂ ನಿನ್ನ ಕೋಮಳಾಂಗದ ಚಿ ||

ಲ್ಲಿಂ ಗೆಲ್ಲೆಯ್ತುನು ಮೊಸತಂ |

ಭಂಗಮನೇಟ್ಟಂದನಂಗದಂಗಮಲತೆಗೇ ||

೭೬

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಅಂಚೆಗೆ ಮಂದಯಾನಮದವಿಂದೊಳಸೋರ್ಗ ಮದೋತ್ಸಕೋಕಿಳ |

ಕ್ಕಂ ಚಿರಮಕ್ಕೆ ಕಾಕಳಿಯ ಹೂಂಕೃತಿ ಭೃಂಗಚಯಕ್ಕೆ ಮೇಚಕೋ ||

ದಂಚಿತರ್ಪಮುಬ್ಬರಿಸದಿರ್ಕಿನಿಸಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಂದು ನೀಂ ಬನ |

ಕ್ಕಂ ಚಪಳಾಕ್ಷಿ ನಿನ್ನ ನಡೆಯಂ ನುಡಿಯಂ ಮುಡಿಯಂ ವಿನೋದದಿಂ ||

೭೭

ಎಂದು ಕರ್ಕಾಮೃತಸೃಂದಿಗಳಪ್ಪ ನುಡಿಗಳಂ ನರೇಂದ್ರಂ ನುಡಿಯಲೊಡಮಾಕೆಯುಮುಚಿತ ಪರಿಹಾಸವಚನ ಕೇಕರಾಳೋಕನಾಂಕಪಾಳೀಲೀಲಾದ್ಯನುಭಾವಂಗಳಿನೊಡಂಬಡಂ ಪ್ರಕಟಮಾಡೆ

ಈ ನಿನ್ನ ನಗೆಮೊಗದಿಂದ ನಿನ್ನ ಹಗೆಯಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಸೋಲಿಸು, ಮತ್ತು-
೭೫. ಅಶೋಕವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಿಂದ ಪ್ರಹಾರದ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡು;
ಅದರಿಂದ ಅದು ಚಿಗುರುವುದು; ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ; ಇತ್ತ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೂ ಅರಳುವುದು;
ವಸಂತಮಾಸವೂ ಸಫಲವಾಗುವುದು. ೭೬. ಮೊದಲೆ ಭಂಗ (ಮಣಿತ) ವನ್ನು
ಹೊಂದಿದ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೋಮಲ ಶರೀರದ ಚೆಲುವಿನಿಂದ ಗೆದ್ದು, ಕಾಮನ
ಜಂಗಮಲತೆಯೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಸದೊಂದು ಭಂಗ(ಸೋಲು)ವನ್ನುಂಟುಮಾಡು.
ಅದಲ್ಲದೆ-೭೭. ತನ್ನ ಮಂದಗಮನದ ಗರ್ವವಿಂದು ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗೆ ಉಡುಗಿ
ಹೋಗಲಿ; ಮಧುರದ್ವನಿಯ ದರ್ಪವಿಂದು ಕೋಗಿಲೆಗಳಿಗೆ ಅಸ್ಥಿರವೆನಿಸಲಿ;
ಕಪ್ಪಿನ ಹೊಳಪಿನಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಮೇಲೆಂಬ ದುಂಬಿಗಳ ಅಜ್ಜರ ಇಂದು ಉಬ್ಬರಿಸದಿರಲಿ.
ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿಯೆ, ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿನ್ನ ನಡೆಯನ್ನು, ನುಡಿಯನ್ನು
ಮುಡಿಯನ್ನು ತೋರಿದಿಡು, ಸಾಕು.” ವ|| ಈ ಮೇರೆಗೆ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ
ಅಮೃತವೆರೆಯುವಂತಹ ನುಡಿಗಳನ್ನು ರಾಜೇಂದ್ರನು ನುಡಿಯಲಾಗಿ, ಆಕೆಯೂ
ಯೋಗ್ಯವಾದ ನಗೆನುಡಿಯಿಂದ ಹಾಗು ಕುಡಿನೋಟವೆ ಮೊದಲಾದ ಅನುಭಾವ

ಪಡೆದವತಂಸಮಂ ಕಿವಿಗೆ ನುಣ್ಣುಡಿಯಿಂದರಹಾಸರಶ್ಚಿಯಿಂದ
ಪಡೆದನಸುಂ ನಿಜಾಕೃತಿಗೆ ಚಂದನದಣ್ಣನಪಾಂಗರೋಚಿಯಿಂದ
ಪಡೆದಳಿಕ್ಕುಂತಳಕ್ಕಲರ ಬಾಸಿಗಮಂ ತನಗಂದು ಸೋಂಕಿನಿಂದ
ಪಡೆದನುಡಲ್ ನೃಪಂ ಸತಿಯ ಮೆಯ್ಯಳಗಂಬ ನವೀನಚೇನಮಂ ||

೭೮

ಅನಂತರಂ ವಸಂತವನಕೇಳೀಪ್ರಸ್ಥಾನತೋರ್ಯಂಗಳಂ ಪೊಯ್ದಾಗಳೆ

ಶ್ಯಾಮತೆಯಿಂದಿರೂಪತೆಯಿನಾರಯ ನಿನ್ನ ಸಖಂ ಮನೋಜನಂ |
ತಾಮದನಂಗಮಾದುದು ವಸಂತನ ಪೊದರ್ಗಿಯಿಂದಮುತ್ತವೋ ||
ದ್ವಾಮತೆಯಂತದಂ ನಿನಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಂ ಪರಿತಂದನೆಂಬವೋಲ್ |
ವೋಮಮನೆಯಿಂದತ್ತು ಪಟಹಸ್ತುಟಪಾಟರವಂ ಸಮುತ್ಕಟಂ ||

೭೯

ಅನಂತರಮರಮನೆಯ ಬಾಗೀರೋ ಪಣ್ಣೆ ಬಂದಿದರ್ ವಿಜಯಪರ್ವತಗಜಮಂ ನರೇಂದ್ರ
ಚೂಡಾಮಣಿಯಿಂದ್ರಾಣವೆರಸು ಐರಾವತಮನೇಣುವಮರೇಂದ್ರನಂತೆ ಮಾದೇವಿವೆರಸೇಟೆ

ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಮೇಳವಿಪ ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆಯಿತ್ತು ತಣ್ಣೆಲಲ್ |
ಪೀನಕುಚಾಗ್ರದಿಂದಡರೆ ಸೋಂಕುವ ನಲ್ಲಳ ಸೋಂಕಲಂಪಿನು ||
ದ್ವಾನಿಯನೀಯೆ ಸಂತಸದೊಂದದಗುಂತಿಯೆ ರೂಪುಗೊಂಡುದೆಂ |
ಬೀನುಡಿಗೀರ್ಯಾಗೆ ನಡೆದಂ ವನಕೇಳಿಗೆ ರಾಜಕುಂಜರಂ ||

೮೦

ಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಳು. ೭೮. ಆಕೆಯ ಮಧುರ ವಚನಗಳಿಂದ
ಕಿವಿಗೆ ಆಭರಣವಾಯಿತು; ನಸುನಗೆಯಿಂದ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಗಂಧವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ
ದಂತಾಯಿತು; ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಪ್ಪಾದ ಕೂದಲಿಗೆ ಬಾಸಿಗ
ವನ್ನು ಮುಡಿಸಿದಂತಾಯಿತು; ಸ್ಪರ್ಶಸುಖದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಶರೀರಕಾಂತಿಯಿಂದ
ಅರಸನಿಗೆ ಹೊಸ ರೇಷ್ಮೆವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಡಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ವ|| ಬಳಿಕ ವಸಂತ
ವನಕ್ರೀಡೆಗೆ ಹೊರಡಲೆಂದು ಪ್ರಸ್ಥಾನ ಭೇರಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಲಾಯಿತು.
೭೯. “ಶ್ಯಾಮತೆ (ನೀಲವರ್ಣ)ಯಿಂದಲೂ ನಿರಾಕಾರತೆಯಿಂದಲೂ ನಿನಗೆ
ಸದೃಶ ಮಿತ್ರನಾದವನು ಮನ್ಮಥನು, ವಸಂತನ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಆ ಅನಂಗನಿಗೂ
ಈಗ ಮಹಾ ಉತ್ಸವವಾಗಿದೆ, ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಲೆಂದು ನಾನು ಓಡಿ
ಬಂದೆನು” ಎಂದು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೇಳಹೊರಟಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ
ಪಟಹಗಳ ಮಹಾದ್ವನಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ವ|| ಅನಂತರ ಅರಮನೆಯ
ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಸಜ್ಜಾಗಿ ಬಂದ ವಿಜಯಪರ್ವತವೆಂಬ ಆನೆಯನ್ನು ಮಹಾದೇವಿ
ಯೊಡನೆ ಅರಸನು ಏರಿ, ಶಚಿಯೊಡನೆ ಐರಾವತವನ್ನೇರಿದ ಇಂದ್ರನಂತೆ
ಹೊರಟು-೮೦. ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಮುತ್ತಿನ ಭತ್ತಿಯ ತಂಪಾದ
ನೆಳಲಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ತೋರ ಮೊಲೆಗಳಿಂದ ಒತ್ತಾಗಿ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಸೋಕುವ
ನಲ್ಲೆಯ ಸ್ಪರ್ಶಾನುಭವದ ಅತಿಶಯದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದೊಂದು ಆಧಿಕ್ಯವೆ
ಮೈದಾಳಿ ಬಂತೆಂದು ಜನ ನುಡಿಯುವಂತೆ ರಾಜೇಂದ್ರನು ವನಕ್ರೀಡೆಗೆ

ಅಂತು ಪುರಮಂ ಪೊಟಮಟ್ಟು
 ಬನದ ಬನದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನಿ |
 ತನೆ ಪರಿಜನಮಂ ಬರಲೈವೇಟನೆಯುಂ ತ ||
 ಜ್ವನಮಾದುದನೂನಮದೇ |
 ನನಸ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯಮೋ ನರೇಂದ್ರನ ವಿಭವಂ ||

೮೧

ಅಂಬಿನಮಳುಂಬಮಾಗಿ ಶಿಬಿಗಳ ತಿಂತಿಣಿಯೋಳ್ ಬರ್ಪಂತಪುರಕಾಂತಾಸಂತಾನಮುಂ, ಅಂದೂದ
 ಗೊಂದೂಧೋಳ್ ಬರ್ಪ ವಾರನಾರೀನಿಕರಮುಂ, ಪೇರಾನೆಯ ಪಿಂಡುಗಳೋಳ್ ಬರ್ಪ
 ಚತುರಪ್ರಧಾನಪ್ರತಾನಮುಂ, ಪಿಡಿಯ ಗಡಣಂಗಲೋಳ್ ಬರ್ಪ ಸೇವಕಮಹಿಳಾಮಂಡಳಮುಂ,
 ಕುದುರೆಯ ಕದಂಬದೋಳ್ ಬರ್ಪ ಪಾರ್ಥಿವಪುತ್ರಸಾರ್ಥಮುಂ, ವೇಸರಿಯ ನೆರವಿಗಳೋಳ್ ಬರ್ಪ
 ದೇಶಿಕತಪವಿತತಿಯುಂ, ಪಾದಮಾರ್ಗದಿಂ ಮೊಗ್ಗರಮಾಗಿ ಬರ್ಪ ಖಡ್ಗವ್ಯಗ್ರಹಸ್ತೋಗ್ರಭಟಪೇಟಕಮುಂ,
 ಮತ್ತವರ್ಗವರ್ಗ ಪಿಡಿದ ಮೇಘಾಡಂಬರದ ಝಲ್ಲರಿಯ ಪಲ್ಲತೊಂಗಲ ಚೌಕಸತ್ತಿಗೆಯ ಕೊಡೆಯ
 ಗಡಣಂಗಲುಂ, ಮುಂದೆ ಪರಿವ ಪಡೆವಳಗಟ್ಟಿಯ ಪೀಲಿಯಕರಗದುಪ್ಪರಗುಡಿಯೊಜ್ವರದ ರಾಜಸಿಂಧದ
 ಸಂದಣಿಯುಮೆಸೆಯೆ ಕುಸುಮಾಕರೋದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ನಡೆಯ ನಡೆಯ

ದೇಸೆಯಂ ಭತ್ತಪ್ರಸರದೆ |
 ಮುಸುಂಕಿ ಕಟ್ಟಲೆಯನೊರ್ಮೆ ಮಣಿಭೂಷಣರು ||
 ಗ್ವಿಸರದೆ ಮುಸುಂಕಿ ಸಂಜೆಯ |
 ಬಿಸಿಲಂ ಮತ್ತೊರ್ಮೆ ಮಾಡಿದುದು ತದ್ವಾನಂ ||

೮೨

ನಡೆದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಾಗ-೮೧. ವನಕ್ರೀಡೆಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು
 ಜನರು ಮಾತ್ರ ಬರಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಆ “ತಕ್ಕಜನ” ರ
 ಸಮುದಾಯವೆ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಯಿತೆಂದರೆ ಆ ನರೇಂದ್ರನ ವೈಭವವೆಷ್ಟು
 ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು! ವ|| ಸಿಬಿಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾಣಿವಾಸದ
 ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮುದಾಯ: ಸಂದಣಿಸಿದ ಅಂದಳಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಾರಸ್ತ್ರೀಯರ
 ಹಿಂಡು; ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆನೆಗಳೊಡನೆ ಬರುವ ಚತುರರಾದ ಪ್ರಧಾನರು;
 ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಬರುವ ಸೇವಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಳಗ; ಕುದುರೆಗಳ
 ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ರಾಜಪುತ್ರರ ಮಂಡಳಿ; ಹೇಸರಗತ್ತೆಗಳ ಮೇಲೇರಿ ಬರುವ
 ವಾದ್ಯವಾದಕ ಹಾಗೂ ಗಾಯಕರ ಸಮುದಾಯ; ಕಾಲ್ಕಡೆಯಿಂದ ದಟ್ಟಣಿಸಿ
 ಬರುವ ಖಡ್ಗಧಾರಿ ಯೋಧರ ದಳಗಳು; ಮತ್ತು ಅವರವರಿಗೆ (ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ
 ವಾಗಿ) ಹಿಡಿದ ಮೇಘಾಡಂಬರ, ಝಲ್ಲರಿ, ಪಲ್ಲತೊಂಗಲು, ಚೌಕಸತ್ತಿಗೆ ಮೊದಲಾದ
 ಕೊಡೆಗಳು; ಮುಂದೆ ನಡೆವ ವೇತ್ರಧಾರಿಗಳ ನವಿಲ್ಲರಿ ಜಾಮರದ, ಕರಂಕವಾಹಕರ,
 ಧ್ವಜಹಸ್ತರ, ಬಜ್ಜರ, ರಾಜಧ್ವಜ ಮೊದಲಾದ ರಾಜಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದವರ ಸಂದಣಿ
 ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಕುಸುಮಾಕರವೆಂಬ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಡೆಯು
 ತ್ತಿರಲಾಗಿ-೮೨. ತಮ್ಮ ಕೊಡೆಗಳ ಸಂದಣಿಯಿಂದ ಮುಸುಂಕಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ

ಅಂತುದ್ಯಾನಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಬರ್ಪಾಗಳ್

ಅಮರ್ದನೆಳಮಾವಿನೊಳ್ ದಾ |

ಡಿಮದೊಳ್ ಮಲ್ಲಿಗೆಯೊಳಿದ್ ಕೋಗಿಲೆ ಗಿಳಿ ತುಂ ||

ಬಿ ಮಹೀಶನ ಕಿವಿಗಾಗಳ್ |

ಕ್ರಮದಿತ್ತುವು ತಾರಮಧ್ಯಮಂದ್ರಸ್ವರದಿಂ ||

೮೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಇನಿತಿವರ್ತಂದು ತಂದಲರ್ಗಲೋಳಿಯನೊಯ್ಯನೆ ಕಾಣೆಗೊಟ್ಟು ತ |

ಧ್ವನದ ಕೊಳಂಗಲೊಳ್ಳೆರೆಯಿನ್ನುಣ್ಣುವ ತಣ್ಣಿನಿಯಿಂದ ಪಾದ್ಯಮಿ ||

ತನುಗತಮತ್ತಭೃಂಗರುತದಿಂ ಪ್ರಿಯಮಂ ನುಡಿದಿಂತು ಬಂದ ಬಿ |

ದಿಗನನೆ ಮನ್ನಿಸಿತ್ತು ನೃಪನಂ ತ್ರಿಗುಣೋದ್ಧರಣಂ ಸಮೀರಣಂ ||

೮೪

ಅನಂತರಂ ಬಂಧುರಸುಂಧರಸ್ಕಂಧದಿನಿಟಿದು ವನಪ್ರತೋಳಿಕಾದ್ವಾರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ವನಜಳ
ಪ್ರೇಡೋಪಯೋಗ್ಯಕತಿಪಯಪರಿವಾರಸಮೇತನುಂ, ವಾರನಾರೀಪರಿಜನಪರೀತನುಂ, ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವ
ಗತಮಹಾದೇವೀಕಟಾಕ್ಷೈಕಲಕ್ಷ್ಯನುಂ. ನರ್ಮಸಚಿವಪ್ರತೋಷ್ಯನಿವೇಶಿತಸವ್ಯಪಾಣಿಪಲ್ಲವನುಂ,
ವಿಲಿಪ್ರಯುಕ್ತಕರ್ದಮಾಮೋದಾಕೃಷ್ಣವನಕುಸುಮಾಲೋಲಲೋಲಂಬಕದಂಬನುಂ. ವೀಜ್ಯಮಾನ
ಧವಳಚಮರರುಹಪವನವಿನಿವಾರಿತಾನೇಕತರುಪ್ರಸೂನವಿಸರತ್ತರಾಗನುಂ, ಮಹಾಪ್ರತೀಹಾರಕೋದ್ಭುಷ್ಯ

ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದರು; ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಸಂಜೆಯ
ಬಿಸಿಲನ್ನೊಮ್ಮೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದರು, ವ|| ಹೀಗೆ ಉದ್ಯಾನಪ್ರದೇಶವನ್ನು
ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ -೮೩. ಎಳಮಾವಿನಲ್ಲಿಯೂ, ದಾಳಿಂಬದ ಗಿಡದಲ್ಲಿಯೂ,
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲಸಿದ ಕೋಗಿಲೆ-ಗಿಳಿ-ದುಂಬಿಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ
ತಾರ-ಮಧ್ಯ-ಮಂದ್ರಸ್ವರಗಳಿಂದ ಅರಸನ ಕಿವಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ತುಂಬಿದುವು.
ಅದಲ್ಲದೆ-೮೪. ಇದಿರುಗೊಂಡು ಹೂಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು ನಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು,
ಕೊಳಗಳ ತೆರೆಗಳಿಂದ ಏಳುವ ತಂಪಾದ ಹನಿಗಳಿಂದ ಪಾದ್ಯವನ್ನಿತ್ತು, ತನ್ನನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ದುಂಬಿಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮೃದುವಚನಗಳನ್ನು ನುಡಿದು, ತನ್ನ
ಬಳಿಗೆ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಅರಸನನ್ನು ಗಾಳಿಯು ಗೌರವದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿತು.
ವ|| ಆಮೇಲೆ ಅರಸನು ಆನೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಇಳಿದು ಉದ್ಯಾನದ ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನು
ಹೊಕ್ಕು, ವನಕ್ರೇಡೆಗೂ, ಜಲಕ್ರೇಡೆಗೂ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಕೆಲವೇ ಜನರ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ
ಹೊರಟು ವಾರಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಳಸಿ ಬರಲಾಗಿ, ಎಡಗಡೆಗೆ ಇರುವ ಮಹಾದೇವಿಯ
ಕಡೆಗಣ್ಣಿಗೆ ಏಕೈಕ ಗುರಿಯಾಗಿ, ನರ್ಮಸಚಿವನು ನೀಡಿದ ಮುಂಗೈಯನ್ನು ತನ್ನ
ಬಲಗೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ತೊಡೆದುಕೊಂಡ ಸುಗಂಧಲೇಪನದ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ
ಮರುಳಾಗಿ ದುಂಬಿಗಳು ಮುಸುಕುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅನೇಕ ಮರಗಳ ಹೂಗಳಿಂದ
ಸುರಿವ ಪರಾಗವನ್ನು ತನ್ನ ಎಡಬಲದ ಸೇವಕರು ಬಿಳಿಯ ಚಾಮರಗಳಿಂದ

ಮಾಣಸರಣಿಧರಣೀಕನುಂ, ಹೇಳಾವರೋಕನಾಮೃತನಿಷಿಚ್ಯಮಾನತರುಲತಾಪ್ರತಾನನುಂ, ವನಮಹತ್ತರ
ಮರಸ್ಸರನುಮಾಗಿ ಬರ್ಪಾಗಳ್

ನೃಪನ ಮನಕ್ಕೆಸೆದುದು ಪನ |
ಸಪಜ್ಜೆ ಸಾಲಕುಜರಾಜಿಯಾಮ್ರಾವಳಿ ಮು ||
ತ್ತಪರಿಮಿತಂ ವಿಚಕಳವೀ |
ಧಿ ಪಾಟಳೀಪಾಳಿ ಮಾಧವೀಮಾಳೆ ಕರಂ ||

೮೫

ಅಲ್ಲಿ

ಎಳವಲನು ನಿಜಸ್ಕಂಧಾ |
ವಳಂಬಿಯೆನಿಸಿದ ತೋರವಣ್ಣೊನೆಯಿಂ ಕ ||
ಣ್ಣೊಳಿಸಿತ್ತು ಕಾಮಧಾತ್ರೀ |
ತಳಪಾಲಕನಡಪವಳನ ದೊರೆಯನೆ ಪಿರಿದುಂ ||

೮೬

ಎಂದು ಮದನವೀಣೆಯೆಂಬರಸಿಯ ಪರಿಚಾರಕಿ ನುಡಿದೊಡದಂ ನೋಡುತ್ತಂ ನಡೆಯೆ
ನರ್ಮಸಚಿವಂ ನಂದನನೆಂಬಂತೆಂದಂ:-

ಪಿಡಿ ಪಣೆ ತೋಳ್ ತುದಿ ಮೊಳೆ ಮೊಳೆ
ಮಿಡಿಯೆನೆ ತೋಟಿತ್ತು ವಿರಹಿಕೌರವಬಲಮುಂ ||
ಬಡಿವಲ್ಲಿ ಕಾಮಭೀಮಂ |
ಪಿಡಿದ ಗದಾದಂಡಮನಿಸಿ ಮಾಮರನಿದಿರೋಳ್ ||

೮೭

ಬೀಸಿ ನಿವಾರಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಮಹಾಪ್ರತೀಹಾರರು ನೆಲವನ್ನು ಉಗ್ಗಡಿಸುತ್ತ ಪರಾಕು
ಹೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮರಬಳ್ಳಿಗಳತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸುತ್ತ,
ಉದ್ಯಾನ ಮಹತ್ತರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ- ೮೫. ಹಲಸಿನ
ಮರಗಳ ಸಾಲು, ಸಾಲವೃಕ್ಷಗಳ ಪಂಕ್ತಿ, ಮಾವಿನ ತೋಪು ಇವಲ್ಲದೆ
ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೀದಿ. ಪಾದರಿ ಸಮುದಾಯ ಹಾಗೂ ಅದಿರುಗಂತಿಯ
ಸಾಲುಗಳು ಅರಸನ ಮನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದುವು, ಅಲ್ಲಿ-೮೬. “ತನ್ನ ಹೆಗಲಲ್ಲಿ
ತೋರವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳ ಗೊಂಚಲನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತ ಎಳೆಯ ಹಲಸಿನ ಮರವು
ಕಾಮರಾಜನ ಹಡಪದಾಳಿಗೆ ಸದೃಶವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು.” ವ|| ಹೀಗೆಂದು
ಮದನವೀಣೆಯೆಂಬ ಅರಸಿಯ ಪರಿಚಾರಿಕೆ ನುಡಿಯಲಾಗಿ, ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ
ನಡೆದು, ನರ್ಮಸಚಿವನಾದ ನಂದನನೆಂಬವನು ಹೀಗೆಂದನು-೮೭. “ಈ ಮರದ
ಕಾಂಡವೆ ಹಿಡಿಕೆ, ಶಾಖೆಯ ತುದಿ ಮೊಳಕೆಯಾದ ಮಿಡಿಯೆ ಮೊಳೆ-ಹೀಗೆ
ವಿರಹಿಗಳೆಂಬ ಕೌರವರ ಸಮೂಹವನ್ನು ಬಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣನೆಂಬ
ಭೀಮನು ಹಿಡಿದ ಗದಾದಂಡವಾಗಿ ಈ ಮಾವಿನ ಮರವು ತೋರುತ್ತದೆ.”

ಅಂತವರಿವರ ನುಡಿಗಮರ್ಥದ್ರಷ್ಟತ್ವಕ್ಕಮನುರೂಪಮಾದುವೆನುತ್ತಂ ಬರ್ಪನ್ನೆಗಂ

ತನಿವಣ್ಣಂ ಮಾರುತಾಂದೋಳದಿನೊಸರ್ವ ಪೊಸರಸಾಸಾರಮಂ ದೂರದಿಂ ಭೋಂ |

ಕನೆ ಕಂಡೈತಂದು ಕಂಠಂ ನಿಮಿದರ್ವದಿರೆ ಪಕ್ಕದ್ವಯಂ ಜೋಲೆಕಣ್ ಮೀ ||

ಲನದೋಳ್ ಸಮ್ಮೇಳನಂ ಬೆತ್ತಿರೆ ತಣ್ಣಿವನೆಗಂ ಪೀರ್ದು ಮೆಯ್ಯೆರ್ಚಿ ಕೀಟಕ್ಕಿಂ

ಬಿನೋಳಡ್ಡಂಮಟ್ಟಿ ತೆಟ್ಟಿಂದಿಳಿಯಿಗಳಪಿದ ತ್ರಾಮ್ರದೋಳ್ ತಾಮ್ರತುಂಡಂ || ೮೮

ಆಗಲಾಗಿಲಯ ಗಿಳಿಗಡಪಕ್ಕೆ ಮುಗುಳ್ಳನೆಗುತ್ತುಮೀಷದಾನತಾನನೆಯಾದೋಪಳಂ ಭೂಪಾಳಂ
ಚಾಳಿಸಿ ವಾಮಕೋಮಳಸೂಚೀಹಸ್ತದಿಂ ತೋಟಿ

ಪೂವೋತ್ಕೃತಶ್ರುತಿಮಧುರ |

ಕ್ಷಣಿತಂ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯವೃತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣರುಚಿತ್ವಂ ||

ಪೆಣೆದಿರೆ ಪುರೋಹಿತಬ್ರಾ |

ಹೃಣನೆನಿಸಿದುತನುನೃಪತಿಗೀಪರಪುಷ್ಪಂ || ೮೯

ಮತ್ತಂ

ಪ್ರಿಯೆ ನಿನಗೆ ಪುಟ್ಟದೀಕಳಿ |

ಕೆಯಿ ತಾನೆನಗಂತಲೆಂದೆ ಮಾವಂ ನೀಂ ನಿ ||

ಶ್ವಯಮೆಂಬ ತೆಲದೆ ಮಾವಂ |

ನಯದಿಂ ಸಾರ್ಥಳಿಯನಳಿಯನೆನ್ನದರೊಳರೇ || ೯೦

ವ|| ಹೀಗೆ ನುಡಿದ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಾತಿಗೂ ಅರ್ಥದೃಷ್ಟಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಅನುರೂಪತೆ
ಯುಂಟೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದನು. (ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ-) ೮೮. ಒಂದು
ಮಾವಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ಒಡೆದು ಒಸರುತ್ತಿರುವ ಸವಿಯಾದ
ಹಣ್ಣನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೆ ನೋಡಿದ ಗಿಳಿಯೊಂದು ಬಂದು ಕೊರಳು ಚಾಚಿ,
ಪಕ್ಕಗಳನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ
ರಸವನ್ನು ಹೀರುತ್ತ, ಮೈಯುಬ್ಬಿ ಕೆಳಗಿನ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಮೆಟ್ಟಿ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಧ್ವನಿಮಾಡಿತು, ವ|| ಆ ಗಿಳಿಯ ಗಳಹಕ್ಕೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತ
ನಸುವೆ ತಲೆಬಾಗಿ ದ ನಲ್ಲೆಯನ್ನು ಅರಸನು ವಿನೋದದಿಂದ ತಿವಿದು ಎಡಗೈಯಿಂದ
ಬೆರಳಿಟ್ಟು ತೋರಿ-೮೯. “ಪ್ರಣವ”(೧. ಅತ್ಯಂತ ನವೀನ, ೨. ಓಂಕಾರ) ದ
ಉನ್ನತವೂ ಕಣಿವಾಮಧುರವೂ ಆದ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ, “ದ್ವಿಜ” (೧. ಪಕ್ಷಿ, ೨.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ) ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ “ಕೃಷ್ಣರುಚಿ” (೧. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ, ೨.
ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ) ಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಈ ಕೋಗಿಲೆ ಮನುಷ್ಯಧರಾಜನಿಗೆ
ಪುರೋಹಿತನೆನಿಸಿತು. ಮತ್ತು-೯೦. “ನನಗೆ ಪ್ರಿಯೆಯಾದ ಈ ಮೊಗ್ಗನ್ನು
ಹಡೆದವನು ನೀನು, ಅದರಿಂದ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನೀನು ನನಗೆ ಮಾವನೆ”
ಎಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಏನೂ ಎಂಬಂತೆ ಬಳಿ ಸಾರಿದ ಅಳಿ (ದುಂಬಿ)

ಎನುತ್ತಂ ನಡೆಯೆ ಮುಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳ್

ಇಡಿದಡರೆ ಪೂತು ಮೊದಲಿಂ |
ಮಡಲ್ತು ಸುತ್ತಿಜೆದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮೊದಲೆ ಪಾ ||
ಲಗ್ಗಲ ಸುಟೆ ಬಳಸಿದಂತಿರೆ |
ನಡುವಿದುಗು ಪಾರಿಜಾತದಂದದೆ ಚೂತಂ ||

೯೦

ಇದು ಧಾತ್ರೀಪಾರಿಜಾತಂ ಸಕಲಸುಕವಿವೃಂದಪ್ರಣೂತಂ ವಸಂತಾ |
ಭೃಗುಯಪ್ರೀತಂ ಮನೋಭೂನ್ಯಪವಿಜಯರಥಖ್ಯಾತಸೂತಂ ವನಪ್ರೀ ||
ಸುದತೀಪ್ರೇಮಾತ್ಮಜಾತಂ ಫಲತರುವರವೃಂದಾರಕತ್ವಾಭ್ಯುಪೇತಂ |
ಮದಭೃಂಗೀಗೀತಗೀತಂ ಕೃತವಿರಹಿವಿಘಾತಂ ದಲೀ ಬಾಲಚೂತಂ ||

೯೧

ಮತ್ತಂ

ತಳಿವೊಳಿವೊತ್ತುದಲ್ಲದಲರಂ ಸಲೆ ತಾಳ್ವವ ಸೈಪುವೆತ್ತುದೇ |
ಮಳಯಜವೆಯ್ನೆ ಕೆಂದಳಿಗಳಿಂದಲರಿಂ ಬಳಸಿದುರ್ದಲ್ಲದೇ ||
ಫಳಯಿಸಲಾರ್ತುದೇ ಅಸುಕೆ ಚೆಂದಳಿರಿಂದಲರಿಂ ಪೊದಟ್ಟ ಪ |
ಗ್ಗಲಿನಳವಟ್ಟ ಚೂತಮಿದು ಭೂತಳಕಲ್ಲುಕುಜಾತಮಲ್ಲವೇ ||

೯೨

ಎಂದು ಉದಾತ್ತವಚನಂಗಳಂ ಕಾವ್ಯನೌಕರ್ಣಧಾರಂ ನುಡಿದು ಮಾಣಲೊಡಮರಸಿ ಮದನ
ವೀಣೆಯ ಕಿವಿಯಂ ಪಚ್ಚುವುದುಮಾಕೆ ದೇವಿಯೆಂದಪಳೆಂದಿಂತೆಂದಳ:-

ಯನ್ನು “ಅಳಿಯ” ಎನ್ನದವರುಂಟೆ ? ವ|| ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತ ನಡೆಯಲಾಗಿ
ಮುಂದೆ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ-೯೦. ಮೈತುಂಬ ಹೂಬಿಟ್ಟು ಸುತ್ತಲೂ ಬಳಸಿಕೊಂಡ
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೊದರು ಇರಲಾಗಿ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಮಾವಿನ ಮರವು-ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರದ
ಸುಳಿಯ ನಡುವಿರುವ ಪಾರಿಜಾತದಂತೆ ತೋರಿತು. ೯೧. ಇದು ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲಿರುವ ಪಾರಿಜಾತ; ಸಮಸ್ತ ಸುಕವಿಗಳ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾದುದು;
ವಸಂತದ ಏಳಿಗೆಯಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನವಾದುದು; ಮನ್ಮಥರಾಜನ ವಿಜಯರಥವೆಂದು
ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದುದು; ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಅಕ್ಕರೆಯ ಪುತ್ರ; ಫಲವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇವವೃಕ್ಷವೆಂದು
ಪರಿಗಣಿತವಾದುದು; ಮದೋನ್ಮತ್ತ ಭೃಂಗಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ
ಮರ; ವಿರಹಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಕವೆನಿಸಿದುದು-ಈ ಎಳೆಯ ಮಾಮರ ಮತ್ತು-೯೨.
ಗಂಧದ ಮರವು ತಳಿರನ್ನು ಹೊರಹೊರೆಯಾಗಿ ತಾಳುವುದಲ್ಲದೆ ಹೂಬಿಡುವ
ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಿತೆ ? ಅಶೋಕವೃಕ್ಷವೇನೋ ತಳಿರಿನೊಡನೆ ಹೂಗಳನ್ನೂ
ತಾಳಿತು; ಆದರೆ ಹಣ್ಣು ಬಿಡುವ ಪುಣ್ಯ ಅದಕ್ಕಿತ್ತೆ ? ಚಿಗುರನ್ನೂ,
ಹೂಗಳನ್ನೂ, ಸೊಗಸಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾವು
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೇ ಅಲ್ಲವೆ ? ವ|| ಹೀಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯನೌಕೆಗೆ ಕರ್ಣಧಾರನೆನಿಸಿದ ಅಜಿತಸೇನರಾಜನು ನುಡಿದು
ಸುಮ್ಮನಾಗಲಾಗಿ, ಅರಸಿಯು ಮದನವೀಣೆಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಪಿಸು

ತನುಸೋಂಕಿ ಸೋಂಕಿನೋಳ್ ಬಂ ।

ದು ನಿಂದ ಸಹಕಾರಕಾಂತನೋಳ್ ಸೊಗಯಿಸಿದ ॥

ತ್ವನಸುಂ ನಿಜಸುಮನೋವಿಕ ।

ಸನದಿಂ ಪ್ರಿಯಮಲ್ಲಿಕಾಲತಾವೇಷ್ಟಿತಕಂ ॥

೯೪

ಎಂಬುದುಮರಸನದರ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನಂದನಂ ತಾನುಮೊಸೆಯಿಸುವ ಬಗೆಯಿಂ ಮೊಸತುಮಾತಂ
ಮೊಸೆಯಿಸಿ ಕೆಲದೊಳೆಂದು ಮಾಕಂದಾನೋಕಹಮಂ ತೋಟೆ

ನೆಟಿಯ ಪಣೆಮುಟ್ಟ ಕೈವಂ ।

ದೇಜಗಿದುದಿದು ದೇವ ನಿನಗೆ ಹೃದಯಂ ತಾನೆ ॥

ತ್ವಳೆದುದನವೇಡ ಧಾರಿಣಿ ।

ಯೆಟಿಯಂಗೆಜಗುವುದು ಚೋದ್ಯಮೇ ಧರಣೀಜಂ ॥

೯೫

ಆಗಲರಸನದರ್ಕೆ ಪರಕೆಯೆಂದು ಮೆಚ್ಚುಗೊಟ್ಟು ನಡೆವುದುಂ ಮುಂದೊಂದು ಪಲ್ಲವಿತಕಂಕೆಲ್ಲಮಂ
ನೋಡಿ

ಅತಿರಾಗತೆಯಿಂ ಪ್ರೀಪದ ।

ಹತಿಗಂ ದಳವೇಟೆಯಲರ್ಧತೋಕಂ ಫಳಹೀ ॥

ನತೆಗೆಡೆಯಾದುದು ಕಡೆಯೋಳ್ ।

ಮತಿಗೆಟ್ಟಂಗೀಗುಮತ್ಸಯಂ ವೃತ್ಸಯಮಂ ॥

೯೬

ಮಾತಾಡಿಗಳು. ಆಗ ಆಕೆ ದೇವಿಯವರು ಹೀಗೆನ್ನುವರೆಂದು ನುಡಿದಳು-೯೪.
“ತನ್ನ ವಲ್ಲಭನಾದ ಸಹಕಾರ (ವರಾವರ) ವೆಂಬ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೈಗೆ ಮೈ
ಸೋಂಕಿಸಿಕೊಂಡು ‘ಲಿತಾವೇಷ್ಟಿತಕ’ ವೆಂಬ ಆಲಿಂಗನ ಸುಖದಿಂದ ಮನಸ್ಸು
ಅರಳಿದಂತೆ ಹೂವರಳಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಲ್ಲಿಕಾಲತೆ ಸೊಗಸುತ್ತಲಿದೆ.” ವ॥
ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅರಸು ಮೆಚ್ಚಿದನು. ಆಗ ನಂದನನೆಂಬ ಸಚಿವನು ತಾನೂ ಒಂದು
ಹೊಸ ಮಾತನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಆಡಬೇಕೆಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಮ್ಮಾವಿನ ಮರವನ್ನು
ತೋರಿ- ೯೫. “ದೇವ, ಕಾಂಡದಿಂದ ತುದಿವರೆಗೆ ಬೆಗಿತ ಈ ಮರವು ಹಣೆಮುಟ್ಟ
ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿನಗೆ ಎರಗಿದೆ. ಅದರ ಮನಕ್ಕೆ ಈ ಭಾವನೆ ಹೇಗೆ ಅರಿವಾಯಿತೆಂದು
ಕೇಳಬೇಡ. ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಎರಗುವುದು
ಸೋಜಿಗವೇ?” ವ॥ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಹರಕೆಯೆಂದು ಮೆಚ್ಚಿ, ಮುನ್ನಡೆಯಲಾಗಿ
ಮುಂದೆ ಒಂದು ಚಿಗುರಿಟ್ಟ ಅಶೋಕ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ನೋಡಿ- ೯೬. ಅತಿಯಾದ
ಪ್ರಣಯಕ್ಕೆ ಅಧೀನನಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಒದೆಗೆ ಮೈ ಚಿಗುರುವ ಅಶೋಕವು ಫಲ
ಹೀನತೆಗೆ ಗುರಿಯಾಯಿತು. ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಮಿತಿ ಮೀರುವವನಿಗೆ ದುರ್ಗತಿಯೇ?

ಎಂದಲ್ಲಿ ತಳರ್ದು ವನಶ್ರೀವಿಕಾಸಮಂ ಭಾವಿಸುತ್ತಂ ಬರೆ ಮುಂದೊಂದೆಡೆಯ ತೆಜಿಸಿನೊಳ್ ನಳನಳಿಪ ಕೇಸರದ ಸುಖೊಳ್ ತಡಂಗಲಿಸಿ ಬೆಳೆದ ದವನದ ಕಣ್ಣೆವಂದ ವನದ ನಡುವೆ ದಿಟ್ಟಿಗೆವರೆ ಕಟ್ಟಿ ನೇರ್ವಟ್ಟು ಬಾಳೆವೇರ ಕೇರ್ಗೊಳಂ, ಅಂದಂಬೆತ್ತೆ ಬಂದುಗೆಯೆಸಳಂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಪತ್ತಿಸಿದ ಚಿತ್ರಪತ್ರಂಗಳಂಕುಂಬಮಾದ ಪೊಂಬಾಳೆಯ ಕಂಬಂಗೊಳಂ, ಅರಲ್ದ ತಾವರೆಯ ತಣ್ಣಲೆಯ ಪಲಗೆಗಟ್ಟಿನೋವರಿಗಳೊಳಗಣ ಕಪ್ಪುರವಳಿಕೆನಳವಟ್ಟ ಜಗಲಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪಸರಿಸಿದ ಕುಸುಮದೆಸಳ ಪಸೆಗಳೊಳಂ, ಅಮರೆ ತಾವರೆಯ ನೂಲಿಂ ಕೀಲಿಸಿದಳವಾಟೆಯ ಸುಟೆಯಲೆಯ ತಳತಳಪ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನೊಳಂ, ಅದಜಿಕೊಳ್ಳಲ್ಲಿಗೊಂದೊಂದು ಕೆಂದಾವರೆಯರಲ್ಲಳಂ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಸಗಿನೆಸಳಂ ಬಿಗಿಗಟ್ಟಿ ಪೊಸಯಿಸೆ ಮನಕ್ಕೆ ಪದೆಪನೀವ ಪದಂಗಳೊಳಂ, ಎಳದೆಂಗಿನೆಳೆಯಲೆಯನಮರ್ಕೆವಡೆಯ ಪೆಣೆದು ಸಂಪಗೆಯ ಮುಗುಳನಗೆಳಂ ತೆತ್ತಿ ಬಿತ್ತರಂಬಡೆದ ಜವಳವಡಿಗಳೊಳಂ, ಅಸುಗೆಯ ಮಿಸುಪ ಪೊಸದಳಿರಂದೆಯೆ ಪೊದೆಯಿಸಿ ವಾಸಂತಿಯ ಮುಗುಳ ಸೂಸಕದಿಂ ದೇಸೆವಡೆದ ವಿಕಾಸವಾಸಲ್ಪಿಯ ಚುಂಚಿನಂತೆ ಚುಂಚುರಮಾದ ಚುಂಚುಲೋವೆಗಳೊಳಂ, ಓರನ್ನಮಾದ ಚಂದನದ ತಳಿರ ವಂದನಮಾಲೆಯೊಳಂ, ಇಮ್ಮಾವಿನಳದಳಿಸಿ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿಯ ಗುಡಿಯೊಳಂ, ಅವಿರಳಮಾಗಿ ತಳಿದ ಕುಂಕುಮಜಳದ ಚಳೆಯದೊಳಂ, ಆವ ಬಗೆಗಂ ಮಾಸರವಾದ ನಾಗಕೇಸರದ

ವ|| ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಉದ್ಯಾನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತ ಬರಲಾಗಿ ಮುಂದೆ ಮರಗಳಿಲ್ಲದೆ ತೆರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಲಮಲಿಸುವ ಬಕುಳದ ಸಸಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದ ದವನದ ನಯನಮನೋಹರವಾದ ವನದ ನಡುವೆ ಕಣ್ಣು ಸೆಳೆವಂತೆ ಕಟ್ಟಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಬಾಳದ ಬೇರಿನ ಗೋಡೆಗಳು ಚೆಲುವಾದ ಬಂಧೂಕ ಪುಷ್ಪದ ದಳಗಳನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹತ್ತಿಸಿದ ಚಿತ್ರ ಚಿತ್ರವಾದ ಎಲೆಗಳ ಸಮುದಾಯ; ಮನೋಹರವಾದ ಹೊಂಬಾಳೆಯ ಕಂಬಗಳು; ಅರಳಿದ ತಾವರೆಯ ತಂಪಾದ ದಳಗಳಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಹಲಗೆಗಳ ಲತಾಗೃಹ; ಅದರೊಳಗೆ ಕಪ್ಪುರದ ಹಳುಕುಗಳಿಂದ ಅಳವಡಿಸಿದ ಜಗಲಿ; ಆ ಜಗಲಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಡಿದ ಹೂವಿನೆಸಳುಗಳ ಹಸೆಗಳು; ತಾವರೆ ನಾಳದ ನೂಲಿನಿಂದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೆಣೆದು ಕಟ್ಟಿದ ಎಳೆಯ ಬಾಳೆಯ ಸುಳಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಸುವ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು; ಅದರೊಳಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕೆಂದಾವರೆಯ ಹೂವನ್ನಿಟ್ಟು ಬೆಟ್ಟದಾವರೆಯ ಎಸಳನ್ನು ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿ ಮನಃಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಬಾಗಿಲುಗಳು; ಎಳೆತೆಂಗಿನ ಎಳೆಯ ಎಲೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಗಿ ಹೆಣೆದು ಸಂಪಗೆಯ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಮೊಳೆಗಳಂತೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಜೋಡಿ ಕದಗಳು; ಅಶೋಕದ ಮಿರುಗುವ ಹೊಸ ಚಿಗುರಲೆಗಳನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಹೊದಿಸಿ, ಅತಿ ಮುಕ್ತಕದ ಮೊಗ್ಗುಗಳ ಸೂಸಕಗಳಿಂದ ಬೆಡಗು ಪಡೆದ ವಿಲಾಸ ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚುಂಚಿನಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಚುಂಚು ಲೋವೆಗಳು; ಓರಣವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ತಳಿರ ತೋರಣಗಳು; ಇಮ್ಮಾವಿನ ಮಿರುಗುವ ಹೂಗುಡಿಗಳ ದ್ವಜಗಳು; ದಟ್ಟವಾಗಿ ತಳಿದ

ರಜದ ರಂಗವಲ್ಲಿಯೊಳಂ, ಭಂಗಿವೆತ್ತು ಕಂತುರಾಜನ ಮಂತ್ರಶಾಲೆಯಂ, ಶೈತ್ಯದ ನೃತ್ಯಭವನಮುಂ,
ಕಂಪಿನ ಕಾರಾಗಾರಮುಂ, ಚೆಲ್ಲಿನ ಕುಲಗೃಹಮುಮಿರ್ಪಂಡಿರ್ ವಸಂತಗೃಹಮುಂ ಪೊಕ್ಕು
ನಡುವಣೆಳಗೊಂಗಿನ ಬಾಳ್ಗಂಬದೊಳ್ ತೊಡರ್ಚಿದ ಲತೆಯ ತೂಗುಂಮಂಚದೊಳ್ ಶಶಿಪ್ರಭಾಮಹಾ
ದೇವಿಯುಂ ತಾನುಂ ಕುಳ್ಳಿದುರ್

ತಾಳಮನಿತ್ತು ಸಮ್ಮನಿಸದೊತ್ತುವ ಪಂಚಮನುಣ್ಣರಕ್ಕಣಂ ||

ಮೇಳತೆಯಿಲ್ಲ ಬೀಣೆಯ ಸರಂ ಬಿಡದಿಲ್ಲಿಯೆನಿಪ್ಪ ತಾಯಿಯಿಂ ||

ದಾಣತಿಮಾಡಿ ಸಾಳಗದ ದೇಸಿಯ ಗೀತಮನಂದು ಪಾಡುವಿಂ |

ಪಾಣನನುರ್ವರಾಧಿಪತಿ ಲೀಲೆಯಿನೆಕ್ಕಲಗಾಣನೊರ್ವನಂ ||

೯೭

ಕೇಳುತ್ತಮಿರ್ದಂ ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತ ಕುಸುಮಾಪಚಯದೋಹಳಹೃದಯಮಾಗಿ

ಕಳಹಂಸೀಯಾನಮುತ್ಕಂಪಿತಕುಚಭರಸಂವ್ಯಾನಮಾಕೇಕರತ್ನ |

ಡ್ವಳತೋದ್ಯಾನಂ ಗಳದ್ವಿಶ್ವಧಕಬರಿಭರಾಂತಃಪ್ರಸೂನಂ ಚಳದ್ವೀ ||

ವರ್ಳಯೋದ್ಯದ್ವಾನಮುತ್ಸಾರಿತಸರಣಿಲತಾನ್ಯೋನ್ಯಸಂಧಾನಮಂತಾ |

ಗಳೆ ವಾರ್ತೃಪ್ರತಾನಂ ತಳರ್ದುರ್ದಳವಧೂಗಾನದತ್ತಾವಧಾನಂ ||

೯೮

ಕುಂಕುಮದ ನೀರಿನ ಚಳೆಯ: ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನಾದರೂ ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸುವ
ನಾಗ ಸಂಪಗೆಯ ಪರಾಗದಿಂದ ರಚಿಸಿದ ರಂಗವಲ್ಲಿ:- ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೊಡನೆ
ಸೊಗಸಾಗಿ ಮನ್ಮಥರಾಜನ ಮಂತ್ರಿಶಾಲೆಯೊ ಪರಿಮಳದ ಕಾರಾಗೃಹವೊ,
ಸೌಂದರ್ಯದ ತವರುಮನೆಯೊ ಎಂಬಂತಿದ್ದ ವಸಂತಮಂಡಪವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ,
ನಡುವಿನ ಎಳೆಯಡಕೆ ಮರದ ಕಂಬಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬಳ್ಳಿಹಗ್ಗದ ತೂಗುಮಂಚದಲ್ಲಿ
ಶಶಿಪ್ರಭಾದೇವಿಯೂ ತಾನೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ೯೭. ತಾಳಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ
ಪಂಚಮ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವ ಈತನ ಧ್ವನಿಯ ಮಾಧುರ್ಯ ವೀಣೆಗೆಂದೂ
ಬಾರದು ಎಂದನಿಸುವಂತೆ ಠಾಯೆಯಿಂದ ಆಲಾಪಮಾಡಿ ಸಾಳಗದ ಹಾಗು
ದೇಸಿಯ ಗೀತವನ್ನು ಹಾಡುವ ಒಬ್ಬ ತನಿ ಸಂಗೀತಗಾರನ ಗಾಯನವನ್ನು- ವ||
ಅರಸನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೂಗಳನ್ನು ಆಯುವ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸಾಗಿ-
೯೮. ಕಲಹಂಸಗಳಂತೆ ಮೃದುಗತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕದಕ್ಕದಿಸುವ
ಮೊಲೆಗಳಿಂದ ಹೊದೆದ ಸೆರಗು ಸರಿದಾಡುತ್ತಿರಲು, ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ
ಉದ್ಯಾನಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುತ್ತ, ಸಡಿಲಿದ ಕೇಶಭಾರದಿಂದ ಹೂಗಳು ಉದುರುತ್ತಿರ
ಲಾಗಿ, ಬೀಸುವ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕಿಂಕಣಿ ಬಲವಾಗಿ ಉಲಿಯುತ್ತಿರಲು, ಕಾಲಿಗೆ
ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬಂದ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಸರಿಸಿ ಹೊಂದಿಸುತ್ತ, ಹೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾ

ಅಂತು

ತಳದ್ವಾರಕೆಯಿನನುಕೆಗೆ ವಿಚ |
ಕೆಳದಿಂ ವಿಚಕೆಳಕೆ ಮಾವಿನಿಂ ಮಾವಿಂಗೊ ||
ಕೆಳಗಲರ್ಗೇ ಫಲಕ ಪರಿದ |
ತೆಳವೆಂಡಿರ ನೆರವಿ ನಲಿದು ತಾಪುಂ ಬಟೆಯಂ ||

೯೯

ಅಳಿಗೆ ಕುರುಳ್ ತಳಿಗೇತಳಂ |
ಕಳಕೆಗೆ ಬೆರಲಲರ್ಗೇಣ್ಣಲರ್ ದೊರೆಯನೆ ಕೋ ||
ಮಳಲತೆಗಳೊಳಂ ಸಲೆ ಕೋ |
ಮಳೆಯರ್ ತಡವಾಯ್ದರೆಯ್ ಪೂಗೊಯ್ದೆಯೋಳ್ ||

೧೦೦

ಅಗ್ಗ ಮತ್ತೊವರ್ಗ್

ತೆಗೆದು ನನೆಗೊಯ್ದು ಬಿಡೆ ಮೇ |
ಲೋಗೆವಳದಳಿಗೊಂಬು ಪೋಲ್ತುದಾಪೂವಿನ ಸೂ ||
ಜಿಗಿ ತೋವಲಂ ಪಿಡಿದು ಮದಾ |
ಳಿಗಳಲಿಯಿಂ ಪುಯ್ಯಲಿಡುವತೋಕೆಯ ಕೈಯಂ ||

೧೦೧

ತತ್ತಮೀಪದೋಳ್

ನಿಕ್ಕುವರಲ್ಲೊಳಲ್ಕುವಲೊಳಪ್ಪುದೆನಿಪ್ಪ ಮರಲ್ಪ ಪೂಮರಂ |
ಗಳ್ಳೆಲವಿದೋಡಂ ಕೆಲದೊಳೊಲ್ಲದೆ ನಲ್ಲಳನುಚ್ಚಶಾಖೆಗಾ ||
ಗಳ್ಳೆರದುಯ್ದನೊರ್ವನಲರ್ವಿಲ್ಲನ ಬಾಳೊದಲಾದ ತೋಳೊದಲ್ |
ತುಕ್ಕುವ ನುಣ್ಣಿನೀಕ್ಷಿಪಳಿಪಂ ಬಗೆಯೋ ಮಿಗೆ ಕಾದು ಕಾದಲಂ ||

೧೦೨

ರವಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ವಾರಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೂಹವು ಹೊರಟಿತು. ೯೯. ಚಿಗುರಿದ ಅಶೋಕವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮರದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬಳ್ಳಿಗೆ, ಮಾವಿನಿಂದ ಮಾವಿಗೆ-ಚಿಗುರನ್ನೂ, ಹೂವನ್ನೂ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಎಳೆಹರಯದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಹಿಂಡುಗಳು ಕೋಲಾಹಲದಿಂದ ನುಗ್ಗಿದವು. ೧೦೦. ದುಂಬಿಗಳಿಗೆ ಇವರ ತಲೆಗೂದಲೂ, ಚಿಗುರಲೆಗಳಿಗೆ ಅಂಗೈಗಳೂ, ಮೊಗ್ಗಗಳಿಗೆ ಬೆರಳುಗಳೂ, ಹೂಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಸರಿಸಾಟಿಯೆನಿಸಲಾಗಿ, ಕೋಮಲವಾದ ಬಳ್ಳಿಗಳೊಡನೆ ಕೋಮಲೆಯರು ತಾವೂ ಅವುಗಳ ಬಳಗವೇ ಎನಿಸಿ ಹೂಗೊಯ್ದರು. ಅಗ ಒಬ್ಬಳು-೧೦೧. ಎಳೆದು ಹೂವನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಬಿಟ್ಟೊಡನೆ ಮೇಲೆ ನೆಗೆದ ಎಳೆಯ ಚಿಗುರುಕುಡಿಯು-ಈ ಹೂವಿನ ಸುಲಿಗೆಗೆ ಬೆದರಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಸಿಯೆಲೆ ಹಿಡಿದು ದುಂಬಿಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹುಯಿಲಿಡುವ ಕೈಯಂತೆ ತೋರಿತು. ಅದರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೆ-೧೦೨. ತನ್ನ ನಲ್ಲೆಯ ಕೈಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿಲುಕುವಂತಿರುವ ಹೂಮರಗಳು ಹತ್ತಿರವೆ ಇದ್ದರೂ, ಒಬ್ಬನು ಅವು ಬೇಡವೆಂದು, ಎತ್ತರವಾದ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿರುವ ಮರಕ್ಕೆ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದನು. ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವಸ್ಥಾನವೆನಿಸುವ ಅವಳ ಕಂಕುಳಿನ ನುಣುಪನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ವ|| ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಂಬಿ

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮೊಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಮಧುಕರೀಗೀತಶಾಲೆಯಂತಿದ್ ವಾವಿನ
ಮಾಲಿಕೆಯೊಳಗೊಳ್ವೊಲ್ಲಿ

ನಿನ್ನಯ ಸುಟಿಗುರುಳಿಲ್ಲವಿ |
ವೆನ್ನಯ ಮಟಿಯೆಂದು ಬಂದು ತಲೆವಿಡಿದವೊಲಾ ||
ಚೆನ್ನಯ ತಲೆವಿಡಿದಿದುರ್ದು |
ತಾಂ ನಟಗಂಪಿಂಗೆ ತುಂಬಿ ದುಜುದುಂಬಿ ಕರಂ ||

೧೦೩

ದಾಳಿಂಬದ ಬಿಟ್ಟಂ ಕೊ |
ಕ್ವಾಳೋಚದೆ ನೋವು ಧವಳಲೋಚನೆಯ ಕಟಾ ||
ಕ್ವಾಳೋಕಂ ಮುತ್ತಿನ ಝಂ |
ಫಾಳಂ ಕವಿದಂತೆ ಬಳಸಿದುದು ತತ್ತುಜಮಂ ||

೧೦೪

ಮೊಳೆವೆಲೆಮಟಿಯೊಳ್ ತಲೆಯಂ |
ಗಿಳಿ ತೋಜುತ್ತಿದೊಡದಜ ಚಂಚೂಮಟಮಂ ||
ಕಳಿಕೆಯೆಗೆತ್ತು ಕೊಳಲ್ಯೊ |
ವರ್ವಬಲೆ ಕೈನೀಡಿ ನಗಿಸಿದಳ್ ಕೆಳದಿಯರಂ ||

೧೦೫

ನಣ್ಣುಟಿಲೊಳಗದಿಮುತ್ತು ಪ |
ವಣ್ಣುಡೆ ಕಟ್ಟಲಿಸಿ ಬೆಳೆದು ಬಳಸಿದೊಡದಂ ||
ತಣ್ಣೆಳಗನೀಯೆ ಬೆಳೆತಿಗೆ ||
ಗಣ್ಣೆಳಗೊಳಮೊಕ್ಕು ಚಪಳೆ ಕಳಿಕೆಯನಾಯ್ದಳ್ ||

೧೦೬

ಗಳ ಗಾಯನಶಾಲೆಯಂತಿದ್ದ ವಾವಿನ ತೋಪಿನಲ್ಲಿ ಹೂವೆತ್ತುತ್ತಿರುವಾಗ-೧೦೩.
“ಸುಳಿಗುರುಳೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರು
ವೆಯಾ?” ಎಂದು ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಅವಳ ನರುಗಂಪಿಗೆ
ಮರುಳಾಗಿ ದುಷ್ಟ ದುಂಬಿಗಳು ಆಕೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ಮುಸುಕಿದುವು. ೧೦೪.
ದಾಳಿಂಬದ ಬೀಜವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬಳು
ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳ ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಆ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿನ
ಮೇಲ್ನುಸುಕನ್ನು ಹೊದಿಸಿದಂತೆ ಆಯಿತು. ೧೦೫. ಹೊಳೆಯುವ ಎಲೆಯ
ಮರೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಗಿಳಿಯ ಕೊಕ್ಕನ್ನು ಕಂಡು, ಒಬ್ಬಳು ಅದು
ಮೊಗ್ಗಂದು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ಕೈನೀಡಿ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ನಗಿಸಿದಳು. ೧೦೬. ಒಂದೆಡೆಗೆ
ಅದಿರುಗಂತಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಏನೂ ಕಾಣದಂತೆ ಕತ್ತಲಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ
ಚಪಲೆಯೊಬ್ಬಳು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ತಂಬೆಳಕನ್ನು ಪಸರಿಸಿ ಒಳಹೊಕ್ಕು
ಸುಲಭವಾಗಿ ಅದರ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಳು. ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ-

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳ್

ಮಿಳಿವೆಳ ಮಾವಿನೊಳ್ಳರ್ಗಳೊಳ್ ನಿಮಿದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ಪಯೋಧರಂ |
 ಗಳ ಕಡುಬೀಜ್ಜು ಬಳ್ಳಿಸೆ ಲತಾಂಗಮನಾಪದದಲ್ಲಿ ತೂಳ್ಳಿ ಕೈ ||
 ಯಳವಿಗೊಂಬು ತೆಂಬೆಲರ ತೀಟದಿನೊಯ್ಯನೆ ಸಾರೆ ನಾರಿಯೇಂ |
 ತಳಿದಳೊ ತನ್ನ ಪೆರ್ಮೊಲೆಗಮಾಲರ್ಗಂ ಮುಳಿಸಂ ಪ್ರಸಾದಮಂ ||

೧೦೭

ಆ ವಿಳಾಸವತಿಯಲ್ಲದೆಯುಂ ಮತ್ತೊವಳೆ

ಮೃದುತಳಕಾಂತಿಯುಂ ಮಿಳಿವೆಳ ಪೂಗುಡಿ ಕೆಂದಳಿದೊಂಗಲಂತೆ ತೋ |
 ಟಿದೊಡದನಲ್ಲದೊಳ್ಳರ್ಗಳೆ ನಿಳಿದೊಡಂತಲೊಂಚಲಂತೆ ತೋ ||
 ಟಿದೊಡೆ ನಖಾಂಶುವಿಂದದುಮನೊಲ್ಲದೆ ಮಾಮರನಲ್ಲಿದೊಂದು ಮಾ |
 ಯದ ಮರನೆಂದು ಸಾರ್ವಳತಿಮುಗ್ಧೆ ಕುಜಾಂತರಮಂ ವನಾಂತದೊಳ್ ||

೧೦೮

ತಳಿದೊಂಗಲನುಡಿದಳಮಿಡಿ |
 ಗಳನಟಸುವ ಪದದೊಳ್ಳಲ್ಲಿ ಮೆಯ್ಯರೆದಿದರ್ ||
 ವೃಳಿಸೆ ಕಪಿ ಬೆದರಿ ಕೆಳೆಯನ |
 ನೆಳೆಯಳ್ ಬಂದಪ್ಪಿ ಬಿಡದೆ ನಡುಗುತ್ತಿದರ್ ||

೧೦೯

೧೦೭. ಎಳಮಾವಿನ ಚೆಲುವಾದ ತಳಿರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕೊಂಬೆಯೊಂದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ನಿಮಿರಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಳಿರನ್ನು ಆಯುಲೆಂದು ಹೊರಟ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಘನವಾದ ಮೊಲೆಗಳ ಭಾರದಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹ ಬಳುಕುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಿಲುಕಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ತೆಂಗಾಳಿಯು ಅಲೆಯೊಂದರಿಂದ ಆ ಕೊಂಬೆ ತನ್ನ ಕೈಯಳವಿಗೆ ಬಾಗಿ ಬರಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪವೂ, ಗಾಳಿಯ ಬಗೆಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದುವು. ಆ ಬೆಡಗುಗಾತಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು-೧೦೮. ತನ್ನ ಕೋಮಲವಾದ ಕೈಯಿಂದ ಮಿರುಗುವ, ಮಾವಿನ ಹೂಗುಡಿಗೆ ಕೈನೀಡಲಾಗಿ, ಅಂಗೈಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅದು ಕೆಂದಳಿರ ಗೊಂಚಲಂತೆ ತೋರಿತು; ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾವಿನ ಕೆಂದಳಿರಿಗೇ ಕೈನೀಡಿದಳು; ಅವಳ ಕೈಯುಗುರ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅದು ಬಿಳಿಯ ಹೂಗೊಂಚಲಂತೆ ತೋರಿತು; ಆದುದರಿಂದ “ಛೇ! ಇದು ಮಾವಿನಮರ ವಲ್ಲ; ಮಾಯ (ಇಂದ್ರಜಾಲ) ದ ಮರ” ಎಂದುಕೊಂಡು ಆ ಮುಗ್ಧೆ ಅದನ್ನು ತೊರೆದು ಮತ್ತೊಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ೧೦೯. ತಳಿರಲೆಗಳನ್ನು ಹರಿದು ಎಳೆಯ ಮಿಡಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅದರೊಳಗೆ ಅಡಗಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೋತಿ ಕವಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ಬರಲಾಗಿ, ಎಳೆಯಹೆಣ್ಣು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡಿಬಂದು

ವಿತ್ತಣವಳಿಮಾಳಿಕೆ ನೆಲ |

ಸಿತ್ತಿದನಿರೊಳೆನಿಪ್ಪ ತೆಜದ ಪೂಗೊಯ್ಯೆಡೆಯೊಳ್ ||

ಮುತ್ತಿದುದು ಕುವಲಯಾಕ್ಷಿಯ |

ಬಿತ್ತರದ ಕಟಾಕ್ಷಮಾಳೆ ಮಿಗೆ ಸಂಪಗೆಯಂ ||

೧೦೦

ಮತ್ತೊರ್ವಳ ಲಗೂಳಲ್ ನಡೆವಲ್ಲಿ

ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿದನಾಂ ನಿನ್ನಯ |

ಬೆಡಂಗುವಡೆದಸೆವ ಕರ್ಪನೆಂದು ತಮಾಳಂ ||

ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿದವೋಲೆಲರಿಂ |

ದುಡಿದಲಗುಡಿ ಬಿಬ್ಬುದೊಂದವಳ ಮುನ್ನಡಿಯೊಳ್ ||

೧೦೧

ಆಗಲ್

ಒದೆದೊಡೆ ದುಷ್ಟನಂತಸುಗೆ ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ಮುಗುಳ್ಳುದಾಸ್ತವ |

ದೃಢ ಮಧುವಿಂದ ಸುಯ್ಯಲರ್ಗ ತಾಂ ಬಕುಳಂ ಶತನಂತರಲ್ಲದ ||

ಪ್ಪಿದೊಡೆ ಲತಾಂಗಿಯರ್ ಕುರವಕಂ ನೆರೆ ದಕ್ಷಿಣನಂತೆ ನೋಡೆ ಮಾ |

ಡಿಡುದನುಕೂಲನಂತೆ ತಿಳಕಂ ಬಹಳೋತ್ಕಳಿಕಾವಿಸಮಂ ||

೧೦೨

ಅಂತು ಕಾಂತಾಪ್ರಚಯಂ ಲತಾಂತಾಪಚಯಮಂ ತೀರ್ಚಿ

ಗಿಳಿಗೆ ಕುದುರ್ಗಕಲಲ್ಲಿ ಮಹಿದುಂ ಫಲಮೊಂದು ಪಿಕ್ಕೆ ಚುಂಬಿಸಲ್

ಕಳಿಕೆಯೊಂದು ತುಂಬಿಗೆ ಮುಸುಂಬಿಪಲ್ಲರಲೊಂದು ತಳ್ಳುಗೊಂ ||

ದಳಸದಿನಿತ್ತು ವೃಕ್ಷಲತಿಕಾಕ್ಷಪಜಾಳದೊಳೆಂದು ನೋಟಿಸ್ಸಿಡೇ |

ನಳವಿಗಕುಂಬಮಾಯ್ತೆ ಪೊಸದೇಸೆಯನಾಂತ ವಿಳಾಸಿನಿಜನಂ ||

೧೦೩

ತನ್ನ ನಲ್ಲನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ೧೦೦. ಈ ಪರಿಯ ದುಂಬಿಗಳ ಸಾಲು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದುವು ಎಂದು ಭ್ರಾಂತಿಯೇಳುವಂತೆ ನೈದಿಲೆಗಣ್ಣವಳ ಕುಡಿನೋಟದ ಹರಹು ಸಂಪಗೆಯ ಮರವನ್ನೆಲ್ಲ ಆವರಿಸಿತು. ವ|| ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಹೂಕೊಯ್ಯಲೆಂದು ನಡೆದಾಗ-೧೦೧. “ನಿನ್ನ ಬೆಡಗಿನ ಕಪ್ಪುವರ್ಣವನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆನೆಂದು, ತಮಾಳವೃಕ್ಷವು ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಸಡಿಲಿದ ಹೂವೊಂದು ಅವಳ ಕಾಲಮುಂದೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ- ೧೦೨. ಒದೆ ತಿಂದು, ದುಷ್ಟನಂತೆ ಅಶೋಕ ಚಿಗುರೆದ್ದಿತು; ಬಾಯೆಂಜಲ ಮದ್ಯಸಂಪರ್ಕ ದಿಂದ ಶರನಂತೆ ಬಕುಳವೃಕ್ಷ ಮೊಗ್ಗು ಬಿಟ್ಟಿತು; ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ ದಕ್ಷಿಣನಾಯಕನಂತೆ ಕುರವಕವು ಅರಳಿತು, ಕಣ್ಣೋಟದ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ನಾಯಕನಂತೆ ತಿಲಕ ತುಂಬ ಹೂದಾಳಿತು. ವ|| ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೂ ಆಯುವುದನ್ನು ತೀರಿಸಿ ೧೦೩. ಗಿಳಿ ಕುಟುಕೇನೆಂದರೆ ಮರತು ಒಂದು ಹಣ್ಣಾಗಲಿ, ಕೋಗಿಲೆ ಮುತ್ತಿಡಲು ಒಂದು ಮೊಗ್ಗಾಗಲಿ, ದುಂಬಿಗೆ ಸವಿಯಲೊಂದು ಹೂವಾಗಲಿ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಚೆಲುವೆಯರಾದ ವಿಳಾಸಿನಿಯರ

ತದನಂತರಂ

ಕನಕಮಣಿ ಭೂಷಣಂ ಕ |

ಣ್ಣಿನಿದಕ್ಕುಮಲವರ್ಚಚ್ಚಂದದಿಂದ ಲೋಚನಕಂ ||

ಮನಕಂ ಮೆಯ್ಯಂ ಸುಯ್ಯಂ |

ಜನುಗುವಳಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗಮೀಗುಮೆ ಸವಿಯಂ ||

೧೧೪

ಎಂದು ತಮ್ಮ ತನುಲತೆಗಳಂ ಕಿಸಲಯಾಭರಣಂಗಳಿನಲಂಕರಿಪಲಂಪನಾಂತು

ನನೆಯಲರೆಂಬವಂ ಬನದ ದೇವಿಯದಾವಗಮಾಯ್ತು ಕೊಯ್ತು ನ |

ಚ್ಚನ ಪದವಿಲ್ಲಮಗ್ಗದ ಸರಲ್ಲಮವಂ ಪಡದೀವೆನೆಂದು ಚಂ ||

ದನಗೃಹಮಂ ಲತಾನಿಳಯಮಂ ಕದಳೀಕುಳಮಂ ತೊಳಲ್ತು ಕಾ |

ಮನನಟಸಲ್ಮೆ ಪೊಕ್ಕುಮದೊ ಪೇಟನೆ ಪೊಕ್ಕುದು ಕಾಮಿನೀಜನಂ ||

೧೧೫

ಅಂತು ಪೊಕ್ಕು ಶತಪತ್ರಸೂತ್ರಂಗಳೊಳಂ ರಂಭಾವಲ್ಪಲಶಲ್ಪಂಗಳೊಳಂ ಶೀರ್ಣಾನಾಳಿಕೇರ ಪರ್ಣಂಗಳೊಳಂ ಅಮರ್ಕೆಯಂ ಪೋಲ್ಕೆಯಂ ಒಲ್ಲಂ ಚೆಲ್ವಮಾಗೆ ಗೊಜ್ಜಗೆಯ ಮುಗುಳ ಗೆಜ್ಜೆಯಮಂ, ಬಂದುಗೆಯಂದುಗೆಯಮಂ, ನಂದಿವಟ್ಟದ ಪಾಯವಟ್ಟಮುಮಂ, ಕಾಂಚವಾರದ ಕಾಂಚಿಯಮಂ, ಪಸುಮಿಡಿಡಿಯ ಪಚ್ಚಿಸಾರಮುಮಂ, ಚಂಪಕದ ಚಂಪಕಮಾಲೆಯಮಂ, ಸುರಯಿಯ ಶುದ್ಧಸರಮುಮಂ, ವನಮಾಲಿಕೆಯ ಲಂಬಮಾಲಿಕೆಯಮಂ ಕಂಕಲ್ಲಿಯ ಕಂಕಣಮುಮಂ, ವಿಚಳದ ಚಳಿಕೆಯಮಂ, ಕುವಳಯದ ಕರವಳಯಮುಮಂ, ದಾಡಿಮೀದಳದವ್ವದಳ ಮುಮಂ, ಕೇಸರದ ಕೇಯೂರಮುಮಂ, ಕರ್ಣಕಾರದ ಕರ್ಣಪೂರಮುಮಂ, ಅದಿಮುತ್ತುಯ

ಲೀಲೆ ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರ-೧೧೪. “ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗಷ್ಟೇ ಸೊಗಸು; ಹೂವಿನಾಭರಣದಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೂ, ಮನಕ್ಕೂ, ಮೈಗೂ, ಉಸಿರಿಗೂ, ಗುಂಯಿಗುಡುವ ದುಂಬಿಗಳಿಂದ ಕಿವಿಗೂ ಸೊಗಸುಂಟಾಗುವುದು”. ವ|| ಎಂದು ತಮ್ಮ ಬಳ್ಳಿಮೈಗಳನ್ನು ಚಿಗುರಿಸ ತೊಡವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುವ ಬಯಕೆಯಿಂದ -೧೧೫. “ಹೂಬಾಣಗಳೆಂಬ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಯ್ದು ಕಾಮನ ಹದವಾದ ಬಿಲ್ಲಿಗೂ ಬಾಣಕ್ಕೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಡುವೆನು” ಎಂದು ಬನದ ದೇವಿಯ ಗಂಧದ ಮಂಡಪವನ್ನೂ ಬಳ್ಳಿಮಾಡವನ್ನೂ, ಬಾಳೆಯ ಬನವನ್ನೂ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಿ ಕಾಮನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಮಿನಿಯರು ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕರು. ವ|| ಹಾಗೆ ಹೊಕ್ಕು ತಾವರೆಗೆ ನೂಲೆಳೆಯಿಂದಲೂ, ಬಾಳೆಪಟ್ಟಿಯ ನಾರಿನಿಂದಲೂ, ಸೀಳಿದ ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳಿಂದಲೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ, ಅಂದವಾಗಿ ಗೊಜ್ಜಗೆಯ ಮೊಗ್ಗುಗಳಿಂದ ಗೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು, ಬಂಧೂಕಮುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಂದುಗೆಗಳನ್ನು, ನಂದಿಬಟ್ಟಲಿಂದ ನೇವುರವನ್ನು; ಕಂಚಿವಾರದಿಂದ ಉಡೆನೂಲನ್ನು, ಹಸುರುಮಿಡಿಗಳಿಂದ ಪಚ್ಚಿಸಾರವನ್ನು, ಸಂಪಗೆಯಿಂದ ಚಂಪಕಮಾಲೆಯನ್ನು, ಸುರಗಿ ಹೂಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧಸರವನ್ನು, ವನಮಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಜೋಮಾಲೆಯನ್ನು, ಅಶೋಕದಿಂದ ಕಂಕಣವನ್ನು, ಮಲ್ಲಿಗೆಯಿಂದ ಚಳಿಕೆಯನ್ನು, ನೈದಿಯ ಕೈ

ಮುಗುಳ ಮುಗುಳುಮಂ, ತಮಾಳಪತ್ರದ ತಮಾಳಪತ್ರಮುಮಂ, ಹೊನ್ನೆಯ ಚಿನ್ನಪೂವುಮಂ, ತಿಳಕದ ಹಂಸತಿಳಕಮುಮಂ, ಕುರವಕದ ಕುತ್ತುಂಗಜಿಯುಮಂ, ಮಾಂದಳಿರ ಪೊಂದಳಿರುಮಂ, ವಿವಿಧಕಿಸಲಯದ ಕಿಸಲಯಮುಮಂ, ಮನೋಹರಮನೆ ಸಮೆದು ತಮತಮಗೆ ಪಸದನಂಗೊಂಡು

ವಿವಿಧಪ್ರವಾಳಫಲಕುಸು |

ಮವಿಭೂಷಣಗಣಮನಾಂತು ಕಾಂತಾವಳಿ ಕಂ ||

ತುವ ಜಂಗಮಕಲ್ಪಲತಾ

ನಿವಹದವೊಲ್ ಬಂದುದೋಲಗಕ್ಕವನಿಪನಾ ||

೧೧೬

ತತ್ತಮಯದೊಳ್

ಕುಸುಮವಿಭೂಷಣಂಗಳ ಭರಕ್ಕಿನಿತಳ್ಳಿ ಬಳ್ಳುಡೀಗಳೀ |

ಬಿಸುಕುಮಾರವಾರವನಿತಾಜನಮೆಂದು ಧರಾಧಿಪಂಗೆ ಸೂ ||

ಚಿಸುವವೊಲೊಂದೆರಬ್ಬಿಮರ ಬಿಂದುಗಳಾಂತುವು ಪೊಣ್ಣೆ ಕಾಂತಿಯಂ |

ಮಿಸುಪ ಕದಂಪಿನೊಳ್ ತಿವಳಿಯೊಳ್ ಕುಚಮೂಲದೊಳಗ್ರಭಾಗದೊಳ್ ||

೧೧೭

ಅನಂತರಮರಸನಾಕಿಯರ ವನವಿಹರಣಶ್ರುಮಮಂ ವನಜವನವಿಹರಣಶ್ರುಮದಿಂ ಕಳೆಯಲೆಂದುಮಲ್ಲಿಂ ಪೊಟಮಟ್ಟು ನಡೆವಲ್ಲಿ

ಸುಚಿವ ಮರಾಳಯಾನೆಯರಪಾಂಗಮರೀಚಿಯಂ ತ್ರಿವರ್ಣ ಮಂ |

ಗಚ್ಚಿಯೆ ಪರ್ಮ ಮುಂ ನೆರೆಯ ಬೀತವೊಲಿದ್ ಲತಾಳಿ ಮತ್ತೆ ಬೆಂ ||

ಬಳೆಯನ್ನು, ದಾಳಿಂಬದ ಅಷ್ಟದಳವನ್ನು, ನಾಗಸಂಪಗೆಯ ತೋಳ್ಳಳೆಯನ್ನು, ಕರ್ಣಿಕಾರದ ಕರ್ಣಾಭರಣವನ್ನು, ಅದಿರುಗಂತಿಯ ಮೊಗ್ಗುಗಳಿಂದ ಮುಗುಳನ್ನು, ಹೊಂಗೆಯೆಲೆಯಿಂದ ತಮಾಲ ಪತ್ರವನ್ನು, ಹೊನ್ನೆಯ ಚಿನ್ನ ಹೂವನ್ನೂ, ತಿಲಕದ ಹಂಸತಿಲಕವನ್ನು, ಕುರವಕದಿಂದ ಕುತ್ತುಂಗರಿಯನ್ನು, ಮಾವಿನ ತಳಿರಿಂದ ಪೊಂದಳಿರನ್ನು, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಚಿಗುರಲೆಗಳಿಂದ ಕಿಸಲಯಾಭರಣವನ್ನು ಮನೋಹರವಾಗುವಂತೆ ರಚಿಸಿ, ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ೧೧೬. ಬಗೆಬಗೆಯ ಚಿಗುರು-ಹೂ-ಕಾಯಿಗಳ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಂತೆಯರು ಕಾಮನ ಜಂಗಮಲತೆಗಳೆಂಬಂತೆ ಸಮೂಹವಾಗಿ ರಾಜನ ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-೧೧೭. ಹೂವಿನ ತೊಡವುಗಳ ಭಾರಕ್ಕೆ ಸುಕುಮಾರಿಯರಾದ ಈ ವಾರವನಿತೆಯರು ಬಳಲಿದರೆಂದು ಅರಸನಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ, ಅವರ ಹೊಳೆಯುವ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ, ಒಡಲ ತ್ರಿವಳಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗು ಮೊಲೆಗಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಬೆವರಬಿಂದುಗಳು ಮೂಡಿದುವು. ಎ|| ಆಗ ಅರಸನು ಅವರ ವನವಿಹಾರದ ಬಳಲಿಕೆಯನ್ನು ತಾವರೆಗೊಳದಲ್ಲಿಯ ಜಲವಿಹಾರದಿಂದ ಕಳೆಯುವನೆಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ನಡೆಯುವಾಗ-೧೧೮. (ತನ್ನ ಬೆಂಬಳಿಯಲ್ಲಿ) ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಹಂಸಗಮನೆಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣುಗಳ ಕಾಂತಿ (ನಸುಗೆಂಪು, ಬಿಳುಪು ಹಾಗು ಕಪ್ಪು ಎಂಬ) ಮೂರು

ಬಲೆಯೊಳೆ ಪಲ್ಲವಪ್ರಸವಭೃಂಗಕುಳಂಗಳನಾಂತು ಸೊಂಪು ಪೊಂ |
ಪುಟಿಯೆನಿಸಂತೆ ತೋಟಿದುದು ಪುಟ್ಟಿ ಮಹೀತನ ಕಣ್ಣೆ ಕೌತುಕಂ ||

೧೧೮

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಸೊಗಯಿಪ ರಾಜಹಂಸಮಿಥುನಂ ಬೆರಸಬ್ಬಲತಾವಿತಾನದೊ |
ಳ್ಳಗಲದೆ ಪಾಳಿವಂದಪುದೊ ತದ್ವನಪದ್ಧಿನಿಗೆಂಬ ರೇಖೆ ಕೈ ||
ಮಿಗೆ ಮೃದುವಾನದಿಂ ಪತಿಯುಮಾಸತಿಯುಂ ಬರೆ ಬಂದುದಾವೃತಾ |
ಳಿಗಣಮಲಂಕೃತಪ್ರಗುಣಕೌಸುಮಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಿಳಾಸಿನೀಜನಂ ||

೧೧೯

ಅಂತೈದೆ ವರ್ಪಾಗಳ್

ಉರರೀಕೃತಮಳನನಿತಂ |
ಬರಮೈಮಾಪರಿಗತಾಳಿಕುಳಗಂಭೀರ ||
ಸ್ತುರದಾವರ್ತಂ ಮೆಜಿದುದು |
ಸರಸಿ ವನಶ್ರೀಗೆ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ನಾಭಿಯವೊಲ್ ||

೧೨೦

ಮತ್ತಂ ನಿಜಪರಿಸರದೊಳುಪಸರೋವರಂಗಳಂತಿರ್ದ ರಜತರತ್ನ ಕನಕ ಘಟಿತ ಮಹಾಕಟಾಹ ಪಟಳದೊಳಮಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೇಜಿವೇಜಿ ತೀವಿದ ಕಾಶ್ಮೀರಕರ್ಪೂರಕಸ್ತೂರಿಕಾಮಳಯಜಜಳಂಗಳೊಳಂ ಬಹುಪ್ರಕಾರಭಂಗುರ ಶೃಂಗಜಳಯಂತ್ರಾದಿಜಳಕೇಳೀವಿಳಾಸೋಪಯೋಗ್ಯಾತ್ಮಚ್ಚಪರಿಚ್ಛದಂಗಳೊಳಂ

ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹರಡಲಾಗಿ, ಈ ಮೊದಲು ಬಾಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರಲೆಗಳನ್ನೂ ಹೂಗಳನ್ನೂ, ದುಂಬಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ತೋರಿತು, ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅರಸನಿಗೆ ಕೌತುಕವಾಯಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ-೧೧೯. ಅಂದವಾದ ರಾಜಹಂಸವು ತನ್ನ ನಲ್ಲೆಯೊಡನೆ ಕಮಲದ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಹಾಯ್ದು ಪದ್ಮಿನಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ನಯವಾದ ನಡೆಯಿಂದ ಅರಸನು ಸತಿಯೊಡನೆ ಬರಲಾಗಿ, ಹೂಗಳ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಲಾಸಿನಿಯರೂ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದರು. ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿ-೧೨೦. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮರಳು ದಂಡೆಯೆಂಬ ನಿತಂಬಗಳಿಂದ ರಮ್ಯವಾಗಿ, ಆಳವಾದ ಸುಳಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸರೋವರವು ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಹೊಕ್ಕುಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ವ|| ಆ ಕೊಳದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯ ಉಪಸರೋವರಗಳಂತೆ ಇದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿ, ಚಿನ್ನ, ರತ್ನಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಕುಂಕುಮದ, ಕಪ್ಪುರದ, ಕಸ್ತೂರಿಯ ಹಾಗು ಗಂಧದ ನೀರುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು; ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಕೋಮಲವಾದ ತುದಿಗಳುಳ್ಳ ಜೀರ್ಣೋಳವೆಯ ಮೊದಲಾದ ಜಲಕ್ರೀಡೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಉತ್ತಮವಾದ ಉಪಕರಣಗಳು ಅಣಿಯಾಗಿದ್ದವು: ಕೋಮಲೆಯರಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ

ಅಬಳಾಜನಸುಖಾವರೋಹಕಾರೋಹಣಸಮರ್ಥಮಣಿಮಯಸೋಪಾನಪಜ್ಜೆಗಳೊಳಂ
ಕಮಳಕುಮುದಕುವಳಯಕಲ್ಪಾರಶೋಭಿತನಾಭಿದ್ವಯಸಪಯಸದೊಳಂ ಆಟವಟ್ಟು ದಿಟ್ಟಗೊಲವ
ನೋಲಗಿಪ ಲೀಲಾಸರೋವರಮಂ ರಾಜಹಂಸಂ ಲೀಲಾವತೀಜನಸಮೇತಂ ಪುಗೆ

ಆ ಸರಸಿಯರಸನಂ ಹಂ |

ಸೀಸಾರಸರಸಿತದಿಂದೆ ಪರಸಿ ತರಂಗಂ ||

ಸೂಸುವ ಶೀಕರವಿಸರದೆ |

ಸೇಸಿಕ್ಕುವ ತೆಜದಿನೆಸೆದುದಸದಳಮದಜಿಗೊಳ್ ||

೧೨೧

ದೊರೆಕೊಳ್ಳಂ ಕುಶಲವದಿಂ |

ಪಿರಿದುಂ ಕುಶಲವದಿನೆಂದು ತದ್ವನಜವನ ||

ಪ್ಪಿರಕುರವಕಾಕುರವದಿಂ |

ಸಿರಿ ಪೇಟ್ಟಂತಾಯ್ತು ಯೌವತಕ್ಕವತರಿಪಂ ||

೧೨೨

ಭ್ರಮರಚಿತಮನವರತವಿ |

ಭ್ರಮರಚಿತಜ್ವನನಾರಸಂ ಮದಲೀಲಾ ||

ಕ್ರಮಸಕಳಹಂಸಮುರುಚಿ |

ಕ್ರಮಸಕಳಹಂಸರೋವರಂ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ ||

೧೨೩

ಈಕೆಯರ ಪಾದಪಾತದಿ |

ನೇಕೇಂದ್ರಿಯಮಸುಕೆ ತಳಿವುರಿದಿದೆ ತಳಿದೃತ್ ||

ಲೀಕಲ್ಲೆದೆಯನೆ ಸೊಗಯಿಸಿ |

ತಾಕಳಿತಪದಾಂಶು ಹರಿತಮಣಿಸೋಪಾನಂ ||

೧೨೪

ಇಳಿಯಲೂ, ಏರಲೂ ಅನುಕೂಲವಾದ ರತ್ನಸೋಪಾನಗಳಿಂದಲೂ, ಕೆಂದಾವರೆ, ಬೆಳ್ಳಾವೆ, ಕಲ್ಬಾರ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತ ಹೊಕ್ಕಳವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರುವಷ್ಟು ಆಳದ ನೀರುಳ್ಳ ಕ್ರೀಡಾಸರೋವರವನ್ನು ರಾಜೇಂದ್ರನು ಲೀಲಾಮಯರಾದ ಹೆಂಗಳೊಡನೆ ಹೊಕ್ಕನು. ೧೨೧. ಅರಸನನ್ನು ಆ ಸರೋವರವು ಹಂಸ-ಸಾರಸ ಪಕ್ಷಿಗಳ ದ್ವನಿಯಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ, ತೆರೆಗಳು ಸೂಸುವ ಸೀರ್ಪನಿಗಳಿಂದ ಸೇಸೆಯಿಡುವಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೧೨೨. “ಇಲ್ಲಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡುವುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದು, ಬನ್ನಿ ನೀರಿಗೆ ಇಳಿಯಿರಿ” ಎಂದು ಸರೋವರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆ ಹೇಳುವಳೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕೊಳದೊಳಗಿದ್ದ ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳ ಮಂದಮಧುರದ್ವನಿ ಹೊಮ್ಮಿತು. ೧೨೩. ಭ್ರಮರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ, ಸತತವಾಗಿ ವಿಲಾಸವಂಯವಾದ, ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾರಸಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮತ್ತವಾಗಿ ನಡೆದಾಡುವ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಸರೋವರವು ತುಂಬ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೧೨೪. ಈಕೆಯರ ಪಾದಪಾತದಿಂದ ಏಕೇಂದ್ರಿಯವಾದ ಅಶೋಕವು ಚಿಗುರುವುದೇನು ಸೋಜಿಗ? ಈ ಕಲ್ಲಿನ ಎದೆ ಕೂಡ ಚಿಗುರಿತೆಂಬಂತೆ ಇವರ

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಕೊಳದೊಳ್ ತಂತಮ್ಮ ನೆಲೆ |
 ಲ್ಲಕ್ಕೊಳಬಳಿಯರುತ್ಪಚಾಂತರಿತಮಂ ರೋಮಾ ||
 ವಳಿಯಂ ವಳಿಯಂ ನಾಭೀ |
 ಸ್ಥಳಿಯಂ ನೆರೆ ಕಣ್ಣರಂದು ಮುಂ ಕಾಣದುದಂ ||

೧೨೫

ಆಗಳ್

ಜಳಕೇಳಿಗೆ ಪುಗುತುಂ ನೆಲೆ |
 ಗಳನೋಸರಿಸುವ ಕಟಿಪ್ರಮಾಣಜಳಂ ಪೂ ||
 ಗೊಳನೆಂದಜಿದುಂ ಮೆಲ್ಲನೆ |
 ತಳರ್ದಡಿಯಿಡುವಬಲೆಯರ್ ಕರಂ ಸೋಗಯಿಸುವರ್ ||

೧೨೬

ಅಂತು ಪುಗಲೊಡಂ

ತೆರೆಗೈಯಿಂ ತುಡುಕುತ್ತುಮೊಳ್ಳೊಡೆಯನಾದಂ ನೀವಿಯಂ ನೀವಿ ಬಿ |
 ತ್ರರಿಸುತ್ತಂ ವಳಿಯಂ ಪಳಂಚಲೆಯುತುಂ ವಕ್ಷೋಜಮಂ ನಿಟ್ಟಿ ನೇ
 ವರಿಸುತ್ತಂ ನೆಲೆವೆರ್ಚಿ ಕಾಮುಕನವೊಲ್ ನೀರೇಪುತಿದರ್ತ್ತ ತ |
 ತ್ತರುಣೇಸಂಕುಳಮೆಲ್ಲಮೀಗಲೊಳಗಾಯ್ತೆಂಬಂತೆ ಪದ್ಮಾಕರಂ ||

೧೨೭

ಮತ್ತಂ

ಇದು ಪಿರಿದುಂ ವಸಂತಸಖಯೌವತರತ್ನ ನಿಧಾನವಂತದ |
 ಲ್ಲಿದು ಕುಸುಮಾಸ್ತೃತಸ್ತಚಯಕೋಶಮಹೀಗೃಹಮಂತದಲ್ಲ ಮ ||

ಪಾದಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೆಂಪಿಡಿದ ಮರಕತದ ಸೋಪಾನಗಳು ಶೋಭಿಸಿದುವು
 ಅದಲ್ಲದೆ-೧೨೫. ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಅಬಲೆಯರು,
 ತಮ್ಮ ನೆಲೆ ಮೊಲೆಗಳು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಮುಂಚೆ ಎಂದೂ ಕಾಣದಿದ್ದ
 ತಮ್ಮ ಬಾಸೆಯನ್ನೂ, ತ್ರಿವಳಿಯನ್ನೂ, ಹೊಕ್ಕುಳನ್ನೂ ಇಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ
 ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ೧೨೬. ಜಲಕ್ರೀಡೆಗೆಂದು ನೀರಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತ ನಿರ್ದಿಗಗಳನ್ನು
 ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ನಡುವುಟ್ಟದಷ್ಟಿದೆ ಈ ನೀರಿನ ಆಳವೆಂದು ಅರಿತಿದ್ದರೂ
 ಜೋಕೆಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಜ್ಜೆಯಿಡುವ ಆ ಅಬಲೆಯರು ತುಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿ
 ತೋರಿದರು. ಹಾಗೆ ನೀರಲ್ಲಿ ಇಳಿದಾಗ-೧೨೭. ತೆರೆಗಳೆಂಬ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ
 ಆ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ನುಣ್ಣೊಡೆಗಳನ್ನು ಅವಚಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತ, ಅವರ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಎಳೆದು
 ಅಗಲಿಸುತ್ತ, ತ್ರಿವಳಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತ, ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನೇವರಿಸುತ್ತ.
 ಕಾಮುಕನಂತೆ ಆ ಕಮಲ ಸರೋವರವು ಮೈಯುಬ್ಬಿ ತರುಣಿಯರ
 ಸಮೂಹವೆಲ್ಲ ತನಗೆ ಒಳಗಾದುದೆಂದು ಹಿಗ್ಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ೧೨೮. ಇಟ್ಟಣಿಸಿ
 ನಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ಹೂಗೊಳವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇದೇನು
 ಮನ್ಮಥನ ರತ್ನನಿಧಾನವೋ, ಅಲ್ಲ; ಕಾಮದೇವನ ಆಯುಧ ಶಾಖೆಯನ್ನೊಳ

ತ್ತಿದು ರತಿನಾಥಕಲ್ಪಲತಿಕಾಪ್ರಕರೈಕೃತಾಳವಾಳಮಂ ।

ಬುದನೆನಿಸಿತ್ತು ಸಂದಣಿಸಿ ನಿಂದಬಳಾವಳಿಯಿಂದೆ ಪೂಗೊಳಂ ॥

೧೨೮

ಕೀರದ ಹಂಸದ ಪಿಕದ ಚ ।

ಕೋರದ ಚಕ್ರಾಪ್ತದಂತೆ ಮಾಡಿದ ಗರುಡೋ ॥

ದ್ವಾರದ ಮುತ್ತಿನ ನೀಲದ ।

ಹೀರದ ಮಾಣಿಕದ ಮೊಳವ ಜೀರ್ಣೋಪವೇಗಳಂ ॥

೧೨೯

ತಮತಮಗೆ ತಳಿದುಕೊಂಡು ವಿವಿಧಗಂಧಜಲಂಗಳಿಂದೋರೋರ್ವರಂ ಸಿಂಪಿಸುವಾಗಳೆ

ಸುರದೀರ್ಘಕಯೋಳ್ ಕರಮು ।

ಷ್ಕರದಿಂದಭ್ರಮುವನಭ್ರಮೂಪತಿ ತಳಿದಂ ॥

ತಿರೆ ಜಳಯಂತ್ರದ ತಳಿದು ।

ಸರಸಿಯೊಳರಸಂ ಶಶಿಪ್ರಭಾವಲ್ಲಭೆಯಂ ॥

೧೩೦

ಜಳಯಂತ್ರದಿನೊತ್ತೆ ನೃಪಂ ।

ಲಳನೆಯ ಕುಚಯುಗಳ್ಳದ್ಯದಿಂದಿಲೆಯಲ್ ತ ॥

ಜ್ವಳಕೆ ತೆಲವೀಯದಿದರ್ ।

ತೋಳಿಕೊಂಡ ಪಯೋಧರಾಪ್ತಿಯಂ ಪ್ರಕಟಪವೋಲ್ ॥

೧೩೧

ಗೊಂಡ ನೆಲವನೆಯೋ? ಅದೂ ಅಲ್ಲ; ಇದು ರತಿಪ್ರಿಯನ ಕಲ್ಪಲತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನೀರೂಡಲೆಂದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ನೀರಿನ ಪಾತಿ ಎಂದೆನಿಸಿತು. ೧೨೯. ಗಿಳಿ, ಹಂಸ, ಕೋಗಿಲೆ, ಚಕೋರ, ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಗರುಡಮಂಚೆಯ, ಮುತ್ತಿನ, ನೀಲರತ್ನದ, ವಜ್ರದ ಹಾಗೂ ಮಾಣಿಕದ ಜೀಕಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವ॥ ತಮಗೆ ಯಾವುದು ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯೋ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಗೆಬಗೆಯ ಪರಿಮಳಜಲವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಎರಚುತ್ತಿರುವಾಗ-೧೩೦. ದೇವಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಐರಾವತವು ತನ್ನ ನಲ್ಲೆಯಾದ ಅಭ್ರಮುವೆಂಬ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಸೊಂಡಿಲಿಂದ ನೀರ ಧಾರೆಯನ್ನು ಎರಚುವಂತೆ, ಅರಸನು ಜೀರ್ಣೋಪವೇ ಯಿಂದ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನು ತಳಿದನು. ೧೩೧. ಜೀಕಳಿಯಿಂದ ಅರಸನು ಧಾರೆಯಾಗಿ, ಚಿಮ್ಮಿದ ನೀರಿಗೆ ಆಕೆಯ ಮೊಲೆಗಳು ನಡುವೆ ಇಳಿದು ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡದೆ, “ಪಯೋಧರ” (೧. ಮೊಲೆ, ೨. ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡುದು) ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಅನ್ವರ್ಥಗೊಳಿಸಿದುವು. ೧೩೧. ನೀರಲ್ಲಿ ನೆನೆದು ಸೀರೆ ಒತ್ತಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಆಕೆಯ ಮೊರುವಾರುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು. “ಈಗ ನಾವು ಗಂಡಸರಾಗಿರಬಾರದಿತ್ತೆ?” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆ

ನಾಂದಮರೆ ಪ್ರತಿದಂಬರ ।
 ದಿಂದಸೆವರಸಿಯ ನಿತಂಬಬಿಂಬಮನಬಳಾ ॥
 ವೃಂದಮದೀಕ್ಷಿಸಿ ಹೃದಯದೊ ।
 ಕಂದೇಂ ಪುಂಭಾವಮಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ ॥

೧೩೨

ತತ್ಸಮಯದೊಳ್

ತರಳಾಪಾಂಗಲಸದ್ವಿಲಾಸರಸದಿಂದೋರೊರ್ಮೆ ಲೀಲಾಪ್ರತಿ ।
 ಸ್ಫುರಿತಭ್ರೂಯುಗವಿಭ್ರಮೈಕರಸದಿಂದೋರೊರ್ಮೆ ಸಸ್ನೇಹಭಾ ॥
 ಸುರಚಿತ್ತಪ್ರಸಭೋತ್ಥಭಾವರಸದಿಂದೋರೊರ್ಮೆ ಮಾದೇವಿ ಭೂ ।
 ವರನಂ ಸಿಂಪಿಸಿದಳ್ ಸುಗಂಧರಸದಿಂದೋರೊರ್ಮೆ ತತ್ಕೇಳಿಯೊಳ್ ॥

೧೩೩

ಪ್ರಮದೆಯರಂ ಮನೋಭವನೆ ಸೂಟದೆಚ್ಚಪನಗ್ನಿಬಾಣದಿಂ ।
 ಹಿಮಕರಬಾಣದಿಂ ತಿಮಿರಬಾಣದಿನೆಂಬಿನಮಿಂಬುವತ್ತದೇಂ ।
 ನಿಮಿರ್ದುಪೊ ಲೀಲೆಯಿಂದೆ ಜಳಯಂತ್ರಮನಂದು ಮಹೀಶನೊತ್ತ ಕುಂ ।
 ಕುಮಜಳಚಂದನೋದಕಮೃಗೋದ್ಭವವಾರಿನಿಯುಕ್ತಧಾರೆಗಳ್ ॥

೧೩೪.

ಅಗಳ್

ಕತ್ತುರಿನೀರಿಂ ಕರ್ಪಂ ।
 ಪೆತ್ತಂಗಂ ಕುಂಕುಮಾಂಬುವಿಂ ಕಡುಗೆಂಪಂ ॥
 ಪೊತ್ತ ನೆಲೆ ಮೆಟಿಯೆ ತಳಿರಂ ।
 ಸುತ್ತಿದ ವನಚರಿಯನೊರ್ವಳನುಕರಿಸಿದಳ್ ॥

೧೩೫

ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-೧೩೩. ಚಂಚಲವಾದ ಕುಡಿನೋಟದ
 ವಿಲಾಸರಸದಿಂದೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ಒಯ್ಯಾರದಿಂದ ಏರಿಳಿಯುವ ಹುಬ್ಬಿನ ವಿಭ್ರಮರಸ
 ದಿಂದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣವಾದ ಭಾವರಸದಿಂದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ಸುಗಂಧ
 ರಸದಿಂದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಹಾದೇವಿಯು ಅರಸನ ಮೈಯನ್ನು ಮುಸುಕಿದಳು.
 ೧೩೪. ಈ ಕಾಮಿನಿಯರನ್ನು ಮನ್ಮಥನೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಬಾಣ
 ದಿಂದಲೂ, ಚಂದ್ರಬಾಣದಿಂದಲೂ, ತಿಮಿರಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ ಪ್ರಹಾರ
 ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ಎನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆ ರಾಜನ ಜೀಕಳಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ
 ಚಿಮ್ಮಿದ ಕುಂಕುಮದ ನೀರು, ಗಂಧದ ನೀರು ಹಾಗೂ ಕಸ್ತೂರಿಯ ನೀರುಗಳ
 ಧಾರೆಗಳು ಸೊಗಸಿದುವು. ಅಗ್ನಿ -೧೩೫. ಕಸ್ತೂರಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ದೇಹವೆಲ್ಲ
 ಕಪ್ಪಾಗಿ, ಕುಂಕುಮದ ನೀರಿನಿಂದ ಸೀರೆ ಕಡುಗೆಂಪಾಗಲು ಚಿಗುರೆಲೆಗಳನ್ನು

ಮತ್ತಮೋರ್ವಳ್

ಘೃಷ್ಣಾರಸಂ ಮೊಲೆಯಡೆಯಂ |
ದಸಿಯಳ ಬಾಸೆವಿಡಿವಿಟಿದು ಸೊಗಯಿಸುದುದು ತೆ ||
ಳ್ಳಸಿರ ಪೊಳಗಣ್ಣೆ ಮಿಸುಗುವ |
ವಿಸರತ್ತಾಂಬೂಲರಾಗರಸರೇಖೆಯವೊಲ್ |

೧೩೬

ಧರಣೀಶನ ಯಂತ್ರದ ಕ |
ಹುರಿನೀರೆಸೆವಸಿಯ ಧಾರೆಯಗ್ರದೊಳೊರ್ವಳ್ ||
ಸ್ಮರನಸಿಯ ಧಾರೆಯಗ್ರದೊ |
ಳಿರವಿಂತುಟು ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗೆಂಬವೊಲಿದಳ್ ||

೧೩೭

ಆ ಮನೋಜವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲದೆ

ಸರಸಜದ ಸಿರಿಯನಾನಪ |
ಹರಿಸೆಂ ಮನ್ನುಖಿದಿನದುವೆ ನಿಜಮೆಂದು ತನೂ ||
ದರಿ ತಂಡಗುಂಡಿವುಗುವವೊ |
ಲರಸನ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಮುಲುಗಿದಳ್ ನಲಿದೊರ್ವಳ್ ||

೧೩೮

ತೊಳಗುವ ಪೊನ್ನ ಜೀರ್ಣೋಪವಿಯಗ್ರಮನೊಂದಿನಿತ್ತೆ ಭಂಗಿ ಸಂ |
ಗಳಿಸಿರ ಮೇಲೆ ನೀರ್ದೆಗವ ಕೋಮಳೆ ಕಾಮನ ಕಲ್ಪಿಯಿಂದಮೇ ||
ನಳವಡೆ ಪತ್ರಕೂಟಮನ ಸುತ್ತವಳೋ ರತಿಯೆಂಬ ಡಂಬರಂ |
ಬಳಿವಿನಮೊಪ್ಪಿದಳ್ ನೃಪನ ಪಕ್ಕದೊಳಾ ಜಳಕೇಳಿ ಲೀಳೆಯೊಳ್ ||

೧೩೯

ಉಟ್ಟ ಬೇಡರ ಯೌವತಿಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಒಬ್ಬಳು ತೋರಿದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು-೧೩೬. ಕುಂಕುಮದ ನೀರನ್ನು ಚೆಮ್ಮಲಾಗಿ ಅದು ಮೊಲೆಗಳ ಇರುಕಿನಿಂದ ಎಸಳಾಗಿ ಬಾಸೆಯ ಗುಂಟ ರೇಖೆಯಾಗಿ ಇಳಿದು ಬರಲು, ತಳುವಾದ ಆಕೆಯ ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಇಳಿಯುವ ತಾಂಬೂಲ ರಸದ ರೇಖೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೊರಗೆ ತೋರುವುದೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೧೩೭. ರಾಜೇಂದ್ರನು ಜೀಕಳಿಯಿಂದ ಚಿಮ್ಮುವ ಕಸ್ತೂರಿರಸದ ಧಾರೆ ಮುಸುಕಿದವ ಳೊಬ್ಬಳು “ಕಾಮನ ಖಡ್ಗಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇರುವುದು ಹೀಗೆ” ಎಂದು ತೋರುವಂತೆ ಓಪ್ಪಿದಳು. ಆ ಕಾಮ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲದೆ- ೧೩೮. “ಈ ಕಮಲದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನಿನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಮುಖದಿಂದ, ಅಪಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿಜ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕುಳಿ ಹೊಗುವವಳಂತೆ ವಿನೋದದಿಂದ ಅರಸನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಳು. ೧೩೯. ಜಲಕ್ರೀಡೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಕುಮಾರಿಯೊಬ್ಬಳು ಚಿನ್ನದ ಜೀಕಳಿ ಯನ್ನು ನಸುವೆ ನೀರಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಚೆಲುವಾದ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೀರನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು, ಕಾಮದೇವನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ರತಿದೇವಿ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಗರಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅರಸನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿ

ತಳತಳಿಪ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ |

ಜಳಯಂತ್ರಂ ತೀವದಿದೋಡಂ ಮಗುಟ್ಟುಂ ನಿ |

ಮಳಜಳಮನುಗುಟ್ಟುದೋರಂ |

ತೆಳೆಯಳ ದರಹಸಿತವದನವಿಧುಸನ್ನಿಧಿಯಿಂ ||

೧೪೦

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ಲೀಲಾವತಿ |

ಅರೆಮುಗಿದ ಮುಗಿದರಲ್ಲಂ |

ಬರುಹಂಗಳಿನೆಸೆವ ಬಿಸಲತೆಗೆ ದೊರೆಯಾದಳ್ ||

ಮರಳೀಗವನಿಸಿ (?) ತೊಂದಿದ |

ಚರಣದಿನಾಮುಗಿದ ಕರದಿನಲದಾರ್ಥನನದಿಂ ||

೧೪೧

ಕೆಳದಿಯನಡಂಗಿ ಕಾಡಲ್ |

ಮುಳುಂಕೆ ಮತ್ತೊರ್ವಳೀಂ ಪಿಸುಣ್ಣೇಬ್ಬುವೊ ಕೋ ||

ಮಳೆಯಿದೊಡೆಯಂ ತತ್ತರಿ |

ಮಳಕ್ಕೆ ಮೇಗಳಸಿ ಸುಚಿವ ಮಧುಕರನಿಕರಂ ||

೧೪೨

ಮತ್ತೊರ್ವಳ್

ನೆಗಪೆ ಮುಡಿಯಿಂದೆ ಮೇಗ |

ಣ್ಣೊಗೆದ ಕನಕ್ಕನಕತ್ಯಂಗಮದು ಪೆಡೆವೊಲ್ ದಿ ||

ಟ್ಟಿಗೆವರೆ ಕೊಳದೊಳ್ ರಸೆಯಿಂ |

ದೊಗೆವುರಗಿಯ ದೊರೆಗೆ ತರಳಲೋಚನೆ ಬಂದಳ್ ||

೧೪೩

ದಳು, ೧೪೦. ಮಿರುಗುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಜೀಕಳಿಯೊಂದು ನೀರು ತುಂಬದಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದ ನವತರುಣಿಯ ನಗುಮುಖದ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ ನೀರು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಚಲ್ಲಗಾರ್ತಿಯು-೧೪೧. ತನ್ನ ಹೊಂದಿಸಿದ ಪಾದಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಗಿದ ಕೈಗಳಿಂದಲೂ, ಅರಳಿದ ಮುಖದಿಂದಲೂ, ಚೆಲುವಾಗಿ-ಅರೆಮುಚ್ಚಿದ, ಪೂರ್ತಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗು ಅರಳಿದ ಹೂಗಳುಳ್ಳ ತಾವರೆಯ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ತೋರಿದಳು. ೧೪೨. ನೀರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಕಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಬ್ಬಳು ಮುಳುಗು ಹಾಕಲಾಗಿ ಆಕೆಯ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೆ ಸುಳಿಯುತ್ತಿರುವ ದುಂಬಿಗಳು ಆಕೆ ಅಡಗಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಚಾಡಿ ಹೇಳಿ ತಿಳಿಸಿದುವು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ೧೪೩. ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ (ನೀರು ತುಂಬಿದ) ಚೆನ್ನದ ಕಲಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಪಾತಾಳಲೋಕದಿಂದ ಹೆಡೆಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದ ನಾಗಾಂಗನೆಯಂತೆ ತೋರಿದಳು. ವ|| ಆ ಬಳಿಕ ರಭಸದಿಂದ ಒಬ್ಬರ

ಅನಂತರಂ ತುಮುಲಕೇಳಿಯಿಂದೋರೋರ್ವರಂ ತುಕುಂಕಾಡುವಾಗಳ್ |

ಘಾಸ್ಯಾರಸಂಗಳಿಂ ಮಳಯಜಾಂಬುಗಳಿಂ ಮೃಗಭೂದಕಂಗಳಿಂ |
ಮಿಸಿದೊಡೊರ್ಮೆಗೊರ್ಮೆಸವ ಮಾಣಿಕದಿಂ ಪೊಸ ಚಂದ್ರಕಾಂತದಿಂ ||
ಮಿಸುಗುವ ನೀಲದಿಂ ಸವೆದ ಪುತ್ಥಳಿಗಳೆಣೆಯಾಗಿ ಕಾಂತೆಯರ್
ಪೊಸಯಿಸಿದರ್ ಮಹೀಶನ ಮನಕ್ಕೆ ಮನೋಜಮಹೇಂದ್ರಜಾಲಮಂ || ೧೪೪

ಆಗಲ್

ಬಿತ್ತರದಿಂ ಜಳಯಂತ್ರಮ |
ನೊತ್ತುವ ಕಾಂತಾಳಿ ಪುತ್ರಿಕಾಸಂತತಿಯಂ ||
ತತ್ತಮಿರೆ ಸರಸಿ ಪೋಲ್ವುದು |
ಚಿತ್ತಜನನಿಯಂತ್ರಯಂತ್ರಧಾರಾಗೃಹಮಂ || ೧೪೫

ತತ್ತಮಯದೊಳ್

ದಂತಚ್ಚದಾತಿರಾಗತೆ |
ಕುತಳಕೊಟಲ್ಯವೃತ್ತಿ ಪಿಂಗಿದುದಬಳಾ ||
ಸಂತತಿಗೆ ಪಯಃಕೇಳಿಯೊ |
ಳಿಂಕುಂ ನಿರ್ಮಲರ ಸಂಗದಿಂದಾಗದುದೇಂ || ೧೪೬
ಜಳಕೇಳಿಗೆ ಮುನಿದುವು ಕ |
ಣ್ಣಳಿನಿಸೆ ನಸುಗಂಪನಾಳ್ವಾಕ್ರೀಡೆಯೊಳಾ ||

ಮೇಲೊಬ್ಬರು ನೀರನ್ನು ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ- ೧೪೪. ಕುಂಕುಮ ದ್ರವದಿಂದಲೂ, ಗಂಧೋದಕದಿಂದಲೂ, ಕಸ್ತೂರಿಯ ನೀರಿನಿಂದಲೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದಂತೆ ತೋಯಿಸಲಾಗಿ, ಮಾಣಿಕದಿಂದ, ನವಚಂದ್ರಕಾಂತದಿಂದ ಹಾಗೂ ಹೊಳೆಯುವ ನೀಲರತ್ನದಿಂದ ಕಡೆದ ಪುತ್ಥಳಿಗಳೆ ಸದೃಶರಾಗಿ ಕಾಂತೆಯರು ರಾಜನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮರಾಜನ ಇಂದ್ರಜಾಲವನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ತೋರಿದರು. ಆಗ-೧೪೫. ಜೀರ್ಣೋಳವಿಗಳಿಂದ ನೀರೊತ್ತುತ್ತಿರುವ ಕಾಂತೆಯರು ಪುತ್ಥಳಿಗಳಂತೆ ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ತುಂಬಿರಲಾಗಿ ಆ ಸರೋವರವು ಮನ್ಮಥನ ಧಾರಾಗೃಹದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ೧೪೬. ಆ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಜಲಕೇಳಿಯಿಂದಾಗಿ ತುಟಿಗಳ ಅತಿರಾಗ (೧. ತುಂಬ ಕೆಂಪಾದ ವರ್ಣ. ೨. ಅತಿಶಯವಾದ ಪ್ರಣಯಾಸಕ್ತಿ) ವೂ, ಕೂದಲುಗಳ “ಕಾಟಲ್ಯವೃತ್ತಿ” (೧. ಸುಳಿಸುಳಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ. ೨. ಮೋಸ ಗಾರಿಕೆಯ ವರ್ತನೆ) ಯೂ ಹಿಂಗಿಹೋದುವು. ನಿರ್ಮಲವಾದವರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಆಗದಿರುವ ಲಾಭ ಯಾವುದು? ೧೪೭. ಜಲಕ್ರೀಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಕೋಪಗೊಂಡುವೆಂಬಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ನಸುಗಂಪಾದುವು; ಆ ತರುಣಿಯರ

ಯೆಳವೆಂಡಿರ ರಾಗಮೆ ಸಂ |

ಗಳಿಸದೆ ಪೋಪಂತೆ ಪೋದುದಧರದ ರಾಗಂ ||

೧೪೭

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ರಾಜರತ್ನಾಪೀಡಂ ನಿರ್ವರ್ತಿತಜಳಕ್ರೀಡನಾಗಿ

ಬಟಿಯನೆ ಬರೆ ಹಂಸೀಕುಳ |

ಮುಟಿದು ಸರೋವರಮನದಳ ಪುಳಿಲೋಳ್ ನಲವಿಂ ||

ಸುಟಿಯಲೈ ತಳದರ್ ಹಂಸನ |

ನಿಟಿಪಿದನಾರಾಜಹಂಸನಬಳಾಳಿಯುತಂ ||

೧೪೮

ಉಟಿದು ವಧೂಸಂಕುಳಮೋ |

ಕುಟಿಯಂ ಪೊಟಮಟ್ಟು ಪೋಪುದಂ ಪೆಟಿಗೆ ಕರಂ ||

ಗಿಟಿದಾಗಿ ನಿಧನವೆತ್ತಿದ |

ಕುಟಿಯಂತಿದರ್ತ್ತು ಕಣ್ಣೆ ಪೂಗೊಳನಾಗಳ್ ||

೧೪೯

ಅನಂತರಂ ತದಂತಿಕಪುಳಿನಸ್ಥಳದೊಳ್ ನಿಂದು

ವಿತರತ್ತೀತ್ಕಾರವಕ್ತಂ ಜಳನಿಬಿಡಿವಾಸಸ್ತುಟೀಭೂತನಿಮ್ಮೋ |

ನೃತಮುದ್ಯದೋಮಹರ್ಷಸ್ತನವಿನಿಹಿತದೋಸ್ತುಟಿಕಂಲೋಚನೋಷ್ಠ ||

ದ್ವಿತಯವೃತ್ತಸ್ತವರ್ಣಾಸ್ಥಿತಿ ತಿಮಿತಕಪೋಳಾವಳಗ್ನಾಳಕಂ ಯೌ |

ವತಮಾದಂ ಕಣ್ಣೆ ವಂದಿದುರ್ದು ಕೃತಸಲಿಲಕ್ರೀಡಮಸ್ತೋಷ್ಠಾಪೀಡಂ ||

೧೫೦

ಅನುರಾಗ ಸಂಗವನ್ನು ಕಾಣದೆ ತೊಲಗಿ ಹೋದಂತೆ ತುಟಿಯ ಬಣ್ಣ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು, ವ|| ಆಗ ಆ ರಾಜಚೂಡಾಮಣಿಯಾದ ಅಜಿತಸೇನನು ಜಲಕೇಳಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ-೧೪೮. ತನ್ನನ್ನು ಹಿಂಭಾಲಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲ ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಹಂಸಿಗಳೊಡನೆ ಸರೋವರದಿಂದ ಹೊರಟು ದಂಡೆಯ ಮರಳು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುವ ರಾಜಹಂಸನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಂತೆ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಡನು. ೧೪೯. ಓಕುಳಿಯಾಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಲಾಗಿ ಆ ಸರೋವರವು ಹೂಳಿದ ಧನವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಭಣ ಗುಡುವ ಬರಿ ಕುಳಿಯಂತೆ ತೋರಿತು. ವ|| ಅನಂತರ ಕೊಳದ ಬಳಿಯ ಮರಳು- ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತು- ೧೫೦. (ಚಳಿಯ ಸೇಡಿನಿಂದ) ಸೀತ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ, ನೀರಿಂದ ತೊಯ್ದು ಸೀರೆಗಳು ಮೈಗೆ ಹತ್ತಿಯಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ದೇಹದ ಉಬ್ಬುತಗ್ಗುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪುಕಟಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಮೈಯೆಲ್ಲ ರೋಮಾಂಚವೆದ್ದು ಮೊಲೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣವನ್ನೂ ತುಟಿಗಳ ಬಣ್ಣವನ್ನೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ವಿನಿಮಯಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರಲು ಒದ್ದೆಯಾದ ಮುಂಗುರುಳು ಕೆನ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರಲಾಗಿ, ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಿಂದ ಉಷ್ಣ

ಆಗ್ ಭಂಡಾರಿಗರ್ ವಿವಿಧಪಟಲಕಂಗಳೋಳ್ ತಂದು ಮುಂದಿಟಿಪಿದ ಸುಗಂಧಾನುಲೇಪನ
ಕುಸುಮವಸನಭೂಷಣಂಗಳಿನರಸಿಯುಂ ತಾನುಂ ಶೃಂಗಾರಂಗೆಯ್ದು ವಿಳಾಸಿನೀಜನಕೈಮಲೆಯಲೊಡ
ಮವಳ್ಳಿರುಂ ಕೈಗೈಯೋಳ್ ಕೈಗೈದು ಬಂದಿರೆ

ಸೋಯಿಪ ತಾರಕೋತ್ಕರದ ಮಧ್ಯದ ಶೀತಮರೀಚರೋಹಿಣೀ |
ಯುಗಮೆನೆ ಚೆಲ್ಲವೆತ್ತ ಲತಿಕಾಳಿಯ ಮಧ್ಯದ ಚೂತಮಲ್ಲಿಕಾ ||
ಯುಗಮೆನೆ ಶೋಭಿಸಿದ್ ವನಿತಾಳಿಯ ಮಧ್ಯದೊಳಂದು ನಾಡೆಯುಂ |
ಬಗೆಗೊಳಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತಜಿತಸೇನಮಹೀಶಶಶಿಪ್ರಭಾಯುಗಂ ||

೧೫೧

ತದನಂತರಂ ವನಮಹತ್ತರನಂ ಬರಿಸಿ

ಮಾವಿಂಗಿದು ಮಲ್ಲಿಗೆಗಿದು |
ತಾವರೆಗೊಳಕಿದು ದಲೆಂದು ಪೆಸರ್ವೆಸರಿಂ ಭೂ ||
ಪಾವಸನಕನಕಚಯಮನಿ |
ಕಾವಲ್ಲಭನಿತ್ತನಾತನೆಡಲಿಲೋಡುವಿನಂ ||
ವನಮದು ಸುರಕುಜದಾರವೆ |
ವನಜಾಕರಮದುವೆ ಸಿದ್ಧರಸಕೂಪಂ ತಾ ||
ನೆನಿಸೆ ನೈಪಂ ವನಜಳಕೇ |
ಳನಿಮಿತ್ತದಿನರ್ಥಿಗೀಪ್ಸಿತಾರ್ಥಮನಿತ್ತಂ ||

೧೫೨

೧೫೩

ತೆಯ ತಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಯುವತಿಯರು ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು. ವ|| ಆಗ
ಭಂಡಾರಿಗರು ಬಗೆಬಗೆಯ ಹಡಲಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂದು ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದ ಪರಿಮಳದ
ಲೇಪನದ್ರವ್ಯ, ಪುಷ್ಪ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಅರಸಿಯೂ ಅರಸನೂ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಲಾಸಿನಿಯರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟರು. ಅವರೂ
ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗಿ- ೧೫೧. ಚೆಲುವಾದ ನಕ್ಷತ್ರಸಮೂಹದ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರ-ರೋಹಿಣಿಯರೊ, ಸುಂದರವಾದ ಬಳ್ಳಿಗಳ ನಡುವೆ
ನಿಂತ ಮಲ್ಲಿಗೆ-ಮಾವುಗಳ ಜೊತೆಯೊ ಎಂಬಂತೆ ವನಿತೆಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಅಜಿತಸೇನ- ಶಶಿಪ್ರಭೆಯರ ಜೊತೆ ತುಂಬ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಬಳಿಕ
ಉದ್ಯಾನಪಾಲಕನನ್ನು-ಕರೆತರಿಸಿ-೧೫೨. “ಮಾವಿಗೆ ಇದು, ಮಲ್ಲಿಗೆಗೆ ಇದು,
ಕಮಲಸರೋವರಕ್ಕೆ ಇದು” ಎಂದು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಿ (ಆಯಾ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವನಪಾಲಕನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ) ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನೂ
ಚೆನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಅರಸನು ಆತನಿಗೆ ಬಡತನದ
ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ೧೫೩. ಆ ಉದ್ಯಾನವೊಂದು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ವನ,
ಆ ತಾವರೆಗೊಳವು ಒಂದು ಸಿದ್ಧರಸದ ಬಾವಿ ಎಂದೆನಿಸುವಂತೆ ಅರಸನು ವನಕೇಳಿ

ಅಂತು ಸಕಲಜನಪ್ರೀತಿಸಪ್ತದಮಂ ವಿಶ್ರಾಂತಿನೋದಮಂ ತೀರ್ಚಿ ಬಚಿಯಮುದ್ಯಾನದಿಂ
ಮೊಳಮಟ್ಟರಸವರಸುಕರಿವರಸ್ಯಂಧಾಧಿರೂಢನುಂ ಪರಿವಾರಪರಿವೃತನುಮಾಗಿ ನಡೆದು ಪುರಮಂ
ಪುಗುವಲ್ಲಿ

ವಿಭವಂ ಕಾಮಂಗಿನಿತ್ತತ್ತಣದಿವನಮರೇಂದ್ರಂ ಸುರೇಂದ್ರಂಗಮಂತೀ |
ಸುಭಗತ್ವಂ ಮತ್ತಿನಿತ್ತತ್ತಣದುಭಯಗುಣಕ್ಕುಂ ದಿಟಕ್ಕೊರ್ವನಾವೊಂ ||
ಪ್ರಭುವಿಂ ಮತ್ಸ್ಯಮಿತಾನಲ್ಲದೆ ಪೆಟರೆನುತುಂ ನೋಡೆ ತತ್ತೊರಲೋಕಂ |
ವಿಭು ಸದ್ಯಂಗಂಡು ಬಂದಂ ಜನಸಮಯಸರಸ್ವಾರಕೇಳೀಮರಾಳಂ ||

೧೫೪

|| ಗದ್ಯಂ ||

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥಕುಲಕುಬ್ಜತ್ವಮುದ್ಯುತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಸರಿನ್ನಾಥ
ಪ್ರತೀಕೀತ್ಯವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿಪದಪದ್ಯನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಸುರಾಣದೊಳ್

ಅಜಿತಸೇನಚಕ್ರಧರವಸಂತೋತ್ತಮಂ

ಸಪ್ತಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಜಲಕೇಳಿಗಳ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಅವರು ಬೇಡಿದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಎ|| ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತ
ಜನಕ್ಕೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ದಾನ ವಿನೋದವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಉದ್ಯಾನದಿಂದ
ಹೊರಟು ಅರಸಿಯೊಡನೆ ಆನೆಯನ್ನೇರಿ, ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ನಡೆದು ಪುರಪ್ರವೇಶ
ಮಾಡುವಾಗ-೧೫೪. “ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ವೈಭವವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿತು?
ಇವನು ಕಾಮನಲ್ಲ, ದೇವೇಂದ್ರನೇ ಸರಿ. ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸೌಂದರ್ಯ
ವೆಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಇವನು ದೇವೇಂದ್ರನಲ್ಲ ಹಾಗಾದರೆ, ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗು
ವೈಭವ ಈ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮನಾಗಿ ಪ್ರಭುವಾದವನು ನಮ್ಮ ರಾಜನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ
ಯಾರಾದರೂ ಉಂಟೆ?” ಎಂದು ಪುರಜನರು ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಜಿನಧರ್ಮ
ಸರೋವರದಲ್ಲಾಡುವ ಹಂಸನಾದ ಅರಸನು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ಎಳನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿದುದು.

ಅಷ್ಟಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಪತಿಪುರಸಮಮಂ ಚೂ |
ಡಾಪೀಡಮನಿಪ್ಪ ಮಾಡಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಸುಸೌ ||
ಖೋಪಚಯನಿದರ್ಶನಚಿತ |
ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ||

೧

ಅಂತು ಸುಖದಿನಿದರ್ಶನನ್ನೆಗಂ

ಎನಗಂ ಭೂಪತಿಗಂ ಸಮಾನಮೆ ಕರವ್ಯಾಪ್ತಾಖಿಲಾಶತ್ವಮ |
ತ್ಯನುರಕ್ತಪ್ರಕೃತಿತ್ವಮಭ್ಯುದಯವತ್ವಂ ಚಕ್ರಭೃತ್ವಂ ದಲೆಂ ||
ದಿನನುದ್ಯಾನಪಯೋವಿನೋದಸದೃಶತ್ವಕ್ಕಂ ಮನಂದಂದವೋಲ್ |
ವನಮಾಲಾಕುಲತೀರಮಪ್ಪಪರಪಾರಾವಾರಮಂ ಪೊರ್ದಿದಂ ||

೨

ಅಗ್

ಪ್ರತ್ಯಗ್ಗೂಢರವಾತ್ಮಾ |
ಧಿತ್ಯಕದೂಳ್ ತಳೆದುದಸ್ತಗತಿಯಿಂ ಬಿಟ್ಟಾ ||
ದಿತ್ಯನನೆಂದುಮದಾಗಂ |
ನಿತ್ಯಪರಾರ್ಥೈಕವೃತ್ತನಕ್ಕುಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ||

೩

ಅಷ್ಟಮಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಚೂಡಾಪೀಡವೆಂಬ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಜೈನಜನ ಮನೋಹರವಾದ ನಡತೆಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಇದ್ದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಸುಖದಿಂದಿರುವಾಗ (ಒಂದು ದಿವಸ)- ೨. “ಕರವ್ಯಾಪ್ತಾಖಿಲಾಶತ್ವ” (೧. ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಿಕೆ. ೨. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ಕರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ-ಅಧಿರಾಜತ್ವ) ದಲ್ಲಿ, “ಅತ್ಯನುರಕ್ತ ಪ್ರಕೃತಿತ್ವ” (೧. ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವಿಕೆ. ೨. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವಿಕೆ) ದಲ್ಲಿ, ಅಭ್ಯುದಯ ಹೊಂದುವ ಗುಣದಲ್ಲಿ, “ಚಕ್ರಭೃತ್ವ” (೧. ವರ್ತುಲಾಕೃತಿ ೨. ಚಕ್ರವರ್ತಿತ್ವ) ದಲ್ಲಿ-ಈ ಅರಸನೂ ನಾನೂ ಸರಿಸಮಾ ನರೇ ಆಗಿರುವೆವು. ಇವನಂತೆ ವನಕ್ರೀಡೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ನಾನೂ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಸೂರ್ಯನು ವನಮಾಲೆಗಳು ದಂಡೆ ಯಾಗಿರುವ ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಅಗ-೩. ಅಸ್ತಂಗತನಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಪರ್ವತವು ತನ್ನ ಸಾನು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಎಂದಾದರೂ ಯಾರಿಗಾದರೂ ನಿತ್ಯ ಪರೋಪಕಾರಿ ಆಧಾರ

ಬಳಸಿದುದರ್ಕವಾಜಿಮಿರಘಟ್ಟತಮಾದಪರಾದ್ರಿಯಿಂದಮು |

ಚ್ಚಳಿಸಿದ ಧಾತುರೇಣುವೆನೆ ಚಕ್ರಯುಗಂಗಳಗಲ್ಲೈಚ್ಚು ಪಾಂ ||

ಸುಳಿಯರ ರಾಗದೇವಿ ದೆಸೆವೇಣ್ಣ ರತ್ನವಿಭೂಷಣಾಂಶುವು |

ತ್ವಳನಿಯ ಕುಂಕುಮೋದಕದ ಸಿಂಪಿಣಿ ಸಂಜೆಯ ಕೆಂಪು ಲೋಕಮಂ ||

೪

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ದೂಳಿಸೆಜ್ಜರಕ್ಕುಬ್ಬುಗಿಸಿ ಕಾಡಾನೆಗಳ ಕೋಡ ಮೊನೆಯಿನೀಡಿಪಿವ ಗಿರಿಯ ದರಿಯ ಗೈರಿಕಪರಾಗಮಂ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗಮಿಪದಿನಾಗಸಕ್ಕೆ ಪಸರಿಸಿಯಂ, ಪೊಗಸಿನೊಳ್ ಮೊಗಸಿ ಬೈಗುವರೆಗಂ ಬೇಟೆವೆಸದಿನಸುವರೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮರ್ಕವೆಟ್ಟುಗಳ ಗುಹಾಶಯ್ಯೆಯಿಂದುಳಿ ಸನ್ನೆಗೆಯ್ದು ಪೊಟಗಣ ಪಾಸಟಿಗಳೊಳ್ ಪಾಸುವಸುಕೆದಳಿರಂ ಸೂಸಿ ಬೇಸಟಿಸಿದ ಪುಳಿಂದಿನಿಯರ ಮನದೊಳೊಂದಿನಿಸು ಸಂದಿಸಿಯಂ, ತೊಟಿಯ ಪೊಟದಡಿಯ ಕರಂಜಕುಂಜದೊಳ್ ಸಂದಣಿಸಿ ನಿಂದು ರೋಮಂಥಲೀಲಾತತ್ವರತೆಯಿಂದರನಿಮಿಲಿತಾಕ್ಷಂಗಳಾದ ಕಾಡೆರ್ಮೆಯ ಮೊಗದಿಸುಗುವ ನೊರೆಯನುಕುಳಿಗೊಂಡು ತಂದಡವಿಮಿ ಗಿಡುಗಳೊಳ್ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿದಂತೆ ತೊಡರ್ಚಿಯಂ, ಮೇಪುಗಾಡಿಂ ಹಕ್ಕಿದಲೆಗೆ ಹರಿಯಿಡುವ ಹರಿಣೇಗಣದ ಕಡೆವಾಯೊಳರೆಮೆಲ್ಲುಟೆದೆಳೆಗುಂಕೆಯೆಸಳುಕಂ ಸೆಳೆದು

ವಾಗುತ್ತಾನೆ. ೪. ಸೂರ್ಯನ ಕುದುರೆಗಳ ಗೊರಸು ಹೊಡೆದು ಎದ್ದ ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯ ಗೈರಿಕದ ದೂಳೋ, ಚಕ್ರವಾಕದಂಪತಿಗಳ ವಿರಹದುರಿಯೊ, ಜಾರೆಯರ ಅನುರಾಗದ ಅಭ್ಯುದಯವೊ, ದಿಗ್ವಿನಿತೆಯರ ರತ್ನಾಭರಣಕಾಂತಿಯೊ, ನೈದಿಲೆ ಬಳ್ಳಿ (ಸಂತೋಷ ದಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿದ) ಕುಂಕುಮದ ನೀರೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಕೆಂಪು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿತು. ೫|| ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೂಳಾಟವಾಡಲೆಂದು ಕಾಡಾನೆಗಳು ಕೋರೆಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ತಿವಿತಿವಿದು ಎತ್ತಿದ ಗಿರಿಯ ಪಕ್ಕದ ಗೈರಿಕದ ದೂಳನ್ನು ಸಂಜೆಗೊಂಪೆಂಬಂತೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿ: ಬೆಳೆಗಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿ ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ಬೇಟೆಯ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ ಅರೆಜೀವವಾಗಿ ತಮ್ಮ ನೆಲೆಮನೆಯಾದ ಗವಿಗಳ ಹೊರಗಿರುವ ಹಾಸುಗಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಶೋಕದ ಚಿಗುರಲೆಗಳನ್ನು ಸೂಸಿ ಬೇಸತ್ತ ಬೇಡಿತಿರಿಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು: ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಹುಲಿಗಿಲ ಮರಗಳ ಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಿಂತು ಮೆಲುಕಾಡಿಸು ವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರೆಮುಚ್ಚಿದ ಕಾಡೆಮ್ಮೆಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ನೊರೆಯನ್ನು ಉಂಡೆಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಒಯ್ದು ಅಡವಿಯ ಗಿಡಮರಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಕೊಂಬೆಗಳ ತುದಿಗೆ ಅಂಟಿಸುತ್ತ: ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೇದು ಬಂದು ತಮ್ಮ ನೆಲೆಬೀಡುಗಳಿಗೆ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಜಿಂಕೆಗಳ ಬಾಯ್ತುದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಂದುಳಿದ ಎಳೆಯ ಕರುಕೆಯ ಎಸಳುಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದು ತಂದು ಆ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ: ಹೆಮ್ಮರದ ನಡುಗೊಂಬೆಯ ಕವಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಎಳೆಯ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಕುಟುಕಿತ್ತು ತುಂಬ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಗರಿದುದಿಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡುವ ವನಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಅವು ಕುಳಿತ

ತಂದಾ ಬಯಲೋಳ್ ಬಳ್ಳಿವಸಲೆಯಂ ಪೊಸಯಿಸಿಯುಂ, ಪೆರ್ಮರದ ನಟ್ಟಿಗೊಂಬಿನ ಕವಲ್ವಲೆಯೊ
ಳಿಟ್ಟ ಗೂಡುಗಳೊಳ್ ಗೂಡುದೊಂಡಿದರ್ ಕುಟಲೆವಜೆಗಳ್ಳಿ ಕುಟುಂಕನಿಕ್ಕಿ ಕಡುಗಂದಿತನದಿಂ ಕೋಡ
ಗಟಿಯ ತುಲುಗಲೋಳ್ ಪೊದಯಿಸಿ ಪದದಿದರ್ ವನವಿಹಂಗಂಗಳಂ ಕೊಂಬುವೆರಸಿ ತೂಗಿ ತೂಂಕಡ
ನೋಡರ್ಚಿಯುಂ, ನಿದ್ರಾಭಾರಮುದ್ರಿತಂಗಳುಂ ಕಿಂಚಿದಾಕುಂಚಿತಪರ್ಣಂಗಳುಮಾದುಪವನದ
ತರುಲತಾಗುಲ್ಲಜಾಲಮಂ ಸೋಂಕಿ ಬಂದು ತಿಳಿಗೊಳಂಗಳೊಳ್ ತೆರೆಯ ನೆರವಿಯಂ ತೆರಳ್ಳಿ ಸಂಜೆಯ
ಕಡುವೆಳಗಿನಿಂ ತಡಿಯೊಳ್ ಪೊಳೆವ ತಮ್ಮ ನೆಲನಲನಲ್ಲೊಡ ನಲ್ಲಳೆಂದು ಲಲ್ಲೆಸಿ ನೋಟ್ಟ
ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳಾಸೆಯಂ ಬೀಸರಂಮಾಡಿಯುಂ, ಸೇಡುಗೂಡಿದಂತೆ ಪುರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ವಿಪಣಿವೀಧಿಯೊಳ್
ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯರೆತ್ತಿದ ಬೆಲೆಪೂವಿನ ಸರಂಗಳನಲರಂಬಂಗೆ ಪೊದೆಗೆದಲುಮಂತೆ ಕೆದಟಿ ಪರಿಮಳಭಂಗ
ಭಯಮನವಳ್ಳಿರೊಳ್ ತಗುಳ್ಳಿ ಪಡಲಗೆಯಂ ಮಗುಳೆ ಪುಗಿಸಿಯುಂ, ಲೀಲೆಯಿಂ ಸುಟಿವ ಬೊ
ಜಂಗರ ತುಲುಂಬುದೀಂಬಿದ ಕದಂಬದೂವಿನಿಡುಕುಟೊಳ್ ಮಡಂಗಿದ ಧೂಪವರ್ತಿಯ ಕರಂಡಕಂಗಳಿಂ
ಸೌರಭದ ಸಸಿಯಂತಸಿದನೆ ನೆಗೆವಗುರುವಿನ ಪೊಗೆಯನಗೆಯೊತ್ತುಗೊಂಡು ವೇಶ್ಯಾಸೌಧವೇಶ್ಯಂಗಳ
ನರ್ಧಶ್ಯಾಮಳಂ ಮಾಡಿಯುಂ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಸೂಟಗೇರಿಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಪೊಟಗಣಮತ್ತವಾರಣಮಂ
ಮಲಂಗಿ ನಿಂದು ಯೌವನೋನ್ಮತ್ತೆಯರುಟ್ಟ ಪಟ್ಟಣಿಗೆಯ ನಿಟಿ ತುಲುಂಗಲಂ ನೆಗಸಿ ನುಣ್ಣೊಡೆಯ
ಚೆಲ್ಲಂ ನೋಡಲೆಂದು ಸಿಡಿಮಿಡಿವರ್ಪ ಕಾತರವಿಟರ ಕಣ್ಣೆ ಪಾರಣೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿಯುಂ.

ಮರದ ಕೊಂಬೆಸಹಿತವಾಗಿ ತೂಗಿ ತೂಗಿ ನಿದ್ದೆ ಬರಿಸಿ; ನಿದ್ದೆಯ ಭಾರದಿಂದ
ಎಲೆಗಳನ್ನು ನಸುವೆ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಜೋತ ಉಪವನದ ಮರಬಳ್ಳಿ
ಹೊದರುಗಳನ್ನು ಸೋಕಿ ಬಂದು, ತಿಳಿಯಾದ ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ;
ಸಂಜೆಯ ತುಂಬುಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ನೀರಂಚಿನಲ್ಲಿ
ಕಂಡು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವ ತಮ್ಮ ನಲ್ಲೆಯರೆಂದು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನೋಡುವ ಚಕ್ರವಾಕಗಳ
ಆಸೆಯನ್ನು (ನೀರನ್ನು ಕಲಕುವುದರಿಂದ) ವೃಥಾಗೊಳಿಸಿ; ಚಳಿಯಾದಂತನಿಸಿ
ಊರಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯರು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ
ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಹೂವಿನ ಸರಗಳನ್ನು ಅಲುಗಿಸಿ, ಕಾಮನಿಗೆ ಬಾಣಗಳನ್ನಾಯ್ದು
ಕೊಡುವಂತೆ, ಕೆದರಿಬಿಡಲಾಗಿ, ಪರಿಮಳವೆಲ್ಲಿ ಕುಗ್ಗಿಹೋದೀತೋ ಎಂಬ
ಭಯದಿಂದ ಅವರು ಮರಳಿ ಆ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಡಲಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಡುವಂತೆ
ಮಾಡಿ; ಒನಪಿನಿಂದ ಸುಳಿದಾಡುವ ವಿಟರು ಜಡಿದು ತುಂಬಿದ ಸುಗಂಧದ ಧೂಪ
ಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಧೂಪದ ಕರಡಿಗಳಿಂದ ಪರಿಮಳದ ಸಸಿಯಂತೆ ತೆಳುವಾಗಿ
ಮೇಲೇಳುವ ಅಗುರುವಿನ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು ವೇಶ್ಯಾಭವನಗಳನ್ನು
ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಕಪ್ಪುಗೊಳಿಸಿ; ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಸೂಟಗೇರಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಹೊರಗಿನ
ಮತ್ತವಾರಣಗಳಿಗೆ ಆತುಕೊಂಡು ನಿಂತ ರಸೌವನ ಮದೋನ್ಮತ್ತೆಯರು
ಉಟ್ಟ ನಿರಿಗಳನ್ನು ಬೀಸಿ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸಿ, ಅವರ ನುಣ್ಣೊಡೆಗಳ ಚೆಲುವನ್ನು
ನೋಡಲೆಂದು ಕಾತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಿಟರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬುವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ; ಆಳವಾದ

ನಿಮ್ಮ ನಾಭಿಮಂಡಳಮನೋಳಪೊಕ್ಕು ಒಳಗೆ ತೀವಿದ ಪುಡಿಗತ್ತುರಿಯ ಸುಟ್ಟುಟಿಯನ್ನದನೆ
ಬೇಟಿಲೊಂದು ಬಾಸೆಯೆಂಬಂತೆ ನೆಗಪಿ ಮೇಗೊಗದು ಬಟ್ಟಮೊಲೆಯಿಟ್ಟಡೆಯೋ ಬಟ್ಟಿಗಾಣದೆ, ಬಳಸಿ
ಸುಟಿದಾಡಿಯುಂ, ಸಾಯಂತನಸಮಯಸಮೀರಣಂ ಸೌಖ್ಯಸಾರಸದ್ವಸ್ತಮೆನಿಸಿದಾಗಳ್

|| ಮಾಳಿನೀವೃತ್ತ ||

ಅರಮೆ ಮುಟಿ ಪತಂಗಂಗಾಗೆ ತಚ್ಚಿಲತ್ಯಂಗಂ |

ವಿರಹಪರವಶಾಂಗಂ ತ್ವಕ್ತಜಾಯಾನುಷಂಗಂ ||

ಸ್ವರವಿಶಿಖಿನಿಷಂಗಂ ಸಾಶ್ರುಪಾತಾನ್ದರಂಗಂ |

ದರವಿಚಳದಪಾಂಗಂ ಮ್ಲಾನಮಾಯ್ತ ರಥಾಂಗಂ ||

೫

ಒಟಿದುಗುವ ಬಾಪ್ಪವಾರಿಯ |

ನೆಟಂಕೆಗಳ್ ನಾಂದು ಮಗುಳೆ ವಿರಹಾನಳನಿಂ ||

ನೆಟಿ ಬಟವಾಗಿರೆ ಪಡುನೇ |

ಸಟಿಲಿಳಿದುರ್ವಗಲ್ಲು ಚಕ್ರವಾಕದ್ವಂದ್ಯಂ ||

೬

ನಲ್ಲರಗಲ್ಲಿಯಿಲ್ಲದೆಡೆಯಸ್ತಮಯಕ್ಕೆ ದಿನಾಧಿನಾಯಕಂ |

ಸಲ್ಲದ ತಾಣಮಂಗಜಶರಾಹತಿ ಪೊರ್ದದ ದೇಶಮುಳ್ಳೊಡಂ ||

ತಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಟಿ ಮಜ್ಜನನಮಂ ಬಿದಿಯೆಂದು ರಥಾಂಗಕಾಂತೆ ಹೃ |

ದ್ವಲ್ಲಭವಿಪ್ರಯುಕ್ತೆ ಬಗೆಗಿಟ್ಟು ನೆಟಲ್ಲದು ಪದ್ಯಪತ್ರದೊಳ್ ||

೭

ಹೊಕ್ಕುಳದೊಳಗೆ ತುಂಬಿದ್ದ ಕಸ್ತೂರಿಪುಡಿಯನ್ನು ಹೊರಚೆಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಸೆಯ
ರೇಖೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಅದರಿಂದ ಒಡಲ ಮೇಲೆ ಗುರುತುವಾಡಿ:
ಮೇಲಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಟ್ಟಮೊಲೆಗಳ ನಡುವೆ ನುಗ್ಗಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ಹಾದಿ
ಕಾಣದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸುಳಿದಾಡಿ, ಸಾಯಂಕಾಲದ ಗಾಳಿಯು
ಸೌಖ್ಯದ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವೆನಿಸಿತು. ೫. ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯ ಶಿಖರವು ಸೂರ್ಯನನ್ನು
ಅರ್ಧ ಮರೆಮಾಡಿತ್ತು; ತನ್ನ ನಲ್ಲಿಯ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿರಹ
ಪರವಶವಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರ್ಗರೆಯುತ್ತ, ಕುಡಿನೋಟವನ್ನು ನಸುವೆ ಹೊರಳಿಸುತ್ತ ಕಾಮನ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾನೆ ಆ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಒಂದು
ಬತ್ತಳಿಕೆಯೆಂಬಂತಾಗಿ ಚಕ್ರವಾಕವು ದುಃಖಿತವಾಯಿತು. ೬. ಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿವ
ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ರೆಕ್ಕೆಗಳೆಲ್ಲ ನೆನೆದು ಹೋದವು; ಪುನಃ ವಿರಹಾಗ್ನಿಯ ತಾಪದಿಂದ
ಒಣಗಿದ ಬರಲಾದವು. ಹೀಗೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವಾಕದಂಪತಿಗಳು
ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿತಪಿಸಿದುವು. ೭. “ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯಜನರ ಅಗಲಿಕೆಯಾಗದೊ,
ಎಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅಸ್ತವಿಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನ ಬಾಣಘಾತವಾಗ
ಲಾರದೋ, ಅಂತಹ ಒಂದು ಎಡೆಯಿದ್ದರೆ, ಓ ವಿಧಿಯೆ, ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸು”
ಎಂದು ಹಲುಬುತ್ತ ವಲ್ಲಭನ ವಿರಹದಿಂದ ಮತಿಗೆಟ್ಟ ಚಕ್ರವಾಕಿಯೊಂದು ತಾವರೆ

ತೆರೆಯ ಸೆಳೆಮಂಚದೊಳ್ ಬಿ |
ತ್ತರಿಸಿದ ಗಳಿತಾಬ್ಬದಳದ ನುಣ್ಣನೆಯೊಳ್ ಬೆ ||
ಳ್ಳೊರೆಯ ತೆರೆಸುತ್ತಿನೊಳ್ ಪ್ರಿಯೆ |
ಗಿರದೊಳ್ಳನೆ ಬಯಸಿ ಕೋಕನಾಯ್ತು ಸಶೋಕಂ ||

೮

ಬಳಜದಳಪೀಠದೊಳ್ ನ |
ಲ್ಲಳ ನುಣ್ಣನೆ ಸೋಂಕೆ ಸೋಂಕೆ ಕುಳ್ಳಿದಳನೀ ||
ಕಳಗೀತರವಮನಾಲಿಪ |
ವಿಕಾಸಮಂ ನೆನೆದೊನಲ್ಲದೊಂದು ರಥಾಂಗಂ ||

೯

ಇದು ಮತ್ಸ್ಯಾಕ್ಷೇಶನನ್ನೊಳ್ ನೆರೆದ ಪುಳಿನಮೀಯಿದುರ್ದಾಕಾಂತೆ ಮೆಲ್ಲೊ | ಲ್ಲದ
ಮಾರ್ಕಾಳಾರ್ಧಮೀತೋರ್ಪದು ನಸೆಮುಳಿಸಿಂ ಕಾಡಲೆಂದಾಕೆ ಪೊಕ್ಕಿ || ದುರ್ದಿದಾನೀರೇಜಪ
ಕೋರ್ದುರ್ಮನುತೆಮೊದಲ್ಲೊಂದುಂಭೋಜಸದ್ಧಾಂ | ತದೊಳುದ್ಧೃತ್ಯಂತುಚೇತಂ ತೊಲಲವಿವರತಂ
ಚಕ್ರವಾಕಂ ವರಾಕಂ ||

೧೦

ಅಗ್

ಇನನಸ್ತುತ್ರಿಯನಾತನೊಳ್ ತವದ ಪೆರ್ಚೆಂ ನಿಚ್ಚಲುಂ ಗೈವ ಕೋ |
ಕನಿಕಾಯಕ್ಕಿನಿತಾಯ್ತು ಶೋಕಮವನಸ್ತಪ್ಪಾಪ್ರಿಯಂ ಸಾವುರ್ದುಂ ||
ಇನಿತಾಯ್ತುತವಮುತ್ಪಲಕ್ಕಿನುತವಂ ನೋಡಲ್ಕೆ ತಾನಾರದ |
ಬ್ಬಿನ ಕಣ್ಣುಚ್ಚುವ ಮಾಲ್ಕಿಯಂ ಮುಗಿದುದೆತ್ತಂ ಪದ್ಧಪತೋತ್ತರಂ ||

೧೧

ಯೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟವಾಗಿ ಒರಗಿತು. ೮. ತೆರೆಯ ಸೆಳೆಮಂಚ, ಕೆಳಗುದುರಿದ
ಹರವಾದ ತಾವರೆಯೆಸಳಿನ ನುಣ್ಣನೆಯ ಹಾಸು, ಬೆಳ್ಳೊರೆಯ ತೆರೆಸುತ್ತಿ-
ಇವುಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಪ್ರಿಯೆಯೊಡನೆ ರಮಿಸುವ ಸುಖಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸಿ, ಚಕ್ರವಾಕವು
ಶೋಕಿಸಿತು. ೯. ತಾವರೆಯೆಸಳ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ನಲ್ಲೆಯ ನುಣುಪಾದ ಗರಿಗಳನ್ನು
ಸೋಕುವಂತೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳ ಮಧುರವಾದ ಗೀತವನ್ನು
ಕೇಳುವ ಸುಖವನ್ನು ನೆನೆದು ನೆನೆದು ಚಕ್ರವಾಕವೊಂದು ಕೊರಗಿತು. ೧೦.
“ನನ್ನ ಪಾಣವಲ್ಲಭೆಯೊಡನೆ ನೆರೆದ ಮರಳದಂಡೆ: ಆ ಕಾಂತೆ ಸವಿದು ಸಾಕೆಂದು
ಬಿಟ್ಟ ತಾವರೆನಾಳದ ಅರ್ಧ ತುಂಡು ಇದು: ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಲೆಂದು ಹುಸಿ
ಕೋಪದಿಂದ ಅವಳು ಹೊಕ್ಕಡಗಿದ ತಾವರೆಯೆಸಳುಗಳ ಹೊದರು ಇದು”
ಎಂದು ಒಂದೊಂದನ್ನೆ ನೋಡಿ ನೆನೆಯುತ್ತ ದುರ್ದೈವಿಯಾದೊಂದು ಚಕ್ರವಾಕವು
ಮದನಬಾಧೆಯಿಂದ ತೊಳಲುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ- ೧೧. “ಸೂರ್ಯನು ನಮ್ಮ
ವಲ್ಲಭ: ಆತನು ಅಸ್ತಂಗತನಾದೊಡನೆ ಆತನಲ್ಲಿ ತೀರಿದ ಗೌರವವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ
ತೋರುತ್ತಿರುವ ಚಕ್ರವಾಕಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಶೋಕವೊದಗಿತು ಆದರೆ ಅದೇ
ಉತ್ಪಲಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು” ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು
ನೋಡಲಾರದೆ ಕಮಲಿನಿಯು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿದಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಕೆಂದಾವರೆ

ಅಸಮಸಮವೃತ್ತಿಯಂ ಭಾ |

ವಿಸುವಂದಲ್ಪತೆಯೆ ನಡೆ ಲೇಸೆಂಬವೊಲು ||

ಲ್ಲಸಿತೋತ್ಪಲಂಗಳೊಳ್ ಮುಗಿ |

ದು ಸರೋಜಂ ನೆನೆಯಿಸಿತ್ತು ಚತುರಕ್ರಮಮಂ ||

೧೨

ಪೊರೆಯದು ಜಾಡ್ಯದೊಳೆನಸುಂ |

ಪಿರಿದು ಗುಣಂ ಸಿರಿಯುಮುಂಟು ತನಗೆನಿಪಾತಾ ||

ವರೆಗಮರೆಯಾಯ್ತು ನಲವನೆ |

ಧರೆಯೊಳ್ ಕಾಲಮನದಾರೊ ಕಳೆಯಲ್ ಬಲ್ಲರ್ ||

೧೩

ಪಿರಿದುಂ ಬಿದಿ ನಿಜಜನ್ಮಾ |

ಕರಮೆನಿಸಿದ ಪದ್ಮಜಾತಿಗಂ ಮ್ಲಾನತೆಯಂ ||

ದೊರೆಕೊಳಿಸಿದನೆನೆ ಮತ್ತಿತ |

ರರೊಳಾದಂ ಮಾಲ್ವ ಕೃಪೆ ಖಪುಷ್ಪಮದಲ್ಲೇ ||

೧೪

ಇನನಸ್ತಂಗತನಾಗೆಯುತ್ಪಲಿನಿ ಪೇಚ್ಚುಂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯುಂಟೆಂಬುದ |

ಕೆನಗಂ ತಪ್ಪದು ರಾಜಬಾಧೆ ಬಟೆಯಂ ಲೇಸಲ್ವ ತಾನೆನ್ನ ಜೇ ||

ವನಮೆಂಬುಬ್ಬೆಗದಿಂದ ನಂಬುರುಳಿಯಂ ಪೋ ನುಂಗಿಗಳ್ ಪೇಟದ |

ಬ್ಬಿನಿಯೆಂಬಂತವೊಲಾಯ್ತು ಕುಟ್ಟಳಿತಕಂಜಾತೋದರೇಂದಿರಂ ||

೧೫

ಗಳು ದಳಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡುವು. ೧೨. ಅಸಮಾನರೊಡನೆ ವರ್ತಿಸುವಾಗ ಅಲ್ಲನಾಗಿರುವುದೆ ಲೇಸೆಂಬಂತೆ ಅರಳಿದ ಬಿಳಿನೈದಿಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಕೆಂದಾವರೆ ಚತುರ ನಡತೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದಿತು. ೧೩. “ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಗುಣಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಕುಂದಿಲ್ಲ; ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯೂ ಉಂಟು ಎಂದು ಕೊಂಬ ಆ ತಾವರೆಗೇ ಸಂತೋಷ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಯಿತು, ಎಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಮೀರುವವರು ಯಾರು? ೧೪. ತನ್ನ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನವಾದ ತಾವರೆಯ ಬಳಗಕ್ಕೇ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನಂಟು ಮಾಡಿದ ನೆಂದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಹೆರವರಿಗೆ ಅವನು ಕರುಣೆದೋರುವನೆಂಬುದು ಆಕಾಶಕುಸುಮವೇ (ಅಸಾಧ್ಯವೇ) ಅಲ್ಲವೇ? ೧೫. “ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನಾದ ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗಲಾಗಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ “ಲಕ್ಷ್ಮಿ” (೧ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವತೆ. ೨. ಧನಸಂಪತ್ತು) ಯುಂಟೆಂದು ಉತ್ಪಲಿನಿ ಚಾಡಿ ಹೇಳುವಳು ಆಮೇಲೆ ನನಗೆ “ರಾಜಬಾಧೆ” (೧. ಚಂದ್ರನಿಂದ ಪೀಡೆ. ೨. ರಾಜನಿಂದ ಧನದ ವಸೂಲಿಗಾಗಿ ಹಿಂಸೆ) ತಪ್ಪಲಾರದು, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನು ಬದುಕಿರುವುದು ಲೇಸಲ್ಲ.” ಎಂದು ಕಮಲಿನಿಯು ವಿಷದ ಗುಳಿಗೆಯನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟಳೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ

ಮಳಿನಾತ್ಮನಾಶೆಯಿಂದಿಂ ।
ತಳಸಿದಪಂ ಚಾರನಂಧಕಾರಮೆನುತ್ತಾ ॥
ಗಳೆ ಸಂಧ್ಯೆಯಿನನ ಬಲೆಯನೆ ।
ತಳರ್ಧನುರಕ್ತಗೆ ಮಾಡಿದಳೆ ಸಫಲತೆಯಂ ॥

೧೬

ಆ ಸಮಯದೊಳೆ

ಭೋರೆಂದಸ್ತಾಚಲದಿಂ ।
ವಾರಿಧಿಗಿಟಿದಾಲ್ವ ರವಿರಥಪ್ರಧಾನ ॥
ಕೋರನ್ನಮಾಗಿ ಘಟಿಕಾ ।
ಭೇರೀಭೂರಿಪ್ರಕಾದಮೋಗದತ್ತಾದಂ ॥

೧೭

ಅನಿತುಗಂ ತನ್ನ ತೇಜಂ ಮಸುಬ್ಬಧಮತಮಂ ತತ್ತಮಂ ಪತ್ತೆ ಬೆನ್ನಂ ।
ದಿನನಾಥಂ ಚೀ: ಪ್ರತೀಚೀಶರಧಿಗಿಟಿದನಾಪೊಂ ವಿಘಾತವ್ಯವೇತಂ ॥
ಜಿನನಾಥಂ ತಪ್ಪೆ ದೇವಂ ಸಲೆ ಪಜನನುತುಂ ಡಂಗುರಂಬೊಯ್ಯತೀರ್ದಂ ।
ತೆನಸುಂ ಚೆಲ್ವಾಯ್ತು ಸಂಧ್ಯಾಪ್ರಭವದಭವಗೇಹಾನಕಧ್ವಾನಮೆತ್ತಂ ॥

೧೮

ಅಗ್ಗ

ಇದು ತಿಮಿರಾಪಹಾಂಜನಮುಲೂಕಕುಲಕ್ಕಿದು ಪುಂಶ್ಚಲೀರತ ।
ಕುದಿತಮಾಲಮಂಡಪಮಿದುತ್ಪಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮಂಡನಕ್ಕೆ ಸು ॥
ತ್ರಿದ ನವನೀಲಕಾಂಡ ಪಟಮಿಂತಿದು ಚಕ್ರಯುಗಕ್ಕಗಲ್ಲಲಿ ।
ಕೈದ ಕಿಸುರ್ವಕ್ಕೆಕರ್ಪೋಗೆಯೆನಿಪ್ಪಿನಮಾಯ್ತು ಮಹತ್ತಮಂ ತಮಂ ॥

೧೯

ತಾವರೆಗಳ ಉದರದಲ್ಲಿ ದುಂಬಿಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ೧೬. “ಪಾಪಾತ್ಮನಾದ ಅಂಧಕಾರವೆಂಬ ಹಾದರಿಗನು ಆಸೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವನು” ಎನ್ನುತ್ತ ಸಂಧ್ಯಾ ರವಣಿಯು ತನ್ನ ವಲ್ಲಭನಾದ ಸೂರ್ಯನ ಬಳಿಗೇ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದಳು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ- ೧೭. ಅಸ್ತಾದ್ರಿಯಿಂದ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಧೊಪ್ಪೆಂದು ಬೀಳುವ ಸೂರ್ಯರಥದ ಮಹಾಧ್ವನಿಗೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಾಗಿ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಗಳಿಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಭೇರಿಯ ಘನಧ್ವನಿ ಹೊಮ್ಮಿತು. ೧೮. ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಚಂಡವಾದ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು ಮಸುಳಿಸಿ ಹೋಗಿ, ತೀರ ಕೀಳೆನಿಸಿದ ಕತ್ತಲೆ ತನ್ನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಲಾಗಿ “ಹಗಲೊಡೆಯ” ನೆನಿಸಿದ್ದವನು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರ ದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದನು. ಛೇ! ಇದೇನು ವಿಧಿ! ಆ ಜಿನನಾಥ ದೇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿಧಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲವರು ಇನ್ನಾರು? ಎಂದು ಡಂಗುರ ಹೊಡೆಯಿಸುತ್ತಿರುವರೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿ ಹೊಮ್ಮಿತು. ೧೯. ಇದು ಗೂಗಗಳೆಗಳಿಗೆ ಅಂಧಕಾರ ನಿವಾರಕವಾದ ಅಂಜನ; ಇದು ಜಾರೆಯರ ಸುರತಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ತಮಾಲ ಮಂಡಪ; ಇದು ಉತ್ಪಲಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟಿದ ಕರಿಯ ಕಾಂಡಪಟ; ಇದು ಚಕ್ರವಾಕ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಕಿದ

ಇದು ಚೋರರದೃಶ್ಯಾಂಜನ |
ಮಿದು ವೃದ್ಧಾಂಗನೆಯರೆಸೆವ ಪಲಿತೌಷಧಮಿಂ ||
ತಿದು ಕಾಮನ ಕಾರಲಗಿನಿ |
ಸಿದುದಪದೃಶ್ಯಾರಮಂಧಕಾರಮಪಾರಂ ||

೨೦

ಸರಳಂ ವಕ್ರಂ ತರಳಂ |
ಸ್ಥಿರಮುಚ್ಚಂ ನೀಚಮಾಕ್ಷಣಕ್ಕೊದವೆ ತಮಂ||
ಸರಿಯಾದುವಂತೆ ವಿಗತಾಂ |
ತರವೆನಿಪನ ಮೆಚ್ಚು ಬಲ್ಲರಂ ಮೆಚ್ಚಿಕುಮೇ ||

೨೧

ಅನಂತರಂ

ಇರದುದಯಗಿರಿಯ ದರಿಯೊಳ್ |
ಸುರಕರಿ ಸೆಜ್ಜರಕ್ಕೆ ಸಾರ್ದು ಸುಯ್ಯೊಡಂ ಪು ||
ಷ್ಕರದಿನೊಗೆದತಿವಿಶದಜಲಶೀ |
ಕರಮೆನಿಸಿದುದಯಪಮಳತಾರಕನಿಕರಂ ||

೨೨

ಗಗನಂ ಮಿತ್ರವಿಯೋಗದಿ |
ನೊಗೆವಂತಶೂನ್ಯಭಾವದಿಂದಲಿ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ||
ಮಿಗೆ ಪನಿತ ಕಣ್ಣಿನಿಯಿದೆನೆ |
ಸೊಗಯಿಸಿದುವು ತರದಿನೊಗೆದು ತಾರಗೆ ಪಲವುಂ ||

೨೩

ಕಪ್ಪು ಹೊಗೆ ಎನಿಸುವಂತೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿಯಿತು. ೨೦. ಇದು ಕಳ್ಳರು ಬಳಸುವ ಅದೃಶ್ಯಾಂಜನವೋ, ಮುದುಕೆಯರು ತಮ್ಮ ನರದಲೆಗೆ ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಪ್ಪೋ, ಮನ್ಮಥನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಹರಿತವಾದ ಖಡ್ಗಧಾರೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕಳೆದು ಹಾಕಿದ ಅಪಾರವಾದ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿಯಿತು. ೨೧. ನೇರ ಯಾವುದು, ಕೊಂಕಾವುದು, ಚಂಚಲವಾವುದು, ಸ್ಥಿರ ಯಾವುದು, ದಿನ್ನೆ ಯಾವುದು ತಗ್ಗಾವುದು-ಎಂಬುದೇನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಎಲ್ಲವೂ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮ ನಾದುವು. ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರವನ್ನೇ ಕಾಣದವನ ಮೆಚ್ಚು ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದೀತೆ ? ಆ ಬಳಿಕ- ೨೨. ಉದಯಪರ್ವತದ ಕೊಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಐರಾವತವು ತನ್ನ ಶ್ರೀಡಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಉಸಿರಿಡಲಾಗಿ, ಅದರ ಸೊಂಡಿಲ ತುದಿಯಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿದ ಹಸನಾದ ಸೀರ್ಪನಿಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಬೆಳ್ಳನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ತಲೆದೋರಿದುವು. ೨೩. ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ಸೂರ್ಯನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಶೂನ್ಯಮನಸ್ಸವಾಗಿ ಆಕಾಶವು ಕಣ್ಣೀರಿಡಲು, ಅದರ ಮೈಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಕಂಬನಿಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಹಲವು ತಾರಕೆಗಳು ಒಪ್ಪಿದುವು.

ಜವದಿಂ ಪೋದಿನನ ವರೂ |
 ಧವಾಜಿಗಳ ಮೊಗದೊಳೊಗೆದ ಫೇನಂಗಳ್ ವಾ ||
 ಯುವಶದೆ ಪಜಿವಜಿಯಾಗಿ |
 ದುಃಖ ಗಗನಾಂಗಣದೊಳಿಸಿದುವು ಭಗಣಂಗಳ್ ||

೨೪

ತತ್ಸಮಯದೊಳ್ ನಿರ್ವರ್ತಿತಾಪರಾಕ್ಷಿಕೆಯನಾಗಿ ಬಂದು ಕರುಮಾಡದ ಮುಂದಣ ಮಣಿ
 ಮಯಪ್ರಭಾಣದೊಳ್ ಕತಿಪಯಪ್ರಸಾದಿತಪರಿವಾರಪರಿವೃತಪಾದಪೀಠನುಂ, ಲಲನಾನಿಕಾಯನಿವಳಿತ
 ನೀರಾಜನದೀಪಕಳಿಕಾಪ್ರತಿಫಲಿತಮೌಳಿಮಾಣಿಕ್ಯನುಂ, ಅಪರಸಂಧ್ಯಾವಸರಪಠನತಪ್ತರಮಣ್ಯಪಾಠಕನಿಕರ
 ಜಯಜೀಯನಂದವರ್ಧನವರ್ಧಸ್ವನಿನದನಿವೇಶಿತಕರ್ಣವಿವರನುಮಾಗಿ,

ಹರಿನೀಲೋಜ್ವಲಕುಟ್ಟಮಸ್ಥಳಿ ನಭೋಭಾಗಂಬೊಲಿಂಬಾಗಿ ಸು |
 ತ್ತಿರೆ ಚಂಚತ್ಕರದೀಪಿಕಾವಳಿ ಲಸತ್ತಾರಾಳಿಯಂತುತ್ತಲಾ ||
 ಭರಣಂ ರಾಗದ ಲೀಲೆಯೋಲಗದೊಳಿದಂ ರಾಜರಾಜಂ ಕಳಾ |
 ಧರನಾನಂದಿತಲೋಚನೋತ್ಪಲನಪೂರ್ವಂ ಚಂದ್ರನಿರ್ಪಂದದಿಂ ||

೨೫

ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್

ಇದು ಘುಸ್ಯಕಾರುಣಂ ಸುರಹರಿದ್ವನಿತಾನಿಟಲಂ ದಿಟಕ್ಕೆ ತಾ |
 ನಿದು ಬರೆದಿದ್ ಸಿಂಧುರದ ಕೆಂಪಡದಿಂದ್ರಕರೀಂದ್ರಕುಂಭಮ ||

೨೪. ಸೂರ್ಯರಥದ ಕುದುರೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ವೇಗದಿಂದ ಹರಿದೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ
 ಅವುಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿದ ನೊರೆ ಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಆಕಾಶ
 ದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕಂಡುವು. ವ|| ಆ
 ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ತನ್ನ
 ನೆಲೆಮಾಡದ ಮುಂದಿನ ರತ್ನಮಯವಾದ ಮೊಗಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆ ಆಪ್ತರಾದ
 ಪರಿವಾರ ಜನರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಅರಸನು ಕುಳಿತನು; ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿವಳಿದೆಂದು
 ನೀರಾಜನ ಮಾಡುವ ದೀಪದ ಕುಡಿಗಳು ಆತನ ಕಿರೀಟದ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಪಡಿಮೂಡಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಪಾಠಕರ
 ಸಮೂಹವು ಬಂದು “ಜಯ ಜಯ ಜೀಯ, ನಿನಗೆ ಆನಂದವಾಗಲಿ, ಏಳಿಗೆ
 ಯಾಗಲಿ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಆತನ ಕಿವಿಯನ್ನು ತುಂಬು
 ತ್ತಿರಲು-೨೫. ಧಳಧಳಿಸುವ ಇಂದ್ರನೀಲದ ನೆಲಗಟ್ಟು ಆಕಾಶದಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ
 ಚೆಲುವಾಗಿಯೂ, ತೋರಿ, ದೀಪಗಳ ಬಳಗ ನಕ್ಷತ್ರ ಸಮುದಾಯದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿ
 ರಲಾಗಿ, ಸಮಸ್ತಕಲಾಪೂರ್ಣನಾದ (ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು) ಚಂದ್ರನು ನೈದಿಲೆಗಳಿಗೆ
 ನಯನಮನೋಹರನಾಗಿರುವಂತೆ, ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯಾನಿಪುಣನಾದ, ಉತ್ಪಲವನ್ನು
 ಮುಡಿದ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಓಲಗಗೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-
 ೨೬. ಇದು ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಪೂರ್ವದಿಗ್ವಿನಿತಯ ಹಣೆಯೋ? ಅಥವಾ
 ಹಣೆಗೆಲ್ಲ ಬಳಿದ ಸಿಂಧೂರದಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿದ ಐರಾವತದ ಕುಂಭಸ್ಥಲವೋ ಇದು?

ಲಿದು ಜನಿತೇಷ್ಟ್ಯಯಿಂ ಮುಳಿಯೆ ತಾರಗೆ ಪಾಟಲಮಾದ ಯಾಮಿನೀ ।

ವದನಮೆನಿಪ್ಪಿನಂ ಕ್ರಮದಿನ್ನುಣ್ಣಿದುದಿಂದುವ ರಕ್ತಮಂಡಲಂ ॥

೨೬

ಬಿರಯಿಯ ಮನಮೆಂಬಂಕದೊ ।

ಳರಲಂಬನಡುರ್ತು ಕಾದೆ ಸೂಸಿದ ನೆತ್ತರ್ ॥

ಪೊರೆದಳವಳಕಿನ ವಿದ್ಯಾ ।

ಧರಗಳವೆನಿಸಿತ್ತು ರಕ್ತಬಿಂಬಂ ಶಶಿಯಾ ॥

೨೭

ಮದಿದಿರೆ ಪಣ್ಣೆಂದುವ ಬಿಂ ।

ಬದಾಲದಿಂ ಪಣ್ಣಳುದಿದುರ್ವನೆ ಸೊಗಯಿಸಿದ ॥

ತ್ತುದಯದೊಳೊದವಿದ ಕೆಂಪಿಂ ।

ಮದಿದೊಪ್ಪುವ ತಾರಕೋತ್ತರಂ ಕೆಲಗೆಲದೊಳ್ ॥

೨೮

ನೆರೆದ ತಿಮಿರಂ ನಿಶಾಕರ ।

ಕರಕುಂತಾಹತಿಗೆ ಬಿರ್ಚಿ ಮೂರ್ಚ್ಚೆಯ ನೆವದಿಂ ॥

ಪರದೋಡಿ ಪೊಕ್ಕು ಸಲೆ ಮೈ ।

ಗರೆದುದು ಬಿರಯಿಸುವ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಗಳರ್ದೆಯೊಳ್ ॥

೨೯

ನಿನದತ್ತಂಧ್ಯಾನಕಂ ನಿಗ್ಗವಣೆಯ ಪಟಿ ಪೂರ್ವಾಚಲಂ ತುಂಗರಂಗಂ ।

ತನಗಾದತ್ತೆಂಬಿನಂ ನೀಲಿಯ ಜವನಿಕೆವೋಲ್ ಪಿಂಗ ಸಂಧ್ಯಾತಮಂ ಮೆ ॥

ಅಲ್ಲ. ತಾರಗಳ ಮೇಲಿನ ಈಷ್ಟ್ಯಯಿಂದ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡ ರಾತ್ರಿರಮಣಿಯು ಕೆಮ್ಮೊಗವೋ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರನ ಕೆಂಪಾದ ಬಿಂಬವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂಡತೊಡಗಿತು. [ತಾರಗಳು ಚಂದ್ರನ ಹೆಂಡಿರೆಂದು ಅವನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ರಾತ್ರಿಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಈಷ್ಟ್ಯ.] ೨೬. ವಿರಹಿಯ ಮನವೆಂಬ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಕಾದಾಡುತ್ತಿರಲು, ಸೂಸಿದ ನೆತ್ತರು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡ, ಸ್ಫಟಿಕದ “ವಿದ್ಯಾಧರಗಳ” (ಚಕ್ರ?) ವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರನ ಕೆಂಪಾದ ಬಿಂಬ ಶೋಭಿಸಿತು. ೨೭. ಚಂದ್ರಬಿಂಬದಲ್ಲಿರುವ ಆಲದ ಮರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಉದಿರಿ ಬಿದ್ದವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಉದಯಚಂದ್ರನ ಕೆಂಪಿನಿಂದ ಆವೃತವಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಆತನ ಕೆಲಬಲದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ೨೮. ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕತ್ತಲೆಯು ಚಂದ್ರನ ಕೊಂತದ ಪ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಬೆದರಿ ಮೂರ್ಛೆಯು ನೆವದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿ, ವಿರಹದಿಂದ ದುಃಖಿಸುವ ಚಕ್ರವಾಕ ಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಅಡಗಿಕೊಂಡಿತು. ೨೯. ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಭೇರಿಯೆ, ನಾಟ್ಯಾರಂಭದ ವಾದ್ಯರವವಾಗಿ ಮೂಡಣ ಬೆಟ್ಟವೆ ಉನ್ನತವಾದ ರಂಗಸ್ಥಳವಾಗಿ, ನೀಲಿಯು ತೆರೆಯಂತೆ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಕತ್ತಲೆ

ಲ್ಲನೆ ತಾರಾನೀಕಮಷ್ಟಾಂಜಳಿಯನೆವಿನಂ ಸೂಸಿ ತತ್ಪೂರ್ವ ರಂಗ |

ಕೃನುಗೈವುದ್ಯುನಿಶಾನರ್ತಕಿಯ ವದನದಂತಿಂದು ಕಣ್ಣೆಡ್ಡಮಾದಂ ||

೩೦

ತಿಮಿರಾಧಮವರ್ಣಸ್ತ |

ರ್ತಮಾ ಪ್ರದೋಷದೋಳೊಡರ್ಚಿ ರಜನೀಸತಿ ಚಂ ||

ದ್ರಮಯೂಖಮಹಾಹ್ವದದೊಳ |

ಗೆ ಮುಖಂಕಿದಕಾದವಂಬರಂಬೆರಸಾಗಳ್ ||

೩೧

ಪರೆದಿರೆ ತಿಮಿರಕಚಂ ನೆರೆ |

ದಿರೆ ಭಗಣಪ್ಪೇದಜಲಕಣೌಘಂ ರಾಗಂ ||

ಬೊರೆದಿರೆ ಚಕೋರನಯನಂ |

ಕರಮಸದಳ್ ನೆರೆದು ರಜನಿ ರಜನೀಪತಿಯೊಳ್ ||

೩೨

ನೆರೆದೆತ್ತಂ ಭಗಣಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸೆ ಬೆಸಂಬೆತ್ತೇಳಿ ಚಿತ್ತೋದ್ಭವಂ |

ಬರೆ ಲಕ್ಷಚ್ಚಲದಿಂದಮಬ್ಬಪಥವೀಧೀಭಾಗದೊಳ್ ಬೇಗಮೊ ||

ತ್ತರಿಸುತ್ತಂ ಪರಿಕಾಟನಂ ತಿಮಿರಮಂ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಪಾದಂಗಳಂ |

ದೊರಸಿತ್ತೇನತಿಚೋದ್ಯಮೋ ವಿಧುಮದೋನೃತ್ಯೇಭವಿಕ್ರೇಡಿತಂ ||

೩೩

ರಜನೀಕಾಂತಾಪಯೋಭೃತ್ಪಟಮಲಯಜಪತ್ರಂ ಮನೋಜಾಂಗನಾಶು

ಕ್ರೀಜಚಂಚತ್ಕರ್ಣಪತ್ರಂ ಸ್ಮರನೃಪವರಶುಭ್ರಾತಪತ್ರಂ ವಿಯನ್ನೀ ||

ಸರಿದು ಹೋಗಲಾಗಿ, ನಕ್ಷತ್ರಾವಳಿಗಳೆಂಬ ಪುಷ್ಟಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಸೂಸಿ, ಪೂರ್ವರಂಗಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದ ನಿಶಾನರ್ತಕಿಯ ಮುಖಬಿಂಬದಂತೆ ಚಂದ್ರನು ನಯನಾನಂದಕರನಾದನು. ೩೦. ಕತ್ತಲೆಯೆಂಬ ಶೂದ್ರನು ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರದೋಷ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗೆಯಾದುದರಿಂದ ರಾತ್ರಿರಮಣಿ (ಆ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು) ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯಾದ ಆಕಾಶ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಗಳೆಂಬ ಮಹಾಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಳು. ೩೧. ಕತ್ತಲೆಯೆಂಬ ಕೂದಲು ಕೆದರಿರಲಾಗಿ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂಬ ಬೆವರಹನಿಗಳು ಮೂಡಿ ನಿಂತಿರಲಾಗಿ, ಚಕೋರವೆಂಬ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪೇರಿರಲಾಗಿ ರಾತ್ರಿರಮಣಿಯು ತನ್ನ ರಮಣನಾದ ಚಂದ್ರನೊಡನೆ ಕೂಟವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತುಂಬ ಶೋಭಿಸಿದಳು. ೩೨. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ನೆರೆದು ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ (ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ದೊಳಗಿನ) ಕಪ್ಪು ಕಲೆಯೆಂಬ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನು ಮೇಲೇರಿ ಕುಳಿತು ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಭಸದಿಂದ ಓಡಿಸುತ್ತ ಬರಲು, ಚಂದ್ರನೆಂಬ ಮದಗಜವು ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಒರಸಿಹಾಕಿತು. ಈ ಮದ್ದಾನೆಯ ಕ್ರೀಡೆ ಅದೆಂತಹ ವಿಸ್ಮಯಕರವಾದುದು! ೩೩. ರಾತ್ರಿರಮಣಿಯ ಮೊಲೆಗೆಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಚಿತ್ರಲೇಪವೊ, ರತಿದೇವಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಮುತ್ತಿನ

ರಜನಿ ಮಧ್ಯೋಲ್ಲಸತ್ತಾಂಡುರತರಶತಪತ್ರಂ ಬೆಡಂಗಾಯ್ತುಯುಕ್ತ |

ವ್ರಜಗರ್ವೋರ್ವೀರ್ಧ್ರಶಂಬಂ ನಯನಸುಖಲತಾಸ್ತಂಬಮಾತ್ರೇಯಬಿಂಬಂ || ೩೪

ಕುಮುದವಿಲಾಸಹಾಸಪರಿಹಾಸಕನಬ್ಜಜಲಪ್ರವರ್ಧನೋ |

ದ್ಯಮಿ ನಳಿನೀಪ್ರಮೋದಪರಿಹಾರವಿತಾರದನುತ್ಯಕೋಕದು ||

ರ್ದಮವಿರಹಕ್ರಿಯಾವ್ಯಸನಿ ಚಾರುಚಕೋರವಿದೂರಪಾರಣ |

ಕ್ಷಮನವಲ್ಲಭಂ ಬೆಳಗಿದಂ ಪುರಮೊಂದನೆ ಲೋಕಮೆಲ್ಲಮಂ || ೩೫

ಅತನುಗ್ರಹಚಂದ್ರಶಿಲಾ |

ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆನಿಸಿದ್ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದೊಳ್ ಶೋ ||

ಭಿತಮಾಯ್ತು ತೋರ್ಪ ತಾರಾ |

ಪಥದೊಪ್ಪಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ತು ತೊಳಪ ಕಳಂಕಂ || ೩೬

ವಾಸಿಸಲೆಂದು ಚಕೋರವಿ |

ಲಾಸಿನಿ ಶಶಿಚಪಕದೊಳೆ ನವೋತ್ಪಲದಳಮಂ ||

ಸೂಸಿದಳೊ ವಿನಿಹಿತಚ್ಚೋ |

ತ್ನಾಸವದೊಳೆನಿಪ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಮಿವೆತ್ತುದು ಲಕ್ಷ್ಮಂ || ೩೭

ಆಭರಣವೋ, ಮನ್ಮಥರಾಜೇಂದ್ರನ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯೋ, ಆಕಾಶವೆಂಬ ಕಮಲಿನಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಧವಳವಾದ ತಾವರೆ ಹೂವೋ, ವಿರಹಿಸಮೂಹದ ಗರ್ವಪರ್ವತವನ್ನು ಹುಡುಗುಟ್ಟುವ ವಜ್ರಾಯುಧವೋ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಖಪ್ರದವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೩೫. ನೈದಿಲೆಗಳ ನಗೆಯ ವಿಲಾಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪರಿಹಾಸಕನೂ, ಸಾಗರದ ಜಲವನ್ನು ಉಕ್ಕೇರಿಸುವವನೂ, ಕೆಂದಾವರೆಗಳ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನೂ, ಉತ್ಕಂಠವಾದ ಚಕ್ರವಾಕಗಳಿಗೆ ದುಃಸಹವಾದ ವಿರಹವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವನೂ, ಚಕೋರ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪಾರಣೆಯೊದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೂ ಆದ ಚಂದ್ರನೆಂಬ ಹೊಸರಾಜನು ಸಮಸ್ತ ಲೋಕವನ್ನು ಒಂದು ಊರೆಂಬಂತೆ ಬೆಳಗಿದನು. ೩೬. ಮನ್ಮಥಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯು ಮೂರ್ತಿಯೆನಿಸಿದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದ ಚೆಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹೊಳೆಯುವ ಕಪ್ಪು ಕಲೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ೩೭. ಚಕೋರವೆಂಬ ವಿಲಾಸಿನಿಯು ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೆಂಬ ಮದಿರಾರಸವನ್ನು ತುಂಬಿದ ಚಂದ್ರನೆಂಬ ಪಾನಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳಕ್ಕಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದ ಕನ್ನೈದಿಲೆಯ ಎಸಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದ

ಜನನಯನಹಂಸವಿಸರ ।

ಕೈ ನಿಶಾವಧು ಸಾಂದ್ರಚಂದ್ರಿಕಾದುಗ್ಧಮನಿಂ ॥

ಬಿನೋಳಿಹಿವ ಗಗನಘಟದಾ ।

ನನವಿಸರದ ದೊರೆಗೆ ವಂದುದಿಂದುವಬಿಂಬಂ ॥

೩೮

ಪಾರದದಿಂದೆ ಲೇಪಿಸಿದುದೋ ದೆಸೆ ನೀರದಮಾರ್ಗಮೆಯ್ಯ ಕೆ ।

ಪೂರ್ವಪರಾಗದಿಂದಿಡಿಯೆ ತುಂಬಿದುದೋ ಸ್ಫಟಿಕೋಪಲಂಗಳಿಂ ॥

ಧಾರಿಣಿ ಕೂಡೆ ಹಪ್ಪಳಿಗೆಯೊತ್ತಿದುದೋ ಸಲಿಲಾಶಯಂ ಪಯಃ ।

ಪೂರಮನಾಂತುದೋ ದಿಟಕೆ ತಾನೆನಿಸುತ್ತಮೃತಾಂತುರಶ್ಮಿಯಿಂ ॥

೩೯

ಇದು ವಿರಹಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಕಾ ।

ಯದ ಬಿಸಿಲಿದು ದಿಟ್ಟಗಲ್ಲದೀಂಟಲ್ಕಂ ಬಾ ॥

ರದ ಸೊದೆಯಿದು ತಾಂ ಮನಕ ।

ಲ್ಲದುಡಲ್ ಸಮನಿಸದ ದುಗುಲಮೆಳವೆಳ್ಳಿಂಗಳ್ ॥

೪೦

ದ್ಯುನದೀಸಮೋಹದಿಂದಂ ಜಡೆಗೆದಟಲಮಾವಲ್ಲಭಂ ನಾಡೆಯುಂ ಸಾ ।

ವಿಫನೇಗಂ ಪೀಯೂಷವಾರ್ಧಿಪ್ಲವಪರಿಣತೆಯಿಂ ಸಜ್ಜೆಗಬ್ಬೋದರಂ ಪಾ ॥

ವಿಫನೇಗಂ ಹಂಸಂ ಮೆಲಿಲ್ಲೆಂದೆಳಸಿ ಬಿಸಲತಾಶಂಕೆಯಿಂ ಚಂಚುವಿಂ ನೇ ।

ವಿಫನೇಗಂ ಪ್ರೋನ್ಮದ್ರಿತಂ ಮುದ್ರಿಸಿದುದು ಜಗಮಂ ಚಾರೆಂಚಂದ್ರಾಂತುಜಾಲಂ ॥

೪೧

ಕಲಂಕವು ಚೆಲುವಾಗಿ ತೋರಿತು. ೩೮. ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಹಂಸಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ರಾತ್ರಿರಮಣಿಯು ಮಂದವಾದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ಹಾಲನ್ನು ಎರೆಯುವ ಆಕಾಶವೆಂಬ ಕಲಶವೂ ಏನೂ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವು ಶೋಭಿಸಿತು. ೩೯. ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ಪಾದರಸದ ಲೇಪನವನ್ನು ಹೊಂದಿದುವೂ, ಆಕಾಶಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ಕಪ್ಪರದ ಹುಡಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತೂ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸ್ಫಟಿಕ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ನೆಲಗಟ್ಟು ಮಾಡಲಾಯಿತೂ, ಜಲಾಶಯಗಳೆಲ್ಲ ಹಾಲಿನಿಂದ ತುಂಬಿದುವೂ ಏನೂ ಎಂಬಂತೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ತೋರಿತು. ೪೦. ಇದು ವಿರಹಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕಾವಿಲ್ಲದ ಬಿಸಿಲು; ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಂದವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಷ್ಟೆ, ಕುಡಿಯಲು ಬಾರದು ಹಾಲು ; ಮನಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವೆನಿಸಿದರೂ ಉಡಲುಬಾರದ ಬಿಳಿಯ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ- ಎಂಬಂತೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಹಬ್ಬಿತು. ೪೧. ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಗಂಗೆ ಹೊಮ್ಮಿ ಹೊರಗೂ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವಳೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಶಿವನು ತನ್ನ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹರಡಿಕೊಂಡನು; ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ ಎಷ್ಟೊಂದು ಉಕ್ಕೇರಿ ನನ್ನ ಬಳಿಗೂ ಬಂದಿತಲ್ಲ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದನು; ಹೊಸ ತಾವರೆನಾಳ ಹೇರಳ ವಾಗಿ ದೊರೆಯಿತೆಂದು ಹಂಸಗಳು ಕೊಕ್ಕು ಚಾಚಿ ಕಚ್ಚಲು ಹೊರಟವು- ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭ್ರಾಂತಿಯಾಗುವಂತೆ ಸೋಗಸಾದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ

ಅಂ ಬೇಟಿ ಪೊಗಟ್ಟುದೇಂ ಬೆ |

ಳ್ಳಂ ಬೆಳಗುಮನಾಗಸಕ್ಕೆ ನಿಜಮಲಿನತೆಯಂ ||

ಮುಂ ಬಿಡಿಸಿ ಮತ್ತನಂಗನು |

ಮಂ ಬೇಟಿ ಜನಕ್ಕೆ ತೋಡಿದುದು ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ್ ||

೪೨

ಇದು ದಲ್ ಸ್ವಚ್ಛಂದಮಂದಾಂನಿ ಮಹಿತಳಮಂ ಕೂಡ ಪರ್ವಿತ್ತು ನೋಡೆಂ |

ಬುದನೆಂದಲ್ಲಗೆಲ್ಲಂ ಜನಮನಿತುವಲಂಪಿಂ ತುಳುಂಕಾಡಲುಂ ರಾ ||

ಗದಿನತ್ತಂ ನೀಡುಮೋಲಾಡಲುಮೆರ್ದೆಯೊಲವಿಂ ಪೊಕ್ಕು ಮಿಕ್ಕಿಸಲುಂ ಚಿ |

ತ್ತದ ಮೆಚ್ಚಂ ದ್ರೋಣಿಯಿಟ್ಟೇಜಲುಮೆಳಸುವಿನಂ ಪೆರ್ಚಿದತ್ತಚ್ಚೆಜೊನ್ನಂ ||

೪೩

ಕೆಂಪಿಲ್ಲದ ಬಿಸಿಲುಣ್ಣುವ |

ಕಂಪಿಲ್ಲದ ಸಾಂದ್ರಚಂದನಕ್ಕೋದಂ ಮು ||

ತ್ತಿಂಪಿಲ್ಲದ ಪಾಲ್ಗಡಲೆಂ |

ಬೆಂ ಪೊಸಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಂ ಬಚಿಕ್ಕೇನೆಂಬೆಂ ||

೪೪

ಅದಲ್ಲದಯ್ಯಮಾಕಾಶಗಂಗಾಪ್ರವಾಹಮನಾಧಾರತೆಯಿಂದವನಿಗಲ್ಲೊಕ್ಕಿತೆಂಬಂತೆ ಓರೊಂದೆಡೆಯ ಬಯಲೋಳ್ ಬೆಳ್ಳಿಂಗೆಡೆದು ಬಳ್ಳಿವೆರ್ಚಿಯುಂ, ಉಪವನದ ತರುಲತಾನಿಕರದೆಲೆದುಝಂಗಲೆಡೆಗಳಂ ಬಿಳಿಯ ಬಿಬಲಿಂತಿಪೆದಾಳವಾಳವಳಯಂಗಳನಾವಗಂ ತೀವಿ ತೇಂಕಾಡಿಯುಂ, ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ನೆಗೆದ ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆಗಳಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಬಡಹಮನೊಡರ್ಚಿ ಬಳಸಿದಗಬನೊಗುಮಿಗೆ ತಿಂಬಿ ತುಂಬವರಿಯಿಸಿಯುಂ

ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ೪೨. ನಾನಿನ್ನು ಬೇರೆ ಏನೆಂದು ಹೊಗಳಲಿ ? ಆಕಾಶದ ಕಪ್ಪನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ಬಿಳುಪನ್ನೂ ಬೆಳಕನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಜನಕ್ಕೆ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ತೋರಿಕೊಟ್ಟಿತು. ೪೩. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಸಿ ಬಂದ ಆಕಾಶಗಂಗೆಯೆ ಇದು ಎಂದು ಬಗೆದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಜನವೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ತುಳುಕಾಡಲೂ, ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಎಳಲೂ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಈಸಾಡಲೂ, ದೋಣಿಯಿಟ್ಟು ನಡೆಯಿಸಲೂ ಬಯಸುವಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಹಬ್ಬಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತು. ೪೪. ಕೆಂಪಿಲ್ಲದ ಬಿಸಿಲು, ಪರಿಮಳವಿಲ್ಲದ ಗಂಧೋದಕ, ರುಚಿಯಿಲ್ಲದ ಹಾಲಿನ ಕಡಲು ಎಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳನ್ನು ಇನ್ನೇನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ ? ವ|| ಅದಲ್ಲದೆ, ಆಕಾಶಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹವು ಆಧಾರತಪ್ಪಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ನುಗ್ಗಿತೆಂಬಂತೆ ಒಂದೊಂದೆಡೆಗೆ ಮಹಾಪೂರವಾಗಿ ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಮಡಲಿರಿಯಿತು; ಉದ್ಯಾನದ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ ಎಲೆಗೊಂಚಲುಗಳ ಸಂದುಗಳಿಂದ ಬೀಳಿಲುಗಳಂತೆ ಇಳಿದು, ಪಾತಿಗಳ ಮಂಡಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡಿಸಿತು; ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಉಪರಿಗೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಧಾರಾಕಾರದ ಮಳೆಯಂತೆ ನೀರನ್ನೊಸರಿಸಿ ಊರ ಸುತ್ತಣ ಅಗಕ್ಕೆಯನ್ನು

ಸಸಿಯ ಬೆಸದಿನಸಿಯೇಟೆಗೆ ಬಂದ ಸುಟ್ಟುಂಬೆಸಕಾಟನಂತನು ಸುಸರದಿಂ ಪೊಕ್ಕು ದೇವ ಕುಲಂಗಳಾದಲೆಯೊಳೊತ್ತುಂಗೊಂಡಿದರ್ ಕಟ್ಟಲೆಗೆ ಮಿಟ್ಟುವಾಗಿಯುಂ, ಸಂಕೇತಕ್ಕೆ ಪೊಟಮಡಲ್ ಪಡೆಯದೆ ಪೊಟಗಣ ಬೆಳಗಿಗೆ ಕಾಯ್ದು ಕಿಸುಗಣ್ಣೆಂ ನೋಡುವ ಜೋಡೆಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕೆಂಬೆಳಗಿಂ ಪುದಿದುದಯದೊಳೊಳಕೆಯ ರಾಗಮಂ ಮಗುಳುಗುಟ್ಟ ಪರಿಯನಿನಿತನುಕರಿಸಿಯುಂ, ಸೂಟೆಗೇರಿ ಯೋವರಿಯ ಬಾದಣದಿನೊಗೆವ ಅಗುರುವಿನ ಕರ್ಬೊಗೆಯ ಸುರ್ಬಿನೊಳ್ ತಳ್ಳಿಯ್ದು ವಿಧುವ ಪೆಗೆಯಪ್ಪ ರಾಹುವಿನೊಳ್ ಕಡುವಿನಂ ತೊಡರ್ದು ಮೆಯ್ಯೊರ್ದಪ್ಪುದೆಂಬ ನುಡಿಗಡರ್ಪಾಗಿಯುಂ, ಆನಂದದಿಂದ ಮಂದಿರಾಂಗಣದೊಳ್ ಸುಟೆವ ಪುರಪುರಂದ್ರಿಯರ ಸಂದಣಿಸಿ ಬಳಿದ ಮೊಲೆಯೆಡೆಯ ನಿಟೆದೆಂದುಮಿಲ್ಲದ ಮುತ್ತಿನಾರಮಿಂದೆ ಸಂದುದೆಂಬ ಸಂದೆಗದ ದಂದುಗಮನವರೊಡನಾಡಿಗಳ ಚಿತ್ತ ದೊಳ್ ಬಿತ್ತಿಯುಂ, ರಾಜಾಂಗಣದ ಬಯಲ ಬಾಳ್ಗಂಬಂಗಳೊಳ್ ಸೆಟೆಗೆಯ್ದಿದರ್ ಜಾವದಾನೆಗಳ ಮೇಲೆಡೆಗೆಡದು ಮೂವಳಸಾಗಿ ಮುಸುಂಕಿ ತದ್ಗಜಂಗಳೆ ಪಾಲ್ಗಡಲ ನಡುವಣೈರಾವತದ ಲೀಲೆಯ ನೋಲಗಿಸಿಯುಂ, ಶಕುಂತಪಾಳಿಕೆಯರ್ ಪೊಟಗೆ ವಾಸಯುಷ್ಪಿಗಳೊಳ್ ನಿಟೆದ ಪೊನ್ನ ಪಂಜರದ ಮಗಿಲ್ಲಂ ಜಾಳಿಸಿ ಪೊಕ್ಕು ದೀಹದ ಚಕೋರಿಗಳಟ್ಟುಟಿಂ ಮುಕ್ಕುಟೆವ ಮುಂಡಾಡುವ ಕರ್ದುಂಕು ವೊದವ ಚೆಲ್ಲಕೆ ಮೈಸಾರ್ಚಿಯುಂ, ಇಂತನೂನಮುಮತಿಸಾಂದ್ರಮುಮತ್ತುಜ್ಜಲಮುಮಾದ

ಬಡಬಡನೆ ತುಂಬಿ ನೀರು ಸೂಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು; ಚಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಕೂಟ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಯೋಧನಂತೆ (ಜಾಲಂದರಗಳ) ರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನುಸುಳಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಆಚೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಗಿ ನೆಲಸಿದ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಯಿತು; ಸಂಕೇತಸ್ಥಾನಕೆ ಹೊರಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೊರಗಿನ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ಬೆಳಕಿಗೆ ಕಡುಗೋಪಗೊಂಡು ಕೆಂಗಣ್ಣಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸುವ ಜಾರೆಯರ ನೋಟದ ಕೆಂಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಳಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೆಂಪನ್ನು ಮರಳಿ ಹೊರದೂಡುತ್ತಿರುವುದೇನೋ ಎಂದೆನಿಸಿತು; ಸೂಳೆಗೇರಿಯ ಭವನಗಳ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಅಗುರು ಧೂಪದ ಕಪ್ಪು ಹೊಗೆಯ ರಾಶಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ, ಚಂದ್ರನ ಶತ್ರುವಾದ ರಾಹುವಿನೊಡನೆ ರಭಸದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಎಂಬ ನುಡಿಗೆ ಆಧಾರವಾಯಿತು; ಆನಂದದಿಂದ ತಂತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುವ ಪುರಸ್ತ್ರೀಯರ ಇಟ್ಟಣಿಸಿದ ಮೊಲೆಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು, ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ ಇಂದು ಹೇಗೆ ಇವರಿಗೆ ಬಂದಿತೆಂದು ಅವರ ಒಡನಾಡಿಗಳ ಮನದಲ್ಲಿ ಸಂತಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು; ಅರಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಂಬಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಜಾವದಾನೆಗಳ ಮೇಲೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಆವರಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಾಲುಗಡಲಿನ ನಡುವಿರುವ ಐರಾವತದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು; ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಹೊರಗೆ ಇಟ್ಟ ಚಿನ್ನದ ಪಂಜರಗಳಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಹೊಕ್ಕು ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಚಕೋರಿಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವ, ಮುಂಡಾಡುವ, ಕುಟುಕುವ ಮೊದಲಾದ ಲೀಲೆಗಳಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿತು; ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕವೂ, ಬಲುದಟ್ಟವೂ, ಅತ್ಯಂತ

ಚಂದ್ರಾತಪದೋಳ್ ನರೇಂದ್ರಚಂದ್ರಂ ಚಕೋರನಂತೆ ಚಂದ್ರಿಕಾವಿಹರಣವಿನೋದಕ್ಕೆ ಬಗೆದಂದು ದಕ್ಷಿಣಾನುಕೂಲಶತದೃಷ್ಟರೆಂಬ ನಾಯಕರುಂ ನಾಗರಿಕವಿಟವಿದೂಷಕಪೀಠಮರ್ಧಕರೆಂಬ ನಾಯಕರುಂ ಬೆರಸು,

ಮಳಯಜದಣ್ಣ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನತುಣುಂಬು ನವೀನಚೇನದು |

ಜ್ವಲಿಸಿ ದಳಿಂಬವಾವರಿಸಿದಂಚಲಗಮ್ಪರದೊಪ್ಪವಾರಮಾ ||

ರಳವಿಯ ಮುತ್ತಿನೆಕ್ಕಸರದೋಲೆ ವಿಲಾಸಮನೀಯೆ ಲೀಲೆಯಿಂ |

ತಳದರ್ಶನಿಳಾಧಿಪಂ ಸಫಲಮಾಗೆ ವಸಂತದ ಚಂದ್ರಿಕೋತ್ಸವಂ ||

೪೪

ಅಂತು ರಾಜವೀಧೀಲತಿಕೆಯಂ ಪದನಖಮಯೂಖಮಂಜರಿಯಿಂ ಮಂಜರಿತಂ ಮಾಡುತುಂ ಸೂಟಿಗೇರಿಯನೆಯೈವರ್ಪಾಗಳ್

ಕಳಕೇಳೀಕೀರಪಾರಾವತಕುಹರಣವಾಚಾಲಮುಜ್ಜಂಭಮಾಣೋ |

ತ್ವಳರಾಜಂ ನಿಷ್ಕುಟಾಂಭೋರುಹನಿಲಯಜಲಾದ್ರ್ವಂ ರತಿಶ್ರಾಂತಿನಿರ್ದೃ ||

ಲ್ಲಳನಾನಿಶ್ವಾಸಮುಷ್ಪಪ್ರಸರದಗುರುಸೌರಭ್ಯಸಂದೋಹಭಾರಾ |

ಕಳತಂ ಬಂದೋಯ್ಯನೇನೂದಿದುದೊ ಪಣವಧೂಗೇಹದಿಂ ಗಂಧವಾಹಂ ||

೪೫

ಅಂತು ವಿನೋದಸುಖಸಸ್ಯಸಮುದಯಕ್ಷೇತ್ರಾಪ್ತಾಟಮೆನಿಪ ಗಣಿಕಾವಾಟಮಂ ಪುಗುವಾಗಲೊಂದು ಸೌಧಾಂಗಣದೋಳ್ ವಿಚಿತ್ರವರ್ಣವಸನವಿರಚಿತೋತ್ತುಂಗಶ್ರೀಖಂಡಶಾಖಾಸ್ತಂಭಂಗಳೊಳಂ,

ಉಜ್ಜಲವೂ ಆದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಚಕೋರನಂತೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು; ಆ ಮೇರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ, ಅನುಕೂಲ, ಶಠ, ದೃಷ್ಟರೆಂಬ ನಾಯಕರನ್ನೂ, ನಾಗರಿಕ, ವಿಟ, ವಿದೂಷಕ, ಪೀಠಮರ್ಧಕರೆಂಬ ಅನುನಾಯಕರನ್ನೂ ಒಡಗೊಂಡು- ೪೪. ಶ್ರೀಗಂಧದ ಅಂಗಲೇಪನ, ತಲೆಗೂದಲಲ್ಲಿ ಚೆಲುವಾದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಂಡೆ, ರೇಷ್ಮೆಯ ಹೊಸ ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರ, ಅಚ್ಚಕಪ್ಪುರದ ಹುಡಿ, ಮುತ್ತಿನ ಏಕಾವಳಿ- ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಅರಸನು ಚಂದ್ರಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಲು ಹೊರಟನು. ವ|| ಆತನ ಕಾಲುಗುರುಗಳ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುವ ರಾಜಮಾರ್ಗವು ಹೊದುಂಬಿದ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸಲಾಗಿ, ನಡೆಯುತ್ತ ಸೂಳಿಗೇರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ೪೫. ಕಲದ್ವಾನಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಗಿಳಿ ಪಾರಿವಾಳಗಳ ಕೂಜನದ ನೆವದಿಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತ, ಅರಳಿದ ಉತ್ಪಲಮುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಕಾಂತಿ ಪಡೆದು, ಉಪವನದ ಹೂಗೊಳದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ತೋಸಿಕೊಂಡು, ಸುರತ ಶ್ರಮ ಹೊಂದಿದ ಲಲನೆಯರ ನಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ, ಹೂಗಳಿಂದಲೂ, ಅಗುರು ಧೂಪ ಧೂಮದಿಂದಲೂ ಬಂದ ಪರಿಮಳದ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಳಿದ ಗಾಳಿ ವಾರವನಿತೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಸುಳಿದು ಬಂದಿತು. ವ|| ವಿನೋದಸುಖಗಳೆಂಬ ಸಸ್ಯಸಮುದಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ ವೆನಿಸಿದ ಸೂಳಿಗೇರಿಯನ್ನು ಹೊಗಲಾಗಿ ಒಂದು ಮಹಲಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಾನಾ

ಯಥಾಪ್ರದೇಶೋಚಿತವರ್ಣಕ್ರಮೋಪರಚಿತರತ್ನಮಯಮಯೂರಮಂಡಿತಾತುಳುಕಾದಂಡಂಗಳೋಳಂ
ಅಂತರಾಂತ್ಯತಕ್ರಮನೀಯಕನಕಲತಮಣಿದರ್ಪಣಂಗಳೋಳು, ಅಲಂಬಿತಘಂಟಿಕಾಚಾಲಕುಸುಮದಾಮ
ಚಾಮರೋದ್ಧಾಮಚೀನಾಂಬರಾಚ್ಚಾದ್ಯಂಗಳೋಳಂ ನಿಷ್ಕೃತ್ಯಂಖಲಾಚತುಷ್ಪಘಟತನಿರ್ಮೂಹದಂತ
ಪರ್ಯಂಕಿಕಾಪಟ್ಟದೊಳಮಳವಟ್ಟು ಮದನಮಂಗಳಾಗಾರದ್ವಾರಮಕರತೋರಣದಂತಿದ್ ನವಿಲುಯ್ಯಲ
ಕೆಲಕ್ಕೆವೆಂದು

ನಲಿದು ಸಖೀಸಖವ್ರಜಕೆ ತಳ್ಳಿಗೆ ಮೊಕ್ಕಳಮೀವ ಮಾಲೆವೂ |

ಬೆಲೆಗಸಿಯಿಂದಮೀವ ಫನಸಾರದ ಬಾಯಿನಮೆತ್ತಿ ಪೊನ್ನಬ ||

ಟ್ಟಲೊಳೆಜಿದೀವ ಕುಂಕುಮರಸಂ ಹಿಡಿಹಾರದಿನೀವ ಚೊಕ್ಕದಂ |

ಬುಲಮೆಸೆವನ್ನೆಗಂ ಮೆಜಿದಳೆಂದು ವಿಲಾಸಿನ ತದ್ವಿಲಾಸಮಂ ||

೪೬

ಅನಂತರಮಾಂದೋಳಪಟ್ಟಮಧ್ಯದ ಮರಾಳತೂಳಮಯಮಸೂಲಿಕಾಗೃಹಮನಲಂಕರಿಸಿ

* ಸುಯ್ಯಲರುಯ್ಯಲಾಡಿಸೆ ಮದಾಳಿಯನುಯ್ಯಲ ನುಣ್ಣರಂ ಸ್ಮರಂ |

ಗುಯ್ಯಲವಿಲ್ಲೆ ಕೈಯನಿರದೆಂಬವೊಲುಣ್ಣೆ ಮರಲ್ಲ ನೋಟಕ||

ಪುರ್ಯ್ಯಲನೊಯ್ಯನಾಕೆಯೊಡನಾಡಿಗಳೋಳ್ ಕುಡೆ ಮುತ್ತಿನೈಸರಂ |

ಮೆಯ್ಯೊಲೆಪಕ್ಕೆ ರಯ್ಯಮೆನೆ ತೂಗೆ ವಿಲಾಸದಿನುಯ್ಯಲಾಡಿದಳ್ ||

೪೭

ರೀತಿಯ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಸುತ್ತಿನಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಎತ್ತರವಾದ ಗಂಧದ
ಮರದ ಕಂಬಗಳಿಂದಲೂ, ಉಚಿತವಾದ ವರ್ಣವಿನ್ಯಾಸದಿಂದ ಮಯೂರಾಕಾರವಾಗಿ
ಅಲಂಕರಿಸಿದ ರತ್ನಮಯವಾದ ತೂಗುದಂಡಗಳಿಂದಲೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದ
ಮನೋಹರವಾದ ಚಿನ್ನದ ಗಾಡಿಗಳಿಂದಲೂ, ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಗಳಿಂದಲೂ, ತೂಗುಬಿಟ್ಟ
ಗಂಟೆಗಳ ಸಾಲು, ಹೂವಿನ ಹಾರ ಹಾಗು ಚಾಮರಗಳಿಂದಲೂ, ರೇಷ್ಮೆಯು
ಹೊದಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಬಂಗಾರದ ನಾಲ್ಕು ಚಿನ್ನದ ಸರಪಳಿಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಗೊಳಿಸಿದ
ಹಸ್ತಿದಂತದ ತೂಗುಮಣಿಯಿಂದಲೂ ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿ ಮನ್ಮಥನ ಮಂಗಳದ್ವಾರದ
ಮಕರತೋರಣದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ನವಿಲುಯ್ಯಲ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು-೪೬.
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೆಳೆಯರಿಗೂ ಕೆಳದಿಯರಿಗೂ ಮುಡಿಯಲು ಹೂಮಾಲೆಗಳನ್ನು,
ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಮೊಗೆಮೊಗೆದು ಕಪ್ಪರದ ಬಾಗಿಲಗಳನ್ನು, ಚಿನ್ನದ
ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಕುಂಕುಮರಸವನ್ನೂ, ಹೇರಳವಾದ ಚೊಕ್ಕ ತಾಂಬುಲವನ್ನೂ,
ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ವಿಲಾಸಿನಯೊಬ್ಬಳು ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಕೊಟ್ಟಳು. ವ|| ಆ ಉಯ್ಯಾಲೆಯ
ವದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ತೂಗುಮಂಚಕ್ಕೆ ಹಂಸದುಪ್ಪಳದ ಹಾಸನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ,
ಕಾಂಡಪಟವನ್ನಿಟ್ಟು ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿ-೪೭. ತನ್ನ ಬಾಯುಸಿರು ಮತ್ತೆ ದುಂಬಿಗಳನ್ನು
ಉಯ್ಯಾಲೆಯನಾಡಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಉಯ್ಯಾಲೆಯ ನುಣ್ಣಿನ ಮನ್ಮಥನ ಕೈಯನ್ನು
ಹೂಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರೇರಿಸದೆ ಇರದೆಂಬಂತೆ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರಲಾಗಿ ನೋಟಕರು
ತನ್ನ ಒಡನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಯಿಲೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಮೈಯ ಚಲನೆಯಿಂದ
ಮುತ್ತಿನ ಐದಳೆಯ ಹಾರ ರಮ್ಯವಾಗಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅವಳು ಬೆಡಗಿ

ಆ ವಿಲಾಸವತಿಯ ಲೀಲಾವಿಲಾಸಮಂ ನೋಡುತ್ತಂ ಪೋಗೆ ಮುಂದೊಂದೆಡೆ ಪಳುಕಿನ ಸಜ್ಜೆ ಮಾಡದ ಮುಂದಣಸುಕಿಯ ತಳಿರುಲಯ್ಯಲನೋರ್ವಳಪೂರ್ವಯಾವನೋಸ್ತತ್ತೆ ಎನಗೆ ಮನೋಭವನೆ ದೇವಂ, ಬಸನಮೆ ಬವಸೆ, ಒಲವೆ ಕುಲಧನಮೆಂದು ಕೆಳದಿಯುರ್ಗ ಪೂಣ್ಣದಟನೆಲುಪಂತೇಜಿ

ಮೂಡಿದುದಿತ್ತಲೊಂದಭಿನವಂ ಶಶಿಬಿಂಬಮೆನಿಪ್ಪ ಶಂಕೆಯಂ |

ಮಾಡೆ ಮನಕ್ಕೆ ಮುದ್ದುಮೊಗಮುಜ್ಜುಲಚಂದ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುಮೋ ||

ಲಾಡುವ ಲೀಲೆಯಿಂದೊಲೆಯಲೀ ಮೃಗಲಕ್ಷ್ಮ ಮೃಗಕ್ಕೆ ಗೋರಿಯಂ |

ಪಾಡುವ ಮಾಟಕ್ಕಿಯಂ ಬಳೆಯೆ ಗೀತರವಂ ತಳಿರುಯ್ಯಲಾಡಿದಳ್ ||

೪೮

ಅಗರ್ ವಿದೂಷಕನಿವೃತ್ತಿ ನೋಟಕರನುತ್ಕಂಠಾವಸ್ಥೆಗುಯ್ಯಲಾಡುವಂದಮಲ್ಲದಯ್ಯಲಾಡುವಂದಮಲ್ಲಮೆಂದು ನುಡಿದು ನಡೆಯೆ ಮತ್ತೊಂದು ನೃತ್ಯಾಭ್ಯಾಸನಿವಾಸಪುರಃಪ್ರದೇಶದೊಳ್ ಮನೋಜರಾಜಚೈತ್ರಚಾಮರಂಗಳಂತೆ ಸೊಗಯಿಸುವ ಸೋಗೆಯಂ ಪೊಂಬಾಳೆಯಂ ಬೆರಸು ಕಟ್ಟಿದಳಿಗೊಗಿನುಯ್ಯಲಂ ತೂಗಾಡುವ ಲಾವಣ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಲತೆಯ ಕಳಿಕೆಗಳನ್ನೆಯರಪ್ಪ ಕನ್ನೆಯರಂ ಚೆನ್ನೆಯರಂ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ನಾಗರಿಕನಿಂತೆಂದಂ:-

ಮೀಸಲ್ವಾಯ್ತೆ ನಗೆ ಪೊಟ |

ಸೂಸದ ಕಣ್ ಬಳಸಲೆಳಸದೊಳ್ಳೊಡೆ ಲಜ್ಜಾ ||

ನಿಂದ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಾಡಿದಳು. ವ|| ಆ ಚೆಲ್ಲಗಾರ್ತಿಯ ವೈಯ್ಯಾರದಾಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಾಗಿ ಒಂದು ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಟಿಕದ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದ ಮುಂದಿರುವ ಅಶೋಕಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಉಯ್ಯಾಲೆಯನ್ನು ಅಪೂರ್ವ ತಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾದೊಬ್ಬಳು “ನನಗೆ ಕಾಮದೇವನೆ ದೇವರು, ಸುರತವೆ ಉದ್ಯೋಗ, ಪ್ರೇಮವೆ ಕುಲಧನ” ಎಂದು ಗೆಳತಿಯರೆದುರು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿ, ನುಡಿಯುತ್ತ, ಏರಿ- ೪೮. “ಇತ್ತ ಇನ್ನೊಂದು ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ಮೂಡಿತು” ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮುದ್ದುವುಖಪುಂಟುವಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಉಜ್ವಲವಾದ ಬೆಳ್ಳಂಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಈಸಾಡುವಂತೆ ಮೈ ಒಲೆದಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದೊಳಿರುವ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ‘ಗೋರಿ’ ಗೀತವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿರುವಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಇಂಪಾಗಿ ಗಾಯನ ಮಾಡುತ್ತ ಬಳ್ಳಿಯುಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿದಳು. ವ|| ಆಗ “ಇವರ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈಕೆಯರು ನೋಟಕರನ್ನು ಉತ್ಕಂಠಾವಸ್ಥೆಗೆ ಉಯ್ಯಲಾಡಿಸುವವರಲ್ಲದೆ ತಾವೆ ಉಯ್ಯಲಾಡುವವರಲ್ಲ” ಎಂದು ವಿದೂಷಕನು ನುಡಿದನು; ಹಾಗೆಯೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಾಗಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಎಡೆಗೆ ನರ್ತನಶಾಲೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥರಾಜನ ಛತ್ರಚಾಮರಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಸೋಗೆಯನ್ನು ಹೋಂಬಾಳೆಯನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿದ ಎಳೆಯ ಅಡಕೆ ಮರದ ಉಯ್ಯಾಲೆಯನ್ನು ತೂಗಾಡುವ, ಸೌಂದರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕುವರಿಯರಂತಿರುವ ಚೆಲುವಾದ ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಗರಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು- ೪೯. “ಮೀಸಲು ತುಟಿ, ನಗೆಯನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವ ಕಣ್ಣು, ಮುಚ್ಚಲು ಬಯಸದ ಒಳ್ಳೊಡೆ(?)

ಭಾಸಮನೋಸರಿಸದ ಬಗೆ |

ಮಾಸರಮಾಯ್ವವರೊಳಡರ್ ಕೊಡಗೂಸುತನಂ ||

೪೯

ಎಂಬುದಮರಸನವಳಂ ತೂಗುವೆರಡನೆಯ ಕನ್ನೆಯಂ ನೋಡಿ,

ಪೀರ್ದಪುದು ಲಜ್ಜೆಯಂ ಬಗೆ |

ಸಾರ್ದಪುದುರಮುಗುಲಿರುಕುಚಂಗಳನೀಗ್ ||

ಮೀರ್ದಪುದು ಕಣ್ಣ ಸರಲತೆ |

ಸಾರ್ದಪುದು ನವೀನಯೌವನೋದಯಮಿವಳಂ ||

೫೦

ಎಂದವಲ್ಲೀಳವೆಯ ಬಳ್ಳಳಿಕೆಯಂ ಮೆಚ್ಚುತುಂ ಪೋಗೆ ಮುಂದೊಂದು ಮತ್ತವಾರಣದ
ಕೆಲದೊಳೊತ್ತೆಗೆಂದು ನಿಂದಿದರ್ಗಳಂ ನಾಗರಿಕಂ ನೋಡಿ

ನಸುದೊಡೆದೋರ್ಪ ಪಟ್ಟಣೆಗೆಯೊಳ್ಳಿಟಿ ಕತ್ತರಿಬೊಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ಬಿ |

ಟ್ಟಿನೆವ ಕುರುಳ್ ಮೊಗಕ್ಕೆ ಪಿರಿದೊಪ್ಪುವ ಬಿಂಕದ ಸಂಕದೋಲೆ ಕ ||

ಪರ್ಸದಳಮಾದ ಸಣ್ಣವಳೆ ಕತ್ತರಿಪೀಲಿಯನಾಂತ ಚೊಲ್ಲೆಯಂ |

ಮಿಸುಗುವ ದೋರೆವಲ್ ಕರಮ ಮಾಸರಮಾದುದು ದೇಸೆಕಾರ್ತಿಯೊಳ್ ||

೫೧

ಎಂದು ಮಾಣದಿವಳ ದೇಸೆವತ್ತ ಶೃಂಗಾರಂ ವಿಟಜನಕ್ಕೆ ಹೃದಯಾಂಗಾರಮಾಯ್ತೆಂಬಿನಂ
ವಿಟನಿವಳಂತರಂಗಶೃಂಗಾರಮಂ ವಿಚಾರಿಪೆನೆಂದು ಪೋಗಿ ನೋಡಿ ಬಂದು

ಹುಸಿನಾಚುಗೆಯನ್ನು ತೋರದ ಬಗೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಇವರ ಕೊಡಗೂಸುತನ
ಚೆಲುವಾಯಿತು” ವ|| ಹೀಗೆನ್ನಲಾಗಿ ಅರಸನು ಅವಳನ್ನು ತೂಗುತ್ತಿರುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ
ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ- ೫೦. “ಮನಸ್ಸು ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹೀರುತ್ತಲಿರುವುದು; ಎದೆ ಉನ್ನತ
ವಾದ ಕುಚಗಳನ್ನು ಇದೀಗ ಮುಂದೂಡುತ್ತಲಿರುವುದು; ಕಣ್ಣೊಟದಲ್ಲಿ ಸರಳತೆ
ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು; ಇವಳಲ್ಲಿ ಇದೀಗ ಯೌವನೋದಯವಾಗುತ್ತಲಿದೆ” ವ|| ಎಂದು
ಅವರ ತಾರುಣ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗಲಾಗಿ ಮುಂದೆ ಒಂದು
ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಒತ್ತೆಗೆ ನಿಂತವಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಗರಿಕನು (ಹೀಗೆಂದನು)-
೫೧. “ತೊಡೆಗಳನ್ನು ನಸುವೆ ಕಾಣಿಸುವ ಪಟ್ಟಿಸೀರೆಯ ಚೆಲುವಾದ ನಿರಿಗೆ, (ಹಣೆ
ಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ) ಕಸ್ತೂರಿಯ ತಿಲಕ, ಕಟ್ಟಿ ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಕೂದಲು, ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ
ಬಿಂಕದಿಂದ ಧರಿಸಿದ ಶಂಖದ ಓಲೆ, ಅಚ್ಚಗಪ್ಪಿನ ತೆಳುವಾದ ಕೈಬಳೆ, ಕತ್ತರಿಯಾಕಾರ
ದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ನವಿಲರಿಯ ಹೆರಳುದುಡಿ, ಹೊಳೆಯುವ ನಸುಗೆಂಪಾದ ಹಲ್ಲು
ಗಳು- ಇವುಗಳಿಂದ ಈಕೆಯ ಚೆಲವು ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ” ವ|| ಹೀಗೆನ್ನಲಾಗಿ,
ವಿಟನು ಮುಂದುವರಿದು “ಇವಳ ಬೆಡಗಿನ ಶೃಂಗಾರವು ವಿಟಜನರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಇಡುವ
ಬೆಂಕಿಯೆ ಆಗಿದೆ, ಇವಳ ಅಂತರಂಗ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವೆನು” ಎಂದು ಹೋಗಿ

ನೋಟದ ಬೇಟಮಂಕುರಿಸಿದಪ್ಪು ಮೇಳದೊಳಿಂಪುವೆತ್ತ ಮಾ ।

ತಾಟದ ಮತ್ತೆ ಪಲ್ಲವಿಸಿದಪ್ಪು ಲಲ್ಲೆಯನಪ್ಪುಕೊಂ ॥

ಡಾಟದ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ದದಲರ್ಪಪ್ಪುದಿವಳ್ ಬಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚತಂ ।

ಕೂಟಮನೋಲೊಡರ್ಚಿ ಫಲಮಪ್ಪು ತಪ್ಪದು ಸೂಳೆ ಕೇಳ ಗೇ॥

೫೨

ಎನೆ ಪೆಟತೊಂದೆಡೆಯೊಳುಲ್ಲಿತಮಲ್ಲಿಕಾಮಂಡಪದ ನಡುವಣೆಸಳ ಪಸೆಯೊಳೊವನಳವಿದಪ್ಪಿ ಕೂರ್ತೆಳೆಯಳಂ ಪಟಿಕೆಯೈಯೆಂದು ಮುಸಿಮುಳಸಂ ತಳೆವುದುಮವಳ್ ಬೆಚ್ಚಿ ಪೆರ್ಚಿದ ಭಯದ ಭಾರ ದಿನೆಟಗುವಂತೆ ಕಾಲ್ಗಟಗುವುದುಂ, ಪ್ರಣಯಸಾರಸರ್ವಸ್ವನಿಧಾನಮನೆತ್ತುವಂತೆತ್ತಿ,

ನಲವಿಂದಂಕದೊಳಿಟ್ಟು ಕರ್ಚಿ ಕದಪಂ ಬಾಯ್ವಾಯೊಳೊಲ್ಲಿಕ್ಕಿ ತಂ ।

ಬುಲಮಂ ಕಣ್ಣೊಣರಿರ್ಪನೊತ್ತಿ ತಳದಿಂ ಪಾದಾನತಿವ್ಯಸುಕುಂ ॥

ತಲಮಂ ತಿರ್ದಿ ವಿನೋದದಿಂ ಮುಳಿದೆನಾಂ ನೀನಂಜಲೇಕೆಂದು ಕೋ ।

ಮಲೆಯಂ ಕೋಟಿಚಟೂಕ್ತಿಯಿಂದೊಸೆಯಿಸುತ್ತಿದರ್ ರತೋತ್ಕಂಠೆಯಂ ॥

೫೩

ಆಗಲರಸನಾ ಧೃಷ್ಟನ ಖಾತ್ವಾಸಮೀಕರಣನ್ಯಾಯಮಾದ ಮುಳಿಸುಂ ತಿಳಿಮುಮಿರ್ವರ್ಗಮುಬ್ಬೆಗಮಂ ಪಡೆದುದೆಂದಿಂತೆಂದ:-

ನೋಡಿ ಬಂದು- ೫೨. “ನೋಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಯವು ಅಂಕುರಿಸುವುದು: ಸಮೀಪಿ ಸಲಾಗಿ ಸವಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಚಿಗುರಿಡುವುದು: ಲಲ್ಲೆಮಾತಿನ ಮುದ್ದಾಟದಲ್ಲಿ ಅರಳು ವುದು: ಇವಳು ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೂಟಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರೆ ಸೂಳೆಯ ಲೀಲೆಗೆ ಫಲವಾಗುವುದು ತಪ್ಪದು” ವ॥ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತ ಹೋಗಲಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸಪಯುವಾದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಂಟಪದ ನಡುವೆ ಎಸಳ ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಪ್ರಣಯಿಯೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಮನದನ್ನೆಯನ್ನು “ನನಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದೆ” ಯೆಂದು ಹುಸಿಮುನಿಸನ್ನು ತೋರಲಾಗಿ, ಅಕೆ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು, ಭಯದ ಭಾರದಿಂದಲೊ ಎನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅವನ ಕಾಲಿಗೆ ಎರಗಿದಳು; ಆಗ ಅವನು ಪ್ರಣಯದ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೆ ಎತ್ತುವಂತೆ ಅವಳನ್ನೆತ್ತಿ- ೫೩. ಪ್ರೇಮದಿಂದ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಟ್ಟು ತಂಬುಲಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದಲೆ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒತ್ತಿ ತೆಗೆದು, ಅಕೆ ತನ್ನ ಕಾಲಿಗೆರಗಿದಾಗ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾದ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ನೇವರಿಸಿ ತಿದ್ದಿ, “ಸುಮ್ಮನೆ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ನಾನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನೀನು ಅಂಜ ಬೇಕೆ?” ಎಂದು ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾದ ಚಾಟುವಚನಗಳಿಂದ ಸುರತಕ್ಕೆ ಉತ್ಕಂಠೆಯಾದ ಆ ನಲ್ಲೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ವ॥ ಆಗ ಅರಸನು ಆ ಧೃಷ್ಟನ ಖಾತ್ವಾ ಸಮೀಕರಣ ನ್ಯಾಯವಾದ ಕೋಪವೂ ಆಮೇಲಿನ ಸಮಾಧಾನ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು” ಎಂದು ನುಡಿದು

ಪ್ರಣಯದಿನಾದ ಹೋರಟೆಯ ಹೋರಟೆ ಮಾಣ್ಣೊಡೆ ಕೂಟದೊಳ್ ಮನಂ
ತಣೆಯದದೊಂದು ಕೋಟಲೆಯ ಕೋಟಲೆ ಮಾಣ್ಣೊಡಗಲ್ಪ ಪೊಟ್ಟಿನೊಳ್ ||
ರಣರಣಕೋತ್ಥವೇದನೆಯ ವೇದನೆ ಮಾಣ್ಣೊಡೆ ಮತ್ತಮಿನ್ನವ |
ಪ್ರಣಕಮೆ ಪುಟ್ಟುಗಿಂದೊಡಕಟೀನಪಸೌಖ್ಯರೊ ಕೂರ್ತ ಮಾನಸರ್ ||

೫೪

ಎಂಬುದುಮನುಕೂಲನೆಂದಂ-ದೇವರ್ ಬೆಸುಸಿದಂದವಪ್ಪುದಾದೊಡಂ

ನುಡಿ ಸವಿ ನೋಟಮೊಂದು ಸವಿ ಸೋಂಕು ದಿಟಂ ಸವಿ ತೋಟಯಾವಗಂ
ಕಡುಸವಿ ಪೊಯ್ಯೆ ಮುನ್ನ ಸವಿ ಬಯ್ಯೆ ಕರಂ ಸವಿಯಪ್ಪು ಚುಂಬನಂ ||
ಗಡಣಮುಮೆಂತುಮೆಯ್ಯೆ ಸವಿಯಪ್ಪುವು ತನ್ನ ಪಸಾದದಿಂದಮೆ |
ದೊಡೆ ಸವಿ ಬೇಟದಿಂದೆ ಪೆಟತಾವುದೊ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡೆ ನಾಡೆಯುಂ ||

೫೫

ಎನೆ ಸಾರ್ವಭೌಮಸರ್ವಜ್ಞಂ ಧುತ್ತೂರಮತ್ತರೊಳ್ ಸ್ತಂಭಕುಂಭಾದಿಗಳೆಲ್ಲಂ ಶಾತಕುಂಭಾ
ಭಾಸಂಗಳಾಗಿ ತೋರ್ಪಂತೆ ಕಾಮಕಾತರೆಯೊಳಂ ಬಸನದೊಳ್ ಬೆರಸಿದಾಯಾಸಂಗಳುಂ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿ
ಯಂಗಳೆ ಅಕ್ಕುಮೆನೆ ತತ್ಸಮೀಪದ ಸೌಧದೊಳ್ ಸನ್ನಿಧಮಾದ ಕನ್ನೆವೇಟಕ್ಕೆ ತನ್ನಂ ಮಾಲುಗೊಟ್ಟ
ಪಾಲುಗೆಯ್ದದ ಜಪ್ಪನಿಗಿನಿಯನಿತ್ತ ನಖರದಕ್ಷತಂಗಳನೆ ತೊಡವುಮಾಡಿ ಮೆಲಿವುದನವಳೊಡನಾಡಿ
ನೋಡಿ ಕಂಡು,

ಮತ್ತೆ ಹೀಗೆಂದನು- ೫೪. “ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿ ಆದ ಕಲಹವೇ ಕಲಹ; ಅದಿಲ್ಲದೆ
ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ತಣಿಯದು; ಅದು ತಪ್ಪಿದರೆ ಕಾಟವೆ ಕಾಟ; ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ
ವಿರಹದಲ್ಲಿ “ಅಯ್ಯೋ! ಎಷ್ಟು ಹಿಂಸಿಸಿದೆನಲ್ಲ! ಆ ಪ್ರಿಯ ಜೀವವನ್ನು ಮರಳಿ ಎಂದು
ಕಂಡೇನು?” ಎಂಬ ಹಳವಂಡದ ವೇದನೆಯ ವೇದನೆ; ಅದೂ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಮೂದ
ಲಿಕೆಯ ಹುಟ್ಟುವುದು, ಹೀಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಣಯಿಗಳು ಎಂತಹ ದುದೈವಿಗಳು!
ಸುಖಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಎರವಾಗಿಯೆ ಇರುವರಲ್ಲ” ವ|| ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅನುಕೂಲ
ನಾಯಕನು ಹೀಗೆಂದನು- “ದೇವ, ನೀನು ಹೇಳಿದುದು ಸರಿಯೆ, ಆದರೂ-
೫೫. ಮಾತು ಸವಿ; ನೋಟವೊಂದು ಸವಿ; ಸ್ಪರ್ಶ ದಿಟಕ್ಕೂ ಸವಿ; ಕಲಹ ಯಾವಾ
ಗಲೂ ಸವಿ; ಏಟು ಬಿದ್ದರೆ ಸವಿ; ಬಯ್ಯರೆ ಇನ್ನೂ ಸವಿ; ಅಪ್ಪಗೆ, ಚುಂಬನ
ಮತ್ತು ಕೂಟವೆಂಬುವಂತೂ ಹೇಗಾದರೂ ತುಂಬ ಸವಿಯೆ; ಪ್ರಣಯದ ಅನುಗ್ರಹ
ದಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಸವಿಯೊಡಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಸವಿಯಾದುದು ಇನ್ನಾವುದಿದೆ
ಹೇಳಿ ನೋಡೋಣ” ವ|| ಈ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು
“ದತ್ತೂರ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಮತಿಗೆಟ್ಟವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಚಿನ್ನವೆ ಆಗಿ ತೋರುವಂತೆ
ಕಾಮೋತ್ಕಂಠೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿಡಾಗ ಸುರತದ ಆಯಾಸಗಳೂ ಪ್ರಿಯೆಗೆ ಆಪ್ಕಾಯ
ಮಾನವೆ ಆಗುವವು,” ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತ ಸಾಗಲಾಗಿ ಅದರ ಬಳಿಯ ಭವನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನೆತನದ
ಪ್ರಣಯಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಯೌವನದ ಜಾರೆಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ
ಕರನು ಮಾಡಿದ ಹಲ್ಲುಗಾಯ ಉಗುರು ಗಾಯಗಳನ್ನೆ ತನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಭರಣ

ಕೊರಲಿಂ ಬರಿಯಿಂದಗ್ಗಂ ।
ಬರೆಗಂ ಕೆಂಪೆಯೆ ನೀಳ್ ನಖರೇಖೆಯೆಸ ॥
ಳ್ಳೊರೆಯೆನಿಸೆ ಪದ್ಧಕ್ಕುಟ್ಟಲಿ ।
ದಿರವಂ ಪರಿಭವಿಸಿತೀಕೆಯುತ್ತುಚಯುಗಳಂ ॥

೫೬

ಎಂಬುದುಮದರ್ಕೆ ಸೈರಿಸದವರಕ್ಕನಂತೆಂದರ್ :-

ಮಿಲುಗುವ ವಿದ್ಯುಮಾಧರದ ಮಧ್ಯದೊಳಾಯತವೃತ್ತಮಾದ ನು ।
ಣ್ಣುಟಿಯಿದು ಮನ್ನನಕ್ಕೆ ಪಡೆದಪ್ಪುದು ಮನ್ನಥವಹ್ನಿತಾಪದಿಂ ॥
ಮಲುಕಮುನಪ್ಪುಕೆಯ್ದೆಯೊಳಪುಡನೊಲ್ಲದೆ ಬಾಯ ಬಾಗಿಲಿಂ ।
ನೆಟಿ ಪೊಟಮಟ್ಟು ಪೋದಿವಳ ಲಜ್ಜೆಯ ಪಜ್ಜೆಯದೆಂಬ ಪೋಲ್ವೆಯಂ ॥

೫೭

ಎನೆ ಧೃಷ್ಟನವಳ ಚುಂಬನಂ ಚೆನ್ನನೊಳಕ್ಕೆದುರನಲೊಡಂ ಅಲ್ಲಿಂ ತಳವುಡುಮೋರ್ವಂ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ಪಲದವಸವಟ್ಟುಟಿಯುಮಟ್ಟುತ್ತುಮಿದರ್ವಳ ಬೇಂಟದ ಬೊಜಂಗನುಚೆವುದುಮೆಡೆವಡೆ ದೊತ್ತೆಯಿಟ್ಟು ಪುಗಲೊಡಮವನಂ ಕಂಡು,

ಮನದಿನಿತೊಂದನವ್ವಳಿಪ ದಿಟ್ಟಿಯನೊಯ್ಯನೆ ಸುತ್ತವಾಸೆಯಂ ।
ಘನತರಭೋಗಮಂ ಗತಿಯ ವಕ್ರತೆಯಂ ತೆಜಪಾಗಿ ಸಾರ್ಥಮೆ ॥

ವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಳು, ಅದನ್ನು ಅವಳ ಒಡನಾಡಿಯೊಬ್ಬಳು ನೋಡಿ-
೫೬. “ಕೊರಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಕ್ಕೆಯ ತುದಿಯವರೆಗೆ ಕೆಂಪಗೆ ಉದ್ದುದ್ದವಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಉಗುರುಗಾಯದ ರೇಖೆಗಳುಳ್ಳ ಈಕೆಯ ನೆಲೆಮೊಲೆಗಳು, ಪೊರೆಯುಳ್ಳ ತಾವರೆಯ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದುವು”. ವ|| ಹೀಗೆಂದುದಕ್ಕೆ ತಾಳದೆ ಅವರ ಅಕ್ಕನು ಇಂತೆಂದಳು-೫೭. “ತೊಳಗುವ ಹವಳದುಟಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವರ್ತುಲಾಕಾರವಾದ ಈ ದಂತಕ್ಷತದ ನಯವಾದ ಕಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, (ಅದು ಕೇವಲ ದಂತಕ್ಷತವಲ್ಲ), ಕಾಮಾಗ್ನಿಯ ತಾಪದಿಂದ ಕುದಿಗೊಂಡು ಎದೆಯ ಒಳಗೆ ಇರಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿ, ಬಾಯ ಬಾಗಿಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ ಇವಳ ಲಜ್ಜೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಗುರುತೇ ಅದು ಎಂದು ನನಗೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ”. ವ|| ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೃಷ್ಟನಾಯಕನು, “ಅವಳ ಚುಂಬನ ತುಂಬ ಸೊಗಸನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತು” ಎಂದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯಲಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ಒಬ್ಬನು ಒಬ್ಬಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು, ದೂತರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿ, ಕಳಿಸಿ, ಇನ್ನೂ ಹೇಳಿಕಳಿಸುತ್ತಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾದ ವಿಟನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತೆಂದು ಈತನು ಒತ್ತೆಹಣವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಒಳಹೊಕ್ಕನು, ಇವನನ್ನು ಕಂಡು-೫೮. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಭೀತಿಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡುವ ಇವನ ಕಣ್ಣು, ಮೆಲ್ಲಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಇವನ ಬಯಕೆ, ಇವನ “ಘನತರಭೋಗ” (೧. ಹೇರಳವಾದ ಒತ್ತೆಹಣ. ೨. ಭೀಕರವಾದ ಹೆಡೆ), ಗತಿಯ ವಕ್ರತೆ (೧. ಕಪಟವೃತ್ತಿ. ೨. ಅಂಕುಡೊಂಕಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯು

ಲ್ಲನೆ ಪುಗುವಂದಮಂ ನೆಟಿಯೆ ಭಾವಿಸಿ ಬಂದ ಭುಜಂಗನಂ ಭುಜಂ ।
ಗನೆ ದಿಟಮೆಂದು ದಾರಿಕೆ ಮಯೂರಿಕೆಯಂದದಿನೇಂ ಕನಲ್ಪಳೋ ॥

೫೮

ಅದಂ ವಿವೇಕವಿದ್ಯಾಧರಂ ಕಂಡು

ಮನಮದು ಮನದನ್ನನ ಬೆ ।
ನ್ನನೆ ಪೋಗಿರೆ ತನ್ನ ಬಸನದಿಂದವಳೊಳ್ಳಂ ॥
ಮನಮಂ ಬಿಡೆ ಬಳಿಯಪ ಬೆ ।
ಳ್ಳನಮಿದು ಪಾಪ್ಯನಗೆ ಬಾಯಿನಂಗುಡುವಂದಂ ॥

೫೯

ಎಂದು ನುಡಿಯೆ; ಮತ್ತೊರ್ವಂ ತನ್ನೊಳಾದೊಲವನೆಸಕಂ ಮಸಮಸನಾಗಿ ಮತ್ತೊರ್ವನೊಳ್
ಮನಕ್ಕಡೆಮಾಡುವಳ್ಳೆ ತನ್ನ ಮೋಹದವನ ನಣ್ಣಂ ಬಿಟ್ಟೆನೆಂದು ಸೂರುಳ್ಳೊಡಲ್ಲನೆಂದು ರೋಸದಿಂ
ಪುಸಿಮಾಲ್ಪುದುಂ, ಬಜ್ಜಿಗುಂಟಣೆ ಸಜ್ಜವನೆಯ ಬಾಗಿಲಂ ಪತ್ತಿ ಮಜಿಗೆಳುತ್ತಿದೊಳಗಂ ಪೊಕ್ಕು

ಕುಡಿದೊಡೆ ಪೊಟ್ಟಿಯಿಂದೆ ಬಟೆನೀರ್ ಪೊಟಪಾಯ್ವವೆ ಸುತ್ತಿ ಕಾಲನೇಂ ।
ತೊಡವುರ್ವೆ ದಾಂಟುವಲ್ಲಿ ನಿಟೆ ಪುತ್ತುರಿಯೊದಿದೊಡಂತೆ ಬಾಯನೇಂ ॥
ಸುಡುವುದೆ ಮುಟ್ಟಿ ದೇವರೊಳೆ ಕೀಲಿಪುದೇ ಕರಮೇಕೆ ಸೂರುಳೆಂ ।
ದೊಡರಿಸಲಣ್ಣ ಪೆಣ್ಣ ಪುಸಿಮನ್ನಣೆಯುಳ್ಳೊಡಮಂತದೆಯ್ದೇ ॥

೬೦

ವಿಕೆ), ತೆರವಾದ ಜಾಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನುಸುಳಿ ಹೋಗುವ ರೀತಿ-
ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ಆಕೆ ಈ ಭುಜಂಗ (ವಿಟಪುರುಷ)ನು,
ದಿಟಕ್ಕೂ ಭುಜಂಗನೆ(ಸರ್ಪವೆ)ಎಂದು ಹೆಣ್ಣುನವಿಲಂತೆ ಅದೆಷ್ಟು ಕೋಪಗೊಂಡಳು!
ವ॥ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ವಿವೇಕಶಾಲಿಯಾದ ಅರಸನು-೫೯. “ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು
ಮನೋವಲ್ಲಭನ ಹಿಂದೆಯೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿರುವಾಗ ಈತನು ಪ್ರಣಯಾತುರನಾಗಿ
ಅವಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಬಯಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಹಾಳುಮನೆಗೆ ಬಾಗಿ
ಕಳಿಸಿದಂತೆ, ಮೂರ್ಖತನವೇ ಸರಿ”. ವ॥ ಎಂದು ನುಡಿದನು. (ಮುಂದೆ
ಹೋಗಲಾಗಿ) ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಕುಗ್ಗಿ ತನ್ನ ಮನದನ್ನೆಯಾಗಿದ್ದವಳು
ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಮನಸಿಟ್ಟುದನ್ನು ಕಂಡು, “ನಿನ್ನ ಮೋಹದ ಈ ಹೊಸ
ವಿಟನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟೆನೆಂದು ಆಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನೀನು ನನಗೆ
ಬೇಡ” ಎಂದು ರೋಷದಿಂದ ಹಠಹಿಡಿದನು. ಶಯ್ಯಾಗೃಹದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ
ನಿಂತು ಈ ಮಾತನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಧೂರ್ತ ಕುಂಟಣಿಯು ಕೂಡಲೆ ಒಳಹೊಕ್ಕು-
೬೦. “ಆಣೆಮಾಡಿ ದೇವರ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಅದರಿಂದೇನು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಡೆದು
ನೀರು ಹೊರಬರುವುದೆ? ದಾಟುವ ಶಪಥದಲ್ಲಿ ನಿರಿಗೆಯೇನು ಕಾಲಿಗೆ ತೊಡಕು
ವುದೆ ? ಹುತ್ತಿಗೆ ಉರಿ ಹಾಕಿ ಊದಿದರೆ ಆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಬಾಯಿ ಏನಾದರೂ
ಸುಡುವುದೆ ? ದೇವರ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ಆಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಕೈಯೇನು ದೇವರಿಗೆ
ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಿಡುವುದೆ? ಆಣೆಯಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಏಕೆ ತೊಡಗಿಸುವೆ ಅಣ್ಣ?

ಎನೆ ಶತಂ ಹಠವೃತ್ತಿಯಿನವಳಿವರಾಗ್ರಹಕ್ಕಂ ನಿಗ್ರಹಮಂ ಪಡೆದಳೆಂಬುದಂ, ಅನತಿ ದೂರದೊಳೊರ್ವಳ್ ಕೂರಿಸಿದ ಬರವಿಗನ ಬರವಿಂಗೆ ಶಯ್ಯಾಸನಮಂ ರಯ್ಯಂ ಮಾಡಿರಿಸೆ ಪೀಠಮರ್ದಕಂ ಸಾರ್ಧ ನೋಡಿ

ಪಗಲನುದಂತುವಿದುಗುಟ್ಟ ದೀವಿಗೆ ತೆಳ್ಳಳಿಕಿಂದಮಾದ ನು |

ಇನ್ನಲಿಯೊಳಾಯ್ತು ಮೆಲ್ಲೆನಿಪ ಪಾಸಲರ್ವಳಿಕ್ಕಿಯ ತಾಣಮೆಂಬ ಚಿ ||

ಲ್ಲಗಲದ ಪೀಲಿವಿಜ್ಜಣೆಗೆ ತಣ್ಣೆನ ನೀರ್ ಸೆಜಿಯಾದ ಪೊಂಗಳಂ |

ತಿಗೆಯಿರೆ ಸಜ್ಜೆಯೋವರಿಯಿದೋವರಿಮಾಡಿತ್ತು ಕಂತುಗೆಮ್ಮುಮಂ || ೬೧

ಎಂಬನ್ನೆಗಂ ತತ್ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ರೀಡಾವೇಶ್ವದಿಂದಸವಸದಿನಾದ ಕಿಸುರ ಮಸಕದಿನೊರ್ವಂ ಪೊಟಮುಟ್ಟು ಪೋಗೆ

ಇನಿಯನ ಕಾಲ್ ಕಾಮಿನಿಯ ಕಾಲ್ ನಿಲವೇಟ್ಟವೊಲುಣ್ಣೆ ನೂಪುರ |

ಧ್ವನಿ ನೆಜಿ ಕಣ್ಣೆ ಕಣ್ಣೆಮಿರೆ ಕಣ್ಣಿನಿಯಂ ಬಿಡಲಾಗಿಂತೆ ಬಿ ||

ನ್ನನೆ ಪರಿವಂದದಿಂ ಪರಿಯ ಬಂದು ಪದಾನತೆಯಾಗಿ ಪೋದುದಾ |

ತನ ಮುನಿಸಂತೆ ಕಾದಲನ ಕಾಲ್ಪಿಡಿಪಿಂ ಕಳೆದಳ್ ಕನಲ್ಕೆಯಂ || ೬೨

ಅದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ತಾನೊಲ್ಲದೊಲ್ಲದಂತವನೊಳ್ ನೆಗಟ್ಟುವ ಮಗಳೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಲೆ ಕಾಣಿಸೆ,

ಹೆಣ್ಣು ತೋರುವ ಮನ್ನಣೆ ಹುಸಿಯೆ ಆಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ (ಆಗಲೆ ಹೇಳಿದ) ಕೇಡು ಬರದೆ ಇರುವುದೇ? “ವ|| ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶತನಾಯಕನು, “ಈ ಇಬ್ಬರ ಒತ್ತಾಯ ಅವಳಿಗೆ ನಿಗ್ರಹವನ್ನಂಟುಮಾಡಿತ್ತು” ಎಂದನು, ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿಯೆ ಒಬ್ಬಳು ತನ್ನನ್ನು ಒಲಿಸಿದ ಮನದನ್ನನ ಆಗಮನಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಅಣಿಗೊಳಿಸಿ ಇರಲಾಗಿ, ಪೀಠಮರ್ದಕನು ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ- ೬೧. “ತನ್ನ ಉಜ್ವಲ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹಗಲನ್ನೆ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೀವಿಗೆ, ನಯವಾದ ಸ್ಥಟಿಕದ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿದ ಮೆದುವಾದ ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ, ಚೆಲುವಾದ ಹಾಗು ಅಗಲವಾದ ನವಿಲ್ಗರಿಯ ಬೀಸಣಿಗೆ, ತಂಪಾದ ನೀರು ತುಂಬಿಟ್ಟ ಚಿನ್ನದ ಕಳಶ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಾದ ಶಯ್ಯಾಗೃಹವು ನಮ್ಮನ್ನು ಮನದೊಳಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿಸಿತು.” ವ|| ಹೀಗೆ ಅವನು ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದರ ಪಕ್ಕದ ಕ್ರೀಡಾಗೃಹದಿಂದ ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದಾದ ಕೋಪದಿಂದ ಒಬ್ಬನು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟನು, ಆಗ - ೬೨. ತನ್ನ ನಲ್ಲನ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ನಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಕಾಮಿನಿಯ ನೂಪುರಧ್ವನಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ಕಂಬನಿಂದಂ “ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಡ” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಆತನ ಕೋಪವೆಲ್ಲ ಕರಗಿ ಹೋಯಿತು. ಹೀಗೆ ಆಕೆ ಕಾಲುಹಿಡಿದು ಮನದನ್ನನ ಮುನಿಸನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದಳು, ವ|| ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ತಾನು ಒಲಿದರೂ ಒಲಿಯದಂತೆ ಒಬ್ಬನೊಡನೆ ವರ್ತಿಸುವ ಮಗಳ

ಸಲೆ ಮುಂಗೈಯಿಂದಮೀ ಕುಂದದ ಬಳೆ ಮುಡಿಪಿಂ ಪೋಗದೀ ಕಂಚುಕಂ ಮುಂ ।

ದಲೆಯಿಂದಂ ಪಿಂಗದಿರ್ಪೀ ತಲೆದೊಡವಿದು ನೀನೊಲ್ಲದಿರ್ಪಂದಮಂ ಕಾ||

ದಲನೊಲ್ಲೊಂದಂದಮಂ ಪೇಟವೆ ದಿಟದಿನವಂ ಮುನ್ನ ತಾನೊಲ್ಲದಿರ್ಪಂ ।

ದೆಲೆಗೇ ನೀನೆಲ್ಲರೊಂದಂದದಿನರೆ ಬಟೆಯೊಂದಮಿರ್ಪಂತುಟಕ್ಕುಂ ||

೬೩

ಎನೆ ನಾಗರಿಕನೀ ಕುಂಟಣೆಯ ವಕ್ರಭಣಿತೆಯಾಕೆಗೆ ಶಿರಃಪ್ರಣಯಿಯಂ ಮಾಡಿತ್ತೆನುತ್ತಂ ಬರೆ
ಮುಂದೊಂದು ಕೆಂದಳಿರ ಪಂದರೊಳಗಣ ಬಾಳವೇರ ಕೇರ್ಗಟ್ಟನೋವರಿಯೊಳಗೆ

ದೂರಿಸಿ ಸುಯ್ಯ ಕೈಯ ತಳಮಂ ಕದಪಿಂಗಿರದುಯ್ಯದಾತ್ತನಂ ।

ಪಾರದೆ ಬಯ್ಯ ಕಣ್ಣಿನಿಯನಂಶುಕಮಂ ನೆರೆ ತೊಯ್ಯ ತಾಯ್ಲಿದಂ ||

ಸ್ವರಿಪಳೆಂದೆ ಕಾಯ್ದು ನೆಟಗೊಂಡಿರೆ ಪೂಗಣೆಯ್ಯದುಮೊರ್ವಳಿ ।

ನ್ನಾರಿದನಿಂಬುಕೆಯ್ಯ ಕುಡುವನ್ನರನುತ್ತನಸುಂ ಪಲಂಬಿದಳೆ ||

೬೪

ಆಗಕಾಕೆಯರ ಕೆಳದಿಯರೈದೆ ವಂದು ಶಿಶಿರೋಪಚಾರಂಗಳಿಂದಂ ಸಂತೈಸಲೊಡರ್ಪವಚ್ಚಗಮಂ
ಕಂಡು

ಇನಿಯನ ತೋಳ ತಳವನ ಕೂಟದೊಳುಣ್ಣುವ ಘರ್ಮಬಿಂದುವಾ ||

ತನ ನಟುಸುಯ್ಯ ಪೊಯ್ಯವನ ಸಾರ್ಧವಿಲೋಕನಮಾತನೊಂದು ಸೋಂ

ನಟನೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕಂಡು, ತಲೆ ಚಿಟ್ಟಿನಿಸಿ ಹೀಗೆ ನುಡಿದಳು-೬೩. “ನಿನ್ನ ಮುಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಕುಗ್ಗದಿರುವ ಬಳೆ, ಮುಡಿಪು ಹೋಗದಿರುವ ಈ ಕುಪ್ಪುಸ, ಮುಂದಲೆಯಿಂದ ಅಗಲದಿರುವ ಈ ಶಿರೋಭೂಷಣ-ಇವೆಲ್ಲ ನೀನು ಒಲಿಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ನಲ್ಲನು ಒಲಿದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಒಲಿಯದೆ ಇದ್ದು, ಎಲ್ಲರಂತೆ ನೀನೂ ಇದ್ದರೆ ಬರಿಮೈಯಿಂದ ಇದ್ದಂತೆಯೆ ಸರಿ” ವ|| ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾಗರಿಕನು, “ ಈ ಕುಂಟಣೆಯ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ಆಕೆಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಣಯಿಯನ್ನು (?) ಉಂಟುಮಾಡಿತು” ಎನ್ನುತ್ತ ಬರಲಾಗಿ, ಮುಂದೆ ಕೆಂದಳಿರನ ಹಂದರದೊಳಗಿನ ಬಾಳದ ಬೇರಿನ ಗೋಡೆಗಳುಳ್ಳ ಒಳಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ- ೬೪. ಚಿಂತಿಸಿ, ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು, ಅಂಗೈಮೇಲೆ ಕೆನ್ನೆಯೂರಿಕೊಂಡು, ಉದಾತ್ತನಾದ ತನ್ನ ಪ್ರಣಯಿಯ ಹಾದಿ ನೋಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಯ್ಯ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಸೆರಗನ್ನೆಲ್ಲ ತೋಯಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿ, ಮನ್ನಣೆ ಪಡೂ ಹೂಬಾಣಗಳು ಮರ್ಮಕ್ಕೆ ನಟ್ಟಿರಲಾಗಿ, ಕಾಮಕಾತರೆಯೊಬ್ಬಳು “ಈ ದುಃಖವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವವರು ಇನ್ನಾರು?” ಎಂದು ಹಲುವಿದಳು. ವ|| ಆಗ ಆಕೆಯ ಸಖಿಯರು ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಶಿಶಿರೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಆಕೆಯ ತಾಪವನ್ನು ಅರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು, ಅದನ್ನು ಕಂಡು (ಆಕೆ ಹೀಗೆಂದಳು)- ೬೫. ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನ ಅಪ್ಪಗೆ, ಅವನ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮುವ ಬೆವರು, ಆತನ ಕಂಪುಳ್ಳ ಉಸಿರಿನ ಸೋಂಕು, ಪ್ರೇಮಾರ್ಧವಾದ ನೋಟ, ಆತನ ಒಂದು ಸ್ಪರ್ಶ-ಇವು

ಕಿನಿತರದಾಟಪಂತೆನಗೆ ತಾಪಮನಾಟಿಸಲಾರವೀ ಮೃಣಾ |

ಳನಿಕರವೀ ಹಿಮಾಂಬುಲವಮೀಯಲರೀ ಶತಿಯೀ ವಿಲೇಪನಂ ||

೬೫

ಅಂತು ಮನದೊಳದವನೆ ಮದಾರ್ದವಳ ವಿರಹಜ್ವರಾವಸ್ಥೆಯಂ ಕಂಡು ಅನುಕೂಲನಿಂತೆಂದಂ:-

ನೆಟ್ಟನೆ ಕೂರ್ತ ನಲ್ಲರನಗಲ್ಲಟಲಂ ತಳೆದಿರ್ಪ ಮಾಟಕ್ಕಿಯಿಂ |

ಮುಟ್ಟದೆ ಮೋಪುದೊಳ್ಳತು ಮನುಷ್ಯಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ದೈವದಿಂ ||

ಮುಟ್ಟದೊಡೇನೊ ಕೂರದಿರವೊಳ್ಳತು ಕೂರ್ತೊಡಮೀನಗಲ್ಲದುದಂ |

ತೊಟ್ಟನೆ ಸಾವುದೊಳ್ಳತು ತೊಡಂಕದೆ ಕಾಮನ ಡಾಮರಂಗಳೊಳ್ ||

೬೬

ಎನೆ ವಿದೂಷಕನಿದು ಸತ್ತೊಡಲ್ಲದೆ ಪರಿವ ಕುತ್ತಮಲ್ಲಮೆಂದು ನಗಿಸುತ್ತಂ ಮೋಗಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಸುರತಕರಣಚಿತ್ರಸಂದರ್ಭವಸ್ಥೆ ಗರ್ಭಗೃಹದೊಳಗೆ ನಿರ್ಭರಪ್ರಣಯಪರವಶತೆಯಿಂ ನೆರೆವ ಕಾದಲರ ಕಾಮಕೇಳಿಕೂಜಿತದೊಳ್ ಕೂಡಿ ಕಿವಿಯಂ ಪಳಂಚಲೆವ ಮಂಚದ ಶಕುನಿಯಂಚೆಯ ಗಿಳಿಯ ಮರುಳಿಯ ಪಾರಿವದ ಕೊರಲುಲಿಯ ದಳವುಳವನಾಲಿಸಿ ಪೇಣ್ಣಿಯುಲನಾರಯ್ಯದೋಸರಿಮದೆನ್ನ ಗಂಡುಗೂಸುತನಕ್ಕೆ ಪಸುಗೆಯಲೈದು ಪೀಠಮರ್ದಕಂಚೆರಸು ಪರಿದು ಗವಾಕ್ಷನಿಕ್ಷಿಪ್ತಾಕ್ಷನಾಗಿ ನೋಬ್ಬನ್ನೆಗಂ

ನನ್ನ ತಾಪವನ್ನು ಆರಿಸಬಲ್ಲುವೆ ಹೊರತು, ಈ ತಾವರೆಯ ನಾಳದ ರಾಶಿ, ಈ ತಂಪಾದ ನೀರಿನ ಸಂಚಯ, ಈ ಗಾಳಿ, ಈ ಚಂದ್ರ, ಈ ಲೇಪನಗಳು ಆರಿಸಬಲ್ಲುವೆ?” ವ|| ಹೀಗೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನೆ ಮದ್ದು ಎಂಬವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದವಳ ವಿರಹಜ್ವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅನುಕೂಲ ನಾಯಕನು ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು-೬೬. “ಒಲಿದ ನಲ್ಲರನ್ನು ಅಗಲಿ ದುಃಖಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹುಟ್ಟದಿರುವುದೆ ಲೇಸು. ದೈವವಶದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದರೇನಾಯಿತು? ಪ್ರೇಮಿಸದಿರುವುದೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಪ್ರೇಮಿಸಿ ಅಗಲುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದುದೇ ಆದರೆ, ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮನ ಬಾಧೆಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿ ಸಂಕಟ ಪಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ತಟ್ಟನೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುವುದು ಲೇಸು.” ವ|| “ಹಾಗಾದರೆ ಸತ್ತಲ್ಲದೆ ಹರಿಯದ ರೋಗವಲ್ಲವೆ” ಎಂದು ವಿದೂಷಕನು ನಗಿಸುತ್ತ ಹೋಗಲಾಗಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಸುರತಾಲಯದ ಗರ್ಭಗೃಹದೊಳಗೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಣಯ ಪರವಶತೆಯಿಂದ ರತಿಕ್ರೀಡೆಯಾಡುತ್ತಿರುವ ನಲ್ಲನಲ್ಲೆಯರ ಸುರತಧ್ವನಿ ಯೊಡನೆ ಮಂಚದ ಶಕುನಿಗಳ ಧ್ವನಿಯೂ ಬೆರೆತು ಕಿವಿ ತಾಕಲಾಗಿ, ಗಿಳಿಯಂತೆ, ಸಾರಿಕೆಯಂತೆ, ಪಾರಿವಾಳದಂತೆ ಸೀತಾರ ಚೀತಾರ ಮಾಡುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೊರಳುಲಿಯ ಹುಯಿಲನ್ನು ಕೇಳಿ “ಹೆಣ್ಣಿನ ಹುಯಿಲನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಹೋಗುವುದು ನನ್ನ ಗಂಡಸುತನಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವಲ್ಲ” ಎಂದು ಪೀಠಮರ್ದಕದೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಗವಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ

ಕೆಂದೊಡೆ ಸಾಯಲುಬ್ಬಾಗಿರುವಾಸನಪಲ್ಲಟದಟ್ಟಿ ಬಾಯ್ಗೆ ವಂ ।
 ದಂದದೊಳೆಂದೊಡೆಂದುದನೊಡಂಬಡಿಪಿಚ್ಚೆಯ ಬಿಚ್ಚಿತಿಕ್ಕಿ ನಾ ॥
 ಗೆಂದಮಗಲ್ಲು ಗಂಡುವೆಸದೊಳ್ ಬಸದಪ್ಪ ಮೊಡಮು ರೂಪು ಮೈ ।
 ಗುಂದದ ಚಿಂದವಿಂಗೊರಲ ಮೆಲ್ಲಲಿಯೊಪ್ಪಿದುದೊಲ್ಲ ಕೂಟದೊಳ್ ॥ ೬೭

ಮೊಟ್ಟೆಯಂ ಮೀಟುವ ಮಾತು ಕೆಂದೆಸಪ ನಾಣ್ಣಾಣಂ ತನಿತ್ತಿಂಬುಮೈ ।
 ಮುಟ್ಟುವ ಪುಟ್ಟುವ ಸೊರ್ಕು ಸೊಬ್ಬಡೆದ ಕೂಟಂ ಪಲ್ಲಟಂಬಾಯ್ತು ಬಾ ॥
 ಯುಟ್ಟುಕಂ ತಾಂಗಿಗಬಲ್ಲ ನಾಣೆಲಿತನಂ ಬೆಂಡೇಬ್ಬ ಕಣ್ ಬೀಯದ ।
 ಕ್ಕುಟ್ಟಿಕೊಂ ಪಾಸಿಗೆ ನಾಂಬ ಮುಂಬದಮಳುಂಬಂ ಕೂಟದೊಳ್ ನಲ್ಲರಾ ॥ ೬೮

ನಾಣ್ಣುಣ್ಣೆ ಸೋಲದೊದವಿಂ ।
 ಕಣ್ಣು ಮುಗುಳ್ಳೆಸೆಯ ನೆಸೆಯನೆಸಗುವ ಪಲವುಂ ॥
 ನುಣ್ಣುಡಿ ಪಸರಿಸೆ ಮನದಿಂ ।
 ಜಾಣ್ಣುಡೆಗೊಳೆ ತೊಡರ್ದರಿನಿಯ ಕೂಟದೊಳಿನಿಯರ್ ॥ ೬೯

ಅನಂತರಮೊಡರ್ಚಿದ ವಸಂತಸಖಸುಖಪರಮಕೋಟಿಯೆನಿಸಿದ ರತಾಂತಸುಖದೊಳಿತಾನುಂ
 ಬೇಗಮರೆ,

ಹರವಸಮೊಯ್ಯನಾಟಿ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲಾಟಿ ಕೂಡೆ ಮೆಯ್ಯೊಳು ।
 ಬ್ಬರಿಸಿದ ರೋಮರಾಜಿ ನಸುವಕ್ಕಿಗೆ ಸಾಟಿ ಬಬಲ್ಲ ಮೆಯ್ಯೆ ಚೇ ॥

ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ನೋಡಲು-೬೭. ಸಂಭೋಗಿಸಿದೊಡನೆ ಸಾಯತೊಡಗುವ, ಬೇರೆಯ
 ರತಿಬಂಧದ ಬಯಕೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಕೂಡಲೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ, ಕಾತರತೆಯ
 ರಭಸ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನಾಜುಗೆಯನ್ನು ತೊಲಗುವ, ಗಂಡುಸಿನಂತೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ
 ರಭಸವೇರುವ, ರೂಪುಗಡದ ಮೈಯ ಚೆಲುವು ಹಾಗು ಇಂಪಾದ ಕಂಠಧ್ವನಿ
 ಒಲವಿನ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿದುವು. ೬೮. ಚೇತ್ಕಾರವನ್ನು ಮೀರುವ ಮಾತು,
 ನಸೆಯೇರುತ್ತಿರುವ ಕಾಮೇಂದ್ರಿಯ, ಹಿತವಾದ ಮೈಮರೆವಿನ ಮಾದಕತೆ, ಮರಳಿ
 ಮರಳಿ ನಡೆಯುವ ಕೂಟ, ಆಸನ ಪಲ್ಲಟಿಸಿದ ಸಲಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮೊರೆಯಿಡುವ
 ಬಾಯಿ, ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹಾಯ್ಗುಡುವ ಲಜ್ಜಾಹೀನತೆ, ತೇಲುವ ಕಣ್ಣು, ಕುಗ್ಗದ
 ಪ್ರಣಯ, ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ನೆನೆಯಿಸುವ ಮದನ ದ್ರವ-ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲ
 ಅತ್ಯಧಿಕವಾದುವು. ೬೯. ಲಚ್ಚೆ ನುಣುಚೆಹೋಗಿ, ಪರವಶತೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ನಸುಮುಚ್ಚಿ
 ರತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಹಲವಾರು ಸವಿಮಾತು ಕಳೆಯೇರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ನಲ್ಲ-ನಲ್ಲೆಯರು
 ಸವಿಯಾದ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ತೊಡಗಿದರು. ವ॥ ಬಳಿಕ ಮದನ
 ಸುಖದ ಪರಮಸೀಮೆಯೆನಿಸಿದ ರತಾಂತಸುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವಿದ್ದು-
 ೭೦. ಸುಖದ ಮೂರ್ಛೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ತಿಳಿದು, ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣು ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತ,
 ಮೈತುಂಬ ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಎದ್ದ ನವಿರು ನಸುವೆ ತಗ್ಗಿ ಬಾಗಲಾಗಿ, ಸುರತ ಶ್ರಮ
 ದಿಂದ ಬಳಲಿದ ಮೈ ಮರಳಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಾಯಿ ಮತ್ತೆ ಬಯಕೆಯಿಂದ

ತರಣೆಯಲರ್ಚೆ ಬಾಯ್ಗೆ ಬಜಪಂ ಬರಿಸುತ್ತಿರೆ ಪೋದ ಕೂಟಮಂ |

ಪರಿವಿಡಿಗೆಯ್ಯೆ ಚಿತ್ತಮೆಳುತ್ತು ರತಾಂತಸುಖಾಂತಮೋಪರಾ ||

೭೦

ಆಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಕದರ್ ಬರೆ ವಿಟನಿದೇಕೆ ತಡೆದಿರೆನೆ, ಪೀಠಮರ್ಧಕನುಬ್ಬುಗಿಸಿದ ಕಜ್ಜಮಂ ಕಡೆಯೆಯ್ತಿಸಲೆಂಬುದಂ, ವಿದೂಷಕನಿವಂದಿರ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಬೇಟಮೆ ಕಡೆಯೆನೆ, ರಾಜಮನೋಜಂ ಮುಗುಳ್ಳಗೆವರಸು

ಎಂತೆಳಸಿದರ್ದರ್ ಪರಿಯಿಂದಮೆ ಕೂಟಮದಿಂಬುಕೆಯ್ಯುದೋ |

ರಂತಿರೆ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ಳೆಲ್ಲಿ ದೊರೆಕೊಂಡೊಡಮಲ್ಲಿಯೆ ಚುಂಬನಂ ಕರಂ ||

ಸಂತಸಮೀವುದಾವೆಡೆಯುಗುರ್ ತೊಡದಾಯೆಡೆ ರೇಖೆ ಪತ್ತೆ ಚಿ |

ಲ್ಲಂ ತಳೆದಿರ್ಪುದೆಂದೊಡದನೇವೆಸಗೊಂಡಪೆ ಬೇಟದಾಟಮಂ ||

೭೧

ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಂ ಬರ್ಪನ್ನೆಗಂ, ಮನೋಹರಕ್ರೀಡಾಗಾರದ್ವಾರದೇಶದೊಳ್ ತಾರುಣ್ಯವತಿ ಅತಿಮಧುರಮರುಷಾಯತನಿಧುವನಪರಂಪರಾಪರಿಮಳಿತಮಾದ ಶರೀರದ ಸಹಜಸುರಭಿಗಂಧಮಂ ಗಂಧವಹಂಗೋಚ್ಚತಗುರುವಂತಿರೆ ಲಜೆಯಿಂದಿರೆ ಕಂಡು

ಚುಂಬಿಸಿ ಬೀಗಿ ಬೆಳ್ಳಡರ್ ಬಾಯ್ಗೆಜಿಯಾಳಿಸಿದಪ್ಪಿನೊತ್ತಿನಿಂ |

ದಂ ಬಿಡೆ ಗುಬ್ಬುಗೊಂಡ ಮೊಲೆ ಪೊರ್ಕುಟಿಯಂದಮೆ ಹಂತಿದಪ್ಪಿ ತಾ||

ಉಂಬಟಿಯುಂ ತೆರಳ್ಳ ಕುರುಳುಣ್ಣೆ ಬೆಮರ್ ನಸುಬಾಲನಾದ ಬೋ |

ಟ್ಟೆಂಬಿವು ಕೂಟಕೊಂದು ಸವಿಯಂ ಪಿಸುಣಾಡುವುವಿ ಲತಾಂಗಿಯಾ ||

೭೨

ತುಡಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಈ ಮುಂಚೆ ನಡೆದು ಹೋದ ಕೂಟವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿಂದ ಉಪಕ್ರಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ರತಾಂತಸುಖದ ಮನಸ್ಸು ಬಯಸುತ್ತಿತ್ತು. ವ|| ಆಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದ ಪೀಠಮರ್ಧಕನನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಟನು, “ಇಷ್ಟೇಕೆ ತಡಮಾಡಿದಿರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಪೀಠಮರ್ಧಕನು, “ಆರಂಭವಾದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ” ಎನ್ನಲು ವಿಟನು, “ಇವರ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಣಯವೇ ಕಡೆ” ಎಂದನು. ರಾಜಮನ್ಮಥನು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತ ಹೀಗೆಂದನು-೭೧. “ಬಯಕೆ ಕೆರಳಿದಾಗ ಆಗಿಂದಾಗಲೆ ಇದ್ದಂತೆಯೆ ಕೂಟವಾದರೆ ಬಲು ಸೊಗಸು; ಮೈಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಚುಂಬನ ತುಂಬ ಸುಖಕೊಡುವುದು; ಯಾವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಉಗುರು ತಾಕುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ರೇಖೆ ಮೂಡಿ ಚೆಲುವನ್ನು ತಾಳುವುದು ಎಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಣಯದ ಆಟವನ್ನು ಏನೆಂದು ಕೇಳುವೆ ?” ವ|| ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತ ಬರುವಾಗ ಮನಮೋಹಕವಾದ ಲೀಲಾಗೃಹದ ಬಾಗಿಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನವಯುವತಿಯೊಬ್ಬಳು ಅತಿ ಸವಿಯಾದ ಪುರುಷಾಯಿತ ಬಂಧದಿಂದ ಸುರತ ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ದೇಹದ ಸಹಜ ಪರಿವಳದೊಡನೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಬೆರಸಿ ಗಾಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಇರಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕಂಡು- ೭೨. “ಚುಂಬನದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡ ತುಟಿ, ಬಿಗಿದಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಒತ್ತಿದುದರಿಂದ ನಜ್ಜುಗುಜ್ಜಾದ ಮೊಲೆ, ರತಿಕೇಳಿಯ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಓರಣಗಿಟ್ಟು ಕೆದರಿಕೊಂಡ ಕೂದಲು ಬೆವರು ಹೊಮ್ಮಿ ನಸುವೆ ಮಸುಳಿಸಿದ ಹಣೆ

ಎಂಬ ನಾಗರಿಕನುಕ್ತಿಗೆ ಚತುರೋಕ್ತಿಚತುರ್ಮುಖಂ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಂ ಪೋಗೆ ಮುಂದೊಂದು ವಿಶಾಲಶಾಲಾಂಗಣದ ಬಳ್ಳಿಮಾವಿನ ಕಾವಣದೊಳಗಣ ಅಗಲ್ಲ ಸಿಂದುರದ ಜಗಲಿಯೊಳ್ ಗೊಟ್ಟಿ ಯಿಂದಿದರ್ ವಿವಿಧನಾಯಿಕಾ ನಾಯಕಭೇದದ ಮಿಂಡರಳವೆಂದಿರ ತಂಡಮಂ ಮೈಗರೆದು ನೋಟ್ಟುನೆಗೆ ಮೋರ್ವಳ್ ಕುಚಕಲಶಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಳಮಂ ಕೆಂದಳಿಮಾರ್ಡಿ

ಉನ್ನತಿಯಿಂದುತ್ಕಂಠತೆ |

ಯನ್ನರೆ ನಿನಗೀವುದಿವರ್ಗೆ ಮಾಡವೆ ಕೊರ್ವಿಂ ||

ನಿನ್ನನೆರ್ಗಿಡಿಪುವುಟಿದರ |

ನಿನ್ನೆರ್ಗಿಡಿಸವೆ ಲತಾಂಗಿ ಕಠಿನಕುಚಂಗಳ್ ||

೭೩

ಎಂದು ರೂಪಸೌಭಾಗ್ಯಂಗಳಂ ಪೊಗಬಿ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ಪಲವುಂದೆವಸಮಗಲ್ದಿದರ್ ಬಂದು ತನ್ನ ಕೆಳದಿಯಂ ತಿಳಿವಿದಳಿಯನಂ ನೋಡಿ,

ಕಂದಿದಳುಟಿದೊಡೆ ಬೆಳ್ಳಿನೊ |

ಳೊಂದಿದಳೊಂದದೊಡೆ ಬಂದೊಡತಿರಾಗಕ್ಕಂ ||

ಸಂದಳಿವಳ್ ಮೂವಣ್ಣಂ |

ಬಂದಳ್ ನಿಷ್ಕರುಣ ತರುಣ ನಿಷ್ಕಾರಣದಿಂ ||

೭೪

ಬೊಟ್ಟು-ಇವು ಈ ಬಳ್ಳಿಮೈಯವಳ ಸುರತಸುಖವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸುವುವು.” ವ|| ಎಂಬ ನಾಗರಿಕನ ಮಾತಿಗೆ ಚತುರೋಕ್ತಿನಿಮಿತ್ತವಾದ ಅರಸನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆದನು. ಮುಂದೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅಂಗಳದ ಬಳ್ಳಿಮಾವಿನ ಲತಾಮಂಡಪ ದೊಳಗೆ ಅಗಲವಾದ ಕುಂಕುಮದ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಗೋಷ್ಠಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ನಾನಾಬಗೆಯ ನಾಯಿಕಾ-ನಾಯಕ ವರ್ಗದ ವಿಟರು ನವತರುಣಿಯರ ಹಿಂಡನ್ನು ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಕದ್ದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಒಬ್ಬಳು ಕಲಶದಂತಹ ಮೊಲೆಗಳಿಗೆ ಕೆಂದಳಿರಂತಿರುವ ಕೈಯಿಟ್ಟು-೭೩. “ಎಲೈ ಬಳ್ಳಿಮೈಯ ಹೆಣ್ಣೆ, ಉನ್ನತವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ನಿನ್ನ ಕರ್ಕಶಕುಚಗಳು ಉತ್ಕಂಠತೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಇವರಿಗೂ ಮಾಡಿರುವುವೆ? ಕೊಬ್ಬಿ ಕೊಬ್ಬಿ ನಿನ್ನ ಎದೆಯನ್ನೆ ಕೆಡಿಸುವುವು; ಇನ್ನು ಹೆರವರ ಎದೆಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸವೆ?” ವ|| ಎಂದು ಆಕೆಯ ರೂಪದ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿದಳು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಒಬ್ಬಳು ಎಷ್ಟೊ ದಿನಗಳ ಅಗಲಿಕೆಯ ನಂತರ ಈಗ ಬಂದು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಯುವಕನನ್ನು ನೋಡಿ (ಹೀಗೆ ನುಡಿದಳು)- ೭೪. “ನಿರ್ದಯನೆ, ನಿನ್ನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಇವಳು ಕೊರಗಿ ಕಪ್ಪಾದಳು; ಸಹವಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಳು; ಈಗ ನೀನು ಬಂದುದರಿಂದ “ಅತಿರಾಗ” (೧. ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷ. ೨. ಕೆಂಪುವರ್ಣ) ವನ್ನು ಪಡೆದಳು. ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವಳು ಮೂರು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಬಂದಳು.

ಎನೆ ಮತ್ತೊರ್ವಂ ಪೂರ್ವಾನುಭವಮಂ ನೆನೆದು

ಒಸೆದಪ್ಪುವ ಪದದೊಳ್ ಮೆಯ್ಯೆ |

ನಸುಸೋಂಕದ ಮುನ್ನಮೆಡೆಯೊಳೆಡಗುಡದವೊಲು ||

ವಿಸುವ ಮಳೆಕಕ್ಕೆ ಕಂಟಕ |

ವೆಸರಂ ಕೊಟ್ಟಜನ ಸುಜನತೆಗೆ ಬೆಜಗಪ್ಪೆಂ ||

೭೫

ಎಂದು ಕೆಳದಿಯೊಳ್ ನುಡಿದಂ. ಪೆಜತೊರ್ವಳ್

ಮಳೆಯಜರೇಣುಜಾಲಪರಿಪಾಂಡುರಮಾಯ್ತು ಕುಚದ್ವಯಂ ಎಕ |

ಜ್ವಳಕೃತರೇಖಿಕಾರಚನಮಾದುದು ಲೋಚನಯುಗ್ಮಮೈದೆ ನಿ ||

ಗರ್ಜಿತಸರಾಗಭಾವಮೆನಿಸಿತ್ತು ರದಚ್ಚದಮೀಗಳೆಂದುಮಂ |

ಡಳಲಲಿತಾಸ್ಥೆ ಪೇಟ್ ನಿಜಮನಃಪ್ರಿಯನಪ್ಪದನೋ ಅಗಲ್ದನೋ ||

೭೬

ಎಂದು ಮೇಳದಾಳಿಯೊಳ್ ಅಳಿಯೊರ್ವಳ್ ನುಡಿದಳನ್ನೆಗಮೊರ್ವಂ ನಿಜಮನೋಹರಿಯ
ಸುರತಭಾವಂಗಳಂ ಭಾವಿಸಿ

ಸುಸಿಲ ಸೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸೊರ್ಕಡರೆ ಮೆಯ್ಯಳವಾರಿದ ತೋಳ ತಳ್ಳನಾ |

ಳಿಸುವಿರದೊಟ್ಟಮಂ ಸವಿವ ಬಾಯ್ಲಿಡುತಂದೊಡೆ ಮೆಚ್ಚದಂತೆ ಚುಂ ||

ಬಿಸುವಲರ್ದಿದ್ ಕಣ್ಣುಗುಳ್ಳೊಡೆಚ್ಚೆಸುತ್ತುಮಲಂಪಿನಿಂ ನಿರೀ |

ಕ್ಷಿಸುವವಳೊಂದು ಗೆಯ್ಯಮದು ಬೈತವೊಲಿದ್ಪಡುತನ್ನ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ||

೭೭

(ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದಳು)” ವ|| ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಈ ಮೊದಲಿನ ಅನುಭವವನ್ನು
ನೆನಸಿಕೊಂಡು-೭೫. “ಒಲವಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಾಗ ಇನ್ನೂ ಮೈ ಸೋಕಿತೊ
ಇಲ್ಲವೊ ಎಂಬಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಡಬಿಡದೆ ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಎಳುವ ರೋಮಾಂಚಗಳು!
ಇವುಗಳಿಗೆ “ಕಂಟಕ” ವೆಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತವರ ಸೌಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗುತ್ತೇನೆ.” ವ||
ಎಂದು ಗೆಳತಿಯೊಡನೆ ನುಡಿದನು, ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು-೭೬. “ನಿನ್ನ ಎರಡು ಮೊಲೆಗಳು
ಶ್ರೀಗಂಧದ ಹುಡಿಯಿಂದ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿವೆ, ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡಿಗೆಯ ರೇಖೆಯೆಲ್ಲ ಮಸುಳಿಸಿ
ಹೋಗಿದೆ; ತುಟಿಯು ತನ್ನ ಕೆಂಬಣ್ಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದೆ; ಎಲೈ
ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಮನದನ್ನನೇನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನೊ ಅಥವಾ ಅಗಲಿ
ಹೋದನೋ?” ವ|| ಎಂದು ತನ್ನ ಮೇಳದ ಸಖಿಗೆ ನುಡಿದಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು
ತನ್ನ ಮನದನ್ನೆಯ ಸುರತಭಾವಗಳನ್ನು ನೆನೆದು- ೭೭. “ಸುರತದ ಸುಖದಿಂದ
ಮೂರ್ಛೆಯೊದಗಿ ನನ್ನ ಮೈ ಜೋಲಲು ತನ್ನ ತೋಳಪುಗೆಯಿಂದ
ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ, ತುಟಿಯನ್ನು ಸವಿಯುವ, ಬಾಯಿ ತೆರೆದೊಡನೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮುದ್ದಿಡುವ
ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣು ಮತ್ತೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು
ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಅವಳ ಆ ಲೀಲೆಯು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಧಿಯಂತೆ ಹೂತು

ಎಂದು ಮನದನ್ನಳಪ್ಪ ಕೆಳದಿಗುಬ್ಬರಂದು ಸಿಪ್ಪಡಂಬಡೆದನನ್ನೆಗಂ ಬಿನ್ನನಿದರ್ ವಯಸ್ಕೆಯಾಸ್ಕಮಂ
ಅವನೊಡನಾಡಿ ಕಂಡಿದೇನೆನೆ,

ಅವನೆತ್ತಾನೆತ್ತ ಕಣ್ಣೇಟದ ಸಮುನಿಪುದತ್ತೇಸುವಾರ್ಧಿಪ ಚತ್ತೋ ।

ಧೃವನೆತ್ತೀ ಚೈತ್ರಮತ್ತೊಯ್ಯನೆ ತಳರ್ವಲರೆತ್ತುದ್ದುದ್ಯಾನಮತ್ತು ॥

ಇವು ಗೀತಾರಾವಮತ್ತುಜ್ಜಳಸುವ ಮೊಸವಳ್ಳಿಂಗಳೆತ್ತನ್ನ ತಾರು ।

ಇವಿಡಂಬಂ ತಾನಿದತ್ತೊತ್ತರಿಪ ವಿಧಿಯುಮತ್ತೇನನೇನೆಂಬಿನೀಗಳ್ ॥

೭೮

ಎಂದಾಸಜಾದ ಬೇಸಜಂ ತೋಟಿ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ಪುರುಡಿನಿಂ ಪುಟ್ಟಿದ ಮುಳಸಂ ತಿಳಪ
ಲೊಡರಿಸಿದ ವಲ್ಲಭಂಗೆಡಗುಡದೆ ಬಿಡುನುಡಿಯಂ ನುಡಿದು ಕಳೆದು ಬಟಿಯಂ ಕಳವಳಿಸಿ ಕೆಳದಿಗೇವೆ
ನೆಂಬುದುಮವಳೆನೆಕೆದಪ್ಪಿದಂದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದನಿಂತೆಂದಳ್ :-

ಪತ್ತುಗೆಗೆಟ್ಟುಮೊಂದು ನುಡಿಗೊಂಬತನೆಂದೆರಡೆಂಟನೀಗಳಾ ।

ನೆತ್ತಜಿವಂದಮೆಂಬ ತೆಜದಿದರ್ಪೆ ನಲ್ಲನ ತಾಯ ತಂದೆಯ ॥

ಚೊತ್ತಿದ ಮೂಲು ಮೋಹಮುನೇಬಿಲೆವೋಗದೆ ಕಲ್ಪೆ ನಾಲ್ಕುಸೂಲು ।

ಸತ್ತೊಡದಾರೆಯೆಂದಜಿಪಲ್ಪಿದೊಲವೆಯ್ದುಗುಮಿನ್ನೆಗಂ ಪ್ರಿಯಂ ॥

೭೯

ಕೊಂಡಿದೆ” ವ॥ ಎಂದು ಮನಮೆಚ್ಚಿದ ಸಖಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಖಿನ್ನಳಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ
ಸಖಿಯು ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಒಡನಾಡಿ “ಇದೇನು ಹೀಗೆ” ಎನ್ನಲಾಗಿ
ಅವಳು- ೭೮. “ಅವನೆತ್ತ ನಾನೆತ್ತ? ಕಂಡು ಪ್ರಣಯವಾಗುವುದೆತ್ತ, ಬಾಣಾಘಾತ
ಮಾಡಲೆಳಸಿದ ಕಾಮನೆತ್ತ ? ಮತ್ತು ಈ ವಸಂತವೆತ್ತ ? ಈ ಸುಳಿಗಳಾಯೆತ್ತ ?
ಉದ್ಯಾನವೆತ್ತ? ಹೊಮ್ಮಿ ಬರುವ ಗೀತಧ್ವನಿಯೆತ್ತ? ಉಜ್ವಲವಾದ ಹೊಸ ಬೆಳ್ಳಿಂ
ಗಳೆತ್ತ? ನನ್ನ ಯೌವನದ ವಿಡಂಬವೆತ್ತ ? ತಳ್ಳಿಬಿಡುವ ಈ ದೈವವೆತ್ತ ? ಈಗ
ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ?” ವ॥ ಎಂದು ಆಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಬೇಸರವನ್ನು
ಪ್ರಕಟಿಸಿದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಹೇವಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಕೋಪಗೊಂಡಾಗ ತನ್ನನ್ನು
ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದ ಪ್ರಿಯಕರನಿಗೆ ಅವಕಾಶವೀಯದೆ ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ
ಮಾತಾಡಿ ಕಳಿಸಿ, ಅನಂತರ ಕಳವಳಗೊಂಡು ಗೆಳತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು “ಈಗೇನು
ಮಾಡಲಿ?” ಎಂದಳು. ಮಿತಿಮೀರಿದ ಅವಳ ವರ್ತನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆ ಗೆಳತಿ ಹೀಗೆ
ನುಡಿದಳು- ೭೯. “ಸಂಬಂಧ ಹರಿದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಮಾತಿಗೆ ಒಂಬತ್ತೆಂದು
ಹತ್ತಾರು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಈಗ ಏನೂ ತಿಳಿಯದವಳಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವೆ.
ನಲ್ಲನ ತಾಯ ತಂದೆಯು- ಈ ಮೂರೂ ಮೋಹವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿಯೆ ಕಲಿತ
ಯೇಳು. ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದರೂ ನೀನು ಒಲವನ್ನು ಅರಿಯಲಾರೆ, ಒಲ
ವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಅರಿತಾಗಲೆ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯನು ದೊರೆಯುವನು. [ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರರಿಂದ
ಏಳರವರೆಗೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನಿಟ್ಟು ಶ್ಲೇಷ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯ

ಅವಳುಕ್ತವಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತಿರತ್ನಾಕರಂ ಮನದೊಳ್ ಮೆಚ್ಚಿ ಮತ್ತೊರ್ವನಾ ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕಂತೆಂದಂ :-

ಒಲವೊಳಗಾಗೆ ದೈವದಿನದಂ ಬಡವಂ ನಿಧಿಗಂಡ ಮಾಟಕ್ಕಿಯಂ |
ಸಲಪಲುಮೋವಲುಂ ಸುಖಮನಾರ್ಜಿಸಲುಂ ಬಗೆದಾರದೊಳ್ಳನೊ ||
ಕೃಲಿಸಿಕೆಯಂ ನಿಮಿರ್ಚಿ ಪುರುಡಂ ಪೊಸದೆಯ್ನೆ ಪೊಲಂಬುದಪ್ಪಿ ಕೋ |
ಟಲೆಗೊಳಗಪ್ಪ ಪಾಟನದ ಮಾನಸರಂ ಸುಡು ಸಂದ ಗೊಡ್ಡರಂ || ೮೦

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ,

ಸವಿ ತವದನ್ನೆಗಂ ಮನದ ಪತ್ತುಗೆಗ್ ಕಡದನ್ನೆಗಂ ಪೆಪಂ |
ಗವಳೆಡೆಯಾಗದನ್ನೆಗಮೊಡಂಬಡುಮೇವಮುಮಿಲ್ಲದನ್ನೆಗಂ ||
ತವಿಪುದು ತನ್ನನೊಪ್ಪಿಸುವುದೆಂದುದನೆಂಬುದು ಕೂರೆ ಕೂರ್ಪದೋ |
ಉವುದು ಪಲುಂಬಿ ಪೋದ ಬಟೆಕಂ ಪರೆಪುತ್ತರೆಯಾಗಯಂಗಳಂ || ೮೧

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮೊರ್ವಳೆರಡೆಯಲೀಯದೆ ಕಡುಗೂರ್ತ ತನ್ನ ಕೆಳದಿಯ ಸಂಭೋಗಸುಖಾಸುಭವಸಮುದಯಮಂ ಬೆಸಗೊಳ್ಳುದುಮಿಂತೆಂದಳ್--

ಇನಿಯನ ಚೆಲ್ಲನೀಕ್ಷಿಪ ಸೊಕಂ ನುಡಿಗೇಳ್ವಳಪಂ ನಿಮಿರ್ಚಿದಾ |
ತನ ನುಡಿಯೊಳ್ಳದಪ್ಪನಪರ್ತಿಪುದಪ್ಪಿನದೊಂದು ನೇರ್ಪ ಚುಂ ||

ಎರಡು ಪಾದಗಳ ಅರ್ಧ ಕ್ಷಿಪ್ಪ] ವ|| ಅವಳ ವಕ್ರೋಕ್ತಿಗೆ ಸೂಕ್ತಿನಿಪುಣನಾದ ಅರಸನು ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ಮೆಚ್ಚುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆಂದನು- ೮೦. “ಒಲವು ಪಲಿಸಿದಾಗ ಬಡವನು ಭಾಗ್ಯದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಪೋಷಿಸಿ, ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೊಗಸನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ, ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಹುರುಡಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಹಾಳು ಮನಸ್ಸಿನ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು - ಆ ನಿಷ್ಪಯೋಜಕರನ್ನು, ಸುಡು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೮೧. ಸವಿ ತೀರದವರೆಗೆ ಮನದ ಸ್ನೇಹ ಕೆಡದವರೆಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅವಳು ಒಲಿಯದವರೆಗೆ, ವಿರೋಧವಾಗಲಿ ಹೇವವಾಗಲಿ ಹುಟ್ಟದವರೆಗೆ, ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಬೇಕು; ತನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಅವಳು ನುಡಿದುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಬೇಕು; ಒಲವಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಒಲವುದೋರಬೇಕು. ಕಳೆದುಹೋದ ಬಳಿಕ ಹಲುಬಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ವ|| ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಒಲಿದು ದೃಢವಾದ ಅನುರಾಗವುಳ್ಳ ತನ್ನ ಸಖಿಯ ಸಂಭೋಗಸುಖಾನುಭವವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಬ್ಬಳು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವಳು ಹೀಗೆಂದಳು- ೮೨. “ಮನದನ್ನನ ಚೆಲುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ಇದ್ದರೆ ಆ ಸುಖ, ಮಾತು ಕೇಳುವ ಆಸೆಯನ್ನು ಮರೆಸಿಬಿಡುವುದು; ಆತನ ಮಾತಿನ ಸುಖ ಅಪ್ಪುಗೆಯನ್ನೆ

ಬನಮನವಜ್ಞಮಾಡುವುದು ಚುಂಬನದಿಂ ಪು ರತಕ್ಕನಿತ್ತು ಸ |

ಮೈನಸದು ತದ್ರತಂ ಮಅಪುದೇನುಮನೋರ್ಮೊದಲಾಗಳೇಗುವೆಂ ||

೮೨

ಎಂದು ತನ್ನ ಮನದಿಚ್ಚಿಗಳಂ ನುಡಿವುದುಂ, ಕೇಳ್ದರಸನಿದು ಕಾಮಮೀಮಾಂಸೋಪನ್ಯಾಸಪ್ರಾಸಾದ ಮಾದುದೆಂದಾ ಮಂಡಪದಿಂ ಮಗುಳ್ಳ ಬರ್ಪಾಗಳೊರ್ವಂ ಸರ್ವಾಂಗೀಣಮಲಯರುಹಮ್ಮಗಮದ ಕದಂಬಪರಿಮಳಾಧಿವಾಸತವಿಲಾಸಿನೀಸೌಧಮಂ ನಿರತಿಶಯದೇಶೀತ್ಯಂಗಾರಸಂಗತಿದ್ವಿಗುಣೇಭೂತಪಂಚ ವಿಂಶತಿವರ್ಷದೇಶೀಯಕಾಯಸೌಂದರ್ಯನುಂ, ಕತಿಪಯಲಾಟಭಟಗಮನಖೇಟಕಫಲಕೀಲಿತಗರ್ಭಾರೀ ರುತಾಹೂತಯುವತೀನಿಕರಚಿಕುರಕಾಂತಿಕುವಲಯತವೀಧೀಭಾಗನುಂ, ತಾಂಬೂಲಕರಂಕವಾಹಕ ಪ್ರದೀಯ ಮಾನವೀಟಿಕಾಗ್ರಹಣಾಲೀಲಾಸಕ್ಯತ್ತರಾವಿತವಾಮಪಾಣಿಪಲ್ಲವನುಂ, ಏಕೈಕವಾರವಿತ್ತ ಸಿ ಮಾತ್ಯಾಧೇನುಚಾಲನೋಚ್ಚಲಿತ ದಕ್ಷಿಣಕರಕಲಿತನಕಂಕಾರುಣ್ಯಾತ್ಮಾರನುಂ, ವಾಮಚರಣನಿಕ್ಷಿಪ್ತಚಂಪಕ ದಾಮಾ ನುಕಾರಿ ಹೇಮಮಯದಾಮನುಂ, ವಿಷಮಬಿರುದನಿಗಡಪ್ರಕಟಿತಪರಾಕ್ರಮನುಮೆನಿಸಿದ ಸೇವಕರಾಜ ಪುತ್ರಂ ಬಂದೊಂದು ಮತ್ತವಾರಣದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದೊಡವಂದವೈಣಿಕವೀಣಾನಿನಾದಮಂ ಕೇಳುತ್ತ ಮಿರ್ಪಿನಮೋರ್ವಳವನ ಕಾದಲಳ ದೂದವಿ ಬಂದು ಪೊಡೆಮಟ್ಟು ಪೊರ್ದಿ ಕುಳ್ಳಿದು

ತಪ್ಪಿಸುವುದು: ಅಪ್ಪುಗೆಯ ಒಂದು ಸೊಗಸಿನಲ್ಲಿ ಚುಂಬನವನ್ನೆ ನೆನೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಚುಂಬನದ ಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸುರತದ ಯೋಚನೆ ಕೂಡ ಹೊಳೆಯದು; ಇನ್ನು ಸುರತದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತೆನೊ, ಅದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮರೆಸಿಬಿಡುವುದು. ಏನು ಮಾಡಲಿ ಹೇಳು?" ಎ|| ಹೀಗೆಂದು ತನ್ನ ಮನದ ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ನುಡಿದು ತೋರಲಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಅರಸನು "ಇದು ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸಾದವಾಯಿತು". ಎಂದು ಆ ಮಂಡಪದಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋದನು. ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಮೈತುಂಬ ಬಳಿದುಕೊಂಡ ಶ್ರೀಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿ ಮೊದಲಾದ ಸುಗಂಧ ಲೇಪನಗಳಿಂದ ಸೂಳೆಗೇರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಮಳಿಸುತ್ತ, ದೇಶೀಯ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ದೇಹ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನೊಡನೆ ಬರುವ ಕೆಲವು ಭಟರ ಅಡ್ಡಣಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಕಿರುಗಂಟೆಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಯುವತಿಯರ ಸಮೂಹವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ, ಆ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ತಲೆಗೂದಲ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೀದಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ, ತಾಂಬೂಲ ವಾಹಕರು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ತಂಬುಲದ ವೀಡಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಎಡಗೈಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತ, ಗೇಣುದ್ದದ ಕಿರುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಕೈಗಡಗಗಳನ್ನು ಜಣಜಣಿಸುವ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತ, ಸಂಪಗೆಯ ಸರದಂತಿರುವ ಚಿನ್ನದ ಪೆಂಡೆಯವನ್ನು ಎಡಗಾಲಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ತನ್ನ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ, ಸೇವಕರಾಜಪುತ್ರನು ಬಂದನು, ಹಾಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತನ್ನೊಡನೆ ಬಂದ ವೈಣಿಕನಿಂದ ವೀಣೆ ನುಡಿಯಿಸಿ

ಘನಶಿಶಿರೋಪಚಾರಮಿಷದಿಂ ಹೃದಯಸ್ಥಿತನಪ್ಪ ದೇವ ನಿ |
 ನ್ನನೇ ಕನದಬ್ಜಚಂದನದಳಂಗಳನರ್ಚಿಸಿ ನಿನ್ನ ರೂಪಭಾ ||
 ವನೆಯೊಳೆ ಕೂಡಿ ನಿನ್ನತುಳನಾಮಜಪಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟಿವ |
 ಟ್ಟನತಿಶಯಾಂಗಿ ಸಾಧಿಸಿದಪಳ್ ನಿಜದೇಹವಿದಾಹಮುಕ್ತಿಯಂ ||

೮೩

ಎಲೆ ನಿರ್ದಯ ನಿಜವಿರಹಾ |
 ನಲಮುಖದೊಳ್ ಬಾಪ್ಪಜಲಕಣಾಭ್ಯುಕ್ತಿತಮಂ ||
 ಲಲನಾಂಗಾಹುತಿಯಂ ಕೋ |
 ಕಿಲರವಮಂತ್ರಸ್ವರಂ ಸ್ಮರಂ ನಿರವಿಸಿದಂ ||

೮೪

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ,

ಘನಬಾಷ್ಪಾಂಬುಕಣಾರ್ದ್ರಯುಕ್ತನಳಿನೀಪತ್ರಾಂಶುಕಾಶ್ಲೇಷೆ ಮು |
 ಕ್ತನಿಜಾಳಿಸಹಭಾಷಣೋತ್ತರ ಕಮೋಲನ್ಯಸ್ತಹಸ್ತಪ್ರವ ||
 ತನೇ ಚಿತ್ರಾರ್ಪಿತಕಾಂತೆಯಂತೆ ತಳೆದಳ್ ಸ್ವಾತೀವಚಿಂತಾವಿಚೇ |
 ತನೆಯಂ ನಿನ್ನ ವಿಠೋಗದುಃಖದಿನವಳ್ ನಿಷ್ಪಂದಕಾರಿತ್ವಮಂ ||

೮೫

ತಕ್ಕನೆ ತೀವರೆ ತಾಪ |
 ಕ್ಕಿಕ್ಕಿದ ಸಿರಿಗಂಪು ಪಣೆಯೊಳೆಸೆದುದು ಕೋಪಂ ||
 ಮಿಕ್ಕತನು ಬೆಸಸಿದೊಡೆ ನೋಸ |
 ಲಕ್ಕರಮಂ ತೊಡೆಯಲೆಂದು ಬಂದಿಂದುವವೋಳ್ ||

೮೬

ಕೇಳುತ್ತ ಇರಲಾಗಿ, ಅವನ ನಲ್ಲೆಯ ದೂತಿಯೊಬ್ಬಳು ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹೊಂದಿಕುಳಿತು (ಹೀಗೆ ನುಡಿದಳು) - ೮೩. "ಆತಿಶಯವಾದ ಶಿಶಿರೋಪಚಾರದ ನೆವದಿಂದ, ದೇವನೇ, ನಿನ್ನ ನಲ್ಲೆಯು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕಮಲಚಂದನಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ, ನಿನ್ನ ರೂಪವನ್ನೆ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ, ನಿನ್ನ ಅಸದೃಶವಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತ ನಿಷ್ಕೆಯಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹತಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ೮೪. ಎಲೈ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯೇ, ನಿನ್ನ ವಿರಹವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ, ಕಂಬನಿಯ ಜಲವನ್ನೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ, ಕೋಕಿಲ ಧ್ವನಿಯೆಂಬ ಮಂತ್ರನಾದ ದೊಂದಿಗೆ ಸ್ವೀದೇಹದ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಮನ್ಮಥನು ತೊಡಗಿರುವನು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೮೫. ಸೂಸಿ ಸುರಿವ ಕಣ್ಣೀರಿಂದ "ಆರ್ದ್ರ"ಯಾಗಿ, ತಾವರೆಯೆಸಳುಗಳ "ಆಶ್ಲೇಷ", ಹೊಂದಿ (ಹೊದಿಸಿಕೊಂಡು), ತನ್ನ ಸಖಿಯರು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ "ಉತ್ತತ"ವನ್ನು ಕೊಡದೆ, ಇನ್ನಿಗೆ "ಹಸ್ತ"ವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು "ಚಿತ್ರ"ದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆ "ಸ್ವಾತಿಚಿಂತೆ" (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ಚಿಂತೆ) ಯಿಂದ ಮೈಮರೆತು ವಿರಹದುಃಖದಿಂದ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಳಾಗಿರುವಳು [ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಆರ್ದ್ರ'ಯಿಂದ 'ಸ್ವಾತಿ'ಯವರೆಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹೆಸರು ಬರುವಂತೆ ಪದಯೋಜನೆ ಯಿದೆ] ೮೬. ಮನ್ಮಥನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದೊಡನೆಯೇ ಹಣೆಬರೆಹವನ್ನು ಒರಸಿ ಬಿಡಲೆಂದು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದ ಚಂದ್ರನೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ವಿರಹಜ್ವರದ ತಾಪ

|| ಮಾಳಿನೀವೃತ್ತ ||

ಬಳಿದ ವಿರಹತಾಪವ್ಯೂಹದೊಳ್ ನೇಹಮಾದಂ |
ಮುಳುಗೆ ಕಳವಳಂಗೊಂಡಿರ್ದವಳ್ಳೊರ್ವಳೇವಂ ||
ದಳಿದು ಬಿಡುಗುಮೆಂದಾತಂ ಪೆಟಳ್ಳೋತನೆಂದಾಂ |
ತಿಳಿದೆನೆನೆ ಕನಲ್ದಿರ್ದಿಲಂತಿರ್ಮೆ ಬೆಂದಳ್ ||

೮೭

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಎನಗಂತಾಂ ಪ್ರತಿಪನ್ನಮೆಂಬ ಬಗೆಯುಂ ತಾನಂತುಪಾದೇಯಮೇ |
ವನಿತಾಕ್ರೇಡಿತಮೆಂತುಮೀಡಿತಮೆ ಪೇಟೇ ಜೀವನಂ ಮತ್ತೆ ಪಾ ||
ವನಮೇ ಬಂಧುಜನೋಪಜಾಪ್ಯಮದು ಕರ್ಣಪ್ರಾಪ್ಯಮೇ ನಲ್ಲನೊ |
ಲ್ಲನೆ ಪೋದೀವಿರಹಪ್ರಘಟ್ಟಕದೋಳಿ ನೈಪಥ್ಯಮುಂ ಪಥ್ಯಮೇ ||

೮೮

ಎಂದು ಮಾಣದೆ ಮತ್ತಮೆಮ್ಮ ಬಿತ್ತರಿಪ ಶಿಶಿರಕ್ರಿಯೆಯಂ ತನ್ನ ಮನೋರುಜೆಗವತ್ತಿಯೆಯಾಗೆ ಕಂಡು,

ನೀರರುಹಂ ಮಲಯರುಹಂ |
ಹಾರಂ ಕಲ್ಹಾರಮಮಲವಾಃಪೂರಂ ಕ ||
ಪೂರಂ ತಾಪಮನುಡುಗಿಪೊ |
ಡಾರಾಧಿಸುಗವನ ತೋಳ ತಳ್ಳಿನ ತಣ್ಣಂ ||

೮೯

ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಅವಳ ಹಣೆಗೆ ಲೇಪಿಸಿದ ಕೆಂಪು ಚಂದನ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು, ೮೭. ಅಶಿಶಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ವಿರಹ ತಾಪದಲ್ಲಿ, ಸ್ನೇಹ ಮುಳುಗಿ ಕಳವಳಿಸುತ್ತಿರುವವಳಿಗೆ ಒಬ್ಬಳು “ಹೇವ ತಾಳಿದರೆ ಇವಳ ಜ್ವರ ಬಿಡುವುದು” ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, “ನಿನ್ನ ನಲ್ಲನೆಂಬವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಒಲಿದನು, ನಾನಿದನ್ನು ತಿಳಿದೆನು” ಎಂದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಆ ವಿರಹಿಣಿಯು ಇದ್ದಿಲಂತೆ ಎರಡು ಸಲ ಬೆಂದಳು ಅದಲ್ಲದೆ ೮೮. “ನನಗಿನ್ನು ಆತನು ದೊರೆತಾನೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವೇ? ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಚಿನ್ನಾಟವಾಡುವುದೇನು ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಹವೆ? ಹೇಳು, ಈ ಜೀವನ ಪಾವನವೆ? ಬಂಧು ಜನಗಳು ಬಂದು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಉಸಿರುವ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಹಿತವೆ? ನಲ್ಲನೆ ಒಲ್ಲನೆಂದು ಹೋದ ಈ ವಿರಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ಅಲಂಕಾರ ಯೋಗ್ಯವೆ?” ವ|| ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿದು, ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶಿಶಿರೋಪಚಾರವು ತನ್ನ ಮನೋರೋಗಕ್ಕೆ ಅಪಕಾರವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ- ೮೯. ತಾವರೆ, ಗಂಧ, ಹಾರ, ಕಲ್ಹಾರ, ನೀರಿನ ಧಾರೆ, ಕಪ್ಪುರ - ಇವೆಲ್ಲ ತಾಪವನ್ನು ಕಳೆಯ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅವನ ತೋಳ ತೆಕ್ಕೆಯ ತಂಪನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ

ಈಯಲರ್ವಿಜ್ಞಾನಿಗೆಯನಿನಿ |
ತಾಯಾಸದೆ ಬೀಸಲೇಕೆ ಸಖಿ ಮತ್ತಿಯನಾ ||
ಬಾಯಲರಿಂದಲ್ಲದೆ ಪೇ |
ಟೇಯಲರಿಂದ ಬದುಕಲೆಂತುಮಾನಾರ್ತವೇನೇ ||

೯೦

ಎನಲೊಡಮವಳ ಮನಮನಜಿದು.

ಒಂದಿನಿತು ಧೈರ್ಯಮಂ ದಳಿ |
ತೇಂದೀವರನಯನೆ ತಾಳ್ಳು ಕಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದಾಂ ||
ತಂದಿನಿಯನನೀ ಪಾಸೋಳ್ |
ತಂದೆಳದಳಿರಿಂದೆ ತೋರಣಂಗಳ್ಳಿಸುವೆಂ ||

೯೧

ಎಂದು ಕಿವಿವುಗೆ ನುಡಿದೊಡಂಗೊಂಡು ಪೋಮದುಂ ದಕ್ಷಿಣನವಳ ದೂತೀಜಲ್ಲಂ ವಿಸ್ತೃಷ್ಟಾರ್ಥ
ಮಾದುದೆಂದುಮಲ್ಲಿಂ ತಳರ್ದು ರಾಜಭವನಾಭಿಮುಖನಾಗಿ

ಅಂಗಜನೆ ಸೂತ್ರಧಾರಂ |
ಶೃಂಗಾರಮೆ ನಾಟಕಂ ತದಂಕಂಗಳ್ ನಾ ||
ಲೃಂಗಂಗಳಾಗೆ ಕಾಮಿಜ |
ನಂಗಳ್ ವರ್ಗಿಗರ ತೊಡೆ ನಟಿಯಿಸುತಿರ್ದರ್ ||

೯೨

ಎಂದು ಕಾಮವ್ಯಾಮೋಹದುದ್ಧಾಮತೆಯನನುಕೂಲಾದಿಗಳೋಳ್ ನುಡಿಯುತ್ತುಂ ಬಂದು

ಆ ಗುಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲಿ, ೯೦. ಈ ಹೂವಿನ ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಬೀಸಿಬೀಸಿ
ಏಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳುವಿರಿ ? ಸಖಿಯೆ, ನನ್ನ ಮನದನ್ನನ
ಬಾಯುಸಿರಿನಿಂದಲ್ಲದೆ ಈ ಗಾಳಿಯಿಂದ ನಾನೇನಾದರೂ ಬದುಕಬಲ್ಲೆನೆ ? ವ||
ಹೀಗೆ ಅವಳು ನುಡಿಯಲಾಗಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ೯೧. “ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯೆ
ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯತಾಳು. ನಿನ್ನ ಇನಿಯನನ್ನು ನಾನು ಕೈಹಿಡಿದು ತಂದು ಈ
ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಎಳೆಯ ತಳಿರಿಂದ ತೋರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವೆನು” ವ|| ಎಂದು
ಹೇಳಿ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಕಿವಿದಾಗುವಂತೆ ನುಡಿದು. ಅವನನ್ನೊಡಗೊಂಡು
ಹೋದಳು. ಆಗ ದಕ್ಷಿಣನಾಯಕನು, “ಅವಳ ದೂತೀವಚನ ಸಫಲವಾದ
ರಾಯಭಾರವೆ ಆಯಿತು” ಎಂದನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅರಮನೆಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ
ಹೊರಟು- ೯೨. “ಮನ್ಮಥನೆ ಸೂತ್ರಧಾರ: ಶೃಂಗಾರವೆ ನಾಟಕ; ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು
ಅಂಕಗಳು: ಪ್ರಣಯ ಜನಗಳೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತ್ರಧಾರಿಗಳಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿರುವರು.”
ವ|| ಎಂದು ಕಾಮವ್ಯಾಮೋಹದ ಅತಿಶಯತೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಾದಿ ನಾಯಕರೊಡನೆ

ಜಗದಧಿಪತಿಯರಮನೆಯಂ |

ಪುಗುವಲ್ಲಿ ಗೃಹಪ್ರವೇಶಮಂಗಳತೂರ್ಯಂ ||

ಮಿಗೆ ಮೊಳಗಿತ್ತನೆ ಪೋಣ್ಣೆದು |

ದು ಗಭೀರಂ ತತ್ತಿಯಾಮತೂರ್ಯಾವಂ ||

೯೩

ಅಂತು ಪೊಕ್ಕು ಅವರಂ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ಸಜ್ಜೆವನೆಗೆ ವರ್ಷದುಂ ಮುನ್ನಮೆ ಸೂಚ್ಯವಂದು ತನ್ನ ಬರವಂ ಪಾರುತ್ತುಂ ತಳ್ಳತಳದೊಳದಿರಬ್ಬೇಷ್ಯಾರೋಷದಿಂ ಶಶಿಪ್ರಭೆ ನವೋದಯಶಶಿಪ್ರಭೆಯಂತೆ ಪಾಟಳಿತಮುಖಿಯಾಗಿ,

ಮುನಿದು ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದಡರೆ ನೋಡೆ ಭಯಾದ್ಯತನಂತೆ ತೋಟಿ ಸ |

ಮೈನಿಸದೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಯ್ದೊದೆಯೆ ಕಾಲ್ಪಿಡಿದೋವದೆ ಬಯ್ಯೆ ತಳ್ಳು ಚುಂ ||

ಬನಮನೋರ್ಚಿ ತತ್ತದುಚಿತಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಮೆ ನಂದವೊಯ್ದು ತ |

ನೈನಮುಮನಂತೆ ಸಂತಸಮನೆಯ್ಪಿಸಿದಂ ರತಸೌಖ್ಯದಿಂ ನೃಪಂ ||

೯೪

ಅನಂತರಂ,

ಸುದತಿ ರತಾಂತಸೌಖ್ಯಮನಧೀಶನ ದೇಹದಿನಂದು ಪೋಗಲೀ |

ಯದೆ ಪಿಡಿದಂದದಿಂ ತೊಡೆಯ ತೋಳ ತಗುಳ್ಳಮದೊಪ್ಪೆ ನಾಡೆಯುಂ ||

ಪದೆದಮರ್ದಪ್ಪಿದಂತಿರಮರ್ದಪ್ಪಿರೆ ಬಂದ ಸುಪುಷ್ಪ ಚಿತ್ರಮಂ |

ಪುದಿಯೆ ಮಹೀಶನಿರ್ದನಿಸಂ ನಿಜಯೋಗದೆ ಯೋಗಿಯುರ್ಪವೋಲ್ ||

೯೫

ನುಡಿಯುತ್ತ ಬಂದು ೯೩. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಗೃಹಪ್ರವೇಶದ ಉತ್ಸವಕ್ಕಂದೇ ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ಮೊಳಗಿತೆಂಬಂತೆ ಇರುಳಿನ ತೂರ್ಯ ದ್ವನಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿತು. ವ|| ಅರಸನು ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳುಹಿ, ಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೆ ಸಹವಾಸಕ್ಕಂದು ಬಂದು ಪತಿಯ ಆಗಮನವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತ ಹಾಸುಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯು ಇದಿರಿಗೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ಈರ್ಷ-ರೋಷಗಳಿಂದ ಅದೇ ಮೂಡಿದ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದಂತೆ ಕೆಮ್ಮೊಗವಾಗಿ - ೯೪. ಕೋಪದಿಂದ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದ ಇರಿಯುವಂತೆ ನೋಡಲಾಗಿ, ಅಂಜಿದವನಂತೆ ನಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಡದೆ ಅವಳು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒದೆಯಲಾಗಿ, ಅವಳ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ಬಯ್ಯಲಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಸಿ- ಆಯಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾವುದೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವಳ ಕೋಪವನ್ನು ಆರಿಸಿ, ಒಲಿಸಿ, ರತಿಸೌಖ್ಯದಿಂದ ಅರಸನು ಅವಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ- ೯೫. ರತಾಂತ ಸುಖವನ್ನು ತನ್ನ ಅಧಿರಾಜನ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಬಿಡದೆ ಹಿಡಿದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆ ಸತಿಯು ತೋಳಿಂದಲೂ ತೊಡೆಯಿಂದಲೂ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಬಂಧಿಸಿ ತಬ್ಬಿ ಹಿಡಿದ ದೃಢವಾದ ಆಲಿಂಗನದಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೆ ಬಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕವಿಯಲು ಅರಸನು ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯೋಗಿಯಂತೆ ಒಪ್ಪಿದನು.

ಅಂತನಲ್ಪತಲ್ಪತಳದೊಳ್ ನಿದ್ರಾಸುಖಾಭಿಮುಖಂ ತೀರೆ ಮನೋಹರೀನಾಮಯಾಮಂ
ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರಾವಶಿಷ್ಟಮಾಗೆ,

ನೋರೆಯೊಡನೆ ತಡಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಾ |
ವರೆಯ ಕಬಲ್ತೆಸಳ್ಳೆದ ಕೊಳನೊಳ್ ಸಾರ್ವಂ ||
ತೀರೆ ಪಡುವಣ ದೆಸೆಗಿರದೋ |
ಸರಿಸಿದುವು ತಿಂಗಳೊಡನೆ ಮೀಂಗಳ ನಭದೊಳ್ ||

೯೬

ಮತ್ತಮನಿಸಾನುಂ ಬೇಗದಿಂ

ಅಲಸಕೆ ಬಕ್ಕವಕ್ಕಿಗೆ ಜಗುಳ್ತರೆ ಪಕ್ಕದೊಳಾಟವೊಕ್ಕು ಜ |
ಕೃಲಿಸಿ ಸಡಿಲ್ವ ತಾವರೆಯೆಸಳ್ಳುಪಿಂದೊಳವಿಟ್ಟು ನಿದ್ರೆಯಂ ||
ತೊಲಗಿಬದಂಚೆವೆಣ್ಣೆಸೆವ ಗಾಂದವದಿಂದನಿದೊಂಗಲೊಳ್ ತಡಂ |
ಗಲಿಸಿ ಮನಕ್ಕೆ ಗೋಸಗೆಯ ಬೀಸುವೆಲರ್ ಪಡೆದತ್ತಲರ್ಕೆಯಂ ||

೯೭

ಕೂಡ ಮನೆಮನೆಯೊಳೊಯ್ಯನೆ |
ಬಾಡಿದುದೊಡನೊಡನೆ ಮಿಥುನತತಿಯಿರುಳೊಲವಿಂ ||
ಸೂಡಿದ ಪೂಮಾಲೆಗಳುಂ |
ಮಾಡಿದ ಸೊಡಗುಡಿಗಳುಂ ನಿಶಾನಿರಸನದೊಳ್ ||

೯೮

ನೆಜಿ ಕೂಟಂಗಳ ಗೂಡೊಳ |
ಗೊಜಗಿದ ಪಾರಾವತಂಗಳಂ ತರದಿಂದೆ ||
ಬೃಜಿಸುತ್ತಮೊಗೆದು ಗಗನದ |
ತೆಜಪಂ ತೀವಿತ್ತು ಚೈತ್ರಭವಶಂಖರವಂ ||

೯೯

ವ|| ಹಾಗೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಹಾಸುಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಾಸುಖದ ಅನುಭವ ತೀರಿ,
“ಮನೋಹರಿ” ಎಂಬ ಯಾವುವು ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ
ಉಳಿದಿರುವಾಗ- ೯೬. ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ನೋರೆಯೊಡನೆ ತಾವರೆಗಳಿಂದ ಕಳಚಿದ
ಎಸಳುಗಳೂ ತೇಲಿ ದಂಡೆಗೆ ಸಾಗುವಂತೆ, ಚಂದ್ರನೊಡನೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಪಶ್ಚಿಮ
ದಿಗಂತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮರೆಯಾದುವು. ವ || ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೆ-
೯೭. ಚಕ್ರವಾಕಗಳ ನಿದ್ರಾಜಡತೆ ಜಾರಿತು; ತಾವರೆಗಳ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ
ಸೇರಿಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆಹೋಗಿದ್ದ ಹಂಸಿಗಳು ಸಡಲಿದ ತಾವರೆಯೆಸಳುಗಳಿಂದ
ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಮಧುರವಾಗಿ ಧ್ವನಿಮಾಡಿದುವು; ಅದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಪ್ರಭಾತದ
ಒಸಗೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತ (ಹೂಗಳನ್ನು) ಅರಳಿಸುತ್ತ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು. ೯೮.
ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ದಂಪತಿಗಳು ರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮುಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ
ಹೂಮಾಲೆಗಳೂ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟ ದೀಪಗಳೂ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಾಡಿದುವು. ೯೯. ಶಿಖರದಲ್ಲಿಯೆ
ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಪಾರಿವಾಳಗಳನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಜಿನಮಂದಿರದ

ಪರೆದುದು ಸಂಧ್ಯಾರುಚಿ ಮೆ |

ಯ್ಗರೆದುದು ತಾರಾಳಿ ಮುಕುಳಭಾವದೊಳನಿಸಂ ||

ಮೊರೆದುದು ನೀಳಾಬ್ಜವನಂ |

ನೆರೆದುದು ಚಕ್ರಾಪ್ಪಯದ್ವಯಂ ದಿನಮುಖದೊಳ್ ||

೧೦೦

ಪರಿಪರಿತಂದು ಮೆಯ್ಯಳೆರಡಿಲ್ಲೆನೆ ಪಕ್ಕದಿನಪ್ಪಿ ಕಣ್ಣಳಂ |

ಸುರಿಯ ಮುದತ್ತು ಮುಂದಲೆಯ ತುಪ್ಪುಟನೊಯ್ಯನೆ ಕರ್ಚಿ ಚಂಚುವಿಂ ||

ಸರಸಜಪತ್ರಕೋಟಿಯ ಕುಸುಂಕುಟಿನತ್ತಳೆದುಯ್ಯ ಕಾಂತನೊಳ್ |

ನೆರೆದು ರಥಾಂಗಕಾಂತೆಯೆರ್ದೆಯಾಜಿದುದಾದಮೆ ತತ್ತಭಾತದೊಳ್ ||

೧೦೧

ಒಂದಿನಿಸಮೊಡಂ ಪಗಲಗಲ್ಲೆಗೆ ಸೈರಿಸಲಾರವೆಂತಿರುಳ್ |

ನಿಂದುವೊ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳೆಲೆ ಬಗೆಮೋಯ್ತು ವಿಯೋಗದಿಂದೆ ಸ ||

ತೊಂದಜ ಜೀವಮೊಂದಜಶೋಡಲಂ ಪುಗೆ ಮತ್ತೆ ಸಚೇತನಂಗಳಾ |

ಗೊಂದಿದುವಲ್ಲದಂದು ಬಲಿಕೆತ್ತಣದಿರ್ಪುದುಮೆಯ್ಯವರ್ಪುದುಂ ||

೧೦೨

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ನಡು ನಸು ಮೊಂಗಿ ಸುತ್ತಿಟುವು ಪತ್ತಿದೆಸಕ್ಕೊನೆ ಬಿಚಿ ತಣ್ಣೆರ |

ಲ್ಲೆಡೆದಜಪಾಗೆ ಮೊಕ್ಕು ಸುಟಿಯುತ್ತಿರೆ ತಳ್ಳು ಸಡಿಲ್ಲಗಲ್ಲರ ||

ಶಂಖಧ್ವನಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಆಕಾಶವುಂಡಲವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ೧೦೦. ದಿನಾರಂಭದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾತಸಂಧ್ಯೆಯ ಬೆಳಕು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹರಡಿತ್ತು: ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮರೆಯಾದುವು; ಕನ್ನೆದಿಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಮೊಗ್ಗುಗಳಂತಾದುವು; ಚಕ್ರವಾಕದಂಪತಿಗಳು ಕೂಡಿಕೊಂಡುವು. ೧೦೧. ಓಡೋಡಿ ಬಂದು, ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮೈ ಎರಡಲ್ಲ, ಒಂದೇ ಎಂಬಂತೆ ಪಕ್ಕದಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ, ಮಂಚಿನಿಂದ ಇನಿಯನ ಮುಂದಲೆಯ ತುಪ್ಪುಳನ್ನು ಮೆದುವಾಗಿ ಕಚ್ಚಿ, ತಾವರೆಯೆಸಳುಗಳ ಮರೆಯಲ್ಲಿಗೆ ನಲ್ಲನನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸುಸಿಲಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಚಕ್ರವಾಕಿ ಮನದಣಿಯಿತು. ೧೦೨. ಹಗಲು ಹೋಗಲೊಡನೆ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಸಹಿಸಲಾರದ ಚಕ್ರವಾಕಗಳು ಇರುಳೆಲ್ಲಾ ಅದು ಹೇಗೆ ತಡೆದುಕೊಂಡುವು ? ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅಗಲಿ ಬಗೆಗಟ್ಟು, ಒಂದು ಸತ್ತು, ಇನ್ನೊಂದು ಅರೆಜೀವವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಒಂದರ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸೇರಿದಾಗ ಮತ್ತೆ ಎರಡೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು, ಹಾಗಲ್ಲವಾದರೆ ಅವು ಬದುಕಿದುದೆಂತು ? ಬಂದುದೆಂತು ? ಅದಲ್ಲದೆ-೧೦೩. ಮಧ್ಯಭಾಗ ದಪ್ಪನಾಗಿ ಉಬ್ಬುವಂತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುಚ್ಚಿದ ಎಸಳುಗಳು ಬಿಚ್ಚಿ, ತಂಗಾಳಿ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಸುಳಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ.

ಲಿಡಿದುಡುಗಿದ ಕೇಸರದ ನುಣ್ಣಿನ ಸೂಸೆ ಮರಲ್ಲು ಚೆಲ್ಲಿನೋಳೆ |
ಗಡಣಿಸಿತ್ತು ಮುಂಬಗಲೊಳಂಬುರುಹಂ ಸರಸೀಸಮೂಹದೊಳೆ ||

೧೦೩

ಸುರದಿಕ್ಕಾಮಿನಿ ಮೊಯ್ಯೆ ಮೇಗೊಗದ ಶೋಣಂ ಕಂದುಕಂ ತಾನಿದೆಂ |
ಬರ ಮಾತಿರ್ಕೆಮ ಮೀಂಗಳೆಂಬಲರ್ಗಳಂ ಕೊಯ್ಯಲ್ಕೆ ತತ್ಕಾಂತೆ ಬಿ ||
ತ್ತರದಿಂದೆತ್ತಿದ ಕೆಂದಳಂ ದಲೆನೆ ಕಣ್ಣಾದಂ ಬೆಡಂಗಾದನಂ |
ಬರಲಕ್ಷ್ಮೀವೃತ ಚಂದ್ರಿಕಾಧವಳವಾಸಸ್ತಸ್ಕರಂ ಭಾಸ್ಕರಂ ||

೧೦೪

ನಿದ್ರಾಂಧಕಾರಹರನು |
ನೃದ್ರೀಕೃತನಯನಸರಸಿಂ ನೃಪಹೃತ್ನಾ ||
ವಾದ್ರಿಯೊಳೊಗತಂದತ್ತು |
ನೃದ್ರಿತತೇಜಂ ಪ್ರಬೋಧದಿನಕ್ಕದ್ವಿಂಬಂ ||

೧೦೫

ಅಂತನಂತರಂ ದಂತಧಾವನಾಸವನಾದಿವೈಭಾತಿಕಂಗಳಂ ತೀರ್ಚ ಸಕಲಾರ್ಚನಾದ್ರವ್ಯಸಂಸೇವ್ಯಮಪ್ಪ
ದೇವಪೂಜಾನಿವಾಸಮಂ ವಾಸವನ ಕೃತ್ರಿಮಚ್ಚಿತ್ಯಾಲಯಮಂ ಪುಗುವಂತೆ ಪೊಕ್ಕೀರ್ಯಾಪದತುದ್ಧಿಯಂ
ಮಾಡಿ ಕ್ರಿಯಾಪೂರ್ವಕಮುಖವಂದಿಸಿ,

ಪದೇದರ್ಹದ್ವಿಂಬಮಂ ಪೂಜಿಸಿದನಮಲತೀರ್ಥಾಂಬುಮಿಂ ಚಂದನಕ್ಷೋ |
ದದಿನುನ್ನು ಕ್ಷಾತ್ರ್ತಾದ್ರಾಕ್ಷತದಿನಳಿಮಿಳತ್ತುಪ್ಪದಿಂ ಮೈಯಸನ್ನಾ |

ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹೂವು ಅರಳಿ ಅಗಲವಾದಂತೆಲ್ಲ ಉಡುಗಿದಂತಿದ್ದ ಕೇಸರದ
ನಯವಾದ ತುದಿ ಸಚೇತನವಾಗಿ ಎದ್ದುನಿಂದು ಸೂಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ತುಂಬ ವಿಕಾಸವಾದ
ಬೆಳಗಿನ ಕಮಲಗಳು ತಾವರೆಗೊಳದಲ್ಲಿ ಸಂದಣಿಸಿದುವು. ೧೦೪. ಪೂರ್ವ
ದಿಗಂಗನೆ ಪುಟಿಸಲಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದ ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಚೆಂಡಿದು ಎಂಬವರ ಮಾತು
ಹಾಗಿರಲಿ, “ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂಬ ಹೂಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯಲು ಆ ದಿಗಂಗನೆ ಎತ್ತಿ ಚಾಚಿದ
ಕೆಂಪಾದ ಅಂಗೈಯ ತಳವೇ ಇದು” ಎಂಬಂತೆ, ಆಕಾಶಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೆಂಬ
ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕದ್ದ ಸೂರ್ಯನು ನಯನ ಮನೋಹರನಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದನು.
೧೦೫. ನಿದ್ರೆಯೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ತಾವರೆಗಳನ್ನು
ಅರಳಿಸುತ್ತ ಅರಸನ ಹೃದಯವೆಂಬ ಉದಯಾಚಲದಲ್ಲಿ ತೇಜಃಪುಂಜವಾದ
ಎಚ್ಚರವೆಂಬ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬವುದಯಿಸಿತು. ವ|| ಅನಂತರ ದಂತಧಾವನ-ಸ್ನಾನ
ಮೊದಲಾದ ಬೆಳಗಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇವೇಂದ್ರನು ಅಕೃತ್ರಿಮ
ಜಿನಾಲಯವನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ಸಮಸ್ತ ಪೂಜಾರ್ಥವ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಈರ್ಯಾ
ಪಥ ಶುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ (ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಾದಿ ಜೀವಗಳ ಹಿಂಸೆಯಾಗದಂತೆ
ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ) ನಡೆದು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
ಅಭಿವಂದಿಸಿ- ೧೦೬. ಪವಿತ್ರವಾದ ತೀರ್ಥಜಲದಿಂದಲೂ, ಗಂಧೋದಕದಿಂದಲೂ
ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆ, ಆದ್ರಾಕ್ಷತೆ, ಸುಗಂಧಪುಷ್ಪ ಹಾಗೂ ಸಾನ್ನಾಯ

ಯದಿನುದ್ಯದ್ಧೀಪ್ತಿಮದ್ಧೀಪದಿನಗುರುಲಸದ್ಗೊಪದಿಂ ಸತ್ಯಲವ್ರಾ !
ತದಿನಾ ಶುದ್ಧಾಂತರಂಗಂ ಸುಲಲಿತಕವಿತಾನರ್ತಕೀನೃತ್ಯರಂಗಂ ||

೧೦೬

|| ಗದ್ಯಂ ||

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾಥಕಲಕುಬ್ಜತಮುದ್ಭುತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಸರಿಷ್ಣಾಥ
ಪ್ರತಕೀರ್ತಿತ್ವವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿಪದಪದ್ಮನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣದೊಳ್

ಅಜಿತಸೇನಚಕ್ರಧರಚಂದ್ರಿಕಾವಿಹರಣವಿನೋದಂ

ಅಷ್ಟಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಗಳಿಂದಲೂ, ಉಜ್ವಲವಾದ ದೀಪಗಳಿಂದಲೂ, ಅಗುರು ಧೂಪದಿಂದಲೂ,
ಉತ್ತಮವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ಅರ್ಹಂತನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆ ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಾದ
ಕವಿತಾ ನಿಪುಣರಾಜನು ಪೂಜಿಸಿದನು.

-ಎಂಟನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿದುದು-

ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಪುಟ ನವಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಜಿನಮಂದಿರದಿಂದಂ ।
ಪೂಜೋತ್ಸವಪುಲಕಕಲಿತತನು ಪೊಟಮಟ್ಟಂ ॥
ರಾಜಶಿರೋಮಣಿ ಸುಕೃತಸ ।
ಮಾಜಾಕೃತಿ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರತಂ ॥

೧

ಅನಂತರಂ

ಶೃಂಗಾರಸದನಮಂ ಮಹು ।
ಟಾಂಗದಮಣಿಹಾರಕಟಕುಂಡಲನವದೇ ॥
ವಾಂಗವಸನಾತ್ತಪಟಲಕ ।
ಸಂಗತಮಂ ಬಂದು ಲೀಲೆಯಿಂದೊಳಪೊಕ್ಕಂ ॥

೨

ಅಂತು ಪೊಕ್ಕು,

ಇದೆ ಸೀಮೆಯೆನಗೆ ಸಾಮ್ರಾ ।
ಜ್ಞದ ವಿಭವಕ್ಕೆಂದು ತೋರ್ಪ ತೆಲದಿಂ ಶೃಂಗಾ ॥
ರದ ಚಿಲ್ಲೆಸೆದಿರೆ ಕೈಗೈ ।
ದುದಾತ್ತನಾಸ್ಥಾನಮಂಟಪಕ್ಕೇಲ್ಲಂದಂ ॥

೩

ಅಂತು ಚತುರ್ಮುಖದ್ವಾರೋದಾರಮಪ್ಪುತ್ತುಂಗಸರ್ವಾವಸರತವಂಗಮನೇಟ ಸಕಲ
ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಪುರೋಹಿತಾಂತರ್ವಂಶಿಕಾಧಿಕೃತರಾಜಪುತ್ರಸಮಾಜಪರಿವೇಷ್ಟಿತನಿಷ್ಠಪ್ರಾಪ್ತಪದವಿಷ್ಣು
ರೋಪವಿಷ್ಣುನಜಿತಸೇನಚಕ್ರಧರನಿರೆ

ನವಮಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ಪೂಜೋತ್ಸವದಿಂದ ಪುಲಕಿತ ಶರೀರನಾಗಿ ಜೈನಜನಪ್ರಿಯನಾದ ರಾಜೇಂದ್ರನು
ಜಿನಾಲಯದಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದನು. ಆ ಬಳಿಕ- ೨. ಕಿರೀಟ, ರತ್ನಹಾರ, ಕಡಗ,
ಕುಂಡಲ, ನವೀನವಾದ ರೇಷ್ಮೆವಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಅಲಂಕಾರ
ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಒಳಹೊಕ್ಕನು. ಹಾಗೆ ಒಳಸೇರಿ-೩. ನನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
ವೈಭವಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸೀಮೆಯೆಂದು ತೋರುವಂತೆ ಅಂದವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು
ಒಡ್ಡೋಲಗದ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ವ|| ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬಾಗಿಲುಗಳುಳ್ಳ ಆ
ಮಂಡಪದಲ್ಲಿಯ ಉನ್ನತವಾದ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ
ಪುರೋಹಿತ ಕಂಚುಕಿ ಮೊದಲಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ರಾಜಕುಮಾರರೂ ಸುತ್ತಲೂ

ವರಪಟ್ಟಾಂಶುಕರಾತಿಯಂ ಸಮದಹಸ್ತವ್ರಾತಮಂ ಘೋಟಕೋ |
 ತ್ವರಮಂ ರತ್ನಸಮೂಹಮಂ ಪತಿಗೆ ದೂತರ್ ತೋಜದರ್ ದೇವ ಗು ||
 ಜ್ವರರಾಜಂ ಪದದಿತ್ತನಿತ್ತನೊಲವಿಂ ಕಾಳಿಂಗಭೂಪಾಲನಾ |
 ದರದಿಂ ಸಿಂಧುಮಹೀಶನಿತ್ತನೊಸೆದಿತ್ತಂ ಸಿಂಹಕಾಧೀಶ್ವರಂ ||

೪

ಎಂದು ತಂದ ಕಪ್ಪಂಗಳಂ ಪೆಸರ್ವೆಸರೊಳೆ ಪೇಟ್ಟು ಕಂಡೆ ತದಧೀಕೃತರಪ್ಪರನೊಪ್ಪುಗೊಳೆ
 ಲ್ಲೇಟ್ಟು ಉಚಿತಸನ್ಮಾನಂಗಳಿನವರಂ ಬೀಡಿಂಗೆ ಕಳುಪಿ ಬಲೆಯಂ ವಸಂತಸಮಯಸಂಗತಿಯನಪಗತ
 ಜೀಮೂತನಾಗಿ ಜಿನಮತದಂತೆತ್ತಸ್ವಚ್ಛಮುಂ ನಿಶ್ಚಲಮುಂ ಮಹಾಂತಮುಮವಗಾಹಿತಸಮಸ್ತ
 ಪದಾರ್ಥಮುಮಾದ ಗಗನಮಂಡಲಮಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮುಖಮಂಡನಸ್ತ್ರೀಡೆಯಂ ನೋಡುತ್ತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ
 ತದೇಕದೇಶದೊಳೆ

ಇದು ಸುಲಿಗಾಳಿಯಿಂ ನೆಗೆದು ತೋಜುವ ಕಿಂಶುಕಶುಷ್ಪಪತ್ರಮಿಂ |
 ತಿದು ಗಗನಕ್ಕೆ ನಾಡೆ ನಲಿವಾಟಿದದೊಂದು ಕಪೋತಮಂತುಮು ||
 ಲ್ಲಿದು ಪರಿದಿದ್ ಪಾವಸಿ ಮುಗಿಲ್ಕುಟೆಯೆಂಬಿನಮಿಂಬುಗೆಟ್ಟು ಕಂ |
 ದಿದ ಪಟಗಂಟುಗನ್ನಡಿವೊಲೇನಿಬಾದುದೊ ಚಂದ್ರಮಂಡಲಂ ||

೫

ಆಗಳೆ

ನೆರೆದಿರಲಾಗಿ, ನಡುವೆ ಪುಟವಿಟ್ಟ ಚಿನ್ನದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಅಜಿತಸೇನ
 ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕುಳಿತಿರಲಾಗಿ-೪. "ದೇವ, ಇದು ಗುರ್ಜರ ರಾಜನು ಸಂತೋಷದಿಂದ
 ಇತ್ತುದು, ಇದು ಕಳಿಂಗರಾಜನು ಒಲವಿನಿಂದ ಒಪ್ಪಿಸಿದುದು, ಇಕೋ ಇದು
 ಸಿಂಧು ದೇಶದ ಅರಸನಿಂದ ಬಂದುದು, ಇದು ಸಿಂಹಳಭೂಪತಿಯ ಸ್ನೇಹದ
 ಕಾಣಿಕೆ ಎಂದು ಉಕ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಪಟ್ಟೆವಸ್ತ್ರಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನೂ ಮದ್ದಾನೆಗಳ ಹಿಂಡನ್ನೂ
 ಕುದುರೆಗಳ ಸಮುದಾಯವನ್ನೂ, ರತ್ನಸಮೂಹವನ್ನೂ ದೂತರು ತೋರಿಸಿದರು.
 ವ|| ಹಾಗೆ ಆಯಾ ರಾಜರ ಹೆಸರೊಡನೆ ಅವರವರು ಕಳಿಸಿದ ಕಪ್ಪಗಳನ್ನು ತಂದು
 ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗಿ, ಭಾಂಡಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ
 ರಾಜನು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮನ್ನಣೆಗಳೊಡನೆ ಅವರನ್ನು ಬೀಡಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು:
 ಬಳಿಕ ವಸಂತ ಸಮಯದಿಂದಾಗಿ ಮೋಡಗಳಲ್ಲದೆ ಜಿನಮತದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ
 ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಯೂ, ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿಯೂ, ಅನಂತವಾಗಿಯೂ ಸಮಸ್ತ ಪದಾರ್ಥ
 ಗಳನ್ನಾವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆಕಾಶಮಂಡಲವನ್ನು ವಿನೋದದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ
 ಇರುವಾಗ ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ - ೫. ಸುಲಿಗಾಳಿಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದ ಮುತ್ತುಗದ
 ತರಗೆಲೆಯೊ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಲು ಹೊರಟ ಪಾರಿವಾಳವೊ,
 ಅಥವಾ ಹರಿದ ಹಾವಸೆಯೊ, ಮುಗಿಲ ತುಂಡೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಹಸಗೆಟ್ಟು
 ವಸುಕಾದ ಹಳೆಯ ಕನ್ನಡಿಯ ಹಾಗೆ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವು ಕಾಂತಿಹೀನ

ಆಪರಿಪಾಂಡುರಪ್ರತಿಯಾದ್ಯುತಿಯಾತತಿಯಾಮನೋಭವೋ |
 ದ್ವೀಪನವೃತ್ತಿಯಾಗ್ರಹಪರಿಗ್ರಹಸಂಗತಿಯಾಸುಧಾಮಯ ||
 ವ್ಯಾಪ್ತತಿಯಾಪ್ರಸೂರ್ಣವಲಯಾಕೃತಿಯೀಗಳದೆತ್ತವೋದುದಂ |
 ದಾಪ್ಯಧಿವೀಶ್ವರಂ ಪಗಲ ತಿಂಗಳನಚ್ಚರಿವಟ್ಟು ನೋಡಿದಂ ||

೬

ತಿಂಗಳ ಸಿರಿಯದು ಮುನ್ನಮೆ |
 ತಿಂಗಳ ಸಿರಿಯಲ್ಲ ಪಕ್ಷಮೆಂಬಾಪಕ್ಷಂ ||
 ಸಂಗತಿವಡೆಯದು ಪಗಲೇ |
 ಭಂಗಿ ದಲದಜಂದವಾರೋ ನೆರೆಸಿರಿಯೆಜ್ಜಿಯರ್ ||

೭

ದೇವಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪೆಸರ್ವೆ |
 ತ್ರೀವಿಧುಗಂ ಕಾಲವಶದೊಳಂತಾಯ್ತಾಮಿ ||
 ನ್ನೀವಿಷಮಭವದೊಳಾಗದ |
 ದೇವಧಿವಟ್ಟಪೆವೊ ಮುಂದೆ ಶಲಭೋಪಾಯರ್ ||

೮

ಇರುಳಾದ ಚೆಲ್ಲ ಪಗಲೋ |
 ಸರಿಪುದು ಚಂದ್ರಂಗೆ ರವಿಗೆ ಪಗಲಾದೊಪ್ಪಂ ||
 ಪರಿಹರಿಪುದಿರುಳ್ ತಾನೆನೆ |
 ನರಂಗೆ ಲೇಸೆಂದುಮೆಂತುಮೇಂ ನಿಂದಪುದೇ ||

೯

ವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಆಗ-೬. ಪರಿಶುಭ್ರವಾದ ಬೆಳಕಿನುಂಡೆಯಾಗಿದ್ದ, ಕಾಮೋದ್ದೀಪಕ ವಾಗಿದ್ದ, ಗ್ರಹಗಳೊಡನೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತ, ಅವ್ಯುತರಸವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮಂಡಲಾಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಚಂದ್ರನ ಶೋಭೆ ಈಗ ಎತ್ತ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು ಎಂದು ಅರಸನು ವಿಸ್ಮಯಭರಿತನಾಗಿ ಹಗಲ ಚಂದ್ರನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿದನು. ೭. “ತಿಂಗಳು” ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಚಂದ್ರನ ವೈಭವ ತಿಂಗಳವರೆಗಂತೂ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ; ಕೊನೆಗೆ ಪಕ್ಷವೆಂದರೆ ಆ ಪಕ್ಷವೂ ಪೂರ್ತಿಯಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಹಗಲಾದೊಡನೆ ಅವನಿಗೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆ! ಸ್ಥಿರವಾದ ಸಿರಿಗೆ ಒಡೆಯರಾಗಿರುವವರಾರು ? ೮. ದೇವ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಚಂದ್ರನಿಗೇ ಕಾಲವಶದಿಂದ ಈ ಗತಿಯೊದಗಿತು ಎಂದ ಮೇಲೆ ವಿಷಮವಾದ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಒದಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ? ದೀಪಕ್ಕೆ ಮುತ್ತುವ ಹುಳುಗಳಂತಿರುವ ನಾವು ಯಾವ ಗತಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವೆವೊ ? ೯. ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಇರುಳಲ್ಲಿರುವ ಚೆಲ್ಲವು ಹಗಲಿಗೆ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ; ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಹಗಲಲ್ಲಿರುವ ಶೋಭೆ ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದು ಎಂದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ “ಲೇಸು” ಎಂಬ

ಇಂದೆಮಗೆ ಚಂದ್ರಬಲಮುಂ ।

ಟೆಂದು ಕೆಲರ್ ನಲಿದು ನಚ್ಚುವರ್ ಚಂದ್ರಂಗಂ ॥

ಕಂದುಂ ಕುಂದುಂ ದಿವಸದೊ ।

ಳೊಂದಿದುದೆನೆ ಕಳವರಾಲೊ ಕಾಲದ ಗುಣಮುಂ ॥

೧೦

ಅಂತು ವಾಸರೇಂದುದರ್ಶನಂ ವೈರಾಗ್ಯಸಾಗರವೃದ್ಧಿಯಂ ಪಡೆಯಲೊಡಂ ಶರೀರಸಂಪದಾಯುರ್ಯೌವನಂಗಳಧ್ರುವಭಾವನೆಯೆ ಮನದೊಳ್ ನಟ್ಟು ನಿಂದು

ಘನಮೆನಿಸುದು ಮತ್ತಂತಪ ।

ಘನಮೆನಿಸುದು ಭಾವಿಪೊಡೆ ಘನಾಘನಮುಂ ತಾ ॥

ನೆನಿಸುದು ಪೆಸರ್ಗೇಕಸ್ಥಿತಿ ।

ಯಿನಿತಿಲ್ಲವಯವದೊಳಕ್ಕುಮೇ ಅಟಿಯೊಡಲುಂ ॥

೧೧

ಪಿಡಿವಿಡಿಯೆ ಕರಗುವುದು ಬ ।

ಯೊಡೆ ಮಸಿಯಾಗಿರ್ದಲ್ಲದೊಡೆ ಪೆಟರ್ಗಾ ॥

ಗಡೆ ಬಂದಪೆನೆಂಬುದು ಗಡ ।

ಸುಡು ಧನಮೆ ಜಗಕ್ಕೆ ದುಃಖಸಾಧನಮಲ್ಲೇ ॥

೧೨

ಕುತ್ತುಂ ಬಿಟ್ಟೊಡೆ ಪಗೆ ಬೆಂ ।

ಬತ್ತುವನವನುಟಿಯೆ ಕೊಲ್ಲದಹಿಯದು ಮುಂ ತ ॥

ಪ್ಪಿತ್ತನೆ ಪೊಡೆವುದು ಬಜ್ಜಡಿ ।

ಲೆತ್ತಿದು ಮಾನವರ್ಗ ಜವನ ಜತ್ತಕುಟಲ್ಲೇ ॥

೧೩

ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾದರೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದೆ? ೧೦. ಇಂದು ನಮಗೆ ಚಂದ್ರಬಲವುಂಟೆಂದು ಕೆಲವರು ನಚ್ಚಿನಲಿಡಾದುವರು. ಆ ಚಂದ್ರನಿಗೇ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕಂದುವುದೂ ಕುಂದುವುದೂ ಉಂಟೆಂದ ಮೇಲೆ ಕಾಲದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮೀರುವವರು ಯಾರು? ವ॥ ಹೀಗೆ ಹಗಲ ಚಂದ್ರನ ದರ್ಶನದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಸಮುದ್ರ ಉಕ್ಕೇರಲಾಗಿ, ದೇಹ, ಸಂಪತ್ತು, ಆಯುಸ್ಸು, ಯೌವನ-ಇವೆಲ್ಲ ಅನಿತ್ಯವೆಂಬ ಭಾವನೆಯೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಟ್ಟು ನಿಶುತ್ತು. ೧೧. ಮೋಡದಂತೆ ದೇಹವು ಕೂಡ “ಘನ” (೧. ಮೋಡ, ೨. ಸದೃಢವಾದುದು) “ಅಪಘನ” (೧. ನೀರಿಲ್ಲದುದು ೨. ಅವಯವಗಳುಳ್ಳದು) “ಘನಾಘನ” (೧. ಮಳೆಮೋಡ. ೨. ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವಾದುದು) ಎಂದು ಎನಿಸಬಹುದು. ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಒಂದೇ, ಇನ್ನು ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ನಶ್ವರದೇಹಕ್ಕೂ ಮೋಡಕ್ಕೂ ಭೇದವಿದ್ದೀತೆ? ೧೨. ಧನವೆಂಬುದು ಹಿಡಿಕೊಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಹೋಗುವುದು; ಹೂಳಿಟ್ಟರೆ ಮಸಿಯಾಗಿ ಬಿಡುವುದು; ಇಲ್ಲವೆ ಹೆರವರ ಪಾಲಾಗುವೆ ನೆನ್ನುವುದು, ಧನವೇ ಜಗತ್ತಿಗೆ ದುಃಖಕಾರಣವಲ್ಲವೆ? ೧೩. ರೋಗ ಬರುವುದು; ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದರೆ ಶತ್ರು ಬೆನ್ನಟ್ಟುವನು; ಅವನಿಂದ ಪಾರಾದರೆ ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲುವುದು; ಅದೂ ತಪ್ಪಿದರೆ ಬರಸಿಡಿಲು ಬಂದು ಬಡಿಯುವುದು, ಮಾನವ

ಬಿಡದೆ ಜರೆಯೆಂಬ ಕಾಚ್ಚಿ |
ಚ್ಚಡರ್ಡೆತ್ತಲುಮುರು ಮೋಹದಿಂದೋವುವ ಕೆ ||
ಟೊಡಲಿನಿತು ಮೋಹದಿರವಂ |
ಪಡೆದಮದೊ ಬಚ್ಚೆ ಮಿಕ್ಕು ಯೌವನವನದೊಳ್ ||

೧೪

ಮಂದಗತಿ ಪಿಂಗೆ ಬುದ್ಧವ್ವ |
ತ್ತಂ ದೊರೆಕೊಳೆ ವಕ್ರತರತಮೋರಿವಿಜಯಧಿ ||
ಷ್ಠಂ ದಲೆನಿಸಿತ್ತು ಮನ್ನನ |
ಮಿಂದನಗೀದಿವಸದಿಂದು ಗುರುವಾದುದು ||

೧೫

ಎಂದು ಮಾಣದೆ

ಆ ವಧುವಂ ತತಿಪ್ರಭೆಯನಾದ್ಯಶತಿಪ್ರಭೆಯೆಂದು ಚಕ್ರಮಂ |
ಕೋವರ ಚಕ್ರಮೆಂದು ನಿಧಿಯಂ ಲಯಸನ್ನಿಧಿಯೆಂದು ತನ್ನ ಕೇ ||
ಳೀವನಮಂ ಪರೇತವನಮೆಂದವನೀತನವಂ ಸಮಂತು ಸಂ |
ಭಾವಿಸಿದಂದು ಭಾವಿಸದನೊಂದನೆ ದಂದುಗದಿಂದಗಲ್ಲದಂ ||

೧೬

ಆ ಪ್ರಣವದೊಳ್

ಆ ನೃಪನೋಲಗಕ್ಕೆ ಋಷಿಯಾನನಿವೇದಕನೊರ್ವನೆಯ್ಬಿ ಬಂ |
ದಾನತನಾಗಿ ದೇವ ನಿಜಪುಣ್ಯವೆ ತಂದವೊಲಿಂದು ಬಂದು ಸಂ ||
ಜ್ಞಾನಮಯಂ ದಯಾರ್ಥಪ್ರದಯಂ ಸುತಪೋವಿಭವಂ ಶಿವಂಕರೋ |
ದ್ಯಾನದೊಳಿದರ್ಪಂ ಪರಿವೃತಪ್ರತಿವೃಂದಸಭಂ ಗುಣಪ್ರಭಂ ||

೧೭

ನೆಂಬವನು ಯಮನಿಗೆ ಆಟದ ವಸ್ತುವಲ್ಲವೆ? ೧೪. ಮುಪ್ಪೆಂಬ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಅವರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುತ್ತುವಾಗ, ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ಈ ಹಾಳೊಡಲು ಯೌವನವೆಂಬ ವನವನ್ನು ಮೋಹದಿಂದ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದೆ? ೧೫. ಮಂದಗತಿ ತೊಲಗಿ, ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಇಂದು, ನನಗೆ ಗುರುವಾಗಿ ನಿಂತು ಬಹುಕಪಟಿಯಾದ ಅಜ್ಞಾನ ವೈರಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನವಾಯಿತು [ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ “ಇಂದು” (ಚಂದ್ರ), “ತಮೋರಿ” (ಸೂರ್ಯ), “ವಕ್ರ” (ಮಂಗಳ) “ಬುದ್ಧ,” “ಗುರು” ಧಿಷ್ಣ, “(ಶುಕ್ರ), ಮತ್ತು “ಮಂದಗತಿ” (ಶನಿ) ಎಂದು ವಿಳಾಸಗ್ರಹಗಳ ಹೆಸರು ಬರುವಂತೆ ಪದರಚನೆಯಿದೆ]. ವ|| ಎಂದು (ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ) ಬಿಡದೆ-೧೬. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಶತಿಪ್ರಭೆಯನ್ನು “ಅನಾದ್ಯ ಶತಿಪ್ರಭೆ” “(ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿ) ಯೆಂದೂ, ಚಕ್ರರತ್ನವನ್ನು ಕುಂಬಾರನ ತಿಗುರಿಯೆಂದೂ, ನವನಿಧಿಗಳನ್ನು ಪುಳಯ ಸಹವಾಸವೆಂದೂ, ತನ್ನ ತ್ರೀಡೋದ್ಯಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾನವೆಂದೂ, ಭಾವಿಸಿದನು, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಾಗಿ! ಸಂಸಾರದ ಈ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಅಗಲುವ ಭಾವನೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-೧೭. ಆತನ ಓಲಗಕ್ಕೆ ಋಷಿನಿವೇದಕನೊಬ್ಬನು ಬಂದು, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ “ದೇವ, ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವೇ ಕರೆತಂದಂತೆ ಇಂದು ಜ್ಞಾನಮಯನೂ,

ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಪುದುಂ ರಥಾಂಗಧರನಾತ್ಮಮನೋರಥಕ್ಕೆ ಸಾರಥಿಯುಂ ಪಡೆದನೆಂದು
ಸಂತಸದಂತನೆಯ್ದಿ

ಪುದಿದ ತೊಡರೆಲ್ಲಮಂ ಪಟಿ
ಯೊದಿದು ಬನಕ್ಕಾಗಿ ನೆಗೆದು ಕದುಪಂ ಕೂಡಲ್ ||
ಮದಗಜರಾಜಂ ನಡವಂ |
ದದೆ ನಡದಂ ಮುದದಿ ಮುನಿಜನಕ್ಕವನೀಶಂ ||

೧೮

ಅಂತು ಸಕಲಪುರಜನಪರಿಜನಂ ಬೆನ್ನನೆ ಬರೆ ಬಂದತ್ಯಂತಶುಚಿಯುಂ ವಿವಿಕ್ತಮುಂ ಮನೋ
ಹರಮುಮಪ್ಪ ಋಷ್ಯಾಶ್ರಮಮನಾಪ್ರಿತಶ್ರೇಯನೆಯ್ದವರ್ಪಾಗಳ್

ಸುತಪುತ್ರಶೀಲತಂ ಸಂ |
ಪ್ರಿತಧ್ಯಯಂ ಸೂರ್ಯಧಾಮಸಮುದಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ||
ಕೃತತನು ತಪಸ್ವಿಯಿದಂ |
ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗದೊಳಖರ್ವಗುಣಗಣನೋರ್ವಂ ||

೧೯

ಮತ್ತಂ,

ಸರ್ವಾಂಗಮಲಧರಂ ಪರಿ |
ನಿರ್ವೃತ್ತಿಸೌಖ್ಯೋನ್ಮುಖಂ ವ್ಯಪಾಕೃತಮೋಹಂ ||
ಸರ್ವಜ್ಞಸೂಕ್ತಿಪಠನದಿ |
ನೋರ್ವಂ ಋಷಿಯಿದನಾತ್ಮಗುರುಸೌಹಾರ್ದಂ ||

೨೦

ಕರುಣಾಂತರಂಗನೂ, ತಪೋಧನನೂ ಆದ ಗುಣಪ್ರಭಮುನಿಯತಿಸಮೂಹದೊಡನೆ
ಬಂದು ಶಿವಶಂಕರವೆಂಬ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವನು” ವ|| ಎಂದು
ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಮನವೆಂಬ ರಥಕ್ಕೆ ಸಾರಥಿಯನ್ನೆ ಪಡೆದನೆಂದು
ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ-೧೮. ಮೈ ತುಂಬ ಇದ್ದ ಆಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತೆಸೆದು,
ತನ್ನ ಹಿಂಡನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮದಿಸಿದ ಗಜೇಂದ್ರನು ವನಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಂತೆ
ಮುನಿಜನರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಭೂಪಾಲನು ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ವ|| ಪುರ
ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೆ ಬರಲಾಗಿ, ಅವರೊಡನೆ ಪವಿತ್ರವೂ ಮನೋಹ
ರವೂ ಆದ ಆ ಋಷ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದನು, ಅಲ್ಲಿ- ೧೯. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ
ಸೊರಗಿ ಸಣ್ಣಗಿದ್ದರೂ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಃಪುಂಜವಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಮುನಿಯೊ
ಬ್ಬನು ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದನು, ಮತ್ತು- ೨೦. ಸಮಸ್ತದೇಹವೆಲ್ಲ ಮಲಧಾರಿಯಾಗಿ,
ಮೋಕ್ಷಸುಖಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖನಾದ ಋಷಿಯೊಬ್ಬನು ಮೋಹಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸರ್ವಜ್ಞರ

ರಾದ್ಧಾಂತಪಾರಗಂ ಗುಣ |

ವೃದ್ಧಂ ಮಾರ್ಗಪ್ರಭಾವನಾರ್ಥದಿನಿದರ್ಶಂ ||

ಸದ್ಧರ್ಮಕಥಾಕಥನದಿ |

ನಿದರ್ಶನದೋರ್ವಂ ತಪೋಧನಂ ಜ್ಞಾನಧನಂ ||

೨೦

ತನ್ನಿಂದೆ ತಿಳಿದು ತನ್ನಂ |

ತನ್ನೊಳೆ ತಾಂ ನಿಂದು ತನ್ನೊಳುದಯಿಸಿದ ಸುಖಂ ||

ತನ್ನನೆ ತಣೆಪುತ್ತಿರೆ ಮುನಿ |

ಪನ್ನಿಹಿತಧ್ಯಾನನೊಪ್ಪಿದವಂ ಪೆಣಿನೋರ್ವಂ ||

೨೧

ಉದ್ಯನ್ನಯಪ್ರಮಾಣಮ |

ಹಾದ್ಯುತಿಯಿಂ ಮಸುಳೆ ಕುನಯಖದ್ಯೋತಂ ತ ||

ತೋದ್ಯೋತಿಕನೆಸೆದಿದರ್ಶಂ |

ಹೃದ್ಯಾಕೃತಿಸಾಧುಭಾಷಕರಂ ಮತ್ತೋರ್ವಂ ||

೨೨

ಅಂತನೇಕಯೋಗನಿಯೋಗಯುಕ್ತರಪ್ತ ಪಲಂಬರ್ ಮುನೀಂದ್ರಚಂದ್ರರಂ ಪ್ರತಿವಿಕಸಿತ
ವಿಲೋಚನಾಲೋಕಸಮುದಯಕುಮುದಸ್ತಂಗಳಿಂ ಸಾರ್ವಭೌಮನರ್ಚಿಸುತುಂ ತದಾಶ್ರಮಮಂ
ಮಗುವಾಗಳ್

ತೋಪ ಗುಣೋತ್ಕರಂ ಬಳಸಿದೂರ್ಜಿತಧರ್ಮದೆ ಸನ್ನಯೋತ್ಕರಂ |

ಬಳಸಿದ ತತ್ಪನಿಶ್ಚಯದೆ ಕೂಡೆ ನಿಜಾಂಚಿತಲಕ್ಷಣೋತ್ಕರಂ ||

ಬಳಸಿದಗಾಧಬೋಧದ ವಿಲಾಸಮನೇಟೆ ತಾಪಸೋತ್ಕರಂ |

ಬಳಸಿದ ತದ್ಗುಣಪ್ರಭಮುನಿಪ್ರಭುವೊಪ್ಪಿದನಂದು ನಾಡೆಯುಂ ||

೨೪

ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ೨೦. ಜ್ಞಾನನಿಧಿಯೂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ವಿಶಾರದನೂ, ಗುಣದಿಂದ ಹಿರಿಯನೂ, ಆದ ಜ್ಞಾನಿ ತಪಸ್ವಿಯೊಬ್ಬನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಸದ್ಧರ್ಮ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ೨೧. ತನ್ನನ್ನು ತನ್ನಿಂದಲೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸುಖದಲ್ಲಿ ತಣೆಯುತ್ತಿರುವ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನೊಬ್ಬನು ಧ್ಯಾನ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದನು. ೨೨. ಉಜ್ವಲವಾದ ನಯಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಕುನಯದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಮಸುಳಿಸುತ್ತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಮನೋಹರಾ ಕಾರದ ಸಾಧು ಸೂರ್ಯನೊಬ್ಬನು ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ೨೩. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಹಲವರು ಮುನೀಂದ್ರ ಚಂದ್ರರನ್ನು ತನ್ನ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳ ನೋಟವೆಂಬ ನೈದಿಲೆಗಳ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ೨೪. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಗುಣಸಮೂಹ ಸಂಪನ್ನನು: ತತ್ಪನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ನಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನು ಅಗಾಧವಾದ ಜ್ಞಾನವಿಲಾಸದಿಂದ ಅನೇಕ ಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತನು ಎಂದೆನಿಸಿದ ಗುಣಪ್ರಭಮುನಿ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಸಮೂಹ

ಅಗ್ರದೊಳೊಪ್ಪುವ ವಿಮಳಶಿ |
 ಲಾಗ್ರದೊಳರೆ ಮುನಿಯ ಮೂರ್ತಿ ನೆನೆಯಿಸಿದುದು ಲೋ ||
 ಕಾಗ್ರದೊಳೊಪ್ಪುವ ವಿಮಲಶಿ |
 ಲಾಗ್ರದೊಳನೆದಿದರ್ ಸಿದ್ಧಶುದ್ಧಾಕೃತಿಯಂ ||

೨೫

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ,

ಕಾವೇಸೆವ ಕಟೆಯ ನೆಯ್ತಲ |
 ಪೂವಂ ಪೂಜಿಸಿದ ತೆಲದ ತನುಮುನಿಪದರಾ ||
 ಜೀವದ ಕೆಲದೊಳ್ ವೇತ್ರಲ |
 ತಾವೃತವೆಸೆದತ್ತು ಮಸ್ಯಣಪಿಂಧಗುಳುಚ್ಚಂ ||

೨೬

ಸ್ಥಳಕಮಳತಂಕೆಯಿಂ ಯತಿ |
 ಚಳನಂಗಳನಳಿಪಿ ಸಾರ್ಧ ಹಂಸನ ಚೆಲ್ಲಂ ||
 ತಳಿದೇನೆಸೆದುದೊ ತೊಳತೊಳ |
 ತೊಳಗುವ ಶಶಿಕಾಂತಮನಕಮಂಡುಲು ಕೆಲದೊಳ್ ||

೨೭

ಅಂತು ಸಮೀಚೀನಸಂಯಮೋಪಕರಣಾಲಂಕೃತನಾಗಿದರ್ ಮುಮುಕ್ಷುಮುಖ್ಯನಂ ತ್ರಿಪ್ರ
 ದಕ್ಷಿಣಂಗೈಯ್ದು ಗುರುಭಕ್ತಪೂರ್ವಕಮುಖವಂದಿಸಲೊಡಂ

ಯತಿ ಪರಸೆ ಧರ್ಮವೃದ್ಧಿ |
 ಶ್ರುತಿಯೊಗೆದುದು ತನ್ಮುಖೇಂದುವಿಂದಂ ಕರ್ಣಾ ||
 ಮೃತಮುತಿತಮಳಕಾಂಕುರ |
 ತತಿಯುಪಹೃತಮೋಹತಾಪಮತಿಮೃದುಮಧುರಂ ||

೨೮

ದೊಡನೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ೨೫. ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಬಂಡೆಗಲ್ಲಿನ
 ಮೇಲೆ ಇರುವ ಮುನಿಯ ಆಕೃತಿಯು ಲೋಕದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ (ಸಿದ್ಧಾ)
 ಶಿಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಸಿದ್ಧನ ಪವಿತ್ರಾಕೃತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ-೨೬.
 ನಾಳ ಸಹಿತವಾದ ನೈದಿಲೆಯ ಹೂವನ್ನೆ (ಮುನಿಗೆ) ಪೂಜೆಯೇರಿಸಿದರೊ
 ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಆ ಮುನಿಯ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತದ ಸೆಳೆಗೆ
 ಅಳವಡಿಸಿದ ಮೃದುವಾದ ನವಿಲುರಿಯ ಕುಂಚ ಶೋಭಿಸಿತು. ೨೭. ಮುನಿಯ
 ಪಾದಗಳನ್ನು ನೆಲದಾವರೆಗಳೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಹಂಸವೊ ಏನೊ
 ಎಂಬಂತೆ ಆತನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಕಮಂಡಲು ಒಪ್ಪಿತು.
 ವ|| ಹೀಗೆ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠ
 ನನ್ನು ಮೂರುಸಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೊಂಡು ಅರಸನು ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಭಿವಂದಿಸಲಾಗಿ-
 ೨೮. ಆ ಮುನಿಯ ಮುಖದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಮಧುರವೂ ಮೋಹತಾಪ
 ನಿವಾರಕವೂ, ರೋಮಾಂಚಜನಕವೂ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಅಮೃತಪ್ರಾಯವೂ ಆದ
 ಆಶೀರ್ವಾದ ವಚನದೊಡನೆ “ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ” ಎಂಬ ಮಾತು ಸೂಸಿ

ಅನಂತರಮಾ ಪರಕೆಯೊಡನೊಗದಶೇಷರ್ಷಿವೃಷಭದತ್ತಾಶೀರ್ವಾದಮಂ ನೃಪಚಿಂತಾಮಣಿ
ಕರ್ಣಪೂರಂಮಾಡಿ ಸಂತಸದಿಂ ಕುಳಿದುರ್

ಚಿತ್ತಕುಭದುದಯವತದಿಂ ।

ದತ್ತಾನುಂ ನೆನೆಯ ನಿಮ್ಮನಂತವನೆ ಮುನೀಂ ॥

ದ್ರೋತಮ ಕೃತಾರ್ಥನೆನೆ ಕಾ ।

ಉತ್ತಮಗುತ್ರಿರ್ಧನೊಳ್ಳನದನೇವೇಬ್ಬಿಂ ॥

೨೯

ಜನಿತಕುದೃಷ್ಟಿಭ್ರಮಮತಿ ।

ಘನಮೋಹತಮಃಪಟಾವೃತಂ ಜಗಮದಟೀಳ್ ॥

ಮುನಿಭಾನು ಭವದ್ವಾಕ್ತೃಭಿ ।

ಯನಿತಂ ಬೆಳಗದೊಡೆ ಸತ್ತವರ್ತನಮುಂಟೇ ॥

೩೦

ನೀನಾಲಂಬನಮಾದೆಯ ।

ಧೋನಿಪತಜ್ಜನಕೆ ನಿನ್ನ ನುಡಿ ಸೋಪಾನಂ ॥

ತಾನಾದುದು ಕೈವಲ್ಯನು ।

ಧಾನಿಕಯಾಗ್ರಾರುರುಕ್ಕುಗಕ್ಷಯಬೋಧಾ ॥

೩೧

ಮನಿಪವಚೋರುಚಿಯಿಂದಂ ।

ದಿನಪನವೋಲ್ ಬೆಳಗೆ ಲೋಕಮಂ ಸತ್ತಭವ ॥

ತರ್ತನಮಿಲ್ಲ ತಮಗೆನಿಪ ದು ।

ಜ್ಞಾನಮನಿತುಮುಲೂಕಜನ್ಮಮಾಗಲೆ ವೇಚ್ಚುಂ

೩೨

ಬಂದಿತು ವ॥ ಆ ಬಳಿಕ ಆ ಆಶೀರ್ವಾದದೊಡನೆ ಸಮಸ್ತ ಯತೀಂದ್ರರಿಂದಲೂ
ಬಂದ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರವೆಂಬಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು (ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು) -
೨೯. “ನನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಶುಭೋದಯವಾದ ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ
ನೆನೆದವನೂ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು
ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವವನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೊಗಳಲಿ? ೩೦. ಕುದೃಷ್ಟಿ
ಯಿಂದ ಭ್ರಮೆಗೊಳಗಾಗಿ ಘನವಾದ ಮೋಹಾಂಧಕಾರದಿಂದ ಜಗತ್ತು
ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿರುವುದು. ಮುನಿಸೂರ್ಯನೇ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಚನ ಪ್ರಭೆ
ಯಿಂದ ನೀನು ಬೆಳಗದಿದ್ದರೆ ಸದ್ಗತಿಯುಂಟೆ ? ೩೧. ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು
ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಜನಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಆಧಾರ ನೀನು; ಅಕ್ಷಯಜ್ಞಾನಿಯ
ಮೋಕ್ಷನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಏರ ಬಯಸುವವನಿಗೆ ನಿನ್ನ ನುಡಿ ಸೋಪಾನವಾಯಿತು.
೩೨. “ಮುನಿವಚನದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಹಾಗೆ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು
ಬೆಳಗಿದರೆ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗವೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ದುರ್ಜನರು ಗೂಗೆಗಳಾಗಿ

ಎಂದತ್ಯಂತಪ್ರಶ್ನಯಸಮಾಪ್ತತೋಕ್ತಿಮುಕ್ತಾಕ್ಷತಂಗಳಂ ದಂತಕಾಂತಿಚಂದನಚರ್ಚೆವರಸಚರ್ಚೆ
ಸಿದ ಭೂಕಾಂತನಂತರಂಗವಿಶುದ್ಧಿಯಂ ತಪೋನಿಧಿ ಮನದೊಳವಧಾರಿಸಿ ಗುಣಾನುರಾಗಿತ್ವದಿಂದಮಿಂ
ತೆಂದರ್:-

ಇದು ದಲ್ ನಿಮಿತ್ತಭಾವಂ |
ಮದಕ್ಕೆ ಸಾಜದಿನೆನಿಪ್ಪ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ತಾ ||
ನದೆ ನಿನ್ನೊಳ್ ಮತ್ತೊಂದಾ |
ದುದರ್ಶ ನೃಪ ಸಮನಿಸಿತ್ತು ವಿಸ್ಮಯಮೆಮಗಂ || ೩೩

ನಯದಿಂ ಜನಕ್ಕೆ ಪುಣ್ಯೋ |
ದಯದಿಂ ಪಾರ್ಥಿವಜನಕ್ಕೆ ವಿನಯವೆತೋನಿ ||
ಶ್ವಯದಿಂ ಯೋಗಿಜನಕ್ಕಂ |
ದಯೆಮಾಡುವೆ ನೀನೆ ದಲ್ ಚಮತ್ಕರ್ತಿಯೊದವಂ || ೩೪

ಇನಿವಿರಿದು ರಾಜ್ಯಪದದೊಳ |
ಮಿನಿವಿರಿದು ಸುಖಾನುಭವದೊಳಂ ಕಾಣಲ್ಯಾ ||
ಗೆನಿಪೆಜಕಮವಜರೊಳಾದುದು |
ನಿನಗಂತುಟಿ ಹಿತದೊಳಲ್ಲದಸಪನೆ ಚದುರಂ || ೩೫

ಎಂದ ಮುನೀಶಂಗಳಿಂದಿಂ |
ತೆಂದಂ ಧರಣೀಶನೀಶ ನೀಮಿದರ್ಶಗೇ ||
ಬ್ರಂದಪೆನೆಂದಿರೆ ನಿಮ್ಮನೆ |
ತಂದತ್ತಿಲ್ಲಿಗೆ ಪುರಾಕೃತಂ ಮತ್ತುಕೃತಂ || ೩೬

ಹುಟ್ಟಿತಕ್ಕವರೆ ಸರಿ ವ|| ಹೀಗೆಂದು ಅತ್ಯಂತಗೌರವಾನ್ವಿತವಾದ ಮಾತುಗಳೆಂಬ
ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆಯಿಂದಲೂ, ತನ್ನ ದಂತಕಾಂತಿಯೆಂಬ ಗಂಧಲೇಪನದಿಂದಲೂ
ಅರ್ಚಿಸಿದ ಅರಸನ ಮನಃಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ಭಾವಿಸಿನೋಡಿ ತಪಸ್ವಿಗಳು
ಗುಣಾನುರಾಗದಿಂದ ಹೀಗೆ ನುಡಿದರು-೩೩. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಗರ್ವಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವಾಗುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಅದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಗದೆ ಬೇರೊಂದು
ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ೩೪.
ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಜನಕ್ಕೆ, ಪುಣ್ಯೋದಯದಿಂದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ, ವಿನಯ ವಚನಗಳಿಂದ
ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ನೀನು ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ೩೫. ಇಷ್ಟೊಂದು
ಘನವಾದ ರಾಜ್ಯಪದವಿಯಲ್ಲಿ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಸುಖಾನುಭವದಲ್ಲಿ
ಇರುವವನಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ (ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ) ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುವುದೇ
ಅಪರೂಪ. ಆದರೆ ಅದು ನಿನಗೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಜಾಣನಾದವನು ಹಿತದಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವನೆ ?” ೩೬. ಹೀಗೆಂದ ಯತೀಂದ್ರನಿಗೆ
ರಾಜನು ಹೀಗೆಂದನು- “ದೇವ, ನೀವಿದ್ದ ಎಡೆಗೇ ನಾನು ಬರಬೇಕೆಂದುಕೊಳ್ಳು

ಪರಮದಯಾನಿಧಿಯೆನ್ನೊಳ್ |
ಕರುಣಂ ನಿಮಗುಳ್ಳೊಡನಗೆ ದಯೆಗೆಯ್ದುದು ನೀ ||
ಮಿರದೆ ಜಿನದೀಕ್ಷೆಯಂ ಬಿ |
ತ್ತರಿಸುಗುಮೆನಗದುವೆ ಬಚಿಕೆ ನಿವೃತ್ತಿಸುಖಮಂ ||

೩೭

ಪಾಪಾರಾತಿಯನಾಂಪುದಲ್ಲ ಚತುರಂಗಂ ಸೈನಿಕಂ ಕಾಲಶಂ |
ಪಾಪತಕ್ಕ ಸಿತಾತಪತ್ರನಿಕರಂ ಕಾಪಲ್ಪನಿತ್ಯೊರ್ಮೆ ದಲ್ ||
ಪೋಪಾಗಳ್ ನಿರಯಕ್ಕೆ ಬಂಧುಗಳೊಡಂ ಬಂದಪ್ಪರಲ್ಲಿಂ ಭವ |
ಪ್ರೀಪಾದಾಂತಿಕದೀಕ್ಷೆ ತಾನೆನಗೆ ಮಾಯ್ಯಂ ಸ್ವಸಂರಕ್ಷೆಯಂ ||

೩೮

ಎನೆ ಮುನಿವೃಷಭಂ ಭೂಪನ |
ಮನದೊಳ್ ಮಾರಾದೆ ಮೊದಲ್ವ ವೈರಾಗ್ಯದ ಪೆಂ ||
ಪನೆ ಪರಿಕಿಸಲೆಂದಾಗ್ರಹ |
ವಿನಿವರ್ತನಸೂಚಕೋತ್ತಿಗಳನಿಂತೆಂದಂ ||

೩೯

ಕಾರುಣಿಕರ್ ಧರ್ಮಜ್ಞರ್ |
ಚಾರಿತ್ರಸಮೇತರೆನಿಪ ನಿಮ್ಮನ್ನರನಾ ||
ಗಾರತೆಯಂ ಪಾವನಮನ |
ಗಾರತೆಯಿಂದೆಸಗುವೆಸಕಮಿಂ ಪೆಪಿತುಂಟೇ ||

೪೦

ತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಪುಣ್ಯ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದಿತು. ೩೭. ಪರಮ ಕರುಣಾನಿಧಿಗಳೇ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರವಿದ್ದರೆ ಈಗ ತಡಮಾಡದೆ ನನಗೆ ಜಿನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ. ಅದೇ ನನಗೆ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ತಂದೀಯುವುದು. ೩೮. ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯವು ಪಾಪವೈರಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡುವುದಲ್ಲ; ಕಾಲನ ಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಗಳೆಷ್ಟಿದ್ದರೂ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರವು; ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬಂಧುಗಳು ಯಾರೂ ಜೊತೆಗೆ ಬಾರರು. ಇನ್ನು ನನಗೆ ಇರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಆತ್ಮರಕ್ಷೆಯೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯಪಾದಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ದೀಕ್ಷೆಯೇ.” ೩೯. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುನೀಂದ್ರರು ಅರಸನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವೈರಾಗ್ಯದ ಘನತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು, ಅವನು ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಬದಲಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತ ಹೀಗೆ ನುಡಿದರು- ೪೦. “ದಯಾವಂತರೂ, ಧರ್ಮಜ್ಞರೂ, ಚಾರಿತ್ರವಂತರೂ ಆದ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಜನರು ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಮುನಿಗಳ ಕಾರ್ಯ

ಅದಲ್ಲದೆಯೂ,

ತಳಿವೊಡೆ ಮದ್ದಿಧರ್ ನಿಯಮದಿಂ ಯಮಿಗಳ್ ಕಠಿನಾಂಗಸಂಗತರ್ |

ತಳಿಗುಮತೀವದುರ್ಧರಮನಿಪ್ಪ ತಪೋಭರಮಂ ಭವದ್ವಿಧರ್ ||

ತಳಿಯಲದೆಂತುಮಾರ್ತಪರೆ ತದ್ಧರಮಂ ಭರದಿಂ ನಿಶಾಮಕೋ |

ಮಳಕಮನೀಯಕಾಯರವನೀಪತಿ ಕುಂಕುಮಲೇಪಲಾಲಿತರ್ ||

೪೧

ಅದುಕಾರಣದಿಂ

ಧರೆಯಂ ಸದ್ಧರ್ಮಾಶ್ರಯ |

ಧರೆಯನನಾಥೇಯನಲೆಯದಾಕಲ್ಪಂ ನೀಂ ||

ಧರಿಯಸೆ ತಪಮದೆ ಹೀನೋ |

ದ್ವರಗಾದಿನತ್ತೊಂದುಮಲೈ ಪೇಟೆ ತಪಮುಂಟೇ ||

೪೨

ಎನಲೊಡಮಜಿತಸೇನಮಹಾರಾಜಂ-ಮುನಿರಾಜ, ಸಂಸಾರಭಯದಿಂ ದೀನಭಾವಮಂ ತಾಳ್ದೆ ಮೈನುದ್ದರಿಸೆ ನಿಮಗಮಂತೆಯೆಂದು ತನ್ನ ಹೃದಯದ ಪರಿಚ್ಛೇದಮನೆ ನಿಲಿ ನುಡಿದು ಸಮಸ್ತಕೃತ್ಯಭಾರಮಂ ಜಿತಶತ್ರುವೆಂಬ ಪುತ್ರನೊಳ್ ನಿಟಿಸಿ ತಾನುಮುಪಶತಮಭಾವದೊಳ್ ನಿಂದು ಬಲೆಯಂ ಲೋಕಾಯತವಾದಿಯಂತೆ ಆಸಾಧಿತಗುರುಮತನುಂ ಎರಹಿಯಂತೆ ಮುಕ್ತಾಭರಣನುಂ ಸಾಯಂತನ

ಕೈಂತಲೂ ಪವಿತ್ರವಾದುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಯಾವುದು ? ಅದಲ್ಲದೆ- ೪೧. ಯತಿಧರ್ಮ ನನ್ನಂತಹ ಕಠಿನದೇಹವುಳ್ಳವರಿಗೇ ಸರಿ; ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ತುಂಬ ಕಷ್ಟಕರವಾದುದು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕೋಮಲಕಾಯರಾಗಿ ಕುಂಕುಮಲೇಪನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಮ್ಮಂತಹರಿಗೆ ಅದನ್ನು ನಿತ್ತರಿಸಲಾದೀತೆ ? ಆದುದರಿಂದ- ೪೨. ಯಾವ ಆಧಾರವನ್ನೂ ಬಯಸದೆ ಸದ್ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊನೆವರೆಗೂ ನೀನು ಪಾಲಿಸು. ಅದೇ ತಪಸ್ಸು. ದೀನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಪವುಂಟೆ ?” ಎ|| ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅಜಿತಸೇನಮಹಾರಾಜನು- “ಮುನಿರಾಜ, ಸಂಸಾರ ಭೀತಿಯಿಂದ ದೀನನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ದೀನೋದ್ಧರಣವೆ ತಪವೆಂಬ ಮಾತು ನಿಮಗೂ ಅನ್ವಯವಾಯಿತು.” ಎಂದು ಮನಃಪೂರ್ವಕ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ನುಡಿದು, ಸಕಲರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಜಿತಶತ್ರುವೆಂಬ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ತಾನು ವೈರಾಗ್ಯಭಾವದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬೌದ್ಧಮತಾನು ಯಾಯಿಯಂತೆ “ಆಸಾಧಿತ ಗುರುಮತನು” (೧. ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಮತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವನು. ೨. ಗುರುಗಳು ತಿಳಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವನು), ಎರಹಿಯಂತೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊರೆದವನು, ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸೂರ್ಯ ನಂತೆ “ಪರಿಹೃತಾಂಬರ”ನು (೧. ಆಕಾಶದಿಂದ ತೊಲಗಿದವನು. ೨. ಬಟ್ಟೆ ಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ದಿಗಂಬರನಾದವನು), ಪ್ರಭಾತ ಸಮಯದ ತಾವರೆಗೊಳದಂತೆ

ತರಣಿಯಂತೆ ಪರಿಹೃತಾಂಬರನುಂ ದಿನಮುಖಸರೋಜಾಕರದಂತೆ ವಿಕಚಿತಾಸಮೇತನುಂ
ಶಿಶಿರಸಮುದಂತಾರೂಢತಪನುಮಾಗಲೊಡಂ,

ಸುತಯುವತಿಜ್ಞಾತಿ ಪ್ರಕೃ |
ತಿತವ್ಯಾಮೋಹಶಿಶರದಿಂ ಕೊರಗಿದ ಭೂ ||
ಪತಿಯ ಮುಖಾಬ್ಧಂ ಸಂತೋ |
ಭಿತಮಾದತ್ತಾತಪಃಪ್ರಭಾವಾತಪದಿಂ ||

೪೨

ತಿಳಿಯೆ ಜಡಾಶಯಮೆಸಕ |
ಕೃಳವಡೆ ಮಾರ್ಗಂ ದಿಗಂಬರಶ್ರೀ ತನ್ನೊಳ್ ||
ಬೆಳಗೆ ಸಮಂತಾತಪಮಂ |
ತಳೆದೂರ್ಜಿತನಾದನೂರ್ಜದಂದದಿನಾದಂ ||

೪೪

ಅರಿಗಳನಂಜಿಸುತುಂ ಪರಿ |
ಹರಿಸುತ್ತುಂ ವಿಷಯಬಾಧೆಯಂ ಸದ್ಧನಮಂ ||
ಪರಿವರ್ಧಿಸುತುಂ ಕಿಡುತರೆ |
ಸಿರಿ ಕಿಡದಭ್ಯಾಸಮೆನಿಪ ತೆಪದಿಂ ನಡೆದಂ ||

೪೫

“ವಿಕಚಿತಾ ಸಮೇತ”ನು, (೧. ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದುದು-ಅರಳಿದ ಹೂಗಳುಳ್ಳುದು. ೨. ತನ್ನ ಕೂದಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ತೆಗೆದವನು). ಚಳಿಗಾಲದಂತೆ “ಆರೂಢ ತಪ”ನು (೧. ಮಾರ್ಘ ಮಾಸವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು. ೨. ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಕೊಂಡವನು) ಆದನು. ೪೨. ಪುತ್ರ ಪತ್ನಿ ಜ್ಞಾತಿ ಪ್ರಜೆ ಮೊದಲಾದವರ ಮೋಹವೆಂಬ ಚಳಿಗಾಲ ದಿಂದ ಕೊರಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಅರಸನ ಮುಖಕಮಲವು ಈಗ ತಪಸ್ಸಿನ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಯಿಂದ ಸುಶೋಭಿತವಾಯಿತು. ೪೪. “ಜಡಾಶಯ” (ಜಲಾಶಯ, ೨. ಅಜ್ಞಾನ)ವು ತಿಳಿಯಾಗಿ, ಕಾರ್ಯಮಾಡಲು ಮಾರ್ಗ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ, “ದಿಗಂಬರ ಶ್ರೀ” (೧. ದಿಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗು ಆಕಾಶದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಶೋಭೆ. ೨. ನಗ್ನತೆ, ದಿಗಂಬರವ್ರತ) ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಲಾಗಿ, “ಆತಪ” (೧. ಬಿಸಿಲು ೨. ಉತ್ತಮವಾದ ತಪಸ್ಸು) ವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದಂತೆ ಆತನು ಏಳ್ಗೆ ಹೊಂದಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ೪೫. ರಾಜನಂತೆ “ಆರಿ” (೧. ಶತ್ರು. ೨. ಮೋಹ ಮದಾದಿ ಷಡ್ರಿಪುಗಳು) ಗಳನ್ನು ಅಂಜಿಸುತ್ತ ವಿಷಯ ಬಾಧೆ (೧. ದೇಶಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ತೊಂದರೆ. ೨. ಇಂದ್ರಿಯಾಪೇಕ್ಷೆಗಳ ಬಾಧೆ)ಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತ “ಸದ್ಧನ” (೧. ಉತ್ತಮವಾದ ಭಾಂಡಾರದ ಸಂಪತ್ತು. ೨. ತಪಸ್ಸೆಂಬ ಧನ) ವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಸಿರಿ ಕೆಟ್ಟರೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಕಡೆದೊಂಟಂತೆ, ಮುನಿಯಾಗಿ ತಪಶ್ಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದು

ಮತ್ತಂ

ಗೀತಪ್ರೀತಿ ಜಿನಶ್ರುತಿಶ್ರವಣದಿಂ ಶ್ವೇತಾತಪತ್ರಾರ್ಥಿ ಭೂ |
ಜಾತಚ್ಛಾಯೆಯನಂಗನಾರುಚಿ ವಿರಕ್ತಾಸಕ್ತಿಯಿಂ ಹರ್ಮ್ಯಚೂ ||
ಡಾತರ್ಪಣಂ ಗಿರಿಕೂಟಸಂನವನದಿಂ ಗೆಂಟಾಗೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲೀ |
ಲಾತಾತ್ಪರ್ಮನಾ ತಪಸ್ವಿ ತಳೆದಿದ್ಧಂ ತತ್ತಮೋರಾಜ್ಯದೊಳ್ ||

೪೬

ಅಂತುಪಶಾಂತಮೋಹಸಂತಮಸಂ ಪರಮತಪಃಪ್ರದೀಪಸ್ನೇಹಭೂತಜೀವಿತಂ ನಭಸ್ತುಲಕಾಚಲ
ದೊಳುಪಜೀವಿತಪ್ರಾಯೋಪಗಮನವಿಧಾನನಾತ್ಮೀಯಜೀವಿತಾತ್ಮಯದೊಳ್

ಸುರ...ತಮೂಲದಿಂದಾ |
ಜುರಜ್ಜ ಮೇಗೊಗೆದ ತಾಣದೊಳ್ ದಿವ್ಯಸುಖಾ ||
ಕರಮನೆ ಪದಿನಾಱನೆಯದು
ವರತೋಭಾನಲ್ಪಮಿರ್ಪುಡಚ್ಚುತಕಲ್ಪಂ ||

೪೭

ಆಕಲ್ಪದೊಳುಜ್ಜಲಸಹ |
ಜಾಕಲ್ಪಂ ಪಡ್ವಿತ್ತಮಾತ್ರಮಗಾತ್ರಂ ||
ಸ್ವೀಕೃತತದಧೀಂದ್ರತ್ತನ |
ನಾಕುಳನಣಿಮಾದಿಗುಣಗಣಾನ್ವಿತನೊಗೆದಂ ||

೪೮

ವರಿದನು. ಮತ್ತು-೪೬. ಜಿನವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಗೀತವಿನೋದದ
ಆಸಕ್ತಿಯೂ, ಮರಗಳ ನೆರಳಿನಿಂದ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಗಳ ಬಯಕೆಯೂ, ವಿರಕ್ತಿಯ
ನಿರ್ಭರತೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಾಮೋಹವೂ, ಗಿರಿಶಿಖರವಾಸದಿಂದ ಅರಮನೆಯ
ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ-ಆ ತಪೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ
ಆ ತಪಸ್ವಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಮೋಹವೆಂಬ
ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ, ಉತ್ತಮ ತಪಸ್ಸೆಂಬ ದೀಪಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಜೀವನವೆ
ಎಣ್ಣೆಯಾಗಲಾಗಿ ನಭಸ್ತುಲಕವೆಂಬ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನದಿಂದ
ದೇಹವನ್ನು ತೊರೆದನು. ೪೭. ಮೇರುಪರ್ವತ ಮೂಲದಿಂದ ಮೇಲೆ ಆರು
ರಜ್ಜವಿನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಸುಖಗಳಿಗೆ ನೆಲೆವೀಡಾಗಿ ಅಚ್ಯುತವೆಂಬ ಹದಿನಾರ
ನೆಯ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಲ್ಪವಿರುವುದು. ೪೮. ಆ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅಣಿಮಾದಿ
ಗುಣಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ಜನ್ಮದೊಡನೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಂದ ಆಭರಣ
ಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ, ಆರು ಗೇಣಿನ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅಚ್ಯುತೇಂದ್ರನಾಗಿ

ಅಂತು ಹುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಸಮಕಟ್ಟಿದಾಯುಷ್ಯದ

ಸಾಗರವಿರ್ಪತ್ತೆರಡು |

ಭಾಗದನಿತೆ ಮಾಸಮಾಗೆ ಸುಯ್ಯಂ ನೆನವೊಂ ||

ಭೋಗೇಚ್ಛೆ ಹುಟ್ಟಿದೊಡೆ ತ |

ತ್ಸಾಗರಸಮ್ನಿತಸಹಸ್ರಮಾಸಕ್ಕುಣಿಸಂ ||

೪೯

ಮೂನೂಟಿವತ್ತೆವೆ ವಿ |

ಮಾನಂಗಳ್ಳಮಲಮಣಿಮಯಂಗಳ್ಳ ಸಮೀ ||

ಚೀನನವಚೀನರಚಿತವಿ |

ತಾನಂಗಳ್ಳೊಡೆಯನಾದನಾ ದಿವಿಜೀಂದ್ರಂ ||

೫೦

ಮೂವತ್ತಿವರ್ ಸ್ವೀಕೃತ |

ದೇವಿಯರಜುವತ್ತು ಮೂವರಾವಲ್ಲಭಿಕಾ ||

ದೇವಿಯರೆಸೆವೊರ್ ಮಾ ||

ದೇವಿಯರಾತನ ಮನಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾದರ್ ||

೫೧

ಎಣಿಕೆಗಳುಂಟಂ ಪರಿಜನ |

ಗಣನೆಗೆ ಬಂದಚ್ಚರಿಯರುಮಂ ತದ್ವೇವೀ ||

ಗಣದೊಳಗಾರೊರ್ವರ ವಿಕ |

ರಣಸಂಭವದೇವಿಯುರ್ಕಳಂ ಘಣಿಪತಿಗಂ ||

೫೨

ಹುಟ್ಟಿದನು ವ|| ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿ, ತನಗೆ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಆಯುಷ್ಯದ-೪೯. ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾಗರ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸುಯ್ಯುವನು; ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಊಟವನ್ನು ನೆನೆಯುವನು. ೫೦. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನವೀನ ಚೀನ ವಸ್ತ್ರ ವಿಶಾಸಗಳಿಂದ ಚೆಲುವಾದ ಮುನ್ನೂರೈವತ್ತು ರತ್ನಮಯ ವಿಮಾನಗಳಿಗೆ ಆತನು ಒಡೆಯನಾದನು. ೫೧. ಮೂವತ್ತೆರಡು ಸ್ವೀಕೃತ ದೇವಿಯರು; ಅರುವತ್ತು ಮೂವರು ವಲ್ಲಭದೇವಿಯರು; ಎಂಟು ಜನ ಮಹಾದೇವಿಯರು ಆತನ ಮನಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾದರು. ೫೨. ಪರಿಜನರಾದ ಅಪ್ಪರೆಯರನ್ನಾಗಲಿ, ಆ ದೇವಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ವಿಕರಣ ಸಂಭವ ದೇವಿಯರನ್ನಾಗಲಿ ಎಣಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಆದಿಶೇಷನಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯ. [ಇದಲ್ಲದೆ ೧೦೬೩ ಅಗ್ರದೇವಿಯರೂ ಉಂಟೆಂದು ಜೈನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದೇವಿಯೂ ೧೦೨೪೦೦೦ ವೈಶ್ರಯಿಕ ರೂಪುಗಳನ್ನು ತಾಳಬಲ್ಲಳು.

ಪ್ರಕಟಂ ಮೂವತ್ತುಮೂವರ್ ಸುಮನರಯುತಸಂಖ್ಯಾನ್ವತರ್ ಸಂದ ಸಾ
ಮಾನಿಕಲೋಕರ್ ದೇವಪಾಲಾಹ್ವಯಯುತದಿವಿಜರ್ ನಾಲ್ವರಿತ್ತಂಗರಕ್ಕಾ||
ಧಿಕ್ಕತರ್ ನಾಲ್ವತ್ತುಸಾವರ್ನಮರರಿವರಾತ್ಮೀಯಪಾದದ್ವಯಾರಾ |
ಧಕರಾದರ್ ತತ್ಸರೇಂದ್ರಂಗಮಲತರತಪಸ್ಸಾರ್ಥಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಂ ||

೨೨೩

ಒಳಗಣ ಮೊಳಗಣ ನಡುವಣ |

ವಿಳಾಸಮಂ ತಳೆದ ಮೂಳುಸಭೆಯುಂ ದೇವಂ ||

ಗಳವಟ್ಟುವಾತನೊಳ್ ಸಂ |

ಗಳಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವಮಂ ತ್ರಿಗುಣಪವೋಲ್ ||

೨೨೪

ವರಕರಿತುರಗಂ ರಥಕಿಂ |

ಕರವ್ಯಷಗಂಧರ್ವನರ್ತಕೀಪ್ರಮುಖಂ ಬಂ ||

ಧುರಸಪ್ತಾನೀಕಂ ನಿಜ |

ಪರಿಕರಮನೆ ಸುರನ ಸೈಪದೇನಚ್ಚರಿಯೋ ||

೨೨೫

ಎನಿಸಿ ತತ್ಕಲ್ಪವಲ್ಲರಿಗೆ ನಿಜಶರೀರಪಾರಿಜಾತಮನಡರ್ಪಮಾಡಿ

ಒಯ್ಯದೆ ಪೊಯ್ಯದೊಂದು ಪುರುಡಪ್ಪದ ಚುಂಬಿಸದಿಂಪು ದೇವಿಯರ್ |

ಮೆಯ್ಯಳವಾಟಿ ಕೂಡಿಸದ ಕೂಟದ ಸಂತಸಮೆಂಬಿವೆಲ್ಲಮಾ ||

ರಯ್ಯ ಮನಃಪ್ರವೀಚರಣಾದಿಂ ಸಮಸಂದುಚಿತಾರ್ಥವೃತ್ತಿ ತ |

ಳ್ಳೊಯ್ಯ ಮನೋಜಕೀಳಿಗಮರಂ ತಣಿದಂ ಸುರತೋಪಭೋಗದೋಳ್ ||

೨೨೬

ವಿಕರಣ ಸಂಭವ ದೇವಿಯೆಂದರೆ ದೇವಿಯು ವಿಕ್ರಿಯಾರೂಪ]. ೨೨೩. ಮೂವತ್ತುಮೂವರು ಸುಮನರು, ಅಯುತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಾಮಾನಿಕರು ನಾಲ್ವರು ಲೋಕಪಾಲರು, ನಾಲ್ವತ್ತುಸಾವಿರ ಅಂಗರಕ್ಷಕ ಕೇವರು, -ಆ ಅಚ್ಚುತೇಂದ್ರನಿಗೆ ಆತನ ತಪಃಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ಪಾದಸೇವಕರಾದರು. ೨೨೪. ಆತನ ಗಳಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮೂವಡಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಒಳಗೊಂದು, ನಡುವೊಂದು ಹಾಗೂ ಹೊರಗೊಂದು ಹೀಗೆ ಮೂರು ಸಭೆಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ೨೨೫. ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ರಥ, ಪದಾತಿ, ವ್ಯಷಭ, ಗಂಧರ್ವ ಮತ್ತು ನರ್ತಕೀ ಎಂಬ ಏಳು ಬಗೆಯ ಸೈನ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಪುಣ್ಯವೇನು ಸಾಮಾನ್ಯವೆ? ವ|| ಹೀಗೆ ಆ ಕಲ್ಪವೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಗೆ ತನ್ನ ದೇಹವೆಂಬ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿ-೨೨೬. ವಹನ, ತಾಡನ, ಹುರುಡು, ಅಪ್ಪುಗೆ, ಚುಂಬನ ಈ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆಯೆ, ದೇವಿಯರ ಮೈಯನ್ನು ಕೂಡ ಮುಟ್ಟದೆ, ಮನಃಪ್ರವೀಚಾರದಿಂದಲೇ ಆತನು ಕೂಟದ ಸುಖವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಪಡೆದು ತಣಿಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅದಲ್ಲದೆಯು ಮಾತನೋರೋಮ್ಮೆ ತನಗೆ ಸಹಜಮಾದಣಿಮಾಣುಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂ ನೆಲನನ ವ್ಯಗ್ರತೆಯಿನ್ನುರ್ಚಿ ಪೋಗಿ ನಾಗಭವನದ ಕೃತ್ರಿಮಚೈತ್ಯಯಾತ್ರೆಯಂ ನಿರ್ವರ್ತಿಸಿಯುಂ, ಓರೋರ್ಮೆ ಮಹಿಮಾಮಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂ ಮೇರುಗಿರಿಯ ನಾಲ್ಕುಂ ಬನದ ಜಿನಭವನಗಳಂ ತಚ್ಚೈಲಮೂಲದಿಂ ಚೋಳಕವರಂ ಬಳಿದು ಬಲವಂದು ಬಂದಿಸಿಯುಂ, ಓರೋರ್ಮೆ ಗರಿಮೋರುತಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂ ವರೈಜಿನಬಿಂಬಸವನಪಾವನೀಭೂತಸ್ತೋತಮಪ್ಪಗಾಧ ಗಂಗಾನದೀಹ್ರದಂಗಳೋಳ್ ಪಾತಾಳಮೂಲಂ ಬರಂ ಮುಬುಗಿ ನಿಜಗಾತ್ರಮಂ ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸಿಯುಂ, ಓರೋರ್ಮೆ ಲಘಿಮಾಲಘಾಬಲದಿಂ ನಿತ್ಯಚೈತ್ಯ ಸವನನಿಮಿತ್ತಂ ಸ್ವಯಂಭೂರಮಣಸಾಗರೋದಕಾದಾನಕ್ಕಸಂಖ್ಯಾತದ್ವೀಪಸಮುದ್ರಂಗಳಂ ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಿನತಿಕ್ರಮಿಸಿಯುಂ, ಓರೋರ್ಮೆ ನಿಜಪ್ರಾಪ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಿದೇಡೆಯೋಳರ್ದು ನಿಜಭುಜಲತಾ ಪ್ರತಾನಮಂ ನಿಮಿರ್ಚಿ ನಂದೀಶ್ವರದ್ವೀಪದ ಜಿನೇಂದ್ರಾಗಾರಸಾಂಧ್ಯಬಂಧುರತೂರ್ಮಂಗಳಂ ಬಾಜಿಸಿಯುಂ, ಓರೋರ್ಮೆ ನಿಜಪ್ರಾಕಾಮ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂ ವಿದೇಹತೀರ್ಥಕೃತ್ಯಲ್ಯಾಣಮಂಗಳಂಗಳೋಳ್ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನೊಡನೆ ಲಾಸ್ಯತಾಂಡವಚ್ಚುರಿತನ್ಯತ್ಯಂಗಳಂ ತತ್ತದ್ರೂಪಂಗಳಂ ಸಂಪಾದಿಸಿಯುಂ, ಓರೋರ್ಮೆ ತನ್ನೀಶತ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂ ಪಂಚಗುರುಚರಣಪೂಜೋಪಚಾರಸಜ್ಜೇಕರಣದೋಳ್ ಸಕಲಸುರ ಸಮಾಜಮಂ ಪರಿಚಾರಕತ್ವದೋಳ್ ಯೋಜಿಸಿಯುಂ, ಓರೋರ್ಮೆ ವಶಿಷ್ಠಾತಿಶಯದಿಂ ವೀತರಾಗ ರೂಪಗುಣವಸ್ತುವರ್ಣಾನುಬದ್ಧತಮಾರ್ಗಗೀತಂಗಳಂ ತ್ರಿವಿಧಮಾರ್ಗಂಗಳೋಳ್ ಪಾಡಿ ಗಂಧರ್ವ

ವ|| ಅದಲ್ಲದೆ ಆತನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಅಣಿಮಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ನೆಲದೊಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಚಿಮ್ಮಿಹೋಗಿ ನಾಗಲೋಕದ ಆಕೃತಿಮ ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವನು; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಹಿಮಾ ಬಲದಿಂದ ಮೇರುಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅದರಷ್ಟೆ ಎತ್ತರವಾದ ದೇಹಾಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆ ಪರ್ವತ ನಾಲ್ಕು ವನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಿನಗೃಹಗಳನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ವಂದಿಸುವನು; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಗರಿಮಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಿನಬಿಂಬ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಪಾವನವಾದ ಗಂಗಾನದಿಯ ಮಡುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳದವರೆಗೆ ಮುಳುಗಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವನು; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಮಾಗುಣದಿಂದ ನಿತ್ಯ ಜಿನಾಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಭೂರಮಣ ಸಾಗರದ ಜಲವನ್ನು ತರಲೆಂದು ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಅದರ ದ್ವೀಪಸಮುದ್ರಗಳನ್ನು ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾಟುವನು; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಬಲದಿಂದ ಇದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದು ತನ್ನ ತೋಳು ಚಾಚಿ ನಂದೀಶ್ವರ ದ್ವೀಪದ ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಧ್ಯಾವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುವನು; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ವಿದೇಹ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಗಳೋತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನೊಡನೆ, ಆತನಂತೆಯೆ ರೂಪತಾಳಿ ಲಾಸ್ಯತಾಂಡವಾದಿ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವನು; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಈಶತ್ವ ಗುಣದಿಂದ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಪಾದಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖಂಡನಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ದೇವಪರಿವಾರವನ್ನು ಪರಿಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರೋಜಿಸುವನು; ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವಶಿಷ್ಠ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಜಿನನ ರೂಪಸ್ತವ, ಗುಣಸ್ತವ, ವಸ್ತುಸ್ತವಗಳನ್ನು ವರ್ಣ

ಗೀರ್ವಾಣರಂ ಪಶೀಕೃತರಂ ಮಾಡಿಯುಂ ಇಂತಷ್ಟಗುಣಗಳನ್ನಿಷ್ಟದೇವತೋಪವಿಷ್ಟಿಯಂ ಸಫಲಂ ಮಾಡುತ್ತಮಿಂತು

ಅನತಿಶಯಪುಣ್ಯಪುಣ್ಯಾ |
ಚರ್ನತತ್ಪರನಾಮರುದ್ಧರಂ ವಿವಿಧವಿನೋ ||
ದನಸೇತುಯಾನದಿಂ ಜೀ |
ವನಸಾಗರನಿಕರದಂತನಿತ್ಯತಂದಂ ||

೫೭

ಅಂತು ದೂರಾಯುಸ್ಸಾಗರಪಾರಗನಾಗಲೊಡಂ

ನಿಜಕುಸುಮಸ್ವಜಂ ಕೊರಗಿದತ್ತು ಮೊಗಂ ಕೊರಗಿತ್ತ ಭೂಷಣ |
ವ್ರಜರುಚಿಸಂಚಯಂ ತೊಲಗಿದತ್ತಚಿತಂ ತೊಲಗಿತ್ತ ನೋಡೆ ಭೂ ||
ಮಿಜನಿಕರಂ ಕರಂ ನಡುಗಿದತ್ತು ಮನಂ ನಡುಗಿತ್ತ ಪೇಟೆ ಕ |
ಲ್ವಜಪತಿಗೆಂದು ತಮ್ಮೊಳುಲಿದರ್ ಸುರರೇಂ ವಿಭು ಭಾವಿತಾತ್ಮನೋ ||

೫೮

ಅಮರಾಹ್ವಯಮೊಂದುಂ ವ್ಯ |
ರ್ಥಮಾದೊಡೇನಚ್ಚುತೇಂದ್ರನಾಯುಶ್ಚ್ಚುತಿಯೋ ||
ಸುಮನೋಲೋಕಸ್ವವಿಬುಧ |
ಸಮಾಪ್ತಿಗಂ ನಾಡೆ ಮಾಡಿದಂ ಸಾರ್ಥತೆಯಂ ||

೫೯

ಅಂತು ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತನಾಗಿ

ಸ್ತುತಿಮತತತ್ಪದೋ ನುತಿ ಜಿನೇಂದ್ರ ಪದಾಬ್ದದೊಳುಕ್ತಿ ತದ್ಗುಣ |
ಸ್ತುತಿತದೋ ಮನೋವಿರತಿ ಭೋಗಕದಂಬದೊಳಿಂಬವೆತ್ತ ಸಂ ||

ನಾನುಬದ್ಧವಾದ ತ್ರಿವಾರ್ಗಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಗಂಧರ್ವದೇವತೆಗಳನ್ನು ವಶೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು: ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅಷ್ಟಗುಣಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟದೇವತಾ ಪೂಜೆಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುತ್ತ-೫೭. ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಪುಣ್ಯಪೂಜಾನಿರತನಾಗಿ ಆ ದೇವೇಂದ್ರನು ವಿವಿಧ ವಿನೋದಗಳೆಂಬ ಸೇತುಗಳಿಂದ ಸಾಗುತ್ತ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯಸಾಗರದ ದಂಡೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ದೀರ್ಘವಾದ ಆಯುಸ್ಸಾಗರ ತೀರಕ್ಕೆ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಲಾಗಿ ೫೮. “ಧರಿಸಿಕೊಂಡ ಹೂಮಾಲೆ ಬಾಡುತ್ತ. ಮುಖ ಬಾಡುತ್ತ? ಆಭರಣಗಳ ಕಾಂತಿ ತೊಲಗಿತು, ಅರಿವು ತೊಲಗಿತ್ತ ? ವೃಕ್ಷಗಳು ನಡುಗಿದುವು. ಮನ ನಡುಗಿತ್ತ ? ಈ ಪ್ರಭು ಎಂತಹ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿ !” ಎಂದು ದೇವತೆಗಳು ತಂತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಘಾತಾಡಿಕೊಂಡರು. ೫೯. “ದೇವ” ಎಂಬ ಹೆಸರೊಂದು ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವಾದರೇನಂತೆ? ಅಚ್ಚುತೇಂದ್ರನು ಆಯುಷ್ಯಾಂತದಲ್ಲಿ “ಸುಮನ” (೧. ಸಚ್ಚಿತ್ತ, ೨. ದೇವತೆ) ಮತ್ತು “ವಿಬುಧ” (೧. ಜ್ಞಾನಿ, ೨. ದೇವತೆ) ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದನು. ವ|| ಆಗ ಶಾಂತ ಚಿತ್ತನಾಗಿ - ೬೦. ತತ್ವಭಾವನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೆನಹಿಟ್ಟು, ಜಿನೇಂದ್ರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ, ಜಿನಸ್ತುತಿ ಶತಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತ, ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಾಸಕ್ತನಾಗಿ, ಸಮಾಧಿವಿಧಿಯಿಂದ “ಬಾಲಪಂಡಿತ ಮರಣ” (ಮರಣ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿ ಶರೀರ

ಗತಿ ಸತತಂ ಸಮಾಧಿವಿಧಿಯೋಕ್ ಸಮಸಂದಿರೆ ಸಾರ್ಥ ಬಾಳಪಂ ।

ಡಿತಿಮೃತಿಯಂ ಸುರಂ ಸುಮನರಂ ತಲೆದೂಗಿಸಿದಂ ನಿರಂತರಂ ॥

೬೦

ಅಮೃತಮುಣಿಸಾತ್ಮರಕ್ಷಕ ।

ರಮತ್ಯರಾರಯ್ಯ ಸಗ್ಗಮದು ದುರ್ಗಮೆನಿ ॥

ಪ್ರಮರಗಂ ಮೃತಿಯುಮನಿಂ ।

ಸಮನಿಸಿತನೆ ಮತ್ತಿನವರ್ಗ ನಿತ್ತರಮುಂಟೆ ॥

೬೧

ಅನಂತರಂ

ಸುಮನಸ್ಸಿ ತ್ತನುಗಮದೋಕ್ ।

ದ್ರುಮದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳ್ವವೋಲಾಯುವ್ಯ್ಕ ॥

ತ್ತ್ಯಮದೋಕ್ ನಾಕಾನೋಕಹ ।

ದೆ ಮೆಹೀಭಾಗಕ್ಕೆ ವಂದನಂದಾಸುಮನಂ ॥

೬೨

ಬಂದು ಕನಕಪ್ರಭಂಗಳಮೆ ।

ನಿಂದಿತೆ ತತ್ಸತಿ ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಗಮುಖಿಲಾ ॥

ನಂದಕರಚರಿತನಂತಾ ।

ವೃಂದಾಕರನಂದು ಪುಟ್ಟಿದ..... ನಾದ್ಯಂ ॥

೬೩

ಕ್ರಮದಿಂದಿಂತಲ್ಲಮಂ ಶ್ರೀಧರಯತಿಪತಿ ಸರ್ವಾವಧಿಶ್ರೀಧರಂ ಪೇ ।

ಒ* ಮಹೀಶಂ ಪದ್ಮನಾಭಂ ಭವಸಮುದಯದೃತ್ಯಾಂತಮಂ ತಾನೆ ಕೇಳು ॥

ತ್ರೆ ಮನಂಗೊಂಡೀಶಲೋಕಕ್ಕೆ ದಿಟಮನಿಪಂತಿಂದೆ ಮುಂದಪ್ಪದೇನಾ ।

ನುಮನೊಂದಂ ಪೇಟಿಮಂದಂ ಬಲಿಕ ಮುಕುಳತಾತ್ಮೀಯಹಸ್ತಾರವಿಂದಂ ॥

೬೪

ಸಲ್ಲೇಖನವಾಗಲಿ ಕಷಾಯ ಸಲ್ಲೇಖನವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು) ಹೊಂದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತಲೆದೂಗಿಸಿದನು. ೬೦. ಅಮೃತವೇ ಊಟ, ದೇವತೆಗಳೆ ಅಂಗರಕ್ಷಕರು. ಸ್ವರ್ಗವೆ ದುರ್ಗ- ಇಂತಹ ವೈಭವವುಳ್ಳ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಯಮನಿಂದ ಮರಣವೊದಗಿತು. ಎಂದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನುಳಿದವರಿಗೆ ಅದು ತಪ್ಪಿತೆ ? ಆ ಬಳಿಕ- ೬೧. “ಸುಮನ ಸ್ಥಿತಿ” (೧. ಹೂವಿನ ಆಯುಷ್ಯ. ೨. ದೇವಗತಿಯ ಆಯುಷ್ಯ) ಮುಗಿದೊಡನೆ ಮರದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕುರುಳುವ ಹೂವಿನಂತೆ ಆ ದೇವನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದನು. ೬೨. ಹಾಗೆ ಬಂದು ಕನಕಪ್ರಭನಿಗೂ ಆತನ ಸತ್ಸತಿಯಾದ ಸುವರ್ಣ ಮಾಲೆಗೂ ಸರ್ವಾನಂದಕರನಾದ ಸಚ್ಚರಿತ್ರ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಆ ದೇವನು ಹುಟ್ಟಿದನು. (ಅವನೇ ನೀನು). ೬೩. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀಧರಯತೀಂದ್ರರು ಪದ್ಮನಾಭರಾಜನಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆತನ ಪೂರ್ವ ಭವಾವಳಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿ, ಲ್ಲದನ್ನೆಲ್ಲ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ ರಾಜನು, “ದೇವ, ಜನಕ್ಕೆ ದಿಟವೆಂದು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮುಂದೆ ಒದಗುವ

ಎನಲೊಡಂ ತತ್ಸಭಾಜನಮನಸ್ಸಂಶಯತಮಸ್ಸಮುದಯಮಂ ತೊಳ್ಳುವಂತೆ ದಂತಕಾಂತಿ ಚಂದ್ರಾತಪಮಂ ಪಸರಿಸೆ ತನ್ನನೀಂದ್ರಚಂದ್ರನವಗಿಂತೆಂದಂ :-

ಯುಷ್ಮತ್ತುರಕ್ಕೆ ಕರಿಪತಿ |

ಭೀಷ್ಮ ಮಹಾವರ್ಷಮೊಂದು ಬರ್ಕುಂ ಬರ್ಪೀ ||

ಗ್ರೀಷ್ಮರ್ತುವಿನೊಳಧಿಕಮ |

ದೋಷ್ಮಮದಂ ಕಂಡು ನುಬಿಮಿನ್ನುಟಿದುದುಮಂ ||

೬೫

ಎಂದು ಬೆಸಸುವುದುಮನಂತರಂ ತದೀಯಪಾದಪದ್ಮಂಗಳಂ ಪದ್ಮನಾಭಂ ಸನಾಭಜನಸಮೇತಂ ಬೀಟಿಕ್ಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿಜರಾಜಧಾನಿಯಂ ರತ್ನಸಂಚಯಮಂ ಪೊಕ್ಕು ರತ್ನತ್ರಯಾಲಂಕೃತಂ ಸುಖದಿನಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ

ಅತಿಶ್ವೋದ್ವಪ್ತದೂಳಿಪಿಹಿತಮಹಿತಳಂ ತುಂಗವಾತೂಳಿಕಾಲಿಂ |

ಗಿತರೋದೋಮಂಡಲಂ ಪೋಚ್ಚಲಿತಮರುಮರೀಚೀಚಾಲದಿಕ್ಕಂ ||

ತತಿ ಬಂದತ್ತಂದಗುವಿಂ ಬಗೆಗೆ ಪಡೆದಮೋಘಂ ಸಮುದ್ಭೂತಮಾಘಂ |

ಹೃತನದ್ಯೌಘಂ ವಿಮೇಘಂ ಜನಿತಜನಮನೋಗ್ಲಾನಿದಾಘಂ ನಿದಾಘಂ ||

೬೬

ನದನದ್ಯೌಘಾಂಬುವಂ ಪೀರ್ಡೆಳೆ ನೆಟಿಯದೆ ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟವೊಲ್ ಬೀಡೆಗಳ್ ಪ |

ವಿಫದುವುಪ್ಪಾಂಶುಪ್ರಭಾಮಂಡಲದ ಪುದುವಿನಿಂ ಬೆಂದವೋಲಾಗಸಂ ಕಂ ||

ಏನಾದರೊಂದು ಕುರುಹನ್ನು ಹೇಳಿ” ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು. ವ|| ಹೀಗೆನ್ನಲಾಗಿ, ಆ ಸಭಾಜನರ ಮನಸ್ಸಂಶಯವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ದಂತಕಾಂತಿಯೆಂಬ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳನ್ನು ಹರಡುತ್ತ ಆ ಯತೀಂದ್ರನು ಅವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು- ೬೫. “ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾಗಿ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ಗಜೇಂದ್ರವೊಂದು ಬರಲಿರುವ ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಉಳಿದುದನ್ನು ನಂಬಿ” ವ|| ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ತರುವಾಯ ಪದ್ಮನಾಭ ರಾಜನು ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಬಂದು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ (ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಮ್ಯಕ್ ಚಾರಿತ್ರ ಎಂಬ) ರತ್ನತ್ರಯಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದನು. ಹೀಗಿರುತ್ತಿರುವಾಗ- ೬೬. ಪ್ರಚಂಡವಾಗಿ ಕಾದ ದೂಳಿಯಿಂದ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಸುಕುತ್ತ, ದಿಗ್ ದಿಗಂತಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಸಿಲ್ಲುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತ, ಮಾಘದ ಚಳಿಯನ್ನು ಓಡಿಸಿ, ನದೀಜಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಕೊಂಡು, ನಭದಲ್ಲಿ ಮೋಡವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ ಜನಮನಕ್ಕೆ ತಾಪವನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತ ಬೇಸಗೆ ಅಬ್ಬರದಿಂದ ಬಂದಿತು. ೬೭. ನದನದಿಗಳ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಕೊಂಡರೂ ಸಾಲದೆ ಭೂಮಿಯೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಬೀಡೆಗಳು ಹಬ್ಬಿದವು; ಬಿಸಿಲಿನ ಅತಿಶಯದಿಂದ ಬೆಂದು

ದಿದುದಾದಂ ದಿಗ್ವಿಧಾಸಂತತಿಯೊದವಿದ ತಾಪಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಯನದಳ್ಳಂ |
ದದೆ ಭೇರೀರಾವಮುವೆಲ್ಲುದು ದೆಸೆಗಳೊಳೀಂ ಗ್ರೀಷ್ಮಮಾದತೊ ಭೀಷ್ಮಂ || ೬೭

ನಯನೌಘಚ್ಚಲದಿಂದ ನೈದಿಲೆಸಳಂ ಶಕ್ರಂ ಮುಸುಂಕಿಟ್ಟನೈ |
ದೆ ಯಮಂ ಛಾಯೆಯನೊಂದಿನಿತ್ತಗಲದಿರ್ಪಂ ಪಾಶಹಸ್ತಂ ಪಯೋ ||
ಧಿಯನಾಶ್ಚೈವದನಾವಗಂ ತುಹಿನಭೂಮೀಧಕ್ಕೆ ಸಾದರ್ಪಂ ಹರ |
ಪ್ರಿಯನಾವರ್ತಿಸೆ ತಕ್ಕು ನಾಲೆಸೆಯಮಂ ಗ್ರೀಷ್ಮಪ್ರತಾಪೋದಯಂ || ೬೮

ಜ್ವಲನೋಷ್ಣಗ್ರೀಷ್ಮತಾಪಕ್ಕದಿಡವಿಗಳೊಳ್ ಬೈಗುವೊಲ್ಲಪ್ಪಿನಂ ಪ |
ಲ್ಲಲತಯ್ಯೋದ್ದೇಶಮಂ ಪೊರ್ದಿದುದಿರದೆ ಮುಹುಶ್ಚಂಗನಿಸ್ತಾಡನಪ್ಪೋ ||
ಚ್ಛಲಿತಾಂಭಶ್ಚೈಕರಂ ಸೈವಿಭವಿಸರಮಗಾಧಸ್ತವಂತೀಹ್ರದಾಂತ |
ಜ್ವಲದೊಳ್ ನಿಷ್ಕಂಪಿತಾಂಗಂ ಮುಬುಗಿದುದು ಬಹಿಃಪುಷ್ಕರಂ ಹಸ್ತಿಯೂಧಂ || ೬೯

ಬಿಡದಿನ್ನುಂ ತನ್ನನಮ್ಮನಯದ ಗಜಮವೆಂಟುಂ ಕೊರಲೊಂದು ಪೊತ್ತಿ |
ರೋಡಮೆಮ್ಮೊಳ್ ಕಾಯ್ದನಿಂತೀಯವನಿ ಮೆಲಿದಪಳ್ ಮಾರಾದೆಂದೆಂದು ಪುಯ್ಯಲ್ಲು ||
ದುವಂತಾತ್ಮಗ್ರಹಸ್ತಂಗಳೊಳನಕರಣೋದ್ವೀತಿಯಂ ಪಲ್ಲವಂಗ |
ಳ್ವಿಡಿದುಗ್ರೀಷ್ಮದೊಳ್ ಸಾಮಜವಿತತಿ ತೊಬಲ್ಲತ್ತು ವಾವಾರ್ಥಿಯಿಂದಂ || ೭೦

ಹೋದಂತೆ ಆಕಾಶ ಕಂದಿತು; ಬೇಸಗೆಯ ತಾಪಕ್ಕೆ ಮೈ ತಾಳದೆ ದಿಗ್ವಿನಿತೆಯರು
ಭೋರಿಟ್ಟು ಅಳುತ್ತಿರುವರೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇರಿಧ್ವನಿಯಿದ್ದಿತು.
ಹೀಗೆ ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲವು ಭೀಕರವಾಯಿತು. ೬೮. ತನ್ನ (ಸಾವಿರಾರು) ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ
ನೆವದಿಂದ ಇಂದ್ರನು ಮೈತುಂಬ ನೈದಿಲೆಯೆಸಳುಗಳನ್ನು ಮುಸುಕಿಕೊಂಡನು;
ಯಮನು ಛಾಯೆಯನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಅಗಲದೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡನು; ವರುಣನು
ಸಮುದ್ರದ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದಿದನು; ಕುಬೇರನು ಹಿಮಗಿರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಸಾಗಿದನು,
ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಗ್ರೀಷ್ಮದ ತಾಪ ಆವರಿಸಿ ಬರಲು ದಿಕ್ಕಾಲರು.; ಪಾಪ, ಇನ್ನೇನು
ಮಾಡಿಯಾರು ೬೯. ಕಾಡುಕೋಣಗಳ ಹಿಂಡುಗಳು ಬೆಂಕಿಯಂತಹ ಬೇಸಗೆಯ
ತಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಜಿಕೊಂಡು ಅಡವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ನೀರಿನ ಹೊಂಡದ
ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೆ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕವು; ಪುನಃ ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಕೋರೆಗಳಿಂದ ಬಡಿ ಬಡಿದು
ನೀರಿನ ಸೀಕರಗಳನ್ನು ಚಿಮ್ಮುತ್ತ ನದಿಗಳ ಅಗಾಧವಾದ ಮಡುಗಳಲ್ಲಿ
ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊರಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟವಾಗಿ ಆನೆಯ ಹಿಂಡುಗಳು
ಮುಳುಗಿದ್ದವು ೭೦. “ನಮ್ಮ ವಂಶದವೇ ಆದ ಎಂಟು ದಿಗ್ಗಜಗಳು ತಮ್ಮ
ಕೊರಳುಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದರೂ ಈ ಭೂಮಿ ನಮ್ಮ
ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಾಪವನ್ನು ಹುಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ” -ಎಂದು ಹುಯಿಲಡುವುವೊ
ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಬಿಸಿಲ ಭಯದಿಂದ ಸೊಂಡಿಲ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಗುರಲೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು

ಉರಿವ ನಿದಾಘತಾಪದೋಳಿ ಮೇರುನಗಂ ಪೊಷಿವೋಗೆ ಸುತ್ತಲುಂ ।

ಕರಗಿ ಬಟಿಕ್ಕಿಳಾವಳಯದೆಣ್ಣೆಸೆಗಂ ನೆಟಿ ಸೂಸಿ ಕಾಬ್ಬುರಂ ॥

ಬರಿದು ಬಲಸ್ಥಲಂಗಳೊಳಮೊಕ್ಕುಟಿದಿರ್ದುದಲ್ಲದಂದು ಪೇಟೆ ॥

ಜರಗಿನ ಪೊಂಗ ಮೀ ನೆಲಕಮಾವುದೊ ಸಂಗತಿವತ್ತಕಾರಣಂ ॥

೭೧

ಬೇಸಗೆಯ ಬಿಸಲೊಳಾಕ್ಕೆ ।

ಲಾಸನಗಂ ನೆಟಿಯ ಕರಗಿ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ಕರಂ ॥

ಸೂಸಿ ಪರಿದಪುದು ದೆಸೆಗೆನೆ ।

ಮಾಸರಮಾಗಿದುರ್ದವೊಗೆದ ಮೃಗತ್ಯಪ್ಪಿಕೆಗಳ್ ॥

೭೨

ಬಿಸಿಲಬರೆ ಕರಗಿ ಹರಿವ ।

ಶ್ವಸಾರಮಂ ಗಿರಿಯ ನಿರ್ಘರಂಗೆತ್ತೇಂ ಚುಂ ॥

ಬಿಸಿ ಚಂಚು ಬೇಯಿ ತಲೆಬಿದಿ ।

ದರ್ಸುಪರೆಯಾದುದೊ ತೃಷಾರ್ತನೊಂದು ಮಯೂರಂ ॥

೭೩

ಕಡುವಿಸಿಲ ಕಾಯ್ದಿನಿಂ ಬಿದು ।

ವೊಡೆದುಗೆ ಬಿಸುಮುತ್ತು ಸೋರ್ವ ಸೀರ್ಪನಿಗತ್ತೊಂ ॥

ದೆಡೆಮಡಗದೆ ನೋಣೆದು ನವಿಲ್ ।

ಮಿಡುಕಿದುದತಿತ್ಯಜ್ಞೆಯೇಗುಮೆರ್ದೆಗದವಲಲಂ ॥

೭೪

ಕೊಂಡು ನೀರಿನ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಆನೆಯ ಹಿಂಡುಗಳು ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದುವು. ೭೧.

ಉರಿ ಉರಿಯಾದ ಈ ಬೇಸಗೆಯ ತಾಪದಿಂದ ಮೇರು ಪರ್ವತವು ಸುತ್ತಲೂ ಪದರೊಡೆದು, ಕರಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಮಹಾಪೂರವಾಗಿ ಸೂಸಿಹರಿದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ರಂಧ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತು. ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ

ಜರಗಿನ ಚೆನ್ನಕ್ಕೂ ಈ ನೆಲಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು ? ೭೨.

ಬೇಸಗೆಯ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಆ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕರಗಿ ಕಂಗೆಟ್ಟು ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಮೃಗಜಲಗಳು ಒಪ್ಪಿದುವು.

೭೩. ಉರಿಯುವ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಕರಗಿ ಹರಿಯುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ರಸಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಬೆಟ್ಟ ದಿಂದಿಳಿದ ನೀರ ರುರಿಯೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಬಾಯಾರಿದ ನವಿಲೊಂದು ಕುಡಿಯಲೆಂಬು ಬಾಯಿಟ್ಟು,

ಚುಂಚು ಬೇಯಲಾಗಿ ತಲೆಕೊಡಹಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ೭೪.

ಕಟ್ಟುಗವಾದ ಬಿಸಿಲ ಕಾವಿನಿಂದ ಆನೆಯ ತಲೆ ಒಡೆದು ಮುತ್ತುಗಳು ಬೀಳಲಾಗಿ ಸೋರುವ ಸೀರುಹನಿಗಳೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ನವಿಲೊಂದು ಬಂದು, ಗಡಬಡಿಸಿ ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟು

ಕೊಂಡು ಮಿತಿಮೀರಿದ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ತಲ್ಲಣಿಸಿತು. ಅತಿಯಾದ ತೃಷ್ಣೆ ಎದೆಗುದಿ

ಪಟು ಬೇಗವೋಗೆ ತನ್ನಯ |
 ನೆಟಲನೆ ಬೇಟಲೊಂದುಗೆತ್ತು ಸಾರ್ವಳಿಪಿಂದಂ ||
 ಸುಟೆಡಡಕಂ ಬಲಕಂ ಬಸ |
 ವಟೆದುದು ಬೇಸಗೆಯ ಬಿಸಿಲೊಳೊಂದಿಭಕಳಭಂ ||

೭೫

ಬಿಸಿಲೊಳೆ ಬಿಬ್ಬರಂ ಬಿಜಿದ ಮಸ್ತಕಶುಕ್ತಿಕೆಯಿಂದೆ ಮುತ್ತು ಮುಂ |
 ದೆಸೆ ಕವಿತಂದೊಡಾಂತಿರುತೆ ನೋವುಮನಿಂತಿದಮಾರ್ವತೋಯಭ್ಯ ||
 ದ್ವಿಸರದೆ ವಾಃಕಣಂಗಳುಗುತಂದಮುವೆಂದೆ ಪೊಡರ್ಪುಗೆಯ್ಲು ಪೂ |
 ರಿಸುವಳಿಪಿಂದೆ ಪುಷ್ಕರಮನೆತ್ತಿದುದಂದು ನಭಕ್ಕದೊಂದಿಭಂ ||

೭೬

ಪರಿಪೂರ್ಣಗರ್ಭಭರದಿಂ |
 ಬರಲಾಟದೆ ನಿಂದೊಡೈದಿ ನದಿಯಂ ಜಲಮಂ ||
 ಪಿರಿದೂಡಿ ಬಂದು ತೆಗೆತೆಗೆ |
 ದಿರದೆಟಿದುದು ಕರಣಿಯಿಂದೆ ಕರಿಣಿಗಿಭೇಂದ್ರಂ ||

೭೭

ಒದವಿದ ಬೆಟ್ಟ ಬೇಸಗೆಯ ಕೂರ್ವಿಸಿಲರ್ವಿಸೆ ಬೆರ್ಚ ವಾಯುವೇ |
 ಟಿದ ಹರಿಣಂ ಸಮುತ್ತುತದಿನಿದುವ ಬಿಂಬವ ನೋಡಿ ಪೊಕ್ಕು ಮ ||
 ಧ್ಯದೊಳೊಸಲುತ್ತುಮಿರ್ಪ ಸುಧೆಗಂ ಕುಳಿರ್ವಾಲ ನೆಟಲಮಲ್ಲಿ ಪೋ |
 ಗದೆ ನೆಲಸಿದುದಲ್ಲದೊಡದೆಲ್ಲಿಯದೇಣತಶಾಂಕಸಂಗಮಂ ||

೭೮

ಯನ್ನ ಒದಗಿಸುವುದು. ೭೫. ಕಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ನೆಳಲನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಆನೆಯೊಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅದರ ನೆಳಲಿಗೆ ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಆನೆವಾರಿಯೊಂದು ಎಡಕ್ಕೂ ಬಲಕ್ಕೂ ಸುಳಿದಾಡಿ ಬೇಸಗೆಯ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬಸವಳಿಯಿತು. ೭೬. ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬಿಕ್ಕನೆ ಬಿರಿದ ತನ್ನ ತಲೆಯೊಳಗಿನ ಮುತ್ತುಗಳು ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆ ನೋವಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಅಪೂರ್ವವಾದ ನೀರಹನಿಗಳು ದೊರೆತುವೆಂದು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳಲು ಆನೆಯೊಂದು ಸೊಂಡಿಲ ತುದಿಯನ್ನತ್ತಿ ನಿಂತಿತು. ೭೭. ಹೆಣ್ಣಾನೆಯೊಂದು ತುಂಬಿದ ಬಸಿರ ಭಾರದಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡಲಾರದೆ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬಿಡಲಾಗಿ, ಗಂಡಾನೆ ತನ್ನ ಸೊಂಡಿಲಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ತಂದು ಅದಕ್ಕೆ ನೀರೆಯಿತು. ೭೮. ಬೆಟ್ಟ ಬೇಸಗೆಯ ಕಡುಬಿಸಿಲು ಉಗ್ರವಾಗಿ ತಾಳಲಾರದೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದ ಜಿಂಕೆಯು ಹಾರುತ್ತ ಚಂದ್ರನ ಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಿತು; ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಸರುತ್ತಿರುವ ಅಮೃತರಸಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಆಲದ ಮರದ ತಂಪಾದ ನೆಳಲಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಗಲದೆ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತು.

ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ ದೂರದೊಳೆ ಕಂಡು ವನಾಂತರದೊಳ್ ನಿಪಾನಪಂ |
ಕಾವಿವಾರಿಯಂ ಹರಿಣಿಯೊಂದತಿಚ್ಯಮನಲ್ಲಿಗುಷ್ಟತ್ಯ ||
ಷ್ಣಾವತಮಂದಮಂದಗತಿ ಬರ್ಪನಿತರ್ಕಿಸತಾಪದಿಂದ ತ |
ಜ್ಜೀವನಮುಂ ಮೃಗಾಗಂನೆಯ ಜೀವನಮುಂ ತವುತಂದುವೊರ್ದೊದಲ್ || ೭೯

ಒದವಿದ ಧೂಳಿಯಾವಗಯ ಧೂಳಿವೊಲಿದುಡು ಬೆಟ್ಟು ಸುಟ್ಟು ಸು |
ಣ್ಣದ ಕಟಿಗಲ್ಲೊಟ್ಟಲೆನಿಸಿದುಡು ನೀರಜಲಿಂ ಸರಸ್ವತಾ ||
ಕದ ಶಫರಾಳಿ ಕುತ್ತಸಜ ಮೀನವೊಲಿದುಡು ತಾಟಿ ತಳ್ಳು ಪ |
ವಿಡ ಪಜುವಗ್ನಿಯುಂಡುಟಿದ ಕಾಂಡವದಂತೆವೊಲಿದುಡುದಾವಗಂ || ೮೦

ಪೆಡೆಯ ಮೊದಲ್ಲೆ ತಂದಡರೆ ಮಂಡಳಿಸುತ್ತ ಹಿ ಶೇಷಕಾಯಮಂ |
ಕೊಡೆವಿಡಿದಂತಲರ್ಚಿದುಡು ಸೋಗೆಯನೋವದೆ ಸೋಗೆ ಪೀರ್ದೊಡೊ ||
ಗಡಿಸದೆ ಪೀರ್ವ ನಾಲಗೆಯ ಬಿಂದುವಿನಂದೆರ್ದೆಯಾಟಿ ಸಿಂಗಮಿಂ |
ತುಡುಗದದೇನಲಭ್ಯತರಮೋ ನೆಟಲುಂ ಜಳಮುಂ ನಿರಾಘದೊಳ್ || ೮೧

ನೆತ್ತಿಯೊಳಾವಗಂ ತಳಿದ ಬಾಂದೊಳಿ ಮಾರದೆ ಭಾಳಚೂಳದೊಳ್ ||
ಪತ್ತಿಸಿದಾಹಿಮಾಂಶುಕಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೈಮವತೀಲತಾಂಗಮೊ ||
ಪ್ಪುತ್ತಿರೆಯುಂ ಪೊದಲ್ಲರಿವ ಬೇಸಗೆಯುಮ್ಮೆಗೆ ಬರ್ಚಿ ರೌಪ್ಯಭೂ |
ಭೃತ್ಪಟನಂದನಾವಳಿಯ ತಣ್ಣುಟಿಲಂ ಬಿಡನೊರ್ಮೆಯುಂ ಮೃಡಂ || ೮೨

ಹಾಗಲ್ಲವಾದರೆ ಜಿಂಕೆಗೂ ಚಂದ್ರನಿಗೂ ಸಂಬಂಧವೆತ್ತಣದು ! ೭೯. ತೀವ್ರವಾದ ನೀರಡಿಕೆಯಿಂದಲೂ ದಾಹದಿಂದಲೂ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಜಿಂಕೆಯೊಂದು ನೀರಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಾಡುತ್ತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಕೆಸರು ನೀರಿನ ಪಲ್ಪಲವನ್ನು ಕಂಡು ಧಾವಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲಿನ ಉಗ್ರತೆಯಿಂದ ಹೊಂಡದ “ಜೀವನವೂ” (ನೀರೂ) ಆ ಜಿಂಕೆಯ “ಜೀವನವೂ” (ಜೀವವೂ) ಒಡನೊಡನೆ ಇಂಗಿ ಹೋದುವು. ೮೦. ಎದ್ದ ದೂಳಿ ಕಂಬಾರನ ಆವಗೆಯ ದೂಳಿಯಂತಿತ್ತು; ಪರ್ವತವು ಸುಟ್ಟು ಸುಣ್ಣದ ಕರಿಗಲ್ಲುಗಳ ರಾಶಿಯೆನಿಸಿತು; ನೀರು ಬತ್ತಿದ ಕೆರೆಯ ಮೀನುಗಳು ಕುತ್ತಸರಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೀನುಗಳಾಗಿದ್ದವು; ಒಣಗಿ ನಿಂತ ಅಗಲವಾದ ಅಡವಿ ಅಗ್ನಿಯುಂಡು ಉಳಿದ ಖಾಂಡವವನದಂತೆ ಇತ್ತು. ೮೧. ತನ್ನ ಹೆಡೆಯ ನೆಳಲಿಗೇ ಬರುವಂತೆ ಹಾವು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು; ನವಿಲು ಕೊಡೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಸೋಗೆಯನ್ನು ಹರಡಿಕೊಂಡು ನೆಳಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು; ತನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಸೋರುವ ಹನಿಗಳನ್ನೆ ಎದೆಯಾರೆ ನೆಕ್ಕೆ ಸಿಂಹವು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿತ್ತು; ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ನೆಳಲೂ ನೀರೂ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಲಭ್ಯವಾದುವು ! ೮೨. ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸತತವಾಗಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡ ದೇವಗಂಗೆ; ಹಣೆ ದುಡಿಗೆ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ತಂಪಾದ ಚಂದ್ರಕಳೆ; ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಅಪ್ಪಗೆ- ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೂ ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಉರಿವ ಬೇಸಗೆಯ ತಾಪಕ್ಕೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಶಿವನು ಬೆಳ್ಳಿಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ

ತನುಪಂಕಾಗ್ರಮುಹುರ್ಲುಕಚ್ಚಫರಮಾಬದ್ಧಾಶ್ಚಸಂಧ್ಯಂತರಾ |

ಳನಿವಿಷ್ಟೋರುಕುಳೀರಕಂ ತಳತಟೀನಿರ್ಮಗ್ನಕೂರ್ಮಂ ಚರಾ ||

ಭೈನುಸಂಧಾನವಿನಾಶದೀನಮುಖಹಂಸಂ ಮ್ನಾನಕಲ್ಪಾರಕೋ |

ಕನದಂ ಕಣ್ಣಿಟಿದಾಯ್ತು ತಪ್ಪಮಯದೋಳ್ ಶುಷ್ಕತರಸ್ಸಂಚಯಂ ||

೮೩

ಹಿಮತಾಂಬೂಲೋರುರಾಗಾಧರಮದೃಢನಿತಂಬಾಂಬರಂ ತಾಲವೃಂತೋ |

ತ್ಥಮರುದ್ವಸ್ತಾಲಂ ನಿಸ್ಸತಮಧುಲವಸಾದ್ರೋದ್ಗಮಾಲಂಬಿಕೇಶಂ ||

ವಿಮಲೋದ್ಯದ್ಯಂತ್ರಧಾರಾಜಲಕುಷಿತನೇತ್ರಾಂಜನಂ ಚಂದನಾಪಾಂ |

ಡಿಮಗಾತ್ರಂ ಗ್ರೀಷ್ಮಸಾಯಂಸಮಯದೋಳೆಸೆದತ್ತಂದು ಬಾಲಾಕಲಾಪಂ ||

೮೪

ಲಂಕು ಬಂದ ಘರ್ಮಸಮಯದೋಳ್ ಸಮಯೋಚಿತಹಿಮಕರಾಯಮಾನಕಾಯಮಾನದೋಳೆಗೆ
ಕತಿಪಯಪರಿಜನಪರಿವೃತನೊಂದು ದಿವಸಂ ಪ್ರಥಮಯಾಮದೋಳ್ ಮಹೀಪಾಲಂ ಲೀಲೆಯಿಂ
ದಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ

ಮುರಿದ ಕೊರಲ್ಲಳಂ ದೆಸೆಯನಾಲಿಸೆ ದೀವದ ಹುಲ್ಲೆವಿಂಡು ಕ |

ತ್ತರಿಸಿರೆ ಮೇಪುವಿಟ್ಟು ಕಿವಿಯಂ ಹಯಸಂತತಿ ಕರ್ಣತಾಳವಿ ||

ಸ್ಫುರಿತಮನೊಕ್ಕು ಕೇಳೆ ಗಜರಾಜಿ ಲಯಾಂತಕಘೋಷಭೀಷಣಂ ||

ಪುರದೋಳಗುಣ್ಣಿದತ್ತು ಭಯವಿಪ್ಪಲಪೌರಕೃತಂ ಮಹಾರುತಂ ||

೮೫

ರುವ ತೋಟಗಳ ತಂಪಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದಾದನು.
೮೩. ತೆಳುವಾದ ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೊರಳಾಡುವ ಮೀನುಗಳು; ದಂಡೆಯ
ಕಲ್ಲು ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಾದಂತೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಏಡಿಗಳು; ಕೆಳಗೆ
ಮುಳುಗಿಕೊಂಡ ಆಮೆಗಳು; ತನಗೆ ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ಸಂಬಂಧ ಈಗ ತಪ್ಪಿತಲ್ಲವೆಂದು
ಮುಖಬಾಡಿದ ಹಂಸಗಳು; ಕಂದಿ ಜೋತು ಬಿದ್ದ ಕಲ್ಲಾರ ಕವಲಗಳು-
ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಬತ್ತುತ್ತಿರುವ ಜಲಾಶಯವು ಶುಬ ಕಳೆಗುಂದಿ ತೋರಿತು.
೮೪. ಕರ್ಪೂರ ತಾಂಬೂಲ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕೆಂಪಾದ ಶುಟ; ನಿಂತಂಬಗಳ
ಮೇಲೆ ಸಡಿಲಾಗಿ ಉಟ್ಟಸೀರೆ; ಬೀಸಣಿಗೆಯ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಚೆದುರಿದ ಮುಂಗುರುಳು;
ಮಕರಂದವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆರ್ದ್ರವಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ಮುಡಿದುಕೊಂಡ ಕೂದಲು;
ಧಾರಾಯಂತ್ರ ಚಿಮ್ಮುವ ನೀರಿನಿಂದ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕದಡಿದ ಕಾಡಿಗ; ಬಳಿದುಕೊಂಡ
ಚಂದನದಿಂದ ಬೆಳ್ಳಗಾದ ಮೈ- ಹೀಗೆ ತರುಣಿಯರ ಸಮೂಹವು ಬೇಸಗೆಯ
ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿತು. ವ|| ಹೀಗೆ ಬಂದ ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ತಂಪಾದ
ಬಳ್ಳಿಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಜನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಅರಸನು ಒಂದು ದಿವಸ
ಮೊದಲ ಯಾಮದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ- ೮೫. ದೀವದ ಜಿಂಕೆಗಳ
ಹಿಂಡು ಕೊರಳು ಹೊರಳಿಸಿ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಲಿವೆ; ಮೇವು
ಬಿಟ್ಟು ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಗಿವಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ; ಕಿವಿಯಲ್ಲಾಡಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಆನೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತಿವೆ; ಇದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಳಯಾಂತಕವಾದ ಭೀಕರವಾದ ಮಹಾ

ಪುಗು ಪುಗು ಪೋಗು ಪೋಗಡರಡರ್ ಗೃಹಕೂಟಮನಕ್ಕಟಕ್ಕಟಾ |
ತೆಗೆ ತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಂ ಬಿಡದೆ ಕೂಗಿಡು ಕೂಗಿಡಡಂಗಡಂಗು ಮಂ ||
ದಿಗೆ ಮುನಿದತ್ತಿತ್ತಿತ್ತದೆ ಕೊಂದುದು ಕೊಂದುದು ಬಂದುದತ್ತಾ |
ಚ್ಚಗಮಮಗಂದು ಬಾಯಟಿವ ಭೀರುಗಳಬ್ಬರಮಾದುದುಬ್ಬರಂ ||

೮೬

ಆಗಳರಸನಿದೇನೆಂಬುದುಂ ಪ್ರತೀಹಾರನೋರ್ವನತಿತ್ತರಿತಗತಿಯಂ ಪೋಗಿ ಬಂದು,

ದೇವ ಮದೇಭದಾಕೃತಿಯನಾಂತು ಕೃತಾಂತನೆ ಬಂದನೆಂಬ ರೌ |
ದ್ರಾವಹಮಪ್ಪುದೊಂದು ಗಜಮತ್ತನೆನಕ್ಕೆ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪೊ ||
ಕ್ಕೋವದೆ ಮರ್ತ್ಯಸಪ್ತಕರಭದ್ರಪ್ರಸೈರಿಭರಾಸಭಾದಿಜೇ |
ವಾವಳಿಯಂ ಕೊಲುತ್ತು ಬರುತಿರ್ದಪುದಂತಜಿನಾಯ್ತು ಸಂಭ್ರಮಂ ||

೮೭

ಎನಲೋಡಂ ಮುನಿವಚನದಮೋಘತೆಗೆ ಮನದೊಳ್ ಮುದಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ತು ಅದಂ ನೋಲ್ಪಿ
ನೆಂದರಮನೆಯಂ ಪೊಟಮಟ್ಟು ಪಟ್ಟಮಾರ್ಗದಿಂ ಬರ್ಪನ್ನೆಗಂ ತೊಟ್ಟನೆ ಕಟ್ಟಿದಿರೋಳ್ ಕಂಡು

ಪಸರಿಪ ಸಂಜೆಯೋ ಕಿವಿಯ ಕೆಂಬೆಳಗೋ ತಮಮೋ ಮದಾಂಬುವೋ |
ಮಿಸುಗುವ ತಾರೆಯೋ ಪೊಳೆವ ದಿಟ್ಟಯೋ ರಾಹುವೋ ಕೈಯೋ ಮೇಣಿದಾ ||
ಗಸಮೋ ಗಜೇಂದ್ರಮೋ ಕೊಟಿಯೋ ಕೋಡೊ ವಿಚಾರಿಸೆ ವಿಸ್ಮಯಂ |
ಮನಕ್ಕಸದಳಮೆಂದು ನೀಡುಮವನೀಪತಿ ನಾಡೆ ಮರಳ್ಳು ನೋಡಿದಂ ||

೮೮

ದ್ವನಿ! ಊರ ಜನವೆಲ್ಲ ಭಯಭೀತರಾಗಿರುವರು. ೮೬. “ನಡೆನಡೆ! ಒಳಹೋಗು!
ಹೋಗು ಹೋಗು! ಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯೇರು! ಅಯ್ಯೋ ಅಯ್ಯೋ! ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಈಚೆಗೆ ಎಳೆದು ತಾ! ಕೂಗು! ಬಾಯಿ ಮಾಡು! ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳೋ ಅಡಗಿಕೋ!
ಅದು ನೋಡು ಮಂದಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಗೋ ಕೋಪದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿತು !
ಕೊಂದಿತೋ ಕೊಂದಿತು! ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಬಂತಪ್ಪಾ ನಮಗೆ ಪಿಡುಗು!” -ಹೀಗೆಂದು
ಅಂಜಿದ ಜನರ ಕೋಲಾಹಲ ಅಬ್ಬರಿಸಿತು. ವ|| ಆಗ ಅರಸನು ಇದೇನೆಂದು
ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಪ್ರತೀಹಾರನೊಬ್ಬನು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು -೮೭. “ದೇವಾ
ಮದ್ದಾನೆಯ ರೂಪತಾಳಿ ಯಮದೇವನೇ ಬಂದನೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ
ಭಯಾನಕವಾದೊಂದು ಆನೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು ಜನ,
ಕುದುರೆ, ಆನೆ, ಎಮ್ಮೆ, ಕತ್ತೆ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜೀವಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದೆ.
ಅದರಿಂದಲೇ ಈ ಕೋಲಾಹಲ” ವ|| ಎಂದು ನುಡಿದನು. “ಮುನಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯವಚನ
ಸುಳ್ಳಾಗಲಿಲ್ಲ” ವೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, “ಸರಿ ಅದನ್ನು ನೋಡೋಣ”
ಎಂದು ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ರಾಜಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ,
ದಿಢೀರನೆ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಎದುರಿಗೇ ಕಂಡು- ೮೮. “ಹಬ್ಬುತ್ತಿರುವ ಸಂಜೆಯೋ
ಕಿವಿಯ ಕೆಂಬೆಳಕೋ? ಕತ್ತಲೆಯೋ, ಮದೋದಕವೋ? ಮಿರುಗುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೋ,
ಕಣ್ಣುಗಳೋ? ರಾಹುವೋ, ಸೊಂಡಿಲೋ? ಏನಿದು ಆಕಾಶವೋ, ಆನೆಯೋ? ವಿಚಾರಿಸಿ

ಅಂತು ನೋಟಾಗಳು

ಘನಕುಂಭಕೂಟಸಂಘಃ |

ಟ್ಟನದಿಂದಲ್ಲೊಕ್ಕ ತಾರಕಾವಳಿ ಮೊಗದೊ ||

ಡ್ಡಿನೊಳಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ನೆಲಸಿ |

ತ್ತನೆ ಸುಂದರಮಾಯ್ತು ಬಿಂದುಜಾಲಕಮದಜಾ ||

೮೯

ಎರಡುಂ ಕಟದಿಂದೊಗೆದನ |

ವರತಂ ದಾನಾಂಬುಧಾರೆ ಮುಸಲಸ್ಥೂಲಂ ||

ಸುರಿತರುತಿರೆ ಕರಿ ಕಟ್ಟಾ |

ಸುರಮಾದುದು ಕಣ್ಗೆ ಮೂಟುಕೈಯಾನೆಯವೋಲ್ ||

೯೦

ಅತಿತರಳಕರ್ಣತಾಳಾ |

ಹತಿಗಳ್ಳಿ ಕಪೋಲಯುಗಳದಿಂದೊಗೆವ ಮಧು ||

ವ್ರತನಿಚಯದ ನಿನದಮದೇಂ |

ರುತಿಯಂ ನೆನೆಯಿಸಿತೊ ಮೇಗೆ ಮದಡಿಂಡಿಮದಾ ||

೯೧

ವಸುಧೇಶನ ಕಣ್ಣಿನಸುಂ |

ಮಿಸುಗುವ ಪೊಸಮಸೆಯ ಪೊನ್ನ ಕೂರಂಕುಸವಾ ||

ಳಿಸಿ ಬರಿಯ ಬೀರಗಚ್ಚೆಯೊ |

ಳಿಸೆದುದು ಕಾಮುಗಿಲ ಕೆಲದ ಕುಡುಮಿಂಚಿನವೊಲ್ ||

೯೨

ಒಟ್ಟದ ಬೆನ್ನ ಮಣ್ಣೊಳೊಗೆದತ್ತನೆ ಪೆದೋಡೆ ಮುಟ್ಟಿ ತೀವಿ ಕ |

ಣ್ಣಿಟ್ಟಳಮಾದುವಂದು ಸಿರಿಯಂತಿರೆ ತೋಲೊಳಗರ್ಧವಾವಗಂ ||

ಕಟ್ಟದ ಮುಟ್ಟು ಬಾಹಿರಿಗೆ ಕಿಟಿತ್ತೊಡವಂದುದು ನೆಟ್ಟನೊರ್ಮೆಯುಂ |

ಬಿಟ್ಟರದಾಗಿಯುಂ ಮದದೊಳೀಕರಿ ತಪ್ಪದು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕಂ ||

೯೩

ದರೆ ಮನಕ್ಕೆ ಅದ್ಭುತವೆನಿಸುವುದು” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅರಸನು ಅದನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿದನು. ೮೯. ಅದರ ಕುಂಭಸ್ಥಳದ ತುದಿ ತಾಕಿ ಉದುರಿದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅದರ ಮುಖದ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಬಿಂದುಗಳು ಸಂದಣಿಸಿದ್ದವು. ೯೦. ಅದರ ಗಂಡಸ್ಥಳದ ಇಕ್ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಒನಕೆಯ ಗಾತ್ರವಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮದೋದಕ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಆನೆ ಮೂರು ಸೊಂಡೆಗಳ ಆನೆಯಂತೆ ಉಗ್ರವಾಗಿ ತೋರಿತು. ೯೧. ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಸತತವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಅದರ ಕಿವಿಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಗಂಡಸ್ಥಳದಿಂದ ಎದ್ದದ್ದು ಹಾರುತ್ತಿರುವ ದುಂಬಿವಿಂಡುಗಳ ಧ್ವನಿ ಮದಡಿಂಡಿಮದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಿತ್ತು. ೯೨. ಕರಿಮೋಡದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯ ಕುಡುಮಿಂಚಿನಂತೆ, ವೀರಗಚ್ಚೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಸೆದು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಚಿನ್ನದ ಅಂಕುಶವು ಅರಸನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆಲುವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ೯೩. ಮಣ್ಣಲ್ಲಿಯ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅದು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣೊಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು; ಹೆದ್ದೊಡೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ, ತೊಗಲಲ್ಲಿ ಒಳಸೇರುವಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಹೊರಜೆಗಳು ಅಲಂಕಾರದಂತೆ

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಬೀಜವಟ್ಟು ಬೆಳ್ಳಿಸೆವ ಕೊಂಬು ನಖಾಗ್ರದಿನತ್ತ ಮತ್ತೆ ಕೈ |
ಮೀಟಿದ ಕೈ ಕನಲ್ಲ ಕಿಡಿವಣ್ಣದ ಕಣ್ ಬೆಳಗೊಪನಾವಗಂ ||
ಬೀಜುವ ಕರ್ಣಮೊಡ್ಡಿ ಕಡೆದಂದದೊಳೊಂದಿದ ಕುಂಭಕೂಟದು |
ತ್ವಾಟಿಲನೇಕಮುನ್ನತಿಯಿದಾನೆವಾನೆಯೊಳ್ಳಿಮಲ್ಲಿಯುಂ ||

೯೪

ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುವೊಡಮೀ |
ಯಂದದಿಭಂ ಬನದೊಳ್ಳಿ ಸಾಹಣದೊಳಮಿ ||
ಲ್ಲೆಂದರಸನಾನೆಯಂ ತಾಂ |
ನಿಂದನಸುಂ ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಯಮುತ್ತಂ ||

೯೫

ಅಂತು ಮದೋಗ್ರಮುಂ ಅಖಿಲಲಕ್ಷಣಸಮಗ್ರಮುಮಾದ ಗಜಪತಿಯೊಳುಪಲಾಲನೋಕ್ತಿಗಳಂ
ಪ್ರಯೋಗಿಸುದುಂ ಮಂತ್ರವಾದಿಯಂ ಕಂಡ ಮಹಾಗ್ರಹದಂತೆ ಮದಾಟೋಪಮಂ ಬಿಸುಟ್ಟು
ಕರ್ಣಜಾಹಮನೆಟಲೆವಿಟ್ಟಾಲಿಸುವುದುಂ ಬೆಸನಿತ್ತುಮೆಟಿದು ಪತ್ತೆಸಾರ್ದ ಸೂಸಕಂಬಿಡಿದೊಂದು
ಮುಟ್ಟಯೊಳಗೆ ಬೆಂಗೆವಾಯ್ತು

ವಿಸಟಂಬರ್ಪಾನೆಯಂ ವಾಕ್ಯಣಿಧಿಯೊಳೆ ಬೆಸಂಬೆತ್ತು ಕಾಲ್ಗೋದು ಕೂರಂ |
ಕುಸದಿಂದಗುಚ್ಛದಿಂ ಪಾಕ್ಷಿಯನಳವಡಿಸುತ್ತಂ ನಿಷಾದಿವ್ರಜಂ ಬೆ ||

ಶೋಭಿಸಿದುವು: ಈ ಆನೆಗೆ ಮದ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಬಿಟ್ಟಂತೆಯೆ ತೋರದು. ಸದಾಕಾಲ ಇದು ಮದಗಜವೆ ಎನಿಸಿತು. [ಮೂರನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ] ೯೪. “ನೀಳವಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕೋರಗಳು, ಕಾಲುಗುರುಗಳನ್ನು ತಾಕಿ ಅದರಾಚೆಗೆ ನೀಡುವ ಸೊಂಡಿಲು, ನಿಗಿನಿಗಿಯಾದ ಕಿಡಿಯಂತಹ ಕಣ್ಣು, ನಸು ಗೆಂಪಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ಕಿವಿ, ಕಡೆದು ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತಿರುವ ಕುಂಭದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುವ ಚುಕ್ಕೆ-ಇವೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ನಾನು ಕಂಡು ತಿಳಿದ ಆನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ೯೫. ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಇಂತಹ ಆನೆ ವನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ಗಜಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.” ಹೀಗೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅರಸನು ನಿಡು ನೋಟದಿಂದ ಆ ಆನೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು. ಎ|| ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತ ಸುಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಮದಗಜದ ಮೇಲೆ ಗಜಪತಿಯಾದ ಆ ಅರಸನು ಚಾಟುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಮಾಂತ್ರಿಕನನ್ನು ಕಂಡ ಮಹಾಗ್ರಹ ದಂತೆ ಆ ಆನೆ ತನ್ನ ಮದವನ್ನು ಮರೆತು, ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ತಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿತು: ಆಗ ಅರಸನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಚಕ್ರನೆ ಅದರ ಬೆನ್ನಮೇಲೇರಿದನು, ೯೬. ಹುಚ್ಚದ್ದು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರುವ ಉಗ್ರವಾದ ಆನೆಯನ್ನು ಗಜವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದನಾದ ಪದ್ಮನಾಭನು ತನ್ನ ಚತುರವಚನಗಳಿಂದಲೆ ಅಂಕೆಗೊಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೇಲೇರಿ ಕುಳಿತು ಹರಿತವಾದ

ಕೃಷಮುತ್ರಿಪ್ಪಂತು ಬಂಬಲ್ವರಿಯಿಸಿ ದೆಸೆಗೆಲ್ಲಂ ಬಟಕ್ಕುಯ್ಯ ನೀರೂ |
ಡಿಪಿದಂ ಕಂಭಕ್ಕೆ ತಂದು ಮಗುಟಿ ಗಜಕಳಾಖಂಡಲಂ ಪದ್ಮನಾಭಂ ||

೯೬

ಆರಯೆ ಬೇರ ಬೇಂಜನದ ಧೂಪದ ಮರ್ಮದ ಮಂತ್ರದಾಸೆಯಂ ||
ಪಾರದೆ ಪಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಿಡಿಯಂ ಕೆಲದೋಳ್ ಬಿದಿಯಂ ಮೊಗಕ್ಕೆ ಮ ||
ತಾರಯಲೆಯ್ನೆ ಪೇಟದೆ ನೃಪಾಲಕನೀತೆಡದೊಂದೆ ಮೆಯ್ಯೊಳಾ |
ಧೋರಣವೃತ್ತಿಯಂ ಮೆಟಿದನಾವನೊ ದೇವ ಮಹೀವಿಭಾಗದೋಳ್ ||

೯೭

ಎಂದಾನೆವಾಂಗಿನವರೆಲ್ಲಮೊಲ್ಲನುಲಿದು ಕೊಂಡುಕೊನೆವನೆಗಮಾರೋಹ ಕೌಶಲಮಂ ವಿಧಾನ
ಕೌಶಲಮಂ ಮೆಟಿದುಮಪೂರ್ವಭದ್ರಗಜಸಮಾಸಾಧನಾಹ್ಲಾದಹೃದಯನಾಗಿ ದರ್ಶನದಿನದಂದು
ಪದ್ಮನಾಭಮಹಾರಾಜಂ ಸುವರ್ಣನಾಭಯವರಜಂ ಬೆರಸು ಆಸ್ಥಾನಮಂಡಲಮಧ್ಯಸ್ಥತನಾಗಿರ್ಪುದು
ಮೂರ್ವಂ ದೌವಾರಿಕನಿವೇದಿತಾಗಮದರ್ಶನಾಗ್ರಹನುಂ ಲಬ್ಧಭೂಪಾಲಕಾನುಗ್ರಹನುಂ ಪರಿಗೃಹೀತ
ಪ್ರಧಾನೋಚಿತವೇಷವಿಗ್ರಹನುಮಾತ್ಮಾಯತ್ತ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹನುಮಪ್ಪ ದೂತಮುಖ್ಯಂ ಬಂದು
ವಿನಯವಿನಮಿತೋತ್ತಮಾಂಗನುಚಿತಾಸನದೊಳಿರ್ಪುದುಮಿನಿತಾನುಂ ಬೇಗದಿಂ ಯುವರಾಜಭ್ರೂ
ಪಲ್ಲವಪ್ರೇರಿತಂ ಪುರುಭೂತಿಯೆಂಬ ಮಂತ್ರಿವರನಾತನಂ ನೋಡಿ

ಅಂಕುಶದಿಂದಲೂ ಕಾಲುಂಗುಟದಿಂದಲೂ ತಿವಿಯುತ್ತ, ಮಾವುತರೆಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕಸ
ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತರಲಾಗಿ, ಅದನ್ನು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಾಡಿಸಿ, ಬಳಿಕ ನೀರು
ಕುಡಿಸಿ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದನು. ೯೭. ಬೇರು, ಅಂಜನ, ಧೂಪ, ಮಾಟ,
ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು, ಹಿಂದೆ ಹೆಣ್ಣಾನೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡುವುದು, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ
ಆಹಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ, ಮುಂದೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿರುವುದು-ಇವೆಲ್ಲ
ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಾಗ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯಗಳು. ಆದರೆ ಇದಾವುದರ
ನೆರವನ್ನೂ ಬಯಸದೆ ಏಕಾಂಗ ವೀರನಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೋಗಿ ಏರಿ, ಗಜವಶೀಕರಣ
ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಅರಸನಂತೆ ಸಾಧಿಸಿದವನು ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಇನ್ನಾವನುಂಟು? ವ|| ಎಂದು ಗಜವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದರು ಎಲ್ಲರೂ ಮೆಚ್ಚಿನುಡಿದು
ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು. ಆರೋಹಣ ಕೌಶಲವನ್ನೂ, ನಡೆಸುವ ಕೌಶಲವನ್ನೂ
ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ತೋರ್ಪಡಿಸಿ, ಅಪೂರ್ವವಾದ ಭದ್ರಗಜವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನೆಂದು
ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ, ಪದ್ಮನಾಭ ಮಹಾರಾಜನು ಸುವರ್ಣನಾಭ ಯುವರಾಜನೊಡನೆ
ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಿಂದ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿ,
ಅರಸನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಪ್ರಧಾನಯೋಗ್ಯವಾದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ, ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಸಮರ್ಥನಾದ ದೂತಾಗ್ರಣಿಯೊಬ್ಬನು
ಬಂದು ವಿನಯದಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ಉಚಿತವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಕೆಲ
ಸಮಯದ ಬಳಿಕ ಯುವರಾಜನು ಹುಬ್ಬಿನಿಂದ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಲಾಗಿ ಪುರುಭೂತಿಯೆಂಬ

ಎಲ್ಲಿಂದೇಂ ಕಾರಣದಿಂದಿಂ |

ದಿಲ್ಲಿಗದಾರ್ ಕಳುಪೆ ಬಂದೆಯೆಂಬುದನವನೀ ||

ವಲ್ಲಭನಜೆವಂದದಿನಜೆ |

ಪೆಲ್ಲಮನೆನೆ ದೂತಮುಖ್ಯನಂದಿಂತೆಂದಂ ||

೯೮

ಪೃಥ್ವಿಸತ್ಯಂ ಸಫಲೀಕೃತಾಖಿಲಕಳಾವಿನ್ಯತ್ಯಮಾಲಾಮನೋ |

ರಥನುನ್ನೂಲಿತಶತ್ರುವರ್ಗನನುರಕ್ತಾಶೇಷತಂತ್ರಂ ಜಗ ||

ತೃಥಿತಕ್ತಾತ್ರಗುಣಂ ಭವತ್ವದಪಯೋಜಾತಾಂತಿಕಕ್ಕಟ್ಟದಂ |

ಪೃಥಿವೀಪಾಲನೃಪಾಲನುಜ್ವಲಯಶಂ ಮತ್ಸಾಮಿ ಸತ್ಯೇಮದಿಂದಿಂ ||

೯೯

ಅದರ್ಕೆ ಕಾರಣಮಾವುದೆಂದೊಡೆ

ಹರಿನೀಲಚ್ಯವಿ ರೋಚನಾರುಚರನೇತ್ರಂ ವೃತ್ತಗಾತ್ರಂ ಪರಂ |

ಗುರುಕುಂಭಂ ಪುರುಷವಂಶನಾಯತಕರಂ ಬದ್ಧೋದರಂ ದಕ್ಷಿಣೋ ||

ಚ್ಚರದಂ ಕ್ರೋಡನಿತಂಬನಂಬುದರವಂ ವ್ಯಾಲಂಬಿವಾಲಂ ಕ್ಷರ |

ತ್ಯರಟಂ ಪ್ರಾಂತಮುಖಂ ದಶದ್ವಯನಖಂ ಕ್ರೋಧೋದ್ಧರಂ ಸಿಂಧುರಂ ||

೧೦೦

ಅದು ಬೀರಸಿರಿಯ ಕರುಮಾ |

ಡದ ತೆಜದಿಂದಿಂ ಭದ್ರಲಕ್ಷಣೋಪೇತಂ ಮ ||

ಮಂತ್ರಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಆ ದೂತನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದನು- ೯೮. “ಎಲ್ಲಿಂದ, ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಯಾರು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು? ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸು” ಆಗ ಆ ದೂತಗ್ರಾಣಿ ಹೀಗೆಂದನು- ೯೯. “ನನ್ನನ್ನು ಪರಮ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದವನು ನಮ್ಮ ದಣಿಯಾದ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ ಮಹಾರಾಜ; ಆತನು ಮಹಾ ಬಲಶಾಲಿ; ಸಮಸ್ತ ಕಲಾವಿದರ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಸಫಲವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುವವನು; ಶತ್ರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಿದವನು; ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಜಾವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನು; ಜಗಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕ್ಷಾತ್ರಗುಣವುಳ್ಳವನು. ವ|| ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ-೧೦೦. ಇಂದ್ರನೀಲ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ, ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ತುಂಬಿದ ಮೈಯಿಂದ ಘನವಾದ ಕುಂಭಗಳಿಂದ, ಪುರುಷಂಶ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ, ಹೊರಜೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಸನ್ನದ್ಧವೂ ಉನ್ನತವಾದ ಬಲಗಡೆಯಿದ್ದ ಕೋರೆಯುಳ್ಳುದೂ ಆದ ವರಾಹದಂತೆ ವಿಶಾಲವಾದ ನಿತಂಬ ಇಳಿಬಿದ್ದ ಬಾಲ, ಅಗಲವಾದ ಮುಖ ಹಾಗೂ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ನಖಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಕ್ರೋಧೋನ್ಮತ್ತವಾದ ಆನೆ. ೧೦೧. ಅದು ವೀರಶ್ರೀಯ ನೆಲೆಮನೆಯಂತೆ “ಭದ್ರಲಕ್ಷಣ”ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. (೧. ಉತ್ತಮವಾದ ‘ಭದ್ರವೆಂಬ ಸೌಧ’ದ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳದು. ೨. ‘ಭದ್ರ’ವೆಂಬ ಆನೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳದು); ಮತ್ತು ಮಂದರ

ತದು ಮಂದರಭೂಧರದಂ |

ದದಿನುಪಗತನಿತ್ಯದೇವಸತ್ವಸಮಗ್ರಂ ||

೧೦೧

ಒದವಿದ ಮದದಿಂ ತೀ ಮಸ |

ಗಿದ ಗಂಡಮನುರುತರುಪ್ರಕಾಂಡದೊಳೊರಸಲ್ ||

ಪದೆದೆದುಂ ಬನಮನೆ ಪುಗು |

ವುದಜೆಂ ವನಕೇಳಿಯೆಂದು ಪೆಸರಾಗಿರ್ಕುಂ ||

೧೦೨

ಆ ಮಹಾಮದೇಭಂ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲದೇವನ ಪಟ್ಟವರ್ಧನಮಾಗಿರ್ಪುದುಂ ಮತ್ತೊಂದು ಮದಗಜದ ಸೊವಡು ತೀಡದಂತು ಬೀಡಂಗೊರ್ಗಾವುದದಟ ಬಾಳ್ಗಂಬದೊಳ್ ಸೆಜಿಗೈಯ್ಯುದೊಂದು ದಿವಸಂ ಕ್ರೋಧಿನಿಯಂಬ ಸಪ್ತಮದಾವಸ್ಥೆಯಿಂದಾದ ಮನದ ಮಸಕದಿನಸವಸದೆ ನೆಲದ ನಾಲಗೆಯಂ ಕೀಟ್ಟಂತೆ ಬಾಳ್ಗಂಬಮಂ ಕಿತ್ತು ಅಗ್ಗರಣೆಯಂ ನುರ್ಗುಮಾಡಿ ಮಂಕಡದಂದದಿಂ ಕಟ್ಟಿದ ಲೋಹಚರ್ಮಜಮಪ್ಪ ಮುಟ್ಟುಗಳನಿತುಮಂ ತಕ್ಕೈಸಿ ಬೆಲಂಗಯಿಸಿ ಬಿಸತಂತುಮಂ ಪಜೆವಂತೆ ಪಜೆದು ಬೆಳ್ಳಾಳನಾಗಿ ಪೋಗಲೀಯದೆ ತೆಗೆದಾಟಿಕಾಜರ ಗಳೆಯ ಪುದುವಿನೊಳಿದಿರ ಪೊದಟಿಳಿಗಳಣ ಬೆನಕನ ಜೋಹದಂತೆ ಕಿಜೆದು ಬೇಗಮಿದುರ್ಮಮೈಳಿಸಿ ಮುಳಿದು ಸುತ್ತಿದಾನೆವಾಂಗಿನ ವೀರರೆಲ್ಲರುಮಂ ಪನ್ನೆರಡುಂ ಹಸ್ತಪ್ರಹಾರದೊಳಂ ಪದಿನೆಂಟುಂ ಕೋಡೇಜಿನೊಳಂ ಏಳುಂತೆಟದ ತಾಳವಟ್ಟದ

ಪರ್ವತದಂತೆ “ಉಪಗತನಿತ್ಯದೇವ ಸತ್ವಸಮಗ್ರ” (೧. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಇರತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನ, ೨. “ದೇವಸತ್ವ” ವೆಂಬ ಆನೆಯ ವರ್ಗದ ಸಮಸ್ತಗುಣಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡುದು) ೧೦೨. ಮದವುಳ್ಳಿಬರಲು ನವೆಯಿಡುವ ತನ್ನ ಗಂಡಸ್ಥಳವನ್ನು ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಮ್ಮರದ ಬೊಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಅದು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗುವುದುಂಟು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಆನೆಗೆ “ವನಕೇಳಿ”ಯೆಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ೪|| ಆ ಮಹಾ ಮದಗಜವು ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ ಮಹಾರಾಜನ ಪಟ್ಟದಾನೆಯಾಗಿರುವುದು, ಮತ್ತೊಂದು ಮದಗಜದ ಸೊವಡು ತಾಗದಂತೆ ಬೀಡಿನಿಂದ ಒಂದು ಗಾವುದ ಆಜೆ ಅದನ್ನು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವೆವು; ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಒಂದು ದಿನ ಕ್ರೋಧಿನಿಯೆಂಬ ಸಪ್ತಮದಾವಸ್ಥೆಯಿಂದಾದ ಮನಃಕ್ಷೋಭೆಯಿಂದ ಅದು ನೆಲದ ನಾಲಗೆಯನ್ನೆ ಕೀಳುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಂಬವನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಹಗ್ಗವನ್ನು ಚಿಂದಿ ಚಿಂದಿ ಮಾಡಿ, ಲೋಹದ ಹಾಗು ಚರ್ಮದ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಾವರೆಯ ನಾಳಗಳೆಂಬಂತೆ ಹರಿದು ಹಾಕಿ, ಸ್ವೈರವಾಗಿ ಹೊರಟಿತು; ಆಗ ಅದನ್ನು ಹೋಗಗೊಡದೆ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ನಿಂತ ರಕ್ಷಕರ ಗಳಿಗಳ ನಡುವೆ ಗಣಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹದಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ನಿಂತು, ಬಳಿಕ ಉರವಣಿಸಿ ಮುನಿದದ್ದು ಸುತ್ತಲಿನ ಗಜಶಾಲೆಯ ವೀರರನ್ನೆಲ್ಲ ಹನ್ನೆರಡು ಬಗೆಯ ಸೊಂಡಿಲ ಹೊಡೆತಗಳಿಂದಲೂ, ಹದಿನೆಂಟು ಬಗೆಯ ಕೋರೆಯ ಆಘಾತಗಳಿಂದಲೂ, ಏಳುಬಗೆಯ ಕಿವಿಯ ಬಡಿತ

ಪೊಯ್ಲೊಳಂ ನಾಲ್ವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಗಾತ್ರಾಪರಪಾತದೊಳಂ ದೆಸೆವಲಿಗೆಯ್ ಪೂರ್ವಾಸನದೊಳಿದ್
ಮಹಾಮಾತ್ಸನದ್ಬಂಬರಿದ ಪೆರ್ಮರದ ತೋಟಗೊಂಬಿನೊಳ್ ಪೊಂಗಿ ಪರಿದರೆದು ಕೊಂದು
ಮಹಾವನಮಂ ವನಕೀಳಿಗಜಂ ಪೊಕ್ಕುದಂ ಕೇಳ್ವು

|| ಹರಿಣೀವೃತ್ತಂ ||

ತಿವಳಿವಿಡಿದುಗ್ರೇಭಂ ಪೋದತ್ತು ಮಾಣದೆ ಪೋಗಿಮೆ |

ಲ್ಲಿವರಮದು ಪೋಯ್ತಿಲ್ಲಿದ್ವತ್ತೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನೊಂದರೆ ||

ಲೈವಸದೊಳೆ ತನ್ನಿಂ ನೀಮೆದಟ್ಟಿದಂ ಸಮಕಟ್ಟಿ ಕ |

ಟ್ಟವಧಿಗವನಿನಾಥಂ ಜಂಘಾಳಮಂ ಚರಚಾಳಮಂ ||

೧೦೩

ಅನಂತರಂ ತದ್ವಿಜ್ಞಾಪನದಿನನೇಕಪಂ ಭವದೀಯನಗರಿಯಂ ಪುಗುತಂದುದುಮಂ ದೇವರಾ
ರೂಢವಿದ್ಯಾಪ್ರಭಾವದಿಂ ಕಂಭಕ್ಕೆ ತಂದುದುಮನಚಿದನದುಕಾರಣದಿಂ

ಇಭಪತಿಯದು ಮದವನಿವ |

ಲ್ಲಭಂಗೆ ವಲ್ಲಭಗಜೇಂದ್ರನದನಟ್ಟ ಭವ ||

ತ್ವಭುತೆಯುಮಂ ಬಂಧುಪ್ರೀ |

ತಿಭಾವಮುಮನಯ್ ನೀಪಿ ಮೆಚಿವುದು ಜಸಮಂ |

೧೦೪

ಮತ್ತಂ

ಪರಿಕೆಸೆ ಕಲ್ಲ ಬಲ್ಲ ಸಮಯುಕ್ತಿಯನೆತ್ತರೆ ಬೇಗಮಂತದಂ |

ಕರೆದಿರದೀವುದುತ್ತಮತೆ ಬೇಡಿದೊಡೀವುದು ಮಧ್ಯಮತ್ವಮೆ ||

ದಿಂದಲೂ, ನಾಲ್ವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಮುಂಗಾಲು-ಹಿಂಗಾಲುಗಳ ತುಳಿತದಿಂದಲೂ, ದಿಗ್ಬಲಿಗೊಟ್ಟಿತು. ಪೂರ್ವಾಸನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾವುತನನ್ನು ಅಡ್ಡಬಂದ ಹೆಮ್ಮರದೊಂದು ದೊಡ್ಡಕೊಂಬೆಗೆ ತಾಗಿಸಿ ಕೆಡಹಿ, ಅರೆದು ಕೊಂದಿತು; ಬಳಿಕ ವನಕ್ರೀಡೆಗೆಂದು ಕಗ್ಗಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ-೧೦೩. “ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಈ ಆನೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೋಗಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಇದೆಯೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ಅರಸನು ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ ಪಾದಚಾರಿ ಸೇವಕರನೇಕರನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದನು. ವ|| ಅನಂತರ ಅವರು ತಂದ ಸುದ್ದಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಆನೆ ನಿಮ್ಮ ನಗರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕದನ್ನೂ ತಾವು ಆರೋಹಣವಿದ್ಯಾ ನಿಪುಣತೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಹಾಕಿದುದನ್ನೂ ಅರಿತನು. ೧೦೪. ಆ ಗಜೇಂದ್ರವು ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪಟ್ಟದಾನೆ, ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮರಳಿ ಆತನಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿ ಅತನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನೂ ಬಂಧುಪ್ರೀತಿಯ ಭಾವವನ್ನೂ ಗೌರವಿಸಿ ತಾವು ಯಶೋವಂತರಾಗಬೇಕು. ೧೦೫. ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಬಲ್ಲವರು ಸಮಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದಾಗ ಬೇಗನೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಡುವುದು ಉತ್ತಮತೆ;

ಯ್ತರೆ ತದಧೀಶ್ವರಂ ಬಟಕಮಂತದನೀವುದು ನೀಚವೃತ್ತಿ ದೇ |
ವರ ಬಗೆಯೋಳ್ ವಿಚಾರಿಸುವುದೆನ್ನಯ ಬಿನ್ನಪದೊಂದು ಯುಕ್ತಿಯಂ || ೧೦೫

ಮೊಕ್ಕೆಡೆಯನಾರಯಲೈಂ |
ದುಕ್ಕೆವಿಸಿದನಲ್ಲದಿನಿತುನಿಮಿಭಪತಿ ಕೈ ||
ಮಿಕ್ಕರೆ ತಡೆವನೆ ಕಡಲಂ |
ಮೊಕ್ಕ ಕಲಂಕದೆ ಕುಳಾದ್ರಿಯಂ ಕಿಟದೆ ನೃಪಂ || ೧೦೬

ಮೋರಿಪ ಬಿನದದಿನದಟಿಡ |
ನೈರಾತಮುಂ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಪರಿಯಿಡಲಾಶಾ ||
ತೀರಕ್ಕೊಡರಿಪನೆನೆ ಕೈ |
ಸಾರೆಯೊಳರೆ ಕರಿ ಬಟಾಕ್ಕೆ ಕೈದೆಗೆದಪನೇ || ೧೦೭

ಆನೆಂದೆನ್ನಮಿಂ ನೀ |
ಮಾನೆಯನೀಯದೊಡೆ ಕದಡುಗುಂ ಕೊಳನಂ ಕಾ ||
ಡಾನೆ ಪುಗುತಂದುದೆನೆ ನಿ |
ಮ್ನೀನಗರಿಯನೆಯ್ನೆ ಕನಸಿನಾನೆಯ ತೆಜದಿಂ || ೧೦೮

ಎಂದು ತನ್ನಾಳ್ವನ ಬಲೈಯನೆ ನಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚತಂ ನುಡಿದ ದೂತನ ದುರಭಿಹಿತಂಗಳಂ ಭೂಪಾಲ
ನೇಟಿಲಂಗೆಳ್ಳ ಮಂದಸ್ತತಮುಖಸರೋಜಂ ಯುವರಾಜನಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಮದುಮಾತನಾಕ್ಷಣದೊಳೊಗೆದ
ರೂಕ್ಷಭಾವಮಂ ಸಹಜಗಾಂಭೀರ್ಯದಿನಳವಡಿಸಿ ಬಟೆಯಮಿಂತಂದಂ:-

ಬೇಡಿದ ಮೇಲೆ ಕೊಡುವುದು ಮಧ್ಯಮತೆ; ಆ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಏರಿ ಬಂದಾಗ
ಕೊಡುವುದು ಅಧಮತೆ. ದೇವ, ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಮಾತನ್ನು ತಾವು
ಪರಾಮರಿಸಬೇಕು. ೧೦೬. ಆನೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಶೋಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ
ಇಷ್ಟು ದಿನ ನಮ್ಮರಸು ತಡೆದನಲ್ಲದೆ, ಗಜೇಂದ್ರವು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ
ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಲಕದೆ, ಕುಲಪರ್ವತವನ್ನು ಕೀಳದೆ ಬಿಡುವನೆ? ೧೦೭.
ಐರಾವತದೊಡನೆ ಆ ಆನೆಯನ್ನು ಹೋರಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ದಿಗಂತದ ಕೊಳಕ್ಕೂ
ಅದನ್ನು ಒಯ್ಯಲು ಅವನು ಬಯಸುವನು, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅದು ಇಷ್ಟು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೆ
ಇರುವಾಗ ಆತನು ಹಿಂದೆಗೆಯುವನೆ? ೧೦೮. ನಾನು ಹೇಳುವುದಾಯಿತು.
ಇನ್ನು ನೀವು ಆನೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಕಾಡಾನೆ ಹೊಕ್ಕು ಕಡಡಿದ
ಕೊಳದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ನಗರ ಕಳವಳಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುವುದು". ವ|| ಹೀಗೆಂದು ತನ್ನ
ಅರಸನ ಬಲವನ್ನು ನೆಚ್ಚಿ ದರ್ಪದಿಂದ ನುಡಿದ ದೂತನ ಅಹಿತವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು
ಅರಸನು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ, ನಸುನಗೆಯಿಂದ ಯುವರಾಜನನ್ನು
ನೋಡಿದನು, ಆತನು ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ತನ್ನ ಸಹಜಗಾಂಭೀರ್ಯ

ಚಾರಣರುಂ ಚಾರರುಮಿ |

ನ್ನಾರೇಗೆಯ್ವಪರೊ ನಮ್ಮನೆಂದುವಿವರಹಂ ||

ಕಾರದಿನಾ ನುಡಿಗೆ ಮಹೋ |

ದಾರಂ ಮತ್ಸ್ಯಮಿಯನಿತು ಮುನಿಗುಮೆ ಮುನಿಯಂ ||

೧೦೯

ಬಗೆದೊಡೆ ಕಿಚ್ಚಿನವೊಲ್ ನಾ |

ಲಗೆಯತಿಪಟುವೆನಿಪ ನಿಮ್ಮ ದೊರೆಯರ್ ಸಚಿವರ್ ||

ಮಿಗ ಪೊದಿರ್ ನಿಮ್ಮಯ ರಾ |

ಜಗೃಹಂ ಪರಿದುಂ ವಿಭೂತಿಮಯಮಿನ್ನಕ್ಕುಂ ||

೧೧೦

ಗಜತುರಗರತ್ನಮಿವು ಭೂ |

ಭುಜನಾವೊಂ ಪ್ರಬಲಪುಣ್ಯನವನನೆ ಸಾಗುಂ |

ನಿಜದಿಂದಮೆಂದು ಮಾಣ್ಣದು |

ಸುಜನತೆ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪುರುಡಿಪುದು ಗಾಂಪಲ್ಲೇ ||

೧೧೧

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ,

ಕರಿಪತಿಯೆಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಮೆ ನಿಪಾದಿಯವೋಲ್ ತರೆ ಬಂದುದಾದೊಡಂ |

ಪರಧನಮೆಂತು ಬಂದೊಡಮತೌರೈಸಮಾರ್ಜಿತಮೇವುದೆಂಬ ಕೊ ||

ಕೈರಿಕೆಯಿನೀವೊಡಂ ಜರಿವು ಬಂದಪೆನೆಂದೊಡೆ ಕೊಟ್ಟರೆಂಗುಮೀ |

ಧರೆಯದೊಂದೆ ನಿಮ್ಮರಸರಿಂ ಬಿಡುಗಾನೆಯೊಳಾದ ಪಂಬಲಂ ||

೧೧೨

ದಿಂದ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಳಿಕ ಹೀಗೆಂದನು-೧೦೯. “ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾರು ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು?” ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ದೂತರೂ ಚಾರಣರೂ ಏನಾದರೂ ನುಡಿಯುವರು. ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರು ಪರಮೋದಾರರು, ಅಂತಹ ಮಾತಿಗೆ ಮುನಿಯುವರೆ? ಇಲ್ಲ. ೧೧೦. ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಪಟುವಾಗಿರುವ ನಾಲಗೆಯುಳ್ಳ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಸಚಿವರನ್ನೆ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ರಾಜನ ಓಲಗ ತುಂಬ ವೈಭವವನ್ನೆ ಪಡೆಯುವುದು (ಬೂದಿಯಾಗುವುದು). ೧೧೧. ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳು ಮಹಾಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಅರಸನಲ್ಲಿಗೆ ತಾವಾಗಿಯೆ ಬಂದು ಸೇರುವುವು; ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ಸಜ್ಜನಲಕ್ಷಣ, ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತರಿಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನ ವಲ್ಲವೆ? ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೧೨. ಪುಣ್ಯವೇ ಕರೆತಂದಂತೆ ಗಜೇಂದ್ರ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿತು. “ಇದು ಪರಧನ; ಮೇಲಾಗಿ ಶೌರ್ಯಪ್ರಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಪಡೆದು ಕೊಂಡುದು” ಎಂದು ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಮರಳಿ ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ, ನಿಮಗೆ ನಾವು ಅಂಜಿ ಕೊಟ್ಟೆವೆಂದು ಜನರು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವರು, ಆದುದರಿಂದ ಈ ಆನೆಯು

ಪಿರಿದುಂ ದಂಡೋಕ್ತಿಗಳನೆ |

ಪರಿವಿಡಿಗೈಯ್ತೆ ತ್ವದೀಯಪತಿ ಕಲಿಸಿದುವಂ ||

ಬರವೇಟಾತನನಿಂ ಚ |

ಚ್ಚರಮೀ ನಯಸಿದ್ಧಿಯಲ್ತು ಸಚಿವಾಯತ್ತಂ ||

೧೧೩

ಎನಗಂ ದೋರ್ದಂಡಕಂಡೂವೃತ್ತಿ ಸಮನಿಸುಗುಂ ತನ್ನಪಂನಂ ಕಟಲ್ಯಂ |

ಮನದೊಳ್ ತೊಟ್ಟಾಗ್ರಹಂ ಮದ್ವಿಭುಗಮಿಭುವರಂ ಶೌರ್ಯಸಂಲಬ್ಧಮಕ್ಕುಂ ||

ನಿನಗಂ ಚಿತ್ತಭ್ರಮಂ ಪಿಂಗುಗುಮಮರಗಣಕ್ಕಂ ಮಹಾಸಂಗರಾಲೋ |

ಕನಸೌಖ್ಯಂ ಸಾರ್ಗಮೀ ಧಾತ್ರಿಗಮೊದವಿಸುಗುಂ ವೀರಭಾರಾವತಾರಂ ||

೧೧೪

ಅದುಕಾರಣಾದಿಂ ಪೃಥ್ವೀಪಾಳಯಾನಮನೆ ಮುಂದಿಟ್ಟು ನುಡಿದ ನಿನ್ನ ನುಡಿಯಂ ನನ್ನಿಮಾಡೆಂದು ಮತಿಪ್ರಗಲ್ಬಂಗಳುಂ ಪ್ರತಾಪಗರ್ಭಂಗಳುಮಪ್ಪುತ್ತರಂಗಳಿಂ ದೂತಮುಖಮುದ್ರೆಯಂ ಪಡೆದಾತನಂ ಕಳಿಪೆ ಪದ್ಮನಾಭಮಹೀಭುಜಂ ತತ್ಸಮಯೋಚಿತಕಾರ್ಯಪರ್ಮಾಲೋಚನಾಭಿರುಚ್ಯಮಾನ ಮಾನಸನಾ ಸ್ಥಾನಮಂ ವಿಸರ್ಜಿಸೆ ಸುವರ್ಣನಾಭಕುಮಾರನುಂ ಪುರುಭೂತಿ ಮಂತ್ರಿಯುಮಲ್ಲಿಂ ತಳಿದು

ವಿರಹಿತಗವಾಕ್ಷಮಪ್ರತಿ |

ವಿರಾಮಮಪಕೀರಶಾರಿಕುಲಮೆನಿಸಿದುಪ ||

ಹ್ವರಮಂ ಪೊಕ್ಕಂ ಕಂಚುಕಿ |

ಪರಿಕ್ಷಿತಾಂತರ್ಬಹಿಃಪ್ರದೇಶೋಚಿತಮಂ ||

೧೧೫

ಹಂಬಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅರಸರಿಗೆ ಹೇಳು. ೧೧೩. ನಿಮ್ಮ ರಾಜನು ಕಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ದಂಡೋಪಾಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನೆ ಅಬ್ಬರದಿಂದ ನೀನು ಆಡಿದೆ, ಇನ್ನು ಆತನಿಗೇ ಬರಹೇಳು. ಇದು ಸಚಿವರ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದಲೆ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಲಾರದ ವಿಷಯ. ೧೧೪. ನನ್ನ ತೋಳತೀಟೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವೊದಗುವುದು; ನಿಮ್ಮ ಒಡೆಯನ ಬಿಂಕವೂ ತೊಲಗುವುದು; ಮನದಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟ ಆಗ್ರಹಕ್ಕನುಕೂಲವಾಗಿ ಈ ಗಜೇಂದ್ರನನ್ನು ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದಂತೆಯೂ ಆಗುವುದು; ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭ್ರಮೆಯೂ ಹಿಂಗುವುದು; ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಮಹಾಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ನೋಡುವ ಸೌಖ್ಯ ದೊರೆಯುವುದು; ಈ ಭೂಮಿಗೆ ವೀರಭಾರಾವತಾರವೂ ಒದಗುವುದು. ವ|| ಆದುದರಿಂದ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನೆ ಮುಂದಿಟ್ಟು ನುಡಿದ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಿಡು". ಈ ಮೇರೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಪೌಡೆಯಿಂದಲೂ, ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ದೂತನ ಬಾಯಿಕಟ್ಟಿ ಆತನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಬಿಡಲಾಯಿತು. ಆಗ ಪದ್ಮನಾಭ ರಾಜನು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಪರ್ಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಓಲಗವನ್ನೂ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದನು, ಸುವರ್ಣನಾಭ ಕುಮಾರನನ್ನೂ ಪುರುಭೂತಿ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನೂ ಒಡಗೊಂಡು-೧೧೫. ಗವಾಕ್ಷವೆ ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಕಿಂಡಿಗಳಿಲ್ಲದ, ಗಿಳಿ, ಶಾರಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಲ್ಲದ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯ ಗೃಹವನ್ನು ಕಂಚುಕಿಯಿಂದ ಒಳಹೊರಗೆಲ್ಲ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿ,

ಅನಂತರಮಾಬದ್ಧ ಮಂಡಲಾಸೀನನಾಗಿದ್ದು ಸಚಿವಮುಖಮನತಿಪ್ರಸನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಪಾತ ದಿನಭಿಮುಖಂ ಮಾಡಿ

ಅವಿರುದ್ಧಂ ನೃಪನೀತಿಗೊತ್ತುಮುಚಿತಂ ತಾನೀಪದಕ್ಕಾದಮು |
 ದ್ಧವಜೈತಪ್ರತಿಪಾದಕಂ ನಮಗನುದ್ವಂಜ್ಯಂ ಜನಕೈಂಬುದಂ ||
 ಯುವರಾಜಂಗನಗಂ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯಮಿದಂದೇವೈಸದಿಚ್ಛಿಸದಾ|
 ಹುವುದುಳ್ಳಂತುಟನೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದನೀಶಂ ಕಾರ್ಯತಾತ್ಪರ್ಯಮಂ ||

೧೧೬

ಆಗಲತಿಚತುರವಚನಂ ಸಚಿವನಿಂತೆಂದಂ:-

ವಿದಿತಂ ಪಂಚಾಂಗಮಂತ್ರಸ್ಥಿತಿ ಚತುರಪಧಾತುದ್ಧಿಸಿದ್ಧಿತ್ರಯಾಸಂ |
 ಪದಮಾಪಾಡ್ಗುಣ್ಯವೃತ್ತಂ ಚತುರಚತುರಪಾಯಪ್ರಯೋಗಂ ತ್ರಿಶಕ್ತ್ಯು ||
 ತ್ವದ್ಭದ್ರತ್ವಂ ದೇವ ಮುನ್ನಂ ನಿಮಗದನನುವಾದಕ್ಕೆ ತರ್ಪೆನ್ನೊಳೊಂದ |
 ಲೈ ದಿಟಕ್ಕಕ್ಕುಂ ವಿಶೇಷಂ ನಿಜನಿಪುಣಮನಃಕಾರ್ಯಸಂಸಾರಕತ್ವಂ ||

೧೧೭

ಮತ್ತಂ

ಅಟಿಯದುದನಟಿದುದುಮನೀ |
 ತಟಿದಿಂ ಶಿಕ್ಷಿಪ ಪರೀಕ್ಷಿಪುಜ್ಜಗದೆನ್ನೊಳ್ ||
 ಕಟಿದಂ ಬೆಸಗೊಂಡಿರ್ ನೀ |
 ಮಟಿಯುದುಡೇನಂತುಮುಸಿವೆನೆನ್ನಟಿವನಿತಂ ||

೧೧೮

ಏಕಾಂತವೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಸನು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕನು. ವ|| ಬಳಿಕ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಚಿವನ ಮುಖವನ್ನು ತುಂಬ ಪ್ರಸನ್ನಭಾವದಿಂದ ನೋಡಿ, ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು-೧೧೬. “ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ರಾಜನೀತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗದಂತೆ, ನಮಗೆ ಜಯಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಜನಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಾಗಿಯೂ ನಾವು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಯೋಗ್ಯಕ್ರಮವೇನು ? ನನಗೆ ಮತ್ತು ಯುವರಾಜನಿಗೆ ಅದು ಪ್ರಿಯವಾಗಲಿ, ಅಪ್ರಿಯವಾಗಲಿ-ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಇದ್ದುದಿದ್ದಂತೆ ಹೇಳು” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ವ|| ಆಗ ವಾಕ್ಯತುರನಾದ ಸಚಿವನು ಹೀಗೆಂದನು-೧೧೭. “ದೇವ, ರಾಜನೀತಿಯೆಂಬುದು ಪಂಚಾಂಗ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ನಾಲ್ಕು ಉಪಧಾಶುದ್ಧಿಗಳಿಂದಲೂ ಮೂರುಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದಲೂ, ಆರುಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ಚಾತುರ್ಯದ ನಾಲ್ಕು ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ, ಮೂರು ಬಗೆಯ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವುದು. ಇದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು-೧೧೮. ತಿಳಿಯದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ, ಹಾಗೂ ತಿಳಿದುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಕೆಲಸ ತಮ್ಮದು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವಿರಿ. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದೆ

ಅದೆಂತೆಂದೋಡೆ-ಪೃಥ್ವೀಪಾಲಭೂಪಾಲಂ ಭವದೀಯದೇಶಾಸನ್ನಸ್ಥಿತಂಗಳಪ್ಪ ಪನ್ನೆರಡುಂ ಮಂಡಲಂಗಳೊಳಂತರ್ಧಿಯುಂ ಮಿತ್ರದ್ವಿತಯದೊಳ್ ಕೃತಿಮಿತ್ರನುಂ ಮತ್ತಂ ಪಡ್ತಲಬಲಿಷ್ಠನುಂ ದುರ್ಗಪಂಚಕಸಮಗ್ರನುಂ ಅನುರಕ್ತೋಭಯಪ್ರಕೃತಿಯುಂ ಯಮಪಟಿಕಾದಿಗೂಢಪ್ರಣೆದಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕೃತಕ್ಕಯವೃದ್ಧಿವಿಧಿತ್ರಯನುಮಾಗಿರ್ಪಂ. ಆತಂಗಂ ನಮಗಮ್ಮಿದುಂ ತೆಜದ ವೈರದೊಳರ್ಥ ಸಂಭವಂ ವೈರಮಾಗಿಯುಂ ಅನ್ವರ್ಥಮಾತ್ರಮಲ್ಪು. ಅವಂಗೆ ವಲ್ಲಭಗಡೇಂದ್ರಮಿರ್ಪುದು, ಆತನುಂ ತನ್ನದೇಭಭೃಂಶದೊಳನುದಿನಾನ್ವೇಷಣಚಿಂತಾಪರತಂತ್ರತೆಯಿಂ ಮೂರ್ಖಭಾವಮನೆ ಮನದೊಳವಲಂ ಬಿಸಿರ್ಪಂ. ಅದುಕಾರಣದಿಂ ಮಂತ್ರೋಪಧಾಸಿದ್ಧಿಗುಣಶಕ್ತಿಗಳ್ಳಸಂಧೇಯನುಮಸಾಧ್ಯನುಮಾದಂ ಅವನೊಳಿನ್ನುಮುಪಾಯಂಗಳೆಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುದಿರಪ್ಪೊಡೆ

ಕಿಡುಗುಮುಪಪ್ರದಾನದೆ ಧನಂ ನಿಜಪೈನಿಕಹಾನಿ ದಂಡದಿಂ |

ದೋಡರಿಕುಮೆಯ್ನೆ ಪೊರ್ದುಗುಮುಪಾಂಶತೆ ಭೇದದಿನಂತೆಂದಮಾ ||

ಗಡಿನ ಪದಕ್ಕೆ ಸಾಮಮೆ ಸುಸಾಮ್ಯಮಣಂ ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಯಮಂತ್ರದಿಂ |

ಬಿಡುಗುಮದಲ್ಲದೇಂ ಬಿಡುಗುಮೇ ಮನಮಂ ಪಿಡಿದಾಗ್ರಹಗ್ರಹಂ ||

೧೧೯

ಮತ್ತಂ

ಪೆರ್ಚೆ ಮನದಭಿನವೇಶಮೊ |

ಡರ್ಚಿದ ದಂಡಮನೆ ಪೂಣ್ಣ ಬರೆ ರಿಪು ನಾಮುಂ ||

ಇರುವುದೇನಿದೆ ? ಆದರೂ ನಾನು ಅರಿತಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ವ|| ನಿಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ಹನ್ನೆರಡು ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲನು ಅಂತರ್ಧಿ (ಗುಟ್ಟಾಗಿಯೆ ಇರುವವನು); (ಸಹಜ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಎಂಬ) ಎರಡು ಬಗೆಯ ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಕೃತಿಮಿತ್ರನು; ಮತ್ತು ಆರು ಬಗೆಯ ಬಲವುಳ್ಳವನು; ಐದು ಬಗೆಯ ದುರ್ಗಗಳುಳ್ಳವನು; ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವವನು; ಚತುರರಾದ ಗೂಢಚಾರರ ಮುಖಾಂತರ ಪರರಾಜ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿ-ವೃದ್ಧಿ-ಕ್ಷಯಗಳನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವನು; ಐದುಬಗೆಯ ವೈರಗಳುಂಟು; ಅದರಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ಆತನಿಗೂ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ಅರ್ಥಸಂಭವವೆಂಬ ವೈರ; ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ, ಅವನ ಆನೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಅದು ಕಳೆದುಹೋಗಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿಯೆ ಅನುದಿನ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿ, ಈಗ ಮೂರ್ಖನೆ ಆಗಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಮಂತ್ರ, ಉಪಧಾಸಿದ್ಧಿ, ಗುಣ ಹಾಗೂ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಾದರೆ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ- ೧೧೯. ದಾನೋಪಾಯದಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಧನ ಹಾಳಾಗುವುದು; ದಂಡೋಪಾಯದಿಂದ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿ; ಭೇದೋಪಾಯದಿಂದ ಆಗುವ ಲಾಭವೂ ಅಷ್ಟೇ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮೋಪಾಯವೇ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಆಗ್ರಹವನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಮತ್ತು ೧೨೦. ಭಲದ ಬಲುಮೆಗೊಳಗಾಗಿ ಶತ್ರುವು ದಂಡೋಪಾಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡೇ ಬಂದನಾದರೆ ನಾವೂ ದಂಡೋ

ಚರ್ಚಿಸೆ ದಂಡಮನದು ತನಿ |

ಗಿರ್ಚಂ ಕಿರ್ಚಂದೆ ನದಿಮವಂತೆವೊಲಕ್ಕುಂ ||

೧೨೦

ಆರಯೆ ವಿಜಾತಿ ಮಲಿನಾ |

ಕಾರಂ ಪರಪುಷ್ಪನಂತುಮದು ನಿಜಮಧುರೋ ||

ದೀರಣದಿಂದಾಯ್ತು ಮನೋ |

ಹಾರಿ ವಿರುದ್ಧನೆ ದಿಟಂ ಪ್ರಿಯಂವದನಾರ್ಗಂ ||

೧೨೧

ಅದರ್ಶಿನೀ ಸಾಹಸೋದ್ವಿಷ್ಟವಿದ್ವಿಷ್ಟನೋಳ್ ಸಾಮಜೋಪಾಯಮೆ ಪುರುಭೂತಿಕಾರಣಮೆಂದು
ನುಡಿದ ಪುರುಭೂತಿಯ ನುಡಿಗೇ ಯುವರಾಜಂ ಸಾಜದೊಳೆ ಪೌರುಷಪ್ರಾಯನಪ್ಪದಜಿಗೊಡಂಬಡದೆ
ಇದು ನಯಾಭಾಸಮುಮನುಚಿತೋಪನ್ಯಾಸಮುಮಾದುದೆಂದಿಂತೆಂದಂ:-

ಆನೆಯೊಳಳಪಂ ಬಿಸುಟ್ಟು |

ಮೀ ನುಣ್ಣುಡಿಗಳ್ಗೆ ಸಿಲ್ಕಿ ನಿಲೆ ಪುಸಿಯಕ್ಕುಂ ||

ಕೋನಾಮಾರ್ಥಾರ್ಥೀ ನಮ |

ನೇನ ತು ಪರಿತುಷ್ಟ ಎಂಬ ಮನುಮುನಿವಚನಂ ||

೧೨೨

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಒಡಮೆ ಪಡೆ ರೂಢಿಯಿಂದಿವು |

ಕಿಡುಗುಂ ತಾಮುಚಿದುಪಾಯದಿಂ ಸಾಮಮನಿಂ ||

ಪಾಯಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮವೇನು? ನಿಗಿನಿಗಿ
ಯಾದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಕಿಚ್ಚಿನಿಂದಲೆ ಆರಿಸಲು ಹೊರಟಂತಾಗುವುದು. ೧೨೧. ವಿಚಾರಿಸಿ
ನೋಡಿ, ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಕುರೂಪಿಯಾಗಿರುವುದು ಕೋಗಿಲೆ; ಆದರೂ ಅದು
ತನ್ನ ಸಹಜ ಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾಯಿತು. ಪ್ರಿಯವಾಗಿ
ಮಾತನಾಡುವವನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ವಿರುದ್ಧನೆನಿಸುವನೆ? ವ|| ಆದುದರಿಂದ
ಸಾಹಸಕ್ಕೆಂದು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಶತ್ರುವನ್ನು ನಾವು ಸಾಮೋಪಾಯ
ದಿಂದಲೆ ವಶಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಅದು ನಮಗೆ ತುಂಬ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ. ಹೀಗೆಂದು
ನುಡಿದ ಪುರುಭೂತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಯುವರಾಜನು ಸ್ವಭಾವತಃ ಪೌರುಷ
ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದುದರಿಂದ, ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸದೆ, “ಇದು ರಾಜ
ನೀತಿಯ ಆಭಾಸ; ಉಚಿತವಲ್ಲದ ಸೂಚನೆ, ಅಲ್ಲದೆ-೧೨೨. ಈತನು ಹೇಳುವಂತೆ
ನಮ್ಮ ನಯವಾದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ, ಆನೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಸೆಯನ್ನು
ಆ ಅರಸನು ತೊರೆಯುವನೆ? ಹಾಗೆ ಆದರೆ, ‘ಅರ್ಥಾಪೇಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಬಂದ
ಮೇಲೆ ಕೇವಲ ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದಲೆ ತುಷ್ಟನಾಗಿ ಹೋಗುವುದುಂಟೆ? ಎಂಬ ಮನು
ಮುನಿಯ ಮಚನ ಸುಳ್ಳಾಗುವುದು. ಅದಲ್ಲದೆ-೧೨೩. ಉಳಿದ ಮೂರು ಉಪಾಯ
ಗಳಿಂದ ಧನ, ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ರೂಢಿ ಹಾಳಾಗುವವೆಂದೂ ಸಾಮವೇ ಸರಿ

ನುಡಿವೆಯೊಡಂಬಡದಂದವ |

ರೊಡವೆಯನವರ್ಗೀವುದೆಂಬ ತೆಜನಿದು ಪೆಜದೇಂ ||

೧೨೩

ಎಂದು ಮಾರಾದೆ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಾನಂತರಂ ಮುದ್ರಿಸಿದ ನೀತಿಸರ್ವಸ್ವಕೋಶದಂತೆ ಮಂತ್ರಿ
ಹೃದಯಪರೀಕ್ಷಾನಿಮಿತ್ತಮುಸಿರದಿದರ್ ಜನಕನ ವದನಮಂ ನೋಡಿ

ಸಮನಿಸಿದತ್ತಪ್ರತಿಷಿ |

ದ್ವಮನುಮತಂ ಭವತಿಯೆಂಬ ನುಡಿಯಿಂದೀ ಕಾ ||

ರ್ಯಮೆ ದೇವರ ಮನದೊಂದು |

ದ್ವಮಮೆಂಬಜೀವಾಯ್ತನುಕ್ತಸಿದ್ಧಮದೆನಗಂ ||

೧೨೪

ಮತ್ತಮೆತ್ತಾನುಂ

ಪರಕರಿ ನಷ್ಟವಸ್ತುವಪರಾಕ್ರಮಲಬ್ಧಮಿದೇವುದೆಂಬನಾ |

ದರದೆ ತದರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಬಗೆದಂದಪಿರಪೊಡೆ ನೀಮೆ ಬಂದು ಪಿಂ ||

ತಿರೆಯಿರೆ ನಾಳೆ ಕಾಳೆಗದೊಳಾಂತನನಂತಕದಂತಕೋಟಿಕೋ |

ಟರದೊಳೆ ತೂಂತಿ ದಂತಿಗೆ ಭುಜಾರ್ಜಿತಮೆಂಬುದನುಂಟುಮಾಡುವೆಂ ||

೧೨೫

ಎಂದು ಮತ್ತಮಾಶಂಕೋತ್ತರಮನಂತೆಂದಂ:- ಇದುವುಮಂ ಪುಷ್ಪೇರಪಿನಯೋದ್ಧವ್ಯಮೆಂಬ
ನುಡಿವಿಡಿದತಿಕ್ರಮಿಸಿ ವನಕೇಳಿಯಂ

ಯೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ, ಅವರೊಡವೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡೆಂದು ಅಲ್ಲದೆ
ಬೇರೇನು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು ?” ವ|| ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ನಿಲ್ಲದೆ, ಪೂರ್ವಪಕ್ಷದ
ತರುವಾಯ ಮುದ್ರೆಯಿಟ್ಟ ರಾಜನೀತಿ ಕೋಶದಂತೆ, ಮಂತ್ರಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಪರೀಕ್ಷಿಸಲೆಂದು ಮಾತಾಡದೆ ಇದ್ದ ತಂದೆಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ_೧೨೪.
ದೇವ, ನಿಷೇಧಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಅನುಮತವೇ ಎಂಬ ಯುಕ್ತಿಯುಂಟು, ನೀವು
ನುಡಿಯದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ನಿಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೆಂದು
ಅನುಕ್ತವಾದರೂ ಸಿದ್ಧವೆ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಏನಾದರೂ_೧೨೫. ಇದು
ಹೆರವರು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ವಸ್ತು: ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ್ದೇನೂ ಅಲ್ಲ ಇದನ್ನು
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇನು ಮಾಡುವುದು-ಎಂದು ನೀವು ಆ ಆನೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಒಪ್ಪಿಸುವ
ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವಿರಾ ೨ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನೀವು ಬಂದು ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ನೋಡಿ,
ನಾಳೆ ಇದಿರಾದವನನ್ನು ಯಮನ ದವಡೆಯೊಳಗೆ ತುರುಕಿ, ಆ ಆನೆಗೆ ತೋಳ್ಳಲ
ದಿಂದ ಗಳಿಸಿದುದು ಎಂಬ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ವ||
ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ “ಪುಷ್ಪೇರಪಿನಯೋದ್ಧವ್ಯಂ” (ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧ
ಮಾಡಕೂಡದು) ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, ನನ್ನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ‘ವನಕೇಳಿ’ಯೆಂಬ

ಒಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂಬೊಡಾನಿರ |

ದೊಪ್ಪಿಸುವೆಂ ಪರಮದೀಕ್ಷೆಗೆನ್ನಯ ತನುವಂ ||

ತಪ್ಪೆತ್ತಲಾನುಮಾ ನುಡಿ |

ಗಪ್ಪೊಡೆ ನಿಮ್ಮಾಣೆಯಿಟ್ಟ ನುಡಿಗೊಡನಕ್ಕುಂ ||

೧೨೬

ಅಂತು ಪರಾಕ್ರಮಾದಿಯುಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂತಮುಮಾಗೆ ಯುವರಾಜಮ್ಮಗರಾಜಂ ಗರ್ಜಿಸಿ
ನಿಲಲೊಡಂ,

ವ್ಯಕ್ತಂ ಸಾಮಮಯಮಮಾ |

ತೋಕ್ತಿ ಸಮುಚ್ಚಂಡದಂಡಮಯಮಿತ್ತಲಪ ||

ತೋಕ್ತಿಯಿವೆರಡುಮನನುಸರಿ |

ಪುಕ್ತಿಯೆ ವಕ್ತವ್ಯಮನೆಗೆ ಸುಘಟಿತಭಾವ್ಯಂ ||

೧೨೭

ಎಂದು ಬಗೆಯೊಳ್ ಬಗೆದು ಪದ್ಮನಾಭಮಹೀಭುಜಂ ಜಿನಮತದಂತುಭಯನಯಾವಿರುದ್ಧಮಂ
ವೃಜಿನವಿಘಟನಕ್ಕಮುಮಂ ಪರಿಣಾಮಪಥ್ಯಮುಮಪ್ಪ ಕೃತ್ಯಮಂ ನಿಜಮನಶ್ಚತುರಸಚಿವಸಹಸಮಾ
ಲೋಚದಿಂ ಕಂಡು

ರಿಪುಗಪಜಯಮಂ ಮನ್ಯಂ |

ತ್ರಿಪುತ್ರರಿವರ ಮನಕ್ಕಮನುನಯಮಂ ಭಾ ||

ಆ ಆನೆಯನ್ನು — ೧೨೬. ಮರಳಿ ಕೊಡುವುದೇ ಆದರೆ, ನಾನು ಜಿನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು
ವಹಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವೆನು. ನಿಮ್ಮ ಆಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಈ
ಮಾತು ತಪ್ಪಲಾರದು.” ವ|| ಹೀಗೆ ಪರಾಕ್ರಮ ವಚನದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿಂದ
ಕೊನೆಗೊಂಡ ಯುವರಾಜನ ಗರ್ಜನೆ ನಿಲ್ಲಲಾಗಿ — ೧೨೭. ಅಮಾತ್ಯನ ಮಾತು
ಸಾಮಮಯ; ಮಗನ ಮಾತು ಪ್ರಚಂಡವಾದ ದಂಡೋಪಾಯಮಯ, ಇವೆರಡನ್ನೂ
ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದೇ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕ್ರಮ ವ|| ಎಂದು ಮನದಲ್ಲಿಯೆ
ಆಲೋಚಿಸಿ, ಪದ್ಮನಾಭ ಮಹಾರಾಜನು ಜಿನಮತದಂತೆ “ಉಭಯನಯಾವಿರುದ್ಧವೂ”
(೧. ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಯಾರ್ಥಿಕ ಎಂಬ ಎರಡೂ ನಯಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತ
ವಾದುದು. ೨. ಇಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತಹುದು), “ವೃಜನ
ವಿಘಟನಕ್ಷಮವೂ” (೧. ಪಾದ ನಾಶನಸಮರ್ಥ. ೨. ದುರ್ಜನವಧಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥ), ಹಿತ
ಕರವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದೂ ಆದ ಕ್ರಮವನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆ

ವಿಪುದರ್ಕತಿಶಯಮಂ ಮಾ ।

ಛುಪಾಯಮಿನ್ನೆನೆಗೆ ತಾನೆ ದಲ್ ಪ್ರತಿಯಾನಂ ॥

೧೨೮

ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿಸಿ ಬಲೆಯಂ ಸಕಲಪ್ರಯೋಜನಕಂ ಕಾರ್ಯಸಮವಾಯಿಗೊಳ್ಳಿಕಮತ್ಯಮೆ ಮೊದಲೊಳ್ ಕೃತ್ಯಮಪ್ಪುದಟಿನವರಿವರ್ತಮನೊಡಂಬಡಿಸಲೆಂದಿಂತೆಂದಂ :-

ಹಿಮಜಲಲವಮಂ ಸೂಸು ।

ತ್ರುಮಂಬುದಂ ಸಿಡಿಲನುಗುಟ್ಟವೊಲ್ ಸಾಮಮುಮಂ ॥

ಕ್ರಮದಿಂ ದಂಡಮುಮಂ ನಾ ।

ಮುಮೊಡರ್ಬುವಮುಚಿದು ದೇಶಕಾಲೋಚಿತಮಂ ॥

೧೨೯

ಎಂದು ಲಬ್ಧಾನುಮತನನಂತರಮಾತ್ಮೀಯಪ್ರತಿಭಾಪ್ರಸನ್ನದರ್ಪಣ ಪ್ರತಿಫಲಿತಕಾರ್ಯ ಸ್ವರೂಪಮನಿಂತೆಂದಂ :-

ಆತನ ಯಾನವಿಗ್ರಹದ ಮಾತನೆ ಪೂಣ್ಣೆಡೆಮಾಡದಾದಿದಂ ।

ದೂತನದರ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಭಿಪೇಣನಮೊಂದೆ ನಯಂ ಮನಕ್ಕಭಿ ॥

ದ್ಯೋತಿಸುತಿರ್ದದಂತದನೆ ಮುನ್ನೆಗಟ್ಟಂ ನೆಗಟ್ಟಿಂಬಟಿಕ್ಕಮಿ ।

ನ್ನೇತೆಟದಿಂದಮಾಗ್ರಹಮಡಂಗುಗುಮಂತುಟನಂದೆ ಚಿಂತಿಪಂ ॥

೧೩೦

ಅಂತೈಕಮತ್ಯಮಪ್ಪ ಕೃತ್ಯಮಂ ನಿಶ್ಚಿಸಿ ಕುಮಾರನಂ ಮಂತ್ರಿವರನುಮಂ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ,

ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡನು ೧೨೮. ಶತ್ರುವಿಗೆ ಸೋಲನ್ನೂ ನನ್ನ ಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಪುತ್ರ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನೇ ನಾನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವ|| ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬಳಿಕ, ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಐಕ್ಯಮತ್ಯದಿಂದಿರುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಡಂಬಡಿಸಲೆಂದು ಹೀಗೆಂದನು- ೧೨೯. ಶೀತಲವಾದ ನೀರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಮೋಡ ಸಿಡಿಲನ್ನೂ ಕಾರುವಂತೆ, ನಾವು ಸಾಮವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ದೇಶಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿ ದಂಡೋಪಾಯವನ್ನೂ ಕೈಕೊಳ್ಳೋಣ ವ|| ಎಂದು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಡಂಬಡಿಸಿ, ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಿದನು- ೧೩೦. “ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಏರಿ ಬರುವ ಮಾತನ್ನೇ ಆ ದೂತನು ಮರೆಮಾಚದೆ ಆಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತೀಕಾರವೆಂದರೆ ನಾವೇ ಶತ್ರುವಿನ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಮನಕ್ಕೆ ತೋರುತ್ತಲಿದೆ. ಮೊದಲು ಇದನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ನೋಡೋಣ, ಬಳಿಕ ಹೇಗೆ ಆತನ ಅಗ್ರಹವನ್ನು ನಿವಾರಿಸ ಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವರ್ತಿಸೋಣ” ವ|| ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮೃತ್ತವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಕುಮಾರನನ್ನೂ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನೂ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಇದಮೋಘಂ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಪ್ರಮದೇಗೆ ಕುಲಗೇಹಂ ಮತ್ತೀಗೆ ನೈ ।
 ತ್ಯಾಸ್ತದಮನ್ಯಕ್ವಾ ಪಲಕ್ಷ್ಮೀಲಲನೆಗೆ ಕೃತಸಂಕೇತಸದ್ಧಂ ದೇಲೆಂಬಂ ॥
 ದದ ಮಂತ್ರಾಗಾರದಿಂದಂ ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಪೋಷಮಟ್ಟಂ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರೇ ।
 ಪದ್ಮಧೀಭೂತಾತ್ಮಕೃತ್ಯಂ ಕವಿಕುಲಕಲಭವ್ರತಯೂಧಾನಾಥಂ ॥

೧೩೧

॥ ಗದ್ಯಂ ॥

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾಥಕುಲಕುಭೃತ್ಸಮುದ್ಯುತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಸರಿಷ್ಠಾಥ
 ಪ್ರತೀರ್ತಿತ್ವವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿಪದಪದ್ಮನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣದೊಳ್

ಪದ್ಮನಾಭಮಹೀಶಮಂತ್ರಾಲೋಚನಂ

ನವಮಾಶ್ವಾಸಂ

೧೩೧. ಇದು ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ತವರುಮನೆ; ಬುದ್ಧಿಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನರ್ತನಶಾಲೆ;
 ಶತ್ರುರಾಜ್ಯಲಲನೆಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಸಂಕೇತಸ್ಥಾನ-ಎಂಬತಿರುವ ಮಂತ್ರಗೃಹದಿಂದ,
 ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾಗುವಂತೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಸನು
 ಹೊರಟನು.

-ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿದುದು-

ದಶಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಗಂ ವಿದ್ವಿಷ್ಟಜಯ ।

ಶ್ರೀಗಮಿದಾಕೃಷ್ಣಮಂತ್ರಮನಿಸಿದ ಮಂತ್ರೋ ॥

ದ್ವ್ಯೋಗದಿನಿದರ್ಢಂ ನೃಪನುಪ ।

ಯೋಗಪರಂ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ॥

೧

ಅನಂತರಂ ತಂತ್ರಾದ್ವಕ್ಷನಂ ಬರಿಸಿ ಬೆಸಸುವುದುಮಾತಂ ವಿಜಯಪ್ರಯಾಣಭೇರಿಯಂ ಪೊಯ್ನಿದಾಗಳ್

ದಿಕ್ಕರಿಕರ್ಣಕೋಟರದೊಳುಳ್ಳ ಕುಲಾಚಲಸುಪ್ತಸಿಂಹಸಂ ।

ಘಕ್ಕಿರದೆಲ್ಲಜಂ ಪಡೆದು ಸೂರ್ಯಹಯಂ ಭಯಮುತ್ತು ಕುಂಬಿ ಧೀಂ ॥

ಕಿಕ್ಕುವಿನಂ ನಭಕ್ಕಡರ್ದು ಮಾರ್ಗದ್ ಮಿಕ್ಕ ಜಗತ್ತದೇಶಮಂ ।

ಮುಕ್ಕಳಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತೆ ಜಯಭೇರಿಯ ಭೂರಿಗಭೀರನಿಸ್ಸನಂ ॥

೨

ಆಗ್ ಭೇರೀರವಸಮಾಕರ್ಣನಸಸಂಭ್ರಮಪ್ರಾಪ್ತಕತಿಪಯಾಪ್ತಪರಿವಾರಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತನಂ ಪ್ರರೂಢಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಂಧಸಿಂಧುರಾರೂಢನಂ ಪ್ರಸಾದಿತವಿಲಾಸಿನೀಜನಸಮೇತನುಂ ನವೀನನೇಪಥ್ಯ ರಚನಾದ್ವಿಗುಣತಾತ್ವೀಯ ಮನೋಹರಾಕಾರಸೌಂದರ್ಯನುಂ ಆತ್ಮೀಯಪುರೋಹಿತೋಪದಿಷ್ಟಮು ಹೂರ್ತದೊಳ್ ಪದ್ಮನಾಭಮಹಾರಾಜಂ ಯುವರಾಜಂಚರಿಸು ರಾಜಮಾರ್ಗದಿಂ ಪ್ರಸ್ಥಾನಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ನಡೆವಾಗಲೋಕನಕುತೂಹಲಿತಮಾಗಿ

ದಶಮಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ಶ್ರೀಗೂ ಶತ್ರುಜಯಶ್ರೀಗೂ ಆಕರ್ಷಣಮಂತ್ರವೆನಿಸಿದ ಮಂತ್ರೋಪಾಯ ಗಳ ಯೋಜಿಸುತ್ತ ಅರಸನು ತಕ್ಕ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ವ॥ ಬಳಿಕ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತನು. ಸೇನಾನಿಯು ಆ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಿದನು- ೨. ಆ ಜಯಭೇರಿಯ ಮಹಾ ಗಂಭೀರವಾದ ನಿನಾದವು ದಿಗ್ಗಜಗಳ ಕರ್ಣರಂಧ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಿತು; ಕುಲಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಸಿಂಹಗಳನ್ನು ದಿಮ್ಮನೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿತು; ಸೂರ್ಯನ ರಥಗಳು ಮೆಟ್ಟಿಬಿದ್ದು ಧೀಂಕಿಡುವಂತೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಅಡರಿತು; ಮಿಕ್ಕ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಕ್ಕಳಿಸಿತು ವ॥ ಆ ಭೇರೀ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಭ್ರಮಗೊಂಡ ಅರಸನು ಕೆಲವೇ ಜನ ಪರಿವಾರದವರೊಂದಿಗೆ, ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ವಿಲಾಸಿನಿಯರ ನೊಡಗೊಂಡು, ನವೀನವಾದ ವಸ್ತ್ರಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಸಹಜಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಪುರೋಹಿತನು ಹೇಳಿದ ಸುಮೂಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟದಾನೆಯನ್ನೇರಿ ಪ್ರಸ್ಥಾನಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಆಗ ಆತನನ್ನು

ನಾರೀಲೋಕಮಿದಂಬಿನಂ ನೆರೆದು ಬಂತ್ವತ್ತಮುತ್ತಂ ಸಮಾ |
ನೋರೋಜದ್ವಯನ್ಯತಾರಮಣಿಹಾರಂ ಸ್ವೇರಸಾರೋದ್ಗಮೋ ||
ದ್ವಾರಿಸ್ತಸ್ತಕಚಂ ಕನನ್ಯಣಿವತಂಸಾಸ್ತಾಲಿತಾಂಸಂ ಲಸ |
ದ್ವೋರಾಂದೋಳನಜಾತಕಂಕಣಾರ್ಪಣತ್ಕಾರಂ ಪುರಸ್ತೀಜನಂ ||

೩

ಅಂತು ಬಂದು

ಲೋಲತೆಯಿಂದೀಕ್ಷಿಪ ಗಣಿ |
ಕಾಲಿಯಪಾಂಗತ್ರಿವರ್ಣರುಚಿಗಳ್ ನೀಳ್ವೀಂ ||
ಲೀಲೆಯನಾಂತುವೊ ಮುತ್ತಿನ |
ನೀಲದ ಮಾಣಿಕದ ತೋರಣಂಗಳ ತಟದಿಂ ||

೪

ಆಗಲೋರ್ವಳಪೂರ್ವವಿಲಾಸವತಿ.

ಏಳಿಸೆ ಪುರ್ವದೂರ್ವೆಯನುರೋರುಹಮುಜ್ಜ ಲಕುಂಭತೋಭೆಯಂ |
ಪಾಳಿಸೆ ಲೋಚನಾಂತು ಮಿಗೆ ಲಾಜೆಯನಾಜಯಕೇತುಲೀಲೆಯಂ ||
ಏಳಿಸೆ ಮೇಲುದಂದುಗೆಯ ನುಣ್ಣಿನಿ ದುಂದುಭಿರಾವದಂದಮಂ |
ಚಾಳಿಸೆ ಬಂದು ತದ್ಗಮನಮಂಗಳಲಕ್ಷ್ಮಿ ವೊಲಂದು ನೋಡಿದಳ್ ||

೫

ಮತ್ತೊರ್ವಳ

ಪದನಖಕಾಂತಿ ಪುಷ್ಪರಥದಂತಿರೆ ನೂಪುರದಿಂಚರಕ್ಕೆ ಸೋ |
ಲದಿನೋಡವರ್ಷ ಹಂಸೆಗಳೆ ಪೂಡಿದ ಹಂಸೆಗಳಂತೆ ತೋಟಿ ಮೇ ||

ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ-೩. ಇದೇನು ಸ್ತ್ರೀಯರದೇ ಒಂದು ಲೋಕ ಬಂದಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಪುರಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಂದರು. ಅವರ ಆತುರದ ನಡಗೆಯಿಂದಾಗಿ ತೊಟ್ಟ ರತ್ನಹಾರಗಳು ಮೊಲೆದುದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎದ್ದದ್ದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು; ತಲೆಗೂದಲಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಅರಳು ಹೂಗಳು ಸಡಿಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು; ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳು ಭುಜಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಂದು ತಾಕುತ್ತಿದ್ದವು; ತೋಳು ಬೀಸುವುದರಿಂದ ಕೈಯ ಕಂಕಣಗಳು ಜಣಜಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಹಾಗೆ ಬಂದು - ೪. ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ಅವರ ಕುಡಿನೋಟದ ಕಾಂತಿಗಳು-ಮುತ್ತಿನ, ಇಂದ್ರನೀಲದ ಹಾಗು ಮಾಣಿಕದ ತೋರಣಗಳ ಹಾಗೆ ನೀಳವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದುವು ವ|| ಆಗ ಒಬ್ಬ ಅಪೂರ್ವ ಬೆಡಗುಗಾರ್ತಿಯೊಬ್ಬಳು ೫. ಹುಬ್ಬು ಹುಲ್ಲುಗರಿಯನ್ನೂ, ಮೊಲೆಗಳು ಉಜ್ವಲವಾದ ಕಲಶಗಳ ಚೆಲುವನ್ನೂ, ಕಣ್ಣು ಬೆಳಗಿನ ಕಿರಣಗಳು ಲಾಜೆಯನ್ನೂ, ಮೇಲುದಿನ ಸೆರಗು ವಿಜಯಧ್ವಜವನ್ನೂ, ನೂಪುರಗಳ ಮಂಜುಳನಾದ ದುಂದುಭಿದ್ವನಿಯನ್ನೂ ಹೀಯಾಳಿಸ್ಸುವಂತೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಾಗಿ (ಅರಸನ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹರಸಲು ಬಂದ) ಮಂಗಳಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಹಾಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಳು, ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು- ೬. ಕಾಲುಗುರುಗಳ ಪ್ರಭೆ ಪುಷ್ಪರಥದಂತಿರಲು, ಅಂದುಗೆಗಳ ಸವಿದನಿಗೆ ಸೋತು ಒಡನೊಡನೆ ಬರುವ ಹಂಸೆಗಳೆ ಆ ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದ ಹಂಸೆಗಳಂತೆ

ಲುದು ಝಪಕೇತುವಂ ಮಿಗೆ ಮನೋಜಮನೋಹರಿಯೇಜಿ ಬರ್ಪವೋಲ್ |
ಸುದತಿ ವಿಲಾಸದಿಂದ ನಡೆತಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಳ್ ನೃಪಾಲನಂ ||

೬

ನೋಡುವಲಂಪಿನಂ ನೆಜೆಯೆ ಕೈಗೆಯಲಂ ಮಜಿದೊಂದೆ ಕಣ್ಣು ನು |
ಣ್ಣಾಡಿಗೆಯೊಂದೆ ಕರ್ಣದ ಕನಸ್ಸುಕುಂಡಲಮೊಂದೆ ಕೆಯ್ಯ ಪೊಂ ||
ಚಾಡಗಮೊಂದೆ ಕಾಲ ಮಿಸುಪಂದುಗೆಯೊಪ್ಪರೆ ಬಂದೊಡಂದು ಜೀವ |
ಡಾಡಿದುದರ್ಥನಾರಿಯವಳೆಂದು ಸಖೀಜನಮೆಯ್ನೆ ನಾರಿಯಂ ||

೭

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮೊಂದುರಾಜವೀಧೀಸವಿಧಸೌಧದೂರ್ವದೊಳಿದುರ್

ಸಕಲೋರ್ವೀಪತಿಗೊರ್ವಳೆಂದು ಮೆಜಿದಳ್ ಯಾನಶ್ರಮಶ್ವಸಮಂ |
ಶುಕಮಂ ತೂಳ್ಳೆಫನಸ್ಸನದ್ವಿತಯಮಂ ದೋರ್ಯುಗ್ಗದಿಂ ಮುಚ್ಚುವು ||
ತುಕತಾವ್ಯಾಜದಿನಪ್ಪಿನೊಂದು ಚದುರಂ ಬೇಜೀರ್ಮೆ ತಾಂಬೂಲವೀ |
ಟಕೆಯಂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಖಂಡಿಪೊಂದು ನೆವದಿಂದಂ ಚುಂಬನಪ್ರಾಡಿಯಂ ||

೮

ಆ ಮನೋಜವಿಜಯಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲದೆಯಂ ಗರ್ಭೇಶ್ವರಿ ಮತ್ತೊರ್ವಳೆಯ್ನೆವರ್ಪಾಗಳ್

ಶ್ವತಕೃತೋಪಕಾರಭರದಿಂದಳಿಮಾಳಿಕೆ ಕಾಂತೆ ಕಂದುಗುಂ |
ಬಿಸಿಲೊಳೆನುತ್ತುಮೆಯ್ನೆ ಮಜಿಯಾಯ್ನೆ ಕುಂತಳಸೌರಭಕ್ತ ವೇ ||

ತೋರಲಾಗಿ, ಮೇಲುಸರಗು ಮೀನಧ್ವಜಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾಗಿರಲಾಗಿ, ಕಾಮದೇವನ ಮನೋವಲ್ಲಭೆಯೆ ರಥವೇರಿ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಒನಪಿನಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದು ಅರಸನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ೭. ನೋಡುವ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಮರೆತು, ಒಂದೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆಯೆಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಒಂದೇ ಕಿವಿಗೆ ಕುಂಡಲವಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಕೈಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೂಡಗ ತೊಟ್ಟು, ಒಂದು ಕಾಲಿಗಷ್ಟೆ ನೂಪುರ ಧರಿಸಿ ಆತುರದಿಂದ ಬರಲಾಗಿ “ಹೋ ಇವಳೊಬ್ಬ ಅರ್ಧನಾರಿ ಬಂದಳೊ” ಎಂದು ಆಕೆಯ ಕೆಳದಿಯರು ವಿನೋದವಾಡಿದರು. ೮|| ರಾಜ ಮಾರ್ಗದ ಒಂದು ಮಹಲಿನ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡು- ೮. ಒಬ್ಬಳು ಧಾವಿಸಿ ಏರಿಬಂದ ಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ತೇಕುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳ ನೀಳವಾದ ಉಸಿರು ಎದೆಯ ಸರಗನ್ನು ಸರಿಸಿತು; ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ತೋರಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಆಕೆ ಅಪ್ಪುಗೆಯ ಜಾತುರ್ಯವನ್ನು ಅದರಿಂದ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದಳು; ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಾಂಬೂಲದ ವೀಡವನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಚ್ಚುವ ರೀತಿಯಿಂದ ಚುಂಬನದ ಪ್ರಾಡಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಳು. ೯|| ಆ ಮನ್ಮಥ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲದೆ ಆಗರ್ಭ ಶ್ರೀಮಂತ ಲಲನೆಯೊಬ್ಬಳು (ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿ)- ೯. “ತನ್ನ ಉಸಿರನ ಪರಿಮಳದಿಂದ ನಮಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವಳು ಇವಳು ಈ ಕೋಮಲೆ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಕಂದಬಾರದು” ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಮರೆ ಹಿಡಿಯುವುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅವಳ ಕೂದಲ ಸುಗಂಧಕ್ಕೆ ದುಂಬಿಗಳು ಮುಸುರಿಕೊಂಡುವು: “ಇತ್ತ ಬನ್ನಿ, ಇತ್ತ ಬನ್ನಿ” ಯೆಂದು ಉಗ್ಗಡಿಸಿ

ಪ್ಲಿಸಿದುದು ಯಾನಸೌಮ್ಯದೊಲವಿಂ ನೆಲನುಪ್ಪಡಿಸಂತೆ ಮುಂದೆ ಸಂ |
ಧಿಸಿದುದು ನೂಪುರಸ್ತನಸಮಾಹೃತಗೇಹಮರಾಳಮಂಡಲಂ ||

೯

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳೊರ್ವಳ್

ನಡೆ ಮದನೇಭದೊಂದು ನಡೆಯಂ ನಗೆ ಚಿತ್ತಜವಾಜಿವಾಲಮಂ |
ಮುಡಿ ಬಿಡುತಂದು ಪೋಲೆ ಮೊಲೆ ಮನ್ನಥಕೇಳಿರಥಾಂಗಲೀಲೆಯಂ ||
ಗಡೆಗೊಳೆ ಕಂತುಪಟ್ಟದಪಕಾತಿಯನಾ ಕುರುಳೋಳಿ ಪೋಲ್ತು ನೇ |
ಪಡೆ ಪಡೆದಳ್ ನಿಜಾಂಗದೊಳೆ ಚಿಲ್ವನನಂಗನ ಚಾತುರಂಗದಾ ||

೧೦

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಇವಳವಲೋಕನಾಕುಳತೆಯಿಂದಜಿಯಳ್ ಪರಿವಾಗಳಂತು ಬ |
ಳ್ಳುವ ನಡು ಮಧ್ಯದಿಂದುಡಿಗುಮೆಂದು ಪ್ಲನಸ್ತನಯುಗ್ಮಮಂಜಿದಂ ||
ತೆವೊಲೆನಸುಂ ಕದಕ್ಕದಿಸೆ ಸೋರ್ಮುಡಿಮುಂ ಭರಭೀತಿಯಿಂದೆ ಸೂ |
ಸುವ ತಟದಿಂದೆ ಮಾಲೆಯನುಗುಟ್ಟರೆ ಬಂದಳದೊಂದು ಲೀಲೆಯುಂ ||

೧೧

ಮುಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳೊರ್ವಳವನಿಪಾಲರೂಪವಿಲಾಸದರ್ಶನೈಕಲಾಲಸೆ

ಪಗಲನಿರುಳ್ಗೆ ಮಾಜಿ ನಯನಾಂಚಲಚಂದ್ರಿಕೆಯಾನಲೀಲೆ ಹಂ |
ಸೆಗೆ ಗುರುವಾಗೆ ಸುಯ್ಯ ನಜುಗಂಪಳಿಯಂ ಸೆಜಿಗೆಯೈ ಕೊರ್ಬಿ ಮೇ ||

ಪರಾಕು ಹೇಳುವುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆಕೆಯ ಅಂದುಗೆಯ ಮಂಜುಳ
ದ್ವನಿಯಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತವಾದ (ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಿದ) ಹಂಸಗಳು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ
ನಡೆದುವು ವ|| ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೊಬ್ಬಳು- ೧೦. ತನ್ನ ನಡಗೆ
ಮನ್ನಥನ ಆನೆಯ ನಡಗೆಯನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಲಾಗಿ, ಬಿಡುಮುಡಿ ಮದನನ
ಕುದುರೆಯ ಬಾಲವನ್ನು ಹೋಲಲಾಗಿ, ಮೊಲೆಗಳು ಕಾಮನ ಲೀಲಾಚಕ್ರಗಳಿಗೆ
ಸಮಾನವಾಗಲು ಸುಳಿಗೂದಲು ಕಾಪುದೇವನ ಪದಾತಿಸೈನ್ಯವಾದ ದುಂಬಿ
ವಿಂಡನ್ನು ಹೋಲಲಾಗಿ-ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮನ್ನಥನ ಚತುರಂಗಸೈನ್ಯದ ಚೆಲುವನ್ನು
ತಾಳಿದಳು. ಅದಲ್ಲದೆ-೧೧. “ಇವಳು (ಅರಸನನ್ನು) ನೋಡುವ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ
ಹೀಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ತನ್ನ ಬಳುಕುವ ನಡು
ಮುರಿದುಹೋದೀತೆಂಬ ಎಚ್ಚರ ಇವಳಿಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಗತಿಯೇನು ?”
ಎಂದು ಅಂಜಿಕೊಂಡಂತೆ ಮೊಲೆಗಳು ಕದಕ್ಕದಿಸುತ್ತಿದ್ದವು: ಈ ವೇಗಕ್ಕೆ
(ನಮ್ಮದೂ ಅದೇ ಗತಿಯೋ ಏನೊ ಎಂದು) ಭಯಗೊಂಡಂತೆ ಕೂದಲು
ಮುಡಿದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಳಚಿ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಒಯ್ಯಾರಿಂದ (ಒಬ್ಬ
ಸುಕುವಾರಿ) ಬಂದಳು. ವ|| ಮುಂದೆ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅರಸನ ರೂಪದ
ಬೆಡಗನ್ನು ನೋಡುವ ಹಂಬಲದಲ್ಲಿಯೆ ಆಸಕ್ತಳಾಗಿ-೧೨. ತನ್ನ ಕುಡಿನೋಟದ
ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಿಂದ ಹಗಲನ್ನು ಇರುಳುಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಹಂಸಗಳಿಗೆ ಪಾಠಹೇಳು
ವಂತೆ ಬೆಡಗಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತ, ಉಸಿರ ಪರಿಮಳದಿಂದ ದುಂಬಿಗಳನ್ನು ಸೆರೆ

ಗೊಗೆದ ಕುಚಂ ನಿಜಾಂಶುಮನೀಡಿಜಿದಾಡೆ ವಿಭೂಷಣಾಂಶು ದಿ |
ಟ್ಟಿಗೆ ಸುರಚಾಪಮಂ ಕೆದಕಿ ಬಂದಳನಂಗನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂದದಿಂ ||

೧೨

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ಒಂದೆ ಶಶಿಬಿಂಬಮೀ ಜಗ |
ದಿಂದೀವರಚಯಮನ್ನೆದೆ ತಣಿಸುವ ತೆಲದಿಂ ||
ದೊಂದೆ ನೃಪಾಸ್ಯಂ ತಣಿಸಿದು |
ದಂದವಿಳಮುರಾಂಗನಾವಿಲೋಚನಚಯಮಂ ||

೧೩

ಅಂತು ಸಕಲನಗರನಾರೀಜನಮನಃಕಟಾಕ್ಷೈಕಲಕ್ಷ್ಮನಾಗಿ ನಡೆವಲ್ಲಿ

ಏಜಿದ ಸಂತವಿಟ್ಟ ಗಜಮುಭಗಜಕ್ಕೇಯಾಗೆ ವಜ್ರಮಂ |
ಮೀಟಿ ಕರಾಗ್ರದೊಳ್ ಪಳಿಕಿಸಂಕುಶವಿಟ್ಟು ನಿಜಪ್ರದೇಶದೊಳ್ ||
ತೋಟುವ ಪೌರನಾರಿಯರ ಕಣ್ಣೊಳೆಪ್ಪಿಸಹಸ್ತತೋಭೆಯಂ |
ಬೀಟಿ ಸುರೇಂದ್ರನಂ ವಿಭವದಿಂ ಗೆಲೆವಂದು ನರೇಂದ್ರನೊಪ್ಪಿದಂ ||

೧೪

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಗಡಣಿಸಿದತ್ತಿದೊಂದು ಶಶಿಬಿಂಬಮದೊಂದು ಸುಧಾಂಶುಲೇಖಿ ಚಿ |
ಲ್ಲಡರೆ ನವೇಂದುಕಾಂತಮಣಿದಂಡಯುಗಾಗ್ರದೊಳೆಂದು ವಿಸ್ಮಯಂ ||
ಬಡೆ ನಡೆ ನೋಡಿ ಪೌರನಿಕರಂ ಕರಮೊಪ್ಪಿದುದತ್ತಿ ನಿಂದ ಚಿ |
ಳೊಡೆ ಪಿಡಿದಿರ್ದು ಪಜ್ಜಳಿಸುಮಂಕುಶವಂದು ಧರಾಧಿನಾಥನಾ ||

೧೫

ಹಿಡಿಯುತ್ತ, ಕೊಬ್ಬಿ ಉಬ್ಬರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಚಗಳಿಂದ ಮುಂಜೆರಗನ್ನು ತಿವಿದಾಡುತ್ತ ಆಭರಣಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕಾಮದಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹರಡುತ್ತ, ಮನ್ಮಥನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಬಂದಳು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-೧೨. ಒಂದೇ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ನೈದಿಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಣಿಸುವ ಹಾಗೆ, ಆ ಅರಸನ ಒಂದೇ ಮುಖಕಮಲವು ಸಮಸ್ತಪುರಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಣಿಸಿತು. ಎ|| ಹೀಗೆ ನಗರದ ಸಕಲಸ್ತ್ರೀಯರ ಮನಕ್ಕೂ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಏಕೈಕಲಕ್ಷ್ಮನಾಗಿ ನಡೆಯುವಾಗ-೧೪. ಏರಿದ ಆನೆ ಐರಾವತಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ತೋರಿ, ಕೈದುದಿಯ ಸ್ವಟಿಕದ ಅಂಕುಶವು ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಲಾಗಿ, ತನ್ನ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲ ಆವರಿಸಿದ ಪೌರನಾರಿಯರ ಕಣ್ಣು ಹೊಳಪು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಶೋಭೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅರಸನು ವೈಭವದಿಂದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಂತೆ ಒಪ್ಪಿದನು. ಅದಲ್ಲದೆ-೧೫. “ಇಲ್ಲೊಂದು ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಬಿಂಬ ಹಾಗು ಕೋರೆಚಂದ್ರದ ಬಿಂಬ ಹೊಸ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಎರಡು ದಂಡಗಳ ತುದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿವೆ. ಏನಿದು ವಿಚಿತ್ರ !” ಎಂದು ಪುರಜನರು ಸೋಜಿಗಗೊಂಡು ಆ ಅರಸನ (ತಲೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯನ್ನೂ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಅಂಕುಶವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ತೋರಣದರ್ಪಣದೊಳ್ ಚಮ

ರೀರುಹಮಂ ನೃಪತಿಗಿಕ್ಕುವಬಲೆಯರ ನೆಟಲ್ ||

ರಾರಾಜಿಸಿದುವು ರಿಪುರಾ |

ಜೀರಾಧ್ಯಾತ್ಮೀಸಮೂಹವಿದಿವಂದಿರವಂ ||

೧೬

ಮತ್ತಂ

ಮಿಳರೆ ಸೆಜಂಗು ವಾಯುವಶದಿಂ ಪಟದಂತೆ ಮುಖಪ್ರದೇಶದೊಳ್ |

ಮೊಳೆಯೆ ವಿಲೋಚನಂ ಝಷನಿಕಾಶತೆಯಂ ತನು ಹೇಮದಂಡದಂ ||

ತಳವಡೆ ಶಂಬುಕಂಜೊಲಿರೆ ರಾಜ್ಞಿವಿರಾಜಿಸಿದಳ್ ನೃಪಾಂತದೊಳ್ |

ಲಳನೆ ಬರುತ್ತೆ ಚಿತ್ತದನ ಪಕ್ಕದೊಳೆತ್ತಿದ ವೈಜಯಂತಿವೊಲ್ ||

೧೭

ಅಂತು ಸಕಲಮಂಗಳಸಂಚಯಮಪ್ಪ ರತ್ನಸಂಚಯಪುರಮಂ ಪೊಟಮಟ್ಟು ನಡೆದು ಬಟೆಯಂ ಕ್ರೋಶದ್ವಿತಯಮಾತ್ರದೊಳ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೂಷ್ಯಮಾಗಿಯುಮದೂಷ್ಯಮುಂ, ನಿಶಾಂತಸ್ಥಾರಚಾರುತ್ವ ಮಾಗಿಯುಂ ಅನಿಶಾಂತಸ್ಥಾರಚಾರುತ್ವಮುಂ, ಬಲವೀರಜನೋಪೇತಮಾಗಿಯುಂ ಅಬಲವೀರಜನೋ ಪೇತಮುಂ, ವಿಶಾಲಪರಿಧಿಯಾಗಿಯುಂ ಅವಶಾಲಪರಿಧಿಯೆನಿಸಿ ಗೃಹಮಹತ್ತರು ಮುನ್ನಮೆ ಸಮೆದು

೧೬. ತೋರಣದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಕನ್ನಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಮರಗಿತ್ತಿಯರ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು ಮೂಡಿ, “ಇವು ಶತ್ರುರಾಜರನ್ನು ತೋರೆದು ಬಂದ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯರ ಸಮೂಹವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದುವು, ಮತ್ತು-೧೭. ಗಾಳಿಯಿಂದ ಪಟಪಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೆರಗು ಧ್ವಜಪಟದಂತೆ, ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣು (ಮನ್ಮಥಧ್ವಜ ದಲ್ಲಿಯ) ಮೀನಂತೆ, ದೇಹ ಬಂಗಾರದ ಧ್ವಜದಂಡದಂತೆ ಶೋಭಿಸಲಾಗಿ ಅರಸನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಣಿಯು ಮನ್ಮಥನ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ (ವಿಜಯ)ಧ್ವಜದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದಳು. ೧೮|| ಹೀಗೆ ಸವಸ್ತಮಂಗಳನಿವಾಸದ ರತ್ನಸಂಚಯಪುರದಿಂದ ಹೊರಟು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಎರಡು ಕ್ರೋಶದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಸ್ಥಾನಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು; ಆ ಶಿಬಿರವು “ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೂಷ್ಯ” (ಉತ್ತಮವಾದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ರಚಿತವಾದುದು,) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಅದೂಷ್ಯ” (ದೋಷರಹಿತ ವಾದುದು); “ನಿಶಾಂತಸ್ಥಾರ ಚಾರುತ್ವ” (ಸೈನಿಕರ ನಿವಾಸಗಳ ಬಾಹುಲ್ಯ ದಿಂದ ಅಂದವಾದುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಅನಿಶಾಂತಸ್ಥಾರ ಚಾರುತ್ವ” (ಸತತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾದುದು); “ಬಲ ವೀರಜನೋಪೇತ” (ಸಮರ್ಥರಾದ ವೀರರಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಅಬಲವೀರ ಜನೋಪೇತ” (ಅಸಹಾಯಶೂರರಾದ ಯೋಧರಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದುದು) ಮತ್ತು “ವಿಶಾಲಪರಿಧಿ” (ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಆವರಣವುಳ್ಳುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ “ಅವಿಶಾಲ ಪರಿಧಿ”(ಸುತ್ತಲೂ ಕಂಬಳಿಗಳ ಆವರಣವುಳ್ಳುದು) ಆಗಿತ್ತು. ಆ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ

ಪ್ರಸ್ಥಾನಶಿಬಿರಮಂ ಮೋಕ್ಷ ಯಥೋಚಿತಪ್ರಸಂಗದಿನಂದಿನ ದಿವಸಮಂ ಕಳಪಿ ಮಜುದಿವಸಂ ಮಿಳಿತ ಮೌಳಿಭೃತಕಶ್ವೇಣಿಮಿತ್ರಾಮಿತ್ರಾಟವಿಕ ಬಹಳ ಬಲಸಮೇತಂ ನಡೆವಾಗಳ್

ಸುವಿವೇಕಾಕೃತಿ ಮಂಗಳಾವಸರಯೋಗ್ಯತ್ವಂ ಲಸದ್ವಾಜಚಿ |
ಹೃದಿಶೇಷೋನ್ನತಿ ನಿಮ್ಮೊಳಂ ಸಮನಿಕುಂ ಬನ್ನಿಂ ಜಡವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪಿಂ ||
ಗುವುದರ್ಕೆಂದು ಸಮುದ್ರಶಂಖನಿಕರಂಗಳ್ಳಂದು ಪೇಟ್ಟಂದದಿಂ |
ಶಿವಿರಾಭ್ಯುತ್ಥಿತಕಾಹಳಾಘನರವಂ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು ದಿಕ್ಪಾರಮಂ ||

೧೮

ಎನ್ನಂದದೆ ತನಗರಸ |
ತ್ಸನ್ನಿತ್ಯಮೆನುತ್ತೆ ಬೆಸೆದ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲಂ ||
ಗಿನ್ನರಿದಾಯ್ತಂದಾಕಾ |
ಶನ್ನಗುವಂತಾಯ್ತನೂನಭೇರೀಧ್ವಾನಂ ||

೧೯

ನೆರೆದೇಟ್ಟಂದತ್ತು ಕಲ್ಪೋಪರಮಯಮಸಮೂಹೋದ್ಭಟಂ ಭರ್ಮವಮೋ |
ತ್ಸರದೀಪ್ತಿವ್ಯಾಪ್ತಮುದ್ಯದ್ಧಿರುದನಿಗಡರುಂಕಾರಘೋರಂ ಮಹಾಸಂ ||
ಗರಕೇಳೀಲಾಲಸಂ ಭಾಸುರಬಹುವಿಧಮುಕ್ತಾವಮುಕ್ತಾ ವಿಮುಕ್ತೋ |
ದ್ಧುರದೋರ್ಯಂತ್ರಪ್ರಮುಕ್ತಾಯುಧನಿಧಿಗಣನಾಶೂನ್ಯ ಪಾದಾತಸೈನ್ಯಂ ||

೨೦

ಉಚಿತವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಆ ದಿವಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಳೆದು, ಮರುದಿನ ವೇತಾಲ, ಭೃತಕ, ಶ್ರೇಣಿ, ಮಿತ್ರ, ಅಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಆಟವಿಕ ಎಂಬ ಆರು ಬಗೆಯ ಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ನಡೆದರು. ೧೮. “ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಶೋಭೆ, ಮಂಗಳಲಪ್ರಸಂಗ ಯೋಗ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಚಿಹ್ನೆಗಳಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ಅಗ್ಗಳಿಕೆ ನಿಮಗೂ ಲಭಿಸುವುದು; ನಿಮ್ಮ ಜಡವ್ಯಾಪ್ತಿ (೧. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದು, ೨. ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾದ ಆಲಸ್ಯವೃತ್ತಿ) ತೊಲಗುವುದು” ಎಂದು ಸಮುದ್ರ ಶಂಖಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಶಿಬಿರದಿಂದ ಹೊರಟ ಕಾಳೆಗಳ ಮಹಾದ್ವಾನಿ ದಿಗಂತಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ೧೯. ನನ್ನಂತೆ ತನಗೂ ‘ಅರಸತ್ವ’ (೧. ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ ಪಕ್ಷಿ, ಖೇಚರರು, ವಿಮಾನ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಿಕೆ, ೨. ದೊರೆತನ; ರಾಜತ್ವ) ನಿತ್ಯವೆಂದು ಬಿಂಕ ತಾಳಿದ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲನಿಗೆ ಇನ್ನು ಅದು ದಕ್ಕಲಾರದು” ಎಂದು ಆಕಾಶವು ನಗುತ್ತಿರುವುದೋ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಘನವಾದ ಭೇರೀನಿನಾದ ಹೊಮ್ಮಿತು. ೨೦. ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡ ಚಿನ್ನದ ಕವಚಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತ, ಬಿರುದಿನ ಕಾಲ್ಬಳೆಗಳನ್ನು ರಘುರಘುಣಿಸುತ್ತ ಮಹಾ ಸಂಗ್ರಾಮಕೇಳಿಯ ಉತ್ಕಂಠತೆಯಿಂದ, ಮಿರಿ ಮಿರಿ ಮಿಂಚುತ್ತಿರುವ ಮುಕ್ತ (ಬಾಣ ಮೊದಲಾದ ಅಸ್ತ್ರ) ಅವಮುಕ್ತ, (ಕಠಾರಿ, ಖಡ್ಗ ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧ), ವಿಮುಕ್ತ (ಈಟಿ ಭರ್ಜಿ ಮೊದಲಾದವು), ಕೈಗಳಿಂದಲೂ, ಯಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಎಸೆಯುವ ಗುಂಡು ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳೊಡನೆ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಕಲ್ಪಾಂತಯಮ ಸಮೂಹ ದಂತೆ ಭೀಕರರೂ, ಪ್ರಚಂಡ ಯೋಧರೂ ಆದ ಅಸಂಖ್ಯ ಪದಾತಿಗಳ ಸೈನ್ಯ ನೆರೆದು

ರಥಕಲ್ಪಾನ್ವಿತಶೂರಸಾರಥಿಸನಾಥಂ ವಿಭ್ರಮನ್ಯೇಮಿನಿ |
ಮೃಧಿತಾನೇಕಶಿಲಾತಳಂ ಚಪಲಯುಗ್ಮಾಶ್ವಸ್ತುತಾವೇಗವೇ ||
ಪಥಮತ್ಯೇತುಪಟಂ ತನುತ್ರಶಿತಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತಾದಿತಂತ್ಯೋತ್ಕರ |
ಗ್ರಥಿತಂ ಬಂದುದು ರಥ್ಯಮಾತ್ಮರಥಿನೀನ್ಯಪಥ್ಯತೋಭಾವಹಂ || ೨೧

ಘನಘೋಷಾತ್ಯಂತಭೀಷ್ಯಂ ವಿಧೃತವಿಲಸದಾವರ್ತಜಾಲಂ ಸ್ಫುರತ್ಯೇ |
ನನಿಕಾಯೋದಾರಮುದೃತ್ಕಿರಣಮಣಿಗಣಾಯೋಗರಮ್ಯಂ ಬೃಹತ್ಸ ||
ತ್ವನಿಯುಕ್ತಂ ವ್ಯಕ್ತಮತ್ಯಸ್ತುತಗತಿ ವಿಚರದ್ವಾಡವಂ ಚಾರುವಾರಾ |
ಶಿನಿಕಾಶಂ ತನ್ಮಯಾಶಂ ನಡೆದುದು ವಿತತಾಶ್ವೀಯಮುರ್ವೀಶ್ವರೀಯಂ || ೨೨

ಬಲವಜ್ರಾಪಧರಂ ಸಭದ್ರಮೃಗಸಂದೋಹಂ ಗಳದ್ಗಂಡಮಂ |
ಡಲವಿಭ್ರಾಜ ಸಮುಚ್ಚಲತ್ವದಳಿಕಂ ಸ್ತ್ರೋದ್ವಂಶಮುಕ್ತಾಸಮು ||
ಜ್ವಲದಂತಂ ದಸೆಯಂ ಮುಸುಂಕಿ ನಡೆದತ್ತಂತಂದು ತದ್ಗೂರಿಭೂ |
ತಲಪಾಲೋದ್ಧುರಿಸಂಧುರೋತ್ಕರಚರದ್ವಾನೀಲಭೂಭೃತ್ಪುಲಂ || ೨೩

ಧರೆ ಕರಿಕುಳಮಶ್ವೋತ್ಕರ |
ಮರದಚಯಂ ಖಿಳ್ಳಿ ಸಮುದಯಂ ನಡೆವೆಡೆಯೋಳ್ ||
ಕರಿಮಯಮಶ್ವಮಯಂ ಮ |
ತ್ತರದಮಯಂ ಖಿಳ್ಳಿಮಯಮದೆನಿಸಿದುದನಿತಂ || ೨೪

ಬಂದಿತು. ೨೧. ರಥಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯೊಡನೆ ಅನೇಕ ಶೂರ ಸಾರಥಿಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿಕೊಂಡು, ಅಂಗಕವಚ, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತಾದಿ ಸೈನ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಸವೃದ್ಧವಾಗಿ, ರಥಗಳ ಸೇನಾಪಡೆಯು ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ, ತನ್ನ ಗಾಲಿಗಳಿಂದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹುಡುಗುಟ್ಟುತ್ತ ಬಂದಿತು. ೨೨. ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಹೇಷಾರವದಿಂದ ಭೀಕರವಾಗಿ, ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ (ಸುಲಕ್ಷಣದ) ಸುಳಿಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೂರೆಯನ್ನು ಸೂಸುತ್ತ, ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತ, ಪುಟನೆಗೆದು ಓಡುತ್ತಿರುವ, ಮಹಾಸತ್ವಶಾಲಿಗಳಾದ ಕುದುರೆಗಳ ಸೈನ್ಯವು ಸಮುದ್ರಸದೃಶವಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಹೋಗುವಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬಂದಿತು. ೨೩. ತಮ್ಮ ಗಂಡಸ್ಥಲಗಳಿಂದ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ, ಜಾತಿಮುತ್ತುಗಳಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮಿರುಗುವ ಕೋರೆಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತವಾದ ಕದಳಿಕಾಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳ ಸಮೇತವಾಗಿ, ಜಂಗಮ ನೀಲಪರ್ವತಗಳಂತೆ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತ 'ಭದ್ರ' ಮತ್ತು 'ಮೃಗ' ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಆನೆಗಳ ಅರಸುಪಡೆ ನಡೆದು ಬಂದಿತು. ೨೪. ಭೂಮಿಯೆಂಬುದು ಆನೆಗಳಿಗೂ, ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ, 'ಅರದ' (ಗಲಗು, ಅಥವಾ ಆಪು) ಮತ್ತು 'ಖಿಳ್ಳಿ' (ಖಿಡ್ಲ ಮೃಗ) ಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವೆಂಬುದೇನೋ ಸರಿ, ಆದರೆ ಈ ಸೈನ್ಯ ನಡೆವಾಗ ಭೂಮಿಯೆಂಬುದೆಲ್ಲ ಆನೆಗಳಿಂದಲೇ ತುಂಬಿದುದು, ಅಶ್ವಮಯವಾದುದು, 'ಅರದಮಯ' (ರಥಗಳಿಂದಲೇ ತುಂಬಿದುದು) ಮತ್ತು 'ಖಿಳ್ಳಿ' (ಖಿಡ್ಲಧಾರಿ)

ಜವದಿಂದಾಗಸದೊಳ್ ಪಾ |
ಉವ ಪಕ್ಕಿಯುಮಂತುಗಾಣಲೂಮಾಟದೆ ತೇಂ ||
ಗುವುದು ಪತಾಕಾಗ್ರದೊಳನೆ |
ಪವಣಿಸಲಾನಟಿಯನತುಳಮಂ ತದ್ಬಲಮಂ ||

೨೫

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಪಟಯಿಗೆ ಮಿಂಚಿನೇಳಿಸೆ ವಿಭೂಷಣಕಾಂತಿ ಸುರೇಂದ್ರಚಾಪಮಂ |
ಪಟಿಯೆ ಗಭೀರದುಂದುಭಿರವಂ ಮೊಳಗಂ ಮಿಗೆ ಮೇಘಢಂಬರಂ ||
ಘಟಿಯಿಸೆ ಮೇಘಢಂಬರಮನೇಂ ಕಟಿದತ್ತೊ ವಿಭೀತಿಯೆಂಬ ಪೆ |
ಮೃಟುಯನರಾತಿಗಾಗಮನಿಮಂಜುಧರಾಗಮದಂದವೆಂಬಿನಂ ||

೨೬

ಅಮಿತಚತುರಂಗಸೇನಾ |
ಗಮನದೊಳುತ್ತಂಗಜಂಗಮಪ್ರಾಕಾರ ||
ಭ್ರಮಮಂ ಪಡೆದುದು ತತ್ಪದ |
ಸಮುತ್ತಿತಂ ಬಳಸಿ ಬಹಳದೊಳೀಪಟಲಂ ||

೨೭

ಮತ್ತಂ

ಇದಘರ್ಮತೂರ್ಜಿತಂ ಭೂಗೃಹಮಿದನನುರಾಗಾಂಧಪಾತಾಳಮಂತ |
ಲಿದನಗ್ನಿಪ್ರೋತ್ಕೃತಧೂಮಾವಳಿಯಿದಜಲನಿಷ್ಯಂದಿಮೇಘಾಗಮಂ ತಾ ||
ನಿದನುದ್ಯತ್ತಾರಕೌಘಂ ಬಹಳನಿಶೆಯೆನಿಪ್ಪಂತು ಪರ್ವಿತ್ತು ಸೇನಾ |
ಪದಪಾತೋದ್ರೂತಮುತ್ಪಾದಿತದಿನಕ್ಕದಪೂರ್ವೋಪರಾಗಂ ಪರಾಗಂ ||

೨೮

ಗಳಿಂದ ಇಡಿಕಿರಿದುದು ಎನಿಸಿತು. ೨೫. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಹಾರಾಡುವ ಪಕ್ಷಿ ಈ ಸೈನ್ಯ ಪತಾಕೆಗಳ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಲಾರದೆ, ಯಾವುದೂ ಒಂದು ಧ್ವಜದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬಿಡುವುದು ಎಂದರೆ ಈ ಬಲದ ಅಸಾಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ? ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೬. ಧ್ವಜಗಳು ಮಿಂಚನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಲಾಗಿ, ಆಭರಣ ಪ್ರಭೆ ಇಂದ್ರಧನುವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಲಾಗಿ, ಗಂಭೀರವಾದ ಭೇರೀ ಧ್ವನಿ, ಗುಡಗನ್ನು ಮೀರಲಾಗಿ, 'ಮೇಘಢಂಬರ'ವೆಂಬ ಅಲಂಕಾರದ ಕೊಡೆಗಳು ಮೋಡಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನೆ ಉಂಟುಮಾಡಲಾಗಿ, ಮಳೆಗಾಲವೆ ಬಂದಿತೆಂಬಂತೆ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭಯದ ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತ ಆ ಸೈನ್ಯ ಹೊರಟಿತು. ೨೭. ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಆ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯವು ನಡೆದಾಗ ಅದರ ಪಾದಹತಿಯಿಂದಿದ್ದ ಅದ್ಭುತವಾದ ಧೂಳಿಯ ರಾಶಿಯು, "ಇದೊಂದು ನಡೆದಾಡುವ ಕೋಟೆ" ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು ಮತ್ತು- ೨೮. "ಇದೇನು ನೆಲ ಮನೆಯೋ ? ಅಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಬೇಸಗೆಕಾಲವಲ್ಲ; ಪಾತಾಳವೆ? ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಕಾಂತಿಯಿಲ್ಲ; ಇದು ಬೆಂಕಿಯಿಲ್ಲದೆ ಎದ್ದ ಹೊಗೆಯ ಹಬ್ಬಿಗೆ, ಮಳೆಯಿಲ್ಲದ ಮೋಡಗಳ ನೆರವಿ, ನಕ್ಕುತ್ತವಿಲ್ಲದ ಕಗ್ಗತ್ತಲ ರಾತ್ರಿ"- ಎಂಬಂತೆ ಸೇನೆಯ ಪಾದಘಾತದಿಂದ ಎದ್ದ ಅಪಾರವಾದ ಧೂಳಿ, ಸೂರ್ಯನಿಗೊಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಗ್ರಹಣದಂತೆ ಆವರಿಸಿತು.

ಆತತಸ್ಯೈನ್ಯರಜಸ್ಸಂ ।
ಜಾತತಮೋವಿಕೃತಿ ತೂಲ್ಹಿದುದು ಸತ್ವಮುಮಂ ॥
ಖ್ಯಾತರಿಪುಭೂಮಿಪಾಲ ।
ವ್ರಾತಕೃತ್ವಯವಿಶೇಷಮೇಂ ಕೇವಲಮೇ ॥

೨೯

ಆಗ್

ಬಿಸಿಲಂ ನಾನಾತಪತ್ರಂ ಮಸುಳಿಸೆ ಸಿತಖಿಡ್ಲಪ್ರಭಾಮಂಡಲಂ ಕೊ ।
ವಿಸೆ ರೋದೋವಾತಮಂ ಕೇತುತತಿ ತೆಗೆಯೆ ತಚ್ಚಾಮರೋತ್ಥಾನಿಲಂ ಪ ॥
ವಿಸೆ ಮಾರ್ಗಾನೇಕತೋಯಾಶಯಮನುರುರಜಂ ಪೀಠಿ ದಾನಪ್ಪವಂ ಪೊ ।
ರಿಸೆ ತೋಟಿತ್ತಮಾದಂ ಹರಣಭರಣಚಾತುರ್ಯಮಂ ಚಾತುರಂಗಂ ॥

೩೦

ಅದಲ್ಲದೆಯೂ ವಾಹಿನೀವ್ಯೂಹಂ ವಾಹಿನೀಪ್ರವಾಹದಂತಸ್ಥಿತರಾಜಹಂಸಸನಾಥಮುಂ, ವಜ್ರಾಕರದಂತನೇಕಪವಿತತಿವಿಳಸಿತಮುಂ, ಲಂಕಾಧಿಪತಿಯಂತತಿಪ್ರಬಲಬಾಹಾವಳಿವಳಯಿತಮುಂ, ಶಿಶುಮುಖದಂತರದಪಚ್ಚಿ ಪರಿಕಲಿತಮುಂ, ವರ್ಷಾಗಮಸಮಯದಂತೆ ಬಹಳತರವಾರಿಧರಪರೀತಮುಂ, ಶರತ್ಕಾಲದಂತುಗ್ರಚಂಡಕರಭೋತ್ಕರಮುಂ, ಪುಂಡರೀಕಪಂಡದಂತೆ ಮುಕ್ತಾವದಾತಪತ್ರವಿಸ್ತೃತಮುಂ, ವಿದ್ಯಾಧರಾನ್ವಯದಂತೆ ಪರಿಪ್ರಾಪ್ತಜೀಮೂತಕೇತುಸಮುದಯಮುಂ, ವಸುದೇವ

೨೯. ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ ಆ ಪಡೆಯ ಕಾಲ್ಪೂಳಿಯಿಂದಾದ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಶತ್ರುರಾಜನ ಸಮೂಹದ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಉಡುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಮಹದಾಶ್ರಯವೆಂದರೇನು ಸಾಮಾನ್ಯವೆ ? (ದೂಳಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೇ ಅಸಮರ್ಥವಾದರೂ, ಈ ರಾಜನ ಮಹಾ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಅಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು) ಆಗ- ೩೦. ಸೇನಾಪಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಕೊಡೆಗಳು ಬಿಸಿಲನ್ನು ಮಂಕುಗೊಳಿಸಿದುವು; ಆದರೆ ಖಿಡ್ಲಗಳ ಧವಳಪ್ರಭೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಖರಗೊಳಿಸಿತು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯ ಗಾಳಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಧ್ವಜಗಳು ತಡೆದು ಬಿಟ್ಟುವು; ಆದರೆ ಚಾಮರಗಳು ಬೀಸಿ ನಿಂದ ಗಾಳಿಗೆ ಬಲಕೊಟ್ಟವು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಹಲವಾರು ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ಕಾಲ್ಪೂಳಿ ಹೀರಿಬಿಟ್ಟಿತು; ಆದರೆ ಆನೆಗಳ ಮದೋದಕಧಾರೆಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ತುಂಬಿಸಿದುವು. ಹೀಗೆ ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಚತುರಂಗಬಲವು 'ಹರಣ' ಮತ್ತು 'ಭರಣ' ಎಂಬೆರಡನ್ನೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಚತುರತೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿತು. ೩೧. ಅದಲ್ಲದೆ ಆ ಸೈನ್ಯವ್ಯೂಹವು ನದೀಪ್ರವಾಹದಂತೆ "ಸ್ಥಿತರಾಜಹಂಸಸನಾಥ" (೧. ರಾಜಹಂಸಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವುದು. ೨. ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾದುದು) : ವಜ್ರದ ಗಣಿ ಯಂತೆ 'ಅನೇಕಪವಿತತಿ' (೧. ಅನೇಕ ವಜ್ರಸಮೂಹ ೨. ಆನೆಗಳ ಸಮುದಾಯ) ಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು; ರಾವಣನಂತೆ ಅತಿ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಅನೇಕ ಬಾಹು ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು; ಶಿಶುವಿನ ಬಾಯಿಯಂತೆ "ಅರದಪಂಕ್ತಿ ಪರಿಕಲಿತ"

ನಂತೆ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧಾನಕದುಂದುಭಿದ್ವನಿಯಂ, ನಿಶಾಸರೋವರದುಂಟುಜ್ಜಂಭಿತಕುವಲಯರಜಃಪಿಹಿತ
ಪುಷ್ಕರಮುಂ, ದಿನಕರೋದಯದಂತೆ ಮಂಡಲಾಗ್ರರುಚಿನಿಚಿತದಿಜ್ಜುಖಮುಂ, ಕಾಳಿಯ ಸರ್ಪನಂತೆ
ದಾನವಾರಿವಿಹಿತಪದ್ಧತಿಯುಮೆನಿಸಿ ಚತುರಂಗಬಲಮನೆಳೆ ಬಳೆದಂತೆಯುಂ, ಆಗಸಂ ಕಜ್ಜಿದಂತೆಯುಂ,
ದೇವ ಬೆಸಲಾದಂತೆಯುಂ, ಕತಿಪಯಪ್ರಯಾಣಂಗಳಂ ನಡೆಯೆನಡೆಯೆ

ಮಣಿಕೂಟಕೋಟಯೋಃ ದಿನ |

ಮಣಿ ಕೂಟಂಭತ್ತನೆನಿಸಿ ಬಳೆದುನ್ನತಿಯಂ ||

ಮಣಿಕೂಟಮೆಂಬ ಶೈಲಾ |

ಗ್ರೇ ಕಣ್ಣೊಲನಾಯ್ತು ಚತುರಚೂಡಾಮಣಿಯಾ ||

೩೧

(೧. ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಶೋಭಿಸುವುದು, ೨. ರಥಗಳ ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು) ;
ಮಳೆಗಾಲದಂತೆ, “ಬಹಳತರವಾರಿಧರಪರೀತ” (೧. ಅತಿಶಯವಾದ ಮೋಡ
ಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಿದುದು ೨. ಅನೇಕ ಖಡ್ಗಧಾರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು); ಶರತ್ಕಾಲದಂತೆ
“ಉಗ್ರಚಂಡ ಕರಭೋತ್ಕರ” (೧. ಚುರುಕಾದ ಸೂರ್ಯಕಿರಣ ಸಮೂಹವುಳ್ಳುದು,
ಕಡುಬಿಸಿಲುಳ್ಳುದು ೨. ಭೀಕರವೂ, ಬಲಶಾಲಿಗಳೂ ಆದ ಆನೆಗಳ
ಸಮೂಹವನ್ನುಳ್ಳುದು) ; ಕಮಲ ಸಮೂಹದಂತೆ “ಅವದಾತ ಪತ್ರವಿಸ್ತೃತ” (೧.
ಸುಂದರವಾದ ಎಸಳುಗಳುಳ್ಳುದು. ೨. ಹೊಳೆಯುವ ಖಡ್ಗಗಳುಳ್ಳುದು)
ವಿದ್ಯಾಧರವಂಶದಂತೆ “ಪರಿಪ್ರಾಪ್ತಜೀಮೂತಕೇತುಸಮುದಯ (೧. ಜೀಮೂತ
ವಾಹನನೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಜಕುಮಾರನಿಂದ ಏಳೆ ಹೊಂದಿದುದು. ೨. ಆನೆಗಳ
ಮೇಲೇರಿಸುವ ದ್ವಜಗಳ ಸಮೂಹವುಳ್ಳುದು) ವಸುದೇವನಂತೆ ಬಹುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ
“ಆನಕದುಂದುಭಿದ್ವನಿ” (೧. ಆನಕದುಂದುಭಿಯೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳವನು. ೨. ಭೇರಿ
ಹಾಗು ನಗಾರಿಗಳ ದ್ವನಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು); ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದ ಸರೋವರದಂತೆ
“ಉಜ್ಜಂಭಿತ ಕುವಲಯ ರಜಃಪಿಹಿತ ಪುಷ್ಕರ” (೧. ಅರಳಿದ ನೈದಿಲೆಗಳ
ಪರಾಗದಿಂದ ಕೆಂದಾವರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಸುಕಿರುವುದು. ೨. ನೆಲದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ
ದೂಳಿಯಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿರುವುದು); ಸೂರ್ಯೋದಯದಂತೆ
“ಮಂಡಲಾಗ್ರರುಚಿನಿಚಿತದಿಜ್ಜುಖ” (೧. ಸೂರ್ಯಬಿಂಬದ ಧಾರಾಪ್ರಭೆಯಿಂದ
ದಿಗಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಿದುದು. ೨. ಅಡಾಯುಧದ ಹೊಳಪಿನಿಂದ ದಿಗಂತವನ್ನೆಲ್ಲ
ಬೆಳಗಿದುದು) ; ಕಾಲಿಯ ಸರ್ಪದಂತೆ “ದಾನವಾರಿವಿಹಿತಪದ್ಧತಿ” (೧. ಕೃಷ್ಣನ
ಪಾದಘಾತವನ್ನು ಪಡೆದುದು. ೨. ದಾರಿಗುಂಟ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸಿದುದು)
- ಎನಿಸಿತು. ಈ ಚತುರ್ಬಲವನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಬೆಳಸಿತೊ, ಆಕಾಶವೆ ಸುರಿಸಿತೊ
ಅಥವಾ ದಿಕ್ಕುಗಳೆ ಹೆತ್ತವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅಪಾರವಾದ ಪಡೆಯೊಡನೆ
ಕೆಲವು ಪಯಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲಾಗಿ- ೩೧. ಇದರ ರತ್ನಮಯಶಿಖರದೊಡನೆ
ಸೂರ್ಯನು ಬೆರೆತುಕೊಂಡನೊ ಏನೊ ಎಂಬಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ

ಆ ನಗಚೂಳದೊಳ್ ಶಬರಬಾಲಕಿಯರ್ ವಿಧುಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ತ |
ಮ್ಮಾನನಮಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಮದಾಂಬುಲಲಾಮಮನುಯ್ಯ ಬಿಂಬಮ ||
ಧ್ಯಾನನದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸೆ ಮೌಗ್ಯದೊಳಾಯ್ತು ತದಂಕಮೆಂಬೆನಿ |
ನ್ಯಾನನೆಯೆಂ ವಲಂ ನೆರೆಯೆ ಬಿಚ್ಚಳಿಸಲ್ಪದಜುಚ್ಚವೃತ್ತಿಯಂ ||

೩೨

ಸುರದಂಪತಿತತಿ ಸಗ್ಗದೊ |
ಳರಲೊಲ್ಲದೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಬಹುರತ್ನಗೃಹೋ ||
ದರದೊಳ್ ಕ್ರೀಡಿಸುತು ನಿರಂ |
ತರಮೆನೆ ಗಿರಿ ತವದ ಸುಖದ ತಾಯ್ತನೆಯಾಯ್ತೋ ||

೩೩

|| ಮಾಲಿನಿ ||

ಪುದಿದ ಮಣಿಗಣಾಂಶುತೇಣಿ ಸಂವ್ಯಾನಮೆಂಬಂ |
ದದಿನೆಸೆಯೆ ನಿಜಾಗ್ನೋದ್ದೇಶದಿಂ ನಿರ್ಧಾರಂ ಹಾ ||
ರದವೊಲಿಟೆದು ಚೆಲ್ಲಂ ಬೀಳಿ ತೋಟಿತ್ತು ಪೃಥ್ವೀ |
ಸುದತಿಯ ಪೃಥುವಕ್ಷೋಜಾತಮೆಂಬಂತಗೇಂದ್ರಂ ||

೩೪

ಸಾನುವಿನೊಳೆಳಗಿ ಘನಸಂ |
ತಾನಂ ಕಾರ್ಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿವುದು ಮೇಗಿ ||
ದಾರ್ ನಗದ ಸಿದ್ಧಕಿನ್ನರ |
ಮಾನಿನಿಯರ್ ಮುಳಿಯ ಮಾತನನೆಯರ್ ಮುಳಿದುಂ ||

೩೫

“ಮಣಿಕೂಟ” ವೆಂಬ ಮಹಾ ಪರ್ವತವೊಂದು ಅರಸನಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ೩೨. ಆ ಪರ್ವತ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಶಬರಯುವತಿಯರು ಚಂದ್ರಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಹಣೆಗೆ ತಿಲಕವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಮದೋದಕದ ಬೊಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಗ್ಧತೆಯಿಂದ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ತಿಲಕವನ್ನಿಟ್ಟರು. ಅದರಿಂದಲೆ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಆ ಕಲೆಯಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವೆನಲ್ಲದೆ, ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಕೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ೩೩. ದೇವದಂಪತಿಗಳು ಸ್ವರ್ಗವಾಸವನ್ನು ಮೆಚ್ಚದೆ, ಬಹುರತ್ನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಇದರ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಯೆ ಸತತವಾಗಿ ಕ್ರೀಡಿಸುವರು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಪರ್ವತವು ತೀರದಸುಖಕ್ಕೆ ತವರುಮನೆಯಲ್ಲವೆ ? ೩೪. ರತ್ನಗಳ ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಂತಿ ಮೇಲು ಸೆರಗಿನಂತೆ ಶೋಭಿಸಿ, ಶಿಖರದಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ನಿರ್ಘರಪ್ರವಾಹ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತೆ ಚೆಲುವಾಗಿ ತೋರಲು, ಆ ಹಬ್ಬೆಟ್ಟವು ಭೂರಮಣಿಯ ತೋರಮಾಲೆಯೆಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೩೫. ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡಗಳ ಹಿಂಡುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಎರಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಳೆಗರೆಯುವುವು. ಆದುದರಿಂದ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುವ ಸಿದ್ಧ ಹಾಗು ಕಿನ್ನರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಳೆಯ ಮಾತೇ ತಿಳಿಯದು,

ಮುಡಿವರ ಕುಸುಮವಿಸರದ |

ಕರುಗಂಪಿಂಗಳಸುವಳಿಗಳಾಣತಿಯಂ ಮಾ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಳ್ ಕಿನ್ನರ ಕನ್ನೆಯ |

ರೋಡನೆಯ ತಾರೈಸಿ ಜಹಣತನಮಂ ಸಲಿಕುಂ ||

೩೬

ತರಣಿಕಿರಣಕ್ಕೆ ಭುಗಿಲೆಂ |

ದುರಿವಿನಮಣಿಸಾನುವಿಂದಮೋಸಜಿಪೆಯೊಳ್ ||

ಗುರುಕುಚಭರಕ್ಕೆ ಮನದೊಳ್ |

ಕರಮೆ ಕನಲ್ವರ್ ತುರಂಗವದನೆಯರದಲೊಳ್ ||

೩೭

ಪ್ರಭವಮಹೌಷಧಿಗಂಧ |

ಪ್ರಭಾವಪರಿಹೃತವಿಷಾಸ್ಯವಿಷಧರಮಾಲಾ ||

ನಿಭೃತಮಲಯರುಹವೀಧಿಯೊ |

ಳಭೀತಮನಮಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಕುಂ ಖಚರಯುಗಂ ||

೩೮

ಅಂಕುಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ಕೃತಮರುದಮಂದರಾಗಂ |

ವಿತತವಿಭವವಿಜಿತಮಂದರಾಗಂ ಕೇಳೀ ||

ಕೃತಕಾಪ್ತರೋಗಣಂ ವಿ |

ಶ್ರುತವಿಮಲತರಾಪ್ತರೋಗಣಂ ಮಣಿಕೂಟಂ ||

೩೯

೩೬. ಮುಡಿದುಕೊಂಡ ಅಚ್ಚ ಹೂಗಳ ಘನಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸಿ ಗುಂಜಾರವ ದೊಡನೆ ಬರುವ ದುಂಬಿಗಳಿಗೆ ಮೇಳವಾಗಿ ಕಿನ್ನರ ಕನ್ನೆಯರು ತಾರಸ್ವರದಿಂದ ತಾವೂ ಗಾಯನ ಮಾಡುವರು. ೩೭. ಪರ್ವತದ ಸಾನುಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಶಿಲೆಗಳು ಸೂರ್ಯಕಿರಣಕ್ಕೆ ಕಾಯ್ದು ಭುಗಿಲೆಂದು ಉರಿಯು ತೊಡಗುವುವು. ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಆ ಜಾಗದಿಂದ ಬೇಗನೆ ತೊಲಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಕಿನ್ನರಿಯರು (ಹಾಗೆ ಮಾಡಗೊಡದಿರುವ) ತಮ್ಮ ಮೊಲೆಗಳ ಭಾರಕ್ಕೆ ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ಮುನಿಯುವರು. ೩೮. ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮಹಾ ಔಷಧಿಗಳ ವಾಸನೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಾವುಗಳ ವಿಷವೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮಾಲೆಮಾಲೆಯಾಗಿ ಹಾವು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀಗಂಧ ಮರಗಳ ತೋಪಿನಲ್ಲಿ ಖೇಚರ ದಂಪತಿಗಳು ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ ವಿಹರಿಸುವರು. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ- ೩೯. ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅತಿಶಯವಾದ ಸುಖವನ್ನೊದಗಿಸಿ, ತನ್ನ ಅಧಿಕವಾದ ವೈಭವದಿಂದ ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನು ಮಣಿಕೂಟಗಿರಿ ಸೋಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಕೃತಕವಾದ ಶ್ರೀಡಾಸರೋವರಗಳಿಂದ ಅದು "ವಿಶ್ರುತವಿಮಲತರೋಪ್ಸರಗಣ" (೧. ಸುಂದರವಾದ ತಿಳಿನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹಲವಾರು ಕೊಳಗಳುಳ್ಳದು. ೨. ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಅಪ್ಸರೆಯರನ್ನು

ಮತ್ತಮದು ವಿಚಿತ್ರತತ್ತ್ವಂಗಳಬಲಪ್ರಭಾಸುರಚಾಪಕೋಟಿಕುಂಬಿತಾಂಬರಮುಂ, ಭಾಸುರ
ಚಾಪಕೋಟಿಕುಂಬಿತಾಂಬರಮುಂ, ವಿಗಳದವಿರಳನಿರ್ಯುರತುಪಾರಕದಂಬಧವಳಿತಾಭಿರಾಮಮುಂ,
ಕದಂಬಧವಳಿತಾಭಿರಾಮಮುಂ, ಮಧುರಗೀತಲೀಲಾನುಬದ್ಧಗಂಧರ್ವರಕ್ತಕಂಠೀರವಾಹತಿಪ್ರಭವಮೂ
ರ್ಭಾವೇಗಮೃಗನಿಕಾಯಮುಂ, ಕಂಠೀರವಾಹತಿಪ್ರಭವಮೂರ್ಭಾವೇಗಮೃಗನಿಕಾಯಮುಂ, ಕುಸುಮಾ
ಪಚಯವಿಚರದ್ವನೇಚರಪ್ರಮದೋತ್ಕಟಕುಂಜರಾರಾಜಿತಮುಂ, ಮದೋತ್ಕಟಕುಂಜರಾರಾಜಿತಮು
ಮೆನಿಸಿದುದು ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಬಿಸಿಲುಂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳುಂ ಕಟ್ಟಲೆಯುಮಿವು ಮಿಥಸ್ಸರ್ಧೆಯಂ ಮಾಣ್ಣ ಪೊಣ್ಣೊಂ |

ದು ಸಖಿತ್ವಂ ಪೆರ್ಚೆ ನಿಚ್ಚಂ ನೆಲಸಿದುವು ಘನೀಭಾವಮಂ ತಾಳ್ಳಿ ತಾಮಿ ||

ಲ್ಲಿ ಸಮಂತೆಂಬನ್ನೆಗಂ ತದ್ಗಿರಿಪರಿಸರದೊಳ್ ರಾಗಮಂ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಪೆ |

ಚ್ಚಸುತಿರ್ಕುಂ ಪದ್ಮರಾಗಂ ಶಶಿಮಣಿ ಹರಿನೀಲಂ ವಿಲೋಲಾಂಶುಜಾಲಂ || ೪೦

ಮಣಿಯಲ್ಲದ ಕಲ್ ಜ್ಯೋತಿ |

ಸ್ಥನಮಲ್ಲದ ಪುಲ್ ರಸಾಯಮಲ್ಲದ ಮಡು ಕಾ ||

ರಣಮಲ್ಲದ ಲತೆ ಮುತ್ತಿನ |

ಮಣಲಲ್ಲದ ಮಣಿಲುಮಿಲ್ಲ ತತ್ತರಿಸರದೊಳ್ || ೪೧

ಒಳಗೊಂಡುದು) ಆಗಿತ್ತು. ಎ|| ಅದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ರತ್ನಮಯ ಶಿಖರ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ
ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಇಂದ್ರಧನುಗಳಿಂದ ತಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು; ಸುಂದರವಾದ ಬಿದಿರ ಕುಡಿಗಳಿಂದ
ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುದ್ದಿಡುತ್ತಿತ್ತು; ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಗಿರಿಪ್ರವಾಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಡಿದೆಳೆವ
ನೀರ ತುಂತುರುಗಳಿಂದ ಧವಳವರ್ಣವನ್ನು ಸೂಸಿ ಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತು; ಕಡವದ
ಹೂಗಳಿಂದ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತ ವಿನೋದಪಡುವ
ಗಂಧರ್ವರ ಮಧುರ ಕಂಠದ್ವನಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಹಿಂಡುಹಿಂಡಾದ ಜಿಂಕೆಗಳು
ಅಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು; ಸಿಂಹಗಳ ಆಘಾತದಿಂದ ಜಿಂಕೆಗಳ ಸಮೂಹ
ಎಚ್ಚರದಪ್ಪಿ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು; ಹೂಗಳನ್ನಾಯಲು ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರ
ಶಬರಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ಅದು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಮದದಾನೆಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿ
ಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೪೦. ಬಿಸಿಲು, ಬೆಟ್ಟಗಳು ಹಾಗು ಕತ್ತಲೆ- ಇವು ಮೂರೂ
ತಂತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯೇಕೆಂದು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅಧಿಕವಾದ ಸಖ್ಯೆ
ವನ್ನು ಬೆಳಸಿಕೊಂಡು ಘನೀಭೂತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆ
ಬೆಟ್ಟದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕದ, ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಹಾಗು ಇಂದ್ರನೀಲದ ಕಾಂತಿ
ಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದುವು.
೪೧. ಅದರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ರತ್ನವಲ್ಲದ ಕಲ್ಲಾಗಲಿ, ಜ್ಯೋತಿಸ್ಪೃಣವಲ್ಲದ ಹುಲ್ಲಾ
ಗಲಿ, ರಸಮಯವಲ್ಲದ ಮಡುವಾಗಲಿ, ಚೆಲುವಿಲ್ಲದ (?) ಬಳ್ಳಿಯಾಗಲಿ,

ರತಖಿನ್ನ ಕಿನ್ನರೀಶ |

ನ್ನತೆಯಂ ತಣ್ಣಲೆದು ಕಳೆದು ಸುಯ್ಯಂ ಸುರಭೀ ||

ಕೃತಮಾಗುತ್ತಂ ಪ್ರತ್ಯುಪ |

ಕೃತಿವಡೆವುದು ತದುಪವನದ ಪಾವನಪವನಂ ||

೪೨

ಕರಿಣೀಶ್ಯಂಗಾರಮಗ್ನೋರಗಭಯಮಗದೈರ್ಘ್ಯಾದ್ಭುತಂ ದಸ್ಯುವೀರಂ |

ಶರಭಾಕಾರೋರುರೌದ್ರಂ ಪ್ಲವಗವಿಕೃತಿಹಾಸ್ಯಂ ಚಮೂರುಪ್ರಣಶ್ಯ ||

ದ್ವುರುಬೀಭತ್ಸಂ ದವವ್ಯಾಕುಲಖಿಗಕರುಣಂ ಯೋಗಿರಾಟ್ಕಾಂತಶಾಂತಂ |

ದೊರೆವೆತ್ತಾಶ್ಚರ್ಯಭೂತಂ ನವರಸಮಯಮಾಯ್ತಾ ನಗೇಂದ್ರೋಪಕಂಠಂ ||

೪೩

ಅಲ್ಲಿ

ಅಮಳಶಶಿಕಾಂತಶಶಿಬಿಂ |

ಬಮಧ್ಯದೊಳ್ ಮೊಳೆವ ತಮ್ಮ ನೆಲಲಿಂ ಮಾಡು ||

ಪ್ರಮೆ ಲಕ್ಷಲಕ್ಷಿಯಂ ವಿ |

ಭ್ರಮದಿಂ ಭ್ರಮಿಯಿಪುದು ವನಚರೀನಿಕುರಂಬಂ ||

೪೪

ತುಲುಗಿರೆ ತಮ್ಮ ನುಣ್ಣೊಡೆಯ ಕಾಂತಿ ಕವಲ್ಪದೆನಿಪ್ಪ ಸೀರೆಯೊ |

ಳ್ಳಿಟೆ ನವವಿದ್ವಮಾಧರದ ಸೂಸಿದ ಕಾಂತಿಕಣಂಗಳೆಂಬಿನಂ ||

ಮುತ್ತಿನ ಮರಳಲ್ಲದ ಮರುಳು ಪ್ರದೇಶವಾಗಲಿ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ೪೨. ಸುರತಶ್ರಮ ದಿಂದ ಬಳಲಿದ ಕಿನ್ನರಿಯ ನಿರ್ವಿಣ್ಣತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಿತವಾದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿದ ಗಾಳಿ ಆಕೆಯ ನಿಶ್ವಾಸದ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ೪೩. ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರ, ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಭಯ, ಪರ್ವತದ ದೀರ್ಘತೆಯಿಂದ ಅದ್ಭುತ, ವನೇಚರರ ವೀರ, ಶರಭಗಳ ಆಕಾರದಿಂದ ರೌದ್ರ, ಮರ್ಕಟಗಳ ವಿಕಾರದಿಂದ ಹಾಸ್ಯ, ಹುಲಿಯ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಸಾಯುವ 'ರುರು' ಜಿಂಕೆಯಿಂದ ಭೀಭತ್ಸ, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಕರುಣ, ಯೋಗೀಂದ್ರರಿಂದ ಶಾಂತ- ಹೀಗೆ ಒಂಬತ್ತು ರಸಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಪ್ರದೇಶವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ- ೪೪. ನಿರ್ಮಲವಾದ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಚಂದ್ರನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಮಿರುಗುವ ತಮ್ಮ ಕಪ್ಪು ದೇಹಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತ ಶಬರಿಯರು ಒಯ್ಯಾರದಿಂದ ಆ ಚಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಕಲೆಯ ಶೋಭೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವರು. ೪೫. ತಮ್ಮ ನುಣುಪಾದ ತೊಡೆಗಳ ಕಾಂತಿಯ ಕವಲಿಟ್ಟತೋ ಏನೊ ಎಂಬಂತಿರುವ ಸೀರೆಯ ಚೆಲುವಾದ ನಿರಿಗೆ, ಹೊಸ ಹವಳದಂತಿರುವ ತುಟಿಗಳು ಸೂಸಿದ ಪ್ರಭೆಯ ಕಣಗಳೇನೊ ಎಂಬಂತಿರುವ ಗುಲಂಗೆಜಿಯ ಆಭರಣ; ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಕಿರಣ

ಮಿಜುಗುವ ಗುಂಜೆಯಾಭರಣಮುಖ್ಯವಪಾಂಗಮರೀಚಮಾಲೆ ಸು |
ತ್ತಿಲೆದುದೆನಿಪ್ಪ ಕೇದಗಯ ಬೆಳ್ಳುಟೆಯೋಲೆ ಬೆಡಗವಳ್ಳಿರಾ ||

೪೫

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಪ್ರಚುರತರಖಿಡ್ಗಿನಿಚಯಂ |
ವಿಜಳಚ್ಚಾಮರಮನೂನಪತ್ತರಥಂ ದಂ ||
ತಿಚಮೂರುಚಿರಸ್ಥಿತಿಸಮು |
ಪಚಿತಂ ಕಟಕಂಬೊಲಿದುರ್ದಾ ನಗಕಟಕಂ ||

೪೫

ಆಗಲದಲ ಸಿರಿಯನರಸಂ ಭೀಮರಥನೋಳ್ ನುಡಿಯುತ್ತುಂ ಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಯಬಲಂ ಬರುತುಮಿರೆ
ತತ್ಪಾರ್ಥದೋಳ್

ಅನಿಯತವಾರಿಸ್ಥಿತಿ ಫೇ |
ನನಿಕರಸಿತದಂತಮುದಿತಬಿಂದುಚಯಂ ವಾ ||
ಹಿನಿಯೆಂಬುದು ನದಿ ಗಜವಾ |
ಹಿನಿಯಂದದಿನೆಸೆದುದೀ ಕ್ಷಣಕ್ಕವನಿಪನಾ ||

೪೭

ಮಾಲೆಯೆ ಸುಳಿಸುಳಿಯಾಗಿ ಏರಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಒಪ್ಪುವ ಕೇದಗೆಯು
ಬಿಳಿಯ ಸುಳಿಯ ಓಲೆ- ಇವುಗಳಿಂದ ಆ ಬೇಡಿತಿಯರು ತಮ್ಮ ಬೆಡಗನ್ನು
ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೪೬. 'ಪ್ರಚುರತರ ಖಿಡ್ಗಿನಿಚಯಂ'ವೂ (೧. ಅಧಿಕರಿಸುವ
ಖಿಡ್ಗಧಾರಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ಬೃಹದಾಕಾರದ ಖಿಡ್ಗವೃಗಗಳ
ಹಿಂಡನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು) "ವಿಜಳಚ್ಚಾಮರ"ವೂ (೧. ಬೀಸುತ್ತಿರುವ
ಚಾಮರಗಳುಳ್ಳುದು. ೨. ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಮರೀವೃಗಗಳ ಹಿಂಡು ಉಳ್ಳುದು)
"ಅನೂನಪತ್ತ ರಥ"ವೂ (೧. ಅನೇಕಾನೇಕ ವಾಹನಗಳೂ ರಥಿಕರೂ ಉಳ್ಳುದು.
೨. ಹೇರಳವಾದ ಎಲೆಗಳು, ಹಾಗೂ ಬೆತ್ತ ಬಿದಿರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು),
"ದಂತಿ ಚಮೂರು ಚಿರಸ್ಥಿತಿ"ಯೂ (೧. ಆನೆಗಳ ಪಡೆಯಿಂದ ಅಂದವಾಗಿರುವುದು.
೨. ಆನೆಗಳಿಗೂ, 'ಚಮೂರು'ವೆಂಬ ಜಿಂಕೆಗಳಿಗೂ ಸ್ಥಿರವಾದ ಆಶ್ರಯ), ಆಗಿ ಆ
ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲುಪ್ರದೇಶವು ಸೇನಾಪಡೆಗೆ ಸದೃಶವಾಯಿತು. ೪೭|| ಆಗ ಅರಸನು
ಅದರ ಚೆಲುವನ್ನು ಭೀಮರಥನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆ ಬೆಟ್ಟದ
ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ - ೪೭. "ಅನಿಯತವಾರಿಸ್ಥಿತಿ"ಯೂ (೧. ನಿರಂತರವಾದ ನೀರಿನ
ಪ್ರವಾಹವುಳ್ಳುದು. ೨. ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸೂಸುವ ಮದ್ದೋದಕವುಳ್ಳುದು),
"ಫೇನನಿಕರಸಿತದಂತ"ವೂ (೧. ನೊರೆಯ ರಾಶಿಯಿಂದ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿರುವುದು. ೨.
ನೊರೆಯ ಶಾಶಿಯಂತೆ ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಕೋರೆಗಳುಳ್ಳುದು) "ಉದಿತಬಿಂದುಚಯಂ"ವೂ
(೧. ಅಧಿಕವಾಗಿ ಸಿಡಿದೆಳೆದ ಹನಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು. ೨. ಮೈಮೇಲೆ
ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದಿಟ್ಟ ಅನೇಕ ಬಣ್ಣದ ಚುಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳುದು)- ಆಗಿರುವ
'ವಾಹಿನಿ' ಎಂಬ ಹೊಳೆ ಅರಸನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗಜಸೈನ್ಯದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು.

ಮತ್ತಂ

ತೆರೆವೊಯ್ಲಂದೆ ತೆರಳ್ತೆರಟ್ಟಡಿಯೊಳಂ ಚೆಲ್ಲಂ ವಿಲಾಸಂಬೊಲಾಂ ।

ತಿರೆ ಪೌಷ್ಪಂ ರಜಮಲ್ಲಿಗೆಲ್ಲಿಗೆ ತರಂಗಂಗಳ್ ತರಂಗಂಗಳಂ ॥

ತಿರೆ ನಾನಾವಿಧವರ್ಣದಿಂದೆಸವ ನಿರ್ವೂವೆಯ್ ಚೆಂಬೂವಿನಂ ।

ತಿರೆ ಚಿತ್ತಾಂಬರವಾದುದಾ ನದಿ ತದುವೀರ್ಚನ್ನಿತಂಬಾವ್ಯತಂ ॥

೪೮

ಪ್ರವಳಕರಿಮಕರಫೂತ್ಯಾ ।

ರವಾತದಿಂದುದ್ದಮೋಗವ ಜಲಬಿಂದುಗಳಂ ॥

ದಿವದೊಳೆ ತಾರಕತಮಾ ।

ಡುವುದು ನಭೋಭಾಗಮಂ ತದಂಭಃಪೂರಂ ॥

೪೯

ಸರದದ ಮುಗಿಲೆಳೆಗಿದ ।

ತರಳಸ್ಪಟಿಕಾದ್ವಿನಿಕರಮನೆ ಕೊನೆಯೊಳ್ ಬೆ ॥

ಳ್ಳೊರೆವಿಂಡಂ ತಾಳ್ದಿದ ವೆ ।

ದೇರೆವಿಂಡುಗಳೆವುವಾ ಮಹಾವಾಹಿನಿಯೊಳ್ ॥

೫೦

ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ ನೀರ್ಮೋಗೆಯಲ್ ।

ವಾರಿಧಿಯೆಂದೆಜಿಗಿ ಸುರಿವ ಕರಕಂಗಳವೋಲ್ ॥

ತೀರದೊಳಿಡಿದೆಜಿಗಿದ ಧರ ।

ಣೀರುಹದುಗುವಲರ್ಗಳೆವುವಸದಳಮದಳಿರೊಳ್ ॥

೫೧

ಮತ್ತು- ೪೮. ತೆರೆಗಳ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಸರಿದು ಬಂದು (ತಾವರೆ)ಹೂಗಳ ಪರಾಗವು ಎರಡೂ ದಡಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆಗಿನ ಹೊಳಪಿನಂತೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಇರುವ ತೆರೆಗಳು ನಿರಿಗೆಯ ಮಡಿಕೆಗಳಂತಿರಲಾಗಿ, ನಾನಾ ವಿಧದ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ತಾವರೆಗಳು (ನಡುನಡುವೆ ಅಳವಡಿಸಿದ) ಜರತಾರಿಯ ಹೂವಿನಂತಿರಲಾಗಿ, ಬೆಟ್ಟದ ನಿತಂಬವನ್ನು ಸುತ್ತಿದ ಚಿತ್ರದ ಸೀರೆಯೆಂಬಂತೆ ಆ ನದಿ ಶೋಭಿಸಿತು. ೪೯. ಪ್ರಬಲವಾದ ನೀರಾನೆ ಹಾಗು ಹೆಮ್ಮಿನುಗಳ ಪೂತ್ಕಾರದಿಂದ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಚಿಮ್ಮುವ ಜಲ ಬಿಂದುಗಳಿಂದಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಆಕಾಶಪ್ರದೇಶವು ನಕ್ಷತ್ರಮಯ ವಾದಂತೆ ತೋರುವುದು. ೫೦. ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೋಡಗಳು ಎರಗಿದ ನಿರ್ಮಲ ಸ್ಪಟಿಕಗಿರಿಗಳ ಸಮೂಹವೋ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಬಿಳಿನೊರೆಯ ರಾಶಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಹೆದ್ದರೆಗಳ ಹಿಂಡು ಆ ಮಹಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ೫೧. ಮಳೆಯ ಮೋಡಗಳು ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದೇ ಸಮುದ್ರವೆಂದು ಬಂದೆರಗಿ ಸುರಿಸುವ ಆಲಿಕಲ್ಲುಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ದಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮರಗಳಿಂದಿರುವ ಹೂಗಳು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವುವು. ೫೨. ಸೊಗಸಾದ ತಾವರೆನಾಳವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಎದೆಮುಟ್ಟ ನೀರಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕ ಶಬರಿಯ ಮೊಲೆಗಳು, ನೀರಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕಾಡಾನೆಯ ಕುಂಬಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವೆನಿಸು

ಸರಸಬಿಸವಿಸರವಾಂಭೆಯಿ |

ನುರಂಬರಂ ಪೊಕ್ಕ ವನಚರೀಪೀನಪಯೋ ||

ಧರಮೋಡನಟ್ಟಿ ಕೊಳುತಿ |

ಪರ್ವಣ್ಯಕರಿಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಸರಿವರುತಿರ್ಕುಂ ||

೫೨

ತಾನುಪಶೋಭಿತಚಲದಳ |

ಕಾನನೆ ಪೃಥುತರಲಸತ್ತಯೋಧರೆ ವಿಚಲ ||

ನೈನಾಲೋಕವಿರಾಜಿತೆ |

ಯಾ ನದಿ ವನರಾಶಿವನಿತೆಯೆನಿಸುವುಚಿತಂ ||

೫೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಎಳನೀರಂ ಗೆಲೆವಂದ ತನ್ನ ತಿಳಿನೀರೋಳ್ ಬಂದು ಪೀಯೂಷಪಸಂ |

ಕುಳದೋಳ್ ಸಿದ್ಧರಸಪ್ಪವಂ ಬೆರಸಿದತ್ತೆಂಬನ್ನೆಗಂ ತನ್ನಗಾ |

ಮಳಚಂದ್ರೋಪಳಸಾರವಾರಿಚಯಮೂರಂ ಕೂಡೆ ತಾಂ ಕೂಡೆ ಕ |

ಕೊಳ್ಳಿಸತ್ತಾ ವರವಾಹಿನೀವಿಸರದೋಳಂ ಶಾಂತಸೈನ್ಯೋಘಮಂ ||

೫೪

ಅಂತತಿಮನೋಹರಮಾದ ವಾಹಿನೀನಿಕಟದೋಳ್ ವಿಶ್ರಾಂತಕಟಕನಾಗಿರ್ಪುದುಮತ್ತ ದೂತಂಗತ್ತ
ಮಹಿಮಾತುಮನವಧಾರಿಸಿ

ವು. ೫೩. “ಉಪಶೋಭಿತ ಚಲದಳಕಾನನೆಯೂ” (೧. ಚೆಲುವಾಗಿ ಅಲುಗಾಡುವ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು; ೨. ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಸುಳಿದಾಡುವ ಮುಂಗುರುಳುಳ್ಳವಳು), “ಪೃಥುತರಲಸತ್ತ್ವ ಯೋಧರೆ”ಯೂ (೧. ಬಲು ಅಂದವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ನೀರುಳ್ಳುದು; ೨. ತೋರವಾಗಿಯೂ ಚೆಲುವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮೊಲೆಗಳುಳ್ಳವಳು), “ವಿಚಲನೈನಾ ಲೋಕ ವಿರಾಜಿತೆ”ಯೂ (೧. ಚಪಲವಾದ ಮೀನುಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು; ೨. ಚಂಚಲವಾದ ಮೀನುಗಳಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳು) ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ನದಿಗೆ ಸಮುದ್ರರಾಜನ ಪತ್ನಿಯೆಂಬ ಹೆಸರು ಯೋಗ್ಯವೆ ಆಗಿದೆ [ನದಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಮುದ್ರಪತ್ನಿಯರು.] ಅದಲ್ಲದೆ- ೫೪. ಅಮೃತದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಸ ಪ್ರವಾಹವು ಬಂದು ಬೆರಸಿದ ಹಾಗೆ, ಎಳನೀರನ್ನು ಮೀರುವ ತನ್ನ ತಿಳಿನೀರಲ್ಲಿ ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಗಳ ನೀರೂ ಮಹಾಪೂರವಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಲಾಗಿ ಆ ನದಿಯ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರವಾಹವು ದಣಿದ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಮನೋಹರವೆನಿಸಿತು. ಪ|| ಹೀಗೆ ತುಂಬ ಮನೋಹರವಾದ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಅರಸನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬೀಡುಬಿಡಿಸಿ

ಆಂ ಬಂದು ಕೊಳ್ಳ ಗಜಮಂ ।
ತಾಂ ಬಂದಿತ್ತಪನೆ ಈ ವನಕ್ಕೆಮ ಸುತನಿಂ ॥
ದಂ ಬೇಳಾದಂ ನೆರೆ ಪಾ ।
ಬುಂಬಟ್ಟಪನಟ್ಟ ತಿಂಬ ದೈವಕ್ಕೇಗ್ ॥

೫೫

ಎಂದು ಬರ್ಕರರ್ಕಸಂಗಳಂ ನುಡಿದು ಮಾಣದೆ ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಣವೃತ್ತಿಯನೆ ಪೂಣ್ಣ ಪೊಟ
ಮಡುವಾಗಳ್

ಹಯನಯನಾಂಬುಗಳ್ ಸುರಿಯೆ ಹರ್ಷದಿನ್ನುಣ್ಣಿದುವೆಂದು ನಚ್ಚಿನಾ ।
ನೆಯ ಮದವೆತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ ವಿಕಳತ್ತಮನೊಕ್ಕುವಿವೆಂದಕಾರಣಂ ॥
ಜಯರಥಮೋರ್ಮ ದಲ್ ಮುಟಿಯೆ ಶತ್ರುಬಲಂ ಮುಟಿದಪ್ಪುದೆಂದು ದು ।
ಣಯಮನೆ ದರ್ಪದಿಂ ಸುನಯಮಾಗೋಣದಂ ಧೃತವಿಗ್ರಹಾಗ್ರಹಂ ॥

೫೬

ಆನೆಯನಿರುಳುಂ ಪಗಲುಂ ।
ಜಾನಿಸಿ ತನು ಮೂರ್ಖವೃತ್ತಿ ಪೊರ್ದಿದವೋಲ ॥
ಜ್ಞಾನಿ ನಯಾನಯಚಿಂತೆಯ ।
ನೇನುಮನಟಿಯನೆ ಮುಮೂರ್ಷ ತೆಟನಟಿದಪನೇ ॥

೫೭

ಅಂತತಿಕ್ರಮಿಸಿ

ದಸೆಯಂ ಖಡ್ಗಾಂತುಜಾಲಂ ಬೆಳಗೆ ಧರಣಿಯಂ ದಾನಧಾರಾಂಬು ಜೋಗೇ
ಳಸೆ ರೋದೋಭಾಗಮಂ ಕೇತುತತಿ ಪುದಿಯೆ ಮೇಳಾಳಿಯಂ ಧೂಳಿಮೆಯ್ವೆ

ವಿಶ್ರಮಿಸಿದನು, ಅತ್ತ ದೂತನು ತಂದ ಮರುಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ- ೫೫. “ನಾನು
ಬಂದು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ಆನೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಈ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೊಡುತ್ತಾನಂತೆ !
ಮಗನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಮರುಳಾಗಿರುವನು, ಅಟ್ಟಿ ತಿನ್ನುವ ದೈವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಇನ್ನು
ಹಾಳಾಗುವನು” ವ॥ ಎಂದು ಕರ್ಕಶವಾದ ಗರ್ವದ ಮಾತನ್ನಾಡಿ, ಶತ್ರುವನ್ನು
ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸುವ ಹಠವನ್ನೆ ತೊಟ್ಟು ಹೊರಡುವಾಗ- ೫೬. ತನ್ನ
ಕುದುರೆಗಳು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದುವು; ಅವು ಹರ್ಷಾಶ್ರುಗಳೆಂದುಕೊಂಡನು,
ನೆಚ್ಚಿಗೆಯ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಮದವಿಳಿಯಿತು; ಏಕೋ ಬೆದರಿವೆಯೆಂದನು; ವಿಜಯರಥ
ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಮುರಿದುಬಿದ್ದಿತು; ಶತ್ರುಬಲ ಮುರಿಯುವುದೆಂಬ
ಸೂಚನೆಯಿದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದನು : ದುಶ್ಶಿಕ್ಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶುಭ ಚಿಹ್ನೆಗಳೆಂದೇ
ಭಾವಿಸಿದನು : ಆತನು ಸಮರಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆದು ಅದಕ್ಕೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.
೫೭. ಹಗಲೂ ಇರೂಳೂ ಆನೆಯದೇ ಧ್ಯಾನವಾಗಿ ಮತಿಗಿಟ್ಟು ಹೋದನೋ
ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ನೀತಿ ಯಾವುದು, ಅನೀತಿ ಯಾವುದು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನೆ
ಅರಿಯದಾದನು. ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟವನಿಗೆ ಪರಿಜ್ಞಾನವಿರುವುದೆ ?
ಹಾಗೆ ಮಿಕ್ಕೂ ಮೀರಿ- ೫೮. ತನ್ನ ಸೇನೆಯ ಖಡ್ಗಕಾಂತಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕು
ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುತ್ತ, ಆನೆಗಳ ಮದೋದಕದಿಂದ ನೆಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಜೊಗುಗೊಳಿಸುತ್ತ,

ಚರ್ಚೆ ದಿಗ್ವೇತಂಡಮಂ ಡಿಂಡಿಮರುತಿ ಚಕಿತಂ ಮಾಡೆ ದೃಷ್ಟದ್ವಳಂ ಮಾ ।

ಮಸಕಂಗೊಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಂ ಬಗೆಯದೆ ಪೃಥ್ವಿಪಾಲನುಗ್ರಾಜಲೋಲಂ ॥

೫೮

ಬಂದು ಸಾರ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರೆ

ಜಳರುಹಮಿತ್ರನಸ್ತಮಯಕಾಲಮದೊಂದು ವಸಂತಕಾಲದಂ ।

ತೆಳಸಿ ಕರಂ ವಿರಾಜಿಸಿದುದಂದಿನ ರಂಜಿಪ ಸಂಜೆಗೆಂಪು ತ ॥

ಳ್ಳೆಳದಳಿಗೊಂಪು ತಾರಕಮುದಂಚಿತಕೋರಕಮುದಗ್ಗತೇಂದುಮಂ ।

ಡಳಮಲಗೊಂಚಲೆಂಬಿನೆಗಮಂಬರಮಾತ್ರಮಹೀಜಡಂಬರಂ ॥

೫೯

ಅಂತು ನೇಸರ್ಪಡಲೊಡಮಿತ್ರ ಪದ್ಮನಾಭಮಹೀಭುಜನುಮತ್ತ ಪೃಥ್ವಿಪಾಲಭೂಪಾಲನುಮಾ ಸ್ಥಾನಮಂಡಪಿಕಾಮಧ್ಯದೊಳ್ ಭಾವಿಸಂಗ್ರಾಮಚರ್ಚಾವಚನಂಗಳನನ್ವಯಾಗತರುಂ ರಣದೀಕ್ಷಿತರುಮಪ್ಪ ವೀರಸಾಮಂತರೊಳ್ ಪಿರಿದು ಬೇಗಂ ನುಡಿಯುತ್ತಮಿದುರ್ ಬಲೆಯಂ ರಮಣೀಯಕಾದಿಸಕ ಲಗುಣನಿಳಯಮಪ್ಪ ಶಯ್ಯಾನಿಳಯದೊಳ್ ನಿದ್ರಾಂಗನಾದತ್ತಾವಸರಲಾಗಿ ಬೆಳಗಪ್ಪುದುಂ ಬೆಸಸೆ ತತ್ತನ್ನಿಯಾಮದಿನುಭಯಶಿಬಿರದೊಳಂ ಸೇನಾಘಾಯಕರ್ ಸನ್ನಾಹಭೇರಿಯಂ ಪೊಯ್ನಿದಾಗಳ್

ಪುದಿದಂಟುಂ ದಿಕ್ಕಟಕ್ಕಾ ಧ್ವನಿ ಪಸರಿಸೆ ಕೋರೈಸಿತ್ತೈರಾವತಂ ಕುಂ ।

ಬಿದುದತ್ತಂ ಪುಂಡರೀಕಂ ಸುಗಿದುದು ಕುಮುದಂ ಕಂದಿದತ್ತಂಜನಂ ಕುಂ ॥

ದಿದುದಾದಂ ವಾಮನಂ ಕಟ್ಟಿದುದತಿಮದಮಂ ಪುಷ್ಪದಂತಂ ಸಮಂತೋ ।

ಕುದಗುವಂ ಸಾರ್ಭಭೀಮಂ ನಡುಗಿದುದು ಭಯೋದ್ರೇಕದಿಂ ಸುಪ್ರತೀಕಂ ॥

೬೦

ಆಕಾಶವನ್ನು ದ್ವಜಸಮೂಹದಿಂದ ತುಂಬಿ, ಕಾಲ್ಪಾಳಿಯಿಂದ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ, ಡಿಂಡಿಮಧ್ವನಿಯಿಂದ ದಿಗ್ವಜಗಳನ್ನು ಚಕಿತಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಬಿಂಕದಿಂದ ಹೊರಟ ಬಲದೊಡನೆ ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಉಗ್ರವಾದ ಯುದ್ಧದ ಹಂಬಲಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಪಾಲನು ಅವಿಚಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದನು. ವ॥ ಹಾಗೆ ಬಂದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೆ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿರಲಾಗಿ- ೫೯. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಯಿತು, ಶೋಭಿಸುವ ಸಂಜೆಗೆಂಪು, ಸಂದಣಿಸಿದ ಕೆಂದಳಿರ ಕೆಂಪಿನಂತಿರಲಾಗಿ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮೂಡುತ್ತಿರುವ ಮೊಗ್ಗುಗಳಂತಿರಲಾಗಿ, ಅದೇ ಮೇಲೆದ್ದ ಚಂದ್ರನು ಹೂವಿನ ಗೊಂಬಲಂತೆ ಇರಲಾಗಿ, ಆಕಾಶವು ಮರಗಳ ಸಮೂಹದಂತೆ ತೋರಲಾಗಿ- ೬೦. ಅಸ್ತಕಾಲವು ಅದೊಂದು ವಸಂತಕಾಲದಂತೆ ತುಂಬ ಅಂದವಾಯಿತು. ವ॥ ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿದಾಗ ಇತ್ತ ಪದ್ಮನಾಭರಾಜನೂ ಅತ್ತ ಪೃಥ್ವಿಪಾಲರಾಜನೂ ತಂತಮ್ಮ ಓಲಗದ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಇನ್ನು ನಡೆಯಲಿರುವ ಕಾಳಗದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನ್ವಯಾಗತರೂ ರಣೋದ್ಯೋಗಿಗಳೂ ಆದ ವೀರ ಸಾಮಂತರೊಡನೆ ಕೆಲಕಾಲ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಬಳಿಕ ಸಕಲಗುಣಗಳಿಂದ ರಮಣೀಯವಾದ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಹೋದರು. ಬೆಳಗಾದೊಡನೆ ಸೇನಾನಿಗಳು ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧತಾಸೂಚಕ ಭೇರಿಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿ ಸಿದರು. ೬೦. ಆ ಭೇರಿಯ ಧ್ವನಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆವರಿಸುತ್ತ ಹೊರಡಲಾಗಿ, ಐರಾವತವು ದಿಗಿಲುಗೊಂಡಿತು, ಪುಂಡರೀಕವು ಕುಗ್ಗಿತು ; ಕುಮುದವು ಅಂಜಿತು;

ಆರಣ್ಯದುಂದುಭಿರಸಿತಂ |

ವೀರಗುಣತ್ವವಮನಿತ್ತುದರ್ಥಿಜನಸ್ವ ||

ಸ್ವಾರವಮೀವಂತೆ ಮಹೋ ||

ದಾರಚರಿತ್ರಗ್ ಫೃತ್ಯಮೋದೋದಯಮಂ ||

೬೧

ಪಲದೇವಸಕ್ತಮಗೀಗ್ |

ಕಲಹಂ ದೋರೇಕೊಂಡುದಿಲ್ಲಿ ಮೇಘದಪಮಿಂ ದೋ ||

ವರ್ಲದಳವನೆಂದು ಪಟಪು |

ಣ್ಣಲೆಯೊಡೆವಿನಮುವಿ ಕೋವಿದರ್ ಕಡುಗಲಿಗ್ ||

೬೨

ಕದನಪ್ರಮೋದರೋಮಾಂ |

ಚದೆ ಕವಚತಮಾದುವಿವರ ತನು ತಾಮೆಂದೋ ||

ಲ್ಲದ ತೆಳದೆ ನಲಿದು ತನಿಗೋ |

ವಿದ ವೀರರ ಮೆಯ್ಲ ಪುಗವೆ ಸನ್ನಾಹಂಗಳ್ ||

೬೩

ಸಂಗರಲಾಭೋತ್ಸವಮು |

ಪ್ಲಾಂಗತೆಯಿಂ ಕಿಚಿಯವಾದೊಡಲ್ಪಿ ಜನಕ್ಕಾ ||

ಪೊಂಗವಚಂಗಳನಿತ್ತರ್ |

ಪಾಂಗವಚಂಬಡುವಿನಂ ಮಹಾವೀರಭಟರ್ ||

೬೪

ಅಂಜನವು ಕಂದಿತು; ವಾಮನವು ಕುಂದಿತು; ಪುಷ್ಪದಂತದ ಮದ ಇಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಸಾರ್ವಭೌಮವು ಶಕ್ತಿಗುಂದಿತು; ಸುಪ್ರತೀಕವು ಭೀತಿಯಿಂದ ನಡುಗಿತು. ೬೧. ಯಾಚಕರ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನವು ಉದಾರಶೀಲರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಂತೋಷವನ್ನೀ ಯುವಂತೆ, ಆ ರಣಭೇರಿಯ ಧ್ವನಿ ವೀರರಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ೬೨. “ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ, ಈಗ ನಮಗೊಂದು ಯುದ್ಧಯೋಗ ಲಭಿಸಿದೆ, ನಮ್ಮ ತೋಳ್ವಲದ ಘನತೆಯನ್ನು ಇನ್ನು ತೋರುವೆವು” ಎಂದು ಕಡುಗಲಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಗಾಯಗಳ ಕಲೆ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಮೈಯುಬ್ಬಿದರು. ೬೩. “ಯುದ್ಧಾನಂದದ ರೋಮಾಂಚದಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ಇವರ ಮೈಗೆ ಕವಚ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ನಾವೇಕೆ?” ಎಂದು ಕವಚಗಳು ಒಲ್ಲೆವೆಂಬುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ವೀರರ ಹಿಗ್ಗಿದ ಮೈಗೆ ಕವಚಗಳು ಹಿಡಿಸಲೆ ಇಲ್ಲ. ೬೪. ಯುದ್ಧಲಾಭದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉಬ್ಬಿದ ಮೈಗಳಿಗೆ ಇವು ಕಿರಿದಾದು ವೆಂದು ಮಹಾವೀರರಾದ ಯೋಧರು ತಮ್ಮ ಚಿನ್ನದ ಕವಚಗಳನ್ನು ಯಾಚಕರಿಗೆ

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಕರಿಸೇನಾಸಾರಿಭಾರಗ್ರಥನಮುರುತುರಂಗೌಘಪಲ್ಯಾಣಸಜ್ಜೇ |
ಕರಣಂ ನಾನಾವರೂಢಪ್ರಕರಸಮುಚಿತಾಯೋಗಸಂಯೋಜನಂ ಕಿಂ ||
ಕರಸಂದೋಹಾಂಗರಕ್ಷಾ ವರಣಮವನಿಪಾಲಾಹವೋತ್ಸಾಹದೀನೋ |
ಧರಣಂ ತತ್ಕಾಲಜಾತಂ ಬಲಯುಗಳದೋಳಂ ಕಣಗುರ್ವಾದುವಾದಂ || ೬೫

ಅಂತು ಸಮರಸನ್ನದ್ಧಮಾದ ನಿಜಬಲಂಬೆರಸು ಸುವರ್ಣಮಾಲಂ ವನಕೇಳೀಸಮಾರೂಢಂ
ಯುವರಾಜಪುರಸ್ಕರಂ ನಡೆಯೆ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲಪಾಲನಮಾತ್ಮಸಕಲಸಾಮಗ್ರಿವರಸದಿರದಿರೆತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಗಳ್

ಸುರಶೈಲಂ ಪೊಲ್ಲ ಪೊಂಗಟ್ಟಿವೊಲಿರೆ ಸಕಲೋದನ್ವದಂತಸ್ತಕೂರ್ಮೋ |
ತ್ವರಮುರ್ವೀಚಕ್ರಮಂ ತಾಳ್ದಿದ ಕಮಲನವೋಲೊಪ್ಪೆ ಸೌರಂ ರಥಂ ಮೃ ||
ಧ್ವರಯುಗ್ಮಚ್ಯಾಕಟಾಕಾರದಿನಸೆಯೆ ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಿಯಾದತ್ತು ಯುದ್ಧೋ |
ದ್ಧುರತತ್ಸೇನಾದ್ವಯಾಭ್ಯುಚ್ಚಲನದಳದಿಳೋತ್ಪಾತಪಾಂಸುಪ್ರತಾನಂ || ೬೬

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ದ್ವಿಪಶುಂಡಾದಂಡಸೀತ್ಕಾರದಿನರದಚಲಚ್ಚಕ್ರಚೀತ್ಕಾರದಿಂ ಧ |
ನಿಪದಾತಿವ್ರಾತಟಂಕಾರದಿನುರುಕಹಳಾಜಾಲಘೋತ್ಕಾರದಿಂ ವಾ ||
ಜಿಪದಪ್ರೋದ್ಯಚ್ಚಟತ್ಕಾರದಿನನುಗತನಿಸ್ಸಾಣಭಾಂಕಾರದಿಂ ವಿ |
ಷ್ವಪಮಂ ಶಬ್ದಾತ್ಮಕಮಾಡಿಡುದುಭಯಮಹೀಭೃಚ್ಚಮೂಚಕ್ರವಾಳಂ || ೬೭

ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಅದಲ್ಲದೆ ೬೫. ಆನೆಗಳಿಗೆ ಗಂಟೆ ಹೊರಜೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು
ಅಳವಡಿಸುವುದು, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಲ್ಲಣದಿಂದ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವುದು, ಹಲವಾರು
ಬಗೆಯ ರಥಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕುದುರೆಗಳು, ನೊಗ ಮೊದಲಾದ
ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಸಂವರಿಸುವುದು, ಪದಾತಿಗಳಿಗೆ ಅಂಗಕವಚಾದಿ ರಕ್ಷಣವನ್ನು
ಹೊಂದಿಸುವುದು, ಅರಸರಿಂದ ದೀನಜನರ ಉದ್ಧಾರ (ದಾನಧರ್ಮಾದಿಗಳು)-
ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ರಭಸದಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ವ|| ಹೀಗೆ
ಸಮರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ತನ್ನ ಪಡೆಯೊಡನೆ ಚಿನ್ನದ ಹಾರವನ್ನು ತೊಟ್ಟ ಪದ್ಮನಾಭರಾಜನು
'ವನಕೇಳಿ'ಯನ್ನೇರಿ, ಯುವರಾಜನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆದನು.
ಪೃಥ್ವೀಪಾಲನೂ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಹಿತನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ೬೬. ಆ
ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯಗಳ ಪಾದಾಹತಿಯಿಂದಿದ್ದ ದೂಳಿಯ ರಾಶಿ ಜಗತ್ತನ್ನೆ ಆವರಿಸುತ್ತ
ಎಷ್ಟೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಯಿತೆಂದರೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ, ಮೇರುವರ್ಪತವು ಹೂಳಿಹೋದ
ಚಿನ್ನದ ಗಟ್ಟಿಯಂತಾಯಿತು; ಎಲ್ಲ ಜಲಾಶಯಗಳ ಅಮೆಗಳೂ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು
ಹೊತ್ತ ಕೂರ್ಮನಂತಾದುವು; ಸೂರ್ಯನ ರಥ ಮಣ್ಣು ತುಂಬಿದ ಬಂಡಿಯಾಯಿತು;
ಅದಲ್ಲದೆ- ೬೭. ಆನೆಗಳ ಸೊಂಡಿಲಿನ ಚೀತ್ಕಾರ, ರಥಚಕ್ರಗಳ ಚೀತ್ಕಾರ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ
ಧನುಷ್ಠಂಕಾರ, ಹಲವಾರು ಕಾಳೆಗಳ ಪೂತ್ಕಾರ, ಕುದುರೆಗಳ ಖುರಪುಟದ

ಅಂತುಭಯಸೇನೆಯುಂ ಪೃಷತ್ಯಪಾತಮಾತ್ರತ್ಯತಯಾಂತರಧರಿತ್ರೀಭಾಗದೊಳ್ ವಿಚಿತ್ರ
ವ್ಯೂಹಮಾಗಲೊಡಮೆರಡುಂ ಪಡೆಯ ಸೇನಾನಾಯಕರ್ ಕೈವೀಸಿದಾಗಳ್

ಇದು ನೆಲನಾಗಸಂ ದೆಸೆಯಿರುಳ್ಳಗಲೆಂಬ ವಿಕಲ್ಪಮಾರ ಚ |
ತ್ತರೋಳಮಳಂಕೆಗೊಳ್ಳವಿಪುಜಾಲಮಯಂ ಬಗೆವಂದು ವಿಶ್ವಮೆಂ ||
ಬದೆ ದೊರೆಕೊಳ್ಳುಮೆಂಬಿನೆಗಮಚ್ಚರಿವೆತ್ತಿರೆ ಬಿದ್ದ ಮೆಚ್ಚು ಕಾ |
ದಿದುದು ತಗುಳ್ಳು ಬಿಲ್ಲಡೆ ಪಡಲ್ವಡೆ ಮಾಣದೆ ನಿಂದು ಪೋಗರ್ ||

೬೮

ಆಲೋಹನಿಮಗ್ನೇಷುಕ |
ಜಾಲಂ ಪುದಿದಿರೆ ಶರೀರಮಂ ಬೀಟಲ್ ||
ಕ್ರಾಲದ ಪಣೆಯೆವೊಲೆಂತುಂ |
ಜಾಲಿಸಲರಿದೆನಿಸಿ ನಿಂದರರೆಬರ್ ವೀರರ್ ||

೬೯

ತಿರು ಪಟದೊಡೆ ದಂಡಾದಂ |
ಡಿರಣಂ ಬಿಲ್ಲಿಂದಮಾಯ್ ಬಿಲ್ಲುಟಿದೊಡೆ ಗೋ ||
ಣ್ಣುರಿಗೆ ತಲೆಯೊತ್ತುತಿಪೋಂ |
ದುರವಣೆಯಿಂದಾದುದಾ ಕಚಾಕಚಿಯುದ್ಧಂ ||

೭೦

ಪಟೆಯೆ ತಿರು ಮುಟೆಯೆ ಬಿಲ್ ತವೆ |
ನೆಟಿಯೆ ಸರಲ್ ಬಿಲ್ಲ ಬಿತ್ತೆಗರ್ ಕಡುಪೊತ್ತುಂ ||
ಬಟೆಯದೆ ತಮ್ಮೊಳ್ ಸಲೆ ಸುರಿ |
ಗಿಟಿದಟಿದರವಂಧ್ಯಮಲ್ಲೆ ವೀರೋದ್ರೇಕಂ ||

೭೧

ಚಟಿತ್ತಾರ, ನಿಸ್ಸಾಳಗಳ ಭಾಂಕಾರ- ಈ ಎಲ್ಲ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಉಭಯಸೇನೆಗಳು
ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಶಬ್ದಮಯಗೊಳಿಸಿದುವು. ಎ|| ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ಬಲಗಳು ಬಾಣಪಾತದ
ಅಳತೆಯೊಳಗೆ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಷ್ಟು ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತಂತಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರವ್ಯೂಹಗಳ
ನ್ನೊಡ್ಡಿ ನಿಂತುವು. ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ಕೈಬೀಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟೊಡನೆ- ೬೮. ಇದು
ನೆಲ ಇದು ಆಕಾಶ, ಇದು ಹಗಲು ಇದು ರಾತ್ರಿ - ಎಂಬ ಭೇದ ಯಾರಿಗೂ
ಹೊಳೆಯದಂತೆ ಬಾಣಗಳು ಮುಸುಕಿಕೊಂಡುವು. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಬಾಣಮಯವೆಂಬಂತೆ
ಬಿಲ್ಲಾರರ ಪಡೆ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಎದುರು ಪಡೆಯುರುಳುವಂತೆ ಕೆಚ್ಚಾಳುಗಳು
ಕಾದಿದರು. ೬೯. ಮೈಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬಾಣಗಳು ಆಳವಾಗಿ ನಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಲಾಗಿ, ಬೀಳಲು
ಬಿಟ್ಟು ಆಲದ ಕಾಂಡದಂತೆ ಅಚಲರಾಗಿ ಕೆಲವರು ವೀರರು ನಿಂತರು. ೭೦. ಹೆದೆ
ಹರಿದು ಹೋಗಲು ಬಿಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೆ ಕೋಲಾಕೋಲಿ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು; ಬಿಲ್ಲೂ
ಮುರಿದ ಮೇಲೆ ಗೋಣುಮುರಿ ಕಾಳಗಕ್ಕಾಗಿ ತಲೆಯತ್ತಿ ಬಂದು ರಭಸದಿಂದ
ಕೇಶಾಕೇಶಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು. ೭೧. ಹೆದೆ ಹರಿದು, ಬಿಲ್ಲು ಮುರಿದು,
ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲ ತೀರಿಹೋಗಲಾಗಿ ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆಯ ನಿಪುಣರು ರಣೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕಳೆದು
ಕೊಳ್ಳದೆ ಕಠಾರಿಗಳಿಂದ ಇರಿದಾಡಿದರು, ವೀರೋದ್ರೇಕವು ಅಪ್ರತಿಹತವಲ್ಲವೆ ?

ಇವು ಸಮರಾಭಿಯೋ ನೆಗದಗುರ್ವಿಸೆ ಘೂರ್ವಿಪ ಕೂರ್ವಕೋಟಿಯೆಂ |

ಬವೊಲದಟಿಂದಮೆಯ್ ಪರಿತಂದು ಪಳಂಚಿದ ಬಾಳ್ಗಳಿಂದ ಸೂ |

ಸುವ ಕಿಡಿಗಳ ರಣಾಂಧಕೃತಿಯಂ ಕ್ರಮದಿಂದ ಕಳಲ್ಪೆ ಕಾದ ನೋ ||

ಡುವ ದಿವಿಜರ್ಗ ಕೌತುಕಮನಡ್ಡಣದೊಡ್ಡಣ್ಣಮಿತ್ತುದತ್ತಲುಂ ||

೭೨

ಆಗಳ್

ಕರವಾಳಘಾತದಿಂ ಪರಿ |

ದುರುಳ್ಳ ತಲೆಗಳನವುಂಕಿ ಪಿಡಿದರೆಬರ್ ಟಿ ||

ಬ್ಬರಿಸಿ ಮಗುಬ್ಬಟ್ಟಿಯೋ ಬಿ |

ತ್ತರದಿಂ ಬೀರಕ್ಕೆ ಕಳಶಮಿಡುವಂತಿಟ್ಟರ್ ||

೭೩

ಮೊಕ್ಕಳಮನೆ ಬುಟಿಂ |

ದೊಕ್ಕ ಕರುಳ್ ತೊಡೆಯೊಳಾವಗಂ ತೊಡರ್ದೆನಸುಂ ||

ಮಿಕ್ಕುವು ಬಿರುದರ ಬಿರುದಿಂ |

ಗಿಕ್ಕಿದ ನುಣ್ಣೆಸದ ಮಿಸುಪ ತೊಡೆಸಂಕಲೆಯಂ ||

೭೪

ಅಂತು ಪಾಯದಬುಮೆಲ್ಲಮೆಟ್ಟಿ ಮುಟಿದುಂ ಕುಟಿದಟಿಯಾಗೆ ತೆಜಪುವಡೆದಿರೊಡ್ಡಿನ ತೇರೊಡ್ಡುಗಳ್
ಶೂರಸಾರಥಿಪ್ರೇರಣನೋರೊಂದಂ ಪತ್ತೆ ಸಾರ್ಚಿದಾಗಳ್

೭೨. ವೀರಾವೇಶದ ಖಡ್ಗಗಳು ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಾಗ ಸೂಸುವ ಕಿಡಿಗಳಿಂದ
ರಣಗತ್ತಲೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಗಲು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಹರಿಗೆಗಳ
ವ್ಯೂಹವನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ನೋಡಿ, “ಇವು ಸಮರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಗೆದು
ಭೀಕರವಾಗಿ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೂರ್ಮಗಳ ಹಿಂಡು” ಎಂದು ಕೌತುಕ
ಪಟ್ಟರು. ೭೩. ಖಡ್ಗದ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಉರುಳುವ ತಮ್ಮ ತಲೆಗಳನ್ನು
ಅವಚಿ ಹಿಡಿದು, ರಭಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲವರು
ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳಸವಿಡುವಂತೆ ತೋರಿದರು. ೭೪. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಆಯುಧಾ
ಘಾತದಿಂದ ಕರುಳು ಹೊರಬಿದ್ದು ತೊಡೆಗಳಿಗೆ ತೊಡಕಿರಲಾಗಿ, ಬಿರುದಿನ ಭಟರು
ಬಿರುದಿಗೆಂದು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕುಸುರಿಗೆಲಸದ ಹೊಳಪಿನ ತೊಡೆಬಳೆಗಳಿ
ಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಅವು ಶೋಭಿಸಿದುವು. ೭೫. ಹೀಗೆ ಕಾಲ್ಬಲವೆಲ್ಲ ಇರಿದಾಡಿ
ಮುರಿದು, ಛಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಬಿದ್ದು, ಬಯಲಾಗಲು, ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯಗಳ ರಥದ
ಪಡೆಗಳನ್ನು ಶೂರರಾದ ಸಾರಥಿಗಳು ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಎದುರು ಬದುರಾಗಿ

ತಾತಶರಪ್ರಹಾರದೇ ರಥಾಂಗವಿದಾರಣಮಕ್ಷುಖಂಡನಂ |
 ಸೂತನಿಷೂದನಂ ಯುಗಸಮುದ್ದಳನಂ ದ್ವಜಭಂಜನಂ ಹಯ ||
 ವ್ರಾತನಿಶುಂಭನಂ ಸಮನಿಸುತ್ತಿರೇ ತಮ್ಮಯ ಚಾಪಚಾಪಲಂ |
 ಕೌತುಕಮಪ್ಪಿನಂ ಸಮರಥಾರ್ಥರಥಾತಿರಥರ್ ಪಳಂಚಿದರ್ || ೭೫

ಎಚ್ಚಂಬಂ ಬೇಗದೆ ಪೆಟ |
 ಗೇಚ್ಚ ಸರಲ್ ತಾಲಿ ಪಿಳ್ಳಿನಿ ಮೊನೆವರೆಗಂ ||
 ಪಚ್ಚಂತೆ ಸೀಟ್ಟು ನಟ್ಟುವು |
 ಬಿಚ್ಚತಮಿರ್ಮಡಿ ಸೊಡರ್ದು ರಥಿಗಳನಾಗಳ್ || ೭೬

ಬಿಡದೆಚ್ಚು ಸರಲ್ ತವೆ ಮನ |
 ದಡರ್ಮ ತವದುರ್ವಿ ಮೈಯೊಳಿದಂಬಂ ಕೈ ||
 ಯುಡಗದೆ ಕಿಟ್ಟಿಚ್ಚರ್ ಪಡ |
 ಲಿಡೆ ತೊಡರ್ದರ್ ಕದನಲಂಪಟರ್ ವೀರಭಟರ್ || ೭೭

ಅಂತು ರಥಾರೂಢರೆಲ್ಲಂ ಪರಿಪೂರ್ಣಕದನಮನೋರಥರಾಗಲೊಡಂ

ಪರಿದುವು ಬಡಬಾಗ್ಗಿಯ ಕೇ |
 ಸುರಿ ಬಳಸಿದ ತೆರೆಗಳೆಂಬಿನಂ ಫೋಟಾಯ್ವರ್ ||
 ಪರಿಯಸೆ ತರದಿಂ ಪೊಂಬ |
 ಕೈರಗಯ ತುರಗಂಗಳಾಹವಾಂಭೋನಿಧಿಯೊಳ್ || ೭೮

ತಂದೊಡ್ಡಿದರು. ೭೫. ಹರಿತವಾದ ಬಾಣಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಸಮರಥರು, ಅರ್ಧರಥರೂ, ಅತಿರಥರೂ ತಂತಮ್ಮ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯ ಚಳಕದಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೆನಿಸುವಂತೆ ಏಸಾಡಲಾಗಿ, ರಥದ ಗಾಲಿಗಳು ಮುರಿದುವು; ಅಚ್ಚು ತುಂಡಾದುವು; ಸಾರಥಿಗಳು ಮಡಿದರು; ನೋಗಗಳು ತುಂಡರಿಸಿದುವು; ದ್ವಜಗಳು ಭಂಗಗೊಂಡುವು. ೭೬. ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅದರ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಎಚ್ಚ ಬಾಣಗಳು ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು ತಾಗಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಳುಕಿನಿಂದ ತುದಿಯವರೆಗೆ ಸೀಳಿ ಹೋಳುಮಾಡಿ (ಅವುಗಳೊಡನೆ) ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ರಥಗಳ ಮೈಗಳನ್ನು ನಟ್ಟುವು. ೭೭. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎಚ್ಚ ಎಚ್ಚ ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲ ತೀರಿದುವು; ಆದರೆ ಮನದ ಉತ್ಸಾಹ ತೀರದೆ ತಮ್ಮ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಬಾಣಗಳನ್ನೆ ಕಿತ್ತುಕಿತ್ತು ತಮ್ಮ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಡಿ ಎದುರಪಡೆ ಬೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗುವಂತೆ ಸಮರಲಂಪಟರಾದ ಶೂರಯೋಧರು ಪ್ರಹಾರಮಾಡಿದರು. ೭೮. ಹೀಗೆ ರಥಿಕವೀರರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಾಮ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಂಡು (ತೀರಿದರು). ಆಗ-೭೮. ಸವಾರರು ರಭಸದಿಂದ ನುಗ್ಗಿಸಲಾಗಿ, ಚಿನ್ನದ ಪಕ್ಕರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕುದುರೆಗಳು, -ವಾಡವಾಗ್ಗಿಯ ಕೆಂಪು ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಆವರಿಸಿದ ಸಮುದ್ರದ ತೆರೆಗಳೊ ಏನೊ

ಎಚ್ಚಡ್ಡಾಯುಧಮಂ ಕಿ |
 ಟ್ಪರಿಯೆನೆ ನೂಂಕೆ ತುರಗಮಂ ತುಕ್ಕಡಿಗಳ್ ||
 ಪಟ್ಟವಳದೆಡೆಗಳಂ ಮು |
 ನ್ನೆಚ್ಚ ಸರಲ್ ತಾಗೆ ಪಜೆದುವುರೆ ಚಿಚ್ಚದಿಂ ||

೭೯

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ

ಪವಣಿಲ್ಲುರ್ಚುವ ಕೋಲೆ ತಾಗುವ ಚಲಚ್ಚತ್ತಕ್ಕಸುಂಗೊಳ್ಳ ಭಿಂ |
 ಡಿವಳಕ್ಕಿಮೋನೆಗಾಣ್ಣ ಕಕ್ಕಡೆಗೆ ಬಿದ್ದಂ ಬೀಟ್ಟ ಕೊಂತಕ್ಕೆ ಸು ||
 ತುವ ಪಾಶಕ್ಕೆ ತಗುಳ್ಳು ಪೊಯ್ತು ಗದೆಗಾದಂ ನೇರ್ವ ಕೂರ್ವಾಳ್ಳಿ ನಾಂ |
 ಟುವ ಗೇಣ್ಗೆಂಬಿನಮಾದುದದ್ಧುತಮದಶ್ಚವ್ಯೂಹದುಗ್ರಾಹವಂ ||

೮೦

ಪಸುವೆಂಬೇವದೆ ಕುದುರೆಯ |
 ಮಸೆಯಂ ಕಾದೋರ್ವರೋರ್ವರಂ ಪೂಯ್ದರ್ ಮಾ ||
 ಮಸಕದೆ ಪಣೆದಂಬೊಯ್ತುಂ |
 ತಸಿಯಂ ಪಿಂಗದೆ ತುರಂಗಿಗಳ್ ಸಂಗರದೊಳ್ ||

೮೧

ಆತುರಂಗಸಂಗ್ರಾಮಾನಂತರದೊಳಾ ಧೋರಣಾರ್ ವಾರಣಮಂ ನೂಂಕೆ,

ಗುಟವಂ ಪಕ್ಕಂ ನಿಜಕರ |
 ಮೆಟಲ್ವ ಪೆರ್ವಾವು ಕೋಡೆ ಕೋಡುಂಗಲ್ ಮ ||
 ತ್ರಿತಿವಮದಮರ್ಬಿಯೆನೆ ಕ |
 ಕೊಂಬಲಿಗೆ ನೆಲೆಯಾದುವಜಿಕೆವೆಟ್ಟಿನ ಕರಿಗಳ್ ||

೮೨

ಎಂಬಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಹೊರಟು ಬಂದುವು. ೭೯. ರಾವುತರು ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅಡ್ಡಾಯುಧವನ್ನು ಹಿರಿದುಕೊಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿಸಿದರು. ಮೊದಲು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಚಪ್ಪೆಗೆ ತಾಗುವಂತೆ ಕುದುರೆಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಿದುವು. ಅದಲ್ಲದೆ-೮೦. ನಡುವ ಬಾಣ, ತಾಗುವ ಚಕ್ರ, ಕೊಲ್ಲುವ ಭಿಂಡಿವಾಳ, ಮೈಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕಕ್ಕಡೆ ಮರ್ಮಕ್ಕೆ ನಾಟುವ ಕೊಂತ, ಸುತ್ತಿಬಿಗಿವ ಪಾಶ, ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಹೊಡೆವ ಗದೆ, ಕತ್ತರಿಸುವ ಕತ್ತಿ, ಚುಚ್ಚುವ ಕಠಾರಿ- ಇವುಗಳಿಗೆ ಮಿತ್ತಿಯೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಅಶ್ವದಳದ ಕಾಳಗ ಉಗ್ರವೂ ಅದ್ಭುತವೂ ಆಯಿತು. ೮೧. ಪಶುವೆಂದು ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಗಾಯವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು, ರಾವುತರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಹಣೆದವಾಡಿದಂತೆ (ಕಬ್ಬು ಕತ್ತರಿಸುವಂತೆ) ಖಡ್ಗದಿಂದ ತುಂಡುತುಂಡು ಮಾಡಿದರು. ವ|| ಹೀಗೆ ಅಶ್ವದಳಗಳ ಕಾಳಗ ಸಮಾಪ್ತವಾದಾಗ, ಮಾವುತರು ಆನೆಗಳನ್ನು ನುಗ್ಗಿಸಿದರು. ೮೨. ಪಕ್ಕರಕ್ಕಗಳೆ ರೆಕ್ಕೆ, ಸೊಂಡಿಲುಗಳೆ ಇಳಿಬಿದ್ದ ಹೆಬ್ಬಾವು, ಕೋರೆಗಳೆ ಶಿಖರಗಳು, ಇಳಿ ಯುತ್ತಿರಾವ ಮದಜಲವೆ ಗಿರಿನಿರ್ಫರವಾಗಲಾಗಿ, ಆ ಆನೆಗಳು ರೆಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ

ಅಂತು ಕವಿದು,

ದಿಗಿಭಂಗಳ್ ದಿಗಿಭಂಗಳೋಳ್ ಮಿಗ ಮೊಗಂಬೊಕ್ಕಂತರಾರ್ದೊಡ್ಡಿನಾ ।
ನಗಲೊರೊಂದಜೊಳೊಂದು ತಾಗಿ ತಲೆಮಟ್ಟರ್ಪಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಂ ನಿಜಾ ॥
ದಿಗಳಂದೊಲ್ಲದೆ ಕಿಬ್ಬ ಗೇಣೊಳೆ ತಡಂಬಾಯ್ತೆಯ್ ತದ್ವೈರಿಯೋ ।
ಧಿಗಳಂ ತಾನನೆ ತಕ್ಕನೆಕ್ಕುತುಳದಿಂ ಕೈಯಾರ್ವನಂ ಕಾದಿದರ್ ॥

೮೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಒತ್ತುವ ಕಾಯ್ತು ಪೊಯ್ದದಟು ಬಂಚಿಪ ಬಿನ್ನೂಮೊಂದನೊಂದು ಬೆಂ ।
ಬತ್ತುವ ಬೇಗೆಮೆಯ್ ತಗೆವುರ್ಕು ತೆಪಂದಿರಿದಾಂತ ಮೆಯ್ವಿಸಂ ॥
ಸುತ್ತುವ ಬಲ್ಲು ಪುಣ್ಣಳವುಗುಂದದ ಸೊರ್ಕಿವು ತಮ್ಮೊಳೆಯ್ ಮೆ ।
ತ್ವತ್ತಿರೆ ಬಿಚ್ಚತಂ ಪೊಣ್ಣದುರ್ವವಂದೆರಡುಂ ಬಲದಂಕದಾನೆಗಳ್ ॥

೮೪

ರದಸಂಘಟ್ಟದಿನೆತ್ತಂ ।
ಕೆದುಲುತ್ತುಂ ತೋರಗಿಡಿಗಳಂ ಕಾದುವ ತ ॥
ನೃದಗಜಘಟೆ ಪೋಲ್ವುದು ಕೆಂ ।
ಡದ ಮುಟಿಯಂ ಕಟಿವ ವಿಲಯಜಲಧರಘಟೆಯಂ ॥

೮೫

ಆಗಳ್ ಕಾಲ್ಗಾಪಿನ ಕಟ್ಟಾಳ್ಗಳ್ ಕಡುಕೆಯ್

ಮೋಡೆ ಸಿತಾಸಿಯುಂ ಪಲೆಯೆ ಕೈ ಕೆಲವಂದು ಮಹಾವರಾಹನಂ ।
ತಾದುವು ಕೂಡೆ ಕುಕ್ಕುಲಿಸೆ ಪಿಂದೊಡೆಗಳ್ ಕೆಲವೇಕದಂತನಂ ॥

ಹಾರಾಡುವ ಬೆಟ್ಟಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ಹಾಗೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿ-
೮೩. ದಿಗ್ಗಜಗಳು ದಿಗ್ಗಜಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಹಣಾಹಣೆಯಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರು-
ವುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಇತ್ತಂಡಗಳ ಆನೆಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಆಕ್ರಮಿಸಿ
ತಲೆಗೆ ತಲೆ ತಿವಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಮಾವುತರು ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹಿರಿದ
ಕಿರುಗತ್ತಿಗಳಿಂದಲೆ ಕೈಸೋಲುವವರೆಗೆ ಧ್ವಂಧ್ಯಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು. ಅದಲ್ಲದೆ-
೮೪. ಒತ್ತುವ ರಭಸ, ಹೊಡೆಯುವ ಅಬ್ಬರ, ಹೊಡೆತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ
ಚಾತುರ್ಯ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಬೆನ್ನಟ್ಟುವ ವೇಗ, ಆಕ್ರಮಿಸುವ ಕೆಚ್ಚ ಒಮ್ಮೆಲೆ
ಹೊರಳಿ ಬಂದು ಸುತ್ತುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಅಳುಕದ ಕದನೋನ್ಮಾದ-
ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎರಡೂ ಬಲದ ಆನೆಗಳು
ಹೋರಾಡಿದುವು. ೮೫. ಕೋರಗೆ ಕೋರೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ತೋರವಾದ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು
ಹಾರಿಸುತ್ತ ಕಾದಾಡುವ ಆ ಮದಗಜ ಸೇನೆಗಳು ಕೆಂಡದ ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆಯುವ
ಪ್ರಳಯ ಮೇಘಗಳ ಸಮುದಾಯಗಳಂತೆ ಕಂಡುವು. ೯೦. ಆಗ ಕಾಲ್ಗಾವಲಿನ
ಕಡುಗಲಿಗಳು ರಭಸವೇರಿ - ೮೬. ಹರಿತವಾದ ಖಡ್ಗಗಳಿಂದ ಚಚ್ಚಲು, ಸೊಂಡಿಲು
ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೆಲವು ಆನೆಗಳು ಮಹಾವರಾಹಗಳಂತಾದುವು, ಹಿಂದೊಡೆಗಳು

ತಾದುವು ಬೀಟಿ ದಂತಯುಗಳಂ ಕೆಲವಾಕರಿಣೀಕದಂಬದಂ |

ತಾದುವಗುವಿನಾನೆಗಳದೇನತಿಕೌತುಕಮಾಯ್ತು ಕಾಳೆಗಂ ||

೮೬

ಅಂತಡುರ್ತು ಕಾದಿ ತಮ್ಮ ಪಡೆಯ ಪದಾತಂಗಳುರಿಯೊಳೆಲಗಿದ ಪತಂಗಳಂತೆ ವಿನಾಶಮನೆ ಯ್ವಿಯಂ ಅರದಂಗಳ್ ವಯೋಧಿಕನರದಂಗಳಂತೆ ಕಳಲ್ಲಲೆಯುಂ, ವಾಹಂಗಳ್ ಮರಮರೀಚಿಕಾ ವಾಹಂಗಳಂತೆ ಮಾಯಮಾಗಿಯುಂ, ಗಜಂಗಳ್ ನಿಧಾಘ್ನಸಮಯದ ಗಜಂಗಳಂತೆ ಪಡಲಿಡೆಯುಂ, ಅದಂ ಕಂಡು ಪೃಥ್ವಿಪಾಲತಂತ್ರಪಾಲಂ ಚಂದ್ರಶೇಖರಂ ಮೊದಲಾಗಿ ಕೇತುಮಹಾಕೇತು ವಿರೋಚನಂ ಮಹಾರಥಂ ಸೂರ್ಯರಥಂ ತಟದ್ವಕ್ತುಂ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮಂ ವರುಣಂ ಚಂಡಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಸಾಮಂತಕ ರಾತ್ಯಪಕ್ಷಯದಿನಾದಾಕ್ಷೇಪದಿಂ ರೂಕ್ಷಭಾವಮನೊಳಕೆಯ್ತು ಪದ್ಮನಾಭಸೇನಾನಿಭೀಮಂ ಮೊದಲಾಗಿ ಒಡ್ಡಿ ನಿಂದ ಸುಭೀಮಂ ಮಹಾಸೇನಂ ಚಿತ್ತಾಂಗಂ ಪರಂತಪಂ ಕಂಬಂ ಸುಕುಂಡಲಂ ಭೀಮರಥ ಮಹೀರಥರೆಂಬ ಸಾಮಂತರೊಳಿಡಿರ್ ರಥಿಗಳ್ ರಥಿಗಳೊಳ್ ತುರಂಗಿಗಳ್ ತುರಂಗಿಗಳೊಳ್ ನಿಪಾದಿಗಳ್ ನಿಪಾದಿಗಳೊಳ್ ಮೂದಲಿಸಿ ತಾಗಿದಾಗಳ್

ಬಗೆವಂದೀ ದೊರೆತಾದುದದ್ಧುತತರಂ ಯುದ್ಧಂ ಮರುದ್ಧಾನವೈ |

ರಗವಿಧ್ಯಾಧರರಲ್ಲಿ ಮುಂ ಸಮನಿಸಿತ್ತಿಲ್ಲೆಂದುಮೆಂಬಂತುಟಾ ||

ಯುಗಳ್ಶೋಣಿಮುತ್ಸತತ್ಪಲಲಪಿಂಡಂ ಸಂಚರಚಂಡಗ್ಗ |

ಧ್ರುಗಣಂ ಸ್ವೈರನಟತ್ಯಬಂಧತತಿ ಕೇಶಾಕೇಶಿ ರೌದ್ರಾವಹಂ ||

೮೭

ಹರಿದು ಕುಕ್ಕರಿಸಿ ಕೆಲವು (ಕುಳಿತ ಗಣಪತಿಯಂತಾದುವು, ಕೋರೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಳ ಹಿಂಡಿನಂತಾದವು.) ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಆನೆಗಳ ಕಾಳಗವು ಹೀಗೆ ವಿಸ್ಮಯಕರವಾಯಿತು. ವ|| ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟುಗ್ರವಾಗಿ ಕಾದಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ಕಾಲಾಳುಗಳು ಉರಿಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದ ದೀಪದ ಹುಳುಗಳಂತೆ ಸುರಟಿ ಬೀಳಲು, ರಥಗಳು ಮುದುಕನ ಹಲ್ಲುಗಳಂತೆ ಕಳಚಿ ಹೋಗಲು, ಕುದುರೆಗಳು ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಗಳಂತೆ ಮಾಂಸವಾಗಲು, ಆನೆಗಳು ಬೇಸಗೆಯ ಆನೆಗಳಂತೆ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಲು_ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಪೃಥ್ವಿಪಾಲನ ಸೇನಾನಿಯಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಕೇತು, ಮಹಾಕೇತು, ವಿರೋಚನ, ಮಹಾರಥ, ಸೂರ್ಯರಥ, ತಟದ್ವಕ್ತು, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮ, ವರುಣ, ಚಂಡಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಸಾಮಂತರು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಸೇನೆಯೆಲ್ಲ ನಾಶವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ರೋಧಗೊಂಡು, ಪದ್ಮನಾಭನ ಸೇನಾಪತಿ ಯಾದ ಭೀಮನೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಒಡ್ಡಿ ನಿಂತ ಸುಭೀಮ, ಮಹಾಸೇನ, ಚಿತ್ತಾಂಗ ಪರಂತಪ, ಕಂಬ, ಸುಕುಂಡಲ, ಭೀಮರಥ, ಮಹಾರಥರೆಂಬ ಸಾಮಂತರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ರಥಿಕರು ರಥಿಕರನ್ನು, ರಾವುತರು ರಾವುತರನ್ನೂ, ಮಾವುತರು ಮಾವುತರನ್ನೂ ಮೂದಲಿಸುತ್ತ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಏರಿ ಬಂದು ಆಕ್ರಮಿಸ ಲಾಗಿ_೮೭. ನೆತ್ತರು ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತ ರಣಹದ್ದುಗಳು ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು: ರುಂಡವಿಲ್ಲದ ಅಟ್ಟೆಗಳು (ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ

ಅಂತು ಕಾದಿ ಕಡೆಗಾಲದ ಬಜ್ಜಿಡಲಿ ಬಳಗದೊಳ್ ತೊಡರ್ದ ಪಕ್ಕವೆಟ್ಟುಗಳ ತಕ್ಕೆಯಂತೆಯುಂ, ಸಿಂಗದ ಜಂಗುಳಿಯೊಳಾಂತ ಮಾತಂಗಸಂಘಾತದಂತೆಯುಂ, ಭೇರುಂಡನ ಪಿಂಡಿನೊಳ್ ತಾಗಿದ ಶರಭದ ನೆರವಿಯಂತೆಯುಂ, ಪ್ರಳಯಪ್ರಭಂಜನಪ್ರತಾಪದೊಳಿಡಿರ್ಚಿದ ಮುಗಿಲ ಮೊಗ್ಗರದಂತೆಯುಂ, ಓಡಿಯಮೇಳ್ತೊಡಿಯುಂ ಪೋದ ನಿಜಸಾಮಂತಸಂದೋಹಮಂ ಪೃಥ್ವಿಪಾಲತನೂಭವಂ ಧರ್ಮಪಾಲಂ ಕಂಡು ತಂದೆಯ ಮುಂದಣ್ಗೆ ವಂದು

ಇನ್ನೆನ್ನ ಪದಂ ಬಟಿಕಂ |

ನಿನ್ನ ಪದಂ ದೇವ ಬೆಸಸು ತೊಡರ್ದರಿಸೈನ್ಯಂ ||

ಬೆನ್ನಿತ್ತೊಡಲಿಯನಾಂತೊಡ |

ದೆನ್ನಿಜ್ಜಿ ಪರ್ದಿಂಗೆ ಬಿದರ್ನಿಕ್ಕುವೆನೀಗಳ್ ||

೮೮

ಬೆಸಸೆನ್ನಂ ನೃಪ ನಿನ್ನಯ |

ನೊಸಲೊಳ್ ತ್ರಿಪತಾಕೆಯೆತ್ತಿ ತೋಪದ ಮುನ್ನೆ ||

ತ್ತಿಸಿ ತೋರ್ಪಂ ರಿಪುಬಳಮಂ |

ದೆಸೆಬಿದ್ದಂ ತೊಟ್ಟಿ ಜಯಪತಾಕಮನೀಗಳ್ ||

೮೯

ಎಂದು ಧಾತ್ರನೊಳ್ ಬೆಸಂಬೆತ್ತ ಧರ್ಮನಂತೆ ಧರ್ಮಪಾಲಂ ಬರ್ಮದುಂ ಪದ್ಮನಾಭಭೂಭುಜನ ಮುಂತಿರ್ಚ ಸುವರ್ಣನಾಭಂ ಕಂಡು ಪಾಳಿಕೇತನಂಗಳನಿವಂ ಪೃಥ್ವಿಪಾಲಯುವರಾಜನೆಂದಳಿದು ಸುಟ್ಟು ತೋಟೆ,

ವಾಗಿ) ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಷ್ಟೊಂದು ರುದ್ರವಾದ ಕೇಶಾಕೇಶಿಯುಧವು ಸುರರಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅಸುರರಲ್ಲಾಗಲಿ, ನಾಗರಲ್ಲಾಗಲಿ, ವಿದ್ಯಾಧರರಲ್ಲಾಗಲಿ ಹಿಂದೆಂದೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಸಮರ ಅದ್ಭುತವಾಯಿತು. ವ|| ಹೀಗೆ ಕಾದಾಡಿ ಬರಸಿಡಿಲ ಬಳಗವನ್ನೆದುರಿಸಿದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಮೂಹದಂತೆಯೂ, ಸಿಂಹಗಳ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ತಾಗಿದ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡಿನಂತೆಯೂ, ಭೇರುಂಡ ನಿವಹದೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವ ಶರಭಸಂಚಯದಂತೆಯೂ, ಪ್ರಳಯದ ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನೆದುರಿಸಿದ ಮೋಡಗಳ ನೆರವಿನಂತೆಯೂ, ಪೃಥ್ವಿಪಾಲನ ಸಾಮಂತರು ಕೆಲವರು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು, ಇನ್ನುಳಿದವರು ಸತ್ತುಹೋದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಪೃಥ್ವಿಪಾಲನ ಮಗನಾದ ಧರ್ಮಪಾಲನು ತಂದೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು_೮೮. ದೇವ, ಇನ್ನು ನನ್ನ ಸರದಿ, ಆಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಸರದಿ. ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು. ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವು ಓಡಿಹೋದರೇನೋ ನಾನು ತಿಳಿಯೆ. ಇದಿರಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಹದ್ದಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸುವೆನು. ೮೯. ಒಡೆಯನೆ ನನಗೆ ಕಾಳಗವನ್ನು ವಹಿಸು, ನಿನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪತಾಕೆ ಮೂಡುವ (ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕುವ) ಮುನ್ನವೆ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು ದಿಕ್ಕುಪಾಲು ಮಾಡಿ ಜಯದ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸುವೆನು.” ವ|| ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿ, ವಿಧಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಯಮದೇವನಂತೆ ಧರ್ಮಪಾಲನು ಬಂದನು. ಪದ್ಮನಾಭಠಾಜನ ಮುಂದಿದ್ದ ಸುವರ್ಣನಾಭನು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು, ಪಾಳಿಕೇತನ ದ್ವಜದಿಂದ ಈತನು ಧರ್ಮಪಾಲ

ಪೇಟ್ಟೀವೆನ್ನಂ ನಿಂದೊಡೆ |
ತೊಲ್ಲೀನಂ ಕಳಿದು ತಂದಪೆಂ ಪಂದಲೆಯಂ ||
ತೊಟ್ಟಿ ಪೆಟಿಮೆಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲದ |
ಬಾಲ್ವಲೆದಂದಪ್ಪೆನವನನವಧರಿಸುದಿದಂ ||

೯೦

ಅಂತಪ್ರತಿಜ್ಞಾರೂಢನುಂ ರಥಾರೂಢನುಮಾಗಿ,

ರವಿಯ ರಥಕ್ಕಡ್ಡಂ ರಾ |
ಹುವೆ ಬರ್ಪಂತೆಯ್ನೆ ವಂದನತ್ತತ್ತನುತಾ ||
ಕುವರನ ರಥಕ್ಕೆ ತೂರ್ಣಂ |
ಸುವರ್ಣನಾಭಂ ಎರೋಧಿಜನಶಮನಾಭಂ ||

೯೧

ಅಂದುಭಯಸ್ಕಂದನಾಶ್ವಂಗಳುಂ ಮಿಳಿತಾಸ್ಕಂಗಳಾಗಿ,

ಇಸಲೆಡೆವಡೆಯದೆ ಶಕ್ತಿಯ |
ನಸಮಭುಜಾಬಲನಳುಕೆಯಿಂದಿಡೆ ಬಿಟ್ಟಂ ||
ವಸುಧೆಗೆ ರಥದಿಂ ಮೂರ್ಛಾ |
ವಸಕ್ರಮತಿ ಧರ್ಮಪಾಲನಭಿಹತಮರ್ಮಂ ||

೯೨

ಆಗಳವನನೆಯ್ನೆ ವಂದು

ಅಭಯವಚೋಮಂತ್ರದಿನೆ |
ತ್ತಿ ಭಯಂಕರಶಕ್ತಿ ಸರ್ಪದಪ್ಪನನುಯ್ನೆಂ ||
ಪ್ರಭುಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕಾಸೋಮ |
ಪ್ರಭಾಸುತಂ ಕೃತವಿರೋಧಿಜೀವಗ್ರಾಹಂ ||

೯೩

ನೆಂದು ಅರಿತು, ಆತನೆಡೆಗೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು ನೋರಿ-೯೦. “ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತಾಡಲೇಕೆ? ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತನಾದರೆ ನನ್ನ ತೋಳ ತೀಟೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಹಸಿ ತಲೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವೆನು, ಅವನು ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದನಾದರೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹಿಡಿ ತರುವೆನು, ಇದನ್ನು ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿ” ವ|| ಎಂದು ಭಾಷೆಮಾಡಿ ರಥವನ್ನೇರಿ ೯೧. ಸೂರ್ಯನ ರಥಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬರುವ ರಾಹುವಿನಂತೆ ಆ ಕುಮಾರನ ರಥಕ್ಕೆದುರಾಗಿ ವೈರಿಯಮನಾದ ಸುವರ್ಣನಾಭನು ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದನು. ವ|| ಉಭಯತರು ಎದುರೆದುರಾಗಿ ನುಗ್ಗುತ್ತ. ಎರಡು ರಥಗಳ ಕುದುರೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಖ ತಾಗಿಸಲಾಗಿ- ೯೨. ಬಾಣ ಹೊಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಸಮಾನಭುಜಬಲದ ಸುವರ್ಣನಾಭನು ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧದಿಂದ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಮರ್ಮಾಹತನಾದ ಧರ್ಮಪಾಲನು ಕೂಡಲೆ ಎಚ್ಚರದಪ್ಪಿ ರಥದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದನು. ಆಗ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು-೯೩. ಭೀಕರವಾದ ಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸರ್ಪದಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ಕುಮಾರನನ್ನು ಅಭಯವೆಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಿ, ಜೀವಂತವಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಪ್ರಭುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಸೋಮಪ್ರಭಾ

ಅದಂ ಕಂಡತಿಪ್ರವೃದ್ಧ ಕೋಪಾವಲೇಪಂ ಪೃಥ್ವಿಪಾಲಭೂಪಾಲನಾತ್ಮಗತದೋಳಿಂತೆಂದಂ:-

ಈ ರಣದೊಳೆ ಧಾರಿಣಿಯಂ ।

ವಾರಣಮುಮೆನ್ನ ಸುತನುಮಂ ಪಿಡಿದ ದುರಾ ॥

ಚಾರಮಿದಂ ಸ್ವಹಸ್ತಾಂ ।

ಗಾರಾಕರ್ಷಣಸಮಾನಮಾದುದೆನಿವೊಂ ॥

೯೪

ಅನಂತರಂ ನಿಜಾರೂಢವ್ಯಾಳತುಂಡಾಲಮಂ ಬಳಸಿ ನಿಂದ ಮೌಳಿಬಲಮನರನೆಲೆಗೆ ನೂಂಕಲ್ ವೇಟ್ಟು ತದ್ಬಲದಿನರಾತಿಯವಟಿಮ ಬಲೆಯಮೆನ್ನ ಕೂರ್ಪಂ ತೋರ್ಪೆನೆಂದಿರ್ಪಿನಂ ಪದ್ಮನಾಭನರ ನಾಥನಾತನ ಮನಮುಮಂ ಪತ್ತೆಸರ್ವ ತಳವರ್ವದ ನಿಗ್ರಹವೃತ್ತಿಯುಮಂ ಕಂಡಿದು ಮದೀಯವಿ ಕ್ರಾಂತದರ್ಶನಾರ್ಥಮೆಂದು ಮುಂದಣ ತನ್ನ ತಳತಂತ್ರಮಂ ಕೆಲಕ್ಕೆ ತೊಲಗವೇಟ್ಟುಸಿಂಗದಣ್ಣಮನ್ನೆ ರಾವತದಳವುಮಂ ಪವನಜವಮುಮನೊಳಕೆಯ್ದು ಗುಳುಗಿಳಿಸುತಿದರ್ ವನಕೇಳೀವಾರಣಾಮನಣೆದು ನೂಂಕಿ.

ವಿಸಟಂಬರಿಯಿಸಿದೊಡದೆ ।

ಣೈಸೆಗಂ ತನ್ನಯದೆ ಪರಿದು ಕಲ್ಪಕ್ಷಯದೊಳ್ ॥

ಮಸಗಿದ ದೆಸೆಯಾನಯಿದೆಂ ।

ಬೆಸಕದೆ ತೋಟಿತ್ತು ಚಿತ್ರವಿಧಮಂ ವಧಮಂ ॥

೯೫

ಪುತ್ರ (ಸುವರ್ಣನಾಭ)ನು ಒಯ್ದನು. ವ॥ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿದೆದ್ದ ಪೃಥ್ವಿಪಾಲರಾಜನು ತನ್ನೊಳಗೆಯೆ ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡನು-೯೪. ಈ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ, ಆನೆಯನ್ನೂ, ಮಗನನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ನಲ್ಲವೆ ಈ ದುರಾಚಾರಿಯಾದ ವೈರಿ? ಇರಲಿ, ತಾನು ಕೈಯಾರೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೆ ಹಿಡಿದೆನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವೆನು. ವ॥ ತಾನು ಏರಿ ಕುಳಿತ ಮದಗಜವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಂತ ಮೌಳಿದಳವನ್ನು ಶತ್ರುರಾಜನು ನಿಂತ ನೆಲೆಗೆ ನುಗ್ಗಲು ಹೇಳಿ, ಅದರಿಂದ ವೈರಿಯ ಬಲವನ್ನು ಅರಿತು ಬಳಕೆ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಪದ್ಮನಾಭರಾಜನು ಆತನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಅರಿತು, ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸೈನ್ಯದಳದ ರಭಸವನ್ನು ಕಂಡು, “ಇದು ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದರ್ಶನಕ್ಕೇ” ಎಂದು ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಕಾಲಾಳುಪಡೆಯನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯ ಹೇಳಿ, ಸಿಂಹದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ಐರಾವತದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ, ವಾಯುವೇಗವನ್ನೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ವನಕೇಳಿಗಜವನ್ನು ತಿವಿದು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿಸಿ-೯೫. ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಓಡಿಸಲಾಗಿ, ಅದು ತನ್ಮಯವಾಗಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ತೊತ್ತಳದಂಗಳಿಯುತ್ತ ಕ್ರೋಧಗೊಂಡ ದಿಗ್ಗಜವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು

ಚರಣತಳಪ್ರಘಾತದ ಪದಾತಿಗಳಂ ನಖರಪ್ರಹಾರದಿಂ |
ತುರಗದಬಂಗಳಂ ಕರಸಮಾಹತಿಯಿಂ ರಥಸಂಕುಳಂಗಳಂ ||
ಕರರದಘಾತದಿಂ ದ್ವಿರದಸೇನೆಗಳಂ ತವೆ ನುರ್ಗುಮಾಡಿ ಭೀ |
ಕರತರಮಾಯ್ತುಭಂ ವಿಲಯಕಾಲಕರಾಳುಲಾಯಸನ್ನಿಭಂ ||

೯೬

ತುಟೆದು ಕೆಲಂಬರಂ ಕೆಲಬರಂ ನಖದಿಂದಿಟಿದೆಯ್ತಿ ಹಸ್ತದಿಂ |
ವಿಟೆದು ಕೆಲಂಬರಂ ಕೆಲಬರಂ ತೆಟವಿಂದಣೆವೆತ್ತಿ ಕೋಡೊಳ ||
ಪ್ಪಟೆಸಿ ಕೆಲಂಬರಂ ಕೆಲಬರಂ ಕಡೆವಾಯೊಳವುಂಕಿ ಕೊಂದುದು |
ಳ್ಳಟೆಯದೆ ನಿಂದರಂ ತುಟೆಲಸಂದರನಾ ವನಕೇಳಿವಾರಣಂ ||

೯೭

ಆಗಲ್,

ಪುದಿದಿದಾರ್ಚಿತುರಂಗಸೇನೆ ಕಿಟಿದಾಂತಟಕ್ಕಾಡೆಯುಂ ಬಲ್ಲದಂ |
ಗಿದುದಿಲ್ಲೊಲ್ಲದೆ ಭೀತಿಯುಂ ಕಿಟಿದು ಬೆನ್ನಿತ್ತೋಡೆಯುಂ ಕಾಯ್ದುಗುಂ ||
ದಿದುದಿಲ್ಲೀತನೆ ಗಂಡನೆಂದೆನಿಸಿದಂ ಮಾರ್ಪಾಡಿಯುಂ ಬೂದಿ ಪಾ |
ಟಿದ ಕೆಂಡಕ್ಕೆಣೆಯಾಗಿ ನಿಂದು ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾವನೀಪಾಲಕಂ ||

೯೮

ಅಂತವಲಂಬಿತಧೈರ್ಯನುಂ ದ್ವಿಗುಣಿತಶೌರ್ಯನುಮಾಗಿ ತನ್ನೊಳುಂ ತೆಂದಂ:-

ಎನಿತಂ ಬೆಳ್ಳಗಮಂ ಗೆ |
ಲ್ಲನಿತಟಿಳಿಳಾಂತಮದೆ ಶರಭಂ ಕೇಸರಿ ಮ||
ತೈನಿತಂ ಬೆಳ್ಳಾಳಂ ಗೆ |
ಲ್ಲನಿತಟಿಳಿಳಂ ಪದ್ಮನಾಭನೆನಗಾಂತಪನೇ ||

೯೯

ಕೊಂದು ಹಾಕಿತು. ೯೬. ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನೂ, ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಕುದುರೆ ಪಡೆಗಳನ್ನೂ ಸೊಂಡಿಲಿಂದ ರಥಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು, ಕೋರೆಗಳಿಂದ ಆನೆಪಡೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನುಗ್ಗು ನುಸಿ ಮಾಡುತ್ತ, ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಯಮನ ಉಗ್ರವಾಹನದಂತೆ ಆ ಆನೆ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಾನಕವಾಯಿತು. ೯೭. ಕೆಲವರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ಕೆಲವರನ್ನು ಉಗುರಿಂದ ಇರಿದು, ಕೆಲವರನ್ನು ಸೊಂಡಿಲಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹಿಸುಕಿ, ಕೆಲವರನ್ನು ಹೊಡೆದತ್ತಿ, ಕೆಲವರನ್ನು ಕೋರೆಗಳಿಂದ ಅವೃಳಿಸಿ, ಕೆಲವರನ್ನು ಸೋಟಿಯಿಂದ ಅಮುಕಿ, ಆ ವನಕೇಳಿಗಳನ್ನು ಸಾಹಸದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದ ಶೂರ ಯೋಧರನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿತು. ಆಗ ೯೮. ತನ್ನ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಭಾಗ ಹೋರಾಡಿ ನಾಶವಾದರೂ ಸಾಹಸ ಅಡಗದೆ, ಕೆಲಭಾಗ ಹೆದರಿ ಬೆಂಗೊಟ್ಟೋಡಿದರೂ ರಭಸಗುಂದದೆ, "ವೀರನೆಂದರೆ ಇವನೇ" ಎಂದು ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಬೂದಿಹಾರಿದ ಕೆಂಡಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿಪಾಲ ಭೂಪಾಲನು ದೃಢವಾಗಿ ನಿಂತನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಇಮ್ಮಡಿ ಕಲಿತನದಿಂದ ಆತನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡನು-೯೯. "ಬಲಹೀನ ವಾದ ಎಷ್ಟು ಮೃಗಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದರೇನು? ಸಿಂಹವು ಶರಭವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲದೆ?

ಎಂದು ಮಾಣದೊಂದೆ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ಸಾವಂಗೆ ಸಂಗಡವೇಕೆಂಬಂತೆ ದಂತಿಯಂ ಕೀಟ ಬಿಟ್ಟು
ಸೈತೆಯರ್ಪುದುಂ ಸೋಮಪ್ರಭಾಪ್ರಿಯನ ಪಕ್ಕದ ಪಿಡಿಗಳೊಳಿದರ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಿ ಕಂಡು ಪತ್ತೆಸಾರ್ದು

ಸಾಹಸಮಂ ಪೂಣ್ಣಂ ರಿಪು |

ಸಾಹಸಮುಂ ನಾಹವ್ಯಯೆಂಬಿನಿತದಳುಂ ||

ಸಾಹಸಕನೆ ಕಡುಗಲಿ ವಿಪ |

ಮಾಹವಮಾ ನಿಮಗಮಪ್ರಮತ್ತತೆ ಕೃತ್ಯಂ ||

೧೦೦

ಎಂದಂತು ಬಿನ್ನವಿಸಿದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ವಚನಕ್ಕನುಮತಿವಚನದಿಮುಮನಾಹವಕ್ಕವಗಾಹನವೃತ್ತಿಯುಮಂ
ದರಸ್ತಿತದಿನಜಿಪುತ್ತುಮವರನಿರಮೆಂದು ತಾನುಮೇಕಾಂಗದಿಂ ಮತ್ತಮತಂಗಜಮನಳೆದು ನೂಂಕಿ
ನಿಶ್ಚಂಕವೃತ್ತಿಯಿಂ ನಡೆವಾಗಳ್

ದೂತಂಗೋಲಗದೊಳ್ ಪೆ |

ಮಾರ್ತಂ ಮಗನಿಂದೆ ನಿಡಿಯಿಪೆಡೆಯಲ್ಲಿದು ಸಂ ||

ಜಾತಸಮರಾವಸರಮಿ |

ನ್ನೀ ತೆಪದೊಳಮಲೆಯಲಕ್ಕುಮೆನಗಂ ನಿನಗಂ ||

೧೦೧

ಅಂತು

ಅಸಮರ್ಥರಾದ ಎಷ್ಟೋ ಯೋಧರನ್ನು ಗೆದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಪದ್ಮನಾಭನು
ನನ್ನೆದರು ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲನೆ ?” ವ|| ಹೀಗೆಂದು ನಿಲ್ಲದೆ, “ಸಾಯುವವನಿಗೆ ಸಹಾಯಕರೇಕೆ?
ಎಂಬಂತೆ ಎಕ್ಕಟೆಗಳಿಂಗಳಾಗಿ ತನ್ನ ಆನೆಯನ್ನು ತಿವಿದು ನುಗ್ಗಿಸಿ ನೇರವಾಗಿ ಏರಿ
ಬರಲಾಗಿ ಪದ್ಮನಾಭನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅನೆಗಳನ್ನೇರಿ ನಿಂತ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಿ ಕಂಡು
ತಮ್ಮ ಅರಸನ ಬಳಿ ಬಂದು-೧೦೦. “ಶತ್ರುವು ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಪಣ ತೊಟ್ಟಿರುವನು.
ಆ ಸಾಹಸವಾದರೂ ಜೀವದ ಹಂಗು ತೊರೆದಂತಹುದು, ಸಾಹಸಿಕನು ಮಹಾಪರಾ
ಕ್ರಮಿ, ಇವನ ಕಾಳಗ ನಿಮಗೆ ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗದು, ಆದುದರಿಂದ ತಾವು
ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕು. “ ವ|| ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಪದ್ಮನಾಭನು ಅವರ
ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನೂ, ತಾನು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ದುಮುಕುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನೂ
ನಸುನಗೆಯಿಂದ ಸೂಚಿಸುತ್ತ, ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಇರ ಹೇಳಿ, ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ
ಮದಗಜವನ್ನು ತಿವಿದು ನೂಕಿ ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದನು. ಆಗ-
೧೦೧. “ಓಲಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೂತನಿಗೆ ಮಗನಿಂದ ಜಂಬದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ
ದಂತೆ ಅಲ್ಲ ಇದು, (ಆ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯೇನೆಂಬುದನ್ನು) ಈ ಸಂಗ್ರಾಮ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಗಜರಿಪುನಾದದಿಂ ಗಜಟಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ತತ್ತ್ವಳನಿಟ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಂ |
ನಿಜಕರಶಕ್ತಿಯಿಂ ಪ್ರಬಳಸಂಕುವನುದ್ಧರಸಂಕುವಿಂ ಸಮಂ ||
ತಜನಿಪ ಕುಂತಮಂ ನಿಶಿತಕುಂತದಿನೋವದೆ ನುರ್ಗುಮಾಡಿದಂ |
ಗುಜುಗುಜುಗೊಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಚಿತ್ತದ ಸಂದೆಗಮೋಡೆ ನಾಡೆಯುಂ ||

೧೦೨

ಅನಂತರಮಿವಂ ವ್ಯರ್ಥಾಯಾಸನುಂ ಮುಕ್ತಮರಣತ್ಯಾಸನುಮಪ್ಪದಟಿಂ ಮೇಲ್ವಾಯ್ವರ
ಪರಿಸನೆಂದಟಿದು ಮುನ್ನಮೆ ಕರಮುಕ್ತಶಸ್ತ್ರಪಾತಪ್ರಮಾಣಭೂಮ್ಯಂತರದೊಳ್

ಪೂಣಿಸಿ ಕಂಠಮಂ ತಿರಿಸಿ ಚಕ್ರದೊಳಿಟ್ಟೊಡೆ ನೀಳಶೈಳದಿಂ |
ಕ್ಷೋಣಿಗುರುಳ್ಳ ಗುಂಡೆನೆ ಶಿರಂ ಕರಿಯಿಂದೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಿ ಮುಂ ||
ಕಾಣದ ಬೆನ್ನಿನಿಂ ಪಗೆಗೆ ತೋಟನೆನುತ್ತ ಮರಲ್ಪವೋಲ್ ಗತ |
ಪ್ರಾಣಮದೇಂ ಮಲಂಗಿದುದೊ ಸಾರಿಯನಂದು ಕಬಂಧಮಾತನಾ ||

೧೦೩

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ತೀವಿದುದು ನಭಮನಮರರ |
ಹೋವೀರನಿನಾದದೊಡನೆ ತಕ್ಕರತಳಲಿ ||
ಲಾವಿಗಳದಮರತರುನಿಕ |
ರಾವಿರಳದಳತ್ತಸೂನವಿಸರಾಸಾರಂ ||

೧೦೪

ನಾನು ನೀನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು” ಎಂದು-೧೦೨. ಸಿಂಹನಾದದ
ಆರ್ಭಟೆಯಿಂದ ಗರ್ಜಿಸಿ ಆತನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಪದ್ಮನಾಭನು
ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಶಂಕುವನ್ನು ತನ್ನ ಉದ್ದಾವು ಶಂಕುವಿನಿಂದ,
ಭೀಕರವಾದ ಕೊಂತವನ್ನು, ತನ್ನ ಹರಿತವಾದ ಕೊಂತದಿಂದ ನುಗ್ಗುವಾಡಿ,
ಗುಜುಗುಜುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿವಾರಿಸಿ
ದನು. ವ|| ಆ ಬಳಿಕ “ಈತನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಮರಣದ
ಭಯವನ್ನಂತೂ ತೊರೆದೇ ಇರುವನು.” “ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮೇಲೇರಿ ಉರವಣಿಸಿ
ದನು” ಎಂದು ಅರಿತು, ಬೇಗನೆ ಕೈಯಿಂದ ಎಸೆಯುವಷ್ಟು ಅಂತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನನ್ನು
ಗುರಿಮಾಡಿ- ೧೦೩. ಚಕ್ರವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಆತನ ಕೊರಳಿಗೆ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದೊಡನೆ,
ನೀಲಾದ್ರಿಯ ತುದಿಯಿಂದ ಉರುಳಿ ಬೀಳುವ ಗುಂಡು ಬಂಡೆಯಂತೆ ಆನೆಯ
ಮೇಲಿಂದ ಆತನ ತಲೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಮೊದಲಿಂದ ತೋರದಿದ್ದ ಬೆನ್ನನ್ನು
ಈಗಲಾದರೂ ವೈರಿಗೆ ಎಕೆ ತೋರಲಿ ಎಂಬಂತೆ, ಪ್ರಾಣಹೋದರೂ ಆತನ
ದೇಹ ಅಂಗಾತ್ಮವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-೧೦೪. “ಬಲೆ, ವೀರ!” ಎಂಬ
ದೇವತೆಗಳ ಜಯ ಜಯಕಾರದೊಡನೆ ಅವರು ಸುರಿಸಿದ ದೇವಪುಷ್ಪಗಳ ಸುರಿ

ಘನಸಂಗ್ರಾಮಾಂಧಕಾರಂ ಪರೆಯೆ ರಿಪುಕಬಂಧೋಚ್ಚಲದ್ವಕ್ತಸಂಧ್ಯಾ |
ಜನಿತಂ ರಾಗಂ ತೆರಳ್ತೋಸರಿಸೆ ನಿಜಚಮೂಚಕ್ರಚಕ್ರೋತ್ಸವಂ ಪೆ ||
ಚೆ ನಮುದ್ಭೂಪಾನನಾಂಭೋರುಹಮಲರೆ ನವೀನೋದಯಾರ್ಕಂಬೊಲಾಗಳ್ |
ವನಕೇಳೀಪೂರ್ವಶೈಲಾಗ್ರದೊಳಿಸಿದನೂನಪ್ರಭಂ ಪದ್ಮನಾಭಂ ||

೧೦೫

ತೃತೀಯದ್ವೀಪದಂತೆ ನಿವಿಷ್ಟೇಷ್ಟಾಕಾರಮಾನುಷೋತ್ಕರಮುಂ, ಕುರುಧರೆಗಳಂತೆ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ
ಗಜದಂತನಿರತಮುಂ, ಐರಾವತಕ್ಷೇತ್ರದಂತೆ ರಕ್ತಾಪಗಾಪ್ರವಾಹಪರಿಚಿತಮುಂ, ನಿರಯನಿಳಯದಂತೆ
ಪತಿತಾಸಿಪತ್ರಭೀಷಣಪ್ರದೇಶಮುಂ, ಕಾಲೋದಕವಾರ್ಧಿಯಂತೆ ಪರಿನಿಷ್ಕೃತಪುಷ್ಕರಾರ್ಧಮುಮಪ್ಪ
ಸಂಗ್ರಾಮಭೂಮಿಯಂ ಪೊಡಮಟ್ಟು ತನ್ನಿಕ್ಕಟದೊಳ್ ನಿಂದು ನಿರ್ನೀತವೇತನುಣರುಂ ಶಸ್ತ್ರಘಾತ
ಮರಣರುಮಾದ

ಬಂಧುನೃಪಾಲರ ನಿಜಸಂ |
ಬಂಧಿಗಳ ಶರೀರದಹನಲೌಕಿಕಮಂ ನಿ ||
ಬಂಧದೆ ಮಾಡಿಸಿದಂ ದಯೆ |
ಯಿಂ ಧರಣಿಪನಿಂ ಧನೀಕೃತೇಷುಪ್ರಸರಂ ||

೧೦೬

ಮಳೆ ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿತು. ೧೦೫. ಸಂಗ್ರಾಮದ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ ಹರಿದು, ಶತ್ರುಗಳ ಅಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಚಿಮ್ಮುವ ನೆತ್ತರಿನ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗವು ಬಯಲಾಗಿ, ತನ್ನ ಸೈನ್ಯ ಸಮೂಹವೆಂಬ ಚಕ್ರವಾಕಗಳಿಗೆ ಉತ್ಸವ ಹೆಚ್ಚಲಾಗಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಅರಸುಗಳ ಮುಖಕಮಲಗಳು ಅರಳುತ್ತಿರಲು, ನವೀನವಾದ ಉದಯಸೂರ್ಯನಂತೆ ವನಕೇಳೀಗಜವೆಂಬ ಉದಯಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಭಾವಂತನಾದ ಪದ್ಮನಾಭನು ಶೋಭಿಸಿದನು. ವ|| ತೃತೀಯದ್ವೀಪದಂತೆ “ನಿವಿಷ್ಟೇಷ್ಟಾಕಾರ ಮಾನುಷೋತ್ಕಾರ”ವೂ ಕುರುಭೂಮಿಗಳಂತೆ “ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಗಜದಂತನಿರತ”ವೂ (೧. ಗಜದಂತವೆಂಬ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು. ೨. ತುಂಡರಿಸಿ ಬಿದ್ದ ಆನೆಕೋರೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದುದು), ಐರಾವತಕ್ಷೇತ್ರದಂತೆ “ರಕ್ತಾಪಾನಾ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಚಿತ”ವೂ (೧. ರಕ್ತೋದೆಯೆಂಬ ನದಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ನೆತ್ತರಿನ ಹೊಳೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದುದು), ನರಕನಿವಾಸದಂತೆ “ಪತಿತಾಸಿಪತ್ರ ಭೀಷಣ ಪ್ರದೇಶ”ವೂ (೧. ಖಡ್ಗದಂತೆ ಹರಿತವಾದ ಎಲೆಗಳುಳ್ಳ ಮರಗಳಿಂದ ಭಂಜನಕವಾದುದು. ೨. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಖಡ್ಗಗಳಿಂದ, ಭೀಕರ ಪ್ರದೇಶವಾದುದು) ಕಾಲೋದಕಸಾಗರದಂತೆ “ಪರಿನಿಷ್ಕೃತ ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧ”ವೂ ಆದ ಕಾಳಗದ ಕಣದಿಂದ ರಾಜನು ಹೊರಟನು, ಅನ್ನದ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿದವರೂ, ಶಸ್ತ್ರಾಘಾತದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರೂ ಆದ ೧೦೬. ಬಂಧುರಾಜರ ಹಾಗು ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಕಳೇವರಗಳಿಗೆ ದಯಾಮಯನಾದ ರಾಜನು ಚಂದನದ ಚಿತೆಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಅಗ್ನಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಅಂತು ಮಾಡಿಸಿ ಬಲಿಯಂ ದುಸ್ಸಹರಣವ್ರಣಿಮಾದ ಸೇನೆಯಂ ಸನ್ಯಾಸವಾಹನಮರಸ್ಸರಂ ಬೀಡಿಗೆ
ಕಳಿಸುತ್ತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ

ಮಾಂದದೆ ಕುಂದದೆ ಬಣ್ಣಂ ।

ಬಂದು ತದ್ವಿಪುವೆನುತ್ತೆ ಭೀಭತ್ಸಲತಾ ॥

ಕಂದಮನೆ ತರ್ಪ ತೆಲದಿಂ ।

ತಂದಿಲಿಪಿದನಿದಿರೊಳೊರ್ವನಾ ಪಂದಲೆಯಂ ॥

೧೦೭

ಅದಂ ಮದಗಜೋತ್ತುಂಗಮಸ್ತಕನ್ಯಸ್ತಸ್ತಿಕಂ ನೋಟಾಂಗ್

ಅರೆಮುಗಿದಿ ದಿಟ್ಟ ನಸುಗರ್ಜಿದ ನಾಲಗೆ ಬರ್ಚಿ ನೆತ್ತರೊಳ್ ।

ಮೋರೆದ ಶಿರೋರುಹಂ ಪುಡಿ ಪಗಿಲಿತಿಧೂಸರವಾದ ಮೀಸೆ ಭೋ ॥

ಗರ್ಗರೆದಲಗುತ್ತುಮಿರ್ಪ ನೋಟಮುಣ್ಣುವ ಪುಣ್ಣೊಲಸೆಂಬಿವೆಯ್ನೆ ಕೊ ।

ಕೈರಿಕೆಯನೀಯೆ ಭೂಮಿಪಸುತಂ... ತನುವೆಂದು ಪೇಸಿದಂ ॥

೧೦೮

ಅಂತನುಪ್ರೇಕ್ಷಾವಿಚಕ್ಷಣಮತಿಯಪ್ಪದಳೆಂ ಶರೀರಾಪುಚಿತ್ತಾದ್ಯವತ್ಸಂಗ್ ಮನದೊಳ್ ನೆಲಸೆ
ಕೆಲದೊಳಿದರ್ ಪುರುಭೂತಿಪ್ರಭೃತಿಮಂತ್ರಿವರ್ಗಕ್ಕಂತೆಂದಂ:-

ಸಲೆ ಶುಚಿಯೊಡಲೆಂದೆಗ್ಗರ ।

ತಲೆನಾಯಕನೆಂಗೆ ಬಲ್ಲವಂಗಾ ಮೊಲಗ ॥

ಬ್ರಲೆಯಂತೆ ನೀಳ್ ತಲೆ ಮೂ ।

ದಲಿಸುತ್ತಿರ್ಪುದನುಕ್ತುಸಿದ್ಧಮದೀಗ್ ॥

೧೦೯

ವ॥ ಬಳಿಕ ದುಃಸಹವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸ ಸಹಿತವಾಗಿ
ವಾಹನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೀಡಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ-೧೦೭. ಹಿಂದೆಗೆಯದೆ,
ಉತ್ಸಾಹಗುಂದದೆ (ಹೋರಾಡಿ) ಶತ್ರು ಭಂಗಪಟ್ಟನು ಎನ್ನುತ್ತ ಜುಗುಪ್ಸೆಯೆಂಬ
ಬಳ್ಳಿಯ ಬೇರುಗಡ್ಡೆಯನ್ನೇ ತರುವಂತೆ ಒಬ್ಬನು ಆ ಹಸಿ ತಲೆಯನ್ನು (ಕತ್ತರಿಸಿದ
ರುಂಡವನ್ನು) ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ವ॥ ಮದಗಜದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತ ರಾಜನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದನು-೧೦೮. ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣು, ನಸುವೆ
ಕಚ್ಚಿದ ನಾಲಗೆ, ಕೆದರಿ ನೆತ್ತರು ಬಳಿದ ಕೂದಲು, ದೂಳು ಮೆತ್ತಿ ಧೂಸರವಾದ
ಮೀಸೆ, ಭೋರೆಂದು ಎರಗುತ್ತಿರುವ ನೋಣಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಗಾಯದ ಕೊಳೆ,-
ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಜುಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡು “ಈ ದೇಹ ಎಷ್ಟು ಹೇಸಿ ?” ಎಂದು
ಕೊಂಡನು. ವ॥ ಆತನು ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವನಾದುದರಿಂದ,
ದೇಹದ ಅಶುದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ನಶ್ವರತೆಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿದುವು.
ಆಗ ಆತನು ಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪುರುಭೂತಿಯ ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆ
ನುಡಿದನು-೧೦೯. “ದೇಹವು ಪರಿಶುದ್ಧವೆಂದು ಮೂರ್ಖಶಿರೋಮಣಿಯಾದವನು
ಹೇಳಬಹುದು. ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಂತೆ ನೀಡಿಕೊಂಡ ಆ ತಲೆ ಆ ಮಾತನ್ನು ಮೂದಲಿಸು

ಮಾತೇಂ ರೇತಶೋನಿತ |
ಜಾತಕೃತ್ತೂದೊ ಶುಚಿತ ಪರಿಭಾವಿಪೊಡಿಂ ||
ತೀ ತನುಗೆ ರುಗ್ಧರಾಪರಿ |
ಭೂತಕೃತ್ತೂದೊ ಚಿರತೆ ನಚ್ಚುವನೆಗ್ಗಂ || ೧೧೦

ತಾಂ ಜರೆಯ ಗೊತ್ತು ಕುತ್ತದ |
ಪುಂಜಂ ಪಂದೊವಲ ಪಂಜರಂ ಪಾಪದ ಬೀ ||
ಜಂ ಜೀವದ ಸೆಜಿವನೆ ಜವ |
ನೆಂಜಲಿಸಿದ ಬುತ್ತಿ ತನುವೆನಿಪ್ಪುದು ಪುಸಿಯೇ || ೧೧೧

ಅಂಬಿಗನ ವಶದೆ ಪಲುಗೋಲ್ |
ತುಂಬಿದ ತೊಜಿಯೊಳಗೆ ಸುಟಿವ ತೆಜದಿಂ ಸಂಸಾ ||
ರಾಂಬುಧಿಯೊಳ್ ಸುಟಿವುದು ಜೀ |
ವಂಬಿದೊಡಲಲ್ಲದಂದು ಚೇತನಮುಂಟೇ || ೧೧೨

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ಅಯ್ಯಂ ವಿಷಯಸುಖಂಗಳ |
ನೆಯ್ತಪಮಾತನುಗೆನುತ್ತೆ ಸಿಂಗದ ತಲೆಗಂ ||
ಪಾಯ್ತು ವಿಮೋಹದಿನಕ್ಕಟ |
ಮಾಯ್ತು ಜನಂ ಬರ್ದುತರ್ದಪುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಳ್ || ೧೧೩

ತ್ತಿರುವುದು. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳದೆ ಇದ್ದರೂ ಅದು ಸ್ವಯಂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ೧೧೦. ರೇತಸ್ಸು ಹಾಗೂ ರಕ್ತಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ದೇಹಕ್ಕೆ ಶುಚಿತ್ವವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು ? ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಬೇನೆಗಳಿಗೂ ಮುಪ್ಪಿಗೂ ಈಡಾಗುವ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರತೆಯಲ್ಲಿಯದು ? ಅದನ್ನು ನೆಚ್ಚುವನು ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ. ೧೧೧. ದೇಹವೆಂಬುದು ಮುಪ್ಪಿನ ನೆಲೆ, ರೋಗದ ಪಿಂಡ; ಹಸಿ ತೋಗಲಿನ ಪಂಜರ; ಪಾಪದ ಬೀಜ; ಜೀವದ ಸೆರೆಮನೆ; ಮೃತ್ಯು ಎಂಜಲಿಸಿದ ಬುತ್ತಿ. ಇದೇನು ಸುಳ್ಳು ? ೧೧೨. ಅಂಬಿಗನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ತುಂಬಿದ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಹರು ಗೋಲು ನಡೆಯುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಒಳಗೆ ಜೀವವಿದ್ದು ಚೇತನೆಯಿರುವವರೆಗೆ ಸಂಸಾರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ದೇಹ ಸಂಚರಿಸುವುದು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚೇತನವುಂಟೆ? ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ-೧೧೩. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಸುಖವೊದಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲಿಂದ ತಿಳಿಗೇಡಿ ಜನ ಮೋಹವಶರಾಗಿ ಸಿಂಹದ

ಎಂದುಂ ಧರಣಿಯನುಯ್ಯಾ |
ಟಂದಂಡಲಿಯುತ್ತುಮಿರ್ಪದಾಗ್ರಹದಿಂ ತ ||
ಮೊಂದಟಿಯೊಡಲಂ ರಕ್ತಿಸ |
ಲೆಂದನಲವೀಕಮರಸುಗಳೊಚ್ಚತಮೋ ||

೧೧೪

ಕಾವರಿವರೆಂದು ಕರಮಂ |
ಜೀವಿತಮೆಂಬಂದದೀಯೆ ಪಡ್ಡಾಗಮನಿಂ ||
ತೀವಸುಧಾಜನಮದಟಿಂ |
ದಾವೆನಸುವರರಸರೆಂದು ಬಗೆದತಿವಿರಸಂ ||

೧೧೫

ಮತ್ತಂ

ನವರಾಜ್ಯಾಭಿಷವಾರಿತಜಲದಿಂದಂ ಸನ್ನಿಪಾತಂ ತಗು |
ಳ್ಳವೊಲಂತಿನ್ನುಡಿಯರ್ ತದುತ್ಸವಸಮುದ್ಯದ್ದುಂದುಭಿಧಾನದಿಂ |
ಕಿವಿಗಿಟ್ಟಂತಿರೆ ಕೇಳರಾ ನೊಸಲ ಪಟ್ಟಂ ಜೋಲ್ಪು ಕಣ್ಣಾವಗಂ |
ಕವಿದರ್ಪದದೆ ಕಾಣರಿನ್ನುಮರಸರ್ದಂಪನ್ನದ್ಯೆ(?)ಕಾಲಸರ್ |

೧೧೬

ತೊದಳಂ ನುಡಿವರ್ ನಡೆಯರ್ |
ಪದುಳಂ ಕಿಸುಗಣ್ಣೆ ನೋಡುವರ್ ತಮ್ಮಮನಿಂ ||
ತಿದಿರುಮನೇನೆಂದಟಿಯರ್ |
ಮದಿರೋನ್ನತರವೊಲವನಿಪಾಲರ್ ಪಲರುಂ ||

೧೧೭

ತಲೆಗೂ ಹಾಯ್ಬು ಬದುಕ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಂಸಾರದ ಕತೆ, ೧೧೪. ಯಾವಾಗಲೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮೊಂದು ಕ್ಷುದ್ರ ದೇಹವನ್ನು ಸಲಹಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಅರಸರು ಆಗ್ರಹದಿಂದ (ಜನರನ್ನು) ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವರಲ್ಲ ! ಈ ಅವಿವೇಕವೆಂಬುದು ಅರಸರಿಗೆ ಮೀಸಲೆ ? ೧೧೫. “ಇವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವರು” ಎಂದುಕೊಂಡು ಲೋಕದ ಜನರು ಕೂಲಿ ಕೊಡುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನದ ಆರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕಂದಾಯವೆಂಬ ಹೆಸರಿಂದ ಕೊಡುವರು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಾವು ಅರಸುಗಳೆಂದು ಭ್ರಮಿಸುವುದು ಪರಮ ಮೂರ್ಖತನ, ಮತ್ತು-೧೧೬. ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕದ ತಣ್ಣೀರಿಂದ ಸನ್ನಿವಾತ ಬಡಿಯಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಇವರು ಮಾತನ್ನೆ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ; ಆ ಉತ್ಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ದುಂದುಭಿದ್ವನಿಯಿಂದ ಕಿವಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋದುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಇವರು ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ; ಹಣೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ರಾಜಪಟ್ಟ ಕೆಳಗೆ ಜರಿದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕವಿದು ಬಿಟ್ಟಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಇವರು ಏನನ್ನೂ ಕಾಣದವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಆಲಸಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ೧೧೭. (ಅರಸರಾದೊಡನೆ) ಹಲವರು ಕಳ್ಳ ಕುಡಿದು ಸೊಕ್ಕೇರಿದವರಂತೆ ಹುಸಿಯನ್ನೆ ತೊದಲುವರು; ನೇರವಾಗಿ ನಡೆಯರು; ಕೆಂಗಣ್ಣಾಗಿಯೆ ನೋಡುವರು; ತಮ್ಮನ್ನೂ ಅರಿಯರು, ಸಮ್ಮುಖ

ಭಕ್ತದ್ವೇಷಂ ಜಡಸಂ |

ಸಕ್ತಿ ಸದಾಚರಿತಲಂಘನಂ ವಿಕಲವಚೋ ||

ಯುಕ್ತಿ ಕಟುಮುಖತೆ ಕುಂದದ |

ಮುಕ್ತಜ್ವರನಂದದಿಂದಮರಸರೋಳೆಂದು ||

೧೧೮

ಕುಂದು ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯ ನೆಟ |

ಲೋದಿನಿತುಂ ತೃಷ್ಣೆ ನೃಪರ ದುರ್ಗುಣದೋಳ್ ಮ ||

ತೊಂದಿನಿತು ಪಾಟಿದಿದು ಬಿಸ |

ವಂದಂ ಚಮರರುಹಪವನಪಾತದಿನೆಂದು ||

೧೧೯

ಮಟಿದುಂ ಕಾಣರ್ ಕಂಡೊಡ |

ಮಟಿಯರ್ ಮಾನ್ಯರಿವರೆಂದು ಮತ್ತೆಡೊಡಮೇಂ ||

ತೊಟಿವರ್ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಮುಮಂ |

ತೆಟಿನಿಂತುಟು ನೋಡೆ ಸಿರಿಗರಂ ಪೊಡೆದವರಾ ||

೧೨೦

ಕನಕಾಭಿಧಾನಸಾಮ್ಯದೆ |

ಜನಿಯಿಪುದುನ್ಮತ್ತವೃತ್ತಿಯಂ ಧುತ್ತೂರಂ ||

ಕನಕಮೆ ತಾಂ ತತ್ಕ್ಷಣದೋಳ್ |

ಜನಿಯಿಪುದಚ್ಚರಿಯೆ ಜನದ ಮನದೋಳ್ ಮದಮಂ ||

೧೨೧

ದವರನ್ನೂ ಅರಿಯರು. ೧೧೮. ಅರಸರಾದವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಜ್ವರ ಬಿಡದಿರುವ ರೋಗಿಯಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ “ಭಕ್ತದ್ವೇಷ” (೧. ತಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷ. ೨. ಆಹಾರ ಇಷ್ಟವಾಗದಿರುವುದು), “ಜಡಸಂಸಕ್ತಿ” (೧. ಅವಿವೇಕಿಗಳ ಸಹವಾಸ. ೨. ದೇಹಾಲಸ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವಿಕೆ), “ಸದಾಚರಿತಲಂಘನ” (೧. ಸದಾಚಾರವನ್ನು ಮೀರುವಿಕೆ; ೨. ಉಪವಾಸವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು), “ವಿಕಲ ವಚೋಯುಕ್ತಿ” (೧. ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮಾತಾಡದಿರುವುದು. ೨. ಮಾತಾಡುವಾಗ ಅಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತಡವರಿಸುವುದು), “ಕಟುಮುಖತೆ” (೧. ಕಠೋರವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವಿಕೆ. ೨. ಆಹಾರಸೇವನೆ ಮಾಡಲಾಗದಂತೆ ಬಾಯಿ ಕಹಿಯಾಗಿರುವುದು)—ಇವು ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ೧೧೯. ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯ ನೆಳಲಿನಿಂದ ಅವರ ದಾಹವೊಂದಿಷ್ಟು ಕೂಡ ತಗ್ಗದು; ಚಾಮರದ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅವರ ದುರ್ಗುಣದ ಲವಲೇಶವೂ ಹಾರದೆ. ಇದು ಸೋಜಿಗ. ೧೨೦. ಮರೆತು ಕೂಡ ಕಾಣರು; ಕಂಡರೂ “ಇವರು ಮಾನ್ಯರು” ಎಂದು ಅರಿಯರು; ಅರಿತರೂ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನು ತೊರೆ ಯುವರೆ ? ಸಂಪತ್ತು ಎಂಬ ಪಿಶಾಚಿ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರ ಗತಿಯೇ ಹೀಗೆ. ೧೨೧. ‘ಕನಕ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಹೊಂದಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಧುತ್ತೂರವು ಉನ್ನಾದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕನಕವೆ ಬಂದಾಗ

ಸಿರಿಯೆಂಬ ಪಾಣ್ಡಿಯಾಗಳೆ |
 ಸರಕ್ತಿಯಾಗಳೆ ವಿರಕ್ತಿಯವಳೊಲವನದಂ ||
 ಚರಮೆಂದು ನಚ್ಚುವಂಗಂ |
 ಚರಮಕ್ಕುಮೆ ಬಗೆವೊಡಲೆವುಮಜವುಂ ನೆರವುಂ ||

೧೨೨

ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನತೆಯನಸ |
 ನೈಘಾಚರಣಕ್ಕೆ ಸಂದು ಸಲೆ ಸತ್ವಧಮಂ ||
 ತಥ್ಯಮನೊಲ್ಲದೆ ರೋಗಿಗ |
 ಪಥ್ಯಕ್ರಿಯೆಯಾದ ತೆಜದೆ ಕಿಡುವರ್ ಪಲರುಂ ||

೧೨೩

ಎಂದು ನುಡಿದು ಮತ್ತಂ ತನ್ನೊಳಿತೆಂದಂ:-

ಒಡಲಧ್ವಮಶುಚಿಯಿದಂ |
 ಬಿಡುವುದು ಧರ್ಮಮನೆ ಪಿಡುವುದೆಂದಾ ತೆಜದಿಂ ||
 ನಡೆಯದೆ ಮಜಿದಾನಿತಿ |
 ದೋಡೆ ಕಮ್ಮರಿಯೋಜನೆಂಬ ನುಡಿಗಡೆಯವೆಂ ||

೧೨೪

ಕರಣಗ್ರಾಮಂಗಳ್ ಮಾಂ |
 ಕರಿಸಿದುವಿನ್ನೆವರಮರಸುತನದೊಳಮೆನ್ನಂ ||
 ಪರಮತಮೋಗ್ನಿಯಿನಿನ್ನವ |
 ನುರಿಪುವೆನಲ್ಲದೊಡೆ ಬಲ್ಲು ಕಡೆಯೈದುಗುಮೇ ||

೧೨೫

ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉನ್ನಾದಗೊಳಿಸುವುದು ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ? ೧೨೨. ಸಂಪತ್ತು ಎಂಬ ಜಾರೆ ಅನುರಕ್ತಳಾಗಳು: ಅವಳು ವಿರಕ್ತೆಯೆ, ಅವಳ ಒಲವನ್ನು ಸ್ಥಿರವೆಂದು ನಂಬುವವ ನಿಗೆ ಅರಿವಾಗಲಿ, ಧರ್ಮವಾಗಲಿ, ನೆರವಾಗಲಿ ಸ್ಥಿರವಾದಾವೆ ? ೧೨೩. ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನ ದಿಂದ ಅಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಿಥ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಸದಾಚಾರವನ್ನಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವರು ಅಪಥ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ರೋಗಿಗಳಂತೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವರು.” ವ|| ಎಂದು ನುಡಿದು, ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡನು-೧೨೪. “ದೇಹವೆಂಬುದು ಅಶುದ್ಧ: ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಧರ್ಮವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು, ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮರೆವಿನಿಂದ ನಾನು ಹೀಗೆಯೆ ಇದ್ದರೆ ನಾನು “ತನ್ನ ಉಪದೇಶದಂತೆ ನಡೆಯದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ” ಎಂಬ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುವೆನು. ೧೨೫. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಈವರೆಗೆ ಅರಸುತನದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಅವಜ್ಞೆಗೊಳಿಸಿದುವು, ಅಧಿಕವಾದ ತಪಸ್ಸಿನ ಬೆಂಕಿ

ಅಂತು ಸಂಸಾರಶರೀರಭೋಗನಿರ್ವೇಗಪರತಂತ್ರನಾತ್ಮತಂತ್ರಮಂ ವಿಷತಂತ್ರಮೆಂದುಂ, ಮಂತ್ರಿ
ಯನಾಭಿಚಾರಿಕಮಂತ್ರಿಯೆಂದುಂ, ಕೋಶಮಂ ಮಧುಕೋಶಮೆಂದುಂ ದೇಶಮನಹಿತೋಪದೇಶ
ಮೆಂದುಂ, ಸಹಜಸಖಿನಂ ವಾಯುಸಖಿನೆಂದುಂ, ದುರ್ಗಮಂ ವೃಜಿನದುರ್ಗಮೆಂದುಮಿಂತು ಸಪ್ತಾಂ
ಗಮುಮಂ ದೀರ್ಘಸಪ್ತಾಂಗಮಾಗೆ ಬಗೆದಿಲಕೆಯ್ತು

ಬಳವದ್ವಿಪುವಂ ಚಕ್ರದ |

ಬಳದಿಂ ಗೆಲ್ದಿದ್ ಕಳದೊಳಫರಿಪುಮನಾ ||

ಗಳೆ ಧರ್ಮಚಕ್ರಬಲದಿಂ |

ದಿಳಾಧಿಪತಿ ಗೆಲಲೋಡರ್ಚಿದಂ ವಿಜಯಪರಂ ||

೧೨೬

ಅಂತೋಡರ್ಚಿ ಬಟೆಯಂ ನಿಜತನೂಧವಂ ಸುವರ್ಣನಾಭನುಮಂ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲನಂದನಂ
ಧರ್ಮಪಾಲನುಮಂ ಕುಲವೃತ್ತಿಯೊಳ್ ನಿಲಿಪುದೆಂದು ಸಾಮಂತಸಂದೋಹಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಿ
ಗಮಪ್ಪಯ್ತು

ಪಟಿದಾತ್ಮಪ್ರಿಯದಾರದಾರಕಸುಹೃತ್ಸಂಬಂಧಬಂಧಂಗಳಂ |

ಮುಲಿದುರ್ವೀಪಲಯಾಧಿರಾಜ್ಯಸುಖಸೇವಾರಂಭಣಸ್ತಂಭಮಂ ||

ಮೆಲಿದುಡ್ಡೂತವಿರಕ್ತವೃತ್ತಮದಲೀಲಾವೇಗಸಂಯೋಗದಿಂ |

ಪೊಲಮಟ್ಟು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ತದಿಳಾಪಾಲೋದ್ಧರಂ ಸಿಂಧುರಂ ||

೧೨೭

ಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಡುವೆನು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮಬಲ ಸಫಲವಾಗುವುದೆ ?”
ವ|| ಹೀಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಶರೀರಭೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ವೈರಾಗ್ಯ ತಾಳಿ,
ಆತ್ಮಾಲಂಕಾರವನ್ನು ವಿಷಾಲಂಕಾರವೆಂದು, ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾಟ ಮಾಡುವ
ಮಂತ್ರಿಯೆಂದು, ಕೋಶವನ್ನು ಮದ್ಯಕೋಶವೆಂದು, ದೇಶವನ್ನು ಅಹಿತಕಾರಿಯಾದ
ಉಪದೇಶವೆಂದು, ಸಹಜ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಬೆಂಕಿಯೆಂದೂ, ದುರ್ಗವನ್ನು ಪಾಪದ
ಕೋಟೆಯೆಂದು-ಹೀಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಪ್ತಾಂಗಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಮಾರಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ,
ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ-೧೨೬. ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಶತ್ರುವನ್ನು ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಗೆದ್ದ ಕಾಳಗದ
ಕಣದಲ್ಲಿಯೆ, ಪಾಪ ಶತ್ರುವನ್ನು ಧರ್ಮಚಕ್ರದಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲೆಂದು ಅರಸನು
ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು. ವ|| ಆ ಉಪಕ್ರಮದ ಮೇರೆಗೆ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಸುವರ್ಣ
ನಾಭನನ್ನು, ಪೃಥ್ವೀಪಾಲನ ಮಗನಾದ ಧರ್ಮಪಾಲನನ್ನು, ಕುಲಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ
ಅವರವರ ರಾಜಪದವಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಿ, ಪಟ್ಟಿಗಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ
ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ೧೨೭. ತನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಪತ್ನಿ-ಪುತ್ರ-ಸ್ನೇಹಿತರೆಂಬವರ
ಸಂಬಂಧವೆಂಬ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕಿ, ಭೂಮಂಡಲದ ರಾಜ್ಯಸುಖ
ಸೇವನೆಯೆಂಬ ಕಂಬವನ್ನು ಮುರಿದೊಗೆದು, ವೈರಾಗ್ಯವೃತ್ತಿಯೆಂಬ ಮದಲೀಲೆಯನ್ನು
ಹೊಂದಿ, ಭೂಪಾಲನೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆನೆ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿತು.

ಸಿರಿವೆಣ್ಣಂ ದೂವೆದೊಟ್ಟಿಂಗೆಣೆಯೆನೆ ಬಗೆದಂ ಮತ್ತಮಾ ವಿಶ್ವವಿಶ್ವಂ ||
 ಭರೆಯಂ ಮೃತ್ತಿಂಡಮಾತ್ಮಾಕೃತಿಯೆನೆ ಬಗೆದಂ ಜೈನದೀಕ್ಷಾವ್ಯಪೇಕ್ಷಾ |
 ತುರನಾತ್ಮೀಯಾಂಗಮಂ ಕಲ್ಮರನೆನೆ ಬಗೆದಂ ಲಬ್ಧಲಬ್ಧಿಪ್ರವೇಶಂ |
 ಧರಣೀಶಂ ವರ್ಜಿತಾಶಂ ಪರಮಸುಖವಶಂ ಕಾವ್ಯನೌಕರ್ಣಧಾರಂ ||

೧೨೮

|| ಗದ್ಯಂ ||

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾಧಕುಲಕುಬ್ಜತ್ವಮುದ್ಭೂತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಪರನ್ನಾಥ
 ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿತ್ಯವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿಪದಪದ್ಮನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ
 ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣದೊಳ್

ವಿಜಯಜನಿತವೈರಾಗ್ಯವರ್ಣನಂ

ದಶಮಾಶ್ವಾಸಂ

೧೨೮. ಜಿನದೀಕ್ಷಾತುರನಾದ ಆ ಅರಸನು ಮೋಹವನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು, ಪರಮಸುಖಾ
 ಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿ ವೈಭವಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಕೀಳು ತೊತ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವೆಂದು ಬಗೆದನು;
 ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಒಂದು ಮಣ್ಣು ಹೆಂಟೆಗೆ ಸರಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು;
 ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಕಲ್ಲಂತೆ ಮರದಂತೆ ಎಣಿಸಿದನು; ಅವನಿಗೆ ಲಬ್ಧಿಯೊದಗಿ
 ಬಂದಿತ್ತು.

ದಶಮಾಶ್ವಾಸ ಮುಗಿದುದು

ಏಕಾದಶಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಧರಮುನಿಸನ್ನಿಧಿಗೆ ವಿ ।

ತೋಧಿಯುತಂ ಪದ್ಮನಾಭವಿಭು ಪೋಗಿ ತಪ ॥

ಶ್ರೀಧರನಾದಂ ಧೈರ್ಯಧಃ ।

ರಾಧರಪತಿ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ॥

೧

ಧೃತಪಂಚರತ್ನಮಂ ರಾ ।

ಗಿತೆಯೊಳ್ ಭೂಷಣಮನಾಂಪ ತೆಜದಿಂದೆ ವಿರಾ ॥

ಗಿತೆಯೊಳ್ ಪಂಚಮಹಾವ್ರತ ।

ಯುತಮಂ ನಿರುಪಮಮನಾಂತನಾ ವಿಭು ತಪಮಂ ॥

೨

ಅಂತು ವಿಶ್ವತತ್ರವಣಶ್ರೀಸಮಾಶ್ರಯಣನಾಗಿ ಸಮನಂತರಂ,

ಪೀನತರಾಂಗತರಂಗವಿ ।

ತಾನಮನಖಿಳಾಂಗಬಾಹ್ಯಖಳವಿಭ್ರಮಮಂ ॥

ಜ್ಞಾನಾಭ್ಯಾಸಭುಜಂಗಳಿ ।

ನೇನೀವಿದನೋ ಶ್ರುತಾಭಿಯಂ ತನ್ನನಿಪಂ ॥

೩

ಅಯ್ಯುಂ ಸಮಿತಿಗಳೊಳ್ ಕಡೆ ।

ಯೆಯ್ದುವಿನಂ ತತ್ತದುದ್ಯಮಂ ಬಗೆಯೊಳ್ ತ ॥

ಳ್ಳೊಯ್ದಪ್ರಮತ್ತತೆಯಿನೇ ।

ನುಯ್ದನೊ ಸುಚರಿತದೊಳೆನಿಸಿದಂ ಮುನಿಮುಖ್ಯಂ ॥

೪

ಏಕಾದಶಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ಸೈರ್ಭಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾವರ್ವತಕ್ಕೆ ಸಮಾನನಾದ ಪದ್ಮನಾಭರಾಜನು ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀಧರಮುನಿಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ತಪೋದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದನು. ೨. ಭೋಗವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಪಂಚರತ್ನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ, ವೈರಾಗ್ಯಪರನಾದಾಗ ಪಂಚಮಹಾವ್ರತಗಳನ್ನು ಆ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ರಾಜನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೊಡಗಿದನು. ೩. ಹೀಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶ್ರವಣಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಆ ಬಳಿಕ- ೪. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅಂಗಗಳೆಂಬ ತೆರಗೆ ಳುಳ್ಳ ಶ್ರುತಸಮುದ್ರವನ್ನು ಆ ಮುನೀಂದ್ರನು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸವೆಂಬ ಭುಜಗಳ ಬಲದಿಂದ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಈಸಿ ಪ್ರಾರಂಗತನಾದನು; ೪. ಐದು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೂ ತಪ್ಪಾಗ

ಅಪಗತಬಹ್ವಾರಂಭ |
ಪ್ರಪಂಚನಾಗಿದುರ್ಮುಪಚಿತೋರುವೃಷಂ ಗು ||
ಪ್ರಪಂಚಯುಕ್ತನಾಗಿಯುಂ ಪ್ರಕ |
ಟಪವಿತ್ರಚರಿತನಾದನಾ ಮುನಿ ಚಿತ್ರಂ ||

೫

ಮತ್ತಮುಟದ ಮೂಲಗುಣಂಗಳರ್ಪತ್ವಂಟುಅಶೋಕಂ ನೆಟಿದು

ವೃಷಪತಿ ವಿಶುದ್ಧಚರಿತಂ |
ವಿತತಾಷ್ಟಾದಶಸಹಸ್ರಶೀಲಸಮೇತಂ ||
ನುತಚತುರಶೀಲಕ್ಷ |
ಪ್ರತೀತಗುಣಮಣಿವಿಭೂಷಣಂ ತಾನಾದಂ ||

೬

ವೃಷಿನಾಥಂ ಕ್ಷಮೆ ಮಾರ್ದವಂ ಋಜುತೆ ಸತ್ಯಂ ಶೌಚಮಾ ಸಂಯಮಂ |
ಸುತಪಂ ತ್ಯಾಗಮಕುಂಚನತ್ವಮುಪಜಿಹ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ದಲೆಂ ||
ಬಹುಳಂಗಳ್ ಕುಶಲಂಗಳಂತು ದಶಧರ್ಮಂಗಳ್ ನಿಜಾಚಾರದೋಳ್ |
ಸತತಂ ಸಂದಿರೆ ನಾಡೆ ರೂಢಿವಡೆದಂ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಸಂದೋಹದೋಳ್ ||

೭

ದಂತೆ, ಉಚಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿ ಸಚ್ಚರಿತ್ರನೆನಿಸಿದನು. ೫. ವಿಸ್ತಾರವಾದ “ಆರಂಭ”ದ (ಬೇಸಾಯದ) ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಆ ಮುನಿಯು ಉತ್ತಮವಾದ “ವೃಷ” (ಎತ್ತು)ಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು; ಮತ್ತು “ಗುಪ್ತಿ” (ಗುಟ್ಟಾಗಿರುವ ನಡತೆ)ಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಆಚರಣೆ ಹೊರಗೆ ಪವಿತ್ರವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಇದು ವಿಚಿತ್ರ. [ಇದು ವಿರೋಧಾಭಾಸವೆಂಬ ಅಲಂಕಾರವಾದುದರಿಂದ, ಮೊದಲು ವಿರೋಧವಾದ ಅರ್ಥವೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿದಾಗ ಆ ವಿರೋಧವು ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಿರೋಧ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕು]. ಆ ಮುನಿಯು “ಅಪಗತ ಬಹ್ವಾರಂಭ” ಪ್ರಪಂಚ” (ಹಿಂಸಾಕರ್ಮದಿಂದ ದೂರನಾದವನು) ಆಗಿದ್ದು “ಉಪಚಿತೋರುವೃಷ” (ಅಧಿಕವಾದ ಸದ್ಗುಣವುಳ್ಳವ)ನು ಆಗಿದ್ದನು; “ಗುಪ್ತ್ಯುಪಯುಕ್ತ” (ವಾಗ್ಗುಪ್ತಿ, ಮನೋಗುಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗುಪ್ತಿಯೆಂಬ ಮೂರು ಗುಪ್ತಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವ)ನಾಗಿದ್ದು, “ಪ್ರಕಟ ಪವಿತ್ರ ಚರಿತ್ರ” ಆತನ ಚಾರಿತ್ರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಪವಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ವ|| ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಮೂಲ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿ- ೬. ಹದಿನೆಂಟು ಸಾವಿರ ಶೀಲಗಳೊಡನೆ, ಎಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಗುಣಗಳೆಂಬ ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಮುನೀಂದ್ರನು ಭೂಷಿತನಾದನು. ೭. ಕ್ಷಮೆ, ಮಾರ್ದವ, ಋಜುತೆ, ಸತ್ಯ, ಶೌಚ, ಸಂಯಮ, ತಪ, ತ್ಯಾಗ, ಅಕಿಂಚನತ್ವ ಮತ್ತು ಉಪಜಿಹ್ಯ- ಎಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಹತ್ತು ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮುನೀಂದ್ರನು ಯೋಗೀಶ್ವರಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿದನು.

ಅಂತು ಬಾಹ್ಯಭೃಂತರಭೇದಭಿನ್ನಮಪ್ಪ ಪನ್ನೆರಡು ತಪಂಗಳೊಳಾಚರಣಪರಿಣತೆಯನೆತ್ತಿ
ಕೊಂಡು

ಆರಯೆ ಸಾಕಾರನಿರಾ ।

ಕಾರಮೆನಿಪ್ಪೆರಡು ಭೇದದನಶನಮಂ ಸಾ ॥

ಕಾರನಿರಾಕಾರಸ್ವೀ ।

ಕಾರಾತ್ಮಂ ಮೊದಲ ತಪಮನಾಂತಂ ಮುನಿಪಂ ॥

೮

ಒಂದೊಂದು ತುತ್ತನುಣಿಸಿನೊ ।

ಳೊಂದವುಬಿಟ್ಟನೆಗೆಮಿಟಿಪಿ ಮತ್ತೇಟಿಮದೆಂ ॥

ಬಂದದರಡನೆಯ ತಪಮೇಂ ।

ಸಂದುದೊ ಮುನಿಪತಿಗೆ ವರ್ಯಮವಮೋದಯಂ ॥

೯

ಶಾಂತಾತ್ಮಂಗೆಸೆದುದು ತಪ ।

ಮಿಂತಪ್ಪವರಿಂತು ನಿಟಿಸಿದಲ್ಲದೆ ನಿಲವಿ ॥

ಲ್ಲಂತಮಗೆಂಬೀ ಪೂಣ್ಣೆಯ ।

ನಾಂತುದು ಮೂಱನೆಯ ವೃತ್ತಿಪರಿಸಂಖ್ಯಾನಂ ॥

೧೦

ಕರಮೆ ಮುನಿ ದುಗ್ಧದಧ್ಯಾ ।

ದಿರಸಂಗಳನೆಯ್ತೆ ತೊಟಿದು ವೃಷ್ಯಂಗಳನ ॥

ಚ್ಚರಿ ಚರಿತಮೆನಿಸಿ ನಾಲ್ಕನೆ ।

ಯ ರಸಪರಿತ್ಯಾಗಮೆಂಬ ತಪಮಂ ತಳೆದಂ ॥

೧೧

ವ ॥ ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭೃಂತರವೆಂದು ವರ್ಗೀಕೃತವಾದ ಹನ್ನೆರಡು ತಪಗಳನ್ನು
ಆಚರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ೮. ಆತ್ಮನು ಸಾಕಾರನೂ ಅಹುದು, ನಿರಾಕಾರನೂ
ಅಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಆ ಮುನಿಪನು ಸಾಕಾರ ಮತ್ತು ನಿರಾಕಾರ
ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿರುವ ಉಪವಾಸವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಇದು
ಮೊದಲನೆಯ ತಪಸ್ಸು. ೯. ಊಟದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತುತ್ತನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡುತ್ತ
ಕೊನೆಗೆ ಒಂದೇ ಅಗಳಾಗುವವರೆಗೆ ಆಹಾರಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಮತ್ತೆ
ಅದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಅವಮೋದಯವೆಂಬ ಎರಡನೆಯ
ತಪಸ್ಸು. ಅದನ್ನು ಆತನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದನು. ೧೦. ಇಂತಹರು ಇಂತು
(ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ) ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ನಿಲ್ಲುವುದಲ್ಲದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲಿಯೂ
ಆಹಾರಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವಂತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ
ಮೂರನೆಯ ತಪವಾದ ವೃತ್ತಿಪರಿಸಂಖ್ಯಾನವನ್ನು ಆತನು ಆಚರಿಸಿದನು.
೧೧. ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ರಸ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ತೊರೆದು ಬಿಡುವುದು ರಸ ಪರಿತ್ಯಾಗವೆಂಬ ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಪಸ್ಸು. ಸೋಜಿಗ

ವಿಗತನಪುಂಸಕಯೋಷಿ |

ನ್ಯಗಪಶುವೆನಿಪೆಡೆಯೊಳಲ್ಲದಿರಲಾಗೆಂಬು ||

ಜ್ವಗದಯ್ದನೆಯ ತಪಂ ಸಾ |

ಧುಗುಣಾಗ್ರಾಣಿಗಸೆದುದಾ ವಿವಿಕ್ತಾವಾಸಂ ||

೧೨

ಅಂತನಂತರಂ ಕಾಯಕ್ಷೇಶಮೆಂಬಾಟನೆಯ ಬಾಹ್ಯತಮೋನುಷ್ಠಾನದೊಳ್ ನಿಷ್ಕಿತನಾಗಿ ಕಾಲ ತ್ರಯದೊಳಂ ಯಥಾಕ್ರಮದಿಂ

ಬಿಸಿಲೆಸೆವ ಜೊನ್ನಮರ್ಕನೆ |

ಸಸಿ ದಿವಸಮೆ ರಾತ್ರಿಯಾದುದನೆ ಕಲ್ಲೆಲೆಯೊಳ್ ||

ಮಿಸುಕದೆ ಶಾಂತರಸಂ ಮಾ |

ನಸದೊಳ್ ತಣ್ಣಲೆಯೆ ನೆಲಸಿದಂ ಯೋಗೀಂದ್ರಂ ||

೧೩

ಧಾರಾಭಿಷೇಕಮಿದುವೆ ತ |

ಮೋರಾಜ್ಯಕ್ಕೆನಿಸೆ ಸುರಿವ ಮುಟಿ ಘನರುತಿ ತೂ ||

ಯಾರವಮಾಗೆ ಮುನೀಂದ್ರಂ |

ಬೇರೂಟದ ಬೀಜಲಂತೆ ಮರಮೊದಲಿದಂ ||

೧೪

ಅಮಿತಹಿಮಕಣಗಣಂ ದೇ |

ಹಮನಾದಂ ಪುದಿಯೆ ಧೀರನಂಗಜಸಮರೋ ||

ದೈವದಿಂ ತೊಟ್ಟಂ ಪವಿಕವ |

ಚಮನಾವಗಮನಿಸಿ ಬೆಳ್ಳವಾಸದೊಳಿದಂ |

೧೫

ಬಡುವಂತೆ ಆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆತನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದನು. ೧೨. ನಪುಂಸಕರು, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಮೃಗಗಳು ಮತ್ತು ಪಶುಗಳು- ಇವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಕೂಡದೆಂಬುದು ವಿವಿಕ್ತಾವಾಸವೆಂಬ ಐದನೆಯ ತಪಸ್ಸು. ವ|| ಅನಂತರ ಕಾಯಕ್ಷೇಶವೆಂಬ ಆರನೆಯ ಬಾಹ್ಯತಪದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ (ಬೇಸಗೆ, ಮಳೆಗಾಲ, ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲಗಳೆಂಬ) ಮೂರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ- ೧೩. ಬಿಸಿಲೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಾಗಿ, ಸೂರ್ಯನೆ ಚಂದ್ರನಾಗಿ, ಹಗಲೆ ಇರುಳಾಯಿತೂ ಏನೂ ಎಂಬಂತೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾಂತಮನಸ್ಸನಾದ ಆ ಯೋಗೀಂದ್ರನು (ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ) ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನು. ೧೪. ಸುರಿಯುವ ಮಳೆ ತಪೋರಾಜ್ಯದ ಅಭಿಷೇಕದ ಧಾರೆಯೆನಿಸಿ, ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗಿನ ಧ್ವನಿಯೆ ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ಧ್ವನಿಯಾಗಲು (ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ) ಮುನೀಂದ್ರನು ಬೇರುಬಿಟ್ಟು ಬೀಜಲಂತೆ ಮರದ ಕೆಳಗಿದ್ದನು. ೧೫. ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಹಿಮಕಿರಣಗಳು ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಸುಕಿಕೊಂಡು ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿರಲು, ಈ ಧೀರನು ಮನ್ಮಥನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಜ್ರದ ಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವನೊ ಏನೂ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತ ನೀರಿನ

ಮತ್ತಂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿನಯವಯ್ಯಾಪ್ಯತ್ಯಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಧ್ಯಾನವೃತ್ತಗ್ಗಮೆಂಬಾಣುಮಾಚ್ಛಂತರತಪದೋಳಂ
ನೆಣಿದು

ಆ ದ್ವಾದಶತಪಮಂ ತಳೆ |

ದಾದ್ವಾವಿಂಶತಿಪರೀಷಹಂಗಳುಮಂ ಗೆ ||

ಲೃದ್ವೈತಂ ಮುನಿಮುಖ್ಯಂ |

ಸ್ಯಾದ್ವಾದಮತಾದ್ವಿತೀಯನೆನೆ ಪೆಸರ್ವೆತ್ತಂ ||

೧೬

ಗಿಡಿಗಿಡಿಜಂತ್ರಮಾಯೊಡಲೊಡಲ್ವಿಡಿದಿದ್ವಿಖಿಳೆಂದ್ರಿಯಂಗಳುಂ |

ಮಿಡುಕದ ಹೋದುವಂತವಳಿ ಹೋಗಿನೊಳಾಯ್ತು ಮನಕ್ಕೆ ಸೌಸ್ವಮಾ ||

ಗಡಣಿಪ ಸೌಸ್ವದಿಂದೆ ನೆಲಿಸಿತ್ತು ಶುಭಾನ್ವಿತಮಪ್ಪ ಬೋಧಮಂ |

ತೊಡರಿಪ ಬೋಧಮೊಂದಸಕದಿಂ ಪಟಿಪಟ್ಟುವು ಪಾಪಪಾಂಶುಗಳ್ ||

೧೭

ಅನಂತರಮೇಕವಿಹಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮೂಲೋತ್ತರಗುಣಂಗಳೊಳುತ್ತರೋತ್ತರಂ ನೆಗಟಿ

ಆ ಮುನಿಪನೆಂಬ ರೋಹಣ |

ಭೂಮೀಧ್ರದೊಳೆಯ್ತು ಸಪ್ತವಿಧಸಾಮರ್ಥ್ಯೋ ||

ದ್ವಾಮಪ್ರಸಿದ್ಧ ಋದ್ಧಿ |

ಸ್ತೋಮಂ ಪುಟ್ಟಿದುದನರ್ಘ್ಯಮಣಿನಿಕರದವೋಲ್ ||

೧೮

ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆದಳೆಯನಿನ್ನಾಂ |

ಮುಟ್ಟುವುದನುಚಿತಮಿದೆಂಬ ತೆಟದಿಂದೆ ಮುಗಿ ||

ಲೃಟ್ಟೆಯೊಳೆ ಚೈತ್ಯಯಾತ್ರೆಗೆ |

ಪುಟ್ಟಿದ ಚಾರಣಗುಣಪ್ರಭಾವದೆ ನಡೆದಂ ||

೧೯

ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದನು. ವ|| ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ, ವಿನಯ, ವಯ್ಯಾಪ್ಯತ್ಯ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಧ್ಯಾನ, ಮತ್ತು ವೃತ್ತಗ್ಗವೆಂಬ ಆರು ಅಭ್ಯಂತರ ತಪಗಳನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ೧೬. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹನ್ನೆರಡು ತಪಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಪರೀಷಹಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಅದ್ವೈತನಾದ ಆ ಯೋಗೀಂದ್ರನು ಸ್ಯಾದ್ವಾದ ಮತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಹೆಸರಾದನು. ೧೭. ದೇಹವು ಒಳಭಾಗವೆಲ್ಲ ಕಳಚಿದ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಬರಿ ಎಲವು ತೊಗಲುಗಳ ಗೂಡಾಯಿತು; ದೇಹಾವಲಂಬಿಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಾಪೇಕ್ಷೆಗಳು ಮಿಸುಕದೆ ಹೊರಟು ಹೋದುವು; ಅವು ಹೋದುದರಿಂದ ಮನಕ್ಕೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಯಿತು; ಆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಶುಭವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು; ಆ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪಾಪಶೇಷಗಳು ನಾಶವಾದುವು. ವ|| ಬಳಿಕ ಏಕವಿಹಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮೂಲೋತ್ತರಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾಧಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡೆಯಲಾಗಿ- ೧೮. ಆ ಮುನೀಶ್ವರನೆಂಬ ರೋಹಣಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಬಗೆಯಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ

ಅದಲ್ಲದೆಯೂ

ಒಬಲೆ ತಗುಳ್ಳು ಪುತ್ತಿಡುವುದೆಯ್ವೆ ಮೃಗಾವಳಿ ಕೋಡ ತೀಂತಗೀ |
 ಡಿಟಿವುದು ಪಕ್ಕಿ ಗೂಡಿಡುವುದಾವರಿಸಿದ್ ಲತೋತ್ಕರಂ ಪಗಂ ||
 ಡಿಟಿವುದು ನಿಂದು ಪಾವನತಪೋವನದೊಳ್ ಪ್ರತಿಮಾನಿಯೋಗದೊಳ್ |
 ನೆಜ್ಜಿದಮಳಾಂತರಂಗನೆನಿಸಿದ್ ಮುನೀಶನ ನಿಶ್ಚಳಾಂಗದೊಳ್ || ೨೦

ಸುತ್ತುವರಿವಹಿಯನಳವುದು |
 ಸುತ್ತಿಡಿಟಿವೆರೆಲೆಗೋಡಿನಿಂ ಬಿಡುವುದು ಮೆ ||
 ಯುತ್ತಿದ ಲತಾಳಿ ಮುನಿಪನ |
 ಚಿತ್ತದೊಳಿಲ್ಲದ ತೊಡರ್ಪು ಮೆಯ್ಯಾದಪುದೇ || ೨೧

ಅನಂತರಂ ಕೇವಳಜ್ಞಾನೋಪಲಕ್ಷಿತಜೀವದ್ರವ್ಯಸಹಕಾರಿಕಾರಣಬಂಧಪ್ರಾರಂಭಮುಂ ಪಾಕಶಾಸ
 ನಾಸನಕಂಪಸಂಪಾದಕಮುಂ ತ್ರಿಭುವನಕ್ಷೋಭಕರಣಸಮರ್ಥಮುಂ ತೀರ್ಥಕರನಾಮಕರ್ಮಕರಣ
 ಕಾರಣಮುಮಪ್ಪ

ಪದಿನಾಟುಂ ಭಾವನೆಯಂ |
 ಸದಮಳಭಾವಂ ಸಮಂತು ಭಾವಿಸಲಾದಂ ||
 ಪದೆದಂ ಪುಣ್ಯಮಗಣ್ಯಮ |
 ದಿವಿರ್ವರಲಿರ್ದುದು ಮನಕ್ಕೆ ಮಾಡದೆ ಪದೆಪಂ || ೨೨

ಬುದ್ಧಿಗಳೆಂಬ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ೧೯. ನಾನು ಬೇಡವೆಂದು
 ತೊರೆದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮುಟ್ಟುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡನೊ
 ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆತನು ಚಾರಣಗುಣಪ್ರಭಾವದಿಂದ (ಆಕಾಶವಾರ್ಗವಾಗಿಯೆ)
 ಜಿನಗೃಹಯಾತ್ರೆಗೆ ನಡೆದನು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೦. ಪವಿತ್ರವಾದ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ
 ಆ ಮುನೀಶನು ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ನಿಂತು ಶುದ್ಧಾಂತರಂಗ
 ನಾಗಿರುವಾಗ, ಅವನ ಮೈಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದಲು ಕಟ್ಟಿ ಹುತ್ತೇಳುವುದು; ಜಿಂಕೆಗಳು
 ಬಂದು ತಮ್ಮ ಕೋಡುಗಳ ತೀಟೆ ಕಳೆಯಲು ಬಂದು ತಿವಿದಾಡುವುವು; ಹಕ್ಕಿಗಳು
 ಗೂಡಿಡುವುವು; ಬಳ್ಳಿಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುವು; ೨೧. ಆ ಮುನಿಪನ
 ಮೈಮೇಲೆ ಬೆಳೆದ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಸುತ್ತುವರಿವ ಹಾವುಗಳಿಂದ ತೊಡಕಿಕೊಳ್ಳುವುವು;
 ಜಿಂಕೆಗಳ ಕೋಡಿರಿತದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹರವಾಗುವುವು. ಮುನೀಂದ್ರನಿಗೆ
 ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ತೊಡಕು ಮೈಯಲ್ಲಾಗುವುದೆ? ವ|| ಬಳಿಕ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ
 ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಕಾರಣಬಂಧವನ್ನಂಟು ಮಾಡುವ ಇಂದ್ರನಿಗೆ
 ಆಸನಕಂಪವೊದಗಿಸುವ, ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ
 ಹಾಗೂ ತೀರ್ಥಂಕರರ ನಾಮಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆನಿಸಿದ, ೨೨. ಹದಿನಾರು
 ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನದಿಂದ ಆತನು ಭಾವಿಸಲಾಗಿ ಅಗಣ್ಯ
 ವಾದ ಪುಣ್ಯವು ಅವನಿಗೆ ಒದಗಿ, ಮನಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವನ್ನಂಟುಮಾಡಿತು.

ಅದಂತೆಂದೊಡೆ-ಶಂಕಾದಿಮಳವಿಹೀನಮಪ್ಪ ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಥನಸಂಶುದ್ಧಿಯಂ, ಗುರುಸದ್ಧರ್ಮ ವೃದ್ಧಸಾಧುಶ್ರುತಪ್ರೀತಿಸ್ವಭಾವಮಪ್ಪ ವಿನಯಮುಂ, ಅಹಿಂಸಾದಿಬ್ರಹ್ಮತಂಗಳೊಳಂ ತದಂಗತೀಲಂಗಗಳೊಳಂ ಕ್ರೋಧಸಂಜ್ವಲನಾದ್ಯತಿಚಾರವಿರಹಿತಮಪ್ಪ ಶೀಲಬ್ರಹ್ಮತನತಿಚಾರಮುಂ, ನಯಪ್ರಮಾಣನಿಕ್ಷೇಪ ಲಕ್ಷಿತಶಾಸ್ತ್ರಾದ್ಯುಪಲಕ್ಷಣಮಪ್ಪ ಜ್ಞಾನೋಪಯೋಗಮುಂ, ಘೋರಸಂಸಾರದುಃಖಭೀರುತ್ಸಪ್ಕತಿಯ ಪ್ಪ ಸಂವೇಗಮುಂ, ಅಭಯದಾನಾದಿಗಳೊಳ್ ಶಕ್ತ್ಯನುರೂಪತ್ಯಾಗಮುಮಗೂಢಸಾಮರ್ಥ್ಯಶರೀರ ಕ್ಷೇತಲಕ್ಷಣಮುಮಪ್ಪ ಶಕ್ತ್ಯನುರೂಪತಪಮುಂ, ಸಮುಪಾತ್ಸಸತ್ತಮೋವಿಘ್ನಸಂರೋಧಿಯಪ್ಪ ಸಮಾಧಿ ಯುಂ, ಭವ್ಯಜೀವದುಃಖಸಂಯೋಗ ಸಂಬೋಧನಾವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಪ್ಪ ವಯ್ಯಾಪ್ತಮುಂ, ಅರ್ಹದ್ಧ ಕ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಭಕ್ತಿಬಹುಶ್ರುತಭಕ್ತಿಶ್ರುತಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಚತುರ್ಭಕ್ತಿಯುಂ, ಪಡ್ವಿಧಾವಶ್ಯಕಕ್ರಿಯಾಪರಿಪಾಳ ಮಪ್ಪಾವಶ್ಯಮುಂ, ತಮೋಧನಗೃಹಸ್ಥರತ್ನತ್ರಯಂಗಳಂ ಪ್ರಕಾಶಂಮಾಪ್ತ ರತ್ನತ್ರಯಂಗಳುಂ, ಸದ್ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಭಾವಕಮಪ್ಪ ಮಾರ್ಗಪ್ರಭಾವನೆಯುಂ, ಸದ್ಧರ್ಮಸ್ನೇಹಲಕ್ಷಣೋಪೇತಮುಮಪ್ಪ ದರ್ಶನವತ್ಸಳತ್ವಮುಮೆಂಬೀಷೋಡಶಭಾವನೆಗಳಂ ಸಮುತ್ತುಂಗತೀರ್ಥಕೃತ್ಕೃತಪ್ರಾಸಾದರೋಹಣ ಸೋಪಾನಸಮಾನಂಗಳನುಕ್ರಮದಿಂ ಭಾವಿಸುತ್ತಮಿದುರ್

ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಂತೋಷಿತ ।

ವಿಗ್ರಹನುಜ್ಞತಮದಗ್ರಹಂ ನಿಜಸತ್ಯೆ ॥

ವ॥ ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ- ಸಂಶಯವೆ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಥನ ಶುದ್ಧಿ : ಗುರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸದ್ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧ ಸಾಧುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗು ಶ್ರುತದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವಿನಯ; ಹಿಂಸೆಯೆ ಮೊದಲಾದ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಅಂಗವಾದ ಶೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧ-ಸಂಜ್ವಲನ ಮೊದಲಾದ ಅತಿಚಾರಗಳಿಲ್ಲದ ಶೀಲ ವ್ರತಾರ; ನಯ, ಪ್ರಮಾಣ, ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಾದ್ಯುಪಲಕ್ಷಣ ವಾದ ಜ್ಞಾನೋಪಯೋಗ; ಘೋರವಾದ ಸಂಸಾರದುಃಖಕ್ಕೆ ಅಂಜುವುದೆ ಸ್ವಭಾವವಾದ ವೈರಾಗ್ಯ; ಅಭಯವೆ ಮೊದಲಾದ ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರವಾದ ತ್ಯಾಗ; ಗೂಢವಲ್ಲದ ಶರೀರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾಯಕ್ಷೇತವನ್ನೊಳ ಗೊಂಡ ಶಕ್ತ್ಯನುರೂಪ ತಪಸ್ಸು; ತಮೋವಿಘ್ನ ನಿರೋಧಕವಾದ ಸಮಾಧಿ; ಭವ್ಯಜೀವಗಳ ದುಃಖಯೋಗ ಸಂಬೋಧನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೈಯ್ಯಾಪ್ತತ್ಯ; ಅರ್ಹಂತಭಕ್ತಿ, ಆಚಾರ್ಯಭಕ್ತಿ, ಬಹುಶ್ರುತಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಭಕ್ತಿ; ಪಡಾವಶ್ಯಕಕ್ರಿಯಾಪಾಲನೆಯುಳ್ಳ ಅವಶ್ಯ; ತಪಸ್ವಿಗಳನ್ನು, ಗೃಹಸ್ಥರನ್ನೂ ರತ್ನಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಬೆಳಗುವ ರತ್ನತ್ರಯಗಳು; ಸದ್ಧರ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗಪ್ರಭಾವನೆ ಸದ್ಧರ್ಮಸ್ನೇಹ ಲಕ್ಷಣ ದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ದರ್ಶನವತ್ಸಲತೆ- ಹೀಗೆ ಈ ಹದಿನಾರು ಭಾವನೆಗಳೆಂಬುವನ್ನು ತೀರ್ಥಂಕರ ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಸಾದಕ್ಕೇರುವ ಸೋಪಾನಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತ ಇದ್ದನು. ೨೩. ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಕೊರಗಿಸಿ,

ಕಾಗ್ರಮನಂ ಮಣಿಕೂಟನ |

ಗಾಗ್ರಮನವ್ಯಗ್ರಜೀವಿತಾಂತಂ ಸಾದರ್ಶಂ ||

೨೩

ಅಂತು ಸಾದರ್ಶ ತದತಿವಿಸ್ತೀರ್ಣಪ್ರಾಂಶುಕಪ್ರಸ್ತುತದೇಶದೊಳ್ ಚತುರ್ವಿಧಾರಾಧನಾಪೂರ್ವಕಂ
ವಿಹಿತಪ್ರಾಯೋಪಗಮನವಿಧಾನನಾಗಿ

ಯತಿಪಂ ಪರ್ಯಾಯದಿಂದಧ್ರುವಮಶರಣಮೇಕತ್ವವನ್ಯತ್ವಮಾಸಂ |

ಸೃತಿಲೋಕಂ ಮತ್ತಮಾಅಂದದಿನಶುಚಿತೆ ಸಂದಾಸ್ತವಂ ಸಂವರಾಖ್ಯಾ ||

ಸ್ವಿತಮಂತಾನಿರ್ಜರಾಂಕಂ ಪ್ರವಿಮಳತರಧರ್ಮಂ ಲಸದ್ಬೋಧೆಯೆಂಬೀ |

ನುತಿವತ್ತೀರಾಣುಮಂ ಭಾವಿಸಿದನೆಸೆವನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಂ ಶಿಕ್ಷಿತಾಕ್ಷಂ ||

೨೪

ಅಂತು ಭಾವಿಸಿ,

ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗಿದು ದಲ |

ಗುರ್ವಿನ ನಿಶ್ರೇಣಿಯೆಂಬ ತಟದೇಶದನಂ ||

ದುರ್ವುಗಿಡೆ ಮೋಹನೀಯಂ |

ನಿರ್ವಂದದೆ ಬಟೆಯಮುಪಶಮಶ್ರೇಣಿಯುಮಂ ||

೨೫

ಮತ್ತಂ,

ತಾನೆಯ್ವೆ ಮೊದಲ ಶುಕ್ಲ |

ಧ್ಯಾನಮನೋಳಕೆಯ್ವು ಬಟೆಯಮುಪಶಾಂತಗುಣ ||

ಸ್ಥಾನದೊಳೆ ನಿಂದು ಸುಕೃತನಿ |

ಧಾನಮನಾಯೋಗಿನಾಯಕಂ ಸಾಧಿಸಿದಂ ||

೨೬

ಮದರಹಿತನಾಗಿ, ಆತ್ಮಸತ್ತ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಮನವಿಟ್ಟು ಮಣಿಕೂಟ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರವನ್ನು
ವಿರಿದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ವಿರಿಹೋಗಿ ಅದರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆಗೆ
ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಆರಾಧನಾವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ ವಿಧಿಯನ್ನು
ಕೈಕೊಂಡು- ೨೪. ಆಮೇಲೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಧ್ರುವ, ಅಶರಣ, ಏಕತ್ವ, ಅನ್ಯತ್ವ,
ಸಂಸಾರ, ಲೋಕ, ಅಶುಚಿತ್ವ, ಅಸ್ತವ, ಸಂವರ, ನಿರ್ಜರೆ, ಶುದ್ಧಧರ್ಮ, ಮತ್ತು ಬೋಧೆ
ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮುನಿಯು ಭಾವಿಸಿದನು. ಹಾಗೆ
ಭಾವಿಸಿ- ೨೫. ಮೋಹನೀಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಇದು
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನಿಚ್ಚಣಿಕೆಯೆಂಬಂತೆ ಉಪಶಮ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ವಿರಿದನು.
ಮತ್ತು- ೨೬. ಮೊದಲನೆಯ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನವನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಬಳಿಕ ಉಪಶಾಂತ ಗುಣ
ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆ ಯೋಗೀಂದ್ರನು ಪುಣ್ಯಕರವಾಗಿ ದೇಹತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಅಂತು ಪದ್ಮನಾಭಯತಿ ಅವತೀರ್ಣಶರೀರಭಾರನಾಗಿ

ಅಜುವತ್ತುಮೂಜುಪಟಳಂ |

ನೆಜದೆಡೆಯಿಂದತ್ತಲೋಕಚೂಳಿಕೆಯಿಂದಂ ||

ಪೆಜದೇಂ ಯೋಜನಮೀರಾ |

ಜಟಿನತ್ತಿರ್ಪುದು ನಿರಾಕುಳಂ ವಿಗತಮಳಂ ||

೨೭

ಪೆಸರಿಂದಂತದು ಸರ್ವಾ |

ರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ಪರಿಣಾಹದಿಂದೆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ||

ಕೈ ಸಮಂ ಸುಖದಧಿಕಂ ಭಾ |

ವಿಸಿ ತಳೆದುದು ಮತ್ತನುತ್ತರಾಭ್ಯಂತರಮಂ ||

೨೮

ಅದು ಮುಕ್ತಿಪುರಕ್ಕೆ ಗೋಪುರ |

ಮದು ನಾಕಾನೋಕಹಕ್ಕೆ ಫಲಮಂಜರಿ ಮ ||

ತ್ತದು ಲೋಕಾಕೃತಿಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ |

ವದನಮದಹಮಿಂದ್ರತ್ಯನಿಕರಕರಂಡಂ ||

೨೯

ಮತ್ತಮದಜ ನಾಲ್ಕು ದೆಸೆಯೊಳಂ ಪೂರ್ವಾದಿಪರ್ಯಾಯದಿಂದಂ

ಅವಿರತಮೆನೆ ವಿಜಯಂ ಮ |

ತ್ತೆ ವೈಜಯಂತಂ ಜಯಂತಮಪರಾಜಿತಮೆಂ ||

ಬಿವು ನಾಲ್ಕು ವಿಮಾನಂಗಳ್ |

ಪ್ರವಿರಾಜಿಪುವಿಂದ್ರನೀಳಧರಣಿತಳಂಗಳ್ ||

೩೦

ವ|| ಹಾಗೆ ಪದ್ಮನಾಭ' ಯುತಿಯು ದೇಹಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಂಡನು-
 ೨೭. ಅರುವತ್ತು ಮೂರು ಪಟಳಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಲೋಕಚೂಳಿಕೆಯಿಂದ
 ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನೆಗಳ ಆಚೆಗೆ ನಿರ್ದೋಷವಾದ, ನಿರ್ಬಾಧವಾದ ಒಂದು
 ಎಡೆಯಿರುವುದು. ೨೮. ಅದರ ಹೆಸರು ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ: ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಜಂಬೂ
 ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಸಮನಾದುದು. ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಮಯವಾದುದು. ಅದು ಐದು ಅನುತ್ತರ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ೨೯. ಅದು ಯುಕ್ತಿನಗರಕ್ಕೆ ಗೋಪುರ:
 ಸ್ವರ್ಗವೃಕ್ಷದ ಫಲಮಂಜರಿ: ಲೋಕಾಕಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮುಖ: ಅಹಮಿಂದ್ರ
 ರೆಂಬ ರತ್ನಗಳ ಕರಂಡ. ವ|| ಅದರ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಿಂದ
 ಕ್ರಮವಾಗಿ- ೩೦. ವಿಜಯ, ವೈಜಯಂತ, ಜಯಂತ ಮತ್ತು ಅಪರಾಜಿತ

ಅವು ಮಣಿತೋರಣಾಪ್ತೇಶ ||
 ಲ್ಲವಿತಂಗಳವಿದ್ರಕ್ಷಕೂಟವಿಟಂಕೋ ||
 ದ್ವವರುಚಿರೇಂದ್ರಧನುಸ್ಸಂಗತ |
 ವವಿರಳಕುಸುಮೋಪಹಾರತಾರಕಿತಂಗಳ್ ||

೩೧

ನಸುಗಿಡಿದಯ್ಯಮನುತರೆ |
 ಯ ಸುಖಂ ಮೋಕ್ಷದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಪರಿಕಿಮೋಡಮರೇಂ ||
 ದ್ರ ಸುಖಾದಿಗಳಂ ಲೋಕದೊ |
 ಳಸದಳಮಧಿಕಂ ಗಡಿನದೇವಣ್ಣಮದೋ ||

೩೨

ಮತ್ತಮದಲಿಗೋ

ಮಹಿಮೆ ಕಿಟಿದಕ್ಕೆ ಪಿರಿದ |
 ಕೃಹಮಿಂದ್ರರ್ ಸಲೆ ಜನೇಂದ್ರಕಲ್ಯಾಣಮಹಾ |
 ಮಹಯಾತ್ರಗೆ ಪೋಗರ್ ವಿನ |
 ತಹಟನ್ನಣಮಕುಟರಪುರ್ದಿದೇಡೆಯೋ ||

೩೩

ವಿನಿಸುನುತರೆಗಳೋ ವೈಜಯಂತವಿಮಾನದುಪಪಾತನಿಕೇತನದಮಲ್ಲಾನೆಡೆಯಿನಿಂಗಡಲ
 ತೆರೆವೊರೆಯನೊಗೆವಳದಿಂಗಳಂತೆ ತಳತಳಿಸಿ ಪುಟ್ಟ ಸಮಚತುರಪ್ರಸ್ಥಾನನುಂ, ಪರಿಪೂರ್ಣಯೌವನ
 ವಿಳಾಸನುಂ, ಶುಕ್ಲಲೇಖಾಪರಿಣಾಮನುಂ, ಅಣೆಮಾದ್ಯಷ್ಟಗುಣಮಣಿನಿಧಾನನುಂ, ಲೋಕನಾಡಿಕ್ಕಾಂ

ವೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಮಾನಗಳು ಇಂದ್ರನೀಲದ ಭೂಮಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುವು.
 ೩೧. ಅವು ರತ್ನತೋರಣಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಚಿಗುರೊಡೆದಂತೆ ತೋರುವುವು;
 ಇಂದ್ರರತ್ನಶಿಖರಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ವರ್ಣಕಾಂತಿಯು ಇಂದ್ರ ಧನುಗಳನ್ನಂಟು
 ಮಾಡುವುದು; ನಿಬಿಡವಾದ ಹೂಬಲಿಗಳಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರಮಯವಾದಂತೆ ಶೋಭಿಸು
 ವುವು. ೩೨. ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಐದೂ ಅನುತರಗಳ ಸುಖ ಮೋಕ್ಷಸುಖಕ್ಕೆ
 ಕಿಂಚಿನ್ನಾತ್ರ ಕಡಮೆಯಾದು; ದೇವೇಂದ್ರರ ಸುಖಾದಿಗಳಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಅಧಿಕ
 ವಾದುದು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಏನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸುವುದು? ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ-
 ೩೩. ಇಲ್ಲಿಯ ಅಹಮಿಂದ್ರರ ಮಹಿಮೆ ಕಿರಿದಾಗಿರಲಿ, ಹಿರಿದಾಗಿರಲಿ- ಏನೇ
 ಇದ್ದರೂ ಜನೇಂದ್ರನ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಹೋತ್ಸವಗಳಿಗೆ ಅವರು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ;
 ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೆ ತಲೆಬಾಗಿ ಗೌರವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ವ|| ಹೀಗಿರುವ
 ಅನುತರಗಳಲ್ಲಿಯ ವೈಜಯಂತವೆಂಬ ವಿಮಾನದ ಉಪಪಾತಗೃಹದ ಜೊತೆ
 ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ- ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದ ತೆರೆಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ಬಾಲ
 ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಯನಾಗಿ, ಪದ್ಮನಾಭ ಮುನೀಂದ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು; ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೆ
 ಆತನು ಸಮಚತುರ ಪ್ರಸ್ಥಾನನೂ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಯೌವನ ಶೋಭೆಯುಳ್ಳವನೂ.

ತರಗತಾವಧಿಜ್ಞಾನಭಾನೂದಯಾಚಳನುಮಾತ್ಮಾವಧಿಜ್ಞಾನವರ್ತನಾಕ್ಷೇತ್ರಪೂರಣಸಮರ್ಥಮೂಳಶರೀರ
ವಿಕ್ರಿಯಾಸಮಗ್ರನುಮಾಗಿ

ಕಡೆದು ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದ ಸುಧಾಕರಮಂಡಳದಿಂದೆ ಮಾಡಿದಂ |
ತೊಡಲತಿನಿರ್ಮಳಂ ಪವಣೊಳೊರ್ಮೊಲನೊರ್ಮೆಯುಮಂತಸಾಜದೊ ||
ಳ್ಳೊಡವಿನ ಮಾಸದಂಬರದ ಕಂದದ ಮಾಲೆಯ ಲೀಲೆ ಚೆಲ್ಲನಿ |
ರ್ಮಡಿ ಸೆ ಬೆಡಂಗನಾಳ್ವದಪರೋ ಮನಭಾಮೆಯ ಧಾತುವಾತನಾ || ೩೪

ಮೂವತ್ತು ಮೂಟು ಶರನಿಧಿ |
ಜೀವನ ಪರಿಸಂಖ್ಯೆ ತತ್ತಮಾಣ ಸಹಸ್ರಾ ||
ಬ್ಬಾವಧಿ ಸುಧಾಶನಸ್ಕರ |
ಣಾವಸರಮನಿತ್ತ ಪಕ್ಷಮಾಗುರ್ವ ಪದಂ || ೩೫

ಮುಟುಮೆಯೊಳತೀಂದ್ರಿಯಸುಖ |
ದೇವಿವಟ್ಟಾದಪ್ಪನೆಂಬುದರ್ಕಿದುವೆ ವಲಂ ||
ಕುಟುಪೆಂಬ ತೆಜದಿನೆಸೆದುದು |
ನೆಜಿದಹಮಿಂದ್ರಂಗೆ ನಿಷ್ಪವೀಭಾಗಸುಖಂ || ೩೬

ರೂಪಾದಿಪಂಚವಿಷಯ |
ಪ್ರಾಪಣದಿಂದಲ್ಲದಾಗದಖಿಳೇಂದ್ರಯಸೌ ||
ಖ್ಯೋಪಜಯಮೆನೆ ಮನುಷ್ಯರೊ |
ಕಾ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಸುಖಂ ಪರಾಧೀನಮೆ ದಲ್ || ೩೭

ಶುಕ್ಲಲೇಶೈಯ ಪರಿಣಾಮ ಹೊಂದಿದವನೂ, ಅಣಿವಾದಿ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದ
ಯುಕ್ತನಾದವನೂ, ಅವಧಿಜ್ಞಾನಿಯೂ, ಆತ್ಮಾವಧಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾದ
ಮೂಲಶರೀರವಿಕ್ರಿಯಾಸಂಪನ್ನನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ೩೪. ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದ
ಚಂದ್ರಮಂಡಳವನ್ನೆ ಕಡೆದು ಮಾಡಿದಂತಹ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ದೇಹ; ಅಳತೆ
ಒಂದು ಮೊಳ; ಒಮ್ಮೆಯೂ ಕಾಂತಿಗುಂದದ ಆಭರಣ, ಮಾಸದ ವಸ್ತ್ರ, ಬಾಡದ
ಮಾಲೆ- ಇವುಗಳ ಚೆಲುವಿನಿಂದ ಆತನ ಆಕೃತಿಯು ಇಮ್ಮಡಿಯಾದ ಬೆಡಗನ್ನು
ಪಡೆಯಿತು. ೩೫. ಆತನ ಆಯುಷ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಸಾಗರೋ
ಪವು; ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅವ್ಯತಾನದ ಸ್ಮರಣೆ,
ಹಾಗೂ ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಸಾವಿರ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ನಿಶ್ವಾಸ ಆತನಿಗೆ. ೩೬.
ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಾಗುವನೆಂಬುದರ ಪೂರ್ವ
ಸೂಚನೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಅಹಮಿಂದ್ರನಿಗೆ ಸ್ವೀ ಸ್ವರ್ವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಮನ್ಮಥ
ಸುಖ ಒದಗುವುದು. ೩೭. ರೂಪವೆ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚವಿಷಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ
ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಸುಖ ಲಭಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ

ಕುದಿದು ತನುಕ್ಷೇತದಿನ |

ಲ್ಲದೆ ಮನುಜಗಾರ್ಗದತನುಸೌಖ್ಯಂ ಮತ್ತಂ ||

ತುದಿಯೊಳಗದಜಿಂ ರಸಸೌ |

ಜದಿನಾಗದುದೆಲ್ಲಮಸುಖಮಲ್ಲದೆ ಪೆಟದೇಂ ||

೩೮

ಪೊಜಮಡದೆ ಗಜೇಂದ್ರಂ ನೀ |

ಸೇಜಿಗೊಂಡಿರ್ಪಂತೆ ನಿಷ್ಪವೀಚಾರತೆಯಿಂ ||

ನೆಜಿದ ಸುಖಾಂಬೋಧಿಯೊಳವ |

ಚಟನುಚಿದವಗಾಹಮಿದನಿಂತಹಮಿಂದ್ರಂ ||

೩೯

ಅಂತನುತ್ತರಮುಮುತ್ತರೋತ್ತರಮುಮಾಗನುತ್ತರೆಯೊಳಾತ್ಮಕೃತಸುಕೃತಕಲ್ಪಪಾದಪಫಲೋಪಮಾನಮಂ ನಿಷ್ಪವೀಚಾರಸುಖಮಂ ಪದ್ಮನಾಭಚರಾಹಮಿಂದ್ರನನುಭವಿಸುತ್ತಮಿರ್ಪಿನಮಿತ್ತ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದೊಳೆ

ಅವನೀವನಿತೆಗೆ ಮೊಗಮೆಂ |

ಬವೊಲುದ್ಯದನೂನರಾಗಲೀಲಾಧರಮಾ ||

ತ್ತವಿಳೋಚನವಿಳಸನಮೊ |

ಪುವುದಾದಂ ಪೂರ್ವವಿಷಯಮೆಂಬುದು ವಿಷಯಂ ||

೪೦

ಅದಜಿಳೊಳುದಾತ್ತರತ್ನತತಿ ಪುಟ್ಟದ ಬೆಟ್ಟು ಮದೇಭಮಾಳೆ ಪು |

ಟ್ಟದ ಪಟು ಮುತ್ತು ಪುಟ್ಟದ ತರಂಗೀಣೆ ಚಂದನಭೂಜರಾಜಿ ಪು ||

ಇಂದ್ರಿಯಸುಖವೆಂಬುದು ಪರಾಧೀನವೆ ಸರಿ. ೩೮. ದೇಹಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಂಭೋಗಸುಖ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಶ್ರಮದಿಂದ ಸುಖ ಪಡೆಯ ಹೊರಟರೂ ಕೊನೆಗೆ ಲಭಿಸುವುದು ಅಸುಖವಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನೂ ಇಲ್ಲ. ೩೯. ನಾಯಕಗಜವು ಹೊರಬೀಳದೆ ನೀರ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿಯೆ (ಸುಖದಿಂದ) ಇರುವಂತೆ, ನಿಷ್ಪವೀಚಾರತೆಯಿಂದ ಒದಗಿದ ಸುಖಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಅಹಮಿಂದ್ರನು ಬೇಸರವಿಲ್ಲದೆ ಮುಳುಗಿದ್ದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ, ಉತ್ತರೋತ್ತರವೂ ಆದ ನಿಷ್ಪವೀಚಾರ ಸುಖವನ್ನು, ಅನುತ್ತರೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯವೃಕ್ಷದ ಫಲದಂತೆ ಸೇವಿಸುತ್ತ ಹಿಂದಿನ ಭವದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮನಾಭನಾಗಿದ್ದ ಅಹಮಿಂದ್ರನು ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇತ್ತ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ- ೪೦. ಭೂರಮಣಿಗೆ ಮುಖವೆಂಬಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಮಯವೂ, ನಯನ ಮನೋಹರವೂ ಆದ ಪೂರ್ವವಿಷಯ ವೆಂಬ ರಾಜ್ಯವಿರುವುದು. ೪೧. ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ರತ್ನಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಬೆಟ್ಟವಾಗಲಿ, ಮದ್ದಾನೆಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮವೀಯದ ಕಾಡಾಗಲಿ, ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ಹೊಳೆಗಳಾಗಲಿ, ಚಂದನದ ಮರಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ ವನವಾಗಲಿ, ಕಮಲಗಳ ಸಮೂಹ

ಟ್ಟಿದ ಬನಮುತ್ಸಳಪ್ರತತಿ ಪುಟ್ಟಿದ ದೀರ್ಘಕೆ ಪದ್ಮಪಾಳಿ ಪು ।
ಟ್ಟಿದ ಬಯಲೆಯ್ನೆ ನುಣ್ಣಸಲೆ ಪುಟ್ಟಿದ ತಣ್ಣುಟಿಲಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ ॥

೪೧

ಮತ್ತಂ

ಕಳಮಯವಾದಿಧಾನ್ಯಕುಳಮಂ ಹಳಕಾವಳಿಗಾವ ಕಾಲಮುಂ ।
ಬೆಳೆವುದು ಪಾಂಥಸಂತತಿಗೆ ಸಂತಸಮಂ ಪುಳಿನಪ್ರತಾನದಿಂ ॥
ಬಳೆವುದಧೀಶ್ವರಗೆ ಜರಗಂಬ ನೆವಂಬಿಡಿದೆಯ್ನೆ ಪೊನ್ನಮಂ ।
ಬಳೆವುದು ತನ್ನಹೀತಕಮಪಾರಸುಖಾವಹಭೋಗಭೂತಳಂ ॥

೪೨

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಬಿಸಫಾಸಾಸಕ್ತಹಂಸೀಕುಳವಳಯಿತತೀರಂ ಸರಂ ಬೀಜರಾಜೀ ।
ರಸಪಾನಾಧೀನಕೀರಾವಳಿಮಿಳತಫಲಂ ದಾಡಿಮಂ ಕೋರಕಾಗ್ಗೆ ॥
ಗ್ರಸನೋತ್ಕಂಠಾನ್ಯಪುಷ್ಪೋತ್ಕರವೃತವಿಟಪಂ ಚೂತಮಾಮೋದಸೇವಾ ।
ವ್ಯಸಾನಾಳ್ಕೋಘಾತ್ರಪುಷ್ಪಲತಜನಪದದುದ್ಯಾನದೋಳ್ ಕುಂದವೆಂದುಂ ॥

೪೩

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ

ಪೆರ್ವಣ್ಣತ್ತಿಂದೆ ಪುತ್ತಿಂಗಳಿಗಿದ ನೆಲದಿಂದುಣ್ಣೆ ತಣ್ಣಂಪಿನುವಿಂ ।
ನೇರ್ವಣ್ಣಿಲ್ಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತದೋಗದು ಮುಸುಳಿ ಮೆಯ್ನೆಂಟು ಕಾಯ್ಕಾಯ್ದದೆಂದೆಂ ॥

ವರಳದ ಸರೋವರವಾಗಲಿ, ನೆಲದಾವರೆಗಳು ಮೂಡದ ಬಯಲಾಗಲಿ, ನಯವಾದ ಹುಲ್ಲು ಮೈದಾನವಿಲ್ಲದ ತಂಪಾದ ತೀರ ಪ್ರದೇಶವಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ಮತ್ತು- ೪೨. ಆ ಭೂಮಿಯು ಬೇಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ನೆಲ್ಲ ಗೋಧಿ ಮೊದಲಾದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು ಕೊಡುವುದು; ಪ್ರವಾಸಿ ಜನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ತಂಪಾದ ತೋಮಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಈಡುಗೊಳ್ಳುವುದು; ನಾಡಿನ ಅಧಿಪತಿಗೆ ಜರಗಂಬ ನೆವದಿಂದ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಬೆಳೆದು ಈಡುಗೊಳ್ಳುವುದು ಹೀಗೆ ಆ ಭೂಮಿ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಸುಖಭೋಗಗಳಿಂದ ಭೋಗಭೂಮಿಯೆ ಆಗಿತ್ತು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೪೩. ತಾವರೆಯ ನಾಳಿಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿ ದಂಡಗುಂಟ ಕುಳಿತ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕೊಳಗಳು : ಬೀಜಗಳನ್ನೂ ರಸವನ್ನೂ ಸವಿಯುತ್ತ ಹಣ್ಣುಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆತ ಗಿಳಿಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ದಾಳಿಂಬದ ಮರಗಳು; ಕುಡುಗೊನರಿನ ಉತ್ಕಂಠೆಯಿಂದ ಮರದುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಕೋಗಿಲೆಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ಮಾವು : ಪರಿಮಳದ ಆಸೆಯಿಂದ ಮುಕ್ಕುರಿಕ್ಕುವ ದುಂಬಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹೂಬಳ್ಳಿಗಳು - ರಾಜನ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇವು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕುಂದವು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ- ೪೪. ತೋರವಾದ ಹಣ್ಣಿನ ಭಾರದಿಂದ ಹುತ್ತಿಗೆ ಬಾಗಿ ಬೆಳೆ ಹಲಸಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ನೆಲದಿಂದೆದ್ದ ತಂಪಾದ ಕಂಪಿನ ಅತಿಶಯದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹದವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಹುತ್ತಿನಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು (ಇರುವೆಗಳು) ಮುತ್ತಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ಕಾಯಿ

ದೋರ್ವನ್ಯಂ ಪಾಂಥರೆತ್ತಂ ಬಳಸಿದ ರಸವನ್ನಾತುಳಂಗಂ ಮೊದಲ್ |

ನೀರ್ವೋಚ್ಚಂ ಚೌಗುವೀಟುತ್ತಿರೆ ಸುರಿವೆಳೆದೆಂಗಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ವಾದುವಾದಂ || (?)

೪೪

ವಿಧುಮ್ಬದುಕಳೆಗಳ ಹರವರಿ |

ಸುಧಾರಸಪ್ರಸವಭೂಮಿ ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರದ ಸ ||

ನ್ನಿಧಿಯೆನೆ ಸೊಗಯಿಸುವುದು ಸು |

ತ್ರಿ ಧವಳಲಿಲಿತೇಕ್ಷವಾಟಮದಜೂರೂರಂ ||

೪೫

ಅಲ್ಲಿ

ಗಿಳಿಗಳ ಪಿಂಡು ತುಂಬಿಗಳ ಗೊಂದಣಮಂಚಿಗಳೊಡ್ಡರಲ್ಲರ |

ಲ್ಲಗಳ ರಜದುವು ಬಂದೆಳಸಿ ಸಂದಣಿಸುತ್ತಿರೆ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಸಂ ||

ಗಳಿಸಿ ಪಸುರ್ತ ಕರ್ಗಿದ ಬೆಳರ್ತ ಕವಿಲ್ವ ಸುಗಂಧತಾಳಸಂ |

ಕುಳಮಲದೋಂಟಮಬ್ಬವನಮೂದುವ ತಣ್ಣೆಲರಾದಮೊಪ್ಪುಗುಂ ||

೪೬

ಅಂತು ಸಕಳಸಂಪದಕ್ಕಾಸ್ತ್ರದಮಾದಾ ಜನಪದದೊಳ್

ಉಡಿದಿದೆ ಪಥಿಕರ್ ಕರ್ಬಿನ |

ಬಡಗೊಂಡೊದವಿದರ್ ಬಟ್ಟಿಯಿಂ ಮಾವಿನ ಪ ||

ಣ್ಣೆಡಿದಡರೆ ಕೊಂಡ ಗೊಂಚಲ್ |

ಮಡಲಿಟಿದುದು ಕೆಲಗೆ ಬೆಳೆದ ಕಳಮೆಯ ಕೆಯ್ಯಂ ||

೪೭

ಮಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹಾದಿಕಾರರು ಹಾತೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ರಸಭರಿತ ಮಾದಳ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಜವುಗು ಬೀಳುವಂತೆ ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಎಳೆದೆಂಗುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಚೆಲುವಾಗಿರುವುವು. ೪೫. ಆ ರಾಜ್ಯದ ಊರೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಮೃದುವಾದ ಕಳೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವೊ, ಅವೃತರಸದ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯೊ, ಪುಷ್ಪಬಾಣಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬುಗಳ ತೋಟಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ಅಲ್ಲಿ- ೪೬. ಗಿಳಿಗಳ ಹಿಂಡು, ದುಂಬಿಗಳ ಸಮೂಹ, ಹಂಸಗಳ ಸಮುದಾಯ, ಅರಳಿದ ಹೂಗಳ ಪರಾಗದ ಬಟ್ಟಲು ಬಂದು ಬಂದು ದಟ್ಟವಾಗಿ ನೆರೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಸಂದಣಿಯಾಗಿ ಹಸಿರೇರಿದ, ಕಪ್ಪಾದ, ಬೆಳ್ಳಗಾದ, ಕಂದುಬಣ್ಣದ ಸುಗಂಧಿ ನೆಲ್ಲಗಳ ಹಲವಾರು ಗದ್ದೆಗಳು, ಹೂದೋಟಗಳು, ತಾವರೆಗೊಳಗಳು, ಬೀಸುವ ತಂಗಾಳಿ-ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವುವು. ವ|| ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಆಕರವಾದ ಆ ಜನಪದದಲ್ಲಿ- ೪೭. ಹಾದಿಕಾರರು ಕಬ್ಬಿನ ಗಳುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಇಡಲಾಗಿ, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳ ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ಸೋರಿದ ರಸ ಹರಿದು ಬಂದು

ರಾಜಕರಪಾತಭೀತಿ ಸ |

ರೋಜದೋಳತಿವರ್ಣವೃತ್ತಿ ಲಿಪಿಯೋಳ್ ಖಲಸಂ ||

ಯೋಜನೆ ಕೆಯ್ಯೋಳ್ ಸಮನಿಕು |

ಮಾ ಜನಪದಜನದೋಳಿತುಮೇಂ ಸಮನಿಕುಮೇ ||

೪೮

ಮೃದುಕರಮೊಂದು ಚಂಡಕರಮೊಂದನವಗ್ರಹಮೊಂದವಗ್ರಹಾ |

ಸ್ವದಮೆ ದಲೊಂದು ನಿಶ್ಚಲಿತಸಮ್ಮದಸಂಯುತಮೊಂದು ನಿತ್ಯದು ||

ಮದಸಮುಪೇತಮೊಂದು ಪರಿಭಾವಿಸೆ ತಾನೆನೆ ಪೋಲಿಪಂದು ಪೇಟೆ |

ಸದೃಶಮೆ ಪೂರ್ವದೇಶಮುಮನಂಗಮತಂಗಜಪೂರ್ವದೇಶಮುಂ ||

೪೯

ಅಂತತ್ಯಂತಶೋಭವೆತ್ತು ವಿವಿಧಪುರನಿಕರತಾರಕಪ್ರಕರಪರಿಕಲಿತಮಾದ ಪೂರ್ವಮಂಡಲ ಮೆಂಬ ಪೂರ್ವಗಗನಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಮಂಡನಮಾಗಿ,

ಪ್ರಚುರಸುಧಾನಿಳಯಂ ಸಮು |

ಪಚಿತಮನೋಹಾರಿಗೋಕುಳಂ ವಿಮಳಕಳಾ ||

ಕೆಳಗೆ ಬೆಳೆದ ನೆಲ್ಲಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತು. ೪೮. “ರಾಜಕರಪಾತಭೀತಿ” (೧. ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳು ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಭಯ. ೨. ಅರಸನು ಕರಭಾರವನ್ನು ಹೇರುವ ಅಂಜಕೆ) ಕೆಂದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ, “ಅತಿವರ್ಣವೃತ್ತಿ” (೧. ಅನೇಕ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೂಡಿ ಬರುವಿಕೆ. ೨. ಜಾತಿಗಟ್ಟು ನಡೆವಳಿಕೆ) ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ, “ಖಲಸಂಯೋಜನೆ” (೧. ಕಣದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಒಕ್ಕುವ ಕಾರ್ಯ. ೨. ದುಷ್ಟರ ಕೂಟ) ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಲ್ಲದೆ ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟಾದೀತೆ? [ಕಂಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮೊದಲ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ಉಂಟು, ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವು ಇಲ್ಲ.] ೪೯. ಪೂರ್ವ ದೇಶಕ್ಕೂ ಮನ್ಮಥಗಜದ “ಪೂರ್ವದೇಶ” (ಶರೀರದ ಮುಂಭಾಗ) ಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯದು “ಮೃದುಕರ” (ಕಂದಾಯದ ಭಾರ ಅಲ್ಪವಾಗಿರುವುದು) ವಾದರೆ ಎರಡನೆಯದು “ಚಂಡಕರ” (ಬಲವಾದ ಸೊಂಡಿಲುಳ್ಳುದು); ಒಂದು “ಅನವಗ್ರಹ” (ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದುದು- ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಕಾಲಿಕ ಮಳೆಯುಳ್ಳುದು), ಇನ್ನೊಂದು “ಅವಗ್ರಹಾಸ್ವದ” (ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವಂತಹುದು); ಒಂದು “ನಿಶ್ಚಲಿತ ಸಮ್ಮದ ಸಂಯುತ” (ಸತತವಾದ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳುದು), ಇನ್ನೊಂದು “ನಿತ್ಯದುರ್ಮದ ಸಮುಪೇತ” (ಯಾವಾಗಲೂ ದುಷ್ಟ ಮದೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು). ವ|| ಹೀಗೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಬಗೆಬಗೆಯ ಪುರಗಳೆಂಬ ನಕ್ಷತ್ರ ಸಮೂಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪೂರ್ವಮಂಡಲವೆಂಬ ಪೂರ್ವಾಕಾಶಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವಾಗಿ- ೫೦. “ಪ್ರಚುರ ಸುಧಾನಿಳಯ” (೧. ಅತಿಶಯವಾದ ಅಮೃತಕ್ಕೆ ನೆಲೆಮನೆ. ೨. ಹಲವಾರು ಸೌಧಗಳುಳ್ಳುದು) ವಾಗಿ, “ಸಮುಪಚಿತ ಮನೋಹಾರಿ ಗೋಕುಳ” (೧. ಮನೋಹರವಾದ ಕಿರಣ ಸಮೂಹವುಳ್ಳುದು. ೨. ಉತ್ತಮವಾದ

ಪ್ರಚಯನಿಧಾನಂ ತಾನೇನಿ ।

ಸಿ ಚಂದ್ರಬಿಂಬಂಮೋಲೊಪ್ಪುಗುಂ ಚಂದ್ರಪುರಂ ॥

೫೦

ಅದನೆ ಪರಿವೇಷಮೆಂಬಂ ।

ದದಿನೆತ್ತಂ ಬಳಸಿ ವಿವಿಧವರ್ಣವಿಶೇಷ ॥

ಚ್ಚದಕುಸುಮಫಲಕುಳಂ ತೋ ।

ಪುರ್ವದ ಶಬಲಮರೀಚಿಹೃದ್ಯಮುದ್ಯಾನವನಂ ॥

೫೧

ಇಂದು ದಿಟಂ ವಟಚ್ಚಲದಿನಾತ್ಮಕಳಾಮೃತಸೇಕದಿಂದಮೋ ।

ದೊಂದನೆ ಮಂಡಳೈಕತಳದೊಳ್ ಸಸಿ ಪೆರ್ಚಿಸಿ ತಂದು ತಿಂಬಿದಂ ॥

ನಂದನದೊಳ್ ಕುಜಂಗಳನದಲ್ಲದೊಡೀ ನಯಮೀ ಪೊದಬ್ಬಿಯೀ ।

ಯಂದದ ಶೋಭೆಯೀರಸಸಮೃದ್ಧಿಯದೇಂ ಪೆಟವರ್ಕೆ ತೋರ್ಕುಮೇ ॥

೫೨

ಎನಿಸಿ ನೆಗಬ್ಬಿಗಂ ಪೊಗಬ್ಬಿಗಂ ನೆಲೆಯಾದುದು. ಅಲ್ಲಿ

ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸೋಚಿತವೃತ್ತಿಯಿಂದಿರದೊಡಮ್ನೋ ದರ್ಪಕಂ ತೋರ್ಪನಿಂ ।

ಚಾಪಾಟೋಪಮನೆಂದೆ ತಳ್ಳಗಲವೆಂದುಂ ರಾಗದಿಂ ನಾಗವ ॥

ಲ್ಲಿಪೂಗದ್ವಿತಯಂ ಲತಾಕುರವಕದ್ವಂದ್ವಂ ಸಮುತ್ಪಲ್ಲಮ ।

ಲ್ಲಿಪುನ್ನಾಗಯುಗಂ ವಿಶೋಲಲವಲೀಲೀಲಾಲವಂಗದ್ವಯಂ ॥

೫೩

ಆಕಳ ಹಿಂಡಿನಿಂದ ಮನೋಹರವಾದುದು). ಹಾಗೂ “ವಿಮಳಕಳಾಪ್ರಚಯನಿಧಾನ” (೧. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಹದಿನಾರು ಕಳೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದುದು. ೨. ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಅನೇಕ ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾದುದು) ಎನಿಸಿ ಚಂದ್ರಪುರವು ಚಂದ್ರಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿತು. ೫೦. ಅದನ್ನೆ ಪರಿವೇಷದಂತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣಗಳ ಎಲೆ, ಹೂ, ಹಣ್ಣುಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಮಿಶ್ರಕಾಂತಿಯ ಚೆಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮನೋಹರವಾದ ಉದ್ಯಾನವು ಶೋಭಿಸುವುದು. ೫೧. ಚಂದ್ರನು (ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿರುವ) ಆಲದ ಮರದ ಮೇಲಿನ ಒಲವಿನಿಂದ ತನ್ನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅಮೃತವನ್ನೆರೆದು ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ತಂದು ಈ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರಬೇಕು. ಹಾಗಲ್ಲವಾದರೆ ಈ ನಯ, ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಈ ಶೋಭೆ ಹಾಗೂ ಈ ರಸಸಮೃದ್ಧಿ ಬೇರೆಯ ಮರಗಳಿಗೆ ಏಕೆಲ್ಲ? ವ|| ಎಂಬಂತೆ ಆ ಉದ್ಯಾನವು ಹೊಗಳಿಕೆಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೂ ನೆಲೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ - ೫೩. “ಗಂಡಹಂಡಿರಂತೆ ನಾವು ಒಬ್ಬರೊಡನೊಬ್ಬರು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಬ್ಬರಿಸುವನು” ಎಂದುಕೊಂಡು ಅನುರಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಲೆಬಳ್ಳಿ ಅಡಕೆ ಮರಗಳ ಜೊತೆಯೂ, ಮಾಧವೀಲತೆಮದರಂಗಿಗಳ ಜೋಡಿಯೂ, ಮಲ್ಲಿಗೆ-ಸುರಹೊನ್ನೆಗಳ ಸಂಗಮವೂ, ಚಂಚಲವಾದ ಲವಲೀಲತೆ ಲವಂಗ ದ್ವಿತಯವೂ

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಪದವತ್ತಿಂಬಣ್ಣ ಬಿಣ್ಣೊಂಚಲನಲಸದೆ ಪೊತ್ತಿದ್ ಪೊಂಬಾಟಿ ಕೀಟಕ್ಕೋ
ಟಿಕ್ಕೊದಲಿಂ ತೂಜಲ್ವರಂ ಪಣ್ಣೊಳೆ ಪೊದಿಸಿದವೋಲುಬ್ಬರಂ ಪಣ್ಣ ಕಿತ್ತಿ
ಟಿ ದಳಂಬೆತ್ತೊತ್ತೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿಸಿ ಬಿರಿದು ಕಣ್ಣಿಚ್ಚವಾದಚ್ಚವಣ್ಣೇ | ಟೆದ
ದಾಳಿಂಬಂ ತದುದ್ಯಾನದೊಳೊದವಿಸುಗುಂ ಬಾಯ್ಗೆ ತೇರಯ್ಯೆಯುವಂ || ೫೪

ಪರಿಪಕ್ಷ ಸರಸಫಲಮಂ |

ಜರಿಗಳ್ ನಿಜಭಾರದಿಂದಧೋಯಾನತೆಯಂ ||

ದೊರೆಕೊಳಿಸೆಯುಮುದ್ಯಾನಕೆ |

ದೊರೆವೆತ್ತುದು ನಗರನಂದನಕ್ಕಿದು ಚಿತ್ರಂ || ೫೫

ಕಳಶುಕನಾದದಿಂದ ಪದಪನಾಡಿ ಕರಂ ಸುಮನೋನುವೃತ್ತಿಯಂ |

ಬಳೆಯಿಸಿ ಸಾಲ್ವಿನಂ ಸಲೆ ಸುವರ್ಣಸಮೇತಲಸಚ್ಚದೋತ್ಕರಂ ||

ಗಳನಿರದಿತ್ತು ಮತ್ತೆ ಬಿಡೆ ಕಾಲ್ವಿಡಿರಾಸಕಳರ್ತುಕದ್ರುಮಂ ||

ಗಳ ನೆವದಿರ್ಪನೆಯ್ಗೆ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಳಿಂತು ವಸಂತವಲ್ಲಭಂ || ೫೬

ಎಂದೆಂದೂ ಅಗಲದಂತೆ ಇದ್ದುವು. ಅದಲ್ಲದೆ-೫೪. ಹದವಾದ ಸಿಹಿ ಹಣ್ಣುಗಳ
ಗೊಂಚಲನ್ನು ಆಲಸ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೊತ್ತು ನಿಂತ ಹೊಂಬಾಳೆ, ಕೆಳಗಿನ ಕೊಂಬೆಯಿಂದ
ತುತ್ತ ತುದಿಯವರೆಗೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೆ ಹೊದಿಸಿದಂತೆ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಹಣ್ಣುಬಿಟ್ಟ
ಕಿತ್ತಿಳೆ, ದಳವೇರಿ ಒತ್ತೊತ್ತೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬೀಜ ಹಿಡಿಸಲಾರದೆ ಬಿರಿದು ಕಣ್ಣಿಗೆ
ಹಬ್ಬವೆನಿಸುವ ಪಕ್ಷಫಲಗಳನ್ನು ಹೇರಿಕೊಂಡ ದಾಳಿಂಬ, ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಾಲಗೆ
ನೀರೂರುವಂತೆ ಮಾಡುವುವು. ೫೫. ತುಂಬ ಮಾಗಿ ರಸದುಂಬಿದ ಹಣ್ಣುಗೊಂಚಲು
ಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಆ ಉಪವನಕ್ಕೆ (ಅದರ ಮರಗಳಿಗೆ) “ಅಧೋಯಾನತೆ”
(ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಾಗುವ ಅವಸ್ಥೆ) ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದು “ಉದ್ಯಾನ”(೧. ಮೇಲಕ್ಕೆ
ಏರುವಂತಹುದು. ೨. ಉಪವನ) ಎನಿಸಿತು. ಇದು ಸೋಜಿಗ. ೫೬.
“ಕಳಶುಕನಾದ” (೧. ಗಿಳಿಗಳ ಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿ. ೨. ಗಿಳಿಯ ಧ್ವನಿಯಂತೆ
ಇಂಪಾದ ಧ್ವನಿ) ದಿಂದ ಲಲ್ಲೆ ಮಾತಾಡಿ, “ಸುಮನೋನುವೃತ್ತಿ” (೧. ಹೂಗಳು
ಸತತವಾಗಿರುವಿಕೆ. ೨. ಮನಕ್ಕೊಪ್ಪುವಂತೆ ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ) ಯನ್ನು
ಬೆಳೆಯಿಸಿ, “ಸುವರ್ಣಸಮೇತ ಲಸಚ್ಚದೋತ್ಕರ” (೧. ಉತ್ತಮವಾದ ಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳ
ಎಲೆಗಳ ಸಮೂಹ. ೨. ಬಂಗಾರದೊಡನೆ ಜೆಲುವಾದ ವಸ್ತ್ರ ಸಮುದಾಯ)
ಗಳನ್ನು ಸಾಕೆಂಬಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು, “ಕಾಲ್ವಿಡಿದು” (೧. ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ
ಕೊಂಡು. ೨. ವಿನಯದಿಂದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು), ಸಕಲ ಋತು
ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಫಲಮುಷ್ಣಭರಿತವಾಗುವ ವೃಕ್ಷಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಸಂತನೆಂಬ ಪ್ರಿಯನು

ರತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪುಗಲಣ್ಣಂ ।

ರತಿಪತಿಯುಂ ಬನಮನೆಂದು ಖೇಚರಸುರದಂ ॥

ಪತಿಗಳೆ ಬಂದದಜಿಸೊಪ್ಪವ ।

ಲತೆವನೆಯೊಳ್ ಕೃತಕಶೈಲದೊಳ್ ಕ್ರೀಡಿಸುಗುಂ ॥

೫೭

ಬಿಸರಸಪಾನದಿಂದಮೆರ್ದೆಯಾಜೆ ಮದಾಲಸಯಾನಲೀಲೆಯಂ ।

ಪೊಸೆಯಿಸುವಂಚೆ ಪದ್ಮಮಧುಸೇವನೆಯಿಂ ನಸುಸೊರ್ಕಿ ಗೇಯಮಂ ॥

ಪಸರಿಪ ತುಂಬ ತಾವರೆಯ ತಣ್ಣಿಲಲೋವರಿಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕು ಮೇ ।

ಳಿಸುವ ರಥಾಂಗಮಿಲ್ಲದೆಡೆಯಿಲ್ಲ ದಲಲ್ಲಿಯ ಪುಗೊಳಂಗಳೊಳ್ ॥

೫೮

ಧನಕೋಶಂ ನವಹೇಮತಾಮರಸಕೋಶಂ ದೇಶಮಾಸೈಕತಾ ।

ವನಿದೇಶಂ ಸಹಕಾರಿ ಸಾರಸಹಕಾರಂ ಮಂತ್ರ ಮಂದಾನಿಳಂ ॥

ಘನದುರ್ಗಂ ಕೃತಕಾದ್ರಿ ಸೇನೆ ಪಿಕಸಂತಾನಾದಿ ತಾನಾಗೆ ತ ।

ದ್ವನದೊಳ್ ದರ್ಪಕಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮೆಲಿವಂ ಸಪ್ತಾಂಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಂ ॥

೫೯

ಎಳನೀರಿಂ ಕದಳಾಳಿ ಚೂತಫಳಸಾರಾಸಾರದಿಂ ದಾಡಿಮೀ ।

ಕುಳಮುದ್ದದ್ಧವಳೇಕ್ಷುಜಾಳರಸದಿಂ ನಾರಂಗಸಂಘಾತಮು ॥

ಚ್ಚಳಿತೇಂದ್ರೂಪಳವಾರಿಯಿಂ ಕಳಮಕೇದಾರಂ ನಿರಾಯಾಸದಿಂ ।

ಬೆಳೆದೊಪ್ಪಂಬಡೆದಿರ್ಪುವಾ ಪುರವನಪ್ರಾಂತಪ್ರದೇಶಂಗಳೊಳ್ ॥

೬೦

ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ಇರುವನು. ೫೭. ಈ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ರತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮನ್ಮಥನು ಕೂಡ (ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ) ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲಾರನು ಎಂದುಕೊಂಡು, ಖೇಚರರು ಹಾಗೂ ದೇವತೆಗಳು ದಂಪತಿಗಳಾಗಿಯೆ ಬಂದು ಆ ಉದ್ಯಾನದ ಬಳ್ಳಿ ಮಂಟಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ರೀಡಾಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿನೋದಪಡುವರು. ೫೮. ಕಮಲನಾಳದ ರಸವನ್ನು ಕುಡಿದು ಸಂತ್ಯಪ್ತವಾಗಿ ಮಂದಗಮನದ ಬೆಡಗನ್ನು ಬೀರುವ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳು, ತಾವರೆಯ ಮಕರಂದ ಪಾನದಿಂದ ನಸುವೆ ಮತ್ತೇರಿ ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ದುಂಬಿಗಳು, ಕಮಲದ ತಂಪಾದ ನೆಳಲಲ್ಲಿ ರಭಸದಿಂದ ನೆರೆಯುವ ಚಕ್ರವಾಕದಂಪತಿಗಳು-ಅಲ್ಲಿಯ ಹೂಗೊಳಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಇಲ್ಲದ ಎಡೆಯೆ ಇಲ್ಲ. ೫೯. ಹೊಸಹೊಂದಾವರೆಯ ಬೀಜಕೋಶವೆ ಧನಕೋಶ; ಮರಳು ಪ್ರದೇಶವೆ ದೇಶ; ಇಮ್ಮಾವಿನ ಮರವೆ ಮಿತ್ರ; ಸುಳಿಗಳಾಯೆ ಮಂತ್ರಿ; ಕ್ರೀಡಾಶೈಲವೆ ದುರ್ಗ! ಕೋಗಿಲೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಹಿಂಡೆ ಸೈನ್ಯ; ಹೀಗೆ ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಸಪ್ತಾಂಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ಆಳುವನು. ೬೦. ಎಳನೀರಿಂದ ಬಾಳೆಯ ಬನವೂ, ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಸುರಿವ ಮಳೆಯಿಂದ ದಾಳಿಂಬಗಳೂ, ಬಿಳಿಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಂದ ನಾರಂಗದ ತೋಪೂ, ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಗಳ ನೀರಿನಿಂದ ನೆಲ್ಲಿನ ಗದ್ದೆಗಳೂ ಆ ನಗರದಂಚಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ

ಅದೆ ವಿಸರತ್ಸಭಾಕಳಕಳಂ ಪ್ರತಿಹಾರಕರ್ತಜನೋಕ್ತಿ ತಾ |
ನದೆ ಕಳಗೀತನಾದಮದೆ ಮನ್ಮಥನಾಥನ ಬೀಡುದಾಣಮಿಂ ||
ತಿದು ದಿಟಮೆಂದು ತದ್ವನಮನದ್ವಗರಾಲಿಸಿ ಪೊರ್ದಲಣ್ಣರು |
ಣ್ಣದ ಮದಕೀರಕೋಕಳಮಧುವ್ರತಮಂಜುಳಶಿಂಜಿತಂಗಳಂ ||

೬೧

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ತೀವಿದ ಕೊಳದೊಳ್ ಲತೆವನೆ |
ಯೋವರಿಯೊಳ್ ತಳ್ತ ತಳಿರ ಕಾವಣದೊಳ್ ಬಂ ||
ದಾ ವಿರಹಿಗೆ ಭಾವಭವಂ |
ತಾವಡಿವೇಲ್ಲಂತೆ ಸುಖವ್ಯಾದುಪವನಪವನಂ ||

೬೨

ಅಂತು ಜನಮನೋನಯನವಿಶ್ರಮಣಭೂಮಿಯಾದುದ್ಯಾನಮಾಳಾವಳಯದಿಂದಮೊಳಗೆ,

ಬಳಸಿರೆ ಜಳಖಾತಿಗೆ ತಳ |
ತಳಿಸುವ ಪೊಸವಳಿಕೆನೆಸವ ಕೋಂಟಿ ಕರಂ ಕ ||
ಕೊಳ್ಳಸುದು ನೋಟಕರಂ ತಿಳಿ |
ಗೊಳದೊಳಗುಳ್ಳಲರ್ಧ ಧವಳಕಮಾಳಾಕೃತಿಯಿಂ ||

೬೩

|| ಶಿಖರಿಣಿ ||

ಪರೀತೋದ್ಯಾನೋದ್ಯದ್ವಾಮೃತಕರ್ತಾದ್ವಿನಿಚಯ |
ಸ್ವರೂಪಂಗಳ್ ತನ್ನೊಳ್ ಪೊಳೆಯೆ ವಿಮಳಸ್ಥಾಟಕಮಯಂ ||

ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಶೋಭಿಸುವುವು. ೬೧. “ಅಕೋ! ಹಬ್ಬುತ್ತಿರುವ ಸಭೆಯ ಕಳಕಳ! ಪ್ರತಿಹಾರರ ಜಂಕಿಸುವ ನುಡಿ! ತಾನತಾನವಾಗಿ ಬರುವ ಮಧುರ ಗೀತನಾದ! ಇದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಮನ್ಮಥರಾಜನ ಪಾಳ್ಯ!” ಎಂದುಕೊಂಡು ಸೊಕ್ಕಿದ ಗಿಳಿ, ಕೋಗಿಲೆ, ದುಂಬಿಗಳ ಮಧುರನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಹಾದಿಕಾರರು ಆ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಹೊಗುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುವರು. ವ|| ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ- ೬೨. ತುಂಬಿದ ಸರೋವರಕ್ಕಾಗಲಿ, ಲತಾಗೃಹದ ಮರೆಗಾಗಲಿ, ತಳಿರ ಮಂಟಪಕ್ಕಾಗಲಿ ವಿರಹಿ ಬಂದೊಡನೆ “ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗು” ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಉದ್ಯಾನದ ಗಾಳಿ ಸುಳಿಯುವುದು. ವ|| ಹೀಗೆ ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ಮನಸ್ಸೂ ವಿಶ್ರಾಮ ಭೂವಿಯಾದ ಆ ಉದ್ಯಾನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಒಳಗೆ-೬೩. ಸುತ್ತಲಿನ ನೀರುತುಂಬಿದ ಅಗಲೆಯ ನಡುವೆ ಚಕಚಕಿಸುವ ಸ್ವಟಿಕದ ಕೋಟೆಯು ನೋಟಕರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಿಳಿನೀರಿನ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಬಿಳಿದಾವರೆ ಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುದು ೬೪. ಆ ಕೋಟೆಯು ಗೋಡೆಯು ಶುದ್ಧ ಸ್ಫಟಿಕ ನಿರ್ಮಿತವಾದುದರಿಂದ, ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ (ವರ್ಣರಂಜಿತ) ಉದ್ಯಾನ ವೃಕ್ಷಗಳೂ, ರತ್ನಮಯವಾದ ಕ್ರೀಡಾಶೈಲಿಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗುವುವು; ಅದುದರಿಂದ

ಪುರಸ್ತೇನೈಪಧ್ಯಸ್ಥಕಪರಿವೃತಂ ಚಿತ್ರರುಚಿರಂ ।

ತಿರೋಧಾನೋತ್ಪಾನಾಂಬರಮದೆನೆ ತದ್ವಪ್ರಮಸೆಗುಂ ॥

೬೪

ಮತ್ತಂ

ಅಂತಃಕೃತದೃಢಗುಣಮಾ ।

ಕ್ರಾಂತಪಯೋಧರಮುದಗ್ರಕಾಂತಿ ಪುರಶ್ರೀ ॥

ಕಾಂತೆಯುಪಕಂಠದೋಳ್ ಹಾ ।

ರಂ ತಾನೆನೆ ಸೊಗಯಿಕುಂ ಕರಂ ಪ್ರಾಕಾರಂ ॥

೬೫

ಆಕಾಶಸ್ಪಟಿಕಮಯ ।

ಪ್ರಾಕಾರಾಗ್ರದ ಸುವರ್ಣರಚಿತಾಟ್ಯಾಳಾ ॥

ನೀಕಂ ಬಯಲೋಳ್ ನೆಲಸಿದ ।

ನೇಕವಿಯಚ್ಚರವಿಮಾನಮೆಂಬಂತಿರ್ಕುಂ ॥

೬೬

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ವಿಮಳತರಗಗನಮಂಡಳ ।

ದ ಮಧ್ಯದೋಳ್ ನೆಗೆದ ಶಬಳಮೇಘೋತ್ಕರದೊ ॥

ಪ್ರಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ದುದಾ ಸ್ಪಟಿ ।

ಕಮಯಪ್ರಕಾರದೊಳಗೆ ಮಣಿಗೃಹನಿವಹಂ ॥

೬೭

ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನೇಪಥ್ಯಸ್ಥಳದ ಸುತ್ತಲೂ ಮರೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದ ಚಿತ್ರಮಯವಾದ ಬಟ್ಟೆಯ ತೆರೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅದು ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ಮತ್ತು-೬೫. “ಅಂತಃಕೃತದೃಢಗುಣ”ವೂ (೧. ಒಳಗೆ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ೨. ಗಟ್ಟಿಯಾದ ದಾರವನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಪವಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು), “ಆಕ್ರಾಂತಪಯೋಧರ”ವೂ (೧. ಮೋಡಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಮಿಸುವಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿರುವುದು. ೨. ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವುದು). “ಉದಗ್ರಕಾಂತಿ” ಯೂ (೧. ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದು. ೨. ಅತಿಶಯವಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದು) ಆದ ಆ ಪ್ರಾಕಾರಭಿತ್ತಿಯು ಆ ಪುರವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಕೊರಳ ಹಾರದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೬೬. ಆಕಾಶದಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಸ್ಪಟಿಕದ ಆ ಪ್ರಾಕಾರ ಶಿಖರದಲ್ಲಿರುವ ಚಿನ್ನದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳು ಬಯಲಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ ಖೇಚರ ವಿಮಾನಗಳೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಇರುವುವು. ಅದಲ್ಲದೆ-೬೭. ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಆಕಾಶಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಮಿಶ್ರವರ್ಣದ ಮೋಡಗಳ ಸಮೂಹವೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಸ್ಫಟಿಕಮಯವಾದ ಪ್ರಾಕಾರದೊಳಗೆ ರತ್ನಗೃಹ ಸಮುದಾಯವು

ಗಣಿಕಾವಾಟಿಯನೆಸೆವಾ |

ಪಣಕೋಟಿಯನಟ್ಟಿಯಿಂದೆ ಪುರದೊಳ್ ಕಡೆಮು ||

ಟ್ಟಣಿಸುವೊಡಂ ನೋಡುವೊಡಂ |

ಫಣಿಪತಿಯುಂ ದಿವಿಜಪತಿಯುಮಾಗಲೆವೇಬ್ಬುಂ ||

೬೮

ಆಗಲದಿರೆ ವಿಬುಧರುಂ ಭೋ

ಗಿಗಳುಂ ಮನುಜಾಗ್ರಗ್ಯರುಂ ತನ್ನೊಳ್ ತ ||

ನ್ನಗರಂ ಸೊಗಯಿಸಿದುದು ಮೂ |

ಜಗಮುಂ ಬಂದಿದುರ್ದಿಲ್ಲಿ ನೆರೆದೆಂಬಿನೆಗಂ ||

೬೯

ಮತ್ತಮದು ಸಂಯುತಹಸ್ತದಂತೆ ವಿಸ್ತೃತಸ್ವಸ್ತಿಕೋಪೇತಮುಂ, ಶುದ್ಧಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಬಂಧದಂತೆ ವರ್ಧಮಾನಮಾನಿತಮುಂ, ಪ್ರಮದವನದಂತಾತ್ಮನಂದ್ಯಾವರ್ತಮುಂ, ಅನಶನತಪದಂತೆ ಸರ್ವತೋಭದ್ರಭಾಸುರಮುಮೆನಿಪುದು, ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಸುರತಪ್ರೌಢಂ ವರಸ್ತ್ರೀತತಿ ಬಹುಪಯಸಂ ಧೇನುಸಂತಾನಮಾಶಾಂ |

ತರನಾನಾವಸ್ತುಪೂರ್ಣಂ ವಿಪಣಿವಿತತಿ ಕೇಳೀವನಪ್ರಾವೃತಂ ಮಂ ||

ದಿರಸಂದೋಹಂ ದಲೆಂದಂದಕೃತಸುಕೃತನಪ್ಪಂಗೆ ಕೈಸಾರ್ಗಮೇ ತ |

ತುರಸಂವಾಸಂ ಸಮಾಸಾಧಿತಸಕಳವಿಳಾಸಂ ಸುಚೇತೋವಿಕಾಸಂ ||

೭೦.

ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ೬೮. (ಆ ನಗರದಲ್ಲಿಯ) ವೇಶ್ಯಾಗೃಹಗಳನ್ನೂ, ಅಂಗಡಿ ಸಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೊನೆಮುಟ್ಟಿ ಎಣಿಸಲು ಆದಿಶೇಷನೇ ಬರಬೇಕು, ಮತ್ತು ನೋಡಲು ದೇವೇಂದ್ರನೇ ಆಗಬೇಕು. ೬೯. “ವಿಬುಧ” ರೂ (೧. ಜ್ಞಾನಿಗಳು. ೨. ದೇವತೆಗಳು). “ಭೋಗಿ”ಗಳೂ (೧. ಸುಖಭೋಗವುಳ್ಳವರು. ೨. ಸರ್ಪಗಳು), ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವುದರಿಂದ ಆ ನಗರವು ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಗೊಂಡಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ವ|| ಮತ್ತು ಆ ನಗರವು ಸಂಯುತಹಸ್ತದಂತೆ “ವಿಸ್ತೃತಸ್ವಸ್ತಿಕೋಪೇತ”ವೂ (೧. ವಿಸ್ತೃತ ವಾದ ಸ್ವಸ್ತಿಕಮುದ್ರೆಯುಳ್ಳುದು. ೨. ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕಾರದ ಭವನಗಳುಳ್ಳುದು), ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶುದ್ಧ ಪ್ರಬಂಧದಂತೆ “ವರ್ಧಮಾನಮಾನಿತ”ವೂ (೧. ವರ್ಧಮಾನವೆಂಬ ಒಗಟುಳ್ಳುದು. ೨. ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲಿಲ್ಲದ ವರ್ಧಮಾನ ವೆಂಬಾಕೃತಿಯ ಅರಮನೆಯುಳ್ಳುದು), ಪ್ರಮದವನದಂತೆ, “ಆತ್ಮನಂದ್ಯಾವರ್ತ”ವೂ (೧. ನಂದಿಬಟ್ಟಲು ಹೂಗಳುಳ್ಳುದು. ೨. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲಿಲ್ಲದ ನಂದ್ಯಾವರ್ತ ವೆಂಬ ಅರಮನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು), ಅನಶನ ತಪಸ್ಸಿನಂತೆ “ಸರ್ವತೋ ಭದ್ರಭಾಸುರ”ವೂ (೧. ಸರ್ವತೋಭದ್ರವೆಂಬ ೭೫ ಉಪವಾಸಗಳ ವ್ರತದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬಾಗಿಲುಗಳುಳ್ಳ ಮಹಲುಗಳಿಂದ ಸುಂದರ ವಾದುದು) ಆಗಿರುವುದು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೭೦. ಸುರತಕಲಾನಿಮಣಿಯರಾದ ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹ, ಹೇರಳವಾಗಿ ಹಾಲು ಕರೆವ ಆಕಳ ಹಿಂಡು, ದಿಗಂತದವರೆಗಿನ ನಾನಾ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಅಂಗಡಿ ಸಾಲುಗಳು, ಕ್ರೀಡಾವನ ಸಹಿತವಾದ ಗೃಹ

ಮತ್ತಂ

ನಗರವಿಶ್ವಾನೀಜನದ ರೂಪವಿಕಾಸಮನಿತುಟಿಂದು ನಾ |
ಲಗಿಗೆ ತರಲ್ವೆ ಬಲ್ಲ ಚದುರಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿಯ ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿರ್ ||
ಮಿಗುವರಹೀಂದ್ರಲೋಕದೇವೆಂಡಿರನಲ್ಲಿಯ ಘಟ್ಟವಲ್ಲಿಯರ್ ||
ಮಿಗುವರಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಬಳಾಳಿಯನ್ನೆರುಮೊಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಿನಿಂ || ೭೧

ಬಳಸಿ ತೊಳಪ್ಪ ಕೋಂಟೆಯ ಕರಂ ಗಜದಂತಮಹೀದ್ರದಂತೆ ಕಂ |
ಗೋಳಿಸೆ ಗೃಹೋಪಕಂಠವನಭೂಜಮೆ ಕಲ್ಪಮಹೀಜದೊಪ್ಪಮಂ ||
ತಳೆಯೆ ಧನಾಡ್ಯದಂಪತಿಯೆ ತದ್ವದದಂಪತಿಯಿಂದಮಂ ಪುದುಂ |
ಗೋಳಿಸೆ ಪುರಂ ವಿರಾಜಿಸುದು ದೇವಕುರುಪ್ರತಿಮಾನಮೆಂಬಿನಂ || ೭೨

ಜಿನಬಿಂಬಸ್ವಪನಾರ್ಚನೋತ್ಸವಸಮುದ್ಯುತಾನಕಧಾನದಿಂ |
ಮುನಿಬೃಂದಾಧ್ಯಯನೋಚಿತಪ್ರವಚನೋಪನ್ಯಾಸನಿರ್ಘೋಷದಿಂ ||
ವಿನಮದ್ಭವ್ಯಜನಾಪ್ತರೂಪಗುಣವಸ್ತುಸ್ತೋತ್ರಯುಕ್ತೋಕ್ತಿಯಿಂ |
ದನಿಶಂ ಪೊಂಪುಲೆವೊಳುಮಿದಾ ಪುರದ ಚಂಚಚ್ಚೈತ್ಯಗೇಹೋತ್ಕರಂ || ೭೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಆಯಸಂಯುಕ್ತಮಿದುದು ತನ್ನ ಸುಖಮಂ ಕೈಕೊಳ್ಳದೇಟ್ಟದಪಂ |
ಪ್ರಿಯದಿಂದಷ್ಟಮತೀರ್ಥನಾಥನಿರದಿಂದೆನ್ನಲ್ಲಿಗೇಮಾತೊ ನಿ ||

ಸಮುದಾಯಗಳು.- ಇವುಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಸಮಸ್ತಪ್ರಕಾರದ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ಇಂತಹ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯ ಪುಣ್ಯಹೀನನಿಗೆ ದೊರಕುವುದುಂಟೆ ? ಮತ್ತು-೭೧. ಆ ನಗರ ವಿಲಾಸಿನಿಯರ ರೂಪವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೀಗೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಬಲ್ಲ ಚಾತುರ್ಯ ನಾಲಗೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು ? ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯರು ನಾಗಲೋಕದ ಯುವತಿಯರಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದವರು; ಅಲ್ಲಿ ಗಂಧವರೆಯುವ ಹೆಂಗಸು ಕೂಡ ದೇವಲೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಚೆಲುವಿನಿಂದ ಮೀರುವರು. ೭೨. ಸುತ್ತುವರಿದು ಮಿರುಗುವ ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಯ ಗಜದಂತ ಗಿರಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು; ಮನೆಬಳಿಯ ಉಪವನವೃಕ್ಷಗಳು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ಒಪ್ಪುವುವು; ಶ್ರೀಮಂತ ದಂಪತಿಗಳು ಭೋಗಭೂಮಿಯ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರನಿಸುವರು; ಹೀಗೆ ಆ ನಗರವು ದೇವಕುರುವೆಂಬ ಭೋಗಭೂಮಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೭೩. ಜಿನವಿಗ್ರಹದ ಅಭಿಷೇಕೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮುವ ಭೇರಿಗಳ ನಿನಾದದಿಂದಲೂ, ಮುನಿಸಮುದಾಯಗಳು ನಡೆಸುವ ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರವಚನ ಹಾಗೂ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ನಿರ್ಘೋಷದಿಂದಲೂ, ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಭಕ್ತಜನರು ಹಾಡುವ ರೂಪಸ್ತವ, ಗುಣಸ್ತವ, ವಸ್ತುಸ್ತವಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಸ್ತೋತ್ರಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ ಆ ನಗರದ ಬಸದಿಗಳು ವಿಜೃಂಭಿಸುವುವು. ಅದಲ್ಲದೆ-೭೪. “ಇದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದ ಸ್ಥಾನವೆಂದು ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾದ ಎಂಟನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರನು ತನ್ನ (ದೇವಲೋಕದ)

ವ್ರಹ್ಮಯಸೌಖ್ಯೋನ್ಮುಖನೆಂದು ತನ್ನಗರಿ ತಾಂ ಮೆಯ್ಯರ್ಚಿಸರ್ವಾರ್ಥ
ದ್ವಿಯುಮಂ ಮೂದಲಿಪಂತುಟಾಯ್ತನುದಿನಂ ಸಂಗೀತಕಥಾನದಿಂ ||

೭೪

ಅಂತಃಪರ್ಯಂತಸಂಪದಪ್ರಹಸಿತಪುರುಹೂತಪುರಮಪ್ಪ ಚಂದ್ರಪುರದ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ತತ್ಪರಶ್ರೀಯ
ನಾಭೀವಳಯದಂತೆ ವಿಳಸಿತಮಾದ ರಾಜನಿಳಯದೊಳಗೆ

ಇದು ದಲಪೂರ್ವಪೂರ್ವಕುಧರಂ ದಿವದಿಂ ಜಿನಚಂದ್ರನಿಲ್ಲಿ ಬಂ |
ದುದಯಿಕುಮೆಂದು ಮುನ್ನಮೆ ಬಿಡೊಜನೆ ನಿರ್ಮಿಸುವೋಜಿಗೋಜನಾ ||
ದುದನಜಿತುತ್ತುಮಿರ್ಪುದನಿಶಂ ಕರುಮಾಡಮಮಾನುಷಕ್ರಿಯಾ |
ಸ್ವದನವರತ್ನಕೂಟವಿಘಟದ್ರವಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರಲೇಖಿಯಂ ||

೭೫

ಅದಂ ಬಳಸಿ

ತೀರ್ಥಕರಜನ್ಮಕಲ್ಯಾ |
ಕಾರ್ಥಂ ಬಂದಿಂತೆ ನೆಲಿಸಿದಪುವಿಲ್ಲಿ ಮರು ||
ತಾರ್ಥವಿಮಾನೋತ್ಕರಮೆಂ |
ಬರ್ಥಮನನುಕರಿಪುವರಸಿಯರ ಮಾಡಂಗಳ್ ||

೭೬

ಲಲಿತಹರಿನೀಲಹರ್ಮ್ಯಾ |
ವಲಿಶಿಖರೋಚ್ಚಳಿತರುಚಿಗಳಿರುಳೊದವಿ ನಭ ||
ಸ್ಥಲದೊಳೊಡರ್ಚುವುದಿಂದುವ |
ಮೊಲಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಲೆಯಿದೆನಿಪ ಮೊಲಗಟ್ಟಲೆಯಂ ||

೭೭

ಸುಖವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿರುವನು. ಎಂದಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನು ಹೇಳುವುದು ?” ಎಂದ ಆ ನಗರವು ಮೈಯುಬ್ಬಿ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ಅನುತ್ತರೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮೂದಲಿಸುವುದೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಸಂಗೀತನಿನಾದವು ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವುದು. ೪೫|| ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸೀಮಾತೀತವಾದ ವೈಭವದಿಂದ ಇಂದ್ರನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವ ಚಂದ್ರಪುರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪುರಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಹೊಕ್ಕುಳಂತೆ ಅರಮನೆಯಿರುವುದು. ಅದರೊಳಗೆ- ೭೫. “ಇದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಉದಯಾಚಲ; ಜಿನನೆಂಬ ಚಂದ್ರನು ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಗುವನು” ಎಂದು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಇಂದ್ರನೆ ಆ ಕೆಲಸದ ಹೊಣೆಹೊತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದ ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ನವರತ್ನಮಯ ಶಿಖರಗಳಿಂದಲೂ ರಸಚಿತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ತೋರುವ (ಅರಸನ) ಮಹಲು ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ಅದನ್ನು ಸುತ್ತಿ ವರಿದು-೭೬. ತೀರ್ಥಂಕರನ ಜನ್ಮಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ದೇವವಿಮಾನಗಳು ಹೀಗೆಯೆ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವುವೆಂದು ತೋರುವಂತೆ ಅರಸಿಯರ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳು ಒಪ್ಪುವುವು. ೭೭. ಅಲ್ಲಿಯ ಉನ್ನತವಾದ ಭವನಗಳ ಇಂದ್ರನೀಲ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಕಲಶಗಳು ನೀಲಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿ, ಚಂದ್ರಬಿಂಬದೊಳಗಿನ

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ

ಮರಕತವೇಶ್ವರಶ್ಚಿಯರುಣಾಶ್ಯಗೃಹದ್ಯುತಿಯಿಂದ್ರನೀಳಮಂ |

ದಿರರುಚಿ ಹೇಮದಾಮಘೈಃ ಮೌಕ್ತಿಕಮಂಡಪಕಾನ್ತಿಯೇತ್ರಲಂ ||

ಪರಿಕಲಿಪನ್ನಗಂ ದಸೆಯುಮಂಬರಮುಂ ನವಚಿತ್ರಚಿತ್ರತಾಂ |

ಬರಪಿಹಿತಂಗಳಾದ ತೇಜದಿಂ ಸೆಜಿಂಹಿಟ್ಟುವು ನೋಟ್ಟು ದಿಟ್ಟಿಯಂ ||

೭೮

ಮತ್ತಮಾ ರಾಜಭವನಂ ಪದ್ಮರಾಗಮಾಣೆಕ್ಕಕಳಶಪಜ್ಜೆಗಳಿಂ ರಾಜಹಂಸವನದಂತೆಯುಂ, ನವರತ್ನರಚಿತತೋರಣಂಗಳಿಂ ಸಶಕ್ತಪಾಪಶತದಂತೆಯುಂ, ಚಂಚಳಧವಳಕೇತನಪ್ರತಾನದಿಂ ಸಸುರಾಪಾಣಾ ಘೇನಸಂತಾನದಂತೆಯುಂ, ಸಂತತೋಚ್ಚಳಿತಕಾಳಾಗರುಧೂಪಧೂಮದಿಂ ಸವಳಕಾದಂಬಿನೀಕದಂಬ ದಂತೆಯುಂ, ಸಮುತ್ತಂಭಿತಶಾತಕುಂಭಮಯೂರವಾಸಯಪ್ಪಿಗಳಿಂ ಸತಟಿಲ್ಲತಾವಿತಾನದಂತೆಯುಂ, ನಿರಂತರಚಂದ್ರಕಾಂತವಳಭೀವಳಯದಿಂ ಸಶಾರದಾಭ್ರಸಮುದಯದಂತೆಯುಂ, ಪ್ರಾಸಾದಾಂತರೋಡ್ಧೀನ ಪಾರಾವತಪದ್ವೆಯಿಂ ಸನೀಳೇಂದೀವರವಂದನಮಾಲಾವಳಯಂತೆಯುಂ, ಅನಿಯಂತ್ರಯಂತ್ರ ಧಾರಾಗೃಹಂಗಳಿಂ ಸವರ್ಷಾಸಮಯದಂತೆಯುಂ, ಲಂಬಮಾನಮುಕ್ತಾದಾಮನಿಕರದಿಂ ಸತಾರಕಪ್ರಕರ ದಂತೆಯುಂ, ಅನವರತಸಂಗೀತನಿನದ ಪರವಶಾಸ್ತಂದಯಾಮಸಿಂಧುರಂಗಳಿಂ ಸನೀಳಾಚಳಕುಳ ದಂತೆಯುಂ, ಪ್ರಮದವನಬಾಳೆಕದಳೀದಳಪ್ರಭಾಪ್ರಸರದಿಂ ಸಶಾದ್ವಲವಿಸರದಂತೆಯುಮೆಸೆವುದು ಅಂತು ಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ಮೊಲಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲೆಯೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನೂಟು ಮಾಡುವುವು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ-೭೮. ಹಸಿರು ರತ್ನದ ನಿವಾಸಗಳು, ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಮನೆಗಳು, ಇಂದ್ರನೀಲದ ಮಹಲುಗಳು, ಚಿನ್ನದ ಗೃಹಗಳು, ಮುತ್ತಿನ ಮಂಡಪಗಳು, ತಂತಮ್ಮ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಆಕಾಶವೂ ನವೀನವಾದ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದೊಡ ಗೂಡಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊದೆದುಕೊಂಡಂತೆ ರಮ್ಯವಾಗಿ ನೋಟಕರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ವ|| ಆ ಅರಮನೆಯ ಪದ್ಮರಾಗಮಾಣಿಕ್ಯದ ಕಳಸಗಳಿಂದ ರಾಜಹಂಸಗಳ ವನದಂತೆಯೂ, ನವರತ್ನಮಯವಾದ ತೋರಣಗಳಿಂದ ನೂರಾರು ಇಂದ್ರಧನುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆಯೂ, ಪಟ್ಟಪಟಿಸುವ ಬಿಳಿಯ ಧ್ವಜಗಳಿಂದ ನೊರೆವಿಂಡಿನೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ದೇವಗಂಗೆಯಂತೆಯೂ, ಸತತವಾಗಿ ಮೇಲೇರುವ ಕಾಳಾಗುರುಧೂಪದ ಹೊಗೆಯಿಂದ ನೀರು ಮೋಡಗಳ ಸಮೂಹದಂತೆಯೂ, ನವಿಲು ಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಚಿನ್ನದ ಶಲಾಕಾಸನಗಳಿಂದ ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚಿನ ಗಗನದಂತೆಯೂ, ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯ ಸೂರುಗಳಿಂದ ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೇಘಮಂಡಲದಂತೆಯೂ, ಅರಮನೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಪಾರಿವಾಳಗಳ ಸಾಲುಗಳ ಕನ್ನೆದಿಲೆಗಳ ಹಲವಾರು ತೋರಣ ಬಿಗಿದಂತೆಯೂ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೀರು ಚಿಮ್ಮುವ ಧಾರಾಗೃಹ ಗಳಿಂದ ಮಳೆಗಾಲದಂತೆಯೂ, ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಅನೇಕ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರ ಸಮೂಹವನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆಯೂ, ನಿರಂತರವಾದ ಸಂಗೀತ ನಿನಾದಕ್ಕೆ ಮೈಮರೆತು

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತರಚಿತ್ತನಿಧಿ ಮೇ |
 ರುಕ್ಷಾಧರತುಂಗಹರ್ಮ್ಯಮನಿಪರಮನೆಯಂ ||
 ಲಕ್ಷ್ಮೀನಿಳಯಮನೀಕ್ಷಿಸಿ |
 ಪಕ್ಷಸ್ತಂದನಮನಾರೋ ಮಜ್ಜಿಯದರದಜಿರೋ ||

೭೯

ಆ ರಾಜಕುಳದೊಳಖಿಳಜಿ |
 ನಾರಾಧ್ಯಂ ಸುಖದಿನಿರ್ಪನುನ್ನತಿತಸಮ ||
 ಸ್ತಾರಿ ಮಹಾಸೇನಂ ವೃಜಿ |
 ನಾರಿ ಮಹಾಸೇನನೆಂಬನವನೀನಾಥಂ ||

೮೦

ಸರಳಕರಪಾತಮಂ ಬಿ |
 ತ್ತರಿಸಿಯುಮಾಟವಿಕಜನಿತಬಾಧೆಗಳಂ ಸಂ ||
 ಹರಿಸಿಯುಮನುವತೆಯಂ ಮಾ |
 ಡಿರಿಸಿದನಾ ರಾಜಕುಂಜರಂ ಕುಂಭಿನಿಯಂ ||

೮೧

ಮತಿಯೊಳಕೆಯ್ದುದು ನಾಲ್ಕುಂ |
 ಕ್ಷಿತಿಪತಿವಿದ್ಯೆಗಳನಿಂದುನಿರ್ಮಳಕೀರ್ತಿ ||
 ದ್ಯುತಿಯೊಳಕೆಯ್ದುದು ನಾಲ್ಕುಂ |
 ವಿತತದಿಶಾಸೀಮೆಗಳನಿಳಾವಲ್ಲಭನಾ ||

೮೨

ನಿಂತ ಜಾವದಾನೆಗಳಿಂದ, ನೀಲಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಒಡಗೊಂಡಂತೆಯೂ, ಪ್ರಮದವನದಲ್ಲಿಯ ಎಳವಾಳೆಯ ಸುಳಿಯೆಲೆಯ ಕಾಂತಿಪ್ರಸಾರದಿಂದ ಹಸಿರುಹುಲ್ಲಿನ ಮೈದಾನದಂತೆಯೂ ಶೋಭಿಸುವುದು. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ— ೭೯. ಮೇರುಪರ್ವತದಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ, ಕುಸುರಿಗೆಲಸದ ಚಿತ್ರಸಮೂಹ ದಿಂದಲೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನೆಲೆವೀಡೆನಿಸಿದ ಆ ಸುಂದರವಾದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ರಪ್ಪೆ ಹೊಯ್ಯುವುದನ್ನೆ ಮರೆಯದವರು ಯಾರು ? ೮೦. ಸಕಲ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದವನೂ, ಪಾಪವೈರಿಯೂ, ಸರ್ವಜನಪೂಜ್ಯನೂ ಆದ ಮಹಾಸೇನನೆಂಬ ಅರಸನು ಆ ರಾಜಭವನದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದಿರುವನು. ೮೧. “ಸರಳಕರಪಾತಮಂ ಬಿತ್ತರಿಸಿ” (೧. ಮೃದುವಾಗಿ ಸೊಂಡಿಲಿಂದ ನೇವರಿಸಿ ೨. ಭಾರವಾಗದಂತೆ ಕರಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿ), “ಆಟವಿಕಜನಿತ ಬಾಧೆ” (೧. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒದಗುವ. ೨. ಕಾಡಿನ ಜನರಿಂದ ಒದಗುವ) ಬಾಧೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ನಾಯಕಗಜದಂತೆ ಆ ರಾಜಶಿರೋಮಣಿಯು “ಕುಂಭಿನಿ”ಯನ್ನು (೧. ಹೆಣ್ಣಾನೆ ಯನ್ನು. ೨. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು) ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧೀನಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ೮೨. ಆ ಭೂಪತಿಯ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ನಾಲ್ಕು ರಾಜವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿತು; ಚಂದ್ರನಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆತನ ಖ್ಯಾತಿ ನಾಲ್ಕು

ಒಂದಸಿಯ ಧಾರೆಯೊಳ್ ಸಮ |
 ಸಂದೀಪಜ್ವಲದಿನಳವಿಗಳದರಿಭೂಭೃ ||
 ತ್ಸಂದೋಹದ ಕಾಯ್ತುಂ ಸಲೆ |
 ಮಾಂದಿಸುವಂ ನೃಪನ ಚರಿತಮೇನಚ್ಚರಿಯೋ ||

೮೩

ಕರಕಮಳಂ ಮುಖಕಮಳಂ |
 ಚರಣಕಮಳಮುಳನಯನಕಮಳಂ ತನ್ನೊಳ್ ||
 ಕರಮೊವ್ವೆ ನೃಪಂ ಕಮಳಾ |
 ಕರದಂದದಿನೆಯ್ವೆ ಕಮಳೆಗಾಲಯಾಮಾದಂ ||

೮೪

ಸುರಭಿಯ ತಾಯ್ತನೆಯಾ ಸಿ |
 ದ್ವರಸದ ಬಗರಗೆ ಸುರಾವನೀಜದ ಬೀಜಂ ||
 ಪರುಸದ ಕಣಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ |
 ಯ ರೋಹಣಂ ರಾಜವರ್ಯನೆಸೆವೌ ದಾರ್ಯಂ ||

೮೫

ಈಂದನಿಯಿಂದ ದೇವಗಣಕಾತಯಾತನ ಗೀತಮಂ ನಿಜಾ |
 ನಂದದೆ ಪಾಡೆ ಕೇಳಲೆರಡುಂ ಕಿವಿಯಿಯ್ದದೆ ತನ್ನ ದೃಕ್ಪಹ ||
 ಸ್ತಂ ದಿಟದಿಂದ ಕರ್ಣಚಯಮಾಗದೆ ನಿಷ್ಕಲಮಾದುದೆಂದು ಸಂ |
 ಕ್ರಂದನನೆಯ್ವೆ ಕಣ್ಗೆ ಕಿಮಗೀಜ್ವವನಾತ್ಮಸಭಾಂತರಾಳದೊಳ್ ||

೮೬

ದಿಗಂತಗಳನ್ನೂ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ೮೩. ಒಂದಷ್ಟು ಖಡ್ಗದ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದಿಷ್ಟೆ ಜಲದಿಂದ (ಪ್ರಭೆಯಿಂದ) ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಶತ್ರುರಾಜರ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಆ ರಾಜನು ನಂದಿಸಿಬಿಡುವನು. ಆತನ ನಡವಳಿಕೆಯು ಎಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದುದು ! ೮೪. ಕೈಗಳು ಕಮಲ, ಮುಖಗಳು ಕಮಲ, ಪಾದಗಳೂ ಕಮಲ, ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಕಮಲ- ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಕಮಲಗಳಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲು ಆ ಅರಸನು ಕಮಲ ಸರೋವರದಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದನು. ೮೫. ಆ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನ ಔದಾರ್ಯವು ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಜನ್ಮಭೂಮಿ, ಸಿದ್ಧರಸದ ಸರಸ್ಸು, ಕಲ್ಪದ್ರವದ ಬೀಜ, ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿಯ ಕಣಿ ಹಾಗೂ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಪರ್ವತ ಎನಿಸಿತು. ೮೬. ಅಪ್ಪರೆಯರು ಮಧುರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಆ ಅರಸನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಿವಿ ಸಾಲದೆನಿಸಿ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಇಂದ್ರನು “ನನಗೆ ಸಾವಿರ ಕಿವಿಗಳಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣು ಪಡೆದುದು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು” ಎಂದು ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೋಪ

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಇರದೆ ನಿಜಪಕ್ಷಪಾತದೆ |
ನೆರೆದಂತಾ ರಾಜಹಂಸನೊಳ್ ಸುಚರಿತನೊಳ್ ||
ಚಿರಮಿರ್ಪಳ್ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ |
ಕರದೆಸೆವುದ್ದಂಡಮಂಡರೀಕದ ನೆಲಲೊಳ್ ||

೮೭

ಸ್ಥಿರೆಯಾದಳ್ ಧರೆಯೀಗಳೆಂಬ ಘನದೋರ್ವಿಕ್ಕಾಂತಮಿಕ್ಕಾ ಕುಬಂ |
ಧುರವಂಶಂ ದೊರೆವೆತ್ತುದೆಂಬ ವಿಮಳಾಚಾರಪ್ರಭಾವಂ ಜಗ ||
ದ್ಧುರುಗಂ ತಾಂ ಗುರುವೆಂಬನೂನತರಮಣ್ಯಂ ಸಾರ್ವ ಸೈಪಿಂಗೆ ಭೂ |
ಪರೋಕಾರ್ ನೋಂತರೊ ಮುನ್ನೆ ಭಾವಿಸೆ ಮಹಾಸೇನಾಧಿಪಂ ನೋಂತುದಂ ||

೮೮

ಅಂತೆನಿಸಿ ನೆಗಟ್ಟ ಜಗತೀ |
ಕಾಂತನ ಮಾದೇವಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವಿ ಸಮ ||
ಸ್ತಾಂತಃಪುರಪರಮೇಶ್ವರಿ |
ಮಂತಣದೆಜಿವೆಟ್ಟು ಚಿದುರ ಘಟ್ಟಜವೆನಿಪಳ್ ||

೮೯

ಕನಕಾಂಭೋಜರಜಂ ವಸಂತಪವನಂ ಚಾಂದ್ರೀಕಳಾಮಾಳೆ ಮೋ |
ಹನಯಂತ್ರಸ್ತನಭಂ ಸುಧಾರಸಮಿವುರ್ವಿವಾಯುತೇಜೋಂಬರಾಂ ||

ಗೊಳ್ಳುವನು. ಅದಲ್ಲದೆ-೮೭. ಈ ರಾಜನು “ರಾಜಹಂಸ” (೧. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಒಂದು ಹಂಸವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜಲಪಕ್ಷಿ. ೨. ರಾಜರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು) ಹಾಗೂ “ಸುಚರಿತ” (೧. ಚೆಲುವಾದ ನಡಗೆಯುಳ್ಳವನು. ೨. ಪುಣ್ಯವಂತನು); ಈತನಿಗೆ ಇರುವುದು “ಉದ್ದಂಡ ಪುಂಡರೀಕ” (೧. ಉದ್ದವಾದ ನಾಳವುಳ್ಳ ಕಮಲ. ೨. ಎತ್ತರವಾದ ದಂಡವುಳ್ಳ ಬೆಳ್ಳೊಡೆ) ಎಂದು ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಅದರ ನೆಳಲಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರುವಳು, [ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ, ರಾಜಹಂಸ; ಬಿಸನಾಳ ಹಾಗೂ ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತವಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಪುಣ್ಯವಂತರ ಬಳಿಗೇ ಸಾರುವುದು ಅವಳ ಸ್ವಭಾವ.] ೮೮. ಈಗ ಭೂಮಿ ಸ್ಥಿರೆಯಾದಳೆಂಬ, ಪ್ರಜಂಡವಾದ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಕ್ಕೆ ಇಂದು ಶೋಭೆ ಉಂಟಾಯಿತೆಂಬ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳ ಜಗದ್ಗುರುವಿಗೆ ತಾನು ತಂದೆಯಾಗುವ ಅತಿಶಯ ಭಾಗ್ಯ ಬಂದೊದಗಿತೆಂಬ- ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಹಾಸೇನ ರಾಜನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಈ ಮುನ್ನ ಇನ್ನಾರು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರು? ೮೯. ಹೀಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಜಗತ್ ಪ್ರಭುವಿನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವಿ; ಆಕೆ ಸಮಸ್ತ ರಾಣಿವಾಸದ ಮಹೇಶ್ವರಿ, ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯ ನೆಲೆವೀಡು, ಹಾಗೂ ಚಾತುರ್ಯದ ಘಟ್ಟ ಎನಿಸುವಳು. ೯೦. ಹೊಂದಾವರೆಯ ಪರಾಗ, ವಸಂತದ ಗಾಳಿ, ಚಂದ್ರನ ಕಲಾ ಸಮೂಹ, ಮೋಹನಯಂತ್ರಸ್ತವಾದ ಆಕಾಶ, ಅಮೃತರಸ- ಇವುಗಳೇ ಪೃಥಿವ್ಯಪ್ರೇಜ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚಭೂತ

ಬುನಿಕಾಯಪ್ರತಿರೂಪಭೂತನಿಚಯಂ ತಾಮಾಗೆ ಕಾಮಾಂಬುಜಾ |

ಸನನಾ ಕಾಂತೆಯ ಕಾಯದೋಳ್ ನೆರೆಪಿದಂ ರೂಪಕ್ರಿಯಾಪ್ರಾಧಿಯಂ ||

೯೦

ಮತ್ತಂ

ಸ್ಮರಮದಶಕ್ತಿ ಚಿತ್ತಭವಮೋಹನವಿದ್ಯೆ ರತೀಶಕೀರ್ತಿ ಸುಂ |

ದರಹೃದಯಪ್ರಭೂತಕುಲದೇವತೆ ಮನ್ಮಥರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶಂ ||

ಬರಹರಶೌರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯನಿಪೊಂದು ವಿಳಾಸದಿನಾಕೆ ತಾನಧಃ |

ಕರಿಸುವಳಿದ್ಯಸಿದ್ಧವಿಚರಾಮರನಾಗವಧೂಕದಂಬಮಂ ||

೯೧

ಸ್ಥಿತಮಧುರಂ ಮುಖಂ ವಿಮುಖವೃತ್ತಿಯನಾರ್ಗ ಕಬ್ಬುದುತ್ತುಚ |

ದ್ವಿತಯಭರಾವಳಂಬಿಯೆರ್ದೆಯಾರೆರ್ದೆಗೀಯದು ಚೋದ್ಯಮಂ ಸಿತಾ ||

ಯತನಯನಂಗಲಾರ ನಯನಂಗಳನಾಜಿಸವುನ್ನರಾಳಸಂ |

ಗತಿ ಗತಿಭಂಗಮಂ ಪಡೆಯದಾರ್ಗ ತದಂಗಜರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾ ||

೯೨

ಪದೆದು ಸರೋಜಜಂ ಸುದತಿಯಾನನಮಂ ಸಮೆಯಲ್ಗೆ ಚಂದ್ರಬಿಂ |

ಬದ ನಡುವಿದ್ ಕೋಮಳಕಳಾವಳಿಯಂ ನೆಲೆ ತೋಡಿ ಕೊಂಡೊಡಂ ||

ತದು ಬಯಲಾಗಿ ತದ್ಗಗನಕಾಷ್ಟ್ಯಮನಾಲಮಿದೆಂದು ಹುತ್ತಿದೆಂ |

ದಿದು ಮೃಗಮೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸುತುಮಿರ್ಪುದು ಸಂಶಯಭಾಜನಂ ಜನಂ ||

೯೩

ಗಳ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗಲಾಗಿ ಕಾಮನೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ, ತನ್ನ ರೂಪ ನಿರ್ಮಾಣಕೌಶಲದಿಂದ ಆ ಕಾಂತೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸಿದನು. ಮತ್ತು- ೯೦. ಕಾಮನ ಮದಶಕ್ತಿ, ಮನ್ಮಥನ ಮೋಹನ ವಿದ್ಯೆ, ರತಿರಮಣನ ಕೀರ್ತಿ, ಅನಂಗನ ಕುಲದೇವತೆ, ಮದನನ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಮನ್ಮಥನ ಶೌರ್ಯಸಿದ್ಧಿ- ಎನಿಸುವ ಒಂದು ವಿಲಾಸದಿಂದ ಆಕೆ ಪರಮ. ಶೋಭಾಸ್ಥಿತಿಯರಾದ ಸಿದ್ಧ-ಖೇಚರ-ದೇವ-ನಾಗ ವಧುಗಳನ್ನು ಕೀಳುಗೊಳಿಸುವಳು. ೯೧. ನಗೆಗೂಡಿ ಚೆಲುವಾದ ಆ ಮನ್ಮಥ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮುಖವು ಯಾರ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಳಚಿದು? ಉನ್ನತವಾದ ಮೊಲೆಗಳ ಭಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಆ ಎದೆ ಯಾರ ಎದೆಗೆ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದು? ನೀಳವಾದ ಬೆಳ್ಳಿನ ಆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಯಾರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಣಿಸವು? ಮದಹಂಸದಂತೆ ಚಲಿಸುವ ಆಕೆಯ ನಡೆಗೆ ಯಾರನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದು? ೯೨. ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಕಾಂತೆಯ ಮುಖವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದ ನಡುವಿದ್ದ ಕೋಮಲವಾದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋಡಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡನು; ಹಾಗೆ ಅದು ತೆರವಾಗಿ ಕಪ್ಪಿಟ್ಟ ಭಾಗವನ್ನು ಆಲವೆಂದೂ, ಹುತ್ತೆಂದೂ.

ವದನಂ ಶತಾಂಕಶಂಕೆಯ |
 ನೊದವಿಸುತಿರೆ ಸತತಮಾ ಲತಾಂಗಿಯ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ||
 ಸದರಸ್ಮಿತಫೇನಂ ಪೆ |
 ಚಿದತ್ತಗಣ್ಯಂ ಪಯೋಧಿಯನೆ ಲಾವಣ್ಯಂ ||

೯೪

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಪೊಳೆವ ದಶನಾಳಿ ಮುಕ್ಕಾ |
 ವಳಿ ಮಧ್ಯದ ತರಳಮಣಿಯದೆಂದೆನೆ ತತ್ಸೋ ||
 ಮಳೆಯಧರಮಣಿಯನವಯವ |
 ಕುಳಚೂಡಾಮಣಿಯನತನುಚಿಂತಾಮಣಿಯಂ ||

೯೫

ಮೊರೆಯದಳಿ ಮುಗಿಯದಬ್ಬಂ |
 ಕೊರಗದ ನನೆಯಂಬು ನೀರೊಳಟ್ಟದ ಮೀನಂ ||
 ಚಿರಮೆನೆ ಮಿಸುಗದ ಮಿಂಚಂ |
 ಬರಚರಮಲ್ಲದ ಚಕೋರಮಲರ್ಗಣ್ ಸತಿಯಾ ||

೯೬

ಮೂಱಾದುವು ಕರ್ವಿನ ಬಿಲ್ |
 ನೀಱಿಯೆರಟ್ಟುವು ಚೆರಸು ತಾಮೆನಗಿನ್ನೀ ||
 ಮೂಱುಂ ಜಗಮುಂ ಗೆಲಲೇ |
 ನಾಟವೆ ಪೇಟಿಂದು ಕಂತು ಮುಯ್ಯಾಂತಿಪರ್ವಂ ||

೯೭

ಜಿಂಕೆಯೆಂದೂ, ಸಂಶಯದಿಂದ ಜನ ಏನೇನೊ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವರು. ೯೪. ಮುಖವು ಚಂದ್ರನೆಂಬ ಸಂಶಯವನ್ನಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆ ಬಳ್ಳಿಮೈಯ ಕಾಂತೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಲಾವಣ್ಯವು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಉಕ್ಕಿ, ನಸುನಗೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೊರೆಯನ್ನು ತೇಲಿಸುವುದು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೯೫. ಆಕೆಯ ಮಿಂಚುವ ಹಲ್ಲುಗಳ ಸಾಲು ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವೆನಿಸುವುದು; ಅವಯವಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಶಿರೋಮಣಿಯಾಗಿ ಮನ್ಮಥನ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆನಿಸಿದ ಅವಳ ಅಧರ ರತ್ನವು ಆ ಹಾರದ ಮಧ್ಯದ ನಾಯಕ ರತ್ನವಾಗಿರುವುದು. ೯೬. ಆ ಸತಿಯ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂದರೆ ಧ್ವನಿ ಮಾಡದ ದುಂಬಿಗಳು, ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದ ತಾವರೆ; ಬಾಡದ ಪುಷ್ಪಬಾಣ; ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗದ ಮೀನು; ಅಸ್ಥಿರವೆನಿಸದ ಮಿಂಚು; ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡದ ಚಕೋರಗಳು. ೯೭. “ಈ ಸುಂದರಿಯ ಎರಡು ಹುಬ್ಬುಗಳೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ನನಗೀಗ ಮೂರು ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲುಗಳಾದವು. ಇನ್ನು ಇವು ಮೂರು ಲೋಕ

ನುಂಗಿ ಮಗುಳ್ಳುಗುಳ್ಳಪುದು ನೆಜ್ಜಿ |
 ದಿಂಗಳನಾ ರಾಹುವೆಂಬ ತೆಜದಿಂ ಕುರುಳೋಳ್ ||
 ಸಂಗಳಿ ಕಣ್ಣೆ ನಾಡೆ ಬೆ |
 ಡಂಗಂ ಬೀಜಿದುದು ಮಿಸುಪ ನೋಸಲಂಗನೆಯಾ || ೯೮

ಅಳವಡೆ ಪರಭಾಗಂಬಡೆ |
 ದೆಳೆಯಳ ಪರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೋಮುಡಿ ಸೊಬಗಂ ||
 ತಳೆದೆಸೆದುದು ಕನಕಶಿಳಾ ||
 ತಳಾಗ್ರದೊಳ್ ಮುರಿದು ಪರಿದ ಜಗುನೆಯ ಮೊನಲಂ || ೯೯

ತನುಲತೆಗೆ ಶಾಖೆ ಕರತಳ |
 ವನಜಕ್ಕೆ ಮೃಣಾಲನಾಳಮುಟ್ಟಿಬ್ರಮರ ||
 ಕೈ ನವೀನಶೀಲಪ್ರಸಜ |
 ಮನೆ ವನಿತೆಯ ದೋರ್ಯುಗಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯಂಗಳ್ || ೧೦೦

ತರದಿಂದೆ ಮೂಜು ಸೂಜರ |
 ಮರಲಂಬಂ ತದಧಿಪತಿಯ ಕಣ್ಣಂ ಮನಕಂ ||
 ಗೆರೆಯಾಣೆಯಿಟ್ಟ ರೇಖೆಗ |
 ಳರವಂ ವಳಿರೇಖೆ ತಳೆದುವಳಿಕುಂತಳೆಯಾ || ೧೦೧

ಅಂಗಭವಂ ರೂಢಿಯ ರೂ |
 ಪಿಂಗಂ ಸೊಬಗಿಂಗಮಿಟ್ಟನಮುಳ್ಳಸಮನು ||
 ತ್ತುಂಗಮನೆನಿಪುದು ಲಲಿತಲ |
 ತಾಂಗಿಯ ನೀರಂಧ್ರಬಂಧುರಸ್ತನಯುಗಳಂ || ೧೦೨

ಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾರವೆ ?” ಎಂದು ಮನ್ಮಥನು ಮೈಯುಬ್ಬಿರುವನು. ೯೮. ನುಂಗಿದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ರಾಹು ಮರಳಿ ಉಗುಳುತ್ತಿರುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಮುಂಗುರುಳೊಡನೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಮಿರುಗುವ ಆ ಚೆಲುವೆಯ ಹಣೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಬೆಡಗನ್ನು ಬೀರುವುದು. ೯೯. ಅತಿಶಯ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಯುವತಿಯ ಬೆನ್ನಲ್ಲಿ ಚೆಲುವಾದ ಸೋಮುಡಿಯು- ಮೇರುಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಅಂಕು ಡೊಂಕಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಯಮುನಾನದಿಯಂತೆ ಒಪ್ಪುವುದು. ೧೦೦. ದೇಹವೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಯ ಕೊಂಬೆಗಳು, ಅಂಗೈಯೆಂಬ ತಾವರೆಗಳಿಗೆ ಇರುವ ನಾಳಗಳು, ಕಣ್ಣೆಂಬ ದುಂಬಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಹೊಸಬಗೆಯ ಶೀರೀಷ ಕುಸುಮದ ಮಾಲೆಗಳು- ಎಂದು ಆ ವನಿತೆಯ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೆಸರಿಸುವುದುಂಟು. ೧೦೧. ಆಕೆಯ ಪತಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಮನಕ್ಕೂ ಮನ್ಮಥನು ಮೂರುಸಲ ಇಟ್ಟ ಗೆರೆಯಾಣೆಯ ರೇಖೆಗಳೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ದುಂಬಿಗುರುಳಿನ ಕಾಂತೆಯ ತ್ರಿವಳಿಗಳು ಇರುವುವು. ೧೦೨. ಆಕೆಯ ಉತ್ಕಷ್ಟವಾದ ರೂಪಕ್ಕೂ ವಿಳಾಸಕ್ಕೂ ಮನ್ಮಥನು ಇಟ್ಟ ಉನ್ನತವಾದ ಕಳಸಗಳೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ

ಕೋಮಲೆಯ ಕನಕಕಾಂಚೀ |
ದಾಮದ ಕೆಂಬರಲ ನುಣ್ಣಿದಿರ್ ತಿಂಬಿರೆ ನಾ ||
ಭೀಮಂಡಳಮಿಟಿಸಿದುದಭಿ |
ರಾಮತೆಯಂದುಕ್ಕರಲ್ ಬಂದುಗೆಯರಲಂ ||

೧೦೩

ಒದೆದಸುಕೆಗೆಮಿನಿಯಂಗಂ |
ಮೃದುಪಲ್ಲವಮಂ ಸರಾಗಭಾವಮನೀವೀ ||
ಸುದತಿಯ ಚಳನತಳಕ್ಕತಿ |
ಮೃದುತ್ವರಕ್ತಮುಚಿತಮೆನೆ ಸೋಗಯಿಸುಗುಂ ||

೧೦೪

ಭೂಚಾಪಕೇಶಪಾಶವಿ |
ಳೋಚನಶರದತನಕುಳಿತಕುಚಚಕ್ರವಿಳಾ ||
ಸೋಚತೆ ಮಾದೇವಿ ಮನೋ |
ಭೂಚಕ್ರಿಯ ಜಯನಶಾಲೆಯಂದದಿನಿರ್ಪಳ್ ||

೧೦೫

ಅದಲ್ಲದೆಯಂ.

ಕಂಪನೆ ಪೂಗಳೊಳ್ ತೆಗೆದಗುರ್ವಿಸೆ ಸೂಡುವಲಕ್ತಕಂಗಳೊಳ್ |
ಕೆಂಪನೆ ಕೊಂಡು ಕೇಸಡಿಯನೂಡುವ ರತ್ನವಿಭೂಷಣಂಗಳೊಳ್ ||
ಸೊಂಪನೆ ತಾನಗಲ್ಲಿ ತೊಡವಾಗಿರೆ ಮಾಡುವಲಂಪು ಚಿತ್ತದೊಳ್ |
ಪೊಂಪುಟಿಯೆಂದೋಡೆವೊಗಪ್ಪಿನಾ ಲಲಿತಾಂಗಿಯ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಮಂ ||

೧೦೬

ಚೆಲುವೆಯ ನಿಬಿಡವೂ ಸುಂದರವೂ ಆದ ಮೊಲೆಗಳಿರುವುವು. ೧೦೩. ಆ ಕೋಮಲೆಯ ಚಿನ್ನದ ಉಡೆನೋಲ ಮಾಣಿಕ್ಯದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ನಯವಾದ ಕಾಂತಿ ತುಂಬಿರಲಾಗಿ ಆಕೆಯ ಹೊಕ್ಕಳ ಸುಳಿಯು ತುಂಬ ಅರಳಿದ ಬಂಧೂಕ ಮುಷ್ಠದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಧಕ್ಕರಿಸುವುದು. ೧೦೪. ಒದೆಯಿಂದ ಅಶೋಕವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಕುಮಾರ ಪಲ್ಲವಗಳನ್ನೂ, ತನ್ನ ರಮಣನಿಗೆ ಅನುರಾಗ ಭಾವವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವ ಈ ಸತಿಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಮಾರ್ದವವೂ ಅತಿಯಾದ 'ರಕ್ತತ್ವ' (೧. ಕೆಂಪುಬಣ್ಣ, ೨. ಅನುರಾಗ)ವೂ ಉಚಿತವೆ ಎಂಬಂತೆ ಒಪ್ಪುವುವು. ೧೦೫. ಹುಬ್ಬುಗಳೆ ಬಿಲ್ಲು, ಕೇಶವೆ ಪಾಶ, ಕಣ್ಣುಗಳೆ ಬಾಣ, ಹಲ್ಲುಗಳೆ ವಜ್ರಾಯುಧ. ಮೊಲೆಗಳ ಚಕ್ರ- ಹೀಗೆ ಇವುಗಳ ಅತಿಶಯವನ್ನು ಒಡಗೊಂಡ ಆ ಮಹಾರಾಣಿಯು ಮದನನೆಂಬ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರದಂತೆ ಇರುವಳು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೦೬ ಹೂಗಳು ಬೇಡ. ಅವುಗಳ ಪರಿಮಳವನ್ನಷ್ಟೆ ತೆಗೆದು ಮುಡಿಸಿದರೆ ಸಾಕು: ಅಲತೆಗೆಯ ರಸವೇಕೆ? ಅದರ ಕೆಂಪುವರ್ಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಚೆನ್ನಡಿಗಳಿಗೆ ಲೇಪಿಸಬೇಕು: ರತ್ನಾಭರಣಗಳು ಭಾರವಲ್ಲವೆ? ಅವುಗಳ ಅಂದವನ್ನಷ್ಟೆ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದರೆ ಆಗದೆ ? ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ಹಂಬಲವುಂಟಾಗುವುದು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಸುಂದರಾಂಗಿಯ ಕೋಮಲತೆಯನ್ನು ಇನ್ನೇ

ಲೋಕಾಲೋಕನಪುಣ್ಯಪುಂಜಮಿದು ವೇದೋದಾಪನಿಮಾರ್ಗಾವಿ |
ದ್ಯಾಕೀರ್ತಿ ಪ್ರಭವನ್ನಿಧಾನಮಿದು ಕಾಮೋದ್ವಾಪಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲ ||
ಕ್ಷೀಣಾಂತಾನವನಾಟ್ಯರಂಗಮಿದು ಸತ್ಸೌಭಾಗ್ಯಮಾರಣಿಕೈಮಾ |
ಳಾಕೋಶಂ ದಲಿದಂಬ ಪಂಪುವಡೆದತ್ತಾಕಾರಮಾ ಕಾಂತೆಯಾ ||

೧೦೭

ವಚನದೊಳ್ಳ ಪೆರ್ಮೊಲೆಯೊಳ್ಳದೆ ಕರ್ಕಶವೃತ್ತಿ ವಕ್ರಮಂ |
ಸುಚರಿತದೊಳ್ ವಿಚಾರಿಸುವೊಡ್ಲಿಕ್ಕಕಾಳಿಯೊಳ್ಳದೆಲ್ಲಿಯುಂ ||
ವಿಚಳತೆಯಿಲ್ಲ ಚಿತ್ತದೊಳಪಾಂಗದೊಳ್ಳದೆ ಸಾರಸದ್ಗುಣೋ |
ಪಚಯದೊಳ್ಳ ಮೌಂಧ್ಯಮದು ಯಾನದೊಳ್ಳದೆ ತಲ್ಲತಾಂಗಿಯಾ ||

೧೦೮

ಅಱಿವಿಂಗೆ ಜವ್ವನಂ ಕ |

ಣ್ಣಿಱಿದುದು ಜವ್ವನಕ್ಕೆ ಪೊಚ್ಚಪೊಸಸಿರಿಯಿಸಕಂ ||

ನೆಱಿವಿದುದು ಸಿರಿಗಂ ಪಿರಿದುಂ |

ಮಱುಕಂ ದೊರೆಕೊಂಡುದಾಕೆಯಂ ಪೊರ್ದಲೊಡಂ ||

೧೦೯

ಮತ್ತಮಾ ಜಗತ್ತಯಸವಿತ್ತಿ ಸವಿತ್ಯಕಾಂತೆಯಂತೆ ಕಮಳೋತ್ಸವಕಾರಣಿಯುಂ, ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ವಿಶಿಷ್ಟಪಾರ್ಥಿವಕುಳೋದ್ಭವೆಯುಂ, ಸಿದ್ಧಮಾತೃಕೆಯಂತೆ ಸಂತೋಷಪಚಕಳಾಕಳಾಪೆಯುಂ, ನಕ್ಷತ್ರಪಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ವಿವಿಧಪ್ರದೇಶೋದ್ಭವವ್ಯಂಜನೋಪರಂಜಿತೆಯುಂ, ಸಮುದ್ರಲಹರಿಯಂತೆ

ನೆಂದು ಹೊಗಳಲಿ? ೧೦೭. ಸಕಲ ಲೋಕದ ಜನರ ಕಣ್ಣು ಪುಣ್ಯದ ಪುಂಜ ಇದು; ರೂಪ ನಿರ್ಮಾಣ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಾಧಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಜನ್ಮ ಭೂಮಿಯಿದು; ಕಾಮನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನವೀನ ನಾಟ್ಯರಂಗವಿದು; ಸೌಭಾಗ್ಯ ರತ್ನಮಾಲೆಗಳ ಭಾಂಡಾರವಿದು- ಎಂದು ಹೆಸರಿಸುವಂತೆ ಅತಿಶಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು ಆ ಲಲನೆಯ ರೂಪು. ೧೦೮. ಆ ಸುಕುಮಾರಿಗೆ ಕಠೋರತೆಯೆಂಬುದು ನೆಲೆಮೊಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ; ಕೊಂಕೆಂಬುದು ಕೂದಲಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ; ಚಂಚಲತೆಯೆಂಬುದು ಕಡೆಗಣ್ಣೊಟದಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಮಂದತೆಯೆಂಬುದು ನಡಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ೧೦೯. ಆಕೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದೊಡನೆ ಅರಿವಿಗೆ ಯೌವನವೊದಗಿತು; ಯೌವನಕ್ಕೆ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಸಿರಿತನ ಅಳವಡಿತು; ಸಿರಿತನಕ್ಕೆ ದಯೆ ಜೊತೆಯಾಯಿತು. ವ|| ಆ ತ್ರಿಲೋಕಮಾತೆಯು ಸೂರ್ಯಪತ್ನಿಯಂತೆ 'ಕಮಳೋತ್ಸವಕಾರಿಣಿ'. (೧. ತಾವರೆಗಳಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯುಂಟು ಮಾಡುವವಳು. ೨. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವಳು) : ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ "ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಾರ್ಥಿವ ಕುಳೋದ್ಭವ" (೧. ಉತ್ತಮವಾದ ಸಸ್ಯಕುಲದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವವಳು. ೨. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು); ಸಿದ್ಧಮಾತೃಕೆಯಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಲಾಸಂಪನ್ನೆ; ನಕ್ಷತ್ರ ಸಮೂಹದಂತೆ 'ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶೋದ್ಭವವ್ಯಂಜನೋಪರಂಜಿತ' (೧. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ವಿಶಿಷ್ಟಾಕಾರದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ

ಅಗ್ನಿಲಾಂಕವ್ಯಲಿಲಿತೆಯುಂ, ಪ್ರತಿಪಚ್ಚಂದ್ರಲೇಖಿಯಂತೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗಪ್ರವರ್ತನೆಯುಂ, ದಿಗ್ಗಜಕಪೋಳ ಪಾಳಿಯಂತನೂನದಾನಾಧೀನೆಯುಂ, ಚಾಪಲತೆಯಂತೆ ದೃಢಗುಣಸಂಧಾನೆಯುಂ, ಮಹೇಂದ್ರಲೀಲೆಯಂತೆ ಸುಧರ್ಮಾನುವರ್ತಿನಿಯುಮೆನಿಪಳ್, ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಅಕಳಂಕಾಖಿಳಶೀಳಪಾಳಿಕೆ ಜಗದ್ವಿಗ್ಧಂಗಳಮಂದಾರಮಾ |
 ಳಿಕೆ ಶೃಂಗಾರಸರೋಮರಾಳಿಕೆ ಕಳಾವಿದ್ಯಾನಟೇನೃತ್ಯಶಾ ||
 ಳಿಕೆ ಚಿತ್ತೋದ್ಭವವತ್ಸಮೂಳಿಕೆ ಜಿನೇಶೇಂದ್ರಾದಯಾದ್ರೀಂದ್ರಚೂ |
 ಳಿಕೆಯೆಂಬಂ ಪೊಗಟಲ್ ಮತ್ತೆಲೆಯನಾನಾ ಲಕ್ಷಣಾದೇವಿಯಂ || ೧೧೦

ಆ ಕಾಂತೆ ಮಹಾಸೇನಮ |
 ಹೀಕಾಂತನೊಳೊಂದಿ ಕಲ್ಪತರುವಂ ತಳ್ಳಿ ||
 ಪಾರ್ ಕಲ್ಪಲತೆಯ ತೆಟದಿನ |
 ನಾಕುಳಸುಖಸಂಕಥಾವಿನೋದದಿನಿರ್ಪಳ್ || ೧೧೧

ಚುಂಬನದಿಂಪು ಸುಯ್ಯ ನಟುಗಂಪು ಮರುಳ್ಳುವ ಸೋಂಕು ಮಾತಿನೋಳ್ |
 ತಿಂಬಿದ ಕೊಂಕು ವಿಭ್ರಮದಗುರ್ವು ನಿಜೇಂದ್ರಿಯವರ್ಗದರ್ವು ತಾ ||
 ನೆಂಬಿನಮಾಕೆಯೋ ನೆರೆದು ಸೌಖ್ಯಪರಂಪರಾಗಾತ್ಮಚಿತ್ತಮಾ |
 ಳಂಬನಮಾಗೆ ನಾಡೆ ತಣಿವೆಯ್ದವನಾ ವಸುಧಾಧಿನಾಯಕಂ || ೧೧೨

ಹುಟ್ಟಿದ ಲೇಪನ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತಳಾದವಳು); ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಯಂತೆ
 “ಅಗ್ನಿ ಲಾವಣ್ಯಲಿಲಿತೆ” (೧. ಅತಿಶಯವಾದ ಉಪ್ಪಿನ ಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದುದು.
 ೨. ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವವಳು); ಪಾಡ್ಯದ ಚಂದ್ರಕಳೆಯಂತೆ
 “ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವರ್ತನೆ” (೧. ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಚಲಿಸುವುದು. ೨. ಸದಾಚಾರ
 ಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವಳು); ದಿಗ್ಗಜಗಳ ಗಂಡಸ್ಥಳಗಳಂತೆ “ಅನೂನದಾನಾಧೀನ”
 (೧. ಅತಿಶಯವಾದ ಮದೋದಕ ಸ್ತಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದುದು. ೨. ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ
 ದಾನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪರವಶಳಾದವಳು); ದೇವೇಂದ್ರನ ಲೀಲೆಯಂತೆ “ಸುಧರ್ಮಾ
 ನುವರ್ತಿನಿ” (೧. ದೇವಸಭೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿರುವುದು. ೨. ಸದ್ಧರ್ಮವನ್ನು
 ಅನುಸರಿಸುವವಳು). ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೧೦. ನಿಷ್ಕಲಂಕವಾದ ಸಕಲಶೀಲಗಳನ್ನು
 ಪಾಲಿಸುವವಳು, ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ದುಂಬಿಗಳಿಗೆ ಮಂದಾರಮಾಲೆಯಾದವಳು,
 ಶೃಂಗಾರಸರೋವರದ ಹಂಪಿ, ಕಲಾಧಿದೇವತೆಯ ನಾಟ್ಯಶಾಲೆ, ಮನ್ಮಥನ
 ವಶ್ಯಮೂಲಿಕೆ, ಜಿನೇಶಚಂದ್ರನು ಉದಯಿಸುವ ಪರ್ವತಶಿಖರ- ಎಂದು
 ಹೇಳಬಲ್ಲೆನಲ್ಲದೆ, ಆ ಲಕ್ಷಣಾದೇವಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಲು ಬೇರೆ ರೀತಿಯನ್ನು
 ನಾನರಿಯೆನು. ೧೧೧. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಕಲ್ಪಲತೆಯಂತೆ, ಮಹಾಸೇನ
 ಮಹಾರಾಜನೊಡನೆ ಆ ಕಾಂತೆಯು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಅಬಾಧಿತವಾಗಿ ಸುಖ
 ಸಲ್ಲಾಪ ವಿನೋದದಿಂದ ಇರುವಳು. ೧೧೨. ಚುಂಬನದ ಸವಿ, ಉಸಿರಿನ ಸುಗಂಧ,
 ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ ಸ್ವರ್ಶಾನುಭವ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಚದುರು, ಒಯ್ಯಾರದ

ನಳಿನಾಕರಮುಂ ರಮೆಯುಂ |
ಜಳನಿಧಿಯುಂ ನಿರ್ಮಳೋರ್ಮಿಯುಂ ಚಂದ್ರಮನುಂ ||
ಕಳೆಯುಮೆಸೆವಂತೆ ಸಮಸಂ |
ದಿಳೇಶನುಂ ಕಾಂತೆಯುಂ ಕರಂ ಸೋಗಯಿಸುವರ್ ||

೧೧೩

ಪಾಪರಹಿತಂಗಳುರುಸುಖ |
ರೂಪಂಗಳಿನಿಪ್ಪನೇಕವಿಧಕೇಳಿಗಳಿಂ ||
ದಾ ಪುಣ್ಯದಂಪತಿಗೆ ನಿಮಿ |
ಪೋಪಮಮನೆ ಪೋಯ್ತನೇಕವತ್ಸರನಿಕರಂ ||

೧೧೪

ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತಂ

ದೇವರ ದೇವನುರ್ವರೆಗನುತ್ತರೆಯಿಂದಿಬಿದಾಮಹಾದಿಸೇ |
ನಾವನಿಪಾಳನಗ್ರಮಹಿಷೀಪದಸಂಸ್ಥಿತೆಯಪ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ||
ದೇವಿಯ ಗರ್ಭದೊಳ್ ನೆಲಸುತಿದರ್ಪನಂದು ಪುರಂದರಂ ಸ್ವಕೇ |
ಯಾವಧಿಬೋಧದಿಂ ತಿಳಿದು ತನ್ನೊಳೆ ಸಂತಸದಂತನೆಯ್ದಿದಂ ||

೧೧೫

ಅಂತು ತಿಳಿದಜುದಿಂಗಳುಂಟೆನೆ ಮುನ್ನಮೆ,

|| ಮಾಲಿನಿ ||

ಸುರಪತಿ ಜಿನಗರ್ಭಾದಾನಕಲ್ಯಾಣಲೀಲಾ |
ಪರಿಕರಮನೊಡರ್ಚಲ್ವೇಬ್ಬಿದುಂ ಭಕ್ತಿಭಾವಂ ||
ಬೆರಸು ತಲೆಯೊಳಾಂತಂ ಪಾಲೆ ಮರ್ದಾದುದೆಂಬಂ |
ತಿರೆ ನಲಿದು ತದೀಯಾದೇಶಮಂ ಕಿನ್ನರೇಶಂ ||

೧೧೬

ಅತಿಶಯ- ಇವೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪವವನ್ನೀಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆಕೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಸೌಖ್ಯಪರಂಪರೆಯನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತ ಆ ರಾಜನು ತಣಿಯುವನು. ೧೧೩. ಸರೋವರದೊಡನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸಮುದ್ರದೊಂದಿಗೆ ಅಲೆ, ಚಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಕಲೆ, ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಶೋಭಿಸುವಂತೆ ಆ ರಾಜನೂ ರಾಣಿಯೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದರು. ೧೧೪. ಪಾಪರಹಿತವೂ ಸುಖಾಸ್ವದವೂ ಆದ ನಾನಾ ವಿಧದ ವಿನೋದ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಆ ಪುಣ್ಯ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಒಂದು ನಿಮಿಷದಂತೆ ಕಳೆದುವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇತ್ತ- ೧೧೫. ದೇವಾಧಿದೇವನಾದ ಜಿನೇಶನು ಅನುತ್ತರೆಯಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು ಮಹಾಸೇನ ರಾಜನ ಅಗ್ರಮಹಿಷಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವನೆಂದು, ಅವಧಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಇಂದ್ರನು ಪರಮ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಆರು ತಿಂಗಳು ಅವಕಾಶವಿರುವಾಗಲೆ- ೧೧೬. ಗರ್ಭಾವತರಣೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸಲೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲಾಗಿ, ಹಾಲೇ ಔಷಧವಾಯಿತೆಂಬಂತೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಕುಬೇರನು ಆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿದನು.

ಅನಂತರಂ ಚಂದ್ರಪುರಿಗೆ ವಂದು ರಾಜಮಂದಿರದೊಳ್,

ಪಿರಿದುಂ ಪಂಚಾಶ್ಚರ್ಯಂ |

ಬೆರಸು ಸಹಾರ್ಥತೀರೋಟರತ್ನದ ಮಲೆಯಂ ||

ಸುರಿಯಲ್ತೊಡಗಿದನನುದಿನ |

ಮುರುಮುದದಿಂ ಮೂಲುಪೊಟ್ಟುಪೊಳಮೈಳಬಿಳಂ ||

೧೧೭

ಒಗ್ಗುವುದು ಗಗನದೊಳೆನಲ |

ಲ್ಲಗುವುದೆ ನಿಮಿರ್ದೆಳಿಗೆ ತಕ್ಕಚಾಪೋತ್ಕರಮಾ ||

ವಗಮನೆ ಕುಬೇರಮೇಘದಿ |

ನುಗುತಂದುದು ಪಂಚರತ್ನಧಾರಾಸಾರಂ ||

೧೧೮

ರನ್ನದ ಮಲೆಯಿಂದಿಳೆಯ ವಿ |

ಪನ್ನತೆ ಗರ್ಭಾವತಾರದಿಂದಲುದಿಂಗಳ್ ||

ಮುನ್ನಮನೆ ಪೋಯ್ತು ಜಿನರಾ |

ಜಂ ನೆರವಿದ ಪುಣ್ಯದಳವದಿನ್ನೇವಿರಿದೋ ||

೧೧೯

ಧರೆಗಂದಿಂ ಕೊಟ್ಟ ವಸಂ |

ಧರೆ ಮತ್ತಂ ರತ್ನಗರ್ಭೆಯೆಂಬೀ ಪೆಸರ್ಗಳ್ ||

ದೊರೆವತ್ತುವೆಂದೊಡೇನ |

ಚ್ಚರಿಯಾದುದೊ ಧನದಜನಿತಮೇಗೊವರ್ಷಂ ||

೧೨೦

ವ|| ಬಳಿಕ ಚಂದ್ರಪುರಿಗೆ ಬಂದು ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ- ೧೧೭. ಪಂಚಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಕುಬೇರನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಮೂರೂ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರುವರೆಕೋಟಿ ರತ್ನಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಯತೊಡಗಿದನು. ೧೧೮. ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲುಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಏಳುವುವು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಬಂದುವೆಂದರೆ ಅವು ಅಲ್ಲಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುವೆಂಬಂತೆ ಕುಬೇರನೆಂಬ ಮೇಘದಿಂದ ಪಂಚ ರತ್ನಗಳ ಧಾರಾವೃಷ್ಟಿ ಸುರಿಯಿತು. ೧೧೯. ರತ್ನಗಳ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ, ಜಿನೇಶ್ವರನ ಗರ್ಭಾವತಾರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಆರು ತಿಂಗಳು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೆ ಭೂಮಿಯು ಬಡತನ ಹಿಂಗಿ ಹೋಯಿತು. ಜಿನೇಶನು ಗಳಿಸಿದ ಪುಣ್ಯದ ರಾಶಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಘನವಾದುದು! ೧೨೦. ಭೂಮಿಗೆ “ವಸುಂಧರೆ”ಯೆಂದು, “ರತ್ನಗರ್ಭೆ”ಯೆಂದೂ ಎಂದೊ ಕೊಟ್ಟ ಹೆಸರು ಇಂದು ಸಾರ್ಥಕವಾದುವು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಕುಬೇರನು ಸುರಿಸಿದ ರತ್ನದ

ಓರಂತೆ ಸುರಿದೊಡಂ ಮನ ।

ವಾರದು ರತ್ನತತಿ ತೀರದಂದೊಡೆ ತವಿಲಂ ॥

ಸಾರದು ತಾನೆನಿಸಿದ ಭಂ ।

ಡಾರಕ್ಕಂ ಭಕ್ತಗಂ ಕುಬೇರನೆ ನೋಂತಂ ॥

೧೨೧

ಮತ್ತಮಾ ಮನುಷ್ಯಧರ್ಮನ ಬಟೆಯನೆ ಸೌಧಮೇಂದ್ರಂ ಧರ್ಮಾನುರಾಗದಿನಹೃದಂಬಿಕೆ ಯನನುದಿನಂ ಕೈಗೈಸಿಮೆಂದು ಹಿಮವದಾದಿವರ್ಷಧರ ಮಹೀಧರಾಧಿತ್ಯಕಾಳಂಕಾರಂಗಳಪ್ಪ ಪದ್ಮಾದಿ ಸರಂಗಳೊಳಿರ್ಪರಂ ಶ್ರೀ ಹ್ರೀ ಧೃತಿ ಕೀರ್ತಿ ಬುದ್ಧಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗಳೆಂಬಜುವರಂ ದೇವಿಯರುಮಂ, ಮತ್ತಂ ಜಿನೇಂದ್ರಜನ್ಮಕಲ್ಯಾಣದೊಳ್ ಭೃಂಗಾರುಧಾರಿಣಿಯರಾಗಿಮೆಂದು ಮಣಿಮಯಾಕೃತಿಮಚೈತ್ಯಗೃಹ ರುಚರಮೆನಿಪ ರುಚಕಾಚಳದ ಮೂಡಣ ದೆಸೆಯ ಕೂಟಂಗಳೊಳಿರ್ಪ ವೈಡೂರ್ಯದ ವಿಜಯೆಯಂ ಕಾಂಚನದ ವೈಜಯಂತಿಯುಂ ಕನಕದ ಜಯಂತಿಯುಮರಿಷ್ಟದಪರಾಜಿತೆಯುಂ ದಿಕ್ಷುಸ್ತಿಕದ ನಂದೆಯುಂ ನಂದನದ ನಂದೋತ್ತರೆಯುಮಂಜನಮೂಳಕದ ನಂದಿವರ್ಧಯುಮೆಂಬ ದಿಗ್ಗೇವಿಯರೈಣ್ಣರುಮಂ, ಮತ್ತಂ ಮಹಾಸೇನಮಹೀವರನರಸಿಗಾದರ್ಶನಮಂ ಪಿಡಿಯಿಮೆಂದು ತನ್ನಹೀಧರದ ತೆಂಕಣ ದೆಸೆಯ ಕೂಟಂಗಳಪ್ಪ ಮೇಘದ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯುಂ ಸುಪ್ರಬುದ್ಧದ ಸುಪ್ರಸಂಧಿಯುಂ ಐಂದ್ರದ ಸುಪ್ರಬುದ್ಧೆಯುಂ ವಿಮಳದ ಯಶೋಧರೆಯುಂ ರುಚಕದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿಯುಂ ರುಚಕೋತ್ತರದ ಕೀರ್ತಿಮತಿಯುಂ ಚಂದ್ರದ ವಸುಂಧರೆಯುಂ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠದ ಚಿತ್ರೆಯುಮೆಂಬೀದೆಸೆವೆಣ್ಣಳೆಣ್ಣರುಮಂ, ಮತ್ತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಹಾದೇವಿಗೆ ಗಾಯಕಿಯರಾಗಿಮೆಂದು ತತ್ಪರ್ವತದ ಪಡುವಣದೆಸೆಯ ಕೂಟಂಗಳಪ್ಪ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷದಿಕಾದೇವಿಯುಂ ಜಗತ್ಪುಸುಮದ ಸುರಾದೇವಿಯುಂ ಪದ್ಮದ

ಮಳೆ ಎಷ್ಟು ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದುದು ! ೧೨೧. ಒಂದೇ ಸಮನೇ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ದಣಿಯದು, ರತ್ನ ಸಂಚಯವೂ ತೀರದು. ಹೀಗೆ ಎಂದೂ ಮುಗಿಯದ ಭಾಂಡಾರವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕುಬೇರನಂತೆ ಇನ್ನಾರು ಗಳಿಸಿದರು? ಎ! ಕುಬೇರನ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಜಿನ ಮಾತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಅಲಂಕರಿಸಲು- ಹಿಮವದಾದಿ ವರ್ಷಧರ ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲು ಭೂಮಿಗೆ ಭೂಷಣವಾಗಿರುವ ಪದ್ಮಾದಿಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಶ್ರೀ, ಹ್ರೀ, ಧೃತಿ, ಕೀರ್ತಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂಬ ಅರುಜನ ದೇವಿಯರನ್ನೂ; ಜಿನನ ಜನ್ಮಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಕಲಶಧಾರಿಣಿಯರಾಗಿರೆಂದು,- ರತ್ನಮಯವಾದ ಅಕ್ಕಿತಿಮ ಜಿನಾಲಯಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ರುಚಕಪರ್ವತದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿರುವ ವೈಡೂರ್ಯದ ವಿಜಯೆ, ಕಾಂಚನದ ವೈಜಯಂತಿ, ಕನಕದ ಜಯಂತಿ, ಅರಿಷ್ಟದ ಅಪರಾಜಿತೆ, ದಿಕ್ಸುಸ್ತಿಕದ ನಂದೆ, ನಂದನದ ನಂದೋತ್ತರ, ಅಂಜನಮೂಲಕದ ನಂದಿವರ್ಧ ಎಂಬ ಎಂಟು ಜನ ದಿಗ್ಗೇವಿಯರನ್ನೂ; ಮಹಾಸೇನನ ಅರಸಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯಲು- ಆ ಪರ್ವತದ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನ ಶಿಖರಗಳಾದ ಮೇಘದ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಸುಪ್ರಬುದ್ಧದ ಸುಪ್ರಸಂಧಿ, ಐಂದ್ರದ ವಸುಂಧರೆ, ವಿಮಳದ ಯಶೋಧರೆ, ರುಚಕದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ, ರುಚಕೋತ್ತರದ

ಪೃಥ್ವಿಯುಂ ನಳಿನದ ಪದ್ಮಾವತಿಯುಂ ಕುಮುದದ ಕಾಂಚನೆಯುಂ ಸೌಮನಸದ ನವಮಿಕೆಯುಂ ಯಶೋಭದ್ರದ ಸೀತೆಯುಂ ಸರ್ವಶೋಭದ್ರಭದ್ರೆಯುಮೆಂಬ ಹರಿತ್ಯುಮಾರಿಕೆಯರಣ್ಣರುಮಂ, ಮತ್ತಮಾ ವಿನಯಕಾಮಧೇನುಗೆ ಚಾಮರಮನಿಕ್ಕಮೆಂದು ತದವನೀಧರದ ಬಡಗಣ ದೆಸೆಯ ಕೂಟಂ ಗಳಪ್ಪ ಸ್ಫಟಿಕದಂಬುದೆಯುಂ ಅರ್ಕದ ಮಿತ್ರಕೇಶಿಯುಂ ಅಂಜನದ ಪುಂಡರೀಕೇಶಿಯುಂ ಕಾಂಚನದ ವಾರುಣಿಯುಂ ರಜತದಾಸ್ಯೆಯುಂ ಕುಂಡದ ಧಾತ್ರಿಯುಂ ರುಚಿರದ ಹ್ರಿಯುಂ ಸುದರ್ಶನದಾ ಕೃತಿಯುಮೆಂಬ ಕಕುತ್ಯಾಂತೆಯರಣ್ಣರುಮಂ, ಮತ್ತಂ ಜಗತ್ತಿತಯದೀಪಿಕೆಗೆ ನೀರಾಜನದೀಪಧಾರಿಣಿ ಯರಾಗಮೆಂದು ತದ್ಗಿರೀಂದ್ರದ ವಂದ್ರೀದೇಸೆಯ ವಿಶೇಷಕೂಟಂಗಳಪ್ಪ ವಿಮಳದ ಚಿತ್ರೆಯುಂ ನಿತ್ಯಾಲೋಕದ ಕನಕಚಿತ್ರೆಯುಂ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭದ ತ್ರಿಸರೆಯುಂ ನಿತ್ಯೋದ್ಯೋತಕದ ಸುತ್ರಾಮಣಿಯುಮೆಂಬ ವಿದ್ಯುತ್ಕುಮಾರಿಯರ್ ನಾಲ್ವರುಮಂ, ಮತ್ತಮುತ್ತಮಶೀಲವತಿಗೆ ಮಹತ್ತರೆಯರಾಗಮೆಂದು ತನ್ನ ಗವಿದಿಕ್ಕೂಟಂಗಳಪ್ಪ ವೈಡೂರ್ಯದ ರುಚಿಕೆಯುಂ ರುಚಿಕದ ರುಚಕಾಂತಿಯುಂ ಮಣಿಪ್ರಭದ ರುಚಕಪ್ರಭೆಯುಂ ರುಚಕೋತ್ತರದ ಚಕ್ರಪ್ರಭೆಯುಮೆಂಬ ವಿದಿಕ್ಕನೈಯರ್ ನಾಲ್ವರುಮಂ, ಮತ್ತ ಮಖಿಳವಿದ್ಯಾಪ್ರಗಲ್ಭೆಗೆ ಗರ್ಭಶೋಧನಾದಿರಮಣೀರಹಸ್ಯವ್ಯಾಪಾರದೊಳ್ ನೆಗಟೆಮೆಂದು ತಚ್ಚಿ ಲೋಚ್ಚಯಕೃತಕಕೂಟಂಗಳಪ್ಪ ರತ್ನಕೂಟದ ವಿಜಯೆಯುಂ ರತ್ನಪ್ರಭದ ವೈಜಯಂತಿಯುಂ

ಕೀರ್ತಿಮತಿ, ಚಂದ್ರ ವಸುಂಧರೆ, ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠದ ಚಿತ್ರೆ ಎಂಬ ಈ ದಿಗ್ವಿನಿತೆಯರೆಂಟು ಜನರನ್ನು; ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಮಹಾದೇವಿಗೆ ಗಾಯಕಿಯರಾಗಲು- ಆ ಪರ್ವತದ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಶಿಖರಗಳಾದ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷದ ಇಳಾದೇವಿ, ಜಗತ್ಕುಸುಮದ ಸುರಾದೇವಿ, ಪದ್ಮದ ಪೃಥ್ವಿ, ನಳಿನದ ಪದ್ಮಾವತಿ, ಕುಮುದದ ಕಾಂಚನ, ಸೌಮನಸದ ನವಮಿಕೆ, ಯಶೋಭದ್ರದ ಸೀತೆ, ಸರ್ವಶೋಭದ್ರದ ಭದ್ರೆ ಎಂಬ ದಿಕ್ಕುವಾರಿಯರೆಂಟು ಜನವನ್ನು; ವಿನಯ ಕೂಟಗಳಾದ ಸ್ಫಟಿಕದ ಅಂಬುದೆ, ಕಾಮಧೇನುವಾದ ಆ ರಾಣಿಗೆ ಚಾಮರವಿಕ್ಕಲೆಂದು- ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ಅರ್ಕದ ಮಿತ್ರಕೇಶಿ, ಅಂಜನದ ಪುಂಡರೀಕೇಶಿ, ಕಾಂಚನದ ವಾರುಣಿ, ರಜತದ ಆಸ್ಯೆ, ಕುಂಡದ ಧಾತ್ರಿ, ರುಚಿರದ ಹ್ರೀ, ಸುದರ್ಶನದ ಆಕೃತಿ ಎಂಬ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಾಂತೆಯರನ್ನು; ಮತ್ತು ಆ ತ್ರಿಲೋಕ ಜ್ಯೋತಿಗೆ ನೀರಾಜನ ದೀಪ ಹಿಡಿಯಲೆಂದು- ಆ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ವಿಶೇಷಶಿಖರಗಳಾದ ವಿಮಳದ ಚಿತ್ರೆ, ನಿತ್ಯಾಲೋಕದ ಕನಕಚಿತ್ರೆ, ಸ್ವಯಂಪ್ರಭದ ತ್ರಿಸರೆ, ನಿತ್ಯೋದ್ಯೋತಕದ ಸುತ್ರಾಮಣಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ವರು ವಿದ್ಯುತ್ಕುಮಾರಿಯರನ್ನು; ಆ ಉತ್ತಮ ಶೀಲವತಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯರಾಗಿರೆಂದು- ಆ ಬೆಟ್ಟದ ವಿದಿಕ್ಕಿನ ಶಿಖರಗಳಾದ ವೈಡೂರ್ಯದ ರುಚಿಕೆ, ರುಚಿಕದ ರುಚಕಾಂತಿ, ಮಣಿಪ್ರಭದ ರುಚಕಪ್ರಭೆ, ರುಚಕೋತ್ತರದ ಚಕ್ರಪ್ರಭೆ, ಎಂಬ ನಾಲ್ವರು ವಿದಿಕ್ಕನೈಯ ರನ್ನು; ಸಮಸ್ತವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದೆಯಾದ ಆ ಅರಸಿಗೆ ಗರ್ಭಶೋಧನ ಮೊದಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ರಹಸ್ಯ ಸೇವಾಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆಂದು- ಆ ಗಿರಿಯ ರತ್ನಕೂಟದ ವಿಜಯೆ, ರತ್ನ

ಸರ್ವರತ್ನದ ಜಯಂತಿಯುಂ ರತ್ನೋಚ್ಚಯದಪರಾಜಿತೆಯುಮೆಂಬೀ ವಿದ್ಯುದ್ವೃತ್ತಿಯರ್ ನಾಲ್ವರುಮಂ,
ಮತ್ತಮನೇಕಾಂತವಿದ್ಯಾವಿನೋದಿಗನೇಕವಿನೋದಂಗಳಂ ಸಲಿಸಿಮೆಂದು ವಕ್ಷಾರೇಷ್ವಾಕಾರ
ಕುಂಡಳಾದ್ಯನ್ಯನಗನಿವಾಸಿನಿಯರಪ್ಪ ಮಾಳಿಕೆ ಮಾಳಿನಿ ಕನಕದೇವಿ ಕನಕವೃದ್ಧಿ ಪುಷ್ಪಮಾಳೆ ಮಾಳಾ
ವತಿ ಸುರಾದೇವಿ ತ್ರಿಸರೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಪಲರುಮಮರಕಾಂತೆಯರಂ ಕಳಿಪುವುದುಮಾಕೆಯರ್ ನೂತನ
ರತ್ನವೃಷ್ಟಿಯೊಡನೆ ಕಾಂತಾರತ್ನವೃಷ್ಟಿಯುಮಾದಂದದಿಂ ಸಂದಣಿಸಿ ಗಗನಮಾರ್ಗದಿನವನಿಗವತರಿಸಿ,

ಪದನಖಿಕಾಂತಿಯುಂ ತಳಿದ ಪೂವಲಿಯುಂ ನಯನಾಂಶುವಿದೆ ಕ |

ಟ್ಟಿದ ಪೊಸಮುತ್ತಿನಚ್ಚಮಣಿತೋರಣಮಂ ಕಚಶೋಭೆಯಿಂದ ದೀ ||

ಹದ ನವಿಲಂ ಕಳಕ್ಕಣಿತದಿಂ ಗೃಹಕೋಕಳನಾದಮಂ ಮರು |

ತ್ಪದತಿಯರೆಯ್ಗೆ ನೂರ್ಮಡಿಮತುಂ ಪುಗುತಂದರಿಳೇಶಗೇಹಮಂ || ೧೨೨

ಅಂತು ಪೊಕ್ಕು ಮಣಿಮಯವಿಳಾಸಭವನಕ್ಕೆ ವಂದು

ಹಿಮಕರಸಂಗದೆ ಮುಗಿವುದು |

ಕಮಳಕ್ಕುಚಿತಮನೆ ಮುಗಿದ ಕೈ ನೊಸಲೊಳ್ ಚೆ ||

ಲ್ಲಮರ್ದಿರೆ ತಮತಮಗಿಳಿದ |

ರಮರಿಯರೆಲ್ಲಂ ಜಿನಾಂಬಿಕಾಪದಯುಗದೊಳ್ || ೧೨೩

ಪ್ರಭದ ವೈಜಯಂತಿ, ಸರ್ವರತ್ನದ ಜಯಂತಿ, ರತ್ನೋಚ್ಚಯದ ಅಪರಾಜಿತೆ,
ಎಂಬ ನಾಲ್ವರು ವಿದ್ಯಾತ್ಯಾಂತೆಯರನ್ನು; ಅನೇಕಾ ವಿದ್ಯಾವಿನೋದಿನಿಯಾದ ಆ
ಮಹಿಳೆಗೆ ಅನೇಕ ವಿನೋದಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿರೆಂದು- ವಕ್ಷಾರ, ಇಷ್ಟಾಕರ, ಕುಂಡಳ
ಮೊದಲಾದ ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಮಾಳಿಕೆ, ಮಾಳಿನಿ, ಕನಕದೇವಿ, ಕನಕವೃದ್ಧಿ,
ಪುಷ್ಪಮಾಳೆ, ಮಾಳಾವತಿ, ಸುರಾದೇವಿ, ತ್ರಿಸರೆ ಮೊದಲಾದ ಹಲವರು
ದೇವಕಾಂತೆಯರನ್ನು ಕಳುಹಿದನು. ನವೀನವಾದ ರತ್ನದ ಮಳೆಯೊಡನೆ
ಕಾಂತಾರತ್ನಗಳ ಮಳೆಯೂ ಸುರಿಯಿತೆಂಬಂತೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಂದಣಿಸಿ
ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದರು. ೧೨೨. ತಮ್ಮ ಕಾಲುಗುರುಗಳ
ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಪುಷ್ಪೋಪಹಾರವನ್ನೂ, ಕಣ್ಣೆಳಗಿನಿಂದ ಹೊಸ ಮುತ್ತಿನ ಹಾಗು
ರತ್ನದ ತೋರಣಗಳನ್ನೂ, ಮುಡಿಯ ಶೋಭೆಯಿಂದ ಸಾಕಿದ ನವಿಲುಗಳನ್ನೂ,
ಕಲನಾದದಿಂದ ಮನೆಯ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಧ್ವನಿಯನ್ನೂ ನೂರ್ಮಡಗೊಳಿಸುತ್ತ
ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಎ|| ಹಾಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ರತ್ನವಾಯವಾದ ಲೀಲಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದು- ೧೨೩. ಚಂದ್ರನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ
ಮುಗಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೆಂದಾವರೆಗೆ ಉಚಿತವೆ ಎಂಬಂತೆ ಮುಗಿದ ಕೈಗಳನ್ನು
ಹಣೆಗೆ ಅಂದವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇವರಮಣಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಜಿನಮಾತೆಯು

ಅಂತು ನಿಜಮುಖಪ್ರತಿಬಿಂಬಕದಂಬದಿಂದ ಮರಕತಪ್ರಕ್ಷಾಣದೊಳ್ ಪದ್ಮಪುಷ್ಪೋಪಹಾರವುಂ ವಿರಚಿಸಿ ಬಲಿಯಂ ತಂತಮ್ಮ ನಿಯೋಗದಿಸುವೆಸಕ್ಕೆ ಪೊಕ್ಕೊಲಗಿಸುವಲ್ಲಿ,

ಸಿರಿಯ ಕರತಳದ ಸಿತಸರ |

ಸಿರುಹದ ಮೈಯ್ದಿರಿಯಿದರ್ಕದೇಕಚ್ಚತ್ತಂ ||

ಪಿರಿದುಮೆನಿಸಿದುದು ಸುರಸುಂ |

ದರಿದೇವಿಗೆ ಪಿಡಿದ ಮುತ್ತಿನೇಕಚ್ಚತ್ತಂ ||

೧೨೪

ಬೀಸುವ ಚಾಮರದೆಲರಿಂ |

ಸೂಸುವ ಕುರುಳೋಳಿ ತೆರೆಯ ನೊರೆಗಂಬುಜದಿಂ ||

ದೋಸರಿಪ ತುಂಬಿವಿಂಡಿನ |

ದೇಸೆಯನೊಳಕೆಯ್ದದಾಸ್ಯದೊಳ್ ನೃಪಸತಿಯಾ ||

೧೨೫

ಸೊಗಯಿಪ ಪೂರ್ವದಿಗಂಗನೆ |

ಗಗನತ್ತೀಗಿಂದುಕಳೆಯನೀವಂದದೆ ದೇ ||

ವಿಗೆ ಪೊಳೆವ ಬಿಳಿಯಲೆಯ ವೀ |

ಳಿಗೆಯಂ ಸುರಕನ್ನೆ ನೀಡಿದಳ್ ಪೆಟಲೊರ್ವಳ್

೧೨೬

ರಮಣಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ವೇಳೆತ |

ನಮನಾಂತ ಸರೋಜದಂತೆ ತತ್ತಾಂಬೂಳ ||

ಕೈಮರವಧುವಾಂಪ ಕಾಂಚನ |

ಕಮಳಾಕೃತಿಯನಿಪ ಡವಕೆ ಪಡೆದುದು ಚೆಲ್ವಂ ||

೧೨೭

ಪಾದಗಳಿಗೆ ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ವ|| ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮುಖಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಪಚ್ಚೆಯ ನೆಲಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪುಷ್ಪೋಪಹಾರವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಬಳಿಕ ತಮತಮಗೆ ವಿಧಿಸಿದ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ೧೨೪. ಸುರಸುಂದರಿಯೊಬ್ಬಳು ರಾಣಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆಯು, “ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ತಾವರೆಯ ಶೋಭೆಯಿದಕ್ಕಿದೆ. ಇದು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಭೃತ” ಎಂದನಿಸಿತು. ೧೨೫. ಬೀಸುವ ಚಾಮರದ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಮುಂಗುರುಳು ಒರೆದಾಡಲಾಗಿ, ತೆರೆಯ ನೊರೆಗೆ ಅಳುಕಿ ತಾವರೆಯಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವ ದುಂಬಿಗಳ ವಿಲಾಸವನ್ನು ಅರಸಿಯ ಮುಖವು ಹೊಂದಿತು. ೧೨೬. ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಪೂರ್ವದಿಗಂಗನೆಯು ಚಂದ್ರಕಳೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ, ರಾಣಿಗೆ ದೇವ ಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ಬಿಳಿಯಲೆಯ (ತಾಂಬೂಲ) ವೀಡೆಯನ್ನು ಇತ್ತಳು. ೧೨೭. ಅಮರ ವಧುವೊಬ್ಬಳ ತಾಂಬೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂದಾವರೆಯಾಕಾರದ ಕಾಳಾಂಜಿಯು ಆ ರಮಣಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ “ವೇಳೆತನ”ವನ್ನು (ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಬದ್ಧ ದಾಸ್ಯ

ಒರ್ವಳೆ ಜಿನಜನನಿಯ ನಿಡು |
ವೃರ್ವಂ ಸಮಱಲೈ ನೀಡಿದಳ್ ಕುಡಿವೆರಲಂ ||
ಗೀರ್ವಾಣಕಾಂತೆ ಕಾಮನ |
ಕರ್ವಿನ ಬಿಲ್ಲರಲ ಸರಲನೋಲಗಿಸುವವೊಲ್ ||

೧೨೮

ಕಾಡಿಗೆಯನೆಚ್ಚು ಮೆಲ್ಲನೆ |
ಗಾಡಿಗೆ ಸುರವನಿತೆ ತೆಗೆದ ಸೋಗೆ ಬೆಡಂಗಂ ||
ಮಾಡಿದುದಾ ಕಾಂತೆಯ ಚಿ |
ಲೋಡದೆಸೆವ ನೇತ್ರಪುತ್ರಿಕೆಯ ಸೋಮುಡಿವೊಲ್ ||

೧೨೯

ಸ್ಥರಮಂಗಳದರ್ಪಣದೊಳ್ |
ವಿರಚಿಪವೊಲ್ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಂಕಮಂ ಚಂದನದಿಂದ ||
ಬರೆದಳ್ ಕಮೋಲದೊಳ್ ಬಿ |
ತ್ತರದಿಂದಂ ಪತ್ರಭಂಗಮಂ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ||

೧೩೦

ಸಸಿಯೇಕೆಯ ವದನಕ್ಕೆ |
ತು ಸಮಂ ಪೇಟಿಂದು ತಂದು ಪಡಿದೋಣುವವೊಲ್ ||
ಪೊಸಮುತ್ತಿನ ಪುಂಜದೆ ರಂ |
ಜಿಸುವೋಲೆಯನಮರಿ ಪಾಲೆಯೊಳ್ ನಿಯಮಿಸಿದಳ್ ||

೧೩೧

ಸರಸಬಿಸವಲ್ಲಿಯಂ ಸ್ಥರ |
ಕರಿಕುಂಭದೊಳೊಟ್ಟುತಿರ್ಪ ಕರೀಣೆಯ ತೆಜನಂ ||
ಸುರತರುಣಿ ಪೋಲ್ವಳರಸಿಯ |
ಗುರುಕುಚದೊಳ್ ಹಾರಲತೆಯನಳವಡಿಸುತ್ತಂ ||

೧೩೨

ವೃತ್ತಿಯನ್ನು) ತಾಳಿದ ಕಮಲವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ೧೨೮. ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಣವನ್ನು ತೊಡಿಸುವಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಒಬ್ಬಳು ಜಿನಮಾತೆಯ ನೀಳ ಹುಬ್ಬನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಬೆರಳ ತುದಿಯನ್ನು ಚಾಚಿದಳು. ೧೨೯. ರಾಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ದೇವಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ಮೃದುವಾಗಿ ತೆಗೆದ ಸೋಗೆಯ ಚಿಹ್ನೆಯು ಕಣ್ಣುಗೊಂಬೆಯು ಸೋಮುಡಿಯಂತೆ ಬೆಡಗಾಯಿತು. ೧೩೦. ಮನ್ಮಥನ ಮಂಗಳವಾದ ಕನ್ನಡಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕವನ್ನು ಬರೆಯುವಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಆಕೆಯ ಕನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಚಂದನದಿಂದ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ರೇಖಿಸಿದಳು. ೧೩೧. ಚಂದ್ರನು ಈಕೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಮನಾದನು ಎಂದು ತೂಗಿ ತೋರುವಂತೆ ಹೊಸ ಮುತ್ತಿನ ಗೊಂಚಲಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಓಲೆಗಳನ್ನು ಸುರಾಂಗನೆಯೊಬ್ಬಳು ಆಕೆಯ ಕಿವಿಯ ಹಾಲಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದಳು. ೧೩೨. ರಸದಾಂಬಿದ ತಾವರೆ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಮನ್ಮಥಗಜದ ಕುಂಭದ ಮೇಲೆ ಒಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣಾನೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಸುರಯುವತಿಯೊಬ್ಬಳು ಅರಸಿಯ ನೆಲೆವೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ

ರಮಣಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಣಿಮುಕು ।

ರಮನೊಪ್ಪರೆ ತೋರ್ಪ ದಿವಿಜವಧು ಸಮ್ಮುಖಮಂ ॥

ಹಿಮಕಿರಣಂಗಂ ರವಿಗಂ ।

ಸಮನಿಪ ಪುಣ್ಯವೆಯ ಸಂಜೆವೆಣ್ಣಂ ಪೋಲ್ತಳ್ ॥

೧೩೩

ಅಳಮಾಲೆ ನೆಲಸಿದಳಲತೆ ।

ಬಳಸಿದ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂದದಿಂ ಕೂರ್ವಾಳಂ ॥

ತಳೆದಂಗರಕ್ಕೆಗಮರೀ ।

ಕುಳಮಿರೆ ಕೆಲಗಲದೊಳೆಸೆದಳಂಬಿಕೆ ಜಿನನಾ ॥

೧೩೪

ಅಡಿಯೂಡುವ ಮುಡಿವಿಕ್ಕುವ ।

ಪಡಿಯುಟವೆಸಗೆಯ್ವ ಪಡಿಗಮಂ ಸಾರ್ಜಿವ ಮು ॥

ತ್ತಡಿಗುಟ್ಟುವ ಪಾವುಗೆಯಂ ।

ಪಿಡಿರರ್ಪಿಪ ಬೆಸನೆ ದಿವಿಜಕಾಂತೆಯರ್ಗೆ ಬೆಸಂ ॥

೧೩೫

ವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದಳು. ೧೩೩. ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ ಎದುರುಬದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂಧ್ಯಾರಮಣಿಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ದೇವಸುಂದರಿ ಯೊಬ್ಬಳು ಅರಸಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಾಣಿಕದ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತೋರಿದಳು. ೧೩೪. ದುಂಬಿಗಳ ಹಾಡುಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡ ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುವ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಹರಿತವಾದ ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಂಗರಕ್ಷೆಗೆ ನಿಂತ ದೇವಕನ್ಯೆಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿನಾಂಬಿಕೆ ಶೋಭಿಸಿದಳು. ೧೩೫. ಅಂಗಾಲಿಗೆ ಅಲತೆಗೆಯನ್ನು ಬಳಿಯುವ ಮುಡಿಯನ್ನು ಬಾಚುವ, ದ್ವಾರಪಾಲ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವ, ಕಾಳಾಂಜಿ ಹಿಡಿಯುವ, ನೆಲವನ್ನು ಉಗ್ಗಡಿಸುವ, ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಕೆಲಸವೇ

ಅನಂತಪರಿನಿಧಿವಾಸದೊ ।

ಳನಂತಚೋದಾದಿರಾಜನೊಪ್ಪುವ ಗುಣದ ॥

ಲ್ಲನಂಗಜಯಕಳಸವೆನ ।

ಲ್ಲನಮಾತೆಯ ಗಂಧವಿಬುಧಭೂಷಣವೆಸಗುಂ (?) ॥

೧೩೬

(ನಾಸಕಾಭರಣಶ್ಲೇಷಾರ್ಥಂ)

ಎಂದು ೧೩೬ನೆಯ ಪದ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಪದ್ಯದಂತೆ ತೋರಿಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ನಡೆಯಿಪರನುಲೇಪನಮಂ ।

ಮಡಿಯಂ ಮಾಲೆಯನಮರ್ತ್ಯಲೋಕದವಂ ತಂ ॥

ದೇವಿಡದೆ ಘಟ್ಟವಳ್ಳಿಯ ।

ಮಡಿವಳ್ಳಿಯ ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯಂದದಿನರೆಬರ್ ॥

೧೩೬

ಮತ್ತಂ

ದೇಸೆಯನಾಂತರೆಯ್ನೆ ಭುವನತ್ತಿತಯಾಂಬಿಕೆಗಂಗರಾಗಮಂ ।

ಪೂಸುವ ಮಜ್ಜನಂಬುಗಿಸುವಾರತಿಯೆತ್ತುವ ಪೀಲಿಗುಂಚಮಂ ॥

ಬೀಸುವ ಬೋನಮಂ ಸಮೆವ ಶಂಕಮನೊತ್ತುವ ಹಂಸತಳ್ಳಮಂ ।

ಪಾಸುವ ಬಾಸಿಗಂಗುಡುವ ಗದ್ದುಗೆಯಿಕ್ಕುವ ದೇವಕಾಂತಯರ್

೧೩೭

ಮತ್ತಂ ಸಂಗೀತಕಪ್ರಸಂಗಮಂ ಪದವಡಿಸುವೆಡೆಯೊಳ್

ಸಾರಣೆಯ ಸಕಳನಿಕಳ ।

ಚಾರಣೆಯ ಬೆಡಂಗು ಸರದ ರಾಗದ ಸವಿಯಂ ॥

ಪೂರಿಸೆ ಕಿವಿಯೊಳ್ ದಿವಿಜ ।

ಸ್ತ್ರೀ ರಮಣಿಯ ಮುಂದೆ ವೀಣೆಯಂ ಬಾಜಿಸಿದಳ್ ॥

೧೩೮

ಮತ್ತಂ ತಾರೀರವೀಣೆಯೊಳ್ ಪಾಡುವಲ್ಲಿ

ಸ್ವರದೊಳ್ ಪದದೊಳ್ ತಾಳದೊ ।

ಛರದವಧಾನದೊಳಳಂಕೆಗೊಂಡಿರೆ ರಾಗೋ ॥

ಕೆಲಸವಾಯಿತು ದೇವ ಕಾಂತೆಯರಿಗೆ, ೧೩೬. ಘಟ್ಟವಳಿತಿಯರೂ, ಮಡಿವಳಿತಿ
ಯರೂ, ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯರೂ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ತಂದ ಲೇಪದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು
ಬಳಿಯುವರು, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಡಿಸುವರು ಮತ್ತು ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಮುಡಿಸುವರು,
ಮತ್ತು- ೧೩೭. ಆ ತ್ರಿಭುವನ ಮಾತೆಗೆ ಅಂಗರಾಗವನ್ನು ಲೇಪಿಸುವ, ಸ್ನಾನ
ಮಾಡಿಸುವ, ಆರತಿ ಬೆಳಗುವ, ಪೀಲಿಯ ಚಾಮರ ಬೀಸುವ, ಆಹಾರವನ್ನಣೆ
ಗೊಳಿಸುವ, ಶಂಖವನ್ನೊದುವ, ಹಂಸತಲ್ಪದ ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ಹಾಸುವ,
ಮುಡಿಯಲು ಮಾಲೆ ನೀಡುವ, ಕುಳ್ಳಿರಲು ಪೀಠವಿಡುವ ದೇವಾಂಗನೆಯರು
ತುಂಬ ಅಂದವಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರು. ಎ|| ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವಾಗ-
೧೩೮. ಸಾರಣೆ, ಸಕಳ ನಿಕಳಗಳ ಬೆಡಗು, ಸ್ವರದ ರಾಗದ ಸವಿ,
ಕಿವಿಗಳನ್ನು ತುಂಬುವಂತೆ ದೇವಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ಅರಸಿಯ ಮುಂದೆ ವೀಣೆಯನ್ನು
ನುಡಿಸಿದಳು. ಎ|| ಮತ್ತು ವೀಣೆಗೆ ಸಮನಾದ ಕಂಠದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ-
೧೩೯. ಸ್ವರ, ಪದ, ತಾಳ, ಅವಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಳಗೊಂಡು ಲಯಬದ್ಧವಾದ ರಾಗ

ಚ್ಚರಣಲಯಗೀತಮಾಯ್ತು ।

ಚ್ಚರಿ ತದ್ಗಂಧರ್ವವಿದ್ಯ ಸುರಸುಂದರಿಯಾ ॥

೧೩೯

ಮತ್ತಮೋರ್ವಳ್

ಅಮರ್ದಿನ ಕೊಳಲಿನಿಯದೆನೆ ।

ಸಮಂತು ಸಪ್ತಸ್ವರಂಗಳುಂ ರಂಜಪಂ ರಾ ॥

ಗಮನುಗುಟಿ ಕೊಳಲ ನುಡಿಸಿದ ।

ಳಮರಾಂಗನೆ ಬಿಲ್ಲನತನು ಗೊಲೆಗೊತ್ತುವಿನಂ ॥

೧೪೦

ಕುಡುವಿನ ಸಂಚದ ಕೂಟಂ ।

ತೊಡರದೆ ಪಾಟಪ್ರವಾಹದೊಳ್ ನಾಡೆ ನಯಂ ॥

ಬಡೆದಿರೆ ಬಾಜಿಸಿದಳ್ ಮುಜಿ

ದೆಡೆದೊಡೆಯೊಳ್ ತಳೆದು ಡಕ್ಕೆಯಂ ಪೆಟತೊರ್ವಳ್ ॥

೧೪೧

ಎಡಗೆಯ್ ಬಲಗೆಯ್ ತೋರಂ ।

ಕಡುಸಣ್ಣಂ ಕದಳಿ ಕನ್ನವಟ್ಟಂ ತಾನೆಂ ॥

ಬೆಡೆಯೊಳ್ ಪ್ರಹರಣಮಿಂಪಂ ।

ಪಡೆದಿರೆ ಸುರವಧು ಮೃದಂಗಮಂ ಬಾಜಿಸಿದಳ್ ॥

೧೪೨

ತಾಳದ ಗೀತದ ವಾದ್ಯದ ।

ಮೇಳನದಿಂದಭಿನಯಂಗಳಭಿನವಭಾವ ॥

ಕ್ಕಾಳಂಬಮಾಗೆ ರಸದೊಳ ।

ಗೋಲಾಡುವ ತೆಟದಿನಾಡಿದಳ್ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ॥

೧೪೩

ದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗೀತವು ಆ ದೇವಸುಂದರಿಯು ಗಂಧರ್ವವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಆಶ್ವರ್ಯಕರವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು- ೧೪೦. ಅವ್ಯುತವನ್ನೆ ಎರೆವಂತೆ ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳಿಂದ ಮಧುರವಾದ ರಾಗವನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತ ಅವರವಧುವೊಬ್ಬಳು ಕೊಳಲು ನುಡಿಸುತ್ತಿರಲು ಮನ್ಮಥನು ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹೆದೆಯೇರಿಸಿದನು. ೧೪೧. ಕುಡುವಿನ ಸಂಚದ ಮೇಳ ತಪ್ಪದಂತೆ “ಪಾಟ”ಗಳನ್ನು ತುಂಬ ನಯವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸುತ್ತ ಎಡದೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಡಕ್ಕೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬಳು ಚೆಲುವಾಗಿ ಬಾರಿಸಿದಳು. ೧೪೨. ಎಡಗೈ, ಬಲಗೈ, ತೋರ, ಸಣ್ಣ, ಕದಳಿ, ಕನ್ನವಟ್ಟ, ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುರವಾಗಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಸುರವಧು ವೊಬ್ಬಳು ಮೃದಂಗವನ್ನು ನುಡಿಸಿದಳು. ೧೪೩. ತಾಳ, ಗೀತ, ಹಾಗು ವಾದ್ಯ- ಈ ಮೂರರ ಮೇಳದಿಂದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಭಾವಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತ

ಅದಲ್ಲದೆಯೂ

ಸರಸಕವಿಕಾವ್ಯಮಧುಮೆ !

ತೃ ರಾಗದೊಳ್ ಪೊರೆದು ಪೊಂಗಿ ತನಿಗಂಪೊಗೆದಂ ||

ತಿರೆ ನುಣ್ಣಿನಿಯಿಂದೋಡುವೆ !

ಸುರವಾಚಿಕೆ ಸತಿಗೆ ಪುಳಕಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಳ್ ||

೧೪೪

ಅದಲ್ಲದೆಯೂ ಅಚ್ಚರಸಿಯರೊಳಗಣ ಮೃಣಾಲಿಕೆಯೆಂಬಳ್ ನಿಜಪದತಳದ ನುಣ್ಣೆಳಗಿನೊಡನೆ ಕುಂಕುಮರಸದ ಚಳಯಮಂ ಪಸರಿಸಿಯುಂ, ಲವಲಿಕೆಯೆಂಬಳಂಪ್ಪಿನಖರುಚಿ ತಡಂಗಲಸೆ ಪೂವಲಿ ಗೆದಡಿಯುಂ, ಉತ್ಪಳಿಕೆಯೆಂಬಳವತಂಸೋತ್ಪಳಂಗಳ್ ಕದಪಿನೊಳ್ ತೆಪಂಬೊಳೆಯ ರಂಗವಲಿಯ ನಳವಡಿಸಿಯುಂ, ಮಂದಾರಿಕೆಯೆಂಬಳಂದ್ರವನದರಲ್ಲಳಂ ತೊಡರ್ಚುವಲ್ಲಿ ಕಂಕಣದ ಮೆಲ್ಲಲಿಯ ನೆಳಸುವಳಗಳನಿಯ ದನಿಯಂ ತನಿಗೊರ್ವಿಸಿಯುಂ, ಲವಂಗಿಕೆಯೆಂಬಳ್ ಲವಂಗಪಲ್ಲವದ ತೋರಣ ಗಣಮಂ ತೊಡರ್ಚುವೆಡೆಯೊಳ್ ತೆಪದ ತೋಳ ಮೊದಲ ನಜುಗಂಪಿನಿಂದದರ್ಕೆ ಪೊಸಗಂಪಿನಣ್ಣ ನಿಕ್ಕಿಯುಂ, ಅಮೃತಮತಿಯೆಂಬಳ್ ಅಮೃತಾಹಾರದ ಬೋನಮಂ ಬಿಸುಪಿಗೆ ಪೊಸದಳರನಿಕ್ಕಿ ನೆಗಪಿದಂತೆ ಕೆಂದಳದ ಕೆಂಪು ಬಳಸೆ ವಿಳಾಸದಿಂದನ್ನವಾಸಕ್ಕೆ ನಡೆಸಿಯುಂ, ಚಂದ್ರಿಕೆಯೆಂಬಳ್ ಚಂದ್ರಕಾಂತಕಲಶಂ

ರಸದಲ್ಲಿ ಓಲಾಡುವಂತೆ ಮತ್ತೆಬ್ಬಳು ನರ್ತಿಸಿದಳು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೪೪. ರಸಮಯವಾದ ಕಾವ್ಯಾಸ್ವಾದದಿಂದ ಮತ್ತಳಾದ ದೇವವಾಚಿಕೆಯೊಬ್ಬಳು ರಾಗದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿ ತನಿಯಾದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದಂತಿರುವ ಮಧುರಸ್ವರದಿಂದ ಓದಿ ಅರಸಿಗೆ ರೋಮಾಂಚವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದಳು. ವ|| ಅದಲ್ಲದೆ ಅಪ್ಪರೆಯರೊಳಗಿನ ಮೃಣಾಲಿಕೆಯೆಂಬವಳು ತನ್ನ ಅಂಗಾಲ ನುಣ್ಣೆಳಗಿನೊಡನೆ ಕುಂಕುಮದ್ರವದ ತಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದಳು; ಲವಲಿಕೆಯೆಂಬವಳು ತನ್ನ ಕಾಲುಂಗುರ ಪ್ರಭೆಯೊಡನೆ ಪುಷ್ಪೋಪಹಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು; ಉತ್ಪಳಿಕೆಯೆಂಬವಳು ತನ್ನ ಕರ್ಣಭೂಷಣ ವಾದ ಉತ್ಪಲಗಳು ಕೆನ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿಗೊಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಬರೆದಳು; ಮಂದಾರಿಕೆಯೆಂಬವಳು ನಂದನವನದ ಹೂಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾರವದ ಸೊಗಸನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಬಳೆಗಳ ಮಧುರ ಕಿಂಕಣಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಳು; ಲವಂಗಿಕೆಯೆಂಬವಳು ಲವಂಗದ ತಳಿರುಗಳಿಂದ ತೋರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತ ಅನಾವೃತವಾದ ತನ್ನ ಕಂಕುಳ ಸುಗಂಧದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿದಳು; ಅಮೃತಮತಿಯೆಂಬವಳು ಅಮೃತಾಹಾರದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು, ಬಿಸಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೊಸ ಚಿಗುರಲೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದತ್ತಿದಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅಂಗೈಯ ಕೆಂಬೆಳಕು ಪಸರಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಭೋಜನಶಾಲೆಗೆ ಕೊಂಡು ಹೋದಳು; ಚಂದ್ರಿಕೆಯೆಂಬವಳು ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಕಲಶಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮುಖ ಚಂದ್ರದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಒಸರಿಸಿ ಅವು ತುಂಬುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಇರಿಸಿದಳು; ಚಿತ್ರಲೇಖೆ

ಗಳನಾತ್ಮೀಯಮುಖಚಂದ್ರಸ್ತೇರಚಂದ್ರಿಕೆಯನೊಸರ್ಚಿ ಪೆರ್ಚಿ ಕರಹಾರದೊಳರೆಯಾಗದಿರಿಯುಂ,
ಚಿತ್ರಲೇಪೆಯೆಂಬಳ್ ವಿಚಿತ್ರಶಾಲೆಯೊಳ್ ವಿವಿಧವಿದ್ಯಂಗಳಂ ಬರೆದು ಬಟೆಯಂ ಪ್ರದೇಶಪುದ್ಧಿಯಂ
ಪೆಟಮೆಟ್ಟಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುವ ಕಣ್ಣೆಳಗಿನಿಂದಧೋದಕದೊಳಂಕೆಗೆಯ್ದಂತೆಮಾಡಿಯುಂ; ಪ್ರಭಾ
ವತಿಯೆಂಬಳ್ ಮದನಮಂದಿರದೋವರಿಯೊಳಂಗಳಪ್ರಭೆಯಿಂ ತೆರಳ್ ಕಟ್ಟಲೆಯಂ ಮತ್ತೆ ಮಣಿದೀಪಂ
ಗಳಂ ನಿರವಶೇಷಂಮಾಡಿಯುಂ, ಮಾಳತಿಕೆಯೆಂಬಳ್ ಅರಸಿಯ ಬೆನ್ನ ಚೆಲ್ಲಿಂಗ್ಗೆ ಸೋಲ್ತು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಂ
ಬೆನ್ನಿತ್ತುದೆನಿಸಿ ಬೆಂಗೊಟ್ಟು ಮಲಂಗಿಸಿಯುಂ, ನಿಮಣಿಕೆಯೆಂಬಳ್ ಅರ್ಹದರ್ಚನೋಪಕರಣಂಗಳ
ನಳವಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯದೇವತೆಯ ಸನ್ನಿಧವಾದಳೆನಿಸಿಯುಂ, ಪದ್ಧಿಕೆಯೆಂಬಳುಪವನದ ಪದ್ಮಾಕರ
ದಂಚೆವಿಂಡಂ ನಡೆಯಿಪೆಡೆಯೊಳವರ್ಕಲಸಗತಿವಿಳಾಸಮನುಪದೇಶಿಸಿಯುಂ, ಮಯೂರಿಕೆಯೆಂಬಳ್
ಗೃಹಮಯೂರಂಗಳಂ ಕೇಶಭಾರಕ್ಕೋರನ್ನಮೆಂಬ ಭಾರದಿಂ ಕಾರಾಗೃಹಮಂ ಪುಗಿಸುವಂತೆ
ಧಾರಾಗೃಹಮಂ ಪುಗಿಸಿಯುಮಿಂತು

ಮಹಸನಮಂ ಬಿಟ್ಟೊಳಗಣ |

ಪೊಟಗಣ ಕೆಲಸಂಗಳೆಲ್ಲಮಂ ದೇವಿಯ ಕ ||

ಣ್ಣೆಟಿದುಂ ಮನಮೆಟಿದುಂ ಬಡ |

ದಜುದಿಂಗಳ್ ದೇವಕಾಂತೆಯರ್ ನಡೆಯಿಸಿದರ್ ||

೧೪೫

ಯೆಂಬವಳು ಚಿತ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಬಳಿಕ ಹಿಂದೆ
ಸರಿದು ನಿಂತು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುವಾಗ ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆಳಗಿನಿಂದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ನೀರು
ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರೆದುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮಾಡಿದಳು; ಪ್ರಭಾವತಿಯೆಂಬವಳು
ಶಯ್ಯಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ರತ್ನದೀಪಗಳ
ಪುಕಾಶದಿಂದ ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಿದಳು; ಮಾಳತಿಕೆಯೆಂಬವಳು ಅರಸಿಯ ಬೆನ್ನ
ಚೆಲುವಿಗೆ ಮನ ಸೋತು, ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಸೋತು, “ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸಿತೆಂಬಂತೆ,
ಅವಳಿಗೆ ಆತುಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿತ್ತಳು; ನಿಮಣಿಕೆಯೆಂಬವಳು ಜಿನಾರ್ಚನೆಯ
ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಅಣೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಪುಣ್ಯದೇವತೆಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಳೆಂಬಂತೆ
ತೋರಿದಳು; ಪದ್ಧಿಕೆಯೆಂಬವಳು ಉಪವನದ ಹಂಸಸಮೂಹವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು
ಹೋಗುವಾಗ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಂದಗಮನದ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು;
ಮಯೂರಿಕೆಯೆಂಬವಳು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಿದ ನವಿಲುಗಳನ್ನು “ಇವು ನಮ್ಮ
ಮುಡಿಗೆ ಸದೃಶವಾಗಿವೆ”ಯೆಂಬ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಅಟ್ಟುತ್ತಿರುವಳೊ
ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಧಾರಾಗೃಹದೊಳಗೆ ಹೊಗಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆ- ೧೪೫. ಒಳಗಿನ
ಹೊರಗಿನ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ, ಅರಸಿಯ ಇಂಗಿತವರಿತು, ಆಕೆಯ ಮನ
ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಸತತವಾಗಿ ಆರುತಿಂಗಳವರೆಗೆ ದೇವತೆಗಳು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟೆ

ಅಂತು ಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ಏನುತಬಿನಾರ್ಭಕಾವತರಣಕ್ಕುಪಯೋಗ್ಯಮಿದಾದುದಾದಮಂ |
ಬಿನಮಮರೀಚಯಂ ಪರಮಪಾವನವಸ್ತುಗಳಿಂದೆ ಗರ್ಭಶೋ ||
ಧನಮನೋಡರ್ಚಿ ನಿರ್ಮಳತೆವೆತ್ತುದು ದೇವಿಯುದಾತ್ತಮೂರ್ತಿ ಚಂ |
ದನಸಲಿಲಂಗಳಿಂ ತೋಳಿದ ಮುತ್ತಿನ ಪುತ್ರಳಿಯಂತಿದಂಬಿನಂ ||

೧೪೬

ಅತಿಶುದ್ಧಮಾಯ್ತು ಸತಿಯಾ |
ಕೃತಿ ದಿವ್ಯದ್ರವ್ಯಗರ್ಭಶೋಧನದಿಂದು ||
ಜ್ಞತಲಕ್ಷ್ಮ ಮೆನಿಸಿ ಲೋಕ |
ಸ್ತುತಮಾದಮೃತಾಂಶುಲೇಖ ತಾನೆಂಬಿನೆಗಂ ||

೧೪೭

ಮತ್ತಂ

ಪಿರಿದುಂ ದೋಷಾನುಷಂಗಂ ಕಿಡೆ ತಮದಿನಗಲ್ಲಂದ ಚಂದ್ರಾಂಶುವಂ ಮಾಂ |
ಕರಿಸುತ್ತಂ ನಾಡೆ ತನ್ನಜ್ಜಳಿಕೆಯನುಚಿತೋನ್ಮೇಷಮಂ ಬಂದು ಪದ್ಮೋ ||
ತ್ವರದೋ ಮಡುತ್ತ ರಾಗಾಭ್ಯುದಯಮನೋಳಕೆಯ್ಪಿಂಪ್ಪಿ ಸಾಫಲ್ಯಮಂ ಕ |
ಣ್ಣಿರದಿತ್ತಳ್ ಕಾಂತೆ ಕಾಲ್ಪಪ್ರಭವದಿನಕನತ್ಯಾಂತಿಯೆಂಬಂದದಿಂದಂ ||

೧೪೮

ಉಡುವುದು ದೇವಲೋಕದೊಳಮಿಂತಿದೆ ಸಾರಮೆನಿಪ್ಪ ಸೀರೆ ಮೇಣ್ |
ತುಡುವುದು ದಿವ್ಯಮಪ್ಪ ಹರಿಚಂದನದೊಂದನುಲೇಪಮಾಗಳುಂ ||
ಮುಡಿವುದು ಪಾರಿಜಾತದಲರ್ವಾಸುಗಮೆಂಬ ವಿಳಾಸದೇವ್ಗಿಯಂ |
ಪಡೆವರೆ ತೀರ್ಥಕೃಜ್ಜನನಿಯಂದದೆ ಮತ್ತಿನ ಮರ್ತ್ಯಕಾಂತೆಯರ್ ||

೧೪೯

ಅಂತು ಸಂತತೋಲ್ಲಸಿತದೇವಕಾಂತಾಸಂತಾನಸಂಪಾದಿತೋತ್ಸವಪರಂಪರೆಗಳಿಂ ಪರಮನ
ಚರಮಗರ್ಭಾವತರಣಮನಚಿದು,

ಅಲ್ಲದೆ- ೧೪೬. ಪರಮ ಜಿನಾರ್ಭಕನ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ಇದು ಯೋಗ್ಯವಾಯಿತೆಂಬವರೆಗೆ
ದೇವವಧೂಸಮೂಹವು ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಗರ್ಭವನ್ನು
ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಗಿ, ಅರಸಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರೂಪವು ಗಂಧದ ನೀರಲ್ಲಿ ತೋಳಿದ
ಮುತ್ತಿನ ಪುತ್ರಳಿಯಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಯಿತು. ೧೪೭. ದೇವಲೋಕದ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ
ಗರ್ಭಶೋಧನೆ ಮಾಡಲಾಗಿ ಆ ಸತಿಯ ದೇಹವು ಕಲಂಕರಹಿತವಾದ
ಚಂದ್ರಲೇಖೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಶುದ್ಧವಾಯಿತು. ೧೪೮.
“ದೋಷಾನುಷಂಗಂ ಕಿಡೆ” (೧. ಕತ್ತಲೆಯು ಸಹವಾಸ ತೊಲಗಲಾಗಿ ೨.
ದೇಹದೊಳಗಿನ ದೋಷಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾಗಲಾಗಿ), ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ದೂಡಿ
ಬಂದ ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಉಜ್ವಲತೆಯಿಂದ ಮುಸುಳಿಸಿ, “ಬಂಧು
ಪದ್ಮೋತ್ಕರ್”ಕ್ಕೆ (೧. ತನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ತಾವರೆಗಳಿಗೆ ೨. ಚನ್ನ ಬಂಧುಗಳೆಂಬ
ತಾವರೆಗಳಿಗೆ) ಹಿಗ್ಗನ್ನಂಟುಮಾಡಿ, “ರಾಗಾಭ್ಯುದಯ” (೧. ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಸಂಧ್ಯಾ
ಪ್ರಭೆಯ ಅತಿಶಯ ೨. ಸಂತೋಷದ ಅಧಿಕ್ಯ) ವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು, ಆ ಕಾಂತೆಯು

ವರರತ್ನೋತ್ಪತ್ತಿ ಪೂರ್ವದ್ವಾರ ಸಮನಿಸಿದತ್ತರ್ದವಕ್ಕೆಯ್ತಿ ರತ್ನಾ ।
ಕರಮೆಂಬೀ ಮೈಮೆಯೆಂಬಂತಿರೆ ಚನಪತಿ ಲೋಕೋತ್ತಮಂ ಪುತ್ರನಾಗು ॥
ತ್ತಿರೆ ಸಾರ್ತಕುರ್ಗಂ ತ್ರಿಲೋಕೀಜನಕೆ ಜನಕನಲ್ವಮಹಾಸೇನನೆಂಬೊ ।
ಳ್ವರದನ್ನಂ ಕೆನ್ನಮಂದೇಂ ನಲಿದನೊ ಮನದೊಳ್ ಭಾರತೀಭಾಳನೇತ್ರಂ ॥

೧೫೦

॥ ಗದ್ಯಂ ॥

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾಧಿಕುಲಕುಪ್ಪತ್ಸಮುದ್ರೂತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಸರಿನ್ನಾಥ
ಪ್ರತೀಕೀತ್ಯೈವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿಪದಪದ್ಯನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣದೊಳ್

ಗರ್ಭಾವತರಣಕಲ್ಯಾಣವರ್ಣನಂ

ಏಕಾದಶಾಶ್ವಾಸಂ

ಪ್ರಭಾತದ ಉಜ್ವಲಕಾಂತಿಯಂತೆ (ನೋಡುವವರ) ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಪಲತೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದಳು. ೧೪೯. ಉಡುವುದು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವೆನಿಸಿದ ಸೀರೆ, ತೊಡುವುದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವೆನಿಸುವ ದಿವ್ಯಾಭರಣ, ಲೇಪಿಸುವುದು ಹರಿಚಂದನ, ಮುಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ದೇವಪಾರಿಜಾತದ ಬಾಸಿಗ- ಇಂತಹ ಶೋಭೆಯ ವೈಭವವನ್ನು ತೀರ್ಥಂಕರ ಮಾತೆಯಂತೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಮರ್ತ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಪಡೆಯಬಲ್ಲಳು ? ವ॥ ಹೀಗೆ ಸದಾ ಉಲ್ಲಾಸಮಯರಾದ ದೇವಾಂಗನೆಯರಿಂದ ಉತ್ಸವ ಪರಂಪರೆ ನಡೆದಿರಲಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಚರಮ ಗರ್ಭಾವತರಣವನ್ನು ಅರಿತು- ೧೫೦. ಉತ್ಸವವಾದ ರತ್ನಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ರತ್ನಾಕರವೆಂಬ ಮಹಿಮೆಯುಂಟಾಯಿತು, ಹಾಗೆಯೇ ಲೋಕೋತ್ತಮನಾದ ತೀರ್ಥಂಕರನು ಈತನಿಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರಿರುವನೆಂದ ಮೇಲೆ ಮಹಾಸೇನನು ಆ ಲೋಕತ್ರಯದ ಜನಕ್ಕೆ ಜನಕನಲ್ಲವೆ ? ಇದೇನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಭಾಗ್ಯವೆ ?

ಏಕಾದಶಾಶ್ವಾಸಂ ಮುಗಿದುದು

ದ್ವಾದಶಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಮಜ್ಜನಚಂದ್ರಂ ಮ |

ದ್ವಾಮಾಗರ್ಭಕ್ಕೆ ವಂದಪಂ ದಿವದಿಂದಂ ||

ಬೀ ಮುದದೋದವಂ ತಳಿದಂ |

ಭೂಮೀಶಂ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ||

೧

ಅಂತು ಮಹಾಸೇನಮಂಡಳೇಶ್ವರನುತ್ಸವೋತ್ಸವಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ವರ್ಪಿನಮೊಂದುದಿವಸಂ

ನವಚೂತಲತೆಗೆ ಸುಫಳೋ |

ದ್ವವಕಾರಣಮಪ್ಪ ಋತುವಸಂತಂ ಸಾರ್ವಂ ||

ತವೊಲರಸಿಗೆ ಸಮನಿಸಿದುದು |

ದಿವಿಜಪ್ರಮದಾಪ್ರಮೋದಮಯಋತುಸಮಯಂ ||

೨

ಅನಂತರಂ ಚತುರ್ಥದಿನದೊಳ್ ಅನುದಿನಸವನಸಮಯಸಂಸ್ಕೃದಿವ್ಯಾನುಲೇಪಸುರಭಿಪರಿಮಳೋ ದ್ಗಾರಿದ್ವಾರದೇಶಮಮೇಕೈಕಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯ ಪಾಣಿಪಲ್ಲವಗೃಹೀತವದನಮಳಯಜದಳಗರ್ಭಾರೀಸಮಾನ ಯನಸಂಭ್ರಮಸುರಪುರಂದ್ರಿಕಾದ್ವಂದ್ವಬಂಧುರಮುಮೂಷ್ಮಾಯಮಾಣನಿರ್ಮಳಾರ್ಣವಪೂರ್ಣತಪನೀ ಯಮಯಕಟಾಹನಿಹಿತಮುಂ ಉತ್ಕಟಾಮೋದಲಂಪಟಾಳಿಪಟಕಾಂಧಕಾರಿತಮುಖಹರಗಂಧೋದಕ

ದ್ವಾದಶಾಶ್ವಾಸಂ

೧. “ಪೂಜ್ಯನಾದ ಜಿನೇಂದ್ರನು ದೇವಲೋಕದಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಅವತರಿಸುವನು” ಎಂದು ಜಿನಜನಮನೋಹರನಾದ ಅರಸನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಮಹಾಸೇನ ಮಹಾರಾಜನು ಪುತ್ರೋತ್ಸವದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ- ೨. ಹೊಸ ಮಾವಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಫಲ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ವಸಂತಋತು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವಂತೆ, ಅರಸಿಗೆ ದೇವಾಂಗನೋ ಲ್ಲಾಸವಯವಾದ ಋತುಸಮಯ ಒದಗಿತು. ವ|| ಬಳಿಕ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಸ್ನಾನಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು; ಆ ಸ್ನಾನಗೃಹದಲ್ಲಿ- ಪ್ರತಿದಿನ ಸ್ನಾನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದ ದಿವ್ಯವಾದ ಅನುಲೇಪನ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಸುಗಂಧದಿಂದ ದ್ವಾರ ಪ್ರದೇಶವು ಗಮಗಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಸುರಲೋಕದ ಇಬ್ಬರು ವನಿತೆಯರು ಒಬ್ಬಳು ಎಡಗೈ, ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಬಲಗೈ ಹಿಡಿದು ಕಸೂರೀ ಜಲದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕುಂಬವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಡಗರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು; ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಚಿನ್ನದ ಕಡಾಯಿ ಅಣಿ

ಘಟಪ್ರಕರಸಂಕಟಮುಮತಿನೋಹರಾಂಗರಾಗಕಾಶ್ಮೀರಯಕ್ಷಕರ್ದಮೋದ್ವರ್ತನಾಮತ್ರಚಿತ್ತೈಕ
ದೇಶಮುಮನೇಕವರ್ಣಪೂರಪರಿಕಲಿತನೀರಾಜನದೀಪಲಾಲಿತಸ್ಥಾಳಾವಳೀವಿಳಸಿತಮುಂ ವಿಶಾಳವಾಳಜ
ಪ್ರಣಾಳಕೀಳಿತಚತುಃಕೋಣಮರಕತ ಭಿತ್ತಿವಿಸ್ತೃತಸ್ನಾನಪ್ರದೇಶಪೇಶಲಮುಮಪ್ಪ ಮಜ್ಜನಮಂದಿರಮಂ
ಸುರಪರಿಚಾರಿಕಾಸಮೇತಮೊಳಗಂ ಮೊಕ್ಕು ಸುಗಂಧತೈಲಾಭ್ಯಂಗಾತಿಮಸ್ಯಣಿತಾಂಗಲಾವಣ್ಯ
ಲಕ್ಷ್ಮೀಲಕ್ಷ್ಮಣಾಮಹಾದೇವಿ ಮಣಿಮಯಮಜ್ಜನಪೀಠಿಕಾಗ್ರಮನಳಂಕರಿಸಿದಾಗಳ

ಬಿಗಿದುಡೆನೂಲಿನೊಳ್ಳಿಜಿಯನೊಯ್ಯನವುಂಕಿ ಕುರುಳ್ಳಂಕಿ ಕೊಡಂ ।

ಕೆಗೆ ತೆಗೆದೇಜಿ ನೂಂಕಿ ಮಣಿಕಂಕಣಮಂ ನವರತ್ನಹಾರಮಂ ॥

ನೆಗಪಿ ಪೆಗಲ್ಲೆ ತಂದು ಪೆಟದೊಂದುವಿಳಾಸಮನಾಂತು ಮಜ್ಜನಂ ।

ಬುಗಿಸಿದರಂದಮತ್ಯೇಯರೆ ಮಜ್ಜನವಲ್ತಿಯರಾಗಿ ರಾಗದಿಂ ॥

೩

ಪೆಟದೇನೂ ಪಲವು ರೂಪಿಂ ।

ನೆಜಿದೆತ್ತಿಯೆ ರತಿಯೆ ಕಾಮಕಲ್ಪಲತೆಗೆ ನೀ ॥

ರೆಜಿವಂದದೆ ಸುರವನಿತೆಯೆ ।

ರೆಜಿದೆರ ಕೋಮಳೆಯ ಮಜ್ಜನಕ್ಕುಜ್ಜಗದಿಂ ॥

೪

ಯಾಗಿತ್ತು; ಅತಿಶಯವಾದ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಸೋತು ಎರಗುವ ದುಂಬಿಗಳಿಂದ
ಕತ್ತಲಿಸಿದಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ, ಅವುಗಳ ಗುಂಜಾರವದಿಂದ ನಿನಾದಮಯವಾಗಿಯೂ
ಇರುವ ಗಂಧದ ನೀರಿನ ಕೊಡಗಳು ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿದ್ದವು; ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾದ
ಅಂಗರಾಗ, ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ, ಯಕ್ಷಕರ್ದಮ ಮೊದಲಾದ ಉದ್ವರ್ತನ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು
ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಬಣ್ಣಬಣ್ಣವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದವು; ಅನೇಕ
ಬಗೆಯ ವರ್ಣಚಿತ್ರಸಮೇತವಾದ ನೀರಾಜನ ದೀಪಗಳು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದವು; ಅಗಲವಾದ
ಹರಿನಾಳಿಗೆಗಳನ್ನಳವಡಿಸಿದ ಚಚ್ಚಿಕವಾದ ಪಚ್ಚೆಯ ಗೋಡೆಗಳ ನಡುವೆ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಸ್ನಾನ ಪ್ರದೇಶವಿತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸ್ನಾನಮಂದಿರಕ್ಕೆ ದೇವ
ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರೊಡನೆ ಬಂದು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಸುಗಂಧ ತೈಲದಿಂದ ಅಭ್ಯಂಜನಗೊಂಡು
ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ ತೋರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಮಹಾದೇವಿಯು ರತ್ನಮಯವಾದ
ಮಜ್ಜನಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದಳು. ಆಗ-೩. ಬಿಗಿಯಾದ ಕಟಿಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರಿಯನ್ನು
ಅದುಮಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ಕೂದಲನ್ನು ಕಿವಿಗೇರುವಂತೆ ಹಿಂದೆ ನೂಕಿಕೊಂಡು, ರತ್ನಕಂಕಣ
ಗಳನ್ನು ಮೇಲೇರಿಸಿ, ನವರತ್ನ ಹಾರವನ್ನು ಹೆಗಲಿಸಿ ಸರಿಸಿ, ಹೊಸದೊಂದು
ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಸುರಸುಂದರಿಯರೆ ಮಜ್ಜನ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ
ಅರಸಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದರು. ೪. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವುದೇನು? ಹಲವಾರು
ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿ ರತಿದೇವಿಯೆ ಕಾಮನ ಕಲ್ಪಲತೆಗೆ ನೀರು ಎರೆಯುವರೊ
ವನೊ ಎಂಬಂತೆ ದೇವಕಾಂತೆಯರು ಆ ಕೋಮಲಾಂಗಿಯನ್ನು ಎರೆದರು.

ಕರಿಗಳ್ ಮಿಸಿಸುವ ತೆಜದಿಂ ।

ಸಿರಿಯಂ ಸ್ಮರಕರಿಗಳೆನಿಸಿದಮರಿಯರಾ ಸುಂ ॥

ದರಿಯಂ ಮಿಸಿಸಿದರುಜ್ಜಳ ।

ತರಕಾಂಚನಕಳಶಕಳತಕರಪಲ್ಲವೆಯರ್ ॥

೫

ಅಲಗೊಂಚಲಗ್ನುಣ್ಣುತಿರ್ಪ ಮಕರಂದಾಸಾರಮಂ ಸಾರಪು ।

ಪ್ಪಲತಾಮಾಳೆ ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗಭಿಷೇಕಂಗೆಯ್ಯುವೋಲ್ ಸ್ವಾಟಿಕೋ ॥

ಜ್ವಳಕುಂಭೋದ್ಗತಗಂಧತೋಯದಿನಮರ್ತ್ಯಪ್ರೀಚಯಂ ಸ್ನಾನಮಂ ।

ಗಳಮಂ ದೇವಿಗೆ ಕೂಡೆ ಮಾಡಿದುದುಂಚದ್ವಾಹುಶಾಖಾನ್ವಿತಂ ॥

೬

ಆಗಳ್ ತತ್ಕಾಲಯೋಗ್ಯಾಂಬರಪರಿಧಾನೆಯಾಗಿ

ಮುರಿದಡಗೆಯ್ಯೊಳಾರ್ಧಕಚಭಾರಮನೆತ್ತುತುಮಂಶುಕಾಂತದಿಂ ।

ಗುರುಕುಚಭಾರಮಂ ಮುಸುಕುತುಂ ಬಲಗೆಯ್ಯೊಳನಂಗಟಂಕೃತಿ ॥

ಸ್ವರಮೆನೆ ಮೊಣ್ಣೆ ಪಾವುಗೆಯ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಮೆಲ್ಲಲಿ ಬಂದಳಂದಳಂ ।

ಕರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿ ದಿವಿಜಾಂಗನೆಯರ್ ಬರೆ ದೇವಿ ಲೀಲೆಯಿಂ ॥

೭

ಆಗಳಮರಮಹತ್ತರಿಕೆಯರ್ ಕಳ್ಳಪಾದಪಪ್ಪತಿಪಾದಿತಾನರ್ಘ್ಯವೃತ್ತಿಕಾಭರಣ ಧವಳ
ದುಕೂಲವಸನಸುರಭಿಕುಸುಮಚಂದನಾನುಲೇಪನಂಗಳಂ ತಂದವಟಯಿಸುವುದುಮವಂ ನಿಜಾಂಗಸಂಗದಿಂದ
ಳಂಕರಿಸಿದಾಗಳ್

೫. ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಗೆ ಆನೆಗಳು ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಮನ್ಮಥನ ಆನೆಗಳೆನಿಸಿದ
ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಉಜ್ವಲವಾದ ಚಿನ್ನದ ಕಲಶಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ಸುರಿಸುರಿದು ಆ
ಸುಂದರಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದರು. ೬. ಹೂಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ
ಮಕರಂದದ ಮಳೆಯಿಂದ ಹೂಬಳ್ಳಿಗಳು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ
ಮಾಡುವಂತೆ, ಧಳಧಳಿಸುವ ಸ್ಫಟಿಕ ಕುಂಭಗಳಿಂದ ಗಂಧದ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಯುತ್ತ
ದೇವಿಗೆ ಅಮರಾಂಗನೆಯರು ಮಂಗಳಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದರು. ೭. ಆ ಬಳಿಕ ಆ
ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ- ೮. ಎಡಗೈಯಿಂದ ನೆನೆದ ಕೂದಲನ್ನು
ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬಲಗೈಯಿಂದ ತೋರಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಸೆರಗಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚುತ್ತ,
ಮನ್ಮಥನ ಧನುಷ್ಯಂಕಾರದಂತೆ ಪಾದುಕೆಗಳ ಗೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಮೃದುವಾದ ನಾದ
ವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತ, ಸುರಕಾಂತೆಯರ ಬಳಸಿನೊಡನೆ ಅರಸಿ ಅಲಂಕಾರ ಗೃಹಕ್ಕೆ
ಬಂದಳು. ೯. ಆಗ ದೇವಲೋಕದ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿರುರು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳು
ನೀಡಿದ ಅಮೌಲ್ಯವಾದ ಮುತ್ತಿನಾಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಬಿಳಿಯ ರೇಷ್ಮೆಸೀರೆಯನ್ನೂ,
ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರೀಗಂಧದ ಲೇಪನವನ್ನೂ ತಂದು ನೀಡಲಾಗಿ, ತನ್ನ
ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅರಸಿಯು ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಶೋಭೆಯನ್ನುಂಟು

ಅಲರ್ಪಣಂ ಸುರಹೃತ್ಕುಮುದ್ವತಿ ಸುರಸ್ತ್ರೀದೃಕ್ಶೋರೀಚಯಂ |
 ನಲಿವಣ್ಣಂ ನಿಜಕೋಮಳಾಂಗಲಲಿತಾಲಾವಣ್ಯವಾರಾಶಿಯ ||
 ಗ್ಲಿಪಿಪಣ್ಣಂ ಸಮಯೋಚಿತೋಪಚಿತಸೌಂದರ್ಯಂ ಬೆಡಂಗಾದುದಾ |
 ಲಲನಾರತ್ನದ ಕೊಂಡ ಬೆಳ್ಳಸದನಂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೆಂಬಂದದಿಂ ||

೮

ಬರೆದರೊ ಚಂದನರಸದಿಂ |
 ಕರುವಿಟ್ಟರೊ ಕಣ್ಣಿಳೆಸೆ ಕಪ್ಪುರದಿಂ ಕಂ ||
 ಡರಿಸಿದರೊ ಪಳುಕಿನಿಂದೆನೆ |
 ಪರಿಚಿಸೆದುದು ಸುದತಿ ತಳೆದ ಬೆಳ್ಳಸದನದೊಳ್ ||

೯

ಪದನಖಿದುನ್ನು ಖಾಂಶುತತಿ ತಿಂಬಿ ಮಡಲ್ತುದು ನಾಡೆಯುಂ ದುಕೂ |
 ಲದ ನಿಜ ತಳ್ಳು ಪೊಣ್ಣೆ ಸುಲಿಪಲ್ಲಳ ತಣ್ಣಿರಾವಗಂ ಕವ ||
 ಲ್ತುದು ಪೊಸಮುತ್ತಿನೆಕ್ಕಸರಮುಣ್ಣುವಪಾಂಗದ ಕಾಂತಿ ಪರ್ವ ಕೊ |
 ವಿವುದವತಂಸಮಾದ ನವಕಲ್ಪಲತಾಸ್ತಬಕಂ ಲತಾಂಗಿಯಾ ||

೧೦

ಅಂತು ಕೈಗೆಯ್ದು

ಸೊಗಯಿಸುವಮರ್ದಿನ ಕಡಲಿಂ |
 ದೊಗೆದ ಲಸಲ್ಲಕ್ಕ ಪದ್ಮಸದ್ಮಮನೊಲವಿಂ ||
 ಪುಗುತಂದಪಳೆನಿಪೆಸಕಂ |
 ಮಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಜ್ಜೆವನೆಗೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದುಳ್ ||

೧೧

ಮಾಡಿದಳು. ೮. ದೇವತೆಗಳ ಹೃದಯ ಕೈರವಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತ, ದೇವಾಂಗನೆಯರ ನೇತ್ರ ಚಕೋರಿಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಸುಕುಮಾರ ಶರೀರದ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಉಕ್ಕೇರಿಸುತ್ತ, ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೆ ಬಂದಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ೯ ರಮಣೀ ಮಣಿಯು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಧವಲವರ್ಣದ ಅಲಂಕರಣ ಒಪ್ಪಿತು. ೯. ಚಂದನರಸದಿಂದ ಬರೆದರೊ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಪ್ಪುರದಿಂದ ಎರಕಹೊಯ್ದರೊ, ಅಥವಾ ಸ್ಪಟಿಕದಲ್ಲಿಯೆ ಕಂಡರಿಸಿದರೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಧವಲಪ್ರಸಾದನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ೧೦ ಸತಿಯ ರೂಪು ಒಪ್ಪಿತು. ೧೦. ಕಾಲುಗುರುಗಳ ಕಾಂತಿ ಹೊಮ್ಮಿ ಹರಡಿತು; ದುಕೂಲದ ನಿರಿ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಬೀರಿತು; ಹಸನಾದ ಹಲ್ಲುಗಳ ಪ್ರಭೆ ಇಮ್ಮಡಿಗೊಂಡಿತು; ಹೊಸಮುತ್ತಿನ ಏಕಾವಳಿಯೂ, ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಕಾಂತಿಯೂ ಹಬ್ಬಿ ಹರವಾಗಿ ಬರಲಾಗಿ ಕರ್ಣಾಲಂಕರವಾದ ಕಲ್ಪಲತೆಯ ಹೂ ಗೊಂಚಲು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆಡಗನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು- ೧೧. ಶೋಭಾವಹವಾದ ಅಮೃತಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಕಮಲದ ನಿವಾಸವನ್ನು ಬಂದು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅರಸಿಯು

ಅಂತು ಬಂದು, ಕನಕಪರ್ಯಂಕಕಳಿತಧವಳತಳ್ಳತಳಮುಂ, ತಳ್ಳತಳಮೆಂಬ ಶಿಶಿರಕರಬಿಂಬಮಂ ಬಳಸಿದ ತಾರಗೆಗಳೆನಿಸಿದಪಹಾರಕುಸುಮಂಗಳುಂ, ಉಪಹಾರಕುಸುಮಂಗಳಂ ಮುಸುಟಿ ಮೊರೆವ ಮಟಿದುಂಬಿಗಳುಂ, ಮಟಿದುಂಬಿಗಳ ಗಾವರಕ್ಕೆ ಜತಿಯನುಗ್ಗಡಿಸುವಂತೆ ಕಳಲುಳಿಯನುಲಿವ ಪಾರಿವಂಗಳುಂ, ಪಾರಿವಂಗಳುಗ್ಗಡಣೆಗಾಡುವಂತೆ ಸುಟಿದು ಮೆಟ್ಟುವ ಕಳಹಂಸೆಗಳುಂ ಕಳಹಂಸೆಗಳ ಲಸಗಮನಮಂ ನೋಡಲೆಂದು ಗೃಹದೇವತೆಯೆ ಕಣ್ಣೆಪ್ಪಿಳೆನಿಸಿ ರಂಜಿಪ ಶುಕ್ತಿಗಳೊಳಿಸೆವ ಪದಂಗೆಯ್ ಕತ್ತರಿಯುಂ, ಕತ್ತರಿಯ ಕರ್ಪನೊತ್ತುಗೊಂಡುಟಿದ ಕಟ್ಟಲೆಯನಲೆಯಲೆಂದು ಬಂದ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಕಳೆಗಳಂತೆ ಬಟ್ಟಲೊಳಿದ ಕಟ್ಟಿದಲೆಯ ವೀಳೆಯಂಗಳುಂ, ವೀಳೆಯಂಗಳ ಬೆಳ್ಳಿನೋ ಸೆಣಿಸಿ ಮೂದಲಿಗೆ ವಂದಂತೆ ಕೆಲದೊಳಿದ ಕಪ್ಪುರವಳಿಕುಗಳುಂ, ಕಪ್ಪುರವಳಿಕುಗಳ ಕಂಪಿನೋ ಕೆಳೆಗೊಂಡು ಕುಸುಮಸರನೆ ಬೀಸಿದ ಕಣ್ಣಾಯದ ಕುಂಚದಂತೆ ಪಸರಿಸುವಗರುವಿನ ಪೊಗೆಯುಂ ಅಗರುವಿನ ಪೊಗೆಯ ಪುದುವಿನೋ ಮುಗಿಲ ಮಟಿಯ ಕಿಣುಮಿಂಚಿನಂತೆಸೆವ ಲಂಬಾಷಮುಕ್ತಾವಳಿಗಳುಂ, ಮುಕ್ತಾವಳಿಗಳೆಂಬ ಬೆಳ್ಳರಿಯಂ ಸುರಿವ ಶರದದ ಮುಗಿಲ ತೆಗಳಿಗೆಯಿದನಿಪ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನ ಬೆಳ್ಳುಂಬಟ್ಟಿಯುಂ, ಬೆಳ್ಳುಂಬಟ್ಟಿಯೆಂಬರಲಂಬನ ಜಸದೊಡನೆ ಪಸರಿಸುವ ತೇಜವೆನಿಸಿ ಬೆಳಪ ದೀಪಕಳೆಗಳುಂ, ದೀಪಕಳೆಗಳ ಮಾರ್ಪೊಳೆಯ ಸಂಪಗೆಯ ಮುಗುಳ ಕೀರ್ಗಟ್ಟಿನಂತಿದ ಮಣಿಭಿತ್ತಿ

ಮೆಲ್ಲಡೆಯಿಂದ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ನಡೆದು ಬಂದಳು. ವ|| ೮ ಶಯನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಮಂಚ; ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಹಾಸುಗೆ; ಹಾಸುಗೆಯೆಂಬ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂಬಂತೆ ಹರಡಿದ ಹೂ ಬಲಿಗಳು; ಹೂಬಲಿಯ ಹೂಗಳನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಗುಯಿಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ದುಂಬಿ ಮರಿಗಳು; ಮರಿದುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾರವಕ್ಕೆ ಯತಿಯನ್ನು ಮೇಳವಿಸುವಂತೆ ಕಲಾನಾದದಿಂದ ಉಲಿಯುವ ಪಾರಿವಾಳಗಳ ಮರಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಕ್ಕುವ ಹಂಸಗಳು; ಹಂಸಗಳ ಮಂದಗಮನವನ್ನು ನೋಡಲೆಂದು ಗೃಹದೇವತೆ ಕಣ್ಣೆರೆದಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅಂದವಾದ ಸಿಪ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹದಗೊಳಿಸಿದ ಕಸ್ತೂರಿ; ಕಸ್ತೂರಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಓಡಿಸಲೆಂದು ಬಂದ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಬಿಂಬಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಬಟ್ಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಎಲೆಯ ವೀಳ್ಯಗಳು; ವೀಳ್ಯಗಳ ಬೆಳುಪಿನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಹಂಗಿಗೊಳಗಾದಂತೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿಟ್ಟ ಕಪ್ಪುರದ ಹಳಕುಗಳು; ಕಪ್ಪುರ - ಹಳಕುಗಳ ಪರಿಮಳದೊಡನೆ ಬೆರತುಕೊಂಡು ಕಾಮದೇವನೆ ಬೀಸಿದ ಕಣ್ಣಟ್ಟಿನ ಕುಂಚವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಪಸರಿಸುವ ಅಗುರಿನ ಹೊಗೆ; ಅಗುರಿನ ಹೊಗೆಯ ರಾಶಿಯ ನಡುವೆ, ಮೋಡದೊಳಗಿನ ಕಿರುಮಿಂಚಿನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಮುತ್ತಿನ ಎಳೆಗಳು; ಮುತ್ತಿನೆಳೆಗಳೆಂಬ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವ ಮೋಡಗಳ ಪಟಲವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತಿರುವ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನ ಧವಳ ವಸ್ತ್ರ; ಧವಳ ವಸ್ತ್ರವೆಂಬ ಮನ್ಮಥಯಶಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಹರಡುತ್ತಿರುವ ತೇಜವೆನಿಸಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ದೀಪಜ್ಯೋತಿಗಳು; ದೀಪದ ಕುಡಿಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಸಂಪಗೆ ಮೊಗ್ಗುಗಳ ಗೋಡೆಯೆಂಬಂತಿದ್ದ

ಗಳುಮಳವಲ್ಲದೆಸೆವ ವಾಸಭವನಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಹಂಸಾಂಸೋಹ್ಯಮಾನಧವಳಶಯ್ಯೋಳ್ ಸುರ
ತರಂಗಿಣಿಯ ದರಿಯೊಳ್ಳೆರಾವತದೊಡನೆ ಸೆಜ್ಜರಂಬುಗುವಭ್ರಮೂವಿಭ್ರಮಮನಳವಡಿಸಿ ನಿಜಮನೋ
ವಲ್ಲಭನೊಡನೆ ಪವಡಿಸಿದುರ್

ಕೃಶಮಧ್ಯೆ ನಿಜಮತಿಗೆ ಜೋ |

ಡಶಭೂಷಣಮಾದುವೆನಿಸಿ ಸೋಗಯಿಸುವಾಜೋ ||

ಡಶಮಂ ಸ್ವಪ್ನಮನಂತಾ |

ನಿಶಾಂತದೊಳ್ ಬರೆ ನಿಶಾಂತಯಾಮಂ ಕಂಡಳ್ ||

೧೨

ಅಗಳ್

ಅವಿರಳಮಣ್ಯಪಾಠಕಪಟುಧ್ವನಿಯಿಂ ಸುರಗಾಯಿನೀಜನಾ |

ರವದಿನಗಾರಕೀರಕಳಹಂಸನಿನಾದದಿನಬ್ಬನೇತ್ರೆಯು ||

ಪ್ರವಡಿಸಿದಳ್ ನಿಜೇಶನೊಡನೊಯ್ಯನರಲ್ಲಲರ್ಗಳೊಳಂದೆ ಪೊ |

ಣ್ಣುವ ಬೆಳಗುಣ್ಣೆ ಸೆಜ್ಜವನೆಯಂ ನೆಜ್ಜಿ ತೀವೆ ಗವಾಕ್ಷಜಾಳದಿಂ ||

೧೩

ಅನಂತರಂ ಕತಿಪಯಮುಹೂರ್ತಪರಿಕಲ್ಪಿತಸ್ನಾನದೇವತಾರ್ಚನಾದಿ ಕಲ್ಪರಚನಾವಿಧಾನೆಯುಂ
ಕತಿಪಯೋಚಿತಾಸನೋಪವಿಷ್ಟ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಯಕಾನಿಕಾಯಸಹಸಂಭಾಷ್ಯಮಾಣಸನ್ಮಾನಸಂಭೃತಸ್ವರೂಪೆ
ಯುಂ ಕತಿಪಯ ಪುರೋಹಿತಸಮೂಹವಿಜ್ಞಾಪಿತಾನೇಕಧರ್ಮಕಾರ್ಯವಚನವಸಂತವಿಳಿಸಿತ್ಯೆ
ಕರ್ಕೇಯುಂ ಕತಿಪಯಗಂಧರ್ವಗಾಯಿಕಾಗೀಯಮಾನಜಿನಾಂಕಮಾಲಿಕಾನುಬದ್ಧಗಾನಾನುರಕ್ತಾಂತ

ರತ್ನ ಭಿತ್ತಿಗಳು- ಹೀಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಶೋಭೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಶಯನ
ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ದೇವಗಂಗೆಯ ದರಿಯಲ್ಲಿ ಐರಾವತದೊಡನೆ ಶಯನ
ಸುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಅಭ್ರಮೂಗಜದಂತೆ, ಹಂಸತಲ್ಪದ ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಹಾಸಗೆಯ
ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮನಃಪ್ರಿಯನೊಂದಿಗೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು. ೧೨. ಹಾಗೆ ಮಲಗಿರುವಾಗ
ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಆ ತೆಳ್ಳಡುವಿನ ಜೆಲುವಿಯು ತನ್ನ ಮತಿಗೆ ಹದಿನಾರು
ಭೂಷಣಗಳಾದುವೆಂಬಂತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹದಿನಾರು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ
ಕಂಡಳು. ಆಗ- ೧೩. ಪುಣ್ಯಪಾಠಕರ ನಿರಂತರ ಕುಶಲ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ,
ದೇವಗಾಯಕಿಯರ ಗಾಯನದಿಂದಲೂ, ಅರಮನೆಯ ಗಿಳಿಗಳ ಹಾಗು ಹಂಸಗಳ
ಕಲಕಲ ನಿನಾದದಿಂದಲೂ ಆ ಕಮಲನೇತ್ರಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು; ಅವಳ ಅರಳಿದ
ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಬೆಳಕು ಗವಾಕ್ಷಗಳ ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಶಯ್ಯಾಗೃಹವನ್ನೆಲ್ಲ
ತುಂಬಿತು. ವ|| ಬಳಿಕ ಆಕೆ ಸ್ನಾನ ದೇವಪೂಜಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಹೊತ್ತು
ಕಳೆದು, ಉಚಿತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಕೆಲ ಆರ್ಯಿಕೆಯರೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿ ಸನ್ಮಾನಪೂರ್ಣ
ಯಾಗಿ, ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗವು ಬಿನ್ನವಿಸಿದ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು
ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ, ಗಂಧರ್ವಗಾಯಿಕೆಯರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಿನಸ್ತೋತ್ರದ ಗಾಯನ

ರಂಗಿಯುಂ ಕತಿಪಯಾಸವ್ಯಪತಾಕಾಹಸ್ತಪಲ್ಲವ ನಿವಾರಿತೋತ್ತಾರರಣಿತಪಾರಿಹಾರ್ಯಪ್ರಕೋಷ್ಠ
ಯಕ್ಷ ಕುಮಾರಿಕಾಚಮರರುಹವಿಕ್ಷೇಪಣೆಯುಂ ಕತಿಪಯಸ್ಪಟಿಕಭಿತ್ತಿಭಾಗಭಾಸುರಪ್ರತಿಕ್ಯತಿ
ಕದಂಬಸಂಪಾದಿತಾತ್ಮೀಯಲೀಲಾಕೀಕರಾಕಾರವಿಭ್ರಮಧ್ರಮಯಮಾಗಿ ದೇವಪೂಜಾಮಂದಿರದ ಮುಂದೂ
ಮೊಗಸಾಲೆಯೊಳಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ

ಬಂದಂ ನೃಪತೀಳಕಂ ನಿಜ ।

ಸುಂದರಿಯೊಳ್ಳನಸಿನೊಸಗೆಯಂ ಪಚ್ಚಿಕೊಳಲ್ ॥

ಬಂದಪನೆನೆ ಲೀಲಾಗಮ ।

ನಾಂದೋಳಿತಪಾರಿಜಾತಕರ್ಣಾವತಂಸಂ ॥

೧೪

ಅಂತು ಬಂದಾಸನಾರ್ಥದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದ್ ಹೃದ್ವಲ್ಲಭಂಗಾತ್ಮಾಂತರಂಗಭರಿತಾನಂದಾಮೃತ
ಪ್ರಸರದಾದಾರ್ಕ್ಯರಂಗಂಗಳಿಂದಿಂತೆಂದಳ್ :-

ದಿವಿಜೇಭಂ ವೃಷಭಂ ಮೃಗಾರಿ ಸಿರಿ ಚಂಚತ್ಸಗ್ಧಯಂ ಚಂದ್ರಮಂ ।

ರವಿ ಮೀನದ್ವಿತಯಂ ಕನತ್ಕಳಶಯುಗ್ಧಂ ಪದ್ಮಸದ್ಗಂ ಮಹಾ ॥

ಣಿವಮುದ್ಯದ್ಧರಿಸೀತಮಿಂದ್ರಸದನಂ ನಾಗಾಸ್ತದಂ ರತ್ನರಾ ।

ತಿ ವಿಧೂಮಾಗ್ನಿಯಿನಿಪ್ರವಂ ತರದೆ ಕಂಡೆಂ ಸ್ವಪ್ನಮೀರಂಟುಮಂ ॥

೧೫

ಎನಲೊಡಮೆಸೆದುವು ತನುಲ ।

ಕ್ಷಿ ನಲಿದು ಗುಡಿಗಟ್ಟಿದಂದದಿಂ ಪೂಸಿದ ಚಂ ॥

ದನದ ಪುಳಿಂಬುಗಳಂ ಪೊ ।

ತ್ತು ನೆಗೆದ ಪುಳಿಕಾಂಕುರಂಗಳರಸನ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ॥

೧೬

ವನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಆಹ್ಲಾದಚಿತ್ತಳಾಗಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಶಬ್ದ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಬಲಗೈಯಿಂದ
ಕಡಗಗಳನ್ನು ಮುಂಗೈಗೆ ಹತ್ತೆಯಾಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಚಾಮರ ಬೀಸುವ
ಯಕ್ಷಕುಮಾರಿಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸ್ಫಟಿಕ ಭಿತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ
ಪಡೆಮೂಡಿದ ತನ್ನ ಕುಡಿಗಣ್ಣು ಲೀಲೆಯನ್ನು ಸೋಜಿಗದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ
ದೇವಪೂಜಾಮಂದಿರದ ಮುಂದಿನ ಮೊಗಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ- ೧೪.
ತನ್ನ ಇನಿಯಳ ಸವಿಗನಸಿನ ಸುಖವನ್ನು ಕಿವಿಯಾರೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರುತ್ತಿರುವನೊ
ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ನಡಗೆಯೆ ಒನವಿನಿಂದ ಕರ್ಣಭೂಷಣವಾದ ಪಾರಿಜಾತದ
ಗುಚ್ಛ ತೂಗಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅರಸನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ವ॥ ಹಾಗೆ ಬಂದು
ಅವಳೊಡನೆ ಅರ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಲಾಗಿ, ಅರಸಿಯ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ
ಆನಂದಾವೃತ್ತದಿಂದ ಸವಿಯಾಗಿ ಹೊರಡುವ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ನುಡಿದಳು.
೧೫. “ಐರಾವತ, ವೃಷಭ, ಸಿಂಹ, ಒಂದು ಜೊತೆ ಹೂಮಾಲೆ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ,
ಒಂದು ಜೊತೆ ಮೀನು, ಚಿನ್ನದ ಕಲಶಗಳೆರಡು, ತಾವರೆಗೊಳ, ಸಮುದ್ರ, ಸಿಂಹಾಸನ,
ಇಂದ್ರ ವಿಮಾನ, ಹಾವಿನ ಹುತ್ತ, ರತ್ನರಾಶಿ, ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದ ಬೆಂಕಿ- ಈ ಹದಿನಾರನ್ನೂ
ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡೆನು.” ೧೬. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ದೇಹಲಕ್ಷ್ಮಿ ಉತ್ಸವದಿಂದ
ಗುಡಿಯತ್ತಿಸಿದಂತೆ ಪೂಸಿಕೊಂಡ ಚಂದನದ ಹಕ್ಕಳಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ರೋಮಾಂಚ

ಅನ್ನು ಸಂಸತದಂತನೆಯ್ತು ತತ್ಪ್ರಕಟನದ ನೆವದೆ ನಲವನಿರ್ಮಡಿಸುವಂತೆಂದಂ: -

ದಾನಗಜದಿಂದ ದಾನಿಯ |

ನೂನವೃಷಂ ವೃಷಭನಿಂ ಮೃಗಾರಿಯನಘಸಂ ||

ತಾನಾರಿ ಸಿರಿಯನುಭಯ |

ಶ್ರೀನಾಥಂ ಭುವನಶೇಖರಂ ಶೇಖರದಿಂ ||

೧೭

ಅಮೃತಾಂಶುವಿನಮೃತಪದೇ |

ಚ್ಯು ಮಿತ್ರನಿಂ ತ್ರಿಭುವನೈಕಮಿತ್ರಂ ರುಚಿರಾ ||

ನಿಮಿಷದಿನನಿಮಿಷವಂದ್ಯಂ |

ವಿಮಳಾಂಭಃಪೂರ್ಣಕುಂಭದಿಂ ಗುಣಪೂರ್ಣಂ ||

೧೮

ಸರಸಿರುಹಾಕರದಿಂ ಸ |

ಚ್ಚರಿತಾಕರನಬ್ಧಿಯಿಂ ದಯಾಂಬುಧಿ ಹರಿವಿ ||

ಷ್ವರದಿಂ ಹರಿವಿಷ್ವರಪತಿ |

ಸುರರಾಜವಿಮಾನದಿಂದಮಪ್ರತಿಮಾನಂ ||

೧೯

ಭೋಗಿನಿವಾಸದಿನತಿಶಯ |

ಭೋಗಿನಿವಾಸಂ ವಿಶಿಷ್ಟರತ್ನೋತ್ಕರಸಂ ||

ಯೋಗದಿನತರ್ಕ್ಕಲಕ್ಷಣ |

ಯೋಗನುಪರ್ಬಧನಿನಧಿಕಬೋಧನಿಧಾನಂ ||

೨೦

ಗಳು ಅರಸನ ಮೈತುಂಬ ಎದ್ದವು. ವ|| ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಾಳಿ ಸ್ವಪ್ನ ಫಲ ವಿವರಣೆಯ ನೆವದಿಂದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಹೀಗೆಂದನು- ೧೭. (ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಮಗ ಹುಟ್ಟುವನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇವು ಸಂಕೇತಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ) ಮದದಾನೆಯಿಂದ ಆತನು ದಾನಶೀಲನು; ವೃಷಭದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಶಾಲಿ; ಸಿಂಹದಿಂದ ಪಾಪನಾಶಕ; ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಇಹಪರಗಳೆರಡು ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಗೂ ಒಡೆಯ; ಹೂಮಾಲೆಯಿಂದ ಲೋಕ ಶಿರೋಮಣಿ; ೧೮. ಚಂದ್ರನಿಂದ ಮೋಕ್ಷಪದವಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು; ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಲೋಕತ್ರಯ ಗಳಿಗೆ ಮಿತ್ರ; ಮೀನುಗಳಿಂದ ದೇವತಾಪೂಜ್ಯ; ಪೂರ್ಣ ಕಲಶದಿಂದ ಗುಣಭರಿತ; ೧೯. ತಾವರೆಗೊಳದಿಂದ ಸಚ್ಚರಿತ; ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಕರುಣಾಸಾಗರ; ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ರಾಜೇಶ್ವರ; ಇಂದ್ರ ವಿಮಾನದಿಂದ ಅಪ್ರತಿಮ; ೨೦. ಹುತ್ತಿನಿಂದ ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದವನು; ರತ್ನರಾಶಿಯಿಂದ ಅತರ್ಕ್ಕವಾದ ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನ; ಅಗ್ನಿಯಿಂದ

ನಂದನನಕ್ಕುಂ ನಮಗಿ |

ನ್ನಂದಧಿಪನಮೋಘವಚನದಿಂ ವನಿತೆ ಮಹಾ ||

ನಂದಮನಾಂತಂಬುದರವ |

ದಿಂದಾನಂದಿಪ ಮಯೂರವನಿತೆವೊಲಾದಳ್ ||

೨೧

ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತಂ ಮುಂ ಪೇಟ್ಟ ಪದ್ಮನಾಭಚರನಹಮಿಂದ್ರಂ ತ್ರಯತ್ತಿಂತದಾಯರಬ್ಬಿಗಳನುತ್ಪರಿಸಿ
ಪಂಚಾಣೂತ್ತರಗಳೊಳಗಣ ವೈಜಯಂತವಿಮಾನದಿಂ ಜ್ಞಾನತ್ರಯಮಯಂ ಬನ್ದ ಚೈತ್ರ
ಬಹುಳಪಂಚಮೀಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರಪುಭಯೋಗದೊಳ್ ಚಂದ್ರಮಂಡಳಾಕಾರದಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಮಹಾದೇವಿಯ
ಮುಖಮುಕುರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ವಿಮಳಗರ್ಭಕುಮುದಿನಿಯೊಳಮರಪತಿತ್ವಪ್ರಥಮಕಲ್ಯಾಣ
ಪೂಜಾಪುರಸ್ಕರಮವತರಿಸಿದಾಗಳ್

ನೆಲಸರೆ ಮೇದುರೋದರದೊಳಂದು ಜಿನಾರ್ಭಕನಂತರಂಗದೊಳ್ |

ನೆಲಸಿದುದೆಯ್ಗೆ ಸಂತಸದ ಸಂತತಿ ಪಿಂಗದೆ ಕೋಮಲಾಂಗದೊಳ್ ||

ನೆಲಸಿದುದತ್ಯಪೂರ್ವಮನೆ ಕಾನ್ತಿಯ ತಿಂತಿಣಿ ಮತ್ತಪಾಂಗದೊಳ್ |

ನೆಲಸಿದುದೆಂದುಮಿಲ್ಲದ ವಿಕಾಸದಳುಕೆ ಮರಾಳಯಾನೆಯಾ ||

೨೨

ತರುಣಿಯ ಬಸಿಲಿಳಿಳ್ ತ್ರಿಜಗ |

ದ್ವೈರವಿಮರ್ಶ ಭಾರಪೀಡೆಯಂ ಮಾಡನೆ ಭಾ ||

ಸುರಮುಕುರದೊಳಿದುರ್ ಭೂ |

ಧರದ ನೆಲಲ್ ಭರಮನೇನದರ್ಶೊಡರಿಕುಮೇ ||

೨೩

ಅಧಿಕ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾದವನು. ೨೧. ಹೀಗೆ ಇರುವವನು ಇನ್ನು ನಮಗೆ
ಮಗನಾಗುವನು” ಎಂದು ಅರಸನು ಹೇಳಿದ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ನುಡಿಯಿಂದ ಆ
ಕಾಂತೆಯು ಮೇಘಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಯೂರಿಯಂತೆ ಮಹಾನಂದವನ್ನು
ಹೊಂದಿದಳು. ವ|| ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇತ್ತ ಈ ಮುಂಚೆ ಹೇಳಿದ (ಪದ್ಮನಾಭನಾಗಿದ್ದು
ಆಮೇಲೆ) ಅಹಮಿಂದ್ರನಾದವನು ತನ್ನ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಸಾಗರೋಪಮ
ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದು ಪಂಚಾಣೂತ್ತರಗಳೊಳಗಿನ ವೈಜಯಂತ ವಿಮಾನ
ದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು ಚೈತ್ರಬಹುಳ ಪಂಚಮಿಯಂದು ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರದ
ಶುಭಯೋಗದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಬಿಂಬಾಕಾರದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವಿಯ ಮುಖದರ್ಪಣ
ವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ಪ್ರಥಮ ಕಲ್ಯಾಣಪೂಜಾ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಆಕೆಯ
ಪರಿಶುದ್ಧ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದನು. ಆಗ- ೨೨. ಆ ಹಂಸಗಮನೆಯ ಕೋಮಲ
ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಿನಾರ್ಭಕನು ನೆಲಸಲಾಗಿ ಆಕೆಯ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ
ವಾದ ಸಂತೋಷ ನೆಲೆಸಿತು; ಸುಕುಮಾರವಾದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾದ
ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು; ಕುಡಿನೋಟದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ವಿಲಾಸದ
ಅತಿಶಯ ನೆಲೆಸಿತು. ೨೩. ಆ ಯುವತಿಯ ಬಸಿರಲ್ಲಿ ತ್ರಿಲೋಕ ಗುರು
ವಿದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಭಾರವಾಗಿ ಪೀಡೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಬೆಟ್ಟದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕನ್ನಡಿ

ಗುರುಜಘನಭರದ ಗುರುಕುಚೆ |
ಭರವರಡಲ ನಡುವೆ ಸತಿಯ ಲಘುಮಧ್ಯಂ ಬಂ ||
ಧುರಮಾಯ್ತು ದುರಿತತರುಗಳ |
ನುರಿಮವ ಶಿಖಿಶಿಖಿಯ ತೆಜನನಿತಜಮವವೋಲ್ ||

೨೪

ರಾಜ್ಜೀರ್ಭದೋಳಿದುರ್ಗ |
ತ್ರಿಜ್ಞಾನಸಮೇತನೆಂದು ಪೇಟೆಗೆವೆ ದಲ ||
ಭಿಜ್ಜಾರೇಖೆಗಳೆನಿಸಿ ಮ |
ನೋಜ್ಜತೆಯಂ ತ್ರಿವಳಿರೇಖೆ ತಳೆದೆಸೆದಿಹುಂ ||

೨೫

ಈಹಾರಹಿತಂ ವ್ಯವಗತ |
ಮೋಹಂ ನಿಜಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರೆ ಬಟಿಕಂ ||
ದೋಹಳಮುಮಲಸಭಾವಕು |
ತೂಹಳಮುಂ ಜಿನನ ಜನನಿಯಂ ಮೊದುಗುಮೇ ||

೨೬

ಸತಿಯರ್ಗ ತೋರ್ಪ ಗರ್ಭೋ |
ಚಿತ್ತಚಿತ್ತಂ ತಳೆದುವಾಕೆಯೋಳ್ ಪೆಟದೊಂಡಾ ||
ಕೃತಿಯನದಂತುಟಿ ತೋಡುಗು |
ಮತಿಶಯಮದು ಸುಗುಣರತ್ನನಿಧಿಯಿದೋಯೋಳ್ ||

೨೭

ಮತ್ತಂ

ತೋಳಗುವ ರತ್ನವಂ ತಳೆದ ವಾರಿಧಿವೇಳೆ ನಮೇರುಭೂಜಮಂ |
ತಳೆದ ಸುಮೇರುಮೇಖೆಳೆ ಸುಧಾರಸಮಂ ತಳೆದೋಪಧೀಶನ ||

ಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಭಾರವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದೆ ? ೨೪. ಪಾಪವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಉರಿಸುವ ಬೆಂಕಿಯ ಕುಡಿ ಹೀಗೆಯೆ ಎಂದು ತೋರುವಂತೆ, ತೋರುವಾದ ಜಘನ ಹಾಗು ಪೀವರವಾದ ಕುಚಗಳೆರಡರ ನಡುವೆ ಇರುವ ತೆಳ್ಳಡು ಸುಂದರವಾಯಿತು. ೨೫. ರಾಣಿಯ ಬಸಿರಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತಾನು ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಯೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ಗುರುತುಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆಕೆಯ ಒಡಲ ಮೇಲಿನ ತ್ರಿವಳಿ ರೇಖೆಗಳು ಒಪ್ಪಿದುವು. ೨೬. ಅಪೇಕ್ಷಾವಿರಹಿತನೂ, ನಿರ್ಮೋಹನೂ (ಆದ ಮಹಾತ್ಮನು) ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವಾಗ ಜಿನನ ತಾಯಿಯಾಗಲಿರುವವಳಿಗೆ ಬಯಕೆಗಳಾಗಲಿ, ಆಲಸ್ಯವಾಗಲಿ ಉಂಟಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ? ೨೭. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಬಸಿರಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿಯೆ ತೋರಿದುವು. ಅದು ಹಾಗಿರುವುದೆ ಸರಿ. ಸದ್ಗುಣಗಳ ನಿಧಿಯಿದ್ದ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅತಿಶಯವಿದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಮತ್ತು- ೨೮. ಥಳಥಳಿಸುವ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸಮುದ್ರವೋ, ನಮೇರು ವೃಕ್ಷವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮೇರುವಿನ

ಮೃಳಕಳೆ ಶಾತಕುಂಭನಿಧಿಯಂ ತಳೆದಿದಳೆಯೆಂಬ ಲೀಲೆಯಿಂ |

ತಳೆದಳಿಳಾಧಿರಾಣ್ಯಹಳೆಯಂದು ಜನಾರ್ಭಕನಂ ಸ್ವಗರ್ಭದೊಳ್ ||

೨೮

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಸುರಕಾಂತಾಪರಿಚರ್ಯೆಯುಂ ಸುರಕುಜಾತಪ್ರೇಷಿತಾಲೇಪನಾಂ |

ಬರಭೂಷಾಕುಸುಮೋತ್ಕರಾನುಭವಮುಂ ಚಿತ್ತೋತ್ಸವೋನ್ಮೇಷಮುಂ ||

ಪುರುಷಂ ತನ್ನೊಳ್ಳೊಡರ್ಚುತಿರ್ಪ ವಿಳಸದ್ರೂಪಪ್ರವೀಚಾರಮುಂ |

ಸುರಲೋಕಕ್ಕಿತಿ ಬೇಟದೊಂದೆನಿಸಿದತ್ತಾ ಕಾಂತಗಾ ಗರ್ಭದೊಳ್ ||

೨೯

ನವಪುಷ್ಪಾಭರಣಂ ಪ್ರಿಯಾಭರಣಮಂಗಾಲೇಪನಂ ಚಂದನ ||

ದ್ರವಮಾವಾಸಸಮುದ್ರಯಂತ್ರಜಘ್ನಾಧಾರಾಮಂಡಪಂ ವಸ್ತ್ರಮೊ ||

ಪ್ಪುವ ಚೀನಂ ಪೆಟತೊಂದು ಸಮಾನಿಸಿದತ್ತಾ ಕಾಂತೆಗೆಂಬನ್ನಮೆ |

ಯ್ವಿ ವಸಂತೋತ್ಸವದೊಳ್ ಸಮಾನಮೆನಿಸಲ್ ಸಾಲ್ಪತ್ತು ಗರ್ಭೋತ್ಸವಂ ||

೩೦

ಅಂತು ಗರ್ಭಾರ್ಭಕನ ಲೇಖ್ಯಾನುರೂಪಂಗಳಪ್ಪ ವಿಶುದ್ಧಭೋಗಪರಂಪರೆಗಳಿಂ ಕಾಲಂ ಸಲೆ ಪರಿಪೂರ್ಣಪ್ರಸವಸಮಯದೊಳ್

ದೊರೆವೆತ್ತಾ ಪುಷ್ಕಮಾಸಂ ವಿಳಸಿತಪಕ್ಷಂ ತದೇಕಾದತೀವಾ |

ಸರಮಂತಾ ರೋಹಿಣೀತಾರಕೆಯತಿಶುಭದಂ ಶುಕ್ಲಯೋಗಂ ಸಮಂತೊಂ ||

ದಿರೆ ಲೋಕಕ್ಕುಗಳಂ ಸಂತಸಮೊಗೆವನೆಗಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಸರ್ವಸೌಖ್ಯಾ |

ಕರೂಪಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವಿಗೆ ತನಯನನೇಕಾಂತವಿದ್ಯಾವಿನೋದಂ ||

೩೧

ತಪ್ಪಲೊ, ಅಮೃತರಸವನ್ನೊಡಗೊಂಡ ಚಂದ್ರನ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕಳೆಯೊ, ಚಿನ್ನದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡ ಭೂಮಿಯೊ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಮಹಾರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಾರ್ಭಕನನ್ನು ತಾಳಿದಳು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೯. ದೇವಕಾಂತೆಯರ ಸೇವೆ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳು ನೀಡಿದ ಲೇಪನ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ, ಪುಷ್ಪರಾಶಿಗಳ ಅಲಂಕಾರ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವದ ಹೆಚ್ಚಳ, ಕೇವಲ ನೋಟದಿಂದಲೆ ಶರೀರ ಸುಖವನ್ನೊದಗಿಸುವ ಪತಿ,- ಇವುಗಳಿಂದ ಆ ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಇದೊಂದು ನವೀನ ರೀತಿಯ ಸ್ವರ್ಗವಾಸವೆ ಎನಿಸಿತು. ೩೦. ಹೊಸಹೂಗಳ ತೊಡವುಗಳೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಆಭರಣಗಳಾದುವು; ಚಂದನ ರಸವೆ ಆಲೇಪನ ದ್ರವ್ಯವಾಯಿತು; ಉತ್ತಮವಾದ ಮಂತ್ರಜಲಧಾರೆಯ ಮಂಟಪವೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಯಿತು; ಉಡುತೊಡುವ ವಸ್ತ್ರ ರೇಷ್ಮೆಯದಾಯಿತು- ಹೀಗೆ ಹೊಸದೊಂದು ವಸಂತೋತ್ಸವವೆ ಬಂದೊದಗಿದಂತೆ ಆಕೆಗೆ ಗರ್ಭೋತ್ಸವ ಒಪ್ಪಿತು. ೩೧. ಬಸಿರಲ್ಲಿರುವ ಶಿಶುವಿನ ಲೇಖ್ಯಾನುರೂಪವಾದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಅನೇಕ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಬಸಿರಿನ ಅವಧಿ ತುಂಬಲಾಗಿ, ಹರಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ- ೩೧. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪುಷ್ಕ ಮಾಸದ ಶುದ್ಧ ಏಕಾದಶಿಯಂದು ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರದ ಶುಭವಾದ ಶುಕ್ಲಯೋಗ ಹೊಂದಿರಲಾಗಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪರಮಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವಿಗೆ ಸರ್ವ

ಅಂತರ್ವತ್ಸೀತದೋಳಮ |

ನಂತರಮಾ ಪ್ರಸವಸಮಯದೋಳಮಿನಿತಾಯಾ ||

ಸಂ ತೋಜದೆ ಪಡೆದಳ್ ಮಗ |

ನಂ ತಾಯ್ಕೇತಸಾಧ್ಯನಿಧಿಯೆಂಬನೆಗಂ ||

೩೨

ಪಡೆದಳ್ ಪುಣ್ಯದ ಬಿಟ್ಟಂ |

ಪಡೆವಂತಮರೇಂದ್ರಭಕ್ತಲತಿಕೆಗಡರ್ಪಂ ||

ಪಡೆವಂತೆ ಜಗಕ್ಕಂ ಕ |

ಗ್ನಡೆವಂತಂಬಿಕೆ ವಿಶುದ್ಧಬೋಧಾಂಬಕನಂ ||

೩೩

ಆಗಲುದಯಿಸಿದಾ ಮಹಾತ್ಮನಪಗತರಜನೆಂಬುದಂ ಪೇಟ್ಟಂತಿಕಾವಳಯಮಪಗತರಜಮಾದುದು
ಅಕಲುಷಭಾವನೆಂಬುದಂ ಪೇಟ್ಟಂತೆ ಸಲಿಲಾಶಯಮಕಲುಷಭಾವಮಾದುದು; ಅವಾಮವೃತ್ತಿವರ್ತನ
ನೆಂಬುದಂ ಪೇಟ್ಟಂತೆ ಅಧ್ವರಾನಲನವಾಮವೃತ್ತಿವರ್ತನಮಾದುದು; ಅಚಂಡಕೋಪಯುಕ್ತನೆಂಬುದಂ
ಪೇಟ್ಟಂತೆ ಮಾರುತನಚಂಡಕೋಪಯುಕ್ತಮಾದುದು; ಅತ್ಯಂತಪ್ರಸನ್ನನೆಂಬುದಂ ಪೇಟ್ಟಂತೆ ಗಗನತಳ
ಮತ್ಯಂತಪ್ರಸನ್ನಮಾದುದು.

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಕಾಲಹರನುದಯಮಿದಜಿಶೋ |

ಕಾಲಂಬಾರುತಿರಲ್ಲದೇಕೆಂಬವೊಲಾ ||

ಸೌಖ್ಯರೂಪನಾದ ಏಕಾಂತವಿದ್ಯಾವಿನೋದಿ ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ೩೨. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ನಿಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ, ಬಸಿರ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಹೆರಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೂ ಆಯಾಸವಾಗದೆ ಆಕೆ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದಳು. ೩೩. ದೇವೇಂದ್ರನ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಆಸರೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತೆ, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಮೂಡುವಂತೆ, ಆ ತಾಯಿ ಪುಣ್ಯಬೀಜವಾದ ಶುದ್ಧಜ್ಞಾನಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದಳು. ವ|| ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ನವಜಾತ ಮಹಾತ್ಮನು ರಜೋರಹಿತನೆಂದು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ಅಪಗತ ರಜ (ಧೂಲಿರಹಿತ) ವಾಯಿತು; ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷಭಾವನೆಂದು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಜಲಾಶಯಗಳು ತಿಳಿಯಾದುವು; “ಅವಾಮ” (ನೇರವಾದ) ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವನೆಂದು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಹೋಮಾಗ್ನಿ “ಅವಾಮವೃತ್ತಿವರ್ತನ” ಬಲಗಡೆಗೆ ತನ್ನ ಕುಡಿಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿತು; ಉಗ್ರಕೋಪಲವಿಲ್ಲದವನೆಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಗಾಳಿ ಉಗ್ರತೆಯನ್ನುಳಿದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತೀಡಿತು; ಅತ್ಯಂತ “ಪ್ರಸನ್ನ” (ಅನುಗ್ರಹಪೂರ್ಣ) ನೆಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಆಕಾಶವು ಅತ್ಯಂತ “ಪ್ರಸನ್ನ” (ಸ್ವಚ್ಛ) ವಾಯಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೩೪. “ಕಾಲಹರನು (೧. ಮರಣವನ್ನು ಗೆದ್ದವನು, ೨. ಕಾಲಾತೀತನಾದವನು) ಉದಯವಾಗಿರುವ ಸಮಯ

ಕಾಲದೊಳೆ ತರುಗಳೆಲ್ಲಂ ।

ಲೀಲೆಯನಾಂತುವು ತಳಿರ್ತು ಪೂತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ॥

೩೪

ಇದು ಚಿತ್ರಮಲ್ಲಣಂ ಪು ।

ಪ್ರದಂತನೆಂದೆನಿಸಿ ಪುಟ್ಟಿದೀ ಜಿನಪತಿಯ ॥

ಭೃದಯದೊಳೆಂಬನ್ನೆಗಮೊ ।

ಮೋದಲಲರ್ದುವು ವಿಮಳಕಮಳಕುಮುದವನಂಗಳ್ ॥

೩೫

ಮತ್ತಮಾ ಕುವಳಯಬಾಂಧವನ ನವೋದಯದೊಳೊದವಿದ ಸಂಜೆಗೊಪ್ಪಿನಂತೆ ಪಿಂಜರಿತಪಿಷ್ಟಾ ತಕಂ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಪಸರಿಸೆಯುಂ ಗಗನಗಂಗಾತರಂಗಿಣಿಯ ತೆಜ್ಜಿದುಲುಗಲಂತೆ ತರತರದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಮುತ್ತಿನ ತೋರಣಂಗಳ್ ತಳತಳಿಸೆಯುಂ ದ್ವಿತೀಯಕಲ್ಯಾಣಮಾಂಗಲ್ಯಮಂ ಮಾಡಲೆಂದು ಪುರಂದರನಂ ಕರೆವ ಪುರಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕರಪಲ್ಲವಂಗಳಂತೆ ಕೆಂಗುಡಿಗಳಡಿಗಡಿಗೆ ಮಿಳಿದು ಮಿಳಿಸೆಯುಂ, ಸಕಳಭುವನಸಂಭೇದಿಯಾದ ಸಂಮದದೊಳಾಶಾಗಜಂಗಳ್ ಮೊಳಗಿದಂತೆ ಪೊಯ್ದು ಬದ್ಧವಾದ ಸದ್ದದಣ್ಣೆಸೆಯೊಳಂ ಮಾರ್ದನಿಯಿಡೆಯುಂ, ಪುರದೊಳಗೆ ಪೂರಂಬರಿವ ರಾಗರಸದ ಮೊನಲ ಪುದುವಿದೆನಿಸಿ ಬೀದಿಬೀದಿಗಳೊಳೆಲ್ಲಂ ತಳಿವ ಕುಂಕುಮರಸದ ಚಳಿಯದಿಂ ಕೆಂಕಮಾಗೆಯುಂ, ಅವನೀವನಿತೆಯಾನಂದಬಾಷ್ಪಬಿಂದುಸಂದೋಹದಂತೆ ಬಟ್ಟಿಗಣ್ಣೊಳೊ ಕಡೆಯಿಕ್ಕಿದ ಬಿಡುಮುತ್ತುಗಳ್ ಬಿಡಂಗುವಡೆಯೆಯುಂ, ಒರ್ಮೊದಲೊಳೆ

ಇದು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ನಾವು (ಇಂತಿಂತಹ ಋತುವೇ ಬೇಕೆಂದು) ಕಾಲದ ಹಾದಿ ಕಾಯುವುದು ಏಕೆ ?” ಎಂದುಕೊಂಡವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಮರಗಳು ಚಿಗುರಿಟ್ಟು, ಹೂಬಿಟ್ಟು, ಕಾತು ಬೆಡಗಾದುವು. ೩೫. “ಪುಷ್ಪವಂತ” (೧. ಚಂದ್ರ ೨. ಸೂರ್ಯ) ನೆಂದೆನಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಜನ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದೇನು ಸೋಜಿಗವೇ ಅಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿಯ ತಾವರೆಗಳೂ, ಕನ್ನೊದಿಲೆಗಳೂ ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿ ಕೂಡಲೆ ಅರಳಿದುವು. ವ|| ಆ “ಕುವಲಯಬಾಂಧವ” (೧. ಕೈರವಗಳ ಮಿತ್ರನಾದ ಚಂದ್ರ. ೨. ಭೂಮಂಡಲದ ಮಿತ್ರ) ನ ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಕೆಂಪುವರ್ಣದ ಕಾಂತಿಯಂತೆ ಕೆಂಪು ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟಿನ ಹುಡಿ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪಸರಿಸಿತು; ದೇವಗಂಗೆಯ ಅಲೆಗಳ ಸಾಲಿನಂತೆ ಮುತ್ತಿನ ತೋರಣಗಳು ತಳತಳಿಸಿದುವು; ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಲೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕೈಮಾಡಿ ಕರೆಯುವ ನಗರಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚಿಗುರುಗೈಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಧ್ವಜಗಳು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಪಟಪಟಿಸಿದುವು; ಸಮಸ್ತಲೋಕವನ್ನು ತುಂಬಿದ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಗಳು ಉಬ್ಬಿ ಧ್ವನಿಮಾಡಿದಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಾರಿಸುವ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳ ನಿನಾದವು ಎಂಟೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿದುವು; ನಗರದೊಳಗೆಲ್ಲ ಮಹಾಪೂರವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಸಂತೋಷರಸದ ಸಂಚಯವಿದು ಎನಿಸಿ ಬೀದಿಬೀದಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಳಿದ

ಮೆಯೋಜಿತಾಣುಂ ಋತುವಿನೆಸಕದಿಂ ನಲಿವ ದೀವದ ಚಾದಗೆಯ ಗಿಳಿಯ ಪುರುಳಿಯ ಕೋಗಿಲೆಯ ನವಿಲ ಕೊಂಚೆಯಂಚೆಯ ಕಾಕಳಿಯೊಡನೆ ಕಯ್ಯೊಯ್ಯಂತೆ ಮಂಗಳಗೀತಿಕಾರವಂಗಳಂಬರಂಬರಂ ಪರಿಯೆಯುಂ, ಅಳವಿಗಲಿತುತ್ಸವದ ಗೊಂದಣಂಗಳಿವ ಗಣಿಕೆಯರ ಪದಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಬೆರ್ಚಿ ಚೂವಲಿಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಪಾಪಹರನ ಪುಟ್ಟಿದಿಳಿಯಂ ಕಳಂಕಮೆ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಪಂತೆ ನೆಗೆವ ತುಂಬಿಯ ಬಂಬಲ್ಲಳುಂಬ ಮಾಗೆಯುಂ, ತನ್ನ ಹೋತವಮಭೂತಪೂರ್ವಮುಮದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಮುಮಶ್ರುತಪೂರ್ವಮುಮೆನಿಸೆ;

ತೋಟಿದುದೆಮ್ಮ ತೊಟ್ಟುವೆಸಕಿದು ಕೃತಾರ್ಥತೆಯಿಂದು ಸೀಮೆಯಂ |

ಮೀಟಿದುದಿಂದ್ರರಾಗರಸವಾರಿಧಿ ಧರ್ಮನಮೇರುವಿಂದು ಬೇ ||

ರೂಟಿದುದೀ ಧರಾತಳದೊಳಿಂದವನೀತನ ದೇವಿಯೊಳ್ಳು ನೀ |

ರೇಟಿದುದೆಂದದೇಂ ನಲಿದು ನರ್ತಿಸುತಿದರೊ ದೇವಕಾಂತೆಯರ್ ||

೩೬

ಆಗಲ್

ಎಲಗದೆ ತಾಮೆ ದೇವಮಕುಟಂ ನತಮಾದುವು ವಾದನಂಗಳಂ |

ಪೆಟದೆ ಸುರಾನಕಂ ಮೊಳಗುತಿರ್ದುವು ಕಲ್ಲಲತಾವನಂಗಳಿಂ ||

ತಿಟಿಯದೆ ಪೂಗಳೆಯ್ತು ಸುರಿತಂದುವು ಸಗ್ಗದೊಳೆಂದೊಡಂತುಟಿಂ |

ದಟೆವವನಾವನಾನತಚರಾಚರನಭ್ಯದಯಪ್ರಭಾವಮಂ ||

೩೭

ಕುಂಕುಮದ್ರವದ ಚಳೆಯದಿಂದ ಕೆಂಪಡರಿತು: ಭೂದೇವತೆಯ ಆನಂದಾಶ್ರು ಬಿಂದುಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮಾರ್ಗದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ರಂಗವಲ್ಲಿಯಿಕ್ಕಿದ ಬಿಡುಮುತ್ತುಗಳು ಬೆಡಗು ಬೀರಿದುವು: ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮೈದೋರಿದ ಆರೂ ಋತುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಉಲ್ಲಾಸಗೊಂಡ ದೀಹದ ಚಾತಕ, ಗಿಳಿ, ಸಾರಿಕೆ, ಕೋಗಿಲೆ, ನವಿಲು, ಕ್ರೌಂಚ, ಹಂಸ-ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಮಧುರ ಕಲರವದೊಡನೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಸುವಂತೆ ಮಂಗಳಗೀತೆಗಳ ನಿನಾದವು ಆಕಾಶದವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತು: ಮಿತಿಮೀರಿದ ಉತ್ಸಾಹ ದಿಂದ ಮಂಡಳನೃತ್ಯವಾಡುವ ನರ್ತಕಿಯರ ಪಾದಚಲನೆಗೆ ಬೆದರಿ ಪುಷ್ಪೋಪಹಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪಾಪನಿವಾರಕನು ಹುಟ್ಟಿದ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಕಳಂಕವೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುವ ದುಂಬಿವಿಂಡುಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕವಾದುವು: ಹೀಗೆ ಆ ಉತ್ಸವವು ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಘಟಿಸದೆ ಎಂದೂ ಕಾಣದ, ಹಾಗೂ ಎಂದೂ ಕೇಳದ ಉತ್ಸವವೆನಿಸಿತು. ೩೬. “ನಮ್ಮ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ಸಫಲತೆಯುಂಟಾಯಿತು: ಇಂದ್ರನ ಸಂತೋಷಸಮುದ್ರ ಇಂದು ಮೇರೆ ಮೀರಿತು: ಧರ್ಮವೆಂಬ ನಮೇರುವೃಕ್ಷ ಇಂದು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿತು: ಈ ಅರಸಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಇಂದು ಅತಿಶಯವಾಯಿತು” ಎಂದು ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಅದೆಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು! ಆಗ-೩೭. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಕಿರೀಟಗಳು ಅಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಎರಗಿದುವು: ದೇವವಾದ್ಯಗಳು ತಂತಾವೆ ನುಡಿಯತೊಡಗಿದುವು: ಕಲ್ಲಲತೆಗಳ ಹೂಗಳು ತಾವಾಗಿಯೆ ಬಂದು ಸುರಿದುವು: ಎಂದಮೇಲೆ ಆ ಚರಾಚರಪೂಜ್ಯನ ಅಭ್ಯುದಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವವರ.

ಧರಣೀಂದ್ರವಾಸದೋಳ್ ಶಂಖನಿನದಮಖಿಳವ್ಯಂತರಾವಾಸದೋಳ್ ಬಂ
ಧುರಭೇರಿನಿಶ್ವನಂ ಜ್ಯೋತಿರಮರನಿಕರಾವಾಸದೋಳ್ ಸಿಂಹನಾದಂ ||
ಸುರರಾಜಾವಾಸದೋಳ್ ಭೋಂಕನೆ ಪಟುತರಘಂಟಾರವಂ ಪೋಣ್ಣ ತೀರ್ಥೇ|
ಶ್ವರಜನ್ಮೋತ್ಸಾಹಮಂ ಸೂಚಿಸಿದುದಕೃತಸಂಜಾತಮಾಶ್ವರ್ಯಭೂತಂ ||೩೮

ಆಜನ್ಮೋತ್ಸವಮಂ ಗಡ |
ಮೂಜಗಮುಮಿನಿತ್ತು ಬೇಗದಿಂ ನೆರೆದುದನೆಂ ||
ಬೋಚಿಯೊಳೆ ಕೇಳ್ತದೆನೆ ಜನ |
ರಾಜನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮೇನತಿವ್ಯಾಪಕಮೋ ||

೩೯

ಜನಿಯಿಸಿದನಲ್ಲೆ ಸಿಂಹಾ |
ಸನಪತಿಯಿಡೆಬಿಗಿಮೆಂದು ಸುರಗೊಂಬವೊಲಾ ||
ಸನಕಂಪಮಾದುದೊಡನ |
ಪ್ರಿನಮೋಲಗಿಪಮರಿಯರ ಶಿರಃಕಂಪನಮುಂ ||

೪೦

ವಿಷ್ಣುರಕಂಪದಿನವಧಿಸ |
ದೃಷ್ಟಿಸಮಾಳೋಕನಪ್ರಯೋಗದಿನಜಿದಂ ||
ಸ್ವಪ್ನತರಂ ತಾನೆಂಬಿನ |
ಮಪ್ಪಮತೀರ್ಥೇಶನುದಯಮಂ ದಿವಿಜೇಶಂ ||

೪೧

ಅಱಿದಾಸನದಿಂದಿಜಿದಿರ |
ದೆಜಿದನಾತ್ಮೋತ್ತಮಾಂಗದೋಳ್ ಕರಮುಕುಳಂ ||
ಪೆಜತೊಂದು ರತ್ನಮುಕುಟದ |
ತೆಜನಂ ರುಚಿರಾಂಗುಳೀಯಕಂ ತಳೆವಿನೆಗಂ ||

೪೨

ಯಾರು? ೩೮. ಧರಣೀಂದ್ರ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಶಂಖನಿನಾದ, ಸರ್ವ ವ್ಯಂತರಾವಾಸದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ ಭೇರೀಧ್ವನಿ, ಜ್ಯೋತಿರಮರನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹನಾದ, ದೇವೇಂದ್ರನ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಘಂಟಾನಾದ -ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಧ್ವನಿಗಳು ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕರವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಜನ್ಮೋತ್ಸವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದುವು. ಆ ಜನ್ಮೋತ್ಸವವನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಬೇಗನೆ ಮೂರುಲೋಕಗಳು ಕೇಳಿದುವೆಂದ ಮೇಲೆ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಂತಹ ಅಧಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳದು! ೪೦. “ನಿಮ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಡೆಯನಾದ ತೀರ್ಥೇಶನು ಹುಟ್ಟಿದನಲ್ಲವೆ? ನೀವು ಕೂಡಲೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ” ಎಂದು ದೇವತೆಗೆ ಹೇಳುವುದೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಆಸನಕಂಪವಾಯಿತು; ಸೇವೆಯ ದೇವಾಂಗನೆಯರಿಗೆ ಶಿರಃಕಂಪವೂ ಆಯಿತು. ೪೧. ತನಗುಂಟಾದ ಆಸನಕಂಪವನ್ನು ಕಂಡು, ಎಂಟನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಜನ್ಮವಾಯಿತೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಅವಧಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅರಿತು

ಅನಂತರಂ ಭಗವದ್ವಿತ್ತೀಯಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವೋತ್ಸುಕನಾಗಿರ್ಪಿನಂ

ಭುಜಗೇಂದ್ರರ್ ಭವನಪ್ರತಾನದಿನನೂನವ್ಯಂತರರ್ ತದ್ವನ |
ಪ್ರಜದಿಂ ಜ್ಯೋತಿರಮರ್ತ್ಯರಾಗಳೆ ನಿಜಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಮಾನೌಘದಿಂ ||
ದಜರರ್ ಕಲ್ಪಸಮೂಹದಿಂ ತಳದುರ್ ಬಂದೆತ್ತತ್ತಮಾಕಾಶದೊಳ್ |
ಧ್ವಜಭೇರೀಯುತರಿದರ್ಯೈ ಬರವಾರುತ್ತುಂ ಶಚೀನಾಥನಂ ||

೪೩

ಆಗಳಖಳಮಂಗಳಸನಾಥಸಾಮಾನಿಕತ್ರಯತ್ರಿಂಶತ್ತಾರಿಪದಾತ್ಮರಕ್ಷಕಲೋಕಪಾಳಕಾಭಿಯೋಗ್ಯ
ಕಿಲ್ಬಿಷಕಪರಿದನಪರೀತನುಂ, ಹಸ್ತಶ್ವರಥಪದಾತಿವೃಷಭಗಂಧರ್ವನರ್ತಕೀಪ್ರಭೇದಸಪ್ತಾನೀಕಸಮೇ
ತನುಮಾಗಿ

ಧರ್ಮೋದ್ಯೋಗಾನುರಾಗೋಲ್ಲಸಿತಹೃದಯನುದ್ಯುಧ್ವಿಭೂಷಾವಳೀರೋ |
ಚರ್ಮಾಳಾಚಿತ್ತಾಭಂ ಪಟುಪಟಹರವಾಘೋರ್ಣಿತಾಶಂ ವಿರುದ್ಧಂ ||
ಗೋರ್ಮಿಪ್ರಖ್ಯಾಪಪತ್ರಧ್ವಜಚಮರಜಬ್ಬಂದಂ ಶಚೀಸಂಯುತಂ ಸೌ |
ಧರ್ಮೇಂದ್ರಂ ಬಂದನ್ನೈರಾವತವಿಷುಳತರಸ್ಕಂಧಪೀಠೀನಿಷ್ಠಂ ||

೪೪

ಅಂತು ಚತುರ್ನಿಕಾಯಪ್ರಾಯ ರೋದಸೀಮಂಡಳನಾಗಿ ನಡೆಯೆ

ಕೊಂಡನು. ೪೨. ಹಾಗೆ ಅರಿತೊಡನೆ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದಿಳಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಆತನ ಕೈಮುಗಿತವು ಇನ್ನೊಂದು ರತ್ನಕಿರೀಟವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ವ|| ಅನಂತರ ಭಗವಂತನ ದ್ವಿತೀಯ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನು ಉತ್ಸುಕನಾಗಲು-೪೩. ಭವನಾಮರ ನಿವಾಸಗಳಿಂದ ನಾಗೇಂದ್ರರು, ವನಸಮೂಹಗಳಿಂದ ವ್ಯಂತರಾಮರರು, ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ಜ್ಯೋತಿರಮರರು, ಕಲ್ಪಗಳಿಂದ ಅಜರರು ಹೊರಟು ಬಂದು ಧ್ವಜಗಳಿಂದಲೂ, ಭೇರಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ, ದೇವೇಂದ್ರನ ಹಾದಿ ಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತರು. ವ|| ಆಗ ಮಂಗಳಪರಿಕರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಾಮಾನಿಕರು, ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಪಾರಿಷದರು, ಅಂಗರಕ್ಷಕರು, ಲೋಕಪಾಲರು, ಅಭಿಯೋಗ್ಯರಾದ ಕಿಲ್ಬಿಷಕರು ಇವರೆಲ್ಲರ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ರಥ, ಕಾಲಾಳು, ವೃಷಭ, ಗಂಧರ್ವ, ನರ್ತಕಿ ಎಂಬ ಏಳು ಬಗೆಯ ಸೈನ್ಯ ಸಹಿತನಾಗಿ-೪೪. ತನ್ನ ಅತಿಶಯವಾದ ಆಭರಣಗಳ ಕಿರಣಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನು ವರ್ಣಮಯವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ, ಪಟಹ ನಿನಾದದಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬುತ್ತ, ಆಕಾಶಗಂಗೆಯ ತೆರೆಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಧ್ವಜಚಾಮರಗಳ ಸಮೂಹ ಶೋಭೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ಶಚೀದೇವಿ ಸಹಿತನಾಗಿ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅರಳಿದ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳ ದೇವೇಂದ್ರನು ಐರಾವತದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹೆಗಲ ಮೇಲಿನ ಪೀಠವನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ದೇವತಾಸಮೂಹದಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ನಡೆದಾಗ-

ಘನರತ್ನಾಳಂಕೃತಿಪ್ರಗ್ರಹವಿಸರಲಸತ್ಪಲ್ಲವಂ ಪೀವರೋರೋ |
 ಜನಿಕಾಯಾತುಚ್ಯುತಚ್ಯವಳಿ ವಿಚಳದಪಾಂಗಪ್ರಭಾಭಾರಮಷ್ಟಾ ||
 ಭಿನ್ನುತಂ ಚೂರ್ಣಾಳಕಾಳಪ್ರಮದಮಧುಕರೌಘಾಕರಂ ಕಲ್ಪವಲ್ಲಿ |
 ವನಮೆಂಬೊಂದಂದದಿಂ ಬಂದುದು ದಿವಿಜವಧೂಬ್ಬಂದಮಾನಂದದಿಂದಂ || ೪೫

ಅಹಮಹಮಿಕೆಯಿಂದಂತಾ ||
 ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೊರ್ವರಿಂದ ಕಲ್ಪಜರೆಲ್ಲಂ ||
 ಗೃಹಸಮಿತಿಯ ಮೇಲ್ನೋಟ |
 ಕೃಹಮಿಂದ್ರರೆ ನಿಂದರೆನಿಸಿ ಬಂದರ್ ಮುದದಿಂ || ೪೬

ಆಗಲ್

ಅನುರಾಗಭರಮನಾ ದೇ |
 ವನಿಕಾಯಂ ತಲೆಯೊಳೆಯ್ತು ತಳೆದೇಬ್ಬಂದ ||
 ತ್ರೆನಿಸಿದುವು ಮಣಿಮಯೋತ್ತಂ |
 ಸನಿರಂತರನಿಯರ್ಪದರುಣರುಚಿಮಂಜರಿಗಳ್ || ೪೭

ಕಟ್ಟಿದ ಸೂರ್ಯಾಣದ ಮೇ |
 ಲ್ಲಗ್ನೋ ನವಪದದ ಮಣಿವಿತಾನಮೊ ಪೆಜದ ||
 ಲ್ಲಿಟ್ಟವರೋಪಮೊ ದಿಟಕೆನೆ |
 ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಚಿಲ್ವಾಯ್ತು ನಭದೊಳಮರಾಗಮನಂ || ೪೮

೪೫. ಮೇಲಾದ ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ಕಿರಣಗಳೆ ಚಿಗುರಲೆಗಳು. ತೋರವಾದ ಮೊಲೆಗಳೆ
 ಘನವಾದ ಗುಚ್ಯಗಳು, ಚಂಚಲವಾದ ಕಡೆಗಣ್ಣುಗಳ ಪ್ರಭೆಯೆ ಹೂಗಳು,
 ಮುಂಗುರುಳುಗಳೆ ಉನ್ನತ್ತ ಭೃಂಗಸಮೂಹ ಎನಿಸಲಾಗಿ, ಕಲ್ಪವಲ್ಲಿಗಳ ಬನವೆ
 ನಡೆದು ಬಂದಿತೆಂಬಂತೆ ದೇವಕನ್ಯೆಯರ ಸಮುದಾಯವು ಆನಂದದಿಂದ ಬಂದಿತು.
 ೪೬. ಗೃಹಗಳ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಅಹಮಿಂದ್ರರೆ ನಿಂತರೇನೊ ಎಂಬಂತೆ ನಾಮುಂದೆ
 ನೀ ಮುಂದೆ ಎಂದು ಕಲ್ಪಲೋಕದವರೆಲ್ಲಾ ಆ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ
 ಬಂದರು, ಆಗ-೪೭. ಆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅನುರಾಗವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ
 ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅವರ ರತ್ನಮಯವಾದ
 ಶಿರೋಭೂಷಣಗಳಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮುವ ಕೆಂಗಿರಣದ ಗೊಂಚಲು
 ಗಳು ತೋರಿದುವು. ೪೮. ಕಟ್ಟಿದ ಕಸೂತಿಯ ಮೇಲುಕಟ್ಟೊ, ಅಥವಾ
 ಹೊಸಬಗೆಯ ರತ್ನವಿತಾನವೂ ಎಂಬಂತೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ದೇವತೆಗಳ

ಆ ವ್ಯೋಮಂ ವಿಚಳದ್ವಿಮಾನಮಯಮಾಶಾಮಂಡಳಂ ಜೀವ ನಂ |
 ದವ್ಯಾಹಾರಮಯಂ ದಿನಂ ಮಣಿವಿಭೂಷಾರುಗ್ಧಯಂ ಮಾರುತಂ ||
 ದಿವ್ಯಮೋದಮಯಂ ಧರಾವಿಳಯಮುದ್ಗದ್ಗರ್ವವಿತ್ತೇಶವ |
 ಪರ್ವಾಭಾಸುರರತ್ನರಾಶಿಮಯಮೇಂ ಚಿಲ್ವಾಯ್ತ ದೇವಾಗಮಂ ||

೪೯

ಅಂತು ಮಂಗಳೋಪಕರಣವ್ಯತಿಕರಿತಕರಚತುರ್ವಿಧಾಮರಪ್ರಕರಪುರಸ್ಕರಮಹಾವಿಭೂತಿಯಿಂ
 ಚಂದ್ರಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತದ್ವಿಶಾಳಶಾಲಾಗ್ರದೇಶದೊಳ್ ನಿಲ್ಲುದುಂ ನಗರನಾರೀಜನಂಗಳುತ್ತಂಗಪ್ರಾಸಾದ
 ಸೌಧಶಿಖರಂಗಳನೇಟಿ

ಇದು ದಲ್ ಮುಕ್ತನಿಮೇಷನೇತ್ರಮನಿಮೇಷಪ್ರೇಯಸೀಸ್ತೋಮಮಿಂ |
 ತಿರು ದಲ್ ಸ್ವಾರಫಣಾತ್ರಮೌಳಿಫಣಬೃದ್ಧಾಮಾಸಮೂಹಂ ಬಲಿ ||
 ಕಿರು ದಲ್ ಜ್ಯೋತಿರುದಾತ್ರ ಮೂರ್ತಿರುಚಿರಂ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಕಾಂತಾಳಿ ಮ|
 ತ್ತಿದು ದಲ್ ವನ್ಯತಾಂತಭೂಷಣಗಣಂ ವಾರಾಂಗನಾಸಂಕುಳಂ ||

೫೦

ಎಂದು ನೋಟ್ಟುನ್ನೆಗಂ ಸೌಧಮೇಂದ್ರಂ ಪ್ರಥಮದ್ವಿತೀಯಕಲ್ಪಾಧಿಪರ್ದರಸು ಗಗನಮಾರ್ಗದಿಂ
 ಬಂದವತರಿಸುವಾಗ್

ಮಗೆ ಪಶ್ಚಾರ್ಧಂ ಪುರೋಭಾಗಮನೊಗೆದಿನಿತಂ ಬಿರ್ಚಿ ಪೂರ್ವಾಂಘ್ರ ಹಸ್ತಂ
 ತೆಗೆದಂಸಂಸ್ಥಾನದೊಳ್ ಮಂಡಳಿಸಿರೆ ಬಿಗಿಪಂ ತಾಳ್ಳೆ ಕರ್ಣಂ ಮನಂ ದಿ||

ಸಮೂಹವು ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೪೯. ಆಕಾಶವೆಲ್ಲ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಮಾನಗಳಿಂದ
 ತುಂಬಿತು; ದಿವ್ಯಂಡಲವೆಲ್ಲ “ಜೀವ” “ನಂದ” ಎಂಬ ನುಡಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತು;
 ಗಗನವೆಲ್ಲ (?) ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿತು; ಗಾಳಿಯೆಲ್ಲ
 ದಿವ್ಯವಾದ ಪರಿಮಳದಿಂದ ತುಂಬಿತು; ಭೂವಲಯವೆಲ್ಲ ಕುಬೇರನು ಮಳೆಗರೆಯುವ
 ಉಜ್ವಲ ರತ್ನರಾಶಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತು. ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳ ಆಗಮನ ಎಷ್ಟು
 ಚೆಲುವಾಯಿತು! ವ|| ಹೀಗೆ ಮಂಗಳೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ
 ಚತುರ್ವಿಧದ ದೇವತಾ ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಮಹಾವೈಭವದಿಂದ ಚಂದ್ರಪುರಕ್ಕೆ
 ಬಂದು, ಅರಮನೆಯ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಶಾಲೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾಗಿ,
 ನಗರದ ನಾರಿಯರು ಎತ್ತರವಾದ ಭವನಗಳ ತುದಿಗೇರಿ ನಿಂತು-೫೦. “ಇದು
 ರೆಪ್ಪೆ ಹೊಯ್ಯದ ದೇವರಮಣಿಯರ ಸಮೂಹ! ಹೊಳೆಯುವ ಹೆಡೆಗಳನ್ನು
 ಹೊಂದಿದ ಈ ಭಾಮೆಯರು ನಾಗಾಂಗನೆಯರು ಜ್ಯೋತಿಗಳಂತೆ ಉಜ್ವಲರಾದ
 ಈ ಕಾಂತಿಮತಿಯರು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದೇವಿಯರು! ಮತ್ತೆ ವನಲತಾ ಮುಷ್ಕಗಳಿಂದ
 ಅಲಂಕೃತರಾದವರು ವಾರಾಂಗನೆಯರು!” ವ|| ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ ನೋಡು
 ತ್ತಿರಲು ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು ಮೊದಲನೆಯ ಹಾಗು ಎರಡನೆಯ ಕಲ್ಲೇಂದ್ರರ
 ನೊಡಗೊಂಡು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದು ಇಳಿಯುವಾಗ- ೫೧.
 ಹಿಂಭಾಗವು ಸಂಕುಚಿತವಾಗಿ ಮುಂಭಾಗದೊಳಗೆ ಸೇರಿದಂತಾಗಲು, ಮುಂಗಾಲು
 ಚಾಚಿಕೊಂಡು, ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಗಲ ಬಳಿ ಸುತ್ತಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಿವಿಗಳನ್ನು

ಟ್ಟಿಗಳೊಳ್ ತಳ್ಳೊಯ್ಯ ಭಾಳಸ್ಥಳವಿಹಿತಸಂಧಾಯ್ ಮಾಣಾಂಕುಶಾಗ್ರಂ |

ಬಗೆಗತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಮಾಯ್ತಾಗಸದಿನಿಟಿಯುತುಂ ಭೂಮಿಗಿಂದ್ರದ್ವಿಜೇಂದ್ರಂ ||

೫೧

ಅಂತು ರಾಜಭವನಪ್ರಾಂಗಣದೊಳವತರಿಸುದುಂ, ಶಚೀಮಹಾದೇವಿ ನಿಜ ಪತಿವಚನದಿಂ ಶಾಂತ ಪದಸಂಹಿತೆಯಂತೆ ತಿರೋಹಿತಾಕಾರಿಯಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಮಹಾದೇವಿಯ ಸೂತಿಕಾನಿವಾಸಮಂ ಪೊಕ್ಕು

ಉದಯಾದ್ರಿ ಚೂಳಿಕಾಪಾ |

ಶ್ವದ ಬಾಳಸುಧಾಂಶುವೆನಿಸಿ ನಿಜಜನನಿಯ ಪ ||

ಕೃದೋಧಿ ಬಾಲನಂ ಕಾ |

ಣ್ಣದುಮಲರ್ದುವು ಶಚಿಯ ನಯನಹೃತ್ಕುಮುದಂಗಳ್ ||

೫೨

ಹರಿಸತಿ ಜಿನತನುವಂ ಜಾ |

ತರೂಪವಿಳಸಿತನಿಧಾನಮಂ ಕಂಡೊಸೆದಳ್ ||

ಹರಿಸದೊಳೊಂದುವವೊಲ್ ಜಾ |

ತರೂಪವಿಳಸಿತನಿಧಾನಮಂ ಕಂಡಧನಂ ||

೫೩

ಅನಂತರಂ

ಅಜಸಿ ತೊಬಲುದಾ ನಿಧಿ |

ಗೆಜಗುವವೊಲ್ ದೀಪವರ್ತಿ ಪಾಳೋಮಿಯುಮ ||

ಬೃಜಿಳೊಳಂದು ಮೂಮೆ ಬಲವಂ |

ದೇವಗಿದಳಾಬೋಧನಿಧಿಯ ಪದಸನ್ನಿಧಿಯೊಳ್ ||

೫೪

ನಿಗುರಿಸಿ, ಕುಂಭಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಅಂಕುಶದ ಧಾರೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಐರಾವತವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ತೋರಿತು. ವ|| ಹಾಗೆ ಬಂದು ಅರವುನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಲಾಗಿ, ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಶಚೀದೇವಿಯು ಶಾಂತಪದ ಸಂಹಿತೆಯಂತೆ ಅದೃಶ್ಯರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಮಹಾದೇವಿಯ ಹೆರಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಳು. ೫೨. ಉದಯಪರ್ವತದ ಶಿಖರದೆಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಾಲಚಂದ್ರನಂತೆ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಶುವನ್ನು ಕಂಡು ನೈದಿಲೆಯಂತೆ ಶಚೀದೇವಿಯ ಹೃದಯ ವರಳಿತು; ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಅರಳಿದುವು. ೫೩. ಬಡವನು ಚಿನ್ನದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗುವಂತೆ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಜಿನಶಿಶುವನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ೫೪. ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟ ನಿಧಿಯೆಡೆಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ದೀಪದ ಕುಡಿ ಅದರೆಡೆಗೆ ಬಾಗುವಂತೆ ಇಂದ್ರಾಣಿದೇವಿಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ

ಆಗ್‌

ಮಾಯಾಶಿವಮನೋರ್ಮಯಿ |
ಮಾಯಾನಿದ್ರೆಯುಮನಿತ್ಯಳಂದಿಹೆಗೆ ಜಗ ||
ಜ್ಞಾಯನನುಯ್ಯ ನಿಜಾಭಿ |
ಪ್ರಾಯದೆ ಶಚಿ ಶುಚಿಗಳಾರೊ ಕಾರ್ಯೋತ್ಕಂಠರ ||

೫೫

ಶಿಶುಗೆ ನಯನಾಂಶುದುಗ್ಧ |
ಪ್ರಸರದೆ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕಮಂ ಮುನ್ನೊಂದಂ ||
ಪೊಸೆಯಿಸಿ ಸರೋಜದಿಂದ |
ಚಿಸುವಂತಿಂದ್ರಾಣೆ ನೆಗಪಿದಳ್ ಕೆಂದಳದಿಂದ ||

೫೬

ಅಂತನರ್ಘ್ಯರತ್ನಮಂ ತಡಿಗೆ ತರ್ಪ ರತ್ನಾಕರೋರ್ಮಿಯಂತೆ ತರ್ಪಲ್ಲಿ,

ಜಂಗಮಲತೆಗಳವೊಲ್ ದಿವಿ |
ಜಾಂಗನೆಯರ್ ಮುಂದೆ ನಡೆದರೆಸೆವಲರ್ಗುಡಿಗಳ್ ||
ಭೃಂಗಾರಂಗಳ್ ಭೃಂಗರ |
ವಂಗಳ್ ಗೀತಾರವಂಗಳೆಂಬಿನಮಾಗಳ್ ||

೫೭

ಅನಂತರಂ ನಿಜಪತಿಪ್ರಸಾರಿತದಿಕ್ಕರಿಕರಾನುಕಾರಿಕರಯುಗಳಕ್ಕೆ ನೀಡಲೊಡಂ

ಇಂತೆ ನೆಗಮವುದು ನೀನೆ |
ನ್ನಂ ತಡೆಯದೆ ತೀರ್ಥನಾಥ ನಿಶ್ಚೇಯಸಪ ||
ಯೌಗತಮೆನುತ್ತಂ ಮೈದುತಳ |
ದಿಂ ತಳೆದಮರಪತಿ ನೆಗಪಿದಂ ಸಂತಸದಿಂದ ||

೫೮

ಜ್ಞಾನನಿಧಿಯನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಕಾಲ್ಕರಗಿದಳು. ಆಗ ೫೫. ಜಗದ್ಗುರುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲೆಂದು ತಾಯಿಗೆ ಮಾಯೆಯಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಬರಿಸಿ, ಮಾಯೆಯ ಕೂಸೊಂದನ್ನು ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರಿಸಿದಳು. ಕಾರ್ಯೋತ್ಕಂಠರಲ್ಲಿ ಶುಚಿಗಳಾದವರು ಯಾರು? ೫೬. ಶಿಶುವಿಗೆ (ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತಾನೆ) ಹಾಲಿನ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಕಣ್ತುಂಬ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ತಾವರೆಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ಕೆಂಗಾಂತಿಯ ಕೈಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ೫೭. ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನವನ್ನು ತೀರಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುವ (ರತ್ನಗರ್ಭ) ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಯಂತೆ ಕೂಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ೫೮. ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಅಭಿಷೇಕ ಕಲಶಗಳು ಹೂಗೊಂಚಲಂತಿರಲು, ಗೀತದ್ವನಿ ದುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾರವದಂತಿರಲು ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಜಂಗಮಲತೆಗಳಂತೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದರು. ೫೯. ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಪತಿ ಜಾಚಿದ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸೊಂಡಿಲಂತಿರುವ ತೋಳುಗಳಿಗೆ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಆಕೆ ನೀಡಿದಳು. ೫೯. "ತೀರ್ಥೇಶ್ವರನೆ, ನೀನೂ ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆಯೆ ಮೋಕ್ಷ ಪದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು" ಎನ್ನುತ್ತ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿ ಮೃದುವಾದ

ಸೌಧಮೇಂದ್ರಂ ಮುಕ್ತಿ |
 ಶ್ರೀಧವನಂ ಬಾಹುಶಾಖೆಯೋ ತಳೆದೇನು ||
 ದ್ವೋಧಿಸಿದನೊ ಫಲಕಳಿತ |
 ಶ್ರೀಧರ್ಮನಮೇರುಭೂರುಹಾಡಂಬರಮಂ ||

೫೯

ಪರಮನ ಪದಸರಸಿಜಮಂ |
 ಶಿರದೊಳ್ ರತ್ನಾವತಂಸಮಂ ನೊಸಲೊಳ್ ಭಾ ||
 ಸುರಪಟ್ಟಮನುರದೊಳ್ ಬಂ |
 ಧುರಪದಕಮನಾಂಪ ತೆಅದಿನಾಂತಂ ತಕ್ಕಂ ||

೬೦

ನೋಡಿದ ಕಣ್ಣಲರೊಳ್ ತು |
 ಇೞಿದುದಾನಂದಬಾಷ್ಪಮಕರಂದಚಯಂ ||
 ಕೂಡೆ ಪುಳಕಾಂಕುರಾವಳಿ |
 ಮೂಡಿದುದಂದೆತ್ತಿಕೊಂಡ ದೋರ್ವಲ್ಲರಿಯೊಳ್ ||

೬೧

ಅಂತನೇಕಜನ್ಮದುರ್ಲಭಮವು ದೇವರ ವಲ್ಲಭನ ಪರಮೌದಾರಿಕಶರೀರದರ್ಶನಸ್ವರ್ತನಗಳಿ-
 ನಾದ ಹಜೋತ್ಕರ್ಷಮನನುಭವಿಯುಂ ಅಭಿನಯಿಸಿಯುಂ ಬಟೆಯಮತ್ಯಂತಮೃದುಕಳಲ್ಪ
 ದ್ರುಮದುಕೂಲವಸನಪ್ರಚ್ಛನ್ನಮುಂ ಸಾಂದ್ರಹರಿಚಂದನದ್ರವಾಭ್ಯಕ್ಷಿತಮುಮವು ದಕ್ಷಿಣಾಂಕದೊಳ್
 ಕುಳಿಸಲೊಡಂ

ಕೈಗಳಿಂದ ಜಿನಶಿಶುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ೫೯. ಮುಕ್ತಿವಲ್ಲಭನಾದ ಆ
 ಜಿನೇಂದ್ರನನ್ನು ತನ್ನ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು, ಫಲಭರಿತವಾದ
 ಧರ್ಮವೆಂಬ ನಮೇರು ವೃಕ್ಷದಂತೆ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದನು. ೬೦. ತಲೆಯಲ್ಲಿ
 ರತ್ನಾಭರಣವನ್ನು, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಪಟ್ಟವನ್ನು, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ
 ಸುಂದರವಾದ ಪದಕವನ್ನು ಧರಿಸುವಂತೆ ಇಂದ್ರನು ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು
 ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ೬೧. ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ತೋಳುಗಳೆಂಬ
 ಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರೋಮಾಚವೆಂಬ ಚಿಗುರು ಮೂಡಿತು: ಹೂಗಳಂತೆ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣು
 ಗಳಲ್ಲಿ ಮಕರಂದ ರಸದಂತೆ ಆನಂದಾಶ್ರು ತುಳುಕಾಡಿತು. ೧|| ಹಲವಾರು ಜನ್ಮ
 ಕಳೆದರೂ ಇನ್ನೂ ದುರ್ಲಭವೆ ಎನಿಸಿದ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಔದಾರಿಕದೇಹದ
 ದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸ್ಪರ್ಶನಗಳಿಂದ ಪರಮ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ, ಇಂದ್ರನು ಅತ್ಯಂತ
 ವೃದುವಾದ ಕಲ್ಪದ್ರುಮವಸ್ತುವನ್ನು ಹಾಸಿ, ದಟ್ಟವಾಗಿ ಹರಿಚಂದನವನ್ನು
 ಚಿಮ್ಮುಕಿಸಿದ ತನ್ನ ಬಲ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಆ ಶಿಶುವನ್ನು ಕುಳಿಸಿದನು.

ಅನುರಾಗಂ ನಿಜಮಾಗಿ ತೋರ್ಪ ಶಚಿ ಸಂಧ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ಪೋಲೆ ಪೂ
ವನಗಾಕಾರದಿನಭಮೂಪತಿ ಬೆಡಂಗಂ ಬೀಳಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ||
ಗ್ರನಿಷ್ಠಂ ಸಮನಾಗಿ ರತ್ನಶಿಖರಕ್ಕಂತಾತನುತ್ಸಂಗದೂಳ್ |
ಜಿನನೊಪ್ಪಂಬಡೆದಂ ಸಮಭೃದಿತಚಾಂದ್ರಂ ಬಿಂಬಮೆಂಬನ್ನೆಗಂ ||

೬೧

ಆ ಸಮಯದೊಳಿರ್ಕಲದ ಪಕ್ಕದಾನೆಗಳೊಳಿದುರ್

ಮನದೊಲವಿಂದೀಶಾನೇಂ |
ದ್ರನತ್ತಿದಂ ಮುತ್ತಿನೆವ ಕೊಡೆಯಂ ಚೆಲ್ವ ||
ಪ್ಪಿನಮೆನೆ ಚಾಮರಮಿಕ್ಕಿದ |
ರನಘಂಗೆ ಸನತ್ತುಮಾರ ಮಾಹೇಂದ್ರರ್ಕಳ್ ||

೬೨

ತದನಂತರಂ ನಭೋವಿಭಾಗಮನಳಂಕರಿಸಲೊಡಂ

ತನತನಗನಿತುಂ ಜಯ ಜೀ |
ವ ನಂದ ವರ್ಧಸ್ವಮುಖರಮಾಯ್ತು ಚತುರ್ದೇ ||
ವನಿಕಾಯಂ ಫೂರ್ಣಿಸಿದಂ |
ತೆ ನಭೋಂಭೋನಿಧಿ ಜಿನೇಂದುದರ್ಶನದಿಂದಂ ||

೬೪

ಪ್ರಕಟತರಂ ಜಿನತನುಚಂ |
ದ್ರಿಕೆ ಪರ್ವ ನಭಸ್ಸರಸ್ಸರೋರುಹನಿಕರಂ ||
ಮುಕುಳಿತಮಾದವೊಲಾಯ್ತಿ |
ತ್ರಿ ಕೆಯ್ಯಳಂ ಮುಗಿದ ದೇವದೇವಿನಿಕರಂ ||

೬೫

೬೨. ಅನುರಾಗವನ್ನು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಶಚೀದೇವಿ ಸಂಧ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಹೋಲಲಾಗಿ, ಉದಯಪರ್ವತದಂತೆ ಐರಾವತವು ಬೆಡಗನ್ನು ಬೀರಲಾಗಿ, ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ದೇವೇಂದ್ರನು ರತ್ನಶಿಖರಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಲಾಗಿ, ಆತನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಜಿನನು ಅದೇ ಉದಯವಾದ ಚಂದ್ರನೆಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು. ವ|| ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಡಕ್ಕೂ ಬಲಕ್ಕೂ ಇರುವ ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ೬೩. ಈಶಾನೇಂದ್ರನು ಅಂದವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆಯನ್ನು ಜಿನಾರ್ಪಣ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದನು; ಸನತ್ತುಮಾರ ಮಾಹೇಂದ್ರರು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಚಾಮರ ಬೀಸಿದರು. ವ|| ಆ ಬಳಿಕ ಆಕಾಶಮಂಡಲವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವಂತೆ ಮೇಲೇರಲಾಗಿ-೬೪. “ಜಯ”, “ಜೀವ”, “ನಂದ”, “ವರ್ಧಸ್ವ” ಎಂದು ಚತುರ್ನಿಕಾಯ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಜಿನನೆಂಬ ಚಂದ್ರನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಆಕಾಶವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವು ಉಕ್ಕೇರಿ ಮೊರೆಯುವಂತೆ ತೋರಿತು. ೬೫. ಉಜ್ವಲವಾದ ಜಿನದೇಹದ ಕಾಂತಿಯೆಂಬ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಹಬ್ಬಲಾಗಿ, ಆಕಾಶವೆಂಬ ಕಮಲಸರೋವರದಲ್ಲಿ ತಾವರೆಗಳು ಅರಳಿದುವೊ ಎನ್ನೊ ಎಂಬಂತೆ

ಪರಮನ ಶಶಾಂಕಸಂಕಾ ।

ತರುಚಪ್ರಚಯಂ ಪೊದಟ್ಟು ನಾಲ್ವೆಸೆಯುಮನಾ ॥

ವರಿಸೆ ಸುರಸೇನೆ ಬಿಸಪಂ ।

ಜರದೊಳಗಿದರ್ಪಂತಿರ್ದುದಂತಾಕ್ಷಣದೊಳ್ ॥

೬೬

ಆಗ್

ಮುದದಿಂ ಕೆಯ್ಯುಗಳಂ ಮುನ್ನಮೆ ಜನಪತಿ ಮೇಗಿದರ್ಪನೀಗ್ ಮನಸ್ಸೆ ।

ಮೃದದಿಂ ಮತ್ತೆಗಳಕ್ಕಗಳಮಿದು ವಿಸಟಂಬರ್ಕಮಸ್ಸದ್ಗಜಂ ನಿ ॥

ಲ್ಲದೆ ಪೋಗಿಂ ಮಂದರಕ್ಕಂತದನಡರ್ಪ ಬಲಕ್ಕಂತಿದು ನೋಡಿಮೆಂಬಂ

ದದಿನೊಪ್ಪಂಚೆತ್ತುದಿಂದ್ರಂ ಸುರತತಿ ನಡೆಗೆಂದಂದು ಕಯ್ಯೊದಂದಂ ॥

೬೭

ಶಾರದನೀರದಾಕೃತಿಯ ಮೆಯ್ ಮಧುಪಿಂಗಳಮಪ್ಪ ದಿಟ್ಟಿ ಶೇ ।

ಪೋರಗನಿರ್ವಿಶೇಷಮನಿಸಿದರ್ ಕರಂ ದರಹಾಸಪುಷ್ಕರಾ ॥

ಕಾರದ ಪುಷ್ಕರಂ ಮಿಳಿರ್ವ ಪಲ್ಲವದಂದದ ಕರ್ಣಪಲ್ಲವಂ ।

ವಾರಿದಘೋಷದಂತೆಸೆವ ಬೃಹತಮೊಪ್ಪಿದುದಾ ಗಜೇಂದ್ರದಾ ॥

೬೮

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮಾ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್

ಸುರರಾಜಾನೇಕಪಕ್ಕಾನನಮೊಗೆದುವು ಮೂವತ್ತೆರಬ್ಬತ್ತಮೊಂದೆ ।

ಕೆ ರದಂ ತಾನೆಂಟುವೋರೊಂದಲಿಳಿಲಿಗೊಳನೊಂದಬ್ಬವೊಂದಕೆ ಮೂವ ॥

ದೇವದೇವಿಯುರ ಮುಗಿದ ಕೈಗಳು ಒಪ್ಪಿದುವು. ೬೬. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಚಂದ್ರಸದೃಶವಾದ ಕಾಂತಿ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಲಾಗಿ ಆ ದೇವಸಮೂಹವು ತಾವರೆನಾಳಗಳ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು ಆಗ- ೬೭. “ಅಲಭ್ಯನಾದ ಜಿನೇಶ್ವರನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಏರಿ ಕುಳಿತಿರುವನೆಂಬ ಉತ್ಕಟವಾದ ಹರ್ಷದಿಂದ ಅತಿಶಯಕ್ಕೆ ಅತಿಶಯವೆಂಬಂತೆ ನನ್ನ ಆನೆ ಉನ್ನತವಾಗಿ ಚಲಿಸುವುದು, ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ, ಮಂದರ ಪರ್ವತವನ್ನು ಏರಿನಿಂತು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವನೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಇಂದ್ರನು ದೇವಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಕೈ ಬೀಸಿದನು. ೬೮. ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೋಡದಂತಹ ಮೈ, ಮದದಿಂದ ಪಿಂಗಳವಾದ ಕಣ್ಣು ಆದಿಶೇಷನಿಗೆ ಸಮವೆನಿಸುವ ಸೊಂಡಿಲು, ಅರ-ಅರಳಿದ ತಾವರೆಯಂತಹ ತುದಿ, ತೊನೆದಾಡುವ ಚಿಗುರೆಲೆಯಂತಹ ಕಿವಿ, ಸಮುದ್ರ ಘೋಷದಂತಹ ಧ್ವನಿ-ಇವುಗಳಿಂದ ಆ ಗಜೇಂದ್ರವೊಪ್ಪಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ-೬೯. ಇಂದ್ರನ ಆನೆಗೆ ಮೂವತ್ತೆರನು ಮುಖಗಳು ಮೂಡಿರುವು; ಒಂದೊಂದು ಮುಖಕ್ಕೆ ಎಂಟೆಂಟು ಕೋರೆಗಳು; ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೋರೆಗೂ ಒಂದು ತಾವರೆಕೊಳ; ಒಂದೊಂದು ಕೊಳಕ್ಕೂ ಮೂವ

ತೈರದೊಂದಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮೂವತ್ತೆರಡೆಸಳೆಸಳೊಂದೊಂದಜೊಳ್ ಬಿತ್ತರಂ ಬೆ |
ತ್ತಿರೆ ಮೂತ್ತಿವರೇಂ ನರ್ತಿಸಿದರೊ ದಿವಿಜ್ವಲೆಯರಾನಂದದಿಂದಂ |

೭೯

ಭ್ರಮರಿಗಳೆಳಗದೆ ತರದಿಂ
ಭ್ರಮಿಯಿಪವೊಲ್ ಕಮಳದೆಸೆಗಳ್ಳಂ ಮುಟ್ಟವಣಂ ||
ಕ್ರಮತಳಮನೆ ತೊಟ್ಟಿರ್ ಎ |
ಭ್ರಮದಿಂ ನರ್ತನದೊಳಮರಿಯರ್ ಭ್ರಮರಿಗಳಂ ||

೭೦

ಪದತಳಮುಂ ದಳಮುಂ ನೋ |
ಯದೆ ಕಂದದೆ ನಲಿದು ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರ್ಪ ಮರು ||
ಹುದ್ದತಿಯಿಗಿಂದನ ಹೃತ್ತ ||
ದೈದೊಳಾಡುವ ಭಕ್ತಿಲಕ್ಷ್ಮಿ ಲಾಸಿಕೆಯಕ್ಕುಂ ||

೭೧

ಅಂತು ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಭಾರದಿಂ ಪರ್ಚಿದ ತನ್ನ ಬಗೆಯನೆ ಮೊಗದೊಳಭಿನಯಿಸುವಂತು ವಿಕ್ರಿ
ಯೋಪಕ್ರಮಿತವೈಕುಮಾರದಿನಗುರ್ಬವೆತ್ತಿರಾವತಂ ಮೊದಲಾದನೇಕದೇವವಾಹನಗಳ್ಳೆ ಸುಖಪ್ರಚಾರ
ಯೋಗ್ಯಮಪ್ಪಂತು ಚಂದ್ರಪುರದುಪರಿಮದೇಶದಿಂ ಮಂದರಕಂದರಂಬರಂ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನಿಂದ್ರನೀಳ
ಮಯವೀಧಿಯಂ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾಗಳ್

ಪಟಹದ ರುತಿ ಮೊಟಗನಲ |
ಮರ್ಬಿಯಾಲಿಯ ಸರಿಯನಿಟಿಸೆ ಹರಿನೀಳತಳಂ ||
ಕೆಲಗಣ ಮನುಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ |
ಗಟಿಯಿಸಿದುದು ನೀಳಜಳದಮಾಳಾಭ್ರಮಮಂ ||

೭೨

ತೈರಡು ತಾವರೆಗಳು; ಒಂದೊಂದು ತಾವರೆಗೆ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಎಸಳು; ಒಂದೊಂದು
ಎಸಳಿನಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಜನ ದೇವನರ್ತಕಿಯರು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಆನಂದದಿಂದ
ನರ್ತಿಸಿದರು. ೭೦. ಹೂವಿಗೆ ಎರಗದೆ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ
ಹೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳಂತೆ ಆ ದೇವನರ್ತಕಿಯರು ಕಮಲದೆಸಳನ್ನು ಕಾಲಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದೆಯೆ
ಭ್ರಮರೀನರ್ತನವನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ೭೧. ತಾವರೆಯೆಸಳು ಕಂದದಂತೆ, ಕುಣಿಯುವ
ಕಾಲು ನೋಯದಂತೆ ನಯವಾಗಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇವಾಂಗನೆಯರಿಗೆ ಇಂದ್ರನ
ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಾಡುವ ಭಕ್ತಿಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆ ನರ್ತನಗುರುವಾಗಿರಬೇಕು. ಎ||
ಹಾಗೆ ಭಗವಂತನ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಅತಿಶಯವನ್ನೆ ತನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ
ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರುವಂತೆ ವಿಕ್ರಿಯಾ ವೈಭವದಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ಐರಾವತವೆ
ಮೊದಲಾದ ದೇವವಾಹನಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗಿಹೋಗಲು ಅನುಕೂಲ
ವಾಗುವಂತೆ ಚಂದ್ರಪುರದ ಮೇಲಿನ ಆಕಾಶಭಾಗದಿಂದ ಮಂದರಪರ್ವತದ
ಕಂದರದವರೆಗೆ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು ಇಂದ್ರನೀಲದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.
ಆಗ-೭೨. ಪಟಹಗಳ ಧ್ವನಿ ಮೋಡದ ಗುಡುಗನ್ನೂ, ಹೂಗಳ ಮಳೆ ಆಲಿಕಲ್ಲ
ಮಳೆಯನ್ನೂ ಮೀರಲಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತು ನೋಡುವ ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ

ಅಂತು ನಡೆವೆಡೆಯೋರ್ ಜನಶಿಶುವ ಶೈಶವಾತಿದುರ್ಲಭಮಪ್ಪ ಬಹಿರಂಗಾಂತರಂಗಸೌಷ್ಠವಮಂ
ನೋಡಿ,

ಸ್ತನಪಾನಕಾಂಕ್ಷೆ ಗತತ್ಯು |
ಷ್ಣನೋಳಂಬಾಸ್ತ್ಯತಿ ವಿಮುಕ್ತಮೋಹನೋಳಂತುಂ ||
ಜನಿಯಿಸುಗುಮೆ ತಾನೆಂದಭ |
ವನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮನಮರ್ತ್ಯರೋಹ್ ಹರಿ ನುಡಿದಂ ||

೭೩

ಅಂದು ಜನೇಂದುವ ಸನ್ನಿಧಿ |
ಯಿಂದೋಸರಿಪಿಂಧ್ರಹೃದಯಮೋಹತಿಮಿರಮೆಂ ||
ಬಂದದಿನೋಗದತ್ತಿಂದ್ರ |
ಚ್ಚಂದದಿನೆವಿಂಧ್ರನೀಳಮಣೆರುಗ್ಗಾಳಂ ||

೭೪

ಪಡಧಿವೊಲರೆ ಸುರಸೈನ್ಯಂ |
ಪಡಗುವೊಲರೆ ದಿವಿಜವಾರಣಂ ಜನಶಿಶು ಕೈ ||
ಪಿಡಿವೊಲರೆ ಪುಣ್ಯಪುಣ್ಯದ |
ಪಡಗಿನ ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕಂಬೊಲಿದಂ ಶಕ್ತಂ ||

೭೫

ಗಣನಾತೀತಮಮರ್ತ್ಯಕೋಟಿ ಬಲದೋಹ್ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದೇವಾಳಿ ಪಿಂ |
ತಣ ಮೆಯ್ಯೋಹ್ ಭಣಭೃತ್ಪದಾತಿಯೆಡದೋಹ್ ತದ್ವ್ಯಂತರಶ್ರೇಣಿ ಮುಂ ||

ನೀಲಾಕಾಶವು ಮಳೆಗಾಲದ ಕಾರ್ವೋಡಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಿದೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬ
ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿತು ವ|| ಹಾಗೆ- ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಶೈಶವದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ
ದುರ್ಲಭವಾದ ಅಂತರಂಗ-ಬಹಿರಂಗ ಸೌಷ್ಠವವನ್ನು ಪಡೆದ ಜನಶಿಶುವನ್ನು
ನೋಡಿ-೭೩. “ತೃಷ್ಣೆಯನ್ನೆ ತೊಲಗಿದವನಿಗೆ ಮೊಲೆಹಾಲಿನ ಬಯಕೆಯುಂಟೆ?
ಮೋಹಾತೀತನಾದ ಈ ಜನಶಿಶುವಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಹಂಬಲುಂಟಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೆ?”
ಎಂದು ಇಂದ್ರನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಿದನು.
೭೪. ಜಿನೇಂಬ ಚಂದ್ರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಟು
ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಕತ್ತಲೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ, ಆತನ ಇಂದ್ರಚಂದ್ರ (ಸಾವಿರದೆಂಟು
ಎಳೆಗಳ ಹಾರ) ದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಇಂದ್ರನೀಲರತ್ನದ ಕಿರಣಮಾಲೆ ಹೊಮ್ಮಿತು.
೭೫. ದೇವಸಮೂಹ ಸಮುದ್ರದಂತೆ, ಐರಾವತವು ಹಡಗಿನಂತೆ, ಜನಶಿಶು
ಕೈಪಿಡಿಯಂತೆ, ಇರಲಾಗಿ ಪುಣ್ಯದ ಸರಕನ್ನು ಹೇರಿದ ಹಡಗಿನ ನಾವಿಕನಂತೆ
ಇಂದ್ರನು ತೋರಿದನು. ೭೬. ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ದೇವತೆಗಳ
ಸಮೂಹ, ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ದೇವತೆಗಳ ಸಮುದಾಯ, ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ
ನಾಗಾಮರರ ದಟ್ಟಣೆ, ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂತರದೇವತೆಗಳ ಸಾಲು ಬರುತ್ತಿರ

ತಣ ಮೆಯ್ಯಳ್ ಬರೆ ಬರ್ಪವರ್ ಪೊಗಟಿ ಗಂಧರ್ವಾಮರರ್ ಪಾಡೆ ಪೆ
ಕೃಣಮಂ ದೇವಿಯರಾಡೆ ನಾಡೆ ಗಮನಂ ಕಣ್ಣೆಂ ಬೆಡಂಗಾದುದೋ || ೭೬

ನಡೆದೊಡೆ ಭರದಿಂ ಧರೆ ಪೊಡೆ |
ಗೆಡೆದಪುದೆಂದಜಿದು ವಿಬುಧಪತಿಯಾಗಸದೋಳ್ ||
ನಡೆಯಿಸಿದಪನೆನೆ ದೇವರ |
ಪಡೆ ಪಡೆದುದು ನರರ ಕಣ್ಣೆ ಕೌತುಕದೊದವಂ || ೭೭

ಪಿರಿದುಂ ಮಾಡಿತಮತ್ಯಪ್ಪಕರದ ನಯನಕ್ಕಂ ಮನಕ್ಕಂ ಸುಧಸ್ತೀ |
ಯರಪಾಂಗಾಕ್ಷಿಪ್ರಭಾಸಂಚಯದಿನುದಿತದೇಹಾಂಶುಸಂದೋಹದಿಂ ಮೇ ||
ದುರಧಮ್ನಿಲ್ಲದ್ವಿತ್ತೋಮದಿನಧರಮಯೂಖಾಳಿಯಿದೆತ್ತಲುಂ ಪಾಂ |
ದುರಿತಂ ಪೈಶಂಗಿತು ಕರ್ಬುರಿತಮರುಣಿತಂ ವೈಷ್ಣೋಮರಂಗಂ ಬೆಡಂಗಂ || ೭೮

ಚರದನಿಮಿಷೋತ್ಕರಂ ಪು |
ಷ್ಕರಪೂರ್ಣಂ ತೀರ್ಥವಿಭುವಿಳಾಸೋಪೇತಂ ||
ಹರಿಹರ್ಷಾಸ್ಪದಮಂತಾ |
ಸುರವಾಹಿನಿ ಪೋಲ್ಪುದೆಯ್ತೆ ಸುರವಾಹಿನಿಯಂ || ೭೯

ಲಾಗಿ, ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಗಂಧರ್ವರಿಂದಲೂ, ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ದೇವಿಯರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಸಮವಾಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಂತಹ ಬೆಡಗನ್ನು ಬೀರಿತು! ೭೭. ಈ ಅಪಾರವಾದ ಸಮೂಹವೆಲ್ಲ ಭರದಿಂದ ನಡೆದರೆ ಭೂಮಿ ಬಿದ್ದುಹೋದೀತೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅದನ್ನು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವನೋ ಏನೋ ಎಂದು ಮನುಷ್ಯರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌತುಕಪಟ್ಟರು. ೭೮. ದೇವಸುಂದರಿಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣುಗಳ ಪ್ರಭಾತಿಶಯದಿಂದಲೂ, ಅತಿಶಯವಾದ ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ, ಸುಂದರವಾದ ಮುಡಿಯ ಹೊಳಪಿನಿಂದಲೂ, ತುಟಿಗಳ ಪ್ರಭಾವಳಿಯಿಂದಲೂ ಆಕಾಶಮಂಡಲವು ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಬಿಳಿ, ನಸುಗೆಂಪು, ಕಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಬಳಿದಂತೆ ಬೆಡಗಾಯಿತು. ೭೯. “ಚರದನಿಮಿಷೋತ್ಕರವೂ” (೧. ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹವುಳ್ಳದು. ೨. ಓಡಾಡುವ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು), “ಪುಷ್ಕರಪೂರ್ಣ”ವೂ (೧. ಆಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬಿದುದು. ೨. ತಾವರೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದುದು), “ತೀರ್ಥವಿಭುವಿಳಾಸೋಪೇತ”ವೂ (ತೀರ್ಥಂಕರನ ಶೋಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತೀರ್ಥಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು), “ಹರಿಹರ್ಷಾಸ್ಪದ”ವೂ (೧. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ೨. ಕಪ್ಪೆ (ಮೋದಲಾದ ಜಲಚರ) ಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾದುದು) ಆದ್ದು ಆ ದೇವಸಮೂಹವು ದೇವಗಂಗಾನದಿಗೆ

ಅಂತತಿಕ್ರಾಂತಜ್ಯೋತಿರ್ಲೋಕಮನಿಃ ನಡೆವಾಗಳ್

ಕನಕಾದ್ರೀಂದ್ರನೃಪಾಲಯಂ ಕುಳನಗವ್ರಾತಾಶ್ರಯಶ್ರೇಣಿ ವಿ |
ಶ್ವನದೀಸಂಕುಳವೀಧಿ ವಜ್ರಮಯವೇದೀತುಂಗಶಾಳಂ ಮಹಾಂ ||
ಬುನಿಧಿಪ್ರಾವೃತಖಾತಿಕಾಪರಿಧಿ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಮಂದೋದೆ ಪ |
ತೃನದಂತಿರ್ದುರ್ದು ಕಣ್ಣೆ ನಾಕಜನಿಕಾಯಕ್ಕಾ ನಭೋಯಾನದೋಳ್ || ೮೦

ಪರಮಜಿನಪತಿಯುಮಂತಾ |
ಸುರಪತಿಯುಂ ಮಂದರಂಬರಂ ನಡೆವೆಡೆಯೋಳ್ ||
ದೊರೆವೆತ್ತುದು ಸತ್ಪಥಮುಂ |
ಸುರಸರಣಿಯುಮೆಂಬ ನಾಮಮಂದಂಬರದೋಳ್ || ೮೧

ಸೋಗಯಿಪ ಪಾಳಿಕೇತನಕುಳಂಗಳ ರತ್ನವಿಮಾನಯಾನಪ |
ಜೈಗಳ ಸಿತಾತಪತ್ರನಿಕರಂಗಳ ವಾಹನದೇವವಿಕ್ರಿಯಾ ||
ಪ್ರಗುಣತಚಿತ್ರವಾಹನಚಯಂಗಳ ತಿಂತಿಣಿಯಿಂ ದಿಗಂತಮುಂ |
ಗಗನಮುಮಾದುದಿಟ್ಟಡೆಯಿದೆಂತುಟೊ ಪರ್ಮ ಚತುರ್ನಿಕಾಯದಾ || ೮೨

ಖಗಜಾತೀಯಚತುರ್ನಿಕಾಯಮಿದು ಬೇಟಿಲೊಂದಕ್ಕುಮೆಂಬೊಂದು ಸಂ
ದೇಗಮಂ ತಂದುದು ದೇವವಾರವನಿತಾಸಂದೋಹಧಮ್ಮಿಲ್ಲಬ ||

ಸದೃಶವಾಯಿತು. ವ|| ಹೀಗೆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲೋಕವನ್ನು ಮೀರಿದಂತೆ ನಡೆಯುವಾಗ-
೮೦. ಮೇರು ಪರ್ವತವು ಅರಮನೆ; ಕುಲಪರ್ವತಗಳು ಸುತ್ತಲಿನ ಮನೆಗಳು;
ಸಮಸ್ತ ನದಿಗಳೆ ಬೀದಿಗಳು; ವಜ್ರಮಯವಾದ ವೇದಿಯೆ ಉನ್ನತವಾದ ಶಾಲೆ,
ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದ ಮಹಾಸಾಗರವೆ ಅಗಲೆ- ಹೀಗೆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವು ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವೊ
ಎನೊ ಎಂಬಂತೆ (ಮೇಲಿನಿಂದ ನೋಡುವ) ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು.
೮೧. ಪೂಜ್ಯನಾದ ಜಿನೇಶನೂ, ದೇವೇಂದ್ರನೂ ಮಂದರಪರ್ವತದವರೆಗೆ
ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ “ಸತ್ಪಥ” (೧. ನಕ್ಷತ್ರಮಾರ್ಗ.
೨. ಧರ್ಮೋಚಿತವಾದ ಮಾರ್ಗ) ಹಾಗೂ “ಸುರಸರಣಿ” (ದೇವತೆಗಳು ನಡೆದಾಡುವ
ಮಾರ್ಗ) ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಅನ್ವರ್ಥವಾದುವು. ೮೨. ಶೋಭಿಸುವ ಪಾಳಿಧ್ವಜದ
ಸಾಲುಗಳಿಂದ, ರತ್ನಮಯ ವಿಮಾನಗಳ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ, ಬೆಳ್ಳೊಡೆಗಳ
ಸಮೂಹದಿಂದ, ವಾಹನದೇವರು ವಿಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವಿಚಿತ್ರವಾಹನ
ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಸಂದಣಿಸಿ, ದಿಗಂತಗಳೂ, ಆಕಾಶವೂ ಇದನ್ನು ಹಿಡಿಸಲಾರ
ವೆಂಬಂತೆ ಇಡುಕುರಾಯಿತು. ಅಬ್ಬ ! ಆ ಚತುರ್ನಿಕಾಯದ ಅಧಿಕೃತವೆಂತಹದು !
೮೩. ದೇವಲೋಕದ ವಾರಸ್ತೀಯರ ಸುಂದರವಾದ ಮುಡಿಗಳೆಂಬ ನವಿಲು
ಗಳಿಂದ, ಮುಂಗುರುಳೆಂಬ ದುಂಬಿಗಳಿಂದ, ಚಂಚಲನೇತ್ರವೆಂಬ ಚಕೋರಗಳಿಂದ,

ಹಿಂಗಳಂ ಕುಂತಳಪಟ್ಟದಾವಳಿ ಚಳಚ್ಚಕ್ಕುಳ್ಳಕೋರಾಳಿ ಚಾ |
ರುಗುರೂರೋರುಹ ಚಕ್ರವಾಕಚಯಮತ್ತತ್ತಂ ನಭತ್ತಕ್ಕದೋಳ್ ||

೮೩

ಉದಯಿಸಿತೊ ಭಕ್ತಿ ತಮಗೆನೆ |
ಮೃದುಪವನಾಪಾತದಿಂದೆ ಗಾಂಧಾರಗ್ರಾ ||
ಮದ ಮೂರ್ಛನೆಗಳನುಚ್ಚರಿ |
ಸಿದುವಮರರ ಹೆಗಲ ಬೀಣೆಗಳ ಮಿಡಿಯದೆಯುಂ ||

೮೪

ಸಕಳಾಮರಗಾಯಕವಾ |
ದಕನರ್ತಕರತ್ತಿಯಿಂ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿ ಸಂಗೀ
ತಕಮಂ ತೂರ್ಯತ್ತಿಯಾ |
ತಕ್ಕಮಿನಿಸಿದುದಾಗಳೆಯ್ವೆ ಗಗನಾಭೋಗಂ ||

೮೫

ಅಗ್ನಿಚಿತ್ರವೇತ್ರದಂಡಮಂಡಿತಪಾಣಿಗಳ ನಿಳಿಂಪಪ್ರತೀಹಾರರೂಢವನನುಪಮಾಕಾರಸೌಂದರ್ಯಮಂ
ನೋಡಲೆಂದು ಪತ್ತೆಸಾರ್ಚುಪಚ್ಚರಸಿಯರ ವಿಮಾನಗಳನಮರ್ಚದಂತು ಬಿರ್ಚ ನಡೆಯಿಸಿಯುಂ,
ಇರ್ಕೆಲದ ಚಾಮರೇಂದ್ರರಂ ಚಮರರುಹಂಗಳಂ ಸೂಟಿಡಿದಿಕ್ಕುವಂತು ನಿಯಮಿಸಿಯುಂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ
ತುಟುಂಬಿದ ದಿವಿಜವಂದಿಗಳ ಜೊಗಲ್ವ ಕಳಕಳಮನಡಂಗೆವೊಯ್ವು ಸಂಗೀತಕ್ಕವಸರಮನನುಸರಿಸಿಯುಂ,
ಐರಾವತದ ಕಾಲಾಟಕ್ಕೆಡೆಯಪ್ಪಂತು ಕೊಲ್ಲಣಿಯೊಳ್ಳರ್ಪನೇಕವ್ಯಂತರಾಮರವಾಹನಂಗಳಂ ತೆರಳಿ
ತೂಳ್ವ ತೆಟಪಂ ಮಾಡಿಯುಂ, ಕೊಡೆಯ ತಟಿಯ ಸೀಗುರಿಯ ಚೌಕಸ್ತುತಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಝಲ್ಲರಿಯ

ಸುಂದರವಾದ ತೋರವೊಲೆಗಳೆಂಬ ಚಕ್ರವಾಕಗಳಿಂದ ಎತ್ತತ್ತಲೂ ಇಟ್ಟಣಿಸಿದ
ಆಕಾಶಮಂಡಲವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಇದು ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಇನ್ನೊಂದು
ಚತುರ್ನಿಕಾಯವೊ ಏನೊ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಯಿತು. ೮೪. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ
ಉದಯಿಸಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಗಲ ಮೇಲಿನ ವೀಣೆಗಳು,
ಯಾರೂ ನುಡಿಸದೆ ಇದ್ದರೂ, ಮೆಲುಗಾಳಿಯ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಗಾಂಧಾರಗ್ರಾಮದ
ಸ್ವರಾಲಾಪಮಾಡಿದುವು. ೮೫. ದೇವಲೋಕದ ಗಾಯಕರೂ, ವಾದಕರೂ, ನರ್ತಕರೂ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಂಗೀತ ಮಾಡಲಾಗಿ ಆಕಾಶವು ಗಾಯನ-ವಾದನ ನರ್ತನ
ಈ ಮೂರಕ್ಕೂ ನೆಲೆಯೆನಿಸಿತು. ೧|| ಆಗ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಬೆತ್ತದ ದಡಿಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ದೇವ ಪ್ರತೀಹಾರರು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರ್ವಾಟಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು;
ಜಿನೇಶನ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಲೆಂದು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ
ಅಪ್ಪರೆಯರ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಸಂದಣಿಸದಂತೆ ಬಿಡಿಬಿಡಿಸಿ ನಡೆಯಿಸಿದರು; ಇಕ್ಕಲದ
ಚಾಮರೇಂದ್ರರಿಗೆ ಸರದಿಯ ಮೇರೆಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬೀಸುವಂತೆ ನಿಯಮಿಸಿದರು;
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಗುಂಪಾಗಿ ನಿಂತು ಹೊಗಳುವ ದೇವಸ್ತುತಿಪಾಠಕರ ಕಳಕಳವನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು; ಹಿಂಡುಗಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ
ವ್ಯಂತರಾಮರ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ಐರಾವತವು ಹಾಯ್ದು

ಮೊತ್ತಮಂ ತುಣುಗಲಾಗಿ ಪಿಡಿಯಿಸಿಯುಂ, ಮುಂದೆ ಪರಿವೊಜ್ಜರಂಗಳನೋಳಿಗೊಳಿಸಿಯುಂ, ಪಾಳಿಕೇತನಂಗಳಂ ಪಂಕಿಗೊಳಿಸಿಯುಂ, ಭೇರೀರಥಂಗಳಂ ಸಾರಿಗೊಳಿಸಿಯುಂ, ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನೆಲನನ್ನುಡಿ ಸಿಯುಂ, ಇಂತತಿಚಿತ್ರಮಾಗೆ ಯಾತ್ರೆಯಂ ನಡೆಯಪಲ್ಲಿ

ಬಂಬಲ್ಲರಿಯುತ್ತುಂ ನೆಗೆ |

ದಂಬುದಮಂ ತೇನಮಿಲೆಯುತ್ತುಂ ಘೊತ್ಪತಿಯುಂ ||

ದಂಬರಮಂ ತೀವುತ್ತುಮ |

ದೇಂ ಬಿನದಮನಮರಪತಿಗೆ ತೋಟಿದುಡೊ ಗಜಂ ||

೮೬

ಐರಾವತಕ್ಕೆ ಕಂಬಂ |

ಮೇರುನೆ ಪೆಟವಾನಿಗೊಳ್ಳನೆಂಬಂದದೆ ನೀ ||

ದಾರಿಯೊಳೆ ನೂಂಕಿ ಮೋದಂ |

ಭೋರನೆ ತದ್ಗಿರಿತಟಕ್ಕೆ ಸೌಧಮೇಂದ್ರಂ ||

೮೭

ಆಗಲ್

ಗಗನಮನೆಯ್ತಿ ತಿಂಬಿದ ಪತಾಕೆಗಳಟ್ಟಿದೆಯೊಳ್ ತೋದಂಕಿ ನಿಂ |

ದೊಗೆವ ಜಿನಾಂಗಸೌರಭದೋಕಾದಮೆ ಸಂಗತಿವೆತ್ತು ತಳ್ತ ಸ ||

ತ್ರಿಗಳ ತಣ್ಣೆಬಲ್ಲಿದಿದು ಕೂಡೆ ತೊಬಲ್ಲು ಚತುರ್ನಿಕಾಯದೊಳ್ |

ತ್ರಿಗುಣಿಸಿದತ್ತು ತನ್ನಯ ಗುಣತ್ರಯಮಂ ಕನಕಾಚಳಾನಿಕಂ ||

೮೮

ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಹಾದಿ ಮಾಡಿದರು: ಕೊಡೆ, ತಳೆ, ಸೀಗುರಿ, ಚೌಕಸತ್ತಿಗೆ, ಮುತ್ತಿನ ರುಲ್ಲರಿ ಮೊದಲಾದ ಭತ್ತಸಮೂಹವನ್ನು ದಟ್ಟಣಿಸಿ ಹಿಡಿಸಿದರು: ಮುಂದೆ ಸಾಗುವ 'ಒಜ್ಜರ'ವೆಂಬ ರಾಜಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಾಲುಗೊಳಿಸಿದರು: ಪಾಳಿದ್ವಜಗಳನ್ನು ಸರಿಗೊಳಿಸಿದರು: ಭೇರೀ ರಥಗಳನ್ನು ಓರಣಗೊಳಿಸಿದರು: ಅಡಿಗಡಿಗೆ "ಇತ್ತ ಬನ್ನಿ ಇತ್ತ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಉಗ್ಗಡಿಸಿದರು-ಹೀಗೆ ಆಶ್ವರ್ಯಕರವಾಗಿ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ-೮೬. ರಭಸದಿಂದ ಓಡುತ್ತ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಮೋಡಗಳನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತಿವಿಯುತ್ತ ಘೊತ್ಕಾರದಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತ ಐರಾವತವು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ವಿನೋದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು! ೮೭. ಐರಾವತಕ್ಕೆ ಮೇರು ಪರ್ವತವೆ ಕಂಬ: ಉಳಿದವು ವ್ಯರ್ಥ ಎಂಬಂತೆ ಭರದಿಂದ ನೂಕಿ ವೇಗವಾಗಿ ಆ ಗಿರಿಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು ಹೋದನು. ಆಗ ೮೮. ಆಕಾಶವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ ಪತಾಕೆಗಳ ಇಡುಕುರಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿಕೊಂಡು ನಿಂತು, ಜಿನದೇಹದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿ, ಇಟ್ಟಣಿಸಿದ ಸತ್ತಿಗೆಗಳ ತಂಪಾದ ನೆಳಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ, ಚತುರ್ನಿಕಾಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದ ಮೇರುವಿನ ಗಾಳಿ ತನ್ನ (ಮೆಲ್ಲದೆ, ಪರಿಮಳ ಹಾಗು ತಂಪು ಎಂಬ) ಮೂರು ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೂವಡಿಗೊಳಿಸಿತು.

ಪೂಗುಡಿಯಿಂದ ಕೂಡೆ ಗುಡಿಗಟ್ಟದವೋಲ್ ಕಳಕಂತನಾದದಿಂ |
 ಸ್ವಾಗತಮಂ ಸ್ತಮಂತು ನುಡಿವಂತೆವೊಲಲ್ಲಗುತಿರ್ಪರಲ್ಲಳಿಂ ||
 ರಾಗದಿನರ್ಘ್ಯಮೀವವೊಲದೇನೆಸೆದತ್ತೊ ಜಿನೇಂದು ಬಂದನೆಂ |
 ದಾ ಗಿರಿ ನಾಟಕಂನಲಿದವೋಲ್ ಮರುದಾಕುಳಶಾಖಶಾಖೆಯಿಂ ||

೮೯

ಪರಿವೃತಲವಣಾಭಿಸರೋ |
 ವರಮಧ್ಯಸ್ಥಿತಮೆನಿಪ್ಪ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಾಂ ||
 ಬುರುಹಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಕರ್ಣಿಕೆ |
 ಯಿರವಂ ತಳೆದೇಂ ಸುಮೇರು ಸಿರಿಗೆಡೆಯಾಯ್ತೋ ||

೯೦

ಅವಯವದಿನಾಂತುದೀ ಮೇ |
 ರುವೆ ಪೆರ್ಮೆಯನಾ ಸಹಸ್ರಯೋಜನಮೆನಿಸಿ ||
 ದರ್ವಗಾಹದಿಂದಮಾರಯೆ |
 ನವನವತಿಸಹಸ್ರಯೋಜನೋನ್ನತಿಯಿಂದಂ ||

೯೧

ಇದು ಸರ್ವರತ್ನಚಾಂಬೂ |
 ನದಮಯಮಿದು ಮೇಖಳಾಚತುಷ್ಟಯಯುತಮಿಂ ||
 ತಿದು ವನಚತುಷ್ಟರಾಜಿತ |
 ಮಿದಕೃತ್ತಿಮಚೈತ್ಯಗೇಹನಿವಹಪವಿತ್ರಂ ||

೯೨

೮೯. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಗುಡಿಯೇರಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಹೂಗುಡಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನುಡಿಯುವಂತಿರುವ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಮಧುರ ನಿನಾದದಿಂದಲೂ, ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡುವಂತೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ-ಜಿನೇಂದ್ರನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನೆಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿರುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಾಡುವ ಮರಗೊಂಬೆಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಪರ್ವತವು ಶೋಭಿಸಿತು. ೯೦. ಸುತ್ತಗಟ್ಟಿದ ಲವಣಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವು ಸರೋವರದ ನಡುವಿನ ತಾವರೆಯಂತೆ ಇರಲಾಗಿ, ಆ ತಾವರಗೆ ಕರ್ಣಿಕೆಯೆಂಬಂತೆ ಸುಮೇರು ಪರ್ವತವು ಬೆಡಗಾದ ನೆಲೆಯಾಯಿತು. ೯೧. ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ತಳವನ್ನೂ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಎತ್ತರವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ ಮಹಿಮೆ ಈ ಮೇರುಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಸಹಜವೆ. ೯೨. ಇದು ಸರ್ವರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಚಿನ್ನದಿಂದಲೂ ತುಂಬಿದುದು; ನಾಲ್ಕು ಮೇಖಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು; ನಾಲ್ಕು ವನಗಳುಳ್ಳುದು; ಅಕೃತ್ತಿಮವಾದ ಚೈತ್ಯಗೃಹಗಳಿಂದ ಪಾವನ

ಈ ನಗದ ಸಾನು ನಾಲ್ಕುಂ |
ತಾನೆಸೆಗುಂ ಭದ್ರಶಾಲದಿಂ ನಂದನದಿಂ ||
ಪೀನಂ ಸೌಮನಸದಿನು |
ದ್ವಾನಿಯ ಪಾಂಡುಕದಿನನಿಶಮನುಗತಿಯಿಂದಂ ||

೯೩

ಎನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆದೀ ನಾಲ್ಕುಂ |
ಬನಂಗಳೊಂದೊಂದಲಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೆಸೆದಿಹುಂ ||
ವಿನುತತರಂಗಳಕ್ಕತ್ತಿವು |
ಜಿನಭವನಂಗಳ್ ಸಮಸ್ತರತ್ನಮಯಂಗಳ್ ||

೯೪

ಉದಯಿಸವಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲದೆ ನಮೇರುಮಹಾಮಹಿಜಂಗಳಲ್ಲಿಯ |
ಲ್ಲದೆ ಬಲವಾರರಿದ್ದಿ ನರಕ್ಕತ್ತಿಮಚ್ಚಿತ್ಯಗೃಹಂಗಳಲ್ಲಿಯ ||
ಲ್ಲದೆ ಸಲೆ ಚಿಲ್ಲವೆತ್ತಿರವು ತೀರ್ಥಕರಾಭಿಷವಕ್ಕಮಿಲ್ಲಿಯ |
ಲ್ಲದೆ ಪರಿಶೋಭೆ ಪರ್ಚಿದನೆ ಮೆಯ್ಯಗೆ ಬಾಟಿಕ್ಕೊದಲಾಯ್ತು ಮಂದರಂ ||

೯೫

ಸುರನಿಕರವಿವಿಧವಿಹಗೋ |
ತ್ವರಪರಿವೃತಮಪ್ಪ ನಾಕಸಾರ್ವರ್ತುಕಭೂ ||
ಮಿರುಹಕ್ಕೆ ತೋರ್ಪುದೀ ಗಿರಿ |
ವರಮವಿರತಮುರುತರಪ್ರಕಾಂಡಾಕ್ಕತಿಯಿಂ ||

೯೬

ಗಡಣದಿನಲ್ಲಿಯ ಸಗ್ಗದ |
ಪಡೆಮಾತಂ ಮುಷ್ಠಿಮ ನಾಲ್ಕುಮೇಖಿಳಿಗಳೊಳಂ ||
ಬಿಡದೆ ಸುರಸಮಿತಿ ನೆಲಸರೆ |
ಪಡೆಮದು ಸುರಗಿರಿಯಿನಪ್ಪ ಪೆಸರನಗೇಂದ್ರಂ ||

೯೭

ವಾದುದು. ೯೩. ಭದ್ರಶಾಲ, ನಂದನ, ಸೌಮನಸ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುಕವೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ವನಗಳಿಂದ ಈ ಬೆಟ್ಟದ ನಾಲ್ಕು ಸಾನುಗಳೂ ಶೋಭಿಸುವುವು. ೯೪. ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಈ ನಾಲ್ಕು ವನಗಳಿಗೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜ್ಯವೂ, ಅಕ್ಕತ್ತಿಮವೂ ಆದ ನಾಲ್ಕು ರತ್ನಮಯ ಜಿನಾಲಯಗಳುಂಟು. ೯೫. ನಮೇರು ಮಹಾವೃಕ್ಷಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೆ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವು; ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಇಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕರು; ಅಕ್ಕತ್ತಿಮ ಚೈತ್ಯಗೃಹಗಳು ಇಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾವ ಎಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶೋಭಿಸವು; ತೀರ್ಥಕರನ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಈ ಸ್ಥಳವಲ್ಲದೆ ಬೇರಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅತಿಶಯವಾದ ಶೋಭೆಯಾಗದು. ಹೀಗೆ ಮಂದರಪರ್ವತವು ಮಹಿಮೆಗೆ ನೆಲೆಯಾಯಿತು. ೯೬. ದೇವತಾ ಸಮೂಹಗಳಿಂದಲೂ, ನಾನಾ ವಿಧದ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪರಿವೃತವಾದ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಸಾರ್ವರ್ತುಕ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ಈ ಗಿರಿ ತನ್ನ ಪ್ರಕಾಂಡವಾದ ಆಕಾರದಿಂದ ತೋರುವುದು. ೯೭. ಸ್ವರ್ಗದ ಗೊಡವೆಯನ್ನೆ ಮರೆತು ದೇವ ಸಮೂಹವು ಇದರ ನಾಲ್ಕು ಸಾನುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವುದರಿಂದ ದೇವಪರ್ವತವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು

ಜನಸವನಾಮೃತಜಳಸೇ ।

ಚನದಿಂ ಬಳಿದಾ ಮಹಾಮಹೇಂದ್ರದ ನಾಲ್ಕುಂ ॥

ಬನದ ಲತಾಗೃಹಸಂತತಿ ।

ಮನಿಮಿಷಗಾರಾದು ಮನೋಹರಂ ದುರಿತಹರಂ ॥

೯೮

ಒಡವೆಳಿದು ಸುರರೊಳಿದಜಿಶಿರ್ಷಿ ।

ನುಡಿವುದು ಶುಕಸಮಿತಿ ದೇವಭಾಷೆಯನೆ ತೊಡ ॥

ಳ್ಳೆಡೆಗುಡದೆ ಪಾಡುವುದು ಸಲೆ ।

ಪಡೆಯನತತಿ ದೇವಗಾನಮನೆ ನುಣ್ಣಿಯಿಂ ॥

೯೯

ಮತ್ತೇವೇಲ್ಲಪುದೀ ಮಹಿ ।

ಭೃತ್ವಟಮಂ ಪೊರ್ದಿ ವರ್ತಿಪನಿತಜಿನಾ ದೇ ॥

ವೋತ್ತರಕುರುಗಳ್ಳಾದ ।

ತ್ತುತ್ತಮಭೋಗಾವನಿತ್ತಮೆಂಬ ಮಹತ್ತ್ವಂ ॥

೧೦೦

ಬಂಧುರತರಜನಸವನಸು ।

ಗಂಧೋದಕದಿಂದೆ ನಾಂದು ತದ್ಗುಣದೊಳ್ ಸಂ ॥

ಬಂಧಿಸಿ ಪೆಸರ್ವಡೆದುವು ಸೌ ।

ಗಂಧಿಕಮಂದದಜ ತಾಟಲೊಳ್ ಕಿಸುಗಲ್ಲಳ್ ॥

೧೦೧

ಒಗೆದ ಮರಕ್ಕೆ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಗುಹಾನಿಳಯಕ್ಕೆ ಪುಳಿಂದಮಾಳಿಗೆ ।

ದ್ರಿಗಳೆಡೆಯಪ್ಪುವಲ್ಲದೆ ನೆಗಟ್ಟಿಯ ಕಲ್ಪಕುಜಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲುವೆ ॥

ಈ ಗಿರಿ ಪಡೆಯಿತು. ೯೮೮. ಜಿನಾಭಿಷೇಕದ ಅಮೃತಜಲ ಸೇಚನದಿಂದಲೆ ಬೆಳೆದ ಮಹಾಮಹೇಂದ್ರದ ಆ ನಾಲ್ಕು ವನಗಳಲ್ಲಿಯ ಬಳ್ಳಿಮಂಟಪಗಳು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮನೋಹರವೂ ಪಾಪನಾಶಕವೂ ಆದುವು. ೯೯. ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಗಿಳಿಗಳು ತೊದಲದೆ ದೇವಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವುವು; ದುಂಬಿಗಳು ಮಧುರ ಸ್ವರದಿಂದ ದೇವಗಾಯನವನ್ನೆ ಹಾಡುವುವು. ೧೦೦. ಈ ಗಿರಿಯ ತಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲುವ ಒಂದು ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೆ ದೇವೋತ್ತರ ಕುರು ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ಭೋಗಭೂಮಿಗಳೆನಿಸುವ ಮಹತ್ವವುಂಟಾಯಿತೆಂದ ಮೇಲೆ ಇದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೊಗಳುವುದು! ೧೦೧. ಮನೋಹರವಾದ ಜಿನಾಭಿಷೇಕದ ಗಂಧೋದಕದಲ್ಲಿ ನೆನೆದು ಅದರ ಗುಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡುದರಿಂದ ಈ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿಯ ಮಾರಣಿಕಗಳು ಸೌಗಂಧಿಕವೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದುವು. ೧೦೨. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಮರಗಳಿಗೆ, ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ, ಗವಿಗಳಿಗೆ, ಶಬರರ ಹಿಂಡುಗಳಿಗೆ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಆಶ್ರಯವಾಗುವುವು, ಆದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ

ತಗ್ಗಲದ ಕಲ್ಪವಲ್ಲರಿಯುಕ್ತಮಿಚ್ಛೈತ್ಯಗೃಹಕ್ಕೆ ದೇವಕೋ ।

ಟಿಗೆ ನೆಲೆ ಸಂದ ಮಂದರಮಹೀಧರದಂದದಿನಾಗಲಾರ್ಪವೇ ॥

೧೦೨

ಎಂದು ಸುರಗಿರೀಂದ್ರದ ಸಿರಿಯನಮರಸಂದೋಹಕ್ಕೆ ಪುರಂದರಂ ಪೋಗುತ್ತುಮದಂ ಬಲವಂದು
ಚತುರ್ನಿಕಾಯಮಂ ಶಿಖರಿಶಿಖರಕ್ಕೆ ನಡೆವುದನಲೊಡಂ

ಮೇರುನಗಾಧೀಶಂ ರೂ ।

ವಾರದ ಹಾರಮನೆ ತೊಟ್ಟನೆಂಬಿನಮಸೆದ ॥

ತ್ತಾರ ಮನಕ್ಕಂ ಸುರಜನಿ

ಧಾರಿ ನಿರಂತರವಿಸಾರಿ ಬಿಡದಡರ್ವೆಡೆಯೊಳ್ ॥

೧೦೩

ಇರದೆ ಸುರಸತಿಯ ರಭಸ ।

ಕೃರಲ್ಲಳಂ ಬಿಟ್ಟು ನೆಗೆದುವಳಿಗಳ್ ಸುರಸುಂ ॥

ದರಿಯರ ನಯನಾದಿಗಳಾ ।

ದರದಿಂದಿಳಿದುವು ತತ್ತಸೂನಾಳಿಗಳೊಳ್ ॥

೧೦೪

ಆರೆವು ನಾಂ ಜಿನಪದಪ ।

ದ್ಯಾರಾಧನೆಗೆಂದು ಪಾರಿಜಾತದ ನವಮಂ ॥

ದಾರದ ಹರಿಚಂದನದ ನ ।

ಮೇರುವ ಸಂತಾನದರಲನಮರಿಯರಾಯ್ವರ್ ॥

೧೦೫

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅಗಲದ ಸುಂದರ ಕಲ್ಪವಲ್ಲಿಗಳಿಗೆ, ಅಕೃತ್ರಿಮ
ಜೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹಾಗು ದೇವತೆಗಳ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾಗುವ ಈ ಮಂದರ
ಗಿರಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಬಂದೀತೆ ? ವ॥ ಹೀಗೆಂದು
ಮೇರು ಪರ್ವತದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ದೇವಗಣಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನು ಹೊಗಳಿ ಹೇಳುತ್ತ
ಅದನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಚತುರ್ನಿಕಾಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅದರ ಶಿಖರಕ್ಕೆ
ನಡೆಯಿಸಿದನು. ೧೦೩. ದೇವತೆಗಳ ನಿರಂತರವಾದ ಸಮೂಹವು ಸಾಲಾಗಿ
ಬೆಟ್ಟವನ್ನೇರುತ್ತಿರುವಾಗ ಇದೇನು ಮೇರುನಗೇಂದ್ರನು ತೊಟ್ಟ ಹಾರವೊ ಏನೊ
ಎಂಬಂತೆ ತೋರಿತು. ೧೦೪. ದೇವಾಂಗನೆಯರ ರಭಸಕ್ಕೆ ದುಂಬಿಗಳು ಹೂಬಿಟ್ಟು
ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದುವು: ಆ ಸುಂದರಿಯರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಆ ಹೂಗಳ ಮೇಲೆ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಎರಗಿದುವು. ೧೦೫. ಜಿನಪಾದಕಮಲಗಳ ಪೂಜೆಗೆ
ನಾವೆಷ್ಟು ಹೂವಾಯ್ತರೂ ತಣಿಯೆವು ಎಂದು ಆ ಸುರವನಿತೆಯರು ಪಾರಿಜಾತದ,
ಮಂದಾರದ, ಹರಿಚಂದನದ, ನಮೇರುವಿನ ಹೂಗಳನ್ನು ಆಯ್ದರು.

ಆಗಳ್

ಘನತರಭದ್ರಶಾಳದಿನಿನಿತ್ತೆಡೆಮಾಡದೆ ನಂದನಕ್ಕೆ ನಂ |
ದನದಿನದೊಂದು ಬೇಗದೊಳಿ ಸೌಮನಸಕ್ಕೆ ತಗುಳ್ಳು ಮತ್ತೆ ಸೌ ||
ಮನಸದಿನೆಯ್ನೆ ಪಾಂಡುಕವನಕ್ಕಡರ್ಡತ್ತು ಸುರೇಂದ್ರವಾರಾಣಂ |
ಕನಕನಗೇಂದ್ರಮಂ ಪವನನುನ್ನತರದ್ವನಕೂಟಮೆಂಬನಂ ||

೧೦೬

ಅಂತು ಬಂದು ತದ್ವನದ ಪೂರ್ವೋತ್ತರವೀಧೀದಿಗ್ಗಾಗದೊಳ್

ಉನ್ನತಿಯಿಂ ಯೋಜನಮೆಂ |
ಟುನ್ನಿಳದಿನಾಳ್ಳು ನೂಜನಗಲದಿನಯ್ನೆ ||
ತ್ತನ್ನಿಮಳಹಿಮಕರದಳ |
ಸನ್ನಿಭಮನೆ ಪಾಂಡುಕಂ ಶಿಲಾತಳಮೆಸಗುಂ ||

೧೦೭

ಪುದಿಯೆ ನವರತ್ನಜಾಂಬೂ |
ನದರುಚಿ ಕಡೆಗಡೆಯೊಳೆಸೆದುದಾ ಶಿಲೆ ದೇವಾಂ ||
ಗದ ಗವುಸಣಿಗೆಯನರೆದೆಗೆ |
ದದೊಂದು ಶಶಿಕಾಂತಕಾಂತಮುಕುರಾಕೃತಿಯಂ ||

೧೦೮

ಆಗಲಾ ಶಿಲಾತಳಮೆ ಜಗತಿಮಂಡಳಮಾಗೆ ವಿಕ್ರಿಯೆಯನಾಖಂಡಳಂ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ವೇಬ್ಬುದುಂ

ಶಕ್ಕಂ ತಾನಲ್ಲಾಣಂ ಬಣ್ಣಪ ಫಣಿಪತಿವಾಕ್ಯಕ್ಕಮೆಂಬಂತು ಶೋಭಾ |
ಧಿಕ್ಕಂಬೆತ್ತತ್ತು ಮುಕ್ತಾಮಣಿಗಣರಚಿತಂ ಭಾದ್ರಹೃದ್ಯಂ ಕನನ್ಯಾ ||
ಣಕ್ಕಸ್ತಂಭಾವಳಂಬಂ ಹರಿದುಪಳತುಳಾಜಾಳಲೀಳಾಕುಳಂ ತ್ತೈ |
ಲೋಕ್ಯಾಧೀಶಾಭಿಷೇಕೋಚಿತಮಮರಕೃತಂ ಕಾಯಮಾನಂ ನವೀನಂ ||

೧೦೯

ಆಗ-೧೦೬. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭದ್ರಶಾಳವನದಿಂದ, ತಡಮಾಡದೆ ನಂದನವನಕ್ಕೆ, ನಂದನದಿಂದ ಸೌಮನಸವನಕ್ಕೆ, ಸೌಮನಸದಿಂದ ಪಾಂಡುಕವನಕ್ಕೆ ಐರಾವತವು ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ಹಾಯ್ದು ಸಾಗುತ್ತ ಮಂದರಗಿರಿಯನ್ನೇರಿತು. ವ|| ಹಾಗೆ ಬಂದು ಪಾಂಡುಕವನದ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಾಗದಲ್ಲಿ-೧೦೭. ಎಂಟು ಯೋಜನ ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ, ನೂರು ಯೋಜನ ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ, ಐವತ್ತು ಯೋಜನ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪಾಂಡುಕಶಿಲೆಯು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ೧೦೮. ನವರತ್ನಗಳ ಹಾಗು ಚಿನ್ನದ ಕಾಂತಿ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆ ಶಿಲೆಯು ದೇವಾಂಗದ ಗವುಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಅರ್ಧವೆ ಹೊರದೆಗೆದ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ವ|| ಆ ಶಿಲಾತಲವೆ ಮಂಗಳ ಜಗಲಿಯಾಗುವಂತೆ ಇಂದ್ರನು ವಿಕ್ರಿಯಾಲಬದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅಪ್ಪಣೆಯೇಯಲಾಗಿ-೧೦೯. ಮತ್ತು ಮಣಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಮನೋಹರ ವಿಶಾನದಿಂದಲೂ, ಹೊಳೆಯುವ ಮಾಣಿಕದ ಕಂಬಗಳಿಂದಲೂ, ಹಸಿರುರತ್ನಗಳ ಕಿಟಕೆಗಳ ವಿಲಾಸದಿಂದಲೂ, ಇದನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆದಿಶೇಷನೂ ಸಮರ್ಥನಾಗಲಾರನೆಂಬಂತೆ ಶ್ರೀಲೋಕಪತಿಯ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಭಾನ್ವಿತ ಮಂಟಪವನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿ

ಸಂಗತಕೋಣಚತುಃಕಳ |
ಶಂಗಳ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನದೀಪಂಗಳ ಜಾ ||
ಳಂಗಳ ಧೂಪಘಟಂಗಳ |
ಭೃಂಗಾರಂಗಳ ವಿಳಾಸಮಸದಳಮದಜಶೋಳ್ || ೧೧೦

ಆತಪವಾರಣಚಮರೀ |
ಜಾತಕಳಶಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾರ್ಪತಾ ||
ಕಾತಾಳವೃಂತಭೃಂಗಾ |
ರಾತಿಸ್ಪಷ್ಟಾಷ್ಟಮಂಗಳಂ ಸೋಗಯಿಸುಗುಂ || ೧೧೧

ನಗಪತಿಗಿದ ಪೆಜಿನೋಸಲನೆ |
ಸೋಗಯಿಪ ಪಾಂಡುಕವಿಶಾಳಶಿಲೆಯೊಳದೇಂ ದಿ ||
ಟ್ಟಿಗೆ ವಂದುದೊ ಮಾಣೆಕ್ಕದ |
ಮೃಗಾರಿಪೀತಂ ಲಲಾಮಮನೆ ಕುಂಕುಮದಾ || ೧೧೨

ಆದಚಿರ್ಕೆಲದೊಳಮತಿಸ |
ಮೃದದಿಂ ಜನ್ಮಾಭಿಷವಣಮಂಗಳವಿಧಿಯೊಳ್ ||
ತ್ರಿದಶಾಧಿಪರೇಱಿ |
ಕ್ಕಿದ ಭದ್ರಾಸನಮವರಡುಮೇನೊಪ್ಪಿದುವೋ || ೧೧೩

ಆ ಸಿಂಹವಿಪ್ಪರದೋ ತ್ರಿವಿಷ್ಣುಪಾಧೀತನಂ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಿವಿಷ್ಟಂಮಾಡೆ

ಅರುಣಮಣಿಪೀತರುಚಿಯುಂ |
ಪರಮನ ಧವಳಾಂಗರುಚಿಯುಮಾವರಿಸೆ ದಿವಾ ||
ಕರಚಂದ್ರನೊಡನೆ ಬೆಳಪಂ |
ಬರಮಂ ನೆನೆಯಿಸಿತು ಸವನಮಂಡಪಮಾಗಳ್ || ೧೧೪

ದರು. ೧೧೦. ನಾಲ್ಕೂ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿರಿಸಿದ ಕಲಶಗಳ, ಉಜ್ವಲವಾದ ದೀಪಗಳ, ಧೂಪದ ಕೊಡಗಳ, ಗಿಂಡಿಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿದುವು. ೧೧೧. ಸತ್ತಿಗೆ, ಜಾಮರ, ಕಲಶ, ಕನ್ನಡಿ, ಪತಾಕೆ, ಬೀಸಣಿಗೆ, ಗಿಂಡಿ(ಮತ್ತು ರತ್ನ) ಎಂಬ ಎಂಟು ಬಗೆಯ ಮಂಗಳಗಳು ಶೋಭಿಸಿದುವು. ೧೧೨. ಪರ್ವತ ರಾಜನಾದ ಮೇರುವಿಗೆ ಚೆಲುವಾದ ಚಂದ್ರನಂತಹ ಹಣೆಯೆಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಪಾಂಡುಕ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟಿನಂತೆ ಮಾಣಿಕದ ಸಿಂಹಾಸನ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೧೧೩. ಅದರ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರರು ಕುಳಿರಲೆಂದು ಇರಿಸಿದ ಎರಡು ಸಿಂಹಾಸನಗಳು ಎಂತಹ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದುವು ! ವ|| (ನಡುವಿನ) ಆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಕುಳಿರಿಸಲಾಗಿ-೧೧೪. ಮಾಣಿಕ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಪ್ರಭೆಯೂ, ಭಗವಂತನ ದೇಹದ ಧವಳಕಾಂತಿಯೂ ಆವರಿಸಲಾಗಿ, ಆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಂಡಪವು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೆಳಗುವ ಆಕಾಶವನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ

ಸುರಪತಿ ದಹನಂ ಧರ್ಮಂ ।

ನಿರುತಿ ವರುಣನನಿಳನೈಳಬಿಳನೀಶಮಹೀ ॥

ಶ್ವರನಿಂದುವೆಂಬ ದಿಕ್ಪಾ ।

ಳರುಮಂ ದತದಿಶೆಯೊಳಿರಿಸಿ ಪರಿಕರಸಹಿತಂ ॥

೧೧೫

ಮತ್ತಮೊಳಗಣ ನಾಲ್ಕುಂ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಚಾರಣಾಚ್ಯುತೇಂದ್ರಪ್ರಮುಖರಪ್ಪ ಕಲ್ಪಾಮರರುಮಂ, ಚಮರವೈರೋಚನಪ್ರಮುಖರಪ್ಪ ಭವನಾಮರರುಮಂ, ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯಪ್ರಮುಖರಪ್ಪ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಾಮರರುಮಂ, ಸತ್ಪರುಷಮಹಾಪುರುಷಪ್ರಮುಖರಪ್ಪ ವ್ಯಂತರಾಮರರುಮಂ ನಿರವಿಸಿ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನೀಶಾನೇಂದ್ರನುಂ ತಾನುಮುತ್ತರದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖರಾಗಿ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕೋನ್ನು ಖರುಪಪೀಠಂಗಳನಳಂಕರಿಸಿ,

ಸುರಕಾಂತಾಗೀತನಾದಂ ಸುರಕರತಳಸಂತಾಡಿತಾತೋದ್ಯನಾದಂ ।

ಸುರವಂದಿಸ್ತೋತ್ರನಾದಂ ಸುರಜನಜಯಜೀವಪ್ರಕಾದಂ ಸುರೋರ್ವೀ ॥

ಧರಕುಂಜಪ್ರತ್ಯುದಂಚದ್ವಹಳತರನಿನಾದಂ ದಿಶಾಕಾಶಚಕ್ರೋ ।

ದರಮಂ ತೀವೃತ್ತಮಿರ್ಪನ್ನೈಗಮಮರಪಯೋವರ್ಷಣೋದ್ವಕ್ತರಾದರ್ ॥

೧೧೬

ಇದು ದಲಭಿಷವಣವೃಷ್ಟಿ ।

ಪ್ರದನೀಳಪಯೋದಮಾಳೆ ತಾನೆಂಬಿನೆಗಂ ॥

ಪುದಿದುದು ಕಾಳಾಗರುಧೂ ।

ಪದ ಕರ್ಪೋಗೈಯರ್ವಿ ಪರ್ವಿ ರೋದೋಂತರಮಂ ॥

೧೧೭

ತಂದಿತು. ೧೧೫. ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ಯಮ, ನಿರುತಿ, ವರುಣ, ವಾಯು, ಕುಬೇರ, ಈಶ, ಮಹೇಶ ಮತ್ತು ಇಂದು ಎಂಬ ದಿಕ್ಪಾಲಕರನ್ನು ಅವರವರ ಪರಿಕರ ಸಹಿತವಾಗಿ-ವ॥ ಮತ್ತು ಒಳಗಿನ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಚಾರಣ-ಅಚ್ಯುತೇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಕಲ್ಪಾಮರರನ್ನೂ, ಚಮರ ವೈರೋಚನ ಮೊದಲಾದ ಭವನಾಮರರನ್ನೂ, ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಾಮರರನ್ನೂ ಸತ್ಪರುಷ ಮಹಾಪುರುಷ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಂತರಾಮರರನ್ನೂ ನಿಯಮಿಸಿ, ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು ಉತ್ತರಮುಖವಾಗಿ ಹಾಗು ಈಶಾನೇಂದ್ರನು ದಕ್ಷಿಣಮುಖವಾಗಿ ಇರುವ ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು. ೧೧೬. ದೇವಕಾಂತೆಯರ ಗೀತನಾದ, ದೇವವಾದಕರು ನುಡಿಸುವ ವಾದ್ಯನಾದ, ದೇವವಂದಿಗಳ ಸ್ತೋತ್ರನಾದ, ದೇವಜನಗಳ ಜಯ ಜಯಕಾರ ನಾದ, ದೇವ ವೃಕ್ಷಕುಂಜಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಘನವಾದ ನಿನಾದ-ಇವೆಲ್ಲವೂ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹಾಗು ಆಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿರಲಾಗಿ ದೇವ ಜಲಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಅವರು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ೧೧೭. ಇದು ಅಭಿಷೇಕದ ಮಳೆಗರೆಯುವ ಮೋಡಗಳ ಹಿಂಡೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಳಾಗರುವಿನ ಕರಿಯು ಹೊಗೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿ ಆಕಾಶವನ್ನು

ಸಿತಕುಸುಮಾಕ್ಷತಚಂದನ |

ಯುತಜಳಬಿಂದುಗಳನಿಂದ್ರಘ್ನೋದ್ಧರಣಂ ||

ಪ್ರತಿವಾದಿಸಿದುದು ತಾರೋ |

ದ್ವತಿಯಂ ನಭದಲ್ಲಿ ಸವನನಾದೀವಿಧಿಯೋಳ್ ||

೧೧೮

ಅನಂತರಂ ಪಾರಿಜಾತಪಲ್ಲವೋಲ್ಲಸಿತಮುಖಿಂಗಳುಂ ಮಂದಾರಮಾಳಾಳಂಕೃತಕಂಠಂಗಳುಂ ಹರಿಚಂದನಚರ್ಚಾರ್ಚಿತಮಧ್ಯಂಗಳುಮಪ್ಪ ಕಲ್ಯಾಣಕಳಶಂಗಳುಂ ಕಳಶೋದ್ಧಾರಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕಮೆ ತ್ರಿಕೊಂಡು

ದಳಿತಾಂಭೋಜರಜಃಪಿಶಂಗಿತಲಸದ್ಗಂಧಾದಿತೀರ್ಥೋದಕಂ |

ಗಳನಂಹೋಮಳಭೇದಕಂಗಳನುರುಶ್ರೇಯಃ ಫಳೋತ್ಪಾದಕಂ ||

ಗಳನಬ್ಬರ್ತು ಜಿನಾರ್ಭಕಂಗೆ ದಿವಿಜೇಶರ್ ಮಾಡಿದರ್ ಮುಖ್ಯಮಂ |

ಗಳಮಂ ಸ್ನಾನವಿಧಾನಮಂ ಸಮುದಿತಾನೇಕಾನಕಧ್ವಾನಮಂ ||

೧೧೯

ಸುರವ್ಯಂದಾರಕರೆಯ್ನಿ ಮುಂದುವರಿದೊಂದಾನಂದದಿಂ ತಂದು ತಂ |

ದಲರಂ ಗಂಧಮನಕ್ಷತ್ರಪ್ರಕರಮಂ ದರ್ಭಾಳಿಯಂ ದೂರ್ವೆಯಂ ||

ಚರುವಂ ನೀಡೆ ಶಚೀಯುತಾಮರಿಯರರ್ಚಾದ್ರವ್ಯಸಂಪುಡಿಯಂ |

ತ್ವರಿತಮಾಡೆ ಸಮಗ್ರಮಾಯ್ತು ಭಗವಜ್ಜನ್ಯಾಭಿಷೇಕೋದ್ಯಮಂ ||

೧೨೦

ಅಮಳಜ್ಞಾನಂಗಿದು ಪಂ |

ಚಮಗತಿರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಮಿಂತಿಲ್ಲಿಗೆ ಪಂ ||

ಆವರಿಸಿತು. ೧೧೮. ಅಭಿಷೇಕದ ನಾಂದೀವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಹೂವು, ಅಕ್ಷತೆ, ಚಂದನಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡ ಅಘ್ನೋದಕದ ಬಿಂದುಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಮವಾದುವು. ವ|| ಬಳಿಕ, ಪಾರಿಜಾತದ ಚಿಗುರಲೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ, ಮಂದಾರಮಾಲೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ, ಹರಿಚಂದನದ ಲೇಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕಲ್ಯಾಣಕಲಶಗಳನ್ನು ಕಲಶೋದ್ಧರಣಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು- ೧೧೯. ಅರಳಿದ ತಾವರೆಗಳ ಪರಾಗದಿಂದ ನಸುಗೆಂಪಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪರಿಮಳವನ್ನೊಂದಿ ದುರಿತನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತೀರ್ಥೋದಕಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿಗಳ ನಿನಾದದೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರರಿಬ್ಬರೂ ಜಿನಾರ್ಭಕನಿಗೆ ಮಂಗಳಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ೧೨೦. ಸುರಪ್ರಮುಖರು ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಹೂವು, ಗಂಧ, ಅಕ್ಷತೆ, ದರ್ಭೆ, ದೂರ್ವೆ, ಚರು ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ತಂದು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಶಚೀದೇವಿಯೆ ಮೊದಲಾಗಿ ದೇವಕಾಂತೆಯರು ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಜನ್ಯಾಭಿಷೇಕವು ಸಮಗ್ರವಾಯಿತು. ೧೨೧. “ಪರಿಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನವಂತ ನಾದ ಜೀನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಇದು ಪಂಚಮಗತಿಯ (ಮೋಕ್ಷಪದವಿಯ) ರಾಜ್ಯಾಭಿ

ಚಮಜಳಧಿಜಳಮೆ ಯೋಗ್ಯಂ ।
ಸುಮರ್ಜನಕ್ಕೆಂದು ಬೆಸಸಿದಂ ಸೌಧಮರ್ಢಂ ॥

೧೨೧

ಆಗಳ್

ನಗಪತಿ ತಾನೆ ಜೈನಸವನೋತ್ಸವದೊಳ್ ಪರಿದಟ್ಟಿಯಿಂದೆ ನೀ ।
ಮೋಗಯಲೊಡರ್ಚಿ ಪಂಚಮಪಯೋಧಿಗೆ ನೀಡಿದನಕ್ಕುಮೆಯ್ಲೆ ದೋ ॥
ಯುರ್ಗಗಳಮನಿಕೆಲಕ್ಕಮನೆ ಕಲ್ಪಜರೋಳಿಗಳಗ್ರಸಾನುವಿಂ ।
ದೋಗದು ಕಡಲ್ವರಂ ನಿಮಿದರ್ದೇನಮದಿದುರ್ವೊ ಕಣ್ಣೆ ನಾಡೆಯುಂ॥

೧೨೨

ಅನಂತರಂ

ಸರದದ ತಂದಲ ಸಂಜೆಯ ।
ನೆರೆದ ಮುಗಿಲ್ ಪೀಟಿದಪುವು ನೀರ್ಗಳನೆಂಬಂ ॥
ತಿರೆ ಪಳಕಿನ ನೀಲದ ಕೆಂ ।
ಬರಲ ಕೊಡಂ ತರದೆ ಮೊಗೆದುಪಂದಿಂಗಡಲೊಳ್ ॥

೧೨೩

ದಿಟದಿಂ ಪಯೋಧಿಯಂ ತಳ ।
ತಟಮಂ ಸಾರ್ವನೆಗಮಮರಕುಳಕಳಿತಂ ॥
ಘಟಜಾತಂ ಪೀರೊಡದಂ ।
ಘಟಜಾತಂ ಪೀರ್ದನೆಂದು ನುಡಿವರ್ ಗಾಂಪರ್ ॥

೧೨೪

ಒಡಲೆಂಟು ಯೋಜನಂ ಮೊಗೆ ।
ದೆಡೆ ಯೋಜನಮೊಂದು ನೋಟಕ್ಕೊಡೆನಿಸಿದ ಪೆಂಪಂ ॥

ಷೇಕ: ಇದಕ್ಕೆ ಪಂಚಮ ಸಮುದ್ರ (ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರ) ದ ನೀರೇ ಯೋಗ್ಯ” ಎಂದು ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಆಗ-೧೨೨. ಜಿನಾಭಿಷೇಕೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೇರುನಗೇಂದ್ರನೆ ಪಂಚಮ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತೋಳು ನೀಡಿದನೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕಲ್ಪಾಮರರ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳು ಪರ್ವತಶಿಖರದಿಂದ ಆ ಸಮುದ್ರದವರೆಗೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡು ನಯನವನ್ನೋಹರವಾದುವು, ಆ ಬಳಿಕ-೧೨೩. ಶರತ್ಕಾಲದ, ಫುಳೆಗಾಲದ, ಹಾಗು ಸಂಜೆಯ ಮೋಡಗಳು ನೆರೆದು ನೀರನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಸ್ಫಟಿಕದ, ನೀಲರತ್ನದ ಹಾಗು ಮಾಣಿಕದ ಕೊಡಗಳು ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವನ್ನು ಮೊಗೆದುವು. ೧೨೪. ಸಮುದ್ರವು ತಳಗಾಣುವವರೆಗೆ ಅದನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಹೀರಿಕೊಂಡುದು ದೇವತೆಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ “ಘಟಜಾತ” (ಕೊಡಗಳ ಸಮೂಹ)ವೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ ಸಂಗತಿ; ಅದನ್ನು ಘಟಜಾತ(ಅಗಸ್ಯ)ನು ಕುಡಿದನೆಂದು ಹೇಳುವವರು ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳು. ೧೨೫. ಕಡಲಿಂದ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಸಾಲು ಎಂಟು ಯೋಜನ: ಕೊಡಗಳನ್ನು ತುಂಬಲು(ತೀರದಲ್ಲಿ) ನಿಂತ ಸಾಲು ಒಂದು ಯೋಜನ:

ಗಡಣಿಸಿ ಘಟಂಗಳಮದಿನ |

ಮಡುಗಳೆ ನಡೆವಂತೆ ತಿಂಬಿ ನಡೆದುವು ಪಲವುಂ ||

೧೨೫

ಬೃಂದಾರಕದೋರೊವ |

ಗೊಂದು ಕನತ್ಯಳಶನಿಕರಮಂ ಕೆಯ್ಯೆಯ್ಯೊಳ್ ||

ತಂದೀವ ಕೊಳ್ಳ ಸಂಭ್ರಮ |

ದಂದಂ ಪೋಲ್ವತ್ತು ಕಂದುಕ್ಕೇಡಿತಮಂ ||

೧೨೬

ಅನಿಮಿಷಕೋಟಿ ರತ್ನಪುಟಪೇಟಕದಿಂದಮ್ಮತಾಬ್ಬಿದುಗ್ಗಮಂ |

ಜನಿತಮರುನ್ನೋಜವದೆ ತಂದೆಡೆಮಾಡದೆ ನೀಡೆ ತಾಳಿ ಪಾ ||

ವನತರನೀರಪೂರಿತಫಲಾವಿಳಕೋಮಳನಾಳಿಕೇರಕಾ |

ನನದವೊಲಾಯ್ತು ಪೂರ್ಣಕಳಶಾಕುಳಬಾಹುಸಮೂಹಮಿಂದ್ರಾ||

೧೨೭

ಅಂತು ವಿಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಕ್ತರಮರಸಮಿತಿ ನೀಡಿದನೇಕಘಟಂಗಳನೇಕಭುಜಂಗಳಿಂದ ತಾಳಿ ಧಾರಾಭಿಷೇಕಮಂ ಜಯಜಯನಿನಾದಪೂರ್ವಕಂ ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ

ಪರಮಜನನಂಬ ಗುಣಗಣ |

ಸುರತ್ನನಿಧಿಗಿಂದ್ರರೆಂಬ ತರುಗಳ್ ಬೀಟ ||

ಲ್ಪದಿಂದಿರ್ದುವು ತತ್ತ |

ತ್ವರಶಾಖಾಕಳತಕಳಶಧಾರಾಕ್ಷೀರಂ ||

೧೨೮

ಜನಿತನುಗೆ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಸೋ |

ಲ್ಪ ನಾಣ್ಣಿ ನೀರಾಗಿ ಕರಗಿ ಪರಿಯುತ್ತಿರ್ದ ||

ಪ್ರಸೂ ಚಂದ್ರನೇನಿಸಿದುದು ಪಳಿ |

ಕೆನ ಕೊಡದಿಂದ ಸುರಿದ ದುಗ್ಧಧಾರಾಪೂರಂ ||

೧೨೯

ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ನೆರೆದ ಕೊಡಗಳು ಅಮೃತದ ಮಡುಗಳೆ ನಡೆದಂತೆ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ನಡೆದುವು. ೧೨೬. ದೇವತೆಗಳು ಒಂದೊಂದೆ ಕೊಡವನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭ್ರಮದ ರೀತಿ ಚಂಡಿನಾಟವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು. ೧೨೭. ಸಾಲುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತು ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ವಾಯುವೇಗ ವನೋವೇಗಗಳಿಂದ ತಂದುಕೊಡುವ ರತ್ನಘಟಿತವಾದ ಕೊಡಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಇಂದ್ರರ (ಅನೇಕ) ತೋಳುಗಳು ತಿಳಿಯಾದ ಎಳನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ತೆಂಗಿನ ತೋಪಿನಂತೆ ಕಂಡುವು. ವ|| ವಿಕ್ರಿಯಾಬಲದಿಂದ ಇಂದ್ರರು ಅನೇಕ ಭುಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ದೇವತೆಗಳು ನೀಡಿದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತ್ತಿಕೊಂಡು ಜಯಜಯಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಧಾರಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವಾಗ-೧೨೮. ಪರಮಜನನಂಬ ಗುಣರತ್ನದ ನಿಧಿಗೆ ಇಂದ್ರರೆಂಬ ವೃಕ್ಷಗಳು ಬಿಳಲು ಬಿಟ್ಟವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಅವರ ಕೈಗಳಿಂದ ಸುರಿಯುವ ಕಲಶಧಾರೆಯು ಕ್ಷೀರ ಸೋರುತ್ತಿತ್ತು. ೧೨೯. ಜಿನೇಶ್ವರನ ದೇಹಕಾಂತಿಗೆ ಸೋತು ನಾಚಿ ನೀರಾಗಿ ಕರಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರನೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ

ಕ್ಷೀರನಿರಂತರಧಾರಾ |

ಪೂರದ ಪುದುವಿಂ ಜಿನಾನನಂ ಶೋಭಾಸಂ ||

ಸ್ಮಾರಕಮಾದುದು ಶಾರದ |

ನೀರದಪರಿಪಿಹಿತತುಹಿನಕರಮಂಡಳದಾ ||

೧೩೦

ಜಿನಶಿಶುವ ಕೋಮಳಾಮಳ |

ತನು ಸವನಪಯಃಪ್ರವಾಹದೋಳ್ ಸೋಗಯಿಸಿದ ||

ತ್ರನಿಮಿಷರ ಕಣ್ಣೆ ಗಂಗೆಯ |

ಪೊನಲೋಳ್ ನಳನಳಿಸಿ ಮಿಸುಪ ಬಿಸಸವಲ್ಲರಿವೊಳ್ ||

೧೩೧

ಬಳಸಿರೆ ಜಿನತನುವಂ ದು |

ಗ್ಧಲಹರಿ ತದ್ಗ್ಧಲಹರಿಯಂ ಸುರಯೋಷಿ ||

ತ್ಯುಳಮುಗ್ಧಾಪಾಂಗಪ್ರಭೆ |

ಬಳಸಿರೆ ಮನಮಳಸಿ ಬಳಸಿದತ್ತಭಿಷವದೋಳ್ ||

೧೩೨

ಕಡಲೋಳ್ ಪಾಲಂ ಮೊಗೆವಂ |

ದೊಡವಂದುವು ತಾಗಿ ರತ್ನಪೀಠಮನೀಗಳ್ ||

ಸಿಡಿದಪುವೋ ಮುತ್ತುಗಳನೆ |

ಬೆಡಂಗನೊಳಕೆಯ್ದುವೊಗೆವ ದುಗ್ಧಲವಂಗಳ್ ||

೧೩೩

ಅಂತು ಸಂಧ್ಯಾಂಭೋಧಸನ್ನಿಭಂಗಳಪ್ಪ ಶಾತಕುಂಭಕುಂಭಂಗಳಿಂ ಜಂಭಾರಿ ಶಂಭುಗಭಿಷವಮಂ
ತುಮುಳಕೇಳಿಯನೊಡರ್ಚಿದಾಗ್

ಸ್ಫಟಿಕದ ಕಲಶದಿಂದ ಸುರಿಯುವ ಕ್ಷೀರಧಾರೆ ತೋರಿತು. ೧೩೦. ಶರತ್ಕಾಲದ
ಮೋಡಗಳು ಮುಸುಕಿದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ನಿರಂತರವಾದ
ಕ್ಷೀರಧಾರೆಯ ಪೂರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಜಿನನ ಮುಖವು ಶೋಭಿಸಿತು. ೧೩೧.
ಗಂಗಾನದಿಯ ನಡುವೆ ನಳನಳಿಸಿ ತೊಳಗುವ ತಾವರೆಯ ಬಳ್ಳಿಯೊ ಏನೊ
ಎಂಬಂತೆ, ಅಭಿಷೇಕದ ಜಲಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಜಿನಶಿಶುವಿನ ಸುಕುಮಾರವಾದ ಹಾಗು
ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ದೇಹ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೧೩೨. ಜಿನದೇಹವನ್ನು ಕ್ಷೀರಜಲ ಬಳಸಿತ್ತು;
ಆ ಕ್ಷೀರಪ್ರವಾಹವನ್ನು ದೇವಕಾಂತೆಯರ ಮುಗ್ಧವಾದ ಕಟಾಕ್ಷಪ್ರಭೆ ಬಳಸಿತ್ತು;
ಅಭಿಷೇಕದ ಈ ಸೊಗಸಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಅದನ್ನು ಬಳಸಿತ್ತು. ೧೩೩. ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ
ಹಾಲನ್ನು ಮೊಗೆಮೊಗೆದು ತುಂಬುವಾಗ ಕೊಡಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದ
ಮುತ್ತುಗಳು ಈಗ ರತ್ನಪೀಠವನ್ನು ತಾಕಿ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿರುವುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ
ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷೀರಬಿಂದುಗಳು ಬೆಡಗಾದುವು. ವ|| ಹೀಗೆ ಸಂಜೆ ಮೋಡಗಳಿಗೆ
ಸದೃಶವಾದ ಚಿನ್ನದ ಕೊಡಗಳಿಂದ ಇಂದ್ರನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸಡಗರದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ

ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಘನಘಟಾವಳಿ |

ಸುರಿದುವು ಪಯಮಂ ದಿಟಕ್ಕೆ ತಾನೆನಿಸಿ ಮರು ||

ದ್ವಿರಿಯಲ್ಲಿ ಘನಘಟಾವಳಿ |

ಸುರಿದುದು ಪಯಮಂ ಮೃದಂಗನಿನದಸ್ತನಿತಂ ||

೧೩೪

ನೀಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯಳುಮನಿತ್ತೆ ಸುರಾಳಿಗೆ ಕುಂಭಕೋಟಯಂ |

ನೀಡುತುಮಿರ್ಪ ಕೆಯ್ಯಳುಮನಿತ್ತೆ ಜನಂಗಭಿಷೇಕಶೋಭಯಂ ||

ಮಾಡುವ ತನ್ನ ಕೆಯ್ಯಳುಮನಿತ್ತೆ ನಮಸ್ಕೃತಿಗಗ್ರಭಾಗದೊಳ್ |

ಕೊಡುತುಮಿರ್ಪ ಕೆಯ್ಯಳುಮನಿತ್ತೆ ವಿಚಿತ್ರಮೊ ಶಕ್ತಿ ಶಕ್ತನಾ ||

೧೩೫

ಸಕಳಾಮರರ್ ಪಯೋವಾ |

ಹಕರಮರಿಯರಲ್ಲಿ ಪರಿವೆಸಂಗೆಯ್ವರ್ ಸ್ನಾ ||

ಪಕನಿಂದ್ರಂ ಸುರಗಿರಿ ಪೀ |

ತಿಕೆ ನೀರೋಣೆ ದುಗ್ಧವಾರ್ಧಿ ಜಿನಮಜ್ಜನದೊಳ್ ||

೧೩೬

ಅಂತ್ಯರಾವತಕರಸ್ಥೂಳಕ್ಷೀರಧಾರಾಸಹಸ್ರಂಗಳಂ ಜಿನಶಿಶುವಿನ ಶಿರದೊಳ್ ಸುರಿವ ಶತಮಖ
ನುತ್ನವೋನ್ಮುಖಿತೆಗಂ ಬಾಳಕನ ವಿಚಳಿತವೃತ್ತಿಗಂ ಅನಿಮಿಷನಿಕಾಯಂ ವಿಸ್ಮಯಸ್ತಮಿತನಯನಮಾಗಿ
ನೋಡುತ್ತಮಿನಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ

ಮಾಡಿದಾಗ-೧೩೪. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಘಟಗಳ(ಮೋಡಗಳ) ಹಿಂಡುಗಳು
ಮಳೆಗರೆದುವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಮೇರುವಿನ ಮೇಲೆ “ಘಟ”(ಕಲಶ)ಗಳ
ಸಮೂಹಗಳು ಮೃದಂಗ ಧ್ವನಿಯೆಂಬ ಗುಡುಗಿನೊಡನೆ ಕ್ಷೀರೋದಕವನ್ನು ಸುರಿದುವು.
೧೩೫. ತುಂಬಿದ ಕ್ಷೀರಜಲಕುಂಭಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೈಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು;
ತೆರವಾದ ಕೊಡಗಳನ್ನೂ ಮರಳಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಕೈಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು;
ಜಿನನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕಶೋಭೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕೈಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು; ನಮಸ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ
ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಜೋಡಿಸುವ ಕೈಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು-ಇಂದ್ರನ (ವಿಕ್ರಿಯಾ)
ಶಕ್ತಿ ಅಷ್ಟೊಂದು. ೧೩೬. ಜಿನಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ತಂದೀಯುವವರು ಸರ್ವ
ದೇವತೆಗಳು; ಪರಿಚರ್ಮ ಮಾಡುವವರು ದೇವಕಾಂತೆಯರು; ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸು
ವವನು ಇಂದ್ರ; ಸ್ನಾನಪೀಠವಾದುದು ಮೇರುಗಿರಿ; ನೀರಿನ ದೋಣಿಯೋ
ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವೆ. ವ|| ಐರಾವತದ ಸೊಂಡಿಲಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಾದ ಸಾವಿರಾರು
ಕ್ಷೀರಧಾರೆಗಳಿಂದ ಜಿನಶಿಶುವಿನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯುವ ಇಂದ್ರನ
ಉತ್ಸವಾತಿಶಯಕ್ಕೂ, (ಆ ಧಾರೆಗೆ ಮಿಸುಕದೆ ಕುಳಿತ) ಆ ಶಿಶುವಿನ ದೃಢತೆಗೂ

ಮಿಳಿವರ್ ಪತಾಕೆಗಳೆತ್ತಿದ |
ಶಿಳಮನೆ ಜನಶಿಶುವ ರೇಚಕಾನಿಳಹತಿಯಿಂ ||
ತಳರ್ದು ನಭೋಬ್ಬಿಯ ನೌಸಂ |
ಕುಳದಂತೋಡಿದುದು ಸುರವಿಮಾನವಿತಾನಂ ||

೧೩೭

ಜಿನಜನ್ನೋತ್ಸವದೊಳ್ ವೇ |
ದಿನಿಗಿರಿಸಿದ ಕಾಂಚನಧ್ವಜಸ್ತಂಭಮಿದಂ ||
ಬಿನಗಂ ಸೊಗಯಿಸಿದುದು ಮೇ |
ರುನಗಂ ಪ್ರೋಚ್ಚಳಿತದುಗ್ಧಪೂರದುಕೂಲಂ ||

೧೩೮

ಉದಯಂ ಹಿಮಶೈಲದೊಳ |
ಲ್ಲದೆ ಪಿರಿದುಂ ಹೇಮಶೈಲದೊಳ್ ಸಮನಿಕುಮೀ ||
ತ್ರಿದಶನದಿಗಂಬಿನಂ ಪೊ |
ಣ್ಣಿದುದಭಿನವಸವನದುಗ್ಧನಿರ್ಘರಪೂರಂ ||

೧೩೯

ಪಸರಿಸಿ ಪೊನ್ನ ಪಾಸಜಿಗಳೊಳ್ ಮಣೆಶೃಂಗತಾಂತರಾಳದೊಳ್ |
ನುಸುಳ್ಳು ತುಟುಂಬಿ ಮೇಖಳಿಗಳೊಳ್ ಸರಸೀಕುಳದೊಳ್ ಸಮಂತು ಮೇ||
ಳಿಸಿ ಘನಗಹ್ವರೋದರದೊಳಾದಮೆ ತಿಂಬಿ ಸುಮೇರುಶೈಲದೆ |
ಣ್ಣಿಸೆಯೊಳಮುಬ್ಬರಂಬರಿದು ಪಾಲ ಪೊನಲ್ ಪಡೆದತ್ತು ಲೀಲೆಯಂ||

೧೪೦

ಶೈಲಪತಿಯೆನ್ನ ತಲೆಯೊಳ್ |
ಪಾಲಂ ಕಣಿದಂ ಸುರೇಂದ್ರನಿಶು ಮಹತ್ವ ||
ಕಾಳಂಬಂಮಾಡಿದನೆಂ |
ಬಾಳಾಪಮಿದನಿಸಿತಾ ಪಯಃಪ್ಲವರಾಗಂ ||

೧೪೧

ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ನಿಬ್ಬೆರೆಗುಗೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ-೧೩೭. ಜಿನಶಿಶು ಹೊರಡಿಸಿದ ನಿಶ್ವಾಸದ ಗಾಳಿಗೆ ದೇವತೆಗಳ ವಿಮಾನ ಸಮೂಹವೆಲ್ಲ ಆಕಾಶಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯ ನೌಕೆಗಳೆಂಬಂತೆ ಭರದಿಂದ ಓಡಿಹೋದುವು. ೧೩೮. ಜಿನಾಭಿಷೇಕಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಜಗುಲಿಗಿರಿಸಿದ ಚಿನ್ನದ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಹಾಲಿನ ಪೂರವೆಂಬ ದುಕೂಲದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಮೇರುಪರ್ವತ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೧೩೯. ದೇವಗಂಗೆ ಹುಟ್ಟುವುದು ಹಿಮಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ; ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಮೇರುಗಿರಿಯಲ್ಲಿಯ ಉದಯಿಸುವುದು ಎಂಬಂತೆ ಈ ನೂತನವಾದ ಅಭಿಷೇಕದ ಕ್ಷೀರಪ್ರವಾಹವು ಹೊಮ್ಮಿತು. ೧೪೦. ಚಿನ್ನದ ಬಂಡೆಗಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಬ್ಬಿ ಹಾಯ್ದು, ನೂರಾರು ರತ್ನಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿ, ತಪ್ಪಲುಭೂಮಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ, ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಆಳವಾದ ಗವಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಳುಗಿಸಿ, ಮೇರುಗಿರಿಯ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಹರಿದು, ಹಾಲ ಹೊಳೆ ವಿಲಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ೧೪೧. “ಗಿರೀಂದ್ರನಾದ ಮೇರು ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕರೆದನು; ದೇವೇಂದ್ರನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಹಿಮೆಗೆ ಕಾರಣನಾದನು” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿ

ಮೊದಲಂ ಬಳಸಿರೆ ಗುಂಟಿಸಿ |

ದುಡಕದವೋಲಭಿಷವಾಂಬು ಮೇರುನಗಂ ಸ್ಥಂ ||

ಧದವೋಲಿರೆ ತೀರ್ಥಕರನ |

ಗ್ರದೊಳಂದ್ರನ ಪುಣ್ಯಕುಡದ ಫಲದವೋಲಿದಂ ||

೧೪೨

ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರಮತ್ತ ಬಜಯಿತ್ತಮರರ್ ಮೊಗೆವೊಂದುಬೇಗದಿಂ |

ಮೇರುನಗೇಂದ್ರಮಿತ್ತ ಮುಲುಗಿತ್ತು ಪರಿತಪಯಃಪ್ರವಾಹದಿಂ ||

ತಾರಕತಂಬೊಲತ್ತ ನಭಮಾಯ್ತು ವಿಕೀರ್ಣಲವಪ್ರಪಂಚಸಂ |

ಭಾರದಿನಂದೊಡೇವೊಗಟ್ಟುದಿಂದ್ರನ ಮಾಲ್ವ ಮಹಾಭಿಷೇಕಮಂ ||

೧೪೩

ಪರಿವ ತದಂಭಃಪೂರಾಂ |

ತರದೊಳ್ ನಸು ತೇಂಕೆ ತಾರಕಾಪ್ಪೆಯುಮಾದಂ ||

ತರಣಿಸಮಾಪ್ಪೆಯುಮಾಗಳ್ |

ದೊರೆವೆತ್ತುವು ನಾಡೆ ತಾರೆಗಂ ಸೂರ್ಯಗಂ ||

೧೪೪

ಎಲಗಿದ ತುಂಬಿಗೆ ಬಿಂಬದ |

ಕಪಿ ಪಾಸಟಿಯಾಗೆ ತೇಂಕೆ ಬಾಂದೊಪ್ಪೊನಲೊಳ್ ||

ಮಿಟುಪ ಧವಳಿಸ್ತಾಬ್ಬದ |

ತೆಜನಂ ಮುಷಿಯಿಸಿದನಬ್ಬನುತಾಪ್ಪವದೊಳ್ ||

೧೪೫

ಅಂತತೀಕ್ರಾಂತಜ್ಯೋತೀಕಳಾಪಮುಂ ಪ್ರಾಪ್ತಪ್ರಥಮದ್ವೀಪಮುಮಾಗಿ

ರುವುದೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಕ್ಷೀರಜಲಪ್ರವಾಹದ ಮೊರೆತ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ೧೪೨. ತಳದಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡ ಅಭಿಷೇಕ ಜಲ ಪಾತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿದ ನೀರಂತೆ, ಮೇರುಪರ್ವತವು ಮರದ ಕಾಂಡದಂತೆ ಇರಲಾಗಿ, ಅದರ ಶಿಖರದಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಕರನು ಪುಣ್ಯವೃಕ್ಷದ ಫಲದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ೧೪೩. ದೇವತೆಗಳು ಮೊಗೆಯುವ ಒಂದು ರಭಸದಿಂದ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ ಬರಿದಾಯಿತು; ಸುತ್ತುವರಿದು ಸುರಿವ ನೀರಿನಿಂದ ಮೇರುಪರ್ವತ ಮುಳುಗಿ ಹೋಯಿತು; ಸಿಡಿದೇಳುವ ತುಷಾರದಿಂದ ಆಕಾಶವೆಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರಮಯವಾದಂತೆನಿಸಿತು ಎಂದ ಮೇಲೆ ಇಂದ್ರನು ಮಾಡುವ ಈ ಮಹಾಭಿಷೇಕದ ಸಡಗರವನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೊಗಳುವುದು! ೧೪೪. ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಆ ಜಲಪೂರದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಆಕಾಶಗೋಲಗಳು ತೇಲುವಂತಾದುದರಿಂದ, ತಾರೆಗಳಿಗೆ “ತಾರಕ” (೧. ದಾಟಿಸುವಂತಹುದು ತೆಪ್ಪ. ೨. ನಕ್ಷತ್ರ) ಎಂದೂ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ “ತರಣಿ” (೧. ನೌಕೆ, ೨. ಸೂರ್ಯ) ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಸಾರ್ಥಕವಾದುವು. ೧೪೫. ತನ್ನ ಬಿಂಬದೊಳಗಿನ ಕಳಂಕವು ಎರಗುವ ದುಂಬಿಗಳ ಹಿಂಡಿನಂತಿರಲು. ಆ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವ ‘ಅಬ್ಬ’(ಚಂದ್ರ)ನು ಆಕಾಶಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಬಿಳಿಯ ‘ಅಬ್ಬ’(ಕವಲ)ವನ್ನು ಮೆರೆಯಿಸಿದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಆ ಪ್ರವಾಹವು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಸಮೂಹವನ್ನು ಮೀರುವಂತೆ ಏರಿ,

ತದ್ಗುಣಸಂಕುಲಂ ದೇಸೆ |
ಬಿದ್ಧಂ ಪರಿದೆಯ್ನೆ ಬೆರಸಿ ನೀಲೆ ಲವಣೋದ ||
ಸ್ವದುಗ್ಧಜಳದಿಗಳ್ಳಿದ |
ಸುದ್ದೇಶಿಸಿ ಕವಿಗಳುಸರ್ವರೈಕ್ಕಮನಿನ್ನುಂ ||

೧೪೬

ಜಿನರಾಜಸ್ವಪನಾಂಬು ಪೊದಿ ಪರಿದಂದಿತ್ತಲತ್ಯಂತಪಾ |
ವನಮಾಗಿರ್ಪುವು ನಾಡೆ ರೂಡಿವಡೆದಂತೀ ದ್ವೀಪದೋಳ್ ಕೂಡೆ ಸ ||
ಜ್ಞನತಾಸಂತ್ರಯಮಾಗೆ ಪುಣ್ಯನದಿ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಮಾರಯ್ಯ ಪು |
ಗೃನಗಂ ಪುಣ್ಯಸರೋವರಪ್ರತತಿ ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯಮಂದೀಗಲುಂ ||

೧೪೭

ಅನಂತರಮನಂತಚತುಷ್ಟಯಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕಿದುವೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಮೆಂಬಂತೆ ಚತುಷ್ಟೋಣಕಳತದಿಂ
ಮಜ್ಜನಂಬುಗಿಸಿ ದರ್ಭಾನ್ನಪ್ರದೀಪಪಳಕುಳಂಗಳಿಂ ನೀರಾಜನವಿಧಾನಮನೋರಚೆ ಸಂಗತಾನೇಕ
ಮಂಗಳಗೀತಾತೋದ್ಯರವಂಗಳೆಸೆಯೆ ಕಾಶ್ಮೀರಕರ್ಮಾರಹರಿಚಂದನೋನ್ನಿತ್ತಾರಾಣ್ಯಪ್ರಮೋಣ
ಸೌವರ್ಣ್ಯಘಟಂಗಳನೆತ್ತಿಕೊಂಡು

ಆ ದಿವಿಜಾಧಿಪರ್ ಮಿಸೆ ಗಂಧಜಲಂ ಜಿನನಂಗಸಂಗತಾ |
ಮೋದದೊಳೊಂದಿ ಕಂಪು ತನಿಗೊರ್ವ ಮದಾಳಕುಳಕ್ಕೆ ನಿರ್ಭರಾ ||
ಹ್ಲಾದಮನಿತ್ತು ಸಿಂಹೀಯೆಲಂಪನಮರ್ತ್ಯವಧೂಪನಕ್ಕೆ ಸಂ |
ಪಾದಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮಾಡಿದುದು ಮಂದರಕಂ ಪರಿಖಾವಿಳಾಸಮಂ ||

೧೪೮

ಪ್ರಥಮದ್ವೀಪದವರೆಗೂ ಮುಟ್ಟಲಾಗಿ-೧೪೬. ಆ ಹಾಲಿನ ಪ್ರವಾಹವು ದೆಸೆದೆಸೆಯಾಗಿ
ಹರಿದು ಲವಣ ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ಬೆರಸಿ ನಿಂತುದುದರಿಂದ ಕವಿಗಳು (ಹಾಲ್ಗಡಲು,
ನೀರಕಡಲು ಎಂಬ) ಎರಡೂ ಸಮುದ್ರಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ
ಕರೆಯುವರು [ಕವಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾದ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ
ಭೇದವನೇನಿಸದೆ ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಏಕ್ಯ' ಎಂಬ
ಹೆಸರು.] ೧೪೭. ಜಿನೇಶ್ವರಾಭಿಷೇಕದ ನೀರೇ ಹೆಚ್ಚು ಹರಿದು ಬಂದುದರಿಂದಾಗಿ
ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿಯ ನದಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಬೆಟ್ಟ, ಕಾಡುಗಳು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ, ಇಂದಿಗೂ
ಪುಣ್ಯನದಿ, ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ, ಪುಣ್ಯಪರ್ವತ, ಪುಣ್ಯಸರೋವರ ಮತ್ತು
ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಆದರಣೀಯವಾಗಿವೆ. ವ|| ಅನಂತರ
(ಅನಂತ ಜ್ಞಾನ, ಅನಂತ ದರ್ಶನ, ಅನಂತ ಸುಖ ಹಾಗೂ ಅನಂತವೀರ್ಯ
ಎಂಬ) ನಾಲ್ಕು "ಅನಂತ" ಗಳ ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೇ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವೆಂಬಂತೆ,
ನಾಲ್ಕು ಕೋಣಗಳಲ್ಲಿರಿಸಿದ ಕಲಶಗಳಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ದರ್ಭೆ, ಅನ್ನ, ದೀಪ,
ಮತ್ತು ಫಲಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೀರಾಜನ ವಿಧಿಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ಅನೇಕ
ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯ ಗೀತಗಳ ನಿನಾದಗಳು ಮನೋಹರವಾಗಿರಲಾಗಿ, ಕಾಶ್ಮೀರ,
ಕರ್ಮಾರ, ಹರಿಚಂದನ ಮಿಶ್ರಜಲದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಚಿನ್ನದ ಕೊಡಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು-
೧೪೮. ಆ ಇಂದ್ರರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲಾಗಿ ಆ ಗಂಧೋದಕವು ಜಿನನ ದೇಹ
ಪರಿಮಳವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅತಿಶಯ ಸುಗಂಧಮಯವಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ದುಂಬಿ
ಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ಆಹ್ಲಾದವನ್ನಿತ್ತು, ದೇವವಧುಗಳಿಗೆ ಸಿಂಚನದ ಆನಂದ

ಸಕಳಸುರಸಮಿತಿ ತನತನ |

ಗೆ ಕೊಂಡು ಜನಸವನಪರಮಪಾವನಗಂಧೋ ||

ದಕಮಂ ತಳಿದಾದೆಂ ಸಾ |

ರ್ಥಕತೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿದುದುತ್ಸಮಾಂಗಕ್ಕಾಗಳ್ ||

೧೪೯

ಕುಳಿರ್ವಭಿಷೇಕಗಂಧಸಲಿಲಂಗಳನಾಗಳೆ ಮಸ್ತಕಾಗ್ಧೋ |

ತಳಿದಲರ್ಗಕ್ಕೊಳೊತ್ತಿ ನಳಿತೋಳೊಳೊಳೊಯ್ಯನೆ ಪೂಸಿ ಕೋಮಳಾಂ ||

ಗುಳಿಗಳೊಳೆಟ್ಟಿಕೊಂಡೆರ್ಡೆಯೊಳಂಟಿ ನಿರಾಕೃತಪಾಪತಾಪಮು |

ಪ್ಪುಳಕಕಂದಂಬಕಂ ನಲಿದುದಂದು ಕರಂ ದಿವಿಜಾಂಗನೋತ್ಕರಂ ||

೧೫೦

ಸವನನವಗಂಧಜಳಸಂ |

ಧುವಿನೋಳ್ ನೀರಾಟದಿಂದೆ ರಮಿಯಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿದ ||

ತ್ತವಯವದೆ ದಿವಿಜಕೋಟಿಗೆ |

ದಿವಿಜಗಜಂ ಗಂಧಸಿಂಧುರತ್ನಮನಾಗಳ್ ||

೧೫೧

ದುರಿತೋಪತಾಪಮಂ ಸಂ |

ಹರಿಸಲುಮಖಿಲಜನಪುಣ್ಯಲತಿಕಾಂಕುರಮಂ ||

ಪರಿವರ್ಧಿಸಲುಂ ನೆಚ್ಚಿಯಿದೆ |

ಪರಮಜಿನಸ್ನಾನಗಂಧಜಲಲವನಿವಹಂ ||

೧೫೨

ಸಮನಂತರಂ,

ವೊದಗಿಸಿ, ಮಂದರಗಿರಿಗೆ ಅಗಲೈಯ ವಿಲಾಸವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ೧೪೯. ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ಜಿನಾಭಿಷೇಕದ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಗಂಧೋದಕವನ್ನು ತಮ್ಮ ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಳಿದುಕೊಂಡು, “ಉತ್ಸಮಾಂಗ” (೧. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅವಯವ, ೨. ತಲೆ) ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದರು. ೧೫೦. ತಂಪಾದ ಆ ಅಭಿಷೇಕ ಗಂಧೋದಕವನ್ನು ತಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಳಿದುಕೊಂಡು, ಅರಳುಗಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕೋಮಲವಾದ ತೋಳುಗಳಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ಸುಕುಮಾರವಾದ ಕೈ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಅದ್ವಿ ಎದೆಗೆ ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಪಾಪತಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡರು; ರೋಮಾಂಚನ ಗೊಂಡರು; ನಲಿದರು. ೧೫೧. ಅಭಿಷೇಕಗಂಧಜಲದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೀರಾಟ ವಾಡಿ ಐರಾವತವು ತಾನು ಗಂಧಗಜವೆಂಬುದನ್ನು ದೇವಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿತು. ೧೫೨. ಪಾಪತಾಪವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲೂ ಸಮಸ್ತ ಜನರ ಪುಣ್ಯದ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಲೂ ಜಿನಾಭಿಷೇಕ ಜಲದ ಬಿಂದುಗಳೆ ಸಾಲವೆ ? ಅನಂತರ-

॥ ಮಾಳಿನಿ ॥

ಸುರಭಿಸಲಿಲದಿಂದಂ ಚಂದನಕ್ಷೋದದಿಂದಂ ।
ಸರಳಪದಕದಿಂದಂ ಪುಷ್ಪಮಾಳಾಳಿಯಿಂದಂ ॥
ಸರಸರುಚಕದಿಂದಂ ಪ್ರಜ್ವಲದ್ವೀಪದಿಂದಂ ।
ಸ್ಫುರದಗರುಸುಧೂಮೋದ್ವಾಮಧೂಮೌಘದಿಂದಂ ॥

೧೫೩

ವರಘಳಕುಳದಿಂದಂ ಚಾಮರಚ್ಚತ್ರಕೇತೂ ।
ತೈರಪರಿಕರದಿಂದಂ ನೂತ್ನರತ್ನಾಂಚಿತಾಳಂ ॥
ಕರಣನಿಚಯದಿಂದಂ ಸಾಂಗಸಂಗೀತದಿಂದಂ ।
ಪರಮಚರಣಪೂಜಾವ್ಯಾಪ್ತಿಯಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಂ ॥

೧೫೪

ವ॥ ಮಾಡಿ ಬಟೆಯಮಹದಭಿಮುಖಂ ಶತಮಖನಖಳಸುರಸಮಿತಿವೆರಸು ಕುಟ್ಟಳಿತಕರ
ಮುಟುಘಟಿತಮಕುಟನಿಕಟನಾಗಿ

॥ ಹರಿಣೀ ॥

ಜಯ ಜಯ ಜಯಸ್ವೀಕಾರೇಚಾ ಗತಾಂತಕರಾಜದು ।
ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಪ್ರೋದ್ಯತಾಪಂ ಮದೀಯಮಧೀಶ ತ ॥
ಜಯ ಜಯ ಜಯವ್ಯಾಮೋಹಾದ್ಧೇವ ಮಾಂ ಸಹಸಾಪಸ ।
ಜಯ ಜಯ ಜಯ ತೈಲೋಕ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಸದ್ವಿಭವಪ್ರಭಾ ॥

೧೫೫

॥ ಮಾಳಿನೀ ॥

ಜನನಜಳಧಿಪಾರಂ ಗಂತುಮಿಚ್ಛೋರ್ಜನಸ್ಯ ।
ತಯ ಕೃತಪರಿಚರಾ ಸ್ವಸ್ಯ ಸೌಖ್ಯಸ್ಯ ಹೇತುಃ ॥
ಪರಮಜನ ಯಥಾ ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕಸ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಃ ।
ಪ್ರವಹಣದೃಢಕರ್ಮಣ್ಯಂಬುರಾಶಿಂ ವಿವಕ್ಷೋಃ ॥

೧೫೬

೧೫೩. ಸುಗಂಧ ಜಲದಿಂದ, ಚಂದನರಸದಿಂದ, ಹೂಮಾಲೆಗಳಿಂದ, ಸುಂದರವಾದ
ಪದಕದಿಂದ, ಚೆಲುವಾದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ, ಉಜ್ವಲವಾದ ದೀಪಗಳಿಂದ,
ಅಗುರುಧೂಪದ ಹೊಗೆಯಿಂದ-೧೫೪. ಉತ್ತಮವಾದ ಫಲಗಳಿಂದ, ಚಾಮರ-
ಭತ್ತ-ಧ್ವಜಗಳೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ನೂತನವಾದ ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ,
ಸಮಗ್ರ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು-
ವ॥ ಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ ಅರ್ಹಂತನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಇಂದ್ರನು ಸರ್ವದೇವತಾ
ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಕೈಮುಗಿದು ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು (ಹೀಗೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು)-
೧೫೫. “ಅಂತಕನಿಗೆ ದುರ್ಜಯನಾದ ದೇವನೆ ಜಯ ಜಯ : ನನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ತೊಲಗಿಸು; ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ನನ್ನ ದೂರಗೊಳಿಸು; ತ್ರಿಲೋಕಗಳಿಗೆ
ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಪ್ರಭುವೆ ಜಯ ಜಯ. ೧೫೬. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ನಾಫಿಕನು ತನ್ನ ನಾವೆಯನ್ನು ದೃಢವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಗೆ
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನೋ ಹಾಗೆ, ಸಂಸಾರಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗ ಬಯಸುವವನು

॥ ವಸಂತತಿಳಕಂ ॥

ತ್ವಂ ಸೇವ್ಯಭವ್ಯಜನವತ್ಸಲ ಮಾಮಕೇನ ।
ಮಾಯುಸ್ತ್ವದೀಯಪದಪಲ್ಲವಸಕ್ತಭಕ್ತ್ಯಾ ॥
ಸ್ವತ್ಯಾಪ್ರಸನ್ನ ಮಧುರೋಕ್ತಿನಿಯುಕ್ತನುತ್ಯಾ ।
ನತ್ಯಾ ಯಥಾ ಪ್ರಜತಿ ದೇವ ತಥಾ ಕುರುಷ್ವ ॥

೧೫೭

॥ ಸ್ತಂದಕಂ ॥

ತ್ರಿಭುವನಚೂಡಾಮಣಯಃ ।
ಕಾಳೋರಗವಿಷಮಗರಳವಿಷಹರಮಣಯಃ ॥
ನತಜನಚಿಂತಾಮಣಯೋಃ ।
ಮಮ ಹೃದಿ ನಿವಸಂತು ಜೈನಪದನಖಮಣಯಃ ॥

೧೫೮

ವಿಂದಭವಂದಿಮದುಮಾಗಳಹೃದಂಗಸಂಗತಜಳಲವಂಗಳಂ ಶಚಿ ಶುಚಿವಸ್ತಪಲ್ಲವದಿನೋತ್ತಿ ಕಳೆದು,
ನಿರ್ಲೇಪಂಗೆ ಸುಗಂಧಾನುಲೇಪಮಂ ಸಮೆದು, ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಲಕ್ಷ್ಮೀಲಲಾಮಂಗೆ ಲಲಾಮಮನಿಟ್ಟು,
ಕಾಶ್ಯಪಗೋತ್ರಪವಿತ್ರಂಗೆ ಕಟಿಸೂತ್ರಮಂ ಕಟ್ಟಿ, ನಿರಂಜನಪದೇಚ್ಛುಗಂಜನಮನೆಚ್ಛು, ಭುವನಭೂಷಣಂಗೆ
ಬಾಳೋಚಿತಭೂಷಣಂಗಳಂ ತುಡಿಸಲೊಡಂ

ಮಣಿಮಯಕುಂಡಳಂ ಸಹಜವಿದ್ವಿರಾಜಿತಕರ್ಣದೊಳ್ ಶಿಖಾ ।

ಮಣಿ ಶಿಖೆಯೊಳ್ ಸುರತ್ಸಕ್ತಮಾಣವಕಂ ಗಳದೊಳ್ ಹಿರಣ್ಯಕಿಂ ॥

ನಿನ್ನ ಪರಿಚಯೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪರಮ ಸುಖವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
೧೫೭. ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಪಾದಪಲ್ಲವಗಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ,
ಪ್ರಸನ್ನ ಹಾಗೂ ಮಧುರ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ, ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡೆ ಸಾಗುವಂತೆ
ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ೧೫೮. ತ್ರಿಲೋಕ ಚೂಡಾಮಣಿಗಳೂ, ಕಾಳೋರಗ ವಿಷಾಪಹಾರಿ
ಮಣಿಗಳೂ, ಶರಣಾಗತರಿಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಗಳೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಕಾಲುಗುರಮಣಿಗಳು
ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.” ವ|| ಎಂದು ಸ್ತೋತ್ರ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಂದಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅರ್ಹಂತನ ಮೈಮೇಲಿನ ಜಲಬಿಂದುಗಳನ್ನು
ಶಚಿಯು ಶುಚಿಯಾದ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೃದುವಾದ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಒತ್ತಿ ಕಳೆದು,
ನಿರ್ಲೇಪನಾದ ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ
ಲಲಾಮ(ಭೂಷಣ) ನಿಗೆ ಲಲಾಮ(ತಿಲಕ)ವನ್ನಿಟ್ಟು, ಕಾಶ್ಯಪಗೋತ್ರವನ್ನು
ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿದ ಆತನಿಗೆ ಉಡೆನೂಲನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ, ನಿರಂಜನ ಪದಾಪೇಕ್ಷಿ
(ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಿ)ಗೆ, ಅಂಜನ (ಕಾಡಿಗ)ವನ್ನು ಉಚ್ಚಿ. ಲೋಕಭೂಷಣನಿಗೆ
ಬಾಲಯೋಗ್ಯಭೂಷಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಲಾಗಿ-೧೫೯. ಜನ್ಮತಃ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ವೆಜ್ಜದಲ್ಲಿ
ರತ್ನಮಯ ಕುಂಡಲಗಳು, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚೂಡಾಮಣಿ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮಾಣವಕ (ಹದಿನಾರು

ಕಿಣಿ ಕಟಯೋಳ್ ರಣದುಚಿರಕಂಕಣಮಾ ಮಣಿಬಂಧದೋಳ್ ಸ್ಫುರತ್ |
ಘೃಣಿಗಣನೂಪುರಂ ಚರಣದೋಳ್ ದೊರೆವೆತ್ತುವು ದೇವದೇವನಾ ||

೧೫೯

ಆಗಳ್

ತೂಕರಿಸಿ ಪರಸಲೆಂದು ಶ |
ಚೀಕಾಂತೆಯೊಡರ್ಚಿ ನಾಣ್ಣೆ ತಲೆವಾಗಿ ಬಟೆ ||
ಕ್ಕಾಕೆ ಜಿನವೃಪಗತಬೋ |
ಧಾಕ್ಕತಿಯೆಂದದನೆ ನುಡಿಗೇ ನತಿಗೇಜಿಸಿದಳ್ ||

೧೬೦

ಅತಿತಯಮಂ ಜಿನಪತಿಯಾ |
ಕೃತಿಯನಭೀಕ್ಷಿಸುವ ಪೊಗಟ್ಟಪೇಕ್ಷೆಯೊಳೆ ದಿವ ||
ಸ್ವತಿಯುಂ ಘಣಿಪತಿಯುಂ ಪರಿ |
ವೃತನಯನಸಹಸ್ರಮುಖಸಹಸ್ರರುಮಾದರ್ ||

೧೬೧

ಅಂತು ನಿಷ್ಕಾಸಿತಪರಮೇಷ್ವಿಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕನಾಗಿ

ಕನಕನಗಾಗ್ರದಿಂದೆ ಹಿಮವದ್ಗಿರಿಚೂಳಿಕಿಗುಯ್ಯ ಲೀಲೆಯಿಂ |
ಜಿನಪತಿಯಂ ಮರುತ್ಪತ್ತಿ ನಿಜದ್ವಿಪಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿಗುಯ್ಯ ಮೆ ||
ಲ್ಲನೆ ನವದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಪಿಹಿತಾಂಕದೊಳಿಟ್ಟು ತಳರ್ಚಿದಂ ಬಟೆ |
ಕೃನಿತುಮನಭ್ರವೀಧಿಯೊಳೆ ಚಂದ್ರಪುರಕ್ಕೆ ಚತುರ್ನಿಕಾಯಮಂ ||

೧೬೨

ಆಗಳ್

ಸುರನಿಕರಕಳಕಳಂ ಮಸು |
ಳ್ಳಿರೆ ಗರ್ಜನೆ ಮಾಣ್ಣ ಶಾರದೋತ್ತುಂಗಪಯೋ ||

ಎಳೆಗಳ ಮುತ್ತಿನ ಸರ), ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಕಿರುಗಜ್ಜೆ, ಮುಂಗೈಗಳಲ್ಲಿ ನಾದಮಯವಾದ ಚಿನ್ನದ ಕಂಕಣಗಳು, ಕಾಲಲ್ಲಿ ಧಳಧಳಿಸುವ ಅಂದುಗೆಗಳು ಅಂದವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದುವು. ಆಗ-೧೬೦. (ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ) ತೂಕರಿಸಿ ಹರಸಲೆಂದು ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಹೊರಟು ನಾಚಿ ತಲೆ ಬಾಗಿದಳು. ಬಳಿಕ ಜಿನದರ್ಶನ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಅರಿವುಗಟ್ಟನೆಂದು ನುಡಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ೧೬೧. ಜಿನೇಶ್ವರನ ರೂಪವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡಲೆಂದೇ ಇಂದ್ರನು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು; ಜಿನಸ್ತುತಿಗೆ ಸಮರ್ಥನಾಗಲೆಂದೇ ಶೇಷನು ಸಾವಿರ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಅರ್ಹಂತನ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಬಳಿಕ-೧೬೨. ಜಿನಪತಿಯನ್ನು ಮೇರುಗಿರಿಶಿಖರದಿಂದ ಹಿಮವಂತಗಿರಿಶಿಖರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಐರಾವತದ ಮೇಲೇರಿಸಿ, ನೂತನವಾದ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರ ಹೊದಿಸಿದ ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಚತುರ್ನಿಕಾಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚಂದ್ರಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಆಗ-೧೬೩. ದೇವತಾ ಸಮೂಹದ ಕಳಕಳವೆಲ್ಲ ತೊಲಗಿದ ಮೇಲೆ ಅಭಿಷೇಕದ ಹಾಲತೊರೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದ ಮೇರುಗಿರಿಯು

ಧರಕೂಟಮೆನಿಸಿದುದು ಮಂ ।

ದರಶೈಲಂ ಸವನದುಗ್ಧಲಹರಿದಿಗ್ಧಂ ॥

೧೬೩

ಓಸರಿಸೆ ಕಳಕಳಂ ಸುರ ।

ರಾ ಸಮಯದೊಳೋದಿ ಪೋದ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ॥

ಪ್ರಾಸಾದಮೆಂಬ ವಾಗ್ನಿ ।

ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆಡೆಯಾಗಿ ಬಿನ್ನನಿದುರ್ದಗೇಂದ್ರಂ ॥

೧೬೪

ಸುರವೃಂದಾರಕಕೌಸುಮ ।

ಪರಾಗಸಂದೋಹವಾತ್ಮೆ ನೆಗಪಿತ್ತತ್ತಂ ॥

ಬರದೊಳ್ ಪಿಂದನೆ ಮಂದರ ।

ಗಿರಿ ಬಂದಪುದೆಂಬ ಸಂದೆಗದ ದಂದುಗಮಂ ॥

೧೬೫

ಅಂತು ಬಂದು ಬಹಿಃಪುರದೊಳವತರಿಸಿ ಬಲೆಯಮಷ್ಟಮತೀರ್ಥಕರನ ಬರವಿನೊಸಗೆಯೊಳಪ್ಪ
ಶೋಭಾಪರಿಪುಷ್ಪಮಪ್ಪ ಪುರಮಂ ಪುರಂದರಂ ಪುಗುವಾಗಳಮರಸೈನ್ಯಕಳಕಳಾವಿಳಭೂರಿಭೇರೀ
ಪ್ರಕಾಶಸಂಪಾದಿತಪ್ರಮೋದಪರವಶಂ ನೆಜ್ಜಿದು ಬಂದು ಶೃಂಗಾಟಕಸವಿಧಸೌಧಸೌಧೋತ್ಸಂಗದೊಳ್
ನಿಂದು ವಿವಿಧಾಘ್ಯಾಂಜನಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು

ತನತನಗೆಜ್ಜಿದುದು ಪುರೀ ।

ಜನಮೀಕ್ಷಿಸಿ ದೇವರಾಜನಂಕೃತನಂ ॥

ಜಿನರಾಜನನಲರ್ದೊಪ್ಪುವ ।

ಮನಂಗಳುಂ ಮುಗಿದ ಕೈಗಳುಂ ಬೆರಸಾಗಳ್ ॥

೧೬೬

ಗುಡುಗಿಲ್ಲದ ಶರನ್ನೇಘಗಳ ಕೂಟವೆನಿಸಿತು. ೧೬೪. ದೇವತೆಗಳ ಕಲಕಲದ್ವನಿ
ದೂರವಾಗಲಾಗಿ, ಓದು ಮುಗಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಖಾಲಿಯಾದ
ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸದ ಶಾಲೆಯಂತೆ ಭೂಗುಡುತ್ತಿತ್ತು. ೧೬೫. ದೇವಸಮೂಹದ
ಪುಷ್ಪಪರಾಗಸಂಚಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಟ್ಟುರೆ ಗಾಳಿಯೊಂದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಎತ್ತರದವರೆಗೆ ಎದ್ದು ಬಂದು, ಮಂದರಗಿರಿ ಇವರ ಹಿಂದೆಯೆ ನಡೆದು ಬಂದಿತೊ
ಎನೊ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ವ|| ದೇವೇಂದ್ರನು ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ
ಬಂದು ಪುರದ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು, ಬಳಿಕ ಅಷ್ಟಮ ತೀರ್ಥಕರನ
ಆಗಮನಕ್ಕಾಗಿ ಅಷ್ಟಶೋಭೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ನಗರವನ್ನು ಹೊಗುವಾಗ,
ದೇವಸಮೂಹದ ಕಳಕಳ, ಘನವಾದ ಭೇರೀನಿನಾದಗಳಿಂದ ಮೋದಗೊಂಡು
ಪರವಶರಾಗಿ ನೆರೆದು, ಸೌಧಗಳಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಾನಾ ಬಗೆಯ
ಅಘ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು-೧೬೬. ದೇವೇಂದ್ರನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಜಿನೇ
ಶ್ವರನನ್ನು ಕಂಡು ಮನವರಳಿ, ಕೈಮುಗಿದು ಪುರಜನರು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ದಿವಿಜಗಜಾಗ್ರದೊಳಿದುರ್ಗಂ |

ಭುವನಾಗ್ರದೊಳಿದರ್ಶನನಿಸಿದಂ ಹರಿಯಂ ತಾ ||

ನವಳಂಬಿಸಿದುರ್ಗಮಖಳ |

ಕೃಪಳಂಬನಮನಿಸಿದಂ ಜನಾರ್ಭಕನೀಗಳ್ ||

೧೬೭

ದೊರೆವೆತ್ತುದು ಪೃಥುಕೃತ್ವಂ |

ಪರಮನೋಳಾತ್ಮೀಯಜನನಿಯುದರದೊಳಿದುರ್ಗಂ ||

ಪರಿಕಿಮೊಡಾಕ್ರಾಂತಚರಾ |

ಚರಗೋಚರಸಕಳಭುವನನಾದುದಜಿಂದಂ ||

೧೬೮

ಎಂದಭಿವರ್ಣಿಸುತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ ಪ್ರವೃದ್ಧೋತ್ಸಾಹಬುದ್ಧಿವೃದ್ಧಂ ವೃದ್ಧಶ್ರವಂ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಮಹರ್ಥಕಾಮರಸಮಾಜಂ ರಾಜಮಂದಿರಮಂ ಮಂದರೋಪಮಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಮುನ್ನಮೆ ಕಲ್ಪಜಶಿಲ್ಪಿ ಜನಪರಿಕಲ್ಪಿತಮಾಗಿದರ್ಶನಲ್ಪಮಣಿಮಂಟಪದೊಳಿಹುದ್ವಿಪಗಜಾರಿಯಂ ಗಜಾರಿಪೀಠಾಧಿರೂಢಂ ಮಾಡ ಲೊಡಂ

ಸುತಮುಖನೀರೇಕ್ಷಣೋತ್ಪುಕ |

ಮತಿಗಳ್ ಭೂಭುಜನುಮರಸಿಯುಂ ಪರಿತಂದ ||

ಪ್ರತಿಮನನೀಕ್ಷಿಸಿ ನಯನ |

ದ್ವಿತಯಕ್ಕೊಡರಿಸಿದರಂತವರ್ ಸಫಲತೆಯಂ ||

೧೬೯

ಆಗಳವರನುಚಿತವಿಷ್ಣುರೋಪವಿಷ್ಣುರಂ ಮಾಡಿ

೧೬೭. “ಐರಾವತದ ಮೇಲಿದ್ದರೂ ಜಿನನು ಲೋಕಾಗ್ರದಲ್ಲಿರುವನೆಂದೆನಿಸಿದನು; ಇಂದ್ರನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ತಾನೆ ಆಶ್ರಯನೆನಿಸಿದನು. ೧೬೮. ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಮಸ್ತ ಚರಾಚರ ಭುವನವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲವ ನಾದುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರ ಶೈಶವವು ಅತಿಶಯವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳುದು”. ವ|| ಹೀಗೆಂದು ಅವರು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ದೇವ ಸಮೂಹವು ಮಂದರಗಿರಿಯಂತಿರುವ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಈ ಮೊದಲೆ ಕಲ್ಪಲೋಕದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ವಿಶಾಲವಾದ ರತ್ನಮಂಡಪದಲ್ಲಿ, ಪಾಪ ಗಜ ವೈರಿಯಾದ ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ೧೬೯. ಮಗನ ಮುಖ ವನ್ನು ನೋಡಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ ಅರಸನೂ ಅರಸಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಅಪ್ರತಿಮನನ್ನು ಕಂಡು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ವ|| ಆಗ

ಭುವನಜ್ಞಾಯನ ತಂದೆ ತದ್ವಿಭುವ ತಾಯೆಂಬೊಂದು ಸಯ್ವಿಂಗೆ ನೋಂ |

ತವರಾರ್ ನಿಮ್ಮವೊಲೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಂ ಮಹಾಸೇನಭೂ ||

ಧವನಂ ಪೆರ್ಮೆಯ ಲಕ್ಷಣಾರಮಣಿಯಂ ದಿವ್ಯಾಂಬರಾಲೇಪಮಾ |

ಲ್ಯವಿಭೂಷಾದಿಗಳಿಂದೆ ಪೂಜಿಸಿದನಾವೊಂ ಪೂಜಿಸಂ ಪೂಜ್ಯರಂ || ೧೭೦

ದೊರಕೊಳೆ ಪದಾರ್ಥಸಂತಯ |

ಮಿರದಾಗಳೆ ಬಂದು ಜಿನಪಿತ್ಯದ್ವಂದ್ವಮನಾ ||

ದರದಿಂ ಬಲಗೊಳಲೊಡನೋ |

ಸರಿಕುಮದೆನೆ ಪೊಗಟಲಟಿವರಾರವರಟಿವಂ || ೧೭೧

ಎಂದು ವಾಸುಗಿಯುಂ ಪೊಗಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿದಂ, ಆಗ್ ವಾಸವಂ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕೋತ್ಸವಮನವರ್ಗ ತೀರ್ಥಕರಜನ್ಮಕ್ರಮಮಿದೆಂದಟಿಯೆ ತಿಳಿಪುವುದುಮವರದ್ವಂತಸಂತೋಷಾಕ್ರಾಂತಸ್ವಾಂತರಾಗಿ

ಸುರರಾಜಂ ಮದಧೀಶ್ವರಂ ಶಿಶು ದಲೆಂದೇನಿರ್ದನೇ ತಾಂ ಮಹ |

ತ್ತರನಾದಂ ಶಚಿ ದಾದಿಯಾದಳಮರರ್ ಪೇಟ್ಟಂತುಟಂ ಮಾಟ್ಟಿಕಿಂ ||

ಕರರಾದರ್ ನವದಿವ್ಯವಸ್ತುಚಯಮಸ್ತದ್ಗೇಹದೊಳ್ ನೋಟಿತ್ತಿಡು |

ಬ್ಬರಮಾಯ್ತದೊಡಮನೊ ಮತ್ಸುತನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕಿಂತಿದಾಶ್ಚರ್ಯಮೇ || ೧೭೨

ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ- ೧೭೦. “ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯನಾದ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಾಗುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಿಮ್ಮಂತೆ ಇನ್ನಾರು ಪಡೆದಾರು?” ಎಂದು ಹೊಗಳಿ ಇಂದ್ರನು ಮಹಾಸೇನರಾಜನನ್ನೂ ಮಹಿಮಾ ವಂತಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ದೇವಿಯನ್ನೂ ದಿವ್ಯವಾದ ವಸ್ತ್ರಲೇಪನ, ಮಾಲೆ, ಆಭರಣ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಪೂಜ್ಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸದವನು ಯಾರು? ೧೭೧. “ಯಾರಿಗಾದರೂ ತತ್ಪಾರ್ಥ ಸಂಶಯ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಜಿನನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು-ಆ ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದು, ಎಂದಮೇಲೆ ಅವರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಗಳಬಲ್ಲವರಾರು?” ವ|| ಹೀಗೆಂದು ಶೇಷನೂ ಹೊಗಳಿ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಅವರಿಗೆ ಜಿನನ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿ ತೀರ್ಥಕರ ಜನ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವುದೆ ಕ್ರಮವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದನು, ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು-೧೭೨. “ನನ್ನ ಒಡೆಯನು ಶಿಶುವೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಭಾವಿಸದೆ ಮಹತ್ತರನಾದನು; ಇಂದ್ರಾಣಿ ದಾದಿಯಾದಳು; ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಿಂಕರರಾದರು; ನೂತನವಾದ ದಿವ್ಯವಸ್ತುಗಳ ರಾಶಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾಯಿತು, ಆದರೇನು? ನನ್ನ ಮಗನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೇನು ಸೋಜಿಗವೆ ?”

ಎಂದು ಜಗದ್ಗುರುಜನನೀಜನಕರ್ ತಮ್ಮೊಳತಿಸಮ್ಮದದಿಂ ನುಡಿದು ಜಾತಕಮೋಕ್ಷವ
ಮನೊಡರ್ಚಿದಾಗಳ್

ಆತಕರ್ಣಿಚೂರ್ಣಪಟವಾಸದಿನಾವೃತದಿಕ್ಷಮೂಹಪಿ |
ಷ್ಣಾತಕದಿಂ ಬಲೀಕೃತನವಾರುಣನೀರರುಹಾಳಿಯಿಂ ಸಮು ||
ದ್ವ್ಯೋತಿತರತ್ನಭೂಷನದಿನುಜ್ಜಲತೋರಣಶೋಣಪಲ್ಲವ |
ವ್ರಾತದಿನೇಕರಾಗರಸಪೂರಿತಮಾಯ್ತನಿಸಿತ್ತು ತತ್ಪುರಂ ||

೧೭೩

ಸುರನರಗಾಯಿಕಾನಿಚಿಯಸಂಗತಮಂಗಳಗೀತನಾದದಿಂ |
ಸುರನರವಾದಕಪ್ರಕರವಾದ್ಯಸಮುದ್ಗತಹೃದ್ಯಶಬ್ದದಿಂ ||
ಸುರನರನರ್ತಕೀಲಲಿತನರ್ತನವರ್ತನದಿಂ ನೃಪೇಂದ್ರಮಂ |
ದಿರಮದು ದಿವ್ಯಮಾನುಷವಿಳಾಸರಸಾತ್ಮಕಮಾದುವಾಗಂ ||

೧೭೪

ಮನೆಯಿವು ವಿಮಾನಮಿವು ಪರಿ |
ಜನಮಿದು ಸುರಜನಮಿದರಸನಿವನಿಂದ್ರಮಿವಂ ||
ಜನಪಸತಿಯೀಕೆ ಶಚಿಯೀ |
ಕೆ ನೋಟ್ರೊಡೆಂದಟಿಯಲಿರಿದೇಂ ಸಿರಿ ಪಿರಿದೋ ||

೧೭೫

ಸುರಜನಮುಂ ಪುರಜನಮುಂ |
ಪರಿಜನಮುಂ ಪರಮಪುರುಷಜನ್ಮೋತ್ಸವನಿ ||

ವ|| ಹೀಗೆಂದ ಲೋಕಗುರುವಿನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ
ತಮ್ಮೊಳಗೆ ನುಡಿದುಕೊಂಡು, ಜಾತಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಲು-೧೭೩. ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ
ಪಸರಿಸಿದ ಪಟವಾಸಚೂರ್ಣದಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ತುಂಬಲಾಗಿ, ಪಿಷ್ಟಾತಕದಿಂದಲೂ,
ಹೂಬಲಿಯಾಗಿರಿಸಿದ ನವೋದಿತ ಕೆಂದಾವರೆಗಳಿಂದಲೂ, ಉಜ್ವಲವಾದ
ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಮಿರುಗುವ ತೋರಣದ ಕೆಂದಳಿರುಗಳಿಂದಲೂ ರಾಗರಸ
ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವಂತೆ ಆ ನಗರವು ತೋರಿತು. ೧೭೪. ಮಂಗಳಗೀತಗಳಲ್ಲಿ,
ವಾದ್ಯವಾದನದಲ್ಲಿ, ಲಲಿತ ನರ್ತನದಲ್ಲಿ ದೇವ ಕಲಾವಿದರೂ ಮನುಷ್ಯ ಕಲಾವಿದರೂ
ಕೂಡಿಯೆ ತೊಡಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಅರಮನೆಯು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ
ಉಭಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿಮಾನವೆಂಬಂತೆ ರಸಮಯವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿತು.
೧೭೫. ಇವು ಮನೆಗಳು, ಇವು ವಿಮಾನಗಳೆಂದಾಗಲಿ, ಇವರು ರಾಜಪರಿವಾರ
ದವರು, ಇವರು ದೇವತೆಗಳು ಎಂದಾಗಲಿ, ಈತನು ಅರಸು, ಈತನಿಂದ್ರನೆಂದಾಗಲಿ,
ಈಕೆ ಅರಸಿ, ಈಕೆ ಶಚೀದೇವಿಯೆಂದಾಗಲಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವೆನಿಸಿತು,
ಎಂದಮೇಲೆ ಆ ವೈಭವದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳೋಣ ? ೧೭೬.
ಸುರಜನರು, ಪುರಜನರು, ಪರಿವಾರ ಜನರು-ಎಲ್ಲರೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಜನ್ಮೋತ್ಸವದ

ಭರತರಹರ್ಷರಸಾಮೃತ |

ಶರಧಿಯೊಳೇಂ ಕೂಡೆ ಮೂಡಿ ಮುಟ್ಟಾಡಿದುದೋ ||

೧೭೬

ಅಂತು ನಾಟಕಂನಲಿವುದಂ ಕಂಡು ತಾನುಂ “ಆನಂದಸೀಮಾ ಖಲು ನೃತ್ಯಸೇವಾ” ಎಂಬ ನಾಟ್ಯವೇದಾರ್ಥಮಂ ಸಮರ್ಥಿಸುವಂತೆ ರಸಂ ಭಾವಂ ಅಭಿನಯಂ ಧರ್ಮ ಪೃವೃತ್ತಿ ಸಿದ್ಧಿ ಸ್ವರ ಮಾತೋದ್ಯಂ ಗಾನಂ ರಂಗಂ ಸಂಗ್ರಹಮೆಂಬ ಪನ್ನೋಂದು ನಾಟ್ಯಾಂಗದೊಳ್ ನೆರೆದು ನಾಟಕಾದಿ ರಸರೂಪಕಂಗಳೊಳ್ ದೇವನಾಯಕಾಯುಕ್ತಮುಂ ವೀರರಸೋಪೇತಮುಮಪ್ಪ ಸಮವಾಕಾರರೂಪ ಕಮಂ ಗರ್ಭಾವತರಣಕಲ್ಯಾಣಪ್ರಸ್ತುತಮೆ ವಸ್ತುವಾಗೆಯುಂ ಜ್ಞಾನತ್ರಯೇನೇತ್ಯವೇ ನೇತೃವಾಗೆಯುಂ ದಾನದಯಾವೀರರಸಂಗಳೆ ರಸಂಗಳಾಗೆಯುಂ ಸ್ವರ್ಗಗರೆ ಚತುರ್ವರ್ಗಿಗಳಾಗೆಯುಂ ತ್ರಿದಶವಾದಕರೇ ವಾದಕರಾಗೆಯುಂ ಗಂಧರ್ವಾಮರರೇ ಗಾಯಕರಾಗೆಯುಂ ಸುತ್ರಾಮನಘಸಂತ್ರಾಸಫಲಾರ್ಥಿತ್ವದಿಂ ಸೂತ್ರಧಾರವೃತ್ತಿಯುಂ ತಳೆದು ನಟನಲಂಪಟಗೃಹೀತಸಮುಚಿತನೈಪಥ್ಯನುಮುಪ ಚರಿತನಾಂದೀಸಮಯಭಾರತಿಕಾಚಾರನುಮಾಗಿ ರಂಗಪ್ರವೇಶದೊಳ್ ದರ್ಶನಾವರಣೋಪಶಾಂತಿ ಯೆಂಬಂತೆ ಯವನಿಕಾಪಸರಣಮಾಗಲೊಡಂ

ಪದದೊಳ್ ಸಮಪಾದಂ ಹೃದ |

ಯದೊಳಂಜಳಿ ಮುಖದೊಳಮಳಸಮದೃಷ್ಟಿ ಬೆಡಂ ||

ಗೊದವಿರೆ ಸೂತ್ರಿಸಿ ಬರೆದಂ |

ದದೊಳಿದರ್ಫಂ ಕುಳಿತಿ ನಿಂದು ಋಜ್ಜಾಗತದೊಳ್ ||

೧೭೭

ನಿರ್ಭರವಾದ ಆನಂದರಸ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅದೇನು ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಏಳುತ್ತಿದ್ದರೂ! ವ|| ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕುಣಿದಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು, “ಆನಂದದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯೆಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕುಣಿದಾಡುವುದೆ” ಎಂಬ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಾತನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವಂತೆ ರಸ, ಭಾವ, ಅಭಿನಯ, ಧರ್ಮ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಸಿದ್ಧಿ, ಸ್ವರ, ಆತೋದ್ಯ, ಗಾನ, ರಂಗ, ಸಂಗ್ರಹ ಎಂಬ ಹನ್ನೊಂದು ನಾಟ್ಯಾಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ನಾಟಕಾದಿ ರಸರೂಪಕಗಳಲ್ಲಿ ದೇವನಾಯಕಾಯುಕ್ತವೂ ವೀರರಸಾಯುಕ್ತವೂ ಆದ ಸಮವಾಕಾರವೆಂಬ ರೂಪಕವನ್ನು, ಗರ್ಭಾವತರಣ ಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಸಂಗವೆ ವಸ್ತುವಾಗಲಾಗಿ, ತ್ರಿಜ್ಞಾನದರ್ಶಿಯಾದ ಜಿನನೇ ನೇತಾರನಾಗಲಾಗಿ, ದಾನ ದಯಾವೀರ ರಸಗಳೆ ರಸಗಳಾಗಲಾಗಿ, ದೇವಲೋಕದವರೆ ಚತುರ್ವರ್ಗಿಗಳಾಗಲಾಗಿ, ದೇವವಾದಕರೆ, ವಾದ್ಯಕಾರರಾಗಲಾಗಿ, ಗಂಧರ್ವ ದೇವತೆಗಳೆ ಗಾಯಕರಾಗಲಾಗಿ, ಇಂದ್ರನು ಪಾಪ ನಿವಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ತಾನೆ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ನರ್ತನೋತ್ಸುಕತೆ ಯಿಂದ ಉಚಿತವಾದ ನೈಪಥ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಂದಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ರಂಗ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಾಗ ದರ್ಶನಾವರಣ ಕರ್ಮ ತೊಲಗುವಂತೆ ತೆರೆ ಸರಿಯಿತು. ೧೭೭. ಸಮಪಾದನಾಗಿ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ, ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಋಜ್ಜಾಗತ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಇಂದ್ರನು ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆದ ಚಿತ್ರದಂತೆ

ಅಂತು ನಿಂದು ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿವಿಕ್ಷೇಪಮಂ ಮಾಡಿ ನಿಟಳನಿಹಿತಾಂಜಳಿಯಾಗಿ

ಪರಮನ ಚರಣನಖಾಮೃತ |

ಕಿರಣನನೋಲಗಿಪ ತರಳತಾರಾಗಣಮಂ ||

ಪರಿಹಾಸಂಗೆಯ್ದುದು ಕೇ

ಸರಿಪೀಲೋಪಾಂತದೊಳ್ ಲತಾಂತಪ್ರಸರಂ ||

೧೭೮

ಅನಂತರಂ ಮಂಗಳಪದಪದವಾಕ್ಯದಿಂ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆವಡೆದು ಬಲಾಯಂ ಪ್ರರೋಚನಾರ್ಥಂ
ಪೂರ್ವರಂಗಪ್ರಸಂಗಮಂ ಮಾಡಿದಾಗಳ್

ಕಿವಿಗಿಂಪಂ ಮೃದುಗೇಯಮೀಯೆ ಮೃದುಗೇಯಕ್ಕಾದಮೋರನ್ನಮೆಂ |

ಬವೊಲಿಂಬಾಗಿರೆ ವಾದ್ಯಶಬ್ದಮತಿಸಾಮ್ಯಂ ವಾದ್ಯಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನೋ ||

ಡುವೊಡಂಬೊಪ್ಪದೊಳೊಂದೆ ನೃತ್ಯಮಳವಟ್ಟಾ ನೃತ್ಯದಿಂದುಣ್ಣೆ ಮೊ |

ಣ್ಣೆ ವಿಶೇಷಂ ರಸವೃತ್ತಿಯೇನೆಸೆದುದೋ ತದ್ವಂಗಸಂಗೀತಕಂ ||

೧೭೯

ತದನಂತರಂ ವಸ್ತುವಿಷಯದೊಳ್ ಸರ್ವರಸಾಯತ್ತಮಪ್ಪ ಭಾರತೀವೃತ್ತಿಯಂ ಪೊರ್ದಿ
ಲಲಿತನೃತ್ಯದೊಳ್ ನಿಬದ್ಧಾನಿಬದ್ಧಭೇದಭಿನ್ನಮಾರ್ಗಗೀತಂಗಳೊಳಂ ತತ್ವಾನುಗತೌಘವಾದ್ಯಂಗಳೊಳ್
ಸಂಗತಂಬಡೆದು,

ಸಕಳಾಂಗೋಪಾಂಗದಿಂದಾಂಗಿಕಮತಿವಿಶದಂ ಗಾನಪಠ್ಯೋಕ್ತದಿಂ ವಾ |

ಚಿಕಮತ್ಯೌಚಿತ್ಯನೈಪಥ್ಯದೆ ಸುಸದೃಶಮಾಹಾರ್ಯಕಂ ಸತ್ಪಭಾವಾ ||

ಶೋಭಿಸಿದನು. ವ|| ಹಾಗೆ ನಿಂತು ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೆದರಿ, ಹಣೆಗೆ ಕೈ
ಜೋಡಿಸಲಾಗಿ-೧೭೮. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕಾಲುಗುರೆಂಬ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಓಲೈಸುವ
ಬೆಡಗಿನ ನಕ್ಷತ್ರ ಮಂಡಲಿಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆ
ಹೂಗಳು ಒಪ್ಪಿದುವು. ವ|| ಆ ನಂತರ ಮಂಗಳವಾಕ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನಾಚರಿಸಿ,
ಪ್ರರೋಚನಾರ್ಥವಾಗಿ (ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿರುವುದರ ವರ್ಣನಾರ್ಥವಾಗಿ)
ಪೂರ್ವರಂಗ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ-೧೭೯. ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾದ ಮಧುರ
ಗಾಯನ, ಮಧುರ ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಸರಿ ಸಮನೆಂಬಂತೆ ರಮ್ಯವಾದ ವಾದ್ಯವಾದನ,
ವಾದ್ಯವಾದನಕ್ಕೆ ಅನುಗತವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ನರ್ತನ, ಆ ನರ್ತನದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ
ರಸವೃತ್ತಿ-ಇವುಗಳಿಂದ ಆ ರಾಗ ಸಂಗೀತ ಎಷ್ಟೊಂದು ಮನೋಹರವಾಯಿತು !
ವ|| ಬಳಿಕ ವಸ್ತು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಸಯುಕ್ತವಾದ ಭಾರತೀವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಿ ಲಲಿತವಾದ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಬದ್ಧ, ಅನಿಬದ್ಧವೆಂಬ ಭೇದಗಳುಳ್ಳ
ತ್ರಿಮಾರ್ಗಗೀತಗಳೊಡನೆಯೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರಿಯಾದ ವಾದ್ಯಗಳೊಡ
ನೆಯೂ ಮೇಳವಾಗಿ-೧೮೦. ತನ್ನ ಸಮಸ್ತ ಅಂಗೋಪಾಂಗಗಳಿಂದ 'ಆಂಗಿಕ'
ವನ್ನೂ, ಗಾನಪಠನದಿಂದ 'ವಾಚಕ'ವನ್ನೂ, ಉಚಿತವಾದ ನೈಪಥ್ಯದಿಂದ

ಧಿಕಚೇಷ್ಟಾಪುಷ್ಪಿಯಂ ಸಾತ್ವಿಕಮಮರ್ವನಮವ್ಯಾಜದಿಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಸಾಮಾ |
ಜಿಕರಿಂದ್ರಂ ಲೀಲಿಯಿಂದಂ ಚತುರಭಿನಯಚಾತುರ್ಯದೋಳ್ ಕೂಡೆ ಸಂದಂ || ೧೮೦

ಭರತಾಗಮಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನಿಜ |
ಕರಣಮಳಂಕರಣಮಂಗಹಾರಂ ಹಾರಂ ||
ಪಿರಿದುಂ ತಾನೆನೆ ಮೆಚ್ಚಿದಂ |
ಸುರಪರಿವೃಥನಾಂಗಿಕಾಭಿನಯಪರಿಚಯಮಂ || ೧೮೧

ಕುಳಶಿಕಭಿನಯದೋಳಾದಂ |
ಗಳಕ್ಕೆ ನತಿ ದೃಷ್ಟಿಗುತ್ಸವಂ ಹಸ್ತಕಂ ||
ಜಳಿಯೆ ಬರುತಿರ್ದುರವೇನ |
ಗ್ಗಳಮೋ ಜನಭಕ್ತಿಯೆಸಕಮಾತನ ಮನದೋಳ್ || ೧೮೨

ಸಭೃತಮುದಂ ಹರಿ ಮೆಚ್ಚಿದಂ |
ಸಭೆಗೆ ವಿಭಾವಾನುಭಾವಸಾತ್ವಿಕಭಾವ ||
ವೃಭಿಚಾರಭಾವಮೆಂಬಿವ |
ಜಭಿನಯದಿಂ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವದೋಳ್ ರಸದೋದವಂ || ೧೮೩

ಇದು ಭಾವಮಿದು ರಸಂ ಮ |
ತ್ತಿದು ವೃತ್ತಿಯೆನಿಪ್ಪ ಸಂದ ಸಮಕಟ್ಟುಗಳೋಳ್ ||
ತ್ತಿದಶಪತಿ ಭರತಶಾಸ್ತ್ರದ |
ಮೊದಲ ನಿಬಂಧನಮೆ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಂತಿದಂ || ೧೮೪

ಜೆಲುವಾದ 'ಆಹಾರ್ಯಾರ್ಥ'ವನ್ನೂ, ಸತ್ವಭಾವಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಯಿಂದ 'ಸಾತ್ವಿಕ' ವನ್ನೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಇಂದ್ರನು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಅಭಿನಯ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆದನು. ೧೮೦. ನಾಟ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ತನ್ನ ಅವಯವಗಳೆ ಅಲಂಕಾರ, ಅಭಿನಯ ಮುದ್ರೆಗಳೆ ಹಾರವೆನಿಸುವಂತೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅಂಗಿಕಾಭಿನಯವನ್ನು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು. ೧೮೧. ಇಂದ್ರನು ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆತನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕೆಳಬಾಗು, ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಉತ್ಸವ ಹಾಗು ಕೈಗೆ ಅಂಜಲಿ ರಚನೆ (ಕೈಮುಗಿಯುವಿಕೆ) ಇವೇ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಆತನ ಮನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಜನಭಕ್ತಿಯ ನಿರ್ಭರತೆ ಅಂತಹುದು. ೧೮೨. ನಿರ್ಭರ ಹರ್ಷದಿಂದ ಇಂದ್ರನು ವಿಭಾವ, ಅನುಭಾವ, ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ ವೃಭಿಚಾರ ಭಾವಗಳ ಅಭಿನಯ ದಿಂದ ಸಭಿಕರಿಗೆ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವದ ರಸಾಸ್ವಾದವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದನು. ೧೮೪. ಇದು ಭಾವ, ಇದು ರಸ, ಇದು ವೃತ್ತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲ

ಅಭಿಷೇಕಾಮೃತದಿಂ ಹೇ |
ಮಭೂಧ್ರಮಂ ಮುನ್ನ ಮುಬುಗಿಸಿದವೋಲಮರ ||
ಪ್ರಭು ಮುಬುಗಿಸಿದಂ ತದ್ರಾ |
ಜಭವನಮಂ ಮತ್ತೆ ಲಲಿತನೃತ್ಯಾಮೃತದಿಂ ||

೧೮೫

ಸಭೆ ವಿಬುಧಸಭೆ ಜಗತ್ಪತಿ |
ಸಭಾಧಿಪತಿ ಶಕ್ತನಲ್ಲ ನರ್ತಕನೆನೆ ತ ||
ದ್ವಿಭವಮನಣ್ಣ ನಭೂತೋ |
ನ ಭವಿಷ್ಯತಿಯೆಂದೆ ಮಾಣದಾರ್ ನೆಜ್ಜಿ ಪೋಗಟ್ಟರ್ ||

೧೮೬

ಎಂದಿನಂ ಪಿರಿದು ಪೊಟ್ಟು ನರ್ತಿಸಿಯುಂ ಮಾಣದುತ್ಸವೋನ್ನತಂ ಮತ್ತಮಿತರಜನಕೌತು
ಕೋತ್ಸಾದನೋಪಾಯಮುಮುದೃತಾಭಿನಯಪ್ರಾಯಮುಂ ಕೇವಳಂ ತಾಳಲಯಾಶ್ರಯಮುಮಪ್ಪ
ತಾಂಡವಮನಾಡಲೆಂದಾರಭಟೀವೃತ್ತಿಯಂ ಕೈಕೊಂಡು

ಮನದೊಳ್ ಪೊದಟ್ಟು ಪೊಣ್ಣಿದ |
ಜಿನನ ಮಹೋತ್ಸಾಹದೊಡನೆ ಬಳೆದುದು ದೇಹಂ ||
ತನತನೆ ಬಾಂಬರಗಂ ಬಳೆ |
ದನಿಮಿಷಪತಿ ನಟನಪಟುತೆಯಂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಂ ||

೧೮೭

ಒರ್ಮೆಯೆ ನಿಲವುಗಳನಿತುಮ |
ನೊರ್ಮೆಯೆ ಪದಗತಿಗಳನಿತುಮಂ ವಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂ ||
ದೊರ್ಮೆಯೆ ದೃಷ್ಟಿಗಳನಿತುಮ |
ನೊರ್ಮೆಯೆ ಹಸ್ತಗಳನಿತುಮಂ ಹರಿ ಮೆಜ್ಜಿದಂ ||

೧೮೮

ಪ್ರಬಂಧವೆ ಮೈತಾಳಿ ಬಂದಂಗೆ ಇಂದ್ರನು ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿದನು. ೧೮೫. ಅಭಿಷೇಕಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಮೇರುಗಿರಿಯನ್ನು ಈ ಮುಂಚೆ ಮುಳುಗಿಸಿದಂತೆ, ಇಂದ್ರನು ಅರಮನೆಯನ್ನು ನೃತ್ಯಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದನು. ೧೮೬. ಸಭಿಕರು ದೇವತೆಗಳು, ಸಭಾಧಿಪತಿಯಾದವನು ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ಜಿನೇಶ್ವರ, ನರ್ತಕನು ಇಂದ್ರ - ಎಂದ ಮೇಲೆ ಆ ನೃತ್ಯವನ್ನು “ಹಿಂದಾದುದಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಇಂತಹುದು ಆಗಲಾರದು” ಎಂದಲ್ಲದೆ ಇತರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹೊಗಳಿಯಾರು? ವ|| ಹೀಗೆ ಬಹುಸಮಯದವರೆಗೆ ನಾಟ್ಯವಾಡಿದರೂ, ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಉತ್ಸವದಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತನಾದ ಇಂದ್ರನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಕೌತುಕವನ್ನಂಟು ಮಾಡಲೆಂದು ಉದ್ಧತವಾದ ಅಭಿನಯದಿಂದ ಕೂಡಿದುದೂ ಕೇವಲ ತಾಳಲಯಾಶ್ರಯವೂ ಆದ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯವಾಡಲು ಆರಭಟೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು- ೧೮೭. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಶಿತಯವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ಜಿನನ ಮಹೋತ್ಸಾಹದೊಡನೆ ತನ್ನ ದೇಹವೂ ಬೆಳೆಯಿತೆಂಬಂತೆ ಆಕಾಶದವರೆಗೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತು ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ನೃತ್ಯಕೌಶಲವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ೧೮೮. ಒಮ್ಮೆಯೆ ಎಲ್ಲ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು, ಒಮ್ಮೆಯೆ ಎಲ್ಲ ಪದವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು, ಒಮ್ಮೆಯೆ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು, ಒಮ್ಮೆಯೆ ಎಲ್ಲ

ಸ್ಥಳನಳಿನಾವಕೇರ್ಣಮೆನಿಸಿತ್ತು ವಸುಂಧರೆ ಪಲ್ಲವೋತ್ಕರಾ |
ವಿಳಮೆನಿಸಿತ್ತು ಕೂಡೆ ದೆಸೆ ಕೈರವದಾಮನಿಕಾಮವಿಭ್ರಮಾ ||
ಕುಳಮೆನಿಸಿತ್ತು ಮೇಘಪಥಮೆಂಬಿನೆಗಂ ಚರಣಪ್ರಚಾರದೋ |
ಸ್ಥಳವಳಿನಾವಲೋಕನವಿಳಾಸಮದೇನೆಸೆದತ್ತೊ ಶಕ್ತನಾ ||

೧೮೯

ಕಟಿವೂವೆಂಬನ್ನೆಗಂ ರೇಚಕಪವನಪಟುಕ್ಷೀಪದಿಂ ಋಕ್ಷಮೆಲ್ಲಂ |
ಕಟುತಿತ್ತಿದ್ದತ್ತು ಬಾಹಾಪರಿಘನಿಕರಸಂಭ್ರಾಂತಿಯಿಂ ದಿಗ್ಗಜೌಘಂ ||
ಪೆಟುತಿತ್ತಿದ್ದತ್ತು ಪಾದಾಹತಿಯಿನವನಿಯಳ್ಳಾಡೆ ವಾರ್ಧಿವ್ರಜಂ ಬೆಂ |
ಬಟಿಯಂ ತುಳ್ಳಾಡುತಿರ್ದತ್ತನೆ ನಟಿಯಿಸಿದಂ ತಾಂಡವೋದ್ದಂಡನಿಂದ್ರಂ ||

೧೯೦

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಅರಯೆ ದೇವನೋಲಗದೊಳೊಪ್ಪುವ ಮೂರ್ತಿಯದೊಂದು ತತ್ತತೀ |
ಹಾರಕವೃತ್ತಿಯೊಳ್ ನೆಟಿದ ಮೂರ್ತಿಯದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರಮಾಗೆ ನಾ ||
ನಾರಸನ್ಯತ್ಯದೊಳ್ ನಲಿವ ಮೂರ್ತಿಯದೊಂದನೆ ತೋಚಿದಂ ಸಮಂ |
ತಾರ ಮನಕ್ಕಮಚ್ಚರಿಯಿಂದ್ರನದೊಂದು ಮಹೇಂದ್ರಜಾಲಮಂ ||

೧೯೧

ಒರ್ಮೆ ವಸುಂಧರಾತಳದೊಳೊರ್ಮೆ ದಿಶಾವಳಯಾಂತದೊಳ್ ಪೊದ |
ಱೊರ್ಮೆ ನಭೋವಿಭಾಗದೊಳನೇಕವಿಧಾಭಿನಯಂಗಳಿಂದೆ ಸೌ ||
ಧರ್ಮನದೇನಗುವಿಸಿ ವಿಗುವಿಸಿ ತೋಚಿದನೋ ಸ್ವರೂಪಮಂ |
ಪರ್ಮೆಯ ನಾಟ್ಯಧರ್ಮಿಯನಳಂಕೃತಿವೆತ್ತಿರೆ ಲೋಕಧರ್ಮಿಯಂ ||

೧೯೨

ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಿಕ್ರಿಯಾಬಲದಿಂದ ಇಂದ್ರನು ಮೆರೆದನು. ೧೮೯. ಇಂದ್ರನ ಪಾದ ವಿನಾಸದಿಂದ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ ನೆಲದಾವರೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದಂತೆನಿಸಿತು; ತೋಳುಗಳ ಚಲನೆಯಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ತಳಿರು ಹೊದಿಸಿದಂತೆನಿಸಿತು; ದೃಷ್ಟಿವಿಲಾಸದಿಂದ ಆಕಾಶವೆಲ್ಲ ಕನ್ನೆದಿಲೆಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದಂತೆ ತೋರಿತು. ಇಂದ್ರನರ್ತನದ ವಿಲಾಸ ಅಂತಹುದು. ೧೯೦. ಆತನ ನಿಶ್ವಾಸದ ಗಾಳಿಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಬಾಡಿದ ಹೂಗಳಂತೆ ಕಳಚಿಬಿದ್ದುವು; ಆತನ ಹಲವಾರು ತೋಳುಗಳ ಸಂಭ್ರಮದ ಚಲನೆಗೆ ಹೆದರಿ ದಿಗ್ಗಜಗಳು ಹಿಂಜರಿದುವು; ಹೆಜ್ಜೆಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ಅಲ್ಲಾಡಿ ಕಡಲುಗಳು ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ತಾಂಡವವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿದನು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೯೧. ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ದೇವನ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುವ ಇಂದ್ರರೂಪ ಒಂದು; ಆತನ ಪ್ರತೀಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ರೂಪವೊಂದು; ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ನಾನಾ ರಸಮಯ ನರ್ತನದಲ್ಲಿ ನಲಿಯುವ ರೂಪವೊಂದು :- ಹೀಗೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೂಪವಾಗಿ ಇಂದ್ರನು ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ೧೯೨. ಒಮ್ಮೆ ಭೂತಲದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿರುವನು; ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆಕಾಶಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಅಭಿನಯಗಳಿಂದ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮಹಿಮೆವೆತ್ತ ನಾಟ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು

ನರನಾರೀನಿಕರಕ್ಕೆ ಕೌತುಕಮನಿತ್ತತ್ತಯ್ಯ ದಿಗ್ವಿತ್ತಿಯೊಳ್ |

ಬರೆದಂತುರ್ವರೆಯೊಳ್ ಸಮಂತು ಬಳೆದಂತಾಕಾಶದೊಳ್ ಕೂಡೆ ಬಿ ||

ತ್ತರದಿಂ ಮಾರ್ಪೊಳೆದಂತನೇಕನಿಜನ್ಯತ್ಯಾಕಾರಮಾನಂದಬಂ |

ಧುರಭಾವಂ ಭರದಿಂದುಪಕ್ರಮಿಸೆ ಶಕ್ರಂ ವಿಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂ ||

೧೯೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ಬಳರಿಪುವ ಬಾಹುನಿವಹಮಂ ನವರತ್ನಕೇಯೂರಕಾಂತಿಸಂತಾನಮೆಂಬಂ
ತಡರ್ದು

ಬಿಂಕಂಬೆತ್ತಿರೆ ಹಸ್ತನ |

ಖಾಂಕುರದೊಳ್ ಬಾಹುಶಾಖೆಯೊಳ್ ದಿವಿಜನಟೀ ||

ಸಂಕುಳಮಂದನುಗತಿಯಿಂ |

ದಂಕುರಶಾಖಾಭಿನಯಮನೇಂ ತೋಟಿದುದೋ ||

೧೯೪

ಅಮರಿಯರುಮಿಂಧ್ರನೊಡನೊಡ |

ನಮರೀಜನವೇಷದಮರರುಂ ತದುಭಯದೊಳ್ ||

ಸಮುದಯದೊಳಾಡುವೆಡೆಯೊಳ್ |

ಸಮಸಂದುವು ಲಾಸ್ಯತಾಂಡವಚ್ಚುರಿತಂಗಳ್ ||

೧೯೫

ತಳೆದೆಸೆಯೆ ವಲನವರ್ತನ |

ವಿಳಾಸಮಂ ಹರಿಯ ತೋಳ್ಳಂತವಜಿರೊಳ್ ಸಂ ||

ಚಳಿಸದೆ ನಿಂದರ್ ಚಕ್ರಂ |

ದೊಳಮಾಡುವರಂತಮರ್ತ್ಯನರ್ತಕಿಯರ್ಕಳ್ ||

೧೯೬

ತೋರಿದನು. ೧೯೩. ದಿಗ್ವಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಂತೆ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಪಡಿಮೂಡಿದಂತೆ ಅನೇಕ ನೃತ್ಯರೂಪಗಳನ್ನು ಆನಂದಕರವಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಿಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಂದ್ರನು ತೋರಿ, ಆ ನಗರದ ನರನಾರಿಯರಿಗೆ ಕೌತುಕವನ್ನಂಟು ಮಾಡಿದನು. ೧೯೪. ಅದಲ್ಲದೆ ಇಂದ್ರನ ಅನೇಕ ತೋಳುಗಳನ್ನು ನವರತ್ನದ ತೋಳ್ಳೆಗಳ ಕಾಂತಿಯೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಏರಿ- ೧೯೫. ಆತನ ಕೈಯುಗುರುಗಳ ಮೇಲೂ, ತೋಳುಗಳ ಮೇಲೂ ದೇವನರ್ತಕಿಯರ ಸಮೂಹವು ಅನುಗತವಾಗಿ ನರ್ತಿಸಿ ಅಂಕುರಾಭಿನಯವನ್ನೂ, ಶಾಖಾಭಿನಯವನ್ನೂ ಬೆಡಗಿನಿಂದ ತೋರಿತು. ೧೯೫. ದೇವಾಂಗನೆಯರೂ, ದೇವಕಾಂತಾವೇಷದ ಸುರರೂ ಇಂದ್ರನ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಆತನೊಡನೆ ನರ್ತಿಸುವಾಗ ಲಾಸ್ಯ ಹಾಗು ತಾಂಡವ ಎಂಬೆರಡು ನೃತ್ಯಗಳ ಬೆಡಗುಗಳೂ ಸಮನಾಗಿ ತೋರಿದುವು. ೧೯೬. ಇಂದ್ರನ ತೋಳುಗಳು ವಿಲಾಸದಿಂದ ಬೀಸಿದಾಗಲಾಗಲಿ, ತಿರುಗಿಸಿದಾಗಲಾಗಲಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ನರ್ತಕಿಯರು ಚಕ್ರದುಂಯ್ಯಾಲೆ

ಆಗಲಾಕೆಯರ ಪಂಚವಿಧಪದತಳಸಂಚಾರದಿಂ ಗಗನವಳಯಮೆಲ್ಲಂ ಕೆಂದಳಿರ ಪಂದರಿಕ್ಕಿ ದಂತೆಯುಂ, ಆಕೆಯರ ನವವಿಧಭಾಹುವಳನದಿಂದೆಳಲತೆಯ ಬಳ್ಳಿ ಚಳಿಸಿದಂತೆಯುಂ, ಆಕೆಯರ ಚತುಷ್ಟಪ್ಪವಿಧಹಸ್ತವಿಸ್ತಾರದಿಂ ಬಯಲಾಡವರೆಯ ಬನಮರಲ್ದಂತೆಯುಂ, ಆಕೆಯರ ಪಟೌತ್ತಿಂಶತ್ಪದಾ ಸ್ವೇರಾಂಬಕಕದಂಬದಿಂ ಕರ್ನೆಯ್ವಲಿಸಳ ಮಱಿ ಕಱಿದಂತೆಯುಂ, ಆಕೆಯರಷ್ಟವಿಧಾಕೋಕನರುಚಿಯುಂ ಕುಡುಮಿಂಚನೋಳ್ ಕಟ್ಟಿ ಮೆಳಿದಂತೆಯುಂ, ಆಕೆಯರ ಸಪ್ತವಿಧಭ್ರೂವಿಭ್ರಮದಿಂ ಮದನನ ಪದೆವಿ ಲ್ಲಳಂ ಕೆದಟಿದಂತೆಯುಂ, ಆಕೆಯರ ಚತುರ್ದಶವಿಧಾಸ್ಯವಿಳಸಿತದಿಂ ಶಶಿಬಿಂಬಕದಂಬಕಮಂ ಪಸರಿಸಿದಂ ತೆಯುಂ, ಆಕೆಯರುಭಯವಿಧಗಾನದಿಂ ಜೇನ ಸೋನೆ ಸುರಿದಂತೆಯುಂ, ಅತಿ ಮನೋಹರಮಾಗೆ

ಎತ್ತತ್ತಂ ನರ್ತಿಸೆ ನಿಜ |

ವೃತ್ತಕರೋತ್ಕರದೋಳಚ್ಚರಸಿಯರ್ ಕಣ್ಣಂ ||

ಚಿತ್ತಕ್ಕಂ ಪೊಸದಾದಂ |

ನೃತ್ಯಾಂಗಂ ಕಲ್ಪಭೂಜಮೆನಿಸಿ ಬಿಡೌಜಂ ||

೧೯೭

ಕುಡುವರ್ ಬೇಲ್ಪರ್ಥಮಂ ಕೇಳಿಪ ನಟಗರ್ಧಿನಾಥರ್ ಮನಂಗೊಂಡು ಮುನ್ನಂ |

ಬಡವರ್ ಶ್ರೀಮಂತರಪ್ಪನ್ನೆಗಮೆನಿಪುದದಂತಿರ್ಕೆ ದೇವೇಂದ್ರನೀಗಳ್ ||

ಗಡ ಕೇಳಿಪ್ಪಂ ನಟಂ ಬೇಲ್ಪನುಮೆನೆ ಪದಪಿನ್ನೆಂತುಟೆಂಬಂತದಂ ತಾಂ |

ಕುಡುವರ್ಹತ್ವಾ ಮಿ ಬಲ್ಲಂ ಪಡೆವಮರವರಂ ಬಲ್ಲನಿಂ ಬಲ್ಲನಾವಂ ||

೧೯೮

ಮಾಡುವಂತೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ವ|| ಆಗ ಆ ನರ್ತಕಿಯರ ಐದು ಬಗೆಯ ಪದ ಸಂಚಾರದಿಂದ ಆಕಾಶಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ಕೆಂದಳಿರ ಹಂದರದಂತೆಯೂ, ಒಂಬತ್ತು ಬಗೆಯ ತೋಳ ಚಲನೆಯಿಂದ ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ ಚಲಿಸಿದಂತೆಯೂ, ಅರುವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತವಿಸ್ತಾರದಿಂದ ನೆಲದಾವರೆಗಳ ಬನ ಅರಳಿದಂತೆಯೂ, ಮೂವತ್ತಾರು ಬಗೆಯ ಅಮೃತದಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕನ್ನೆದಿಲೆಯ ಎಸಳುಗಳ ಮಳೆ ಕರೆದಂತೆಯೂ, ಎಂಟು ಬಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಕುಡುಮಿಂಚುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ದಂತೆಯೂ, ಏಳು ಬಗೆಯ ಹುಬ್ಬಿನ ವಿಭ್ರಮದಿಂದ ಮನ್ಮಥನ ಹದವಾದ ಬಿಲ್ಲು ಗಳನ್ನು ಹರಡಿದಂತೆಯೂ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಮುಖವಿಲಾಸದಿಂದ ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ಸಮೂಹವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದಂತೆಯೂ, ಉಭಯವಿಧವಾದ ಗಾಯನದಿಂದ ಜೇನವುಳೆ ಸುರಿದಂತೆಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾಗಲಾಗಿ- ೧೯೭. ತನ್ನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತತ್ತಲೂ ಅಪ್ಪರೆಯರು ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಇಂದ್ರನು ಕಣ್ಣಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ತಾನೊಂದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ೧೯೮. ನರ್ತನ ಮಾಡಿ ತೋರಿದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಅವರ ಬಡತನ ನೀಗಿ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯೊದಗುವಂತೆ ಅಧೀಶ್ವರರು ಬಹುವಾನ ಕೊಡುವರು. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ, ಈಗ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವವನು ದೇವೇಂದ್ರನು. ಅವನು ಭೇಡುವುದೇನೆಂಬುದನ್ನು, ಕೊಡುವ ಅರ್ಹತದೇವನೇ ಬಲ್ಲನು, ಪಡೆಯುವ ಇಂದ್ರನೇ ಬಲ್ಲನು.

ಇಂದ್ರಂ ನಿಜದಕ್ಷಿಣದಿವಿ |
ಜೇಂದ್ರಂ ಶಚಿ ಲೋಕಪಾಲನಿಕರಂ ಬೆರಸು ||
ವೀಂದ್ರತೆಗೆವಂದು ಬಚೆಕೆ ಜಿ |
ನೇಂದ್ರೋಪಾಸನದ ಫಲದೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಸಲ್ಲಂ ||

೧೯೯

ಎನಿಸಿದಾನಂದಸಂಗೀತಸಪರ್ಯಾಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಪ್ರಕಾಶಮಾನಂತರಂ ನಾಮಕರಣೋದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ

ಆದಿಜಿನೇಶನಿಂ ಭರತಚಕ್ರಿಗೆ ಭಾವಜಿನಾಹ್ವಯಂ ಸಮಾ |
ವೇದಿತಮಾದುದಂ ಜನನಿಯಾಸ್ಯಮನುಜ್ವಳಚಂದ್ರಬಿಂಬದಂ ||
ತಾ ದಿವದಿಂದೆ ಬಂದು ಪುಗುತಂದುದನೆಲ್ಲ ಜನಕ್ಕೆ ಮಾನಸಾ |
ಹ್ಲಾದಮನೀವುದಂ ಬಗೆಗೆ ತಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿ ನಾಡೆಯುಂ || ೨೦೦

ಅಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಾವಯುತಮಂ ಸಮುದೀರಣಮಾತಪಪ್ರತಾ |
ಪಪ್ರತಿರೂಪಮಂ ಶ್ರವಣಯುಗ್ಮರಸಾಯನಮಂ ಸಮಸ್ತಸಾ ||
ಧುಪ್ಪಿಯಮಂ ಜಗತ್ಪ್ರಥಮಮಂಗಳಮಂ ಪದೆದಿಟ್ಟನಂದು ಚಂ |
ದ್ರಪ್ರಭನಾಮಮಂ ಮಘವನಷ್ಟಮತೀರ್ಥಕರಂಗೆ ಸಾರ್ಥಮಂ || ೨೦೧

ಬಗೆವೊಡದು ವಸ್ತು ಕೃತಿಲತಿ |
ಕೆಗೆ ಘಳಮದು ವರ್ಣಕೃತ್ಯಳಂಕೃತಿಗಾದಂ ||
ಸೋಗಯಿಪ ನಾಯಕಮನೆ ತಾ |
ನೆ ಗಡಂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಭಿರಾಮಂ ನಾಮಂ || ೨೦೨

ಬೇರಾರು ತಿಳಿಯುವರು? ೧೯೯. ಇಂದ್ರನೂ, ದಕ್ಷಿಣದೇವೇಂದ್ರನೂ, ಶಚಿ ಹಾಗೂ ಲೋಕಪಾಲರೊಡನೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅರಸುತನವನ್ನು ಪಡೆದು, ಬಳಿಕ ಜಿನೋಪಾಸನೆಯಿಂದ ಮುತ್ತಿಗೆ ಸಲ್ಲುವನು. ವ|| ಹೀಗೆ ಆನಂದನೃತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗೀತದೊಡನೆ ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ನಾಮಕರಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿ- ೨೦೦. ಆದಿತಿರ್ಥಂಕರನು ಮುಂಬರುವ ಜಿನರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೊದಲೆ ನಿರೂಪಿಸಿದುದನ್ನು ನೆನೆದು, ಈ ಜಿನನು ತಾಯಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಚಂದ್ರಬಿಂಬದಂತೆ ದಿವದಿಂದ ಬಂದು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದುದನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿ- ೨೦೧. ಅದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯೂ, ಬಿಸಿಲಿನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಯವೂ, ಕರ್ಣರಸಾಯನವೂ, ಸರ್ವಸಾಧು ಪ್ರಿಯವೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಥಮಮಂಗಳವೂ ಆದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭವೆಂಬ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಇಂದ್ರನು ಅಷ್ಟಮ ತೀರ್ಥಂಕರನಿಗೆ ಇಟ್ಟನು. ೨೦೨. ಚಂದ್ರಪ್ರಭವೆಂಬ ಸುಂದರವಾದ

ನೆನೆದೊಡೆ ಪೇಟಿಕ್ಕೊಡೆ ಕೇಳೊಡೆ |
ಜನಿಯಿಸುವುದು ಸಕಳಕರ್ಮನಿರ್ಜರೆಯಂ ತಾ ||
ನೆನೆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನಾಮಮೆ |
ಜನಕ್ಕೆ ಸಾಕಲ್ಯಸೌಖ್ಯಸಾಧನಮಲ್ಲೇ ||

೨೦೩

ಅಂತು ವಿಶ್ವವಿಘ್ನವಿಚ್ಛೇದಕಸಿದ್ಧಮಂತ್ರಮಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧೋಪದೇಶಂಗೆಯ್ದಂತೆ ಪೆಸರಿಟ್ಟು

ಜಯ ಜಯ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಕುವ |
ಳಯಕ್ಕೆ ನಿನ್ನದಯದೊಳ್ ವಿಕಾಸಪ್ರೀಯಂ ||
ದಯೆಗೆಯ್ದುಂಟುಚಿತಂ ವಿ |
ಪ್ರಿಯಮಂ ರತಿಪತಿಗೆ ಪಡೆದೆಯಿದುವೆ ವಿಚಿತ್ರಂ ||

೨೦೪

ಎಂದು ಪೊಡೆವಟ್ಟು

ಸದಭಿದ್ಯೋತಕನೊಳ್ ಪ್ರದೀಪಕರಣಂ ತಾನೇವುದುದ್ಯೋಧತಾ |
ಸ್ವದನೊಳ್ ಯಾಮಿಕವೃತ್ತಿಯೇವುದು ವಿಶುದ್ಧಾಕಾರನೊಳ್ ಸ್ನಾನಮೇ ||
ವುದು ಲೋಕತ್ತಿತಯೈಕ ರಕ್ಷಕನೊಳಾರಕ್ಷಾಸಮಾಯೋಗಮೇ |
ವುದು ಮೇಣಾದೊಡಮೇನೊ ಬಾಲ್ಯವಿಹಿತಂ ಲೋಕೋಪಚಾರಕ್ರಮಂ ||

೨೦೫

ಎಂದಮರ್ತ್ಯಂ ಧಾತ್ರೀಮಹತ್ತರಾಂಗರಕ್ಷಕಾಧ್ಯಕ್ಷವಾರ್ತಾಹರಸಹಚರಸುಕುಮಾರಾದಿಗಳನಗಲ
ದಿರ್ಪಂತಪ್ರಯುಷಿ ತೀರ್ಥಕೃತ್ಪದದ್ವಂದ್ವಮುಮಂ ತತ್ತಿತ್ಯದ್ವಂದ್ವಮುಮಂ ಬೀಟಿಕ್ಕೊಂಡು
ಬಲಗೊಂಡು ನಡೆಯೆ

ಹೆಸರು ವಸ್ತುಕೃತಿಗೆ ಫಲ, ವರ್ಣಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸೊಗಸಾದ ನಾಯಕಮಣಿ. ೨೦೩.
ನೆನೆದರೆ, ಹೇಳಿದರೆ, ಕೇಳಿದರೆ ಸರ್ವಕರ್ಮ ನಿರ್ಜರೆಯುಂಟಾಗುವುದು, ಎಂದ
ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭವೆಂಬ ಹೆಸರು ಜನಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಖಸಾಧನವಲ್ಲವೆ? ವ||
ಹೀಗೆ ಸರ್ವ ವಿಘ್ನನಾಶಕವಾದ ಸಿದ್ಧಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ
ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವಂತೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ೨೦೪. ಚಂದ್ರಪ್ರಭನೆ, ಜಯ ಜಯ!
“ಕುವಳಯಕ್ಕೆ (೧. ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ, ೨. ಕನ್ನೆದಿಲೆಗಳಿಗೆ) (ಚಂದ್ರನಂತೆ) ನಿನ್ನ
ಉದಯದಿಂದ ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೂ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ನೀನು ಅಪ್ರಿಯ
ನಾದೆ. ಇದು ವಿಚಿತ್ರ” ವ|| ಹೀಗೆಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ- ೨೦೫. “ಸ್ವಯಂ ಜ್ಯೋತಿ
ಸ್ವರೂಪನಾದವನಿಗೆ ದೀಪ ಬೆಳಗುವುದೇತಕ್ಕೆ ? ಜಾಗೃತಿಗೇ ನೆಲೆಯಾದವನಿಗೆ
ಕಾವಲುಗಾರರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆಯೆ? ಪರಮಶುದ್ಧ ಸ್ವರೂಪನಿಗೆ ಸ್ನಾನ
ಮಾಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆ? ತ್ರಿಲೋಕಗಳಿಗೆ ಏಕೈಕ ರಕ್ಷಕನಾದವನಿವನು; ಇವನಿಗೆ
ರಕ್ಷೆಯಿಡುವುದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅದೆಲ್ಲ ಸರಿ ಆದರೂ ಲೋಕಾಚಾರಕ್ಕೆ
ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಿಗೂ ಮಾಡಬೇಕು”.
ವ|| ಎಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ದಾದಿಯರು, ಹೆಗ್ಗಡೆಗಳು, ಅಂಗರಕ್ಷಕರು, ಓಲೆಕಾರರು,
ಒಡನಾಡಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ದೇವಕುಮಾರರನ್ನು ಜಿನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಗಲದಂತೆ

ಅಗಲದೆ ಜಿನನತ್ತಲೆ ದಿ ।

ಟ್ಟುಗಳೆಟಿಯೆ ಮರುನ್ನಿವಾಸದತ್ತಲೆ ಮಾರ್ಗಂ ॥

ದೇಗೆಯೆ ಚರಣುಗಳಂತೆಟಿ ।

ದೇಗೆಯಾದುದು ಪೋಗು ದಿವಿಜರಾಜಂಗಾಳ್ ॥

೨೦೬

ಅಂತಂತಾನುಮರಮನೆಯಂ ಪೋಟಮಟ್ಟು ಶಚೀದೇವಿವೆರಸು ನಿಜಗಜಾವಗಾಹಿತಗಗನಮಂಡ
ಳನಾಖಂಡಳಂ ಚತುರ್ನಿಕಾಯಾಮರಸಮಾಜಮಂ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ತಾನುಂ ನಿಜಾವಾಸಮಂ ಪೋಕ್ಕು

ಸಮಸಂದತ್ತರ್ಹದಾರಾಧನೆಯೊಳೆ ಕರಣವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದೇಟಿತನ್ನು ।

ದ್ಯಮಮೊಲ್ಲಂದಿಂದು ಪೆತ್ತೆಂ ಸುಕೃತದೊದವನಿಂದೆಯ್ದಿದೆಂ ತನ್ಮಹಾನಂ ॥

ದಮನಿಂದಾಯ್ತನ್ನ ದೇವಾಧಿಪಪದವಿಗೆ ಸಾಫಲ್ಯಮೆಂದಂದು ಮುಯ್ಯಂ ।

ಸುಮನಶ್ಚಕ್ಷೇಶನಾಂತಂ ವರಚರಿತನನೇಕಾಂತವಿದ್ಯಾವಿನೋದಂ ॥

೨೦೭

॥ ಗದ್ಯಂ ॥

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾತ್ಮಕುಲಕುಭೃತಮುದ್ರೂತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ವರಿನ್ನಾಥ
ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿತ್ಯವಿದ್ಯಾಚಕ್ರವರ್ತಿಪದಪದ್ಮನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಸುರಾಣದೊಳ್

ಜಗನ್ನಾಥಜನ್ಮಾಭಿಷವಣಕಲ್ಯಾಣವರ್ಣನಂ

ದ್ವಾದಶಾಶ್ವಾಸಂ.

ನಿಯಮಿಸಿ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಪಾದಗಳನ್ನೂ ಆತನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳನ್ನೂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ನಡೆದನು. ೨೦೬. ದೇವನಿವಾಸದತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಜಿನನನ್ನು
ಅಗಲಲೆಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನ
ಕಾಲುಗಳಿಗೆ, ಇಕ್ಕಲದ ಎಳೆತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದೆ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ೨೦೭ ಅಂತೂ
ಬಹು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಶಚೀದೇವಿಯೊಡನೆ ತನ್ನ
ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ನಡೆದು ಚತುರ್ನಿಕಾಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ
ನಿವಾಸವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ೨೦೮. “ಅರ್ಹಂತನ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲ
ಕೃತಾರ್ಥವಾದುವು; ಇಂದು ನನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಸಫಲವಾಯಿತು; ಇಂದು ನನ್ನ
ಪುಣ್ಯದ ಫಲ ಬಂದೊದಗಿತು; ಇಂದು ಮಹಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆನು; ನನ್ನ
ದೇವೇಂದ್ರ ಪದವಿ ಇಂದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು” ಎಂದು ದೇವರಾಜನು ಹೆಮ್ಮೆ
ತಾಳಿದನು.

ದ್ವಾದಶಾಶ್ವಾಸ ಮುಗಿದುದು

ತ್ರಯೋದಶಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಮುಖದೋಳ್ ನಸುನಗೆ ಚೆ |
 ಕ್ಷಾವರೆಯೊಳಲರ್ಕೆಯೆಂಬವೊಲ್ ಪಸರಿಸೆ ಲ ||
 ಕ್ಷೀಮಯನೆಸೆದಂ ಶಿಶು ಬಿಸ |
 ಕೋಮಳತನು ಚೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ || ೧

ಅಮೃತದ್ವ್ಯತಿಮಂಡಳದೊಳ |
 ಗಮದಿನ ಪನಿ ತರದಿನೊಗದುವೆನೆ ಪನೆಗಳ್ ಚೆ ||
 ಲ್ಲಮದ್ ಮುಖಬಿಂಬದೊಳ್ ರುಚಿ |
 ನಿಮಿರ್ವಿನೆಗಂ ಪುಟ್ಟಿ ದಿಟ್ಟಿತಿತ್ತುವಲಂಪಂ || ೨

ಎಳವಸಲೆಯ ಮೇಲೊಯ್ಯನೆ |
 ತಳದಾರ್ಡುವ ರಾಜಹಂಸಬಾಳಕನೆಂಬೊಂ ||
 ದಳತೆಗೆ ವಂದಂ ಮರಕತ |
 ತಳದೊಳ್ ತಳರಡಿಯನಿಡುವ ತನ್ಮಪ್ಪತನಯಂ || ೩

ರಂಜಿಸಿದುದು ಕಾಂಚನಮಣಿ |
 ಮಂಜೀರಕವಿರುತಿ ಚರಣದೊಳ್ ಸರಸಜದೊಳ್ ||
 ಕಿಂಜಲ್ಕಪಿಂಗಭೃಂಗೀ |
 ಶಿಂಜಿತಮನೆ ಬಾಳಕಂ ತಳರ್ನಡೆವೆಡೆಯೊಳ್ || ೪

ತ್ರಯೋದಶಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಯ ವಿಕಾಸವೆಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಸುನಗೆ ಪಸರಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ತಾವರೆನಾಳದಂತೆ ಕೋಮಲವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಜಿನದೇವನು ಶೋಭಾಮಯನಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ೨. ಚಂದ್ರಮಂಡಳದೊಳಗೆ ಅಮೃತದ ಹನಿಗಳು ಚೆಲುವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿ ಬರುವಂತೆ, ಮನೋಹರವಾದ ಮುಖಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಚೆಲುವನ್ನು ಚಿಗುರಿಸುತ್ತ ಮೊಳೆಹಲ್ಲುಗಳು ಮೂಡಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾದವು. ೩. ಎಳೆಹುಲ್ಲಿನ ಹಸಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆದಾಡುವ ಮರಿಹಂಸವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಪಚ್ಚೆಯ ನೆಲಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ದಟ್ಟಡಿಯಿಡುವ ರಾಜಕುಮಾರನು ಶೋಭಿಸಿದನು. ೪. ತಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಪರಾಗದಿಂದ ನಸುಗೆಂಪಾದ ದುಂಬಿಗಳು ಗುಂಗುಂ ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿವೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಬಾಲಕನು ದಟ್ಟಡಿಯಿಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆತನ ಕಾಲಲ್ಲಿಯು

ಪಿರಿದುಂ ರಜಸ್ತಮೋಗುಣ |
ವೆರಡುಮನಿರದಿಕ್ಕಿ ಮೆಟ್ಟಿದಂ ಶಿಶುತೆಯೊಳಂ ||
ಪರಮನೆನಿಸಿದುದು ಪುದಿದಿರೆ |
ಚರಣದ್ವ್ಯತಿ ನೀಲಕುಟ್ಟಮದೆ ದಟ್ಟಡಿಯೊಳ್ ||

೫

ಸುರದಾರಕತತಿ ತಾರಕ |
ಪರಿಕರಮೆನೆ ಪಂಚರತ್ನಪಾಂಶುಪರೀತಂ ||
ಕರಮೆಸೆದಂ ಜನಚಂದ್ರಂ |
ಪರಿವೇಷದ ಚಂದ್ರನೆನೆ ಶಿಶುಕ್ರೀಡಿತದೊಳ್ ||

೬

ಎಲೆಯರಳೆಲೆ ಮಾಂಗಾಯ್ ಕಾಯ್ |
ತೊಳಗುವ ಕಣ್ಣಲರಲರ್ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಚೆಲ್ಲಂ ||
ತಳೆದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯೆನೆ ಕ |
ಕೊಳ್ಳಪಂ ಶಿಶು ಕಲ್ಪಕುಡದ ಸಸಿಯೆಂಬಿನೆಗೆಂ ||

೭

ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಪನೆಗ್ ಪಳಚ್ಚನೆಸೆವನ್ನಂ ಮಂದಹಾಸಪ್ರಕಾ |
ಶನಮಂ ಮುದ್ದುಮೊಗಕ್ಕೆ ತಂದು ಪರಿತಂದಪ್ಪಪ್ಪನುತ್ಪನ್ನ ಪಿಂ ||
ದನೆ ಪೊಕ್ಕೊಯ್ಯನಡಂಗಿ ದಾಯೆನುತೆ ಮತ್ತೆಯ್ದಂದು ಮುಂಡಾಡಿ ಭೂ |
ಪನುಮಂ ದೇವಿಯುಮಂ ಪ್ರಮೋದರಸದೊಳ್ ತೇಂಕಾಡಿಪಂ ನಂದನಂ ||

೮

ಚಿನ್ನದ ಅಂದುಗೆಗಳು ನಾದಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ೫. ರಜೋಗುಣ ತಮೋಗುಣ ಗಳೆರಡನ್ನೂ ಶೈಶವದಲ್ಲಿಯೆ ಇಕ್ಕಿ ಮೆಟ್ಟಿದನೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ದಟ್ಟಡಿಯಿಡುವ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಕಾಂತಿ ನೀಲದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ೬. ದೇವಕುಮಾರಕರು ತಾರೆಗಳ ಬಳಗದಂತಿರಲು, ಪಂಚರತ್ನಾಭರಣಗಳ ಪ್ರಭೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಆ ಜಿನಶಿಶು ಪರಿವೇಷಗೊಂಡ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು. ೭. ಅರಳೆಲೆಯ ಎಲೆ, ಮಾಗಾಯಿಯೆ ಕಾಯಿ, ಕಾಂತಿವಯುವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳೆ ಹೂಗಳು, ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯೆ ಚೆಲುವಾದ ಮುಗುಳುಗಳ ವಿಕಾಸವಾಗಲಾಗಿ ಬೆಡಗಾದ ಆ ಶಿಶು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಸಸಿಯೆಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೮. ಮೊಳೆ ಹಲ್ಲುಗಳು ಪಕ್ಕನೆ ಮಿಂಚುವಂತೆ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತವಾದ ನಸುನಗೆಯನ್ನು ಮುಖಕ್ಕೆ ತಂದು, ಓಡುತ್ತ ಬಂದು ಅಪ್ಪಪ್ಪ ಎನ್ನುತ್ತ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಆ ಮಗು ಹಿಮ್ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು 'ದಾ'ಯೆನ್ನುತ್ತ ಮತ್ತೆ ಮುಂಬಂದು ಮುಂಡಾಡಿ ಅರಸನನ್ನೂ

ನಲಿವ ನಿಜಬಂಧುಗಳ ಕರ ।

ತಲದಿಂ ಕರತಳಕೆ ಬಾಳಕಂ ಬರುತಿದಂ ॥

ಬೆಲೆಯಿಡಲಣಮಜೆಯದ ಮಂ ।

ಡಲಿಗಳ್ ಪರಿಕಿಪ ಪರಾರ್ಥಮಣಿಯೆಂಬಿನೆಗಂ ॥

೯

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮಮರ್ತ್ಯಧಾತ್ರಿಸಾರ್ಥಮುಜ್ಜುಗಿಪ ಸಜ್ಜೆಯ ಮಜ್ಜನದ ಸಜ್ಜಿಕರಣದೊಳ
ಮಸ್ತಪ್ಪಯಾಮಿಕಾಸಮೂಹಮನುಸರಿಸುವಿರುಳ ಪಗಲ ಸುವಿಧಾನದೊಳಮಮೃತಾಶನಮಹಾನಸ
ಪ್ರತತಿ ಪದವಡಿಸುವನ್ನಪಾನದ ವ್ಯವಹರಣದೊಳಮಭಿನವೇಂದುಸಂಕಾಶತೆಯನನುದಿನಂ ಬಳಿಯೆ
ಬಳಿಯೆ

ಏನಂ ಪೇಟ್ಟುದೊ ಮೇಷಮಲ್ಲಮಹಿಷಾದ್ಯಾಕಾರಮಂ ತಾಳ್ವಿ ಬಂ ।

ದಾ ನಾಕಾಧಿಪಬಾಳಕರ್ ಬಿನದದಿಂ ಪೋರ್ದಾಡೆಯುಂ ಮುಂದದೆ ॥

ತ್ತಾನುಂ ದೇವನ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ನಲವು ಪುಟ್ಟಿತ್ತಿಲ್ಲ ನೋಬ್ಬಂದು ಹಿಂ ।

ಸಾನಂದಕ್ಕೊಳಗಾಗಲೇನಟಗುಮೇ ಶಾಂತಾತ್ಮನೆಂದೊಡಂ ॥

೧೦

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಗುರು ಪೆಜನಾವಂ ತ್ರಿಜಗ ।

ದ್ವುರುಗನೆ ಸಂಸ್ಕಾರವತದೆ ಕಮನೀಯಕಳೋ ॥

ತ್ಯರಮುಮನುತ್ಸಮಶಾಸ್ತ್ರೋ ।

ತ್ಯರಮುಮನಭ್ಯುಪಸರಾಗಳೆದನನಿಂದ್ಯಂ ॥

೧೧

ಅರಸಿಯನ್ನೂ ಆನಂದರಸದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿಸುವನು. ೯. ಪರೀಕ್ಷಕ ಮಂಡಲಿಗಳು
ಕೈಯಿಂದ ಕೈಗೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನವೊ ಏನೊ
ಎಂಬಂತೆ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.
ವ॥ ಅದಲ್ಲದೆ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಬಂದ ದಾದಿಯರು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಹಾಸುಗೆಯ,
ಸ್ನಾನದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಸದಾಕಾಲ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರಕ್ಷಕರ
ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ, ಅವೃತಾನ್ನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಬಡಿಸುವ ದೇವಲೋಕದ
ಬಾಣಸಿಗರ ಪರಿಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಿದಿಗೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಆ ಮಗು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ
ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ- ೧೦. ಇವನಿಗೆ ಸಂಗಡಿಗರಾಗಿರಲು ಇಂದ್ರನಿಂದ ನಿಯುಕ್ತ
ರಾದ ದೇವಕುಮಾರರು ತಗರು, ಕೋಣ, ಜಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದ ಆಕಾರಗಳನ್ನು
ತಾಳಿ ಈತನ ವಿನೋದಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ತೋರಲು, ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಈ
ಜಿನ ಬಾಲಕನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಾತ್ಮನಾದವನು
ಎಂದಾದರೂ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಪಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ ? ಅದಲ್ಲದೆ-
೧೧. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಗುರುವಾದವನಿಗೆ ಇನ್ನಾವ ಗುರುವಿರಲು
ಸಾಧ್ಯವೆಂಬಂತೆ, ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಬಲದಿಂದ ಲಲಿತವಾದ ಕಲೆಗಳನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾದ

ಕ್ಷಿತಿಪತಿಸುತನೋಳ್ ಜ್ಞಾನ |

ತ್ರಿತಯಂ ಸಹಜಂ ಮತಿ ಶ್ರುತಾವಧಿಯನೆ ತ ||

ನೃತಿಯಂ ಶ್ರುತಮಂ ಬೋಧೋ |

ದ್ವಿತಿಯಂ ಬಣ್ಣಿಸುವೆನೆಂಬ ನುಡಿ ಪುನರುಕ್ತಂ ||

೧೨

ಮತ್ತಂ ನಿತ್ಯನಿಶ್ಚೇದವೃತ್ತಿಯುಂ, ಸಕಳಶಾರೀರಮಳವಿಹೀನತ್ವಮುಂ, ಶುದ್ಧಧವಳರುಚಿರತೆಯುಂ, ಸಮಚತುರಶ್ರಸಂಸ್ಥಾನಪ್ರಕೃತಿಯುಂ, ವಜ್ರ ವೃಷಭನಾರಾಚಿಖಚಿತಶರೀರಸಂಧಿಸಂಧಾನಸಂಪತ್ತಿಯುಂ, ತ್ರಿಲೋಕಲೋಚನಮನಃಪ್ರಾಹ್ಲಾದಸಂಪಾದನಸಮರ್ಥಸೌಂದರ್ಯಮುಂ, ಸಂಮಿಳಿತ ಸಕಳಸೌರಭಪ್ರಭಾವಾಭಿನವಬಂಧುರಸೌಗಂಧ್ಯಮುಂ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಂಕುಶತಿಳಮಸೂರಿಕಾದ್ಯಷ್ಟೋತ್ತರ ಶತಲಕ್ಷಣನವಶತವ್ಯಂಜನೋಪರಂಜಿತಾಗಣ್ಯಸೌಲಕ್ಷಣ್ಯಮುಂ, ಮೃದುಮಧುರಗಂಭೀರೋದಾರ ಪ್ರಿಯಹಿತವಚನವೈಚಿತ್ರ್ಯಮುಂ, ಪ್ರತಿಹತಾನಂತವೀರ್ಯಗುಣಮುಮೆಂಬ ದಶವಿಧಸಹಜಾತಿಶಯ ಸಂಪನ್ನಮುಂ, ಪವನಪಿತ್ತಪೀನಸಾಸತ್ವಮಸಂಭಾವನಾಮಯವಿಜಯನೋಕರ್ಮಾಪಚಯಾದ್ಯು ಪಘಾತವ್ಯಪೇತಮುಂ, ಅಶೇಷವಿಷಪಾಷಾಣಕಾಷ್ಠಾಕಂಟಕಾಯುಧಾಗ್ನಿ ವಾತವರ್ಷಶೀತಾತಪಾದಿ ಬಾಧಾನಿರ್ಭೇದ್ಯಮುಂ, ನಿರತಿಶಯೇಂದ್ರಿಯಾತೀಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಸಮುಪಗತಾಭ್ಯುದಯನಿತ್ಯೀಯಸ ಸುಖಸಾಧನಮುಂ, ಪಂಚಾಶದುತ್ತರಚಾಪಪರಿಮಿತೋತ್ತೇಧಮುಂ, ನಿರಾಕೃತತುಷಾರಗೋಕ್ಷೇರಹಾರ

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಆತನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡದೆಯೇ ಅರಿತುಕೊಂಡನು. ೧೨. ಮತಿ, ಶ್ರುತ ಮತ್ತು ಅವಧಿಯೆಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನಗಳೂ ಈ ಕುವಾರನಿಗೆ ಜನ್ಮಜಾತವೆಂದ ಮೇಲೆ, ಆತನ ಮತಿ (ಬುದ್ಧಿ) ಯನ್ನೂ, ಶ್ರುತ (ಪಾಂಡಿತ್ಯ)ವನ್ನೂ, ಅರಿವಿನ ಅಧಿಕವನ್ನೂ ಬಣ್ಣಿಸುವುದು ಪುನರುಕ್ತಿಯೆ ಸರಿ. ೧೩|| ಆತನಿಗೆ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಬೆವರಿಲ್ಲದ ದೇಹಗುಣ ; ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಮಲ ಎಷ್ಟೂ ಇರಲಾರದು; ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿಯ ಕಾಂತಿ; ಸಮಚತುರಶ್ರವಾದ ಮೈಕಟ್ಟು; ವಜ್ರವೃಷಭನಾರಾಚ ಖಚಿತವಾದ ಶರೀರಸಂಧಿಗಳು; ತ್ರಿಲೋಕಗಳ ಕಣ್ಣು ಸೇವಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯ; ಸಕಲಸುಗಂಧಸಾರವನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತಿರುವ ದೇಹ ಪರಿಮಳ; ಸ್ವಸ್ತಿಕ, ಅಂಕುಶ, ತಿಲ, ಮಸೂರಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ನೂರ ಎಂಟು ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಾಗು ಒಂಬಯ್ಯಾರು ವ್ಯಂಜನಗಳು; ಮೃದುವಾಗಿಯೂ ಮಧುರವಾಗಿಯೂ, ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪ್ರಿಯವಾದ ಹಾಗು ಹಿತವಾದ ವಚನ ಚಾತುರ್ಯ ; ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಸಹಜ ಅತಿಶಯಗಳು ; ವಾತ-ಪಿತ್ತ-ಪೀನಸ-ಅಶಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಲ್ಲದ ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಸ್ಥಿತಿ; ನೋಕರ್ಮಗಳೆ ಮೊದಲಾದ ಉಪಘಾತಗಳ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ; ವಿಷ, ಪಾಷಾಣ, ಕಾಷ್ಠ, ಕಂಟಕ, ಆಯುಧ, ಬೆಂಕಿ, ಗಾಳಿ, ಮಳೆ, ಚಳಿ, ಬಿಸಿಲು ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಬಾಧೆಗೂ ಒಳಪಡದ ಸ್ಥಿತಿ; ಅತ್ಯಂತ ಅತಿಶಯವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥ ಹಾಗು ಅತೀಂದ್ರಿಯಾರ್ಥ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೂ, ನಿಶ್ಚೇಯಸಕ್ಕೂ ಸುಖಸಾಧನವಾದ ಅಂಗರಚನೆ; ಐವತ್ತು

ಕಾಂತಿಸಂತಾನಧವಳರುಚಿನಿಚಿತಮುಂ, ದಶಲಕ್ಷಪೂರ್ವಪರಿಮಿತಾಯುಷ್ಯಮುಮಪ್ಪ ಚರಮಪರಮ ದಾರಿಕ
ಶರೀರಮಂ ತಳೆದು ಎರಡು ಲಕ್ಷಯುಮಯ್ಯತ್ತು ಸಾಸಿರ ಪೂರ್ವಂ ಕುಮಾರಕಾಲಂ ನೆಹಿದು
ದೆಂಬಂದದಿನರೆ

ನಗೆಗಣ್ಣಳ್ ಸೋಲಮಂ ಕೈರವದೊಳೊಡರಿಸಲ್ ಸೈರನೀರೇಜದೊಳ್ಳಂ |
ಮೋಮಿತ್ತೊಪ್ಪಲ್ ಮೋಗಂ ಪೇರುರಮುರದೆಗೊಳಲ್ ಶ್ರೀಯನಿಂದು ಪ್ರಭಾಶೋ ||
ಭೆಗೆ ಮೆಯ್ ಮೆಯ್ಯಾರ್ಚಲೈರಾವತಕರಪರಿಘಾಕಾರಮಂ ಕೈಕೊಳಲ್ ಮುಂ |
ಬಗೆವನ್ನಂ ಯಾವನಶ್ರೀ ಪಡೆದುದು ಪರಮೇಶಾಂಗಮಂ ಪೂರ್ದಿ ಚೆಲ್ಲಂ || ೧೩

ಉದಯದಿನಂ ಸಮಗ್ರಕರವೃತ್ತಿಯನೆಯ್ದಿದ ಶಕ್ತಿಗೆ ಪಾರಿಜಾ |
ತದ ಸಸಿ ಚಾರುವೃತ್ತತೆಯನಾಂತೆಸಕಂ ಶಿಶುಭಾವದಿಂದು ಮಾ ||
ಣದೆ ಸಕಳತ್ವಮಂ ತಳೆದ ಚೆಲ್ವಿನಿತುಂ ತನಗಾದುದಾವಗಂ |
ಪುದುವೆನೆ ದೇವನೇಂ ನೆಹಿದ ಜವ್ವನದೊಪ್ಪಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ಯನೋ || ೧೪

ಒಡವಂದುವು ಮಹುಭವಮುಂ |
ಬಿಡದಹಮಿಂದ್ರತೆಯ ಶೈಲಿಯುಂ ಮೆಯ್ಯಳಗುಂ ||
ಗಡಣದಿನೆನೆ ವಿಮಳತೆಯಂ |
ಪಡೆದುದು ತದ್ರಾಜಸುತನ ಮನಮುಂ ತನುವುಂ || ೧೫

ಬಿಲ್ಲಳತೆಯ ಎತ್ತರ: ಮಂಜು-ಹಾಲು-ಮುತ್ತಿನಹಾರಗಳ ಧವಲಕಾಂತಿ
ಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವಂತಹ ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಪ್ರಭೆ: ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ಪೂರ್ವ ಆಯುಷ್ಯ: ಇವು
ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಔದಾರಿಕ ಶರೀರ. ಈ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ
ಆ ಜಿನ ಬಾಲಕನು ಎರಡುಲಕ್ಷ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಪೂರ್ವಪ್ರಮಾಣದ ಕುಮಾರ
ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಲಾಗಿ- ೧೩. ನಗೆಗಣ್ಣುಗಳು ಕನ್ನೈದಿಲೆಯನ್ನು ಸೋಲಿ
ಸಿದುವು: ಅರಳಿದ ತಾವರೆಯ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಮುಖ ತಾಳಿತು: ಅಗಲವಾದ
ಎದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಯಿತು: ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಯ ಶೋಭೆಗೆ ಮೈಕಾಂತಿ ಸೇರಿಸಿತು:-
ಹೀಗೆ ಬಂದ ಯೌವನದ ಸಂಪತ್ತು ಪರಮೇಶ್ವರನ ದೇಹವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ
ಚೆಲುವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ೧೪. ಸಮಗ್ರಕಿರಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭಾತ ಸೂರ್ಯನಂತೆ, ಸೌಂದರ್ಯ ವಿಕಾಸವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿರುವ
ಪಾರಿಜಾತದ ಸಸಿಯಂತೆ, ಕಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಚಂದ್ರನಂತೆ-
ಈ ಮೂರರ ಚೆಲುವಿನ ಸಂಜಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ದೇವನ ಯೌವನವು
ಅದಂತಹ ಒಪ್ಪವನ್ನು ಪಡೆದುವು! ೧೫. ಅಹಮಿಂದ್ರಭವದ ಚಾರಿತ್ರ ಹಾಗು
ಶರೀರಕಾಂತಿಗಳು ಈ ಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಅವನಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಂದವೊ ಏನೋ
ಎಂಬಂತೆ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನ ಮನಸ್ಸೂ, ದೇಹವೂ ನಿರ್ಮಲತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಹೊಸಮುತ್ತಿಂ ಸಮೆದಂತೆ ನುಣ್ಣಳಿಕಿನಿಂ ಗೆಯ್ದಂತೆ ಕರ್ಪೂರದಿಂ ।
 ದನೆಯಾಚ್ಚಾದಿಸಿದಂತೆ ಕೋಮಳಮೃಣಾಲೀಕಾಂಡದಿಂ ಮಾಡಿದಂ ॥
 ತೆ ಸುಧಾಂಭೋನಿಧಿಪೇನದಿಂ ನೆಹಿಪಿದಂತಾಶ್ಚರ್ಯಮಂ ಕಣ್ಣೆ ಪು ।
 ಟ್ಟಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಮೂರ್ತಿಯೇಂ ತಳಿದುದೋ ಧಾವಲ್ಯಸಾಕಲ್ಯಮಂ ॥ ೧೬

ಘನಭಂಗಂ ಗಾಂಗತೋಯಂ ಜಡವಿಕ್ಯತಿಮಯಂ ಮೌಕ್ತಿಕಂ ದಕ್ಷಿಣಾ ವ ।
 ತರ್ತನಯುಕ್ತಂ ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ಪ್ರಕೃತಿತರಳಮೂರ್ಜಾಂಬುಧಂ ಕಂಟಕವ್ರಾ ॥
 ತನಿರುದ್ಧಂ ಪುಂಡರೀಕಂ ಬಗೆವೊಡೆ ದಿಟಮೆಂದೊಲ್ಲದನ್ನೂನಶೋಭಾ ।
 ಭಿನವಂ ತಾನೆಂದು ಚಂದ್ರಪ್ರಭನನೆ ಪರಿಪಾಂಡುಪ್ರಭಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸಾರ್ದಳ್ ॥ ೧೭

ಒಳಗಮದುರಳೆದಿರೆ ಶತಿಮಂ ।
 ಡಳಮಂ ಕಂಡರಿಸಿ ಪಡೆದ ಪೊಸಪರಿಜನೆ ಕ ॥
 ಕೊಳ್ಳಿಸಿದುದಮಳದಯಾರಸ ।
 ಕಳಿತಮನೋವೃತ್ತಿಮೂರ್ತಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನಾ ॥ ೧೮

ಮತ್ತಂ

೧೬. ಹೊಸಮುತ್ತಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತೆ, ನುಣುಪಾದ ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೆ ರಚಿಸಿದಂತೆ, ಕಪ್ಪುರದಿಂದ ಹೊದಿಸಿದಂತೆ, ಸುಕುಮಾರವಾದ ತಾವರೆನಾಳದಿಂದಲೆ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಅಮೃತಸಮುದ್ರದ ನೊರೆಯನ್ನು ಲೇಪಿಸಿದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಧವಳವಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನ ರೂಪವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ೧೭. ಗಂಗಾನದಿಯ ನೀರು “ಘನಭಂಗ” (೧. ಅತಿಶಯವಾದ ಅಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ೨. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಲೆಗಳುಳ್ಳುದು); ಮತ್ತು “ಜಡವಿಕ್ಯತಿಮಯ” (೧. ಮೂರ್ಖ ವಿಕಾರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದುದು. ೨. ನೀರಿನ ವಿಕಾರವುಳ್ಳುದು) ; ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖವು “ದಕ್ಷಿಣಾ ವರ್ತನಯುಕ್ತ” (೧. ಯಮದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಳುವಂತಹುದು. ೨. ಬಲಮುರಿಯುಳ್ಳುದು); ಕಾರ್ತಿಕವಾಸದ ಮೋಡವು “ಪ್ರಕೃತಿತರಳ” (೧. ಸ್ವಭಾವತಃ ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟ ೨. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೆ ಚಂಚಲ); ಬೆಳ್ಳಾವರೆ “ಕಂಟಕವ್ರಾತನಿರುದ್ಧ” (೧. ಉಪದ್ರವಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದುದು. ೨. ಮುಳ್ಳುಗಳ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದುದು) -ಆದುದರಿಂದ ಇವು ಯಾವುವೂ ತನಗೆ ಸೊಗಸವೆಂದು ಬಿಟ್ಟುಬಂದು ಧವಳವರ್ಣಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಯಾವ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನ ಹೊಸ ಶೋಭಾವಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಸೇರಿದಳು. ೧೮. ಒಳಗಿನ ಅಮೃತವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಚಂದ್ರಮಂಡಳವನ್ನು ಕಂಡರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ರೂಪವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ದಯಾರಸದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ಮತ್ತು-

ಭುವನೋದ್ಧಾರಕಮಪ್ತ ತೋಳ್ಗನಿತು ನೀಳ್ವಕ್ಷೂಣಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಹಾ |
ರವಿಳಾಸೋಚತಮಪ್ಪುರಕ್ಕಿನಿತು ಪೆಂಪಾಶ್ಚರ್ಯಸೌಂದರ್ಯವ ||
ರೈವಚಶ್ರೀಕುಳಸದ್ಗಮಪ್ತ ವದನಾಂಭೋಜಕ್ಕನಿತೋಪ್ಪಮೋ |
ಪ್ಪುವುದೆಂಬಂತಿರೆ ರೂಪುಜೌವನದೋಳೆನೊಳ್ವಂಗಡರ್ಪಾದುದೋ ||

೧೯

ಇಲ್ಲಿಂದಿತ್ತಲ್ ಮೊದರ್ಗೆ |
ಯೆಲ್ಲಿಯದಭವಂಗಮೆನಗಮೆಂದಾಕೃತಿಯೊ ||
ಳ್ಳೆಲ್ಲಂ ನೆಲಸಿದುದೆನೆ ತವಿ |
ಲಿಲ್ಲದ ಚೆಲ್ವಿಗೆ ಚರಮತನು ತೊಡವಾಯ್ತೋ ||

೨೦

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಪರಿಪೂರ್ಣಂ ಜೌವನಂ ಸಂಗಡಿಸಿರೆ ಪರಮೌದಾರಿಕಂ ಮೂರ್ತಿ ದಿವ್ಯಾಂ |
ಬರಭೂಪಾಲೇಪಮಾಲೋತ್ಕರವಿರಚತನ್ಮೈಪಥ್ಯಸಂಭೂತಶೋಭಾ ||
ಪರಿತಂ ಬೇಟಿಂನಿಂದಿದಾಪೂರಿತವಿಮಳಕಳಾಚಂದ್ರಬಿಂಬಂ ಸಮುದ್ಯ |
ತ್ವರಜಾತತ್ರೀಯುತಂ ತಾನೆನೆ ನಯನಚಕೋರಕ್ಕೆ ಮಾಡಿತ್ತಲಂಪಂ ||

೨೧

ಕರತಳಕಾಂತಿಪಲ್ಲವಿತಪಾಂಡುಕಮೋಳೆಯರಶ್ರುಬಿಂದುವಿ |
ಸ್ವರತರಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪಕ್ಷ್ಮ ಪುಟಕಾಂಚಳೆಯರ್ ಘನಸಾರರೇಣುಪಾಂ ||

೧೯. ಲೋಕವನ್ನೆ ಓದ್ದಾರಮಾಡುವ ತೋಳಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ನೀಳ, ಅಕ್ಷಯವಾದ
ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಿಹಾರವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಈ ಎದೆಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹರವು,
ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೂ ಸುಂದರವೂ ಆದ ವಾಕ್ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ನೆಲೆಯೆನಿಸಿದ ಮುಖಕಮಲಕ್ಕೆ
ಇಷ್ಟೊಂದು ಶೋಭೆ ಇರತಕ್ಕದೆ ಎಂಬಂತೆ ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಆತನ ರೂಪು ಬೆಡಗಿಗೆ
ಆಶ್ರಯವಾಯಿತು. ೨೦. “ಈ ಜನ್ಮ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಈ ಪರಮೇಶನಿಗೂ
ನನಗೂ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ಸಂಪರ್ಕ ?” ಎಂದುಕೊಂಡು ದೇಹಸೌಂದರ್ಯದ
ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವೂ ಆತನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲಸಿತೆಂಬಂತೆ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ
ಆತನ ಚರಮದೇಹ ತೊಡವಾಯಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೧. ಪರಮ ಔದಾರಿಕವಾದ
ಶರೀರಕ್ಕೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಯೌವನ ಅಳವಡರಲಾಗಿ, ದಿವ್ಯವಾದ ವಸ್ತ್ರ, ಭೂಷಣ,
ಆಲೇಪ, ಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಸಾದನ ಶೋಭೆಯೂ ಸಂಗಡಿಸಿರಲಾಗಿ,
ಇದೊಂದು ಹೊಸಕಿರಣ ಸಮೂಹ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶುದ್ಧ ಕಲಾಪೂರ್ಣವಾದ
ಬೇರೊಬ್ಬ ಚಂದ್ರನ ಬಿಂಬವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆತನ ರೂಪವು ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ
ಚಕೋರಗಳಿಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನೊದಗಿಸಿತು. ೨೨. ಬಿಳಿಚಿದ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ
ಅಂಗೈಯ ಪಲ್ಲವ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತಮ್ಮ ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ಕಂಬನಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಕರ್ಪೂರಗಂಧ ರಸಗಳಿಂದ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಿದು

ಡುರಿತನತಾಂಸೆಯರ್ ಶ್ವಸಿತಸಂಕಟಗದ್ಗದಿಕಾಪ್ರಪಂಚವಿ |

ಸ್ಫುರಿತಕುಚಾಗ್ರೆಯರ್ ಬಯಸ್ಸಿ ಬಾಯ್ವಿಡುವರ್ ಕುರುವಂಶಮೇರುವಂ ||

೨೨

ಎನಿತು ಸಿರಿಯೆನಿತು ಜಪ್ತನ |

ಮೆನಿತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯಮೀಶನೋಳ್ ಸಮನಿಸಿದ ||

ತ್ತನಿತೆ ಗುಣಮನಿತೆ ಸುಚರಿತ |

ಮನಿತ್ತ ಶೌಚಂ ಪೊದುಬ್ಬುದೇಂ ವಿಸ್ಮಯಮೋ ||

೨೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಕೇವಲಬೋಧಸಂಜನನದಿಂ ಸಮನಿಪ್ರಮನಸ್ಸವೃತ್ತಿ ಮೇಣ್ |

ದೇವನನಿಂದೆ ಪೊದಲನುಗೈಯ್ಯಪುದಕ್ಕುಮದೆಂಬ ಸಂದೆಗಂ ||

ತೀವೆ ಸುಹೃದ್ವನಂಗಳ ಮನಂಗಳೊಳಾವಗಮಾಜವಂಜವ |

ಶ್ರೀವಿಭವಂಗಳೊಳ್ ತೊಡರ್ದವಿಲ್ಲ ಮನಂ ಪಿರಿದಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ ||

೨೪

ಶಾಂತಾತ್ಮರ್ ತರಳೆಗೆ ಸಿರಿ |

ಗಂತೆಜಪರೊ ವಾಣಿಯಂತೆ ಚತುರಯಶಶ್ಶ್ರೀ ||

ಯಂತಮಳಮುಕ್ತಿಯಂತೇ |

ಕಾಂತಮನೋಹರಿಯವಳ್ ದಲೆಂದೋಣರ್ದಪರೇ ||

೨೫

ಅಂತಗಣ್ಯರೂಪಲಾವಣ್ಯತಾರುಣ್ಯಸೌಭಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯಸಂಪತ್ತಮೇತನಾಗಿ ಪ್ರಸುಪ್ತಮಕರಕೇತನ ವಿಜಯರತ್ನಾಕರದಂತಾಗಿಯುಮಪೇತಮಾನ್ಯಥವಿಕಾರಂ ಕುಮಾರನಿರೆ ಕಂಡು ಮಹಾಸೇನಮಂಡಳೇ ಶ್ವರಂ ವಿಸ್ಮಯಂಬಟ್ಟು,

ಕೊಂಡು, ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಂದಲೂ ಸಂಕಟದಿಂದ ಹೊರಡುವ ಗದ್ಗದದಿಂದಲೂ, ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ಮೊಲೆಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಮದೆಯರು ಕುರುವಂಶಾಗ್ರಗಣ್ಯನಾದ ಈ ಕುಮಾರನನ್ನು ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಬಾಯಿಬಿಡುವರು. ೨೩. ಸೌಂದರ್ಯ, ಯೌವನ ಮತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯ ಜಿನೇಶನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಅಳವಟ್ಟಿತೋ, ಅಷ್ಟಷ್ಟೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಗುಣ, ಸಜ್ಜಾರಿತ ಹಾಗು ಶುಚಿತ್ವವೂ ಆತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವಾದುವು. ಇದಂತಹ ವಿಸ್ಮಯ! ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೪. ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಸಾರ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ದೇವನಲ್ಲಿ ಇಂದೇ ಅಳವಡುತ್ತಿದೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ತನ್ನ ಮಿತ್ರ ಜನರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ, ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಹಿರಿಯ ಮನಸ್ಸು ಸಂಸಾರದ ವೈಭವಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತೊಡಗಲಿಲ್ಲ. ೨೫. ಶಾಂತಚಿತ್ತರು ಚಂಚಲವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಎಂತು ಒಲಿಯುವರು? ವಾಣಿಯಂತೆ, ಯಶೋಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ, ನಿರ್ಮಲ ಮುಕ್ತಿಯಂತೆ ಈಕೆ ಏಕಾಂತ ಮನೋಹರಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವರೆ? ವ|| ಹೀಗೆ ಅಸೀಮವಾದ ಯೌವನ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಭಾಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ ಅಕ್ಷುಬ್ಧವಾದ ಮದನಸಮುದ್ರದಂತಿದ್ದರೂ, ಮನ್ಮಥವಿಕಾರಗಳನ್ನೇ

ಸಹಜಜ್ಞಾನಮನೋಹರಂ ಚರಮದೇಹಂ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮೀಕೃತ |

ಸ್ವಹನೀ ಜನ್ಮಸಮುದ್ರಮಂ ತರಿಯಿಸಲ್ಪಹೃತಪ್ರಪೋತಸಂ ||

ಗ್ರಹಮಂ ಭೋಂಕೆನೆ ಮಾಡಿದಂ ಬಟಿಕನಾಥಂ ಮತ್ಕುಲಂ ತತ್ಸಮಂ |

ಮಹಿ ತರ್ಪಂದಮದಾವುದೋ ಮದುವೆಗಂ ಪಟ್ಟಕ್ಕಮಿನ್ನೀತನಂ ||

೨೬

ಎಂದು ಮನದೊಳೆ ಬಗೆದು ಸಕಲಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವತೋಪಮೆಯಪ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಮಹಾದೇವಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಮನೋಗತಮನಜಿಪೆ ಬಟಿಯಮಿವರರುಂ ವಿನೋದಸ್ಥಟಿಕವಳಭಿಯೋಳ್ ಸಹಜಾಭ್ಯಾಸಮಂತ್ರತಂತ್ರಸಾಧ್ಯಾನೇಕವಿಧವಿಮಳಕಳಾಕುಶಳನುಂ ಕುಮಾರಪರಿವೃಥನು ಮುತ್ತುಂಗಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢನುಮಾಗಿದ್ ತೀರ್ಥಕರಕುಮಾರನಲ್ಲಿಗೆ ವಂದು ತದುಪವಿಷ್ಣುವಿಷ್ಣರಾಭ್ಯರ್ಥ ಸೌವರ್ಣಪೀಠಮನಳಂಕರಿಸಿ ನಿಜಮನೋಗತೋದ್ಯೋಗಸಂಸಿದ್ಧಿಸಂಶಯಾಕುಳಿತಮಾನಸಂ ಪತ್ತೆಸಾರ್ದಮರ ಚಮರರುಹದರಲ ಪೊಯ್ಲಿನಿಂ ತೊನೆದು ಜೋಲ್ವ ಪಾರಿಜಾತದರಲ ಕರ್ಣಪೂರಮಂ ಮಗುಳೆ ತಗುಳ್ಳಿಯುಂ ಗೀರ್ವಾಣವೈಣಿಕರ್ ಬಾಜಿಸುವ ಗಾಂಧಾರಗ್ರಾಮಮೂರ್ಛನೋಚ್ಚಾರಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮಾಡುವ ತಿರೀಕಂಪನದಿನೋರವೋದ ಮಣಿಮಕುಟಮಂ ಸಯ್ಯ ಸಾರ್ಚಿಯುಂ ವಕ್ಷಸ್ಥ ಲೋಪಲಕ್ಷಿತ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಕ್ಷಣಮಂ ಮುಸುಂಕಿ ಪಸರಿಸಿದ್ ತೋರಮುತ್ತಿನೈಸರಮನೋಯ್ಯನೋಸರಿಸಿಯುಂ

ತೋರದ ತಮ್ಮ ಕುಮಾರನನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾಸೇನರಾಜನು ಬೆರಗಾಗಿ-
೨೬. “ಈತನು ಸಹಜಜ್ಞಾನ ಮನೋಹರನೂ ಚರಮ ದೇಹಧಾರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ತೆತ್ತ ಈ ಮಹಾತ್ಮನು ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಲು ಅರ್ಹತೃಪವನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಆರಂಭಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ವಂಶ ಅನಾಥವಾಗುವುದು. ಭೂಮಿಯೂ ಅನಾಥವಾಗುವುದು. ಇನ್ನು ಈತನನ್ನು ಮದುವೆಗೂ ಪಟ್ಟಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ?” ವ|| ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೇ ಯೋಚಿಸಿ, ಸಕಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ದೇವಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಯೋಚನೆ ಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಇಬ್ಬರೂ ನಡೆದು, ಸ್ಥಟಿಕದ ಉಪರಿಗೆ ಯಲ್ಲಿಯ ವಿನೋದಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಗಳ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಮಾರರನ್ನೊಡ ಗೊಂಡು, ಉನ್ನತವಾದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ತೀರ್ಥಕರಕುಮಾರನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಆತನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಚಿನ್ನದ ಪೀಠಗಳ ಮೇಲೆ ತಾವೂ ಕುಳಿತರು. ರಾಜನು ತನ್ನ ವನೋರಥವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ದಿಂದ ಅಕುಲನಾಗಿದ್ದರೂ, ಮಗನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಬಂದು ದೇವಸೇವಕರ ಚಾಮರದ ಗಾಳಿಯಿಂದ, ಸರಿದಾಡಿ ಕೆಳಗೆ ಜೋಲುತ್ತಿರುವ ಪಾರಿಜಾತದ ಕರ್ಣಾಭರಣವನ್ನು ಪುನಃ ಸರಿಗೊಳಿಸಿ, ಅವರ ವೈಣಿಕರು ಬಾರಿಸುವ ಗಾಂಧಾರಗ್ರಾಮ ಮೂರ್ಛನೆಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ತೂಗುವ ತಲೆಯಿಂದ ನಸುವೆ ಓರೆ ಯಾದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ನೇರಗೊಳಿಸಿ, ಎದೆಯ ಮೇಲಿನ ಶ್ರೀವತ್ಸ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಸುಕಿ ಹರಡಿದ ತೋರಮುತ್ತುಗಳ ಪಂಚಸರವನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸಮನಾಗಿಸಿ,

ಆರೋಗ್ಯಕಾಯ ಕಡೆಯೊಳಮರವಟುಗಳವಟಯ್ದ ಕೆಯ್ಯಟ್ಟಿಯೊಳುಗುರ್ಗಳೊಳಗಾಟೆ ನಿಂದ ಹರಿ ಚಂದನರಜಮಂ ನಖಮುಖದಿನುಡಿರ್ಚಿಯುಮಿಂತೆಂತಾನುಮನುವರ್ತನದಿನವಸರಂಬಡೆದು ಭೂಕಾಂತ ನೊಯ್ಯಂತೆಂದಂ :-

ಒಗೆದುದು ಮುಕ್ತಾಘಳಮೆಂ ।

ಬ ಗಣನೆಯಿಂ ಶುಕ್ತಿಮುಟಕೆ ಪೆಸರಾದುದು ನಿ ॥

ನ್ನ ಗುರುತ್ವದಿಂದೆ ನಿಜಪಿತ್ಯ ।

ಯುಗಮೆಂದಮಗಾದುದಧಿಕಗೌರವಮೀಗಳ್ ॥

೨೭

ಮತಿಯ ಪವಣೆಂ ವಯೋವೃ ।

ಧತೆಯಮ್ಮೊಳ್ ಜ್ಞಾನವೃಧತೆಯೆ ನಿನ್ನೊಳೆ ಸಂ ॥

ಗತಿವೆತ್ತುದೆ ಪೇಱ್ಗುಮಾವಗ ।

ಮತಕ್ಕ್ಯಗುಣ ನೀತಿವೇಱ್ಬುದಿದು ಸಲ್ಲೆ ವಲಂ ॥

೨೮

ಅದುಕಾರಣದಿಂ,

ಕ್ಷಿತಿಗಿಕ್ವಾಳುಕುಳಂ ಪವಿತ್ರತರಮಾದತ್ತಾದಿತೀರ್ಥೇಶಸಂ ।

ತತಿಯಿಂದಿಂದುವರಂ ತನೂಭವ ಭವತ್ಸಂತಾನದಿಂದಿನ್ನುಮೂ ॥

ಜ್ಞತಮಪ್ಪಂತಿರೆ ಧರ್ಮಸಂತತಿನಿಮಿತ್ತಂ ನೀಂ ವಿವಾಹೋತ್ಸವೋ ।

ಚಿತಮಂ ಮನ್ನಿಪುದೆಮ್ಮುತಿರ್ವರ ಮನಕ್ಕಂ ಮಾಱ್ಬುದಾನಂದಮಂ ॥

೨೯

ಸುತ ತಲೆವೀಸದೆ ಮತ್ಸಂ ।

ತತಿಜನ್ಮಾರ್ಥಮ ವಧೂಪರಿಗ್ರಹಣಪ್ತ ॥

ಸ್ತುತಮನೊಡಂಬಡುವುದು ತ ।

ತ್ವತಿವೇಧಂ ಪ್ರಾಪ್ತಪೂರ್ವಕಂ ತಾನಲೇ ॥

೩೦

ಊಟದ ನಂತರ ಅಮರಕುಮಾರರು ಒದಗಿಸಿದ ಕೈಗಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉಗುರುಗಳೊಳಗೆ ಆರಿನಿಂತ ಹರಿಚಂದನದ ಹುಡಿಯನ್ನು ಉದಿರಿಸಿ- ಹೀಗೆ ಏನೇನೋ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಆತನೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೀಗೆಂದನು. ೨೭. “ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ಅದರ ಚಿಪ್ಪಿಗೆ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು; ನಿನ್ನ ಹಿರಿಮೆಯಿಂದಾಗಿ ನಿನ್ನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳೆಂಬ ಅಧಿಕ ಗೌರವ ನಮಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ೨೮. ವಂಶಸ್ಥಿಯಿಂದ ನಾವು ಹಿರಿಯರಾದರೂ, ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನೀನೇ ಹಿರಿಯ. ಅತಕ್ಕ್ಯಗುಣವುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಕೇವಲ ಸಲುಗೆಯಿಂದ. ಆಕಾರಣದಿಂದ- ೨೯. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಾಳುಕುವಂಶವು ಆದಿತೀರ್ಥಂಕರನ ಜನ್ಮದಿಂದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಮಗನೆ, ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಯಿಂದ ಅದು ಇನ್ನೂ ಉರ್ಜಿತವಾಗಬೇಕು. ಧರ್ಮ ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಆನಂದವನ್ನೊದಗಿಸು. ೩೦. ಮಗನೆ, ತಲೆ ಕೊಡಹದೆ, ನನ್ನ ಸಂತತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ

ಎನಲೊಡಂ

ಮೊಗದೊಳ್ ದೇವಂಗೆ ಮುಗು |
 ಕ್ಕೆಗೊಯೊಗಿದು ಪಿತ್ತದ್ವಯಾಭಿವಾಂಭಿತಲತೆಗಂ ||
 ಬಗೆಯೆ ಮುಗುಕ್ಕೊಯಾಯ್ತನೆ |
 ಸೊಗಯಿಸಿದುದು ತತ್ಪಲಪ್ರಸೂತಿನಿಮಿತ್ತಂ ||

೩೧

ಆಗಳ್

ವದನಮಲರ್ದುಸಿರದಿನಿತಿ |
 ಮೌದುಮಪ್ರತಿಪಿದ್ಧಮನುಮತಂ ಭವತಿಯೆನಿ ||
 ಪ್ಪಿದನಜೆದರಸನುಮರಸಿಯು |
 ಮದೇಂ ಪ್ರಮೋದಪ್ರಕರ್ಷಮಂ ತಾಳಿದರೋ ||

೩೨

ಅಂತು ತಮ್ಮೊಳಿಚ್ಛಾವಿಫಾತಾನುಕಂಪಿಯುಮವಶಿಷ್ಟಸಂಸ್ಕೃತಿಸುಖಾನುಭವಕಾಲಪ್ರಮಾಣಾ
 ನುಸ್ಮೃತಿಯುಂ ಕಾರಣಮಾಗೊಡಂಬಟ್ಟದನಜೆದು ಮನದ ಕೊನೆಯೊಳ್ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ ಮಹಾದಿವಸಂ
 ಸಮುಚಿತಾವಸರದೊಳ್ ಅಶೇಷಕುಲವೃದ್ಧರೊಳಂ ಬುದ್ಧಿವೃದ್ಧರೊಳಮಾತ್ಮೀಯಸುತಮನೋ
 ಮದಗಜಾಕಾಶಸ್ತಂಭಿಯುಂ ಭವಿಷ್ಯದ್ವ್ಯಾಗ್ಯಯುಮಾಮುಷ್ಣಾಯಣೆಯುಮಪ್ಪ ಕನ್ನೆಯಾವಳಕ್ಕುಮೆಂದು
 ನುಡಿಯಲೊಡಮವರ್ ತಮತಮಗೆ

ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಡಂಬಡು. ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನಬೇಡ" ಹೀಗೆನ್ನಲಾಗಿ ೩೧. ದೇವನ
 ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಗುಕ್ಕಿಗೆ ಮೂಡಿತು. ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಬಯಕೆಯ ಬಳ್ಳಿಗೂ
 ಮುಗುಳು ಅರಳಿದಂತಾಯಿತು; ಫಲೋದಯದ ಸೂಚನೆಯಾಯಿತು. ಆಗ-
 ೩೨. ಮುಖವು ಅರಳಿ, ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಮಾತಾಡದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ,
 "ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನದಿರುವುದು ಅಂಗೀಕಾರವೇ" ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಇದು ಈತನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೆ
 ಎಂದು ಅರಸನೂ ಅರಸಿಯೂ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ವ|| ತಮ್ಮ
 ಬಯಕೆಯನ್ನು ಮುರಿಯಬಾರದೆಂಬ ಅನುಕಂಪದಿಂದಲೂ, ತನಗಿನ್ನು ಉಳಿದಿರುವ
 ಸಂಸಾರ ಸುಖಾನುಭವವನ್ನು ಕಾಲಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪಡೆಯ
 ಬೇಕೆಂಬ ಅರಿವಿನಿಂದಲೂ ಕುಮಾರನು ಒಡಂಬಟ್ಟದನ್ನು ಅರಿತು ಮನಸ್ಸಿ
 ನಲ್ಲಿಯೆ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ ಮರುದಿವಸ ಉಚಿತವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಲದ ಸಮಸ್ತ
 ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನೂ, ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹಿರಿಯರಾದವರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು,
 "ನನ್ನ ಮಗನ ಮನವೆಂಬ ಮದಗಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಕಂಬದಂತೆ, ಈತನನ್ನು
 ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವಳೂ, ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೂ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಲೋತ್ಪನ್ನಳೂ ಎನಿಸಿದ
 ಕನ್ನೆ ಯಾವಳು?" ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವರು ಹೀಗೆಂದರು-

ನುತನಾಥವಂಶವಂಶೋ |

ತಿತಮುಕ್ತಾಪ್ರತಿಮೆ ವಿಜಯಕೇತುಮಹೀಭ್ಯ ||

ಪುತೆ ವನ್ಯಕುಮಾರಾನುಜೆ |

ವಿತತಜಗನ್ಮಾನ್ಯ ರಾಜಕನ್ಯಾರತ್ನಂ ||

೨೨.

ಅಮಳಗುಣನಿವಹನಿತ್ಯಾ |

ಶ್ರಮತ್ವದಿಂ ಭುವನವಿದಿತನಿಜಜನ್ಮತೆಯಿಂ ||

ಕಮಳಪ್ರಭೆಯನೆ ನೆಗಟ್ಟಳ್ |

ಕಮಳಪ್ರಭೆಯೆಂಬಳಮಳಕಮಳಾವಿಳೆಯರ್ (?) ||

೨೪

ಸ್ವಕುಳಪಯೋಧಿಚಂದ್ರಿಕೆ ಮನೋಜಜಗತ್ರಯಜೈತ್ರವೈಜಯಂ |

ತಿಕೆ ಗುಣಮೌಕ್ತಿಕಪ್ರಸವತುಕ್ತಿಕೆ ಮಾನಸನಿಧಾನದೀಪವ ||

ತಿಳಿಕೆ ವಿಸರದ್ವಿಳಾಸರಸಪಾತ್ರಿಕೆ ರಾಜ್ಯರಮಾತ್ರಯಾಬ್ಜಕ |

ಕರ್ಣಿಕೆ ನಯನಾಳಿಜಾಳನವಮಾಳಿಕೆಯೆಂಬುದು ಲೋಕಮಾಕೆಯಂ ||

೨೫

ಎಂದು ಪೋಗ್ವುದುಮುತ್ಸರ್ವೋತ್ಸುಕಹೃದಯನಿಡುವೆ ಮದುವೆಗೆ ಪದನೆಂದು ಪುರೋಹಿತಪುರಸ್ಕರಂ ಮಹತ್ತರರನಟ್ಟ ಕನ್ಯಾರತ್ನಮಂ ಬರಿಸಿ ಸಮನಂತರಂ ಲೇಖವಾಹಕರಂ ಶತಮಖನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸುವುದುಂ ತದಾರ್ಕಣನೋದೀರ್ಣರಾಗಸಾಗರಪರಿಪ್ಲಾವಿತಾಂತರಂಗನಾಗಳೆ ಬಂದು ಚಂದ್ರಪುರಮು ಮನರಮನೆಯುಮಂ ಪೋಕ್ಕು

೨೨. “ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ನಾಥವಂಶದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನಂತೆ ಹುಟ್ಟಿರುವ, ವಿಜಯಕೇತು ಮಹಾರಾಜನ ಮಗಳು, ಧನ್ಯಕುಮಾರನ ತಂಗಿ, ಜಗನ್ಮಾನ್ಯಳು: ರಾಜಕನ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ರತ್ನದಂತಿರುವಳು. ೨೪. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಗುಣಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯನೆಲೆಯಾಗಿ, ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕಮಲದಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಕಮಲಪ್ರಭೆ ಯೆಂಬ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೆ ಯೋಗ್ಯಳು. ೨೫. ತನ್ನ ಕುಲವೆಂಬ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಿಕೆ, ಮನ್ಮಥನ ಲೋಕತ್ರಯ ವಿಜಯಪತಾಕೆ, ಗುಣವೆಂಬ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಡೆಯುವ ಶುಕ್ತಿಕೆ, ಮಾನವೆಂಬ ನಿಧಿಯೆಡೆಗೆ ಹೊರಳುವ ದೀಪದ ಕುಡಿ, ವಿಸ್ತೃತವಿಲಾಸರಸದ ಪಾತ್ರಿಕೆ, ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಕಮಲದ :ಕರ್ಣಿಕೆ, (ನೋಟಕರ) ನೇತ್ರಗಳೆಂಬ ನವಭೃಂಗಗಳ ಮಾಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ಅಪೂರ್ವ ಪುಷ್ಪ- ಎಂದು ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಆಕೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುವುದು.” ವ|| ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿ ಉತ್ಸರ್ವೋತ್ಕಂಠನಾದ ಅರಸನು ಮದುವೆಗೆ ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯ ವೆಂದು ಪುರೋಹಿತ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಮಹತ್ತರನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಕನ್ಯಾ ರತ್ನವನ್ನು ಬರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ನಂತರ ಓಲೆಕಾರನ್ನು ಇಂದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮನಮುಳುಗಿದ

ಕಲ್ಪಜಪತಿ ಚೆಸನೆ ಮರು |

ಚ್ಚಿಲ್ಲಿಗಳುದ್ವಾಹಗೇಹಮಂ ಸಮೆದರತಿ ||

ಸ್ವಲ್ಪಸಮಯದೊಳೆ ವಿವಿಧವಿ |

ಕಲ್ಪಕನದ್ರತ್ನಕೂಟಕುಳಸುಘಟಿತಮಂ ||

೩೬

ಮತ್ತಮಾ ಮಂದಿರಂ ಮಂದರದಂತಶೇಷವಸ್ತುವಿಸ್ತೃತಜಗತೀವಳಯ ಮಧ್ಯಾಸಿತಮಂ, ದಿಶಾಪರಿಧಿಯಂತೆ ಭದ್ರಲಕ್ಷಣೋಪೇತಮತ್ತವಾರಣಾಷ್ಟಿತಮುಂ, ಪಾಂಡುರಾಜಕುಲದಂತೆ ಪಂಚಜನ ಮನೋಹರ ಪ್ರಪಂಚಪಾಂಚಾಳಿಕೋದಂಚಿತಮುಂ, ಸುಕರಕವಿವಾಕ್ಯದಂತೆ ಸುವರ್ಣ ಘಟನಾಭಿತ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರಮುಂ, ನಾಳಿಕೇರಫಲದಂತೆ ಖರ್ಪಡುಚಿಲಸದ್ಗಾಡುಬಂಧುಬಂಧುರಮುಂ, ಮರುತ್ತರಂಗಿಣೀಪ್ರವಾಹ ದಂತುತ್ತರಂಗಸಂಗತಲಕ್ಷ್ಮೀಸಮಾಲಕ್ಷಿತಮುಂ, ಮಾನಸಸರೋವರದಂತೆ ನಿರಂತರಕಾಂತಧವಳಚ್ಚದಾ ವಳೀವಳಯಿತಮುಂ, ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಸಮುದಯದಂತೆ ವಿಚಿತ್ರಸ್ತಂಭಶೋಭಾಸಂಭೃತಮುಂ, ಚರಣಾ

ಇಂದ್ರನು ಆಗಲೆ ಬಂದು, ಚಂದ್ರಪುರವನ್ನೂ ಅರಮನೆಯನ್ನೂ ಹೊಕ್ಕನು. ೩೬. ಇಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ದೇವಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಧಳಧಳಿಸುವ ಶಿಖರಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ವಿವಾಹಗೃಹವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ವ|| ಆ ವಿವಾಹ ಮಂದಿರವು ಮಂದರಗಿರಿಯಂತೆ ಸಮಸ್ತವಸ್ತು ವಿಸ್ತಾರದಿಂದ ತುಂಬಿದುದು; ದಿಗಂತ ಪರಿಧಿಯಂತೆ ಭದ್ರಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಎಂಟು “ಮತ್ತವಾರಣ” (೧. ಅಂಗಳ ೨. ಮದಗಜ) ಗಳನ್ನುಳ್ಳದು; ಪಾಂಡುರಾಜನ ವಂಶದಂತೆ “ಪಂಚಜನ ಮನೋಹರ ಪ್ರಪಂಚ ಪಾಂಚಾಳಿಕೋದಂಚಿತ” (೧. ಸಮಸ್ತ ಜನ ಮನೋಹರ ವಾದ ಪುತ್ರಳಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. ಐವರು ಚೆಲುವ ಪತಿಗಳೊಡನೆ ಬಾಳುವ ದ್ರೌಪದಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು.); ಸತ್ಯವಿಯ ವಾಕ್ಯದಂತೆ “ಸುವರ್ಣ ಘಟನಾಭಿತ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರ” (೧. ಉತ್ತಮವಾದ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳ ರಚನೆಯಿಂದೊಪ್ಪುವ ಗೋಡೆಗಳು ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳದು. ೨. ಉತ್ತಮವಾದ ಅಕ್ಷರ ಘಟನೆಯಿಂದ ವಿಸ್ತಾರ ವಾಗಿರುವುದು); ದೇವಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ “ಉತ್ತರಂಗ ಸಂಗತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸಮಾಲಕ್ಷಿತ” (೧. ಬಾಗಿಲುವಾಡದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಿಗ್ರಹದಿಂದ ಶೋಭಿಸು ವುದು. ೨. ಉನ್ನತವಾದ ತರಂಗಗಳ ಶೋಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದು); ಮಾನಸ ಸರೋವರದಂತೆ “ನಿರಂತರ ಕಾಂತಧವಳಚ್ಚದಾವಳೀ ವಳಯಿತ” (೧. ನಿಜದವಾದ ಹಾಗು ಸುಂದರವಾದ ಬಿಳಿಯ ಮೇಲುಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಆವೃತವಾದುದು. ೨. ದಟ್ಟವಾಗಿ ನೆರೆದ ಸುಂದರವಾದ ಬಿಳಿಯ ಹಂಸ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದುದು); ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಗಳ ಸಮುದಯದಂತೆ “ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ತಂಭ ಶೋಭಾ ಸಂಭೃತ” (೧. ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕಂಬಗಳ ಚೆಲುವನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು. ೨. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ನಿರುದ್ದೇಗ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು); ಪಾದಾಭರಣದಂತೆ ರತ್ನಮಂಸವಾದ “ತುಳಾಕೋಟಿಘಟಿತ” (೧. ತೊಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ನೂಪುರಗಳಿಂದ

ಭರಣದಂತೆ ರತ್ನಮಯತುಳಾಕೋಟಿಘಟಿತಮುಂ, ವಾರಾಶೀರದಂತನಂತರತ್ನಕಾಂತಿಕುಳಿತೋತ್ತುಂಗ
ವೇದೀಸಮುತ್ಪಾದಿತಕೌತುಕಮುಂ, ವನೌಷಧಿವರ್ಗದಂತೆ ಕನಕಭೃಂಗಾರಕದಂಬವಿಭವಾಲಂಬಮುಂ,
ಅರಣ್ಯನಿಯಂತರ್ಜನಾಕ್ಷತರುಚಿರಪಾತ್ರವಿಳಸನೋದಾತ್ತಮುಂ, ಮದಗಜಾಸ್ತದಂತಗ್ರಪಲ್ಲವೋದಗ್ರ
ಪೂರ್ಣಕುಂಭಾಭಿರಾಮಮುಂ, ಪ್ರಸೂತಿಕಾವಾಸಗರ್ಭದಂತೆ ಸದರ್ಭಕಾವಿರ್ಭಾವಮುಂ, ಗಗನವಳಯಂ
ದಂತವಳಂಬಮಾನಧಾರಾವಳೀವಿಳಾಸಮುಂ, ಮರ್ತ್ಯಪ್ರಕೃತಿಯಂತೆ ಪರಿಚಿತಪತಾಕಾಸಮುದಯ
ಮುಮಾಗಿ,

ಜನನಯನಪುತ್ರಿಕಾನ |

ತರ್ಜನಗೃಹಮಾನಂದಮಯಮನೋವೃತ್ತಿವಿವ |

ತರ್ಜನಗೃಹಮಭಿವರ್ಣನವಾ |

ಗ್ನಿನೋದಗ್ರಹಮೆನಿಸಿದತ್ತು ಪರಿಣಯನಗೃಹಂ ||

೩೭

ತನ್ನದ್ದದೋ

ನವರತ್ನಕಾಂತಿಸಂತಾ |

ನವಿರಾಜತಕನಕವೇದಿಯೋ ಪಳಿಕೆನ ಪ ||

ಕೂಡಿದುದು); ಸಾಗರ ತೀರದಂತೆ ಅಪಾರವಾದ ರತ್ನಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಆವೃತವಾದ
ಉನ್ನತ “ವೇದಿ” (೧. ಜಗಲಿ ೨. ದಿಣ್ಣೆ) ಗಳಿಂದ ಕೌತುಕಾಸ್ಪದವಾದುದು;
ವನೌಷಧಿಗಳ ಸಮೂಹದಂತೆ “ಕನಕ ಭೃಂಗಾರ ಕದಂಬ” (೧. ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಗಳ
ಸಮೂಹ ೨. ಪಲಾಶವೃಕ್ಷ, ಲವಂಗ ಹಾಗೂ ಕಡವದ ಮರ) ಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ
ಕೂಡಿದುದು ಮಹಾರಣ್ಯದಂತೆ “ಅರ್ಜುನಾಕ್ಷತರುಚಿರಪಾತ್ರವಿಳಸನೋದಾತ್ತ” (೧.
ಬಿಳಿಯ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಶೋಭೆಯುಳ್ಳುದು. ೨. ಬಿಳಿಮುತ್ತಿ
ತಾರೆಯ ಮರಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾದ ನೆಲೆಯುಳ್ಳುದು); ಮದ್ದಾನೆಯ ಮುಖದಂತೆ
“ಅಗ್ರಪಲ್ಲವೋದಗ್ರ ಕುಂಭಾಭಿರಾಮ” (೧. ಚಿಗುರಲೆಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ
ಉತ್ತಮವಾದ ಕಲಶಗಳಿಂದ ಜೆಲುವಾದುದು ೨. ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ
ಚಿಗುರಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಉನ್ನತವಾದ ಕುಂಭಸ್ಥಲದಿಂದಲೂ ಬೆಡಗಾದುದು) ಹೆರಿಗೆಯ
ಮನೆಯಂತೆ ದರ್ಭೆಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಾದುದು; ಆಕಾಶವಲಯದಂತೆ “ಅವಲಂಬಮಾನ
ಧಾರಾವಳೀ ವಿಲಾಸ” (ತೂಗುಬಿಟ್ಟ ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳ ಸರಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾದುದು.
೨. ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಳೆಯ ಧಾರೆಯಿಂದ ಅಂದವಾದುದು); ಮನುಷ್ಯ ದೇಹದಂತೆ
“ಪರಿಚಿತ ಪತಾಕಾ ಸಮುದಯ” (೧. ಧ್ವಜಸಮೂಹಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದುದು. ೨.
ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು?)— ೩೭. ಆ ವಿವಾಹಗೃಹವು ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ
ಪುತ್ರಳಿಗಳಿಗೆ. ನರ್ತನಗೃಹವಾಯಿತು; ಆನಂದಮಯವಾದ ಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ
ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವಾಯಿತು; ವರ್ಣನೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ವಿಲಾಸಗೃಹವಾಯಿತು. ಅದರ
ನಟ್ಟನಡುವೆ—೩೮. ನವರತ್ನಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಚಿನ್ನದ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ

ಟ್ಟವಣೆ ನೆನೆಯಿಸಿದುದಾಮೇ ।

ರುವ ಮೇಖಳೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಳವ ಪಾಂಡುಕಶಿಲೆಯಂ ॥

೩೮

ನಳನಳಪ ಜಾಗದೊಪ್ಪುವ ।

ತಳಗಳಸದ ಬೆಳಪ ರತ್ನದೀಪದ ಬಂದ ॥

ಕಳ್ಳವಟ್ಟು ವರ್ಣಪೂರದ ।

ತೋಳಗುವ ದರ್ಪಣದ ನೇರ್ಮ ನೆಲಸುತ್ತದಲೊಳ್ ॥

೩೯

ಗುಡಿಗಟ್ಟುವ ಕಡೆಯಿಕ್ಕುವ ।

ಸೋಡವೆಳಗುವ ತೋರಣಂದಗುಳ್ಳುವ ಚಲೆಯಂ ॥

ಗುಡುವರಿಸಿಗಂಪುಗಿದುವಲ (?) ।

ದೋಡರ್ಚುವಮರಿಯರ ಕೆಯ್ತಮಚ್ಚರಿಯದಲೊಳ್ ॥

೪೦

ಸುಲೆವ ಸುರಯುವತಿಯರ್ಕಳ ।

ನೆಲಲೊಪ್ಪಿರೆ ರತ್ನಭತ್ತಿಭಾಗಂಗಳ್ ನಿ ॥

ಮಳಲಾಕ್ಷಾಚಿತ್ತಂಗಳ್ ।

ತಳೆದಂತಿದುರ್ವು ವಿವಾಹಗೇಹಾಂತರದೊಳ್ ॥

೪೧

ಆಗಳವರ್ಗಳ್ ಮದ್ವನಾನಂತರಂ ವಧೂವರರಂ ನವ್ಯದಿವ್ಯಕುಸುಮವಸನಭೂಷಣಾನು
ಲೇಪನಗಳನಳಂಕರಿಸಿ ತಂದು ತದ್ವೇದಿಕಾಗೃಹದೊಳ್ ಮಹಾಸೇನಮಹೀಪತಿ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಕಲ್ಯಾಣ
ಮನೋಡರ್ಚಲೊಡಂ

ಸ್ವಟಿಕದ ಪಟ್ಟಮಣೆಯು-ಮೇರುಗಿರಿಯ ಸಾನುಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಂಡುಕ
ಶಿಲೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತರುತ್ತಿತ್ತು. ೩೯. ನಳನಳಿಸುವ ಜಾಗರದ, ಒಪ್ಪುವ ತಳಿರು
ಹೊಜ್ಜಿದ ಕಲಶದ, ಬೆಳಗುವ ರತ್ನದೀಪದ, ಬಣ್ಣದ ರಂಗವಲ್ಲಿಯ, ತಳತಳಿಸುವ
ಕನ್ನಡಿಯ ಶೋಭೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸಿತ್ತು. ೪೦. ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ, ರಂಗದಲ್ಲಿ
ಯಿಕ್ಕುವ, ದೀಪ ಬೆಳಗುವ, ತೋರಣವನ್ನು ಬಿಗಿಯುವ, ತಳಿ ಚಿಮ್ಮುಕಿಸುವ,
ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಮಾಲೆಗಟ್ಟುವ ದೇವಾಂಗನೆಯರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ
ಕರವಾಗಿತ್ತು. ೪೧. ಸುಳಿದಾಡುವ ದೇವ ಯುವತಿಯರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳ
ನೋಡಗೊಂಡ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಅರಗಿನ ಚಿತ್ರ
ಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂದವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವರೋ ಏನೊ ಎಂದೆನಿ
ಸುತ್ತಿತ್ತು. ವ॥ ಸ್ನಾನಾನಂತರ ವಧೂವರರನ್ನು ನವೀನವಾದ ದಿವ್ಯ ಪುಷ್ಪ,
ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ, ಅನುಲೇಪನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಕರೆತಂದು, ಆ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ

ಸ್ವಪ್ರಬಳಮಣ್ಯದಿಂ ಚಂ ।
 ದ್ರಪ್ರಭನಿನನಾಗೆ ತತ್ಕರಸ್ವರ್ದದೆ ಯು ॥
 ಕೃಪ್ಪೀತಿವಿಕಸನಂ ಕಮ ।
 ಳಪ್ರಭೆಗಾಯ್ತಖಿಳದೃಕ್ಕಳಿಮುಖಿಸುಖಿದಂ ॥

೪೨

ಅನಂತರಮೊಂದೆ ಪಸೆಯೊಳೆ ಸುವಾಸಿನೀಜನಾರೋಪಿತಾದ್ರಾಕ್ಷತಮನಾಂತು ಕುಳ್ಳಿದುರ್

ನಿರುತಂ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯ ।
 ಮೆರಡುಂ ಕೂಡಿಯೆ ಕೃತಾರ್ಥವೃತ್ತಿಯನಾಂಪಂ ॥
 ತಿರೆ ಮದುವೆ ನೆರೆದು ವನಿತಾ ।
 ವರರಿವರ್ತುಮಾಂತರಂದು ಚರಿತಾರ್ಥತೆಯಂ ॥

೪೩

ಇಂದೆಮಗೆ ಪೊರೆವ ತಾಯುಂ ।
 ತಂದೆಯುಮೊಳಗಾದರೆಂದು ನೋಡಿದುದತ್ಯಾ ॥
 ನಂದದೆ ಪರಿಜನಮುಂ ಪ್ರಜೆ ।
 ಯುಂ ದಂಪತಿಗಳನನೂಸಮಂಗಳಯುತರಂ ॥

೪೪

ಸುರಗೀತಂ ಮರ್ತ್ಯಗೀತಂ ಸುರಸಮುದಯವಾದ್ಯಂನೃಸಂದೋಹವಾದ್ಯಂ ॥
 ಸುರಕಾಂತಾನಂದನೃತ್ಯಂ ಮನುಜಮದವತೀಹರ್ಷನೃತ್ಯಂ ಸಮಂತಾ ॥
 ಗಿರೆ ಬೇಟಿಗೊಂದಿಂತಿದಕ್ಕುಂ ಕುತಪಜನನಿಧಾನಂ ದಲೆಂಬಂತಿರುವೀರ ।
 ಶ್ವರಗೇಹಂ ವರ್ಯತೂರ್ಯತ್ರಯವಯಮೆಸೆದತ್ತಾಗಳಾಶ್ಚರ್ಯಭೂತಂ ॥

೪೫

ಮಹಾಸೇನರಾಜನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಾಗಿ-೪೨. ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಬಲದಿಂದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನ ಹಸ್ತ ಸ್ಪರ್ಶವಾಗಲು, ಕಮಲಪ್ರಭೆಗೆ ಸಮಸ್ತ ಜನರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೀತಿವಿಕಾಸವಾಯಿತು. ವ॥ ಬಳಿಕ ಒಂದೇ ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಯ್ಯೆಯರು ಸುರಿಸುವ ಆದ್ರಾಕ್ಷತಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತು- ೪೩. ಪುಕೃತಿ ಹಾಗು ಪ್ರತ್ಯಯಗಳೆರಡೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಅರ್ಥವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ, ಮದುವೆಯಾಗಿ ವಧೂವರರಿಬ್ಬರೂ ಕೃತಾರ್ಥತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ೪೪. ಇಂದು ನಮಗೆ ಸಲಹುವ ತಾಯಿಯೂ ತಂದೆಯೂ ದೊರಕಿದರೆಂದು ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಪರಿಜನರೂ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಮಂಗಳಾಕಾರದ ಆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರು. ೪೫. ದೇವಗೀತಗಳೊಡನೆ, ಮನುಷ್ಯಗೀತೆಗಳೂ, ದೇವವಾದ್ಯ ಸಮೂಹದೊಡನೆ, ನರವಾದ್ಯ ಸಮುದಾಯವೂ ದೇವನರ್ತನದೊಡನೆ ಮಾನವ ಪ್ರಮದೆಯರ ಹರ್ಷನೃತ್ಯವೂ ಸಮಸಮನಾಗಿ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿರಲಾಗಿ, ಇದೇನು ಹೊಸದೊಂದು ಸಂಗೀತಕಜನರ ನಿಧಾನವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅರಮನೆಯ ಉತ್ತಮವಾದ ತೂರ್ಯತ್ರಯಗಳಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ

ಕನಕಾಮತ್ರಂಗಲೋಕ್ ತೀವಿದ ಮಣಿಗಣಕಪೂರಕಸ್ತೂರಿಕೋಪಾ |
ಯನಮಂ ದೇವೇಶದೇವೀಪ್ರತತಿಗೆ ಪದೇಪಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವಿ ಭೂಭೃ ||
ದ್ವಿನಿತಾನೀಕಕೃನೂನೋತ್ಪದಮೋದವೇ ಶಚೀದೇವಿಯಾವಾರ್ಪನೋಪ್ಪಂ |
ಮನುಜಗಂ ಸಗ್ಗಿಗಗಂ ಸಮನಿಸಿತದಪೂರ್ವಂ ಮನಕ್ಕೆಂಬಗುವಂ || ೪೬

ವಿರಚಿಸುವಳ್ ಸಮಂತುಚಿತಮಂಗಳಮಂ ಶಚಿ ನಾಕಿನಾಯಕಂ |
ಪರಿವೆಸಗೆಯ್ವುನುಬ್ಬರದ ನಿಬ್ಬಣಿಗರ್ ಸುರರಸ್ತುಕಾರದೊಳ್ ||
ನೆರಪಿದ ವಸ್ತು ಕಲ್ಪಕುಜಪಲ್ಲವಸುಷ್ಪಫಲಾಯಿಂದೊಡಂ |
ಪರಿಯನಪ್ರಮೋದಮದಮಾನುಷಮಲ್ಲವೇ ದೇವದೇವನಾ || ೪೭

೮ ವಿವಾಹೋತ್ಸವಾನಂತರಂ ಮತ್ತೊಂದು ಶುಭದಿನಮೂಹೂರ್ತದೊಳ್

ಕಮಲಪ್ರಭೇಗಲೆ ಸವ |
ತಿ ಮಾಲಿಸೆನ್ನಗತನಯನೋಳ್ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ ||
ರಮಣಿಯುಮಂ ನೆರೆಪುವೆನೆಂ |
ಬ ಮಹೋದ್ಯೋಗಮನೆ ಮನಕೆ ತಂದು ನರೇಂದ್ರಂ || ೪೮
ಜನನಸ್ನಾನಕೃಮಾಯ್ಗಳಮೆನೆ ಪರಮೋತ್ಸಾಹದಿಂ ಪೋಗಿ ಗಂಗಾ |
ದಿನದೀತೋಯಂಗಳಂ ಮಂಗಳಪಟಹರವಂ ಪೋಣ್ಣೆ ದೇವಂಗೆ ತಾಂ ಮ ||
ಜ್ವನಮಂ ಮುಂ ಮಾಡಿ ಸಿಂಹಾಸನದೊಳಿರಿಸಿ ಸಂಯೋಜಿತಾಶೇಷಸಾಮ್ರಾ |
ಜ್ಯನಿಯೋಗಂ ಪಟ್ಟಮಂ ಕಟ್ಟದನಿರದೆ ಮಹಾಸೇನನಿಂದ್ರದ್ವಿತೀಯಂ || ೪೯

ವಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿತು. ೪೬. ಬಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ರತ್ನ-ಕರ್ಮೂರ-
ಕಸ್ತೂರಿಗಳ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ಇಂದ್ರನ ದೇವಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವಿಯೂ,
ಅರಮನೆಯ ವನಿತೆಯರಿಗೆಲ್ಲ ಶಚೀದೇವಿಯೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ
ಮಾನವರಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಇದೊಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಉತ್ಸವವುಂಟಾಯಿತು.
೪೭. ಯುಕ್ತವಾದ ಮಂಗಳವನ್ನು ರಚಿಸುವವಳು ಶಚೀದೇವಿ; ಪರಿಚಯೇ
ಮಾಡುವವನು ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿ; ನಿಬ್ಬಣಿಗರಾದವರು ದೇವತೆಗಳು; ಶುಭಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ
ತಂದೊದಗಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳೆಂದರೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ತಳಿರು ಹೂಹಣ್ಣುಗಳು; ಹೀಗಿದ್ದ
ಮೇಲೆ ದೇವದೇವನ ವಿವಾಹೋತ್ಸವವು ಅಮಾನುಷವೆ ಅಲ್ಲವೆ ? ವ|| ಮದುವೆಯ
ಉತ್ಸವವಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೊಂದು ಶುಭದಿನದ ಮೂಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ-೪೮. ಕಮಲಪ್ರಭೆಗೆ
ಈಗಲೆ ಸವತಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂಬ
ಮಹೋದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅರಸನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ೪೯. ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ
ಹಿಗ್ಗಿ ಗಂಗಾನದಿಯ ನೀರನ್ನು ತಂದು, ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳು ಮೊರೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ
ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೂ ಇದು ಮಿಗಿಲಾಯಿತೆಂಬಂತೆ ದೇವನಿಗೆ ಸ್ನಾನವಾಡಿಸಿ,
ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಅಖಂಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಆತನಿಗೆ

ಅಂತು ಜನಕನು ಪರೋಧದಿಂದಾಧಿರಾಜ್ಯಸೌಖ್ಯಾಭಿಮುಖ್ಯಮಂ ತಳೆದ ನಿಜಪತಿಯ ಪದತಳಂ ಗಳಂ ಪ್ರಣಯಮಾನಪ್ರಸಾದನಸಮಯದೊಳ್ ಕಮಳಪ್ರಭಾಮಹಾದೇವಿಯುಂತ್ರಂಸಕನಕಪದ್ಮಾಸನದೊಳ್ ವಿರಚಿಸಿಯುಂ, ಆ ಮನೋಹರಿ ಮನೋಹರನಯನಪಾರಿವಂಗಳನನಂಗೇಳಿಯೊಳ್ ಲಾವಣ್ಯ ರಸಭರಿತಗಂಭೀರನಾಭೀಕೂಪದೊಳ್ ನೀಡುಮೋಲಾಡಿಸಿಯುಂ, ಆ ವಿಳಾಸವತಿ ಜಗತ್ಪತಿಯ ಭುಜಭುಜಗಂಗಳಂ ಕೋಮಳಾಂಗಮಳಯರುಹಶಾಖೆಯಂ ಸುತ್ತಿ ಪತ್ತುವಿಡದಂತಾಗೆ ನಿಯಮಿಸಿಯುಂ, ಆ ನವೀನಯೌವನಾಳಂಕಾರೆ ಸಹಜಸೌಂದರ್ಯಾಳಂಕಾರನ ವಿಶಾಳವಕ್ಷಃಪ್ರದೇಶಪದ್ಮಾವಸಥಮಂ ಸಮುತ್ತುಂಗಕುಚಯುಗರಥಾಂಗಮಿಥುನಕ್ಕೆ ಪೆರ್ಚಿದಬ್ಬಜಿನೀರ್ಗದಾಣಂಮಾಡಿಯುಂ, ಆ ಮೃದು ಮಧುರಭಾಷಿಣಿ ಗುಣಭೂಷಣನ ಕರ್ಣಯುಗ್ಮಮಂ ಸೌಹಾರ್ದವಚನಾನುವಿದ್ಧ ಸಂಭಾಷಣಮಣಿ ಮಯಾವತಂಸಗಳನಳಂಕರಿಸಿಯುಂ, ಆ ಲಾವಣ್ಯರಸತರಂಗೀಣತರಂಗಭಂಗರಭೂವಿಭ್ವಮೆ ವಿಗತಾಶೇಷ ವಸ್ತುವಿಷಯಭ್ರಮನ ನಿರ್ಮಳಮನೋಮಹಾರ್ಣವಮನಾತ್ಮೀಯಗುಣಸಮಸ್ತವಸ್ತುನಿಕರಕ್ಕೆ ಸಲೆ ನೆಲೆಮಾಡಿಯುಂ, ಸಮಸಮಾಯೋಗಸಂಭವಸುಖೋನ್ಮುಖರನೇಕದಿನಂಗಳಂ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರಂಗಳಾಗಿ ಕಳಿಪುತ್ತುಮಿರೆಯರೆ,

ಹಿಮಕಿರಣಂಗಳೊಂದಿದ ಲಸತ್ಯಳೆಗಂ ಪ್ರಕಟಪ್ರಭಾವಮ |

ಪ್ರಮೃತಮೆ ಪುಟ್ಟುವಂದೆ ಜಗತ್ಪತಿಗಂ ಸತಿಗಂ ಧರಾಭರ ||

ಮಹಾಸೇನರಾಜನು ಕಟ್ಟಿದನು. ವ|| ತಂದೆಯ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಅಧಿರಾಜ್ಯ ಪದವಿಯ ಭೋಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕಮಲಪ್ರಭಾಮಹಾದೇವಿಯು, ಆ ಮನೋಹರನ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಪಾರಿವಾಳಗಳನ್ನು ಮದನಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಲಾವಣ್ಯರಸಭರಿತವಾದ ತನ್ನ ಗಂಭೀರನಾಭಕೂಪದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿಸಿದಳು; ಆ ವಿಲಾಸವತಿಯು ಜಗತ್ಪತಿಯ ತೋಳುಗಳೆಂಬ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸುಕುಮಾರವಾದ ದೇಹವೆಂಬ ಚಂದನದ ಶಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಗಲದಂತೆ ನಿಯಮಿಸಿದಳು; ಆ ಹೊಸಹರೆಯದ ಬೆಡಗಿಯು ಸಹಜಸುಂದರನಾದ ಆತನ ವಿಶಾಲವಾದ ಎದೆಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಿಧಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಸಮುನ್ಮತವಾದ ಸ್ತನಗಳೆಂಬ ಚಕ್ರವಾಕ ಮಿಥುನಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮದ ವಸತಿಸ್ಥಾನವೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದಳು; ಆ ಮೃದುಮಧುರ ವಚನೆಯು ಗುಣಭೂಷಣನಾದ ಆತನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಮಯವಾದ ಸಂಭಾಷಣ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದಳು; ಸೌಂದರ್ಯ ರಸನದಿಯ ತರಂಗದಂತೆ ಹುಬ್ಬಿನ ವಿಲಾಸವುಳ್ಳ ಆ ಚೆಲುವೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿರಕ್ತನಾದ ಆತನ ಮನೋಮಹಾಸಾಗರವನ್ನು ತನ್ನ ಗುಣಗಳೆಂಬ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾದ ನೆಲೆ ಮಾಡಿದಳು; ಹೀಗೆ ಸಮಭಾವದ ಸಮಸಂಗದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಸುಖಲೀನರಾಗಿ ಅನೇಕ ದಿನಗಳನ್ನು ನಿಮಿಷಗಳಂತೆ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ- ೫೦. ಚಂದ್ರನಿಗೂ ಆತನನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸುಂದರವಾದ ಕಲೆಗೂ ಪ್ರಭಾವ ಶಾಲಿಯಾದ ಅವ್ಯತವೆ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ, ಜಗತ್ಪತಿಗೂ ಆ ಸತಿಗೂ ಭೂಭಾರವನ್ನು

ಕ್ಷಮನೆನೆ ಪುಟ್ಟದಂ ಕ್ರಮಸಮಾಕೃತಿರೂಪವಿಳಾಸಯೌವನೋ |

ದ್ಗಮನಭಿಮಾನಮೇರು ಪರಚಂದ್ರಸಮಾಹ್ವಯನಂದು ನಂದನಂ ||

೫೦

ಆ ಕುವಾರಂಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರಂ ಯುವೇಶ್ವರಪದವಿಯಂ ದಯೆಗೆಯ್ಯೆ

ಜನಕಂಗೆ ವೃದ್ಧರಾಜತೆ |

ತನಗಧಿರಾಜತೆ ಸುತಂಗೆ ಯುವರಾಜತೆಯಿಂ ||

ತನುರೂಪಮಾಗಿ ಸಮನಿಸೆ |

ವಿನುತಜಗತ್ತಿತಯಮಾಯ್ತು ರಾಜ್ಯತ್ತಿತಯಂ ||

೫೧

ಪ್ರಥಿತಾಮಳಚರಿತಂ ತ |

ತ್ಯಥಿವೀಪತಿಯರಸುಗೆಯ್ಯೆ ಜನಮಾದುದು ಸ ||

ತ್ವಥವರ್ತಿ ಯಥಾರಾಜಾ |

ತಥಾಪ್ರಜಾ ಎಂಬ ನೀತಿಯಂ ನೆನೆಯಪೋಲ್ ||

೫೨

ಭೂತಾನವಕರಮಾದುದು |

ಭೂತಾನವಕರಮುಮಾದುದಿಂತಿದು ಚಿತ್ತಂ ||

ನೀತಿಯುತಮಾದುದೆಂದುಮು |

ನೀತಿಯುತಮುಮಾದುದಖಿಳಪೂಜ್ಯನ ರಾಜ್ಯಂ ||

೫೩

ಪುಳಿನದೊಳೆ ವಿಯೋಗಂ ಕರಿ |

ಯೊಳೆ ಪಾಂಶುಕೇಳಿ ಭೀರಿಯೊಳೆ ದಂಚಹತಂ ||

ವಹಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾದವರ ಚಂದ್ರನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಅಭಿಮಾನಶಾಲಿ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿ, ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂಪವಿಲಾಸ ಯೌವನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ವ|| ಆ ಕುವಾರನಿಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಯುವರಾಜ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿದನು- ೫೦. ತಂದೆಗೆ ವೃದ್ಧರಾಜತೆ, ತನಗೆ ಅಧಿರಾಜತೆ, ಮಗನಿಗೆ ಯುವರಾಜತೆ- ಹೀಗೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿ ಒದಗಲು, ರಾಜ್ಯತ್ರಯವು ತ್ರಿಲೋಕಪೂಜ್ಯ ವಾಯಿತು. ೫೧. ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶುದ್ಧ ಚರಿತ್ರನಾದ ಆ ಅರಸನು ರಾಜ್ಯವಾಳು ತ್ರಿರಲಾಗಿ ಜನವೆಲ್ಲ ಸನ್ಮಾರ್ಗಗಾಮಿಯಾಯಿತು; ರಾಜನು ಹೇಗೂ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಹಾಗೆಯೆ ಎಂಬ ನೀತಿಯುಂಟು. ೫೨. ಸರ್ವಪೂಜ್ಯನಾದ ಆತನ ರಾಜ್ಯವು “ಭೂತಾನವಕರ” (ಕಶ್ಮಲರಹಿತ) ವಾಯಿತು; “ಅಭೂತಾನವಕರ”ವೂ (ಭೂಮಿಯ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದುದೂ) ಆಯಿತು; ಇದು ವಿಚಿತ್ರ. ಹಾಗೆಯೆ ಅದು “ನೀತಿಯುತ” (ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನ) ವಾಯಿತು; “ಅನೀತಿಯುತ”ವೂ (ಈತಿಭಾದೆಯಿಲ್ಲದುದೂ) ಆಯಿತು. ೫೩. “ವಿಯೋಗ” (೧. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಹವಾಸ, ೨. ವಿರಹ) ವೆಂಬುದು ಪುಳಿನ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ; “ಪಾಂಶುಕೇಳಿ” (೧. ಧೂಳಾಟ. ೨. ಜಾರ

ಸಳಿಳಾಶಯದೊಳೆ ಕುರವಾ |

ಕುಳತೆ ದಿಟಂ ನಿಂದುವೆಂದು ಪೊರ್ದದೆ ಜನಮಂ ||

೫೪

ಚರರಿಲ್ಲದೆ ಪರನ್ನಪರಂ |

ತರಂಗಳಂ ತಿಳಿದು ನೆಗಟ್ಟು ಬಿನ್ನವಿಸದೊಡಂ ||

ಪರಿಜನದ ಮನಮನಟಿದೀ |

ವರಸುತನಂ ತದ್ವಿವೇಕನಿಧಿಯೊಳೆ ಸಹಜಂ ||

೫೫

ಮತ್ತಮಾ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಧೀಶ್ವರನ ರಾಜ್ಯಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಸರಂ ಕುರುಕುಳಗನತಳಮಂ ಬೆಳಗಿಯುಂ, ಸದ್ಧರ್ಮವಾರ್ಧಿಯುಂ ಪ್ರವರ್ಧಿಸಿಯುಂ, ದುಷ್ಟತಾಂಧಕಾರಸಂದೋಹಮನದಿರ್ಪಿಯುಂ, ಕುಮತಪಂಕೇಜಮಂ ಸಂಕೋಚಕ್ಕೆ ಸಲಿಸಿಯುಂ, ಭವ್ಯಕುಮುದಸಮುದಯಮನುದ್ಯೋಧಿಸಿಯುಂ, ಪರಚಕ್ರಚಕ್ರಾನೀಕಮಂ ವಿಘಟಿಸಿಯುಂ, ಸೇವಕಚಕೋರನಿಕರಮಂ ತಣಿಸಿಯುಂ, ಪ್ರಜಾನಿಕರ ಸಕಲಾಪಧಿಸಂಕುಳಮಂ ಸಫಳಂಮಾಡಿಯುಂ, ಮಿತ್ರಪಾರ್ಥಿವಾಂತರಂಗಚಂದ್ರಕಾಂತಸಂತಾನಮಂ ಸಾರ್ಧತೆಗೆ ಸಲಿಸಿಯುಂ ಇಂತವಿರುದ್ಧಮುಮತಿಪ್ರವೃದ್ಧಮುಮೆನಿಸಿ ಸಲಿಸುತ್ತಮಿರೆ,

ಪರಮೇಶಂ ಜೀವಿತೇಶಂ ತಮಗೆ ದಿಟದಿನೆಂದುವೆ ಕಾಂತಾಜನಂ ಮ |

ತ್ತರುಹಂ ರಾಜ್ಯಾರ್ಹನೆಂದೊಲ್ಲೆಗೆ ಧರೆ ಜಗದ್ವಂಧು ಮದ್ದಂಧುವೆಂದೊಂ ||

ಕ್ರೀಡೆ) ಅನೆಗಳಲ್ಲಷ್ಟೆ: “ದಂಡಹತ” (೧. ವಾದನ ದಂಡದಿಂದ ಬಡಿಯುವಿಕೆ, ೨. ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪೆಟ್ಟು) ಭೇರಿಯಲ್ಲಿಯೆ: “ಕುರವಾಕುಳತ” (೧. ಕುರವವೆಂಬ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವಿಕೆ. ೨. ಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳಿಂದಾಗುವ ಕಳವಳ) ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತುವಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೆ ಅವೆಂದೂ ಒದಗಲಿಲ್ಲ. ೫೫. ಗುಪ್ತಚಾರರ ಸಹಾಯ ವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಪರರಾಜರ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗು ಬಿನ್ನವಿಸದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪರಿಜನದ ಮನಸ್ಸನ್ನರಿತು ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಅರಸುತನ ಆ ವಿವೇಕನಿಧಿಗೆ ಸಹಜವೆ ಆಗಿತ್ತು. ಮ|| ಮತ್ತು ಆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಧೀಶ್ವರನ ರಾಜ್ಯಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯ ಪ್ರಸಾರವು ಕುರುಕುಲಾಕಾಶವನ್ನು ಬೆಳಗಿತು; ಸದ್ಧರ್ಮವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಉಕ್ಕೇರಿಸಿತು; ದುಷ್ಟರ್ಮವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯ ರಾಶಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದಟ್ಟಿತು; ಕುಮತವೆಂಬ ಕಮಲವನ್ನು ಸಂಕೋಚಗೊಳಿಸಿತು; ಧರ್ಮಾ ನುಯಾಯಿಗಳೆಂಬ ಕುಮುದಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿತು; ಪರರಾಜ್ಯಗಳೆಂಬ ಚಕ್ರವಾಕಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರರಿಂದ ಅಗಲಿಸಿತು; ಸೇವಕರೆಂಬ ಚಕೋರಗಳನ್ನು ತಣಿಸಿತು; ಪ್ರಜಾ ಕೋಟಿಯೆಂಬ ಸರ್ವ ಔಷಧಿ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಿತು; ಮಿತ್ರರಾಜರ ಅಂತರಂಗವೆಂಬ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಗಳನ್ನು ಆದ್ರವಗೊಳಿಸಿತು; ಹೀಗೆ ಅವಿ ರುದ್ಧವೂ ಅತ್ಯಂತ ಅಭಿವೃದ್ಧವೂ ಎನಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ-೫೬. ಪರಮೇಶ್ವರನೆ ತಮಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಾಣನಾಥನೆಂದು ಕಾಂತೆಯರು ಹಿಗ್ಗಲಾಗಿ, ಅರ್ಹಂತನೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಭೂಮಿಯ ಜನವೆಲ್ಲ ಮೆಚ್ಚಿ ಎರಗಲಾಗಿ,

ದಿರೆ ಹರ್ಷೋತ್ಕರ್ಷದೋಳ್ ಬಾಂಧವಸಮಿತಿ ಮನೋವೃತ್ತಿಗತ್ಯಂತಶೋಭಾ|

ಕರಮಾಯಾಶ್ವಯಲೀಲಾವಿಭವಮಭವಸಂಭಾವಿತಂ ರಾಜ್ಯಕಾಲಂ ||

೫೬

ಅಂತಾಱುಲಕ್ಕೆಯುಮಯ್ವತ್ತು ಸಾಸಿರ ಪೂರ್ವಮುಮಿರ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ವಾಂಗಮುಂ ರಾಜ್ಯಕಾಲಂ
ಸಂದುದೆಂಬಂದಿಂಗದೊಂದು ದೇವಸಮಿತಿ ಚಿತ್ರಕೂಟಕೋಟಾಕೋಟವಿಷಮಿತಪಯೋದಪಥಮಪ್ಪ
ಪರಿಷನ್ನಂಟಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ

ಹರಿಪೀಠಮನೀಶನಳಂ |

ಕರಿಸಿದನುದಯಾದ್ರಿಯಂ ಸುಧಾಕರನೆಂತಂ ||

ತಿರೆ ನಿರ್ಮಳಾಂಬರಾಳಂ |

ಕರಣಂ ಕಾಶ್ಮೀರಸಾರಸಂಧ್ಯಾರಾಗಂ ||

೫೭

ತ್ರಿಭುವನಚೂಡಾಮಣಿಯ |

ಪ್ರಭವಂಗಾನಾದೆನಲೈ ಚೂಡಾಮಣಿಯೆಂ ||

ಬಭಿನವರಾಗೋದಯಮೆಂ |

ಬ ಭಂಗಿಯಿಂ ಮಕುಟಮಾಲ್ಯಮಣೆರುಚಿಯೆಸೆಗುಂ ||

೫೮

ಅಕಳಂಕನ ಸಹಜಚ್ಚಿ |

ದ್ರಕ್ಷಣಪಾಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋಳಗುವ ಮಾಣಿ ||

ಕೃಕನತ್ಕುಂಡಳರುಚಿ ಮುಖ |

ಸಕಳೇಂದುಗೆ ಪಡೆದುದುದಯರಾಗಶ್ರೀಯಂ ||

೫೯

ಜಗದ್ಬಂಧುವೇ ನಮಗೆ ಬಂಧುವಾದನೆಂದು ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ
ಹರ್ಷಿತರಾಗಿರಲಾಗಿ, ಅಭವನ ರಾಜ್ಯಕಾಲವು ಅತ್ಯಂತ ಶೋಭಾಕರವೂ,
ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೂ, ಸಂತೋಷಕರವೂ, ವೈಭವಶಾಲಿಯೂ ಆಯಿತು. ವ|| ಹೀಗೆ
ಆರು ಲಕ್ಷ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ವಾಂಗದವರೆಗೆ
ರಾಜ್ಯಕಾಲ ಕಳೆದಾಗ ಒಂದು ದಿವಸ ಅತ್ಯಂತ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಗಗನಚುಂಬಿಯಾದ
ಅನೇಕ ಶಿಖರಕಲಶಗಳುಳ್ಳ ಒಡ್ಡೋಲಗ ಮಂಟಪ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ- ೫೭. ನಿರ್ಮಲವಾದ
“ಅಂಬರ” (ವಸ್ತ್ರ) ಭೂಷಿತನಾಗಿ ಕಾಶ್ಮೀರವರ್ಣದಿಂದ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಂತಿ
ಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು, ಉದಯಗಿರಿಯನ್ನು ಚಂದ್ರನೇರುವಂತೆ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು
ರಾಜನು ಏರಿದನು. ೫೮. ಲೋಕತ್ರಯಚೂಡಾಮಣಿಯಾದ ಜಿನನಿಗೇ ನಾನು
ಚೂಡಾಮಣಿಯಾದೆನೆಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊಸಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತೊ
ಎನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕಿರೀಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನಪ್ರಭೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೫೯.
ನಿಷ್ಕಲಂಕನಾದ ಆತನ ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾದ ಕರ್ಣಭಿದ್ರಗಗಳಲ್ಲಿ ಥಳಥಳಿಸುವ
ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಕುಂಡಲಗಳ ಪ್ರಭೆ ಮುಖವೆಂಬ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಿಗೆ ಉದಯ

ಐರಾವತಘನಕುಂಭಾ |

ಕಾರಾಂಸಸ್ಥಳಿಗೆ ನಿಮಿರ್ದು ಪಸರಿಸೆ ಮಣಿಕೇ ||

ಯೂರಪ್ರಭೆಯಭಿನವಸಂ |

ದೂರಾರುಣಕಾಂತಿಯೆನಿಸಿ ಸೋಗಯಿಸತಾಗಳ್ ||

೬೦

ಜಗದಧಿಪತಿಯಗಲ್ಲುರದೋಳ್ |

ಸೋಗಯಿಸುವ ಸಹಸ್ರಗುಚ್ಛಮಧ್ಯದ ಹರಿನೀ ||

ಳಗಭಸ್ತ ತಿಂಬೆ ನಾಭಿಗೆ |

ಜಗುನೆಯ ಸುಟೆಯೊಪ್ಪಮಾದುದೊಚ್ಚತಮಾಗಳ್ ||

೬೧

ಎರಡುಂ ಕೆಲದೋಳಮಿದರ್ ಮ |

ರರಮಣಿಯರ್ ಬೀಸುವಮಳಚಮರರುಹಂಗಳ್ ||

ಪರಿಕಲಿಸೆ ಮೇಗೆ ಪೋಲ್ಪಂ |

ಶರದದ ಮುಗಿಲೆಜಸುದಾರತಾರಾಚಳಮಂ ||

೬೨

ಕಮಳಪ್ರಭೆವೆರಸಾತ್ಮ |

ಪ್ರಮದೆಯರಾಕಮಳವೆರಸು ಜಳದೇವಿಯರಾ ||

ದಮೆ ಬಳಸಿದಂದದಿರೆ ಸಿತ |

ಕಮಳಾಕರಮಂ ಗುಣಾಕರಂ ನೆನೆಯಿಸಿದಂ ||

೬೩

ಚರಮಾಂಗನಂಗಳಾಂತಿ |

ಸ್ಫುರಿತಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಪ್ರವಾಹದೋಳ್ ಮನದೊಲವಿಂ ||

ಪರಿವರಿಯಾಡಿದುದಂತಃ |

ಮರಾಂಗನಾನಯನಚಳಚೋರೀನಿಚಯಂ ||

೬೪

ರಾಗದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ೬೦. ಐರಾವತದ ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳಂತಿರುವ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ರತ್ನದ ತೋಳ್ಳೆಯ ಕಾಂತಿ ಪಸರಿಸಿ, ಹೊಸಬಗೆಯ ಕುಂಕುಮದ ಕೆಂಬೆಳಕಿನಂತೆ ಒಪ್ಪಿತು. ೬೧. ಜಗತ್ಪತಿಯ ವಿಶಾಲವಾದ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಶೋಭಿಸುವ ಸಾವಿರದಳೆಯ ಹಾರಮಧ್ಯದ ನೀಲರತ್ನದ ಕಾಂತಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಾಗಿ, ಆತನ ಹೊಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಮುನಾ ನದಿಯ ಸುಳಿಯ ಶೋಭೆಯುಂಟಾಯಿತು. ೬೨. ಇಕ್ಕಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದೇವರಮಣಿಯರು ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಜೋಡಿ ಚಾಮರಗಳು ಮೇಲೆ ಸಂಧಿಸಲಾಗಿ, ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೇಘಗಳೆರಗುವ ತಾರಾಚಲದಂತೆ ದೇವನು ಒಪ್ಪಿದನು. ೬೩. ಕಮಲಪ್ರಭೆಯೊಡನೆ ಆತನ ಅಂತಃಪುರದ ಪ್ರಮದೆಯರು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಇರಲಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ಜಲದೇವಿಯರು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಕಮಲಸರೋವರವನ್ನು ಆ ಗುಣಾ ಶ್ರಯನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದನು. ೬೪. ಚರಮದೇಹದಾರಿಯ ದೇಹಕಾಂತಿಯೆಂಬ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಅಂತಃಪುರಾಂಗನೆಯರ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ

ಆ ಪರಿಷ್ಕೃತಿಯ ಹಾ |
ರೋಪಮಮಾಗೆರಡು ಕೆಲದೊಳಂ ತರದಿಂದಂ ||
ಭೂಪಾಳಕರಿರೆ ಸಕಳಗು |
ಣೋಪೇತಂ ನಡುವೆ ತರಳಮಣಿಗೆಣೆಯಾದಂ ||

೬೫

ಅಂಕುಭಯಪಾರ್ಶ್ವದೊಳಂ ಮಹಾಸೇನಮಹಾರಾಜನುಂ ಪರಚಂದ್ರಕುಮಾರನುಂ ಮೊದಲಾಗಿ
ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತಮಕುಟಬದ್ಧಮಹಾಸಾಮಂತಮಂತ್ರಿಮಹತ್ತರಾದಿಗಳ್ ಯಥೋಚಿತಾಸನಂಗಳೊಳಿರೆ

ಪರಮನ ದಯಾವಳೋಕನ |
ವರಚಂದ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯ ಪಿಡಿವಂದದೆ ಭೂ ||
ಪರ ಕರಕಮಳಂ ಮುಗಿದುವು |
ಪರಿಗತಕಂಕಣರವಾಳುಂಕರಣಂಗಳ್ ||

೬೬

ಮತ್ತಂ

ಕವಿತಾಕೌಶಲಮಂ ಗಮ |
ಕಿ.....ಯಂ ವಾದಪಟಿತೆಯಂ ವಾಗ್ಧಳಮಂ ||
ಕವಿಗಳ ವಾಗ್ಧಿಗಳ ಗಮಕಿ |
.....ಗಳ ನೆರವಿ ಮೆಲೆಯಲಿದ್ವತ್ತದಜಿಹ್ವೆಗಳ್ ||

೬೭

ತೂರ್ಯತ್ರಯದ ನಿಜಬಾ |
ತುರ್ಯಮನಂತಲ್ಲಿ ಮೆಲೆಯ ಮೆಚ್ಚಿಸುವೀತಾ ||
ತ್ವರ್ಯದಿನಮತ್ಯಕುತಪಂ |
ಪರ್ಯಾಯದಿನಿದುರಭವನಾಸ್ಥಾಯಿಕೆಯೊಳ್ ||

೬೮

ಚಕೋರೀಸಮೂಹವು, ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಿ ಆಡಿದುವು. ೬೫. ಆ ಸಭೆಯೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ಹಾರದಂತೆ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಲಾಗಿ ಅರಸುಗಳು ಮಂಡಿಸಿರಲಾಗಿ, ನಾಯಕ
ಮಣಿಯಂತೆ ಸಕಲಗುಣವಂತನಾದ ರಾಜನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿದನು. ೧|| ಎರಡೂ
ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಸೇನ ಮಹಾರಾಜನೂ, ವರಚಂದ್ರಕುಮಾರನೆ ಮೊದಲಾಗಿ
ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತರೂ, ಮಕುಟಬದ್ಧರೂ, ಮಹಾಸಾಮಂತರೂ, ಮಂತ್ರಿಗಳೂ,
ಮಹತ್ತರರೂ ಮುಂತಾದವರು ತಂತಮಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.
೬೬. ಪರಮೇಶ್ವರನ ದಯಾಪೂರ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯ ಬೆಳುದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು
ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ತಾವರೆಗೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದರು; ಹೊರಟು
ಹೋಗುವ ದುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾರವದಂತೆ ಅವರ ಕಡಗಗಳು ಝಣಝಣಿಸಿದುವು.
ಮತ್ತು- ೬೭. ಕವಿಗಳೂ, ವಾಗ್ಧಿಗಳೂ, ಗಮಕಿಗಳೂ ತಂತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಕೌಶಲ್ಯ
ವನ್ನು ತೋರಲೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದರು. [ಪದ್ಯ ಖಿಲವಾಗಿದೆ]. ೬೮. ತೂರ್ಯತ್ರಯ
ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೌಶಲವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಆ

ಇರದೆ ನುಡಿಗೊರ್ಮೆ ಝಂಕರಿ |
ಪರಸುಗಳ ನಿಯೋಗಮಂ ನಿವೇದಿಸುವ ಮಹ ||
ತರರ ಪೊಗಲ್ಲರ್ಥಿಗಳ ಚ |
ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡೆಯಲರ ನಿನದಮೊದವಿದುದಾಗಳ್ ||

೬೯

ಮೃಗಮದದ ಹಿಮದ ಕುಂಕುಮ |
ದಗುರುವ ಚಂದನದ ಸಾರಸೌರಭಮಂ ಬಾ ||
ತೆಗೆಯದೆ ದೇವನ ದಿವ್ಯಾಂ |
ಗಗಂಧಮಂ ಬಳಸಿ ಸುತಿದುದಳನಿಕುರುಂಬಂ ||

೭೦

ಜಗದೀಶಾಂಗಮಯೂಖಚಂದ್ರಿಕೆಯನಂದೊರ್ಮೊರ್ಮೆ ಮಿಶ್ರೀಭವ |
ನೃ ಗೃಹಾಚಂದನಪುಷ್ಪಸೌರಭಮನಂದೊರ್ಮೊರ್ಮೆ ಗೀರ್ವಾಣದಂ ||
ದಿಗಣಸ್ತೋತ್ರವಿಚಿತನಿಸ್ತ ನಮನಂದೊರ್ಮೊರ್ಮೆ ಸಾಶ್ವರ್ಯಮೇ |
ನುಗುಣುತ್ಪಿದ್ಯದೊ ತತ್ಸಭಾಸದನಮಾತ್ಮದ್ವಾರವಕ್ತ್ರಂಗಳಿಂ ||

೭೧

ಅಂತು ಸಕಳಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲೀಲಾವಿಭವಕ್ಕಿದುವೆ ಸೀಮೆಯೆಂಬಂತೆಡ್ಡಮಾದ ಒಡ್ಡೋಲಗದೊ
ಳರ್ಪಣೆಗಂ

|| ಉತ್ಸಾಹವೃತ್ತ ||

ಉಡುಗಿದುರದ ತೂಪ ಸಿರದ ಸೆರೆ ಪೊದಲ್ಲ ಮೆಯ್ಯ ಕೋ |
ಲಿಡಿದ ಕೆಯ್ಯ ತಲೆಯ ನರೆಯ ಮೊಗದ ತೆರೆಯ ಭಂಗಿ ಮು |
ಪ್ರಡಸಿದಂದಮಂ ಜಲಕ್ರನಟಿಪೆ ಬಿಡದೆ ಪುಯ್ಯಲಂ |
ಕುಡುತುಮೋರ್ವನೋಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದನಂದನಿಂಧನಾ ||

೭೨

ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿ ದೇವವರ್ಗದ ಸಂಗೀತಕಲಾವಿದರ ಸಮೂಹ ನೆರೆದಿತ್ತು. ೬೯. ಮಾತಿಗೊಮ್ಮೆ ಅಬ್ಬರಿಸುವ ಅರಸುಗಳ ನಿಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮಹತ್ತರರ, ಹೊಗಳುವ ಯಾಚಕರ, ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಪ್ರತೀಹಾರರ ನಿನಾದವು ಆಗ ಉಂಟಾಯಿತು. ೭೦. ಕಸ್ತೂರಿಯ, ಕರ್ಪೂರದ, ಕುಂಕುಮದ, ಅಗುರುವಿನ, ಚಂದನದ ಸಾರ ವತ್ತಾದ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ದೇವನ ದಿವ್ಯಶರೀರದ ಪರಿಮಳವನ್ನೆ ಬಳಸಿ ದುಂಬಿಗಳ ಹಿಂಡುಗಳು ಸುಳಿದುವು. ೭೧. ಜಗತ್ಪತಿಯ ದೇಹಪ್ರಭೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಚಂದನ, ಪುಷ್ಪ ಪೊದಲಾದುವುಗಳ ಮಿಶ್ರಸುಗಂಧವನ್ನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ದೇವವಂದಿ ಸಮೂಹದ ಸ್ತೋತ್ರನಿನಾದವನ್ನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆ ಸಭಾಭವನವು ತನ್ನ ದ್ವಾರಗಳೆಂಬ ಬಾಯಿಗಳಿಂದ ಆಶ್ವರ್ಯಕರವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ೭೨. ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಲೀಲೆಯ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಇದೇ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯೆಂಬಂತೆ ಮನೋಹರವಾದ ಒಡ್ಡೋಲಗ ನಡೆದಿರುವಾಗ- ೭೨. ಗೂಡುಗಟ್ಟಿದ ಎದೆ, ತೂಗಾಡುವ ಶಿರಸ್ಸು, ನಿರಿಗೆಗಟ್ಟಿದ ಮೈ, ಕೋಲು ಹಿಡಿದ ಕೈ, ನರೆತುಂಬಿದ ತಲೆ, ಮಡಿಕೆಬಿದ್ದ ಮುಖ- ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಮುಪ್ಪಿನ ಲಕ್ಷಣ ವನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ತೋರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಹುಯ್ಯಲಿಡುತ್ತ ಒಬ್ಬನು ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಬಂದು ಪೊಡೆವಟ್ಟು ಬಚಿಕಿಂ ।
ತೆಂದಂ ನಿನಗಿಂದಿನಿರುಳೊಳಂತಕನಿಂದೆ ॥
ಯ೦ದಪುದು ಬಾಧೆ ತಪ್ಪದಿ ।
ದೆಂದು ನಿಮಿತ್ತಜ್ಞಾನುಸಿದರ್ಥಕಪ್ರಜ್ಞಂ ॥

೭೩

ಮತ್ತಂ

ಚಿಕ್ಕನೆ ಬಲ್ಲಿದರಂ ಮಹಿ ।
ಪೊಕ್ಕೊಡದೋಸರಿಸಿ ಪೋಕುಮಲ್ಲದೆ ನೀನಿಂ ॥
ತಕ್ಕಟ ಚಿಕ್ಕಟಮಿದೋಡೆ ।
ಪಕ್ಕಕ್ಕೊಳಗಪ್ಪ ಪಸಿದು ಮಸಗಿದ ಜವನಾ ॥

೭೪

ಎಂದಿದುವುಮಂ ಪೇಟೊಡದುಕಾರಣದಿನೇಲ್ಲಂದಂ -

॥ ಉತ್ಸಾಹವೃತ್ತ ॥

ಅಂತಕಾಂತಕಂ ದಿಟಕ್ಕೆ ದೇವ ನೀನೆ ಭಾವಿಪಂ ।
ದಂತಟಿಂದೆ ಕಾವುದನ್ನನಾವ ತೆಜದೊಳಂ ಭಯ ॥
ಭ್ರಾಂತನಂ ಬಟಿಕ್ಕಮೆಂತುಮಾಪದರ್ಥಯುಕ್ತರೋಳ್ ।
ಶಾಂತಿಯಂ ಸಮಂತು ಮಾಡುವುದು ಗುಣಂ ಮಹತ್ತರಂ ॥

೭೫

ಎಂದು ನುಡಿದದೃಶ್ಯಮಪ್ಪುದುಂ ವಿಸ್ಮಯರಸೈಕಭಾಜನಂ ಸಭಾಜನಂ ದೇವಿದೇನೆಂಬುದಂ
ಬೆಸಸಿಮೆನೆ ದರಸಿತಾನನಂ ಜ್ಞಾನತ್ರಯನಿಧಾನನಿಂತೆಂದಂ:-

೭೬. ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಳಿಕ ಹೀಗೆಂದನು- “ನಿನಗೆ ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ಯಮನಿಂದ
ಬಾಧೆ ಬರುವುದು; ಅದು ತಪ್ಪಲಾರದು ಎಂದು ಬಲ್ಲಿದನಾದ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯೊಬ್ಬನು
ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತು- ೭೪. ಕೂಡಲೆ ನೀನು ಬಲಿಷ್ಠರ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದಿದರೆ
ಆ ಬಾಧೆ ತೊಲಗುವುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ನೀನು ತಪ್ಪಗಿದ್ದರೆ ಯಮನ ಕೈಗೆ
ಸಿಕ್ಕಿಬಿಡುವೆ. ವ|| ಎಂದು ಕೂಡ ಆತನು ಹೇಳಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಬಂದೆನು.
೭೫. ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಯಮನಿಗೇ ಯಮನು ನೀನು. ಆದುದರಿಂದ
ಭಯಭೀತನಾದ ನನ್ನನ್ನೂ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡು. ಆಪತ್ತಿಗೊಳಗಾದವರಿಗೆ
ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ದೊಡ್ಡಗುಣ.” ವ|| ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತ ಆತನು
ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಸಭಾಜನವೆಲ್ಲ ಬೆರಗಾಗಿ “ದೇವ, ಇದೇನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು
ತಿಳಿಸಿ” ಎಂಬು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ತ್ರಿಜ್ಞಾನಧಾರಿಯಾದ ದೇವನು ನಸುನಗೆಯಿಂದ

ಧರ್ಮರುಚಿಯೆಂಬನಾ ಸೌ ।

ಧರ್ಮೇಂದ್ರನ ಬೆಸದಿನೀ ಜರಾಜರ್ಜರಮಂ ॥

ನಿರ್ಮಿಸಿ ಶರೀರಮಂ ತಳೆ ।

ದೊರ್ಮೊದಲೊಳೆ ಮೃತ್ಯುಭೀತನಾದನಮತ್ಯಂ ॥

೭೬

ಬಂದಂ ವಿಷಯವಿರಕ್ತತೆ ।

ಯಂ ದಿಟದಿಂದವಗೆ ಮಾಲ್ವ ಬಗೆ ಕೆಯ್ಯಗೆ ತಾ ॥

ನೆಂದವಧಿಬೋಧದಿಂದಲೆ ।

ದಂದು ಸಭಾಸದರ್ಗೇ ಪೇಟ್ಟು ಕಳಪಿದನವರಂ ॥

೭೭

ಅಂತು ವಿಸರ್ಜಿತಸಭಾಸದನನುಂ ಪರಮವೈರಾಗ್ಯಾಸ್ತದನುಮಾಗಿ ತನ್ನೊಳಂತೆಂದಂ :-

ಭೋಗಾನುಭವಕ್ಷಮತೆಯ ।

ದಾಗದು ಜರೆಯಿಂದೆ ತನಗೆ ಮಹುಕಂ ಮನದಿಂ ॥

ಪೋಗದು ನೆನೆಯದು ಜವನು ।

ದ್ವೇಗಮುಮಂ ರಾಗಿ ಜನದ ಗತಿವಿಪರೀತಂ ॥

೭೮

ವಳಿ ತೆರೆ ಪಳಿತಂ ನೊರೆಯು ।

ಜ್ಞಳಪ ಘನಶ್ವಾಸಮದುವೆ ಘೋಷಂ ಜರೆ ತಾಂ ॥

ಜಳನಿಧಿಯೆನೆ ಯಮಬಡವಾ ।

ನಳಗೆ ಜೀವನಮೆ ಪೀರ್ವ ಜೀವನಮಲ್ಲೇ ॥

೭೯

ಹೀಗೆಂದನು- ೭೬. “ಧರ್ಮರುಚಿಯೆಂಬ ದೇವನು ಸೌಧರ್ಮೇಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ದುರ್ಬಲವಾದ ಈ ದೇಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅದರೊಳಗೆ ತಾನು ಸೇರಿದೊಡನೆ ಮೃತ್ಯುಭಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದನು. ೭೭. ನನಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದಲೇ ಆತನು ಬಂದಿದ್ದನು” ಹೀಗೆಂದು ಅವಧಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಭಾಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು. ೮೦. ಹಾಗೆ ಸಭೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿ, ಪರಮ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಹೀಗೆಂದು ಕೊಂಡನು- ೭೮. ಮುಪ್ಪು ಬಂದು, ಭೋಗಾನುಭವಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಸಾಲದು; ಆದರೆ ಮನದ ಹಂಬಲ ಹಿಂಗದು; ಮರಣದ ಉದ್ವೇಗದ ನೆನಹೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಷಯಾ ಸಕ್ತ ಜನರ ಗತಿ ಹೀಗೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ೭೯. ಮೈದೊಗಲಿನ ಮಡಿಕೆಗಳೆ ತೆರೆಗಳು, ನರೆಗೂದಲೆ ನೊರೆ, ಎಗಿ ಬರುವ ಉಸಿರೆ ಸಮುದ್ರಘೋಷ-ಹೀಗೆ ಮುಪ್ಪು ಸಾಗರವೆನಿಸುತ್ತದೆ; ಅದರೊಳಗಿರುವ ಯಮನು ಬಡಬಾಗಿ ; ಜೀವನವನ್ನೇ ಆತನು

ತನಗಂ ಗೌರವಕಂ ಸಂ ।

ಹನನಕ್ಕಂ ಸಾಧುವೃತ್ತಿಗಂ ವಿಗ್ರಹಕಂ ॥

ನೆನೆವೊಡನುಗ್ರಹಕಂ ಮೇ ।

ಳನಮೆತ್ತೊದೊಡಲೊಳೊಳ್ಳನಜಸುವರಜ್ಞರ್ ॥

೮೦

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ವಶದಿಂದಂ ।

ಪಂಚಜನಂ ಜನ್ಮಜಳಧಿಯೊಳ್ ಜನನಮುಮಂ ॥

ಪಂಚತೆಯುಮನೆಯುತ್ತುಂ ।

ಪಂಚಮಗತಿಪಥಮನೆಂತುಮೆಯ್ದೆ ಪೋಕುಂ ॥

೮೧

ಪರಿಜನಫಲವತ್ಕ್ಷೇತ್ರೋ ।

ತ್ಯರಬಂಧುಸಮೂಹಭವನಮಹಿಳಾವಳಿಯೆಂ ॥

ಬಿರುತರಪರ್ವಚಿಂತಾ ।

ಪರಿಗತನಪರ್ವಚಿಂತೆಯಂ ಮಾಡುಗುಮೇ ॥

೮೨

ಆವುದಜಿರೊಳತಿಪ್ಪಿಯಮಂ ।

ಜೀವಂ ಮಾಡಿದಪುದೊಳ್ಳತೆಂದಳಿಯದೆ ಮು ॥

ತ್ರಾವಸುವೆ ತನ್ನಯ ದುಃ ।

ಖಾವನಿಜದ ಬೀಜಮಕ್ಕುಮಿದು ನಿರ್ವ್ಯಾಜಂ ॥

೮೩

॥ ತ್ರಿವದಿ ॥

ಕರ್ಮರಾಜನವಿಡಿದು ಧಾರ್ಮಿಕಂಗೊಳಗಹರು ।

ಧರ್ಮರಾಜನನಗಲ್ಲು ಧರೆಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಮದ ।

ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕುದಿವರಿದು ಚಿತ್ತಂ ॥

೮೪

ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ೮೦. ದೇಹಕ್ಕೂ ಗೌರವಕ್ಕೂ ಎತ್ತಣ ಸಂಬಂಧ ? ಹಿಂಸೆಗೂ ಸಾಧುವೃತ್ತಿಗೂ ಎತ್ತಣ ಮೇಳ? ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಯಾವ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ? ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹಿತವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳು. ೮೧. ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ವಶನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನೂ ಮರಣವನ್ನೂ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹೊಂದುತ್ತಲೆ ಇರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಐದನೆಯ ಗತಿಯಾದ ಮೋಕ್ಷವೆಂದಿಗೂ ದೊರಕದು. ೮೨. ಪರಿಜನ, ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ, ಬಂಧು ಸಮೂಹ, ಭವನ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಎಂಬ ಪುಬಲವಾದ “ಪರ್ವರ್ಗ” (ಪ್ರ,ಫ,ಬ,ಭ,ಮ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವ ಪದಗಳ-ಅವು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ವಿಷಯಗಳ) ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಮುಳುಗಿದವನು “ಅಪರ್ವರ್ಗ” (ಮೋಕ್ಷ)ದ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುವನೆ? ೮೩. ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಅತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೇಮಿಸುವುದೋ ಆ ವಸ್ತುವೆ, ಅದಕ್ಕೆ ದುಃಖ ವೃಕ್ಷದ ಬೀಜವಾಗುವುದು. ಇದು ನಿಶ್ಚಿತ. ೮೪. ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ತೊರೆದು

ನರಗೇ ಭಾವಿಸೆ ಪೋತಪರಿಕರಮೆನಿತು ತಾಂ ।

ಪಿರಿದಾದುದನಿತೆ ಮುಯುಗುಂ ಜನ್ಮಸಾ ।

ಗರದೊಳಗಿಂತಿದು ಚಿತ್ತಂ ॥

೮೫

ಓವೋವೋ ಜನ್ಮಜಾಳಂ ।

ಭಾವಿಪೋಡೇನರಿದೊ ಸಿಲ್ವಿ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್ಳರ್ ॥

ಧೀವರರುಮೆಂದೊಡೀ ಜಡ ।

ಜೀವಂಗಳ್ ತೊಡರ್ದು ಮಿಡುದುತಿರ್ಪುದು ಪಿರಿದೇ ॥

೮೬

ನೆರಪಿದ ಪುಣ್ಯದ ಪಾಪದ ।

ಪರಿಪಾಕಮೆ ತಮಗೆ ತವದ ಪಾಠೇಯಮದಾ ॥

ಗಿರೆ ತಿರಿವುವು ಜೀವಂ ಸಂ ।

ಸರಣಾಟವಿಯೊಳಗೆ ತಪ್ಪಿ ನಿರ್ವೃತ್ತಿಪಥಮಂ ॥

೮೭

ವ್ಯಾಧಿವ್ಯಾಧಭಯಂಕರಂ ಯಮದವಜ್ಞಾಳಪ್ರತಾಪಾದ್ಭುತಂ !

ಕ್ರೋಧಾಶೀವಿಷಭೀಷಣಂ ಸ್ಮರಮೃಗಾರಿಕ್ಮರಮನ್ಮಾನದು ॥

ಬೋಧಾಗಾಧಮರಾಣಕೂಪವಿಷಮಂ ತಾನೆಂದೊಡೇನುಂಟೆ ನಿ ।

ಬಾರ್ಧಾವಸ್ಥಿತಿ ದೇಹಿಗಳ್ಗೆ ದಿಟದಿಂ ಸಂಸಾರಕಾಂತಾರದೊಳ್ ॥

೮೮

ಕರ್ಮರಾಜನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ, ಜನರು ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕುದಿಯುವರು. ಇದು ಸೋಜಿಗ. ೮೫. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹರುಗೋಲು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗುವುದೋ ಅಷ್ಟೆಷ್ಟು ಅವರು ಸಂಸಾರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವರು, ಇದು ವಿಚಿತ್ರ. ೮೬. ಅಯ್ಯೋ! ಸಂಸಾರಜಾಲವೆಂತಹ ಬಲಿಷ್ಠವಾದುದು! “ಧೀವರರು” (೧. ಜಾಲಗಾರರು. ೨. ಮಹಾ ಬುದ್ಧಿವಂತರು) ಕೂಡ ಅದರೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಚಡಪಡಿಸುವರೂ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅಜ್ಞಾನಿ ಜೀವಗಳು ತೊಡರಿಕೊಂಡು ಮಿಡುಕುತ್ತಿರುವುದೇನು ಸೋಜಿಗವೆ? ೮೭. ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಪಾಕವೆ ತಮಗೆ ಹಾದಿಯ ಬುತ್ತಿಯಾಗಿ ಜೀವಗಳು ಸಂಸಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ಬಿಡುಗಡೆಯ ಹಾದಿಕಾಣದೆ ಸುತ್ತುತ್ತಲೆ ಇರುವುವು. ೮೮. ದೇಹಿಗಳಿಗೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದೊಂದು ಉಗ್ರವಾದ ಅರಣ್ಯ; ಅದು ವ್ಯಾಧಿಗಳೆಂಬ ಬೇಟೆಗಾರರಿಂದ ಭಯಾನಕ ಯಮನೆಂಬ ದಾವಾಗ್ನಿಯ ಪ್ರಚಂಡತೆಯಿಂದ ಅದ್ಭುತ; ಕ್ರೋಧವೆಂಬ ವಿಷಸರ್ಪದಿಂದ ಭೀಕರ; ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಸಿಂಹದಿಂದ ಕ್ರೂರ; ಅಳವರಿಯಲಾಗದ ಅಜ್ಞಾನ ವಿಷದ ಹಾಳುಭಾವಿಯಿಂದ ವಿಷಯ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯುಂಟೆ?

ಕಟಿದ ಭವನಿಗಳದೊಳ್ ತೊಡ |

ದ೯ಟೆಮಾನಸನಿರ್ಕುಮಧಿಕನಿರ್ಕುಮೆ ಪಿರಿದುಂ ||

ಪುಟು ನೆಯ್ವು ನೆಯ್ವೊಳ್ ಬಲ |

ವಟೆದು ನೊಟಂ ಸಿಲ್ಕುಗುಂ ಗಜಂ ಸಿಲ್ಕುಗುಮೇ ||

೮೯

ಪೊಂದುವ ಪುಟ್ಟುವಾರ್ತ ಪರಿಣಾಮದೆ ವರ್ತಿಸುತಿರ್ಪ ದಂದುಗಂ |

ಮಾಂದುದಣಂ ಚತುರ್ಗತಿಗಳೊಳ್ ಸುಟಿಗಳಾಯ ತೊಲದಂತೆ ಜ ||

ಕೈದೊಳದಂತೆ ಟಿಪ್ಪಣದ ಗುಂಡಿಗೆಯಂತೆ ಕುಳಾಳಚಕ್ರದಂ |

ತಿಂದುವರಂ ತೊಟ್ಟಿರುತುಮಿದುರ್ದೆ ಸಾಲದೆ ಕರ್ಮಯೋಗದಿಂ ||

೯೦

ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಶ್ಚೇಸಮಾಶ್ಚೇಷಾಭಿಲಾಷನಾಗಿರ್ಮದುಂ ಪ್ರಾಕ್ತನಜನ್ಮಪರಿಚಿತಾಗಮಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವನಿರ್ವಿಕಲ್ಪರುಂ, ತೀರ್ಥಕರಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣಸಮಯಮಧುಸಮಯಪ್ರತಿಬೋಧನವಚನಚತುರ ಕಳಕಂಠಕಲ್ಪರುಂ, ಪ್ರಭೂತಶುಭಭಾವನಾನಲಾಕಲ್ಪರುಂ, ನಿರಂತರನಿವಾಸೀಕೃತಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪರುಮಪ್ಪ ಸಾರಸ್ವತಾದಿತ್ಯವಹ್ನುದುರ್ಗಾದ೯ತೋಯತುಷಿತಾಭ್ಯಾಬೋಧಾರಿಷ್ವರಂಬ ಲೋಕಾಂತಿಕದೇವರೇಣ್ಣರುಂ ಬಂದು

ಸುರುಚಿರಮಣಿಮಯಜನಬಿಂ |

ಬರಾಜತೋತ್ತಂಗಮಕುಟನಿಕಟರ್ ನಲವಿಂ ||

ಪರಮನ ಚರಣಾಂಬುಜಮಂ |

ದರದಳಿತನಮೇರುಕುಸುಮದಿಂ ಪೂಜಿಸಿದರ್ ||

೯೧

೮೯. ಸಂಸಾರದ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಹೀನ ಮನಷ್ಯನಲ್ಲದೆ ವಿವೇಕಿಯಾದವನೆ? ಹುಳು ನೇದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ನೊಣ ಸಿಕ್ಕಿ ಒದ್ದಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಆನೆಯೇನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವುದೆ ? ೯೦. ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಸಾಯುವ ಹಾಗು ಹುಟ್ಟುವ ಪರಿಭ್ರಮಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದುಃಖವನ್ನು ಉಂಡಾಯಿತು. ಸುಳಿಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅರಳೆಯಂತೆ, ಚಕ್ರದುಯ್ಯಾಲೆಯಂತೆ, ರಾಟೆಯ ಕುಂಭದಂತೆ, ಕುಂಬಾರನ ಚಕ್ರದಂತೆ, ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ಕರ್ಮವಶದಿಂದ ತೊಳಲಾಡಿದ್ದ ಸಾಲದೆ?" ವ|| ಹೀಗೆಂದು ಆತನು ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಅಪ್ಪಗೆಯನ್ನೆ ಬಯಸುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ, ಪ್ರಾಕ್ತನ ಜನ್ಮದಿಂದ ಸರ್ವಾಗಮ ಸಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪರಾದವರೂ, ತೀರ್ಥಕರನ ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣಕಾಲದ ಶುಭ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಜಾಗೃತ ಗೊಳಿಸುವ ವಚನಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳ ಮಧುರಕಂಠರೂ, ಅತ್ಯಂತ ಶುಭಭಾವನೆ ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರೂ, ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡುವವರೂ ಆದ ಸಾರಸ್ವತ, ಆದಿತ್ಯ, ವಹ್ನಿ, ಅರುಣ, ಗರ್ಧತೋಯ, ತುಷಿತಾಭ್ಯಾ ಬೋಧ, ಅರಿಷ್ವರಂಬ ಎಂಟು ಜನ ಲೋಕಾಂತಿಕ ದೇವರು ಬಂದು-೯೧. ಉಜ್ವಲ ವಾದ ರತ್ನಮಯ ಜನಬಿಂಬವನ್ನು ತಮ್ಮ ಉನ್ನತವಾದ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡ ಆ ದೇವರು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಗಳನ್ನು ನಮೋರು ಪುಷ್ಪ

ಅನಂತರಂ

ಈ ಮತಿಯೀ ಸಂಸಾರ |
ವ್ಯಾಮೋಹವಿರಕ್ತಿಯೀ ತಪಸ್ತ್ರೀರತಿ ಮ ||
ತ್ರೀ ಮುಕ್ತಿಗಮನಶಕ್ತಿ ಮ |
ಹಾಮಹಿಮ ಪೆಟಂಗಿವುಂಟೆ ನಿನ್ನೊಳೆ ಸಾಜಂ ||

೯೨

ಅಕ್ಷಯಸುಖಮನುಪಾರ್ಜಪು |
ದೀ ಕ್ಷಿತಿ ಸುಖಮಂ ವಿಸರ್ಜಪುದು ನೀಮಂದೀ ||
ಪಕ್ಷದೊಳೀಂ ತತ್ತಣ್ಣಾ ||
ಮಾಕ್ಷರಮಟಿಪವೆ ಗುಣಾಗುಣಂಗಳನವಟಾ ||

೯೩

ಅದುಕಾರಣದಿಂ

ಅಷ್ಟಮತೀರ್ಥಕರತ್ವಮ |
ನಷ್ಟಮಹಾಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯವಿಭವಮನೊಳಕೆ ||
ಯ್ನಷ್ಟವಿಧಕರ್ಮಜಯದಿಂ |
ದಷ್ಟಮಮಹಿಗೈಯ್ದ ತಳೆ ಗುಣಾಷ್ಟಕದೊಳ್ಳಂ ||

೯೪

ಮತ್ತಂ

ಇರದೆ ಸುಪಾರ್ಶ್ವತೀರ್ಥಕರರಿಂ ಬಟೆತ್ತಲಿನಿತ್ತು ಕಾಲಮಂ |
ತರಿಸಿದ ಧರ್ಮತೀರ್ಥಪರಿವರ್ತನಮಂ ಪೊಸತಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಾ ||
ಕ್ಷರಿಕರದಿಂದೆ ಭವ್ಯಜನಮಂ ತೇನೆವೈಯ್ದಿ ತೀರ್ಥಕೃತ್ವಮಂ |
ಪರಮಮಹತ್ವಮಂ ನೆಟಪಲೀ ಪದನಲ್ಪ ಪದಂ ಗುಣಾಸ್ಪದಂ ||

೯೫

ಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ-೯೨. ಈ ಮತಿ, ಈ ಸಂಸಾರವ್ಯಾಮೋಹದ ವಿರತಿ, ಈ ತಪೋಧನದ ಆಸಕ್ತಿ, ಮತ್ತು ಈ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ನಿನಗೆ ಸಹಜವಾದಂತೆ ಬೇರೊಬ್ಬನಿಗುಂಟೆ ? ೯೩. “ಅಕ್ಷಯ” (ಎಂದೆಂದೆಂದಿಗೂ ಅಳಿಯದ ಮೋಕ್ಷ) ಸುಖವನ್ನು ಗಳಿಸು, ಈ “ಕ್ಷಿತಿ” (ನಾಶವಾಗುವ ಈ ಭೂಮಿಯ) ಸುಖವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು; ಆ ಎರಡೂ ಪದಗಳ ಅಕ್ಷರಗಳೇ ಅವುಗಳ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಆದುದರಿಂದ-೯೪. ಅಷ್ಟಮ ತೀರ್ಥಕರತ್ವವನ್ನೂ (ಅಶೋಕ, ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ, ದಿವ್ಯದ್ವನಿ, ಲೀಲ, ಚಾಮರ, ರತ್ನಖಚಿತ ಸಿಂಹಾಸನ, ಪ್ರಭಾವಲಯ, ದೇವದುಂದುಭಿ, ಭತ್ತತ್ರಯ ಎಂಬ) ಅಷ್ಟ ಮಹಾಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯ ವೈಭವವನ್ನೂ ತಾಳಿ, ಅಷ್ಟಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು(ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ, ಜ್ಞಾನ, ದರ್ಶನ, ವೀರ್ಯ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಗಾಹನ, ಅಗುರುಲಘು, ಅವ್ಯಾಬಾಧ ಎಂಬ) ಅಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸು ಮತ್ತು-೯೫. ಸುಪಾರ್ಶ್ವ ತೀರ್ಥಕರರ ತರುವಾಯ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಾಲದವರೆಗೆ ನಡೆಯದಿರುವ ಧರ್ಮತೀರ್ಥ ಪರಿವರ್ತನವನ್ನು ಪುನಃ ಆರಂಭಿಸಿ ನಿನ್ನ

ದೇವ ಭವದ್ವಿಧರಿಂ ಮು ।
 ನ್ನಾವಗಮಲಿದುಡನೆ ನಿಮಗೆ ಮಾತನಿದಂ ಪ್ರ ।
 ಸ್ತಾವಿಸಿದೇವಿಗಳಂಬುಧಿ ।
 ಗೀವಂತೆ ತದಂಬುವಿದಮಘ್ಯಾಂಜಳಿಯಂ ॥

೯೬

ಮತ್ತಂ

ಸಹಜಸಮಗ್ರಬೋಧನಿಧಿಯಂ ಚರಮಾಂಗನನಾತ್ಮನಿರ್ವೃತಿ ।
 ಸ್ವಹನನದೂರಸಂಸರಣವಾರಿಧಿತೀರನನೇಂ ಪ್ರಬೋಧಿಪಾ ॥
 ಗ್ರಹಮಮಗುಂಟೆ ನಿನ್ನ ಪರಿನಿಷ್ಕಮಣೋದ್ಯಮಮಂ ಜಗತ್ತಯೇ ।
 ಮಹಿತಮನಾಮಭೀಕ್ಷಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರೆನಿಪ್ಪುದಿದೊಂದೆ ಸಾಲದೇ ॥

೯೭

ಎಂದವರ್ ಪ್ರತಿಬೋಧಿಸಿ ನಿಜನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಮೋಗಲೊಡಂ,

ಕರೆದಾಗಳ್ ಜನನೀಜನ
 ಕರನಾಪ್ತರನಟಿ ನಿಜಮನೋರಥಮಂ ತ ॥
 ತ್ವರಿನಿಷ್ಕಮಣಮನಿತ್ತಂ ।
 ವರಚಂದ್ರಮತಂಗೆ ರಾಜ್ಯಮಂ ಸಕಳೇಜ್ಯಂ ॥

೯೮

ಅನ್ನೆಗಮವಧಿಬೋಧದಿಂ ಪರಿನಿಷ್ಕಮಣಕಲ್ಯಾಣಮನಟಿದು

ದಿವಿಜೇಂದ್ರಂ ಪರಿವೇಷಿತತಿದಶಬೃಂದಂ ಕಲ್ಪವಲ್ಲಿವನೋ ।
 ದ್ವವಸತ್ತುಷ್ಠಘಟಾದಿಮಾಂಗಳಕವಸ್ತುಸ್ತಹಸ್ತಾಪ್ತರೋ ॥

ವಾಣಿಯಿಂದ ಭಕ್ತಜನರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಪರಮ ಮಹತ್ತ್ವವುಳ್ಳ ತೀರ್ಥಕರತ್ವವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯ ಈಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ೯೬. ದೇವನೆ, ನಿಮ್ಮಂಥವರು ಮೊದಲೆ ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವ ಮಾತನ್ನು ಮತ್ತೆ ನಿಮಗೆ ನಾವು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದೆವು: ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯವಾಗಿ ಮರಳಿ ಅದಕ್ಕೇ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಮತ್ತು-೯೭. ಸ್ವಭಾವತಃ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಯೂ ಚರಮದೇಹಧಾರಿಯೂ, ಮುಮುಕ್ಷುವೂ ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟುವವನೂ ಎನಿಸಿದ ನಿನಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿ ತಿಳಿ ಹೇಳುವ ಆಗ್ರಹ ನಮಗುಂಟೆ? ಲೋಕತ್ರಯಪೂಜ್ಯವಾದ ನಿನ್ನ ಪರಿನಿಷ್ಕಮಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುವ ಈ ಭಾಗ್ಯವೊಂದೇ ನಮಗೆ ಸಾಲದೆ?" ವ॥ ಹೀಗೆಂದು ಅವರು ಪ್ರತಿಬೋಧನೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು-೯೮. ಕೂಡಲೆ ಸರ್ವಪೂಜ್ಯನಾದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನು ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನೂ ಆಪ್ತರನ್ನು ಕರೆಸಿ ತನ್ನ ಪರಿನಿಷ್ಕಮಣಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ವರಚಂದ್ರನೆಂಬ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ವ॥ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಧಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪರಿನಿಷ್ಕಮಣ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಅರಿತು-೯೯. ದೇವೇಂದ್ರನು ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹದೊಡನೆ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಉತ್ತಮವಾದ ಫಲಪುಷ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಮಂಗಳವಸ್ತು ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಅಪ್ಪರೆ

ನಿವಹಂ ದುಂದುಭಿಕಂಬುಕಾಹಳಮಿಳತ್ಯೋಳಾಹಳವ್ಯಾಪ್ತದಿ ।

ಗ್ವಿವರಂ ಬೇಗದೆ ಬಂದು ಚಂದ್ರಪುರಮಂ ಪೊಕ್ಕುಂ ಮಹಾನಂದದಿಂದಿಂ ॥

೯೯

ಅನಂತರಂ ಪರಿತ್ಯಕ್ತರಾಜ್ಯಂಗೆ ತಪೋರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಮನೇಕತೀರ್ಥಜಲಂಗಳಿಂ ತೀರ್ಥನಾಥಂಗೆ ಮಾಡಿ ದೇವಾಂಗವಸ್ತ್ರ ಹರಿಚಂದನಾನುಲೇಪನ ಪಾರಿಜಾತಕುಸುಮದಾಮೇಂದ್ರಚ್ಯಂದಾದಿ ಭೂಷಣಂಗಳನಳಂಕರಿಸಿ ಸುರಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಂ ಮುನ್ನಮೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದುದಂ ತಂದವಟಯ್ಯುವುದಂ ಪರಮಪದವೀಪ್ರಾಸಾದಪ್ರಥಮಸೋಪಾನಮನೇಲುವಂತೆ

ಸಿವಿಗೆಯನೇಟಿ ರತ್ನಮಯಮಂ ವಿಮಳಾಹ್ವಯಮಂ ಮಹೀತರು ।

ತೃವಯುತರೋಯ್ದರೇಟಡಿಯನತ್ತಲನಿತ್ತಡಿಯಂ ವಿಮಚ್ಚರರ್ ॥

ಸವಿಭವರೋಯ್ದರತ್ತಲಖಿಳಾಮರರುಂ ಮುದದೋಯ್ದರತ್ತಮ ।

ತೃವಯವದೋಯ್ದರಂದಭವನಂ ತಳೆದಿಂದ್ರರದೊಂದು ಲೀಲೆಯಿಂ ॥

೧೦೦

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ನೆಟ್ಟನೆ ಪೇಟ್ಟು ತನ್ನಯ ಮನೋಗತಮಂ ಜನಕಂಗೆ ಪಟ್ಟಮಂ ।

ಕಟ್ಟಿ ಸುತಂಗೆ ರಾಜ್ಯಭರಮಂ ವಿನಿಯೋಜಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ತಾಂ ತಪಂ ॥

ಬಟ್ಟಪನೆಂದು ಪೋದನೆನಗಿಂ ಪೆಜರಾರ್ ಸರಣೆಂದು ನೊಂದು ಬಾ ।

ಯಿಟ್ಟು ಪಲುಂಬಿ ಪಂಬಲಿಸಿದಳ್ ಕಮಳಪ್ರಭೆಯಾತ್ಮನಾಥನಂ ॥

೧೦೧

ಯರ ಸಮುದಾಯ ಸಹಿತನಾಗಿ, ದುಂದುಭಿ, ಕಾಳೆ, ಶಂಖಗಳ ಕೋಲಾಹಲ ದ್ವನಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬುತ್ತ ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದು ಮಹಾನಂದದಿಂದ ಚಂದ್ರಪುರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ವ॥ ಆ ನಂತರ ಈ ಲೋಕದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದ ತೀರ್ಥನಾಥನಿಗೆ ತಪೋರಾಜ್ಯದ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಜಲಗಳಿಂದ ಮಾಡಿ, ದೇವಾಂಗ ವಸ್ತ್ರ, ಹರಿಚಂದನಾನುಲೇಪನ, ಪಾರಿಜಾತ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ, ಇಂದ್ರಚ್ಯಂದವೆ ಮೊದಲಾದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ದೇವಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಂದ ಮೊದಲೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ (ಸಿವಿಗೆಯನ್ನು) ತಂದು ಅಣಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿ, ಮುಕ್ತಿಪ್ರಾಸಾದದ ಮೊದಲ ಮೆಟ್ಟಲನ್ನೇ ಏರುವಂತೆ-೧೦೦. “ವಿಮಳ” ವೆಂಬ ರತ್ನಮಯವಾದ ಸಿವಿಗೆಯನ್ನು ದೇವನು ಏರಿದನು; ಏಳಡಿಯವರೆಗೆ ಉತ್ಸವದಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಭೂಪತಿಗಳು ನಡೆದರು; ಖೇಚರರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಏಳಡಿಯವರಿಗೆ ವೈಭವದಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಯ್ದರು; ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಇಂದ್ರರು ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಡೆದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ-೧೦೧. “ತನ್ನ ಮನದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿದನು, ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು; ತಾನು ತಪಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೊರಟುಹೋದನು, ಇನ್ನು ನನಗೆ ಯಾರು ಗತಿ?” ಎಂದು ಕಮಲಪ್ರಭೆಯು ನೊಂದು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಕಲುಬಿ

ಸುಮನರ್ ಗರ್ಭಾವತಾರಂ ಮೊದಲನೆ ಬಿಡದಾರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಪರ್ ನ ।

ಮೃ ಮಗಂ ಲೋಕತ್ರಯಾಧೀಶ್ವರಪದವಿಗೆ ಸಂದಪ್ಪನೆಂದಲ್ಲ ನಮ್ಮಿಂ ॥

ದಮಗಲ್ಪಿದ್ದಪ್ಪನೆಂಬುಮ್ಮಳಮದು ನಿಮಗಿನ್ನೇಕೆ ತಚ್ಛೇಷಕಲ್ಯಾ ।

ಣಮಹೋತ್ಸಾಹಂಗಳಂ ನೋಡಿಯೆ ಪದವೆದೊಯಂ ಕೂಡ ಸಂತೈಸುತಿರ್ಪರ್ ॥ ೧೦೨

ಎಂದು ಮಹಾಸೇನಮಹೀಭುಜನುಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಮಹಾದೇವಿಯುಂ ತಮ್ಮೊಳ್ ನುಡಿಯುತ್ತಮಿದರ್ ,
ಇತ್ತಲ್

ಸುರಶೈಲಕ್ಕೊಯ್ದರಂದರ್ಭಕನನೆ ಭರದಿಂ ದೇವನಂ ದೇವರಾಜಂ ।

ಪಿರಿದುಂ ಕೆಯ್ಯಂಟಲಿನ್ನಿತ್ತಪನೆ ನಮಗೆ ನಾವೆಲ್ಲಮುಂ ನಿಚ್ಚಲುಂ ತ ॥

ಚ್ಚರಣಾಂಭೋಜಾತಸೇವಾಸುಖಮನನುಭವಿಪ್ಪೊಂದು ಸೈಪಿಂಗೆ ಪೋಪಾಂ

ತರವಿಂದಿಂದಾದುದಕ್ಕುಂ ಧರಗಮನಿತೆಯಕ್ಕುಂ ಸ್ವರಾಜನ್ಯತಿತ್ವಂ ॥ ೧೦೩

ಅಂತು ಪೌರಜನಂಗಳೋರೊರ್ವರೊಳುಸಿದರ್ . ಅನ್ನೆಗಂ ಶುಭಂಕರೋದ್ಯಾನಮನೆಯ್ವು
ಸಿವಿಗೆಯಿಂದಮಿಟಿಸಿ ತನ್ನದೊಳ್ ವಿಶಾಳತಶಿಕಾಂತಶಿಕಾತಳಮನೋಳಗುಮಾಡಿ ಮುನ್ನಮೆ
ಸಮೆದಿದರ್

ದ್ವಾರಚತುಷ್ಪಾನ್ವಿತಮಂ ।

ಸಾರಮಣಿದ್ವಾರಬಂಧಬಂಧುರಮಂ ವಿ ॥

ಸ್ಥಾರಿತನಮೇರುಪಲ್ಲವ ।

ತೋರಣಮಂ ಚಳಿತಧವಳಕೇತನಪಟಮಂ ॥ ೧೦೪

ಪತಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದಳು. ೧೦೨. “ಗರ್ಭಾವತಾರವೆ ಮೊದಲಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು
ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು, ನಮ್ಮ ಮಗನು ಲೋಕತ್ರಯಾಧೀಶ್ವರ
ಪದವಿಗೆ ಹೋಗುವವನೆಂದೇ ಅಲ್ಲವೆ ? ಆತನು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋದನೆಂಬ
ದುಃಖ ನಮಗಿನ್ನೇಕೆ ? ಇನ್ನುಳಿದ ಆತನ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಹೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ನೋಡಿಯೆ
ಸಂತೋಷಪಡೋಣ” ವ॥ ಹೀಗೆಂದು ಮಹಾಸೇನರಾಜನೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವಿಯೂ
ತಂತಮ್ಮೊಳಗೆ ನುಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತ-೧೦೩. “ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ನಮ್ಮ
ದೇವನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಮೇರುಗಿರಿಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದರು, ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ
ಆತನನ್ನು ಇನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನು ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವನೆ ? ಆತನ
ಪಾದಕವಲಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪೂಜಿಸಿ ಸುಖಪಡುವ ಭಾಗ್ಯ ನಮಗೆ ಇಂದು
ಮುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಭೂಮಿಗೂ ಕೂಡ ಸ್ವರಾಜನ್ಯತಿತ್ವದ ಭಾಗ್ಯ ಇಷ್ಟೇ
ಎಂದಾಯಿತು.” ವ॥ ಹೀಗೆ ಪುರಜನರು ತಂತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಶುಭಂಕರವೆಂಬ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಸೇರಿ ಸಿವಿಗೆಯಿಂದ ಇಳಿಸಿ, ಆ ಉದ್ಯಾನದ
ನಡುವೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮುನ್ನವೆ
ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ. ೧೦೪. ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಿಲುಗಳುಳ್ಳ, ರತ್ನವಂಶವಾದ ದ್ವಾರ
ಬಂಧಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾದ, ನಮೇರು ವೃಕ್ಷದ ಚಿಗುರಲೆಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ತೋರಣ

ಕಾಂತಚ್ಛದವ್ಯತಮಂ ತ ।

ತ್ವಾಂತರಚಿತಮಣಿವಿಳಾಸಮಂ ರಸಚಿತ್ರಾ ॥

ಕ್ರಾಂತಸ್ತಂಭೋತ್ಕರಮಂ ।

ಸಂತಾನಕಸತ್ಯಳಾಳಿಭೃತನವಪದಮಂ ॥

೧೦೫

ನವರತ್ನವರ್ಣಮೂರಮ ।

ನವಿರಳಕರ್ಮೂರಚೂರ್ಣಸಂವಾದಿತರಂ ॥

ಗವಲಿವಿರಾಜಿತಮಂ ನಯ ।

ನವಿನೋದಾಗರಮೆನಿಪ್ಪ ಪಟಮಂಡಪಮಂ ॥

೧೦೬

ಸೌಧಮೇಂದ್ರದತ್ತಹಸ್ತಾವಳಂಬನೋಳಮೊಕ್ಕು

ಧೃತಮಕುಟಕುಂಡಳಾಂಗದ ।

ಶತಗುಚ್ಛಕಟಕನಿಕಾಯಮಂ ತಳೆದು ಸಿತ ॥

ದ್ವೈತಿಸೂರ್ಯಗ್ರಹನಕ್ಷ ।

ತ್ರತಾರೆಗಳ್ ಬಳಸಿದಮರಗಿರಿಯಂ ಪೋಲ್ತುಂ ॥

೧೦೭

ತತ್ಸಮಯದೋಳ್

ಸುರರ ಕಳಕಳಮನುಪಸಂ ।

ಹರಿಸುತ್ತುಂ ಮಂಗಳೋಪಕರಣಂಗಳನೋ ॥

ಸರಿಸುತ್ತುಂ ಪಡಿಯಜನುಂ ।

ಪರಿಚಾರಕನುಂ ದಲೆನಿಸಿದಂ ಸೌಧಮಂ ॥

೧೦೮

ಹಾಗು ಬಿಳಿಯ ಧ್ವಜಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುವ, ೧೦೫. ಸುಂದರವಾದ ಮೇಲ್ಕುಟ್ಟುಳ್ಳ, ಅದರ ಅಂಚುಗುಂಟ ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ರತ್ನದೇಳೆಗಳ ವಿಲಾಸವುಳ್ಳ ರಸಚಿತ್ರಮಯವಾದ ಕಂಬಗಳುಳ್ಳ ಸಂತಾನಕವೆಂಬ ದೇವವೃಕ್ಷದ ಫಲಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ, ೧೦೬. ನವರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಹರಡಿದ ಕಪ್ಪುರದ ಹುಡಿಯಿಂದಲೂ ರಚಿತವಾದ ರಂಗವಲ್ಲಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬವೆನಿಸುವ ವಸ್ತು ಮಂಡಪವನ್ನು ವ॥ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಬಂದು- ೧೦೭. ಕಿರೀಟ, ಕುಂಡಲ, ಅಂಗದ, ಶತಗುಚ್ಛ, ಕಡಗ ಮೊದಲಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ದೇವನು-ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹ ನಕ್ಷತ್ರ ತಾರೆಗಳು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಮೇರುಪರ್ವತದಂತೆ ಕಂಡನು, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ-೧೦೮. ದೇವತೆಗಳ ಕಲಕಲ ವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತ, ಮಂಗಳ ಪರಿಕರವನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸುತ್ತ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು

ಅನಂತರಂ ಬಿತ್ತರಿಸಿದ ಮುತ್ತಿನ ಚೌಕದೊಳಗಣತಿಪ್ರಶಸ್ತಸಂಸ್ತರಣದೊಳ್ ಪರಿಹೃತಪರಿಧಾನನುಂ
ಪರ್ಯಂಕಾಸನಾಸೀನನುಮುದೀಚೀದಿಶಾಭಿಮುಖಿನುಮಾಗಿ

ಶುಭಪರಿಣತೆಯಂ ತಳೆದುಟಿ |
ದುಭಯಪರಿಗ್ರಹಮನಖಳಸತ್ಯಂಗಳೊಳಂ ||
ಪ್ರಭವಿಸೆ ಸಮಭಾವನೆ ತನ |
ಗಭಿಮತದೀಕ್ಷಾಗ್ರಹಂ ತ್ರಿಸಾಕ್ಷಿಕನಾದಂ || ೧೦೯

ಆಗಿ,

ಇರದೆ ನಮಸ್ವಿದ್ವೇದ್ಯ |
ಸ್ವರಮಾಸ್ಕದಿನೊಗೆಯ ತನ್ನ ಕೀತೋತ್ಕರಮಂ ||
ಪರಮಂ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಮೂ |
ಲರಾಜೆಯನೆ ಪಂಚಮುಷ್ಪಿಯಿಂದದೆ ಕಿತ್ತಂ || ೧೧೦

ಸದಭಿಪ್ಪುತಂಗೆ ಸಮನಿಸಿ |
ದುದು ವಿಪ್ರತಮಪ್ರಮಾಸದೊಳ್ ನುತಸಿತಪ ||
ಕ್ಷದೊಳೆಸೆವೇಕಾದಶಿಯೊಳ್ |
ವಿದಿತಾನೂರಾಧೆಯೊಳ್ ತಪಶ್ಚೀಯೋಗಂ || ೧೧೧

ಉದಯಿಸಿತು ಕೇವಲಜ್ಞಾ |
ನದ ಮುಂದಿದು ನೋಟಿಸ್ತೊಡೆಂಬಿನಂ ತಪಮಂ ಕೊ |
ಳ್ಳುದುಮೊಡನೆ ಮನಃಪರ್ಯಯ |
ಮುದಾತ್ರಮನನಿಪ ತನ್ನನೀಂದ್ರೋತ್ತಮನೊಳ್ || ೧೧೨

ಆಗಳಮರಪತಿಮುಖಸಮುದ್ಯುತಜಯಜಯಧ್ವಾನದೊಡನೆ

ಪ್ರತಿಹಾರಿಯೂ ತಾನೆ, ಪರಿಚಾರಕನೂ ತಾನೆ ಎಂದೆನಿಸಿದನು. ವ|| ಆ ಬಳಿಕ
ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಚೌಕದೊಳಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ
ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಪರ್ಯಂಕಾಸನನಾಗಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ-
೧೦೯. ಶುಭ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಾಳಿ (ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಂತರವೆಂಬ)
ಉಭಯಪರಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಸರ್ವಜೀವಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಭಾವನೆಯನ್ನು
ಹೊಂದಿ, ತ್ರಿಸಾಕ್ಷಿಕನಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹಾಗೆ ವಹಿಸಿ-
೧೧೦. “ನಮಃಸಿದ್ಧೇಭ್ಯಃ” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬೇರುಗಳನ್ನೆ
ಕೀಳುವಂತೆ ತನ್ನ ಕೇಶರಾಶಿಯನ್ನು ಪಂಚಮುಷ್ಪಿಯಿಂದ ಕಿತ್ತನು. ೧೧೧.
ಪುಷ್ಯಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಅನೂರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ತುತನಾದ
ಆತನಿಗೆ ತಪೋಯೋಗ ಘಟಿಸಿತು. ೧೧೨. ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೊಡಗಿದೊಡನೆ,
ಕೇವಲಜ್ಞಾನದ ಮುಂಗುರುತೆಂಬಂತೆ ಆ ಮುನೀಂದ್ರನಿಗೆ ಮನಃ ಪರ್ಯಯ
ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಯಿತು. ವ|| ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಜಯಜಯಕಾರ ಮಾಡಲಾಗಿ

ಸುರವತ್ಯಕಂಠಿಕಾಗೀ ।

ತರವಂ ಗೀರ್ವಾಣವಾದಕಾತೋದ್ಯಭವ ॥

ಸ್ವರಮಮರನರ್ತಕೀನೂ ।

ಪುರನಿನದಂ ಪೋಣೈದತ್ತು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳೊಳಂ ॥

೧೧೩

ಪರಮಂ ಪರಿಹರಿಸಿದಳಂ ।

ಕರಣಾಂಬರಕುಸುಮಮಾಲೆಗಳನಮರರ್ ಬಿ ॥

ತ್ತರದಿಂದೆ ತೊಟ್ಟುಮುಟ್ಟುಂ ।

ಕಿರೀಟದೊಳ್ ತಳಿದುಮೇಂ ಮನಂಪೆರ್ಚಿದರೋ ॥

೧೧೪

ತತ್ಸಮಯದೊಳಮಗಪತಿ ಜಗತ್ತತಿಯ ಮಧುಕರನೀಳಕುಂತಳಪ್ರಪಂಚಮಂ ಪಂಚರತ್ನ ಪಟಳಕದೊಳಿ
ತಳಿದೊಯ್ದು ಪಂಚಪಯೋರಾಶಿಯೊಳ್ ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದದೊಡನೆ ಪಸರಿಸಲೊಡಂ

ವರಜನನಾಭಿಷೇಕದೊಳೊಡರ್ಚಿತ ಮತ್ಸಯಸಕ್ಕಿ ಮುಂ ಜಗ ।

ದ್ವಗುವ ತಿರೋಜಸಂಗತಿಯನೀ ಪರಿನಿಷ್ಕಮಣಪ್ರಮೋದದೊಳ್ ॥

ದೊರೆಕೊಳಿಸಿತ್ತೆ ಮುತ್ತುಳಿದುದರ್ಕೆ ಭವತ್ಯತದಿಂ ಪವಿತ್ರತಾ ।

ಪರಿಗತನಾದನೆಂದು ಹರಿಗೆಂಬವೊಲಾದುದು ಘೋರ್ಣಾರ್ಣವಂ ॥

೧೧೫

ಸಮನಂತರಂ ಮಗುಳ್ಳು ಬಂದು,

ಬಗೆದುತ್ಸಾಹದೆ ದೇವತೂರ್ಯದ ಲಯಕ್ಕೆರ್ದಾಡಿಯುಂ ಪಾಡಿಯುಂ ।

ಪೊಗಲ್ಪುಂ ಮಾರದೆ ಮತ್ತೆ ಮೂಮೆ ಬಲವಂದುಂ ದಿವ್ಯಸಂಸೇವ್ಯವ ॥

ಒಡನೆಯೆ-೧೧೩. ದೇವಗೀತಧ್ವನಿಯೂ, ದೇವವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಯೂ, ಅಮರ
ನರ್ತಕಿಯರ ನೇವುರಗಳ ಧ್ವನಿಯೂ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುವಂತೆ ಹೊಮ್ಮಿತು.
೧೧೪. ಪರಮೇಶ್ವರನು ತೊರೆದುಬಿಟ್ಟ ಆಭರಣ ವಸ್ತ್ರ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳನ್ನು
ದೇವತೆಗಳು ತೊಟ್ಟು, ಉಟ್ಟು, ಕಿರೀಟಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಮನಮೆಚ್ಚಿದರು!
ವ॥ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಜಗತ್ತತಿಯು ಕಿತ್ತೆಸೆದ ದುಂಬಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ
ಕೂದಲರಾಶಿಯನ್ನು ಪಂಚರತ್ನದ ಹಡಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಐದನೆಯ ಸಮುದ್ರ
(ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರ)ದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದದೊಡನೆ ಹರಡಿದನು-೧೧೫. “ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ
ಜಿನನ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ಈ ಮೊದಲು ನನ್ನ ನೀರಿಗೆ
ಬಂದಿತ್ತು; ಜಗದ್ಗುರುವಿನ ಕೇಶಸಹವಾಸ ಈ ಪರಿನಿಷ್ಕಮಣೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ನನಗೆ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಈ ಎರಡೂ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು
ಪುನೀತನಾದೆನು” ಎಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಪಂಚಮ
ಸಮುದ್ರವು ಘೋರ್ಣಸುತ್ತಿತು, ಬಳಿಕ ಮರಳಿ ಬಂದು-೧೧೬ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅತ್ಯಂತ
ಭಕ್ತಿಭರಿತನಾಗಿ ದೇವವಾದ್ಯಗಳ ಲಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ನರ್ತಿಸಿದನು; ಹಾಡಿದನು; ಮತ್ತೆ

ಸ್ತುಗಳಿಂದರ್ಚಿಸಿಯುಂ ಪದಕ್ಕೊಗಿಯುಂ ದೇವೇಂದ್ರನತ್ಯಂತಭ |
ಕ್ರೀಗುಣಪ್ರೇರಿತಚಿತ್ತವೈತ್ತಿ ಮೆಚಿದಂ ಯೋಗೀಂದ್ರಕಲ್ಯಾಣಮಂ ||

೧೧೬

ಅಲ್ಲಿಂ ಬಟಿಯಂ

ಮುನಿಪಾದದ್ವಂದ್ವಮಂ ಪೂಜಿಸಿ ನಡೆದು ನಭಶ್ಚಕ್ರದೊಳ್ ನಿಂದು ತದ್ಭಾ |
ವನರಂ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರಂ ವ್ಯಂತರರನುಚಿತದಿಂ ಪೋಗವೇಬ್ಬಾವಗಂ ದೇ ||
ವನಿಕಾಯಂ ತನ್ನನೆತ್ತಂ ಬಳಸಿ ಬರೆ ನಿಜಾವಾಸಮಂ ಪೋಗಿ ಪೊಕ್ಕಂ |
ಜಿನಭಕ್ತಿಪ್ರೇಡದಾಮಂ ಚತುರಜನಮನೋವ್ಯೋಮಪೀಯೂಷದಾಮಂ ||

೧೧೭

||ಗದ್ಯಂ||

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾಧಕುಲಕುಭ್ಯತಮುದ್ಭೂತಪ್ರವಚನಸರಿಪ್ಪರಿನ್ನಾಥ
ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿತ್ಯೈವಿದ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದಪದ್ಮನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣದೊಳ್

ಪರಿನಿಷ್ಕಮಣಕಲ್ಯಾಣಂ

ತ್ರಯೋದಶಾಶ್ವಾಸಂ

ಮೂರುಸಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದನು; ದಿವ್ಯವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ಪಾದಗಳಿಗೆ
ಎರಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರನು ಯೋಗೀಂದ್ರಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.
ಆನಂತರ-೧೧೭. ಮುನಿಪಾದಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನಡೆದು ಆಕಾಶಮಂಡಲದಲ್ಲಿ
ನಿಂತು, ಭವನವಾಸಿ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ವ್ಯಂತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಿಧಿಯಿಂದ
ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ದೇವ ಸಮೂಹವು ತನ್ನನ್ನು ಬಳಸಿ ಬರುತ್ತಿರಲು ತನ್ನ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿ ಸೇರಿದನು.

ತ್ರಯೋದಶಾಶ್ವಾಸ ಮುಗಿದುದು

ಚತುರ್ದಶಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಮಚ್ಚಂದ್ರಪ್ರಭವಿಭು ।

ಭೂಮಿಾಶಸಹಸ್ರಸಂಯುತಂ ವಿಮಳತಪ ॥

ಶ್ರೀಮಂಡಿತನಾದಂ ನಿ ।

ಸ್ವೀಮಗುಣಂ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ॥

೧

ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ಪರಮಪದವಿಗೆ ।

ಕೈಯಿಕ್ಕಿದನೆಂಬ ತಜದಿನಿರ್ದು ಬಲಿಕ್ಕಂ ॥

ಕೈಯಿತ್ತಿದನಬಿಳಜನಂ ।

ಕೈಯಿತ್ತಿ ನಿರೀಹವೃತ್ತಿಯಂ ಪೊಗಟ್ಟಿನೆಗಂ ॥

೨

ಅಂತನುಸ್ಮಿತಪಷ್ಕೋಪವಾಸಂ ಚತುರ್ಥದಿನದೋಳ್ ಕೈಯಿತ್ತಿಕೊಂಡು ದುರ್ಧರತಮೋ
ನಿಧಾನಸಾಧಕತಮಶರೀರರಕ್ಷಣನಿಮಿತ್ತಮುಂ ಪಟ್ಟಿತ್ತಾರಿಂಶದ್ವೋಷದೂರಮುಂ ನವಕೋಟಿಗುಣಪರಿಶು
ದ್ಧಮುಂ ದಾನಮಾರ್ಗದೀಪಪ್ರಭಾವನಾರ್ಥಮುಮಾಗಿ

ಕ್ರಮವಿಕ್ಷೇಪಮಹಾಕೃತದ್ವೈತವಿಳಂಬಂ ದೋರ್ಯುಗಂ ದೋಳನೋ ।

ದ್ವಮದೂರಂ ನಯನಂ ಯುಗಪ್ರಮಿತಮಾರ್ಗಾಳೋಕನಾಸಕ್ತಮೋ ॥

ಪ್ಲೆ ಮಹೀಚಕ್ರಮನಂಪ್ರಪಂಕಜರಜಂಗಳ್ ನೀರಜಂಮಾಡೆ ನಿ ।

ಮೃಮನೀರ್ಯಾಪರಿಶುದ್ಧಿವೆತ್ತು ತಳದರ್ಶಂ ಸಾಶ್ವರ್ಯಚರ್ಯಾರ್ಥದಿಂ ॥

೩

ಚತುರ್ದಶಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರಾಜರೊಡನೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಾಳಿ
ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು. ೨. ಮೋಕ್ಷ ಪದವಿಗೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿದನೆಂಬಂತೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು
(ಕೈಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ), ಬಳಿಕ ತನ್ನ ನಿಸ್ಸಹವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಜನರೆಲ್ಲ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕೈಯೆತ್ತಿದನು. ೩. ಹೀಗೆ ಪಷ್ಕೋಪವಾಸ
ವ್ರತದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಕೈಯೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಮಾಡಲಿರುವ
ದುಸ್ತರವಾದ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಸಾಧಕವಾದ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೂ,
೪. ದೋಷಗಳಿಂದ ದೂರವಾದ, ನವಕೋಟಿಗುಣ ಶುದ್ಧವಾದ ದಾನಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ
ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ-೫. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತ, ಕೈಗಳನ್ನು
ಬೀಸದೆ, ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಮೊಳದಷ್ಟು ದಾರಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ, ತನ್ನ
ಪಾದಕಮಲಗಳ ಧೂಳಿನಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷಗೊಳಿಸುತ್ತ ಈರ್ಯಾಶುದ್ಧಿಯಿಂದ

ಅಂತು ತಳರ್ದು ನಳಿನಪುರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ತೂರ್ಯತ್ರಯಪ್ರವರ್ತನಾನಾಥಪ್ರಸೂತಿಕಾತಿಥಿ
ದೀನದಾನಶಾಕಾಕುಕರ್ಮಕಾಮುಕೋದ್ವಾಹಾದಿಗೇಹಂಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತುಮುತ್ತಮಮಧ್ಯಮಜಘನ್ಯ
ಯೋಗ್ಯವಾಸಂಗಳಂ ಲಾಭಾಲಾಭಮಾನಾವಮಾನಸಮೀಕೃತಚಿತ್ತವರ್ತನಂ ಚಂದ್ರಗತಿಯಿಂ ಸಲು
ತ್ತುಮಕ್ಕಮಕ್ಕಾದಿಪಂಚವಿಧಾಹಾರಪರಿಕಲ್ಪಿತವೀರಚರ್ಯಾಮಾರ್ಗದಿಂ ಬರ್ಪಾಗಳ್

ಅನಗಾರವೇಳೆಯೋಳ್ ತ |

ಜ್ಞಾನಾಧಿಪತಿಯತಿಥಿಸಂವಿಭಾಗಾರ್ಪಣಾಂ ||

ತೃನಿಯಾಮದಿನಿರಿಸಿದ ಮುನಿ |

ವಿನಿವೇದಕನಮಳನೆಂಬವಂ ಪ್ರತಿಹಾರಂ ||

೪

ಅನತಿದೂರದೊಳೆ ಕಂಡು ಮುನ್ನಮೆ ಸತ್ತಾತ್ತಾಮನಸಮಯಮಂ ಪಾಡುತ್ತಮಿದ್ ಭವ್ಯೋತ್ತಮಂಗೆ
ಬಿನ್ನವಿಸಲೊಡಂ

ಅನತಿಶಯಾರ್ಚನಾಪರಿಕರಂ ಬೆರಸಂತವುರಂ ಸಮಂತು ಬೆ |

ನ್ನನೆ ಬರೆ ಭವ್ಯಪಾರ್ಥಿವಚಯಂ ಕೆಲದೊಳ್ ಬರೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಳಂ ||

ಮನಮುಮಲಂಪಿನಿಂ ಪರಿಯೆ ಮುಂದೆ ಮಹೀಪತಿ ಸೋಮದತ್ತನಾ |

ಮುನಿಪತಿಗಂದು ಬಂದನಿದಿರಂ ಪರಿಶುದ್ಧಕೃತಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯಿಂ ||

೫

ಆಗಲ್

ಚರ್ಯೆಗೆ ಹೊರಟನು. ವ|| ಹಾಗೆ ಹೊರಟು, ನಳಿನಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ-
ಸಂಗೀತಸ್ಥಾನ, ಅನಾಥವಸತಿ, ಹೆರಿಗೆಮನೆ, ಅತಿಥಿಗಳ ನೆಲೆ, ದೀನನಿವಾಸ, ದಾನಶಾಲೆ,
ಕುಕರ್ಮಿಗಳ ಹಾಗು ಕಾಮುಕರ ಎಡೆಗಳು, ಮದುವೆಯ ಮನೆ-ಇವುಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು, ಉತ್ತಮ-ಮಧ್ಯಮ-ಜಘನ್ಯ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಗೃಹಗಳನ್ನು, ಲಾಭ-ಅಲಾಭ,
ಮಾನ-ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಭಾವಿಸುತ್ತ, ಚಂದ್ರಗತಿಯಿಂದ ನಡೆದು,
ಪಂಚವಿಧವಾದ ಆಹಾರಕಲ್ಪಿತ ಚರ್ಯಾಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ-೪.
ಮುನಿಗಳು ಚರ್ಯೆಗೆ ಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಊರಿನ ಅರಸು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು
ಕರೆದು ಸತ್ಕರಿಸುವ ತನ್ನ ನಿತ್ಯ ನಿಯಮದಂತೆ ಹಾದಿ ಕಾಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅಮಳನೆಂಬ
ಪ್ರತಿಹಾರನು ಮುನಿಗಳ ಆಗಮನವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದು ವ||
ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೆ (ಈ ಯೋಗೀಂದ್ರನನ್ನು) ಕಂಡು ಮುಂಚಿನಿಂದ ಸತ್ತಾತ್ತರ
ಆಗಮನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭಕ್ತೋತ್ತಮನಾದ ಆ ಅರಸನಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ-
೫. ಅನೇಕಾನೇಕ ಅರ್ಚನಾಪರಿಕರ ಸಹಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ರಾಣಿವಾಸದೊಡನೆ ಹಾಗು
ಭಕ್ತರಾದ ಅರಸುಗಳೊಡನೆ ಹೊರಟು, ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಮುಂದೆ
ಮುಂದೆ ಉತ್ಸುಕವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರಲು ಸೋಮದತ್ತನೆಂಬ ಆ ರಾಜನು
ಮುನೀಶ್ವರನನ್ನು ಶುದ್ಧವಾದ ಕೃತಕೃತ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇದಿರುಗೊಂಡನು.

ಇರೆ ವದನಾಬ್ಜದೊಳ್ ಸುರಭಿಪೋಭೆಯವೋಲ್ ಶ್ರುತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೂಡೆ ಸ |
ಯ್ವಿರೆ ದಯೆ ನೇತ್ರಪುತ್ರಿಕೆಯವೋಲ್ ನಿಜನೇತ್ರದೊಳಾವಗಂ ತಪೋ ||
ಭರಕೃತಶಕ್ತಿ ಮೂರ್ತಿಯೊಳಳಂಕೃತಿಯಂದದಿನೆಯ್ವಿ ಚೆಲ್ವುವೆ |
ತ್ರಿರ ಮುನಿಯಿದರ್ವನಂದೊಸೆದು ಪುಂಜಿಸಿದಂದದೆ ಕಣ್ಣ ಪುಣ್ಯಮಂ ||

೬

ಅಂತರ್ದರ್ಶನಂ

ಇದಿಗೊಂಡು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ |
ಮುದಾತ್ಮಮತಿ ನಿಲ್ಲಿಮೆಂದು ವಂದಿಸೆ ನಿಂದಂ ||
ಸದಯಂ ಪರಸಿ ತದೀಯಾ |
ಸ್ವದದೊಳ್ ಘನಪುಣ್ಯಪುಂಜಮೊಡನಿಲ್ಲನೆಗಂ ||

೭

ಎನಗೆ ಪುರಾಕೃತಂ ಸುಕೃತಮಿಂದಿವರ್ವಂದವೋಲಾಯ್ತು ತೀರ್ಥನಾ |
ಘನ ಪದಪಾಂಶುವಿಂ ನಗರಿಯಿಂದತಿಪಾವನಮಾಯ್ತು ಮತ್ಸುಲಂ ||
ಜನನುತಮಿಂದದಾಯ್ತು ಚರಿತಾರ್ಥನೆನೆಂದು ಮಹೋತ್ಸವಾನಕ |
ಧ್ವನಿಭರಿತಾಂಬರಂ ಪುಗಿಸಿದಂ ನಿಜಮಂದಿರಮಂ ಮುನೀಂದ್ರನಂ ||

೮

ಅನಂತರಮತ್ಯಂತಪವಿತ್ರವೇತ್ರವಿಷ್ಣುರಾಸೀನಂಮಾಡಿ

ಚಳನತಳಂಗಳಂ ತೊಳೆದು ಮುಂ ಬಚೆಕಟ್ಟೆಯೆ ತೀರ್ಥವಾರಿಯಿಂ |
ಮಳಯಜಗಂಧದಿಂ ಕಳಮತಂಡುಳದಿಂ ಸಿತಪುಷ್ಪದಿಂ ಸಮು ||
ಜ್ವಳತರಪಾತ್ರಪೂರ್ಣಚರುವಿಂ ಮಣಿದೀಪದಿನುದ್ಧೂಪದಿಂ |
ಫಳಕುಳದಿಂ ಧರಾಧಿಪತಿ ಪೂಜಿಸಿದಂ ನಿರವಧ್ಯವೃತ್ತನಂ ||

೯

ಆಗ-೬. ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ಶ್ರುತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ, ಕಣ್ಣುಗೊಂಬೆಯಂತೆ ದಯೆ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಶಕ್ತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಅಲಂಕರಣದಂತೆ ತುಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ಮುನಿಯು ಕಣ್ಣು ಪುಣ್ಯವನ್ನೆ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಪುಂಜದಂತೆ ತೋರಿದನು. ಹಾಗೆ ಇದ್ದವನನ್ನು-೭. ವಿವೇಕಶಾಲಿಯಾದ ಆ ದೊರೆಯು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಇದಿರುಗೊಂಡು “ನಿಲ್ಲಿ” ಎಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿ, ಆತನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಘನವಾದ ಪುಣ್ಯಪುಂಜವೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಯೋಗಿಯು ನಿಂತನು. ೮, “ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ನನಗೆ ಇಂದು ಇದಿರುಬಂದಂತಾಯಿತು; ತೀರ್ಥೇಶ್ವರ ಪಾದಧೂಳಿಯಿಂದ ನನ್ನ ನಗರವೆಂದು ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು; ನನ್ನ ವಂಶವೆಂದು ಜನಸ್ತುತವಾಯಿತು; ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು” ಎಂದು ಮಹೋತ್ಸವದಿಂದ ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ಧ್ವನಿಗಳು ಆಕಾಶವನ್ನಾವರಿಸುತ್ತಿರಲು ಮುನೀಂದ್ರನನ್ನೂ (ರಾಜನು) ತನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು. ೯. ಬಳಿಕ ಅತ್ಯಂತ ಪಾವನವಾದ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಮುನಿಯನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ-೯. ಮೊದಲು ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು, ಪರಮಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೀರ್ಥೋದಕದಿಂದಲೂ, ಗಂಧ ಅಕ್ಷತೆ, ಬಿಳಿಯ ಹೂ, ಉಜ್ಜಲವಾದ

ಅಗ್ಗಳ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಾದಿ ನವವಿಧಪುಣ್ಯನುಂ ಶ್ರದ್ಧಾದಿಸಪ್ತಗುಣಮಣಿವಿಭೂಷಣಮಾಗ್ನಿ
ಸಪ್ರಕಾಶಶುಚಿಪ್ರದೇಶದೋಳ್ ನಿಲಿಸಿ ಸಿದ್ಧಭಕ್ತಕರಣಾನಂತರಂ

ಪರಮಮುನೀಶೋತ್ತಮಿತ |

ಕರಮಟದೋಳ್ ಪರಮಭಕ್ತಿಯಿಂದಿಕ್ಕೆ ನೃಪಂ ||

ಪರಮಾನ್ನಮಂ ತ್ರಿವಾರಂ |

ನಿರಂತರಂ ನೆಜಪಿದಂ ಸ್ವಕಾಯಸ್ಥಿತಿಯಂ ||

೧೦

ಅಮಳಗುಣನಕ್ಷಯಂ ದಾ |

ನಮಸ್ತುವೆಂದಂದು ಪರಸಿ ನೃಪನಂ ಗಮನೋ ||

ದೈವನಪ್ಪುದುಮಂತಾಗಳ್ |

ಸಮಂತು ತದ್ರೂಪಮಂದಿರಪ್ರಾಂಗದೋಳ್ ||

೧೧

ಅಲರ್ವಚಿ ಪೊಮ್ಮಚಿ ಮಂದಾ |

ನಿಳನನಿಮಿಷದುಂದುಭಿಸ್ತನಂ ದಿವಿಜಮುಖೋ ||

ಚ್ಚಳಿತಾಹೋದಾನಸ್ತನ |

ಮಿಳಾತಳಾಶ್ವರ್ಯಮಾಯ್ತು ಪಂಚಾಶ್ವರ್ಯಂ ||

೧೨

ಬಟಿಕಂ ತನ್ನುನಿನಾಥಂ |

ತಳರೆ ತಪೋವನಕೆ ನೃಪನುಮನುಗಮನಪರಂ ||

ತಳರ್ದು ನಿಜವಿನಯದಿಂದೇಂ |

ತಳೆದನೊ ಕರಿಪತಿಯ ಬಟೆಯ ಕಳಭಾಕೃತಿಯಂ ||

೧೩

ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಚರು, ರತ್ನದೀಪ, ಉತ್ತಮವಾದ ಧೂಪ ಮತ್ತು ಫಲಗಳಿಂದಲೂ
ರಾಜನ ಪರಿಶುದ್ಧ ಚರಿತ್ರನಾದ ಮುನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ವ|| ಆಗ ಪ್ರತಿಗ್ರಹವೆ
ಮೊದಲಾದ ನವವಿಧ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ, ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಗುಣಗಳಿಂದಲೂ
ಭೂಷಿತನಾಗಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಕು ಬೀಳುವ, ಶುಚಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುನಿಯನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ೧೦. ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಮುನಿ ನೀಡಿದ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಪರಮಾನ್ನವನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ಇಕ್ಕಿದನು. ಮುನಿ ಶರೀರಧಾರಣಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ
ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮುಗಿಸಿದನು. ೧೧. “ನಿನ್ನ ದಾನವು ಅಕ್ಷಯವಾಗಲಿ”
ಎಂದು ಅರಸನನ್ನು ಹರಸಿ ಮುನಿ ಹೊರಡುತ್ತಲೆ ಆ ಅರಮನೆಯ
ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ_೧೨. ಹೂವಿನ ಮಳೆ, ಹೊನ್ನಿನ ಮಳೆ, ಮೆಲುಗಾಳಿ,
ದೇವದುಂದುಭಿಧ್ವನಿ ಹಾಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಂದ “ಅಹೋದಾನಂ” ಎಂಬ
ಧ್ವನಿ-ಎಂಬ ಪಂಚಾಶ್ವರ್ಯಗಳು ಉಂಟಾದುವು. ೧೩. ಬಳಿಕ ಆ ಮುನೀ
ಶ್ವರನು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಅರಸನೂ ವಿನಯದಿಂದ ಅವನೊಡನೆ

ಅಂತು ಪುರಪರಿಸರಂಬರಂ ಕಳಿಸಿ ಬಲಯಮಂತಾನುಂ ಮಗುಳ್ಳು ಬಂದು

ಆವಗಮಾತ್ಮಾಂಗೋದೋಳ್ |

ತೀವಿದಾರ್ಶ್ವರ್ಯರತ್ನಸಂಚಯಮಂ ತ ||

ದ್ವೈವರನಾ ನಗರದ ಭ |

ವ್ಯಾವಳಿಯಂ ಕರೆದು ಪಚ್ಚುಗೊಟ್ಟಂ ಪದೆಪಿಂ ||

೧೪

ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತ ತನ್ನನೀಂದ್ರನುಂ ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಶುಚಿತಮತಿಳಾತಳಾಗ್ರದೋಳ್
ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗದಿನರೆ

ಸಮನಖದಿಂದೆ ನಿಂದ ಪದಯುಗ್ಮಮವುಂಕದೆ ಜಾನುಪಾರ್ಶ್ವದೋಳ್ |

ಕ್ರಮದೆ ಮರಲ್ದ ಪಸ್ಯಯುಗಳಂ ಪರಿಭಾವಿಸೆ ನಿರ್ವಿಕಾರಮ ||

ಪ್ಪ ಮುಖಮುಮೋಪ್ಪ ತಳ್ಳಡರ್ದು ಪೂತ ಸಿತಸ್ಥಳಪದ್ಯವಲ್ಲರೀ |

ಭ್ರಮಮನೋರಚ್ಚಿದತ್ತು ತನು ಯೋಗನಿಯೋಗದೋಳಿದರ್ ಯೋಗಿಯಾ ||

೧೫

ಆಗಲ್

ಪಾಸಳಿ ತಪ್ಪಮಾತಪದಿನೆಂದು ಕುಳಿಕೊಳುತಿರ್ಪ ಪಾಂಡುಪ |

ದ್ವೈಸನಮಂ ಪದಕ್ಕೆ ಭವಳಾತಪವಾರಣಮಂ ಶಿರಕ್ಕರ ||

ಣ್ಯಾಸಿತದೇವತಾಪ್ರತತಿ ತಾಂ ಸಮಕಟ್ಟಿದುದಾರ ಚಿತ್ತದೋಳ್ |

ಭಾಸುರಭಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆಯದಾ ನಿರಪೇಕ್ಷನ ಯೋಗಲಕ್ಷಣಂ ||

೧೬

ನಡೆದು ಬರುತ್ತಾ ನಾಯಕಗಜದ ಬಳಿಯ ಮರಿಯಾನೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು.
ವ|| ಹಾಗೆ ಊರ ಪರಿಸರ ದಾಟುವವರೆಗೆ ಕಳಿಸಿ ಮರಳಿ ಬಂದು. ೧೪. ತನ್ನ
ಅರಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಆಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ರತ್ನರಾಶಿಯನ್ನು ಊರಿನ
ಭಕ್ತಜನಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕರೆಕರೆದು ಹಂಚಿಬಿಟ್ಟನು. ವ|| ಇತ್ತ ಆ ಮುನೀಂದ್ರನು ಪವಿತ್ರವಾದ
ತಪೋವನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅತ್ಯಂತ ಶುಚಿಯಾದ ಬಂಡೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ
ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗದಿಂದ ನಿಂತನು. ೧೫. ಎರಡೂ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸಮನಖ
ವಾಗಿಟ್ಟು, ಮೊಳಕಾಲುಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟು ನಿರ್ವಿಕಾರ ಮುಖ
ದಿಂದ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಯತೀಶ್ವರನು ಹೂಬಿಟ್ಟ ಬಿಳಿಯ ನೆಲದಾವರೆ
ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ಆಗ-೧೬. ಆತನು ನಿಂತುಕೊಂಡ ಬಂಡೆಗಲ್ಲು
ಬಿಸಿಲಿಂದ ಕಾಯುವುದೆಂದು ತಂಪು ಸೂಸುವ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಗಳ ಪೀಠವನ್ನು
ಪಾದಗಳಿಗೂ, ಬಿಳಿಯ ಕೊಡೆಯನ್ನು ತಲೆಗೂ ಮರೆಯಾಗಿ ಅರಣ್ಯದ ದೇವತೆಗಳು
ಅಳವಡಿಸಿದರು. ಆ ನಿಸ್ಪಹ ಯೋಗಿಯ ಯೋಗಲಕ್ಷಣವು ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಪರಮೇಶಂ ಸಂಗತಾಂತರ್ಜಪನಿಯಮನವಿಸ್ವಪ್ನನಿಷ್ಠಾಂತಮಂತ್ರ |
ಸ್ವರದಿಂ ಸಂಜಾತಗಂಗಾಪ್ಲವರವನಿನದಧ್ವಜ್ಜರಂ ಹೈಮ್ಯಧಾತ್ರೀ ||
ಧರಮೋ ಮೇಣೇಷದಂತಸ್ತನಿತಪರಿಚಿತಂ ಶಾರದೋತ್ತಂಗಧಾರಾ |
ಧರಮೋ ಮೇಣೇಂಬ ಚಿಲ್ಲಂ ತಳಿದನಚಳಿತಂ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಾಂಶುವರ್ಣಂ || ೧೭

ಮತ್ತಂ

ಜಪಿಯಿಸುತೊಳಗೊಳಗವ್ಯ
ಕ್ಷಪದಾಕ್ಷರಮಂ ಮುಮುಕ್ಷುಕುಂಜರನಿದರ್ಶಂ ||
ರಿಪುಘಾತಿಸೇನೆಯಂ ಘಾ |
ತಿಪ ತಕ್ಕಿಂದಿಂತು ಮೊಲಗುತಿರ್ಪವೊಲಾಗಳ್ || ೧೮

ಆ ಭೂವಿಕಾರಮಪದ್ಯ |
ಪ್ಲಿಭ್ರಮಮವಿಕಾಸಘೋರಮನತಿಶ್ಲಿಷ್ಟೋ ||
ಷ್ಯಭ್ರಾಜಿತಮಾಯಾನನ |
ಶುಭ್ರಾಂಬುಜಮಾತ್ಮಭಾವನಾತಪ್ತರನಾ || ೧೯

ಧ್ಯಾನಪ್ರದೀಪತಿಖಿಯಂ |
ತಾನೋಗೈದು ಮೇಗೆ ನಿಮಿದರ್ ಕಜ್ಜಳಲತೆಯೆಂ ||
ಬೀ ನುಡಿಗಡೆಯಾದುದು ಮಂ |
ದಾನಿಳನಿಂ ಮಿಳಿರ್ವ ಕುಂತಳಂ ಮುನಿಪತಿಯಾ || ೨೦

ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡದು ? ಅದಲ್ಲದೆ-೧೭. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಂತರ್ಜಪದಲ್ಲಿ ತೋಡಗಿ, ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಇದೇನು ತನ್ನ ಕೊಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯ ಪ್ರವಾಹ ಧ್ವನಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮೇರುಗಿರಿಯೊ, ಗುಡುಗಿನ ದನಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೋಡವೊ ಎಂಬಂತೆ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರವರ್ಣನಾದ ಆ ಮುನಿ ಚೆಲುವಾಗಿ ತೋರಿದನು. ಮತ್ತ-೧೮. ಒಳಗೊಳಗೆಯೆ ಅವ್ಯಕ್ತ ಪದಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಆ ಮುಮುಕ್ಷುವು ಜಪಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಶತ್ರುವಾದ ಘಾತಿಕರ್ಮ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಘಾತಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವನೊ ಏನೊ ಎಂದೆನಿಸಿತು. ೧೯. ಹುಬ್ಬಿನ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದ, ದೃಷ್ಟಿ ಜಾಂಚಲ್ಯವಿಲ್ಲದ, ಶುಟಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿರದ ಮುಖಕಮಲವು, ಆತ್ಮಭಾವಲೀನನಾದ ಆ ಯೋಗಿಗೆ ಒಪ್ಪಿತು. ೨೦. ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಧ್ಯಾನದೀಪದ ಕುಡಿಯಿಂದ ಎದ್ದ ಕಾಡಿಗೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಗಾಳಿಗೆ

ಜಲಜವನಂಗಳೊಳ್ಳೊರೆಯನುಣ್ಣುವ ತೀಕರವಾರಿಯಂ ಪೊದ |
 ಬ್ಬಲರ್ಗಿಡುವಿಂದಮಲ್ಲುಗುವರಲ್ಲನೊಯ್ಯನೆ ತಂದು ತಂದು ನಿ ||
 ಚ್ಚಲುಮಭವಾಂಘ್ರಪಂಕಜಮನರ್ಚಿಸುಗುಂ ಪವಮಾನನಂತೆ ದಲ್ |
 ಮಲೆಯೊಳಗಿದೊಡಂ ಪರಮಪೂಜ್ಯರೆ ಪೂಜೆಯನೆಂತುಮೆಯ್ದುಗುಂ ||

೨೧

ಮತ್ತಂ

ಅಲುಗದೆ ತಳಿರ್ತ ಮರಗಳೊ |
 ಕೆಲೆಯಂ ಕಟಲಿಸದೆ ಪೂತ ಗಿಡುಗಳೊಳರಲಂ ||
 ಸಲೆ ಬಿರ್ಚದೆ ತಳ್ತ ಲತಾ |
 ವಲಿಗಳೊಳೊಳ್ಳುಡಿಯನೂದುಗುಂ ಗಂಧವಹಂ ||

೨೨

ವನದೇವತೆಯರ್ ನಿಚ್ಚಂ |
 ಮುನಿಪತಿಯಂ ಸ್ತುತಿಯುಪುಕ್ತಿಗಳನಾಲಿಸಿ ಕ ||
 ಲ್ಲಿನಿಸಂ ಕಳಕೀರಕುಳಂ |
 ಮನದೊಲವಿಂದೋದುತಿರ್ಪವಾ ಮುನಿವನದೊಳ್ ||

೨೩

ಪುಗಲೆಂದುವು ಕೋಗಿಲೆಗಳ್ |
 ಮೃಗಪಶುಗಣಮುಂ ಮನೋಜ ಪೊಕ್ಕಿಸುವಾಮೊ ||
 ಗುಗಳಲ್ಲಿ...ದರ್ಪ |
 ನಗಾಧಬೋಧಂ ದಲೆಂದು ಬಾಟಿಪ ತೆಜದಿಂ ||

೨೪

ಚಲಿಸುವ ತಲೆಗೂದಲು ಶೋಭಿಸಿದುವು. ೨೧. ತಾವರೆಗೊಳಗಳಲ್ಲಿಯ ತೆರೆಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ತುಷಾರಜಲವನ್ನೂ, ಹೂಗಿಡಗಳಿಂದ ಉದಿರಿದ ಹೂಗಳನ್ನೂ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಂದು, ಅಭವನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ವಾಯುದೇವನು ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿದ್ದರೂ ಪರಮಪೂಜ್ಯರಿಗೆ ಹೇಗೋ ಪೂಜೆ ದೊರೆತೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ೨೨. ಚಿಗುರಿದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ಅಲುಗದೆ, ಹೂತ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಗಳನ್ನೂ ಕಳಚದೆ, ಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಹೂಗುಡಿಗಳನ್ನೂ ಬಿಚ್ಚದೆ ಗಾಳಿ ಮೆತ್ತಗೆ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ೨೩. ವನದೇವತೆಯರು ನಿತ್ಯವೂ ಮುನೀಂದ್ರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಕಲಿತು ಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯ ಗಿಳಿಗಳು ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಆ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುವು. ೨೪. “ಅಗಾಧ ಜ್ಞಾನಿಯು ತಪದಲ್ಲಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ನೀವಿಲ್ಲಿ ಬರಬೇಡಿ” ಎಂದು ಮೃಗಪಶುಗಣಕ್ಕೂ ಮನ್ಮಥನಿಗೂ ಹೇಳುವಂತೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳು

ಕೇಸರಮಂ ಕರ್ದುಕದೆ ಮ ।

ತ್ವಾಸವಮಂ ಪೀಠದಸಳೋಳಿಗದೆ ರಜಮಂ ॥

ಸೂಸದೆ ಪೊಸಪೂವಿಂ ಪೊಪ ।

ಸೂಸುವ ಸೌರಭದೆ ತಣೆವುವಾ ವನದಳಿಗಲ್ ॥

೨೫

ಆ ಪರಮಯೋಗಿಯೆಂಬ ಮ ।

ಹಾಪರ್ವತದಿಂದಮುಣ್ಣಿ ಶಾಂತರಸನವೀ ॥

ನಾಪಗೆ ತನ್ಮಯಮೆನಿಸಿ ।

ತ್ವಾ ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯದೊಳ್ ಚರಾಚರಚಯಮಂ ॥

೨೬

ಪಿಂಗದೆ ನಾಗಬಂಧದೊಳಿ ನಾಗಚಯಂ ಪೆಣೆದಿದುರ್ದೆಯ್ಯೆ ಸಾ ।

ರಂಗದ ಕೋಬ್ಬಳೊಳ್ ಶಬರರಿಂ ನಲವಿಂದೆ ಕುರಂಗಸಂಕುಳಂ ॥

ಸಂಗತಿವೆತ್ತು ದೀವದ ಮೃಗಂಗಳ ಭಂಗಿಯನಿದುರ್ದೆಯ್ಯನ ।

ಗ್ರಾಂಗಳಿಯಿಂದೆ ಪಿಕ್ಕಿದುದು ಸಿಂಗದ ಕೇಸರಮಂ ಮತಂಗಜಂ ॥

೨೭

ಕರಿಣಿಗಳುಂ ಪದೆಪಿಂ ಕೇ ।

ಸರಿಣಿಗಳುಂ ಸಿಂಹಶಿಶುಗಮಿಭಕಳಭಕ್ಕಂ ॥

ತೊರೆದ ಮೊಲೆಯೂಡುತಿರ್ದುವು ।

ಪರಸ್ಪರದ್ವೇಷಭಾವಮಂ ಬಿಟ್ಟದಲೊಳ್ ॥

೨೮

ಪೆಣ್ಣಲಿಯ ಮುಂದೆ ನಲಿದುದು ।

ಕಣ್ಣರಿವೆತ್ತರಲೆ ಗೋಣಸು ನರ್ತಿಸುವ ನವಿ ॥

ಲಗ್ನಣ್ಣಲಿಯೊಳಗೆ ಸುಚಿದುದು ।

ತಣ್ಣಸಲೆಯೊಳಾದುವಂತೆ ನಾಗರ ಮಡಿಗಳ್ ॥

೨೯

ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ೨೫. ಹೂವಿನ ಕೇಸರಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚದೆ, ರಸವನ್ನು ಹೀರದೆ, ಹೂಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಗದೆ, ಹೊಸಹೂವಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಸುಗಂಧದಿಂದಲೆ ದುಂಬಿಗಳು ತೃಪ್ತಿಪಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ೨೬. ಆ ಪರಮ ಮುನಿಯೆಂಬ ಮಹಾಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿ ಶಾಂತರಸದ ಹೊಸ ನದಿಯೊಂದು ಹರಿದು ಬಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ಮಯಗೊಳಿಸಿತ್ತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆ ತಪೋವನದ ಚರಾಚರವೆಲ್ಲ ಶಾಂತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ೨೭. ಸರ್ಪಗಳು ಸಾರಂಗದ ಕೋಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗಬಂಧದಿಂದ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದ್ದುವು; ಜಿಂಕೆಗಳ ಹಿಂಡುಗಳು ದೀವದ ಜಿಂಕೆಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಬೇಟೆಗಾರರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು; ಆನೆ ತನ್ನ ಸೊಂಡಿಲಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಸಿಂಹದ ಕೇಸರವನ್ನು ಹಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ೨೮. ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷಭಾವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆನೆಗಳು ಸಿಂಹದ ಮರಿಗಳಿಗೂ, ಸಿಂಹಗಳು ಮರಿಯಾನೆಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ತೊರೆದ ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಉಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ೨೯. ಜಿಂಕೆಯ ಮರಿಯೊಂದು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಹುಲಿಯ ಮುಂದೆ ನಲಿದಾಡಿತು; ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ನವಿಲಿನ ಗರಿಗಳೊಳಗೆ ಮರಿನಾಗರ ಹಾವುಗಳು ಹುಲ್ಲಿನ

ಅಂತವಿಶ್ರಾಂತಶಾಂತರಸವಿಸರಪೀಯೂಷಸಂಚಯಪಂಚಮವಾರಾಶಿ ಏಕಮಾಸಪ್ರಕಲ್ಪಿತ ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗಮಂ ನಿರ್ವರ್ತಿಸಲೊಡಂ

ಇನ್ನಪ್ಪಷ್ಟಗುಣಕ್ಕಿವು ।

ಮುನ್ನಮೆ ಸಂಚಕಟಮಾಗಿ ಬಂದುವು ತಾಮಂ ॥

ಬನ್ನೆಗಮೇಂ ಸಮನಿಸಿದುದೋ ।

ಸನ್ನುತಮತಿಗಷ್ಟುಬಿದ್ದಿಗ್ ಕ್ರಮದಿಂದಂ ॥

೩೦

ಅವಾವು ವೆಂದೊಡೆ-ಕೇವಲಜ್ಞಾನಾವಧಿಮನಃಪರ್ಯಯಜ್ಞಾನಂ ಬೀಜಬುದ್ಧಿಕೋಷ ಬುದ್ಧಿಪದಾನುಸಾರಿತ್ವಂ ಸಂಭಿನ್ನಶ್ರೋತೃತ್ವಂ ದೂರಾಸ್ವಾದನದೂರಸ್ಪರ್ಶನ ದೂರದರ್ಶನ ದೂರಾಘ್ರಾಣ ದೂರಶ್ರವಣ ಸಮರ್ಥತೆಯುಂ ದಶಪೂರ್ವತ್ವಂ ಚತುರ್ದಶಪೂರ್ವತ್ವಂ ಅಷ್ಟಾಂಗನಿಮಿತ್ತವೇದಿತ್ವಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಶ್ರವಣತ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಬುದ್ಧಿತ್ವಂ ಪ್ರವಾದಿತ್ವಮೆಂದಷ್ಟಾದಶಪ್ರಕಾರಮಪ್ಪ ಬುದ್ಧಿಋದ್ಧಿಯೊಳಂ ಪರ್ಯಂಕಾಸನಾದಿಯೋಗಾಸ್ತಿತಸ್ವರೂಪಚಾರಣತ್ವಮುಂ ಜಳಜಂಘಾತಂತುಪುಷ್ಪಪತ್ರ ಬೀಜಶ್ರೇಣ್ಯಗ್ನಿಶಿಖಾಗಮನಾದ್ಯನೇಕವಿಕಲ್ಪಸಂಯುತಾಕಾಶಗಾಮಿತ್ವಮೆಂದಿರ್ತೆಜನಪ್ಪ ಕ್ರಿಯಾ ಋದ್ಧಿಯೊಳಂ, ಅಣಿವೆ, ಮಹಿವೆ, ಲಘಿವೆ, ಗರಿವೆ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ, ಮೀಶಿತ್ವಂ ವಶಿತ್ವಂ ಅಪ್ರತಿಘಾತಮಂತರ್ಧಾನಂ ಕಾಮರೂಪಿತ್ವಮುಮೆಂಬ ಬಹುಭಂಗೀಸಂಗತಮಪ್ಪ ವಿಕ್ರಿಯಾಋದ್ಧಿಯೊಳಂ, ಉಗ್ರತಪಂ ದೀಪ್ರತಪಂ ತಪ್ರತಪಂ ಮಹಾತಪಂ ಘೋರತಪಂ ಘೋರಪರಾಕ್ರಮಂ ಘೋರಗುಣಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೆಂದು ಸಪ್ತವಿಧಮಪ್ಪ ತಪೋಋದ್ಧಿಯೊಳಂ, ಮನೋಬಳಂ ವಾಗ್ಧಳಂ

ಹಸಲೆಯೊಳಗೆ ಹರಿದಾಡುವಷ್ಟೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹರಿದಾಡಿದುವು. ವ॥ ಹೀಗೆ ಶಾಂತರಸವೆಂಬ ಅಮೃತಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತಪೋವನವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳವಧಿಯ ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿ- ೩೦. ಇನ್ನು ದೊರೆಯಲಿರುವ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಸಂಚಕಾರವೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಮುನೀಶ್ವರನಿಗೆ ಅಷ್ಟಋದ್ಧಿಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುವು. ವ॥ ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ- ಕೇವಲಜ್ಞಾನ, ಅವಧಿಜ್ಞಾನ, ಮನಃ ಪರ್ಯಯಜ್ಞಾನ, ಬೀಜಬುದ್ಧಿ, ಕೋಷಬುದ್ಧಿ ಪದಾನುಸಾರಿತ್ವ, ಸುಭಿನ್ನಶ್ರೋತೃತ್ವ, ದೂರಾಸ್ವಾದನ, ದೂರದರ್ಶನ, ದೂರಾಘ್ರಾಣ, ದೂರಶ್ರವಣಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ದಶಪೂರ್ವತ್ವ, ಚತುರ್ದಶಪೂರ್ವತ್ವ, ಅಷ್ಟಾಂಗನಿಮಿತ್ತ ವೇದಿತ್ವ, ಪ್ರಜ್ಞಾಶ್ರವಣತ್ವ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬುದ್ಧಿತ್ವ, ಪ್ರವಾದಿತ್ವವೆಂಬ ಹದಿನೆಂಟು ಪ್ರಕಾರವಾದ ಬುದ್ಧಿಋದ್ಧಿ; ಪರ್ಯಂಕಾಸನಾದಿಯೋಗಾಸ್ತಿತ ಸ್ವರೂಪ ಚಾರಣತ್ವ, ಜಲಜಂಘಾತಂತುಪುಷ್ಪ ಪತ್ರ ಬೀಜಶ್ರೇಣಿ ಅಗ್ನಿಶಿಖಾಗಮ ನಾದಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಆಕಾಶಗಾಮಿತ್ವ ಎಂಬೆರಡು ಬಗೆಯ ಕ್ರಿಯಾ ಋದ್ಧಿ; ಅಣಿವೆ, ಮಹಿವೆ, ಲಘಿವೆ, ಗರಿವೆ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ, ಈಶಿತ್ವ, ವಶಿತ್ವ, ಅಪ್ರತಿಘಾತ, ಅಂತರ್ಧಾನ, ಕಾಮರೂಪಿತ್ವ ಎಂಬ ಬಹು ಪ್ರಕಾರವಾದ

ಕಾಯಬಳಮೆಂದು ಮೂಝಂ ತೆಜನಾದ ಬಳಯದ್ಧಿಯೊಳಂ, ಅಪುಷ್ಪಂಕ್ಷೇಳಂ ಜಿಲ್ಲಮಲಂ
ವಿಷೌಷಧಿ ಸರ್ವೌಷಧಿ ಅಶ್ಯಾವಿಷದೃಷ್ಟಿವಿಷಮೆಂದಷ್ಟವಿಧಮದೌಷಧಯದ್ಧಿಯೊಳಂ, ಆಲಸ್ಯವಿಷತ್ವಂ
ದೃಷ್ಟಿವಿಷತ್ವಂ ಕ್ಷೀರಾಸ್ತವತ್ವಂ ಮಧ್ವಾಸ್ತವತ್ವಂ ಸರ್ಪಿರಾಸ್ತವತ್ವಮಮೃತಾಸ್ತವತ್ವಮೆಂದನೇಕ ಪ್ರಕಾರ
ಷಟ್ಟಕಾರಮಾದ ರಸಯದ್ಧಿಯೊಳಂ, ಅಕ್ಷೀಣಮಹಾಶನಂ ಅಕ್ಷೀಣಬಾಹಾಬಳಮೆಂದಿತರ್ಥನಾ
ದಕ್ಷೀಣಯದ್ಧಿಯೊಳಂ ನೆಜಿದು ಸಕಳಸತ್ವಗುಣಾಧಿಕಕ್ಷಿಪ್ಯಮಾಣಾವಿನೀತಜನಂಗಳೊಳ್ ಮೃತ್ಯು
ಪ್ರಮೋದಕಾರುಣ್ಯಮಧ್ಯಮಸ್ಥವಿವೃತ್ತಿಗಳನವಳಂಬಿಸುತ್ತುಂ ಗ್ರಾಮನಗರಖೇಡಖರ್ವಡಮಡಂಬ
ದ್ರೋಣಾಮುಖ ಘೋಷಪತ್ತನಾಕರಂಗಳನಸಂಗದಿಂ ವಿಹಾರಿಸುತ್ತುಂ ಬರ್ಪಲ್ಲಿ

ಎಸೆವ ನಿಜಕೋಷ್ಯಯದ್ಧಿ ।

ಪ್ರಸರತೆಯಿಂದಾವನಾವ ತತ್ವದೊಳೇನಂ ॥

ಬೆಸಗೊಂಡೊಡಮಾಗಳೆ ನಿರ ।

ವಿಸುವ ಸಮರ್ಥತೆಯನಾಂತನಾ ಮುನಿಮುಖ್ಯಂ ॥

೩೧

ಗಗನದೊಳಾ ಪರಮಾಣುವಿ ।

ನಗಲದ ವೀಧಿಯೊಳೆ ಸಯ್ಯ ತೊಲಗದೆ ನಡೆವಂ ॥

ಬಗದೀರ್ಯಾಕುದ್ಧರ್ಥಮ ।

ನಗರ್ಹಿತಂ ಶ್ರೇಣಿಚಾರಣತ್ವದ ಗುಣದಿಂ ॥

೩೨

ವಿಕ್ರಿಯಾಯದ್ಧಿ : ಉಗ್ರತಪ, ದೀಪ್ತತಪ, ತಪ್ತತಪ, ಮಹಾತಪ, ಘೋರತಪ,
ಘೋರ ಪರಾಕ್ರಮ, ಘೋರಗುಣಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೆಂಬ ಏಳುಬಗೆಯ ತಪೋಯದ್ಧಿ;
ಮನೋಬಲ, ವಾಗ್ಬಲ, ಕಾಯಬಲವೆಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಬಲಯದ್ಧಿ; ಅಪುಷ್ಪ,
ಕ್ಷೇಳ, ಜಿಲ್ಲಮಲ, ವಿಷೌಷಧಿ, ಸರ್ವೌಷಧಿ, ಅಶ್ಯಾವಿಷದೃಷ್ಟಿವಿಷವೆಂಬ ಎಂಟು
ವಿಧದ ಔಷಧ ಯದ್ಧಿ; ಆಲಸ್ಯವಿಷತ್ವ, ದೃಷ್ಟಿವಿಷತ್ವ, ಕ್ಷೀರಾಸ್ತವತ್ವ, ಮಧ್ವಾಸ್ತವತ್ವ,
ಸರ್ಪಿರಾಸ್ತವತ್ವ, ಅಮೃತಾಸ್ತವತ್ವವೆಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಷಡ್ರಸ ಯದ್ಧಿ;
ಅಕ್ಷೀಣಮಹಾಶನ, ಅಕ್ಷೀಣಬಾಹಾಬಳವೆಂದು ಇಬ್ಬಗೆಯಾದ ಅಕ್ಷೀಣಯದ್ಧಿ; -
ಹೀಗಿರುವ ಯದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಸರ್ವಜೀವಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಗುಣದ ಮೇರೆಗೆ
ಮೃತ್ತಿ, ಪ್ರಮೋದ, ಕರುಣೆ, ಹಾಗು ಮಧ್ಯಮಸ್ಥ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತ
ಗ್ರಾಮ, ನಗರ, ಖೇಡ, ಖರ್ವಡ, ಮಡಂಬ ದ್ರೋಣಾಮುಖ, ಘೋಷಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು
ನಿಷ್ಕಂಭವಾಗಿ ವಿಹಾರಿಸುತ್ತ, ಬರುವಾಗ- ೩೧. ಯಾವನು ಯಾವ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು
ಕೇಳಿದರೂ ಆಗಲೆ ಅದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಕೋಷ್ಯಯದ್ಧಿ ಪ್ರಸಾರದಿಂದ
ಆ ಮುನಿಗೆ ಒದಗಿತು. ೩೨. ಶ್ರೇಣಿಚಾರಣತ್ವದ ಬಲದಿಂದಾಗಿ ಆ ಮುನಿಯು
ಈರ್ಯಾಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಗೆಯದೆ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪರಮಾಣುವಿನಗಲದ ಬೀದಿ

ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಿ ವಜ್ರದ ಪ |

ವರ್ತಂಗಳೆನಿತಾನುಮಿದೋಡವನವಯವದಿಂ ||

ಸ್ವತನುವೆ ಭೇದಿಸಲಾರ್ಪ |

ಪ್ರತಿಘಾತದಿನಾದಮೆಸೆದನಿಂಧ್ರಪ್ರತಿಮಂ ||

೩೩

ತಪದ ಪರೀಷಹದಾಯಾ |

ಸಪರಂಪರೆಯಿಂದಮಿನಿತು ಕಂದದೆ ತಪ್ಪಂ ||

ತಪನೀಯಮೆಂಬವೋಲ್ ನಿಜ |

ವಪು ತೊಳತೊಳತೊಳಗೆ ತಪ್ಪ ತಪದಿಂದೆಸೆದಂ ||

೩೪

ಪರಮಾಗಮಮೆಲ್ಲಮನು |

ಚ್ಚರಿಸುವನಂತರ್ಮಹೂರ್ತಕಾಲದೊಳೆಂಬ ||

ಚ್ಚರಿವೆತ್ತ ವಾಗ್ಗಳಂ ಬಂ |

ಧುರಮಾದುದು ದುರಿತಬಳತಮೋದಿನಕರನೊಳ್ ||

೩೫

ಉಲ್ಲಾಘತೆಯಿಂ ರೋಗಿಗ |

ಳೆಲ್ಲಂ ತಳೆವಲ್ಲಿಗೊಷಧಂ ಸ್ವತನುಭೃತಂ ||

ಜಲ್ಲಮಲಮಾದುದೆನೆ ಮುನಿ |

ವಲ್ಲಭನಾ ಸಕಳಸತ್ವಹಿತಕರನಾದಂ ||

೩೬

ಅಮರ್ದಂ ಪೀರ್ದಂದದೆ ತಣೆ |

ದು ಮನಂ ಪೇರ್ಚಿವರತಿಕ್ಕುಧಾರ್ತರ್ ನಿಜವ ||

ಕ್ರಮನೀಕ್ಷಿಸಲೊಡಮೆಂಬೊಂ |

ದಮೃತಾಸ್ತ್ರವಗುಣಮನುಮಿತಗುಣೊಳೆಯ್ಯಂ ||

೩೭

ಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಲೀಲವಾಗಿ ನಡೆಯ ಬಲ್ಲವನಾದನು. ೩೩. ಇಂದ್ರಪ್ರತಿಮನೆನೆಸಿ ಆ ಮುನಿಯು ವಜ್ರಪರ್ವತಗಳೆಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹದಿಂದಲೆ ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಘಾತದಿಂದ ಪಡೆದನು. ೩೪. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಪರೀಷಹಗಳಿಂದಲೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೂ ಕುಗ್ಗದಂತೆ ಕಾಸಿದ ಚಿನ್ನದಂತೆ ತನ್ನ ದೇಹ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ತಪ್ಪತಪದಿಂದ ಶೋಭಿಸಿದನು. ೩೫. ದುರಿತಾರಿಯಾದ ಆ ಮುನಿಗೆ ಪರಮಾಗಮವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ವಾಗ್ಗುಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ೩೬. ರೋಗಿಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ರೋಗನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಔಷಧವಾಗುವಂತೆ ಆ ಮುನಿಯ ಮೇಲೆ ಜಲ್ಲಮಲ ಸಂಚಯವಾಗಿ ಆತನು ಸರ್ವಜೀವಗಳಿಗೂ ಹಿತಕಾರಿಯಾದನು. ೩೭. ತೀವ್ರವಾದ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲುವವರು ಕೂಡ ಈ ಮುನಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದವರಂತೆ ತಣೆದು ಮನಮೆಚ್ಚುವರು ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆತನಿಗೆ ಅಮೃತಾಸ್ತ್ರವತ್ವದಿಂದ ಒದಗಿತು.

ತಮಗಿತ್ತು ಚರ್ಯೆಗುಚಿದಶ |

ನಮದಂ ದಿನದಿನದೊಳೆನಿಬರುಂಡೊಡಮಿದಂ |

ದಮೆ ತವದಿನಿತೆಂಬಕ್ಷೀ |

ಣಮಹಾಶನವೃತ್ತಿ ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತುದು ಪಿರಿದುಂ ||

೩೮

ಎಂದಿವು ಮೊದಲಾಗಿ ಸಕಳಖುದ್ಯಂಗಪ್ರಭಾವಾಸ್ವದನಶೇಷಸಾವದ್ಯಾತ್ಯಂತದೂರಮವ್ವ ಜನ ಕಲ್ಪಿತಮೆಂಬಾಚರಣಮಂ ಪೂಣ್ಣನೇಕದಿನಂಗಳಂ ಯೋಗಯೋಗ್ಯಸ್ಥಳಂಗಳೊಳನುಪ್ಪಿಸಿ ತದ್ಭಾವ ಮಾನಸನಾಗಿರ್ಪಲ್ಲಿ

ತಾರಾನಕ್ಷತ್ರಗ್ರಹ |

ತಾರೇಶಚತುಷ್ಪರೋಗದು ಸೋಗಯಿಸುವ ವಿಹಾ ||

ಯೋರಂಗಮೆನಿಸಿದಂ ಮುನಿ |

ಸಾರಚತುರ್ಜ್ಞಾನವಿಳಸಿತಂ ನಿಶ್ಚಲಿತಂ ||

೩೯

ಅದಂತೆಂದೊಡೆ -

ಎಯ್ದದ ತತ್ವದ್ವಿಷಯಮ |

ನಯ್ತುಂ ತೆಜದಿಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂ ಮನದಿಂದಾ ||

ರಯ್ತೆಲಿಯುತಿರ್ಪುದು ತಾ |

ನೆಯ್ತೆ ಮತಿಜ್ಞಾನಮೆಂಬ ಪೆಸರಿಂದೆಸೆಗುಂ ||

೪೦

ಈಯೊಂದೆ ಮತಿಜ್ಞಾನ |

ಕೈಯತಿವೆತ್ತೊಂದಿ ತೋಜುಗುಂ ತತ್ವಾಭಿ ||

ಪ್ರಾಯದವಗ್ರಹಮೀಹೆಯ |

ವಾಯಂ ಧಾರಣಮೆನಿಪ್ಪ ನಾಲ್ಕುಂ ಭೇದಂ ||

೪೧

೩೮. ಚರ್ಯೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನೀಡಿ ಉಳಿದ ಆಹಾರವು ಎಷ್ಟು ಜನ ಉಂಡರೂ ಸವೆಯದೆ ಇನ್ನೂ ಇದ್ದಷ್ಟೆ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅಕ್ಷೀಣಮಹಾಶನವೃತ್ತಿಯ ಕೀರ್ತಿ ಆತನಿಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಲಭಿಸಿತು. ವ|| ಈ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಋದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಮುನಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜಿನಕಲ್ಪಿತವೆಂಬ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಅನೇಕ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಯೋಗಾಚರಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿ, ಧ್ಯಾನಸ್ಥಿತನಾಗಿರುವಾಗ- ೩೯. ತಾರೆಗಳೂ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ, ಚಂದ್ರನೂ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯನೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೂಡಿ ಶೋಭಿಸುವ ಆಕಾಶಮಂಡಲವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡ ಆ ಮುನಿ ಶೋಭಿಸಿದನು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ- ೪೦. ಆಯಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಯ್ಯು ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತಿಜ್ಞಾನವೆಂದೆನಿಸುವುದು. ೪೧. ಈ ಮತಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತತ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯದ ಅವಗ್ರಹ, ಈಹೆ, ಅವಾಯ ಮತ್ತು ಧಾರಣವೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಭೇದಗಳು

ಮತ್ತಮದು ಬಹುಬಹುವಿಧಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮನಿಶ್ಚಿತಮನುಕ್ತಂ ಧ್ರುವಮೆಂದಾಟು ; ತದಿತರಂಗಲಿಂತು ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಪನ್ನೆರಡು ಭೇದಮಕ್ಕುಂ ಅಲ್ಲಿ ಯವಗ್ರಹಮರ್ಥಾವಗ್ರಹಂ ವ್ಯಂಜನಾವಗ್ರಹಮೆಂದಿರ್ತೆಲಿಂ, ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯಕ್ಕುಂ ಮನಕ್ಕಮರ್ಥಾವಗ್ರಹಮಲ್ಲದೆ ವ್ಯಂಜನಾವಗ್ರಹಮಲ್ಲ. ಇಂತು ಸ್ಪರ್ಶವಸನಸ್ಪ್ರಾಣಶ್ವೋತ್ತೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕುಮೊಂದೊಂದರ್ಕುಂವತ್ತು ತೆಲಿಂ ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯಂ ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ತೆಲಿಂ, ಮನಮುಮನಿತೆ ತೆಲಿಂ, ಇಂತು ಮತಿಜ್ಞಾನಂ ಮುನ್ನೂರು ಮೂವತ್ತಾಟು ಭೇದಮಕ್ಕುಂ. ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಮತಿಪೂರ್ವಕಮತ್ತದಿನ |

ರ್ಥತತಿಯನಟಿವುದು ಸಮಂತು ತಾಂ ಜೆಸರಿದಂ ||

ಶ್ರುತಭೇದಂ ತದ್ಭೇದ |

ದ್ವಿತಯಂ ಲಿಂಗಜಮುಮಾವಗಂ ಶಬ್ದಜಮುಂ ||

೪೨

ಅಲ್ಲಿ

ಲಿಂಗಜಮನೇಕಭೇದಮ |

ನಂಗೀಕರಿಸಿರ್ಕುಮಾವಗಂ ಶಬ್ದಭವಂ ||

ಸಂಗಳಿಸಿರ್ಕುಂ ಪನ್ನೆರ |

ಡಂಗಂ ಪದಿನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ವಮೆಂಬಿವನನಿಶಂ ||

೪೩

ಅಂತವಜಿರೊಳಂಗಂಗಳಾವುದೊಡೆ -

ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತೋರುವುವು. ವ|| ಮತ್ತು ಅದು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವುದು; ಕ್ಷಿಪ್ರಾನಿಶ್ಚಿತ, ಅನುಕ್ತ, ಧ್ರುವ ಮೊದಲಾದ ಆರು; ಅದಲ್ಲದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಬಗೆಯಾಗಿರುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಗ್ರಹವೆಂಬುದು ಅರ್ಥಾವಗ್ರಹ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಜನಾವಗ್ರಹವೆಂದು ಎರಡು ತರ. ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಅರ್ಥಾವಗ್ರಹವಲ್ಲದೆ ವ್ಯಂಜನಾವಗ್ರಹವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸ್ಪರ್ಶನ, ಪ್ರಶನ, ಘ್ರಾಣ, ಶ್ವೋತ್ರ ವೆಂಬ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಅರುವತ್ತು ತರ. ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ತರ. ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ತರ. ಹೀಗೆ ಮತಿಜ್ಞಾನವು ಮುನ್ನೂರು ಮೂವತ್ತಾರು ತರವಾಗಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ- ೪೨. ಮತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರಿತು ದದರ ಆಚೆಗಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ; ಲಿಂಗಜ ಮತ್ತು ಶಬ್ದಜವೆಂದು ಅದು ಎರಡು ತರನಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ- ೪೩. ಲಿಂಗಜವು ಅನೇಕ ಭೇದಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡಿದೆ. ಶಬ್ದಜದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ವ

ಪ್ರಕಟತರಾಚಾರಂ ಸೂ |
 ತ್ರಕೃತಂ ಸ್ಥಾನಂ ಬಟಿಕ್ಕೆ ಸಮವಾಯಾಧ್ಯಾ ||
 ಧಿಕೃತಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಪ್ತಜ್ಞಾ |
 ಪ್ತಿಕರಂ ಜ್ಞಾತ್ಯಕಥೆಯೆಂಬಿವೆಸೆಗುಂ ಮತ್ತಂ ||

೪೪

ಕ್ರಮದಿಂದುಪಾಸಕಾಧ್ಯಯ |
 ನಮುಮಲ್ಲಿಂ ಬಟಿಕಮಂತಕೃದ್ವಶಮುಂ ಮ ||
 ತ್ರಮಳಗುಣವರ್ಣನೋಪ |
 ಕ್ರಮಮನಿಸಿದನುತ್ರರೋಪಪಾದಿಕದಶಮುಂ ||

೪೫

ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ಪ್ರಶ್ನವ್ಯಾ |
 ಕರಣಮುಮಾರಯೆ ವಿಪಾಕಸೂತ್ರಮುಮಾಪ ||
 ನ್ನರಡನೆಯುದೃಷ್ಟಿವಾದಮು |
 ಮರುತೋಭೆಯನಾಂತುವಾಪ್ತಪರಿಕಥಿತಂಗಳ್ ||

೪೬

ಮತ್ತಂ

ಪರಿಕರ್ಮಂ ಸೂತ್ರಂ ವಿ |
 ಸ್ವರಿತಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗಮೂರ್ವಗತಂ ||
 ಪರಚೂಳಿಕೆಯೆಂಬಿವು ಪ |
 ನ್ನರಡನೆಯಂಗಳ್ಗೆ ತೋರ್ಕುಮಯ್ದು ವಿಕಲ್ಪಂ ||

೪೭

ಆ ಭೇದಂಗಳೋಳ್ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪೂರ್ವಗತದೋಳ್ ಪುಟ್ಟ.

ತರದಿಂದುತ್ತಾತಪೂರ್ವಂ ಬಟಿಕ ಸೂಗಯಿಪ ಗ್ರಾಮಣೀಯಂ ಬಟಿಕ್ಕಂ |
 ಪರವೀರ್ಯಾನುಪ್ರವಾದಂ ಬಟಿಕೆ ನಿಯತಮಪ್ಪಸ್ತಿನಾಸ್ತಿಪ್ರವಾದಂ ||
 ಪರಮಜ್ಞಾನಪ್ರವಾದಂ ಬಟಿಕೆ ಬಟಿಕೆ ಸತ್ಯಪ್ರವಾದಂ ಬಟಿಕ್ಕಂ |
 ದೋರೆವೆತ್ತಾತ್ಮಪ್ರವಾದಂ ಬಟಿಕಮುಚಿತಕರ್ಮಪ್ರವಾದಂ ದಲಕ್ಕುಂ ||

೪೮

ವೆಂಬ ಹನ್ನೆರಡಂಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಅಂಗಳವು ಯಾವುವೆಂದರೆ- ೪೪. ಆಚಾರ, ಸೂತ್ರಕೃತ ಸ್ಥಾನ, ಸಮವಾಯ, ಅಧ್ಯಾಧಿಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಪ್ತಜ್ಞಾಪ್ತಿಕರ, ಜ್ಞಾತ್ಯ, ಕಥೆ ಎಂಬವು ಶೋಭಿಸುವುವು. ೪೫. ಕ್ರಮದಿಂದ ಉಪಾಸಕಾಧ್ಯಯನ ಬಳಿಕ ಅಕೃದ್ವಶ, ಅವಲ ಗುಣವರ್ಣನೋಪಕ್ರಮವೆನಿಸಿದ ಉತ್ತರೋಪಪಾದಿಕ ದಶಗಳು ೪೬. ಆಮೇಲೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ, ವ್ಯಾಕರಣ, ವಿಪಾಕಸೂತ್ರ ಮತ್ತು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದೃಷ್ಟಿವಾದ ಎಂಬಿವು ಆಪ್ತಪರಿಕಥಿತವಾದುವು. ಮತ್ತು -೪೭. ಪರಿಕರ್ಮ, ಸೂತ್ರ, ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗ, ಪೂರ್ವಗತ, ಚೂಳಿಕೆ- ಎಂಬಿವು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಂಗದ ಭೇದಗಳು. ಆ ಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ಪೂರ್ವ ಗತವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ೪೮. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉತ್ತಾತಪೂರ್ವ, ಗ್ರಾಮಣೀಯ, ವೀರ್ಯಾ ನುಪ್ರವಾದ ಅಸ್ತಿನಾಸ್ತಿಪ್ರವಾದ, ಪರಮಜ್ಞಾನಪ್ರವಾದ, ಸತ್ಯಪ್ರವಾದ, ಆತ್ಮಪ್ರವಾದ,

ಬಟಿಕಂ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ।
 ಬಟಿಕ್ಕೈ ವಿದ್ಯಾನುವಾದಕಲ್ಯಾಣಂಗಳ್ ॥
 ಬಟಿಕಂ ಪ್ರಾಣಾವಾಯುಂ ।
 ಬಟಿಕ್ಕೈ ನೆಗಲಿಕ್ಕಿತ್ತಯಾವಿಶಾಳಸಮಾಖ್ಯಂ ॥

೪೯

ಬಟಿಕಂ ಕಡೆಯೊಳ್ ರೂಢಿಯ ।
 ನೊಳಕೆಯ್ದರೆ ಲೋಕಬಿಂದುಸಾರಂ ಚೆಲ್ಲಂ ॥
 ತಳಿದು ಚತುರ್ದಶಪೂರ್ವಂ ।
 ಗಳಂತು ಸೊಗಯಿಪುವು ಭವ್ಯಸಂಸೇವ್ಯಂಗಳ್ ॥

೫೦

ಆ ಚತುರ್ದಶಪೂರ್ವಂಗಳ ವಸ್ತುಗಳ್, ಪ್ರತ್ಯೇಕಮನುಕ್ರಮದಿಂ

ಪತ್ತು ಪದಿನಾಲ್ಕು ನಿಯಮಂ ।
 ಬೆತ್ತಂಟೋರೊಂಬತೆಯ್ ಪನ್ನೆರಡೀರಾ ॥
 ಒತ್ತ ಪದಿನಾಲು ಮತ್ತಿ ।
 ಪ್ಪತ್ತಾಮೂವತ್ತು ಸಂದ ಪದಿನೈದಕ್ಕುಂ ॥

೫೧

ಪತ್ತಕ್ಕುಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ।
 ಮತ್ತಂ ಪೆಜವಕ್ಕೈ ವಸ್ತುವೋರೊಂದರ್ಕಿ ॥
 ಪ್ಪತ್ತಕ್ಕುಂ ಪ್ರಾಭೃತಕಂ ।
 ಬಿತ್ತರದಿನನೇಕಭೇದಸಂಘಾತಕ್ಕತಂ ॥

೫೨

ಅಂತು ವಿವಿಧವಿಕಲ್ಪಪರಿಕಲ್ಪಿತಂ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನಮಕ್ಕುಂ, ಅದಲ್ಲದೆಯಂ,

ಉಚಿತಕರ್ಮಪ್ರವಾದಗಳಂಟು ೪೯. ಬಳಿಕ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವಿದ್ಯಾನುವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಗಳು, ಪ್ರಾಣಾವಾಯು, ತ್ರಿಯಾವಿಶಾಲವೆಂಬುದು ೫೦. ಬಳಿಕ ಕೊನೆಗೆ ರೂಢಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಲೋಕಬಿಂದುಸಾರ- ಹೀಗೆ ಚತುರ್ದಶಪೂರ್ವಗಳು ಭವ್ಯಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವುವು. ವ|| ಆ ಚತುರ್ದಶಪೂರ್ವಗಳ ವಸ್ತುಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವೂ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ- ೫೧. ಹದಿನಾಲ್ಕು ನಿಯಮಗಳುಳ್ಳವು ಹತ್ತು, ಒಂಬತ್ತು ನಿಯಮಗಳವು ಎಂಟು, ಹನ್ನೆರಡವು ಹನ್ನೆರಡು, ಆ ಮೇಲೆ ಹದಿನಾರು, ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂವತ್ತು ಮತ್ತು ಹದಿನೈದು ಆಗುವುವು. ೫೨. ಪ್ರತ್ಯೇಕವೂ ಹತ್ತಾಗಿರುವುವು. ಬೇರೆಯವಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಆಗುವುವು. ಪ್ರಾಭೃತವೆಂಬುದು ಅನೇಕ ಭೇದಗಳುಳ್ಳದು. ವ|| ಹೀಗೆ ನಾನು ಭೇದಗಳನ್ನುಳ್ಳದು ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ ಅದಲ್ಲದೆ-

ಪ್ರಕೃತಸ್ವದ್ರವ್ಯಕ್ಷೇ ।

ತೃಕಾಲಭಾವಾಶ್ರಯಂಗಳಿಂ ಪುದ್ಗಲವ್ಯ ॥

ತೃಕಮಂ ಮರ್ಯಾದಾಪೂ ।

ವರ್ತಮಣಿವುದದವಧಿಯೆಂಬ ವೆಸರ್ವಡೆದಿಹುಂ ॥

೫೩

ಬಗೆಯೆ ಭವಪ್ರತ್ಯಯಮುಂ ।

ಸೋಗಸೆ ಗುಣಪ್ರತ್ಯಯಂ ತದುಭಯಮೆನಿಕ್ಕುಂ ॥

ಮಗುಳೆ ಗುಣಪ್ರತ್ಯಯದೋಳ್ ।

ನೆಗೆಟ್ಟುಂ ಭೇದತ್ರಯಂಗಳನುಗತಿಯಿಂದಂ ॥

೫೪

ಆವಾವುನೆಂದೋಡೆ ಸಂ ।

ಭಾವಿತಸಾಮರ್ಥ್ಯಸಮಧಿಕಂಗಳ್ ಸಲೆ ದೇ ॥

ಶಾವಧಿ ಪರಮಾವಧಿ ಸ ।

ವಾರ್ವಧಿಗಳೆನಿಪ್ಪುವುಚಿತನಾಮಯುತಂಗಳ್ ॥

೫೫

ಅವಜೀಕಿ ದೇಶಾವಧಿ ಅನುಗಾಮಿ ಅನನುಗಾಮಿ ಹೀಯಮಾನಂ ವರ್ಧಮಾನಮವಸ್ಥಿತಮ ನವಸ್ಥಿತಮೆಂದು ಪೂರ್ವಪ್ರಕಾರಮನುಳ್ಳದಕ್ಕುಂ. ಅವು ಗುಣಾಧಿಕರ್ಗ ಶಂಖಾದಿಚಿಹ್ನೆಗಳೋ ಪುಟ್ಟುಗುಂ, ತೀರ್ಥಕರರ್ಗ ಸರ್ವಾಂಗದೋ ಪುಟ್ಟುಗುಂ, ಇಂತವಧಿಬೋಧಂ ಬಹುವಿಧಮಕ್ಕುಂ. ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಮನದಿಂದಾರಯದನ್ಯರ ।

ಮನೋಗತಾರ್ಥಂಗಳಂ ಸಮಂತಜಿವುದು ಸ ॥

ನ್ಯುನಿಗಳಲ್ಲದೆ ಪುಟ್ಟಿದು ।

ವಿಸುತಮನಃಪರ್ಯಾಯಾಭಿಧಾನಂ ಜ್ಞಾನಂ ॥

೫೬

೫೩. ಪ್ರಕೃತ ಸ್ವದ್ರವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾಲ ಭಾವಾಶ್ರಯಂಗಳಿಂದ ಪುದ್ಗಲವ್ಯತ್ಯವನ್ನು ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಅರಿಯುವುದು ಅವಧಿಜ್ಞಾನವೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ೫೪. ಇದರಲ್ಲಿ ಭವಪ್ರತ್ಯಯ ಮತ್ತು ಗುಣಪ್ರತ್ಯಯವೆಂದು ಎರಡು ಭೇದಗಳುಂಟು. ಮತ್ತೆ ಗುಣಪ್ರತ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭೇದಗಳುಂಟು. ೫೫. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ- ದೇಶಾವಧಿ, ಪರಮಾವಧಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾವಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಇವು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪಡೆದಿವೆ. ವ॥ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಾವಧಿಯೆಂಬುದು- ಅನುಗಾಮಿ, ಅನನುಗಾಮಿ, ಹೀಯಮಾನ, ವರ್ಧಮಾನ, ಅವಸ್ಥಿತ ಮತ್ತು ಅನವಸ್ಥಿತ ಎಂದು ಆರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಅವು ಅಧಿಕಗುಣಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಶಂಖಾದಿ ಚಿಹ್ನೆಗಳಲ್ಲಿಂಗೆ ಹುಟ್ಟುವುವು. ತೀರ್ಥಕರರಿಗೆ ಸರ್ವಾವಯವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವುವು. ಹೀಗೆ ಅವಧಿಜ್ಞಾನವು ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ- ೫೬. ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಯೋಚಿಸದೆ ಅನ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮನಃಪರ್ಯಾಯಜ್ಞಾನವೆನಿಸುವುದು. ಇದು ಶ್ರೇಷ್ಠಮುನಿಗಳಿಗಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ

ಕ್ರಮದಿಂ ಋಜುಮತಿಯುಂ ವಿಷು |
ಲಮತಿಯುಮೆಂದದಜ ಭೇದಮಿರ್ತನಕ್ಕುಂ ||
ಸಮಸಂದದ್ಯರ್ಥದ್ವೀ |
ಪಮೆನಿಸಿ ಮೊದಲೆನಿಸುಗು ನಿಜವ್ಯವಸ್ಥತಿಯೋಳ್ ||

೫೭

ಅಂತು ವಿಶಿಷ್ಟಬೋಧಚತುಷ್ಟಯಾಳಂಕೃತಚರಮಶರೀರಂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಮುನಿಪ್ರಭು
ಪರಮಪಂಚಮಜ್ಞಾನಸಂಜನನಕರಣಾತ್ಮಂತಶುದ್ಧಧ್ಯಾನೋದ್ಯೋಗಸಂಸಕ್ತಚಿತ್ತಂ ಭದ್ರಸ್ಥಕಾಲಂ
ಮಾಸತ್ರಯಪ್ರಮಿತಮಾದುದೆಂಬಂದಿಗೆ

ಬಿತ್ತಿದನಗತುಳಫಳಸಂ |
ಪತ್ತಿಯನಜಸಲೈ ಬರ್ಪವೋಲಲ್ಲಿ ತಪೋ ||
ವೃತ್ತಿ ಸಮನಿಸಿದದಲಿಗೆ |
ಮತ್ತೇಲ್ಲಂದಂ ಸುಖೋಧಲಬ್ಧಿನಿಮಿತ್ತಂ ||

೫೮

ಅಂತು ಮುನ್ನ ದೀಕ್ಷಾಗ್ರಹಣಮಾದ ಶುಭಂಕರೋದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವಂದೊಂದು ನಾಗವೃಕ್ಷದಕ್ಷೋಣ
ಚ್ಚಾಯಾಚ್ಚನ್ನಮಪ್ಪ ನಿರ್ಮಳಶಿಳಾತಳದೋಳ್ ಈರ್ಯಾಪರಿಶುದ್ಧೀಕರಣಾನಂತರಂ ಪೂರ್ವಾಭಿ
ಮುಖನಾಗಿ

ಕೃತಪರ್ಯಂಕಾಸನಂ ಸೂಸದೆ ನಿಲೆ ಕರಮುತ್ತಾನಕಸ್ವಸ್ತಿಕಂ ನಾ |
ಭಿತಟಿನ್ಯಸ್ತಂ ಬೆಡಂಗಾಗಿರೆ ನಯನಯುಗಂ ನಿಶ್ಚಳಧ್ಯಾನಮುದ್ರಾಂ ||
ಕಿತಮಾದಂ ಚೆಲ್ಲನಾಲಿಂಗಿಸಿ ವಿಶದತಶಿಗ್ರಾವಸಂತುಡ್ಡಸಿದ್ಧ |
ಪ್ರತಿಮಾನಿಷ್ಕಂಪನಿರ್ದಂ ಯತಿಪತಿ ಪರಮಧ್ಯಾನಯೋಗಪ್ರಯೋಗಂ ||

೫೯

ಯವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ೫೭. ಈ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಋಜುಮತಿ ಮತ್ತು ವಿಮಲಮತಿಯೆಂಬ
ಎರಡು ಭೇದಗಳುಂಟು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅದ್ಯರ್ಥದ್ವೀಪವೆನಿಸಿ ಮೊದಲಾಗುವುದು.
ವ|| ಹೀಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ, ಚರಮ
ಶರೀರಧಾರಿಯಾದ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭಮುನೀಂದ್ರನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಐದನೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು
ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅತ್ಯಂತ ಶುದ್ಧವಾದ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಲೀನಗೊಳಿಸಿ,
ಭದ್ರಸ್ಥ ಕಾಲವು ಮೂರು ತಿಂಗಳಾದಾಗ- ೫೮. ಬಿತ್ತಿದವನು, ಅದರ ಅಧಿಕ ಫಲ
ವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅದೇ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ, ತಾನೂ ತಪೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ
ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದನೋ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ, ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಆ ಮುನಿ ಬಂದನು. ವ|| ಹಾಗೆ
ಮುಂಚೆ ದೀಕ್ಷೆವಹಿಸಿದ ಸ್ಥಾನವಾದ ಶುಭಂಕರೋದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಒಂದು ನಾಗವೃಕ್ಷದ
ವಿಶಾಲವಾದ ನೆರಳಲ್ಲಿದ್ದ ನಿರ್ಮಲ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಈರ್ಯಾಪರಿಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ಬಳಿಕ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ- ೫೯. ಪರ್ಯಂಕಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ
ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ತೊಡಗಲು, ಎರಡೂ ಅಂಗೈ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕುಳ
ಬಳಿ ಶೋಭಿಸಿದುವು; ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡೂ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದುವು;
ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ಆ ಯತೀಶನು ನಿಷ್ಕಂಪನಾಗಿದ್ದನು.

ಆಗಳ್

ಪರಿಹೃತವಾತಪಾತರುತಮುಚ್ಛ್ರಿತಪಲ್ಲವಕಂಪನಸ್ತನಂ ।

ವಿರಹಿತಕೀರತಾರರಣಿತಂ ಗತಕೋಕಿಕಾಕಳೀಕಮಂ ॥

ತರಿತಮದಾಳಿರುಂಕೃತಮಪಾಕೃತಶಾರಿಚಟೂಕ್ತಿ ಚಿತ್ರದೋಳ್ ।

ಬರೆದ ಬನಂಬೊಲಾದುದು ಬನಂ ಮುನಿಂಬೋಗವಿಘಾತಭೀತಿಯಂ ॥

೬೦

ಅಂತವ್ಯಗ್ರನುಂ ಬಾಹ್ಯಸಮಗ್ರಸಾಮಗ್ರನುಮಾಗಿ ಲೋಕಾಗ್ರಮನೆಯ್ದುವಾಗ್ರಹದಿಂ ತತ್ ಸ್ಥಾನನಿಷ್ಠಿತರಪ್ಪ ಸಿದ್ಧಪರಮೇಷ್ಟಿಗಳಷ್ಟಗುಣಂಗಳಂ ಕ್ಷಾಯಿಕಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಮನಂತಜ್ಞಾನಮನಂತದರ್ಶನಮನಂತವೀರ್ಯಮಮೂರ್ತತ್ವಮವಗಾಹಿತ್ವಮಗುರುಲಘುತ್ವಮವ್ಯಾಬಾಧಿತ್ವಮೆಂಬವಂ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತುಂ ಧ್ಯಾನೋನ್ಮುಖನಾಗಿ

ಪರಮಪ್ರವಚನರತ್ನಾ ।

ಕರಸಮುದಿತನವಪದಾರ್ಥದಿಂ ಮತಿಯನಳಂ ॥

ಕರಿಸಿ ಮುನಿನಾಯಕಂ ಬಿ ।

ತ್ತರದಾಜ್ಞಾವಿಚಯವಿಕಸನೋಚಿತನಾದಂ ॥

೬೧

ಬಿಡದೆ ಚತುರ್ಗತಿಯೋಳ್ ಬಟೆ ।

ವಿಡಿವಲೆ ತೊಬಲ್ಲುತಿರ್ಪಘಪ್ರತಿಯ ಬ ॥

ಲೊಡರನೆ ಬಿಡಿಸುವ ಬಗೆಯೋಳ್ ।

ತೊಡರ್ಪಚಳನಪಾಯವಿಜಯಚಿಂತೆಯನಾಂತಂ ॥

೬೨

ಆಗ - ೬೦. ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ಸದ್ದಿಲ್ಲ; ಎಲೆಗಳು ಅಲುಗುವ ಸಣ್ಣ ಸದ್ದೂ ಇಲ್ಲ; ಗಿಳಿಗಳ ತಾರಸ್ವರವಿಲ್ಲ; ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಮೃದುವುಂದ ಧ್ವನಿಯಿಲ್ಲ; ದುಂಬಿಗಳ ರೋಮಂಕಾರವಿಲ್ಲ; ಶಾರಿಕೆಗಳ ನುಡಿಯಿಲ್ಲ; ಮುನಿಯ ಯೋಗಕ್ಕೆಲ್ಲಿ ಭಂಗಬಂದೀತೋ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಲ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ಆ ವನವು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಬನದಂತಾಯಿತು. ವ॥ ಹೀಗೆ ಅವ್ಯಗ್ರನಾಗಿ ಆ ಮುನಿಯು ಲೋಕಾಗ್ರವನ್ನೇರುವ ಉತ್ಕಟತೆಯಿಂದ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸಿದ್ಧಪರಮೇಷ್ಟಿಗಳ-ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ, ಅನಂತಜ್ಞಾನ, ಅನಂತದರ್ಶನ, ಅನಂತವೀರ್ಯ, ಅಮೂರ್ತತ್ವ, ಅವಗಾಹಿತ್ವ, ಅಗುರುಲಘುತ್ವ, ಅವ್ಯಾಬಾಧಿತ್ವ ಎಂಬ ಎಂಟು ಗುಣಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತ ಧ್ಯಾನವುಗ್ಗನಾಗಲಾಗಿ- ೬೧. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರವಚನವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮತಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುನೀಶ್ವರನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆಜ್ಞಾವಿಚಯ (ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಆಗಮಗಳ ವಸ್ತುಜ್ಞಾನ) ವಿಲಾಸದಿಂದ ಶೋಭಿಸಿದನು. ೬೨. ಜೀವನನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡಿಸುವ ದುರಿತಸಮೂಹದ ಕಠಿಣವಾದ ತೊಡಕನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆತನು ಅಪಾಯವಿಜಯ (ಕರ್ಮನಾಶ)ದ

ಇರದೆ ಶುಭಾಶುಭಕರ್ಮ ।

ಸ್ವರೂಪಮಂ ತತ್ಕಲಂಗಳಂ ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ॥

ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಪರಮಯತೀ ।

ಶ್ವರನಂದು ವಿಪಾಕವಿಜಯಪರಿಚಿತನಾದಂ ॥

೬೩

ಕ್ರಮದಿನನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳೋಳ್ ।

ಸಮಸಂದಾ ದ್ರವ್ಯಭೇದಸಂಸ್ಥಾನಮನಾ ॥

ದಮೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಮುನಿಮುಖ್ಯಂ ।

ಸಮಸ್ತಸಂಸ್ಥಾನವಿಜಯಸುಖತನಾದಂ ॥

೬೪

ಅಂತು ಚತುರ್ವಿಧಧರ್ಮಧ್ಯಾನಮಂ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಂ ನಿರತಿಶಯಲೇಶ್ಯಾವಿಶುದ್ಧನಧಃ
ಪ್ರವೃತ್ತಮಪೂರ್ವಜನ್ಮವೃತ್ತಮೆಂಬ ಕರಣತ್ರಯಶೋಷಣದಿನನಂತಾನುಬಂಧಿಸಂಜ್ಞೆಯಿಂ

ತಳೆದಿದಾರ್ಥಿಕಪಾಯಂ ।

ಗಳನಾದಂ ಕ್ರೋಧಮಾನಮಾಯಾಲೋಭಂ ॥

ಗಳನುಬೆದೀರಾಜಪೀಠಾಕಾ ।

ಗಳೆ ಯೋಗಿಜನಸ್ತುತಂ ವಿಸಂಯೋಜಿಸಿದಂ ॥

೬೫

ಅನಂತರಮಿನಿತುಬೇಗಂ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಮತದಿಂ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಸಮ್ಯಗ್ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ
ಪ್ರಕೃತಿಗಳೆಂಬ ದರ್ಶನಮೋಹನೀಯತ್ರಿತಯಮಂ ಲಯಕ್ಕೆ ಸಲಿಸಿ

ಚಿಂತೆಗೆ ತೊಡಗಿದನು. ೬೩. ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಅವುಗಳ
ಫಲಗಳನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಆ ಯತೀಂದ್ರನು ವಿಪಾಕವಿಜಯ (ಕರ್ಮಗಳ
ಪರಿಪಾಕ ವಿಚಾರ)ವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದನು. ೬೪. ಕ್ರಮದಿಂದ ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ
ಸಂದಾ ದ್ರವ್ಯಭೇದ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಮುನೀಂದ್ರನು
ಸಮಸ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ವಿಜಯ (ಲೋಕಾಕಾರ ವಿಚಾರ) ವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡನು.
ವ॥ ಹೀಗೆ ಅವುಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ (ಅಜ್ಞಾವಿಚಯ, ಅಪಾಯವಿಜಯ,
ವಿಪಾಕವಿಜಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥಾನವಿಜಯ ಎಂಬ) ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಧರ್ಮ
ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಲೇಶ್ಯಾ ವಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ಅಧಃಪ್ರವೃತ್ತ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ವ
ನಿವೃತ್ತ ಎಂಬ ತ್ರಿಕರಣ ಶೋಷಣದಿಂದ ಅನಂತಾನುಬಂಧಿ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ
೬೫. ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯಾ, ಲೋಭವೆಂಬ ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಆ
ಯೋಗಿಯು ತೊಲಗಿಸಿದನು. ವ॥ ಬಳಿಕ ಕೆಲಸಮಯ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ
ಪೂರ್ವೋಕ್ತಮತದಂತೆ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಸಮ್ಯಗ್ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಪ್ರಕೃತಿಗಳೆಂಬ

ತ್ರಿಕರಣಪರಿಣತನೇಚುಂ |

ಪ್ರಕೃತಿಗಳುಮನಿಂತು ಕಿಡಿಸಿ ತತ್ಕ್ಷಯದಿಂ ಕ್ಷಾ ||

ಯಿಕಸಮ್ಯಗ್ವೃಷ್ಟಿತ್ವಮ |

ನಕಳಂಕಂ ತಳಿದು ಶುದ್ಧದರ್ಶನನಾದಂ ||

೬೬

ಆಗಿ ಬಟಿಯಂ ಕರ್ಮವಿಕಾರಮಂ ಜೀವಸ್ವಭಾವಮಂ ಪರಸ್ಪರಾತಿಕ್ರಮಮಂ ಮಾಡಿ ಸಂಕ್ಷೇಶ
ವಿರೋಧಂಗಳ್ ನಿಯಮದಿಂ ಪರಾವರ್ತಿಸುವುದೆಂದಮುಂ ಶುದ್ಧೋಪಯೋಗಂ ಸಮ್ಯದ್ವಮಪ್ಪ
ನ್ನೆಗಂ ಚಾರಿತ್ರವೋಹೋದಯಮುಂ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಸಂಪತ್ತಿಯುಮೊಂದನೊಂದೊಟ್ಟಯಿಸು
ತಿರ್ಪುದೆಂದ ಮುಂ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತಂಬರಂ ಪ್ರಮತ್ತಾಪ್ರಮತ್ತಾಪರಾವರ್ತನಸಹಸ್ರಂಗಳಂ
ಕಟಿಪಿ ನಿಶ್ಚೇಯಸಾನಂತಬೋಧಸುಖಪ್ರಾಸಾದಾರೋಹಣನಿಶ್ಚೇಣೀಭೂತಕ್ಷಪಕಶ್ಚೇಣೀಯೋಗ್ಯಾ
ಧಃಪ್ರಮತ್ತಕರಣಪರಿಣತಾತಿಶಯಾಪ್ರಮತ್ತಗುಣಸ್ಥಾನದೊಳ್ ಸ್ಥಿತಿಬಂಧಾಪಸರಣಸಹಸ್ರಂಗಳ್ಳಿ
ನಿತಾನುಂ ಬೇಗದಿಂ

ಉಪಗತಮಪೂರ್ಣಕರಣ |

ಕ್ಷಪಕಗುಣಸ್ಥಾನಮಾಗೆ ತನಗೆ ಬಟಿಕ್ಕಾ ||

ತ್ವಪರಂ ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡೆಂ |

ಬ ಪವಣ್ ನೆಲಸಿದ ಎಕಲ್ಪದಿಂದೊಪ್ಪುವುದಂ ||

೬೭

ಪೃಥಕ್ತ್ವ ವಿತರ್ಕವಿಚಾರಾಭಿಧಾನಮಂ ಪ್ರಥಮಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನಮಂ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಮಾಯುಷ್ಯರ್ಮ
ಮುಟಿಯೆಲುಟಿದಖಳಕರ್ಮಂಗಳಂ ಸ್ಥಿತ್ಯನುಭಾಗಕಾಂಡಕಾಘಗುಣಸಂಕ್ರಮಣಪ್ರದೇಶಗುಣಶ್ರೇಣಿ

ಮೂರು ದರ್ಶನ ಮೋಹನೀಯಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ- ೬೬. ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧನಾಗಿ
ಎಳು ಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಲಯಗೊಳಿಸಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಯಗ್ವೃಷ್ಟಿತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದು ಶುದ್ಧದರ್ಶನನಾದನು. ವ|| ಬಳಿಕ ಕರ್ಮವಿಕಾರವನ್ನೂ ಜೀವಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ
ಪರಸ್ಪರ ಅತಿಕ್ರಮಗೊಳಿಸಿ, ಸಂಕ್ಷೇಶವಿರೋಧಗಳು ನಿಯಮದಿಂದ
ಪರಾವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಶುದ್ಧೋಪಯೋಗವು ಸಮ್ಯದ್ವವಾಗುವವರೆಗೆ
ಚಾರಿತ್ರವೋಹೋದಯವೂ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಸಂಪತ್ತಿಯೂ ಒಂದನ್ನೊಂದು
ಆಕ್ರಮಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಮೊದಲು ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದವರೆಗೆ ಪ್ರಮತ್ತ, ಅಪ್ರಮತ್ತ,
ಪರಾವರ್ತನ ಸಹಸ್ರಗಳನ್ನು ಲಯಗೊಳಿಸಿ, ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಮನೆಗೆ ಏಣಿಯಾದ
ಕ್ಷಪಕ (ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ) ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಎರಲು ಅಪ್ರಮತ್ತ
(ಪ್ರಮಾದರಹಿತವಾದ) ಭಾವದಿಂದ ಅಧಃಪ್ರಮತ್ತಕರಣ (ನಾನಾ ಜೀವಾಪೇಕ್ಷೆ
ಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಪೂರ್ವಪರಿಣಾಮಗಳೊಡನೆ ಸಾದೃಶ್ಯ
ಹೊಂದುವುದು)ವನ್ನು ಭಾವಿಸಿ, ಸ್ಥಿತಿಬಂಧಾಪಸರಣ ಸಹಸ್ರ ಮಾಡಿ- ೬೭.
ಅಪೂರ್ವಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಕ್ಷಪಕಗುಣಸ್ಥಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಾಗಿ ಆತ್ಮಪರನಾಗಿ
ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡು ಬೇದಗಳುಳ್ಳ ವ|| ಪೃಥಕ್ತ್ವವಿತರ್ಕವಿಚಾರವೆಂಬ ಪ್ರಥಮ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನವನ್ನು
ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಆಯುಷ್ಯರ್ಮ ನಾಶವಾಗಲಾಗಿ, ಇನ್ನುಳಿದ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು

ನಿರ್ಜರೆಗಳನನುಕ್ರಮದಿಂ ಕಿಡಿಮತ್ತುಂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಮನಂತಗುಣಪ್ರಭಾವದೊಳೊಂದಿದೊಂದೊಂದೆ ಪರಿಣತಿಯ ನಿವೃತ್ತಿಕರಣಕ್ಷಪಕಗುಣಸ್ಥಾನಮಂ ಪೊರ್ದಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಸ್ಮಿತಿಕಾಂಡಕಾದಿಕರಣದಿನಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ಶುದ್ಧಪರಿಣಾಮದೊಳ್ ನಿದ್ರಾನಿದ್ರಾಪ್ರಚಲಾಪ್ರಚಲಸ್ಥಾನಗೃಧ್ರಿ ನರಕತೀರ್ಯಗ್ಗತೀತತ್ವಾಯೋಗ್ಯಾನುಪೂರ್ವೈಕೇಂದ್ರಿಯಜಾತ್ಯಾತಮೋದ್ಯೋತಸ್ಥಾವರಸಾಧಾರಣಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳೆಂಬ ಪೋಷತಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ ನಿಶ್ಶೇಷಂ ಕಿಡಿ ಮತ್ತಮಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದಿನತಿವಿಶುದ್ಧಪರಿಣಾಮಪರತಂತ್ರರಾಗಿ,

ಅಪ್ರಭುಮುನಿಕುಲತಿಲಕನ |

ಪಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನಕರ್ಮಪತ್ನಂಗಳ ರೂ ||

ಪಪ್ರಳಯಮನೆಯ್ಪಿಡಂ ||

ಕೃಪ್ರಮನುಕ್ರಮದೆ ತತ್ಯಪಾಯಪ್ಪಕಮಂ ||

೬೮

ಬಲಿಕಂ ತತ್ಪರಿಣಾಮದೆ |

ಬಳಿದಂತಃಕರಣಮಂ ತಗುಳ್ಳಿ ಚತುಸ್ಸಂ ||

ಜ್ವಳನನವಲೋಕಷಾಯಂ |

ಗಳೆಂಬಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತು ಪದಿಮೂಟಕ್ಕುಂ ||

೬೯

ಮತ್ತಂ ಕತಿಪಯಸಮಯದೊಳನುಕ್ರಮದಿಂ ನಮಂಸಕವೇದಂ ಸ್ತೀವೇದವೆಂಬ

ಸ್ಥಿತ್ಯನುಭಾಗಕಾಂಡಕ ಅಘಗುಣ ಸಂಕ್ರಮಣ ಪ್ರದೇಶ ಗುಣಶ್ರೇಣಿ ನಿರ್ಜರೆಗಳಿಂದ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತ, ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಅನಂತಗುಣ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪಡೆದು, ಒಂದೊಂದೆ ಪರಿಣತಿಯ ನಿವೃತ್ತಿಕರಣ ಕ್ಷಪಕಗುಣಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಸ್ಥಿತಿಕಾಂಡಕಾದಿಕರಣದಿಂದ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಾನಿದ್ರಾ ಪ್ರಚಲಾಪ್ರಚಲಸ್ಥಾನಗೃಧ್ರಿ, ನರಕತೀರ್ಯಗ್ಗತೀತತ್ವಾಯೋಗ್ಯಾನುಪೂರ್ವವಾದ ಏಕೇಂದ್ರಿಯ ಆತಪ, ಉದ್ಯೋತ, ಸ್ಥಾವರ, ಸಾಧಾರಣ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳೆಂಬ ಹದಿನಾರು ಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಶೇಷಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದಿಂದ ಅತಿ ಪರಿಶುದ್ಧ ಪರಿಣಾಮ ಪರವಶರಾಗಿ- ೬೮. ಆ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಅಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕ್ರೋಧ ಮಾನಮಾಯಾ ಲೋಭ ಕಷಾಯಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕ್ರೋಧ ಮಾನಮಾಯಾ ಲೋಭ ಕಷಾಯಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿದನು. ೬೯. ಬಳಿಕ ಅಂತಃಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಸಂಜ್ವಲನಕಷಾಯ ಹಾಗು ಒಂಬತ್ತು ನೋಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಕರ್ಮಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದನು. ೭೦. ಆಮೇಲೆ ಕೆಲಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ನಮಂಸಕ

ಎರಡುಮನದಿರ್ಪಿ ಸಮನಂ |
ತರದೊಳ್ ಪುಂವೇದಪೂರ್ವಸತ್ಯಮಪರಂ ||
ಪರಮೋಽಸಿ ಕಿಡಿಸಿದಂ ಹಾ |
ಸ್ಮರತೃತೀಯೋಕಭಯಜುಗುಪ್ತೆಗಳಾಟಂ ||

೭೦

ಸಮಯೋನದ್ಯಾವಳಿಕಾ |
ಳಮಾತ್ರದಿಂ ಪುರುಷವೇದದಭಿನವಬಂಧ ||
ಕ್ರಮಮುಮನಬಟಿಸಿ ನಿರ್ವೇ |
ದಮಯಂ ತಾನಾದನತಿಬಳಂಗರಿದುಂಟೇ ||

೭೧

ಮತ್ತಂ ಪರಿಮೃಷ್ಟಾವಶಿಷ್ಟಸಂಜ್ಞಳನಚತುಷ್ಟಯಮಂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ಪ್ರವರ್ತಮಾನಾನುಭಾಗಾಶ್ಚ ಕರ್ಣಕರಣಪೂರ್ವಸ್ಪರ್ಧಕಮರ್ಧನದಿನಂತರ್ಮುಹೂರ್ತಮಂ ಕಟಿಸಿ ಬಟಿಯಮುಚಿತಕೃಷ್ಣಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂ ಪೂರ್ವಾಪೂರ್ವಸ್ಪರ್ಧಕಾನುಭಾಗಮನನಂತಗುಣಹಾನಿರೂಪದಿಂ ದ್ವಾದಶಸಂಗ್ರಹಕೃಷ್ಣಿಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತಮಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದಿಂ ಕೃಷ್ಣಿರೂಪಪ್ರವಿಷ್ಟ ಚತುಃಕಷಾಯಸಮಸ್ತಾನುಭಾಗನಾಗಿ ಮತ್ತ ಮಿನಿತು ಬೇಗದಿಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ತ್ರಿವಿಧಮಪ್ಪ ಕ್ರೋಧಮಾನಮಾಯಾಸಂಜ್ಞಳನಕೃಷ್ಣಿಗಳನನುಕ್ರಮದಿಂ ಬೇಟಿವೇಟಿ ಕಿಡಿಸಿ ಮೂಳೋಚ್ಚತ್ತಿಯಂ ತತ್ಕಷಾಯತ್ರಯಕ್ಕೆ ಪಡೆದು ಮತ್ತಂ ಕಿಟಿದು ಬೇಗದಿಂ ಲೋಭಸಂಜ್ಞಳನಪ್ರಥಮಕೃಷ್ಣಿಗತಾನುಭಾಗಮಂ ಭಂಜಿಸಿ ಬಟಿಯಮೆರಡನೆಯ ಕೃಷ್ಣಿ ಗತಾನುಭಾಗಮಂ ಭಾವಿಸುತ್ತಂ ಬಾದರಸಾಂಪರಾಯಕೃಷ್ಣಾನುಭಾಗಮನನಂತಗುಣಹಾನಿರೂಪದಿಂ ತುಂದಿಸಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಾಂಪರಾಯಕೃಷ್ಣಿಗಳಂ ಮಾಡುತುಮಂತರ್ಮುಹೂರ್ತಕಾಲದಿಂ ಬಾದರಲೋಭ

ವೇದ ಸ್ತ್ರೀವೇದವೆಂಬ- ೭೦. ಎರಡನ್ನೂ ಲಯಗೊಳಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಪುಂವೇದವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ಹಾಸ್ಯ, ರತಿ, ಅರತಿ, ಶೋಕ, ಭಯ ಮತ್ತು ಜುಗುಪ್ಸೆಗಳೆಂಬ ಆರನ್ನೂ ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದನು. ೭೧. ಪುಂವೇದದ ಅಭಿನವಬಂಧ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ನಿರ್ವೇದನಾದನು. ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದುಂಟೆ? ವ|| ಆಮೇಲೆ ಉಳಿದಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಸಂಜ್ಞಳನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ಪ್ರವರ್ತಮಾನ ಅನುಭಾಗಾಶ್ಚಕರ್ಣಕರಣ (ನಿಶ್ಚಂಚಲತೆ) ಪೂರ್ವ ಸ್ಪರ್ಧಕ ಮರ್ಧನ ಮಾಡಿ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತ ಬಿಟ್ಟು, ಉಚಿತವಾದ ಕೃಷ್ಣಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪೂರ್ವಾಪೂರ್ವ ಸ್ಪರ್ಧಕಾನುಭಾಗವನ್ನು ಅನಂತಗುಣ ಹಾನಿರೂಪದಿಂದ ದ್ವಾದಶ ಸಂಗ್ರಹ ಕೃಷ್ಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದ ಕೃಷ್ಣಿರೂಪ ಪ್ರವಿಷ್ಟ ಚತುಃಕಷಾಯ ಸಮಸ್ತಾನುಭಾಗನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಲಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವೂ ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿರುವ ಕ್ರೋಧ ಮಾನ ಮಾಯಾ ಸಂಜ್ಞಲನ ಕೃಷ್ಣಿಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಾಶಮಾಡಿ ಕಷಾಯತ್ರಯವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲೋಭಸಂಜ್ಞಲನ ಪ್ರಥಮ ಕೃಷ್ಣಿಗತಾನುಭಾಗವನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯ ಕೃಷ್ಣಿಗತಾನುಭಾಗವನ್ನು ಭಾವಿಸುತ್ತ ಬಾದರ ಸಾಂಪರಾಯ ಕೃಷ್ಣಾನುಭಾಗವನ್ನು ಅನಂತಗುಣಹಾನಿ ರೂಪದಿಂದ ತುಂಡಿಸಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ

ಸಂಜ್ಞಳನಮಂ ಕಿಡಿಸಿ ಸಾಮಾಯಿಕಚ್ಛೇದೋಪಸ್ಥಾಪನಾಶುದ್ಧಿಸಂಯಮಸಮೇತಾನಿವೃತ್ತಿಕರಣಕ್ಷಪಕ ಗುಣಸ್ಥಾನಮಂ ದಾಂಟಿ ಸಮನಂತರದಿಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಾಂಪರಾಯಸಂಯಮೋಪಯುಕ್ತ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಾಂಪರಾಯಕ್ಷಪಕನಾಗಿ,

ಪ್ರಕಟಂ ಯಥೋಕ್ತಪರಿಣಾ ।

ಮಕಾಲದಿಂ ಕಟಿಪಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಲೋಭಕಷಾಯ ॥

ಪ್ರಕೃತಿಯುಮನಪ್ಪವಿಂಶತಿ ।

ವಿಕಲ್ಪರಿಪುಮೋಹನೀಯಬಲಮಂ ಗೆಲ್ಲಂ ॥

೭೨

ಅನಂತರಂ ವಿಗತರಾಗದ್ವೇಷಭಾವಿಸಂಧಾವಿತಯಥಾಖ್ಯಾತಚಾರಿತ್ರ ಪವಿತ್ರಕ್ಷೀಣಕಷಾಯವೀತ ರಾಗಚ್ಛದ್ವಸ್ಥಸಂಯತಗುಣಸ್ಥಾನಮಂ ಕರಣಲಬ್ಧಿಯ ಪರಮಪ್ರಕರ್ಷದಿಂ ಪಡೆದು ಶುದ್ಧ ನಿಶ್ಚಯ ನಯದಿಂ ಸ್ಪರ್ಶರಸಗಂಧವರ್ಣದೂರಮುಂ ಕಾರಣಸಮಯಸಾರಮುಮನಾದ್ಯನಿಧನಚೈತನ್ಯಮಯಮುಮಪ್ಪ ನಿಜನಿರಂಜನಪರಮಾತ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಯೊಂದನೆ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕನಿಶ್ಚಯಭಾವಂ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನದಿನವಳಂಬಿಸಿ ನಿಶ್ಚಳಮಾಗಿರ್ಪ

ಕೇವಲಮೇಕತ್ವವಿತ ।

ರ್ಕಾವೀಚಾರದ್ವಿತೀಯ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನ ॥

ಶ್ರೀವಿಳಸನದಿಂ ಮಾಡು ।

ತ್ವಾ ವಿಭು ಬಹಳಪ್ರದೇಶನಿರ್ಜರೆಗಳುಮಂ ॥

೭೩

ಆ ಗುಣಸ್ಥಾನದುಪಾಂತ್ಯಸಮಯದೊಳ್ ನಿದ್ರಾಪ್ರಚಲೆಗಳಂ ಕಿಡಿಸಿ ಚರಮಸಮಯ ದೊಳೊಮೊದಲೊಳೆ

ಸಾಂಪರಾಯ ಕೃಷ್ಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾದರಲೋಭ ಸಂಜ್ಞಲನವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ, ಸಾಮಾಯಿಕಚ್ಛೇದೋಪಸ್ಥಾಪನಾಶುದ್ಧಿ ಸಂಯಮ ಸಮೇತವಾಗಿ ಅನಿವೃತ್ತಿಕರಣ ಕ್ಷಪಕಗುಣಸ್ಥಾನವನ್ನು ದಾಟಿ ಬಳಿಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಾಂಪರಾಯ ಸಂಯಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಾಂಪರಾಯ ಕ್ಷಪಕನಾಗಿ- ೭೨. ಯಥೋಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಕಾಲದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಲೋಭ ಕಷಾಯ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೂ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ತೆರನಾದ ಮೋಹನೀಯಕರ್ಮವನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ವ॥ ರಾಗದ್ವೇಷ ವಿರಹಿತವಾದ ಚಾರಿತ್ರ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕ್ಷೀಣಕಷಾಯ ವೀತರಾಗಚ್ಛದ್ವಸ್ಥ ಸಂಯುತ ಗುಣಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕರಣಲಬ್ಧಿಯ ಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ ಪಡೆದು, ಶುದ್ಧನಿಶ್ಚಯ ನಯದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶರಸ ಗಂಧವರ್ಣದೂರವೂ ಕಾರಣಸಮಯಸಾರವೂ ಅನಾದ್ಯನಿಧನ ಚೈತನ್ಯಮಯವೂ ಆದ ನಿರಂಜನ ಪರಮಾತ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಯೊಂದನ್ನೇ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರುವ- ೭೩. ಕೇವಲ ವಿಕತ್ವವಿತರ್ಕಾವೀಚಾರ ದ್ವಿತೀಯ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಆ ಪ್ರಭು ಬಹಳ ನಿರ್ಜರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ವ॥ ಆ ಗುಣದ ಉಪಾಂತ್ಯ ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಾಪ್ರಚಲೆಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಚರಮಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ-

ತವಿಸಿದನೆಯ್ತೆ ಮತಿಶ್ರುತ |

ಮವಧಿಮನಃಪರ್ಯಯಾಹ್ವಯಂ ಕೇವಲಮೆಂಬ ||

ಬಿವಟಾವರಣಮನಯ್ಯಮ |

ನವದಾತಚರಿತ್ರನಿರತನಾತ್ಮೈಕರತಂ ||

೭೪

ನಿಧನಮನೆಯ್ಯಿದಂ ಸುಗು |

ನಿಧನಂ ತತ್ತ್ವೈಕಸಾಧನಂ ವಿಚಿತಾರಿ ||

ಪ್ರಧನಂ ಚಕ್ಷುರಚಕ್ಷರ |

ವಧಿಕೇವಳದರ್ಶನಾವರಣಮಂ ನಾಲ್ಕಂ ||

೭೫

ವಿಭು ದಾನಲಾಭಭೋಗೋ |

ಪಭೋಗವೀರ್ಯಾಂತರಾಯಪಂಚಕಮಂ ವೀ ||

ತಭಯಂ ಲಯಕ್ಕೆ ಸಲಿಸಿದ |

ನಭೂತಪೂರ್ವಪ್ರಭಾವನತಿಶಯವಿಭವಂ ||

೭೬

ಅಂತು ಘಾತಿಚತುಷ್ಟಯಕ್ಕಂ ಕದಳೀಘಾತಂ ಮಾಡಲೋಡಂ

ಪದೇಪಂ ಸಂಯುತಚಕ್ರಮೆಯ್ತೆ ಲಯಮಂ ಘಾತ್ಯಂಧಕಾರಂ ಪ್ರತಾ |

ಪದ ಪೆಂಪೊಂದಿರೆ ರಾಗಮಂ ಪಡೆಯೆ ಸದ್ಭವ್ಯಾಶಯಾದ್ಯಾಶೆ ಮಾಂ ||

ದದ ಕುಂದಂ ಕುಮುದೋತ್ಸವಂ ತಳೆಯೆ ತಚ್ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪ್ರಾಜ್ಞಗೇಂ |

ದ್ರದೋಳಂದಾದುದು ಕೇವಳಾವಗಮಭಾಸ್ವದ್ಯಾನುಬಿಂಬೋದಯಂ ||

೭೭

೭೪. ಮತಿ, ಶ್ರುತ, ಅವಧಿ, ಮನಃಪರ್ಯಯ, ಕೇವಲಮೆಂಬ ಈ ಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಐದೂ ಆವರಣಗಳನ್ನು ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ನಾಶಮಾಡಿದನು. ೭೫. ಬಳಿಕ ಚಕ್ಷು, ಅಚಕ್ಷು, ಅವಧಿ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ದರ್ಶನಾವರಣವೆಂಬ ನಾಲ್ಕನ್ನೂ ಆ ತತ್ವಸಾಧಕನು ಲೋಪಗೊಳಿಸಿದನು. ೭೬. ದಾನಲಾಭ ಭೋಗೋಪಭೋಗ ವೀರ್ಯಾಂತರಾಯಗಳನ್ನು ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಆತನು ಲಯಗೊಳಿಸಿದನು. ವ|| ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಲಾಗಿ- ೭೭. ಯೋಗಿಗಳೆಂಬ ಚಕ್ರವಾಹಗಳು ಸಂತೋಷಪಡಲಾಗಿ, ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳೆಂಬ ಅಂಧಕಾರಲಯವಾಗಲಾಗಿ, ತಪಸ್ಸೆಂಬ ಪ್ರಕಾಶವು ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿ, ಸದ್ಭಕ್ತಸಮೂಹವೆಂಬ (ಪೂರ್ವ) ದಿಕ್ಕು ರಾಗ “(೧. ಕೆಂಬಣ್ಣ. ೨. ಪ್ರೀತಿ)ವನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿ, ಕುಮುದ” (ದುಷ್ಟರ ಉತ್ಸಾಹ) ವೆಂಬ ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳು ಕುಂದಲಾಗಿ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭನೆಂಬ ಪೂರ್ವಾಚಲದಲ್ಲಿ

ಅನಘಂಗೆ ಕೇವಲಜ್ಞಾ |
 ನನೇತ್ರಮುನ್ನೀಳಿಸಿತ್ತು ಸರ್ವಗತಂ ಫಾ ||
 ಲ್ಲನಮಾಸಬಹುಳಸಪ್ತ |
 ಮೃನುರಾಧೆಯೊಳೊಂದಿ ಸಂದ ಸಾಯಂತನದೊಳ್ || ೭೮

ಸಮಸಂದ ಮತಿಶ್ರುತಮವ |
 ಧಿಮನಃಪರ್ಯಯಮೆನಿಪ್ಪವುಬೆದಿರೆ ತನ್ನೊಳ್ ||
 ಕ್ರಮಕರಣವ್ಯವಧಾನ |
 ಪ್ರಮುಕ್ತಮೆಸದತ್ತು ವಿಮಳಕೇವಳಬೋಧಂ || ೭೯

ಸುರಶಿಖರಿ ಭಾಸ್ವರಜ್ಯೋ |
 ತಿರಂಗಮಂ ಜಳಧಿ ವಿಮಳಮಣಿಯಂ ಗಗನಂ ||
 ಸ್ಫುರದಿಂದುವನಾಂತಂತಿರೆ |
 ಪರಮಂ ಕೈವಲ್ಯಬೋಧಮಂ ತಳೆದೆಸೆದಂ || ೮೦

ಮತ್ತಂ ತತ್ಸಮಯದೊಳ್ ಲಬ್ಧಕ್ಷಾಯಿಕಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಾದಿ ನವಕೇವಳಲಭಿಯಾಗಿ,

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಮೆನಿಸಿದ ಶು |
 ಕ್ಷಧ್ಯಾನಮೆ ಬಳೆದು ಮೊಳಗೆ ಬಳಸಿದುದೆನೆ ವಿ ||
 ಶ್ವದ್ಯೇಯನ ಚರಮಾಂಗದೊ |
 ಆಧ್ಯಾಸಿತಮಾಯ್ತು ಮೆಯ್ಯ ದೀಪ್ತಿನಿಕಾಯಂ || ೮೨

ಅಂದು ಕೇವಲಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬ ಉದಯವಾಯಿತು ೭೮. ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸ ಬಹುಳ ಸಪ್ತಮೀ ಅನುರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಸರ್ವಗತವಾದ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿ ಒದಗಿತು. ೭೯. ಮತಿ, ಶ್ರುತ, ಅವಧಿ, ಮನಃಪರ್ಯಯವೆಂಬುವು ಉಳಿದಿರಲಾಗಿ ಕ್ರಮಕರಣ ವ್ಯವಧಾನದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಶುದ್ಧಕೇವಲಜ್ಞಾನವು ಶೋಭಿಸಿತು. ೮೦. ಮೇರು ಪರ್ವತವು ಉಜ್ವಲವಾದ ಜ್ಯೋತಿರಂಗವನ್ನು, ಸಾಗರವು ನಿರ್ಮಲರತ್ನವನ್ನು, ಆಕಾಶವು ತಳತಳಿಸುವ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಕೈವಲ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶೋಭಿಸಿದನು. ವ|| ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲಬ್ಧಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಾದಿ ಒಂಬತ್ತು ಕೇವಲಲಭಿಯಾಗಲಾಗಿ ೮೨. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನವೆ ಬೆಳೆದು ಹೊರಮೈಯನ್ನೂ ಸುತ್ತುವರಿಯಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆ ವಿಶ್ವಪೂಜ್ಯನ ಚರಮಾಂಗ

ಸಿರಿಸಾರದೆಯರ್ ಸಹಬಂ |
 ಧುರರುಚಿಸಂಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಮೃತಾಕರನೊಳ್ ||
 ಮೆಣ್ಣಿವಂತನಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ |
 ಪರಮಶ್ರೀಚಂದ್ರನಾಥನೊಪ್ಪಿದನೋ || ೮೧

ಈ ಪದ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ; ಗ್ರಂಥಕರ್ತನದಲ್ಲದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅಂತು ಯುಗಪತ್ಸಮುದಿತಸಹಸ್ರಸಹಸ್ರಪ್ರಭಪ್ರಭಾಭಾಸುರಪರಮೌದಾರಿಕಶರೀರಂ ಪಂಚ
ಶತಚಾಪೋತ್ಪೇಧಮಾ ಗಗನಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯಲೊಡಮಮರೇಂದ್ರನಾಸನಕಂಪದೊಡನೆ

ವನಭವನಜ್ಯೋತಿರ್ಲೋಕ |

ಕನಾಕಮೆಂಬವಜಿಂಗಳೆಂಬ ಭೇರೀಶಂಖ ||

ಸ್ವನಮುಂ ಗಜಾರಿಘಂಟಾ |

ಧ್ವನಿಗಳುಮಕ್ಕತಂಗಲೊಗೆದು ವಿರದೊರ್ಮೊದಲೊಳ್ ||

೮೩

ಲೋಕತ್ರಯವರ್ತನಮುಮ |

ನಾ ಕೇವಳಬೋಧನೇಕಸಮಯದೊಳಿಂತ ||

ವ್ಯಾಕುಳಮಜಿವವೊಲಜಿದಂ |

ಲೋಕತ್ರಯಮಂ ತದುದಯಮಂ ತತ್ಕ್ಷಣದೊಳ್ ||

೮೪

ಪಾತಾಳಾವಸಥಂ ಮಹಾವನಸಮೂಹಂ ಸ್ವರ್ಗಮಾನೋತ್ಕರಂ |

ಜ್ಯೋತಿರ್ಲೋಕಮಿವೆಯ್ಬಿ ಪಾಬಿಸಿ ಬಂದತ್ತಾವಗಂ ತತ್ಕ್ಷಣ |

ಪ್ರಾತಂ ವ್ಯಂತರದೇವಸಂತತಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತಂಕುಳಂ ಚಂಕನತ್ |

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಾವಳಿ ಕೇವಳಾವಗಮಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವೋತ್ಸುಕೈರ್ದಿಂ ||

೮೫

ಗಗನಮನಂತಮೆಂಬ ನುಡಿ ಸತ್ಯಮದಲ್ಲದೊಡೆಯ್ಬಿ ಬರ್ಪ ದೇ |

ವರ್ಣದನೂನಯಾನನಿಕಕ್ಕೆ ವಿಭೂಷಣರತ್ನ ರತ್ನಿರಾ ||

ದಲ್ಲಿ ಉದ್ವಿಗ್ನವಾದ ಕಾಂತಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು. ವ|| ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದ
ಸಹಸ್ರ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಪರಮೌದಾರಿಕವಾದ ಐನೂರು ಬಿಲ್ಲುಗಳತೆಯ
ಶರೀರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೆಗೆದನು. ಕೂಡಲೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ
ಆಸನಕಂಪವಾಯಿತು ಮತ್ತು- ೮೩. ವನಭವನ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲೋಕನಾಕವೆಂಬ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಭೇರಿ, ಶಂಖ ಧ್ವನಿಗಳೂ ಸಿಂಹ ಘಂಟಾಧ್ವನಿಗಳೂ ತಮ್ಮಿಂದ
ತಾವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿದುವು. ೮೪. ಲೋಕತ್ರಯ ವರ್ತನವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಂತೆ
ಇಂದ್ರನು ಅವಧಿ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜಿನನಿಗೆ ಕೇವಲಜ್ಞಾನವಾದುದನ್ನು ಅರಿತನು. ೮೫.
ಪಾತಾಳನಿವಾಸ, ಮಹಾವನಸಮೂಹ ಸ್ವರ್ಗದ ವಿಮಾನ ಸಮುದಾಯ,
ಜ್ಯೋತಿರ್ಲೋಕಗಳು ಹಾಳುಬಿದ್ದವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಒಬ್ಬರೂ ಉಳಿಯದೆ
ಅಲ್ಲಿಯ ನಾಗರು, ವ್ಯಂತರರು, ನಾಕವಾಸಿಗಳು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇವಲಾ
ಗಮ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನೆರೆದರು. ೮೬. ಆಕಾಶವು ಅನಂತ
ವೆಂಬ ಮಾತು ಸತ್ಯವಲ್ಲ, ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿರ್ಭರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ದೇವ
ಸಮೂಹದ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ, ಅವರ ಆಭರಣ ರತ್ನಗಳ ಪ್ರಭೆಗೆ, ನಾನಾ ವಿಧವಾದ

ಜೆಗೆ ವಿವಿಧದ್ವಜಪ್ರತೀಗಿದ್ಧಚತುರ್ವಿಧವಾದ್ಯನಿಷ್ಠನಾ |
ನುಗಜಯಜೇವನಂದತುಮುಲದ್ವನಿಗಿಂತೆಡೆಯಾಗಿ ತೋರ್ಕುಮೇ ||
ಅನ್ನಗಂ,

೮೬

|| ಮಂದ್ರಾಕಾಂತೆ ||

ವ್ಯಾಧೂತೋದ್ಯಚ್ಚಮರಜಮಿಳನ್ಮೌಳಿಭೂಷಾಮಣಿಶ್ರೇ |
ಣೀಧಾಮೋದ್ಯೋತಿತದಶದಿಶಂ ಜೈನಕೈವಲ್ಯಕಲ್ಯಾ ||
ಣಾಧೀನಾತ್ಮಂ ಸುರಪರಿವೃಥಂ ಸಿಂಧುರೇಂದ್ರಾಧಿರೂಢಂ |
ಸೌಧಮೇಂದ್ರಂ ಶಚಿವರಸು ಬಂದಂ ಮಹಾನಂದದಿಂದಂ ||

೮೭

ತ್ರಿದಶಸ್ತ್ರೀಚಯಮುದ್ಧತೋಣಮಣಿದೀಪಶ್ರೇಣಿಯಂ ಪಾರಿಜಾ |
ತದಳತುಪ್ಪಪ್ಪಕದಂಬಮಂ ವಿವಿಧರತ್ನಾಮೃತಸಂದೋಹಮಂ ||
ಮುದದಿಂ ತಾಳ್ವ ಬರುತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಳೆದತ್ತಿತ್ತಾವಗಂ ಜ್ಯೋತಿರಂ |
ಗದ ಮಾಲ್ಯಾಂಗದ ಭಾಜನಾಂಗದ ಚಳಚ್ಚಾಖಾವಳೀಲೀಲೆಯಂ ||

೮೮

ಪೊಳಿವಳಮಿಂಚುಗಳಂಬರ |
ತಳದೊಳ್ ಮಿಳಿವಂತೆ ದಿವಿಜನರ್ತಕಿಯರ್ ಗೊಂ ||
ದಳದಿಂದೆ ಗೀತವಾದ್ಯಂ |
ಗಳ ಲಯದಿಂ ನರ್ತಿಸುತ್ತ ಬಂದರ್ ಪಲರುಂ ||

೮೯

ಅಂತು ನಭೋವಿಭಾಗಮೆಲ್ಲಂ ಚಂದ್ರಮಂಡಲಮಯಮುಂ, ದಿಶಾಪ್ರದೇಶಮೆಲ್ಲಂ ಸುರಶರಾಸನಮಯಮುಂ, ವಸುಧಾವಳಯಮೆಲ್ಲಂ ತಾರಕಾಮಯಮುಮಾದುದೆಂಬಂತಿರೆತ್ತಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆಯ ಮೊತ್ತಮುಂ, ಪಸರಿಸಿದ ಪಲತೆಪದ ಮಣಿದೊಡವುಗಳ ಬೆರಕೆವಳಿಗುಗಳ ಬಳಗಮುಂ,

ದ್ವಜ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ, ಚತುರ್ವಿಧ ವಾದ್ಯನಿಷ್ಠನಕ್ಕೆ, “ಜಯ”, “ಜೀವ”, “ನಂದ” ಎಂಬ ಕೋಲಾಹಲ ದ್ವನಿಗೆ ಇದು ಹಿಡಿಸಲಾರದೆಂದು ತೋರುವುದೆ ? ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ- ೮೭. ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಚಾಮರಗಳ ಹೊಳಪಿನೊಡನೆ ಕಿರೀಟದ ಕಾಂತಿಯೂ ಕೂಡಿ ದಶ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆನೆಯನ್ನೇರಿ, ಶಚಿಯೊಡನೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಮಹಾನಂದದಿಂದ ಕೇವಲ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದನು. ೮೮. ದೇವಾಂಗನೆಯರು, ಮಾಣಿಕ್ಯದೀಪ ಸಮೂಹವನ್ನು, ಪಾರಿಜಾತ ಪುಷ್ಪಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ರತ್ನಪಾತ್ರ ಸಂಚಯವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಜ್ಯೋತಿರಂಗ, ಮಾಲ್ಯಾಂಗ, ಭಾಜನಾಂಗವೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ ಶಾಖೆಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು. ೮೯. ಆಕಾಶಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಎಳೆಯ ಮಿಂಚುಗಳು ಚಂಚಲವಾಗಿ ಸಂಚಲಿಸುವಂತೆ ದೇವನರ್ತಕಿಯರು ಮೇಳವಾಗಿ ಗೀತವಾದ್ಯ ಗಳ ಲಯಕ್ಕೆ ನರ್ತಿಸುತ್ತ ಬಂದರು. ವ|| ಹೀಗೆ ಆಕಾಶಭಾಗವೆಲ್ಲ ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ಮಯವೂ ದಿಕ್ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲ ಇಂದ್ರಧನುಮಯವೂ, ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ತಾರಕಾ ಮಯವೂ ಆಯಿತೆಂಬಂತೆ ಎತ್ತಿದ ಭತ್ತಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಪಸರಿಸಿದ ಹಲವು

ಅಲ್ಲೊಕ್ಕಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷಿಯ ಪಾರಿಜಾತದರಲ ನೆರವಿಯುಂ, ಅತ್ತತ್ತಲುಮತ್ಯಂತಶೋಭಾವಳಂಬ
ಮಾಗೆ ಚತುರ್ನಿಕಾಯಾಮರಸಮನ್ವಿತಂ ಬಂದು ಮುನ್ನಮೆ ತನ್ನ ಬೆಸದಿಂ ವೈಶ್ರವಣನಶ್ರುಂತಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಸಮೆದ ಸಮವಸರಣಮಂಡಳಮನಾಖಂಡಳಂ ಪೊಕ್ಕು, ತನ್ನಧೃಷ್ಟಿಶೋತ್ತುಂಗಸಿಂಹಾಸನಮನಳಂ
ಕರಿಸಿದ್ ಭುವನತ್ರಯಜ್ಯಾಯನಂ ತ್ರಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್ದು ನಿಟಳನಿಹಿತ ಮುಕುಳಿತಕರಸರೋಜನಾಗಿ

|| ಪೃಥ್ವೀವೃತ್ತಂ ||

ಸ್ತವಾವಳಿಗೆ ವಾಜ್ಮಯಂ ಸ್ಮೃತಿಗೆ ತಾಂ ಮನೋವೃತ್ತಿಯೆಂ |

ಬಿವಾರಯೆ ಸಮನ್ತಪಾಯಮೆನಿಸಿದ್‌ವಿದ್‌ವದ್‌ಮೇಂ ||

ಅವಾಜ್ಞನಸಗೋಚರಂ ದಿಟಕೆ ನೀಂ ಬಚ್ಚಾವುದೀ |

ಭವಚ್ಚರಣಸೇವೆಯೊಳ್ ಕ್ರಿಯೆ ಜಿನೇಂದ್ರಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ||

೯೦

ಕಪಾಯಕಲುಪಾತ್ಮರಂ ಬಗೆದು ದೇವರೆಂದಾವಗಂ |

ವಿಷಾದವಿಕಳತ್ತಮಂ ತಳೆವರನ್ನರಜ್ಞಾನಂ ||

ನಿಜೇವ್ಯಜಳಮೋಹದಿಂ ಮರುಮರೀಚಿಯಂ ಪೊದುವಾ |

ತೃಷಾರ್ತಮೃಗಚಾಳದಂದದೆ ಜಿನೇಂದ್ರಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ||

೯೧

ಅವಾರ್ಯಕುಮತಾವಳೀವಿಷಮನಕ್ವಚಕ್ರಾಕುಳಂ |

ಭವಾಂಬುನಿಧಿ ದಾಂಟಲೆಂದರೆಬರಂತದಂ ಸಾರ್ವದುಂ ||

ಭವನ್ನತಬಹಿತ್ತಮಂ ತಳೆದು ಕರ್ಣಧಾರತ್ವಮಂ |

ನಿವೇದಿಸಿ ಸುಮಾರ್ಗಮಂ ಪೊರೆ ಜಿನೇಂದ್ರಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ||

೯೨

ಬಗೆಯ ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ಮಿಶ್ರಪ್ರಭೆಗಳೂ, ಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷಿಯಿಂದ ನೆಲದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿದ
ಪಾರಿಜಾತ ಪುಷ್ಪಗಳೂ ಎತ್ತತ್ತಲೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಚತುರ್ನಿಕಾಯಂ
ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಬಂದು ಇಂದ್ರನು ಮುಂಚೆಯೆ ತನ್ನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕುಬೇರನು
ಅವಿಶ್ರುಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಸಮವಸರಣ ಮಂಡಪವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ
ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಉನ್ನತ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದ ತ್ರಿಲೋಕಗುರುವನ್ನು
ಮೂರು ಸಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಮುಗಿದ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು- ೯೦.
“ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ವಾಜ್ಮಯ, ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅವೆರಡೂ
ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಮಾತಿಗಾಗಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗಾಗಲಿ ನೀನು ನಿಲುಕುವವನಲ್ಲ.
ಜಿನೇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನೆ, ನಿನ್ನ ಚರಣಸೇವೆಗೆ ನಮಗೆ ಹಾದಿಯಿನ್ನಾವುದು? ಹೇಳು.
೯೧. ಕುಡಿಯಲು ದೊರೆಯುವ ನೀರೆಂದು ಬಿಸಿಲ್ಲದುರೆಯನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೋಗುವ
ತೃಷಾರ್ತ ಜಿಂಕೆಗಳ ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಹೆರವರು, ದೇವರೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಕಪಾಯ
ಕಲುಷಿತರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ವಿಷಾದಪಡುವರು. ೯೨. ಅನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸಿದ ಕುಮತ
ಗಳೆಂಬ ಮೊಸಳೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಲೆಂದು ಕೆಲವರು
ನಿನ್ನ ಮತವೆಂಬ ನೌಕೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವರು. ಜಿನೇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನೆ, ನೀನು ಕರ್ಣ

ಜರತ್ಯಣಜಗುಪ್ತೆಯಿಂ ಬಿಸುಟಹೀಂದ್ರಮರ್ತ್ಯೇಂದ್ರನಿ |
ಜರ್ಗೇಂದ್ರಪದಮಂ ಪದಾನತರ್ಗ ಮತ್ತೆ ನೀನೀವುದೇಂ |
ಕರಂ ಬಗೆಯೆ ಚೋದ್ಯಮೇ ಬಯಸಿ ತಾಳಿದಾಹರ್ಗತ್ಯಮಂ |
ನಿರಾಕುಳಿತಮೀವೆಯೆಂದೊಡೆ ಜಿನೇಂದ್ರಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ||

೯೩

ಲಸತ್ತಿಸರೋಜಮಂ ಹಿಮಕರೋಪಕಾದರ್ಶಮಂ |
ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿಧುಬಿಂಬಮಂ ನೆಲೆಯಿವಲ್ಲವೆಂದೆಲ್ಲಮಂ ||
ಬಿಸುಟ್ಟುಮವಿಕಾರದೊಳ್ ನೆಲಿಸಿದತ್ತು ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಿಂ |
ಪ್ರಸನ್ನತೆ ನಿಜಾಸ್ಥದೊಳ್ ಸಲೆ ಜಿನೇಂದ್ರಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ||

೯೪

ತ್ವದೀಯ ತನುಚಿಂತೆಯಂ ಪಡೆಯೆ ನಿತ್ಯನೈಶ್ಚಿಂತ್ಯಮಂ |
ತ್ವದೀಯಪದಪೂಜೆಯೊಳ್ ತೊಡರೆ ಲೋಕಪೂಜ್ಯತ್ವಮಂ ||
ತ್ವದೀಯಗುಣಕೀರ್ತನಕ್ಕೆಳಸೆ ಕೀರ್ತಿಯಂ ನೀನೆ ಮಾ |
ಣದೀವೆ ವೀಪರೀತಮಿಂತಿದು ಜಿನೇಂದ್ರಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ||

೯೫

ಸ್ವರಂ ಸ್ಮರಣಮಾತ್ರದಿಂ ಪಡೆದನರ್ಥನಾರೀತ್ವಮಂ |
ಹರಂಗಿ ದಿಟಮೆಂದೆ ನಿನ್ನೊಳಮಡುರ್ತಹಂಕಾರದಿಂ ||
ವಿರೋಧಿಸಿ ಹತಪ್ರಭಂ ಸೆಡೆದನಂತೆ ದಲ್ ಕಾರಣಂ |
ಪರಾಭವಕೆ ಗರ್ವಮಲ್ಲದೆ ಜಿನೇಂದ್ರಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ||

೯೬

ಪದಂ ನಿನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯೊಂದೆ ಕುಡುತಿರ್ಪೆ ನೀನಂತದಂ |
ಪದಾಶ್ರಿತರ್ಗ ಸಂತತಂ ಪಲರ್ಗ ಕೊಟ್ಟೊಡಂ ಮತ್ತೆ ತ ||

ಧಾರನಾಗಿ, ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿ ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ೯೩. ನಾಗೇಂದ್ರ, ನರೇಂದ್ರ, ದೇವೇಂದ್ರ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಒಣಗಿದ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಗೆ ಸಮನೆಂದು ಬಗೆದು ಬಿಸುಟು ಬಂದು ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕವರಿಗೆ ನೀನು ದಯಪಾಲಿಸುವುದೇನು ? ನೀನು ಬಯಸಿ ಪಡೆದ ಅರ್ಹತ್ವದವಿಯನ್ನೇ ಅವರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವೆ, ೯೪. ಚೆಲುವಾದ ಬೆಳ್ಳಾವರೆ, ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ದರ್ಪಣ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ಇವು ಯಾವುವೂ ತನಗೆ ಸರಿಯಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನತೆ ನಿನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೆ ಬಂದು ನೆಲಿಸಿತು. ೯೫. ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ನಿತ್ಯ ನಿಶ್ಚಿಂತತೆಯನ್ನು, ನಿನ್ನ ಪಾದಪೂಜಕರಿಗೆ ಲೋಕಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನು, ನಿನ್ನ ಗುಣಸಂಕೀರ್ತನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನೀನೆ ಒದಗಿಸುವೆ. ಜಿನೇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನೆ, ಇದು ವಿಪರೀತ ವಲ್ಲವೆ? ೯೬. ಮನ್ಮಥನು ಸ್ಮರಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೆ ಶಿವನಿಗೆ ಅರ್ಥನಾರೀತ್ವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಅಭ್ಯರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲಾಗಿ ಮದನನು ಶಕ್ತಿಗುಂದಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಬೇಕಾಯಿತು. ಜಿನೇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನೆ ಗರ್ವಬರುವುದು ಪರಾಭವಕ್ಕೆಯೆ ಅಲ್ಲವೆ? ೯೭. ನಿನಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಪದವೆಂದರೆ ಮೋಕ್ಷವೊಂದೆ. ಅದನ್ನೇ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪಾದಾಶ್ರಯಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವೆ. ಸತತವಾಗಿ

ತ್ವದಚ್ಯುತಿಯದಿಲ್ಲ ನಿನ್ನೊಳಿದು ಚೋದ್ಯಮೇ ತ್ವತ್ಪ್ರಭಾ |
ವದಿಂದೆ ದೊರೆಕೊಳ್ಳುವುದೊ ಜಿನೇಂದ್ರಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ||

೯೭

ಎಂದು ಸಮಸ್ತಾಮರಸಮೇತಂ ಸ್ತುತಿಗೆಯ್ದು ಮಾರಾದೆ ಮತ್ತಂ,

ಸುಮನೋದಾಮಂಗಳಂ ಸಂಗಳಿಸು ಕನಕುಂಭಂಗಳಂ ತುಂಬು ತೀರ್ಥಾಂ
ಬು ಮನುದ್ಯದ್ಗಂಧಮಂ ಗಂಧಮನಳವಡಿಸುತ್ಪಷ್ಟಮಂ ಕೊಳ್ ಫಲವ್ರಾ ||
ತಮನಾ ನೈವೇದ್ಯಮಂ ವರ್ಧಿಸು ಸರಭಿಲಸದ್ಭೂಷಮಂ ಕೂಡು ದೀಪೋ |
ದ್ಗಮಮಂ ಮಾಡಕ್ಕತಕ್ಕಾಳನಮನೋಡರಿಸೆಂದಿದ್ದನಿದ್ದಾನೆಗೆಂದಂ ||

೯೮

ಎನಲೊಡಮೊಡನೆ ತಂದವಟಯ್ದದನೇಕದಿವ್ಯಾರ್ಚನಾದ್ರವ್ಯಂಗಳನಟ್ಟಿವೆರಸರ್ಚಿಸಿಯುಮಿಂತು

ವರತೀರ್ಥಾರ್ಥೀಶಸೇವೋತ್ಸವದೊಳೆ ಮನಮಂ ತದ್ಗುಣಸ್ತೋತ್ರವೃತ್ತೋ |
ತ್ವರಪಾಠ ಪ್ರಸ್ತುತೋದ್ಯೋಗದೊಳೆ ವಚನಮಂ ತತ್ಪದಾಂಭೋಜಪೂಜಾ ||
ಕರಣಪ್ರಾಚುರ್ಯಕಾರ್ಯಾಂತರದೊಳೆ ತನುವಂ ಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ವಿನಂದಂ |
ಪಿರಿದೊಂದಾನಂದದಿಂದಂ ಸುಕೃತಿ ಸಕಳಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾವಿನೋದಂ ||

೯೯

|| ಗದ್ಯಂ ||

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥಕುಕುಭೃತ್ಪ್ರಮುದ್ಯೋತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಸರಿನ್ನಾಥ
ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿತ್ಯವಿದ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದಪದ್ಮನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣದೊಳೆ

ಕೇವಲಜ್ಞಾನೋದಯೋತ್ಸವಂ

ಚತುರ್ದಶಾಶ್ವಾಸಂ

ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಆ ಪದಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲ. ಇದು ಸೋಜಿಗವಲ್ಲವೆ ?
ಜಿನೇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನೆ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೊರೆಯಲಾರದುದು ಯಾವುದು ?”
ವ|| ಎಂದು ಸಕಲದೇವತಾಸಹಿತನಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿ, ಮತ್ತೆ- ೯೮. “ಹೂಮಾಲೆಗಳನ್ನು
ಅಣೆಗೊಳಿಸು ! ಸುಗಂಧವಾದ ತೀರ್ಥೋದಕವನ್ನು ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬು;
ಉತ್ಪಷ್ಟವಾದ ಗಂಧವನ್ನು ಅಳವಡಿಸು; ಫಲಾವಳಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ;
ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಬಡಿಸು; ಸುಗಂಧದೂಪವನ್ನು ಇಡು; ದೀಪಗಳನ್ನು ತಂದಿಡು;
ಅಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು” ಎಂದು ಇಂದ್ರಾಣಿಗೆ ನುಡಿದನು. ವ||
ಹಾಗೆ ನುಡಿದೊಡನೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಅನೇಕ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಹರ್ಷನಿರ್ಭರನಾಗಿ
ಅರ್ಚಿಸಿ- ೯೯. ತೀರ್ಥಂಕರನ ಸೇವೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಜನಗುಣಸ್ತೋತ್ರ
ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಯನ್ನು, ಜನಪಾದ ಕಮಲಪೂಜೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು
ತೊಡಗಿಸಿ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇಂದ್ರನು ಆನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿದುದು

ಪಂಚದಶಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀದಂ ನಿಜಾಚ್ಛಯಿಂ ಸಂ ।
ಪಾದಿಸಿದಾಸಮವಸ್ಥತಿಯನೀಕ್ಷಿಸಿ ಪರಮಾ ॥
ಹ್ಲಾದಮನಾಂತಂ ಪೌಳೋ ।
ಮೀದಯಿತಂ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ॥

೧

ಪರಮನನೆ ಕಾಣ್ಬ ಪೂಜಿಪ ।
ಭರದಿಂ ಮುಂ ಪೊಕ್ಕನಂತರಂ ತತ್ಸಭೆಯಂ ॥
ಹರಿ ನೋಡಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಾ ।
ಸಿರಮುಮನಾನಂದರಸದೊಳೋಲಾಡಿಸಿದಂ ॥

೨

ಪರಮೇಶಂ ಮಧ್ಯದ ಮಂ ।
ದರದಂತಿರೆ ಸಮವಸರಣವಳಯಂ ವಿಳಸ ॥
ದ್ವಿರಿಸಿಂಧುನದೀಪುರಭಾ ।
ಸುರಜಂಬೂದ್ವೀಪಮಂಜಿನಂ ಸೋಗಯಿಸುಗುಂ ॥

೩

ಅದು ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗಾದ ।
ತ್ಪದಾತ್ರಮಂಡನಮದರ್ಕೆ ನಾಯಕಮಣಿಯಂ ॥
ದದೆ ಮಧ್ಯದೊಳಿದರ್ಪಂ ದೇ ।
ವದೇವನತ್ರಾಸನುತ್ಪಭಂ ನುತಗಾತ್ರಂ ॥

೪

ಪಂಚದಶಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ತನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಸಮವಸರಣಮಂಡಪ
ವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಚ್ಚರಿತ್ರನಾದ ಇಂದ್ರನು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು.
೨. ಅರ್ಹಂತನನ್ನೆ ಕಂಡು ಪೂಜಿಸುವ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮೊದಲು ಹೊಕ್ಕ
ಇಂದ್ರನು ಆ ಸಭೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಆನಂದರಸದಲ್ಲಿ
ತೇಲಾಡಿಸಿದನು. ೩. ಜಿನೇಂದ್ರನು ಮಧ್ಯದ ಮಂದರಗಿರಿಯಂತಿರಲು,
ಸಮವಸರಣಮಂಡಪವು ಬೆಟ್ಟ, ಹೊಳೆ, ಪಟ್ಟಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ
ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ೪. ಆ ಮಂಡಪವು ಆಕಾಶಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಅಲಂಕಾರವೆನಿಸಿತು; ಅದರ ಮಧ್ಯದ ಮಣಿಯಂತೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು

ಮತ್ತಂ,

ಅದು ಪರಮಾರ್ಹಂತ್ಯಶ್ಚೀ ।

ಸುದತೀವಿವಹನವಿಶಾಳವೇದಿಕೆಯನಘಂ ॥

ಗದು ಮುಕ್ತಿಗೆ ನಡೆಯಲೊಡ ।

ಚರಿದ ಪೊಪವೀಡೆನಿಸಿದತ್ತು ತತ್ಸಭೆ ಶುಭದಂ ॥

೫

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ -

ಧರೆಯಂ ಪಂಚಸಹಸ್ರಚಾಪನಿಯತೋತ್ತೇಧಂಬರಂ ವ್ಯೋಮಭೂ ।

ಮಿರುಹಸ್ಯಂಧಮಿದೆಂಬಿನಂ ನಿಮಿರ್ದು ನಿಂದತ್ತಾದಮಾದರ್ಶಭಾ ॥

ಸುರಮಾದ್ವಾದಶಯೋಜನಾತ್ವಸಮವೃತ್ತಂ ಕಣ್ಣೆ ಗೊತ್ತಪ್ಪಿನಂ ।

ಹರಿನೀಲೈಕಶಿಲಾಮಯಂ ಮಹಿತಳಂ ತೀರ್ಥೇಶನಾಸ್ಥಾನದಾ ॥

೬

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯಂ

ಆಸಮವಸರಣಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ।

ಭಾಸುರತರಪಂಚರತ್ನಮಯಕಾಂಚನಮಾ ॥

ಳಾಸಾದ್ಯಶ್ಯಕ್ಯಾಯುವ ।

ಕಾಶಂ ಕಿಂಮೀರಕಿರಣಜಾಳಂ ಶಾಳಂ ॥

೭

ಪರಮ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗಿ ಶಾಂತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಮತ್ತು- ೫. ಪರಮನ ಅರ್ಹಂತ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ವಿವಾಹದ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಗಲಿಯೊ, ಜಿನೇಂದ್ರನು ಮುಕ್ತಿಗೆ ನಡೆಯಲು ಮಾಡಿದ ಹೊರಬೀಡೊ ಎಂಬಂತೆ ಮಂಡಪವು ಶುಭವಾಗಿ ರಂಜಿಸಿತು. ಅದು ಹೇಗಿತ್ತೆಂದರೆ- ೬. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಐದುಸಾವಿರ ಬಿಲ್ಲುಗಳತೆಯ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶ ವೃಕ್ಷದ ಹೆಗ್ಗೊಂಬೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನದಳತೆಯ ಸಮವೃತ್ತ ವಾದ ಇಂದ್ರನೀಲದ ನೆಲಗಟ್ಟು ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಧಳಧಳಿಸುತ್ತ ತೀರ್ಥೇಶನ ಆಸ್ಥಾನ ಮಂಡಪದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೭. ಆ-ಸಮವಸರಣಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಉಜ್ವಲವಾದ

ಮತ್ತಂ ವಸುಧಾವಲ್ಲಭ ।

ನೆತ್ತಿದ ಪೀಲಿದಟಿಯೆನಿಪ ನೀಳಸ್ಥಳಿಯಂ ॥

ಸುತ್ತಿ ಮಲರ್ದೇಸೆವ ತೊಂಗಲ ।

ಭತ್ತಿಯನೊಳಕೆಯ್ದುದತುಳಧೂಳೀಶಾಳಂ ॥

೮

ಈ ಪದ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ, ಗ್ರಂಥಕರ್ತನದಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರಧನುಶ್ಚೀಗಾ ।

'ಸ್ವದಮನಿಸಿದರ್ಢಂ ಬಚಿಕ್ಕಮಚರದ್ಯುತಿಸಂ ।

ಪದಮನಿಸಿ ತೋರ್ಪುದಂ ತಾ ।

ಮದು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತರಮೆಂಬಿನೆಗಂ ॥ (?)

೮

ಮತ್ತಂ

ತೋಳಪ ಸರಿಗೆಗಳ ಮುಗಿಲ ।

ಟ್ಟಳೆಗಳ ಮಿಳ್ಳಿಸುವ ಪಲವು ಪಟಿಯಿಗೆಗಳ ಗೊಂ ॥

ದಳಮೆಯ್ನೆ ಬಳಸಿ ಚೆಲ್ಲಿನ ।

ಬೆಳಸೆನೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ತನ್ನಹಾಪ್ತಾಕಾರಂ ॥

೯

ಅದಟ ಪೂರ್ವಾದಿಧಿಕ್ಕತುಷ್ಟಯದೊಳಂ ವಿಶತಿಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯಾಸಮನ್ವಿತಂಗಳಂ, ದ್ಯುಚರ
ವಿಚರಭೂಚರವ್ಯಂತರೋರಗತಿಯರ್ಗವ್ಯಗಣತರತಾರೋಹಣಾವರೋಹಣಕಾರಣಪ್ರಭಾವಪಾದ
ಲೇಪಾದಿವಿಲಿಪ್ತಪ್ರಥಮಾಗ್ರಸೋಪಾನಸಮೀಚೀನಂಗಳುಮಾಗಿ,

ಧರೆಗಿಚಿವ ಬಾಂದೊಳಿಯ ಬ ।

ಲ್ಲರೆಗಳೆ ಕರಮನಿಸಿ ಮಿಸುವ ಮೊಸಪಳಿಕೆಂ ಬಿ ॥

ತ್ತರಿಸಿದ ಸೋಪಾನಂಗಳ್ ।

ಕರಮಸೆದುವು ನೋಡಿದವರ ಕಣ್ ನುಣ್ಣವಿನಂ ॥

೧೦

ಪಂಚರತ್ನ ಖಚಿತ ಚಿನ್ನದ ಸರವೆಂಬಂತೆ ಮಿಶ್ರಪ್ರಭೆಯ ಶಾಲೆಯೊಪ್ಪಿತು. ೮.
ಇಂದ್ರಧನುವಿನ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಆಸ್ವದವಾಗಿದ್ದೂ ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳಕಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ
ಅದು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಯಿತು. ಮತ್ತು- ೯. ಹೊಳೆಯುವ
ಮುಗಿಲಟ್ಟಳೆಗಳಿಂದಲೂ, ಚಂಚಲವಾದ ಹಲವು ಧ್ವಜಗಳಿಂದಲೂ ದಟ್ಟವಾಗಿ,
(ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದ) ಚೆಲುವಿನ ಬೆಳೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅದರ ಪ್ರಾಕಾರವು
ಶೋಭಿಸಿತು. ವ॥ ಆ ಮಂಡಪದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತುಸಾವಿರ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು;
ದ್ಯುಚರ, ಖೇಚರ, ಭೂಚರ, ವ್ಯಂತರ, ಉರಗ, ತಿರ್ಯಕ್ ಮೊದಲಾದ
ಭವ್ಯಸಮೂಹವನ್ನು ಮೊದಲ ಮೇಲಿನ ಸೋಪಾನಗಳು 'ಪಾದಲೇಪ'ವೆಂಬ
ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಏರಿಸುವ ಮತ್ತು ಇಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ೧೦.
ಮೇಲಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಆಕಾಶಗಂಗೆಯ ವಿಶಾಲವಾದ
ತೆರೆಗಳೆಂಬಂತೆ ಹೊಸ ಸ್ಫಟಿಕದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಸೋಪಾನಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ

1. ಸ್ವದಮನಿಸಿದರ್ಢಂ ಪಂಚರದ್ಯುತಿಸಂಪರಮನಿಸಿ ತೋರ್ಪುಯಂತೋವದೆ ಮಿದುಚಿತ್ತಕ್ಕೆ. ಕಾ

ಆ ಸೋಪಾನಂಗಳಗ್ರದೇಶದೋಕ್

ದಸೆಯಂ ಕೆಂಬಿಸಿಲೆಂಬಿನಂ ಬಳಸೆ ಪೀತೋದ್ವೇತಸಂಘಾತಮಾ |

ಗಸಮಂ ಚಿತ್ತಿಸೆ ಪಂಚರತ್ನಕಳತೋದ್ಯತ್ಕಾಂತಿ ಮುಂದೊಂದಿ ಕ ||

ಣ್ಣಿಸರಂಬೆತ್ತಿರೆ ತುಂಗತೋರಣಶತಂ ಕೆಂಬೊನ್ನಮಾಡಂಗಳೇ |

ನೆಸೆದೊಪ್ಪಿದುರ್ವೊ ಬಿತ್ತರಂಬಡೆದು ತತ್ತದ್ವೋಪುರದ್ವಾರದಿಂ ||

೧೧

ಹರಿನೀಳಮಹೀಪ್ರಾಂತ |

ಸ್ಫುರದಂಶುಕೃತಾಂಧಕಾರಮಂ ಮೆಯ್ಯೆಳಗಿಂ ||

ಪರಿಹರಿಸರ್ಪರ್ ಜ್ಯೋತಿ |

ಷ್ಠರಮರದೊವಾರಿಕರ್ ನಿರಂತರಮದಳಿಸೋಳ್ ||

೧೨

ಮತ್ತಮವಳಿಸೋಳ್ ಬಹಿರಂತರುಭಯಪಾರ್ಶ್ವವೇದಿಕಾದ್ವಯಂಗಳೋಳ್ ಕಳಶಭೃಂಗಾರುಚಾಮರ
ವೃಜನದರ್ಪಕಾತಪತ್ರಧ್ವಜಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಂಗಳೆಂಬಷ್ಟಮಂಗಳಂಗಳುಮಂ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾದಿಪ್ರಾಸಾದಂಗಳುಮಂ,
ಶಾಲ್ಯಾದಿ ಧಾನ್ಯಂಗಳುಮಂ, ದೇವಾಂಗಾದಿ ವಸ್ತ್ರಂಗಳುಮಂ, ಮಕುಟಾದಿವಿಭೂಷಣಂಗಳುಮಂ,
ಮಾಕಂದಾದಿಸಕಳರ್ತುಕಫಲಂಗಳುಮಂ, ಸುವರ್ಣಸ್ಥಾಲ್ಯಾದಿಭಾಜನಂಗಳುಮಂ, ಚಕ್ರಾದ್ಯಾಯುಧಂ
ಗಳುಮಂ, ತತಾದಿವಾದ್ಯಂಗಳುಮಂ, ಪದ್ಮರಾಗಾದಿವಸ್ತುಗಳುಮಂ, ಬೇಡಿದಾಗಳೆ ತಡೆಯದೆ ಕುಡುವ
ನೈಸರ್ಪ ಪಾಂಡುಕ ಪದ್ಮ ಪಿಂಗಳ ಕಾಳ ಮಹಾಕಾಳ ಮಾಣವ ಶಂಖ ಸರ್ವರತ್ನಂಗಳೆಂಬ
ನವನಿಧಿಗಳುಮಂ ನಿರಂತರಮೆನಿಸಿ

ಸೋಗಸಿದುವು. ವ|| ಆ ಸೋಪಾನಗಳ ಮೇಗಡೆಯಲ್ಲಿ- ೧೧. ಹೊಂಬೆಳಕಿನ
ಕೆಂಬಿಸಿಲೆಂಬಂತೆ ದಿಕ್ಕು ತುಂಬಿ, ಪಂಚರತ್ನ ಕಲಶಗಳ ಕಾಂತಿ ಆಕಾಶವನ್ನು
ಚಿತ್ರಮಯವಾಗಿಸಲಾಗಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಗುವಂತೆ ಉನ್ನತವಾಗಿ ಆ ನೂರಾರು
ತೋರಣಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಲಾಗಿ, ಗೋಪುರ ದ್ವಾರಗಳಿಂದ ಅಂದವಾಗಿ ಚಿನ್ನದ
ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳು ತುಂಬ ಶೋಭಾವಯುವಾಗಿದ್ದುವು. ೧೨. ಇಂದ್ರನೀಲದ
ನೆಲಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಕತ್ತಲೆಯಂತಹ ನೀಲಕಾಂತಿಯನ್ನು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರೂ,
ಹಾಗೂ ದೇವತೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ಮೈ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ನಿವಾರಿಸುತ್ತ ದ್ವಾರಪಾಲಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವ|| ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಹೊರಗೆ ಇಕ್ಕಲಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಜಗಲಿಗಳಲ್ಲಿ
ಕಲಶ, ಗಿಂಡಿ, ಚಾಮರ, ಬೀಸಣಿಗೆ, ಕನ್ನಡಿ, ಕೊಡೆ, ಧ್ವಜ, ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಕಗಳೆಂಬ
ಅಷ್ಟಮಂಗಳು, ಸ್ವಸ್ತಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಸಾದಗಳು, ಭತ್ತ ಮೊದಲಾದ ಧಾನ್ಯಗಳು,
ದೇವಾಂಗವೆ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಕಿರೀಟಾದಿ ಆಭರಣಗಳು, ಮಾಕಂದ
ಮೊದಲಾದ ಸಾರ್ವರ್ತುಕ ಫಲಗಳು, ಚಿನ್ನದ ಥಾಲಿ ಮೊದಲಾದ ಪಾತ್ರೆಗಳು,
ಚಕ್ರಾದಿ ಆಯುಧಗಳು, ತತ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಗಳು, ಮಾಣಿಕ ಮೊದಲಾದ
ವಸ್ತುಗಳು- ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಬೇಡಿದಾಗಲೆ ತಂದುಕೊಡುವ ನೈಸರ್ಪ, ಪಾಂಡುಕ,
ಪದ್ಮ, ಪಿಂಗಳ, ಕಾಳ, ಮಹಾಕಾಳ, ಮಾಣವ, ಶಂಖ, ಸರ್ವರತ್ನ ಎಂಬ ನವ

ಪ್ರತ್ಯೇಕಾಷ್ಟೋತ್ತರಶತ |
ಮಿಶ್ರುಪಯುಕ್ತಂಗಳಿರ್ಪೂವೊಪ್ಪದಿನೆನಿ ಮ ||
ತತ್ತ್ವತಿಶಯಮಂ ತ್ರಿಭುವನ |
ಪತ್ಯಾಸ್ಥಾಯಿಕೆಯನಾರೊ ಬಣ್ಣಿಸಲಜೆವರ್ ||

೧೩

ಅದಲ್ಲದೆಯು ಉಭಯತಟಘಟಿತಸ್ಥಟಕಭಿತ್ತಿಭಾಸುರಂಗಳುಂ ತತ್ತ್ವದ್ವೈಪ್ರದೇಶಪ್ರವೇಶೋ
ಚಿತಪಕ್ಷದ್ವಯೋಪಲಕ್ಷಿತಕ್ಷುಲ್ಲಕದ್ವಾರಮನೋಹರಂಗಳುಮೇಕಕ್ರೋಶವಿಶಾಲಂಗಳುಮಾಗಿ,

ಕರಮೆಸೆವುವಾ ಚತುರ್ಮುಖ |
ಪರಿಷದ್ಗೋಮಿನಿಯ ನಾಲ್ಕು ಸೀಮಂತದವೋಲ್ ||
ಪುರವೀಧಿಗಳೋಳಿಯ ಗೋ |
ಪುರಂಗಳಿಂ ನೀಳ್ಳು ಮೊದಲ ಪೀಠಂಬರೆಗಂ ||

೧೪

ಎನಿಸಿ ಪರ್ವದ ಪರ್ವೀಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಗೋಪುರದ್ವಾರಂಗಳಿಂತೊಟ್ಟು ಮಣಿತೋರಣಶತಾಲಂ
ಕೃತಮಪ್ಪೇಕಗವ್ಯೂತಿಮಾತ್ರಾಂತರದೊಳ್

ಎನೆಸೆದುವೊ ನಾಲ್ಕೆಸೆಗಳ |
ಮಾನಸ್ತಂಭಂಗಳಮಳಪೀಠತ್ರಯಜಾಂ ||
ಬೂನದಶಾಳತ್ರಯಮಣಿ |
ಮಾನಿತಗೋಪುರಚತುಷ್ಟಯಂಗಳಿನನಿತುಂ ||

೧೫

ಮತ್ತಂ ಪ್ರಥಮಪ್ರಾಕಾರದೊಳಗೆ ಸುರಪತಿಪಿತೃಪತಿಸರಿತ್ವತಿಧನಪತಿಸತತಕೇಳಿವಿಲಾಸೋಚಿತಂಗಳಪ್ಪ
ನಾಲ್ಕುಂ ದೆಸೆಯ ರತ್ನಹರ್ಮ್ಯಂಗಳೊಳಂ, ಎರಡನೆಯ ಶಾಳದೊಳಗೆ ಪಾವಕಪುಣ್ಯಜನ ಪವಮಾನ

ನಿಧಿಗಳು ನಿರಂತರವೆನಿಸಿ, ೧೩. ಪ್ರತ್ಯೇಕಕ್ಕೂ ನೂರೆಂಟು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಶೋಭಿ
ಸಿದವು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ತ್ರಿಲೋಕಪತಿಯ ಆ ಸ್ಥಾನದ ಅತಿಶಯವನ್ನು ಯಾರು
ಬಣ್ಣಿಸಬಲ್ಲರು? ವ|| ಅದಲ್ಲದೆ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಟಿಕ ಭಿತ್ತಿಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿ
ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಒಂದು ಕ್ರೋಶದಷ್ಟು
ಅಗಲವಾದ ೧೪. ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿಗಳು ಗೋಪುರದ್ವಾರದಿಂದ ಜಿನಪೀಠದವರೆಗೆ
ನೀಳವಾಗಿ, ಆ ಪರಿಷತ್ತೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನಾಲ್ಕು ಸೀಮಂತಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದುವು.
ವ|| ಹೀಗಿರುವ ಹಿರಿಯ ಬೀದಿಗಳ ನಡುವೆ ಗೋಪುರದ್ವಾರದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ
ಒಂದೊಂದು ಗಾವುದದ ಅಂತರಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ ನೂರಾರು ರತ್ನತೋರಣಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತವಾದ ೧೫. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳಿದ್ದುವು; ಪೀಠತ್ರಯಗಳಿಂದಲೂ,
ಚಿನ್ನದ ಶಾಳತ್ರಯಗಳಿಂದಲೂ, ರತ್ನಮಯವಾದ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಗೋಪುರ
ಗಳಿಂದಲೂ ಅವು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದುವು. ವ|| ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಾಕಾರ
ದೊಳಗೆ ಇಂದ್ರ, ಯಮ, ವರುಣ ಮತ್ತು ಕುಬೇರರಿಗೆ ಸಂತತ ಕ್ರೀಡೋಚಿತವಾದ
ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ ರತ್ನಹರ್ಮ್ಯಗಳು; ಎರಡನೆಯ ಶಾಳದೊಳಗೆ ಅಗ್ನಿ, ನಿರುತಿ, ವಾಯು

ಪಶುಪತಿವಿನೋದವಿಹಾರಯೋಗ್ಯಂಗಳಪ್ಪ ನಾಲ್ಕು ಕೋಣೆಗಳ ಸೌವರ್ಣಸೌಧಂಗಲೋಕಂ, ಅವನವಂ ಬಳಸಿದ ಹೃದ್ಯೋದ್ಯಾನಂಗಲೋಕಂ, ತೃತೀಯವಪ್ರದೊಳಗಪ್ರತಿಮವಾಳವಾಯುಬ ಸುವರ್ಣಕಳಶ ಮಣಿಮಯಂಗುಳುಮಪ್ಪಾಪ್ಪಾರ್ಥಚತುಶ್ಚಾಪೋನ್ನತಂಗುಳುಮಪ್ಪ ಮೂಟುಂ ಪೀಠಂಗಲ ಮೂರ್ಧದೊಳ್ ಪರಾರ್ಥ್ಯರತ್ನರಚಿತಜನಪ್ರತಿಭೃತಿಚತುಷ್ಟಯೋಪಶೋಭಿತಕನಕಮಯಚತುರಶ್ರ ಮೂಲಪ್ರದೇಶಂಗಲೋಕ ಮಳವಟ್ಟುಮಂತುಮಲ್ಲದೆಯಂ,

ಅಕುಟಳರೇಖೆಗಳ್ ಸುವಿದಿತಾಂತರವೀಧಿಗಳುದ್ಧಕಾಂತಿಗಳ್ |
ಸಕುಲಿತಪಜ್ಜಗಳ್ ಸಲೆ ಕುದೃಗ್ಗನದರ್ಶನಮೋಹನೀಯದಾ ||
ರುಕುಳವಿದಾರಣೋಚಿತಸತಕ್ರಚಂಗಲಿವೆಂಬ ಲೀಲೆಯಂ |
ಪ್ರಕಟಿಸುತಿರ್ಪುವಂತವಜ ಜಂಘೆಗಳೊಳ್ ದ್ವಿಸಹಸ್ರಧಾರೆಗಳ್ ||

೧೬

ಮತ್ತಮವನಿತರ್ಕಂ ಬೇಡುವೇಡೆ

ಸಮವೃತ್ತಂ ವಿಮಳಸ್ಥಟಿ |
ಕಮಯಂ ಮಧ್ಯಪ್ರಕಾಂಡಮಲ್ಲಿಂದತ್ತಂ ||
ಕ್ರಮದೆ ಮಣಿಘಟಿತಕಟಕಂ |
ಕುಮುದಂ ಕಟಕಂ ಮರಳ್ಳು ಹೈಮಂ ಫಳಕಂ ||
ಅದಜಗ್ರದೊಳೆಸೆದು ಚತು |
ವರ್ಧನಂ ಮಾಣಿಕ್ಯಮಯಜಿನಾಕೃತಿ ನೆಲಿಸಿ ||
ಪುರ್ವದು ಮುಕ್ತಾಭತ್ತಯ |
ಸದಮಳಭಾಭಾರಭರಿತರೋದೋವವರಂ ||

೧೭

೧೮

ಮತ್ತು ಪಶುಪತಿಗಳಿಗೆ ವಿನೋದ ವಿಹಾರಯೋಗ್ಯವಾದ ನಾಲ್ಕು ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳ ಚಿನ್ನದ ಸೌಧಗಳು; ಆಯಾ ನಿವಾಸಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ ಉದ್ಯಾನಗಳು; ತೃತೀಯ ಪ್ರಾಕಾರದೊಳಗೆ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ಸುವರ್ಣ ಕಲಶರತ್ನಮಯವಾದ ಎಂಟು, ನಾಲ್ಕು ಹಾಗು ನಾಲ್ಕು ಬಿಲ್ಲುಗಳತೆಯ ಮೂರು ಪೀಠಗಳು; ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ರತ್ನಖಚಿತ ಜಿನಬಿಂಬಗಳು ನಾಲ್ಕು; ಇವುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಚಿನ್ನದ ಚಚ್ಚೈಕದ ಮೂಲ ಪ್ರದೇಶ (ತಳಪೀಠ) ದಿಂದ ಅಳವಟ್ಟುವು. ಇದಲ್ಲದೆ- ೧೬. ಅವುಗಳ ಜಂಘಾಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರಳವಾದ ರೇಖೆಯುಳ್ಳ ಹಾಗು ಉಜ್ವಲ ಪ್ರಭೆಯ ವಜ್ರಮಯವಾದ ಎರಡುಸಾವಿರ ಧಾರೆಗಳುಳ್ಳ ಸಾಲುಗಳು ಕುದೃಷ್ಟಿಯ ಜನ ಹಾಗು ದರ್ಶನಮೋಹನೀಯವೆಂಬ ಮರವನ್ನು ಕೊರೆಯುವ ಕರಗಸಗಳೆಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ಮತ್ತು ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ೧೭. ನಿರ್ಮಲ ಸ್ಥಟಿಕಮಯವಾದ ಮಂಡಲಾಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರಕಾಂಡ; ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರತ್ನ ಖಚಿತ ಕಟಕ, ಕುಮುದ, ಕಟಕ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಫಲಕ. ೧೮. ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಮುಕ್ಕೊಡೆಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುವ ಮಾಣಿಕ್ಯದ

ಫಲಕದ ನಾಲ್ಕುಂ ಗೋಂಟಿನೊ |
 ಲಲಫಠಪತಾಕಾಚತುಷ್ಕಮಿರ್ಕುಂ ಮತ್ತಂ ||
 ಬಳಸಿ ಕಡೆಕಡೆಯೊಳಸೆಗುಂ |
 ಚಳಚಮರಜಲಂಬಮಾನಘಂಟಾಚಾಳಂ ||

೧೯

ಅಂತು ಸಕಳಾಳಂಕಾರಸಮೇತಂಗಳಪ್ಪ ನಾಲ್ಕುಂ ಮಾನಸ್ತಂಭಂಗಳ ಮೊದಲ ಮಗಿಲಿಂ ಪೊಟಗೆ ನಾಲ್ಕುಂ ಗೋಪುರದ್ವಾರಂಗಳೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ ಸಮವಸರಣಕ್ಷೇತ್ರವಿವಿಕ್ಷುಂಜನಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳ ನೋಚಿತಕನಕಕುಂಡದ್ವಿತಯಮಂಡಿತೋಭಯಪಾರ್ಶ್ವಂಗಳಪ್ಪ ನಂದೆ ನಂದೋತ್ತರ ನಂದಾವತಿ ನಂದಿ ಫೋಷಿ ವಿಜಯ ವೈಜಯಂತಿ ಜಯಂತಿ ಅಪರಾಜಿತೆ ಅಶೋಕೆ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಕುಮುದೆ ಪುಂಡರೀಕೆ ಹೃದಯಾನಂದೆ ಮಹಾನಂದೆ ಸುಪ್ರಬುದ್ಧ ಪ್ರಭಾಕರಿ ಎಂಬ ಪದಿನಾಹುಂ ರತ್ನಮಯಸೋಪಾನಪಟ್ಟಿ ಗಳಪ್ಪ ಸಮಚತುರತ್ರಪಾಷಿಗಳ್ ಪೂರ್ವಾದಿಪರ್ಯಾಯದಿನೊಂದೊಂದರ್ಕೆ ನಾಲ್ಕುಂ ನಾಲ್ಕಾಗಿ ದಿವ್ಯೋಷಿಜ್ಜನಮಜ್ಜನೋಪಯೋಗ್ಯಂಗಳೊಪ್ಪುಗುಂ, ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಜಿನತನುಗೆ ಪನ್ನೆರಲ್ಲಡಿ |
 ಯೆನಿಪುನ್ನತಿ ನೋಡಿದೆನ್ನದೊಳಮುನ್ನತಿಯಂ ||
 ಜನಿಯುಪುದೆಂಬೀ ನುಡಿ ನಿಜ |
 ವೆನೆ ಮಾನಸ್ತಂಭಮಿಂತು ನಾಲ್ಕುಂ ರಮ್ಯಂ ||

೨೦

ಮಾನಸ್ತಂಭನಿಚಯಮ |
 ಜ್ಞಾನಿಜನಸ್ಥಾನತಜನಿತಮಾನಸ್ತಂಭಂ ||

ಜಿನಬಿಂಬ ನೆಲಿಸಿತ್ತು. ೧೯. ಫಲಕದ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ನಾಲ್ಕು ಪತಾಕೆಗಳು; ತುದಿ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಚಂಚಲವಾದ ಚಮರ ಹಾಗು ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಗಂಟೆಗಳ ಸಾಲು ಒಪ್ಪಿದುವು. ೨೦. ಹೀಗೆ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತವಾದ ನಾಲ್ಕು ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳ ಮೊದಲ ಗೋಡೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ನಾಲ್ಕು ಗೋಪುರ ದ್ವಾರಗಳ ಎಡೆ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಮವಸರಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜನರು ಕಾಲ್ಪೊಳೆಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಎರಡು ಚಿನ್ನದ ಕುಂಡಗಳು; ಹಾಗು ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ನಂದೆ, ನಂದೋತ್ತರ, ನಂದಾವತಿ, ನಂದಿಘೋಷಿ, ವಿಜಯೆ, ವೈಜಯಂತಿ, ಜಯಂತಿ, ಅಪರಾಜಿತೆ, ಅಶೋಕೆ, ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಕುಮುದೆ, ಪುಂಡರೀಕೆ, ಹೃದಯಾನಂದೆ, ಮಹಾನಂದೆ, ಸುಪ್ರಬುದ್ಧ, ಪ್ರಭಾಕರಿ ಎಂಬ ಹದಿನಾರು ರತ್ನಮಯ ಸೋಪಾನಗಳುಳ್ಳ ಚಚ್ಚೇಕಾದ ಬಾವಿಗಳು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕರಂತೆ ದಿವ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದುವು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೦. ಜಿನದೇಹಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮಡಿಯೆನಿಸುವ ಎತ್ತರವನ್ನು ಹೊಂದಿ, “ನೋಡಿದ ಎಂಥವರಲ್ಲಿಯೂ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದೆಂಬ” ನುಡಿ ನಿಜವೆಂಬಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳು ಸುಂದರವಾದುವು ೨೧. ಅಜ್ಞಜನರ “ಮಾನಸ್ತಂಭ” (ಗರ್ವಭಂಗ) ವೆನಿಸಿ,

ತಾನೆನು ಮತ್ತೆ ವಾಗಭಿ ।

ಮಾನಸ್ತಂಭಂಗಳೆನಿಸುಗುಂ ಪೊಗಟ್ಟರ್ಗಂ ॥

೨೧

ಆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಾನಸ್ತಂಭಂಗಳೆಡೆಯೊಳೊಳರ್ಥಯೋಜನವ್ಯಾಸಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ತು ಸಮಚತುರಶ್ರಂ ಪಾದಾಧಿಕಚತುರಶ್ರಂ ವೃತ್ತಮಾಯತವೃತ್ತಮಷ್ಟಾಶ್ರಂಗಳೆಂಬ ತಳಚ್ಚಂದಂಗಳಂ ಮೇಲೆ ಪುಟ್ಟುವ ವೈರಾಜಂ ಪುಷ್ಪಕಂ ಕೈಲಾಸಂ ಮಣಿಕಂ ತ್ರಿವಿಷ್ಣುಪಮೆಂಬ ಸ್ವರ್ಗಸಂಭವಂಗಳಪ್ಪಯ್ತು ಮಹಾಪ್ರಾಸಾದಂಗಳೊಳಂ, ಭೂಮಿಜಂಗಳಪ್ಪ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನಂದ್ಯಾವರ್ತ ಸರ್ವತೋಭದ್ರ ವಳಭಿಚ್ಚಂದಮೆಂಬಯ್ತುಂ ಪ್ರಾಸಾದಂಗಳೊಳಂ, ದ್ರಾವಿಡಂ ಕಾಳಿಂಗ ವೇಸರಂ ಯಾವ್ಯಂತರಮೆಂಬಂತರೀಜಾತಿಗಳೊಳಂದನುರಿ ಮಧುರಿ ಸಾಧಾರಣಿ ತ್ರಾಸ್ತಿಯೆಂಬ ನಾಲ್ಕುಂರೇಖೆಗಳೊಳಮಳವಟ್ಟ ಚೆಲ್ವಿನಿಂ “ಪ್ರಸೀದಂತಿ ಜನಮನಾಂ ಪದೇವಪ್ರಾಸಾದಾ” ಎಂಬ ನುಡಿಗಿ ನಿದರ್ಶನಮಾಗಿ ಸೊಗಯಿಸುವ,

ಪ್ರಾಸಾದಾಂತರದಿಂದಮಯ್ಯ ಜಿನಚೈತ್ಯಾಗಾರಮೊಂದಿಂತೆ ವಿ ।

ನ್ಯಾಸಂ ನಾಡೆ ಬೆಡಂಗುವೆತ್ತಿರೆ ಹಟ್ಟತ್ತದ್ವತ್ಕೂಟಾಂಶುಮಾ ॥

ಳಾಸಂಪೀತಪರೀತನಂದನತರುಚ್ಛಾಯಾಂಧಕಾರಂ ವಿಹಾ ।

ರಾಸಕ್ರಾಮರಕಾಮಿನೀಸಮುದಯಂ ತದ್ಗೂಮಿ ಕಳೊಮ್ಮಗುಂ ॥

೨೨

ಮಣಿಯಯ್ಯ ಮತ್ತೆ ಚಿಂತಾ ।

ಮಣಿಯೊಂದೆನೆ ಸಮೆದ ಬಣ್ಣಸರಮಂ ತದ್ಗೂ ॥

ಪ್ರಣಯಿನಿ ತಳೆದವೊಲೊಳ್ಳನ ।

ಕಣಿಯಾದುವು ರತ್ನಹರ್ಮ್ಯಚಯಚೈತ್ಯಂಗಳ್ ॥

೨೩

ಬಣ್ಣಿಸುವೆನೆಂಬವರ ವಾಕ್ಯಕ್ರಿಯ ಗರ್ವವನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವೆಂಬಂತೆ ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದವು. ವ॥ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ ಆ ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳ ಎಡೆಯೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಂಯೋಜನ ವ್ಯಾಸವುಳ್ಳ ಚಚ್ಚೈಕ, ಮಂಡಲಾಕಾರ, ದೀರ್ಘವೃತ್ತಾಕಾರ, ಅಷ್ಟಕೋನಾಕೃತಿಯೆಂಬ ತಳಪಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವೈರಾಜ, ಪುಷ್ಪಕ, ಕೈಲಾಸ, ಮಣಿಕ, ತ್ರಿವಿಷ್ಣುಪಮೆಂಬ ಸ್ವರ್ಗೀಯವಾದ ಐದು ಮಹಾಭವನಗಳು; ಸ್ವಸ್ತಿಕ; ವರ್ಧಮಾನ; ನಂದ್ಯಾವರ್ತ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರ, ವಲಭಿಚ್ಚಂದಮೆಂಬ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಐದು ಭವನಗಳು ದ್ರಾವಿಡ, ಕಾಳಿಂಗ, ವೇಸರ, ಯಾವ್ಯಂತರ ಎಂಬ ಅಂತರೀಜಾತಿಗಳ ಅನಂದರಿ, ಮಧುರಿ, ಸಾಧಾರಣಿ, ತ್ರಾಸ್ತಿಯೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಟ್ಟ ಚೆಲುವಿನಿಂದ “ಜನಮನವನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುವುವು ದೇವ ಪ್ರಾಸಾದಗಳು” ಎಂಬ ನುಡಿಗಿ ನಿದರ್ಶನ ವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ೨೨. ಐದೈದು ಪ್ರಾಸಾದಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದೊಂದು ಜಿನ ದೇವಾಲಯ ಬೆಡಗಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ದೇವಾಲಯ ಶಿಖರಗಳ ರತ್ನ ಪ್ರಭಾವಾಲೆಯು ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಉದ್ಯಾನ ವೃಕ್ಷಗಳ ನೆಳಲನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು; ಆ ಉದ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹಾರಮಾಡುವ ದೇವಕಾಮಿನಿಯರು ಶೋಭಿಸು ತ್ತಿದ್ದರು. ೨೩. ಐದು ರತ್ನಗಳ ನಡುವೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೊಂದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ

ಮತ್ತಂ ತತ್ಪ್ರಮದವನಂಗಳೋಳ್

ಮೃದುಪದಪಾತಮಂ ಬಯಸದುತ್ಕುಚಭಾರದ ಸೋಂಕನಾಸೆಗೆ |
ಯ್ಯದ ವದನಾಸವಕ್ಕೆಳಸದಬ್ಬದಳಾಕ್ಷಿಯಿರೀಕ್ಷಣಕ್ಕಣಂ ||
ಪದೆಯದಶೋಕಮಾಕುರವಕಂ ವಕುಳಂ ತಿಳಕಂ ಮರಲ್ಲರ |
ಲ್ಲದೆ ಪೋಗಲ್ಲಂ ಚರಾಚರಸುಖಾವಹಮಪ್ಪ ಜಿನಪ್ರಭಾವಮಂ ||

೨೪

ಬೇರ್ಗೊಂಡು ಪಣ್ಣ ಪಲಸೆಳ |
ನೀರ್ಗಾಯಂ ತಳೆದ ತೆಂಗು ತನಿರಸಮೊಸರ್ವಾ ||
ನೇರ್ಗೊನೆಯನಾಂತ ಮಾವಿವು |
ನೇರ್ಗಿಳಿಯವು ಕಲ್ಲತರುಗೆ ಸಿರಿಯಿಂದೆನಿಕುಂ ||

೨೫

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ,

ವಿಕೋಟಕಾಬ್ಬಕಲ್ಲಾ |
ರಕುಳಂಗಳತುಚ್ಚಮೌಕ್ತಿಕಚ್ಚೇದಾಚ್ಚೋ ||
ದಕಭರಿತಂಗಳ್ ವೃತ್ತ |
ತ್ರಿಕೋಣಚತುರಶ್ರವಾಪಿಗಳ್ ಸೋಗಯಿಸುಗುಂ || *

೨೬

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ಕಲ್ಪಾಮರವಿದ್ಯಾಧರಫಣಾಧರಚ್ಚೋತಿಷ್ಠನಾನವ್ಯಂತರ
ದಿವ್ಯಭವ್ಯಜನಂಗಳಾ ಹವಾವಾಪಿಗಳ ವಿಮಳವಳದಿನಚಳನಂ ಪ್ರಮದವನಸುರಭಿಸುಮನದಿನಮನಹರ್
ಹಾರವನ್ನು ಆ ಭೂರಮಣಿ ಧರಿಸಿದಳೆಂಬಂತೆ ಆ ರತ್ನಹರ್ಮ್ಯಗಳೂ ಮಧ್ಯದ
ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳೂ ಶೋಭಿಸಿದುವು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮದೋದಾನಗಳಲ್ಲಿ-
೨೪. (ಸ್ತ್ರೀಯರ) ಮೃದುವಾದ ಪಾದಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಬಯಸದೆ ಅಶೋಕವೂ,
ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ತನಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಕುರವಕವೂ, ಮುಖಾಸವಕ್ಕೆ ಎಳಸದೆ
ಬಕುಳವೂ, ಕಮಲನೇತ್ರೆಯರ ದೃಷ್ಟಿಪಾತಕ್ಕೆ ಆಸೆಗೆಯ್ಯದೆ ತಿಲಕವೂ ಸೊಗಸಾಗಿ
ಅರಳಿರುವುದೆ ಚರಾಚರಸುಖಕರವಾದ ಜಿನಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿತು. ೨೫.
ಬೇರಿಂದ ತುದಿವರೆಗೆ ಹಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ಹಲಸು, ಎಳನೀರಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ತೆಂಗು,
ಸವಿಯಾದ ರಸವನ್ನೊಸುರುತ್ತಿರುವ ತೋರಗೊನೆಗಳ ಮಾವು- ಇವು ತಮ್ಮ
ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಕೊಂಚ ಮಾತ್ರ ಚಿಕ್ಕವೆನಿಸಿದುವು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ-
೨೬. ಅಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಕಮಲ ಕಲ್ಪಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಮುತ್ತಿನಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಾದ
ತಿಳಿನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ವರ್ತುಲಾಕಾರದ, ತ್ರಿಕೋನಾಕಾರದ, ಚೌಕಾಕಾರದ
ಬಾವಿಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ವ|| ಅಲ್ಲಿ ವಿಹಾರಮಾಡುವ ಕಲ್ಪದೇವತೆಗಳು,
ವಿದ್ಯಾಧರರು, ನಾಗರು, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರು, ವ್ಯಂತರರು ಮೊದಲಾದ ದಿವ್ಯಭಕ್ತರು ಆ

* ಈಕಡೆ-ಅಂತು ಚತುರ್ಮುಖಂಗಳೋಳ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಪಿತ್ರಯಂಗಳಕ್ಕುಂ, ಎಂದೊಂದು
ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ತ್ವರಮೇಷಿಯಂ ತತ್ತಚ್ಚೈತ್ಯಮಂದಿರಂಗಳೋಳಪೊಕ್ಕು ಪೂಜಿಸಿ ಮತ್ತಮತ್ಯಂತಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ ಶಕ್ತಿಯುಂ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯುಮಭ್ಯಾಸಮುಮೆಂಬ ಗುಣತ್ರಯೋಪಯುಕ್ತರುಂ ರತ್ನತ್ರಯಾಳಂಕೃತರುಮಪ್ಪ ಸುಕವಿಗಳ್ ಸಮಟಿ ಸಮದತಿವಿಶಿಷ್ಟಶಿಷ್ಟಾದಿಪದಾಳಂಕಾರಾಸ್ವದಂಗಳುಮುಪಮಾದ್ಯರ್ಥಾಳಂಕಾರ ಸಮರ್ಥಂಗಳುಂ ವೈದರ್ಭಾದಿರೀತಿಸಮೇತಂಗಳುಂ ರತ್ನಾದಿಯೋಗ್ಯಭಾವಸಂಪಾದಿತಂಗಳುಂ ಶೃಂಗಾರಾದಿಸಮುಚಿತ ರಸಪ್ರಸರಾದ್ಯಂಗಳುಮಪ್ಪ ವೃತ್ತಗಂಧಿ ಚೂರ್ಣಮುತ್ಕಳಿಕೆ ಲಲಿತಂ ಖಂಡಂ ವಿಚಿತ್ರಮೆಂಬಾಲು ತೆಟದ ಗದ್ಯಂಗಳೊಳಂ ವೃತ್ತಂ ಜಾತಿಯೆಂಬಿರಲ್ಪಿಟದ ಪದ್ಯಂಗಳೊಳಂ ಮುಕ್ತಕಂ ಕುಳಕಂ ಕೋಶಂ ಸಂಘಾತಮೆಂಬ ಸಮಕಟ್ಟಿನೊಳಮಳವಟ್ಟು ಪದವಾಕ್ಯಪ್ರಮಾಣಾದಿಸಾರಸಾಹಿತ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವಂಗಳಪ್ಪ ಸ್ವರೂಪಸ್ತವ ಗುಣಸ್ತವ ವಸ್ತುಸ್ತವಂಗಳಂ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದೋದುವ ಮಧುರಗಂಭೀರ ನಾದಂಗಳೊಡನೆ ಪೊಡರ್ವನೂನಪ್ರತಿಧ್ವಾನಂಗಳನೊಳಕೆಯ್ತು ಜನಭವನರಮ್ಯಹರ್ಷೋಪವನಕುಜಂಗಳಿಂ ರಂಜಿಪಾ ಪ್ರಾಸಾದಚೈತ್ಯಭೂಮಿಯಿಂದೊಳಗೆ

ತಳತಳಿಪಚ್ಚಪೊಚ್ಚಪೊಸಪೊಂಬೆಸದಿಂಬಿನ ವೇದಿಯೆಯ್ತು ಮಂ ।
ಡಳಸಿದುದಾ ಸಭಾರಮೆಯ ನೂಪುರರೂಪದ ರೂಪ್ಯಗೋಪುರಂ ॥
ಗಳುಮಳವಟ್ಟುವಂತದಲಿ ನಾಲ್ಕಿಸೆಯೊಳ ಬಟಿಕಂತವರ್ಕೆ ಮಂ ।
ಗಳನಿಧಿರಕ್ಷಕಪ್ರತತಿ ಮುನ್ನುಸಿದರ್ಪಂತೆಸಿದಿದುರ್ದೇಶತೃಲುಂ ॥

೨೭

ಮಹಾ ವಾಪಿಗಳ ತಿಳಿನೀರನ್ನು ಪ್ರಮದವನದ ಸುಗಂಧಮುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಚಲನೂ, ವಿರಕ್ತನೂ ಆದ ಅರ್ಹತ್ ಪರಮೇಷ್ವರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವರು; ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಪರವಶರಾಗಿ ಶಕ್ತಿ-ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಅಭ್ಯಾಸವೆಂಬ ಮೂರುಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರೂ ರತ್ನತ್ರಯದಿಂದ ಅಲಂಕೃತರೂ ಆದ ಸತ್ಸವಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಶಿಷ್ಟಪದಾಲಂಕಾರಯುಕ್ತವೂ ಉಪಮಾದಿ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಯುಕ್ತವೂ, ವೈದರ್ಭಾದಿ ರೀತಿಸಹಿತವೂ, ರತಿಯೆ ಮೊದಲಾದ ಯೋಗ್ಯಭಾವ ಸಮೃದ್ಧವೂ, ಶೃಂಗಾರಾದಿ ಯುಕ್ತ ರಸಗಳಿಂದ ಹೃದ್ಯವೂ ಆದ ವೃತ್ತಗಂಧಿ, ಚೂರ್ಣ, ಉತ್ಕಳಿಕೆ, ಲಲಿತ, ಖಂಡ, ವಿಚಿತ್ರ ಎಂಬ ಆರು ಬಗೆಯ ಗದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ವೃತ್ತ ಜಾತಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಕ್ತಕ, ಕುಲಕ, ಕೋಶ, ಸಂಘಾತವೆಂಬ ರಚನೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಳವಟ್ಟು ಪದ, ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಾದಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವೆನಿಸುವ ರೂಪಸ್ತವ, ಗುಣಸ್ತವ, ವಸ್ತುಸ್ತವಗಳನ್ನು ನಿಯಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಓದುವ ಇಂಪಾದ ಹಾಗು ಗಂಭೀರವಾದ ನಾದಗಳೊಡನೆ ಹೊಮ್ಮುವ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪ್ರತಿದ್ವನಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಜಿನಾಲಯದ ಸುಂದರವಾದ ಉಪವನ ಕುಂಜಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಸಾದ ಚೈತ್ಯಭೂಮಿ ಶೋಭಿಸುವುದು; ಅದನ್ನು ದಾಟಿ ಒಳಗೆ- ೨೭. ತಳತಳಿಸುವ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಕುಸುರಿಗೆಲಸದ ವೇದಿ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿತ್ತು; ಅದರ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆ ಸಭಾ ರಮಣಿಯ ಅಂದುಗೆಗಳೆಂಬಂತೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗೋಪುರಗಳು ಅಳವಟ್ಟಿದ್ದುವು; ಅವುಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಂಗಲಕರವಾದ ನಿಧಿಗಳೂ ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಕರೂ ಇದ್ದರು.

ಆ ವೇದಿಕೆಯಿಂದೊಳಗೊ ।

ಗಾವುದ ತನಗಲಮಾಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ವಿಧು ॥

ಗ್ರಾವದ್ರವನಿರ್ಮಳತರ ।

ಜೀವನನಿಲಯಂ ಸಲೀಲಪಾತೀವಲಯಂ ॥

೨೮

ಅಲ್ಲಿ

ಸಾರಸಜೀವಂಜೀವಕ ।

ಹಾರೀತಕಹಂಸಕುರರಕಂಕಬಳಾಕಾ ॥

ಕಾರಂಡಕಚಕ್ರಾಪ್ತಚ ।

ಕೋರಬಕಪ್ರಕರನಿಕರಮಸದಳಮೆಸೆಗುಂ ॥

೨೯

ಮತ್ತಮಾ ಮಹಾಪರಿಚಿ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ತುಹಿನಿನಿಪಾತಸಮುಪೇತೆಯುಂ, ಜಯನ ಶಾಲೆಯಂತೆ ಬಹುತರವಾರಿಭರಿತೆಯುಂ, ಅತಿಸಂಧಿತೆಯಂತೆ ವಿರಳೋತ್ಕಳಕಾತರಳೆಯುಂ, ಕರಿಕಪೋಳ ಪಾಳಿಯಂತೆ ಬಿಂದುಜಾಲಿಕಚಿತ್ತಾಗ್ರಭಾಸೆಯುಂ, ಮಳಿಂದಕಾಂತೆಯಂತೆ ನಿರಂತರವನ್ಮಮಾಯತ್ತೆಯುಂ, ಜನಕನಂದನೆಯಂತೆ ಅನುಕೂಲರಾಮಾನ್ವಿತೆಯುಂ, ವ್ಯಾಕೃತ್ವಜಾಪಾಟಿನಿಯಂತೆತಿಪ್ರಸನ್ನ ತಾತ್ವಿಕೆಯುಂ,

೨೮. ಆ ವೇದಿಕೆಯ ಒಳಗಡೆ ಒಂದು ಗಾವುದ ಅಗಲವಾದ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯಿಂದ ದ್ರವಿಸಿದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಸುಂದರವಾದ ಅಗಲೆಯೊಪ್ಪಿತು. ಅದರ ಒಳಗೆ-೨೯. ಸಾರಸ, ಜೀವಂಜೀವಕ, ಹಾರೀತ, ಹಂಸ, ಕುರರ, ಬಲಾಕ, ಕಾರಂಡಕ, ಚಕ್ರವಾಕ, ಚಕೋರ, ಬಕಪಕ್ಷಿ ಎಂಬ ಅನೇಕ ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಮೂಹ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ವ|| ಆ ಹಿರಿಯ ಅಗಲೆಯು ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ “ತುಹಿನಿನಿಪಾತ ಸಮೋಪೇತ” (೧. ತು, ಹಿ, ನ ಎಂಬ ನಿಪಾತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ತಂಪಾದ ತುಷಾರವನ್ನುಳ್ಳದು); ಆಯುಧಶಾಲೆಯಂತೆ “ಬಹುತರವಾರಿಭರಿತ” (೧. ಅನೇಕ ಖಡ್ಗಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದುದು. ೨. ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಜಲಸಂಚಯ ವುಳ್ಳದು); ಅತಿಸಂಧಿತೆ (ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿ ವಂಚಿತಳಾದವಳು) ಯಂತೆ “ಅವಿರಳೋತ್ಕಳ ಕಾತರಳ” (೧. ಅತ್ಯಂತ ವಿರಹ ಕಾತರೆ. ೨. ಆಧಿಕವಾದ ನೀರಿನ ತೆರೆಗಳಿಂದ ಸಂಚಲವಾದುದು); ಆನೆಯ ಕಪೋಲದಂತೆ “ಬಿಂದುಜಾಲಿಕಾಚಿತ್ತಾಗ್ರಭಾಸ” (೧. ಅನೇಕ ಚುಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ೨. ನೀರಹನಿಗಳ ಚಿಮ್ಮುವಿಕೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವುದು); ಶಬರಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ “ನಿರಂತರವನ್ಮಮಾಯತ್ತ” (೧. ಸತತವಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವವಳು. ೨. ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ತೋರುವ ನೀರಿನ ಸುಳಿಗಳುಳ್ಳದು); ಸೀತಾದೇವಿಯಂತೆ “ಅನುಕೂಲ ರಾಮಾನ್ವಿತ” (೧. ತನಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವಳು; ೨. ಸುಂದರವಾದ ದಡಗಳನ್ನುಳ್ಳದು); ಎಳೆದು ಬಿಟ್ಟ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯಂತೆ “ಅತಿಪ್ರಸನ್ನತಾತ್ವಿಕ” (೧. ತುಂಬ ಶಾಂತವಾಗಿರುವುದು (?), ೨. ಅತ್ಯಂತ ತಿಳಿಯಾದ

ಸರಸ್ವತಿಯಂತೆ ಕವಿಕುಳಕೃತಪಕ್ಷಪಾತೆಯುಂ, ರಾಶಿರಾಜಿಯಂತೆ ರಾಜಹಂಸಪ್ರಭಾರಾಜತೆಯುಂ,
ರಾತ್ರಿಯಂತಾಕುಳಕೋಕನದಪರಿಕಲಿತೆಯುಂ, ರಾಜನೀತಿಯಂತೆ ಕುಮುದವನಶೋಭಿತೆಯುಮೆನಿಕು.
ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ.

ಯುತಕಮಳಂ ಗತಕಮಳಂ |

ಭೃತಕುರವಂ ಮುಕ್ತಕುರವಮಾತ್ರಕುವಳಯಂ ||

ಪ್ರತಿಮುಕ್ತಕುವಳಯಂ ಚ |

ತ್ರತರಂ ನೋಡುವ ನರಂಗೆ ಖಾತಮಖಾತಂ ||

೩೦

ತಳದ ಹರಿನೀಳಭೂಮಿಯ |

ಬೆಳಗು ಪಯಃಸ್ವಾಚ್ಛದಿಂ ಪೊದಟ್ಟರೆ ಪಂಕಾ ||

ವಿಳತೆಯಘಟಿತಮನುತ್ತಂ |

ಜಳಕೇಳಿಯೊಳಚ್ಚರಸಿಯರಚ್ಚರಿವಡುವರ್ ||

೩೧

ಅಳಿಪರಿವೃತಪದ್ಮಂಗಳೊ |

ಮಲುಂಕಿ ನೆಗೆವಮರಿಯರ ಕುರುಳ್ ಪುದಿದ ಮೊಗಂ ||

ಗಳೊ ಮೇಣೆಂದಾಳೋಚಿಪು |

ದೊಳಗೊಳಗಲಗೊಯ್ವ ದಿವಿಜವಧುನಿಕುರುಂಬಂ ||

೩೨

ಅಂತರಂಗವುಳ್ಳದು); ಸರಸ್ವತಿಯಂತೆ “ಕವಿಕುಲಪಕ್ಷಪಾತಿ” (೧. ಕಬ್ಬಿಗರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಮತೆಯುಳ್ಳವಳು. ೨. ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಬಡಿತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದು); ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದ ರಾಶಿಮಂಡಲದಂತೆ “ರಾಜಹಂಸಪ್ರಭಾರಾಜತ” (೧. ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. ರಾಜಹಂಸಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಚೆಲುವಾದುದು); ರಾತ್ರಿಯಂತೆ “ಆಕುಳಕೋಕನದಪರಿಕಲಿತ” (೧. ಕೊರಗಿದ ಕೆಂದಾವರೆಗಳನ್ನುಳ್ಳದು. ೨. ಕೆಂದಾವರೆಗಳ ದಟ್ಟಣೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದುದು); ರಾಜನೀತಿಯಂತೆ “ಕುಮುದವನ ಶೋಭಿತ” (೧. ಭೂಮಿಯ ಸಂತೋಷ ಹಾಗು ರಕ್ಷಣೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಚೆಲುವಾದುದು); ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ- ೩೦. ಕವಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕವಳ (ಹಾವಸೆ) ರಹಿತವಾಗಿ, ಕುರವ (ಪಕ್ಷಿ) ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕುರವ (ಕೆಟ್ಟ ಧ್ವನಿ) ವಿರಹಿತವಾಗಿ, ಕುವಲಯ (ಕನ್ನೈದಿಲೆ) ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕುವಲಯ (ದ್ರಷ್ಟ ಸಮೂಹ) ದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಆಖಾತ (ಅಗಳ್ಲೆ)ವು ಅಖಾತ (ಅಗೆದು ಮಾಡದೆ, ಅಕೃತಕವಾದುದು) ಎನಿಸಿ ನೋಡುವ ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಹು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ೩೧. (ಆ ಕಂದಕದ) ತಳದ ಇಂದ್ರನೀಲ ಭೂಮಿಯ ಕಾಂತಿ ನೀರಿನ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ ಕೆಸರಿನ ಸಂಪರ್ಕವಾಗುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಾಟವಾಡುವ ಅಪ್ಪರೆಯರು ಸೋಜಿಗಾಗೊಳ್ಳುವರು. ೩೨. ನೀರಲ್ಲಿ ಇವೇನು ದುಂಬಿಗಳು ಬಳಸಿದ ತಾವರೆಗಳೊ ಅಥವಾ ಮುಳುಗಿ ಮೇಲೇಳುವಾಗ ಕೂದಲು ಮುಸುಕಿದ ದೇವಾಂಗನೆಯರ ಮುಖಗಳೊ

ಜಳಕೇಳಿಲೋಲಭಾವನ |

ಲಳನಾಕುಚತಟವಿಲಿಖಿತಮೃಗಮದಪತ್ರಾ ||

ವಳಿ ಪರಿಕಲಿಸಿ ತರಂಗಂ |

ಗಳೋಳಿವುದದರ್ಶಪೂರ್ವಜಳನೀಳಿಕೆಯಂ ||

೩೩

ಇರುಳುಂ ಪೆಗಲುಂ ಮರಲ್ಲಂ |

ಬುರುಹಮುಮುತ್ಪಳಮುಮೆಸೆಗುಮೊಲವಿದೆ ಪರ ||

ಸ್ವರಕಲುಷವಾನುಟಿದಂಭ |

ಶ್ವಗಂಗಳಿಕ್ಕುಂ ಪ್ರಭುಪ್ರಭಾವದಿನದಟಿಕ್ಕಿ ||

೩೪

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ

ಅಗಲದೆ ಮೇಣ್ ನೆರೆಯದಿರುಳ್ ||

ಪಗಲೆಂಬವಟಿಂದು ಪೋಗುಮಂ ಬರವುಮನಾ ||

ಸೆಗೆಯದೆ ರಥಾಂಗಯುಗಳಂ |

ಬಗೆಯೊಳಿ ಬೇಟಿಂದು ತಣೆವನೊಳಕೊಂಡಿಕ್ಕುಂ ||

೩೫

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಆ ಪರಿಚೆಯೆಂಬ ನೂತನ |

ಕೂಪಾರದುದಗ್ರವಜ್ರವೇದಿಕೆಯೆಂಬಾ ||

ಳಾಪಮನದಟಿವಾರ್ಕ್ಕಿ |

ರೋಪಾಂತದೊಳಿದರ್ ವೇದಿಯೊದವಿಸಿತಾದಂ ||

೩೬

ಎಂದು ತೀರದಲ್ಲಿ ಹೂಕೊಯ್ಯುವ ದೇವವಧುಗಳು ಆಲೋಚಿಸುವರು. ೩೩. ಜಲಕ್ರೀಡಾಮಗ್ನರಾದ ಲಲನೆಯರ ಮೊಲೆಗಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಪತ್ರಗಳು ನೀರಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಮೇಲೆದ್ದು ತೆರಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿ, ಆ ನೀರಿಗೊಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಹಾವಸೆಯ ಬೆಡಗನ್ನು ಒದಗಿಸುವುವು. ೩೪. ಇರುಳಾಗಲಿ, ಹಗಲಾಗಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಜಿನಪ್ರಭುವಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕೆಂದಾವರೆ ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅರಳಿಂೆಯೆ ಇರುವುವು; ಜಲಚರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷವನ್ನು ತೊರೆದು ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೆ ಇರುವುವು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ- ೩೫. ಅಗಲುವುದನ್ನೂ ಕೂಡುವುದನ್ನೂ ಮರೆತು, ಹಗಲಿರುಳುಗಳ ಬರುಹೋಗುವುದನ್ನು ಬಯಸದೆ ಚಕ್ರವಾಕ ದಂಪತಿಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಿರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೩೬. ಆ ಕಂದಕವೆಂಬ

ಅವಚಱನಾಗಿಸದಸೆದಿ |

ದುಃಪು ವೇದೀದ್ವಾರಮಂಗಳಂ ನಿಧಿಪ್ರತಿಹಾ ||

ರವಿತಾನಂಗಳ್ ಮುಂ ಪೇ |

ಬ್ರುವನೆ ಪೊಲಂ ಪೋಲ್ತು ಯಮಕವರ್ಣಂಗಳವೋಲ್ || ೩೭

ಅಂತು ನಯನಹೃದಯಸಂಪನ್ನಿಧಿಯಾದ ವೇದಿಯಿಂದಮೊಳಗೆ ಚತುಃಕ್ಷೋಶವಿಷ್ಣುಂಭ ಸಂಭೃತಮಾಗಿ

ಆವಿಷ್ಣುತನಿಜಲಕ್ಷ್ಮೀ |

ಯೌವನಮಾಮೋದಸಮುದಯೋತ್ಪಾದಿತಭೃಂ ||

ಗಾವನಮಸೆದಿರ್ಪುದು ವ |

ಲ್ಲಿವನಮನವರತಕುಸುಮರಸಕೃತಸವನಂ || ೩೮

ಅತಿಲಲಿತಪತ್ರಕುಳಪರಿ |

ವೃತಪತ್ರಲತಾಳಿ ಎಕಚಮುಷ್ಪಚಯೋದಂ ||

ಚಿತಮುಷ್ಪಲತಾಳಿ ಫಲ |

ಪ್ರತತಿಚಲತ್ಪಲಲತಾಳಿಸೊಗಯುಮದಜಸಿಂಹ || ೩೯

ಮತ್ತಮಾ ವನಂ ಬಹುಲತಾನ್ವಿತಮಾಗಿಯುಂ ಅತಿಶಿರಬಾಧಾವಳಂಬಮಲ್ಪು, ವಿನೂತಜಾತಿ ಯುತಮಾಗಿಯುಂ ಕುಲೀನವೃತ್ತಿವರ್ತನಮಲ್ಪು, ಸಂಗತಾನೇಕಭಂಗಭಂಗುರಮಾಗಿಯುಂ

ಸಮುದ್ರದ ಈಚೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಯೊಂದು ವಜ್ರವೇದಿಕೆ ಎಂದೆನಿಸಿತು.

೩೭. ಆ ವೇದಿಯ ದ್ವಾರಮಂಗಳದಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂಚೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅದೇ ಬಗೆಯ ನಿಧಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರತಿಹಾರದಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿ, ಯಮಕವರ್ಣಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದುವು. ವ|| ಹೀಗೆ ನಯನಮನೋಹರವಾದ ವೇದಿಯಿಂದ ಒಳಗೆ ನಾಲ್ಕುಕ್ಷೋಶ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ೩೮. ಸದಾ ರಸಭರಿತವಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ದುಂಬಿಗಳನ್ನು ಸಲಹುತ್ತ, ತನ್ನ ಯೌವನ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಬನ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ೩೯. ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಎಲೆ ಬಳ್ಳಿಗಳೂ, ಅರಳಿದ ಹೂಗಳಿಂದ ಹೂಬಳ್ಳಿಗಳೂ ಹಣ್ಣೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ಫಲಲತೆಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿದುವು. ವ|| ಆ ಬನವು “ಬಹುಲತಾನ್ವಿತ” (೧. ಅಗ್ನಿಯ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ಅನೇಕ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನುಳ್ಳದು) ವಾಗಿದ್ದರೂ ಉಷ್ಣಬಾಧೆಯುಳ್ಳುದಲ್ಲ; ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ “ಜಾತಿ” (೧. ಕುಲ, ೨. ಜಾತಿ ಹೂ) ಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ “ಕುಲೀನವೃತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದುದಲ್ಲ; ಅನೇಕ “ಭಂಗ ಭಂಗುರ” (೧. ತೆರೆಗಳಿಂದ ಚಂಚಲವಾದುದು. ೨. ಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾಗುಗಳನ್ನುಳ್ಳದು) ಆದರೂ ಸಮುದ್ರದ ಶೋಭೆಯಿಲ್ಲದುದು; ಸತತವಾಗಿ “ಸುಮನೋನಿವೇಶ”

ಸಮುದ್ರತೋಭಾವಹಮಲ್ಪ, ನಿರಂತರಸುಮನೋನಿವೇಶಮಾಗಿಯುಂ ಚೇತನತ್ವಾಭ್ಯುಪೇತಮಲ್ಪ,
ಷಟ್ಪದೋತ್ಸಾಹಗೀತಕಾವರ್ತನವಿಷಯಮಾಗಿಯುಂ ಏಕದೇಶತೋಭಾಪ್ರಭಾಭೂತಮಲ್ಪ,
ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ಅಲರ್ದದಿರ್ಮುತ್ತ ಪೂತ ಪೊಸಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂಡುಣಿವಿಂಡು ಮುತ್ತ ಕ ||
ಬ್ರಲಿಸವ ಮೊಲ್ಲೆ ಕಂಪಿನೊಳೆ ಪೊಂಪುಟಿಪೋಪಿರುವಂತಿ ಬಲ್ಲುಗುಳ್ ||
ನೆಲಸೆ ನೆಗಟ್ಟ ಜಾಜಿ ವಿಗಳನ್ನೆಕರಂದದೆ ನಾಂದ ಸಿಂದುರಂ |
ಸಲೆ ಋತುವಲ್ಲಮಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದುರ್ದನೇನಟಿಪಲ್ಯೆ ಸಾಲ್ವವೋ ||

೪೦

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ

ಋತುಗಳನೊಂದನೊಂದು ಲತೆ ಪಾರ್ದಲವೇಣುವು ವಿಂತಧೀಶನ |
ಪ್ರತಿಹತಶಕ್ತಿಯಿಂದಲರ್ದುಮೋದಲೆಲ್ಲಮನೀಕಗಂಧಸಂ ||
ತತಿಗಳನಾಂತು ಗಂಧವಹಸಂಜ್ಞೆಗೆ ಸಾರ್ಥತೆಯಾದುದೆಂದು ಮಾ |
ರುತನೊಳಕೆಯ್ದುಣ್ಣುವ ಪರಾಗಪರಂಪರೆಯಿಂದೆ ರಾಗಮಂ ||

೪೧

ಮಳಿನತೆ ಚಂದ್ರಜನೇಂದ್ರನ |
ಬಳವತ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಮೋಸರಿಸೆ ತಳ ||
ತ್ತಳಿಸುವ ಪೊಂಬಣ್ಣದಿನೆ |
ವೆಳದುಂಬಿಗಳೀವುವದಱಿಲಿಳಿತಿಳಿತುಕಮಂ ||

೪೨

(೧. ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಲೆಯಾದುದು. ೨. ಉತ್ತಮವಾದ ಹೂಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ ಚೇತನತ್ವವುಳ್ಳದಲ್ಲ: “ಷಟ್ಪದೋತ್ಸಾಹಗೀತಕಾವರ್ತನ ವಿಷಯ” (೧. ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಉತ್ಸಾಹ ಗೀತವನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹಾಡುತ್ತಿರುವುದು (?). ೨. ದುಂಬಿಗಳ ಉತ್ಸಾಹದ ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಅವಕಾಶವಾದುದು) ಆಗಿದ್ದರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಶೋಭೆಯುಳ್ಳದಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆ-೪೦. ಅರಳಿದ ಅದಿರ್ಗಂತಿ, ಹೂತ ಹೊಸ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ದುಂಬಿಗಳು ಮುಸುಕಿ ಕತ್ತಲೆಗೊಂಡ ಮೊಲ್ಲೆ, ಕಂಪಿನ ಅತಿಶಯವನ್ನುಳ್ಳ ಇರವಂತಿ, ದೊಡ್ಡ ಹೂಗಳ ಜಾಜಿ, ಮಕರಂದವೊಸರುತ್ತಿರುವ ಸಿಂಧೂರ (ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳುವ) ಈ ಎಲ್ಲ ಹೂಗಳೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಯೆ ನೆಲಸಿದ್ದುವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿದುವು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ-೪೧. (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ) ಒಂದೊಂದು ಬಳ್ಳಿ ಒಂದೊಂದು ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಡುವುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಜಿನೇಶನ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅರಳಿ ಸುಗಂಧ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ “ಗಂಧವಹ” ನೆಂಬ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದ ವೆಂದು ಗಾಳಿಯು ಅವುಗಳ ಪರಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿತು. ೪೨. ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಮಹಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಲಿನತೆಯೆಲ್ಲ ಹೊರಟು ಹೋಗಲಾಗಿ ತಳತಳಿಸುವ ಹೊಂಬಣ್ಣದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಮರಿದುಂಬಿಗಳು

ಪಿರಿದುಂ ರೇಫದ್ವಯಭಾ |

ಸುರಮಂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಂಕಮಂ ನಲವಿದು ||

ಚ್ಚರಿಸಿ ಮೊರೆವಳಿಗಳದಟಿರೋಳ್ |

ದ್ವಿರೇಫನಾಮಂಗಳಾದುವಂದಿಂಬಟಿಯಂ ||

೪೩

ಅಮನನರ್ಚಿಸಲಿಚ್ಛೆ |

ಪ ಮನಮೆ ತಮಗಾಗೆ ಬಳ್ಳಿವಳ್ಳಿಯೊಳೆಲ್ಲಂ ||

ಸುಮನಃಪ್ರತತಿಯನಾಯ್ದರ್ |

ಸುಮನಃಪ್ರಮದೆಯರನೂನರಾಗದಿನದಟಿರೋಳ್ ||

೪೪

ಮತ್ತಂ

ನಿಜಗಮನತ್ರಿಭಂಗದೆ ಲತಾಳಿಯ ಭಂಗುರಭಂಗತುದ್ಧಿಯಂ |

ನಿಜಕರಪಲ್ಲವೋಲ್ಲಸನದಿಂ ನವಪಲ್ಲವಜಾಲಲೀಲೆಯಂ ||

ನಿಜದರಹಾಸದಿಂ ಮುಕುಳಬೃಂದಮಿಳಿದರಹಾಸಶೋಭೆಯಂ |

ನಿಜಭುಜಶಾಖೆಯಿಂ ಲಲಿತಶಾಖೆಯನಗ್ಗಲಿಪರ್ ಲತಾಂಗಿಯರ್ ||

೪೫

ಅಂತು ದಿವಿಜವಲ್ಲಭಿಕಾಪ್ರತಾನಮಾನಸೋಲ್ಲಸನಜನಕಮಾದ ವಲ್ಲಿವನದಿನೊಳಗೆ,

ರಾರಾಜನ್ನಿಧಿಮಂಗಳೋಪಚಿತಪಕ್ಷಂ ಯಕ್ಷದೌವಾರಿಕೋ |

ದಾರಂ ಚಂಚುರತಾರಗೋಪುರಚತುಷ್ಕಂ ತನ್ನೊಳೋರಂತೆ ವಿ ||

ಸ್ವಾರಂಚಿತ್ತಿರೆ ಭೂರಿಸಾರರಚಿತಂ ಪ್ರಾಕಾರಮುದ್ಯತ್ಪ್ರಭಾ |

ಭಾರಂ ಸುತ್ತಿದುದೆಯ್ಯೆ ಲೋಚನಚಕೋರೀವಾಗುರಾಕಾರದಿಂ ||

೪೬

ಆ ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿದುವು. ೪೩. ಎರಡು ರೇಫಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡ ಚಂದ್ರಪ್ರಭವೆಂಬ ಅಂದವಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಮೊರೆಯುವುದ ರಿಂದ ದುಂಬಿಗಳಿಗೆ ಅಂದಿನಿಂದ “ದ್ವಿರೇಫ” ಎಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು. ೪೪. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಸಕ್ತರಾದ ಜಿನೇಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಬಯಕೆಯಿಂದ ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಬಳ್ಳಿ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿ ತುಂಬಾ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಹೂಗಳನ್ನು ಆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು-೪೫. ತಮ್ಮ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೈಯ ತ್ರಿಭಂಗದಿಂದ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಬಾಗುವ ಚೆಲುವನ್ನು, ತಮ್ಮ ಚಿಗುರಲೆಗಳಂತಹ ಕೈಗಳ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಹೊಸ ತಳಿರಿನ ಶೋಭೆಯನ್ನು, ತಮ್ಮ ನಸುನಗೆಯಿಂದ ಬಿರಿಮೊಗ್ಗು ಗಳ ನಸುನಗೆಯ ಬೆಡಗನ್ನೂ, ತಮ್ಮ ಬಳ್ಳಿದೋಳುಗಳಿಂದ ಬಳ್ಳಿಯ ಶಾಖೆಗಳ ಅಂದವನ್ನು ಆ ಬಳ್ಳಿ ಮೈಯ ಬೆಡಗಿಯರು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ೪೬. ಹೀಗೆ ದೇವವಲ್ಲಭೇ ಯರಿಗೆ ಮನೋಲ್ಲಾಸಕರವಾದ ಆ ಬಳ್ಳಿಬನದಿಂದ ಒಳಗೆ-೪೬. ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಧಿಗಳು ಹಾಗು ಮಂಗಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಯಕ್ಷದ್ವಾರಪಾಲಕರಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಬಳ್ಳಿಯ ಗೋಪುರಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡು, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಹರಡುತ್ತ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಚಕೋರಿಗಳಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಬಲೆಯೆಂಬಂತೆ ಸಾರ

ಅಲ್ಲಿಂದೊಳಗೆ ಮತ್ತಂ ಚತುಃಕ್ರೋಶವಿಶಾಲಪ್ರದೇಶಂಗಳೊಳೆ ನಾಲ್ಕು ಮಹಾವೀಧಿಗಳೆಡೆ
ಯೊಳ್

ನಿಜಿದಳಿದೊಂಗಳಿಂದೆಸೆವಶೋಕವನಂ ತನಿವಣ್ಣ ಗೊಂಚಲಿಂ |
ದೊಟಗಿದ ಸಪ್ತಪರ್ಣವನಮುಳ್ಳಲದೊಳ್ಳಲರಿಂದಮೆತ್ತಲುಂ ||
ಮಿಜುಗುವ ಚಾರುಚಂಪಕವನಂ ತಳಿರಿಂದಲರಿಂ ಫಳಂಗಳಿಂ |
ತುಜುಗಿದ ಬಾಳಚೂತವನಮೀಕ್ರಮದಿಂದಮೆ ತಪ್ಪದೊಪ್ಪುಗುಂ || ೪೭

ಗಿಳಿಗಳ್ ಸ್ಯಾದ್ವಾದಮೀಮಾಂಸೆಯೊಳೆ ಬಿಡದುಪನ್ಯಾಸಮಂ ಮಾಬ್ಬುದಾದಂ |
ಕಳಕಂಠಗಳ್ ಚತುರ್ಮಂಗಳಮನೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿರ್ಪುವಾಕಲ್ಪವಾಸಂ ||
ಗಳವುದ್ಯುತದ್ಯರಾಗದ್ಯುತಿಗಳಮಳಚಂದ್ರೋಪಳಚ್ಚೋತಿಗಳ್ ಗೊಂ |
ದಳದಿಂ ಸುತ್ತಿದ್ ನಾಲ್ಕುಂ ಬನದೊಳೆನೆ ಕರಂ ಚೋದ್ಯಮುದ್ಯಾನದೇಶಂ || ೪೮

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ

ಮಣಿಮಯಶೃಂಗತುಂಗಕೃತಕಾಚಮಾಕೃತಕಾಚಳಾಗದೊಳ್ |
ಕುಣಿವ ನವಿಲ್ ನವಿಲ್ಗೆ ಜತಿಯಂ ತಳತಾಳದಿನೊಂದಿಪಪ್ಪರೋ ||
ಗಣಮಿರದಪ್ಪರೋಗಣಮನಾಟಿಪ ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಗಾಳಿಯೊಳ್ |
ಪೆಣೆದಲರ್ಗಂಪಿನಿಂ ತಣೆದು ಪಾಡುವ ತುಂಬಿಯದೇನಳುಂಬೋ || ೪೯

ವತ್ತಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯು ಪ್ರಾಕಾರ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ವ|| ಅದರಿಂದಾಚೆ ಒಳಗಡೆಗೆ
ನಾಲ್ಕು ಕ್ರೋಶ ವಿಶಾಲವಾದ ನಾಲ್ಕು ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ-೪೭. ಚೆಲುವಾದ
ತಳಿರ ಗೊಂಚಲಿಂದೊಪ್ಪುವ ಅಶೋಕವನ, ಸವಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳ ಗೊನೆಗಳಿಂದ
ಬಾಗಿರ ಸಪ್ತಪರ್ಣವನ, ತುಂಬ ಅರಳಿದ ಹೂಗಳಿಂದ ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಹೊಳೆಯುವ
ಚಂಪಕವನ, ತಳಿರಿಂದಲೂ, ಹೂಗಳಿಂದಲೂ, ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಎಳಮಾವಿನ ವನ-
ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವನಗಳು ಒಪ್ಪಿದುವು. ೪೮. ಉಜ್ವಲವಾದ ಮಾಣಿಕ್ಯದ
ಪ್ರಭೆಯಿಂದಲೂ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ಆವೃತವಾದ ಈ ನಾಲ್ಕು
ಬನಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಳಿಗಳು ಸ್ಯಾದ್ವಾದ ಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಉಪನ್ಯಾಸ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಚತುರ್ಮಂಗಳಗಳನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ
ಆ ಉದ್ಯಾನ ಪ್ರದೇಶವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ-೪೯. ರತ್ನಮಯವಾದ
ಉನ್ನತ ಶಿಖರಗಳುಳ್ಳ ಕೃತಕಗಿರಿಗಳು; ಆ ಗಿರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ
ನವಿಲು; ನವಿಲ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಂದ ತಾಳ ಹಿಡಿದ ಅಪ್ಸರಾಸಮೂಹ; ಆ ಅಪ್ಸರೆಯರ
ಶ್ರಮವನ್ನು ಆರಿಸುವ ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ; ಆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಟ್ಟ ಪರಿಮಳದಿಂದ
ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿ ಹಾಡುವ ದುಂಬಿಗಳು- ಇವೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅತಿಶಯವಾಗಿದ್ದವು!

ಅದಲ್ಲದೆಯೂ, ಕನಕಕೋಷ್ಠಚಕ್ರಯಪರಿಕೃತೋತ್ತಂಗಮಣೀಶತ್ರಯಾಧಿಷ್ಠಿತೀರ್ಥಕರ
ಪರಮದೇವಾಭಿಮುಖಪದ್ಮಂಕಾಸನಾಂತಾಷ್ಟಮಹಾಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯಮಾರ್ಗದ್ವಿಂಬಸಂಭೃತವಿಶಾಳಮೂರ್ತಿದೇಶಮಂ
ಅನವರತಸವನಮೂಜೋನ್ಮುಖಾನೇಕವೈಮಾನಿಕಾವಾಸಭನಾಮರಪರಿತಮಮಾಗಿ

ಅಮೃತತ್ರೀಯಮನೀಯಲಾರ್ಪಭಿನವಂ ಕಲ್ಪಾವನೀಜಾತಮೆಂ |

ಬ ಮಹೋದಾತ್ತತವತ್ತ ವಿಶ್ವಭುವನಪ್ರಸ್ತುತ್ಯಮಂ ಚೈತ್ಯವ್ಯ ||

ಕೃಮನೋರೋದನೆ ತಾಳಿ ಮಧ್ಯಮಹಿಯೋಳ್ ನಾಲ್ಕುಂ ಬನಂ ಪಾವನ |

ತ್ವಮನಾಳಿದುರ್ದವಶೋಕಸಪ್ತದಳಜಾಂಪೇಯಪ್ರಭೇದಾನ್ವಿತಂ || ೫೯೦

ಅಂತನೂನಶೋಭಾವಳಂಬನಂಗಳೆರಡುಂ ಕೆಲಕೆಲದ ಪೆರ್ವೀಧಿಗಳೆರಡುಂ ದೆಸೆಯೊಳಿಸವೆಂಟುಂ
ಕ್ಷುಲ್ಲಕದ್ವಾರದಿರ್ಕೆಲಂಗಳೊಳಮೆರಡೆರಡೆನಿಸಿ

ಸೊಗಯಿಸುವುವು ನಾಟಕತಾ |

ಲೆಗಳುತ್ತುಂಗತ್ರಿಭೂಮಿಕೋಪೇತಂಗಳ್ ||

ದ್ವಿಗುಣೇಕೃತಾಪ್ತಸಂಖ್ಯಾ |

ನುಗತಂಗಳ್ ಶುಭ್ರಕಾಂತಿಭರಿತಾಭ್ಯಂಗಳ್ || ೫೯೧

ಮತ್ತಮವಲೊಂದೊಂದು ಭೂಮಿಕೆಗಳೊಳ್ ಏಕತಾಳ ಧ್ರುವ ತ್ರಿಪುಡೆ ಮಟ್ಟಿಯ ಧ್ರುವೆ ಅಟತಾಳ
ರೂಪಕಂ ಮೊದಲಾದ ಸೂತ್ರತಾಳಂಗಳೊಳಂ ನೂಟಂಟು ನ್ಯಾಸತಾಳಂಗಳೊಳಂ ಕೂಡಿ,

ವ|| ಅದಲ್ಲದೆ, ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಮೂರು ಚಿನ್ನದ ಕೋಟೆಗಳ ನಡುವೆ ಉನ್ನತವಾದ
ರತ್ನ ಪೀಠತ್ರಯದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಸಿದ ತೀರ್ಥಕರನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ
ಪರ್ಮಂಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮಹಾಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯ ಸಹಿತವಾದ ಜನಬಿಂಬವನ್ನು
ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಒಡಗೊಂಡು ವೈಮಾನಿಕರೆ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ದೇವತೆಗಳು
ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿರಲಾಗಿ_೫೯೦. ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಅಭಿನವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳೆಂಬ
ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ವಿಶ್ವಭುವನ ಪೂಜ್ಯವಾದ ಚೈತ್ಯವೃಕ್ಷ (ಅರಳಿಮರ) ಗಳು
ಒಂದೊಂದು ಬನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ನಿಂತಿರಲಾಗಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ಆ ನಾಲ್ಕೂ
ಬನಗಳು ಪಾವನವಾಗಿದ್ದವು ವ|| ಬನಗಳ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಭೆಯುಳ್ಳ
ಹಿರಿಯ ಬೀದಿಗಳೆರಡು; ಅವುಗಳಿಗೆ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟೆಂಟು
ಚಿಕ್ಕಬಾಗಿಲುಗಳು; ಬಾಗಿಲ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡರಂತೆ_೫೯೧.
ಗಗನಚುಂಬಿಯಾದ ಮೂರಂತಸ್ತಿನ ನಾಟಕಶಾಲೆಗಳು-ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾರು
ಶೋಭಿಸಿದುವು. ವ|| ಅವುಗಳ ಒಂದೊಂದು ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಏಕತಾಳ, ಧ್ರುವ,
ತ್ರಿಪುಡೆ, ಮಟ್ಟಿಯ, ರಘುಂಪೆ, ಅಟತಾಳ, ರೂಪಕ ಮೊದಲಾದ ಸೂತ್ರತಾಳ

ಪಸರಿಸಿದುದು ಭಾವಂ ರಸ |

ಮೊಸರ್ದುವು ಲಯದೊಡನೆ ಗೀತವಾದ್ಯಂ ಸಮಸಂ ||

ದೇಸಿದನೆ ದೇವಿಯರ್ ನಟ |

ಯಿಸುವರ್ ನಾಟಕಮನೊಡನೆ ಮೂವತ್ತಿಬ್ಬರ್ ||

೫೭

ಒಂದೊಂದು ನಾಟಕಾಲೆಯ |

ಮುಂದೊಂದೊಂದೆನಿಸಿ ಧೂಪಘಟಮುಂ ಪದಿನಾ ||

ಒಂದೆಸೆದಿದುವು ಪದಿನಾ |

ಉಂ ದಿವಮುಮನಡರೆ ಸುರಭಿಧೂಮಸ್ತೋಮಂ ||

೫೮

ಅಂತನೇಕಶೋಭಾಪರಿಕಲಿತಮಾದುಪವನದಿನೊಳಗೆ

ಮೊಸ ಮೊನ್ನವೇದಿ ನಾಲ್ಕುಂ |

ದೇಸಿಗಳೊಳಂ ಬೆಳ್ಳಿವೆಸದ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡಂ ||

ಪಸರಿಸಿದ ಸಕಳಮಂಗಳ |

ಏಸರಂ ನಿಧಿಸಮಿತಿ ಯಕ್ಷರಕ್ಷಕರೆಸೆಗುಂ ||

೫೯

ಮತ್ತಾ ವಿಶಾಲವೇದಿಯ |

ಸುತ್ತಿಂದೊಳಗೇಕಯೋಜನವ್ಯಾಪಾರ್ಯಂ ||

ಮೋತ್ತುಂಗಕಾಂಚನಸ್ತಂ |

ಭಾತ್ರದ್ವಜಭೂಮಿಯಿರ್ಪಮತ್ಯಭಿರಾಮಂ ||

೬೦

ಅಲ್ಲಿ

ಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನೂರೆಂಟು ನ್ಯಾಸತಾಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಿ-೫೭. ಭಾವ ಪಸರಿಸಿ, ರಸವೊಸರುವಂತೆ ಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳು ಲಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಮೂವತ್ತೆರಡು ಜನ ದೇವಿಯರು ನಾಟಕವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ೫೮. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಟಕಶಾಲೆಯ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಧೂಪಘಟ; ಹೀಗೆ ಹದಿನಾರು ಧೂಪಘಟಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಸುಗಂಧದ ಹೊಗೆ ಹದಿನಾರು ಸ್ವರ್ಗಗಳವರೆಗೆ ಹಬ್ಬುತ್ತಿತ್ತು. ೫೯. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಶೋಭೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉಪವನದಿಂದ ಒಳಗೆ-೬೦. ಚಿನ್ನದ ವೇದಿಯಿತ್ತು; ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲುಗಳಿರು. ಅವುಗಳ ಬಳಿ ಅಷ್ಟಮಂಗಳಗಳೂ, ನವನಿಧಿಗಳೂ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷರಕ್ಷಕರೂ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು. ೬೧. ಈ ವಿಶಾಲವೇದಿಯ ಬಳಸಿನೊಳಗೆ ಒಂದು ಯೋಜನ ವ್ಯಾಸವುಳ್ಳ, ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಚಿನ್ನದ ದ್ವಜಸ್ತಂಭಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ದ್ವಜಭೂಮಿಯಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ-

ಗರುಡಂ ಗಜಂ ಮಯೂರಂ ।

ಮರಾಳಮಂಭುರುಹಮಂಬರಂ ಚಂದ್ರಂ ಭಾ ॥

ಸುರಚಕ್ರಂ ದಾಮಂ ದಂ ।

ತಿರಿಮವೆನಿಪ್ಪಂಕದಿಂ ದಶದ್ವಜಮಸೆಗುಂ ॥

೫೬

ಪರಿಕಿಪೊಡೊಂದೊಂದಷ್ಟೊ ।

ತ್ತರಶತಮೊಂದೆಸೆಯೊಳೆಯ್ನೆ ನಾಲ್ದೆಸೆಗಳವಂ ॥

ಬೆರಸಿದೊಡನಿತು ನಾಲ್ಕು ।

ಸಿರಮೆಣ್ಣುತ್ತುಲೆಯ ಮತ್ತೆ ನಾಲ್ಕುಜಕ್ಕುಂ ॥

೫೭

ಮತ್ತಮದೊಂದೊಂದರ್ಕ ।

ಪೊತ್ತರಶತಮಾದುಪದ್ವಜಂಗಳ್ ಲಕ್ಕಂ ॥

ಮೊತ್ತದೆ ನಾಲ್ಕು ಸಹಸ್ರಂ ।

ಮತ್ತಜುವತ್ತಾಜು ಪಪ್ಪಿಯುತಪಂಚಶತಂ ॥

೫೮

ಬಗೆವಂದೆಣ್ಣೆತ್ತೆಣ್ಣೆರ ।

ಲಗಲಂ ದೈರ್ಘ್ಯಂ ದ್ವಿಗುಣಿತನವತಚಾಪಂ ॥

ಸೊಗಯಿಪ ಕಂಭಕ್ಕೆಡದೆಜಿ ।

ಮಗಳಿರ್ಪತ್ತಯ್ನು ಬಿಲ್ ದ್ವಜಂಗಳೆಲ್ಲಂ ॥

೫೯

ಶರದದ ಬಿಳಿಯ ಮುಗಿಲ್ಲೆಜಿ ।

ಪರಿಕಲಿಸುತ್ತಿದುರ್ವಂತರಿಕ್ಕದೊಳೆನಿಕುಂ ॥

ಪಿರಿದುಂ ದ್ವಜನಿಕರಶಿರಃ ।

ಪರಿಲಗ್ನದುಕೂಲಲೋಲಘಟಿಕಾಜಾಲಂ ॥

೬೦

೫೬. ಗರುಡ, ಆನೆ, ನವಿಲು, ಹಂಸ, ಕಮಲ, ಅಂಬರ, ಚಂದ್ರ, ಚಕ್ರ, ದಾಮ, ಸಿಂಹ ಎಂಬ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಹತ್ತು ದ್ವಜಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ೫೭. ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ನೂರಂಟು ದ್ವಜಗಳು; ಎಂದರೆ ಒಂದು ಸಾವಿರದಎಂಬತ್ತು; ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ ಒಟ್ಟು ದ್ವಜಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದ ಮೂನ್ನೂರಂಟತ್ತು. ೫೮. ಮತ್ತೆ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ನೂರಂಟು ಉಪದ್ವಜಗಳು; ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರದ ಐನೂರ ಅರವತ್ತು ೫೯. ಎಂಬತ್ತಂಟು ಬೆರಲಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿ ಹದಿನೆಂಟು ಬಿಲ್ಲುಗಳತೆಯ ದ್ವಜಸ್ತಂಭಗಳು; ಒಂದರಿಂದೊಂದು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಿಲ್ಲುಗಳತೆಯ ಅಂತರದಲ್ಲಿದ್ದುವು. ೬೦. ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ತಂಭದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ದುಕೂಲ ಪಟದಿಂದ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಲಶಗಳು ಶರತ್ಕಾಲದ ಬಿಳಿಮೋಡಗಳ ಹಿಂಜೊ ಏನೋ

ಕೆಲದ ಬನಗಳ ಕೃತಕಾ |
 ಚಲದ ಲತಾಂತಗಳನಿಳವಶದಿಂ ತದ್ಗೊ ||
 ತಳದೊಳ್ ದ್ವಜಾಗ್ರಹತಿಯಿಂ |
 ಗಳಿಯಿಪ ತಾರಗೆಳೆನಿಸಿ ಬಂದುಗುತಿರ್ಕುಂ ||

೬೦

ಮತ್ತಂ

ಓರಂದಮಾಗಿ ತರದಿಂ |
 ತಾರಾಧ್ವಜೋಗದ ತದ್ವಜಾಳಿ ಕುಬೇರಂ ||
 ಕಾರೋಪಕನನೆ ಬಳಿದ ಶ |
 ಚೀರಮಣನ ಪುಣ್ಯಫಲದ ಬೆಳೆಗೈಯೆನಿಕುಂ ||

೬೧

ಆ ದ್ವಜಭೂಮಿಯಿಂದೊಳಗೆ

|| ಅನವದ್ಯವೃತ್ತಂ ||

ಬಳಸಿದತ್ತು ಮಹಾಹಿಮವದ್ವಾತ್ರಿಧರಮೆತ್ತಲುಮೆಂಬಿನಂ |
 ತೊಳಗುವರ್ಧನವರ್ಧದ ಶಾಳಂ ರಾಜತಗೋಪುರಜಾಳದಿಂ ||
 ಮಿಳಿವರ್ ಸರ್ವಮಹಾನಿಧಿರಾಜಸ್ಥಾನಗಳವಸ್ತುಸಮಾಜದಿಂ |
 ಜಳಜಪಾಳನನಾಗಕುಮಾರಾನೀಕದಿನೊಪ್ಪುದೊರ್ಮೆಯುಂ ||

೬೨

ಅಂತೆಸೆವ ಶಾಳವಳಯಾ |
 ಭೃಂತರದೊಳ್ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನಮಹಿಯಿರ್ಕುಂ ||
 ಸ್ವಾಂತೋತ್ಸವಕರಮೆನಿಸಿ ಸ |
 ಮಂತವ್ವಸಹಸ್ರಚಾಪಕೃತವಿಸ್ತಾರಂ ||

೬೩

ಎಂಬಂತೆ ಶೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ೬೦. ಆ ದ್ವಜಗಳ ತುದಿ ತಿವಿದು ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ತಾರೆಗಳೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ, ಪಕ್ಕದ ಬನಗಳಿಂದ ಗಾಳಿಗೆ ಹಾರಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದ ಹೂಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು-೬೧. ಓರಣವಾಗಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನಿಂತ ಆ ದ್ವಜಸಮೂಹಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ, ಕುಬೇರನೆಂಬ ಕೆಲಸಗಾರನು ಇಂದ್ರನಿಗಾಗಿ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆ ತುಂಬಿ ನಿಂತ ಪುಣ್ಯಫಲದ ಭೂಮಿಯೊ ಏನೊ ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಆ ದ್ವಜ ಭೂಮಿಯಿಂದಾಚೆ ಒಳಗಡೆಗೆ-೬೨. ಮಹಾ ಹಿಮ ವತ್‌ಪರ್ವತವೆ ಬಂದು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಅಜ್ಜಬಿಳಿಯ ವರ್ಣದ ಕೋಟೆಯೊಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗೋಪುರಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಹೊಳೆಯುವ ಸರ್ವಮಹಾನಿಧಿಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ಮಂಗಳಗಳಿಂದಲೂ, ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾದ ನಾಗಕುಮಾರರಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿತು. ೬೩. ಹೀಗೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕೋಟೆಯ ಒಳಗಡೆಗೆ ಚಿತ್ತೋತ್ಸವಕರವಾದ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ

ಜ್ಯೋತಿಯನೀವ ಮಂದಿರಮನೀವ ಸುಧಾನ್ವಮನೀವ ವಸ್ತ್ರಸಂ ।
ಘಾತಮನೀವ ವಾದಿತಮನೀವ ಸುಮಾಲ್ಯಮನೀವ ಭಾಜನ ॥
ಪ್ರಾತಮನೀವ ದೀಪಮಮನೀವ ವಿಭೂಷೆಯನೀವ ಸೋಮಸಂ ।
ಘಾತಮನೀವ ಕಲ್ಪಕುಪಮೋಪ್ಪವಲ್ಲಿ ದಶಾಂಗಸಂಗಂತಂ ॥

೬೫

ಮತ್ತಂ

ದೇವನಗಾಗ್ರದಿಂದಭಿಷವೋತ್ಸವದಿಂದಿಟಿತಂದು ಬೇಗದಿಂದ ।
ತೀವಿ ನಿಜಾಳವಾಳಕುಳಮಂ ತಣಿವಿತ್ತ ಸುಧಾಭಿಜೀವನಂ ॥
ಜೀವನಮೆಂದೆ ಬಂದುದು ಜಿನೇಂದ್ರನನೋಲಗಿಪಟ್ಟಿಯಿಂದೆ ಕ ।
ಲ್ಪಾವನಿಜೋತ್ಕರಂ ಕುರುಧರಿತ್ರಿಗಳಿಂದೆನಿಸಿತ್ತು ತದ್ವನಂ ॥

೬೬

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮಲ್ಲಿ ಸೋಗಯಿಸುವ

ಕೃತಕೋವೀರ್ಧರಜಾಳದೊಳ್ ಕೃತಕಸಂಧುವ್ರಾತದೊಳ್ ಕಾಂಚನೋ ।
ನೃತದೊಳ್ ವಾರ್ನಿಕುರಂಬದೊಳ್ ವಿತತಧಾರಾಗೇಹಸಂದೋಹದೊಳ್ ॥
ಕೃತಮಪ್ಪಚ್ಚದತ್ತಲಕ್ಕಲತಿಕಾಗುರಾಳಿಯೊಳ್ ದೇವದಂ ।
ಪತಿಗಳ್ ಕ್ರೀಡಿಸರಂದೋಡೇಂ ಬನಮದೆಂತುಂ ದಿವ್ಯಸಂಸೇವ್ಯಮೋ ॥

೬೭

ಮತ್ತಂ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಕ್ರಮದಿಂದ ನಾಲ್ಕೆಸೆಯ ನಾಲ್ಕುಂ ಬನಂಗಳ ಮಧ್ಯದೊಳ್
ತ್ರಿಶಾಳಪರಿವೃತತ್ರಿವಿಷ್ಟರಾಗ್ರಕಾಯೋತ್ಸಗೃಹವಿಶುದ್ಧ ಸ್ಥಟಕಮಯಸಿದ್ಧ ಪ್ರತಿಮಾಪ್ರತಿಬದ್ಧಮೂಳಪ್ರದೇಶ

ಉದ್ಯಾನವು ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಬಿಲ್ಲುಗಳತೆಯ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ೬೫.
ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು, ಮಂದಿರಗಳನ್ನು, ಅಮೃತಾನ್ವವನ್ನು, ವಸ್ತ್ರಸಮೂಹವನ್ನು,
ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು, ಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು, ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು, ದೀಪಗಳನ್ನು, ಆಭರಣ
ಗಳನ್ನು, ಮದ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿದುವು.
ಮತ್ತು-೬೬. “ಮೇರುಗಿರಿಯಿಂದ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂದು
ನಮ್ಮ ಪಾತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ತೃಪ್ತಿಯಿತ್ತ ಆ ಜೀವನ (ನೀರು) ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ
ಜೀವನ (ಸಂಬಳ)” ಎಂದುಕೊಂಡು ಜಿನೇಂದ್ರನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಕುರುಭೂಮಿಯ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳು ಎದ್ದು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿವೆಯೋ ಎನ್ನೊ
ಎಂಬಂತೆ ಆ ವನವು ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ - ೬೭.
ಅನೇಕ ಕೃತಕ ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕೃತಕ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ, ಧಾರಾಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ, ಹೂವಿನ
ಹಾಸುಗೆಯುಳ್ಳ ಕಲ್ಪಲತೆಯ ಮಂಡಪಗಳಲ್ಲಿ ದೇವದಂಪತಿಗಳು ಕ್ರೀಡಿಸು
ತ್ತಿರುವರೆಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಬನ ಎಂತಹ ದಿವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು ! ವ॥ ಈ
ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ ನಾಲ್ಕು ಬನಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು

ಪೇಶಲಂಗಳುಂ ಪ್ರತಿವಿಟಪಘಟಿತಘಂಟಾಜಾಳಮುಕ್ತಾದಾಮಚಾಮರೋದ್ಧಾಮಂಗಳುಮಪ್ಪ ನಮೇರು
ಮಂದಾರಪಾರಿಜಾತಹರಿಚಂದನಸಂತಾನಮೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕವೃಕ್ಷಂಗಳಿಂದಮೆಂಟುಂ ಪಕ್ಷಪದ್ಧಾರಂ
ಗಳೆರ್ಕೆಲದ ಪದಿನಾಟುಂ ನಾಟಕಶಾಲೆಗಳಿಂದಮನಿತೆ ಧೂಪಘಟಂಗಳಿಂದಮೆಸೆದು ಸಕಲಮಂಗಳಜನ್ಮ
ಭೂಮಿಯಾದ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನಭೂಮಿಯಿಂ ಬಚೆಕ್ಕೆ.

ಮಂಗಳನಿಧಿನಿಕರಸನಾ |

ಧಂಗಳಿನತಿರುಚಿತರಜತರಚಿತಮಹಾದ್ವಾ ||

ರಂಗಳಿನುರಗಪ್ರತಿಹಾ |

ರಂಗಳಿನೊಪ್ಪುವುದು ಕನಕವೇದೀವಳಯಂ ||

೬೮

ಅಲ್ಲಿಂದೊಳಗರ್ಥಯೋಜನವಿಶಾಳಶೋಭಾವಿಪಯಮಾಗಿ

ನಯನಾಮೃತಕ್ಕೆ ಮತ್ತಾ |

ರಯೆ ಕರ್ಣರಸಾಯನಕ್ಕೆ ಸುರನರ ಜನತಾ ||

ಶಯಸೌಖ್ಯಕೃದ್ವಪಭೂ |

ಮಿಯಿದೆನೆ ಸಂಗೀತಭೂತಳಂ ಸೋಗಮಿಸುಗುಂ ||*

೬೯

ಕೋಟೆಗಳ ಬಳಸಿನ ಒಳಗಡೆಗೆ ಪೀಠತ್ರಯದ ಮೇಲೆ ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ
ಶುದ್ಧ ಸ್ಫಟಿಕಮಯವಾದ ಸಿದ್ಧಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ
ಒಡಗೊಂಡು, ಗಂಟೆಯ ಸಾಲು, ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ ಹಾಗೂ ಚಾವರಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ನಮೇರು, ಮಂದಾರ, ಪಾರಿಜಾತ, ಹರಿಚಂದನ, ಸಂತಾನಕವೆಂಬ
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕ ವೃಕ್ಷಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದುವು; ಪ್ರತಿ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಎಂಟು ಬಾಗಿಲುಗಳ
ಇಕ್ಕಲದಲ್ಲಿರುವ ಹದಿನಾರು ನಾಟಕಶಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹದಿನಾರು
ಧೂಪಘಟಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿ ಸಕಲಮಂಗಳಗಳಿಗೂ ತಾಯಿಮನೆಯಾದ
ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷೋದ್ಯಾನದಿಂದ ಆಚೆಗೆ- ೬೮. ಅಷ್ಟಮಂಗಳ, ನವನಿಧಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮಹಾದ್ವಾರಗಳಿಂದಲೂ ನಾಗಕುವಾರ ದ್ವಾರಪಾಲರಿಂದಲೂ
ಕನಕವೇದಿಯೊಪ್ಪಿತು. ವ|| ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಳಗೆ ಅರ್ಧಯೋಜನ ವಿಶಾಲ
ವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ- ೬೯. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅವ್ಯುತವನ್ನು, ಕಿವಿಗೆ ರಸಾಯನವನ್ನೂ,
ಸುರಜನರಿಗೆ ಸೌಖ್ಯವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಾಶ್ರಯವೆಂಬಂತೆ ಸಂಗೀತ

* ಸುರನರ್ತಕಿಯರವರಿಸಲ್ |

ಲೃರೆಯಾದತ್ತವರದಿವ್ಯರೂಪುಗುಣಂಗಳ್ ||

ವರಮೆಸನ್ನೆರಮಾದಂ |

ಸುರರಾಗಂವೀತರಾಗಮಯಮಾಯ್ತ್ರಗಳ್ ||

೬೯

ಇದು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲ; ಗ್ರಂಥಕರ್ತನದಲ್ಲದೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಸಾಂಪ್ರದಾಯಕಸಾಮಾಜಿಕಜನನಿವೇಶೋಚಿತೋತ್ಸುಂಗರಂಗಪಾರ್ಶ್ವವಿಶಾಳ
ಭೂಪ್ರದೇಶಂಗಳಿಂದಂ ಅತಿಬಹಳಶಾತಕುಂಭಸ್ತಂಭಂಗಳಿಂದಂ ಅಪ್ರತಿಸುರತ್ನವರಾಚಿಭದ್ರಂಗಳಿಂದಂ
ಉದಾರಚತುರ್ಧ್ವಾರಂಗಳಿಂದಂ ಆತ್ಮಮತ್ತವಾರಣಂಗಳಿಂದಂ ಮತ್ತಂ ದೇವಮಾನವಮೃಗಖಿಗೋರ್ವೀಜ
ಪರ್ವತಂಗಳಿಂ ಕ್ರಿಯಾಗುಣದ್ರವ್ಯಗಳಿಂ ಜಾತಿಯಾಗಿ ಬರೆದ ಚಿತ್ರಂ | ಚಿತ್ರಾರ್ಥಂ | ಚಿತ್ರಾಭಾಸ ಮೆಂಬ
ಮೂಱುಂ ಚಿತ್ರದೊಳಗೆ, ಶ್ರುತವಿದ್ಯಮಾತ್ಮವಿದ್ಧಂ ಪರವಿದ್ಯಮೆಂಬ ವಿದ್ಧಪದ್ಧತಿಯೊಳಂ, ಋಜು |
ಋಜುಪರಾವೃತ್ತಿ | ಅರ್ಧಋಜು | ಅರ್ಧಋಜುಪರಾವೃತ್ತಿ | ಸಾಚಿ | ಸಾಚಿಪರಾವೃತ್ತಿ | ದ್ವ್ಯರ್ಧಾಕ್ಷಂ |
ತತ್ತರಾವೃತ್ತಿ | ಪಾರ್ಶ್ವಗತಮೆಂಬ ನವಸ್ಥಾನಕಂಗಳೊಳಂ, ಆಯಾಮವಿಸ್ತಾರಮೆಂಬ ಮಾನದ್ವಯದೊಳಂ
ರಸಚಿತ್ರಂ | ಧೂಳೀಚಿತ್ರಮೆಂಬೆರದೋಚಿಯೊಳಂ, ಪುಲಕಂ | ಪತ್ರಕಂ | ಬಿಂದುಕಂ | ಧೂಮ್ರಾವರ್ತಂ |
ಉದ್ವರ್ತನಂ | ಚಿತ್ರವರ್ತಮೆಂಬಾಜುಮಣ್ಣಿಗಳೊಳಂ, ಉದಕಂ | ಅಧೋದಕಂ | ವರ್ಣಾಂತರಮೆಂಬೀ
ಪಲವುಂ ಭವಿಗೈಯ್ತು ಪದದೊಳಮಳವಡೆ ಭೂತಭವದ್ಭಾವಿ ಶಲಾಕಾಪುರುಷಚರಿತಂಗಳಂ
ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂ ತಿಳಿದು ಜನ್ಮಪರಂಪರೆವೆರಸು ಮಯಮಾಂಡವ್ಯವಿಶ್ವ ಕರ್ಮರೆಂಬ ಮರ್ತ್ಯ
ಚಿತ್ರಕರ್ ಬರೆದ ಚಿತ್ರಂಗಳೊಳಂ, ಅವಸಿಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ ಚಿತ್ರಾರ್ಥಪತ್ರಮಂದು ತದ್ವಿದ್ಯಾ
ವೈಶಾರದ್ಯಮಂ ಮೆಚಿವ ತೆಪದಕಳಿಕೆ | ಕಂಟಕಂ | ಬಾಳತಿತಿರ | ತ್ರಿಭಂಗಂ ! ಮಕರಿಕೆಯೆಂಬ

ಭೂಮಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ಎ|| ಅಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಕಾರರ ಸಾಮಾಜಿಕರ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ
ಉನ್ನತವಾದ ಹಾಗು ವಿಶಾಲವಾದ ರಂಗಭೂಮಿ ಪಾರ್ಶ್ವಭೂಮಿಗಳಿಂದಲೂ,
ಅನೇಕಾನೇಕ ಚಿನ್ನದ ಕಂಬಗಳಿಂದಲೂ, ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ರತ್ನ ರಚನೆಗಳಿಂದಲೂ,
ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಬಿತ್ತರದ ಅಂಗಳಗಳಿಂದಲೂ ದೇವ
ಮಾನವ ಮೃಗ ಖಿಗ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪರ್ವತಗಳಿಂದಲೂ, ಕ್ರಿಯಾ
ಗುಣದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಜಾತಿಯಾಗಿ ಬರೆದ ಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಾರ್ಥ, ಚಿತ್ರಾಭಾಸವೆಂಬ ಮೂರು
ಬಗೆಯ ಚಿತ್ರಣದಿಂದಲೂ, ಶ್ರುತವಿದ್ಯ, ಆತ್ಮವಿದ್ಯ, ಪರವಿದ್ಯವೆಂಬ ವಿದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ
ಯಿಂದಲೂ, ಋಜು, ಋಜುಪರಾವೃತ್ತಿ, ಅರ್ಧಋಜು, ಅರ್ಧಋಜು ಪರಾವೃತ್ತಿ,
ಸಾಚಿ, ಸಾಚಿಪರಾವೃತ್ತಿ, ದ್ವ್ಯರ್ಧಾಕ್ಷ, ದ್ವ್ಯರ್ಧಾಕ್ಷಪರಾವೃತ್ತಿ, ಪಾರ್ಶ್ವಗತ ಎಂಬ
ಒಂಬತ್ತು ಸ್ಥಾನಕಗಳಿಂದಲೂ, ಆಯಾಮ, ವಿಸ್ತಾರ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯ
ಮಾನಗಳಿಂದಲೂ, ರಸಚಿತ್ರ, ಧೂಳೀಚಿತ್ರ ಎಂಬ ಎರಡು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ,
ಪುಲಕ, ಪತ್ರಕ, ಬಿಂದುಕ, ಧೂಮ್ರಾವರ್ತ, ಉದ್ವರ್ತನ, ಚಿತ್ರವರ್ತ ಎಂಬ ಆರು
ಬಗೆಯ ವರ್ಣಲೇಪದಿಂದಲೂ ಉದಕ, ಅಧೋದಕ, ವರ್ಣಾಂತರ
ಎಂಬ ಹಲವಾರು ಭವಿಗೊಡುವ ಹದದಲ್ಲಿಯೂ ಅಳವಟ್ಟು, ಈಗಾಗಲೆ ಆಗಿ
ಹೋದ, ಈಗಿರುವ ಹಾಗು ಇನ್ನು ಆಗಲಿರುವ ಶಲಾಕಾಪುರುಷರ
ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಜನ್ಮಾವಳಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಮಯ,
ಮಾಂಡವ್ಯ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮರೆಂಬ ದೇವ ಚಿತ್ರಕಾರರು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದಲೂ,
ಅವುಗಳ ಎಡೆಯೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ, ಅರ್ಥಪತ್ರವೆಂದು ಚಿತ್ರವಿದ್ಯಾನಿಪುಣತೆ

ಪಂಚಾಂಕುರಪ್ರಪಂಚಮುಂ, ಗ್ರಂಥಿಗರ್ಭಂ | ಭಲಿತಾಳವಟ್ಟುಂ | ಪುದಿವು | ಪೊದಲು | ಉತ್ಪಾಳಕವಿ |
ಮರುಳು | ಪೂರ್ವಶಾಖೆ | ಪಶ್ಚಿಮಶಾಖೆ | ಶಿರಂ | ಮನುಶಿರಂ | ವರಾಹಕರ್ಣಿಕೆ |
ಗಜಕರ್ಣಿಕೆಯೆಂಬವಯವಪ್ರಕಾರಮುಮೆಸೆಯೆ ಬರೆದ ಶಿಶು | ಸಕಲಂ | ಸ್ವಸ್ತಿಕಂ | ವರ್ಧಮಾನಂ |
ಸರ್ವತೋಭದ್ರಂ | ಕಾಂತಂ | ಮಹಾಕಾಂತಂ | ಚತೋತ್ಸವಮೆಂಬೆಂಟುಂ ಪತ್ರಂಗಳೊಳಂ,
ಅಸಾದೃಶ್ಯಮುಂ ದೃಶ್ಯಮುಮಾದ ಶುಶ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಸುಧಾಭಿತ್ತಿಭಾಗಂಗಳಿಂದಮಪೂರ್ವಭಿತ್ತಿಯಂ ತಳೆದು

ಸಂಗೀತದ ದೆಸೆಯೆಟೆಯದ |

ವಂಗಂ ಪುಗಲೊಡನೆ ಪಾಡುವಾಡುವ ಚಿತ್ತಂ ||

ಸಂಗಳಪುದಿನಿಪ ನೃತ್ಯಗೃ |

ಹಂಗಳ್ ಸುತ್ತಿಟಿದು ನೆಟಿಯೆ ಮೆಟಿಯುತ್ತಿಕುಂ |

೭೧

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ಪುಷ್ಪಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮಸಂಬಂಧಂಗಳಪ್ಪ ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿಗಳೊಳ್ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಲವುಂ
ಗ್ರಾಮರಾಗಗಳೊಳಂ, ಅಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಾಷೆಗಳೊಳಂ, ಭಾಷೆಗಳೊಳ್ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಭಾಷೆಗಳೊಳಂ,
ವಿಭಾಷೆಗಳೊಳ್ ಹುಟ್ಟಿದಂತರಭಾಷೆಗಳೊಳಂ, ತತ್ತದಂಗಳಗಳಪ್ಪ ರಾಗಾಂಗಂ | ಭಾಷಾಂಗಂ |
ಉಪಾಂಗಂ | ಕ್ರಿಯಾಂಗಮೆಂಬ ದೇಶೀರಾಗಂಗಳೊಳಂ, ಮತ್ತಂ ಸ್ಥಾನತ್ರಯನಿಯತಮುಂ ಸ್ಥಾಯ್ಯ
ದಿವರ್ಣಯುತಮುಂ ಅಮುಕ್ತಸ್ಥಾನರಂಜನಮುಂ ನಾನಾಲಂಕಾರಸಾರಮುಂ ಲೀನೋಲ್ಲಸನ್ನಾದನ್ಯಾಸ
ಭಾಸುರಮುಂ ತಂ | ಹ | ಯ | ಎ | ಆ | ದ | ತಿನಂ | ನಿತ | ನಿತ | ಗೀತಾಕ್ಷರೋಪಲಕ್ಷಿತಮುಂ

ಯನ್ನು ಮೆರೆವಂತೆ ಕಳಿಕೆ, ಕಂಟಕ, ಬಾಳಶಿಶಿರ, ತ್ರಿಭಂಗ, ಮಕರಿಕೆ ಎಂಬ ಐದು
ಅಂಕುರಗಳಿಂದಲೂ, ಗ್ರಂಥಿಗರ್ಭ, ಭಲಿತಾಳವಟ್ಟು, ಪುದಿವು, ಪೊದಲು, ಉತ್ಪಾಳಕವಿ,
ಮರುಳು, ಪೂರ್ವಶಾಖೆ, ಪಶ್ಚಿಮಶಾಖೆ, ಶಿರ, ಮನುಶಿರ, ವರಾಹಕರ್ಣಿಕೆ, ಗಜಕರ್ಣಿಕೆ
ಎಂಬ ಆವಯವ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಚೆಲುವಾಗಿ ಬರೆದ ಶಿಶು, ಸಕಲ, ಸ್ವಸ್ತಿಕ,
ವರ್ಧಮಾನ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರ, ಕಾಂತ, ಮಹಾಕಾಂತ, ಚತೋತ್ಸವ ಎಂಬ ಎಂಟು
ಪತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಅಸಮಾನವೂ ದರ್ಶನೀಯವೂ ಆದ ನಯನುಣುಪು
ಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಭಿತ್ತಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ೭೧. ಸಂಗೀತದ
ಗಂಧವೂ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದೊಡನೆ ಹಾಡುವ ಕುಣಿಯುವ
ಮನಸ್ಸಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ನೃತ್ಯಗೃಹಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ಶೋಭಿಸಿದುವು.
ವ|| ಅದಲ್ಲದೆ, ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮ ಗ್ರಾಮಸಂಬಂಧಗಳಾದ ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ ಹಲವು ಗ್ರಾಮ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಂತರ
ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅವುಗಳ ಅಂಗಗಳಾದ ರಾಗಾಂಗ, ಭಾಷಾಂಗ, ಉಪಾಂಗ,
ಕ್ರಿಯಾಂಗ ಎಂಬ ದೇಶೀರಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನತ್ರಯನಿಯತವೂ ಸ್ಥಾಯಿಯೆ
ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣಯುಕ್ತವೂ, ಅಮುಕ್ತಸ್ಥಾನರಂಜನವೂ, ನಾನಾ
ರಸಾಲಂಕಾರಸಹಿತವೂ ಅಂದವಾದ ನಾದನ್ಯಾಸದಿಂದ ಇಂಪಾಗಿರಲೂ,

ಗಮಕರಮಣೀಯಮುಂ ನಿಖಳಗೀತವಸ್ತಾದಿರೂಪಮುಮಪ್ಪಾಲಾಪಿಯೊಳಂ, ವಿಸ್ತರ | ಸಂಕೀರ್ಣ | ಶುದ್ಧ | ಮಿಶ್ರಮೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧರಾಗಂಗಳಿಂ ಉದ್ಗ್ರಾಹ | ಧ್ರುವ | ವೇಳಾಪ | ಭೋಗಂಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕುಂ ಧಾತ್ವಂಗಳಿಂ, ಸ್ವರ | ಪದ | ಬಿರುದ | ಪಾಟ | ತನ್ನ | ತಾಳಮೆಂಬ ಪಡಂಗಳಿಂ ನಳ | ಕೃತಂ | ಪ್ರಸನ್ನಂ | ವ್ಯಕ್ತಂ | ಪೂರ್ಣಂ | ಸಮಂ | ಸುಕುಮಾರಂ | ಸುರಕ್ತಂ | ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ | ಮಧುರಂ | ವಿನಿಕ್ಯಷ್ಟಮೆಂಬ ದಶಗುಣಂಗಳನೆಸೆವ ಗೀತಕಾದಿಶುದ್ಧಪ್ರಬಂಧಂಗಳೊಳಂ, ಮಾತೃಕಾದಿದೇಶೀಪ್ರಬಂಧಂಗಳೊಳಂ, ಧ್ರುವಾದಿದೇಶೀಗೀತಂಗಳೊಳಂ, ತ್ರಿಮಾರ್ಗಸೂಳ ಕ್ರಮದೊಳಂ, ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಣಕುಶಲರುಂ ಸಂದಷ್ಟಾದ್ಯೋಕೋನವಿಂಶತಿದೋಷದೂರರುಂ ಚಿತ್ರಮರುಂ ವತ್ಯಕಂಠರುಮಪ್ಪ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಗಾಯಕರುಮಂ, ಮತ್ತಂ ತತಘನಸುಷಿರಾವನದ್ಭುತುರ್ವಾದ್ಯ ಭೇದವೇದಿಗಳುಮಂ, ಏಕಹಸ್ತ | ದ್ವಿಹಸ್ತ | ಕೋಣ | ಹಸ್ತಕೋಣ | ಅಂಗುಳಿಕಾ | ಪೂತ್ಕಾರ ವಾದನ ಕ್ರಮಜ್ಞರುಂ, ಯತ್ಯಾದಿಸಪ್ತತಿಂಶದ್ವಾದ್ಯಪ್ರಬಂಧಪ್ರಯೋಗಪಟುಗಳುಮಂ, ಶುದ್ಧಂ | ಸಮಂ | ವಿಭಕ್ತಂ | ರಕ್ತಂ | ಮಧುರಂ | ಸ್ಫುಟಂ | ಪ್ರಹರಣಂ | ಶುಭದಂ | ವಿಘ್ನಾಪ್ತಂ | ಕಳಂ | ಘನಮೆಂಬ ದಶರಾದ್ಯಪ್ರಬಂಧಪ್ರಯೋಗಗುಣಪ್ರವೀಣರುಮಂ, ಗೀತಾನುಯಾಯಿ | ನೃತ್ಯಾನುಯಾಯಿ | ಉಭಯಾನುಯಾಯಿವಾದ್ಯಭೇದವಿಶಾರದರುಂ ವ್ಯಾಜ್ಯದೃಷ್ಟಹಸ್ತಗುಣಾತ್ರಯ

ತಂ, ಹಯ, ಎ, ಆ, ದ, ತಿನಂ, ನಿತ, ನಿತ, ಎಂಬ ಗೀತಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಉಪಲಕ್ಷಿತವೂ, ಗಮಕರಮಣೀಯವೂ, ಸಕಲ ಗೀತವಸ್ತುರೂಪವೂ ಆದ ಆಲಾಪಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಸ್ತರ, ಸಂಕೀರ್ಣ, ಶುದ್ಧ, ಮಿಶ್ರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ರಾಗಗಳಿಂದ ಉದ್ಗ್ರಾಹ, ಧ್ರುವ, ವೇಳಾಪ, ಭೋಗ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಧಾತ್ವಂಗಳಿಂದ, ಸ್ವರ, ಪದ, ಬಿರುದ, ಪಾಟ, ತನ್ನ, ತಾಳ ಎಂಬ ಆರು ಅಂಗಗಳಿಂದ, ನಳ, ಕೃತ ಪ್ರಸನ್ನ, ವ್ಯಕ್ತ, ಪೂರ್ಣ, ಸಮ, ಸುಕುಮಾರ, ಸುರಕ್ತ, ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ, ಮಧುರ, ವಿನಿಕ್ಯಷ್ಟ ಎಂಬ ಹತ್ತು ಗುಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಗೀತಕವೆ ಮೊದಲಾದ ಶುದ್ಧ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮಾತೃಕವೆ ಮೊದಲಾದ ದೇಶೀಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಧ್ರುವ ಮುಂತಾದ ದೇಶೀಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತ್ರಿಮಾರ್ಗಸೂಳಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಣನಿಪುಣರೂ ಸಂದಷ್ಟವೆ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ದೋಷವರ್ಜಿತರೂ, ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಜಿತಶ್ರಮರೂ, ಕಂಠದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುತ್ವವುಳ್ಳವರೂ ಆದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗಾಯಕರನ್ನು, ಮತ್ತು ತತ, ಘನ, ಸುಷಿರ, ಅವನದ್ಭವೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ವಾದ್ಯವಿಶಾರದರನ್ನು, ಏಕಹಸ್ತ, ದ್ವಿಹಸ್ತ, ಕೋಣ, ಹಸ್ತಕೋಣ, ಅಂಗುಳಿಕೆ, ಪೂತ್ಕಾರ ಎಂಬ ವಾದನಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲಿದರನ್ನು, ಯತಿ ಮೊದಲಾದ ಮೂವತ್ತೇಳು ವಾದ್ಯಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರನ್ನು ಶುದ್ಧ, ಸಮ, ವಿಭಕ್ತ, ರಕ್ತ, ಮಧುರ, ಸ್ಫುಟ, ಪ್ರಹರಣ, ಶುಭದ, ವಿಘ್ನಾಪ್ತ, ಕಳ, ಘನ, ಎಂಬ ದಶವಾದ್ಯ ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ವಿಶಾರದರನ್ನೂ, ಗೀತಾನುಯಾಯಿ, ನೃತ್ಯಾನುಯಾಯಿ, ಉಭಯಾನುಯಾಯಿ ಎಂಬ ವಾದ್ಯ ಪ್ರವೀಣರನ್ನೂ, ವ್ಯಕ್ತವೆ

ರುಮಪ್ಪ ವಾದಕರುಮಂ, ಮತ್ತಂ ಸಂಯುತಾಸಂಯುತನೃತ್ಯಭೇದದಟುವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತಗಳುಮಂ ಸ್ಥಾಯೀಭಾವ | ವೃದ್ಧಿಚಾರೀಭಾವ | ರಸಭೇದ ಮೂವತ್ತಾಲ್ಕುದೃಷ್ಟಿಗಳುಮನಾಟುಂ ಪಾದಪ್ರಕಾರಂ ಗಳುಮಂ ಮತ್ತಮಟದಂಗೋಪಾಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗಚೇಷ್ಟೆಗಳುಮಂ ಮೂಟುಂ ಲಾಸ್ಯಸ್ಥಾನಗಳುಮನಾಟುಂ ನಾಟ್ಯಸ್ಥಾನಗಳುಮು ಮತ್ತಂ ಹಲವು ಮಿಶ್ರಸ್ಥಾನಗಳುಮಂ ಹದಿನಾಟು ಭೂಮಿಚಾರಿಗಳುಮನನಿತೆ ಗಗನಚಾರಿಗಳುಮಂ ಪತ್ತುಂ ಭೌಮಮಂಡಲಂಗಳುಮನನಿತೆ ವೈಹಾಯಸಮಂಡಲಂಗಳುಮಂ ಹದಿನಾಟುಂ ಹಾರುಗಳುಮಂ ನೂಟಿಂಟು ಕರಣಂಗಳುಮಂ ಹದಿನೆಂಟು ದೇಶೀಕರಣಂಗಳುಮನೇಟುಂ ಭ್ರಮರಿಗಳುಮಂ ಮೂಟುಂ ತೆಜದ ಸೂಚಿಗಳುಮಂ ಕರಣಂಗಳ ಕೂಟದಿಂ ಪುಟ್ಟುವ ಮೂವತ್ತೆರಡಂಗಹಾರಂಗಳುಮಂ ನಾಲ್ಕುಂ ರೇಚಿತಂಗಳುಮಂ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಮುಮತಿಲಲಿತಮುಮಾಗಿ ಅಭಿನಯಸಲಟವ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಪ್ರಾವೀಣ್ಯಯೌವನಾದಿಗುಣಪರಿಪೂರ್ತಿಯನುಳ್ಳ ನರ್ತಕಿಯರುಮಂ, ಮೇಳವಟಿಯುಟಿವಾಯ್ದುಕೊಂಡು

ಶ್ಲೋ|| “ಮುಖ್ಯದ್ವಾದಶಗಾತಾರಃ ದ್ವಾದಶೈವ ಚ ಗಾಯಿಕಾಃ |

ಅಪ್ಪಾಚಿಹಲಿಕಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಪಟ್ಟಧಾ ವಾಂಶಿಕಾ ಮತಾಃ ||

ಒತ್ತಕಾರಾಶ್ಚ ಪಂಚಾಸ್ತುಃ ತಥಾ ಪಾಟಹಿಕಾಸ್ತ್ರಯಃ |

ಯತ್ರಮಾದರ್ಗಂಗಿಕಾಃ ಪಟ್ಟವೃಂದಸ್ತಾದುತ್ತಮೋತ್ತಮಂ ||”

೭೨

ಮೊದಲಾದ ಎಂಟು ಹಸ್ತಗುಣ ಸಂಪನ್ನರಾದ ವಾದಕರನ್ನು, ಮತ್ತು ಸಂಯುತ, ಅಸಂಯುತ, ನೃತ್ಯಭೇದದ ಅರುವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಯೀಭಾವ, ವೃದ್ಧಿ ಚಾರೀಭಾವ, ರಸಭೇದ ಮೂವತ್ತಾರು ದೃಷ್ಟಿಭೇದಗಳನ್ನು, ಆರು ಪಾದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಅಂಗೋಪಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಂಗ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮೂರು ಲಾಸ್ಯ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಲವು ಮಿಶ್ರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹದಿನಾರು ಭೂಮಿಚಾರಿಗಳನ್ನೂ, ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಗನಚಾರಿಗಳನ್ನೂ, ಹತ್ತು ಭೌಮಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಕಾಶಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಹದಿನಾರು ಹಾರಗಳನ್ನು, ನೂರೆಂಟು ಕರಣಗಳನ್ನು, ಹದಿನೆಂಟು ದೇಶೀಕರಣಗಳನ್ನು ಏಳು ಭ್ರಮರಿಗಳನ್ನು ಮೂರು ಬಗೆಯ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು, ಕರಣಗಳ ಕೂಟದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಅಂಗಹಾರಗಳನ್ನು, ನಾಲ್ಕು ರೇಚಿತಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿಯೂ, ಅತ್ಯಂತ ಲಲಿತವಾಗಿಯೂ ಅಭಿನಯಿಸಬಲ್ಲ ರೂಪಲಾವಣ್ಯ, ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಯೌವನ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉಳ್ಳ ನರ್ತಕಿಯರನ್ನು ಮೇಳವರಿತು ಅಂಯ್ದುಕೊಂಡು ೭೨. “ಮುಖ್ಯ ಹಾಡುಗಾರರು ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ; ಗಾಯಕಿಯರು ಹನ್ನೆರಡು ಜನ; ಚಿಹಲಿಕೆಯರು ಎಂಟು ಜನ ; ಕೊಳಲುಗಾರರು ಆರು ಜನ ; ಒತ್ತಕಾರರು ಐವರು; ಪಾಟಹಿಕರು ಮೂವರು; ಮೃದಂಗವಾದಕರು ಆರು ಜನ-ಇವರುಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ವೃಂದವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭರತಶಾಸ್ತ್ರದ ಉಕ್ತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಐವತ್ತೆರಡು

ಎಂಬ ಭರತಾಗಮೋಕ್ತಕೃಮದಿಂದ ದ್ವಾಪಂಚಾಶದ್ವಿದ್ಯಾವರ್ಜನಸಜ್ಜಿತಮಪ್ಪ ಸಂಪ್ರದಾಯಂ ಗಳುಮಂ ಸಮಕಟ್ಟಿ ದೇವಮಾನವಕುತಪವಿತನೃತ್ಯಭವನಗಳೊಳ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂಸಮಸ್ತಾದಿಪೂರ್ವ ರಂಗಸಂಗತಿಯಿಂದ ಶುದ್ಧಂ ಚಿತ್ರಮೆಂಬೆರಡುಂ ಪದ್ಧತಿಯೊಳ್ ಸರ್ವವಿದ್ಯೇಶ್ವರನುಂ ಚತುರಾಸ್ಯ ನುಮಪ್ಪ ತೀರ್ಥೇಶ್ವರನುಂ ಕೇವಳಂ ತಾಳಲಯಾಶ್ರಯಮುಮಂ ದೇಶೀಯಮುಮಪ್ಪ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಸಂಗದಿನೋಲಗಿಸುವಲ್ಲಿ,

ವಿತರಚ್ಛಾಯಾದಿಕರಾ |

ಹತಿಯೊಳ್ ಗೀತಾನುಗತಿಯೊಳವಧಾನಸಮ ||

ಸ್ವಿತರತ್ತ ಮತ್ತೆ ತಾಳದೊ |

ಳತಿದೃಢರೆನೆ ಪಾಡಿ ಗಾಯಕರ್ ಮೆಚ್ಚಿಸುವರ್ ||

೭೩

ಆದಂ ಗೀತದ ಬಣ್ಣಂ ||

ನಾದದೊಳಕ್ಕರಮುಯ್ಯೆ ಶಬ್ದದೊಳಜೆಯ ||

ಲ್ಕಾದಪುದನೆ ಬಾಜಿಸುವರ್ |

ವಾದಕರುಂ ಪಿಕ್ಕಿ ಗೀತಸಮಯಮದಿಂಪಂ ||

೭೪

ತೊಡರದ ಪಹರಣೆಯಿಂದ ಪಯ |

ದೊಡನುಗ್ಗಡಿಸುವುದು ತೊಕದೆಸಕಂ ಜತಿಯಂ ||

ನಡೆಯುವುದು ಕಿತ್ತು ಚಂಡಣೆ |

ಗುಡುವುದು ನಚ್ಚಣೆಯರಾಟಮೇನಚ್ಚರಿಯೋ ||

೭೫

ಅಂತು ಸಾಶ್ವರ್ಯತೋತ್ರಯಮಯವಾದ ಭವನಭೂಚಕ್ರದೆಡೆಯೊಳೆಡೆಯ ನಾಲ್ಕುಂ ವಿಧಿಗಳ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಮಣಿಮಾಳಾವಿರಚಿತೋತ್ತುಂಗತೋರಣಶತಾಂತರಿತಂಗಳುಂ ಭತ್ತಚಾಮರ

ವಿದ್ಯಾವರ್ಜನ ಸಜ್ಜಿತವಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ದೇವಮಾನವ ಸಂಗೀತಗಾರ ಮೇಳಗಳು ನೃತ್ಯಭವನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವೂ ಸಮಸ್ತಾದಿ ಪೂರ್ವರಂಗ ಸಹಿತವಾಗಿ ಶುದ್ಧ, ಚಿತ್ರ ಎಂಬೆರಡುಂ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯಾಧಿಪತಿಯೂ ಚತುರ್ಮುಖನೂ ಆದ ತೀರ್ಥಕರನನ್ನು ತಾಳಲಯಾಶ್ರಯವಾದ ದೇಶೀಯ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಓಲೈಸುತ್ತಿರುವಾಗ- ೭೩. ಛಾಯಾದಿ ಕರಾಹತಿಯಿಂದ ಗೀತದ ಅನುಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಧಾನಗೊಂಡು ತಾಳದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಗಟ್ಟಿಗರಾದ ಗಾಯಕರು ಹಾಡಿ ಮೆಚ್ಚಿಸುವರು. ೭೪. ಗೀತದ ವರ್ಣವನ್ನು ನಾದದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯೂ ಅರಿಯಬಹುದೆಂಬಂತೆ ಗೀತಕ್ಕೆ ಮೇಳವಾಗಿ ವಾದಕರು ಬಾರಿಸುವರು. ೭೫. ನರ್ತಕಿಯರ ಕುಣಿತ ತಪ್ಪದ ಪಹರಣೆಯಿಂದ ಪಯದೊಡನೆ ಉಗ್ಗಡಿಸುವುದು; ತೊಕದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಜತಿಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವುದು; ಕಿತ್ತು ಚಂಡಣೆಗೊಡುವುದು. ಹೀಗೆ ಅವರ ನೃತ್ಯ ಆಶ್ವರ್ಯಕರವಾದುದು. ೭೬. ಹೀಗೆ ಆಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ತೋರ್ಪು ತ್ರಯದ ಭವನ ಪ್ರದೇಶದ ಎಡೆಯೆಡೆಯ ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನಖಚಿತ

ಕನಕಕಿಂಕೀಣಿಜಾಳ ಕುಸುಮಮಾಳಾವಿಳಾಸವಿಳಸಿತಂಗಳುಂ ಜಿನಸಿದ್ಧಬಿಂಬಕದಂಬಸಂಚ್ಛನ್ನಂಗಳುಂ
ಅಖಂಡಶೋಣಮಾಣಿಕೃಷ್ಣಾಟಿತಂಗಳುಮಾಗಿ,

ನವನಿಧಿಯೊಂದೊಂದನೆ ಕುಡು |
ವುವವವಿರ್ಕೆಯ ಭವ್ಯಸಮಿತಿಗಿಷ್ಟಮನಿತ್ತೊ ||
ಪ್ಪುವ ನವನವನಿಧಿ ನೋಡುವೊ |
ಡಿವೆನಿಪ್ಪುವು ಕೂಡೆ ನವನವಸ್ಥಾಪಂಗಳ್ ||

೭೬

ಆಸಂಗೀತಭೂತಳದಿನೊಳಗೆ

ಪಳಸಿನ ಕೋಟೆ ಕೋಟೆಗಳವಟ್ಟು ಹರಿನ್ಯಣಿಗೋಪುರಂಗಳು |
ಜ್ವಳಿಸುವ ಗೋಪುರಂಗಳ ಕೆಲಂಗೋಳರ್ಪ ನಿಧಿಪ್ರತಾನಮಂ ||
ಗಳತತಿ ಮತ್ತೆ ಕಲ್ಪಜಕುಮಾರರ ಭೂತಿಗಳಾತ್ಮಹಸ್ತಮ |
ಗ್ಗಳಸಿದ ಕಾಪು ಕಣ್ಗೆ ಸಮನಿಪ್ಪುದು ಕೌತುಕಮಂ ನಿರಂತರಂ ||

೭೭

ಪರಮೌದಾರಿಕದಿವ್ಯಾಂ |
ಗರೋಚಿ ಮೇಗೊಗದು ಬಳಸಿದತ್ತೆನೆ ನಿಮಿದರ್ ||
ಚ್ಚರಿಯಾಯ್ತಾ ಕೊಟೆಯ ಕೊನೆ |
ವರೆಗಂ ಶ್ರೀಮಂಡಪಂ ನಭಸ್ಸುಟಕಮಯಂ ||

೭೮

ಅಗಲು ತನಗೋರ್ಗಾವುದ |
ಮಿಗಿಲಿಲ್ಲೆನೆ ಶಾಳಮೂಳದಿಂದೆ ತಗುಳ್ಳೊ ||
ಫ್ಲಗುಮಾಶ್ರೀಮಂಡಪದೊಳ |
ಗೆ ಗಣಾವನಿದೇಶಮಸಮಸುಕೃತಿನಿವೇಶಂ ||

೭೯

ವಾದ ನೂರಾರು ಉನ್ನತ ತೋರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಹೂಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ಅನೇಕ ಜಿನಸಿದ್ಧ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಅಖಂಡ ಮಾಣಿಕೃ ಖಚಿತವಾಗಿ- ೭೬. ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ಒಂದೊಂದನ್ನೆ ಕೊಡುವ ನವನಿಧಿಗಳುಂಟು. ಆದರೆ ಭಕ್ತಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಬೇಡಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೊಡುವ ನವೀನ ನವನಿಧಿಗಳಿವು ಎಂಬಂತೆ ಒಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಇರುವುವು. ಆ ಸಂಗೀತ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಆಚೆ ಒಳಗಡೆಗೆ- ೭೭. ಸ್ಥಟಿಕದ ಕೋಟೆ, ಕೋಟೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಪಚ್ಚೆಯ ಗೋಪುರಗಳು ಗೋಪುರಗಳ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಧಿಮಂಗಳಗಳು. ಆ ನಿಧಿಮಂಗಳಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪಜಕುಮಾರರ ದೀರ್ಘ ಬಾಹುಗಳ ಕಾವಲು- ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೌತುಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡು ವುವು. ೭೮. ಜಿನೇಂದ್ರನ ಪರಮೌದಾರಿಕ ದೇಹದ ಕಾಂತಿಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೊಮ್ಮಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಕೋಟೆಯ ಕೊನೆವರೆಗೂ ಆಕಾಶ ಸ್ಥಟಿಕದ ಶ್ರೀಮಂಡಪವು ಶೋಭಿಸಿತು. ೭೯. ಆ ಶ್ರೀಮಂಡಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾವುದ ಅಗಲವಾದ ಪುಣ್ಯವೇಶವಾದ ಗಣಭೂಮಿಯೊಪ್ಪಿತು,

ನೆಗಟ್ಟಿದಾರ್ ನಾಲ್ಕುಂ ಬೀ |

ದಿಗಳೆರಡುಂ ಕೆಲದವೆರಡು ಮತ್ತೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ ||

ಸೊಗಯಿಪುವೆರಡೆರಡೆನೆ ಭ |

ತ್ತಿಗಳೇರೆಂಟಲ್ಲಿ ಕೋಷ್ಠವೀರಾಜಕ್ಕುಂ ||

೮೦

ಮುನಿಪರ್ ಕಲ್ಪಜೆಯರ್ ಮನುಷ್ಯವನಿತಾ... ಯೆಯರ್ ಜ್ಯೋತಿರಂ |

ಗನೆಯರ್ ವ್ಯಂತರಕಾಂತೆಯರ್ ಭವನವಾಸ್ತವಿಯರಾಭವನರ್ ||

ವನಜರ್ ಜ್ಯೋತಿಷಕರ್ ಸುರರ್ ನರವರರ್ ತಿರ್ಯಕ್ಸಮೂಹಂಗಳೆಂ |

ಬಿನಿತುಂ ಪನ್ನೆರಡುಂ ಗಣಂಗಳವಳೊಳ್ ಪರ್ಯಾಯದಿಂದೊಪ್ಪುಗುಂ ||

೮೧

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ : ದತ್ತಾದ್ಯರಪ್ಪ ತೊಂಬತ್ತು ಮೂವರ್ ಗಣಧರರುಂ, ನಾಲ್ಕಾವರ್ ದಶ ಪೂರ್ವಧರರುಂ, ಎರಡುಲಕ್ಕೆಯ ಪತ್ತುಸಾಸಿರದ ನಾಲ್ಕಾವರ್ ಶಿಕ್ಷಕರುಂ, ಇಚ್ಛಾವರ್ವಧಿಜ್ಞಾನಿಗಳುಂ, ಪದಿನೆಂಟು ಸಾವರ್ ಕೇವಲಜ್ಞಾನಿಗಳುಂ, ಅಜುನೂರ್ವರ್ ವೈಕ್ರಿಯಕರುಂ, ಎಂಟು ಸಾವರ್ ಮನಃಪರ್ಯಯಜ್ಞಾನಿಗಳುಂ, ಏಳುಂ ಸಾವರ್ ವಾದಿಗಳುಂ, ಮೂಳು ಲಕ್ಕೆಯು ಮಣ್ಣಿತ್ತು ಸಾವರ್ವರಾರ್ಯಕೆಯರುಂ, ಐದು ಲಕ್ಕ ಶ್ರಾವಕಿಯರುಂ, ಮೂಳು ಲಕ್ಕ ಶ್ರಾವಕರುಂ, ಅಸಂಖ್ಯಾತದೇವದೇವಿಯರುಂ, ಅಸಂಖ್ಯಾತತೀರ್ಯಕ್ಸಮಾಜಮುಂ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ಪರಿಮಿತಪ್ರವೇಶಕೋಷ್ಠಂಗಳೊಳ್ ಪರಮೇಷ್ಟಿಪ್ರಭಾವದಿನಸಂಶ್ಲಿಷ್ಣರೂಪವಾಗಿರ್ಕುಂ, ಅದಲ್ಲ ದೆಯುಂ,

ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಎರಡೆರಡರಂತೆ ಎಂಟು ಗೋಡೆಗಳು: ಅವುಗಳ ಪಕ್ಕದ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಗೋಡೆ. ಹೀಗೆ ಹದಿನಾರು ಗೋಡೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಕೋಷ್ಠಗಳು, ೮೧. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುನಿಪರು, ಕಲ್ಪಸತಿಯರು, ಮನುಷ್ಯವನಿತೆಯರು... ಆರ್ಯೆಯರು, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಸತಿಯರು, ವ್ಯಂತರ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಭವನವಾಸಿ ಕಾಂತೆಯರು, ಭಾವನ ರಮಣಿಯರು, ವನಜರು, ಜ್ಯೋತಿಷಿಕರು, ಸುರರು, ನರಶ್ರೇಷ್ಠರು, ತಿರ್ಯಕ್ ಸಮೂಹ ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ಗಣಗಳು ಇರುವರು. ವ|| ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ- ದತ್ತ ಮೊದಲಾದ ತೊಂಬತ್ತುಮೂರು ಗಣಧರರು, ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ದಶಪೂರ್ವಧರರು, ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಹತ್ತು ಸಾವಿರದ ನಾಲ್ಕಾವರ್ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಎರಡು ಸಾವಿರ ಅವಧಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಹದಿನೆಂಟು ಸಾವಿರ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಆರುನೂರು ವೈಕ್ರಿಯಕರು, ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಮನಃಪರ್ಯಯ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಏಳು ಸಾವಿರ ವಾದಿಗಳು, ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಎಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಆರ್ಯಕೆಯರು, ಐದು ಲಕ್ಷ ಶ್ರಾವಕಿಯರು, ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಶ್ರಾವಕರು, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದೇವದೇವಿಯರು, ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ತಿರ್ಯಕ್ಸಮೂಹ, ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪರಿಮಿತವಾದ ಕೋಷ್ಠಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮೇಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗದೆ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಇರುವರು.

ದ್ವಾದಶಕೋಷ್ಯಗಣಂಗಳು !

ಮಾದರದಿಂ ಬಳಸೆ ಮೊದಲ ಪೀಠಮದೇಂ ಚೆ ||

ಲ್ವಾದುದೊ ರವಿಮಂಡಳಮಂ |

ದ್ವಾದಶರಾಶಿಗಳ ಬಳಸಿದಂದದಿನಾದಂ ||

೮೨

ಆಗಳಾ ಕ್ಷೋಣಿಯಿಂದೊಳಗೆ

ಇದು ದೇವನ ಸಂಸ್ಥಾಗಾ |

ರದೊಳಮರ್ಧ ದುಕೂಲನವಖಳೂರಿಕೆಯೆಂಬಂ ||

ದದಿನೆನೆವಾಕಾಶಸ್ಥಟ |

ಕದ ವೇದಿಕೆಯೆಯ್ಲಿ ಬಳಸಿ ತೊಳಗುತ್ತಿರ್ಕುಂ ||

೮೩

ಮತ್ತಂ

ಮರಕತರಜತಚತುರ್ಗೋ |

ಪುರದಿಂ ಮಂಗಳನಿಧಿಪ್ರತಾನಂಗಳ ಬಿ ||

ತ್ತರದಿಂ ಕಾಪಿನ ಕಲ್ಪಾ |

ಮರರಿಂ ತ್ರಿಗುಣಿಸುವುದೆಯ್ಲಿ ವೇದಿವಿಳಾಸಂ ||

೮೪

ಅದಳಿಂದೊಳಗೆ ಲೋಕತ್ರಯಲಲಾಮಮೆನಿಪ ಪೀಠತ್ರಯಮಿದುರ್ಧಮ. ಅಲ್ಲಿ

ಸುರುಚಿರವೈಡೂರ್ಯಮಯಂ |

ಸ್ಫುರತ್ತಭಾನಿಕರಭರಿತಕನಕಮಯಂ ಭಾ ||

ಸುರಸಕಲಮಣಿಮಯಂ ಮೊದ |

ಲೆರಡನೆಯಾದಲೆಯ ಪೀಠಮೊಪ್ಪುಗುಮೆಂದುಂ ||

೮೫

೮೨. ಹನ್ನೆರಡು ಕೋಷ್ಯಗಳು ಸುತ್ತುವರಿದ ಮೊದಲ ಪೀಠವು. ಹನ್ನೆರಡು ರಾಶಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಚೆಲುವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಭೂಮಿಯಿಂದಾಚೆ ಒಳಗೆ- ೮೩. ಅದು ಅರ್ಹಂತನ ಸಂಸ್ಥಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಅಳವಟ್ಟ ದುಕೂಲದ ಅಭ್ಯಾಸ ಗೃಹವೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಆಕಾಶಸ್ಥಟಕದ ವೇದಿ ಸುತ್ತಲೂ ಥಳಥಳಿ ಸುತ್ತಿರುವುದು. ಮತ್ತು- ೮೪. ಪಚ್ಚೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಪುರಗಳಿಂದಲೂ, ಮಂಗಳ ನಿಧಿ ಸಮೂಹಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಪಲಿರುವ ಕಲ್ಪಾವರರಿಂದಲೂ ವೇದಿಯು ಚೆಲುವು ಮುಮ್ಮಡಿಯಾಗಿರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಒಳಗೆ ತ್ರಿಲೋಕಭೂಷಣ ವೆನಿಸಿದ ಪೀಠತ್ರಯವಿರುವುದು. ೮೫. ಕಾಂತಿಮಯವಾದ ವೈಡೂರ್ಯಮಯ ಮೊದಲನೆಯ ಪೀಠ, ಹೊಳೆಯುವ ಚಿನ್ನದ್ದು ಎರಡನೆಯ ಪೀಠ, ಸಕಲರತ್ನಮಯವಾದುದು ಮೂರನೆಯ ಪೀಠ- ಹೀಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವುವು.

ಮತ್ತದುಮಸೇವೇಚ್ಛಾಃ |
ಯ್ವತ್ಪು ಶರಾಸನಮದಗಲಮಷ್ಟಾಷ್ಟಾರ್ಧಂ ||
ಪೋತ್ತಂಗಳತೆಯೆನೆ ಸೋಗಯಿಪು |
ವೆತ್ತಂ ಪ್ರಥಮದ್ವಿತೀಯನುತಪೀಠಂಗಳ್ ||

೮೬

ಪಂಚಧನುಶ್ಚತವಿಸ್ತಾ |
ರಾಂಚಿತಸಮಭಾಗಮಾ ಚತುಶ್ಚಾಪೋತ್ತೇ ||
ಧಂ ಚಂಚನ್ಯಣೆರೋಚಿ |
ಸ್ಸಂಚಯಮೊಪ್ಪುವುದಗ್ರಮಗ್ರಿಮಪೀಠಂ ||

೮೭

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ರುಚಿರಮಕುಟಾಗ್ರದೋಳ್ ಧ |
ಮುಚಕ್ರಮಂ ಯಕ್ಷರೇಕಚಾಪಮಿತಮನಾಂ ||
ತು ಚತುರ್ದಶೆಯೊಳಮಿರ್ಪರ್ |
ಖಚರನರೇಂದ್ರಾರ್ಚಿತಾದಿಪೀಠದೊಳನಿಶಂ ||

೮೮

ಅಂಬರಹರಿತಾಕ್ಷೋಕ್ಷಗ |
ಜಾಂಬುಜಮಾಳಾಮೃಗೇಂದ್ರಚಿಹ್ನಪತಾಕಾ ||
ಡಂಬರಮೆಸೆವುದು ಸುರನಿಳು |
ರುಂಬಸುಪೂಜ್ಯದ್ವಿತೀಯಪೀಠದೊಳೆತ್ತಂ ||

೮೯

ನವನಿಧಿಯಮಷ್ಟಮಂಗಲ |
ನಿವಹಮುಮುಪನಿಧಿಗಳಂದದಿಂದೊಪ್ಪುವು ||
ಪುರ್ವಪಾಸಕಸಂದೋಹದ |
ತವನಿಧಿಯೆನಿಸಿದ ತೃತೀಯಪೀಠದ ಕೆಲದೋಳ್ ||

೯೦

೮೬. ಏಳುನೂರೈವತ್ತು ಬಿಲ್ಲಳತೆ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಎಂಟು ಹಾಗು ನಾಲ್ಕು ಬಿಲ್ಲಳತೆಯೆತ್ತರವಾಗಿಯೂ ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಪೀಠಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ೮೭. ಐದು ಬಿಲ್ಲಳತೆ ಅಗಲವಾಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಬಿಲ್ಲಳತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಧಳಧಳಿಸುವ ರತ್ನಕಾಂತಿಯಿಂದ ತುದಿಯಲ್ಲಿಯ ಮೂರನೆಯ ಪೀಠವೊಪ್ಪುವುದು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೮೮. ಮೊದಲನೆಯ ಪೀಠದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಲ್ಲಳತೆಯ ಧರ್ಮಚಕ್ರವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡ ಯಕ್ಷರು ಇರುವರು. ೮೯. ಅಂಬರ, ಸೂರ್ಯ, ಗರುಡ, ಉಕ್ಷ, ಗಜ, ಪದ್ಮ, ಸಿಂಹ- ಎಂಬ ಚಿಹ್ನೆಗಳುಳ್ಳ ಧ್ವಜಗಳ ಸಮೂಹವು ದ್ವಿತೀಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಶೋಭಿಸುವುವು. ೯೦. ನವನಿಧಿ, ಅಷ್ಟಮಂಗಲಗಳು ಉಪಾಸಕ

ವಿದಿತಂ ತತ್ತೀತದ ಮ ।
 ಧ್ಯದೋಳಿರ್ಮದು ಪದ್ಧನುಶ್ಚತಾಯಾಮವ್ಯಾ ॥
 ಸದಿನಾತ್ತನವಶತೋತ್ತೇ ।
 ಧದಿನೋಪ್ಪವ ಗಂಧಕುಟ ಹಟನ್ಮಣಿಘಟಿತಂ ॥

೯೧

ಸುರಗಿರಿಯಂತೆವೊಲದು ವಿ ।
 ಸ್ತಕಲ್ಯಾಣಪ್ರದೇಶವಿಬುಧಾವಾಸಂ ॥
 ಶರನಿಧಿಯಂತದು ರತ್ನಾ ।
 ಕರಮದು ನಂದನವೆನಲ್ಕೆ ಕಮಲಾನಂದಂ ॥

೯೨

ನಯಮಂ ಬೀಜವ ಚಿತ್ರಪ್ರತಿನಿಧಿಕೂಟಸ್ತಂಭಭಿತ್ತಿಚ್ಛದಾ ।
 ಶ್ರಯದಾಲಕ್ಷಣಮಾನಮೇಯಗುಣರೇಖಾಶುದ್ಧಿ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿ ॥
 ದ್ವಿಯತದ್ರತ್ನವಿಮಾನದಲ್ಲಿಯುನಿವಿಲ್ಲೆಂಬೀ ಜಸಕ್ಕಾದುದಾ ।
 ಶ್ರಯಮೇನಪ್ರತಿಗಬಂಧಿ ಗಂಧಕುಟ ಶಶ್ವದ್ಗಂಧಸಂತಾನಿತಂ ॥

೯೩

ಪರಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯವಪುಃ ।
 ಪರಿಮಳದಿಂ ತೀವಿ ನಿಂದ ಗಂಧಕುಟಿಯ ಬಂ ॥
 ಧುರಗಂಧದ ಕೆಲದೋಳ್ ಗಂ ।
 ಧರಾಜಿಲೇಶಾರ್ಥದಿಂದೆ ವರ್ತಿಸುತಿರ್ಕುಂ ॥

೯೪

ಸಮೂಹದ ಅಖಂಡ ನಿಧಿಯೆನಿಸಿದ ತೃತೀಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಇರುವುವು. ೯೧. ಆ ಪೀಠದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರುನೂರು ಬಿಲ್ಲುಗಳೆಂದು ವ್ಯಾಸವುಳ್ಳ ಹಾಗು ಒಂಬಯ್ಯೂರು ಬಿಲ್ಲು ಎತ್ತರವಾದ ರತ್ನಖಚಿತ ಗಂಧಕುಟ ಒಪ್ಪುವುದು. ೯೨. ಮೇರು ಪರ್ವತದಂತೆ ಅದು ಬಿತ್ತರದ “ಕಲ್ಯಾಣಪ್ರದೇಶ”ವೂ (೧. ಅರ್ಹಂತನ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ಕಲ್ಯಾಣದ ಸ್ಥಳ. ೨. ಶುಭಕರವಾದ ಪ್ರದೇಶ), “ವಿಬುಧಾವಾಸವೂ” (೧. ದೇವತೆಗಳ ನಿವಾಸ, ೨. ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಗೆ ನೆಲೆ), ಸಮುದ್ರದಂತೆ ರತ್ನಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವೂ ಆಗಿ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೯೩. ಸೊಗಸನ್ನು ಬೀರುವ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಂಬಗಳು ಹಾಗು ಗೋಡೆಗಳು, ಮೇಲುಕಟ್ಟು, ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾದ ಗುಣರೇಖಾಶುದ್ಧಿ- ಇವು ರತ್ನ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ ಇರಲಾರವೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಸದಾ ಸುಗಂಧಮಯವಾದ ಗಂಧಕುಟ ಒಪ್ಪುವುದು. ೯೪. ಜಿನೇಂದ್ರನ ದಿವ್ಯ ದೇಹ ಸುಗಂಧದಿಂದ ತುಂಬಿ ನಿಂತ ಗಂಧಕುಟಿಯ ಸೌರಭ್ಯದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಗಂಧದ ರಾಶಿ ತೀರ ಕಳಪೆಯಾಗಿ

ಮರವಟ್ಟುದು ಮಳೆಯರುಹಂ |
ಕರಗಿದುದಾಸವದ ನೆವದೆ ಕುಸುಮಂ ಕಾಳಾ ||
ಗರು ಪೊಗೆಯಂತಿದುರ್ದೋಡರಿಸೆ |
ಪರಿಭವಮಂ ಗಂಧಕುಟಿಯ ನಿರ್ಭರಗಂಧಂ ||

೯೫

ತದ್ಗಂಧಕುಟಿಯ ಮಧ್ಯದೊ |
ಳುದ್ಗತರತ್ನಾಂಶುಜಾಲಜಟಿಳಂ ರಾರಾ ||
ಜದ್ಗಜರಿಪುದ್ಯತಮಖಿಳಮ |
ರುದ್ಗಣಸಂಸೇವ್ಯಮೊಪ್ಪುಗುಂ ಹರಿಪೀತಂ || *

೯೬

ಅಲ್ಲಿ

ಇಂತಿದೆ ಕರ್ಮನಿರ್ಜರೆಯನಾಗಿಪ ನಿರ್ಮಳಯೋಗಮುದ್ರೆಯೆಂ |
ಬಂತಿರೆ ಸೌಷ್ಠವಂ ನೆಲಸಿ ಮೂರ್ತಿಯೋಳಾದಮನಂತಬೋಧಮ ||
ಭೃಂತರದೊಳ್ ಪೊದಟ್ಟು ಬೆಳಗುತ್ತಿರೆ ಚಂದ್ರಜನೇಂದ್ರನೇಕಮಂ |
ಷ್ಠಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿದೆದಿದರ್ನಾಂ ಹರಿವಿಷ್ಣುರಾಗ್ರಮಂ ||

೯೮

ಸದಯಂ ತ್ರಿವಿಷ್ಣುರಪ್ಪಾ |
ಗ್ರದೊಳೆಸೆವ ಗಜಾರಿಪೀತದೊಳ್ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾ ||
ಗ್ರದೊಳೆಸೆವೀಪತ್ತಾಗ್ಯಾ |
ರದೊಳಿರ್ಪುದನಂದೆ ಸೂಚಪಂದದಿನಿದರ್ನಂ ||

೯೯

ತೋರುತ್ತಿರುವುದು. ೯೫. ಗಂಧಕುಟಿಯ ಅತಿಶಯವಾದ ಪರಿಮಳದೊಂದಿಗೆ ಸೊತು ಕಸ್ತೂರಿ ಮರಗಟ್ಟಿತು; ಮಕರಂದದ ನೆವದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗಳು ಕರಗಿ ಹೋದುವು; ಕಾಳಾಗರು ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ೯೬. ಆ ಗಂಧಕುಟಿಯ ನಟ್ಟನಡುವೆ ರತ್ನಕಿರಣ ಜಾಲಗಳಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಸರ್ವದೇವಪೂಜ್ಯವಾದ ಸಿಂಹಾಸನವು ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ- ೯೮. ಕರ್ಮವನ್ನು ನಿರ್ಜರೆಗೊಳಿಸುವ ಯೋಗಮುದ್ರೆಯೆಂದರೆ ಇದೇ ಎಂಬಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿ (ಯೋಗದಲ್ಲಿ) ನೆಲಸಿದ ಜನೇಂದ್ರನ ದೇಹವು. ಅನಂತಜ್ಞಾನ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿಯಂತರದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ೯೯. ಲೋಕತ್ರಯವಾದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈಷತ್ ಪ್ರಾಣ್ಯಾರದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಇರುವನೆಂದು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಮೂರು ಪೀಠಗಳ

* ಪರಮೇಶಂ ನಿಜವೆಂದತಿ |

ಸಿರಿ ಪೇಟೆ ಸಹಸ್ರದಳವ ಪೊಂದಾವರೆಯೆಂ ||

ದರುಹಂ ಜಗತ್ತಯಂಗಳ |

ಸಿರಿಯಂ ಕೈಸೆಟೆಯ ವಿಡಿದ ತೆಜದಿಂದೆಸೆಗುಂ ||

೯೭

ಈ ಪದ್ಯವು ಗ್ರಂಥಕರ್ತನದಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಬಂದುದರಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ.

ಅಂಚಿಯನಸಕಳಿದಮದರ್ಢಂ ।

ಬಂಚಿಸಿ ಮಂಜಂ ಮರಳ್ಳಿ ಬಂದವಿಚಳಿತಂ ॥

ಚಂಚಚ್ಚಳಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ।

ದೇಂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನ ತನುವಿನೋಳ್ ನೆಲಸಿದುದೋ ॥

೧೦೦

ಪರಮನ ಮೆಯ್ಯದಿರೋಳ್ ಮೆ ।

ಯ್ಗರೆದಿರ್ಮದು ನಿಚ್ಚಮಚ್ಚಬೆಳ್ಳಿಂಗಳದ ॥

ಕಿರುಳಂ ಪಗಲುಂ ಮರಲ್ವವು ।

ಹರಿಸಂ ಕೈಗಳ್ಗೆ ನೋಟ್ಟ ಕಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲಳ್ ॥

೧೦೧

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಇದು ಶರದಭದ್ರದಿಂದುಗುವ ನಿರ್ಮಲವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಿಂದು ಬಿಂಬದಿಂ ।

ದುದಯಿಪ ಸಾಂದ್ರಚಂದ್ರಿಕೆಯಿಂದಿಂಗಡಲಿಂದೋಗವುಧ್ವವೀಚಿಯಿಂ ॥

ತಿದು ಹಿಮಶೈಳದಿಂ ಪಸರಿಪಚ್ಚಮರುನ್ನದಿಯೆಂಬ ಲೀಲೆಗಾ ।

ದುದು ನೆಲೆ ಚಂದ್ರನಾಥಚರಮಾಂಗದಿನ್ನುಣ್ಣುವ ಕಾಂತಿ ಸಂತತಂ ॥

೧೦೨

ಮತ್ತಂ

ಕೆಲದೋಳ್ ಪರ್ತಿಪ ರೂಪನೆ ।

ಸಲೆ ತಾನಪಿಪುವುದು ಚಂದ್ರರವಿರೋಚಿಸ್ಸಂ ॥

ಕುಳಮೇಲು ಭವದ ರೂಪಂ ।

ಜಲಕ್ಕನಟಿಮುವುದು ಜಿನನ ಘನಭಾವಳಯಂ ॥

೧೦೩

ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ದಯಾಳುವಾದ ಜಿನೇಂದ್ರನಿದ್ದನು. ೧೦೦. ಹಂಸವನ್ನೂ, ಅಮೃತವನ್ನೂ, ಮಂಜನ್ನೂ ತೊರೆದು ಬಂದು, ಚಂಚಲಳಾದ ಶೋಭಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲಸಿದಳು. ೧೦೧. ಪರಮ ಜಿನನ ಮೈಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ಮೈದೋರದೆ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿರು ವುದು. ಆದುದರಿಂದ ನೋಡುವ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ನೈದಿಲೆಗಳು ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಅರಳುತ್ತಲೆ ಇರುವುವು. ಅದಲ್ಲದೆ - ೧೦೨. ಇದು ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೋಡದಿಂದ ಸುರಿಯುವ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮಳೆ. ಇದು ಚಂದ್ರಬಿಂಬದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಸಾಂದ್ರವಾದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು. ಇದು ಹಾಲ್ಗಡಲಿಂದ ಏಳುವ ಉನ್ನತವಾದ ತೆರೆ, ಇದು ಹಿಮಗಿರಿಯಿಂದ ಪಸರಿಸುವ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ದೇವಗಂಗಾಪ್ರವಾಹ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರನಾಥನ ಚರಮದೇಹದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಕಾಂತಿ ಸಂತತವಾಗಿ ಜೆಲುವಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಯಿತು. ಮತ್ತ-೧೦೩. ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ಬೆಳಕು ಎದುರಿಗಿರುವ ರೂಪ ವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೋರಿಸಬಲ್ಲುವು. ಜಿನೇಂದ್ರನ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲವು ಆತನ ಏಳು

ತ್ರಿಭುವನದೊಳಗಣ ಭವ್ಯರ |

ನಭವಪದಾರ್ಚನೆಗೆ ಬನ್ನಿಮೆಂಬಂದದೆ ದುಂ ||

ದುಭಿನಾದಮಾದಮೆಸೆವುದು |

ನಭೋದಿಶಾವಳಯವಸುಮತೀತಳಭರಿತಂ ||

೧೦೪

ತಮಮುಂ ಚಂದ್ರಿಕೆಯುಂ ವೈ |

ರಮನುಜದೊಂದಾಗಿ ದಿವದಿನಿಜಿತಂದಮವೋ ||

ಸಮವಸ್ತ್ರತಿಗೆನಿಸಿ ಸುರಿದುವು |

ಸಮವರ್ಷಮುಮಳಸುವೆಳಿಸುವಳಿಸಮುದಯಮುಂ ||

೧೦೫

ಸುರಪತಿಯನುರಾಗಪರಂ |

ಪರೆ ಪರಮನ ಕೆಲದೊಳಗಲದಿದರ್ಪಮವೆಂಬ ||

ಚ್ಚರಿಯಂ ಪೆರ್ಚಿಸಿದುದು ಸುರು |

ಚಿರಕಿಸಲಯಕುಸುಮಯುಕ್ತರಕ್ತಾಶೋಕಂ ||

೧೦೬

ಯುತಹಸ್ತವಿಕ್ರತಿಯವಾಯು |

ಪ್ರತಿರೋಧಜಮೇಕಕಾಲವರ್ತನವರ್ತ ||

ವೈತಿರಿಕ್ತಮೇವುದಂಬುದ |

ರುತಮೆಂಬವೊಲೆಸೆವುದಸದಳಂ ದಿವ್ಯರವಂ ||

೧೦೭

ಭವಗಳ ರೂಪವನ್ನೂ ತಟ್ಟನೆ ತೋರುವುದು. ೧೦೪. ಅರ್ಹಂತನ ಪೂಜೆಗೆ ಬನ್ನಿಯೆಂದು ಮೂರು ಲೋಕದೊಳಗಿನ ಭಕ್ತರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ ಹಾಗೂ ದಿಗ್ವಲಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬುತ್ತ ದುಂದುಭಿನಾದವು ಶೋಭಿಸುವುದು. ೧೦೫. ಕತ್ತಲೆ-ಬೆಳದಿಂಗಳುಗಳೆರಡೂ ಪರಸ್ಪರವೈರವನ್ನುಳಿದು ಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಆಕಾಶದಿಂದ ಸಮವಸರಣಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಿರುವವೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಹೂಮಳೆಯೊಡನೆ ಪ್ರಣಯ ಧ್ವನಿಮಾಡುವ ದುಂಬಿಗಳ ಹಿಂಡು ಮೇಲಿಂದ ಸುರಿದು ಬಂದುವು. ೧೦೬. ದೇವೇಂದ್ರನ ಅನುರಾಗಪರಂಪರೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಅಗಲದೆ ಇರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಕೆಂದಳಿರು ಹೂಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ರಕ್ತಾಶೋಕವೃಕ್ಷವು ಸೋಜಿಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ೧೦೭. “ಯುತಹಸ್ತವಿಕ್ರತಿ” (೧. ಹಸ್ತನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ಕೈಗಳ ವಿಕಾರವುಳ್ಳುದು) ಯೂ “ವಾಯುಪ್ರತಿರೋಧಜ”ವೂ (೧. ಗಾಳಿ ನಿಂತಾಗ ಮೂಡುವುದು. ೨. ಉಸಿರು ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವುದು) “ಏಕಕಾಲವರ್ತನ”ವೂ (೧. ಮಳೆಗಾಲವೆಂಬ ಒಂದು ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರತಕ್ಕುದು. ೨. ಒಪ್ಪೊತ್ತು ಊಟ ಮಾಡುವುದು.) ಆದ ಮೋಡದ

ಇದು ಚಿತ್ರಂ ಭತ್ತತ್ರಯ ।

ಮುದಾತ್ರಮುಕ್ತಾಭಕಾಂಶುಪಾಂಡುರಮಾಗಿ ॥

ಪುರ್ವದು ಮತ್ತನೂನರಾಗಮ ।

ನೋದವಿಸುವುದು ಭವ್ಯಜನದ ಕಣ್ಣಂ ಮನಕಂ ॥

೧೦೮

ಪಿರಿದುಂ ಬಯಲೋಳೆ ಬಂಬ ।

ಲೈರೆ ಮಸಗಿದುದಭವನಂಗಚಂದ್ರಿಕೆಯೆಂಬಂ ॥

ತಿರೆ ಸುರನಿಕರಕರಪ್ರ ।

ಸ್ಫುರಿತಚತುಷ್ಟಪ್ತಿಚಾಮರಂ ಕರಮಸೆಗುಂ ॥

೧೦೯

ವನದಂತೆ ಭದ್ರಪಂಚಾ ।

ನನರಮ್ಯಂ ವನಧಿಯಂತೆ ಮಣಿಗಣಲಕ್ಷ್ಮೀ ॥

ವಿನಿಯುಕ್ತಂ ಕೌತುಕಮಂ ।

ಜನಿಯಿಸುವುದು ವಿಷ್ಣುರಂ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪತಿಯಾ ॥ *

೧೧೦

ಧ್ವನಿ ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು ಎಂಬಂತೆ ದಿವ್ಯಧ್ವನಿ ಅಸದೃಶವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೧೦೮. ಮುಕ್ಕೊಡೆಯು ಉಜ್ವಲವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಭಕ್ತಜನರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಮನಕ್ಕೂ ಅತಿಶಯವಾದ ರಾಗ (೧. ಸಂತೋಷ, ೨. ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ)ವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ವಿಚಿತ್ರವೇ ಸರಿ. ೧೦೯. ಪರಮೇಶ್ವರನ ದೇಹಕಾಂತಿಯೆಂಬ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಹೆದ್ದರೆಗಳನ್ನು ಬಯಲಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಅರುವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಚಾಮರಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ೧೧೦. ತ್ರಿಲೋಕಪತಿಯ ಪೀಠವು ಅರಣ್ಯದಂತೆ “ಭದ್ರ ಪಂಚಾನನರಮ್ಯ”ವೂ (೧. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಿಂಹಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. ೨. ಚಿನ್ನದ ಸಿಂಹಾಕಾರದಿಂದ ಒಪ್ಪುವುದು), ಸಮುದ್ರದಂತೆ “ಮಣಿಗಣಲಕ್ಷ್ಮೀವಿನಿಯುಕ್ತ”ವೂ (೧. ಅನೇಕ ರತ್ನಗಳು ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದು. ೨. ಅನೇಕ ರತ್ನಶೋಭೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡುದೂ.) ಆಗಿ ಕೌತುಕ

* ಸಿರಮನೆ ಚಂದ್ರಜನೇಂದ್ರನ ।

ಕಿರಣಂಗಳೊಳೊಪ್ಪಿ ತೋಪ್ಪಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಂ ॥

ಸಿದಾವರೆಗಳ್ ದುಗ್ಧಾ ।

ಕರದೊಳ್ ಜನಿಸಿದುರ್ವೆಂದು ಪೇಟ್ಟರ್ ಕವಿಗಳ್ ॥

೧೧೧

ಈ ಪದ್ಯವು ಗ್ರಂಥಕರ್ತನದಲ್ಲದೆಂದು ತೋರಿಬರುವುದರಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಇದು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಆರಾತ್ಮನೂತ್ಪಸಿಂಹಾಸನಮೆಳವಟಿಕಂ ಪೋಲ್ವಿನಂ ಭಾಮರೇಂದ್ರ ।

ಕಾರಂ ಕರ್ಪೂರದಿಂದಂ ಸಮೆದುದೆನಿಪಿನಂ ಶಾರದಾಂಭೋದಶೋಭಾ ॥

ಧಾರಚ್ಚತತ್ರಯಕ್ಕತ್ಯಧಿಕಧವಳಮಂ ಸಾರ್ವಿನಂ ತೀರ್ಥನಾಥೋ ।

ದಾರಾಂಗಜೋತ್ಸೈಯಿತ್ತಂ ಪಸರಿಸಿದುದು ಚಕ್ಷುಶ್ಚಕೋರಾತಿಸೇವ್ಯಂ ॥ ೧೧೨

ಮತ್ತಂ ಘಾತಿಚತುಷ್ಟಯಕ್ಷಯಾನಂತರಜನಿತಂಗಳಪ್ಪ

ಚತುರಾಸ್ಯತ್ವಮಭುಕ್ತಿಭಾವನಿಮೇಷತ್ವಂ ನಭೋಯಾನಸಂ ।

ಗತಿ ಗವ್ಯೂತಿಚತುಶ್ಚತಾಂತರಸುಭಿಕ್ಷತ್ವಂ ವಿಮುಕ್ತೋಪಸ ॥

ಗತೆಯಪ್ರಾಣವಧಂ ಸಮಾನನಖಿಕೇಶತ್ವಂ ಸಮಸ್ತಾಗಮ ।

ಜ್ಞತೆಯಚ್ಚಾಯತೆಯೆಂಬ ಪತ್ತತಿಶಯಂ ತೀರ್ಥೇಶನೋಳ್ ಶೋಭಿಹುಂ ॥ ೧೧೩

ಆ ಪರಮನ ತನುವಿಂ ಕೇ ।

ಳೀಪರ್ವತಸಿದ್ಧಚೈತ್ಯತರುಹರ್ಮ್ಯಮಹಾ ॥

ಗೋಪುರಮಂಡಪವಸತಿ ।

ಸ್ತೂಪಾಶೋಕೋಚ್ಚಯಂ ದ್ವಿಷಡ್ಗುಣಮಕ್ಕುಂ ॥ ೧೧೪

ಉತ್ತಂಗತೆ ನಾಲ್ವಡಿಯಂ ।

ಹೃತ್ಪನುವಿಂ ಶಾಳವೇದಿಕಾಸಮಿತಿಗೆ ಭಾ ॥

ವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ೧೧೨. ಆ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವು ಎಳೆಯ ಸ್ಥಟಿಕವನ್ನು ಹೋಲುವಂತೆ, ಕಾಂತಿವಯುವಾದ ಇಂದ್ರನ ದೇಹ ಕಪ್ಪುರದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವೆನಿಸುವಂತೆ ಶರನ್ಮೇಘ ಶೋಭೆಯುಳ್ಳ ಮುಕ್ಕೊಡೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅತಿಶಯವಾದ ಧವಳತೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಔದಾರಿಕ ದೇಹದ ಬೆಳ್ಳಿಗಳಂತಹ ಉಜ್ವಲಪ್ರಭೆ ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಪಸರಿಸಿ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಚಕೋರಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವೊದಗಿಸಿತು. ವ॥ ಘಾತಿಕರ್ಮಚತುಷ್ಟದ ನಾಶಾನಂತರ ಹುಟ್ಟಿದ- ೧೧೩. ಚತುರ್ಮುಖತ್ವ, ಭುಕ್ತಿರಹಿತತೆ, ನಿರ್ನಿಮೇಷತೆ, ಆಕಾಶಗಮನಶಕ್ತಿ, ಸುತ್ತಲೂ ಒಂದು ನೂರು ಗಾವುದದಳತೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುಭಿಕ್ಷತ್ವ, ಸಮಸ್ತ ಉಪಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಬಾಧಾಹೀನತೆ, ನಖಿಕೇಶಗಳ ಸಮಾನತೆ ಸರ್ವಾಗಮಪ್ರಾಜ್ಞತೆ. (ದೇಹಕ್ಕೆ) ನೆರಳಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ- ಎಂಬ ಹತ್ತು ಅತಿಶಯಗಳು ತೀರ್ಥಂಕರನಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವುವು. ೧೧೪. ಕ್ರೀಡಾಶೈಲ, ಸಿದ್ಧ, ಚೈತ್ಯವೃಕ್ಷ, ಹರ್ಮ್ಯ, ಮಹಾಗೋಪುರ, ಮಂಡಪ, ಸ್ತೂಪ, ಅಶೋಕ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಶೋಭೆ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ದೇಹದಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ಮಡಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವುದು.

ಸ್ವತ್ತೋರಣಗಣಮವಜಿನಿ |

ನಿತ್ತಧಿಕಮನಿಕ್ಕುಮಾಗಮಜ್ಜರ ಮತದಿಂ ||

೧೧೫

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮಪ್ಪೋತ್ತರಚತ್ತಾರಿಂಶದ್ವ್ಯತಿಪ್ರಮಿತಪರಿಷ್ಕನ್ನಹೀಮಂಡಳಮಂ

ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದಿಂ ಪುಗ |

ಲುಂ ತಡೆಯದೆ ಪೋಷಮಡಲ್ಮಮಾರ್ಪ ಪೋಡರ್ಪಂ ||

ಕಾಂತಾಶಿಶುವ್ಯದ್ವಸಮೂ |

ಹಂ ತಳೆವುದು ತೀರ್ಥನಾಥಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕತಂ ||

೧೧೬

ಮೃತಿಜನನಶೋಕನಿದ್ರಾ |

ರತದೋಷಪ್ರಿತಯದೋಷಬಾಧೆಗಳೋಳ್ ತತ್ |

ಸ್ಥಿತದೇಹಿಸಮೂಹಂ ಸಂ ||

ಗತಿವಡೆಯದನಿತ್ತುಮಿಂತಿದೇಂ ವಿಸ್ಮಯಮೋ |

೧೧೭

ಪುಗೆ ಪಸಿವುಂ ನೀರಬಕ್ಕಿಯು ||

ಮಗಲ್ಲುವಿದನೆಂದು ರಮ್ಯಭೂಮಿಯನರೆಬರ್ ||

ಪೋಗಲ್ವ ನುಡಿ ಸಮವಸ್ಯತಿಯೋಳ್ |

ಪುಗೆ ದಿಟಮಾ ಕ್ಷುತಿಪಾಸೆಗಳ್ ಕಿಡುವುದಜಿಂ ||

೧೧೮

ಬಗೆವೋಡಬೋಧಪ್ರಿತಯಾ |

ನುಗುಳುಮಭವ್ಯರ್ಕಳಂ ಕುದೃಷ್ಟಿಗುಮಸಂ ||

ಜ್ಞೆಳುಮಣಮಿಲ್ಲೆನಿಪ್ಪಧಿ |

ಕುಣಂ ಜನಸಭೆಯೊಳಲ್ಲದೆಲ್ಲಯುಮುಂಟೇ ||

೧೧೯

೧೧೫. ಅಲ್ಲಿಯ ಕೋಟೆ ಹಾಗು ವೇದಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹಂತನ ದೇಹದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮಡಿ ಉನ್ನತಿ ಒದಗುವುದು; ಸುಂದರವಾದ ತೋರಣಗಳಿಗೆ ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉನ್ನತಿಯಾಗುವುದು. ವ|| ಅದಲ್ಲದೆ ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ಗಾವುದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವ ಪರಿಷದ್ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು- ೧೧೬. ಒಂದೇ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಒಳಹೊಗಲ್ಪೂ, ಹೊರಬರಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಂಗಸರು, ಹುಡುಗರು, ಮುದುಕರು ತೀರ್ಥನಾಥನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪಡೆಯುವರು. ೧೧೭. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಮರಣ, ಜನನ, ಶೋಕ, ನಿద್ರೆ, ವಾತಪಿತ್ತಾದಿ ದೋಷಗಳು ಹಾಗು ಬಾಧೆಗಳು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೂ ಉಂಟಾಗಲಾರವು. ಇದಂತಹ ವಿಸ್ಮಯ! ೧೧೮. ಈ ಮನೋಹರವಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವು ನೀರಡಕೆಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮವಸರಣವನ್ನು ಹೊಕ್ಕೊಡನೆ ಹಸಿವು ನೀರಡಕೆಗಳು ಹಿಂಗೆ ಹೋಗುವುವು. ೧೧೯. (ಕುಮತಿ, ಕುಶ್ರುತ ಮತ್ತು ವಿಭಂಗವೆಂಬ) ಮೂರು ಬಗೆಯ ಅಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರೂ, ಭವ್ಯರಲ್ಲದವರೂ, ಕುದೃಷ್ಟಿಗಳೂ, (ಆಹಾರಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ) ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿಲ್ಲದವರೂ ಒಬ್ಬರು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಅತಿಶಯತೆ ಜನಸಭೆಯೊಳಗಲ್ಲದೆ ಬೇರಲ್ಲಿ

ಎನಿಸಿ ನಿಖಳಭುವನಾಲಂಕರಣಮುಮಾಗೆ

ವೈಶ್ರವಣವಾಸ್ತವಿದ್ಯಾ |

ವಿಶ್ರಮಣಸ್ಥಾನವದು ದಲೆನಿಸಿದುದು ವ್ಯ ||

ಧೃತವನೀಕ್ಷಿಸಿದಂ ಜಗ |

ದಾಶ್ರಯಣನ ಸಮವಸರಣಭೂಮಂಡಳಮಂ ||

೧೨೦

ಅಂತು ಸಹಸ್ರಲೋಚನಂ ನಿಜವಿಲೋಚನಮರೀಚಿನಿಚಯಂ ಅಮರಕಾಮಿನೀನಿಕರಕೇಕರಮ ಯೂಖಮಾಳೆಯೊಳಂ ನಿಳಿಂಪಸಮುದಯನಯನಕಾಂತಿಸಂತಾನದೊಳಂ ತಳ್ಳೊಯ್ದು ನಿಮಿರ್ದನೇಕ ಪ್ರಾಕಾರವೇದಿಕಾನಿಕರಮನೇಕವರ್ಣಮಾಗೆ ಧವಳಸೆಯಂ, ಕನಕಹರಿನೀಳಗೋಪುರ ಕಳಾಪಮಂ ರೂಪ್ಯಗೋಪುರಗಳೊಳ್ ಸಾರೂಪ್ಯಮನೆಯ್ಲೊಸಿಯಂ, ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳಂ ಬಳ್ಳಿ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿವಳ್ಳಿಗಡರ್ಪನಿಟ್ಟಂತೆ ಮಾಡೆಯಂ, ಪ್ರಾಸಾದಚೈತ್ಯಗಳಂ ಧವಳಕಮಳವಂದನಮಾಳಾಳಂಕೃತಂಗಳೆನಿಸೆಯಂ, ಜಳಜಾತಿಕೆಯನಪೂರ್ವಘೇನಸಂತಾನನಿರಂತರಮಾಗಿಸಿಯು, ವಲ್ಲಿವನಮನುಹುಲ್ಲುಕು ಸಮಕಾಂತಿಯೊಡನೆ ಬೆಳೆದು ಬಳಸೆಯಂ, ಉಪವನಮಮನಪರಿಮಿತಕುಟನಪಟಳಪರಿವೃತಮೆಂಬ ಸಂದೆಗದೊಳೊಂದಿಸಿಯಂ, ಕೇತನಪ್ರತಾನಮಂ ನವೀನಚೀನಧವಳಪಲ್ಲವೋಲ್ಲಸಿತದೊಳ್ ಯೋಜಿಸಿಯಂ, ದಶಾಂಗಕಲ್ಪತರುಂದನಮಂ ಮಾಲ್ಯಾಂಗಮಯಮೆಂಬ ವಿಸ್ಮಯಮನೊದವಿಸೆಯಂ, ವಸ್ತುವಿರಚಿತೋತ್ಪಂಗ್ಮಸ್ತಂಭಗಳಂ ಸ್ಥಿಗ್ಮಮಗ್ಧಾಬ್ಜಿಸ್ತಂಗಳೆಂಬಾಡಂಬರಂಗಳನೊಡರ್ಚಿಯಂ, ಸಂಗೀತ

ಯಾದರೂ ಉಂಟೆ? ೧೨೦. ಕುಬೇರನ ವಾಸ್ತವಿದ್ಯೆಗೆ ಇದೇ ನೆಲೆಯೆನಿಸಿದ ಸಮಸರಣಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಇಂದ್ರನು ಬೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದನು. ಎ|| ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಕಾಂತಿಯು ದೇವಾಂಗನೆಯರ ಕುಡಿನೋಟಗಳ ಸಾಲುಸಾಲಾದ ಪ್ರಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೇವಸಮೂಹದ ನೇತ್ರಕಾಂತಿಸಮೂಹದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆರೆತು ಅಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಕಾರ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಏಕವರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ಧವಳಿಸಿ, ಇಂದ್ರನೀಲದ ಹಾಗು ಸುವರ್ಣದ ಗೋಪುರಗಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗೋಪುರಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವೆನಿಸಿ, ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚಿನ ಹಬ್ಬಿಗೆಗೆ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳೆಂಬಂತೆ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಸಾದಗಳನ್ನೂ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನೂ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಯ ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದುವೆನಿಸಿ, ನೀರ ಕಂದಕವನ್ನು ಅಪೂರ್ವವಾದ ನೊರೆಯ ಹಿಂಡಿನಿಂದ ಕೂಡಿದಂತೆ ತೋರಿ, ಬಳ್ಳಿಯ ಬನವನ್ನು ಅರಳಿದ ಹೂಗಳ ಕಾಂತಿಯೊಡನೆ ಬೆರೆಸಿ ಅವರಿಸಿ, ಉಪವನವನ್ನು ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಮಂಜಿನ ತೆರೆಗಳು ಮುಸುಕಿದವೊ ಏನೊ ಎಂದೆನಿಸಿ, ದ್ವಜಗಳೆಲ್ಲ ಹೊಸ ಬಿಳಿಯ ರೇಷ್ಮೆಯ ಪಟಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದಂತೆ ತೋರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ ಬನವೆಲ್ಲ ಕೇವಲ ಮಾಲ್ಯಾಂಗ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೆ ತುಂಬಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನಂಟುಮಾಡಿ, ಸುವರ್ಣರಚಿತ ಸ್ತೂಪಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಹಾಲಿನ ಅಭಿಷೇಕದಿಂದ ಕೂಡಿದುವೆನಿಸಿ, ಸಂಗೀತ ಸೌಧಗಳ ಸಾಲುಗಳಿಗಲ್ಲ

ಸೌಧಮಾಲೆಯಂ ನೂತನಸುಧಾಲೇಪಶೋಭೆಯೋಳೊಡಗೂಡೆಯುಂ, ದ್ವಾದಶಗಣಮನಸಮಯ
ಚಂಚಚ್ಚಂದ್ರಿಕಾಪ್ರಸಾದದೊಳಗಾಹಮಿರಿಸೆಯುಂ, ಅರ್ಹದಂಗಪ್ರವಾಹಪೀಯೂಷದೊಳ್ ಬೆರಸಿ ಬಲೆಯಂ
ಕ್ಷೀರನೀರನ್ಯಾಯದಿಂದೇಕೀಭಾವಮಾಗಿಯುಂ, ನೀಡುಂ ನೋಡಿ ನಿಜವಿನೋದಪರಂಪರೆಯಂ ಮೆಚೆದು
ಭಕ್ತಿಭಾವನಶುದ್ಧಸದ್ಗುಣವನ ಬಲಿದು *

ಸೌಧರ್ಮಮುಮಂ ಸೌಧ |

ಮಾರ್ಗಧಿಪತಿತ್ವಮುಮನಧಿಪತಿತ್ವಾಹಿತನಿ ||

ಬಾರ್ಗಧವಿಳಾಸಮುಮನಣಂ |

ಸೌಧಮೇಂದ್ರಂ ಮನಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ನಿಂದಂ ||

೧೨೧

ಪ್ರತಿಹಾರಂ ತಾನೆ ಚಂಚಚ್ಚಮರುಹಧರಂ ತಾನೆ ಪೀಠಾರ್ಚನಾಪ್ರ |

ಸ್ತುತಯುಕ್ತಂ ತಾನೆ ತೂರ್ಯತ್ರಯಸಮಧಿಕೃತಂ ತಾನೆ ನಾನಾಪ್ರಕಾರ ||

ಸ್ತುತಿಹಾರಂ ತಾನೆ ಮತ್ತಾವನೊ ಪೆಟಿನೆ ದೇವಾದಿದೇವಾಂಘ್ರಿಸೇವಾ |

ನತನಿರ್ದಂ ಪುಣ್ಯಶೀಲಂ ಜನಸಮಯಸರಸ್ವರೇಳೀಮರಾಳಂ ||

೧೨೨

ಹೊಸ ಸುಣ್ಣದ ಲೇಪ ಮಾಡಲಾಯಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಧವಳವರ್ಣದ
ಶೋಭೆಯನ್ನೊಡಗಿಸಿ, ಹನ್ನೆರಡು ಗಣಗಳನ್ನು ಅಕಾಲಿಕವಾದ ಬೆಳುದಿಂಗಳ
ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ, ಅರ್ಹಂತನ ದೇಹ ಪ್ರಭೆಯು ಅವೃತ
ದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಕೊಂಡು- ಬಳಿಕ ನೀರ ಕ್ಷೀರನ್ಯಾಯದಂತೆ ಏಕೀಭಾವವಾಗಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ
ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಭಕ್ತಿ ಭಾವಾತಿಶಯದಿಂದ ೧೨೧. ತನ್ನ ಲೋಕವಾದ
ಸೌಧರ್ಮಕಲ್ಪವನ್ನಾಗಲಿ, ಆ ಲೋಕದ ಒಡೆತನವನ್ನಾಗಲಿ, ಆ ಅಧಿಪತ್ಯದಿಂದಾದ
ತನ್ನ ಅನಿರ್ಬಂಧ ವಿಲಾಸವನ್ನಾಗಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟೂ ತಾರದೆ ಇಂದ್ರನು ನಿಂತನು.
೧೨೨. ಪ್ರತಿಹಾರನು ತಾನೆ, ಚಾಮರದ ಆಳು ತಾನೆ, ಪೀಠಾರ್ಚನೆ ಮಾಡು
ವವನು ತಾನೆ. ತೂರ್ಯತ್ರಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕೃತನೂ ತಾನೆ, ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ
ಸ್ತುತಿಮಾಡುವವನು ತಾನೆ- ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇರಾವನುಂಟು ಎಂಬಂತೆ
ದೇವಾದಿದೇವನ ಪಾದಪೂಜಾನಿರತನಾಗಿ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇಂದ್ರನು ಇದ್ದನು.

* ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಸುಮಾರು ೯೦ ಪದ್ಯಗಳಷ್ಟು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ಯಾರೋ ಸೇರಿಸಿ
ದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಗವು ಅಶುದ್ಧವಾಗಿ ಏತದ್ವಂಧಕರ್ತೃತ್ವವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿ
ಬರುವುದರಿಂದಲೂ, ಪುರಾತನಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲೂ, ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸದೆ
ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ.

॥ ಗದ್ಯಂ ॥

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾತ್ಮಕುಲಕುಬ್ಜತ್ವಮುದ್ಭೂತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಸರಿನ್ನಾಥ
ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿತ್ಯೈವಿದ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದಪದ್ಯನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಷ್ಟ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಸುರಾರಾದೋಳ್

ಸಮವಸರಣ ವರ್ಣನಂ

ಪಂಚದಶಾಶ್ವಾಸಂ

ಹದಿನೈದನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿದುದು.

ಷೋಡಶಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಯಂ ತಳೆದಂ ತ್ರಿಜಗ |

ಜ್ಞಾಯಂ ವಿಮಳಾಂತರಂಗಬಹಿರಂಗಪದ ||

ಸ್ಥಾಯಿನಿಯಂ ಭವ್ಯೋತ್ಪದ |

ದಾಯಿನಿಯಂ ಜೈನಜನಮನೋಹರಚರಿತಂ ||

೧

ಒಳಗಣ ರತ್ನಪ್ರಕರಂ |

ಗಳನಮೃತಪಯೋಧಿ ಸೋಗಯಿಪೊಂದಂದದೆ ತ ||

ನ್ನೋಳಗಣ ರತ್ನತ್ರಯಂ |

ಗಳನಮೃತಶ್ರೀವಧೂಪ್ರಿಯಂ ಸೋಗಯಿಸಿದಂ ||

೨

ತಾಂ ಭುವನಭೂಷಣಂ ತನ |

ಗಿಂ ಭೂಷಣಮೇವುದೆಂಬ ತೆಜದಿಂ ಜಿನದೇ ||

ಹಂ ಭೂಷಣಗಣರಹಿತಮ |

ದೇಂ ಭೂರಿತಲೋಪತೋಭೆಯಂ ತಾಳಿದುದೋ ||

೩

ಅಂತನಂತಚತುಷ್ಟಯಲಕ್ಷ್ಮೀಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಟನುಮಷ್ಟಮಹಾಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯಪ್ರಕೃಷ್ಟನುಂ, ಕಾಯಾ ಕಾರಪರಿಣತತ್ರೀಕಾಗಣ್ಯಮಣ್ಯಮದ್ಗಳಮಂಜಾಯಮಾನಪರಮೌದಾರಿಕತರೀರನುಂ, ಅಷ್ಟಾದಶ

ಷೋಡಶಾಶ್ವಾಸಂ

೧. ತ್ರಿಲೋಕ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಾಯಿಯಾದ ಭಕ್ತೋತ್ಸವಕರವಾದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ೨. ತನ್ನೊಳಗಿನ ರತ್ನಸಂಚಯದಿಂದ ಅಮೃತಸಮುದ್ರವು ಶೋಭಿಸುವಂತೆ ತನ್ನೊಳಗಣ ರತ್ನತ್ರಯಗಳಿಂದ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ರಿಯನಾದ ಅರ್ಹಂತನು ಒಪ್ಪಿದನು. ೩. ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಆಭರಣವಾಗಿರುವಾಗ ತನಗೆ ಆಭರಣಗಳೇಕೆಂಬಂತೆ ಜಿನೇಶ್ವರನು ನಿರಾಭರಣನಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಭೆಯನ್ನು ತಾಳಿದ್ದನು. ೪. ಅನಂತಚತುಷ್ಟಯದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಅಷ್ಟಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡು, ದೇಹಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪುಂಜೀಕರಿಸಿಟ್ಟಂತಿರುವ ಪರಮೌದಾರಿಕ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಹದಿನೆಂಟು ದೋಷಗಳಿಂದ ದೂರನೂ, ಏಳು ಋದ್ಧಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವನೂ, ಅಹಮಿಂಧ್ರ ಪೂಜ್ಯನೂ, ಸಮಸ್ತಸಿದ್ಧಿ

ದೋಷದೂರನುಂ, ಸಪ್ತರ್ಥಸಮುದಯಸಂತತೋಪಾಸ್ಕನುಂ, ಅಹಮಿಂದ್ರನಮಸ್ಕನುಂ, ಸಿದ್ಧಾಶೇಷ
ಸಾಧ್ಯನುಂ, ಬುದ್ಧಸಮಸ್ತಬೋಧ್ಯನುಮಾಗಿರ್ಪನಂ ; ಸೌಧಮೇಂದ್ರ ಪ್ರೇರಿತನುಂ, ಭವ್ಯಸಾರ್ಥ
ಪ್ರಾರ್ಥಿತನುಮಾಗಿ

ವರಬುದ್ಧಿಚತುಷ್ಟಯಪರಿ ।

ಕರಿತಂ ಜ್ಞಾನರ್ಥಭಾಸುರಂ ಬೆಸಗೊಂಡಂ ॥

ಭರದೆ ಕೃತಾಂಜಲಿ ತತ್ತ್ವ ।

ಸ್ವರೂಪಮಂ ದತ್ತಗಣಧರಾಗ್ರಣಿ ಜಿನನಂ ॥

೪

ಅಂತು ಬೆಸಗಳಲೊಡಂ

ದೂರಾಸನ್ನಸಮಂ ಗಂ ।

ಭೀರತರಂ ವ್ಯಾಪ್ತನಿಖಿತತತ್ತ್ವಂ ಪರಮೋ ॥

ದಾರಂ ವ್ಯಪಗತವದನವಿ ।

ಕಾರಂ ಪೋಷ್ಣಿದುದು ಜಿನನ ದಿವ್ಯನಿನಾದಂ ॥

೫

ಮತ್ತಂ

ಭೂರಿತರಭವ್ಯಪುಳಕವಿ ।

ಡೂರಾಂಕುರಜನನಕಾರಿ ಮುನಿಹಂಸಮನೋ ॥

ಹಾರಿಯೆಸೆದುದು ಶಶಿಪ್ರಭ ।

ಶಾರದನೀರಧರಗರ್ಜಿತಂ ದಿವ್ಯರವಂ ॥

೬

ಆ ದಿವ್ಯಭಾಷೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತೇವ್ಯನಿಂತೆಂದು ಬೆಸಸಿದಂ :- ತತ್ತ್ವಮೆಂಬುದು ಭೇವಾಜೀವಾಶ್ರವ
ಬದ್ಧಸಂವರನಿರ್ಜರಾಮೋಕ್ಷಭೇದದಿಂದ ಸಪ್ತಪ್ರಕಾರಮಕ್ಕುಂ, ಅಲ್ಲಿ

ಗಳನ್ನು ಪಡೆದವನೂ, ಬುದ್ಧರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಗೋಚರನೂ ಆಗಿ ತೀರ್ಥಕರನು
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೂ, ಭಕ್ತ ಸಮೂಹದ
ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದಲೂ ೪. ಚತುರ್ಬುದ್ಧಿ ಸಮೇತನೂ ಜ್ಞಾನಯುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನನೂ
ಆದ ದತ್ತ ಗಣಧರಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕೈಮುಗಿದು ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು (ಉಪದೇಶಕ್ಕಾಗಿ)
ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಹಾಗೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ- ೫. ದೂರಸಮೀಪವೆಂಬ
ಭೇದವಿಲ್ಲದಂತೆ, ಅತಿ ಗಂಭೀರವೂ, ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ವ್ಯಾಪಕವೂ ಆದ ಪರಮ
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜಿನವಾಣಿ ಮುಖವಿಕಾರ ರಹಿತವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿತು. ಮತ್ತು- ೬.
ಮಹಾಭಕ್ತ ಜನರಲ್ಲಿ ಪುಲಕವೆಂಬ ಅಂಕುರವನ್ನು ಮೊಳೆಯಿಸುತ್ತ, ಮುನಿ
ಗಳೆಂಬ ಹಂಸಗಳಿಗೆ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನ ಶರನ್ಮೋಹ ಗರ್ಜನೆಯ
ದಿವ್ಯದ್ವನಿ ಶೋಭಿಸಿತು. ವ॥ ಆ ದಿವ್ಯಭಾಷೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತೂಜ್ಯನು ಹೀಗೆಂದು
ಹೇಳಿದನು- “ತತ್ತ್ವವೆಂಬುದು ಜೀವ, ಅಜೀವ, ಅಶ್ರವ, ಬುದ್ಧ, ಸಂವರ,

ಪರಿಕಿಪೋಡೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪಮ |

ವೆರಡುಂ ಬಂಧಾನುಬಂಧಿಗಳ್ ಬೇಟವನಿಂ ||

ನಿರವಿಮೋಡೆ ನವಪದಾರ್ಥತೆ |

ದೊರೆಕೊಳ್ಳುಮಿವರ್ಕ್ಕನುಕ್ತಮಾದ್ವಯಮದವಿಂ ||

೭

ಆರಯ್ಯೊಡಮೂರ್ತಂ ಸ್ತುತ |

ರೀರಮಿತಂ ನಿಜದಿನೂರ್ಧ್ವಗತಿ ಸಂಭವಸಂ ||

ಹಾರದ್ರವ್ಯಾತ್ಮ ಸಂ |

ಸಾರಸ್ಥಂ ಕರ್ತೃಭೋಕ್ತವನಿಕುಂ ಜೀವಂ ||

೮

ಆ ಜೀವಮುಂ ಭವ್ಯಾಭವ್ಯಭೇದದಿಂದ ದ್ವಿಪ್ರಕಾರಂ, ಅವರ್ಕ್ಕ ನರಕತೀರ್ಥಾತ್ಮನುಷ್ಣದೇವಗತಿ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದ ಚತುರ್ಭೇದಮಕ್ಕುಂ, ಆ ನರಕಭೂಮಿಗಳುಂ ಅಧೋಲೋಕದೊಳ್ ರತ್ನಪ್ರಭೆ | ಶರ್ಕರಪ್ರಭೆ | ವಾಳುಕಪ್ರಭೆ | ಪಂಕಪ್ರಭೆ | ಧೂಮಪ್ರಭೆ | ತಮಪ್ರಭೆ | ಮಹಾತಮಪ್ರಭೆಯೆಂಬೇಲುಂ, ಅಲ್ಲಿ

ಕರಗುಗುಮಾಗಳೆ ವಜ್ರಮು |

ಮಿರದೆನಿಪುಷ್ಪಮಯಮಾಗಿ ನಾಲ್ಕರೆನೆಲನ ||

ತೈರಡರೆಯಗ್ನಿಗಮ್ಮಿಕೆ |

ಲೋರೆಕೊಳ್ಳುಮೆನಿಪ್ಪ ಶೀತಮಯಮಾಗಿರ್ಕುಂ ||

೯

ಮತ್ತಮಾ ನರಕಬಿಲ್ಲಂಗಳ್ ಇಂದ್ರಕಶ್ಚೇದೀಬದ್ಧಪ್ರಕೀರ್ಣಕರೂಪಂಗಳನನುಕ್ರಮದಿಂದ

ನಿರ್ಜರ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಏಳು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ- ೭. ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಬಂಧಕಾರಣಗಳು ಅವುಗಳಿಂದ ನವಪದಾರ್ಥಗಳು ಆಗುವುವು. ೮. ಅಮೂರ್ತವೂ ಸ್ವದೇಹದ ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟದೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಊರ್ಧ್ವಗತಿಯುಳ್ಳದೂ ಸಂಸಾರಸ್ಥವೂ, ಕರ್ತೃ ಹಾಗೂ ಭೋಕ್ತೃವೂ ಎಂದೆನಿಸುವುದು ಜೀವ. ವ|| ಆ ಜೀವವು ಭವ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭವ್ಯ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನರಕ, ತೀರ್ಯಕ್, ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ದೇವ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಗತಿಭೇದದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರಗಳುಂಟು. ಆ ನರಕ ಭೂಮಿಗಳು ಅಧೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ರತ್ನಪ್ರಭೆ, ಶರ್ಕರಪ್ರಭೆ, ವಾಳುಕಪ್ರಭೆ, ಪಂಕಪ್ರಭೆ, ಧೂಮಪ್ರಭೆ, ತಮಪ್ರಭೆ, ಮಹಾತಮಪ್ರಭೆ ಎಂದು ಏಳಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ - ೯. ವಜ್ರವೂ ಕರಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಷ್ಣಮಯವಾದುವು ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಭೂಮಿಗಳು; ಬೆಂಕಿಯೂ ತಣ್ಣಗೆನಿಸುವಂತೆ ಶೀತಮಯವಾಗಿರುವುವು ಇನ್ನುಳಿದ ಎರಡೂವರೆ ಭೂಮಿಗಳು. ವ|| ಆ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಲಗಳು ಇಂದ್ರಕ, ಶ್ರೇಣೀಬದ್ಧ, ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ ಎಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದು

ತೋರ್ಪವು ಮೂವತ್ತಯ್ಯಮು ।

ದೀರ್ಘತರವೆರಸು ಪತ್ತು ಮತ್ತೀರಯ್ಯ ॥

ತ್ತಿಮುದು ಮೂಟಿಯೊಂದನು ।

ನೇರ್ಪಡೆ ಲಕ್ಕೆಯವು ಕಡೆಯೊಳೆಯ್ದು ದಲಕ್ಕುಂ ॥

೧೦

ಆ ಬಿಲಗಳೊಳಗಣ ಕರಭವಿರಕುರ್ಕುರಸ್ಯಗಾಲಕಾಕಘೋಕಮುಖಾನುಕಾರಿಗಳಪ್ಪ ದುರ್ಗಂಧ ವೇಶ್ಯಕೃತ್ಯಲೋಪಪಾದಸ್ಯಗಳೊಳೊ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನಾವಿರತಿಪ್ರಮಾದಕಷಾಯಬಹ್ದಾರಂಭಕೃಷ್ಣನೀಳ ಕಪೋತಲೇಶ್ಯಾದ್ಯತುಭಪರಿಣಾಮಂ ಕಾರಣಮಾಗೆ ಜೀವಂ ನೆಲಸಿದಂತರ್ಮುಹೂರ್ತಕಾಲದೊಳ ಆಹಾರಶರೀರೇಂದ್ರಿಯೋಚ್ಚಾಸ್ತನಿಶ್ವಾಸಭಾಷಾಮನಂಗಳೆಂಬ ಪಟ್ಟರ್ಯಾಪ್ತಿಗಳೊಳ ನೆಲೆದು ಹುಂಡಸಂಸ್ಥಾನಗಳುಂ ತೃತೀಯವೇದರುಂ ಮುಷೀಮಳಿನಸವರ್ಣರುಂ ಪೂತಿಗಂಧರುಂ ಸಪ್ತಚಾಪತ್ರಿ ಹಸ್ತಪಡಂಗುಳಾದಿಪಂಚಧನುಶ್ಚತಷಯಂತದ್ವಿಗುಣದ್ವಿಗುಣೋತ್ಸೇಧರುಂ ಪೂರ್ವಾನುಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಮಾದುತ್ಯಷ್ಟಮಧ್ಯಮಜಘನ್ಯಭೇದತ್ರಯುಕ್ತೈಕತ್ರಿಯಸಪ್ತಕದಶಸಪ್ತದಶದ್ವಾವಂತತಿತ್ರಯುಕ್ತತಾಗರೋಪ ಮಾನಪ್ರವೃತ್ತಾಯುಷ್ಯರುಮಾಗಿ ಪುಟ್ಟ ತೃತೀಯನರಕಂಬರಂ ಶಾರೀರಮಾನಸಕ್ಷೇತ್ರಜ ಪರಸ್ಪರೋದೀರಿತಧನಜ್ಞೋದೀರಿತಂಗಳೆಂಬ

ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೦. ಮೂವತ್ತು ಲಕ್ಷ, ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಲಕ್ಷ, ಹದಿನೈದು ಲಕ್ಷ, ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ, ಮೂರು ಲಕ್ಷ, ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರದ ಐದು ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಐದು ಬಿಲಗಳಿರುವುವು. ವ॥ ಆ ಬಿಲಗಳೊಳಗಿನ ಒಂಟೆ, ಕತ್ತೆ, ನಾಯಿ, ನರಿ, ಕಾಗೆ, ಗೂಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮುಖಗಳಂತಿರುವ ದುರ್ಗಂಧಮಯವಾದ ಕೊಳೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನ, ಅವಿರತ ಪ್ರಮಾದ ಕಷಾಯ, ಕೃಷ್ಣ, ನೀಲ, ಕಪೋತಲೇಶ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅಶುಭ ಪರಿಣಾಮ ಕಾರಣವಾಗಿ ಜೀವ ನೆಲಸುವುದು; ಹಾಗೆ ನೆಲಸಿದ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ, ಶರೀರ, ಇಂದ್ರಿಯ, ಉಚ್ಚಾಸ್ತ, ನಿಶ್ವಾಸ, ಭಾಷೆ, ಮನಸ್ಸು ಎಂಬ ಆರು ಪರ್ಯಾಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಹುಂಡಸಂಸ್ಥಾನರೂ, ನಪುಂಸಕವೇದರೂ, ಮಸಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ವರ್ಣದವರೂ, ಕೊಳೆನಾತವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿರುವರು; ಆಯಾ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ದೇಹ ಪ್ರಮಾಣ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಏಳು ಬಿಲ್ಲು ಮೂರು ಮೊಳ ಮತ್ತು ಆರಂಗುಲ, ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಆದರ ಎರಡರಷ್ಟು, ಮೂರನೆಯದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು, ನಾಲ್ಕನೆಯದರಲ್ಲಿ ಎಂಟರಷ್ಟು ಹೀಗೆ ಕೊನೆಯದರಲ್ಲಿ ಐನೂರು ಬಿಲ್ಲುಗಳತೆಯಾಗಿರುವುದು; ಉತ್ಕೃಷ್ಟ, ಮಧ್ಯಮ, ಜಘನ್ಯ ಭೇದದಿಂದ ಅವರ ಆಯುಷ್ಯ ನರಕಗಳ ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಗರೋಪಮ, ಮೂರು ಸಾಗರ, ಏಳು ಸಾಗರ, ಹತ್ತು ಸಾಗರ, ಹದಿನೇಳು ಸಾಗರ, ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾಗರ ಹಾಗು ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಸಾಗರೋಪಮವಾಗಿರುವುದು; ಮೂರನೆಯ ನರಕದವರೆಗೆ ಶಾರೀರ, ಮಾನಸ,

ಪಂಚಪ್ರಕಾರದುಃಖಮೆ |
ಪಂಚಮಹಾಭೂತಮಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿದರೆಂಬಂ ||
ತಂಚಮರಲ್ಲದ ಕೋಟಲೆ |
ಯಂ ಚಿತ್ತದೊಳಾಂತು ನಾರಕರ್ ಸಲೆ ನಮೆವರ್ ||

೧೧

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ

ನಿಸದಂ ತಿಯಗ್ಗೀವಂ |
ತ್ರಸಮುಂ ಸ್ಥಾವರಮುಮೆಂದೆರಟ್ಟಿನದಟಿಳಿಳ್ ||
ತ್ರಸಮನಿಕುಂ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯದಿಂದಿಂ |
ಪೆಸಗೋಳೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಬರಂ ಕ್ರಮದಿಂದಂ ||

೧೨

ಸ್ಥಾವರದೊಳ್ ಪೃಥ್ವಿಪ್ಪೇ |
ಜೋವಾಯುವನಸ್ವತೀದ್ರಕಾಯಿಕಭೇದಂ ||
ಜೀವಂ ಪಂಚವಿಧಂ ಪರಿ |
ಭಾವಿಮೋಡೇಕೇಂದ್ರಿಯಪ್ರಪಂಚತಮನಿತುಂ ||

೧೩

ಅವಟಿಳಿಳ್ ತೃಷ್ಣದಿಂದಿಂ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ ಸಾಧಿಕಂ ಯೋಜನಸಹಸ್ರಮಾನಮಕ್ಕುಂ, ಅನಿತೆ ತಿಯಗ್ಗಂಚೇಂದ್ರಿಯಶರೀರಕ್ಕಮಕ್ಕುಂ, ಮತ್ತಂ

ಪನ್ನೆರಡು ಯೋಜನಂ ದೇ |
ಹನ್ನೆಳೈಂ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಮೂಗಾವುದ ದಲ್ ||
ಕೆನ್ನಂ ತ್ರೀಂದ್ರಿಯಕಂ ಮ |
ತೆನ್ನದೆ ಚತುರ್ದಿಯಕ್ಕೆ ಯೋಜನಮಕ್ಕುಂ ||

೧೪

ಕ್ಷೇತ್ರಜ, ಪರಸ್ಪರೋದೀರಿತ ಮತ್ತು ಧನಜ್ಯೋದೀರಿತ ಎಂಬ- ೧೧. ಐದು ಪ್ರಕಾರದ ದುಃಖವೆ ಪಂಚಮಹಾಭೂತವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆಂಬಂತೆ (ಪಂಚಮಹಾ ಭೂತಗಳಿಂದ ದೇಹ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟುವುದೋ ಹಾಗೆ ಈ ಐದು ದುಃಖಗಳಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿತರಾದವರಂತೆ), ದೀರ್ಘವಾದ ಕೋಟಲೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿ ನಾರಕರು ನವೆಯುವರು, ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೨. ತಿಯರ್ಗ್ ಜೀವವು ತ್ರಸ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾವರ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆ; ತ್ರಸಜೀವವು ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ, ತ್ರೀಂದ್ರಿಯ, ಚತುರ್ದಿಯ ಹಾಗೂ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನೊಡಗೊಳ್ಳುವುದು. ೧೩. ಸ್ಥಾವರವೆಂಬುದು ಏಕೇಂದ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದು, ಪೃಥ್ವೀಕಾಯ, ಅಪ್ಪಕಾಯ, ತೇಜಃಕಾಯ, ವಾಯುಕಾಯ ಮತ್ತು ವನಸ್ಪತಿಕಾಯವೆಂದು ಐದು ತೆರನಾಗಿರುವುದು. ೧೪. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟದಿಂದ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಂಟು; ತಿಯರ್ಗ್ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೇ. ೧೪. ದ್ವೀಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನ; ತೀಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಮೂರು ಗಾವುದ; ಚತುರ್ದಿಯಕ್ಕೆ ಒಂದು

ಮತ್ತಂ ಸ್ವರ್ಶನರಸನಘ್ರಾಣಚಕ್ಷುಶ್ಶೋತ್ರಮೆಂಬಂದ್ರಿಯಪಂಚಕದೋಳ್ ಯಥಾಕ್ರಮ
ಮೇಕೈಕವೃದ್ಧಿಯನೇಕದ್ವಿತ್ರಿಚತುಃಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಮೆನಿಕ್ಕುಂ, ಏಕೇಂದ್ರಿಯದೋಳ್ ಪೃಥಿವೀಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ
ವರ್ಷಂ ಪನ್ನಿಚರ್ಘಿಸರಮಕ್ಕುಂ, ವಾಷ್ಣಯಿಕ್ಕೇಟುಂ ಸಾಸಿರಮಕ್ಕುಂ, ವಾಯುಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ ಮೂಲು
ಸಾಸಿರಮಕ್ಕುಂ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ ಪತ್ತು ಸಾಸಿರಮಕ್ಕುಂ. ತೇಜಃಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ ದಿನತ್ರಯಮಕ್ಕುಂ,
ಉತ್ಕರ್ಷದಿನಾಯುಸ್ಸಮುದಯಮಕ್ಕುಂ. ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಪನ್ನೆರಡು ವತ್ಸರಂ ದಿವ |

ಸಂ ನಾಲ್ವತ್ತೊಂಬತಾಷಿ ದಲ್ ತಿಂಗಳ್ ಪೂ ||

ವರ್ಷಂ ನೆಜೆಯೆ ಕೋಟಿಯಧಿಕತೆ |

ಯಿಂ ನಿರಂತಂ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ್ಳಾಯುಷ್ಯಂ ||

೧೫

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ಭೋಗಕರ್ಮಭೂಮಿಭೇದದಿಂ ಮನುಷ್ಯಜೀವಂ ದ್ವಿಪ್ರಕಾರಮಕ್ಕುಂ.
ಆಭೋಗಭೂಮಿಗಳುಂ ದೇವಕುರ್ವಾದಿಭೇದದಿಂ ಮೂವತ್ತಕ್ಕುಂ. ಅವು ಉತ್ತಮಮಧ್ಯಮ
ಜಘನ್ಯಭೇದದಿಂ ಮೂದೆಂಟುಂ, ತದ್ಭೂಮಿಜಗನ್ಮುಕ್ತಮದಿಂ ಪಟ್ಟತ್ತಾರಿದ್ವಿಸಹಸ್ರಚಾಪೋತ್ಸೇಧಮಕ್ಕುಂ,
ತ್ರಿದ್ವೈಕಪಲ್ಲೋಪಮಂ ಜೀವನಮಕ್ಕುಂ. ಅಲ್ಲಿ

ಸಲೆ ದಶವಿಧಕಲ್ಪದ್ರುಮ |

ಫಲಮಂ ಸತ್ವಾತ್ರದಾನಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿನಾ ||

ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಂಟು. ವ|| ತ್ವಕ್ಕು, ನಾಲಗೆ, ಮೂಗು, ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ ಎಂಬೀ
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಂದೊಂದೇ ಇಂದ್ರಿಯ ವೃದ್ಧಿಯಿಂದ
ಏಕೇಂದ್ರಿಯ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ, ತ್ರೀಂದ್ರಿಯ, ಚತುರಿಂದ್ರಿಯ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ಭೇದ
ಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಏಕೇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಪೃಥಿವೀ ಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ ಆಯುಷ್ಯ ವರ್ಷ ಹನ್ನೆರಡು
ಸಾವಿರ; ಅಪ್ಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ ಏಳು ಸಾವಿರ; ವಾಯು ಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ ಮೂರು ಸಾವಿರ;
ವನಸ್ಪತಿ ಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ; ತೇಜಃಕಾಯಿಕಕ್ಕೆ ಮೂರೇ ದಿನ. ಉತ್ಕರ್ಷದಿಂದ
ಆಯುಸ್ಸಮುದಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೫. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ, ನಾಲ್ವತ್ತೊಂಬತ್ತು
ದಿವಸ, ಮತ್ತು ಆರು ತಿಂಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ಆಯುಷ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ
ವಾಗಿರುವುದು. ವ|| ಅದಲ್ಲದೆ ಭೋಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಎಂಬ
ಭೇದದಿಂದ ಮನುಷ್ಯಜೀವ ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿರುವುದು. ಆ ಭೋಗ ಭೂಮಿಗಳು
ದೇವಕುರುವೆ ಮೊದಲಾದ ಭೇದಗಳಿಂದ ಮೂವತ್ತಾಗಿವೆ. ಅವು ಉತ್ತಮ,
ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಜಘನ್ಯವೆಂದು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರ. ಆ ಭೋಗಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ದೇಹ ಪ್ರಮಾಣ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಆರು, ನಾಲ್ಕು ಹಾಗು ಎರಡು
ಸಾವಿರ ಬಿಲ್ಲಳತೆ; ಆಯುಷ್ಯ ಮೂರು, ಎರಡು ಮತ್ತು ಒಂದು ಪಲ್ಲೋಪಮವಾದುದು.
ಅಲ್ಲಿ-೧೬. ಸತ್ವಾತ್ರದಾನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ದಂಪತಿಗಳಾಗಿಯೆ ಹುಟ್ಟಿ,

ಕುಲರಹಿತರ್ ದಂಪತಿಗಳ್ |

ನಲವಿಂದನುಭವಿಪರಾಗಮನಜರ್ ಮನುಜರ್ ||

೧೬

ಮತ್ತಂ ಕರ್ಮಭೂಮಿಗಳ್ ಭರತಾದಿಭೇದದಿಂ ಹದಿನೈದು. ಆರ್ಯಾಷ್ಟೇಚ್ಛಪ್ರಭೇದದಿಂ ತದ್ಭೂಮಿಜರ್ ಇರ್ತೇಜನಕ್ಕುಂ. ಅವರ್ಗುತ್ಯಷ್ಟದಯ್ಯಾರೆಬ್ಬತ್ತಯ್ಯ ಚಾಪಮುತ್ಸೇಧಂ, ಪೂರ್ವ ಕೋಟಿಪ್ರಮಾಣಮಾಯುಷ್ಯಮಿವು ವಿದೇಹಂಗಳೋಳ್ ನಿಯತಂ, ಭರತೈರಾವತಂಗಳೋಳ್ ಕಾಲ ವಶದಿಂ ವೃದ್ಧಿಹ್ರಾಸಂಗಳನೆಯ್ದುಗುಂ. ಆಕಾಲಮುತ್ಸರ್ಪಿಣಿಯುಮವಸರ್ಪಿಣಿಯುಮೆಂದವೆರಡು. ಅವೊಂದೊಂದರ್ಕೆ ಪತ್ತುಕೋಟಿಕೋಟಿಸಾಗರೋಪಮಕಾಲಂ ಪ್ರಮಾಣಮಕ್ಕುಂ. ಮತ್ತಮುತ್ಸರ್ಪಿಣಿ ಸುಷಮಸುಷಮೆಯುಂ ಸುಷಮೆಯುಂ ಸುಷಮದುಷ್ಪಮೆಯುಂ ದುಷ್ಪಮಸುಷಮೆಯುಂ ದುಷ್ಪಮೆಯುಂ, ಅತಿದುಷ್ಪಮೆಯುಮೆಂದು ಪಟ್ ಪ್ರಕಾರಮನುಳ್ಳುದಕ್ಕುಂ. ವೃತ್ತಿಕ್ರಮದಿನವಸರ್ಪಿಣಿ ಯುಮಂತೆಯಕ್ಕುಂ, ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿಕೋಟಿಸಾಗರೋಪಮಂ, ಎರಡನೆಯ ದರ್ಕೆ ಮೂಟು ಕೋಟಿಕೋಟಿಸಾಗರೋಪಮಂ, ಮೂಜನೆಯದರ್ಕೆರಡು ಕೋಟಿಕೋಟಿಸಾಗರೋಪ ಮಂ, ನಾಲ್ಕನೆಯದರ್ಕೆ ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡು ಸಾಸಿರವರ್ಷಂ ಕೂಡಿದೊಂದು ಕೋಟಿಕೋಟಿ, ಅಯ್ದನೆಯ ದರ್ಕೆ ಇರ್ಪತ್ತೊಂದುಸಾಹಸ್ರವತ್ಸರಮಾಜನೆಯದರ್ಕೆಮನಿತೆ ಪ್ರಮಾಣಂ. ವೃತ್ತಿರೇಕದಿನವಸರ್ಪಿಣಿಯ ಕಾಲಂಗಳ್ವನಿತೆಯಕ್ಕುಂ, ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ದುಃಖಾನುಭವವಿಲ್ಲದೆ ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಸಂತೋಷಪಡುವರು. ವ|| ಮತ್ತು ಕರ್ಮಭೂಮಿಗಳು ಭರತವೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಹದಿನೈದು. ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಆರ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯೇಚ್ಛ ಎಂದು ಎರಡು ತೆರ. ಅವರಿಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟದ ಐನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಿಲ್ಲುಗಳತೆಯ ದೇಹಪ್ರಮಾಣ, ಒಂದು ಕೋಟಿ ಪೂರ್ವ ಆಯುಷ್ಯ; ಇವು ವಿದೇಹಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯತವಾಗಿವೆ. ಭರತ ಹಾಗು ಐರಾವತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲವಶದಿಂದ ವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷಯಗಳುಂಟಾಗುವುವು. ಆ ಕಾಲವು ಉತ್ಸರ್ಪಿಣಿ, ಅವಸರ್ಪಿಣಿ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಹತ್ತುಕೋಟಿಕೋಟಿ ಸಾಗರೋಪಮಕಾಲ ಪ್ರಮಾಣವುಂಟು. ಸುಷಮ ಸುಷಮೆ, ಸುಷಮೆ, ಸುಷಮ ದುಃಷಮೆ, ದುಃಷಮೆ ಸುಷಮೆ, ದುಃಷಮೆ, ಅತಿ ದುಃಷಮೆ ಎಂದು ಉತ್ಸರ್ಪಿಣಿ ಆರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ವೃತ್ತಿಕ್ರಮದಿಂದ ಅವ ಸರ್ಪಿಣಿಯೂ ಅದೇ ಆರು ಪ್ರಕಾರಗಳುಳ್ಳದು. ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸಾಗರೋಪಮ, ಎರಡನೆಯದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಕೋಟಿಕೋಟಿ ಸಾಗರೋಪಮ, ಮೂರನೆಯದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೋಟಿಕೋಟಿ ಸಾಗರೋಪಮ, ನಾಲ್ಕನೆ ಯದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಕೋಟಿಕೋಟಿ, ಐದನೆಯದಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ, ಆರನೆಯದಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದ ಅವಧಿಯುಂಟು.

ಎನಿತೋಳವು ಕರ್ಮಭೂಮಿಗ |

ಳನಿತಱಿಲೊಳಂ ಮ್ಲೇಚ್ಛಖಂಡಮಯ್ ದಲವಱಿಲೊಳ್ ||

ಜನಿಯಿಸಿದಾಮ್ಲೇಚ್ಛರ್ ತದ |

ವನಿಖಂಡವಿಭೇದದಿಂದಮಯ್ಜನಪ್ಪರ್ ||

೧೭

ಮತ್ತಮಾರ್ಯರುಂ ಪಟ್ಟರ್ಮಭೇದದಿಂದ ಪಟ್ಟಕಾರಮಪ್ಪರ್. ಅವರ್ಗಂ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ ಸಾಧನಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿ ಸಮ್ಯಗ್ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ ಅಸಂಯುತಸಮ್ಯಗ್ಮಿಥ್ಯಾ ದೇಶವೃತ್ತಿ ಪ್ರಮತ್ತಸಂಯುತಂ ಅಪ್ರಮತ್ತಸಂಯುತಂ ಅಪೂರ್ವಕರಣ ಕ್ಷಪಕೋಪಶಮಕಸಂಯುತಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪರಾಯ ಕ್ಷಪಕೋಪಶಮಕ ಸಂಯುತಂ ಅನಿವೃತ್ತಿಕರಣ ಕ್ಷಪಕೋಪಶಮಕಸಂಯುತಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಾಂಪರಾಯ ಕ್ಷಪಕೋಪ ಶಮಕ ಸಂಯುತನುಪಶಾಂತಿಕಷಾಯ ವೀತರಾಗಚ್ಛದ್ವಸ್ಥಸಂಯುತ ಕ್ಷೀಣಕಷಾಯವೀತರಾಗಚ್ಛದ್ವಸ್ಥಸಂಯುತಂ ಸಂಯೋಗ ಕೇವಲಿಭಟ್ಟಾರಕನಯೋಗಿಕೇವಲಿಜನಭಟ್ಟಾರಕನುಮೆಂದು

ವಿದಿತಗುಣಸ್ಥಾನಂಗಳ್ |

ಪದಿನಾಲ್ಕವಟಿಂದಮಾರ್ಯಜನಕಂ ಭೇದಂ ||

ಪದಿನಾಲ್ಕಕ್ಕುಂ ಭಾವಿಸೋ |

ಡಿದು ದಲನೇಕಾಂತಸಮಯಸ್ತಿದ್ಧಾಂತಂ |

೧೮

ಮತ್ತಂ ದೇವಗತಚತುರ್ನಿಕಾಯಭೇದದಿಂದ ನಾಲ್ಕುಮಕ್ಕುಂ. ಅಲ್ಲಿ ಭವನಾವಾಸಿಗರ್ ಅಸುರಕುಮಾರಾದಿಭೇದದಿಂದ ದಶವಿಧಂ; ವ್ಯಂತರರ್ ಕಿನ್ನರಾದಿಭೇದದಿನಷ್ಟವಿಧಂ ; ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರ್ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯಭೇದದಿಂದ ಪಂಚವಿಧಂ ; ವೈಮಾನಿಕರ್ ಕಲ್ಪಜಕಲ್ಪಾತಿತಭೇದದಿಂದ ದ್ವಿವಿಧಂ. ಅಲ್ಲಿ

ಅದಲ್ಲದೆ- ೧೭. ಕರ್ಮಭೂಮಿಗಳೆಷ್ಟಿವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಮ್ಲೇಚ್ಛಖಂಡ ಐದೈದು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮ್ಲೇಚ್ಛರು ಭೂಖಂಡಭೇದದಿಂದ ಐದು ಬಗೆಯಾಗಿರುವರು ವ|| ಆರ್ಯರು ಪಟ್ಟರ್ಮಭೇದದಿಂದ ಆರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರು ವರು. ಅವರಿಗೆ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ, ಸಾಧನ ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿ, ಸಮ್ಯಗ್ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ, ಅಸಂಯುತ ಸಮ್ಯಗ್ ದೃಷ್ಟಿ, ದೇಶವೃತ್ತಿ, ಪ್ರಮತ್ತ ಸಂಯುತ, ಅಪ್ರಮತ್ತ ಸಂಯುತ, ಅಪೂರ್ವಕರಣ ಕ್ಷಪಕೋಪಶಮಕ ಸಂಯುತ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಪರಾಯ ಕ್ಷಪಕೋಪಶಮಕ ಸಂಯುತ, ಅನಿವೃತ್ತಿಕರಣ ಕ್ಷಪಕೋಪಶಮಕ ಸಂಯುತ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಾಂಪರಾಯ ಕ್ಷಪಕೋಪಶಮಕ ಸಂಯುತ, ಉಪಶಾಂತ ಕಷಾಯ ವೀತರಾಗಚ್ಛದ್ವಸ್ಥ ಸಂಯುತ, ಕ್ಷೀಣಕಷಾಯ ವೀತರಾಗಚ್ಛದ್ವಸ್ಥ ಸಂಯುತ, ಸಂಯೋಗ ಕೇವಲ ಭಟ್ಟಾರಕ, ಅಯೋಗ ಕೇವಲಿಜನ ಭಟ್ಟಾರಕ ಎಂದು- ೧೮. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಗುಣಸ್ಥಾನಗಳಂಟು. ಅವುಗಳಿಂದ ಆರ್ಯರು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರದವರು. ಇದು ಅನೇಕಾಂತಸಮಯದ ಸತ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ವ|| ದೇವಗತಿಯು ಚತುರ್ನಿಕಾಯ ಭೇದದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭವನಾವಾಸಿಗರು ಅಸುರಕುಮಾರ ಮೊದಲಾದ ಭೇದದಿಂದ ಹತ್ತು ಬಗೆ; ವ್ಯಂತರರು ಕಿನ್ನರಾದಿ ಭೇದದಿಂದ ಎಂಟು ಬಗೆ; ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಾದಿ

ಭವನಾಮರರೋಳಸುರಕುಮಾರಗುಣೇಧಂ ಪಂಚವಿಂಶತಿಧನು, ಉಚಿದರ್ಗ ದಶಧನು, ವ್ಯಂತರ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರ್ಗ ದಶಸಪ್ತಧನು, ಸೌಧರ್ಮೇಶಾನಕಲ್ಪಜರ್ಗ ಶರೀರಮಾನಂ ಸಪ್ತಾರತ್ನಿ, ಸನತ್ಕುಮಾರ ಮಾಹೇಂದ್ರಕಲ್ಪಜರ್ಗ ಪಡರತ್ನಿ, ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರಾದಿಚತುಃಕಲ್ಪಜರ್ಗ ಪಂಚಾರತ್ನಿ, ಶುಕ್ರಾದಿ ಚತು, ಕಲ್ಪಜರ್ಗ ಚತುರರತ್ನಿ, ಆನತಪ್ರಾಣತಕಲ್ಪಜರ್ಗ ಸಾರ್ಧತ್ರಯಾರತ್ನಿ; ಆರಣಾಚ್ಯುತಕಲ್ಪಜರ್ಗ ಅರತ್ನಿತ್ರಯ, ಕಲ್ಪಾತೀತಗಗಳಪ್ಪಧೋಗೈವೇಯಕತ್ರಯದವರ್ಗ ಸಾರ್ಧಹಸ್ತತ್ರಯಂ, ಮಧ್ಯಮ ಗೈವೇಯಕದವರ್ಗ ಹಸ್ತದ್ವಯಂ, ಊರ್ಧ್ವಗೈವೇಯಕತ್ರಯದವರ್ಗ ಸಾರ್ಧಹಸ್ತಂ, ಅಲ್ಲಿಂ ಮೇಗಣವರ್ಗಲ್ಲಂ ಹಸ್ತಪ್ರಮಾಣಮಕ್ಕುಂ, ಮತ್ತಮುತ್ಕಷ್ಟದಿಂ ಭವನವ್ಯಂತರರ್ಗ ಸಾಗರೋಪಮ ಸಾಧಿಕಪರ್ಯೋಪಮಂ ಜೀವನಂ, ಜಘನ್ಯದಿಂ ದಶಸಹಸ್ತವರ್ಷಂ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕದೇವರ್ಗ ಸಾಧಿಕಪಲ್ಯಂ ಜಘನ್ಯದಿಂ ಪಲ್ಯಾಷ್ಟಮಭಾಗಂ. ಸೌಧರ್ಮೇಶಾನಕಲ್ಪಂಗಳೊಳಾಯುಷ್ಯಂ ಸಾಗರೋಪಮ ಮೆರಡು, ಸನತ್ಕುಮಾರಮಾಹೇಂದ್ರಕಲ್ಪಂಗಳೊಳೇಟು, ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರಕಲ್ಪಂಗಳೊಳ್ ಪತ್ತು, ಲಾಂಕವಕಾಪಿತ್ಥಕಲ್ಪಂಗಳೊಳ್ ಪದಿನಾಲ್ಕು, ಅಲ್ಲಿಂ ಮೇಗಣೆರಡೆರಡು ಕಲ್ಪಂಗಳೊಳೆರಡೆರಡು ಸಾಗರೋಪಮಂ ಪೆರ್ಚೆಲ್ ಕಡೆಯೊಳಾರಣಾಚ್ಯುತಕಲ್ಪಂಗಳೊಳರ್ಪತ್ತೆರಡು. ಮತ್ತಂ ಕಲ್ಪಾತೀತ

ಭೇದದಿಂದ ಐದು ತೆರ: ವೈಮಾನಿಕರು ಕಲ್ಪಜ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪಾತೀತ ಎಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ. ಭವನಾಮರರಲ್ಲಿ ದೇಹ ಪ್ರಮಾಣ ಅಸುರಕುಮಾರರಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಿಲ್ಲಳತೆ; ಉಳಿದವರಿಗೆ ಹತ್ತುಬಿಲ್ಲಳತೆ: ವ್ಯಂತರರಿಗೆ ಹತ್ತು ಬಿಲ್ಲು; ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರಿಗೆ ಏಳು ಬಿಲ್ಲು; ಸೌಧರ್ಮ ಹಾಗು ಈಶಾನ ಕಲ್ಪಜರಿಗೆ ದೇಹ ಪ್ರಮಾಣ ಏಳು ಮೊಳ; ಸನತ್ಕುಮಾರ ಮತ್ತು ಮಾಹೇಂದ್ರಕಲ್ಪಜರಿಗೆ ಆರು ಮೊಳ, ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಕಲ್ಪಗಳವರಿಗೆ ಐದು ಮೊಳ; ಶುಕ್ರ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಕಲ್ಪಗಳವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ; ಆನತ ಹಾಗು ಪ್ರಾಣಕಲ್ಪಜರಿಗೆ ಮೂರುವೆರಮೊಳ; ಆರಣ ಹಾಗು ಅಚ್ಯುತ ಕಲ್ಪಜರಿಗೆ ಮೂರು ಮೊಳ; ಕಲ್ಪಾತೀತಗಳಾದ ಮೂರು ಗೈವೇಯಕದವರಿಗೆ ಮೂರುವರೆ ಹಸ್ತಪ್ರಮಾಣ; ಮಧ್ಯಮ ಗೈವೇಯಕದವರಿಗೆ ಎರಡು ಹಸ್ತ ಪ್ರಮಾಣ; ಮೂರು ಊರ್ಧ್ವಗೈವೇಯಕದವರಿಗೆ ಒಂದೂವರೆ ಹಸ್ತ ಪ್ರಮಾಣ; ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲಿನವರಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದು ಹಸ್ತ ಪ್ರಮಾಣ. ಉತ್ಕಷ್ಟದಿಂದ ಭವನವ್ಯಂತರರಿಗೆ ಒಂದು ಸಾಗರ ಸಾಧಿಕ ಪರ್ಯೋಪಮ ಆಯುಷ್ಯ; ಜಘನ್ಯದಿಂದ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರ್ಷ; ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕದೇವರಿಗೆ ಸಾಧಿಕ ಪಲ್ಯ; ಜಘನ್ಯದಿಂದ ಪಲ್ಯಾಷ್ಟಮ ಭಾಗ; ಸೌಧರ್ಮ ಹಾಗು ಈಶಾನ ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಷ್ಯ ಎರಡುಸಾಗರೋಪಮ; ಸನತ್ಕುಮಾರ ಮಾಹೇಂದ್ರ ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಏಳು, ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರ ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು, ಲಾಂಕವ ಕಾಪಿತ್ಥ ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಸಾಗರೋಪಮ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗಿ, ಕೊನೆಯ ಆರಣ, ಅಚ್ಯುತ ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾಗರೋಪಮವಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಕಲ್ಪಾತೀತ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಂತೆ

ವಿಮಾನಂಗಳೋಳೇಶೈಕವೃದ್ಧಿಯಂ ಕಡೆಯ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯೋಳ್ ಮೂವತ್ತುಮೂಟಕ್ಕುಮಂದಿಂತು

ನರಕಾದಿಗತಿಚತುಷ್ಟಯ |

ಪರಿಗತಜೀವಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಟ್ಟು ಸುರಾ ||

ಸುರಸಭೆಗೆ ಜೀವತತ್ವ |

ಸ್ವರೂಪಮಂ ಬಟಿಕೆ ತಿಳಿಸಿದಂ ಸಕಳಜ್ಞಂ ||

೧೯

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ - ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಕಾಲಾಕಾಲಪುದ್ಗಲಭೇದದಿಂದ ಜೀವಂ ಪಂಚಪ್ರಕಾರ ಮಕ್ಕುಂ. ಅಲ್ಲಿ

ಸಮನಿಸಿ ಜೀವಂ ತಾಮವು |

ಸಮಂತು ಪಡ್ತವ್ಯಮೆನಿಕುಮವೆ ಮತ್ತಂ ಕಾ ||

ಲಮದಿಲ್ಲದಂದು ಪರಮಾ |

ಗಮದೋಳ್ ಪಂಚಾಸ್ತಿಕಾಯಮೆನಿಕುಮಮೋಘಂ |

೨೦

ಮತ್ತಂ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಂಗಳೆಂಬೆರಡುಂ ಲೋಕಾಕಾಶವ್ಯಾಪಕಂಗಳುಂ ಜೀವಪುದ್ಗಲಂಗಳ್ಳೆ, ಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್ಳೆ ಜಳದಂತೆಯುಂ, ಪಥಿಕರ್ಗೆ ತರುಚ್ಚಾಯೆಯಂತೆಯುಂ, ಗತ್ಸಿತಿಕಾರಣಂಗಳಕ್ಕುಂ, ಆಕಾಶಮೆಂಬುದು ನಿತ್ಯಮುಂ ವ್ಯಾಪಕಮುಮವಗಾಹಲಕ್ಷಣಮುಮಕ್ಕುಂ. ಜೀವಾದಿದ್ರವ್ಯಂಗಳ ನುಳ್ಳುದು ಲೋಕಾಕಾಶಮುಟಿದಲೋಕಾಕಾಶಮಕ್ಕುಂ. ಮತ್ತಂ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಂಗಳಮೇಕ

ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಕೊನೆಯ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಸಾಗರೋಪಮ ವಾಗುವುದು. ೧೯. ನರಕಾದಿ ಚತುರ್ಗತಿಗಳನ್ನು ಸುರಾಸುರ ಸಭೆಗೆ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಸರ್ವಜ್ಞನು ಜೀವತತ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ವ|| ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ- ಧರ್ಮಾಧರ್ಮ, ಕಾಲಾಕಾಲ ಪುದ್ಗಲ ಭೇದದಿಂದ ಜೀವವು ಐದು ತೆರನಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ- ೨೦. ಜೀವ, ಪುದ್ಗಲ, ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಕಾಲವೆಂಬುವೆ ಆರು ದ್ರವ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದುವು ಪಂಚಾಸ್ತಿಕಾಯಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. ವ|| ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮ ವೆಂಬೆರಡೂ ಲೋಕಾಕಾಶವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದು, ಜೀವಪುದ್ಗಲಗಳಿಗೆ-ಮೀನುಗಳಿಗೆ ನೀರಿನಂತೆಯೂ.- ಹಾದಿಕಾರರಿಗೆ ಮರದ ನೆಳಲಂತೆಯೂ-ಗತ್ಸಿತಿ ಕಾರಣಗಳಾಗುವುವು. ಆಕಾಶವೆಂಬುದು ನಿತ್ಯವೂ, ವ್ಯಾಪಕವೂ, ಅವಗಾಹಲಕ್ಷಣವೂ ಆಗಿರುವುದು. ಜೀವಾದಿದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳುದು ಲೋಕಾಕಾಶ; ಅದರಾಚೆಯದು ಅಲೋಕಾಕಾಶ, ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ, ಏಕಜೀವಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶ ವುಳ್ಳುವು; ಆಕಾಶವು ಅನಂತ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ ಜೀವ ಅಜೀವಾದಿ

ಜೀವಮಮಸಂಖ್ಯಾತಪ್ರದೇಶಂಗಳ್. ಆಕಾಶಮನಂತಪ್ರದೇಶಮಕ್ಕುಂ. ಮತ್ತಂ ಜೀವಾಜೀವಾದಿ ದ್ರವ್ಯಪರಿವರ್ತನಾರೂಪಮಪ್ಪುದು ಕಾಲಂ. ಅದುವುಂ ವ್ಯವಹಾರಮುಖ್ಯಭೇದದಿಂ ದ್ವಿವಿಧಂ ; ತತ್ತ್ವರ್ಯಾಯಸ್ಥಿತಂಗಳಪ್ಪ ಸಮಯಘಟಿಕಾಭೇದಲಕ್ಷಣವ್ಯವಧಾನಕಾಲಂ ತಮ್ಮಿಂ ತಾಮೆ ನಾನಾರೂಪದಿಂ ಪರಿಣಾಮಿಸುವ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ವರ್ತನೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಣಿಯಾಗಿರ್ಪ ದ್ರವ್ಯಮುಖ್ಯಕಾಲಮಕ್ಕುಂ. ಪುದ್ಗಲವೆಂಬುದು ರೂಪರಸಗಂಧಸ್ಪರ್ಶಶಬ್ದಂಗಳನುಳ್ಳುದು. ಅದುವೆ ಮೇಣ್ ಸ್ಕಂದ ಭೇದದಿಂದಿರ್ತೆಜನಕ್ಕುಂ. ಅವರ್ಕಂ ಸ್ಥೂಳಸೂಕ್ಷ್ಮಭ್ರೂಯಾತಪಾದಿರೂಪವಿಕಲ್ಪದಿನನೇಕಭೇದಮಕ್ಕುಂ, ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಆರಯೆ ಕರ್ಮಾಗಮನ |

ದ್ವಾರಂ ವಾಕ್ತನುಮನಃಕ್ರಿಯಾಯೋಗವ್ಯಾ ||

ಪಾರಯುತಮಾಶ್ರವಂ ಸಮು |

ದೀರಿತಮದು ಸದಭಿಹಿತದೋಳರ್ಹಸ್ತದೋಳ್ ||

೨೧

ಅದುವುಂ ಪುಣ್ಯಪಾಪಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಶುಭಾಶುಭರೂಪಮಕ್ಕುಂ. ಮತ್ತಂ ತದಾಶ್ರವಕ್ಕೆ ಸಕ ಪಾಯನುಮಕಪಾಯನುಂ ಕರ್ತೃಗಳಕ್ಕುಂ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರದೋಷಾಸಾಧನಮಾತ್ಮಯೋಗಪಘಾತಾಂತ ರಾಯನಿಹ್ನವಂಗಳ್ ಜ್ಞಾನದರ್ಶನಾವರಣಕರ್ಮಾಶ್ರವಂ ; ಸಂತಾಪಶೋಕಪರಿದೇವನಾಕ್ರಂದವಧಾದಿ ಗಳ್, ಅಸಾತವೇದನೀಯಾಶ್ರವಂ; ಸರಾಗಸಂಯಮದಾನಾನುಕಂಪನಕ್ಷಾಂತ್ಯಾದಿಗಳ್ ಸಾತವೇದನೀ

ದ್ರವ್ಯಪರಿವರ್ತನಾ ರೂಪವಾದುದು ಕಾಲ. ಅದು ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ಥಿತಗಳಾದ ಸಮಯಗಳಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಭೇದ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳುದು ವ್ಯವಧಾನ ಕಾಲ. ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೆ ನಾನಾ ರೂಪದಿಂದ ಪರಿಣಾಮಿಸುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವರ್ತನೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದು ದ್ರವ್ಯಮುಖ್ಯಕಾಲ. ಪುದ್ಗಲವೆಂಬುದು ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳುದು. ಅದು ಸ್ಕಂದಭೇದದಿಂದ ಎರಡು ತೆರನಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಿಗೂ ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ನೇಳಲು, ಬಿಸಿಲು ಮೊದಲಾದ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದ ಅನೇಕ ಭೇದಗಳುಂಟು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೧. ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಆಗಮದ್ವಾರವೂ, ಮಾತು, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಯೋಗ ವ್ಯಾಪಾರ ಯುಕ್ತವೂ ಆದುದು ಆಶ್ರವವೆಂದು ಅರ್ಚನೃತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ವ|| ಆಶ್ರವವು ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಶುಭರೂಪವೆಂದೂ, ಅಶುಭರೂಪವೆಂದೂ ಎರಡು ಬಗೆ. ಆಶ್ರವಕ್ಕೆ ಸಕಷಾಯ ಮತ್ತು ಅಕಷಾಯ ಇಬ್ಬರೂ ಕರ್ತೃಗಳು. ಪ್ರದೋಷ, ಅಸಾಧನ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ, ಉಪಘಾತ, ಅಂತರಾಯ ಮತ್ತು ನಿಹ್ನವ ಎಂಬುವು ಜ್ಞಾನದರ್ಶನಾವರಣ ಕರ್ಮಾಶ್ರವ; ಸಂತಾಪ, ಶೋಕ, ಪರಿದೇವನ, ಆಕ್ರಂದನ, ವಧೆ ಮೊದಲಾದವು ಅಸಾತವೇದನೀಯಾಶ್ರವ; ಸರಾಗ, ಸಂಯಮ, ದಾನ,

ಯಾಶ್ರವಂ. ಆಕೇವಲಶ್ರುತಧರ್ಮಸಂಘದೇವಾವರ್ಣವಾದಂಗಳ್ ದರ್ಶನಮೋಹನೀಯಾಶ್ರವಂ;
 *ಕಷಾಯೋದಯಪ್ರಭೂತತೀವ್ರಪರಿಣಾಮಂಗಳ್ ಚಾರಿತ್ರಮೋಹನೀಯಾಶ್ರವಂ; ಬಹ್ವಾರಂಭಪರಿ
 ಗ್ರಹಂಗಳ್ ಬಹುಪ್ರಕಾರಮಾಯಿಗಳ್ ತಿರ್ಯಗಾಯುಷ್ಯಾಶ್ರವಂ; ಸ್ವಲ್ಪಾರಂಭ ಪರಿಗ್ರಹಂಗಳ್
 ಮಾನುಷಾಯುಷ್ಯಾಶ್ರವಂ; ಕುರಾಗಸಂಯಮಾದಿಗಳ್ ದೇವಾಯುಷ್ಯಾಶ್ರವಂ; ವಿಸಂವಾದನಯೋಗ
 ವಕ್ರತೆಗಳ್ ಆಶೋಭನಾಮಾಶ್ರವಂ; ತದ್ವಿಪರೀತಂಗಳ್ ಶುಭನಾಮಾಶ್ರವಂ; ದಾನಾದಿವಿಘ್ನ
 ಕರಣಮನ್ತರಾಯಾಶ್ರವಂ. ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ *

ಪರಿಭಾವಿಸೆ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾ |

ವಿರತಿಕಷಾಯಪ್ರಮಾದಯೋಗಾಖ್ಯಂಗಳ್ ||

ನಿರುತಮಿವಯ್ಯುಂ ತತ್ತ್ವ |

ಜ್ಞರುಕ್ತಿಯಿಂ ಬಂಧಕಾರಣಂಗಳೆನಿಕ್ಕುಂ ||

೨೨

ಸತತಂ ಜೀವಂ ಸಕಷಾ |

ಯತೆಯಿಂದಂ ಕರ್ಮಯೋಗ್ಯಮಂ ಪುದ್ಗಲಸಂ ||

ತತಿಯು ಕೈಕೊಳ್ಳುದು ನಿ |

ಶ್ರುತಮಂತದೆ ಬಂಧಮೆಂಬ ಪೆಸರಂ ಪಡೆಗುಂ ||

೨೩

ಅನುಕಂಪನ, ಕ್ಷಾಂತಿ ಮುಂತಾದವು ಸಾತವೇದನೀಯಾಶ್ರವ; ಆ ಕೇವಲ ಶ್ರುತ
 ಧರ್ಮ ಸಂಘ ದೇವ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ನಿಂದೆ ದರ್ಶನಮೋಹನೀಯಾಶ್ರವ;
 ಕಷಾಯೋದಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಚಾರಿತ್ರಮೋಹನೀ
 ಯಾಶ್ರವ; ಬಹ್ವಾರಂಭ (ಅತಿಯಾದ ಹಿಂಸಾಕರ್ಮ) ಪರಿಗ್ರಹಗಳು ಬಹುಪ್ರಕಾರದ
 ಮಾಯೆಗಳು ತಿರ್ಯಗಾಯುಷ್ಯಾಶ್ರವ; ಸ್ವಲ್ಪಾರಂಭ (ಅಲ್ಪಹಿಂಸಾ ಕರ್ಮ)
 ಪರಿಗ್ರಹಗಳು ಮಾನುಷಾಯುಷ್ಯಾಶ್ರವ; ದುಷ್ಟವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ
 ವಾಗದಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವೇ ಮೊದಲಾದವು ದೇವಾಯುಷ್ಯಾಶ್ರವ;
 ವಿಸಂವಾದನ ಯೋಗ ವಕ್ರತೆಗಳು ಅಶುಭಾಶ್ರವ; ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದವು
 ಶುಭಾಶ್ರವ; ದಾನಾದಿಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನವೊಡ್ಡುವುದು ಅಂತರಾಯಾಶ್ರವ. ಅದಲ್ಲದೆ-
 ೨೨. ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಅವಿರತಿ, ಕಷಾಯ, ಪ್ರಮಾದ ಮತ್ತು ಯೋಗ ಎಂಬ ಈ ಐದು
 ತತ್ತ್ವಜ್ಞರ ಮೇರೆಗೆ ಬಂಧ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ೨೩. ಜೀವವು ಸತತವಾಗಿ
 ಸಕಾಷಾಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಕರ್ಮಯೋಗ್ಯವಾದ ಪುದ್ಗಲ ಸಮೂಹವನ್ನು

* ನಾರಕಾಯುಷ್ಯವಂ ದರ್ಶನವಿಶುದ್ಧಾದಿಜೋಡಶಭಾವನೆಗಳ್ ಶುಭನಾಮಕರ್ಮವಿಶೇಷ
 ತೀರ್ಥಕೃಷ್ಣಾಮಾಶ್ರವಂ ಪರಾತ್ಮನಿಂದಾಪ್ರಸಂಸೆಗಳುನಿಚ್ಛಿಗೋತ್ತಾಶ್ರವಂ ತದ್ವಿಪರ್ಯಾಸಂಗಳುಚ್ಛಿ
 ಗೋತ್ತಾಶ್ರವಂ ದಾನಾದಿವಿಘ್ನಕರಣವಂತರಾಯಾಶ್ರವಮದಲ್ಲದೆಯುಂ. ಎಂದು ಪಾಠಾಂತರ.

ಕ್ರಮದಿಂ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಿತಿಯುಗ |

ಆಮುಮನುಭಾಗಪ್ರದೇಶಯುಗಳಮಮನೆ ಭೇ ||

ದಮಿನಿತು ನಾಲ್ಕುಂ ತೆಟದಿಂ |

ಸಮನಿಸುಗುಂ ಬಂಧಕತ್ವಸಂಬಂಧಂಗಳ್ ||

೨೪

ಮತ್ತಮಯ್ಯಂ ತೆಟದ ಜ್ಞಾನಾವರಣಮುಮೊಂಭತ್ತುಂತೆಟದ ದರ್ಶನಾವರಣಮುಮೆರಡುಂ ತೆಟದ ವೇದನೀಯಮುಮಿರ್ಪತ್ತೆಂಟುಂ ತೆಟದ ಮೋಹನೀಯಮುಂ ನಾಲ್ಕುಂ ತೆಟದಾಯುಷ್ಯಮುಂ ತೊಂಭತ್ತುಮೂಟಂ ತೆಟದ ನಾಮಮುಮೆರಡುಂ ತೆಟದ ಗೋತ್ರಮುಮಯ್ಯಂತೆಟದಂತರಾಯಮು ಮೆಂಬಿವೆಂಟುಂ ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ಬಂಧಭೇದಮಕ್ಕುಂ, ಮತ್ತಂ ಜ್ಞಾನದರ್ಶನಾವರಣವೇದನೀಯಾಂತ ರಾಯಂಗಳುತ್ಪನ್ನದಿಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಮೂವತ್ತು ಕೋಟಿಕೋಟಿ, ಮೋಹನೀಯಕ್ಕೆಲ್ಲತ್ತು ಕೋಟಿಕೋಟಿ, ನಾಮಗೋತ್ರಂಗಳ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕಮಿರ್ಪತ್ತು ಕೋಟಿ. ಆಯುಷ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂವತ್ತಮೂಟುಸಾಗರೋಪಮಂ, ಜಘನ್ನದಿಂ ವೇದನೀಯಕ್ಕೆ ಪನ್ನೆರಡು ಮುಹೂರ್ತಂ, ನಾಮಗೋತ್ರಂಗಳ್ಗೆಂಟು ಮುಹೂರ್ತಂ, ಉಟಿದವರ್ಕಂತರ್ಮುಹೂರ್ತಂ ಸ್ಥಿತಿಬಂಧಮಕ್ಕುಂ,

ಒದವಿದ ಕರ್ಮದ ಶಕ್ತಿಯೆ |

ವಿದಿತಮದನುಭಾಗಬಂಧಮಕ್ಕುಂ ಬಹುಭೇ ||

ದದಿನಾದ ಜೀವಕರ್ಮ |

ಪ್ರದೇಶಯೋಗಂ ಪ್ರದೇಶಬಂಧಮನಿಕ್ಕುಂ ||

೨೫

ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಂಧವೆಂದು ಹೆಸರು. ೨೪. ಬಂಧ ಸಂಬಂಧಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಅನುಭಾಗ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿವೆ. ವ|| ಐದು ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನಾವರಣ, ಒಂಭತ್ತು ಬಗೆಯ ದರ್ಶನಾವರಣ, ಎರಡು ಬಗೆಯ ವೇದನೀಯ, ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ತೆರದ ಮೋಹನೀಯ, ನಾಲ್ಕು ತೆರದ ಆಯುಷ್ಯ. ತೊಂಭತ್ತುಮೂರು ಬಗೆಯ ನಾಮ, ಎರಡು ಬಗೆಯ ಗೋತ್ರ, ಐದು ಬಗೆಯ ಅಂತರಾಯ. - ಈ ಎಂಟು ಪ್ರಕೃತಿಗಳು ಬಂಧಭೇಗಳು. ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದರ್ಶನಾವರಣ ವೇದನೀಯ ಅಂತರಾಯಗಳು ಉತ್ಪನ್ನದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವೂ ಮೂವತ್ತು ಕೋಟಿಕೋಟಿ ಮೋಹನೀಯಕ್ಕೆ ಎಪ್ಪತ್ತು ಕೋಟಿಕೋಟಿ, ನಾಮ ಗೋತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಪ್ಪತ್ತುಕೋಟಿ. ಆಯುಷ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಸಾಗರೋಪಮ, ಜಘನ್ನದಿಂದ ವೇದನೀಯಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮುಹೂರ್ತ, ನಾಮಗೋತ್ರಗಳಿಗೆ ಎಂಟು ಮುಹೂರ್ತ ಉಳಿದವುಗಳಿಗೆ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತ ಸ್ಥಿತಿಬಂಧವಾಗುವುದು. ೨೫. ಒದಗಿದ ಕರ್ಮದ ಶಕ್ತಿಯು ಅನುಭಾಗ ಬಂಧವೆನಿಸುವುದು. ಬಹುಭೇದದಿಂದಾದ ಜೀವಕರ್ಮ ಪ್ರದೇಶ

ಅದಲ್ಲದೆಯೂ,

ನಿರವಿಸುವೊಡೆ ಕರ್ಮಾಶ್ರಮ |

ನಿರೋಧಮದೆ ಸಂವರಾಖ್ಯಮಕ್ಕುಂ ತತ್ಸಂ ||

ವರತತ್ವಕ್ಕುಂ ತೋರ್ಕುಂ |

ದೊರೆವತ್ತು ಸಮಗ್ರಕಾರಣಂಗಳ್ ಪಲವುಂ ||

೨೬

ಆವಾವುದೆಂದೊಡೆ-ಮನೋಗುಪ್ತಾದಿಗುಪ್ತಿಯುಂ, ಈರ್ಯಾದಿಪಂಚಸಮಿತಿಯುಂ, ಉತ್ತಮ ಕ್ಷಮಾದಿದಶಧರ್ಮಮುಂ, ಅಧ್ರುವಾದಿದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯುಂ, ಕ್ಷುಧಾದಿದ್ವಾವಿಂಶತಿಪರೀಷದ ಜಯಮುಂ, ಸಾಮಾಯಿಕಾದಿಪಂಚಚಾರಿತ್ರಮುಮಕ್ಕುಂ, ಅದಲ್ಲದೆಯೂ,

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರ್ಮಕ್ಷಮಕಾ |

ಲಕ್ಷಣಮದು ನಿರ್ಜರಾಹ್ವಯಂ ತತ್ಪಮದ |

ಕೀರ್ತಿಸೆ ಕಾಯೋಪಕಮ |

ಲಕ್ಷಿತಭೇದದ್ವಯಂ ವಿವಿಕ್ಷಿತಮಕ್ಕುಂ ||

೨೭

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ-ನರಕಾದಿಗತಿಗಳೊಳ್ ಕರ್ಮಂಗಳನುಂಡು ತವಿಸುವುದು ಯಥಾಕಾಲನಿರ್ಜರೆಯೆಂಬುದು, ತಪಶ್ಚರಣಾದಿ ತವಿಸುವುದು ಉಪಕ್ರಮನಿರ್ಜರೆಯೆಂಬುದು. ತಪಮುಂ ಬಾಹ್ಯ ಭೃಂತರವಿಕಲ್ಪದಿಂ ದ್ವಿಪ್ರಕಾರಮಕ್ಕುಂ. ಅಲ್ಲಿಯುಮನಶನಾವಮೋದರ್ಯವೃತ್ತಪರಿಸಂಖ್ಯಾನರಸ ಪರಿತ್ಯಾಗವಿವಿಕ್ತಾವಾಸಕಾಯಕ್ಷೇಶವೆಂಬಾಲುಂ ಬಾಹ್ಯತಪಂಗಳುಂ; ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ವಿನಯ ವೈಯಾಪ್ಯತ್ಯ

ಯೋಗವು ಪ್ರದೇಶ ಬಂಧವೆನಿಸುವುದು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೬. ಕರ್ಮಾಶ್ರಮವವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದೆ ಸಂವರವೆನಿಸುವುದು. ಆ ಸಂವರ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರಕಾರಣಗಳು ಹಲವು ಉಂಟು. ವ|| ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ-ಮನೋಗುಪ್ತಿಯೆ ಮೊದಲಾದ ಮೂರುಗುಪ್ತಿಗಳು, ಈರ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಐದು ಸಮಿತಿಗಳು, ಉತ್ತಮಕ್ಷಮೆ ಮೊದಲಾದ ದಶಧರ್ಮಗಳು, ಅಧ್ರುವವೆ ಮುಂತಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳು, ಹಸಿವೆ, ನೀರಡಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಪರೀಷಹಜಯ, ಮತ್ತು ಸಾಮಾಯಿಕವೆ ಮೊದಲಾದ ಐದು ಚಾರಿತ್ರಗಳು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೭. ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ಕ್ಷಯಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಜರೆಯೆಂಬ ಹೆಸರು. ನಿರ್ಜರಾತತ್ವಕ್ಕೆ ಯಥಾಕಾಲ ಮತ್ತು ಉಪಕರ್ಮ ಎಂದು ಎರಡು ಭೇದಗಳುಂಟು. ವ|| ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ-ನರಕಾದಿ ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಉಂಡು ಮುಗಿಸುವುದು ಯಥಾಕಾಲ ನಿರ್ಜರೆ; ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕರ್ಮನಾಶ ಮಾಡುವುದು ಉಪಕ್ರಮ ನಿರ್ಜರೆಯೆನಿಸುವುದು. ತಪಸ್ಸು ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಂತರವೆಂದು ಎರಡು ತೆರ; ಅದರಲ್ಲಿ ಅನಶನ, ಅವಮೋದರ್ಯ, ವೃತ್ತಿಪರಿಸಂಖ್ಯಾನ, ರಸ ಪರಿತ್ಯಾಗ, ವಿವಿಕ್ತಾವಾಸ, ಮತ್ತು ಕಾಯಕ್ಷೇಶವೆಂಬ ಆರು ಬಾಹ್ಯ ತಪಗಳು; ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ, ವಿನಯ, ವೈಯಾಪ್ಯತ್ಯ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಉತ್ಸರ್ಗ ಮತ್ತು

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಉತ್ಸರ್ಗ ಧ್ಯಾನಮೆಂಬಾಲುಮಾಭ್ಯಂತರಾನಶನಾವಮೋದರ್ಶವೃತ್ತಿಪಂ ಗಳ್. ಇವು ಕರ್ಮನಿರ್ಜರೇಚ್ಛುಗಳ್ಳೆ ನಿರ್ವಿಕ್ಲದಿಂದಾಚರಣೀಯಂಗಳ್. ಆಂತರತಪಂಗಳೊಳ್ ಧ್ಯಾನಮೆಂಬುದಾರ್ಶ ರೌದ್ರ ಧರ್ಮ ಶುಕ್ಲಭೇದದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ತೆಕುಂ. ಅವಲೋಕಿತಾರ್ಥಧ್ಯಾನಮಮನೋಜ್ಞದ್ರವ್ಯ ವಿಪ್ರಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷೆಯುಂ ಮನೋಜ್ಞದ್ರವ್ಯಸಂಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷೆಯುಂ, ದುಸ್ಸಹವೇದ ನೋಪಸಮಚಿಂತಾಪ್ರಬಂಧಮುಂ, ಹರ್ಷೋನ್ಮತ್ತಾರ್ತಲಾಭಜಮುಮೆಂದು ನಾಲ್ಕು ತೆಕುಂ. ರೌದ್ರ ಧ್ಯಾನಂ ಹಿಂಸಾನ್ಯತಸ್ತೇಯವಿಷಯಪರಿಪಾಲನಪ್ರಬಂಧದಿಂದ ನಾಲ್ಕುಂ ತೆಕುಂ. ಧರ್ಮಧ್ಯಾನಮಾ ಜ್ಞಾಪಾಯವಿಪಾಕಸಂಸ್ಥಾನನಿಚಯವಿವರಣೆಯಿಂದ ನಾಲ್ಕುಂ ತೆಕುಂ. ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನಂ ಪೃಥಕ್ವಿವರ್ತಕ ವಿಚಾರಣೈಕತ್ವವಿವರ್ತಕವಿಚಾರಣಸೂಕ್ಷ್ಮಕ್ರಿಯಾಪ್ರತಿಪಾತಿವ್ಯಪರಕ್ರಿಯಾನಿವೃತ್ತಿಭೇದದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ತೆಕುಂ. ಮತ್ತಂ ಮೊದಲವೆರಡು ಧ್ಯಾನಂಗಳ್ಳೆ ನಿಷೇಧಮುಖದಿಂದ ನಿರ್ಜರಾಕರಣಂಗಳ್ಳೆ; ಉಳಿದು ಎರಡುಂ ವಿಧಮುಖದಿನಿವಿಳಕರ್ಮನಿರ್ಜರಾಕರಣಂಗಳ್ಳೆ. ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಸಮನಿಸಿರೆಕ್ವತ್ಸಕರ್ಮ |

ಪ್ರಮುಕ್ತಿ ಪರಿಣಾಮಿಯನಿಪ ಭವ್ಯಂಗದೆ ಮೋ ||

ಕ್ಷಮೆನಿಪ್ಪ ಸಪ್ರಮಂ ತ |

ತ್ವಮದರ್ಶ ಸಮಂತು ಹೇತುರತ್ಯತಿಯಂ ||

೨೮

ಅದಂತೆಂದೊಡೆ- ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನಜ್ಞಾನಚಾರಿತ್ರಮೆಂದಕ್ಕುಂ. ಅಲ್ಲಿ ದರ್ಶನಮೆಂಬುದು- ತತ್ವಾರ್ಥಶ್ರದ್ಧಾನಂ, ಅದರ್ಶ ಯಥಾಸ್ವರೂಪಗ್ರಹಣಕಾರಣಂ ಸಮ್ಯಕ್ಪದಪ್ರಯೋಗಂ. ಜ್ಞಾನಮೆಂಬುದು-

ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಆರು ಅಭ್ಯಂತರ ತಪಗಲು. ಕರ್ಮನಿರ್ಜರವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಇವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಆಚರಿಸತಕ್ಕದು. ಅಂತರ ತಪಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಧ್ಯಾನಮೆಂಬುದು ಆರ್ತ, ರೌದ್ರ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಶುಕ್ಲವೆಂದು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ತಧ್ಯಾನವು, ಅಮನೋಜ್ಞದ್ರವ್ಯ ವಿಪ್ರಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷೆ, ಮನೋಜ್ಞದ್ರವ್ಯ ಸುಯೋಗ ಕಾಂಕ್ಷೆ, ದುಃಸಹವೇದನೋಪಸಮಚಿಂತಾ ಪ್ರಬಂಧ, ಹರ್ಷೋನ್ಮತ್ತಾರ್ತಲಾಭಜ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ತೆರನಾಗಿದೆ. ರೌದ್ರಧ್ಯಾನವು ಹಿಂಸಾ, ಅನ್ಯತ, ಸ್ತೇಯ, ವಿಷಯ ಪರಿಪಾಲನ ಪ್ರಬಂಧದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ತೆರನಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮಧ್ಯಾನವು ಆಜ್ಞಾ, ಅಪಾಯ, ವಿಷಾಕ, ಸಂಸ್ಥಾನ ವಿಚಯವೆಂದು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನವು ಪೃಥಕ್ವಿವರ್ತಕ ವಿಚಾರಣೈಕತ್ವ, ವಿವರ್ತಕ ವಿಚಾರಣ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರತಿಪಾತಿ, ವ್ಯಪರ ಕ್ರಿಯಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಭೇದದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಎರಡು ಧ್ಯಾನಗಳು ನಿರ್ಜರಾ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲ; ಉಳಿದುವೆರಡು ಸರ್ವಕರ್ಮ ನಿರ್ಜರಾಕಾರಣಗಳು. ಅದಲ್ಲದೆ- ೨೮. ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ಹೊಂದಿ ಪರಿಣಾಮಿಯನಿಸುವ ಭವ್ಯನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ದೊರೆಯುವುದು. ಮೋಕ್ಷವೆಂಬುದು ಏಳನೆಯ ತತ್ವ; ಅದಕ್ಕೆ ರತ್ನತ್ರಯಗಳು ಕಾರಣ. ವ|| ಹೇಗೆಂದರೆ- ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮ್ಯಕ್ ಚಾರಿತ್ರವೆಂಬುವೆ ಆ ಮೂರು ರತ್ನಗಳು, ದರ್ಶನವೆಂದರೆ-ತತ್ವಾರ್ಥ

ಜೀವಾದಿಪದಾರ್ಥನಿಶ್ಚಯಾವಬೋಧಂ, ಅದರ್ಕ ಸಂಶಯವಿಪರ್ಯಾಸಾದಿನಿವಾರಣಾರ್ಥಂ ಸಮ್ಯಕ್ಪದ
ಪ್ರಯೋಗಂ, ಚಾರಿತ್ರಮೆಂಬುದು-ಪಾಪಕ್ರಿಯಾನಿವೃತ್ತಿ, ಅದರ್ಕಜ್ಞಾನಾಚರಣಪರಿಹಾರನಿಮಿತ್ತಂ
ಸಮ್ಯಕ್ಪದಪ್ರಯೋಗಂ ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿವಜ ಸಮಾಯೋ |

ಗಂ ಸಮನಿಸುಗುಂ ಸಮಂತು ನಿರ್ನಾಶಮನಾ ||

ದಂ ಸಮನಿಪಂದದಿಂ ವಿ |

ಧ್ವಂಸನಮಂ ರೋಗಸಮಿತಿಗೌಷಧಯೋಗಂ ||

೨೯

ಮತ್ತಂ ರತ್ನತ್ರಯಸಂ |

ಪತ್ತಿಯೆ ರಾಗದಿಗಳ್ಗೆ ಸಮನಿಸುಗುಂ ವ್ಯಾ ||

ಪತ್ತಿಯನವು ಕಿಡೆ ಹೇತು ನಿ |

ವೃತ್ತಿಯಿನಾಸಕಳಕರ್ಮಮಂ ಕಿಡುತಕುಂ ||

೩೦

ಕರ್ಮಕ್ಷಯದೋಳ್ ಚರಮವ |

ಪುರ್ಮಾತ್ರಾಕೃತಿಯಿನೆಯ್ಲಿ ಲೋಕಾಗ್ರಮುಮಂ ||

ನಿರ್ಮಳಮಪ್ಪಜ್ಞಗುಣ |

ಕ್ಯಾರ್ಮಂ ತಾನಾಗಿ ಮುಕ್ತನಕ್ಕುಂ ಜೀವಂ ||

೩೧

ಅಂತಗ್ನಿಶಿಖಿಯಂತೂರ್ಧ್ವಗತಿಸ್ವಭಾವತೆಯಿಂ ತ್ರಿಭುವನಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಸಂದುಗತಿಕಾರಣಮಪ್ಪ
ಧರ್ಮಾಸ್ತಿಕಾಯಾಭಾವದಿನಾಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಲವಿಲ್ಲದಿಲ್ಲಿಯೆ ನಿಶ್ಚಳತ್ವಮನವಳಂಬಿಸಿಕುಂ.

ಶ್ರದ್ಧೆ. ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅದು ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.
ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ- ಜೀವಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ನಿಶ್ಚಿತ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಅದಕ್ಕೆ
ಸಂಶಯವಿಪರ್ಯಾಸಾದಿಗಳ ನಿವಾರಣೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಚಾರಿತ್ರವೆಂದರೆ-
ಪಾಪಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡದಿರುವಿಕೆ. ಅಜ್ಞಾನಚಾರಣ ಪರಿಹಾರ ನಿಮಿತ್ತ ಎಂದು ಅದನ್ನು
ಕರೆಯಬಹುದು. ಅದಲ್ಲದೆ-೨೯. ರೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಔಷಧ ಪ್ರಯೋಗವು
ನಾಶಮಾಡುವಂತೆ, ಈ ರತ್ನತ್ರಯಗಳ ಸಂಯೋಗವು ಸಂಸಾರ (ಬಂಧ)ವನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದು. ೩೦. ರತ್ನತ್ರಯ ಸಂಪತ್ತಿಯು ರಾಗಾದಿಗಳನ್ನು
ಲಯಗೊಳಿಸುವುದು; ಹೀಗೆ ಅವು ಲಯವಾದಾಗ ನಿವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಮಸ್ತಕರ್ಮಗಳೂ
ನಾಶವಾಗುವವು. ೩೧. ಕರ್ಮಕ್ಷಯವಾದಾಗ ಚರಮದೇಹಧಾರಿಯಾಗಿ, ಅಷ್ಟಗುಣಕ್ಕೆ
ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ಲೋಕಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಜೀವನು ಮುಕ್ತನಾಗುವನು. ೪೦. ಬೆಂಕಿಯ
ನಾಲಗೆಯಂತೆ ಊರ್ಧ್ವಗತಿಯೆ ಸ್ವಭಾವವಾದ ಜೀವವು ಲೋಕತ್ರಯದ ಅಗ್ರಕ್ಕೆ
ಏರಿ, ಚತುರ್ಗತಿಕಾರಣವಾದ ಧರ್ಮಾಸ್ತಿಕಾಯಾಭಾವದಿಂದ ಆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲ

ಅಮರ್ದೋಸೆದಪ್ಪದಾನನಸುಧಾಂಶುವಿನಿಂದನೆ ದಿವ್ಯಭಾಷೆ ಚಿ ||
 ಲ್ಲಮರ್ದೋಗತರ್ಪಿನಂ ಸಕಳತತ್ವಸಮುಚ್ಚಯಮಂ ಸಮಾಸದಿಂ ||
 ದಮ ತಿಳಿವಂತು ಪೇಟ್ಟಿನವದ್ಭುಗುಣಾತ್ರಯಣಂ ಗಣಾಗ್ರಣೆ |
 ಪ್ರಮುಖಸಮಸ್ತಭವ್ಯನಿಕರಕ್ಕೆ ಜಿನಂ ವರಬೋಧಲೋಚನಂ |

೨೧

ಜಿನವಚನರಸಾಯನವಾ |
 ಹಿನಿಯೊಳಗವಗಾಪಮಿದುರ್ ಗಣಮನಿತುಂ ತ ||
 ಗ್ಗನೆ ತಣಿದುದು ಪರಿವರ್ಜಿತ |
 ಭನಮಿಥ್ಯಾತ್ಯಾಭಿತಾಪಮಪಗತಲೇಪಂ ||

೨೨

ಅನಂತರಂ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವತಮಃಪರಿಹಾರಕಾಲಮನವಧಿಬೋಧದಿನಜಿದಮರಾಜಂ ಮುಕುಳಿತ
 ಕರಸರೋಜಂ ಜಿನರಾಜಾಭಿಮುಖನಾಗಿ

ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದ ಧರ್ಮಭೂಮಿಗಳೆ ಭವ್ಯರ್ಗಾವಗಂ ಭಾವದೋಳ್ |
 ಪರಿತೋಷಂ ಬಳಿವನ್ನೆಗಂ ಕಟಿಯುತುಂ ಧರ್ಮಾಮೃತಾಸಾರಮಂ ||
 ಪಿರಿದುಂ ನಿರ್ಮಳಧರ್ಮತೀರ್ಥರೆಸಕಂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಚ್ಚಮ |
 ಚ್ಚರಿಯಪ್ಪಂತು ವಿಹಾರಿಸಲ್ವಿದ ಪದಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಕ್ಷಾಮಣೀ ||

೨೪

ಎಂದು ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್ದುದುಂ ತದನಂತರಂ.

ವಾದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಂಗೆ ನಿಶ್ಚಲತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವುದು.” ೨೨. ಮುಖಜಂದ್ರನಿಂದ ಅವ್ಯತವು ಸುರಿಯುವುದೆಂಬಂತೆ ದಿವ್ಯಭಾಷೆ ಚೆಲುವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸರ್ವತತ್ತ್ವಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಆದರೆ ಗಣಧರರೆ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಭವ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಪರಮ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಜಿನೇಂದ್ರನು ವಿವರಿಸಿದನು. ೨೩. ಜಿನವಚನವೆಂಬ ರಸಾಯನ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಎದ್ದ ಎಲ್ಲ ಗಣಗಳವರೂ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ಅಭಿತಾಪವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಣ್ಣನೆ ತಣಿದರು. ವ|| ಬಳಿಕ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯ ಪರಿಹಾರಕಾಲವನ್ನು ಅವಧಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಕೈಮುಗಿದು ಜಿನೇಂದ್ರನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ-೨೪. ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ರಕ್ಷಕನೆ, ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದ ಧರ್ಮಭೂಮಿಗಳ ಭವ್ಯರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಧರ್ಮಾಮೃತದ ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತ ನಿರ್ಮಲರಾದ ಧರ್ಮತೀರ್ಥರ ಕಾರ್ಯವು ಲೋಕಕ್ಕೆ ನೇತ್ರ ಭೂಷಣವಾಗುವಂತೆ ವಿಹಾರ ಮಾಡಲು ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಿನ್ನಯಿಸಿದನು.

ತ್ರಿದಶಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಮುಖ್ಯಮರಗಣಯುಗಪತ್ತಾಡಿತಸ್ಥಾರಭೇರಿ |

ಗದಿತಪಕ್ಷೋಭದಿಂ ಮಾದ್ರನಿವಿಡೆ ದೆಸೆಗಳ್ ಪೋಚ್ಚಳತ್ಕೇತನವ್ರಾ |

ತದ ತಳ್ಳೊತ್ತೊತ್ತೆಯಂ ಪೆತ್ತೆಡೆಗಿಡೆ ಗಗನಂ ಧರ್ಮಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ |

ಕ್ಕಿವೆ ದಲ್ಲಿಗೈತ್ರಯಾತ್ಮೋತ್ಸವಮೆನೆ ತಳದಂ ಖ್ಯಾತೀರ್ಥಾಧಿನಾಥಂ || ೩೫

ಅಂತತೇಷಭವ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಮುಣ್ಯಪ್ರೇರಣಾದಿನಾಖಂಡಳಂ ಸಮವಸರಣ ಮಂಡಳಮಂ ಗಗನ
ಮಂಡಲದೊಳಂ ನಡೆಯಿಪಲ್ಲಿ.

ಚರಣನ್ಯಾಸೋಚಿತಮೇ |

ದುರಕಾಂಚನಕಮಳಸಪ್ತಕಂ ಕರಮೆಸೆಗುಂ ||

ತರದಿಂ ಹರಿಪೀಠಾಗ್ರದ |

ಪರಭಾಗದೊಳಂ ಸ್ಥಳಾಬ್ಜವನಮಾಳೆಯವೊಲ್ || ೩೬

ನ್ಯಾಯಾನ್ವಿತತತ್ವಾಭಿ |

ಪ್ರಾಯಂ ಪಸರಿಪುದು ಭಾಷೆ ಸಾಧುಜನಶ್ರ ||

ಧೈಯಂ ಪರಪ್ರಮಾಣಾ |

ಜೇಯಂ ಸರ್ವಾರ್ಥಮಾಗಮೀಯಂ ಶ್ರೇಯಂ || ೩೭

ಸಕಳಜನಗೋಚರಂ ಕೌ |

ತುಕಕರಮೆನಿಸಿದ ಜನಾನುರಾಗಂ ತತ್ತೀ ||

ರ್ಥಕರಪರಮೇಶ್ವರಾಸ್ಥಾ |

ಯಿಕೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಲ್ಲಿ ಕೂಡೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುಗುಂ || ೩೮

ಆ ಬಳಿಕ-೩೫. ತ್ರಿದಶ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಮುಖ್ಯ ದೇವತೆಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೊಡೆದ
ಭೇರಿಗಳ ನಿನಾದ ಕ್ಷೋಭೆಯಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಲಾಗಿ, ಚಂಚಲವಾದ
ಹಾಗು ಉನ್ನತವಾದ ಧ್ವಜಸಮೂಹದ ದಟ್ಟಣೆಗೆ ಆಕಾಶಮಂಡಲವು
ಹಿಡಿಸದಂತಾಗಲಾಗಿ ಧರ್ಮಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಯಾತ್ಮೋತ್ಸವವಿದು ಎಂಬಂತೆ
ತೀರ್ಥನಾಥನು ಹೊರಟನು. ೪|| ಹಾಗೆ ಸಮಸ್ತ ಭವ್ಯಸಮೂಹದ
ಮುಣ್ಯಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಇಂದ್ರನು ಸಮವಸರಣ ಮಂಡಲವನ್ನು ಆಕಾಶಮಂಡಲದಲ್ಲಿ
ನಡೆಯಿಸಿದನು. ಆಗ-೩೬. ಜಿನೇಂದ್ರನು ಪಾದವಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ
ನಯನುಣುಪಿನ ಹೊಂದಾವರೆಗಳೇಳೇಳು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ,
ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಳಕಮಲಗಳ ಸಾಲಿನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದುವು. ೩೭.
ನ್ಯಾಯಯುಕ್ತವಾದ ತತ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಹಿತವೂ, ಸಾಧುಜನ ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ
ಯೋಗ್ಯವೂ, ಪ್ರಮಾಣ ಸಿದ್ಧವೂ, ಸರ್ವಾರ್ಥವೂ, ಆಗಮೀಯವೂ ಆದ ಭಾಷೆ
ಪಸರಿಸುವುದು. ೩೮. ತೀರ್ಥಕರ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆಸ್ಥಾನಮಂಡಪವು
ಸರ್ವಜನ ಗೋಚರವಾಗಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಜನಾನುರಾಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತ

ಆಡೆ ಪತಾಕಾತತಿ ತೂ |

ಗಾಡೆ ಕನದ್ರತ್ನತೋರಣಾವಳಿ ಮುದದೊಳ್ ||

ಕೂಡೆ ಸಭಾಜನಮೊಯ್ಯನೆ |

ತೀಡಿದುದನುಕೂಳಸುರಭಿಸಾರಸಮೀರಂ ||

೩೯

ಧರೆಯಂ ವಿಗತತ್ಯುಣಪ್ತ |

ಸ್ತರಕಂಟಕಧೂಳಿಕೀಟಶರ್ಕರಮಪ್ಪಂ ||

ತಿರೆ ಯೋಜನಪರಿಮಿತಮಂ |

ಮರುತ್ತುಮಾರರ್ ಸಮಂತು ಸಂಮಾರ್ಜಿಸುವರ್ ||

೪೦

ಕುಳಿತಧರನಾಜ್ಞೆಯಿಂದಂ |

ತಳಿವರ್ ಬಟವಟಿಯೊಳಾವಗಂ ತನ್ನಹಿಮಂ ||

ಡಳಮಂ ಸ್ತನಿತಕುಮಾರರ್ |

ಮಳಯಜಕಾಶ್ವೀರಗಂಧಬಂಧುರಜಳದಿಂ ||

೪೧

ಸಕಳರ್ತುಸಮಾಗಮಸೂ |

ಚಕಪಲ್ಲವಮಪ್ಪಪಳಸಮುಲ್ಲಸಿತತರು ||

ಪ್ರಕರಚಿತಂ ಮುಕುರತಳಾ |

ನುಕಾರಿ ಭೂವಳಯಮೊಪ್ಪುಗುಂ ರತ್ನಮಯಂ ||

೪೨

ತ್ಯೈಳೋಕ್ಕನಾಥವಿಭವಸ |

ಮಾಳೋಕನಜಾತಹರ್ಷಪುಳಕವಿಳಾಸ ||

ವ್ಯಾಳಂಬಮಾಯ್ತು ಪುಳನತ |

ಶಾಳಿವ್ರೀಹ್ಯಾದಿಸಕಳಸಸ್ಯಸಮೂಹಂ ||

೪೩

ವಿಹಾರಿಸುವುದು. ೩೯. ದ್ವಜಪಟಗಳನ್ನು ಅಡಿಸುತ್ತ, ಥಳಥಳಿಸುವ ರತ್ನ ತೋರಣಗಳನ್ನು ತೂಗಾಡಿಸುತ್ತ. ಸಭಾಜನಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತ ಅನುಕೂಲವಾದ ಗಾಳಿ ಸುಗಂಧಮಯವಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ತೀಡಿತು. ೪೦. ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ, ಮುಳ್ಳು, ಧೂಳಿ, ಕೀಟಗಳು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಾರದಂತೆ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಯೋಜನದವರೆಗಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮರುತ್ತುಮಾರರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಡುಗುವರು. ೪೧. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆಯೆ ಇಂದ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮೇಘಕುಮಾರರು ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಕಸ್ತೂರಿಕಾಶ್ವೀರಗಳ ಸುಗಂಧದಿಂದ ಸೊಗಸುಗೊಂಡ ನೀರನ್ನು ತಳಿಯುತ್ತ ಬರುವರು. ೪೨. ಸರ್ವಯುತಗಳ ಸಮಾಗಮ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಮರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಳಿರು-ಹೂ-ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಧರಿಸಿದ ಮರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಭೂಮಂಡಲವು ರತ್ನಮಯವಾದ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ೪೩. ತ್ರಿಲೋಕನಾಥನ ವೈಭವಪೂರ್ಣವಾದ ದರ್ಶನಸುಖದಿಂದ ರೋಮಾಂಚ ಗೊಂಡಂತೆ ಶಾಲಿ, ವ್ರೀಹಿ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಸಸ್ಯ ಸಮೂಹವು ಚಿಗುರೇಳುವುದು.

ನರತಿಯಗ್ನೀವಾದಳಿ

ಪರಸ್ಪರಕ್ರೋಧಬುದ್ಧಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ನಿರಂ ||

ತರಮೈತ್ರೀಭಾವಮನಂ |

ತರಂಗದೊಳ್ ತಾಳಿ ತೊಳ್ಳಿದುದು ಕುಟಿಲತೆಯಂ ||

೪೪

ಅಪಗತಘನಪಟಳೋದಯ |

ಮಪಕ್ಷಿ ಸಂಚಾರಮಸ್ತಲಹರಿಸಂದೋ ||

ಹಪಯೋಧಿವಿಮಳಮಾಕಾ |

ಶಪಥಂ ಚಿಲ್ಟಾಯ್ತು ಧೌತಖಡ್ಗಶ್ಯಾಮಂ ||

೪೫

ಪಸರಿಪ ತಮದಿಂ ರಜದಿಂ |

ಮಸುಳ್ಳಿವೆತ್ತಿರದೆ ದೆಸೆಗಳುಂ ದಿಗ್ಧೇವೀ ||

ವಿಸರದ ಮೊಗದೊಡನೆನಸುಂ |

ಪ್ರಸನ್ನಭಾವಮನದೇಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ ||

೪೬

ದಿವಿಜಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಂತರ |

ಭವನಾಮರರಿಂದ್ರನಾಜ್ಞೆಯಿಂದತ್ತಿ ||

ದರ್ವರುಮನಭವವಿಹಾರೋ |

ತ್ಸವಕ್ಕೆ ನೆಟಿ ಕರೆವ ಸಂಭ್ರಮಂ ಕರಮೆಸೆಗುಂ ||

೪೭

ಪರಮಸಭಾಮಂಡಳಸಂ |

ಚರಣಕ್ಕಿನಮಂಡಳಂ ಪುರಶ್ಚರಮಾದಂ ||

ತಿರೆ ಧರ್ಮಚಕ್ರಮೆಸೆದ |

ತ್ತರದಶತಕರಣಭರಿತರೋದಶ್ಚಕ್ರಂ ||

೪೮

೪೪. ಮನುಷ್ಯರೂ, ತಿರ್ಯಕ್ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ವೈರಭಾವವನ್ನು ತೊರೆದು, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಸ್ನೇಹಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿ ಕುಟಿಲತೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದುವು. ೪೫. ಮೋಡಗಳ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಇಲ್ಲದೆ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಚಾರವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ತೆರೆಗಳಿಲ್ಲದ ಸಾಗರದಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ, ತೊಳೆದ ಖಡ್ಗದಂತೆ ಹೊಳಪಾಗಿಯೂ ಆಕಾಶವಾರ್ಗವು ಚೆಲುವಾಯಿತು. ೪೬. ಹಬ್ಬುವ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದಲೂ ಧೂಳಿನಿಂದಲೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೂ ಮಸುಳಿಸದೆ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ದಿಗ್ಧೇವಿಯರ ಮುಖಗಳೊಡನೆ ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರಸನ್ನವಾದುವು! ೪೭. ದಿವಿಜರು, ಜ್ಯೋತಿಷರು, ವ್ಯಂತರರು, ಭವನಾಮರರು ಇಂದ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಅತ್ತಿತ್ತ ಇದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಜಿನೇಂದ್ರನ ವಿಹಾರೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವ ಸಂಭ್ರಮ ತುಂಬ ಶೋಭಿಸಿತು. ೪೮. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸಭಾಮಂಡಳ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವೆ

ವಿಮಳಮಣಿದರ್ಪಣಾದ್ಯ |

ಷ್ವಮಂಗಳೋತ್ಕರಮನಾಂತು ಬರೆ ಮುಂದಮರ ||

ಪ್ರಮದೆಯರಂಬರದೊಳ್ ನಾ |

ಡೆ ಮನೋಹರಮಾಯ್ತು ಸಮವಸರಣವಿಹಾರಂ ||

೪೯

ಅಂತು ದೇವಕಲ್ಪಿತಚತುರ್ದಶಾತಿಶಯಮುಂ ಪ್ರಾಕ್ಷಣೀತಸಹೋತ್ಪನ್ನದಶಾತಿಶಯಮುಂ
ಘಾತಿಕ್ಷಯಾನಂತರದನಿತದಶಾತಿಶಯಮುಮೆಂಬ ಚತುಸ್ತೀಂಶದತಿಶಯಮುಮಷ್ಟಮಹಾಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯ
ಮುಮನಂತಚತುಷ್ಟಯಮುಂ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಾಧಿಪತ್ಯಮಂ ಸ್ಪಷ್ಟಂಮಾಡೆ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕುಂತಳಾ
ವಂತಿವಿದರ್ಭಪಾಂಚಾಲಕುರುಜಾಂಗಣಾದಿವಿಷಯದೊಳಂ ಧರ್ಮತೀರ್ಥಪ್ರಭಾವನೆಯಂ
ಸಂಭಾವಿಸುತುಂ ಬರ್ಪಲ್ಲಿ

ಇಳಿಗೆ ಸುಧರ್ಮಮೆಂಬಮೃತವರ್ಷಮನಾಗಿಪಸೂರ್ವಮೇಘಮಂ |

ಡಳಮೊ ಕುತೀರ್ಥಮೆಂಬ ತಮಮಂ ಸಲೆ ತೂಳ್ವವ ನೂತ್ನಭಾನುಮಂ ||

ಡಳಮೊ ದಿಟಕ್ಕೆ ತಾನೆನಿಸಿ ಚಂದ್ರಜನೇಂದ್ರಸಭಾಸಮಗ್ರಮಂ |

ಡಳಮೆಸೆದಿದುರ್ದದಬ್ಬಪಥಮಂಡಳಲಕ್ಷ್ಮಿಯನರ್ಘ್ಯಮಂಡನಂ ||

೫೦

ಪಿರಿದುಂ ಚೆಲ್ವಾಯ್ತು ಭೇರೀನಿವಹಪಟುರವವ್ಯಾಪ್ತದಿಕ್ಶಪಾರಂ |

ಸುರಮಷ್ಟಾಸಾರಸಾರಂ ಭುವನವಿನುತಧರ್ಮಾವತಾರಂ ಪುರಸ್ಸಂ ||

ಮುಂದಾಳಾಗಿ ಹೊರಟಿತೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಅರಗಳ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಿಂದ
ಆಕಾಶಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬುತ್ತ ಧರ್ಮಚಕ್ರವು ಶೋಭಿಸಿತು. ೪೯. ನಿರ್ಮಲವಾದ
ರತ್ನದರ್ಪಣವೆ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಮಂಗಳಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಮವಸರಣ ವಿಹಾರವು
ಮನೋಹರವಾಯಿತು. ೫೦. ದೇವಕಲ್ಪಿತವಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಅತಿಶಯಗಳೂ,
ಜನೇಂದ್ರನ ಜನ್ಮದೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹತ್ತು ಅತಿಶಯಗಳೂ ಘಾತಿ ನಾಶಾನಂತರ
ಹುಟ್ಟಿದ ಹತ್ತು ಅತಿಶಯಗಳು-ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಅತಿಶಯಗಳೂ,
ಅಷ್ಟಮಹಾಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯಗಳೂ, ಅನಂತ ಚತುಷ್ಟಯವೂ, ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು
ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಲಾಗಿ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕುಂತಳ, ಅವಂತಿ, ವಿದರ್ಭ, ಪಾಂಚಾಲ,
ಕುರುಜಾಂಗಣ ಮೊದಲಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮತೀರ್ಥ ಪ್ರಭಾವನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತ
ಬರುವಾಗ-೫೦. ಆಕಾಶಮಂಡಲ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಅವಲೋಕನ ಭೂಷಣವಾದ ಜನೇಂದ್ರ
ಸಭಾಸ್ಥಾನವು, ಭೂಮಿಗೆ ಸುಧರ್ಮವೆಂಬ ಅವೃತದ ಮಳೆಗರೆಯುವ
ಅಪೂರ್ವ ಮೇಘಮಂಡಲವೂ, ಕುತೀರ್ಥವೆಂಬ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ಇಕ್ಕಿ
ಮೆಟ್ಟುವ ನೂತನ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವೂ ಎಂದೆನಿಸಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿತು. ೫೧. ತನ್ನ
ಭೇರಿಗಳ ಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ದಿಗ್ವಿಲಯವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತ, ದೇವಪುಷ್ಪಗಳ
ಮಕರಂದದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ, ಲೋಕಪೂಜ್ಯವಾದ ಧರ್ಮಾವತಾರ

ಚರಚಂಚದ್ಧರ್ಮಚಕ್ರಪ್ರಚುರಕರಣಭಾರಂ ಸಮಸ್ತಾದೊರಂ |

ಮರುಹೂತಾನಂದಕಾರಂ ಜಿನಪತಿಪರಿಷ್ಕಂಧಳಕ್ಷೀವಿಹಾರಂ ||

೫೧

ಮತ್ತಂ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವಿಯೆಲ್ಲಂ ಜಯಜಯನಿನಾದಮಯಮುಂ, ಅಗುರುಧೂಪಾಮೋದಮಯಮುಂ, ದಯಾರಸಪ್ರವಾಹಮಯಮುಂ, ಅನೇಕ ಮಂಗಳಸಮೂಹಮಯಮುಂ, ವೃಂದಾರಕಬೃಂದಮಯಮುಂ, ಅನೂನಾನಂದಮಯಮುಂ, ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಮಯಮುಂ, ಆಶ್ವರ್ಯಮಯಮುಮಾಗಿ ವಿಹಾರಿಸುತ್ತುಂ ಬಂದು ಭದ್ರಸ್ಥಕಾಲಂ ಮೂಱುತಿಂಗಳ್ ಪೋಷಿಗಾಗಿ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾಸಿರದೊಂಬೈನೂಱು ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಪೂರ್ವಮುಮೆಣ್ಣುತ್ತಮೂಱು ಲಕ್ಕಿಯುಂ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾಸಿರದೊಂಬೈನೂಱು ಲಿಪ್ಪತ್ತೈದು ಪೂರ್ವಾಂಗಮುಮೆಣ್ಣುತ್ತಮೂಲಕ್ಕಿಯುಂ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾಸಿರದೊಂಬೈನೂಱು ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಬರಿಸಮುಮೊಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳು ಮಪ್ಪ ಕೇವಳಕಾಲಂ ಮಾಸಾವಶೇಷಮಾದುಬೆಂಬಂದಿಂಗೆ

ಎಸೆವಂತರೀಪಮಂ ಗಗ |

ನಸಮುದ್ರದ ನಾವೆ ಸಾರ್ಧದನೆ ತಜ್ಜನರಾ ||

ಜಸಭಾವಳಯಂ ಸಾರ್ಧ |

ತ್ವಸಮಂ ಸಮ್ಮೇದಮೇದಿನೀಧರತಿರಮಂ ||

೫೨

ಆಗಲರ್ಹತ್ವಭಾವದಿಂದಂ

ಆಡುತ್ತಿದುದು ಸೋಗಿವಿಂಡು ತರುಷಂಡಂ ತೋರವಣ್ ಪೇಟಿ ತೊ |

ಗಾಡುತ್ತಿದುದುಕೈರವಾಬ್ಬನಿಳಯಂ ಸ್ವಚ್ಛಾಂಬುವಿಂ ತುಂಬಿ ತು ||

ವಾಗಿ, ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಚಕ್ರದ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತ, ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಆನಂದಕರವಾಗಿ ಜಿನೇಂದ್ರ ಪರಿಷ್ಕಂಧಳದ ವಿಹಾರವು ತುಂಬ ಚೆಲುವಾಯಿತು. ವ|| ಆಕಾಶ ಭೂಮಿಗಳೆರಡೂ ಜಯಜಯ ಧ್ವನಿಮಯವೂ, ಅಗುರುಧೂಪ ಪರಿಮಳಮಯವೂ, ದಯಾರಸ ಪ್ರವಾಹಮಯವೂ, ಅನೇಕ ಮಂಗಳ ಸಮೂಹಮಯವೂ, ದೇವಸಮುದಾಯಮಯವೂ, ಅಖಂಡ ಆನಂದಮಯವೂ, ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಮಯವೂ, ಆಶ್ವರ್ಯಮಯವೂ ಆಗಲಾಗಿ ವಿಹಾರಿಸುತ್ತ ಬಂದು ಭದ್ರಸ್ಥಕಾಲ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಹೊರತು ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಪೂರ್ವವೂ ಎಂಬತ್ತು ಮೂರು ಲಕ್ಷ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಪೂರ್ವಾಂಗವೂ ಎಂಬತ್ತುಮೂರು ಲಕ್ಷ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷ ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳು ಅವಧಿಯ ಕೇವಳಕಾಲವು ಇನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದಾದಾಗ-೫೨. ಆಕಾಶಸಮುದ್ರದ ನಾವೆ ಶೋಭಿಸುವ ನಡುಗಡ್ಡೆಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿತೆಂಬಂತೆ ಆ ಜಿನೇಂದ್ರಸಭಾ ವಲಯವು ಅಸಮಾನವಾದ ಸಮ್ಮೇದ ಗಿರಿ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಅರ್ಹಂತನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ-೫೩. ಸಮ್ಮೇದ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ನವಿಲುಗಳ ಹಿಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು; ತೋರವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳ ಭಾರ

ಳ್ಳಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಪೂತ ವಲ್ಲಿಗಳೊಳೆಲ್ಲಂ ಕೂಡೆ ಭೃಂಗಾಳಿ ಮು |
ದ್ವಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ವಿಸ್ಮಯಂ ನೆಗಟ್ಟಿನಂ ಸಮ್ಮೇದಶೈಲೇಂದ್ರದೊಳ್ ||

೫೩

ಮತ್ತಂ

ಭೂಮಿಯೊಳದ್ವಿಗಳ್ ಪಲವುಮಿದೋಡವಂ ಪೆಣಗಿಕ್ಕಿ ಭವ್ಯರ |
ಕ್ಷಾಮಣಿ ಘಾತಿಜಾತಮಿರೌಘನಭೋಮಣಿ ಸಾಧುಸಂಘಚಿಂ ||
ತಾಮಣಿಯಿಂದು ಬಂದೆನೆಗೆ ಚಂದ್ರ ಜಿನೇಶ್ವರನಾದನಲ್ಲೆ ಚೂ |
ಡಾಮಣಿಯೆಂದಂ ಮುದಮನಾಳವೊಲಾಂತುದಪೂರ್ವಶೋಭೆಯಂ ||

೫೪

ಅಂತುಮದಲ್ಲದೆಯುಂ

ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರಾದ್ರಿಯೊಳಾದುದೀವಿಭುಗೆ ಮುಂ ದ್ವೈತೀಯಕಲ್ಯಾಣಮಂ |
ತೆ ದಲಾದಪ್ಪದದೆನ್ನೊಳಂ ಕುಳಿತಿಯಿಂ ನಿರ್ವಾಣಕಲ್ಯಾಣಮಿಂ ||
ಸದೃಶಂ ಪೂತತೆಯಿಂದಮಾಗಿರಿಯೊಳಾನೆನ್ನೊಳ್ ತದುವೀಧ್ರವನಾ |
ವುದು ಮತ್ತೆಂದುಲಿವಂತುಟಾಯ್ತು ಗಿರಿ ತನ್ಮಾಯೂರಕೋಲಾಹಳಂ ||

೫೫

ನಾನಾಚೈನಗೃಹಾಧಿ |
ಸ್ಥಾನಂ ವಿಂಶತಿಜಿನೇಶಪರಿನಿರ್ವಾಣ ||
ಸ್ಥಾನಂ ವಿಚಿತ್ರಕೂಟವಿ |
ತಾನಂ ಸಮ್ಮೇದಮಸಮಶೋಭಾಧಾನಂ ||

೫೬

ದಿಂದ ಮರಗಳು ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು; ಕನ್ನೈದಿಲೆ ತಾವರೆಗಳ ನೆಲೆಯಾದ ಸರೋವರವು ತಿಳಿನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು; ಹೂತುಂಬಿದ ಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ದುಂಬಿವಿಂಡು ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು-೫೪. “ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪರ್ವತಗಳು ಇನ್ನೆಷ್ಟೋ ಇದ್ದರೂ, ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಭಕ್ತರಕ್ಷಾಮಣಿಯೂ ಘಾತಿತಿಮಿರಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೂ, ಆದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಜಿನೇಂದ್ರನು ನನಗೆ ಚೂಡಾಮಣಿಯಾಗಿ ಬಂದನಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿದಂತೆ ಸಮ್ಮೇದಗಿರಿಯು ಅಪೂರ್ವಶೋಭೆಯನ್ನು ತಾಳಿತ್ತು. ಅದಲ್ಲದೆ-೫೫. “ಈ ಪ್ರಭುವಿನ ದ್ವಿತೀಯ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವವು ಮೇರುಗಿರಿಯಲ್ಲಾಯಿತು. ಇಂದ್ರನಿಂದ ಇನ್ನು ನಿರ್ವಾಣಕಲ್ಯಾಣವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಗಲಿರುವುದು, ಆದುದರಿಂದ ಪಾವಿತ್ರ, ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಆ ಗಿರಿಗೆ ಸಮಾನನಾದೆನು. ಇಂತಹ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪರ್ವತ ಇನ್ನಾವುದು?” ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೆಟ್ಟವು ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವುದೊ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯ ನವಿಲುಗಳ ಕೋಲಾಹಲ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ೫೬. ನಾನಾ ಜಿನಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾಗಿ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಜಿನೇಶರಿಗೆ ನಿರ್ವಾಣಸ್ಥಾನವಾಗಿ ವಿಚಿತ್ರ ಶಿಖರಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಸಮ್ಮೇದಗಿರಿಯು ಅಪ್ರತಿಮ

ಆ ಮಹಾಮಹೀಧರದಧಿತ್ಯಕದೋಳೊಂದತ್ಯಂತಪಾವನಪ್ರದೇಶದೋಳ್ ವಿಸರ್ಜಿತ ವಿಹರಣವಿಧಾ
ನನುಮೇಕಮಾಸಪರ್ಯಂತಪರ್ಯಂತಕಾಸನ್ಯತನುಮುತ್ರಾಭಿಮುಖನುಮನೇಕಗಣಧರಮುನಿವೃಷಭ
ಸಭಾಪರಿವೃತನುಮಾಗಿ ಯೋಗನಿರೋಧದಿಂದಿದ್ದು ಚಂದ್ರಪ್ರಭಜನೇಂದ್ರಂ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನಸಾಮಾನ್ಯದಿಂ
ತೃತೀಯಮುಂ ಪರಮಶುಕ್ಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಪ್ರಥಮಮಮಪ್ಪ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕ್ರಿಯಾಪ್ರತಿಧ್ಯಾನಮನೋ
ಳಕಿಯಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದಿಂ ಚರಮಾಂಗತ್ರಿಗುಣಬಾಹುಲ್ಯದಿನೇಕಸಮಯದೋಳ್ ಚತುರ್ದಶರದ್ವಾ
ಶ್ವೇಧಜೀವಪ್ರದೇಶವಿಸರ್ಪಣಮಪ್ಪ ದಂಡಸಮುದ್ಭೂತಮುಮಂ ದ್ವಿತೀಯಸಮಯದೋಳ್ ಪ್ರಾಕ್
ಪ್ರಣೇತಬಾಹುಲ್ಯಾಯಾಮದಿಂ ಯಮಳಕವಾಟಾಕೃತಿಜೀವಪ್ರದೇಶವಿಸರ್ಪಣಮಪ್ಪ ಕವಾಟಸಮು
ದ್ಭೂತಮುಮಂ ತೃತೀಯಸಮಯದೋಳ್ ವಾಯುತ್ರಯಾವಶೇಷಲೋಕಾಕಾಶಜೀವಪ್ರದೇಶಪ್ರವರ್ತ
ನಮಪ್ಪ ಪ್ರತರಸಮುದ್ಭೂತಮುಮಂ ಚತುರ್ದಶಸಮಯದೋಳ್ ಸಕಲಲೋಕವ್ಯಾಪ್ತಿ ಜೀವಪ್ರದೇಶ
ಪ್ರವರ್ತನಮಪ್ಪ ಲೋಕಪೂರಣಸಮುದ್ಭೂತಮುಮಂ ನೆಲಸಿ ಮತ್ತಂವೃತ್ತಮಪ್ರವರ್ತಿತತತ್ತ್ವವಪ
ಸಂಹೃತಿಕ್ರಿಯೆಯಂ ಘಾತಿತಾಘಾತಿಸ್ಥಿತ್ಯನುಭಾಗಪರಿಪ್ರಾಪ್ತಪೂರ್ವಕಾಯಪ್ರಮಾಣಾತ್ಮಪ್ರದೇಶನಾ
ಯಸ್ಥಿತಿಯೊಳುಟೆದ ಘಾತಿಸ್ಥಿತಿಯಂ ಸಮೀಕರಿಸಿ ಬಲಿಯಮಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದಿಂ ಬಾದರಮನೋ
ವಚನೋಚ್ಚಾಸಂಬಾದರಕಾಯಯೋಗಸೂಕ್ಷ್ಮಮನೋತ್ಸಾಸುಗಳುಮಂ ನಿರೋಧಿಸಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾಯ
ಯೋಗನಾಗಿ ಸಮನಂತರಂ ನೀಲೋದಂಗೆಯ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮರಪಂಚಕೋಚ್ಚರಣಸಮಯಸಮಿತಾಯೋಗ
ಕೇವಳಗುಣಸಂಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತಂ ಸಮುಚ್ಚಿನ್ನಪ್ರಾಣಾಪಾನಸಮಾನಪ್ರಚಾರಸರ್ವಕಾಯವಾಚ್ಛನೋಯೋಗ
ಶೋಭೆಗೆ ನೆಲೆಯಾದುದು. ವ|| ಆ ಮಹಾಪರ್ವತದ ಸಾನುಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ
ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿಹಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ತೀರ್ಥಕರನು
ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಪರ್ಯಂಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖನಾಗಿ, ಸುತ್ತಲೂ
ಅನೇಕ ಗಣಧರ ಮುನೀಂದ್ರರ ಸಮೂಹವು ಬಳಸಿರಲಾಗಿ, ಯೋಗನಿರತನಾಗಿದ್ದು,
ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನ ಸಾಮಾನ್ಯದಿಂದ ಮೂರನೆಯದೂ ಪರಮಶುಕ್ಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ
ಮೊದಲನೆಯದೂ ಆದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರತಿಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿವುಗಿಸಿ,
ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದಿಂದ ಚರಮಾಂಗ ತ್ರಿಗುಣಬಾಹುಲ್ಯದಿಂದ ಏಕಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಹದಿನಾಲ್ಕು ರಜ್ಜು ಪ್ರಮಾಣದ ಜೀವಪ್ರದೇಶ ವಿಸರ್ಪಣವಾದ ದಂಡಸಮು
ದ್ಭೂತವನ್ನೂ, ದ್ವಿತೀಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕ್ಪ್ರಣೇತ ಬಾಹುಲ್ಯಾಯಾಮದಿಂದ
ಜೋಡಿಕದಗಳ ಆಕಾರವಾಗಿರುವ ಜೀವಪ್ರದೇಶ ವಿಸರ್ಪಣವಾದ ಕವಾಟ
ಸಮುದ್ಭೂತವನ್ನೂ, ತೃತೀಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಾಯುತ್ರಯಾವಿಶೇಷವಾದ
ಲೋಕಾಕಾಶ ಜೀವ ಪ್ರದೇಶ ಪ್ರವರ್ತನವಾದ ಪ್ರತರ ಸಮುದ್ಭೂತವನ್ನು
ಚತುರ್ದಶಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಜೀವ ಪ್ರದೇಶವರ್ತಿ
ಲೋಕಪೂರಣ ಸಮುದ್ಭೂತವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು, ಮತ್ತು ವೃತ್ತಮಪ್ರವರ್ತಿತವಾದ
ಆಯಾ ಉಪಸಂಹೃತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಘಾತಿತ, ಅಘಾತಿ ಸ್ಥಿತ್ಯನುಭಾಗಪರಿಪ್ರಾಪ್ತ
ಪೂರ್ವಕಾಯ ಪ್ರಮಾಣವಾದ ಆತ್ಮ ಪ್ರದೇಶನಾಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ

ಪರಿಸ್ಪಂದಕ್ರಿಯಾವ್ಯಾಪಾರಮಪ್ಪ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನ ಕ್ರಿಯಾನಿವೃತ್ತಿಯೆಂಬ ಚತುರ್ಥಪರಮಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನದೊಳೆ
ನಿಂದು ಸಂಶುದ್ಧಸರ್ವಾಶ್ರಮಂ ಸಂಪೂರ್ಣಸಕಲಶೀಲಗುಣಸಮಾಜಂ ನಿಜೋಪರತಿಸಮಯ
ದೊಳನ್ಯತರವೇದನೀಯದೇವಗತಿ ತತ್ಪ್ರಾಯೋಗ್ಯಾನುಪೂರ್ವ ಶರೀರಬಂಧನಸಂಘಾತವರ್ಣಸಪ್ರತ್ಯೇಕ
ಪಂಚಕಸಂಹನನಸಂಸ್ಥಾನಪಷ್ಕುಗಂಧದ್ವಿತೀಯಾಂಗೋಪಾಂಗದ್ವಿತೀಯವಿಹಾಯೋಗತಿಸ್ಪರ್ಶಾಷ್ಟಕಾಗುರು
ಲಘುಚತುಷ್ಟಶುಭಾಶುಭ ಸ್ಥಿರಾಸ್ಥಿರ ಸುಸ್ವರ ದುಸ್ವರ ಸುಭಗದುರ್ಭಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕಶರೀರ
ಯಶಸ್ವೀತ್ಯನಾದೇಯನಿರ್ಮಾಣಪರ್ಯಾಪ್ತನೀಚೈಗೋತ್ರಂಗಳೆಂಬಿವತ್ತೆರಡುಂ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ
ನಿರವಶೇಷಂಮಾಡಿ ನಿಜಚರಮಸಮಯದೊಳವಶಿಷ್ಟಾನ್ಯತರವೇದ್ಯಮನುಷ್ಠಾಯುರ್ಗತಿ ತತ್ಪ್ರಾಯೋಗ್ಯಾ
ನುಪೂರ್ವಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಜಾತಿತ್ರಸನಾಮಶುಭಗಾಧೇಯಪರ್ಯಾಪ್ತಬಾದರಯಶಸ್ವೀತ್ಯಚೈಗೋತ್ರ
ತೀರ್ಥಕರನಾಮಂಗಳೆಂಬ ಪದಿಮೂಲುಂ ಪ್ರಕೃತಿಗಳುಮನುನ್ಮೂಳಿಸಿದಂ. ಇಂತು

ಪರಮಧ್ಯಾನಮಣಿಪ್ರದೀಪದಿನಘೌಘಧ್ವಾಂತಮುಬ್ಬಾಡೆ ಸಾ |

ತರ್ಕರೇ ವಿಸ್ತಷ್ಟಗುಣಾಷ್ಟಕಂ ವಿಗತಕಿಟ್ಟಪ್ರಸ್ತರಸ್ತರ್ಣಭಾ ||

ಭಾತಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಅಂಶಮುಹೂರ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ,
ಬಾದರ ಮನೋವಚನೋಚ್ಛ್ವಾಸ ಹಾಗು ಬಾದರ ಕಾಯ ಯೋಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮ
ಮನೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ನಿರೋಧಿಸಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾಯ ಯೋಗನಾದನು. ಅನಂತರ
ನೀಲೋದ ಮಾಡಿ ಲಘುಕ್ಷರ ಪಂಚಕೋಚ್ಚರಣ ಸಮಿತಾಯೋಗ ಕೇವಲಿ ಗುಣ
ಸಂಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತನಾಗಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ, ಸಮಾನ ಪ್ರಚಾರವಾದ ಸರ್ವ
ಕಾಯ ವಾಜ್ಮನೋಯೋಗ ಪರಿಸ್ಪಂದ ಕ್ರಿಯಾವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನ ಕ್ರಿಯಾನಿವೃತ್ತಿ
ಯೆಂಬ ಚತುರ್ಥ ಪರಮ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಸರ್ವಾಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಳೆದು,
ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಕಲ ಶೀಲಗುಣಯುಕ್ತನಾಗಿ, ತನ್ನ ಉಪರತಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಅನ್ಯತರ ವೇದನೀಯ ದೇವನತಿ ತತ್ ಪ್ರಾಯೋಗ್ಯಾನುಪೂರ್ವ ಶರೀರ ಬಂಧನ
ಸಂಘಾತ ವರ್ಣ ರಸ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪಂಚಕ ಸಂಸ್ಥಾನಪಷ್ಕುಗಂಧದ್ವಿತೀಯಾಂಗೋಪಾಂಗ
ದ್ವಿತೀಯ ವಿಹಾಯೋಗತಿ ಸ್ಪರ್ಶಾಷ್ಟಕ ಅಗುರು ಲಘು ಚತುಷ್ಟ ಶುಭಾಶುಭ
ಸ್ಥಿರಾಸ್ಥಿರ ಸುಸ್ವರ ದುಸ್ವರ ಸುಭಗದುರ್ಭಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶರೀರ ಯಶಸ್ವೀತಿ ಅನಾದೇಯ
ನಿರ್ಮಾಣ ಪರ್ಯಾಪ್ತ ನೀಚೈಗೋತ್ರಂಗಳೆಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು
ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಚರಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಅನ್ಯತರ ವೇದ್ಯ
ಮನುಷ್ಠಾಯುರ್ಗತಿ ತತ್ ಪ್ರಾಯೋಗ್ಯಾನುಪೂರ್ವ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜಾತಿ ತ್ರಸ
ನಾಮ ಶುಭಗಾಧೇಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತ ಬಾದರ ಯಶಸ್ವೀತಿಉಚೈಗೋತ್ರ ತೀರ್ಥಕರ
ನಾಮಗಳೆಂಬ ಹದಿಮೂರು ಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ- ೫೭.
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ರತ್ನದೀಪದಿಂದ ದುರಿತಸಮೂಹವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆ ನಾಶವಾಗಿ,
ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಅಷ್ಟಗುಣಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುವು; ಕಿಟ್ಟವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು

ಸುರಸಂಶುದ್ಧನಿಜಸ್ವರೂಪನಭವಂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಸ್ವಾಮಿ ಮು ।

ಕ್ಷಿರಮಾಸಂಗಮಸೌಖ್ಯಮಂ ನೆಜ್ಜಿಯೆ ಪೆತ್ತಂ ನಿತ್ಯಮಂ ಸ್ತುತ್ಯಮಂ ॥

೫೭

ತಾಂ ತನ್ನಂ ತನ್ನಿಂದಾ ।

ದಂ ತನಗೆಡೆಮಾಡೆ ಪುಟ್ಟಿ ತನ್ನತ್ತಣೆನೆಂ ॥

ಟುಂ ತನ್ನಯ ಗುಣಮವಿಚಳಿ ।

ತಂ ತನ್ನೊಳ್ ನೆಲಸೆ ನೆಲಸಿದಂ ನಿರ್ವೃತ್ತಿಯೊಳ್ ॥

೫೮

ಸಮನಿಸೆ ಫಾಲುಗನಿಸಿತಸ ।

ಪ್ರಮಿಯಪರಾಹ್ಲಂ ಶುಭಪ್ರದಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ತದು ॥

ತ್ತಮಸಮಯದೊಳಪಗತಸಕ ।

ಳಮಳಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಶಿಖರಿಶೇಖರನಾದಂ ॥

೫೯

ನೆಗಟ್ಟೇಷತ್ತಾಗ್ಧಾರಂ ।

ಜಗತಿ ಗುಣಾಷ್ಟಕಮದಷ್ಟಮಂಗಳಮಾವಾ ॥

ಯುಗಣಂ ಮಂಡಪಮಾಗಿರೆ ।

ಜಗನ್ನೂತಂ ಮದುವೆನೆರೆದನವೃತ್ತಿಯೊಳ್ ॥

೬೦

ಮನುಜಕ್ಷೇತ್ರದವೊಲ್ ಯೋ ।

ಜನಲಕ್ಷಂ ತನಗಮಗಲದೊಳ್ ನಾಲ್ವತ್ತ ॥

ಯೈನೆ ತೋರಮೆಂಟು ಯೋ ।

ಜನಮೆನೆ ಸಮವೃತ್ತಂ ಕ್ರಮೋನ್ನತಂ ಶುಚಿತೇಜಂ ॥

೬೧

ಹೊಳೆಯುವ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಶುದ್ಧಸ್ವರೂಪನಾದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಸ್ವಾಮಿಯು ನಿತ್ಯವಾದ ವೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸಮಾಗಮಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದನು. ೫೮. ಆತ್ಮವನ್ನು ತಾನು ತನ್ನಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ತನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಂಟು ಗುಣಗಳು ತನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಲಾಗಿ ಪರಮನು ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದನು. ೫೯. ಫಾಲುಗ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿಯ ಅಪರಾಹ್ಲದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವಾದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುವ ಉತ್ತಮ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ನಿರ್ಮಲನಾದ ಜಿನೇಂದ್ರನು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿದನು. ೬೦. ಈಷತ್ ಪ್ರಾಗ್ಭಾರವೆ ಜಗಲಿ, ಅಷ್ಟಗುಣಗಳೆ ಅಷ್ಟಮಂಗಳಗಳು, ವಾಯು ಗಣಗಳೆ ವಿವಾಹ ಮಂಡಪ- ಹೀಗಿರಲು ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯನು ಮುಕ್ತಶ್ರೀಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ೬೧. ಮನುಷ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಂತೆ ಅಗಲ ಒಂದು ಲಕ್ಷಯೋಜನ, ಉದ್ದ ನಾಲ್ವತ್ತೈದು ಯೋಜನ, ಎತ್ತರ ಎಂಟು ಯೋಜನನಾಗಿ, ಸಮವೃತ್ತಾಕಾರದಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉನ್ನತ

ಓರಂತಸೆವುದು ಲೋಕಾ |
ಕಾರಶ್ರೀಗತ್ತಿ ನಿಂದ ಧವಳಚ್ಚತ್ತಾ ||
ಕಾರಮನಾಂತೀಷತ್ತಾ |
ಗ್ಧಾರಶಿಳಾವಳಯಮತುಳಶೋಭಾನಿಳಯಂ ||

೬೨

ಅಂತಷ್ಟಮಭೂಮಿಯೆನಿಸುವ ಲೋಕಶಿಖರದೊಳ್ ನಾಲ್ವತ್ತಯ್ದು ಲಕ್ಷಯೋಜನಸವೃತ್ತಮುಂ
ಸಮಸ್ಥಾನಮುಂ ಸುಗಂಧಮುಂ ಸಮಗುಣಮುಂ ಅತಿಪ್ರಸಿದ್ಧಮುಂ ವಿಶುದ್ಧಮುಮಾಗಿದ್ ಸಿದ್ಧಶಿಲೆಯ
ಮೇಗಣ ವಾಯುತ್ಯತಯಭಾಗದೊಳ್ ಕಿಂಚಿನ್ನೂನಚರಮಶರೀರಮಾತ್ರಜೀವಘನಾಕಾರನುಂ
ಕ್ಷಾಯಿಕಾಸಮೃಕ್ಷಾದ್ವಂದ್ವಜ್ಞಾನದರ್ಶನಾನಂತವೀರ್ಯಸೂಕ್ಷ್ಮತ್ವಾವಗಾಹಗುರುಲಘುಕಾಖ್ಯಾ
ಬಾಧಾಪ್ಪಗುಣಮಣಿನಿಧಾನನುಂ ನಿಶ್ಚಳನುಂ ನಿರಾಕಾರನುಂ ನಿತ್ಯನುಂ ನಿರಂತರಸುಖನುಂ ನಿರಂಜನನು
ಮಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪದವಿಯೊಳ್ ನಿಂದಸನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಾವಳಿ ಭಾವನಪ್ರತತಿ ವಾನೇಯವ್ರಜಂ ಕಲ್ಪಜ |
ವ್ರಾತಂ ಯಾನವಿಮಾನಸೈನಿಕವಧೂವರ್ಗಾನ್ವಿತಂ ಪ್ರೋಚ್ಚಳ ||
ತೈತುಚ್ಚತ್ತಕದಂಬಚುಂಬಿತನಭೋಭಾಗಂ ಸ್ಫುರದ್ಭೂಷಣೋ |
ದ್ವ್ಯೂತಂ ಬಂದುದು ಮಾಲ್ವ ಕೌತುಕದಿನಾನಿರ್ವಾಣಕಲ್ಯಾಣಮಂ ||

೬೪

ವಾಗಿ ಶುದ್ಧಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಸಿದ್ಧಶಿಲೆ. ೬೨. ಲೋಕಾಕಾರ
ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯೊ ಏನೊ ಎಂಬಂತೆ ಈಷತ್ಪ್ರಾಗ್ಧಾರದ (ಸಿದ್ಧ)
ಶಿಲಾವಲಯವು ಅಪ್ರತಿಮ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ವ|| ಹೀಗೆ ಅಷ್ಟಮ
ಭೂಮಿಯೆನಿಸುವ ಲೋಕಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವತ್ತೈದು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವೂ ಸಮಸ್ಥಾನವೂ,
ಸುಗಂಧಮಯವೂ, ಸಮಗುಣವೂ, ಅತಿಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವೂ ಆಗಿದ್ದ ಸಿದ್ಧಶಿಲೆಯ
ಮೇಲಿನ ವಾಯುತ್ರಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿನ್ನೂನ ಚರಮ ಶರೀರ ಜೀವ
ಘನಾಕಾರನಾಗಿ, ಕ್ಷಾಯಿಕಾ ಸಮೃಕ್ಷಾದ್ವಂದ್ವಜ್ಞಾನ, ಅನಂತಜ್ಞಾನ, ಅನಂತದರ್ಶನ,
ಅನಂತವೀರ್ಯ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತ್ವ, ಅವಗಾಹ, ಅಗುರುಲಘುತ್ವ, ಅವ್ಯಾಬಾಧತ್ವ ಎಂಬ
ಎಂಟು ಗುಣರತ್ನಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಲನೂ, ನಿರಾಕಾರನೂ, ನಿತ್ಯನೂ,
ನಿರಂತರಸುಖಿಯೂ, ನಿರಂಜನನೂ ಆಗಿ ಸಿದ್ಧ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತನು.
ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇತ್ತ- ೬೪. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರು, ಭವನವಾಸಿಗಳು, ವಾನೇಯರು, ಕಲ್ಪಜರು
ಸಮೂಹವಾಗಿ ತಂತಮ್ಮ ವಾಹನ, ಸೈನಿಕರು, ವಧುಗಳು ಮೊದಲಾದ
ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ, ದ್ವಜ, ಭತ್ತಗಳಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನು ಚುಂಬಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ
ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತ ನಿರ್ವಾಣ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡುವ

ಸಮತಳಸಮತೇಜಮಯಂ |
ಸುಮವೃತ್ತಂ ಸುಖಮಯಂ ವಿಶುದ್ಧವಿಶಾಲಂ ||
ಸಮಲಕ್ಷ್ಮೀಮಣಿಪೀಠಂ |
ಸಮಲೋಕೋತ್ತಂಸಮಾಯ್ತು ಸಿದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರಂ ||
ಇದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತನದಲ್ಲದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

೬೩

ಅಂಬರಮಾವಗಂ ನೆರೆದು ತಿಂಬಿದ ದೇವನಿಕಾಯದಿಂದ ಚಿ |
 ತ್ರಂಬರೆದಂಬರಕ್ಕೆ ದೊರೆಯಾದುದು ದುಂದುಭಿರಾವದಿಂ ಪ್ರಪೂ ||
 ಕಾರ್ಂಬುಧಿಪೋಷಮಾದ ತೆಪದಿಂದೆಸೆದೊಡ್ಡಸೆಯಿರ್ದುದೇಂ ಮಹಾ |
 ಡಂಬರಮಾಯ್ತೊ ಬರ್ಪ ಬರವಂದು ಸಮಸ್ತಸುರೇಂದ್ರಬ್ಬಂದದಾ ||

೬೫

ಅಂತು ಬರ್ಪಲ್ಲಿ

ಕಳಶಮನಂಸದ ಕೆಲದೊಳ್ |
 ಜಳರುಹಗಂಧಾಂಬುಪೂರ್ಣಮಂ ಕರತಳದಿಂ ||
 ತಳೆದಮರರಮಣಿ ನಿಜಕುಚ |
 ಕಳಶದ ಚಿಲ್ವಿಗೆ ಮಾಡಿದಳ್ ಸಂಗಡಮಂ ||

೬೬

ಅಳವಡೆ ಕೇಸರಸಮಂ |
 ಪಳಕಿನ ಶುಕ್ತಿಯೊಳಾಂತ ಕಾಂತೆ ಕರಂ ಕ ||
 ಕೊಳ್ಳಿಸಿದಳುದಯದ ಕೆಂಪಡ |
 ದೊಳವೆಪಿಯಂ ತಳದೊಳಿಕ್ಕಿ ತೋಪುಪ ತೆಪದಿಂ ||

೬೭

ಭರಿತಸಿತಾಕ್ಷತಕುಳಮಂ |
 ಪರಿಯಣಮಂ ತಳೆದು ಬರ್ಪ ಸುರವಧುವಗೆವೊ ||
 ಯ್ದಿರಿಸಿಟ್ಟ ಪುಣ್ಯಬೀಜಾಂ |
 ಕುರಪಾತ್ರಮನಾಂತ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂ ನೆನೆಯಿಸಿದಳ್ ||

೬೮

ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬಂದರು. ೬೫. ತುಂತುಂಬಿ ಬರುವ ದೇವಸಮೂಹದಿಂದ ಆಕಾಶವು ಚಿತ್ರ ಬರೆದ ಪಟದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು; ದುಂದುಭಿದ್ವನಿಯಿಂದ ಎಂಟೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಉಕ್ಕೇರಿ ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೂ ಏನೂ ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತ ದೇವಸಮೂಹದ ಆಗಮನ ಸಂಭ್ರಮ ವಿಜೃಂಭಿಸಿತು. ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ- ೬೬. ಕಮಲ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಸುಗಂಧಿತವಾದ ನೀರಿನ ಕಲಶವನ್ನು ತನ್ನ ಪಕ್ಕಿಗೆ ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುವ ದೇವರಮಣಿ ತನ್ನ ಕುಚಕಲಶಗಳ ಚೆಲುವಿಗೆ (ಈ ಕಲಶದ) ಶೋಭೆಯನ್ನು ಜೊತೆ ಮಾಡಿದಳು. ೬೭. ಸ್ಫಟಿಕದ ಸಿಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕೇಸರಸವನ್ನು ತುಂಬಿ ತರುವ ಕಾಂತೆಯು, ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಡರಿದ ಬಾಲಚಂದ್ರನನ್ನು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಿ ತೋರುವಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದಳು. ೬೮. ಧವಳಾಕ್ಷತೆ ತುಂಬಿದ ಹರಿವಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬರುವ ದೇವಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು, ಅಗೆ ಹಾಕಿಟ್ಟ ಪುಣ್ಯ ಬೀಜಾಂಕುರ

೬೫ ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಈ ಮುಂಚಿನ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಯ “ಸಮತಳ ಸಮತೇಜಮಯಂ” ಎಂಬ ಪದ್ಯ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವೆಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯ ಮುಂದಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

- ಮುರಿಪಿದ ಕರಂಬಬಾಸಿಗ |
 ದೆರಡುಂ ಕಡೆಯಂ ವಿಳಾಸವತಿ ಪಿಡಿದೆರಡುಂ ||
 ಕರದಿನನುಕರಿಸಿದಳ್ ಸುರ |
 ಶರಾಸನಶ್ರೀಯನಾಳ್ ಗಗನಶ್ರೀಯಂ || ೬೯
- ಅನಿಮಿಷಕಾಂತೆ ಸುಧಾಶನ |
 ವಿನಿಹಿತಮಂ ಪೊನ್ನ ಬೋನಮಂ ಪೊತ್ತು ಬರು ||
 ತೈನಸುಂ ಪೋಲೈಸಿದಳ್ ಭೋ |
 ಜನಾಂಗಮಂ ಕಲ್ಲಲತೆಯನಾವ್ಯತಿಕರದೋಳ್ || ೭೦
- ನಂದನಮಣಿದೀಪೋತ್ತರ |
 ದಿಂದೆಸೆವಾರತಿಯನಾಂತು ಬರ್ಪಮರಿ ಮನ ||
 ಕ್ಕಂದೊಪ್ಪಿದಳಲಗೊಂಚಲೋ |
 ಕೊಂದಿದ ಬಂಧೂಕಲತಿಕೆಯಂದದಿನೊರ್ವಳ್ || ೭೧
- ಮಿಳಿದುರ್ ಸಿತಾಗರುಧೂಮಾ |
 ವಳ ಮೊಗದಿಂದೊಗೆವ ಧೂಪಘಟಮನದೊರ್ವಳ್ ||
 ತಳದಮರಿ ತಮಾಳದ ತಳ |
 ಗಳಸಮನಂದಾಂತ ಸಂದೆಗಕ್ಕಡೆಯಾದಳ್ || ೭೨
- ಪರಿನಿರ್ವಾಣೋತ್ಸವತ |
 ತ್ವರತೆಯನೇಟ್ಟರ್ಪ ಸಮಯದೋಳ್ ಪುಣ್ಯಪರಂ |
 ಪರೆ ಕೆಯ್ಯೋಳ್ ಘಳಯಿಸಿದಂ |
 ತಿರೆ ಘಳಮಂ ತಳೆದು ತತ್ತಳೋದರಿಯೆಸೆದಳ್ || ೭೩

ಗಳ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ತೋರಿದಳು. ೬೯. ನಾನಾಬಗೆಯ ಹೂಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಬಾಸಿಗವನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ತುದಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಒನಪುಗಾತಿಯೊಬ್ಬಳು, ಇಂದ್ರಧನುವಿನಿಂದ ಚೆಲುವಾದ ಗಗನಶ್ರೀಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದಳು. ೭೦. ಅಮೃತಾನ್ನವುಳ್ಳ ಹೊನ್ನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಕಾಂತೆಯೊಬ್ಬಳು ಭೋಜನಾಂಗ ಕಲ್ಲಲತೆಯಂತೆ ಒಪ್ಪಿದಳು. ೭೧. ನಂದನದ ರತ್ನದೀಪಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಆರತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಬರುವ ದೇವಾಂಗನೆಯೊಬ್ಬಳು ಹೂಗೊಂಚಲಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಬಂದುಗೆಯ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ತೋರಿದಳು. ೭೨. ಕಾಳಾಗರುವಿನ ಹೊಗೆಯೇಳುತ್ತಿರುವ ಧೂಪಘಟವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ದೇವರಮಣಿಯೊಬ್ಬಳು, ತಮಾಲದ ತಳೆರು ಹೊದಿಸಿದ ಕಲಶವನ್ನು ತರುತ್ತಿರುವಳೊ ಏನೊ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದಳು. ೭೩. ಪರಿನಿರ್ವಾಣೋತ್ಸವ ತತ್ಪರತೆಯಿಂದ ಫಲವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಚೆಲುವೆಯೊಬ್ಬಳು ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಪುಣ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಫಲಿಸಿತೆಂಬಂತೆ ತೋರಿತು. ೪|| ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತ ದೇವಸಮೂಹ ಸಮೇತ

ಅಂತನೂನದೇವನಿಕಾಯಂಬೆರಸಮರರಾಜಂ ಬಂದು ಸಮ್ಮೇದಮೇದಿನೀಧರಶಿಖರದೊಳ
ವತರಿಸಿ

ಜಯಜಯಜಯ ದುರಿತಾಂತಕ !

ಜಯಜಯಜಯ ವಿಮಳಬೋಧ ಜಯಜಯಜಯ ನಿ ||

ವ್ಯಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಜಯ ಜಯ |

ಜಯ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಜಿನೇಂದ್ರ ವಿಘಟಿತತಂದ್ರಾ || ೭೪

ಎಂದಭಿವಂದಿಸುತ್ತಂ ಗೀರ್ವಾಣನಾಯಕಂ ಸರ್ವಜ್ಞಪರಿನಿರ್ವಾಣಕ್ಷೇತ್ರಮನತಿಪವಿತ್ರಮಂ
ತ್ರಿಪದಕ್ಷಿಣಂಗಿಯ್ದು ಬಲೆಯಂ ಸಮಸ್ತಪ್ರಶಸ್ತವಸ್ತುಗಳಿಂ ತತ್ಪ್ರದೇಶಪೂಜೆಯಂ ವಿರಾಜಿಪಂತು ಮಾಡೆ

ತಣೆಯದು ಕಲ್ಪಭೂಜತತಿಯಿತ್ತು ಸುರಾಸುರಕೋಟಿ ತಂದಣಂ |

ತಣೆಯದು ಕೈಗೆ ನೀಡಿ ತಣೆಯಳ್ ಶಚಿ ಪೂಜಿಸಿ ನಾಕಿನಾಯಕಂ ||

ತಣೆಯನಶೇಷಪುಷ್ಪಫಲಚಂದನವಸ್ತ್ರವಿಭೂಷಣಾರ್ಚನಾ |

ಗಣಮನದೇಂ ಜಿನೇಂದ್ರಪರಿನಿರ್ವ್ಯತಿಪೂಜೆಯಗುರ್ವುವೆತ್ತುದೋ || ೭೫

ಆ ನಿರ್ವಾಣಕಲ್ಯಾಣಪೂಜಾಕರಣಾನಂತರಂ

ರಸಭಾವಾಭಿನಯಂ ನೋ |

ಛ್ರ ಸಮಸ್ತಸ್ತರ್ಗಿಜನದ ಕಣ್ಣಂ ಮನಕಂ ||

ಪೊಸತಾಗಿ ರಾಗದಿಂ ನಟಿ |

ಯಿಸಿದಂ ಪುರುಹೂತನಾತ್ಮಕುತಪಸಮೇತಂ || ೭೬

ನಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಬಂದು ಸಮ್ಮೇದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಇಳಿದನು. ೭೪. “ಜಯ
ಜಯ ಜಯ ದುರಿತನಾಶಕ ! ಜಯ ಜಯ ಜಯ ನಿರ್ಮಲಜ್ಞಾನಿ! ಜಯ
ಜಯ ಜಯ ನಿತ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯೆ ! ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಜಿನೇಂದ್ರ!”
ವ|| ಎಂದು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸರ್ವಜ್ಞನ ಅತ್ಯಂತ
ಪವಿತ್ರವಾದ ನಿರ್ವಾಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೂರುಸಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ
ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಅರ್ಚನಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿ-
೭೫. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ ಸಮೂಹಗಳು (ಅರ್ಚನದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು) ಇತ್ತೂ ಇತ್ತೂ
ತಣಿಯವು; ಸುರಾಸುರ ಸಮೂಹವು ಅವುಗಳನ್ನು ತಂತಂದು ತಣಿಯರು;
ಕೈಗೆ ನೀಡಿ ನೀಡಿ ಶಚಿ ತಣಿಯಳು; ಆ ಎಲ್ಲ ಹೂ, ಹಣ್ಣು, ಗಂಧ, ವಸ್ತ್ರ,
ಅಭರಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಇಂದ್ರನೂ ತಣಿಯನು.
ಜಿನೇಂದ್ರನ ನಿರ್ವಾಣಪೂಜೆಯ ಸಡಗರ ಅದೆಂತಹದು; ಹೀಗೆ ನಿರ್ವಾಣ
ಕಲ್ಯಾಣ ಪೂಜೆಯಾದ ಬಳಿಕ- ೭೬. ನೋಡುವ ಸಮಸ್ತ ಸ್ತರ್ಗಜನದ
ಕಣ್ಣುಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ರಸಭಾವಾಭಿನಯವು ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸತಾಗಿ ತೋರುವಂತೆ

ಕೃತಕೃತ್ಯಂ ಬುದ್ಧಬೋಧ್ಯಂ ಬಗೆವೊಡೆ ದಿಟದಿಂ ಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯಂ ದಲೆಂಬು |
 ನ್ನತಿಯಂ ಕೈಕೊಂಡು ಮುಂ ಮಾಡಿದ ಪರಮತಪಂ ಮತ್ತೆ ತಾಂ ಪೆತ್ತ ಬೋಧೋ||
 ದ್ವತಿಯೇಗಳ್ ಸಾರ್ಥಶಾಶ್ವತಪದಮಟಿಪಲೆ ಸಾಲ್ವಿದುರ್ವಿನಸ್ಪದಿನ್ನು |
 ನ್ನತಿಯೇನೆಂದಿಂದ್ರನಿಂದುಪ್ರಭನ ಮಹಿಮೆಗಂ ವಿಸ್ತೃತ ಸ್ವಾಂತನಾದಂ||

೭೭

ಆಗಿ ಮತ್ತಂ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಂದಾರಧಾರಾನಿಕರಪರಿವೃತಂ ದಿವ್ಯವಾಗ್ನಿಸ್ವರಾಂಶು |
 ಸ್ತೋಮಪ್ರದ್ಯೋತಿತಾಶಾಂಬರಪಥನಮಳಜ್ಞಾನಪೀಯೂಷಗರ್ಭಂ ||
 ವ್ಯಾಮೃಷ್ಣಾಂಹಸ್ವಮಂ ಸಂಭೃತಕುಮುದವನಂ ಮಾಲಿಚಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಂಪೋ||
 ದ್ವಾಮಶ್ರೀಪಾದಸೇವೋತ್ಸವಮನೇ ಜಿನಪಂ ಹೃಚ್ಛಕೋರಕ್ಕೆ ನಮ್ನಾ ||

೭೮

ಎಂದು ಬಟಿಯಂ ಗಣಧರಪಾದಾರವಿಂದಂಗಳಂ ವಂದನಾರ್ಚನಾವಿಧಾನದಿನಾರಾಧಿಸಿ ತೀರ್ಥ
 ಭೂತಮಂ ಸಮೈದಪರ್ವತಮಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೀಕರಿಸಿ ಪೋಷವಸರದೊಳಹಗಗಾಮದಿನಟಿದವಸರ್ಪಣದ
 ಕಡೆಯ ಕಾಲದೊಳಪ್ಪ ತೀರ್ಥಕರಬಿಂಬಂಗಳಂ ತದ್ವರ್ಣೋತ್ಸೇಧಲಕ್ಷಣೋಪಲಕ್ಷಿತಂಗಳುಂ ರತ್ನ
 ಮಯಂಗಳುಮಾಗೆ ಭರತಸಗರಚಕ್ರಗಳ್ ಮುನ್ನಮೆ ಮಾಡಿಸಿದುವಂ ತತ್ಪರ್ವತಾಪತ್ಯಕದ
 ಚೈತ್ಯಾಗಾರಂಗಳೊಳ್ ಕಂಡು ಶತಮಖಪುಷ್ಕಾರ್ಜನೋನ್ಮುಖನಭಿಮುಖನಾಗಿ

ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಸಂಗೀತ ಮೇಳದೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನರ್ತಿಸಿದನು.
 ೭೭. ಮಾಡಬೇಕಾದನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅರಿಯಬೇಕಾದುದನ್ನು ಅರಿತು,
 ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡವನು ಎಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯಿಂದ ಈ ಮೊದಲು
 ನೆರವೇರಿಸಿದ ಮಹಾತಪಸ್ಸು ಹಾಗು ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನಸಮೃದ್ಧಿ, ಈಗ ಪಡೆದುಕೊಂಡ
 ಶಾಶ್ವತಪದವಿ-ಚಂದ್ರಪ್ರಭನ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಇವು ಸಾಲವೆ ? ಇನ್ನೂ
 ಆತನಿಗೆ ಉನ್ನತಿಯಾಗಲಿದೆಯೆಂದು ಜಿನೇಂದ್ರನ ಮಹಿಮೆಗೆ ಇಂದ್ರನು
 ಬೆರಗುಗೊಂಡನು. ಮತ್ತು-೭೮. ಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪಧಾರೆಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ,
 ದಿವ್ಯವಾಣಿಯ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿರಲಾಗಿ, ನಿರ್ವಲ
 ಜ್ಞಾನಾಮೃತದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅಂತರಂಗವುಳ್ಳವನೂ, ಅಹಂಕಾರದ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು
 ತೊಲಗಿಸಿದವನೂ, ಭೂಮಂಡಲವೆಂಬ ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಹ್ಲಾದವನ್ನು
 ಒದಗಿಸುವವನೂ ಆದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಜಿನೇಶ್ವರನು ನಮ್ಮ ಹೃದಯಚಕ್ರೋರಕ್ಕೆ ತನ್ನ
 ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಪಾದಗಳ ಸೇವೋತ್ಸವವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ. ವ|| ಎಂದು ಬಳಿಕ
 ಗಣಧರ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ವಂದನಾರ್ಚನಾವಿಧಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ,
 ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥವಾದ ಸಮೈದಗಿರಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗುವ ಸಮಯ
 ದಲ್ಲಿ ಅಹಂತಾಗಮದಿಂದ ಅರಿತು ಅವಸರ್ಪಣದ ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗುವ
 ತೀರ್ಥಂಕರರ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಬಣ್ಣ ಉತ್ತರ ಲಕ್ಷಣಾನುಸಾರವಾಗಿ
 ರತ್ನಮಯವಾಗಿ ಈ ಮುಂಚೆಯೆ ಭರತ ಹಾಗು ಸಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು
 ಮಾಡಿಸಿ ಆ ಪರ್ವತದ ಸಾನುಪ್ರದೇಶದ ಚೈತ್ಯಾಗೃಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸಿರು
 ವುದನ್ನು ನೆನೆದು, ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಇಂದ್ರನು

||ಶ್ಲೋಕಂ||

ಶ್ರೀನಿಕೇತಾಯಿತಾತ್ಮಾಂಘ್ರಿನೀರಜಂ ನೀರಜೋವಜಂ ಆದ್ಯಂತಶೂನ್ಯಮಾದ್ಯಂತಂ ವಂದೇಹಂ ವೃಷಭಂ ವಿಭುಂ	೧
ಅಜಿತಂ ವಿಜಿತಾಶೇಷವೃಜಿನಂ ಜಿನಪಂ ಸ್ತುವೇ ದ್ವಿತೀಯಮದ್ವಿತೀಯೋರು ವಿಭವಂ ವಿಭವತ್ರಿಯೇ	೨
ಸಂಭವಂ ನಿರ್ಜಿತಸ್ವಾಂತಸಂಭವಂ ಭುವನಾಧಿಪಂ ತೃತೀಯಂ ನೌಮಿ ನೌರೂಪಂ ಭವ್ಯಾನಾಂ ಭವವಾರಿಧೌ	೩
ಅಭಿನಂದಿನತಾನಂದಮಭಿನಂದೇಭಿನಂದನಂ ಚತುರ್ಥಂ ತೀರ್ಥನಾಥಾನಾಂ ಮನ್ಮಥೋತ್ಸೇಕಮಾಧಿನಾಂ	೪
ಸುಮತಿಂ ಸುಮತಿಂ ತೃಕ್ಷಾ ಪ್ರವ್ರಜ್ಯಾರಾಜ್ಯಮಾಶ್ರಿತಂ ಪಂಚಮಂ ಗತಿಮುದ್ವಿತ್ಯ ಪಂಚಮಂ ನೌಮ್ಯಪಂಚಮಂ	೫
ಸಪ್ರಭಾವಂ ಸ್ತುವೇ ದೇವಂ ಪದ್ಮಪ್ರಭಮುರುಪ್ರಭಂ ಅಶ್ರಾಂತಶಾಂತಿಶಾರೀರವಂಸೌಷಪ್ತಮಿಷ್ವದಂ	೬
ಸುಪಾರ್ಶ್ವಂ ಪದಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥ ಸೇವಾಗತಸುರಾಧಿಪಂ ಸಪ್ತಮಂ ಲುಪ್ತಸಂಸಾರಂ ನಮಾಮ್ಯುದ್ವಪ್ರಸದ್ಗುಣಂ	೭

ಪುಣ್ಯಸಂಪಾದನಾರ್ಥವಾಗಿ (ಹೀಗೆ ಪೂರ್ಣಿಸಿದನು)-ಶ್ಲೋಕ ೧. ತನ್ನ ಪಾದ ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದವನೂ, ರಜೋರಹಿತನೂ, ಆದಿ- ಅಂತಗಳಿಲ್ಲದವನೂ, ಆದಿ ತೀರ್ಥಂಕರನೂ ಆದ ವೃಷಭನನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ೨. ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ನಾಶಮಾಡಿದವನೂ, ಅದ್ವಿತೀಯ ವೈಭವ ಶಾಲಿಯೂ, ದ್ವಿತೀಯ ತೀರ್ಥಂಕರನೂ ಆದ ಅಜಿತನಾಥನಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ. ೩. ಸಂಸಾರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಭವ್ಯರಿಗೆ ನೌಕೆಯಾದವನೂ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಗೆದ್ದವನೂ, ಭುವನೇಶ್ವರನೂ ಆದ ಮೂರನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಸಂಭವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ೪. ಶರಣಾಗತರಿಗೆ ಆನಂದದಾಯಕನೂ, ಮನ್ಮಥನ ಗರ್ವಸಂಹಾರಮಾಡಿದವನೂ ಆದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಅಭಿನಂದನನನ್ನು ನಾನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು, ವೈರಾಗ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದವನೂ, ಸನ್ಮತಿಯೂ, ಅಮರನೂ ಆದ ಐದನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಸುಮತಿಗೆ ತಲೆಬಾಗುತ್ತೇನೆ. ೬. ಮಹಾಪ್ರಭೌಯುಳ್ಳವನೂ, ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯೂ, ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ರೂಪ ವುಳ್ಳವನೂ ಸದಾಶಾಂತನೂ ಆದ ಆರನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಪದ್ಮಪ್ರಭನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ೭. ಇಂದ್ರನಿಂದ ಪಾದಪೂಜೆಗೊಂಡವನೂ, ಸಂಸಾರಮುಕ್ತನೂ, ಮಹಾಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ನನೂ ಆದ ಏಳನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಸುಪಾರ್ಶ್ವನಿಗೆ

ಅಷ್ಟಮೀಂ ಪೃಥಿವೀಂ ವೇಷ್ಟಮಿಚ್ಛುರ್ವಂದೇಹಮಷ್ಟಮಂ ।

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಂ ಪ್ರಭೂತಾಷ್ಟಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯಮನೋಹರಂ ॥

೮

ಪುಷ್ಟದಂತಮಘದ್ವಾಂತಮಪ್ಪವಂತಂ ಸ್ತುವೇಭವಂ ।

ನವಮಂ ನವಮಂದಾರಸ್ಮೇರಪ್ರಸವವರ್ಷಿಣಂ ॥

೯

ಚತುರ್ಗತಿಭ್ರಮಾಯಸ್ತಜನಶೀತಳವಾಚ್ಯಯಂ ।

ಶೀತಳಂ ನೌಮಿ ದಶಮಂ ಸಶಮಂ ಶಮನಾಪಹಂ ॥

೧೦

ಶ್ರೇಯೋಜಿನಂ ಜನಶ್ರೇಯಃಪ್ರದಮಕ್ಷಯಸಂಪದಂ ।

ಏಕಾದಶಂ ಸಮಾರೂಢಾಶೇಷಪುಣ್ಯದಶಂ ಸ್ತುವೇ ॥

೧೧

ವಾಸವಾಕಲ್ಪಿತಾಕ್ಷೂಣನಿಜಕಲ್ಯಾಣಪಂಚಕಂ ।

ವಾಸುಪೂಜ್ಯಂ ಜಗಜ್ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ವಂದೇಹು ದ್ವಾದಶಂ ವೃಷಂ ॥

೧೨

ವಿಮಲಂ ವಿಮಲಜ್ಞಾನಭಾನೋದಯಮಹಾಚಲಂ ।

ನೌಮಿ ತ್ರಯೋದಶಂ ಲೋಕತ್ರಯರಕ್ಷಕಮಕ್ಷಯಂ ॥

೧೩

ಅನಂತಂ ಸಹಜಾನಂತಚತುಷ್ಟಯವಿರಾಜಿತಂ ।

ಅನೇಕಾಂತರಮಾಕಾಂತಂ ನಮಾಮೀಶಂ ಚತುರ್ದಶಂ ॥

೧೪

ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ೮. ಅಷ್ಟಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಮನೋಹರನಾದ ಎಂಟನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನನ್ನು ಅಷ್ಟಮಭೂಮಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ನಾನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ೯. ಪಾಪಸಂಚಯವೆಂಬ ಅಂಧಕಾರಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯಸ್ವರೂಪನಾದವನೂ, ನವಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪಗಳಂತಹ ಪ್ರಸನ್ನಹಾಸವುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ತೀರ್ಥನಾಥ ಪುಷ್ಟದಂತನನ್ನು ನಾನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ೧೦. ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಬಳಲಿದವರಿಗೆ ತನ್ನ ವಾಣಿಯಿಂದ ತಂಪನ್ನೊದಗಿಸಿದವನೂ, ಶಾಂತಸ್ವರೂಪನೂ, ಮೃತ್ಯುನಾಶಕನೂ ಆದ ಹತ್ತನೆಯ ತೀರ್ಥೇಶ ಶೀತಲನಿಗೆ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ೧೧. ಸಮಸ್ತ ಪುಣ್ಯದಶಾವಂತನೂ, ಅಕ್ಷಯವಾದ ಶ್ರೇಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನೂ ಆದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಜಿನಪತಿ ಶ್ರೇಯೋಜಿನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ೧೨. ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ಅನೂನವಾದ ಐದೂ ಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನೂ, ಲೋಕಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯನೂ ಆದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಜಿನೇಶ್ವರ ವಾಸುಪೂಜ್ಯನನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ೧೩. ನಿರ್ಮಲಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಉದಯಗಿರಿಯೆನಿಸಿದವನೂ, ಅಕ್ಷಯನೂ, ತ್ರಿಲೋಕರಕ್ಷಕನೂ ಆದ ಹದಿಮೂರನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ವಿಮಲನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗುತ್ತೇನೆ. ೧೪. ಸ್ಯಾದ್ವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಒಡೆಯನೂ ಅನಂತ ಚತುಷ್ಟಯದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವವನೂ ಆದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಅನಂತನಾಥನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸು

ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮಾಮೃತಾಸಾರಪರ್ಜನ್ಯಂ ನಿರ್ಜಿತ್ಯೈನಸಂ । ವಂದೇ ಪಂಚದಶಂ ಚಂಚತ್ವಂಚಮಜ್ಞಾನಸಂಚಿತಂ ॥	೧೫
ಪೋಡಶಂ ತೀರ್ಥನಾಥಾನಾಂ ಪಂಚಮಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಾಂ । ಅಗಣ್ಯಪುಣ್ಯಶಾಂತೀಶಂ ವಂದೇಹಮಘಾಶಾಂತಯೇ ॥	೧೬
ಕುಂಠುಂ ಕುಂಠ್ಯಾದಿಸತ್ವಾನಾಂ ದಯೈಕಮಯವರ್ತನಂ । ನೌಮಿ ಸಪ್ತದಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತಪರಮಸ್ಥಾನಸಪ್ತಕಂ ॥	೧೭
ನೌಮಿ ಪಂಚಶರೋಗ್ರಾಠಿರಾರುಮರಮವ್ಯಯಂ । ಅಷ್ಟಾದಶಂ ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತತತ್ಸಂಖ್ಯಾದೋಷದೂಷಣಂ ॥	೧೮
ಮಲ್ಲಿಂ ವಿದ್ಯಾವಿತಾನಂಗಮಲ್ಲಂ ತಲ್ಲಂ ದಯಾಂಭಸಂ । ಏಕೋನವಿಂಶಂ ತೀರ್ಥೇಶಂ ಸ್ತುವೇ ಭಕ್ತ್ಯಾತಿಶಕ್ತಯಾ ॥	೧೯
ಸುವ್ರತಂ ಮೋಕ್ಷಸೌಧಾಗ್ರನಿಶ್ಚೇರೇಕೈತಸುವ್ರತಂ । ವಿಂಶಂ ತೀರ್ಥಕರಂ ವಂದೇ ದಯಾರಸಜಲಾಕರಂ ॥	೨೦
ನಮಿಂ ನಮಿತದೇವೇಂದ್ರಂ ನೌಮಿ ನಿತ್ಯಂ ನಿರತ್ಯಯಂ । ಏಕವಿಂಶಂ ಗಳದ್ರಾಗಂ ಜನ್ಮವಾರಾಶಿವಾರಗಂ ॥	೨೧

ತ್ತೇನೆ. ೧೫. ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನನೂ, ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದವನೂ, ಧರ್ಮಾಮೃತವನ್ನು ಮಳೆಗೆರೆಯುವವನೂ ಎನಿಸಿದ ಹದಿನೈದನೆಯ ತೀರ್ಥೇಶ ಧರ್ಮನಾಥನನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ೧೬. ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಐದನೆಯವನೂ, ತೀರ್ಥನಾಥರಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರನೆಯವನೂ, ನಿಸ್ಸೀಮ ಪುಣ್ಯವಂತನೂ ಆದ ಶಾಂತೀಶ್ವರನನ್ನು ಪಾಪಶಾಂತಿಗಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ೧೭. ಕುಂಠುವೆಂಬ ಕೀಟವೆ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಜೀವಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ದಯೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡವನೂ, ಪರಮಪದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವನೂ ಆದ ಹದಿನೇಳನೆಯ ತೀರ್ಥನಾಥನಿಗೆ ನಾನು ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ೧೮. ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಮಹಾ ವಿಪತ್ಕಾರಕನೂ, ಅವ್ಯಯನೂ, ಹದಿನೆಂಟು ದೋಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದವನೂ ಆದ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಅರಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ೧೯. ಕಾಮನೆಂಬ ಮಲ್ಲಿನನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದವನೂ, ದಯಾರಸ ಸರೋವರನೂ ಆದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ತೀರ್ಥಪತಿ ಮಲ್ಲಿನಾಥನನ್ನು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ೨೦. ದಯಾರಸ ಸಮುದ್ರನೂ, ಮೋಕ್ಷಸೌಧಕ್ಕೆ ಏರುವ ಸೋಪಾನಮಾರ್ಗವಾದ ಸರ್ವಪುತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದವನೂ ಆದ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಸುವ್ರತನನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ೨೧. ರಾಗರಹಿತನೂ, ಜನ್ಮಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿದವನೂ, ನಿತ್ಯನೂ, ನಿರುತನೂ, ದೇವೇಂದ್ರಪೂಜ್ಯನೂ ಆದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಜಿನೇಶ ನಮಿಗೆ ನಮು

ಧರ್ಮಚಕ್ರದೃಢಾಯತ್ತನೇಮಿಂ ನೇಮಿಂ ನಮಾಮ್ಯಹಂ |
ದ್ವಾವಿಂಶತಿತಮಂ ದ್ವಸ್ತದ್ವಾವಿಂಶತಿಪರೀಪಹಂ || ೨೨

ದುಷ್ಕರ್ಮಕರ್ಮಕೂರಕಮಠಾಶ್ಚರ್ಯಧೈರ್ಯಕಂ |
ಪಾರ್ಶ್ವೇಶ್ವರಂ ತ್ರಯೋವಿಂಶತಮಂ ಸೌಮೀಶಸತ್ತಮಂ || ೨೩

ಚತುರ್ವಿಂಶಂ ಜಿನಂ ಜನ್ಮಸಿಂಧುಸೇತೂಕೃತವ್ರತಂ |
ವರ್ಧಮಾನಮಧಿಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಂ ವಂದೇ ಸಮೃದ್ಧಯೇ || ೨೪

||ವಸಂತತಿಲಕಂ||

ಪುಣ್ಯಾಮೃತಸ್ತವನಮಗ್ಗಳಸೂರಿಸೂಕ್ತ
ಮತ್ಯಂತಭಕ್ತಿಪರತಂತ್ರಧಿಯಾ ಪಠೇದ್ಯಃ |
ಸಪ್ರಾಪ್ನು ಯಾದನಘತೀರ್ಥಕೃತಾಂ ಪ್ರಸಾದಾ
ದಾಮೃತಿಕಂ ಚ ಸುಖಮೀಹಿತಮೈಹಿಕಂ ಚ || ೨೯

ಅಂತತ್ಯಂತಭಕ್ತಿಯಿಂ ಸ್ತುತಿಯಿಸಿ ಮತ್ತಮಿಂತೆಂದಂ :-

ಘನಕೈಲಾಸದೊಳತ್ತುದಾತ್ತವೆನಿವೀ ಸಮ್ಮೇದದೊಳ್ ಚಂಪೆಯೊಳ್ |
ವನಲೀಲಾಮಿಳಿತೋರ್ಜಯಂತಗಿರಿಯೊಳ್ ತತ್ಸಾವೆಯೊಳ್ ಧಾತ್ರಿ ಜೀ ||
ಯೆನೆ ನಿರ್ವಾಣಪದಕ್ಕೆ ಸಂದ ಸಲಿದಾರ್ವವಿಶ್ವತೀರ್ಥೇಶರೀ |
ಗನಘರ್ ಭವ್ಯಜನಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀಯಂ ನಿಜಶ್ರೀಯುಮಂ || ೮೦

ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ. ೨೨. ಧರ್ಮಚಕ್ರವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದವನೂ, ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಪರೀಪಹಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದವನೂ ಆದ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ತೀರ್ಥನಾಥ ನೇಮಿನಾಥನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗುತ್ತೇನೆ. ೨೩. ದುಷ್ಕರ್ಮನಿಪುಣನಾದ ಕಮಲನೆಂಬ ಕೂರ ವ್ಯಂತರನ ಉಪಸರ್ಗಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ಮಯಕರವಾದ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡವನೂ, ದೇವ ದೇವೇಶ್ವರನೂ ಆದ ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ೨೪. ಜನ್ಮಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ವ್ರತದ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವನೂ, ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧನೂ ಆದ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ವರ್ಧಮಾನನಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸೆಂದು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ೨೯. ಅಗ್ಗಳ ಪಂಡಿತನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಈ ಪುಣ್ಯಾಮೃತಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಯಾರು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಪರವಶರಾಗಿ ಪಠಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ ನಿರ್ಮಲ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಐಹಿಕ ಸುಖವೂ, ಪಾರಲೌಕಿಕ ಸೌಖ್ಯವೂ ದೊರಕುವುವು. ವ|| ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಹೀಗೆಂದನು- ೮೦ “ಘನವಾದ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ, ಉದಾತ್ತವೆನಿಸಿದ ಈ ಸಮ್ಮೇದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ, ಚಂಪೆಯಲ್ಲಿ, ವನಶೋಭೆಯುಳ್ಳ ಊರ್ಜಯಂತ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಾವೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಹೊಗಳು ವಂತೆ ನಿರ್ವಾಣಪದವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೊಂದಿದ ಹಾಗು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಂದಲಿರುವ ಸರ್ವತೀರ್ಥೇಶ್ವರರು ಭವ್ಯಜನರಿಗೆ ಮಂಗಳ ಮಹಾಶ್ರೀಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ,

ಎಂದು ಸಕಳಾಮರೇಂದ್ರ ಬೃಂದಮಂ ನಿಜಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಪೋಗಲ್ಲೇಜ್ಜು

ಕ್ರಮದಿಂ ನಿರ್ವಾಣಕಲ್ಯಾಣಮನೋಡರಿಸಿದಂ ಶ್ರೀಜಿನಸ್ತೋತ್ರಕಲ್ಪ |
 ದ್ರುಮಮೆಯ್ನಿತ್ತೆಯ್ನಿ ಸಾಫಲ್ಯಮನಭಿಮತಸಂಸಿದ್ಧಿಯಂ ಪೆತ್ತೆನಿಂದಂ ||
 ದಮಳಂಸದ್ಧರ್ಮಶೀಲಂ ವಿಬುಧಪತಿ ಸಮಂತಗ್ಗಲಂ ಪರ್ಚೆ ರಾಗಂ |
 ಸುಮನೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಂದಂ ಸುಲಲಿತಕವಿತಾನರ್ತಕೀನೃತ್ಯರಂಗಂ || ಲ೧

ಪ್ರಮುದಿತಭವ್ಯಮಂ ಸುಕವಿಸಂಕುಳಸೇವ್ಯಮನಾಪ್ತ ತತ್ಪವಿ |
 ತ್ತಮುದಯಭಾವ್ಯಮಂ ಸಕಳಸತ್ಯತಿನವ್ಯಮನೀಜಿನಾನ್ವಯ ||
 ಕ್ರಮಯುತಕಾವ್ಯಮಂ ನೆಟಿಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ ನಿರ್ಮಳಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂ |
 ದಮಳನಕೀರ್ತಿಗಂ ಸುಕೃತಪೂರ್ತಿಗಮಗ್ಗಲನಂತು ನೋಂತರಾರ್ || ಲ೨

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಚರಿತಮನಾ |
 ಚಂದ್ರಾರ್ಕಸ್ಥಾಯಿಯಂತಿದನೆ ಪೇಜ್ಜು ಶರ ||
 ಚ್ಚಂದ್ರೋಜ್ಜಳಕೀರ್ತಿಗೆ ಸುಕ |
 ವೀಂದ್ರಂ ನೆಲೆಯಾದನಾದಮಗ್ಗಲದೇವಂ || ಲ೩

ಆ ತ್ರಿಭುವನೈಕಗುರುವ ಚ |
 ರಿತ್ಯಾಭಿಯ ಪಾರಮೆಯ್ದಿದಂ ಸ್ವೀಕೃತರ ||
 ತ್ತತ್ತಿತಯನಗ್ಗಲ ಸಾಂ |
 ಯಾತ್ರಿಕನೆನೆ ಸಂದ ಮತಿಬಹಿತ್ತದ ಬಲದಿಂ || ಲ೪

ಹೀಗೆಂದು ಹಾರೈಸಿ ಸರ್ವದೇವತಾಸಮೂಹವನ್ನು ಅವರವರ ನಿವಾಸಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿ-ಲ೧. ಕ್ರಮದಿಂದ ನಿರ್ವಾಣ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು. “ಶ್ರೀ ಜಿನನ ಸ್ತೋತ್ರವೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಇಂದು ಫಲಿತವಾಯಿತು: ನನ್ನ ಮನೋರಥ ಇಂದು ಸಿದ್ಧಿಸಿತು” ಎಂದು ನಿರ್ಮಲನೂ, ಸದ್ಧರ್ಮಶೀಲನೂ ಆದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅತಿಶಯವಾದ ಆನಂದದಿಂದ ತನ್ನ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಲ೨. ಭವ್ಯಜನಕ್ಕೆ ಆನಂದಕರವೂ, ಸತ್ಯವಿ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯಕರವೂ, ಆತ್ಮತತ್ವ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಆದರಣೀಯವೂ ಸಕಲ ಸತ್ಯಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನವೀನವೂ ಎನಿಸಿದ ಈ ಜಿನೇಶ್ವರಚರಿತ್ರೆಯ ಕ್ರಮಯುಕ್ತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ರಚಿಸಿ, ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯಕೃತಿ ಪೂರ್ಣತೆಗೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕೀರ್ತಿಗೂ ಅಗ್ಗಲನಂತೆ (ಭಾಗ್ಯವನ್ನು) ಪಡೆದು ಬಂದವರು ಯಾರು ? ಲ೩. ಆ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಸ್ಥಾಯಿಯಾದ ಈ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಶರಚ್ಚಂದ್ರನಂತೆ ಉಜ್ಜಲವಾದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಸುಕವೀಂದ್ರನಾದ ಅಗ್ಗಲದೇವನು ನೆಲೆಯಾದನು. ಲ೪. ರತ್ನತ್ರಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಅಗ್ಗಲನು ಮತಿಯೆಂಬ ನೌಕೆಯ ಬಲದಿಂದ ಆ

ಅಸಹಾಯತೆಯಿಂ ಸಂಸಾ |
ರಸಮುದ್ರಮನೀಸಿದಂ ಶಶಿಪ್ರಭನೆಂತಂ ||
ತಸಹಾಯತೆಯಿಂ ತಚ್ಚರಿ |
ತಸಮುದ್ರಮನಿಸಿ ಜಸಮನಗ್ಗನಾಂತಂ||

೮೫

ಪರಮೇಶ್ವರಕೀರ್ತಿಸುಧಾ |
ಕರಬಿಂಬದೊಳಮರ್ದು ತೋರ್ಪ ಪೋಡಶಕಲೆಯೊಳ್ ||
ದೊರೆಯಾದುವು ಚಂದ್ರಪ್ರಭ |
ಮರಾಣದೊಳ್ ನೆಗಟ್ಟ ಪೋಡಶಾಶ್ವಾಸಂಗಳ್ ||

೮೬

ಏಕಾದಶತಮಂ ಮ |
ತ್ತೇಕಾದಶಮಾಗೆ ಶಕನ್ಯಪಾಬ್ಬಂಸೌಮ್ಯ ||
ಪ್ರಾಕಟವರ್ಷದ ಚೈತ್ರ |
ತೈಕಾದಶಿಯಂದು ನೆಗಟ್ಟದೀ ಕೃತಿರತ್ನಂ ||

೮೭

|| ಗದ್ಯಂ ||

ಇದು ಪರಮಪುರುಷಾಭಕುಳಕುಭೃತ್ಸಮುದ್ರೂತಪ್ರವಚನಸರಿತ್ಸರಿನ್ನಾಥ
ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿತ್ಯೈವಿದ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದಪದ್ಮನಿಧಾನದೀಪವರ್ತಿ

ಶ್ರೀಮದಗ್ಗಳದೇವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಮರಾಣದೋಳ್

ನಿರ್ವಾಣಕಲ್ಯಾಣವರ್ಣನಂ

ಪೋಡಶಾಶ್ವಾಸಂ .

ಚಂದ್ರಪ್ರಭಮರಾಣಂ ಸಮಾಪ್ತಂ.

ತ್ರಿಲೋಕ ಗುರುವಿನ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ದಾಟಿದನು. ೮೫. ಯಾರ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಬಯಸದೆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭನು ಹೇಗೆ ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರ ವನ್ನು ಈಸಿ ಪಾರುಗಂಡನೊ ಹಾಗೆ ಅಸಹಾಯ ಕವಿಯಾಗಿ ಅಗ್ಗಳನು ಆತನ ಚರಿತ್ರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಈಸಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು. ೮೬. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಅಳವಟ್ಟ ಹದಿನಾರು ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಮರಾಣದ ಹದಿನಾರು ಆಶ್ವಾಸಗಳು ಸಮಾನವಾದುವು. ೮೭. ಶಕವರ್ಷ ಹನ್ನೊಂದು ನೂರ ಹನ್ನೊಂದರ ಸೌಮ್ಯ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಏಕಾಕಶಿಯಂದು ಈ ಕೃತಿ ರತ್ನವು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ ಮುಗಿದುದು
ಚಂದ್ರಪ್ರಭಮರಾಣಂ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು.

ಅರ್ಥಕೋಶ

ಅಗ್ಗರಣೆ	೯-೧೦೧ವ	ನೇಣು ; ಹಗ್ಗ
ಅಡಪುರ್	೧-೮೭	ಊರೆ; ಆಸರೆ;ಆಶ್ರಯ
ಅಡುರ್ಕೆ	೭-೪೦	ಆಕ್ರಮಣ
ಅಣಕ	೮-೬೨ವ	ತೋರಿಕೆ ; ನಟನೆ
ಅಣ್ಣನೆ	೩-೯೪	ಹಿತವಾಗಿ ; ಆಪ್ತಾಯಮಾನವಾಗಿ
ಅತ್ತಿಪುತ್ತ	೪-೪ವ	ಚಂದ್ರ
ಅದಿಪುರ್	೩-೭೩	ನಿವಾರಿಸು;ದೂರಗೊಳಿಸು
ಅದೃಢ	೯-೮೪	ಸಡಿಲವಾದ;ಶಿಥಿಲ;ಬಿಗಿಯಲ್ಲದ
ಅಧಮವರ್ಣ	೮-೩೧	ಶೂದ್ರ
ಅಧ್ವನ್ಯ	೧-೯೯	ದಾರಿಕಾರ;ಪಾಂಥ;ಪಥಿಕ
ಅನಾಗಾರತೆ	೯-೪೦	ಸಂನ್ಯಾಸಧರ್ಮ;ಮುನಿಧರ್ಮ
ಅನುಶಯ	೨-೩೦	ಖೇದ; ದುಃಖ
ಅನ್ನವಾಸ	೧೧-೧೪೪	ಭೋಜನಶಾಲೆ
ಅಪರ್ಯಂತ	೧೧-೭೪	ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದ;ಸೀಮಾತೀತ
ಅಪ್ರತಿಷ್ಠಿದ್ಧ	೯-೧೨೪	ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳದಿರುವುದು ; ನಿಷೇಧಿಸದಿರುವುದು
ಅಬ್ಬಕಾಲ	೪-೨೯	ಮಳೆಗಾಲ;ವರ್ಷಾಕಾಲ
ಅಭಿಜಾತತೆ	೫-೧೨೨	ಕುಲೀನತೆ
ಅಭಿಷೇಕನ	೯-೧೩೦	ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗುವುದು; ಮೇಲೇರಿ ಹೋಗುವುದು
ಅಮಂದರಾಗ	೯-೩೯	ಅತಿಶಯವಾದ ಸಂತೋಷ; ಅತ್ಯಾನಂದ
ಅಯ	೧-೨೧	ಶ್ರೇಯಸ್ಸು
ಅಯುಕ್ತ	೮-೩೪	ಅಗಲಿದ;ವಿರಹಿಯಾದ
ಅರ	೧೦-೧೯	ವೇಗವುಳ್ಳ;ವೇಗಶಾಲಿಯಾದ
ಅರಿಷ್ಟಸದ್ವ	೩-೯೭	ಹರಿಗೆಮನೆ;ಬಾಣಂತಿಮನೆ
ಅಲಗಣಸು	೭-೫೭	ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ

ಅವಟಯ್ಯ	೨-೧೦	ಒದಗಿಸು; ಉಂಟುಮಾಡು
ಅವದಾತ	೧೦-೩೧ವ	(೧) ಸುಂದರವಾದ (೨) ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ; ಹೊಳೆಯುವ
ಅಶ್ವಸಾರ	೯-೭೩	ಕಬ್ಬಿಣ
ಅಳಂಕೆಗೊಳ್	೧೦-೬೮	ಹುಟ್ಟು; ಉದ್ಯವಿಸು; ಉಂಟಾಗು
ಅಳಿಕ	೬-೩೮	ಹೇಡಿ; ಪೌರುಷಹೀನ
ಅಕ್ಷಿಪುತಿ	೫-೪ವ	ಹಾವು ; ಸರ್ಪ
ಆ ಕಲ್ಪ	೯-೪೭	ತೊಡವು ; ಆಭರಣ
ಆಕಳಿಸು	೫-೧೮	ಮುಸುಕು; ಅವರಿಸು
	೬-೭೪	ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳು
ಆಕಾರವಂತ	೬-೧೮ವ	ರೂಪವಂತ; ಸ್ವರದ್ರೂಪಿ
ಅಗಾರತೆ	೯-೫೦	ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮ; ಶ್ರಾವಕಧರ್ಮ
ಆತ್ರೇಯ	೧-೩೩	ಚಂದ್ರ
ಆದಿತ್ಯಸುತ	೬-೩೭ವ	ಯಮರಾಜ ; ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ
ಆದಿ	೯-೯೬	ದುಃಖ ; ವಿಪತ್ತು
ಆಮ್ರೋಡಿತ	೨-೫೫	ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದ ; ಪುನರುಕ್ತ
ಆರುರುಕ್ಷು	೯-೩೧	ಏರಬಯಸುವವನು; ಆರೋ
		ಹಾವೇಕ್ಷಿ
ಆಲಿನೀರ್	೫-೧೩೨	ತಂಪುಗೊಳಿಸಿದ ನೀರು; ಶೀತೋದಕ
ಆ ಸಂದಿ	೨-೪೯	ಪೀಠ; ಆಸನ
ಉಜ್ಜನ	೭-೩೭	ತ್ಯಾಗ; ವರ್ಜನ; ರಾಹಿತ್ಯ
ಉತ್ತವಳಿಸು	೩-೪೭	ಆತುರಪಡು; ಅಡವರಿಸು
ಉಪಧೌರಿತ	೭-೩೦	ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ; ಸಮೀಪಿಸಿದ
ಉಪಪ್ಪವ	೫-೩೬	ತೊಂದರೆ; ಪೀಡೆ; ಕೇಡು
ಉಪಾರ್ಜಿಸು	೪-೫೮	ಗಳಿಸು; ಸಂಪಾದಿಸು
ಉಮ್ಮ	೯-೮೨	ಉಮ್ಮಳ; ತಾಪ
ಉಷರ್ಬುಧ	೧-೪೨	ಬೆಂಕಿ; ಅಗ್ನಿ
ಉರ್ಜ	೯-೪೩	ಕಾರ್ತಿಕವಾಸ
ಉಡು	೫-೯೦	ಉಣ್ಣು; ಅನುಭೋಗಿಸು
ಋಜುರೋಹಿತ	೪-೫೧ವ	ಇಂದ್ರಧನು; ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು
ಎಡಂಬಡು	೬-೮೬	ಅಸಮಾಧಾನ; ಅಸಂತೋಷ

ಎಡಲು	೨-೧೫೨	ಬಡತನ; ದಾರಿದ್ರ್ಯ
ಎರ್ದೆಗೊಳ್	೨-೫೫	ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳು; ಒಡಂಬಡು; ಸಮ್ಮತಿಸು
ಎಬ್ಬರ	೫-೮೨	ಆತಿಶಯ; ಮಹತಿ; ಅಗ್ಗಳಿಕೆ
ಐಳಖಿಳ	೧೧-೧೧೮	ಕುಬೇರ
ಒಗೆ	೫-೪೪	ಮೇಲೇಳು; ಎದ್ದು ಬರು
ಒಟ್ಟು	೮-೭೭	ತುಟಿ; ಓಷ್ಣ
ಒಡಮೆ	೯-೧೨೩	ಧನ; ದ್ರವ್ಯ
ಒತ್ತು	೨-೧೫	ನೆಲೆ; ಆಶ್ರಯ; ಬೀಡು
ಒನಲ್	೮-೯	ಕೊರಗು; ಮರುಗು; ಪರಿತಪಿಸು
ಒಸೆಯಿಸು	೮-೫೩	ಸಂತೈಸು; ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸು
ಒಳಸೋರ್	೬-೭೯	ಕೈವಶವಾಗು; ಹಸ್ತಗತವಾಗು
	೭-೭೭	ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು; ಹಿಂದೆಗೆ; ಉಡುಗು
ಓವರಿ	೮-೬೧	(೧)ಒಳಮನೆ; ಒಳಕೋಣೆ (೨)ಗುರಿ; ಈಡು; ಬಲಿ
ಔದ್ಧತ್ಯ	೪-೧೧	ಉದ್ಧಟತೆ; ಅಹಂಕಾರ
ಕತ್ತಳಿಕೆ	೫-೧೦೫	ಕಿರುಗತ್ತಿ; ಕಠಾರಿ
ಕರಣೆ	೯-೭೭	(ಆನೆಯ)ಸೊಂಡಿಲು; ಸೊಂಡೆ
ಕರಭ	೧೦-೩೦ವ	ಆನೆ; ಗಜ
ಕಲ್ಲೋಪರಮ	೧೦-೨೦	ಕಲ್ಪಾಂತ, ಪ್ರಳಯ
ಕಿಂಶುಕ	೯-೫	ಮುತ್ತುಗ
ಕುಂಜರ	೧೦-೩೯ವ	(೧)ಮಿಗಿಲಾದುದು, ಚೆಲುವಾದುದು (೨)ಆನೆ, ಗಜ
ಕುಶಲವ	೭-೧೨೨	ಜಲಕೇಳಿ, ನೀರಾಟ
ಕುಳಿಶಿ	೧೨-೧೮೨	ವಜ್ರ, ಇಂದ್ರ
ಕೃಂತನ	೬-೭	ಭೇದನ; ತುಂಡರಿಸುವಿಕೆ
ಕೇಳಿಸು	೧೨-೧೯೮	ನಾಟ್ಯವಾಡು; ನರ್ತಿಸು
ಕೈವಾರ್	೨-೩೩	ತಡೆ; ನಿಲ್ಲು; ನಿಧಾನಿಸು
	೨-೯೦	ನೆರವನ್ನುಬಯಸು; ಸಹಾಯ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು
ಕೈವಾರಿಸು	೩-೬೬	ನೆರವಾಗು; ಬೆಂಬಲವಾಗು

ಕ್ಷುತ	೩-೩೮	ಸೀನುವಿಕೆ; ಸೀನು
ಕ್ಷೇಪ	೨-೩೩	ನಂಜು; ವಿಷ
ಗಡ್ಡೆಯಂ ಬೋಗು	೭-೬೭	ಕೊರಡಾಗು; ಮರಗಟ್ಟು
ಗಣಿದ	೧-೬೪	ಎಣಿಕೆ; ಯೋಚನೆ; ವಿಚಾರ
ಗರ್ಭೇಶ್ವರಿ	೧೦-೮೪	ಆಗರ್ಭಶ್ರೀಮಂತೆ; ಧನಾಡ್ಯೆ
ಗಳಕಂಬಳ	೨-೨೮	ಗಂಗದೊಗಲು
ಗಾರುಡಮಣಿ	೧-೧೪೭	ಹಸಿರು ರತ್ನ; ಪಚ್ಚೆ
ಗೊಂದೆ	೨-೨೯	ಎತ್ತು; ಬಸವ
ಗೊಡ್ಡ	೮-೮೦	ಹುರುಳಿಲ್ಲದ, ನಿರರ್ಥಕ;
		ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ
ಗೊತ್ತು	೪-೮	ನೆಲೆವೀಡು; ನಿವಾಸಸ್ಥಾನ
ಘಂಟಾಪಥ	೧-೯೭	ರಾಜಮಾರ್ಗ
ಘರ್ಮ	೧-೮	ಬೇಸಗೆ;ನಿದಾಘ
ಘೃಣಿ	೧೧-೩೧	ಕಿರಣ; ಕಾಂತಿ; ಪ್ರಭೆ
ಚರಿತಾರ್ಥತೆ	೧೩-೪೩	ಕೃತಾರ್ಥತೆ; ಕೃತಕತ್ಯತೆ; ಸಾರ್ಥಕತೆ
ಚೂಳಿಕೆ	೫-೩	ತುದಿ; ಶಿಖರ
ಛಾದ್ಯ	೧೨-೧೦೯	ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು; ವಿತಾನ
ಜ್ಯಂಭಣ	೩-೩೬	ಅಗುಳಿಕೆ; ಆಕಳಿಕೆ
ಜತುಕ	೫-೬೫	ಬಾವಲಿ
ಜನಾಂತ	೬-೧೧೪	ನಾಡು; ದೇಶ
ಜಪಾ	೫-೬೧	ದಾಸವಾಳ
ಜಟಜು	೭-೬೨೪	ಗಳಹು; (ಜಂಬ)ಕೊಚ್ಚು
ಜಲಲವ	೪-೩೯	ನೀರ ಹನಿ; ಜಲಬಿಂದು
ಜಳನೀಳಿಕೆ	೨-೧೬	ಹಾವಸೆ; ಶೈವಾಲ
ಜಿಹಣತನ	೧೦-೩೬	ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ; ಗಾಯನ
ಜೀಮೂತ	೩-೨	ಮೋಡ; ಮೇಘ
ಝಂಪಾಳ	೭-೧೦೪	ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ; ಮೇಲ್ಮುಸುಕು
ಠಕ್ಕುವೀಟು	೫-೧೨೩	ಮಂಕುಬಡಿ; ಮಂಕಾಗು
ಡಂಗೆ	೫-೭೦	ದೊಣ್ಣೆ; ದಂಡ
ಡಾವರ	೮-೬೬	ಪೀಡೆ; ಬಾಧೆ
ತಡಂಗಲಸು	೧-೬೪	ಬೆರೆ; ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳು; ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳು

ತಡವಾಯ್	೭-೧೦೦	ಸರಿಯಾಗು; ಸಮನಾಗು
ತಣ್ಣಲೆ	೪-೬೪	ತುಂಬು; ಆವರಿಸು; ವ್ಯಾಪಿಸು
	೧೧-೧೩	
ತಪನೀಯ	೪-೬೮ವ	ಜಿನ್ನ; ಬಂಗಾರ
ತಪಣ	೨-೭೧	ತುಷ್ಟಿ; ತೃಪ್ತಿ; ಸಂತೋಷ
ತರಂಗ	೧೦-೪೮	(೧)ಅಲೆ; ತೆರೆ (೨)(ಸೀರೆಯ)ನಿರಿ, ನಿರಿಗೆ
ತಲೆವೀಸು	೧೩-೩೦	ತಲೆಕೊಡಹು; ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನು; ನಿರಾಕರಿಸು
ತವುತರ್	೯-೭೯	ಮುಗಿದುಹೋಗು; ಬರಿದಾಗು; ನಾಶವಾಗು
ತರ್ಷ	೯-೪೫	ಬಯಕೆ; ಹಂಬಲು; ತೃಷ್ಣೆ
ತಾಪಿಂಭ	೫-೫೦	ಹೊಂಗೆಮರ; ಹುಲಿಗಿಲ; ತಮಾಲ
ತಾಕ್ಷ್ಯ	೫-೪ವ	ಹದ್ದು; ಗರುಡ
ತ್ರಿಶಕ್ತಿ	೯-೧೧೭	ರಾಜನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿ, ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಶಕ್ತಿಗಳು
ತುರಾಷಾಟ್ಟಡ್	೫-೩೯	ಇಂದ್ರನ ಆಯುಧ; ವಜ್ರ
ತೂಂಕಡು	೮-೪ವ	ನಿದ್ದೆ; ನಿದ್ರೆ
ತೂರ್ಣಂ	೧೦-೯೧	ಶೀಘ್ರವಾಗಿ; ವೇಗವಾಗಿ
ತೃಣಕುಟೆ	೪-೧೬	ಹುಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಸಲು; ಪರ್ಣಶಾಲೆ
ತೆರಳ್ಳು	೩-೬೩	ಒದಗಿಸು; ತಂದುಕೊಡು; ಪೂರೈಸು
ತೌಗೆ	೪-೭೮	ಮುಗಿತಾಯ; ಅಂತ್ಯ; ನಾಶ
ದಾಘ	೯-೬೫	ಉಮ್ಮಳ; ತಾಪ
ದುರ್ಬುಧ್	೧-೪೨	ದುರ್ಬುದ್ಧಿ; ಕೆಟ್ಟಮನಸ್ಸಿವನು; ದುಷ್ಟ
ದುವೇಶ	೫-೬೬	ಒಳಸೇರಲು ಕಷ್ಟವಾದ; ದುಷ್ಟ ವೇಶ್ಯ; ದುರ್ಗಮ
ದೂರಿಸು	೮-೬೪	ಚಿಂತಿಸು; ಕಳವಳಿಸು
ದೋರೆ	೮-೧೩	ಯೋಗ್ಯ; ಉಚಿತ; ಸಮರ್ಪಕ
ದೋರಾಂದೋಳನ	೧೦-೩	ತೋಳುಗಳ ಚಲನೆ; ಕೈಬೀಸುವುದು

ಧಾಮ	೯-೧೯	ತೇಜಸ್ವಿ: ಕಾಂತಿ
ದ್ವಜಿನಿ	೫-೧೦೦ವ	ಪಡೆ: ಸೈನ್ಯ
ನಂಜುರುಳಿ	೮-೧೫	ವಿಷದ ಗುಳಿಗೆ
ನದಿಪು	೭-೪೭	ಆರಿಸು: ನಂದಿಸು
ನಾಭಸ	೪-೩೦	ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ: ಮಳೆ ಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬರುವ
ನಿಕಾಮಂ	೨-೮೫	ಜೆನ್ನಾಗಿ: ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ
ನಿಗುಂಬಿಸು	೪-೬೪	ಸಂದಣಿಸು: ದಟ್ಟಣಿಸು
ನಿಟ್ಟೆ	೪-೫೭	ನಿತ್ಯ :ಶಾಶ್ವತ
ನಿಧನ	೭-೧೪೯	ಹೂಳಿಟ್ಟ ಧನ: ನಿಧಿ: ನಿಧಾನ
ನಿಪಾನ	೯-೭೮	ಚಿಕ್ಕ ಹೊಂಡ: ಪಲ್ವಲ
ನಿಸ್ಸೃಷ್ಟಾರ್ಥ	೬-೧೮ವ	ದೂತ: ರಾಯಭಾರಿ
ನಿಯುದ್ಧ	೬-೨೭	ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ: ಮಲ್ಲಗಾಳೆಗ
ನಿಯೋಗ	೬-೮೫ವ	ಸೇವೆ: ಸೇವಾಕಾರ್ಯ: (ಸೇವೆಯ) ಉದ್ಯೋಗ
ನಿರಯ	೯-೩೮	ನರಕಲೋಕ
ನಿರ್ವಾಣರೇಖೆ	೬-೬೩ವ	ಬಾಹ್ಯರೇಖೆ: ಸೀಮಾರೇಖೆ
ನಿವೃತ್ತಿ	೨-೩೮	ವಿರತಿ: ವೈರಾಗ್ಯ
ನಿಷ್ಕುಟ	೮-೪೫	ಉಪವನ
ನಿಷ್ಪಪ್ತ	೯-೩ವ	ಕಾಯಿಸಿದ: ಪುಟವಿಟ್ಟು: ತಪ್ಪ
ನಿಷ್ಪಂದಕಾರಿತ್ವ	೮-೮೫	ನಿಶ್ಚಲತೆ: ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟತೆ
ನಿಷ್ಪತ್ಯೂಹ	೧-೧೦೬	ನಿರಾತಂಕವಾದ: ನಿರ್ಬಾಧವಾದ
ನೀರಿಕೆ	೪-೫೦	ಹಾವಸೆ: ಶೈವಲ
ನೀಹಾರ	೩-೩೬	ಮಲಪ್ರವೃತ್ತಿ: ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ
ನೀಳ್ನು	೩-೮೧	ಎತ್ತರ: ಉನ್ನತಿ
ನೃಪಾಗಮ	೬-೧	ರಾಜನೀತಿ: ರಾಜನ ನಡೆವಳಿಕೆ
ನಟಗೋಳ	೮-೬೪	ಮರ್ಮಕ್ಕೆ ತಾಕು: ಮರ್ಮವನ್ನು ಭೇದಿಸು
ನೆರಮ	೭-೬೯	ತೀರಿಸು: ಸಾಧಿಸು
ಪಂಚಜನ	೧೩-೮೧	ಮಾನವ: ಮನುಷ್ಯ
ಪಂಚತೆ	೫-೧೩೬	(೧)ಐದಾಗಿರುವಿಕೆ: ಪಂಚಕತ್ವ (೨)ಸಾವು: ಮರಣ

ಪಂಥ	೫-೪೨	ಸರಿಯಾದ ಹಾದಿ; ಯೋಗ್ಯಕ್ರಮ
ಪಕ್ಕಾಗು	೧-೫	ಪಾತ್ರವಾಗು; ಯೋಗ್ಯವಾಗು
ಪಚ್ಚವಡಿಸು	೬-೭೦ವ	ಹೊದಿಸು; ಆಚ್ಛಾದಿಸು
ಪಚ್ಚುಗೊಳ್	೩-೫೩	ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳು; ಪಾಲುಗೊಳ್ಳು
ಪಟ್ಟಣೆಗೆ	೮-೫೧	ಪಟ್ಟಾವಳಿ ಸೀರೆ; ದುಕ್ಕಾಲ
ಪಟ್ಟವರ್ಧನ	೯-೧೦೨ವ	ಪಟ್ಟದಾನೆ; ಪಟ್ಟಗಜ
ಪಣೆ	೭-೮೭	ಮರದ ಕಾಂಡ
ಪತ್ತುಗೆ	೮-೭೯	ಹತ್ತುಗಡೆ; ಸಂಬಂಧ
ಪದಂಬಡೆ	೩-೯೦	ಹದವನ್ನು ತಿಳಿ; ಹದಗೊಳ್ಳು
ಪದಪಾತ	೭-೭೫	ಒದೆ; ಒದಿಕೆ; ಲತ್ತೆ
ಪದ್ಮಸದ್ಧ	೫-೪೧	(೧)ತಾವರೆಗೊಳ; ಕಮಲ
		ಸರೋವರ;ಪದ್ಮಾಕರ
	೫-೯೬	(೨)ಬ್ರಹ್ಮ; ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ
ಪನ್ನ	೯-೧೧೩	ಬಿಂಕ; ಅಗ್ಗಳಿಕೆ
ಪರಿಣಾಹ	೧೧-೨೮	ವಿಸ್ತಾರ; ವೈಶಾಲ್ಯ
ಪರಿವಾದಿನಿ	೩-೬೧	ವೀಣೆ
ಪರಿವಿಡಿಗೆಯ್	೮-೭೦	ಉಪಕ್ರಮಿಸು; ಆರಂಭಿಸು
ಪಲಿತ	೨-೨೦	ನರೆ; ನರೆಗೋದಲು
ಪಲ್ಲಮಳೆ	೫-೬೫	ಆನೆಯ ಮರಿ; ಮರಿಯಾನೆ
ಪಸಾಯ	೭-೪೨;	ಬಹುಮಾನ; ಪಾರಿತೋಷಿಕ
ಪಸುಗೆ	೮-೬೬	ಒಪ್ಪ; ಶೋಭೆ
ಪಟೆವಳೆ	೮-೨೪	ತುಂಡು ತುಂಡಾದುದು; ಛಿನ್ನ
		ವಿಚ್ಛಿನ್ನ; ಚೂರುಚೂರು
ಪಟಿಕೆಯ್	೮-೫೨ವ	ಅವಮಾನಿಸು; ಅವಮಾನಗೊಳಿಸು
ಪಾಂಡಿಮ	೯-೮೪	ಬಿಳುಪಾದ; ಬೆಳ್ಳಗಾದ
ಪಾಂಸು'	೮-೪	ಜಾರೆ; ಜೋಡೆ; ಪಾಣ್ಣೆ
ಪಾರಿಹಾಯ್	೧೨-೧೩ವ	ಕಡಗ; ಕಂಕಣ
ಪಾಳಿಸು	೧೦-೫	ಮೀರು; ಸೋಲಿಸು
ಪಿಚುಮಂದ	೩-೯೭	ಬೇವು
ಪಿಳಿಗು	೬-೩೧	ಬಿರಿ;ಸೀಳು

ಮಣಿಲ್	೧೦-೪೧	ಮರಳುದಿಣ್ಣೆ; ಪುಲಿನ
ಮನ್ನಾಗ	೭-೬೨ವ	ಸುರಹೊನ್ನೆ
ಮರಂದರ ಚಾಪ	೪-೫೦	ಇಂದ್ರಧನು; ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು
ಮರುಭೂತಿ	೯-೧೨೧ವ	ಅಧಿಕಲಾಭ; ಅಧಿಕವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು
ಮರುಷಾಕಾರ	೫-೯ವ	ಪೌರುಷ; ಧೈರ್ಯ
ಮರುಳ್	೨-೬೮	ಅರ್ಥ; ಔಚಿತ್ಯ
ಮಲ್ವಟ್ಟೆ	೫-೫೩	ಕಾಲುದಾರಿ; ಸೀಳುದಾರಿ
ಮಸಿಗಯ್	೪-೧೯	ಕಳೆ; ನಿವಾರಿಸು
ಮೂರಿಸು	೯-೭೬	ಹೀರಿಕೊಳ್ಳು; ಕುಡಿ
ವೃಥಾಕೃತ್	೧೨-೧೬೮	ಶಿಶುತ್ವ; ಶೈಶವ
ವೃಷತ್	೬-೩೯	ಬಾಣ; ಅಸ್ತ್ರ
ವೇರಣಿ	೬-೩೪	ಮಹಾಸೈನ್ಯ
ವೇಶಲ	೧-೧೩೯	ಜೆಲುವಾದ; ಸುಂದರವಾದ;
		ನಯವಾದ
ಮೊಂಗು	೫-೯೯	ಹಿಗ್ಗು; ಉಬ್ಬು; ಉತ್ಸಾಹಿಸು
ಮೊದೆ	೬-೩೬	ಬತ್ತಳಿಕೆ; ಬಾಣಕೋಶ
ಮೊಸಯಿಸು	೧-೧೮೬	ರಚಿಸು; ನಿರ್ಮಿಸು
ಮೋರ್	೫-೪೦ವ	ಹೋರಾಟ; ಕಾಳಗ; ಸೆಣಸಾಟ
ಪ್ರಕೃತಿ	೭-೩೬ವ	ಪ್ರಜೆಗಳು
ಪ್ರಘಣ	೮-೨೪ವ	ಮೊಗಸಾಲೆ; ಮುಖಮಂಡಪ
ಪ್ರಣಾಳ	೬-೪೭	ಹರಿನಾಳಿಗೆ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು	೬-೨೪	ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸು; ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳು
ಪ್ರತ್ಯಂತ	೧-೧೩೧	ಪಕ್ಕ; ಪಾರ್ಶ್ವ
ಪ್ರತ್ಯಯ	೪-೬೫	ಅರಿವು; ಜ್ಞಾನ
ಪ್ರಶ್ರಯ	೩-೭೧ವ	(೧)ಗೌರವ; ಆದರ; ಮನ್ನಣೆ
	೯-೨೫	(೨)ವಿನಯ; ನಮ್ರತೆ; ಶಾಲೀನತೆ
ಪ್ರಸ್ತರ	೩-೨	ಬಂಡೆಗಲ್ಲು; ಹಾಸುಗಲ್ಲು
ಫಣೀಶ	೨-೮೯	ಆದಿಶೇಷ
ಬಂಟು	೫-೧೧೧ವ	ಕಲಿತನ; ಶೌರ್ಯ; ಪರಾಕ್ರಮ
ಬಜ್ಜೆ	೮-೫೯ವ	ಧೂರ್ತ; ಚತುರೆ
ಬದ್ಧವಣ	೪-೪೨	ಮಂಗಳವಾದ್ಯ

ಬ ಸಿ	೫-೫೪	ಹರಿತಗೊಳಿಸು; ಚೂಪುಮಾಡು
ಬಳಬಿಚ್ಚಾಪ	೬-೫೨	ಇಂದ್ರಧನು
ಬಳ್ಳಳಿಕೆ	೮-೫೦ವ	ಬೆಳವಣಿಗೆ; ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಬಾಡವ	೧೦-೨೨	(೧)ಕುದುರೆ (೨)ಬಡಬಾಗಿ
ಬಾಣ	೨-೯೮	(೧)ಬಾಣ; ಅಸ್ತ್ರ (೨)ನೀಲಿ ಗೋರಾಟೆ
ಬಾನಲಾಗು	೮-೭೨	ಮಸುಕಾಗು; ಮಸುಳಿಸು
ಬಾಟೆಗೆಯ್	೨-೫೭	ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು; ಲಕ್ಷಿಸು
ಬಾಟೊದಲ್	೩-೩೭	ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ; ತವರು
ಬಿಚ್ಚಳಿಸು	೧೦-೩೨	ಬಣ್ಣಿಸು; ಹೊಗಳು
ಬಿದಿ	೯-೯೬	ಕವಳ; ಆಹಾರ
ಬಿದು	೯-೭೪	(ಆನೆಯ) ನೆತ್ತಿ; ಕುಂಭಸ್ಥಳದ ಮಧ್ಯ
ಬಿರುದನಿಗಡ	೧೦-೨೦	ಬಿರುದಿನ ಬಳಿ; ಬಿರುದಿನ ಪೆಂಡೆಯ
ಬಿದಿರಸ	೭-೮೪	ಅತಿಥಿ
ಬೀಟು	೬-೮೧	(೧)ಕೊಡು; ದಾನಮಾಡು (೨)ನೀಳು; ದೀರ್ಘತೆ
ಬೀಸರ	೮-೪೪	ವ್ಯರ್ಥ
ಬೆಂಜನ	೯-೯೬	ಅಂಜನ
ಬೆಗಡು	೫-೬೫ವ	ಭ್ರಮೆ; ಭ್ರಾಂತಿ
ಬೆಸೆ	೧೦-೧೯	ಬಿಂಕತಾಳು; ಗರ್ವಿಸು
ಬೆಳ್ತನ	೮-೫೯	ದಡ್ಡತನ; ತಿಳಿಗೇಡಿತನ
ಬೋಧಾಲೋಕ	೧-೫	ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನು; ಜ್ಞಾನಿ
ಭರ್ವ	೧೦-೨೦	ಚಿನ್ನ; ಸುವರ್ಣ
ಭಾವಿತಾತ್ಮ	೯-೫೮	ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿ
ಭೂಮಿಕೆ	೧-೧೪೨	ಉಪರಿಗೆ; ಅಂತಸ್ತು; ಮಹಡಿ
ಮಂದರ	೧-೮೦	(೧)ಮೇರುಪರ್ವತ (೨)ಸ್ವರ್ಗ
ಮಂದುರೆ	೧-೧೪೧	ಅಶ್ವಶಾಲೆ; ಕುದುರೆಯ ಲಾಯ
ಮಧಿಯಿಸು	೫-೧೩೪	ಘಾತಿಸು; ಪೀಡಿಸು

ಮನಂಬಸು	೫-೬	ದಿಗ್ಗಮಗೊಳ್ಳು
ಮನದನ್ನದೆ	೬-೮೭	ಮನಃಪ್ರೀತಿಯಿಂದ; ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ
ಮರುನ್ನದಿ	೧-೧	ದೇವನದಿ; ದೇವಗಂಗೆ
ಮಲಿನಾಕಾರ	೯-೧೨೧	ಅಂದಗೇಡಿ; ಕುರೂಪಿ
ಮಸಮಸನಾಗು	೮-೫೯	ಮಸುಳು; ಕುಗ್ಗು
ಮಹೀಗೃಹ	೭-೧೨೮	ನೆಲಮನೆ
ಮಟ್ಟು	೨-೪೩	ಆರು; ನಂದು
ಮಾಂಕರಿಸು	೬-೭೦	ಹೀಯಾಳಿಸು; ಧಿಕ್ಕರಿಸು
ಮಾತರಿಶ್ವ	೪-೩೦	ಗಾಳಿ
ಮಾಧವ	೭-೬೫	ಮಧುಮಾಸ; ವಸಂತಮಾಸ
ಮಾಯ್ತ	೨-೪೨	ಕೆಟ್ಟ; ದುಷ್ಟ
ಮಾರ್ಪಾಡಿ	೧೦-೯೮	ಶತ್ರುಸೈನ್ಯ; ಎದುರಾಳಿಯ ಪಡೆ
ಮಾಸರ	೮-೫೧	ಮನೋಹರ; ಸುಂದರ
ಮಿಗೆವರ್	೧-೬೯	ಅತಿಶಯವಾಗು
ಮುಂಬದ	೮-೬೮	ಮದನದ್ರವ
ಮುಖಮುದ್ರೆ	೯-೧೧೪	ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುವುದು; ನಿರುತ್ತರ ಗೊಳಿಸುವುದು
ಮುಟ್ಟು	೫-೧೦೨	ತಕ್ಕ; ಯೋಗ್ಯ; ಅರ್ಹ
ಮುಮೂರ್ಷು	೧೦-೫೭	ಸಾಯಬಯಸುವವನು ; ಸಾಯಲಿರು ವವನು
ಮುಳ್ಳು	೬-೩೭	ಕೆಂಪುಬಟ್ಟೆ ; ರಕ್ತವರ್ಣದ ವಸ್ತ್ರ
ಮೂಡಿಗೆ	೧-೧೧೧	ಬತ್ತಳಿಕೆ
ಮೂಲಧನ	೨-೬೧	ಬಂಡವಾಳ
ಮೃದ್ವೀಕೆ	೧-೧೦೫ವ	ದ್ರಾಕ್ಷೆ
ಮೆಯ್ವೆರ್ಚು	೬-೨೫	(೧) ಮೈಯುಬ್ಬು; ಮೈಸೊಕ್ಕು
	೪-೪೭	(೨) ಹೆಚ್ಚಾಗು; ಅಧಿಕವಾಗು
ಮೇಚಕತೆ	೩-೮೬	ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣ; ಶ್ಯಾಮತೆ
ಮೊಟ್ಟು	೫-೨೨ವ	ಬಾಗು; ಎರಗು; ವಂದಿಸು
ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞ	೫-೩೨	ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದವನು; ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಿ
ಯಾವಕದ್ರವ	೬-೬೩ವ	ಅರಗಿನ ರಸ; ಅಲತಿಗೆ

ಯೂಧಿಕೆ	೧-೧೦೬	ಮಲ್ಲಿಗೆ
ರಥಕಲ್ಪ	೧೦-೨೧	ರಥ ಸೈನ್ಯದ ಅಧಿಪತಿ
ರಸಿತ	೧೦-೬೧	ಧ್ವನಿ; ನಿನಾದ
ರೈಸ್ತಂಭ	೧-೧೫	ಚಿನ್ನದ ಕಂಬ
ರೋಧ	೧-೮೨	ದಂಡೆ; ತೀರ; ತಟ
ರೋಧಸ್ವಿನಿ	೧-೧೨	ಹೊಳೆ; ನದಿ
ಲಪನ	೫-೧೩೪	ಮೊಗ; ಮುಖ
ಲಾಸಕಿ	೩-೮೩	ನರ್ತಕಿ; ನಾಟ್ಯಗಾರ್ತಿ
ವಂಕದರ	೫-೧೦೬	ವಕ್ರದ್ವಾರ; ಗುಪ್ತದ್ವಾರ
ವಡ್ಡಾಗರ	೫-೪೭	ನೆಲೆವೀಡು; ಮೂಲಾಶ್ರಯ
ವತಂಸ	೧೦-೩	ಕಿವಿಯ ಆಭರಣ; ಕರ್ಣಕುಂಡಲ
ವರಾಕ	೮-೧೦	ಅದೃಷ್ಟಹೀನ; ದುರ್ದೈವಿ
ವರ್ಮ	೧-೮	ಅಂಗರಕ್ಷಕ ಕವಚ; ಚಿಲಖತ್ತು
ವಲ್ಲಭ	೯-೧೦೪	ಪ್ರಿಯವಾದ; ಮೆಚ್ಚಾದ
ವಳಭಿ	೧೩-೨೬ವ	ಉಪರಿಗೆ; ಅಂತಸ್ತು; ಮಹಡಿ
ವಾತೂಳಿಕೆ	೪-೧೮ವ	ಸುಟ್ಟುರೆ; ಸುಂಟರಗಾಳಿ
ವಾತ್ಯೆ	೧೨-೧೬೫	ವಾತೂಳಿಕೆ
ವಾರುವ	೩-೫೫	ಕುದುರೆ
ವಾವದೂಕ	೧-೧೧೦	ಶಬ್ದಮಯ; ವಾಚಾಳ
ವಾಸರ	೨-೧೫	ಹಗಲುಹೊತ್ತು; ಹಗಲು
ವಾಸಿಸು	೮-೩೭	ಕಂಪುಗೊಳಿಸು; ವಾಸನೆ ಕಟ್ಟು; ಪರಿಮಳಿಸು
ವಿಗತಾರ್ಥ	೫-೭೫	ಹುರುಳುಗೆಟ್ಟು; ನಿರರ್ಥಕ
ವಿಚಕಿಲ	೨-೯೬	ಮಲ್ಲಿಗೆ
ವಿಜಾತಿ	೯-೧೨೧	ಪಕ್ಷಿಜಾತಿ; ಪಕ್ಷಿಕುಲ
ವಿಜೃಂಭಣ	೫-೧೧೯	ವಿಸ್ತಾರ; ವಿಕಾಸ
ವಿಪರ್ಯಯ	೨-೬೧	ಬದಲಾವಣೆ; ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ವಿಭೂತಿ	೯-೧೧೦	(೧) ವೈಭವ (೨) ಬೂದಿ; ಭಸ್ಮ
ವಿರೂಪತೆ	೭-೭೯	ನಿರಾಕಾರತೆ; ನಿರಂಗತ್ಯ
ವಿಷಾದಗರ್ಭ	೩-೭೭	ದುಃಖಮಯವಾದ; ದುಃಖಕರವಾದ

ವಿಸರ್ಜಿಸು	೬-೪೨ವ	ಕಳುಹಿಸು; ಬೀಳ್ಕೊಡು
ವಿಹಿತಾರ್ಥ	೨-೧೮	ಸಾರ್ಥಕ; ಅನ್ವರ್ಥ
ವೃಂದಾರಕ	೧೨-೧೨೦	ಮುಖ್ಯ; ಪ್ರಧಾನ
ವೇಶಂತ	೫-೬೧	ಚಿಕ್ಕಹೊಂಡ; ಪಲ್ವಲ
ವೇಶ್ವ	೧-೫೨	ನಿಲಯ; ನಿವಾಸ; ಗೃಹ
ವ್ಯಗ್ರ	೬-೫೫	ತೊಡಗಿದ; ನಿರತ; ಮಗ್ನ
ವ್ಯಸನ	೬-೫೫	ಕೆಲಸ; ಕಾರ್ಯ
ವ್ಯಾಸಕ್ತ	೧-೧	ತೊಡಗಿದ; ನಿರತ
ವೈಹೇಯ	೧-೯೦	ಕೆಂಪು ಭತ್ತವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಗದ್ದೆ
ಶಂಬ	೮-೩೪	ವಜ್ರಾಯುಧ; ವಜ್ರ
ಶಂಬಾಪಾತ	೯-೩೮	ಸಿಡಿಲಿನ ಹೊಡೆತ; ವಜ್ರಾಘಾತ
ಶಕುಳ	೧-೪೩	ಮೀನು
ಶತಮನ್ಯು	೨-೭	ಇಂದ್ರ
ಶಮನ	೧೦-೯೧	ಯಮ
ಶರ್ಮ	೧-೮	ನೆಲೆ; ಆಶ್ರಯ
ಶಶಿಮಣಿ	೧೦-೪೦	ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆ
ಶಾಲೂರ	೫-೪೦ವ	ಕಪ್ಪೆ; ಮಂಡೂಕ
ಶಾಲೇಯ	೧-೯೦	ಬಿಳಿಯ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆ
ಶಿರೋಧಿ	೫-೧೨	ಕೊರಳು; ಕತ್ತು
ಶೈಲಿ	೧೩-೧೫	ನಡತೆ; ವರ್ತನೆ
ಷಡಭಿಜ್ಞ	೧-೨೫	ಬುದ್ಧ; ಬುದ್ಧಮತಾನುಯಾಯಿ
ಷಡ್ವಲ	೯-೧೧೮ವ	ಮೌಲ, ಭೃತಕ, ಶ್ರೇಣಿ, ಮಿತ್ರ, ಅಮಿತ್ರ, ಆಟವಿಕ, ಎಂಬ ಆರು ಬಗೆಯ ಸೈನ್ಯ(೧೦-೧೭ವ ನೋ). ರಾಜ ಪರಮಂಡಲಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಆರು ಬಗೆಯ ಕ್ರಮಗಳು:- ಸಂಧಿ, ವಿಗ್ರಹ, ಯಾನ, ಆಸನ, ಸಂಶ್ರಯ ಮತ್ತು ಧೈದೀಭಾವ ಎಂದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರು.
ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯ	೯-೧೧೭	
ಸಂವ್ಯಾನ	೭-೯೮	ಸೆರಗು

ಸಣ್ಣೆಗೆ	೧-೧೩೦	ಒರಳು; ಒರಳುಕಲ್ಲು
ಸನಾಭಿ	೯-೬೫ವ	ಬಂಧು; ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿ
ಸನ್ನತೆ	೧೦-೪೨	ನಿರ್ವಿಣ್ಣತೆ; ಆಯಾಸ
ಸನ್ನಾಹ	೧೦-೬೩	ಕವಚ; ಚಿಲಖತ್ತು
ಸಪ್ತಿ	೯-೮೭	ಕುದುರೆ
ಸಮಂದರ್	೬-೬೭ವ	ಸರಿಯಿಟ್ಟು ನೋಡು; ಸರಿದೂಗಿಸು
ಸಮಕಟ್ಟು	೫-೫೪	ಏರ್ಪಡಿಸು; ತಯಾರಿಸು; ನಿರ್ಮಿಸು
ಸಮನಿಸು	೪-೫	ಒದಗು; ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳು; ಹೊಂದು
ಸಮಜು	೬-೬೩ವ	ತಿದ್ದು; ನೇರ್ಪಡಿಸು
ಸಮಾನ	೧-೧೪೫	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ
ಸಮಾಹಿತ	೯-೫೯	ಶಾಂತ; ಸ್ವಸ್ಥ
ಸಮಾಹೃತಿ	೨-೮೩	ಬೆರಕೆ; ಸೇರಿಕೆ; ಮಿಶ್ರಣ
ಸಮ್ಮನಿಸು	೪-೨೩	ಗೌರವಿಸು; ಮೆಚ್ಚು
ಸವನ	೪-೬೯	ಅಭಿಷೇಕ
ಸವಿತ್ರಿ	೧೧-೧೧೦ವ	ತಾಯಿ; ಜನನಿ
ಸಹಸ್ರೋಶ್ರು	೫-೭೦	ಸಹಸ್ರಕಿರಣ; ಸೂರ್ಯ
ಸಾಮಿಪಕ್ವ	೬-೫೪ವ	ಅರ್ಧಹಣ್ಣಾದ; ಅರ್ಧಪಕ್ವ
ಸಾರ್ಜು	೩-೧೦೨	ಇಡು; ಇರಿಸು
ಸಾರ್ಥ	೨-೧೧೫	ಸಮೂಹ; ಸಮುದಾಯ
ಸಾಲ್	೨-೬೮	ಸಮರ್ಥನಾಗಿರು; ತಕ್ಕವನಾಗಿರು
ಸಾವದ್ಯ	೧-೫	ಕಳಂಕ
ಸುಖಲವ	೩-೪೨	ಅಲ್ಪಸುಖ
ಸುತ್ತ	೬-೬೨	ಉಡುವ ಬಟ್ಟೆ; ಉಡುಗೆ
ಸುರಭಿ	೭-೬೯ವ	(೧) ಕಾಮಧೇನು (೨) ವಸಂತಮಾಸ
ಸೂರುಳ್	೮-೫೯	(೧) ಆಣೆಮಾಡು; ಶಪಥಮಾಡು (೨) ಆಣೆ; ಶಪಥ; ಭಾಷೆ
ಸೂರ್ಯೋಪಲ	೮-೬೦	ಸೂರ್ಯಕಾಂತ ಶಿಲೆ
ಸೈತು	೪-೬	ಸುಮ್ಮನೆ; ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೆ
ಸೊಡರ್ವಕ್ಕು	೨-೨೪	ದೀಪದ ಕಾಡಿಗೆ
ಸೊಲ್ಲಿಸು	೩-೪೫	ನುಡಿ; ಮಾತಾಡು
	೩-೬೨	

ಸ್ತನಂಧಯ	೩-೭
ಸ್ತನಯಿತ್ನು	೪-೩೭
ಸ್ತನಿತ	೪-೩೨
ಸ್ತವಕ	೨-೭೬
ಸ್ತೂಪಿತ	೧-೧೫೧

ಮಗು; ಶಿಶು
ಮೋಡ: ಮೇಘ
ಮೋಡದ ಗರ್ಜನೆ: ಗುಡುಗು
ಗೊಂಚಲು: ಗುಚ್ಛ: ಮಂಜರಿ
ರಾಶಿಹಾಕಿದ: ಒಟ್ಟಿದ: ಅಡಕ
ಲೇರಿಸಿದ

ಸ್ಥಲೀಕ	೬-೪೪
ಸ್ಥಳಕಮಳ	೯-೨೭
ಸ್ಥಳೇಂದೀವರ	೧-೧
ಸ್ತಂಸಿ	೪-೩೬
ಸ್ತವಂತಿ	೯-೬೯
ಸ್ತಾಂತಭೂ	೧-೨೧
ಹರವಸ	೮-೭೦
ಹಳಿಕ	೧೧-೪೨
ಹಾಟಕ	೧-೧೧೪
ಹೀರ	೭-೧೨೯
ಹೋಡಾಡು	೧೦-೭

ನೆಲಗಟ್ಟು: ಕುಟ್ಟಮ
ನೆಲದಾವರೆ
ಸ್ಥಳಕಮಳ
ಕಳಚುವ: ಉದಿರುವ
ಹೊಳೆ: ನದಿ
ಮನೋಜ: ಮನ್ಮಥ: ಕಾಮ
ಪರವಶತ: ಮೂರ್ಛ
ಬೇಸಾಯಗಾರ: ಒಕ್ಕಲಿಗ: ಕೃಷಿಕ
ಚಿನ್ನ: ಬಂಗಾರ
ವಜ್ರ
ಹಾಸ್ಯಮಾಡು: ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡು.

ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಕೋಶ

[ಗ್ರಂಥದ ಒಡಲಲ್ಲಿಯೆ ಅನೇಕ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳಿಗೆ ವಿವರಣೆಯಿದೆ: ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಮಿಕ್ಕ ಪದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.]

ಅಘಾತಿ ೧-೨: ೩-೮೦. ಜೀವದ ಅನಂತಜ್ಞಾನಾದಿ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದ ನಾಲ್ಕು ಕರ್ಮಗಳು: ವೇದನೀಯ, ಆಯು, ನಾಮ ಮತ್ತು ಗೋತ್ರ ಎಂದು ಇವುಗಳ ಹೆಸರು.

ಅಣಿಮಾ ೩-೬೯ ವ: ೧೧-೩೩ವ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ದೊರಕುವ ಅಣಿಮೆ, ಮಹಿಮೆ, ಗರಿಮೆ, ಲಷಿಮೆ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ, ಈಶತ್ವ, ವಶಿತ್ವ ಎಂಬ ಎಂಟು ಸಿದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು; ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ.

ಅಧಃಪ್ರವೃತ್ತಕರಣ ೧೪-೬೪ ವ: ಕರಣವೆಂದರೆ ಪರಿಣಾಮ, ನಾನಾ ಜೀವಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಪೂರ್ವಪರಿಣಾಮಗಳೊಡನೆ ಸಾದೃಶ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಃಪ್ರವೃತ್ತಕರಣವೆಂದು ಹೆಸರು. ಭಿನ್ನ ಸಮಯದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಪೂರ್ವಪರಿಣಾಮಗಳೊಡನೆ ಸಾದೃಶ್ಯ ಹೊಂದದೆ ನವೀನವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೂರ್ವಕರಣವೆಂದು ಹೆಸರು. ನಾನಾಜೀವಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಪ್ರತಿಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಸ್ಪರ ಸದೃಶವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನಿವೃತ್ತಿಕರಣವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇವು ಮೂರು ೭.೮.೯ ನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನಗಳ ಕ್ರಮವಾದ ಹೆಸರುಗಳಾಗಿವೆ.

ಅನಂತಚತುಷ್ಟಯ ೧೨-೧೪೭ ವ. ತೀರ್ಥಂಕರನಿಗೆ ಲಭಿಸುವ ಅನಂತಜ್ಞಾನ ಅನಂತ ದರ್ಶನ, ಅನಂತಸುಖ ಮತ್ತು ಅನಂತವೀರ್ಯ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕುಗುಣಗಳು

ಅನಿವೃತ್ತಿಕರಣ ೧೪-೬೪ ವ. 'ಅಧಃಪ್ರವೃತ್ತಕರಣ' ನೋ.

ಅನುತ್ತರ ೧೧-೨೮. ಲೋಕಾಕಾರದ ತುದಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಜಯ, ವೈಜಯಂತ, ಜಯಂತ, ಅಪರಾಜಿತ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ಐದು ವಿಮಾನಗಳು.

ಅನುಬದ್ಧಕೇವಳಿ ೧-೧೩. ಗೌತಮ ಗಣಧರ, ಸುಧರ್ಮಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಜಂಬೂಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬ ಮೂವರು ಕೇವಲಜ್ಞಾನಿಗಳು.

ಅನುಯೋಗ ಚತುಷ್ಟಯ ೧-೬೮. ಜೈನಾಗಮದ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳು: ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗ, ಕರಣಾನುಯೋಗ, ಚರಣಾನುಯೋಗ ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯಾನುಯೋಗ ಎಂದು ಇವು ನಾಲ್ಕು.

ಅನೈಕಾಂತ ೧-೪. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾಲ, ಭಾವಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅಸ್ತಿ (ಭಾವರೂಪ), ನಾಸ್ತಿ (ಅಭಾವರೂಪ), ನಿತ್ಯ, ಅನಿತ್ಯ, ಏಕ, ಅನೇಕ ಹೀಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಇರುವುದೆಂದು ವಿವರಿಸುವ ಜಿನವಾಣಿಗೆ ಅನೈಕಾಂತವೆಂಬ ಹೆಸರು, ವಸ್ತುವಿನ ಸಮಸ್ತ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವ ಏಕಾಂತವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವಾದವೆಂದೂ, ಒಂದು ನಯದಿಂದ ಒಂದೊಂದೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಸ್ಯಾದ್ವಾದವೆಂದೂ ಹೆಸರು.

ಅಪೂರ್ವಕರಣ ೧೪-೬೪ ವ. 'ಅಧಃಪ್ರವೃತ್ತಕರಣ' ನೋ.

ಅಪ್ರಮತ್ತ ಗುಣಸ್ಥಾನ ೧-೫. 'ಜೀವ' ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರುವ ಹಂತಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ೧೪ ಗುಣಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಏಳನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನ. ಅನ್ಯ ಕಷಾಯಗಳ ಉದಯವಾಗದೆ, ಕೇವಲ ಸಂಜ್ವಲನ ಕಷಾಯ ಹಾಗೂ ಹಾಸ್ಯಾದಿ ನೋಕಷಾಯಗಳ ಮಂದವಾದ ಉದಯವಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ, ಈ ಗುಣಸ್ಥಾನ.

ಅಭಿಯೋಗ್ಯ ೪-೬೮ ವ. ಇಂದ್ರನ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಗ. ಸೇವಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಭೃತ್ಯರಿಗೆ ಸಮಾನರಾದ ದೇವತೆಗಳು.

ಅಷ್ಟಮಭೂಮಿ ೧-೨. ಸಿದ್ಧರು ವಾಸಮಾಡುವ ಲೋಕಭಾಗ. 'ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ'ಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನ ಮೇಲೆ, ಮನುಷ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಷ್ಟೆ ವಿಶಾಲವಾಗಿರುವ ಭೂಮಿ ಈಷತ್ ಪ್ರಾಗ್ಭಾರವೆಂದೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಸರುಂಟು. ಜನ್ಮ, ವಾರ್ಧಕ್ಯ, ಮರಣ, ಭಯ, ಸಂಯೋಗ, ವಿಯೋಗ, ದುಃಖ, ರೋಗ ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದೇ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ನಿರಂತರವಾದ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಸುಖ ಹಾಗೂ ಅನಂತಜ್ಞಾನಗಳಿರುವ ಭೂಮಿ ಇದು.

ಅಷ್ಟಾಕ್ಷಿಕ ಪೂಜೆ ೩-೯೧. ಅಷ್ಟಮಿಯಿಂದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯವರೆಗೆ ಶ್ರಾವಕರು ಮಾಡುವ ಎಂಟು ದಿನಗಳ ಜಿನಪೂಜೆ.

ಆತ್ಮರಕ್ಷಕ ೪-೬೮ ವ. ಇಂದ್ರನಾದವನಿಗೆ ಇರುವ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಗ. ಅರಸನಿಗೆ ಮೈಗಾವಲಾಗಿ ಖಡ್ಗಧಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಅಂಗರಕ್ಷಕರಂತೆ ಇಂದ್ರನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ದೇವತೆಗಳು. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಶತ್ರುಬಾಧೆ ಯಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಇವರು ಇರುವುದು ಆತನ ವೈಭವ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ.

ಈರ್ಯಾಪರಿಶುದ್ಧಿ ೧೪-೩. ನಡೆಯುವಾಗ ಜೀವಹಿಂಸಾದಿ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೆಲವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮೊಳಗಳಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವುದು.

ಈಷತ್ಪ್ರಾಗ್ಧಾರ ೧೬-೬೦=ಅಷ್ಟಮಭೂಮಿ.

ಉಪಪಾದನಿಕೇತನ ೧೧-೩೩ ವ. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಪೂರ್ಣ ಯೌವನವಂತರಾಗಿರಲು, ಅಲಂಕಾರಸಹಿತರಾಗಿರಲು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮೈದಾಳುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಪಾದನವೆಂದು ಹೆಸರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಹುಟ್ಟುವ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಉಪಪಾದನಿಕೇತನವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಏಕವಿಹಾರಿ ೧೧-೧೭ ವ. ತಪೋವೃದ್ಧನೂ, ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧನೂ, ಆಚಾರವಂತನೂ, ಆಗಮಕುಶಲನೂ ಆಗಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಧುವಿಗೆ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಏಕರಿಸಲು ಜಿನೇಶ್ವರನು ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬಂಟಿಗನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಸಾಧುವಿಗೆ ಏಕವಿಹಾರಿಯೆಂದು ಹೆಸರು.

ಕಷಾಯ ೧-೨೧. ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ದೋಷಗಳು ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯಾ ಮತ್ತು ಲೋಭ ಎಂದು ಇವು ನಾಲ್ಕು. ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಹಾಗೂ ಅಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಭೇದದಿಂದ ಇವು ಎಂಟೂ ಆಗುತ್ತವೆ.

ಕಾರ್ಯೋತ್ಸರ್ಗ ೩-೭೧. ಕೈ ಇಳಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇಹವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲುವುದು. ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ. ಖಡ್ಗಾಸನವೆಂದೂ ಹೆಸರಿದೆ.

ಕಿಲ್ಬಿಷಿಕ ೪-೬೩. ಕಿಲ್ಬಿಷವೆಂದರೆ ಪಾಪ. ಕಿಲ್ಬಿಷವುಳ್ಳ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕಿಲ್ಬಿಷಿಕರೆಂದು ಹೆಸರು. ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಾಂಡಾಲ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಂತೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮುಣ್ಯಬಲದಿಂದಾದ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇರುವವರು.

ಘಾತಿ ೧-೨: ೩-೮೦. ಆತ್ಮನ ಗುಣಕ್ಕೆ ಘಾತಕವಾದ, ಕರ್ಮ. ಜ್ಞಾನಾ ಪರಣೀಯ, ದರ್ಶನಾವರಣೀಯ, ಮೋಹನೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಯ ಎಂದು ಇವು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿವೆ.

ಭದ್ರಸೃಕಾಲ ೧೪-೫೭ ವ. ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ಅವಸ್ಥೆ, ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ, ದರ್ಶನಾವರಣ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಾವರಣಗಳಿಂದ ಇನ್ನೂ ಮುಕ್ತನಾಗದಿರುವ ಕಾಲ.

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ೧೬-೬೩. ದೇವತೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಗ್ರಹ, ನಕ್ಷತ್ರ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ದೇವತೆಗಳು.

ತ್ರಾಯಸ್ತಂಶ ೧೨-೪೩ ವ. ದೇವೇಂದ್ರರಿಗೆ ಪುರೋಹಿತ, ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರಂತೆ ಇರುವ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ದೇವತೆಗಳು “ಮೂವತ್ತು ಮೂವರು” ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿಯೆ ಇವರು ತ್ರಾಯಸ್ತಂಶ ದೇವತೆಗಳು.

ತ್ರಿಗುಪ್ತಿ ೧೬-೨೬ ವ. ಮನಸ್ಸು ಮೈಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವು ಧರ್ಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಗುಪ್ತಿ. ಇದು ಮನೋಗುಪ್ತಿ, ವಾಗ್ಗುಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಾಯಗುಪ್ತಿ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿದೆ.

ತ್ರೈವಿದ್ಯ ೧-೨೪. ಷಟ್ಪಂಥಾಗಮದ ಮೊದಲ ಮೂರು ಖಂಡಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದವನು. “ತ್ರೈವಿದ್ಯದೇವ” ನೆಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಮಾಘಾಂಡಿ, ಅಕಲಂಕದೇವ, ರಾಮಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ.

ತ್ರೈವಿದ್ಯೇಶ ೧-೩೦=ತ್ರೈವಿದ್ಯ.

ನವವಿಧಪುಣ್ಯ ೧೩-೯ ವ. ಚರಿಗೆಗೆ ಬಂದ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವ ಒಂಬತ್ತು ಕ್ರಮಗಳು. ಮೂರು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ, ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ, ಉನ್ನತ ಪೀಠಪ್ರದಾನ, ಅರ್ಚನ, ನಮಸ್ಕಾರ, ವಚನಶುದ್ಧಿ, ಕಾಯಶುದ್ಧಿ, ಮನಃಶುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಏಷಣಾಶುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಈ ಒಂಬತ್ತು ನವವಿಧ ಪುಣ್ಯ. (೩-೩೦ ಅನುವಾದ ನೋ.)

ನಿರಾಕಾರ(ಅನಶನ) ೧೧-೮. ಉಪವಾಸ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಾರ ಮತ್ತು ನಿರಾಕಾರ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆ, ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ನೋಂಪಿ ಅಥವಾ ವ್ರತದ ಉಪವಾಸ ಸಾಕಾರ. ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟವಧಿಯ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸಿನ ಅಂಗವಾದ ಉಪವಾಸ ನಿರಾಕಾರ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಕಾಂಕ್ಷ-ನಿರಾಕಾಂಕ್ಷ ಎಂದೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು.

ಪಂಚಸಮಿತಿ ೧೬-೫೬ ವ. ಜೀವ ಹಿಂಸೆಯಾಗದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮ, ಈರ್ಯಾಸಮಿತಿ (ನಡೆಯುವಾಗ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನೋವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು), ಭಾಷಾಸಮಿತಿ (ಯಾರಮನಸ್ಸನ್ನೂ ನೋಯಿಸದಂತೆ ಮಾತಾಡುವುದು), ಏಷಣಾಸಮಿತಿ (ತನಗಾಗಿಯೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಹಾಗು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು), ಆದಾನ ಸಮಿತಿ (ಪಾತ್ರೆ, ಪುಸ್ತಕ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಇಡುವಾಗ ಹಾಗು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಜೀವಹಿಂಸೆಯಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸುವುದು), ಉತ್ಸರ್ಗಸಮಿತಿ (ಮಿಕ್ಕ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟಹೋದ ಆಹಾರವನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವಾಗಲೂ, ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆಗಳಲ್ಲೂ ಜೀವಹಿಂಸೆಯಾಗದಂತೆ ಜಾಗರೂಕವಾಗಿರುವುದು) -ಎಂದು ಇವು ಐದು ಬಗೆಯಾಗಿವೆ.

ಪಂಚಮಹಾವ್ರತ: ೧೧-೨. ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಆಸ್ತೇಯ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಪರಿಗ್ರಹ ಎಂಬುವು ಐದು ಮಹಾವ್ರತಗಳು. ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದಾಗ ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಣುವ್ರತಗಳೆಂದೂ, ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದಾಗ ಮಹಾವ್ರತಗಳೆಂದೂ ಹೆಸರು.

ಪಂಚಾತಿಚಾರ ೨-೮೨. ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ಬಗೆಯ ದೋಷಗಳು. ೧. ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಶಂಕೆ, ೨. ಭೋಗಾಪೇಕ್ಷೆ, ೩. ಶರೀರದ ನಿರ್ವಿಚಿಕಿತ್ಸೆ, ೪. ನಿರ್ದೋಷಿಯ ಪ್ರಶಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಶಂಸೆ, ೫. ಸದೋಷಿಯ ಹೊಗಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯದೃಷ್ಟಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ.

ಪರೀಷಹ ೧-೩. ತಪಶ್ಚರಣಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾದ ೨೨ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಗಳು ೧. ಹಸಿವು, ೨. ಬಾಯಾರಿಕೆ, ೩. ಚಳಿ, ೪. ಉಷ್ಣ, ೫. ಸೊಳ್ಳೆ- ಚಿಕ್ಕಾಡು ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಕಚ್ಚುವುದು. ೬.ಬೆತ್ತಲೆಯಿರುವುದರಿಂದಾಗುವ ತೊಂದರೆ, ೭. ಆರತಿ, ೮. ಸ್ತ್ರೀವಿರಹ, ೯. ಸಂಚಾರಬಾಧೆ, ೧೦. ಶಯ್ಯಾಬಾಧೆ, ೧೧. ಆಸನಬಾಧೆ, ೧೨. ಬೈಗುಳು, ೧೩. ಯಾಚನೆಯಲ್ಲಾಗುವ ತೊಂದರೆ, ೧೪. ಹೊಡೆತ, ೧೫. ಭಿಕ್ಷೆ ದೊರೆಯದಿರುವ ಖೇದ, ೧೬. ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕ ಫಲಕಾಣದಿರುವಿಕೆ. ೧೭. ರೋಗ, ೧೮. ಮುಳ್ಳುಕಲ್ಲುಗಳ ಬಾಧೆ, ೧೯. ಅಹಂಕಾರ, ೨೦. ಅಜ್ಞಾನದ ಕೊರಗು, ೨೧. ಸ್ನಾನವಿಲ್ಲದುದರಿಂದಾಗುವ ಬಾಧೆ, ೨೨. ಜನರಿಂದ ಪುರಸ್ಕಾರವಾಗದಿರುವಿಕೆ.

ಪಾರಿಷದ ೧೨-೪೩. ಇಂದ್ರರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೇವತೆಗಳು ಅರಸರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಧಾನಕಾರಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಮಾನರಾಗಿದ್ದು ಇವರು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ತುಂಬ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪೂರ್ವ ೧೩-೫೬ ವ. ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ವರ್ಷದ ಅವಧಿಗೆ ಒಂದು ಪೂರ್ವಾಂಗವೆಂದು ಹೆಸರು. ಉಳಿ ಲಕ್ಷ ಪೂರ್ವಾಂಗಗಳಾದರೆ ಒಂದು 'ಪೂರ್ವ'ವೆಂಬ ಕಾಲಾವಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪೂರ್ವಾಂಗ ೧೩-೫೬ ವ. 'ಪೂರ್ವ'ನೋ.

ಪ್ರತಿಮಾನಿಯೋಗ ೧೧-೨೦. ವಿಗ್ರಹದಂತೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ.

ಭವನವಾಸಿಗ ೧೬-೧೮ ವ. =ಭವನಾಮರ.

ಭವನಾಮರ ೧೬-೧೮ ವ. ಭವನವಾಸಿ, ವ್ಯಂತರ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪವಾಸಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ದೇವತಾವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

ಭಾವನ ೧೬-೬೩ =ಭವನಾಮರ.

ಮೂಲಗುಣ ೧೧-೫ ವ. ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ೨೮ ಅವಶ್ಯಕ ಗುಣಗಳು:- ೫. ಮಹಾವ್ರತ, ೫ ಸಮಿತಿ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ, ದಿಗಂಬರತ್ವ, ಕೇಶಲುಂಛನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ, ಷಡಾವಶ್ಯಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಾಧಕತ್ವ, ಸ್ನಾನರಾಹಿತ್ಯ, ಭೂಶಯನ, ದಂತಧಾವನ ಮಾಡದಿರುವುದು, ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಊಟ, ಒಪ್ಪೊತ್ತಿನ ಊಟ.

ಮೂಲೋತ್ತರ ಗುಣ ೧೧-೧೬ ವ. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಮೂವತ್ತಾರು ಗುಣಗಳು:- ೧೨ ತಪಸ್ಸು, ೬ ಅವಶ್ಯಕಗಳು, ೫ ಆಚಾರಗಳು, ೧೦ ಧರ್ಮಗಳು, ೩ ಗುಪ್ತಿಗಳು.

ವಾನೇಯ ೧೬-೬೩. ವ್ಯಂತರ ದೇವತೆಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದುವರ್ಗ, ಕಿನ್ನರ ಮೊದಲಾಗಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಪ್ರಕಾರಗಳುಂಟು.

ವಾಯುತ್ರಿತಯ ೧೬-೬೨ ವ. ಲೋಕದ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿರುವ ಘನೋದಧಿ, ಘನವಾತ ಮತ್ತು ತನುವಾತ ಎಂಬ ಮೂರು ಗಾಳಿಗಳು.

ಶ್ರುತಕೇವಳಿ ೧-೧೩. ವಿಷ್ಣುನಂದಿ, ನಂದಿಮಿತ್ರ, ಅಪರಾಜಿತ, ಗೋವರ್ಧನ ಮತ್ತು ಭದ್ರಬಾಹು-ಈ ಐವರು ಶ್ರುತಕೇವಲಿಗಳು.

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶದ್ಗುಣ ೧-೩. = ಮೂಲೋತ್ತರ ಗುಣ.

ಸಪ್ತಭಂಗಿ ೧-೧೧. ಯಾವುದೇ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅದರ ದ್ರವ್ಯ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾಲ ಮತ್ತು ಭಾವ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಧರ್ಮಗಳು

ಇರುವುದನ್ನು, ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವಿವರಿಸುವ ಏಳು ಬಗೆಯ ತರ್ಕಕ್ರಮ. ಸ್ಯಾದಸ್ತಿ, ಸ್ಯಾನ್ಯಾಸ್ತಿ, ಸ್ಯಾದಸ್ತಿನಾಸ್ತಿ, ಸ್ಯಾದವಕ್ತವ್ಯ, ಸ್ಯಾದನ್ಯವಕ್ತವ್ಯ, ಸ್ಯಾನ್ಯಾನ್ಯವಕ್ತವ್ಯ, ಸ್ಯಾದಸ್ತಿನಾನ್ಯವಕ್ತವ್ಯ-ಎಂಬ ಈ ಏಳು ಭಂಗಿಗಳುಳ್ಳವಾದ, ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಯಾದ್ವಾಸವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಸಮುದ್ಭೂತ ೧೬ ೫೬ ವ. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಕರ್ಮಾಂಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇವಲಿಯು ತನ್ನ ಆತ್ಮಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು. ಮದಿರೆಯಲ್ಲಿ ನೊರೆ ಹಿಂಗಿ ಅದು ಪುನಃ ಶಾಂತವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಸಮುದ್ಭೂತದಲ್ಲಿ ದೇಹಸ್ಥವಾದ ಆತ್ಮಪ್ರದೇಶವು ಹೊರಗೆ ಹರಡಿ ಕರ್ಮರಜವನ್ನು ಕೊಡಹಿಕೊಂಡು, ಪುನಃ ದೇಹದೊಳಗೆ ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ಭೂತವು ದಂಡ, ಕವಾಟ, ಪ್ರತರ ಮತ್ತು ಲೋಕಪೂರಣವೆಂದು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ದೇಹದ ಮೂರು ಮಡಿಯಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಜೀವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ೧೪ ರಜ್ಜುಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದವಾದ ದಂಡದಂತೆ ಹರಡುವುದು ದಂಡಸಮುದ್ಭೂತ. ಹೀಗೆ ಉದ್ದವಾದ ಜೀವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾತವಲಯದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು ಕವಾಟ ಸಮುದ್ಭೂತ, ವಾತವಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣ ಲೋಕವನ್ನು ಆವರಿಸುವಂತೆ ಜೀವಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹರಡುವುದು ಪ್ರತರ ಸಮುದ್ಭೂತ. ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಜೀವಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹಿಗ್ಗಲಿಸಿ ಹರಡುವುದು ಲೋಕಪೂರಣ ಸಮುದ್ಭೂತ.

ಅನುಬಂಧ ಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

ಅ		ಅಂದೆ ವಿಗತಾಶ	೬-೯೩
		ಅಂಬರಮಾವಗಂ	೧೬-೬೫
ಅಂಗಜನೆ ಸೂತ್ರಧಾರ	೮-೯೨	ಅಂಬರ ಹರಿ	೧೫-೮೯
ಅಂಗಭವಂ	೧೧-೧೦೨	ಅಂಬಿಗನ ವಶ	೧೦-೧೧೨
ಅಂಜೆಗೆ ಮಂದಯಾನ	೭-೭೬	ಅಂಬುಜ ಕರ್ಬುರ	೩-೪೯
ಅಂಜೆಯನಸಕಳಿದ	೧೫-೧೦೦	ಅಂಬುಜದಳ	೫-೧೩೧
ಅಂತಃಕೃತ	೧೧-೬೫	ಅಕಳಂಕನ	೧೩-೫೯
ಅಂತಕಾಂತಕಂ	೧೩-೭೫	ಅಕಳಂಕಾಖಳ	೧೧-೧೧೦
ಅಂತನೂನ	೧-೧೦೧	ಅಕುಟಳ	೧೫-೧೭
ಅಂತನೇಕಾಳಂಕಾರ	೨-೧೦೧	ಅಕ್ಕ ನಿಜಪ್ರಿಯ	೬-೮೭
ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತ	೧೫-೧೧೬	ಅಕ್ಷಯಸುಖ	೧೩-೯೩
ಅಂತರ್ವತ್ಸೀತ್ವ	೧೨-೩೨	ಅಗಜಾನವ	೧-೧೦೫
ಅಂತಲಂಘ್ಯತೇಜ	೨-೬೫	ಅಗಲಂ ತನಗೊ	೧೫-೭೯
ಅಂತವಿಶ್ರಾಂತ	೧-೧೧೩	ಅಗಲದಿರೆ	೧೧-೬೯
ಅಂತಸಂಖ್ಯಾತ	೧-೭೧	ಅಗಲದೆ ಜಿನ	೧೨-೨೦೪
ಅಂತು ಕತಿಪಯ	೨-೬೨	ಅಗಲದೆ ನೆಲಸಿದ	೬-೫೮
ಅಂತು ತೊಡರ್ದ	೭-೨೦	ಅಗಲದೆ ಮೇಣ್	೧೫-೩೬
ಅಂತು ನಿಜ	೨-೭೨	ಅಗ್ರದೊಳೊಪ್ಪುವ	೯-೨೫
ಅಂತುಪಥಾಕಿತ	೬-೩೦	ಅಟ್ಟಲೊಡಂ	೫-೧೦೨
ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ	೨-೧೧	ಅಡಕಿಲ್ಲೊಂಡಿದುರ್	೧-೧೪೨
ಅಂತು ರಾಜಿಸುವ	೧-೧೩೩	ಅಡಿಗಡಿಗಪ್ಪಿ	೬-೯೭
ಅಂತು ವಿಷಾದ	೨-೬೧	ಅಡಿಯೂಡುವ	೧೧-೧೩೫
ಅಂತು ಸಂತತೋ	೨-೨೬	ಅಣಕಂ ತುಚ್ಛ	೧-೭೨
ಅಂತನಿಸಿ	೧೧-೮೯	ಅಣೆಯರಮಿಸ	೬-೩೪
ಅಂತಸೆವ	೧೫-೬೫	ಅತನುಗ್ರಹ	೮-೩೬
ಅಂದು ಜಿನೇಂದು	೧೨-೭೩	ಅತಿತಪೋ	೯-೬೫

ಅತಿತರಳ	೯-೯೦	ಅದಿದೂರದ	೪-೪೬
ಅತಿದೂರಂ	೧-೭೬	ಅದು ಗಗನ	೧೫-೪
ಅತಿನಿಶಿತ	೫-೫೧	ಅದು ಪರಮಾ	೧೫-೫
ಅತಿಬಳ	೫-೭೨	ಅದು ಬಗೆಯ	೫-೬೩
ಅತಿಮಧುರೋ	೧-೩೮	ಅದು ಬಚೆಕೆ	೭-೨೧
ಅತಿಮೃದು	೧-೨೬	ಅದು ಬೀರಸಿರಿ	೯-೧೦೦
ಅತಿರಾಗತೆ	೭-೯೫	ಅದು ಮುಕ್ತಿಪುರ	೧೧-೨೯
ಅತಿಲಲಿತ	೧೫-೪೦	ಅದೃಢಾಗಾರ	೪-೪೦
ಅತಿಶಯ ಪದಾರ್ಥ	೧-೪೭	ಅದೆ ವಿಸರ	೧೧-೬೧
ಅತಿಶಯಮಂ	೧೨-೧೫೯	ಅನಂತರಂ ನಿಟಲ	೨-೭೫
ಅತಿಶುದ್ಧ	೧೧-೧೪೭	ಅನಂತರಮದೆತ್ತ	೬-೨೯
ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ	೧-೩೨	ಅನಂತರಮಾ	೨-೪೭
ಅತಿಸೌಮ್ಯಾಕೃತಿ	೨-೮೩	ಅನಂತರಮೊಂದು	೨-೮೨
ಅತುಳ ತಪ	೩-೭೦	ಅನಗಾರ ವೇಳೆ	೧೪-೪
ಅತುಳ ಪ್ರಭ	೨-೪	ಅನಘಂಗೆ	೧೪-೭೮
ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿ	೭-೬	ಅನತಿಶಯ	೯-೫೬
ಅದಂ ಕಂಡು	೨-೩೦	ಅನತಿಶಯಾರ್ಚನಾ	೧೪-೫
ಅದಂ ಕೇಳ್ದು	೨-೧೦೬	ಅನಭಿಜ್ಞಾತ	೬-೨೧
ಅದಂ ಮಿನೋದ	೨-೨೮	ಅನವರತಂ	೬-೮೫
ಅದನೆ ಪರಿ	೧೧-೫೧	ಅನಿತುಗ್ರಂ	೮-೧೮
ಅದರ್ಶಗಂಗಾ	೧-೧೩೯	ಅನಿತೊಂದು	೪-೧೧
ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ	೨-೧೨	ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಕೊಲು	೨-೩೩
ಅದಲ್ಲದೆಯುವಾ	೨-೧೭	ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಪನೆ	೧೩-೮
ಅದಜಗ್ರದೊಳೆ	೧೫-೧೯	ಅನಿಮಿಷಕಾಂತೆ	೧೬-೭೦
ಅದಜ ನವರತ್ನ	೬-೪೫	ಅನಿಮಿಷಕೋಟಿ	೧೨-೧೨೫
ಅದಜ ಹರಿನೀಲ	೧-೧೪೩	ಅನಿಯತ ವಾರಿ	೧೦-೪೭
ಅದಜನುಟೆ	೫-೩೩	ಅನಿಶಂ ಪ್ರಸನ್ನ	೧-೧೬
ಅದಜೆರ್ಕಲ	೧೨-೧೧೧	ಅನಿಶಂ ಸೋಮ	೨-೬೬
ಅದಜೊಳುದಾತ್ತ	೧೧-೪೧	ಅನುರಕ್ತತೆ	೪-೨೩
ಅದಜೊಳುಧ್ಯಮ	೧-೭೦	ಅನುರಾಗಂ	೧೨-೬೧
ಅದಜೊಳ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ	೧-೧೫೨	ಅನುರಾಗಭರ	೧೨-೪೬

ಅನ್ನಗಮಯ್ಯ	೪-೬೭	ಅಮಿತ ಹಿಮ	೧೧-೧೫
ಅಪಗತಘನ	೧೬-೪೫	ಅಮೃತದ್ಯುತಿ	೧೩-೨
ಅಪಗತಬಹ್ವ	೧೧-೫	ಅಮೃತ ಮುನಿಸಾ	೯-೬೦
ಅಪರಿಮಿತ	೬-೭	ಅಮೃತಶ್ರೀ	೧೫-೫೧
ಅಪಹರಿಸಿದಳೀ	೫-೧೩೪	ಅಮೃತಾಂಶು	೧೨-೧೮
ಅಪಹಿಂಸಂ	೧-೧೧	ಅಯಮಾಗಾರ್ಗ	೧-೨೧
ಅಪ್ರತಿಮ	೧೨-೧೯೯	ಅಯಸಂಯುಕ್ತ	೧೧-೭೪
ಅಭಿಮವಚೋ	೧೦-೯೩	ಅಯ್ವಂ ವಿಷಯ	೧೦-೧೧೩
ಅಭಿಷೇಕಾಮೃತ	೧೨-೧೮೩	ಅಯ್ವಂ ಸಮಿತಿ	೧೧-೪
ಅಭಿಸರ	೧-೧೧೦	ಅಯ್ವರಲನ	೨-೧೦
ಅಭ್ರಂಕಷ	೧-೧೨೭	ಅರಮನೆಯಂ	೨-೫೭
ಅಭ್ರೂವಿಕಾರ	೧೪-೧೯	ಅರಮೆ ಮುಷಿ	೮-೫
ಅಮನನ	೧೫-೪೫	ಅರಸಂ ಕರ	೩-೪೬
ಅಮರಾಹ್ವಯ	೯-೫೮	ಅರಸಂ ಮುನಿ	೩-೭೨
ಅಮರಿಯರು	೧೨-೧೯೩	ಅರಲಂಜಿಂದೆ	೭-೪೩
ಅಮರ್ದಂ ಪೀರ್ದ	೧೪-೩೭	ಅರಿಗಳ	೬-೪೪
ಅಮರ್ದಂ ಸಿಂಪಿಸು	೫-೧೨೦	ಅರಿಬಳ	೬-೫೯
ಅಮರ್ದನೆಳ	೭-೮೨	ಅರುಣತಲ	೬-೬೧
ಅಮರ್ದಿಂದರ್ಘ್ಯ	೫-೨೩	ಅರುಣಮಣಿ	೧೨-೧೧೨
ಅಮರ್ದಿನ	೧೧-೧೪೦	ಅರೆಮುಗಿದ	೭-೧೪೦
ಅಮರ್ದನೆಸ	೪-೭೨	ಅರೆಮುಗಿದಿದರ್	೧೦-೧೦೮
ಅಮರ್ದೋಸೆದ	೧೬-೩೨	ಅಲರಪೊಸ	೭-೫೫
ಅಮಲಜ್ಞಾನ	೧-೧೨೩	ಅಲರ್ಗಣೆ	೧-೧೧೧
ಅಮಲತರ	೧-೩೭	ಅಲರ್ಗಣೆ	೨-೧೦೧
ಅಮಲ ಸ್ವಭಾವ	೪-೫	ಅಲರ್ಗೊಂಚಲ್ಲಳಿ	೧೨-೬
ಅಮಳಗುಣನಕ್ಷಯಂ	೧೪-೧೧	ಅಲರ್ದದಿ	೧೫-೪೧
ಅಮಳಗುಣನಿವಹ	೧೩-೩೪	ಅಲರ್ವನ್ನಲ	೧೨-೮
ಅಮಳಜ್ಞಾನ	೧೨-೧೧೯	ಅಲರ್ವಟಿ	೧೪-೧೨
ಅಮಳ ಶಶಿ	೧೦-೪೪	ಅಲಸಿಕೆ ಜಕ್ಕ	೮-೯೭
ಅಮಳೋತ್ಪಳಿನಿ	೩-೮೪	ಅಲಸಿಕೆ ಪರ್ಜದ	೩-೯೦
ಅಮಿತ ಚತುರಂಗ	೧೦-೨೭	ಅಲುಗದೆ	೧೪-೨೨

ಅವಚಟ	೧೫-೩೮	ಅಜೆಯಿಪುದು	೭-೨೫
ಅವಧರಿಪೊಡೆ	೬-೯೪	ಅಜಿವಿಂಗೆ	೧೧-೧೦೯
ಅವನ ತಲೆ	೬-೪೦	ಅಜುತೆದ್	೭-೪೭
ಅವನೀವನಿತೆ	೧೧-೪೦	ಅಜುವತ್ತು	೧೧-೨೭
ಅವನೆತ್ತಾನೆತ್ತ	೮-೭೮	ಅಜಿಪಿ	೩-೧೦೩
ಅವನೊಳ್	೭-೩೨	ಆ	
ಅವಯವದಿ	೧೨-೮೯	ಆಂ ಬಂದು	೧೦-೫೫
ಅವಾಯ್	೧೪-೯೨	ಆಂ ಬೇಟೆ	೮-೪೨
ಅವಿರತ	೧೧-೩೦	ಆಂ ಭರದಿಂದೆ	೫-೮೨
ಅವಿರಳಪುಣ್ಯ	೧೨-೧೩	ಆ ಕಲ್ಪದೊಳು	೯-೪೭
ಅವಿರಳಮಾದ	೭-೪೨	ಆ ಕಳಮಧಾತ್ರಿ	೧-೯೩
ಅವಿರುದ್ಧಂ	೯-೧೧೫	ಆ ಶಾಂತ	೧೧-೧೧೧
ಅವಿವೇಕಂ	೨-೯೪	ಆಕಾಶಸ್ಪಟಿಕ	೧೧-೬೬
ಅವ್ಯಮಣಿ	೧೧-೩೧	ಆ ಕುವರನ	೫-೬೭
ಅಷ್ಟಮ ತೀರ್ಥಂಕರ	೧೯-೯೪	ಆ ಕುಕ್ಕಿಲಂ	೬-೩
ಅಸಮಸಮ	೮-೧೨	ಆ ಕುವರ	೫-೧೩೭
ಅಸಮವಿಭೂತಿ	೪-೨೧	ಆಕೆಯನಂಗಜ	೫-೧೦೧
ಅಸಹಾಯತೆಯಂ	೧೬-೮೫	ಆಗಳವಂ	೨-೭೮
ಅಸಿತಪಯೋ	೩-೮೮	ಆಗಲಾಮುನೀಂದ್ರ	೨-೧೧೫
ಅಹಮಹಮಿಕ	೧೨-೪೫	ಆಗಳ್ಳುನಿನಾಯಕನಿಂ	೩-೫
ಅಳವಡೆ ಕೇಸರ	೧೬-೬೭	ಆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ	೧-೬೭
ಅಳವಡೆ ಪರಭಾಗಂ	೧೧-೯೯	ಆ ಚರಿಕೆ	೧-೧೮
ಅಳಿಗೆ ಕುರುಳ್	೭-೯೯	ಆ ಜನ್ಮೋತ್ಸವ	೧೨-೩೮
ಅಳಿಪರಿವೃತ	೧೫-೩೩	ಆಡುತ್ತಿದ್ದುದು	೧೬-೫೩
ಅಳಿಮಾಲೆ	೧೧-೧೩೪	ಆಡುವ ಸೋಗೆ	೨-೯೭
ಅಳ್ಳಮನಂ	೬-೧೬	ಆಡೆ ಪತಾಕಾ	೧೬-೩೯
ಅಜನಂ	೩-೭೩	ಆತನ ಸೈನ್ಯ	೧೦-೨೯
ಅಜಿಸಿ	೧೨-೫೩	ಆತನ ಭುಜ	೩-೮೦
ಅಜಿದಾಸನದಿಂ	೧೨-೪೧	ಆತನ ಯಾನ	೯-೧೨೯
ಅಜಿಯದುದ	೯-೧೧೭	ಆತನಿನಾದ	೫-೧೨೨
ಅಜಿಯದೆ	೪-೫೯	ಆತಪವಾತಣ	೧೨-೧೦೯

ಆತ್ಮವಿರಾಗ	೨-೧೦೩	ಆ ರಣದುಂದುಭಿ	೧೦-೬೧
ಆ ತ್ರಿಭುವನೈಕ	೧೬-೮೪	ಆ ರಮಣಿಯ	೨-೧೪
ಆತ್ಮೇಯದ್ಯುತಿ	೧-೩೩	ಆ ರಮಣೀರಮಣರ	೬-೭೭
ಆದಂ ಗೀತದ	೧೫-೭೪	ಆರ ಮೃದೂಕ್ತಿಯಂ	೫-೧೭
ಆದಿ ಜಿನೇಶ	೧೨-೧೯೮	ಆರಯೆ ಕರ್ಮಾ	೧೬-೨೧
ಆ ದಿವಿಜಾ	೧೨-೧೪೬	ಆರಯೆ ದುರ್ಘಟ	೩-೬೭
ಆದೊಡಮೇಂ	೫-೮೫	ಆರಯೆ ದೇವ	೧೨-೧೮೯
ಆ ದ್ವಾದಶ	೧೧-೧೬	ಆರಯೆ ಬೇರ	೯-೯೬
ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ	೧೪-೮೨	ಆರಯೆ ಮತ್ತವೇಂ	೫-೧೧೯
ಆ ನಗಚೂಳ	೧೦-೩೨	ಆರಯೆ ವಿಜಾತಿ	೯-೧೨೦
ಆ ನಗೇಂದ್ರ	೧-೭೫	ಆರಯೆ ಸಾಕಾರ	೧೧-೮
ಆನವಟಿಕೊಳಾ	೨-೧೦೫-	ಆರಯೆ ಸೂರ್ಯ	೧-೬೫
ಆನಿದಕವ	೪-೫೬	ಆರಯ್ತೊಡಮೂರ್ತಂ	೧೬-೮
ಆ ನೃಪನೋ	೯-೧೭	ಆ ರಾಜಕುಳ	೧೧-೮೦
ಆ ನೃಪಪಾರ್ಶ್ವ	೫-೯೧	ಆ ರಾಜಶಿರೋ	೨-೫
ಆನೆಂದೆ	೯-೧೦೭	ಆ ರಾಜಶೇಖರಂ	೬-೫೬
ಆನೆಯನಿರುಳಂ	೧೦-೫೭	ಆ ರಾಜೇಂದ್ರನ	೭-೨೯
ಆನೆಯ ಮೇಲೆ	೭-೭೯	ಆ ರಾತ್ನಂ	೧೫-೧೧೨
ಆನೆಯೊಳಳಿಪಂ	೯-೧೨೧	ಆರವು ನಾಂ	೧೨-೧೦೩
ಆ ಪರಿಪಾಂಡುರ	೯-೬	ಆ ಲೋಹನಿಮಗ್ನ	೧೦-೬೯
ಆ ಪರಮನ	೧೫-೧೧೪	ಆವಗಮಾತ್ಮಾ	೧೪-೧೪
ಆ ಪರಮಯೋಗಿ	೧೪-೨೬	ಆ ವಧು ಯೌವನೋ	೩-೨೬
ಆ ಪರಿಚೆ	೧೫-೩೭	ಆ ವಧುವಂ	೯-೧೬
ಆ ಪರಿಷ್ಕಲ್ಪಿ	೧೩-೬೫	ಆವಾವುವವಂ	೧೪-೫೫
ಆ ಪುರಪತಿ	೩-೧೯	ಆವಾಸಂ	೩-೧೪
ಆ ಪ್ರಭು	೧೪-೬೮	ಆಮಿಷ್ಕುತ	೧೫-೩೯
ಆ ಮಹಿಮಹಿಳೆ	೩-೧೩	ಆವುದಟಿಕೊಳತಿ	೧೩-೮೩
ಆ ಮುನಿಪನ	೨-೮೯	ಆವೃತ	೧-೨
ಆ ಮುನಿಪನೆಂಬ	೧೧-೧೮	ಆ ವೇದಿಕೆ	೧೫-೨೯
ಆಮೃತಿದೊರ್ಮೆ	೩-೬೨	ಆ ವೇದೀಸ್ಥಳ	೬-೫೪
ಆಯಾಸಮನೀ	೫-೧೦೪	ಆ ವ್ಯೋಮಂ	೧೨-೪೮

ಆಶೀರ್ವಿಷ	೧-೧೪೯	ಇದು ಚಿತ್ರಮಲ್ಲಣಂ	೧೨-೩೫
ಆ ಸಮಯ	೪-೬೩	ಇದು ಚೋರರ	೮-೨೦
ಆ ಸಮವಸರಣ	೧೫-೮	ಇದು ಜತುಮುದ್ರಾ	೧-೪೦
ಆ ಸರಸಿಯ	೭-೧೨೦	ಇದು ತಿಮಿರಾಪಹಾ	೮-೧೯
ಆಳ್ವನದಂ	೫-೯೫	ಇದು ದಲಪೂರ್ವ	೧೧-೭೫
ಇ		ಇದು ದಲಭಿಷವಣ	೧೨-೧೧೫
ಇಂತಿದೆ ಕರ್ಮ	೧೫-೯೮	ಇದು ದಲ್ಮಿಮಿತ್ರ	೯-೩೩
ಇಂತಿದೆ ನೆಲೆ	೧-೭೯	ಇದು ದಲ್ಮುಕ್ತ	೧೨-೪೯
ಇಂತೆ ನೆಗಪು	೧೨-೫೭	ಇದು ದಲ್ ಸ್ವಚ್ಛಂದ	೮-೪೩
ಇಂದು ನಿಜಾಗಮನ	೬-೧೦	ಇದು ದೇವನ	೧೫-೮೩
ಇಂದು ದಿಟಂ	೧೧-೫೨	ಇದು ದೈವ	೩-೬೪
ಇಂದು ಪಯೋಜಜ	೬-೭೯	ಇದು ಧಾತ್ರೀ	೭-೯೧
ಇಂದೆಮಗೆ ಚಂದ್ರ	೯-೧೦	ಇದು ನೆಲನಾ	೧೦-೬೮
ಇಂದೆಮಗೆ ಪೊರೆವ	೧೩-೪೪	ಇದು ಪಿರಿದುಂ ಬುಧಾ	೧-೪೯
ಇಂದ್ರಂ ನಿಜ	೧೨-೧೯೭	ಇದು ಪಿರಿದುಂ ವಸಂತ	೭-೧೨೭
ಇಂಬುಗಿಡಿಸಿದುವು	೪-೩೪	ಇದು ಭಾವ	೧೨-೧೮೨
ಇಡಿದಡರೆ	೭-೯೦	ಇದು ಮತ್ಪ್ರಾಣೇಶ	೮-೧೦
ಇಡಿಸುವ	೫-೧೦೬	ಇದು ವಿರಹ	೮-೪೦
ಇದರ್ಪವರ್ತು	೧೦-೨೮	ಇದು ಶರದ	೧೫-೧೦೨
ಇದದೇಯಂ	೬-೧೦೩	ಇದು ಸಮವಸರಣ	೨-೭೯
ಇದನಟಿದು	೭-೨೨	ಇದು ಸರ್ವರತ್ನ	೧೨-೯೦
ಇದಪೂರ್ವಂ	೧-೮೩	ಇದು ಸುಟೆಗಾಳಿ	೯-೫
ಇದಮೋಘಂ	೯-೧೩೦	ಇದೆ ಸೀಮೆ	೯-೩
ಇದಿರೆಟ್ಟು	೬-೯	ಇನನಸ್ತಂಗತ	೮-೧೫
ಇದಿರೊಳ್	೫-೫೯	ಇನನಸ್ತತ್ತಿಯ	೮-೧೧
ಇದಿಗೊಂಡುಚ್ಚ	೩-೩೦	ಇನನುದಯಿಸಿ	೫-೭
ಇದಿಗೊಂಡು ಭಕ್ತಿ	೧೪-೭	ಇನನುಟಿದಂ	೭-೩೯
ಇದು ಕಡಲಂದ	೫-೪೨	ಇನನೊಗೆಯ	೫-೪೪
ಇದು ಫುಸ್ಯಣಾ	೮-೨೬	ಇನಿತಿದಿವರ್ವಂದು	೭-೮೩
ಇದು ಚಿತ್ರಂ ಭತ್ತ	೧೫-೧೦೮	ಇನಿಯನ ಕಾಳ್ಗೆ	೮-೬೨
ಇದು ಚಿತ್ರಂ ವಜ್ರಾಂಗಂ	೭-೧೨	ಇನಿಯನ ಚೆಲ್ವ	೮-೮೨

೬೮೪ / ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಕರಾಣಂ

ಇನಿಯನ ತೋಳ	೮-೬೫	ಈ	
ಇನಿವಿರಿದು ಪರಾ	೫-೮೪	ಈಂದನಿಯಿಂದ	೧೧-೮೬
ಇನಿವಿರಿದು ರಾಜ್ಯ	೯-೩೫	ಈಕೆಯರ	೮-೧೨೩
ಇನ್ನಪ್ಪ ಗುಣ	೧೪-೩೦	ಈಗಳೆ	೫-೬೮
ಇನ್ನೆನ್ನ ಪದಂ	೧೦-೮೦	ಈ ಗಿರಿ	೫-೭೧
ಇನ್ನೆವರಂ	೩-೭೯	ಈಡಿತಮೆನಗೆ	೨-೫೫
ಇಭಪತಿ	೯-೧೦೩	ಈತಂ ಕಾದಿ	೫-೧೧೩
ಇರದಧಿಕ	೫-೧೫	ಈ ತೆಜದಿಂದೆ	೩-೬೫
ಇರದುದಯ	೮-೨೨	ಈ ನಗದ	೧೨-೯೧
ಇರದೆ ನಮ	೧೩-೧೧೦	ಈ ಭೂಮಂಡಲ	೫-೯೪
ಇರದೆ ನಿಜ	೧೧-೮೭	ಈ ಮಾತಿಯೀ	೧೩-೯೨
ಇರದೆ ನುಡಿ	೧೩-೬೯	ಈಯಲರ್ವಿಜ್ಞನೆಗೆ	೮-೯೦
ಇರದೆ ವಿಯಚ್ಚರಾ	೬-೩೯	ಈಯೊಂದೆ	೧೪-೪೧
ಇರದೆ ಶುಭಾ	೧೪-೬೩	ಈ ರಣದೊಳೆ	೧೦-೯೪
ಇರದೆ ಸುಪಾರ್ಶ್ವ	೧೩-೯೫	ಈಹಾರಹಿತಂ	೧೨-೨೬
ಇರದೆ ಸುರಸತಿ	೧೨-೧೦೨	ಉ	
ಇರುಳಾದ	೯-೯	ಉಂತೆ ಜಗಂ	೭-೪೬
ಇರುಳುಂ	೧೫-೩೫	ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸು	೧೧-೨೩
ಇರೆ ವದನಾ	೧೪-೬	ಉಡಿದಿದೆ	೧೧-೪೭
ಇಲ್ಲಿಂದಿತ್ತಲ್	೧೩-೨೦	ಉಡುಗಿದುರದ	೧೩-೭೨
ಇಲ್ಲಿಯದೆ	೧-೧೦೯	ಉಡುವುದು	೧೧-೧೪೯
ಇವಳಿವಲೋಕ	೧೦-೧೧	ಉತ್ತಮಪಾತ್ರಂ	೩-೩೨
ಇವು ಕಂಕಲ್ಲಿ	೨-೭೭	ಉತ್ತಂಗತೆ	೧೫-೧೧೫
ಇವು ಜಂಬೂ	೨-೭೬	ಉದಯಂ ಹಿಮ	೧೨-೧೩೭
ಇವು ಭವ್ಯ	೧-೧೨೧	ಉದಯಾದಿನಂ	೧೩-೧೪
ಇವು ಸಕಲ	೭-೨೪	ಉದಯಾದ್ರಿ	೧೨-೫೧
ಇವು ಸಮರಾ	೧೦-೭೨	ಉದಯಿಸಿವಿಲ್ಲಿ	೧೨-೯೩
ಇಸಲೆಡೆ	೧೦-೯೨	ಉದಯಿಸಿತಾ	೬-೧೦೦
ಇಳಿಗೆ ಸುಧರ್ಮ	೧೬-೫೦	ಉದಯಿಸಿತು	೧೩-೧೧೨
ಇಳೆ ಚಂಚಲ್	೩-೩೩	ಉದಯಿಸಿತೊ	೧೨-೮೨
ಇಟಿದಾದೆಸೆ	೨-೧೦೮	ಉದ್ಯನ್ನಯ	೯-೨೩

ಉನ್ನತಿಯಿಂದ	೮-೭೩	ಎಂಬಿನಂ ನಯನ	೧-೧೦೬
ಉನ್ನತಿಯಂ ಯೋಜನ	೧೨-೧೦೫	ಎಂಬಿನಮಪೂರ್ವ	೧-೮೧
ಉಪಕೃತಿ	೨-೬	ಎಂಬುದುಂ ವನ	೨-೮೦
ಉಪಗತ	೧೪-೬೭	ಎಂಬುದುಮರಸನ	೨-೫೪
ಉಪಜಿತ	೩-೨೯	ಎಚ್ಚಂಬಂ	೧೦-೭೬
ಉಪಶಾಂತ	೪-೪೩	ಎಚ್ಚಡ್ಡಾಯುಧ	೧೦-೭೯
ಉಭಯಕವಿತಾ	೧-೫೫	ಎಡಗೆಯ್	೧೧-೧೪೨
ಉರದೊಳ್	೬-೭೦	ಎಡಗುಡೆ	೬-೮೨
ಉರಮಮರ್ದಪ್ಪಿ	೪-೭೦	ಎಣಿಕೆಗಳುಂಬ	೯-೫೧
ಉರರೀಕೃತ	೭-೧೧೯	ಎಣಿಪಾಗಳ್	೨-೭೧
ಉರಿವ ನಿದಾಫ	೯-೭೦	ಎತ್ತಣನಕ್ಕೆ	೫-೧೧೧
ಉಲ್ಲಾಘತೆಯಿಂ	೧೪-೩೬	ಎತ್ತಣವಳಿ	೭-೧೦೯
ಉಸಿರೆ ಗಡ	೨-೩೨	ಎತ್ತಿದೊಡೆ	೩-೪೭
ಉಸಿರೆಲರೊ	೫-೧೯	ಎತ್ತೆತ್ತಂ	೧೨-೧೯೫
ಉಟೆದು ಘನ	೭-೩೦	ಎನಗಂತಾ	೮-೮೮
ಉಟೆದು ವಧೂ	೭-೧೪೮	ಎನಗಂ ದೋರ್ದಂಡ	೯-೧೧೩
ಯ		ಎನಗಂ ಭೂಪತಿ	೮-೨
ಯತುಗಳ	೧೫-೪೨	ಎನಗೆ ಜಗತ್ರಯೀ	೭-೫೪
ಯತುಸಮಯೋ	೭-೮೩	ಎನಗೆ ಪುರಾಕೃತ	೧೪-೮
ಎ		ಎನಗೆ ಸುತ	೫-೧೬
ಎಂತೆಳಸಿದರ್	೮-೭೧	ಎನಲೊಡಮೆಸೆ	೧೨-೧೬
ಎಂದಪನಲ್ಲೆ	೬-೨೨	ಎನಿತಂ	೧೦-೯೯
ಎಂದ ಮುನೀಶ	೯-೩೬	ಎನಿತಿಷ್ಟಯೋಗ	೨-೩೮
ಎಂದುಂ ತಪಃ	೨-೧೦೦	ಎನಿತು ಸಿರಿ	೧೩-೨೩
ಎಂದುಂ ಧರಣಿ	೧೦-೧೧೪	ಎನಿತೊಳವು	೧೬-೧೭
ಎಂದು ಜಿನೇಶ್ವರ	೭-೨೭	ಎನಿಸಿ ನಿಜ	೨-೨೨
ಎಂದು ನುತಿ	೭-೧೭	ಎನಿಸೆ	೧-೯೭
ಎಂದು ಮಹೇಂದ್ರ	೫-೧೨೩	ಎನುತನುತುಂ	೬-೨೭
ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸು	೯-೯೪	ಎನಕ್ಕೆದು	೫-೭೬
ಎಂದು ವಿನೇಯ	೧-೬೦	ಎನೆಜನ್ಮ	೩-೯
ಎಂದು ಸಂಸಾರ	೨-೪೪	ಎನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆದೀ	೧೨-೯೨

ಎನೆ ಮುನಿಪತಿ	೩-೭೫	ಎನೆಂದುಯ್ಯನವಂ	೬-೯೮
ಎನೆ ಮುನಿವೃಷಭ	೯-೩೯	ಎನೆಸದುವೊ	೧೫-೧೬
ಎನ್ನಂತೆ ರತ್ನ	೧-೧೧೫	ಎರಿಯನೀಡಿಹವೋ	೨-೨೭
ಎನ್ನಂದದೆ	೧೦-೧೯	ಎವೇಟ್ಟುದೊ	೨-೮೮
ಎನ್ನಯ ತಂದೆ	೬-೯೧	ಎಳಸೆ ಪುರ್ವ	೧೦-೫
ಎನ್ನಯ ಸೊಬಗಂ	೫-೧೩೫	ಎಳೆದ	೧೦-೧೪
ಎಯ್ದಿದ	೧೪-೪೦	ಐ	
ಎರಡನೆಯಬ್ಬಿ	೬-೨	ಐಂದ್ರಿನಿಕಟದ	೩-೯೮
ಎರಡುಂ ಕಟದಿಂ	೯-೮೯	ಐರಾವತಕ್ಕೆ	೧೨-೮೫
ಎರಡುಂ ಕರ್ಣ	೩-೫೯	ಐರಾವತ ಘನ	೧೩-೬೦
ಎರಡುಂ ಕೆಲ	೧೩-೬೨	ಒ	
ಎರಡುಮನದಿರ್ಪಿ	೧೪-೭೦	ಒಂದಂದದಿ	೧-೭೮
ಎಲೆ ನಿರ್ದಯ	೮-೮೪	ಒಂದಸಿಯ	೧೧-೮೩
ಎಲೆಯರಳೆಲೆ	೧೩-೭	ಒಂದಿನಿತು	೮-೯೧
ಎಲ್ಲಿಂದೇಂ	೯-೯೭	ಒಂದಿನಿಸಪ್ಪೊಡಂ	೮-೧೦೨
ಎಸೆವಂತರೀಪ	೧೬-೫೨	ಒಂದೆ ಶಶಿ	೧೦-೧೩
ಎಸೆವ ಜಿನೇಂದ್ರ	೪-೬೯	ಒಂದೊಂದಹ	೧-೧೦೦
ಎಸೆವ ನಭ	೪-೫೦	ಒಂದೊಂದು ತುತ್ತ	೧೧-೯
ಎಸೆವ ನಿಜ	೧೪-೩೧	ಒಂದೊಂದು ನಾಟ್ಯ	೧೫-೫೪
ಎಸೆವ ಮುಹಗ್ಗಳಂ	೫-೭೮	ಒಕ್ಕಮಳ	೪-೫೫
ಎಳನೀರಂ	೧೦-೫೪	ಒಗೆತರ್ಪ	೨-೧೮
ಎಳನೀರಿಂ	೧೧-೬೦	ಒಗೆದ ಮರಕ್ಕೆ	೧೨-೧೦೦
ಎಳವಲಸು	೭-೮೫	ಒಗೆದಲ್ಪಮತಿ	೧-೬೧
ಎಳವಸಲೆಯ	೧೩-೩	ಒಗೆದುದು	೧೩-೨೭
ಎಳಗದೆ	೧೨-೩೭	ಒಗೆವುದು	೧೧-೧೧೮
ಎಳಗಿದ	೧೨-೧೪೩	ಒಟ್ಟಿದ ಬೆನ್ನ	೯-೯೨
	ಏ	ಒಡಮೆ ಪಡೆ	೯-೧೨೩
ಏಕಾದಶ	೧೬-೮೭	ಒಡಲಧ್ರುವ	೧೦-೧೨೪
ಏನಂ ಪೇಟ್ಟುದೊ	೧೩-೧೦	ಒಡಲೆಂಟು	೧೨-೧೨೩
ಏನಂ ಪೇಟೆಂ	೫-೪೫	ಒಡವಂದುವು	೧೩-೧೫
ಏನೆಂದು ಮೊಕ್ಕೆ	೫-೭೩	ಒಡವೆಳೆದು	೧೨-೯೭

ಒಡೆದುದೊ	೬-೩೧	ಓಸರಿಸೆ	೧೨-೧೬೨
ಒತ್ತುವ	೧೦-೮೪		ಕ
ಒದವಿದ ಕರ್ಮದ	೧೬-೨೫	ಕಂದಿದಳುಟೆದೊಡೆ	೮-೭೪
ಒದವಿದ ಧೂಳಿ	೯-೭೯	ಕಂಪನೆ	೧೧-೧೦೬
ಒದವಿದ ನಿಧೆ	೬-೨೩	ಕಟಿ ಕಳಕಾಂಜಿ	೬-೬೭
ಒದವಿದ ಬೆಟ್ಟ	೯-೭೭	ಕಟ್ಟಿದ	೧೨-೪೭
ಒದವಿದ ಮದದಿಂ	೯-೧೦೧	ಕಟ್ಟುವುದು	೪-೧೪
ಒದೆದಸುಕೆ	೧೧-೧೦೪	ಕಡಲ ತಡೆದಡಿ	೭-೩೧
ಒದೆದೊಡೆ	೭-೧೧೧	ಕಡಲೊಳ್	೧೨-೧೩೧
ಒಪ್ಪಿಸುವೆ	೯-೧೨೫	ಕಡವಲರ್ದಂತೆ	೬-೮೮
ಒರ್ಮೆಯೆ	೧೨-೧೮೬	ಕಡುವಿಸಿಲ	೯-೭೩
ಒರ್ಮೆ ವಸುಂಧರಾ	೧೨-೧೯೦	ಕಡೆದು	೧೧-೩೪
ಒರ್ವಂಗೀ	೫-೧೧೨	ಕಡೆಪದ ಕಾಂತಿ	೧-೧೪೪
ಒರ್ವಳೆ	೧೧-೧೨೮	ಕಣ್ಣಳ್ ಗೊತ್ತು	೪-೮
ಒಲವೊಳಗಾಗೆ	೮-೮೦	ಕಣ್ಣರಿ ಪುತ್ರ	೭-೪೧
ಒಸೆದಪ್ಪುವ	೮-೭೫	ಕತಿಪಯ	೪-೫೨
ಒಳಕೆಯ್ದು	೨-೨	ಕತ್ತರಿವಾಣಿ	೬-೩೨
ಒಳಗಣ ಪೊಟಗಣ	೯-೫೩	ಕತ್ತರಿನೀರಿಂ	೭-೧೩೪
ಒಳಗಣ ರತ್ನ	೧೬-೨	ಕದಡಿದ ನೀರ್	೭-೮
ಒಳಗಮರ್ದು	೧೩-೧೮	ಕದನ ಪ್ರಮೋದ	೧೦-೬೩
ಒಳಗೆ ತಳತಳಿಪ	೧-೧೪೮	ಕನಕ ನಗಾಗ್ರ	೧೨-೧೬೦
ಒಳಗೆ ವಿಟರಂ	೧-೧೩೫	ಕನಕ ಮಣಿ	೭-೧೧೩
ಒಟಲೆ	೧೧-೨೦	ಕನಕಾಂಭೋಜ	೧೧-೬೦
ಒಟೆದುಗುವ	೮-೬	ಕನಕಾದ್ರೀಂದ್ರ	೧೨-೭೮
	ಓ	ಕನಕಾಭಿಧಾನ	೧೦-೧೨೧
ಓಜಸ್ಸಂಯುತ	೨-೨೧	ಕನಕಾಮತ್ರ	೧೩-೪೬
ಓರಂತೆ ಸುರಿ	೧೧-೧೨೧	ಕಮಳಪ್ರಭೆಗೀ	೧೩-೪೮
ಓರಂತೆಸೆವುದಂ	೧೬-೬೨	ಕಮಳಪ್ರಭೆವರಸಾ	೧೩-೬೩
ಓರಂದಮಾಗಿ	೧೫-೬೩	ಕರ ಕಮಳಂ	೧೧-೮೪
ಓರೆವರಿದಪುದು	೭-೬೫	ಕರಗುಗುಮಾಗಳೆ	೧೬-೯
ಓವೋವೋ	೧೩-೮೬	ಕರಟನಿಘರ್ಷಣ	೬-೬೦

ಕರಣಗ್ರಾಮಂ	೧೦-೧೨೫	ಕಳಶುಕನಾದ	೧೧-೫೬
ಕರತಲಕಾಂತಿಯಿಂ	೩-೫೪	ಕಳಹಂಸೀ	೭-೯೭
ಕರತಳಕಾಂತಿ	೧೩-೨೨	ಕಳಹಂಸೆಗಳುಂ	೧-೧೧೬
ಕರದಿಂ	೫-೧೨೬	ಕಳ್ಳದ್ರುಮಾ	೩-೧೨
ಕರಪರಿವೃತ್ತಿ	೩-೯೫	ಕಣ್ಣಿದುವು	೪-೩೮
ಕರಮೆ ಮುನಿ	೧೧-೧೧	ಕಟಿದ ಭವ	೧೩-೮೯
ಕರಮೆಸೆವುವಾ	೧೫-೧೫	ಕಟೆವೊವೆಂಬ	೧೨-೧೮೮
ಕರವಾಳ	೧೦-೭೩	ಕಾಂತ ಕನಕಾದ್ರಿ	೧-೧೪೧
ಕರಿಗಳ ಕಣೆ	೫-೪೭	ಕಾಂತಚ್ಚದ	೧೩-೧೦೫
ಕರಿಗಳ್ ಮಿಸಿಸುವ	೧೨-೫	ಕಾಂತಮಧುಸಮಯ	೫-೪೦
ಕರಿಣಿಗಳುಂ	೧೪-೨೮	ಕಾಡಿಗೆಯನೆಚ್ಚು	೧೧-೧೨೯
ಕರಿಣೀ ಶೃಂಗಾರ	೧೦-೪೩	ಕಾಮನ ಕೃತಕಾದ್ರಿ	೩-೫೭
ಕರಿಪತಿ	೯-೧೧೧	ಕಾರ ಮುಗಿಲ್	೧೦-೫೧
ಕರಿಯೊಳ್ ಕರಿ	೫-೭೯	ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ಲಳಿಂ	೨-೧೧೩
ಕರಿಸೇನಾ ಕರ	೪-೨೭	ಕಾರುಣಿಕರ್	೯-೪೦
ಕರಿಸೇನಾ ಸಾರಿ	೧೦-೬೫	ಕಾಮುಗಿಲಿಂ	೪-೩೯
ಕರೆ ಕತ್ತರಿಸಿದ	೬-೬೨	ಕಾಲಹರನುದಯ	೧೨-೩೪
ಕರೆದಾಗಳ್	೧೩-೬೮	ಕಾವರಿವರೆಂದು	೧೦-೧೧೫
ಕರ್ಮಕ್ಷಯ	೧೬-೩೧	ಕಾವೆಸೆವ	೯-೨೬
ಕರ್ಮರಾಜನ	೧೩-೮೪	ಕಿಡುಗುಮುಪಪ್ರದಾನ	೯-೧೧೮
ಕಲಶಮನೆತ್ತಿ	೧-೯೮	ಕಿಡುತಂದುದು	೪-೨
ಕಲ್ಪಜಪತಿ	೧೩-೩೬	ಕಿವಿಗಿಂಪಂ	೧೨-೧೭೭
ಕಲ್ಲಿಂ ಕಾಂಚನ	೪-೫೮	ಕಿವಿಗುಡಿತೆಗಳಿಂ	೭-೧೬
ಕವಿಕಳಸೇವ್ಯ	೧-೫೦	ಕಿವಿಯಂ ಜಕ್ಕುಲಿಪಂತೆ	೧-೫೧
ಕವಿತಾಕೌಶಲ	೧೩-೬೭	ಕಿವಿ ಶಬ್ದಂಗಿಡೆ	೬-೧೪
ಕವಿತಾಭಿಮಾನ	೧-೬೩	ಕಿಣ್ಣಿದೇಂ ಪಿರಿದೇಂ	೧-೬೨
ಕಷಾಯ	೧೪-೯೧	ಕಿಣ್ಣಿಮಡುಗೊಂಡ	೭-೬೦
ಕಳಕೇಳಿಕೀರ	೮-೪೫	ಕೀರದ ಹಂಸದ	೭-೧೨೮
ಕಳಧಾತಚ್ಚವಿ	೪-೭	ಕುಂದದು ಬೆಳ್ಳೊಡೆ	೧೦-೧೧೯
ಕಳಮಯವಾದಿ	೧೧-೪೨	ಕುಕವಿಯನಲೆದಂ	೧-೪೩
ಕಳಶಮನಂಸದ	೧೬-೬೬	ಕುಡಿದೊಡೆ	೮-೬೦

ಕುಡುವರ್	೧೨-೧೯೬	ಕೆಲದ ಬನಂಗಳ	೧೫-೬೨
ಕುಡುವಿನ	೧೧-೧೪೧	ಕೆಲದೊಳ್	೧೫-೧೦೩
ಕುತ್ತಂ ಬೊಟ್ಟೊಡ್	೯-೧೩	ಕೆಲದೊಳ್ ಕಿಟ್ಟ	೩-೧೦೨
ಕುದಿದು ತನು	೧೧-೩೮	ಕೆಳದಿಯನಡಂಗಿ	೭-೧೪೧
ಕುದುಕುಳಿ ದಾನವಂ	೫-೫	ಕೇಡನಾಗಂದಾಗ	೪-೫೪
ಕುಮುದಂ ಶಶಿ	೫-೧೩೮	ಕೇವಲಬೋಧ	೧೩-೨೪
ಕುಮುದ ವಿಲಾಸ	೮-೩೫	ಕೇವಲಮೇಕತ್ವ	೧೪-೭೩
ಕುರುಧರೆಗಳ್	೧-೮೦	ಕೇಸರಮಂ	೧೪-೨೫
ಕುವರನ ಬಾಹಾ	೫-೭೭	ಕೇಳೀಭೂಧರ	೬-೧೮
ಕುವಳಯಮಂ	೪-೨೦	ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ಪರಮ	೧೪-೨
ಕುಸುಮರಜದ	೫-೪೧	ಕೊರಲಿಂ ಬರಿಯಿಂ	೮-೫೬
ಕುಸುಮ ವಿಭೂಷಣ	೭-೧೧೬	ಕೊಳದೊಳ್	೭-೧೨೪
ಕುಳಗಿರಿಗಾ	೫-೩೬	ಕೋಪಪ್ರಸಾದದೊಳ್	೨-೬೨
ಕುಳಿಕನ ದಾಡೆಯಂ	೬-೨೮	ಕೋಮಳಯ	೧೧-೧೦೩
ಕುಳಿರ್ವಭಿಷೇಕ	೧೨-೧೪೮	ಕ್ರಮದಿಂ ಋಜು	೧೪-೫೭
ಕುಳಿರ್ವಳಲತೆ	೫-೧೩೨	ಕ್ರಮದಿಂ ನಿರ್ವಾಣ	೧೬-೮೧
ಕುಳಿತಧರನಾಜ್ಞೆ	೧೬-೪೧	ಕ್ರಮದಿಂ ಪ್ರಕೃತಿ	೧೬-೨೪
ಕುಳಿಶರಧಾಂಗಾಂಕಂ	೪-೮೧	ಕ್ರಮದಿಂದಿಂತೆಲ್ಲಮಂ	೯-೬೩
ಕುಳಿಶಿಗಭಿನಯ	೧೨-೧೮೨	ಕ್ರಮದಿಂದಪಾಸಕಾ	೧೪-೪೫
ಕೂಡೆ ಮನೆಮನೆ	೮-೯೮	ಕ್ರಮದಿನನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ	೧೪-೬೪
ಕೂರಿದುವೆನಿಪೆ	೧-೯೬	ಕ್ರಮ ವಿಕ್ಷೇಪ	೧೪-೩
ಕೃತಕೃತ್ಯಂ	೧೬-೭೭	ಕ್ಷಣಭಂಗ ವೃತ್ತಿ	೨-೩೧
ಕೃತಕೃತ್ಯತೆಯಿಂ	೫-೨೭	ಕ್ಷಿತಿಗಿಕ್ಷಾಪಕು	೧೩-೨೯
ಕೃತಪರ್ಯಂಕಾಸನಂ	೧೪-೫೯	ಕ್ಷಿತಿನಾಥವ್ರಜ	೧-೩೧
ಕೃತ ಮರುದಮಂದ	೧೦-೩೯	ಕ್ಷಿತಿಪತಿಯಕರ	೩-೪
ಕೃತಮಚಿವೊಡೆ	೪-೨೪	ಕ್ಷಿತಿಪತಿಯ ಧೈರ್ಯ	೫-೯
ಕೃತವ್ಯಕ್ಷಾರೋಹಣ	೭-೬೭	ಕ್ಷಿತಿಪತಿಸುತ	೧೩-೧೨
ಕೃತಸುಕೃತ	೫-೮೯	ಕ್ಷೀರನಿರಂತರ	೧೨-೧೨೮
ಕೃಶಮಧ್ಯೆ	೧೨-೧೨	ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ	೧೨-೧೪೧
ಕೆಂದೊಡೆ ಸಾಯ	೮-೬೭		ಖಿ
ಕೆಂಪಿಲ್ಲದ	೮-೪೪	ಖಗಜಾತಿಯು	೧೨-೮೧

ಖರಶಾಣಕಷಣ	೧-೪೪	ಗುರುವಂಶಮತುಳ	೫-೬೯
ಖೇಚರಚಕ್ರವರ್ತಿ	೬-೧೯	ಗುರುವಿರಹ	೨-೬೦
ಗ		ಗುರುಶಿಕ್ಷಾವಚನ	೪-೨೫
ಗಗನಂ ಮಿತ್ರ	೮-೨೩	ಗುಟವಂ ಪಕ್ಕಂ	೧೦-೮೨
ಗಗನದೊಳಲ್ಲಿ	೧-೯೫	ಘನಕುಂಭಕೂಟ	೯-೮೮
ಗಗನದೊಳಾ	೧೪-೩೨	ಘನ ಕೈಲಾಸ	೧೬-೮೦
ಗಗನದೊಳೆಟ್ಟೊಪ್ಪಿರೆ	೬-೧೫	ಘನಘೋಷ	೧೦-೨೨
ಗಗನಮನಂತವೆಂಬ	೧೪-೮೬	ಘನತರ ಭದ್ರಶಾಳ	೧೨-೧೦೪
ಗಗನಮನೆಯ್ನೆ	೧೨-೮೬	ಘನದೂರ್ವಾಸಕ್ತಿ	೧-೧೪೭
ಗಜತುರಗರತ್ನ	೯-೧೧೦	ಘನಬಾಷ್ಪಾಂಬು	೮-೮೫
ಗಜರಿಪುನಾದದಿಂ	೧೦-೧೦೨	ಘನಭಂಗಂ	೧೩-೧೭
ಗಡಣದಿನಿಲ್ಲಿಯು	೧೨-೯೫	ಘನಮೆನಿಪುದು	೯-೧೧
ಗಡಣಿಸಿದ	೧೦-೧೫	ಘನರತ್ನಾಳಂಕೃತಿ	೧೨-೪೪
ಗಣನಾತೀತ	೧೨-೭೫	ಘನವಹ್ನಿಜ್ವಾಲ	೪-೩೧
ಗಣಭೃದ್ವಿಸ್ಮಾಪಕ	೧-೬೪	ಘನಶಿಶಿರೋಪಚಾರ	೮-೮೩
ಗಣಿಕಾವಾಟ	೧೧-೬೮	ಘನಶೋಕಘನಾಗಮ	೫-೧೪
ಗರುಡಂ ಗಜಂ	೧೫-೫೭	ಘನಸಂಗ್ರಾಮ	೧೦-೧೦೫
ಗಳಪರ್	೧-೫೭	ಘನಸಮಯಶಬರ	೪-೩೭
ಗಟಗಟನಮೃತ	೩-೩೯	ಘಟೆಲನೆ ಬಳಾಕೆ	೪-೭೯
ಗಿಡಿಗಿಡಿ ಜಂತ್ರ	೧೧-೧೭	ಘುಸ್ಯಣರಸಂಗಳಂ	೭-೧೪೩
ಗಿರಿಪತಿ ಸೇವಾ	೧-೧೪೬	ಘುಸ್ಯಣರಸಂ ಮೊಲೆ	೭-೧೩೫
ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಘನ	೧೨-೧೩೨	ಘುಸ್ಯಣಾಭ್ಯುಕ್ಷಣ	೬-೫೫
ಗಿಳಿಗಳ ಸ್ಯಾದ್ವಾದ	೧೫-೪೯	ಚ	
ಗಿಳಿಗಳ ಪಿಂಡು	೧೧-೪೬	ಚಂದ್ರಪ್ರಭಚರಿತ	೧೬-೮೩
ಗಿಳಿಗೆ ಕರ್ಮಂಕಲಲ್ಲಿ	೭-೧೧೨	ಚಕಿತೇಣೀನಯನಾ	೫-೫೮
ಗುಡಿಕಟ್ಟುವ	೧೩-೪೦	ಚಕ್ರಮುಮಂ	೭-೪
ಗುಣೆ ಮೂಲಸಂಘ	೧-೫೩	ಚತುರಂಗ ಸೈನಿಕಂ	೩-೨೨
ಗುರುಕುಲಮಂ	೧-೩೬	ಚತುರಂಗಸ್ತನ	೭-೩೫
ಗುರುಜಘನ	೧೨-೨೪	ಚತುರಂತಕ್ಷಿತಿ	೪-೧೩
ಗುರುನಿದ್ರಾಭಂಗ	೫-೬೧	ಚತುರಾಸ್ಯತ್ವ	೧೫-೧೧೩
ಗುರುಪೆಣನಾವಂ	೧೩-೧೧	ಚರಣತಳ	೧೦-೯೬

ಚರಣನ್ಯಾಸೋ	೧೩-೩೬	ಜನಮನಿತು	೭-೨
ಚರಣಸರೋರುಹ	೬-೯೦	ಜನವಕ್ತ್ರೋ	೧-೧೩೧
ಚರಣಾಂಗುಲ	೩-೫೫	ಜನವಿರಹಿತ	೧-೧೨೦
ಚರದನಿಮಿಷೋ	೧೨-೭೭	ಜನಸಮ್ಮದೋತ್ಥ	೬-೯೬
ಚರಮಾಂಗ	೧೩-೬೪	ಜನಿತಕುದೃಷ್ಟಿ	೯-೩೦
ಚರರಿಲ್ಲದೆ	೧೩-೫೫	ಜನಿಯಿಸಿದನಲ್ಲೆ	೧೨-೪೦
ಚಳನತಳಂ	೧೪-೯	ಜನಿಯಿಸುವರ್ಕನಂ	೭-೩೪
ಚಳನಯನಾಂಶು	೧-೧೩೦	ಜಪಿಯಿಸಿತೊ	೧೪-೧೮
ಚಾರಣರುಂ	೯-೧೦೮	ಜಯ ಜಯ ಚಂದ್ರ	೧೨-೨೦೨
ಚಿತ್ತಶುಭ	೯-೨೯	ಜಯ ಜಯ ಜಯ	೧೨-೧೫೩
ಚುಂಬನದಿಂಪು	೧೧-೧೧೨	ಜಯ ಜಯ ಜಯ	೧೬-೭೪
ಚುಂಬನಮೋರ್ವ	೬-೮೪	ಜಯ ಜಯ ರುತಿ	೨-೯೫
ಚುಂಬಿಸಿ ಬೀಗಿ	೮-೭೨	ಜಯಮನಮಗ	೬-೧೭
ಚುಂಬಿಸಿ ಲೋಳೇವಾಯ್	೩-೪೪	ಜಯ ವಿಮಳಕೇವಳಾ	೭-೭
ಚೆಕ್ಕನೆ ಬಲ್ಲಿದರಂ	೧೩-೭೪	ಜರತ್ಯಣ	೧೪-೯೩
ಜ		ಜರೆ ಬಿಜುಗಾಳಿ	೪-೧೬
ಜಂಗಮಲತೆ	೧೨-೫೬	ಜಲಜವನಂ	೧೪-೨೧
ಜಗದಧಿಪತಿಯಗಲ್ಲುರ	೧೩-೬೧	ಜಲಜಲಿಸುತ್ತಮಿರ್ಪ	೪-೭೪
ಜಗದಧಿಪತಿಯರಮನೆ	೮-೬೩	ಜವದಿಂ ಪೋದಿನನ	೮-೨೪
ಜಗದಧಿಪತಿ ಸಮ	೩-೫೩	ಜವದಿಂದಾಗಸ	೧೦-೨೫
ಜಗದೀಶಾಂಗ	೧೩-೭೧	ಜಳಕೇಳಿಗೆ ಪುಗುತುಂ	೭-೧೨೫
ಜಡಧಿವೊಲಿರೆ	೧೨-೭೪	ಜಳಕೇಳಿಗೆ ಮುನಿದುವು	೭-೧೪೬
ಜನಕಂಗೆ	೧೩-೫೧	ಜಳಕೇಳಿಲೋಲ	೧೫-೩೪
ಜನಕನೊಳನುರೂಪ	೪-೯	ಜಳಜದಳಪೀಠ	೮-೯
ಜನನಜಳಧಿ	೧೨-೧೫೪	ಜಳದೊಘಶ್ಯಾಮ	೪-೨೯
ಜನನಯನ ಪುತ್ರಿಕಾ	೧೩-೩೭	ಜಳಪಾನಚ್ಚಳ	೧-೯೯
ಜನನಯನ ಹಂಸ	೮-೩೮	ಜಳಬುದ್ಧದದಿಂ	೪-೫೭
ಜನನಸ್ನಾನ	೧೩-೪೯	ಜಳಯಂತ್ರದಿ	೭-೧೩೦
ಜನನಾಥಂ	೪-೬೦	ಜಳರುಹಮಿತ್ತ	೧೦-೫೯
ಜನನಿಯ ಶರೀರ	೩-೯೯	ಜಿತಕರ್ಮಂ	೧-೮
ಜನನೀಸ್ತನ್ಯಾ	೪-೩	ಜಿನಜನ್ಮೋತ್ಸವ	೧೨-೧೩೬

ಜಿನತನುಗೆ ಕಾಂತಿ	೧೨-೧೨೭	ತನುಲತೆಗೆ	೧೧-೧೧೦
ಜಿನತನುಗೆ ಪನ್ನೇರ	೧೫-೨೧	ತನು ಸೋಂಕಿ	೭-೯೩
ಜಿನನಾಥ	೧-೭೭	ತನ್ನಯ ತನಯನ	೫-೨
ಜಿನಪದಯುಗ	೪-೬೮	ತನ್ನಿಂದೆ ತಿಳಿದು	೯-೨೨
ಜಿನಬಿಂಬ	೧೧-೭೩	ತಪದ ಪರೀಷಹ	೧೪-೩೪
ಜಿನರಾಜ ಸ್ವಪನಾಂಬು	೧೨-೧೪೫	ತಮಗಿತ್ತು ಚರ್ಯೆ	೧೪-೩೮
ಜಿನವಚನ	೧೬-೩೩	ತಮಮುಂ ಚಂದ್ರಿಕೆ	೧೫-೧೦೫
ಜಿನಶಿಶುವ	೧೨-೧೨೯	ತರಣಿಕಿರಣಕ್ಕೆ	೧೦-೩೭
ಜಿನಸವನಾಮೃತ	೧೨-೯೬	ತರದಿಂದುತ್ಪಾತ	೧೪-೪೮
ಜೀಯೆನೆ	೧-೪೮	ತರದಿಂದೆ	೧೧-೧೦೧
ಜೀವದಯಾಪರ	೨-೫೩	ತರದೆ ಪೆಹ್	೩-೬೦
ಜೀವಸಮ ಸುತ	೫-೨೪	ತರಳಮನಾಂತ	೩-೮೯
ಜ್ಞಾನಂ ಯಥಾರ್ಥ	೭-೨೩	ತರಳಾಪಾಂಗ	೭-೧೩೨
ಜ್ಞಾನಮೆ ಕಿಡಿಸುಗು	೭-೨೬	ತರುಣತ್ವದೂರ್ಲಭ	೨-೨೧
ಜ್ಯಾಪ್ರತಿಪಾಳನ	೨-೬೩	ತರುಣಿಯ ಬಸಿಹಿಡುಳಿ	೧೨-೨೩
ಜ್ಯೋತಿಯನೀವ	೧೫-೬೬	ತರುಣೀಲೋಚನ	೪-೫೩
ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಾವಳಿ	೧೬-೬೪	ತವಿಸಿದನೆಯ್ತೆ	೧೪-೭೪
ಜ್ವಲನೋಷ್ಣ ಗ್ರೀಷ್ಮ	೯-೬೮	ತಳತಳಿಪ ಚಂದ್ರ	೭-೧೩೯
ತ		ತಳತಳಿಪಚ್ಚ	೧೫-೨೮
		ತಳದ ಹರನೀಳ	೧೫-೩೨
ತಂದುದುನೊಸಲ್ಲೆ	೫-೧೨೮	ತಳಮನಹೀಂದ್ರಾ	೩-೨೧
ತಣಿಯದು	೧೬-೭೫	ತಳದರ್ಸುಕೆಯ	೭-೯೮
ತದ್ಗಂಧಕುಟಿಯ	೧೫-೯೬	ತಳರ್ಗಲಿನೊಮೆ	೭-೪೮
ತದ್ಗು ಸಂಕುಳಂ	೧೨-೧೪೪	ತಳಿದೊಂಗಲ್	೧-೧೫೨
ತನಗಂ ಗೌರವಕಂ	೧೩-೮೦	ತಳಿದೊಂಗಲ	೭-೧೦೮
ತನಗೆ ಕರಂ	೭-೩೬	ತಳಿದೊಂಗಲ	೭-೧೦೮
ತನತನಗನಿಶಂ	೧೨-೬೩	ತಳಿದೊಂಗಲ	೭-೯೨
ತನತನಗಿಣಿ	೧೨-೧೬೪	ತಳಿದೊಂಗಲ	೪-೭೭
ತನಯರ್	೨-೨೫	ತಳಿದೊಂಗಲ	೧೪-೬೫
ತನಿತು ತೊಡಂಬೆ	೩-೧೫	ತಳಿದೊಂಗಲ	೧೨-೧೯೪
ತನಿವಣ್ಣೆಂ	೭-೮೭	ತಾಂ ಜರೆಯ	೧೦-೧೧೧
ತನು ಪಂಕಾಗ್ರ	೯-೮೨	ತಾಂ ತನ್ನಂ ತನ್ನಿಂದಾ	೧೬-೫೮

ತಾಂ ಭುವನ ಭೂಷಣ	೧೬-೩	ತೊಟ್ಟನಿರುಳ್	೪-೬೫
ತಾನುಗುಣುತ್ತಮಿರ್ಪ	೭-೫೦	ತೊಡರದ ಪಹರಣೆ	೧೫-೭೫
ತಾನುಪಶೋಭಿಪ	೧೦-೫೩	ತೊದಳಂ ನುಡಿವರ್	೧೦-೧೧೭
ತಾನೆಯ್ಗೆ ಮೊದಲ	೧೧-೨೬	ತೊಲಗದೆ ಗಂಧತಾಲಿ	೧-೯೪
ತಾರಗೆಗಳ್	೧-೧೧೯	ತೊಳಗುವ ಪಳಕಿನ	೧-೧೨೬
ತಾರಾನಕ್ಷತ್ರ	೧೪-೩೯	ತೊಳಗುವ ಪೊನ್ನ	೭-೧೩೮
ತಾಳದ ಗೀತದ	೧೧-೧೪೩	ತೊಳಗುವ ರತ್ನ	೧೨-೨೮
ತಾಳಮುನಿತ್ತುಂ	೭-೯೬	ತೊಳಪ ಗುಣೋತ್ಕರ	೯-೨೪
ತಿಂಗಳ ತಣ್ಣನಪ್ಪ	೧-೫೯	ತೊಳಪ ಸರಿಗೆಗಳ	೧೫-೧೦
ತಿಂಗಳ ಸಿರಿ	೯-೭	ತೊಳೆಯಲೆಂದಿದರ್	೪-೧೮
ತಿಮಿರಾಧಮ	೮-೩೧	ತೋರಣದರ್ಪಣ	೧೦-೧೬
ತಿರು ಪಟೆದೊಡೆ	೧೦-೭೦	ತೋರ್ಪುವು ಮೂವತ್ತ	೧೬-೧೦
ತಿಲಕಂ ಕಾಣಲೊಡಂ	೨-೯೩	ತೋಟೆದುದಮ್ಮ	೧೨-೩೬
ತಿವಳಿವಿದಿದು	೯-೧೦೩	ತಿಕ್ಕರಣ ಪರಿಣತ	೧೪-೬೬
ತಿಳಿದ ತಡಿದಡಿಯ	೧-೯೨	ತಿದಶಜನಾ	೧-೧೩೭
ತಿಳಿದುದೆಯ್ಗೆ	೩-೯೪	ತಿದಶ ಜೋತಿಷ್ಕ	೧೬-೩೫
ತಿಳಿಯ ಜಡಾಶಯ	೯-೪೩	ತಿದಶಸ್ತ್ರೀ	೧೪-೮೮
ತೀರ್ಥಕರ ಜನ್ಮ	೧೧-೭೬	ತಿದಶೇಂದ್ರಧನು	೧೫-೯
ತೀವಿದ ಕೊಳದ	೧೧-೬೨	ತಿದಶೇಂದ್ರಾದ್ರಿ	೧೬-೫೫
ತೀವಿದುದು ದಿವಿಜ	೬-೪೧	ತಿಭುವನ ಚೂಡಾಮಣಯಃ	೧೨-೧೫೮
ತೀವಿದುದು ನಭ	೧೦-೧೦೪	ತಿಭುವನ ಚೂಡಾಮಣಿ	೧೩-೫೮
ತುಣುಗಿರೆ	೧೦-೪೫	ತಿಭುವನದೊಳಗಣ	೧೫-೧೦೪
ತುಟೆದು ಕೆಲಂಬರಂ	೧೦-೯೭	ತಿಭುವನ ಮಂಗಲ	೧-೧೫
ತೂಕರಿಸಿ ಪರಸಲೆಂದು	೧೨-೧೫೮	ತಿಭುವನ ಮೋಹನ	೬-೧೨
ತೂರ್ಯತ್ರಿಸಯದ	೧೩-೬೮	ತ್ರೈಕಾಲ್ಯಯೋಗಿ	೨-೮೧
ತಕ್ಕನೆ ತೀವಿರೆ	೮-೮೬	ತ್ರೈಲೋಕ್ಯನಾಥ	೧೬-೪೩
ತೆಗೆದು ನನೆಗೊಯ್ತು	೭-೧೦೦	ತ್ವಂಸೇವ್ಯ	೧೨-೧೫೫
ತೆರೆಗಳಡಂಗಿ	೭-೬೯	ತ್ವಜ್ಜನನಿಯ	೫-೧೨
ತೆರೆಗೈಯಿಂ	೭-೧೨೭	ತ್ವದೀಯತನು	೧೪-೯೫
ತೆರೆಯ ಸೆಳೆಮಂಚ	೮-೮		
ತೆರೆವೊಯ್ತಂದೆ	೧೦-೪೮	ದಂತಚ್ಚದಾತಿ	೭-೧೪೫

ದಂತರುಚಿ	೨-೮೬	ದೇವ ನಿರವಧಿ	೩-೭
ದನುಜಾಮರ	೫-೮	ದೇವ ಭವದ್ವಿಧಿಂ	೧೩-೯೬
ದಯೆಗೆಯ್	೭-೭೪	ದೇವ ಮದೇಭದಾ	೯-೮೬
ದಳಿತಾಂಭೋಜ	೧೨-೧೧೭	ದೇವರದೇವ	೧೧-೧೧೫
ದಾನಕೃತ್ಮಮಪಾತ್ರ	೩-೮೨	ದೇವಿ ನಿಜಪದ	೭-೭೩
ದಾನಗಜದಿಂದೆ	೧೨-೧೭	ದೇಶಂ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಂ	೧-೨೯
ದಾಳಿಂಬದ ಬಿಟ್ಟಂ	೭-೧೦೨	ದೇಶದೊಳೊಪ್ಪುಗುಂ	೪-೮೦
ದಿಕ್ಕರಿಕರ್ಣ	೧೦-೨	ದೇಸೆಯನಾಂತ	೧೧-೧೩೭
ದಿಗಿಭಂಗಳ್	೧೦-೮೩	ದೊರೆಕೊಳ್ಳಂ	೭-೧೨೧
ದಿಟದಿಂ ಪಯೋಧಿ	೧೨-೧೨೨	ದೊರೆಕೊಳೆ	೧೨-೧೬೯
ದಿಟದಿಂದೊಲ್ಲವರಂ	೪-೭೩	ದೊರೆವೆತ್ತುದು	೧೨-೧೬೬
ದಿಟ್ಟಗೆವರೆ	೬-೪೬	ದೊರೆವೆತ್ತು	೧೨-೩೧
ದಿನದೊಳ್	೫-೧೨೫	ದ್ಯುನದೀ ಸಮೋಹ	೮-೪೧
ದಿವಿಜ ಗಜಾಗ್ರ	೧೨-೧೬೫	ದ್ವಾದಶ ಕೋಷ್ಠ	೧೫-೮೧
ದಿವಿಜಜ್ಯೋತಿ	೧೬-೪೭	ದ್ವಾರಚತುಷ್ಠಾ	೧೩-೧೦೪
ದಿವಿಜತೆಯ ಮೂರ್ತಿ	೪-೮೩	ದ್ವಿಪಶುಂಡಾದಂಡ	೧೦-೬೭
ದಿವಿಜೇಂದ್ರಂ	೧೩-೯೯	ದ್ವಿಪದಂಗಳ	೫-೧೧೦
ದಿವಿಜೇಭಂ	೧೨-೧೫	ದ	
ದುರಿತವ್ರಾತ	೧-೧೨	ಧನಕೋಶಂ	೧೧-೫೯
ದುರಿತಾಸಹಿಷ್ಣು	೧-೨೮	ಧರಣಿ ಚಕ್ರೋರು	೨-೬೮
ದುರಿತೋಪತಾಪ	೧೨-೧೫೦	ಧರಣೀವಲ್ಲಭ	೨-೯೯
ದೂತಂಗಳೊಲಗದೊಳ್	೧೦-೧೧೧	ಧರಣೀಶನ	೭-೧೩೬
ದೂರಸನ್ನಸಮಂ	೧೬-೫	ಧರೆ ಕರಿಕುಳ	೧೦-೨೪
ದೂರಿಸಿ ಸುಯ್ಯು	೮-೬೪	ಧರೆಗಂದಿಂ ಕೊಟ್ಟು	೧೧-೧೨೦
ದೇಸೆಯಂ ಕೆಂಬಿಸಿಲೆಂ	೧೫-೨	ಧರೆಗಿಟೆವ ಬಾಂದೊಳಿ	೧೫-೧೧
ದೇಸೆಯಂ ಖಡ್ಗಾಂಶು	೧೦-೫೮	ಧರೆಯಂ ವಿಗತತ್ಯಣ	೧೬-೪೦
ದೇಸೆಯಂ ಭತ್ತ	೭-೮೧	ಧರೆಯಂ ಸದ್ಧರ್ಮಾ	೯-೪೧
ದೇಸೆಯಂ ಬಾಲಾತಪಂ	೫-೨೦	ಧರೆಯಂ ಪಂಚ	೧೫-೬
ದೇಸೆಯಂ ವಾರ್ಧಿ	೬-೮೯	ಧರ್ಮರುಚಿಯೆಂಬ	೧೩-೭೬
ದೇವಗತಿಯಲ್ಲಿ	೯-೮	ಧರ್ಮೋದ್ಯೋಗಾನುರಾಗೋ	೧೨-೪೩
ದೇವನಾಗ್ರ	೧೫-೬೭	ಧಾತ್ರೀಶನ	೩-೨೮

ಧಾತ್ರೀಶಾಜ್ಞೆ	೨-೧೦೯	ನಯದಿಂ ಜನಕ್ಕೆ	೯-೩೪
ಧಾರಾಭಿಷೇಕ	೧೧-೧೪	ನಯದಿಂ ಪಂಪ	೧-೬೬
ಧೃತನಾನಾವರ್ಣ	೧-೧೧೨	ನಯನ ಪ್ರಭೋಜ್ಜಲ	೫-೧೧೫
ಧೃತಪಂಚರತ್ನ	೧೧-೨	ನಯನಾಮೃತಕ್ಕೆ	೧೫-೭೦
ಧೃತಪೂರ್ವಪರ	೧-೭೩	ನಯನಿಕ್ಷೇಪ	೧-೪
ಧೃತಮಕುಟ	೧೩-೧೦೭	ನಯನೌಘ	೯-೬೭
ಧೃತ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನ	೭-೧೯	ನಯಮಂ ಬೀಜುವ	೫೧-೯೩
ಧೃತವೇತ್ರಂ	೨-೭೪	ನರಕಾದಿಗತಿ	೧೬-೧೯
ಧೃತಶೈತ್ಯಂ	೨-೩	ನರ ತಿರ್ಯಗ್ನೀವಾ	೧೬-೪೪
ಧೈರ್ಯಂಘೋರತಪಃ	೧-೩	ನರನಾರೀನಿಕರಕ್ಕೆ	೧೨-೧೯೧
ಧ್ಯಾನಪ್ರದೀಪ ಶಿಖಿ	೧೪-೨೦	ನರರ ಸಿರಿ	೪-೫೧
ನ		ನರಗರ್ ಭಾವಿಸೆ	೧೩-೮೫
ನಂದನನಕ್ಕುಂ	೧೨-೨೧	ನಲ್ಲರಗಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲದೆಡೆ	೮-೭
ನಂದನನ ದೇಗೇ	೫-೩೪	ನಲವಿಂದಂಕದೊಳಿಟ್ಟು	೮-೫೩
ನಂದನನುತ್ತಂಗ	೩-೫೦	ನಲಿದು ಸಖೀಸಖಿ	೮-೪೬
ನಂದನಮಣಿದೀಪೋ	೧೬-೭೧	ನಲಿವ ನಿಜಬಂಧು	೧೩-೯
ನಗಪತಿಗಿದೆ	೧೨-೧೧೦	ನವ ಚೂಕಲತೆಗೆ	೧೨-೨
ನಗಪತಿ ತಾನೆ	೧೨-೧೨೦	ನವನಿಧಿಯುಮಷ್ಟ	೧೫-೯೦
ನಗರ ವಿಳಾಸಿನಿ	೧೧-೭೧	ನವನಿಧಿಯೊಂದೊಂದನೆ	೧೫-೭೬
ನಗಗಣ್ಣಳ್	೧೩-೧೩	ನವಪುತ್ರಪ್ರೀತಿ	೧-೮೭
ನಡಪಾಡುವ	೫-೪೯	ನವಪುಷ್ಪಾಭರಣಂ	೧೨-೩೦
ನಡು ನಡಪಿತ್ತು	೫-೧೨೪	ನವ ಪುಷ್ಪೋತ್ಕರ	೭-೩೭
ನಡು ನಸುಪೊಂಗಿ	೮-೧೦೩	ನವ ಮಲ್ಲಿಜಾಲ	೧-೧೪೫
ನಡೆದೊಡೆ ಭರದಿಂ	೧೨-೭೬	ನವ ರತ್ನಕಾಂತಿ	೧೩-೩೮
ನಡೆ ಮದನೇಭ	೧೦-೧೦	ನವ ರತ್ನವರ್ಣ	೧೩-೧೦೬
ನಡೆಯಿಪರನುಲೇಪನ	೧೧-೧೩೬	ನವ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷವಾರಿ	೧೦-೧೧೬
ನಡೆವಂತೆ ನುಡಿವ	೫-೧೧೬	ನಸುಗೀಡೆಯ್ಯುಮ	೧೧-೩೨
ನವನದ್ಯೌಘಾಂಬು	೯-೬೭	ನಸುದೊಡೆದೋರ್ಪ	೮-೫೧
ನನೆಯಂಬಿನ ಪೊದೆ	೭-೪೪	ನಸೆವಣಕದ	೨-೨೯
ನನೆಯಲರಂಬಿವಂ	೭-೧೧೪	ನಳನಳಪ ಜಾಗ	೧೩-೩೯
ನಭಮಂ ಸಂಜೆಮುಗಿಲ್	೬-೬೯	ನಳಿನಾಕಾರಮುಂ	೧೧-೧೧೩

ನಳಿನಿಯ ನಳಿನಮ	೬-೭೪	ನೀರಾಗರೆನಿಸಿ	೬-೧೧
ನಾಂದಮರೆ ಪತ್ತಿದ	೭-೧೩೧	ನೀಲಾಬಧ್ಧ ಸ್ಥಲೀಕಂ	೬-೪೪
ನಾಡುಗಳರಸ	೧-೮೮	ನುಂಗಿ ಮಗುಳ್ಳು	೧೧-೯೮
ನಾಣ್ಣುಣ್ಣೆ ಸೋಲ	೮-೬೯	ನುಡಿ ಸವಿ	೮-೫೫
ನಾನಾ ಜೈನಗೃಹಾ	೧೬-೫೬	ನಣ್ಣುಚೆಲೊಳಗ	೭-೧೦೫
ನಾಮುಪಿಸಿ ಪೋಗಿ	೨-೧೦೭	ನುತ ಕಮಳಾಕರ	೨-೧೧೪
ನಾರೀನಯನೋತ್ಪಲ	೧-೫೬	ನುತ ನಾಥವಂಶ	೧೩-೩೩
ನಾರೀಲೋಕಮಿದು	೧೦-೩	ನೃಪನ ಮನಕ್ಕೆ	೭-೮೪
ನಾಳಂ ಸೊಗಯಿಪ	೩-೧೦೦	ನೃಪಲೀಲಾ ಪರಿಷನ್ನಿಕೇತನ	೫-೧೧೪
ನಿಜಕುಸುಮಸ್ರಜ	೯-೫೭	ನೆಗಪೆ ಮುಡಿಯಿಂದ	೭-೧೪೨
ನಿಜಗಮನ	೧೫-೪೬	ನೆಗಟ್ಟಿದಾರ್	೧೫-೮೦
ನಿಜರೂಪ ವಿಜಿತ	೬-೬	ನೆಗಟ್ಟೇಷತ್ ಪ್ರಾಗ್ಭಾರಂ	೧೬-೬೦
ನಿದ್ರಾಂಧಕಾರ	೮-೧೦೫	ನೆಟ್ಟನೆ ಕೂರ್ತ	೮-೬೬
ನಿಧನಮನೆಯ್ನಿಸಿದಂ	೧೪-೭೫	ನೆಟ್ಟನೆ ಪೇಟ್ಟಿ	೧೩-೧೦೧
ನಿನಗೆ ವಸಂತದೂತಿ	೭-೪೧	ನೆತ್ತಿಯೊಳಾವಗಂ	೯-೮೧
ನಿನದತ್ತಂಧ್ಯಾನಕ	೮-೩೦	ನೆನೆದೊಡೆ	೧೨-೨೦೧
ನಿನ್ನಂಧುರದೊಳ್	೬-೧೩	ನೆಯ್ದಲೆಸಳೆಂಬ	೨-೪೨
ನಿನ್ನಂ ಪೊಗಟ್ಟೇ	೭-೧೧	ನೆರಪಿದ ಪುಣ್ಯದ	೧೩-೮೭
ನಿನ್ನಯ ಕೂಟಮಂ	೬-೮೬	ನೆರೆದಟ್ಟಾಳಂ	೫-೧೦೯
ನಿನ್ನಯ ಸುಟೆಗುರುಳೆಲ್ಲ	೭-೧೦೨	ನೆರೆದ ತಿಮಿರಂ	೮-೨೯
ನಿರಂತರಿತ ಶಾಲಿ	೫-೯೩	ನೆರೆದತ್ತಂ	೮-೩೩
ನಿರವಿಸುವೊಡೆ	೧೬-೨೬	ನೆರೆದೇಟ್ಟಂದತ್ತು	೫-೬೨
ನಿರುತಂ ಪ್ರಕೃತಿ	೧೩-೪೩	ನೆರೆದೇಟ್ಟಂದತ್ತು	೧೦-೨೦
ನಿರುತಮಾಣುವ್ರತಮಂ	೨-೯೨	ನೆರೆದೊಡ್ಡಿದೊಡ್ಡ	೫-೧೦೭
ನಿಸದಂ ತಿರ್ಯಗ್ಗೀವಂ	೧೬-೧೨	ನೆರೆಯಲೈಂದು	೨-೪೮
ನಿಸದಮೆನಿಪ್ಪ	೩-೩೬	ನೆಲಸಿರೆ ಮೇದುರೋ	೧೨-೨೨
ನಿಳ್ಕುವರಲೊಳ್ಳಲೈ	೭-೧೦೧	ನೆಲೆ ನಾಲ್ವರಲಧಿಕಂ	೧-೧೪
ನಿಜೆದಳಿದೊಂಗಲಿಂ	೧೫-೪೮	ನೆಲೆವೀಡು ರತಿಗೆ	೧-೧೦೩
ನೀಡಿಸಿಕೊಳ್ಳ	೧೨-೧೩೩	ನೆಜಿಕೂಟಂಗಳ್	೮-೯೯
ನೀನಾಲಂಬನಮಾದೆ	೯-೩೧	ನೆಜಿದವಧಿ	೪-೧೫
ನೀರರುಹಂ	೮-೮೯	ನೆಜಿದಾತನ ಪುಣ್ಯಮ	೪-೬೨

ನೆಹೆಯ ಪಣೆ ಮುಟ್ಟಿ	೭-೯೪	ಪದನಖಿ ಚಂದ್ರ	೫-೧೧೭
ನೇರ್ವಟ್ಟಾ ನರನಾಥನ	೩-೨೦	ಪದನಖಿದುನ್ನುಖಾಂಶು	೧೨-೧೦
ನೊರೆಯೊಡನೆ	೮-೯೭	ಪದವೆತ್ತಿಂಬಣ್ಣ	೧೧-೫೪
ನೊರವುಲ್ಲಂ ಮೇದು	೪-೪೮	ಪದಿನಾಟಂ	೧೧-೨೨
ನೋಟಂ ನೃಪಸುತ	೫-೧೨೧	ಪದೆದು ಸರೋಜ	೧೧-೯೩
ನೋಟದ ಬೇಟ	೮-೫೨	ಪದೆಪಂ ಸಂಯುತ	೧೪-೭೭
ನೋಡಿದ ಕಣ್ಣುಲರೊಳ್	೧೨-೬೦	ಪದೆಹರ್ದಿಂಬಮಂ	೮-೧೦೬
ನೋಡಿ ಮರುಳ್ಳು	೨-೨೪	ಪನ್ನೆರಡು ಯೋಜನಂ	೧೬-೧೪
ನೋಡುವಲಂಪಿನಿಂ	೧೦-೭	ಪನ್ನೆರಡು ವತ್ಸರಂ	೧೬-೧೫
ನ್ಯಾಯಾಸ್ತಿತ ತತ್ವಾ	೧೬-೩೭	ಪರಕರಿ ನಷ್ಟವಸ್ತು	೯-೧೨೪
ಪ		ಪರನೃಪರಟ್ಟಿದ	೭-೩೩
		ಪರಪೀಡಾಮುಖಿ	೧-೪೫
ಪಂಚಗುರು ಚರಣ	೪-೭೮	ಪರಮಂ ಪರಿಹರಿಸಿ	೧೩-೧೧೪
ಪಂಚಧನುಶ್ಚತ	೧೫-೮೭	ಪರಮ ಜಿನನೆಂಬ	೧೨-೧೨೬
ಪಂಚಪ್ರಕಾರ ದುಃಖ	೧೬-೧೧	ಪರಮ ಜಿನಪತಿಯ	೧೨-೭೯
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವಶ	೧೩-೮೧	ಪರಮ ದಯಾನಿಧಿ	೯-೩೭
ಪಗಲಕರ್ಫಂ	೨-೬೪	ಪರಮಧ್ಯಾನ	೧೬-೫೭
ಪಗಲನಿರುಳ್ಳ	೧೦-೧೨	ಪರಮನ ಚರಣ	೧೨-೧೭೬
ಪಗಲನುದಂಶುವಿಂ	೮-೬೧	ಪರಮನ ದಯಾ	೧೩-೬೬
ಪಗಲುಂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳುಂ	೩-೮೧	ಪರಮನನೆ ಕಾಣ್ಣಿ	೧೫-೨
ಪಗೆಯೆಂ ಸಂಪಗೆ	೭-೬೮	ಪರಮನ ಪದ	೧೫-೫೯
ಪಡೆದವತಂಸಮಂ	೭-೭೭	ಪರಮನ ಮೆಯ್	೧೫-೧೦೧
ಪಡೆದಳ್ ಪುಣ್ಯದ	೧೨-೩೩	ಪರಮನ ಶಶಾಂಕ	೧೨-೬೫
ಪಡೆವನ್ನಂ ಪಕ್ಷ	೨-೨೩	ಪರಮ ಪ್ರವಚನ	೧೪-೬೧
ಪಣ್ಣಾಯ್ ತೀವಿದ	೧-೧೦೭	ಪರಮ ಸಭಾಮಂಡಳ	೧೬-೪೮
ಪತ್ತಕ್ಕುಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ	೧೪-೫೨	ಪರಮ ಮುನೀಶೋ	೧೪-೧೦
ಪತ್ತುಗೆಗೆಟ್ಟು	೮-೭೯	ಪರಮಾಗಮಮೆಲ್ಲ	೧೪-೩೫
ಪತ್ತು ಪದಿನಾಲ್ಕು	೧೪-೫೧	ಪರಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯ	೧೫-೯೪
ಪದಂ ನಿನಗೆ	೧೪-೯೭	ಪರಮೇಶಂ ಜೀವಿತೇಶಂ	೧೫-೫೬
ಪದತಳಮುಂ	೧೨-೭೦	ಪರಮೇಶಂ ನಿಜವೆಂದ	೧೫-೯೭
ಪದದೊಳ್ ಸಮ	೧೨-೧೭೫	ಪರಮೇಶಂ ಮಧ್ಯದ	೧೫-೩
ಪದನಖಿಕಾಂತಿಯಿಂ	೧೧-೧೨೨		
ಪದನಖಿಕಾಂತಿ ಪುಷ್ಪ	೧೦-೬		

ಪರಮೇಶಂ ಸಂಗತಾ	೧೪-೧೭	ಪರಿಹರಿಸಿ	೨-೫೯
ಪರಮೇಶ್ವರ ಕೀರ್ತಿ	೧೬-೮೬	ಪರಿಹೃತದೋಷಂ	೧-೬
ಪರಮೌದಾರಿಕ	೧೫-೭೮	ಪಂಚೃತವಾತ	೧೪-೬೦
ಪರವೃತಪುರವರ	೧-೧೩೮	ಪರುಷತರ ಶರಭ	೫-೪೬
ಪರಿಕರ್ಮಂ ಸೂತ್ರಂ	೧೪-೪೭	ಪರುಸದೊರೆಗಲ್	೧-೪೬
ಪರಿಕಿಪೊಡಗ್ಗಿ	೫-೧೨೯	ಪರೆದಿರೆ ತಿಮಿರ	೮-೩೨
ಪರಿಕಿಪೊಡತಿ	೩-೨೩	ಪರೆದುದು ಸಂಧ್ಯಾ	೮-೧೦೦
ಪರಿಕಿಪೊಡವಿಚಾರಿ	೧-೪೨	ಪಲತೆಹದ ಕನಕ	೭-೫೬
ಪರಿಕಿಪೊಡೆ ಪುಣ್ಯ	೧೬-೭	ಪಲದೆವಸಕ್ಕೆ	೧೦-೬೨
ಪರಿಕಿಪೊಡೊಂದೊಂದ	೧೫-೫೮	ಪಲವು ವಿಧಂಗಳಿಂ	೩-೫೧
ಪರಿಕಿಸೆ ಕಂಧರದ್ವಯನ	೭-೬೪	ಪವಣಿಲ್ಲರ್ಜುವ	೧೦-೮೦
ಪರಿಕಿಸೆ ಕಲ್ಪ	೯-೧೦೫	ಪಸರಿಪ ಚಂದ್ರಿಕೆ	೧-೧೨೨
ಪರಿಕಿಸೆ ವೃಕ್ಷಾರೋಹಣ	೫-೫೫	ಪಸರಿಪ ತಮದಿಂ	೧೬-೪೬
ಪರಿಚಿತ ಭೂತಿರೇಖ	೩-೯೭	ಪಸರಿಪ ಪಾದರಾಗ	೬-೯೫
ಪರಿಚಿತ ಗಂಧಶಾಲಿ	೩-೧೧	ಪಸರಿಪ ಸಂಜೆ	೯-೮೭
ಪರಿಜನ ಪಳ	೧೩-೮೨	ಪಸರಿಸಿದುದು	೧೫-೫೩
ಪರಿಣತಿಸುಖಮಂ	೨-೩೯	ಪಸರಿಸಿ ಪೊನ್ನ	೧೨-೧೩೮
ಪರಿಣಮಿಸಿದುದಿಲ್ಲಿ	೧-೮೯	ಪಸಿದೊಡೆ	೫-೬೪
ಪರಿಣಾಮ ವಶದೆ	೩-೬೬	ಪಸುವೆಂಬೇವದೆ	೧೦-೮೧
ಪರೀತೋಧ್ಯಾನ	೧೧-೬೪	ಪಳಿಕಿನ ಕೋಟೆ	೧೫-೭೭
ಪರಿದುವು ಬಡಬಾಗ್ಗಿಯ	೧೦-೭೮	ಪಳಿಕಿನ ಭೃಂಗಾರದ	೬-೫೧
ಪರಿನಿರ್ವಾಣೋತ್ಸವ	೧೬-೭೩	ಪಟದಾತ್ಮಪ್ರಿಯ	೧೦-೧೨೭
ಪರಿಪಕ್ವಸರಸ	೧೧-೫೫	ಪಟೆಯೆ ತಿರು	೧೦-೭೧
ಪರಿಪರಿತಂದು	೮-೧೦೧	ಪಟಸದ ರುತಿ	೧೨-೭೧
ಪರಿಪೂರ್ಣಂ ಜೌವನಂ	೧೩-೨೧	ಪಟಯಿಗೆ	೧೦-೨೭
ಪರಿಪೂರ್ಣ ಗರ್ಭ	೯-೭೬	ಪಟು ಬೇಗವೇಗೇಗೆ	೯-೭೪
ಪರಿಭಾವಿಸೆ	೧೬-೨೨	ಪಾತಾಳವರಂ	೫-೩೯
ಪರಿವ ತದಂಭ	೧೨-೧೪೨	ಪಾತಾಳಾವಸಥಂ	೧೪-೮೫
ಪರಿವ ರವಿರಥ	೧-೧೧೮	ಪಾತ್ರವಿಕೀರ್ಣ	೫-೫೩
ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ	೧೪-೪೬	ಪಾಪರಹಿತ	೧೧-೧೧೪
ಪರಿವೃತ ಲವಣಾಬ್ಧಿ	೧೨-೮೮	ಪಾಪಾರಾತಿಯ	೯-೩೮

ಪಾರದದಿಂದೆ ಲೇಪಿಸಿ	೮-೩೯	ಪುದಿಯೆ ಕವಿಲ್ವ	೭-೬೨
ಪಾರದೆ ವಸಂತಮಂ	೨-೯೦	ಪುದಿಯೆ ನವಗತ್ನ	೧೨-೧೦೬
ಪಾಸಣಿ ತಪ್ಪಮಾ	೧೪-೧೬	ಪುರಮಂತ್ದೀಪ	೪-೪೧
ಪಿಂಗದೆ ನಾಗಬಂಧ	೧೪-೨೭	ಪುರವನಿತಾ	೧-೧೨೪
ಪಿಕ ಮೌನವ್ರತ	೪-೩೫	ಪುರುಹೂತಂ	೨-೧೧೬
ಪಿಡಿ ಪಣೆ ತೋಳ್	೭-೮೬	ಪುಳಿನದೊಳ್	೧೩-೫೪
ಪಿಡಿವಿಡಿಯೆ	೯-೧೨	ಪೂಗಣೆ ಕರ್ವುಲಿಲ್	೬-೬೩
ಪಿತ್ಯಸಂದೇಶದ	೪-೧೨	ಪೂಗುಡಿಯಿಂದೆ	೧೨-೮೭
ಪಿರಿದುಂ ಚೆಲ್ವಾಯ್ತು	೧೬-೫೧	ಪೂಣಿಸಿ ಕಂಠಮಂ	೧೦-೧೦೩
ಪಿರಿದುಂ ಜಿನೇಂದ್ರ	೩-೩	ಪೂತಲವಕ್ಕೆ	೬-೩೭
ಪಿರಿದುಂ ದಂಡೋಕ್ತಿ	೯-೧೦೨	ಪೃಥುಸತ್ಯಂ	೯-೯೮
ಪಿರಿದುಂ ದೋಷ	೧೧-೧೪೮	ಪಡೆಯ ಮೊದಲ್ಗೆ	೯-೮೦
ಪಿರಿದುಂ ಪಂಚಾಶ್ಚರ್ಯ	೧೧-೧೧೭	ಪಡೆಯುಡುಗಿದ	೫-೧೦೦
ಪಿರಿದುಂ ಬಯಲೊಳ್	೧೫-೧೦೯	ಪೆಣದ್ದೆಯಲ್ಲ	೪-೬೪
ಪಿರಿದುಂ ಬಿದಿ ನಿಜ	೮-೧೪	ಪೆಣ್ಣಲಿಯ ಮುಂದೆ	೧೪-೨೯
ಪಿರಿದುಂ ರಜಸ್ತಮ	೧೩-೫	ಪೆರ್ಚೆ ಮನದಬಿ	೯-೧೧೯
ಪಿರಿದುಂ ರೇಫದ್ವಯ	೧೫-೪೪	ಪೆರ್ವಣ್ಣೊತ್ತಿಂದೆ	೧೧-೪೪
ಪೀರ್ದಪುದು ಲಜ್ಜೆಯಂ	೮-೫೦	ಪೆಸರಿದಂತದು	೧೧-೨೮
ಪೀನತರಾಂಗ	೧೧-೩	ಪೆಣಗಿಕ್ಕಿ ಪುರವಂ	೫-೧೦೮
ಪುಗಲೆಂದುವು	೧೪-೨೪	ಪೆಣದೇನೊ ಪಲವು	೧೨-೪
ಪುಗುಪುಗು ಪೋಗು	೯-೮೫	ಪೆಣಪೆಣನಾತ್ಮರೆಂದೆಂ	೭-೧೩
ಪುಗೆ ಪಶ್ಚಾರ್ಥಂ	೧೨-೫೦	ಪೆಣರ್ಗೇಣಗೆ	೭-೧೦
ಪುಗೆ ಪಸಿವುಂ	೧೫-೧೧೮	ಪೆಣ್ಣಿವೆನ್ನಂ	೧೦-೯೦
ಪುಗೆ ಪೊಗೆಯೆಟ್ಟ	೫-೧೩೩	ಪೊಂದುವ ಪುಟ್ಟುವಾ	೧೩-೯೦
ಪುಟ್ಟಿದನಾಕೆಗೆ	೩-೯೩	ಪೊಕ್ಕಡೆಯನಾರಯ	೯-೧೦೫
ಪುಣ್ಯಾಮೃತಸ್ತವನ	೧೬-೭೯	ಪೊಗಟ್ಟ ಬಗೆಯು	೧-೪೧
ಪುದಿದ ತೊಡರೆಲ್ಲಮಂ	೯-೧೮	ಪೊಟ್ಟಲರಿಂ ಪಾಟುವ	೬-೩೮
ಪುದಿದ ಮಣಿಗಣಾಂಶು	೧೦-೩೪	ಪೊದೆಯೊಳಗಿಂದ	೬-೩೬
ಪುದಿದರೆ ಪಣ್ತೆಂದುವ	೮-೨೮	ಪೊರೆಯದು ಜಾಡ್ಯ	೮-೧೩
ಪುದಿದಿದರ್	೧೦-೯೮	ಪೊರ್ದುವದವ್ಯುತೆಯಿಂ	೪-೨೨
ಪುದಿದೆಂಟುಂ	೧೦-೬೦	ಪೊಳೆವೆಳಮಿಂಚು	೧೪-೮೯

ಪೊಸ ಪೊನ್ನವೇದಿ	೧೫-೫೫	ಪ್ರಥಿತಾಕಳಂಕ	೧-೧೭
ಪೊಸ ಮಕರಂದ	೭-೬೩	ಪ್ರಥಿತಾಮಳ	೧೩-೫೨
ಪೊಸಮಸಿಯ	೬-೩೫	ಪ್ರಭವಂ ನೀಳ	೭-೫
ಪೊಸಮುತ್ತಿಂ	೧೩-೧೬	ಪ್ರಭವ ಮಹಾಷಧಿ	೧೦-೩೮
ಪೊಳವ ದಶನಾಳಿ	೧೧-೯೫	ಪ್ರಮದೆಯರಂ	೭-೧೩೩
ಪೊಳವಲೆ ಮುಳಿ	೭-೧೦೪	ಪ್ರಮುದಿತಭವ್ಯ	೧೬-೮೨
ಪೊಳವುಡದೆ	೧೧-೩೯	ಪ್ರವಚನ ಪರಿಪಠನ	೪-೧೭
ಪೊಳವೊಳಲೊಳಿರ್ಪ	೫-೮೭	ಪ್ರವಳ ಕರಿಮಕರ	೧೦-೪೯
ಪೊಳದೊಲವೆಯ್ನೆ	೭-೬೬	ಪ್ರಸಾದಾಂತರದಿಂದ	೧೫-೨೩
ಪೊಳಿಪ ಬಿನದದಿ	೯-೧೦೬	ಪ್ರಾಳೇಯಾಮಳಿನಾಂಗಿ	೧-೯
ಪೊರವನಾಂತರಾಳ	೩-೬೯	ಪ್ರಿಯತರಲವಂಗ	೬-೭೩
ಪ್ರಕಟಂ ಮೂವತ್ತು	೯-೫೨	ಪ್ರಿಯದಿಂದೊಂದೆಡೆ	೩-೨೪
ಪ್ರಕಟಂ ಯಥೋಕ್ತ	೧೪-೭೨	ಪ್ರಿಯಮಪ್ರಿಯಮೆಂಬೆ	೫-೩೨
ಪ್ರಕಟ ತರಂ ಜಿನ	೧೨-೬೪	ಪ್ರಿಯೆ ನಿನಗೆ	೭-೮೯
ಪ್ರಕಟ ತರಂ ಶಬ್ದಂ	೧-೫೮	ಪ್ರಿಯೆಯಧರ	೨-೧೫
ಪ್ರಕಟತರಾಚಾರಂ	೧೪-೪೪	ಫ	
ಪ್ರಕೃತಸ್ವರವ್ಯ	೧೦-೫೩	ಫಳಕದ ನಾಲ್ಕುಂ	೧೫-೨೦
ಪ್ರಚುರತರ	೧೦-೪೬	ಫಳಪಾಕಾಂತತೆ	೩-೪೦
ಪ್ರಚುರಸುಧಾ	೧೧-೫೦	ಬ	
ಪ್ರಣತ ನಿಜಯ	೧-೭	ಬಂದಂ ನೃಪತಿಳಕಂ	೧೨-೧೪
ಪ್ರಣಯದಿನಾದ	೮-೫೪	ಬಂದಂ ವಿಷಯ	೧೩-೭೭
ಪ್ರಣಯವಚೋ	೪-೧೯	ಬಂದ ಬಸಂತಂಗಂ	೭-೫೯
ಪ್ರಣವೋತ್ಕ ಶ್ರುತಿ	೭-೮೮	ಬಂದು ಕನಕಪ್ರಭು	೯-೬೨
ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದುದು	೬-೪	ಬಂದು ಪೊಡೆವಟ್ಟು	೧೩-೭೩
ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಿ	೧೪-೩೩	ಬಂದು ಭವತ್ಪರಾಗ್ರಿಯ	೬-೨೦
ಪ್ರತಿಹಾರಂ ತಾನೆ	೧೫-೧೨೨	ಬಂಧು ನೃಪಾಲರ	೧೦-೧೦೬
ಪ್ರತ್ಯಗ್ಭೂಧರ	೮-೩	ಬಂಧುರತರಜಿನ	೧೨-೯೯
ಪ್ರತ್ಯಹಮೊಪ್ಪುಗುಂ	೬-೫	ಬಂಧು ವಿಯೋಗದಿ	೫-೨೮
ಪ್ರತ್ಯೇಕಾಷ್ಟೋತ್ತರ	೧೫-೧೪	ಬಂಬಲ್ಪರಿಯುತ್ತುಂ	೧೨-೮೪
ಪ್ರಥಮಸ್ವರ್ಗಮಿದೀ	೪-೬೬	ಬಗೆಗೆನಿತು ಸಮರ	೬-೨೬
ಪ್ರಥಿತ ತೀರ್ಥಾಹ್ವಯ	೬-೧೦೧	ಬಗೆದುತ್ಸಾಹದೆ	೧೩-೧೧೬

ಬಗ್ಗದೊಡೆ ಕಿಚ್ಚಿನ	೯-೧೦೯	ಬಳಸುವ ಚಂದ್ರಭಾನು	೧-೭೪
ಬಗ್ಗಯದೊಳಕೆಯ್ದು	೧-೧೨೮	ಬಳೆದ ಮುನಿನಾಥ	೨-೧೧೦
ಬಗ್ಗಯ ಬಹು ಭೂಮಿಕಾ	೩-೧೮	ಬಳೆದ ವಿರಹ	೮-೮೭
ಬಗ್ಗಯ ಭವಪ್ರತ್ಯಯ	೧೪-೫೪	ಬಳೆಯಿಸೆ ಬಾಸುಳಂ	೫-೧೧
ಬಗ್ಗವಂದೀ ದೊರೆತ	೧೦-೮೭	ಬಟಿಕಂ ಕಡೆಯೊಳ್	೧೪-೫೦
ಬಗ್ಗವಂದೆಣ್ಣತ್ತೆ	೧೫-೬೦	ಬಟಿಕಂ ತತ್ಪರಿಣಾಮ	೧೪-೬೯
ಬಗ್ಗವೊಡದು ವಸ್ತು	೧೨-೨೦೦	ಬಟಿಕಂ ತನ್ನನಿ	೧೪-೧೩
ಬಗ್ಗವೊಡಬೋಧ	೧೫-೧೧೯	ಬಟಿಕಂ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ	೧೪-೪೯
ಬಡತನದೊಳ್ ಸಿರಿ	೬-೯೨	ಬಟಿಯನೆ ಬರೆ	೭-೧೪೭
ಬಡತನಮನಾಂತ	೬-೯೮	ಬಿಂಕಂಬತ್ತಿರೆ	೧೨-೧೯೨
ಬಡಪಂ ಬೆಂಬತ್ತೆ	೪-೪೭	ಬಿಗಿದಡರೆ ಸುತ್ತಿ	೫-೫೨
ಬನದ ಬಿನದಕ್ಕೆ	೭-೮೦	ಬಿಗಿದುಡೆನೂಲಿನೊಳ್	೧೨-೩
ಬನದೊಳ್ ಗುಬ್ಬರಂ	೨-೧೦೨	ಬಿಟ್ಟು ಕುರುಳ್	೫-೭೦
ಬನವೆಂಬ	೭-೫೩	ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆದೆಳೆ	೧೧-೨೦
ಬಯ್ಯದೆ ಮೊಯ್ಯದೊಂದು	೯-೫೫	ಬಿಡದಿನ್ನೂ ತನ್ನ	೯-೬೯
ಬರಿಗಂಡಂ ಪಿಣಿಲೇಱು	೫-೬೦	ಬಿಡದೆ ಚತುರ್ಗತಿ	೧೪-೬೨
ಬರೆದರೊ ಚಂದನರಸದಿಂ	೧೨-೯	ಬಿಡದೆಚ್ಚು ಸರಲ	೧೦-೭೭
ಬಲವಚ್ಚು ಪದರಂ	೧೦-೨೩	ಬಿಡದೆ ಜರೆಯೆಂಬ	೯-೧೪
ಬಳಭಿಚ್ಚುಪಲತಾ	೬-೫೨	ಬಿಡದೆ ನಮೇರು	೨-೭೦
ಬಳಮಾಟಿದಿದರ್	೨-೫೧	ಬಿಡುವುರಿಯೆಣ್ಣೆ	೫-೧೦೫
ಬಳವದ್ರಿಪುವಂ	೧೦-೧೨೬	ಬಿತ್ತರದಿಂ ಜಳಯುತ್ತ	೭-೧೪೪
ಬಳಸಿ ತೊಳಪ್ಪ	೧೧-೭೨	ಬಿತ್ತಿದನಗತುಳ	೧೪-೫೮
ಬಳಸಿದತ್ತು ಮಹಾ	೧೫-೬೪	ಬಿದಿ ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದಂ	೫-೧೧೮
ಬಳಸಿದ ಲತೆಗಳ	೭-೫೭	ಬಿರಯಿನಭಿಚಾರ	೭-೫೨
ಬಳಸಿದುದರ್ಕವಾಜಿ	೮-೪	ಬಿರಯಿಯ ಮನ	೮-೨೭
ಬಳಸಿದುದು	೧-೧೧೭	ಬಿನಫಾಸಾಸಕ್ತ	೧೧-೪೩
ಬಳಸಿ ಭುವನಂಗಳಂ	೨-೮೭	ಬಿಸರಸಪಾನದಿಂದ	೧೧-೫೮
ಬಳಸಿ ಮುನಿಗರ್ಘ್ಯಮಂ	೨-೧೦೪	ಬಿಸಿಲಂ ನಾನಾತಪತ್ರಂ	೧೦-೩೦
ಬಳಸಿರೆ ಜಳಖಾತಿಕೆ	೧೧-೬೩	ಬಿಸಿಲಿಡುರೆ ಕರಗಿ	೯-೭೨
ಬಳಸಿರೆ ಜಿನತನುವಂ	೧೨-೧೩೦	ಬಿಸಿಲುಂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳುಂ	೧೦-೪೦
ಬಳಸಿದರ್ ವಿಟಿಪಿ	೭-೫೧	ಬಿಸಿಲೆಸವ	೧೧-೧೩

ಬಿಸಿಲೊಳೆ ಬಿಬ್ಬರಂ	೯-೭೫	ಭುವನದ ಕಣ್ಗೆ	೬-೧೦೨
ಬಿಟ್ಟ ಭರದಿಂದ	೫-೪೩	ಭುವನೋದ್ಧಾರಕ	೧೩-೧೯
ಬೀಸುವ ಚಾಮರದ	೧೧-೧೨೫	ಭೂತಾನವಕರ	೧೩-೫೩
ಬೀಜಳವಟ್ಟು	೯-೯೩	ಭೂಮಿಯೊಳದ್ದಿ	೧೬-೫೪
ಬೃಂದಾರಕರೋರೊವ	೧೨-೧೨೪	ಭೂರಿತರ ಭವ್ಯ	೧೬-೬
ಬೆಸನಂಗಳ್	೨-೩೪	ಭೂವರನ ಹೃದಯಮಂ	೨-೪೬
ಬೆಸನೆನ್ನಂ ನೃಪ	೧೦-೮೯	ಭೃತ ವಂಶನಾಗಿಯಂ	೧-೧೯
ಬೇಟಕ್ಕೆ ತವದ	೩-೪೨	ಭೋಂಕನೆ ಕಂಡಿನಿ	೩-೫೨
ಬೇಡಿದೊಡಾರುಮಾರ್ಗ	೫-೧೦೩	ಭೋಂಕನೆ ತಾಂ	೫-೮೧
ಬೇರಿಂ ಪೀಡುಂ	೧-೮೪	ಭೋಗಾನುಭವ	೧೩-೭೮
ಬೇರ್ಗೊಂಡು ಪಣ್ಣ	೧೫-೨೬	ಭೋಗಿ ನಿವಾಸದಿ	೧೨-೨೦
ಬೇಸಗೆಯ ಬಿಸಿಲೊ	೯-೭೧	ಭೋರೆಂದಸ್ತಾಚಲದಿಂ	೮-೧೭
ಬೇಜೊಂದಮರಾ	೩-೧೬	ಭ್ರಮರಚಿತ	೭-೧೨೩
ಬೋಧದಿನಿಂಬು	೫-೩೦	ಭ್ರಮರಿಗಳೆಜಗದೆ	೧೨-೬೯
ಭ		ಭ್ರೂ ಚಾಪಕೇಶ	೧೧-೧೦೫
ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದ	೧೬-೬೪	ಮ	
ಭರತಾಗಮಲಕ್ಷ್ಮಿ	೧೨-೧೭೯	ಮಂಗಳನಿಧಿ ನಿಕರ	೧೫-೬೯
ಭರದಿಂದಂಬರ	೫-೪	ಮಂಡಳಿಸಿದ	೬-೮
ಭರಿತ ಸಿತಾಕ್ಷತ	೧೬-೬೮	ಮಂದಗತಿ ಪಿಂಗೆ	೯-೧೫
ಭವನಾಂಗಂ	೩-೩೭	ಮಕರಾಂಕ ಧ್ವಜ	೧-೧೩೪
ಭಂಗಮನುಂತುಂ	೭-೭೫	ಮಗ್ನತೆಯಿನೆಳಗಿ	೫-೧೩೦
ಭಕ್ತವೇಷಂ	೧೦-೧೧೮	ಮಣಿಕೂಟಕೋಟಿ	೧೦-೩೧
ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನ ಶ್ರದ್ಧಾ	೩-೩೧	ಮಣಿಮಯ ಕುಂಡಳಂ	೧೨-೧೫೭
ಭವ್ಯತೆ ಮಾಯ್ಯಂ	೭-೧೪	ಮಣಿಮಯಮಂ	೪-೮೨
ಭಾವಂ ಭಾಸುರತತ್ವ	೧-೨೪	ಮಣಿಮಯ ಶೃಂಗ	೧೫-೫೦
ಭಾವಿ ಭವದ್ಭೂತ	೩-೨೪	ಮಣಿಯಲ್ಲದ	೧೦-೪೧
ಭಾವಿಂನಿಸಿದ	೨-೩೬	ಮತಿಪೂರ್ವಕ	೧೪-೪೨
ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ ದೂರ	೯-೭೮	ಮತಿಯ ಪವಣಿಂ	೧೩-೨೮
ಭುಜಗೇಂದ್ರರ್	೧೨-೪೨	ಮತಿಯೊಳಕೆಯ್ದುದು	೧೧-೮೨
ಭುವನಜ್ಞಾಯನ	೧೨-೧೬೮	ಮತ್ತಂ ತೃತೀಯ	೫-೮೬
ಭೂತಲವರ್ತಿ	೧-೯೦	ಮತ್ತಂ ರತ್ನತ್ರಯ	೧೬-೩೦

ಮತ್ತದುಮೆಸೆವೇ	೧೫-೮೬	ಮರಕತ ವೇಶ್ಯ	೧೧-೭೮
ಮತ್ತಮದೊಂದೊಂದರ್ಕ	೧೫-೫೯	ಮರಕತ ಸೋಪಾನ	೬-೫೦
ಮತ್ತಮಾ ಪುರಂ	೧-೧೩೬	ಮರಗಲೆಡೆ	೭-೭೨
ಮತ್ತಮಾ ಮೂರ್ಧಾ	೨-೮	ಮರದ ತುದಿಗೋಡು	೫-೪೮
ಮತ್ತಮಾ ವಾಹಿನಿ	೧-೮೫	ಮರವಟ್ಟುದು	೧೫-೯೫
ಮತ್ತಮುತ್ತಾದಿ	೧-೧೨೯	ಮರಸುತ್ತನಿಸಲೊಡಂ	೬-೩೩
ಮತ್ತಾ ವಿಶಾಳ	೧೫-೫೬	ಮಲಯಕ್ಕಾಧರ	೭-೪೦
ಮತ್ತೇವೇಟ್ಟುಪುದೀ	೧೨-೯೮	ಮಲ್ಲಿಗೆಯಂ ಬೇವುಪು	೪-೪೫
ಮದಗಂಧಸಾರ	೫-೫೦	ಮಸಪ ನಸುಲಜ್ಜೆ	೬-೮೩
ಮದನಂ ಕೊಂಬು	೧-೧೦೪	ಮಸಪಳಿಪಿಂ	೬-೭೬
ಮದನ ಪರಿವಾದಿನೀ	೩-೬೧	ಮಸುಳಿಸಿದುದುಚಿತ	೬-೫೭
ಮದನ ಪ್ರಸುಧಿ	೫-೧೩೯	ಮಸುಳೆ ತಿವಳಿ	೩-೮೫
ಮಧುಲಕ್ಷ್ಮೀ ನೃತ್ಯ	೭-೫೦	ಮಸೆದಸಮಾಸ್ತ	೬-೬೬
ಮನದ ವಿವೇಕಂ	೫-೯೮	ಮಹಿಮೆ ಕಿಣ್ಣದಕ್ಕೆ	೧೧-೩೩
ಮನದಿಂದಾರಯದ	೧೪-೫೬	ಮಳಯಜ ಮೃಗಮದ	೬-೬೫
ಮನದಿನಿತೊಂದ	೮-೩೮	ಮಳಯಜ ರೇಣು	೮-೭೬
ಮನದೊಲವಿಂದೀ	೧೨-೬೨	ಮಳವಿಳಯ	೧-೧೩
ಮನದೊಲವಿಂದೆ	೨-೭	ಮಳಿನತೆ ಚಂದ್ರ	೧೫-೪೩
ಮನದೊಳತಿಭೀತಿ	೩-೭೭	ಮಳಿನಾತ್ಮನಾಶೆಯಂ	೮-೧೬
ಮನದೊಳನಗೀಶ	೩-೮	ಮಹಿಸನಮಂ	೧೧-೧೪೫
ಮನದೊಳ್ಳೊಡ್ಡು	೧೨-೧೮೫	ಮಹುಮೆಯ್ಯೊಳು	೧೧-೩೬
ಮನದೊಳ್ಳುನ್ನಾದ	೬-೪೩	ಮಹಿಮೆದಂ ಶಾಣರ್	೧೦-೧೨೦
ಮನಮದು ಮನದನ್ನನ	೮-೫೯	ಮಹಿಯದೆ	೩-೪೫
ಮನಮುಳ್ಳೊಡೆ	೭-೯	ಮಹಿಯೆ ಸುತ	೫-೨೨
ಮನವನೊಲಿಸೆ	೬-೭೫	ಮಾಂಗಾಯ್ ಕದಪಂ	೩-೪೮
ಮನಸಿಜ ಪಣಿ	೩-೫೬	ಮಾಂದದೆ ಕುಂದದೆ	೧೦-೧೦೭
ಮನುಜ ಕ್ಷೇತ್ರದ	೧೬-೯೧	ಮಾತೇಂ ರೇತ	೧೦-೧೧೦
ಮನುಜನ ಮಾಯೆ	೫-೬	ಮಾದ್ಯದ್ವಾದ್ಯತ್ಕರ	೧-೩೦
ಮನೆಯಿವು ವಿಮಾನ	೧೨-೧೭೩	ಮಾನಸ್ತಂಭ ನಿಚಯ	೧೫-೨೧
ಮರಕತ ಕಾಂತಿಯಿಂ	೧-೧೦	ಮಾಯಾಶಿಶುವುಮ	೧೨-೫೪
ಮರಕತ ರಜ	೧೫-೮೪	ಮಾಯ್ಯವಿಧಾತನನ್ನ	೫-೧೦

ಮಾವಿಂಗಿದು ಮಲ್ಲಿಗೆ	೭-೧೫೧	ಮೂಱಾದುವು	೧೧-೯೭
ಮಿಕ್ಕುದು ವಜ್ರಪಾತ	೫-೮೦	ಮೃಗಮದದ ಹಿಮದ	೧೩-೭೦
ಮಿಗೆವಂದ	೧-೬೯	ಮೃತಿಜನನ ಶೋಕ	೧೫-೧೧೭
ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನದ	೧೦-೧೨೩	ಮೃದು ಕನಕಪದ್ಮ	೭-೯೧
ಮಿಸಿಸಿದಪಂ	೩-೭೧	ಮೃದುಕರಮೊಂದು	೧೧-೪೯
ಮಿಳಿರೆ ಸೆಳಂಗು	೧೦-೧೭	ಮೃದುತಳಕಾಂತಿಯಿಂ	೭-೧೦೭
ಮಿಳಿದರ್ಪ ಸಿತಾಗರು	೧೬-೭೨	ಮೃದುಪದಪಾತ	೧೫-೨೫
ಮಿಳಿರ್ವ ಕುಡಿಮಿಂಚು	೪-೪೨	ಮೇದಿನಿಯಂ ಹಿಮಾದ್ರಿ	೭-೨೮
ಮಿಳಿರ್ವ ಪತಾಕೆ	೧೨-೧೩೫	ಮೇರು ನಗಾಗ್ರದಿಂ	೫-೩೭
ಮಿಳಿರ್ವಳಮಾವಿನೊ	೭-೧೦೬	ಮೇರು ನಗಾಧೀಶಂ	೧೨-೧೦೧
ಮಿಱುಗುವ ವಿದ್ರುಮಾ	೮-೫೭	ಮೇರುವನೊತ್ತಿ	೫-೩೮
ಮೀಸಲ್ವಾಯ್ವೆಱ್	೮-೪೯	ಮೊಕ್ಕಳಮೆನೆ	೧೦-೭೪
ಮೀಟೆ ಮದಾಜ್ಞೆಯಂ	೫-೭೪	ಮೊಗದೊಳ್ ದೇವಂಗಿ	೧೩-೩೧
ಮುಂ ಬಿಸಜೋದ್ಭವಂ	೪-೩೩	ಮೊದಲಂ ಬಳಸಿರೆ	೧೨-೧೪೦
ಮುಕುರದೊಳು	೨-೮೫	ಮೊದಲೊಳ್ ತಾಂ	೨-೫೦
ಮುಗುಳಂ ಪೇಟೆದ	೬-೭೧	ಮೊದಲೊಳ್ ಲಾವಣ್ಯ	೫-೯೨
ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿದೆ ನಾಂ	೭-೧೧೦	ಮೊರೆಯದಳಿ	೧೧-೯೬
ಮುಡಿದವರ	೧೦-೩೬	ಮೊರೆಯಂ ಮೀಱುವ	೮-೬೮
ಮುದದಿಂ ಕೆಯ್ಗುಳಂ	೧೨-೬೬	ಮೋದೆ ಸಿತಾಸಿಯಂ	೧೦-೮೬
ಮುನಿದು ಕಟಾಕ್ಷ	೮-೯೪	ಯ	
ಮುನಿಪವಚೋರುಚಿ	೯-೩೨	ಯತಿಪಂ ಪರ್ಯಾಯ	೧೧-೨೪
ಮುನಿಪಾದ ದ್ವಂದ್ವ	೧೩-೧೧೭	ಯತಿಪತಿ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂ	೨-೯೧
ಮುನಿ ಪೊಕ್ಕನೆಂಬ	೨-೯೮	ಯತಿ ಪರಸೆ ಧರ್ಮ	೯-೨೮
ಮುರಿದ ಕೊರಲ್ಗಿಳಿಂ	೯-೮೪	ಯುತ ಕಮಳಂ ಗಡ	೧೫-೩೧
ಮುರಿದೆಡಗೆಯ್ಯೊಳಾರ್ದ	೧೨-೭	ಯುತಹಸ್ತವಿಕ್ಯತಿ	೧೫-೧೦೭
ಮುರಿದಿದ ಕರಂಬ	೧೬-೬೯	ಯುಷ್ಮತ್ತುರಕ್ಕೆ	೯-೬೪
ಮುಸುಕಿದುದು ದುಂದುಬಿ	೬-೭೨	ರಂಜಿಸಿದುದು	೧೩-೪
ಮೂಡಿದುದಿತ್ತಲೊಂದು	೮-೪೮	ರಜನೀಕಾಂತಾ ಪಯೋ	೮-೩೪
ಮೂನೂಱೈವತ್ತು	೯-೪೯	ರಥಖಿನ್ನ ಕಿನ್ನರೀ	೧೦-೪೨
ಮೂವತ್ತಿರ್ವರ್	೯-೫೦	ರತಿಗಂ ಮದನಂಗಂ	೫-೯೬
ಮೂವತ್ತುಮೂಱು	೧೧-೩೫	ರತಿಗವತಂಸಮಾದ	೭-೪೫

ರತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮಗಲಣ್ಣಂ	೧೧-೫೭	ಲೋಲತೆಯಿಂದ	೧೦-೪
ರತಿಯೊಡನಿದ್ದನೆಂತು	೬-೭೮	ವ	
ರತಿವನಿತೆಗೆ ವಿಧವತೆಯಂ	೧-೩೫	ವಚನದೊಳಿಲ್ಲ	೧೧-೧೦೮
ರಥಕಲ್ಪಾಸ್ತಿತ	೧೦-೨೧	ವದನಮಾಲದರ್	೧೩-೩೨
ರದಸಂಘಟ್ಟದಿನೇತ್ತಂ	೧೦-೮೫	ವದನಂ ಶಶಾಂಕ	೧೧-೯೪
ರನ್ನದ ಮುಚ್ಚಿಯಿಂದ	೧೧-೧೧೯	ವನದಂತೆ ಭದ್ರ	೧೫-೧೧೦
ರಮಣಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆಮಣಿ	೧೧-೧೩೩	ವನದೇವತೆಯರ್	೧೪-೨೩
ರಮಣಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ವೇಳಿತ	೧೧-೧೨೭	ವನಭವನಜ್ಯೋತಿರ್	೧೪-೮೩
ರವಿಯ ರಥಕ್ಕಡ್ಡಂ	೧೦-೯೧	ವನಮದು ಸುರಕುಜ	೭-೧೫೨
ರಸಭಾವಾಭಿನಯಂ	೧೯-೭೬	ವರಕರಿ ತುರಗಂ	೯-೫೪
ರಾಗದ ಬಳ್ಳಿವಳ್ಳಿ	೩-೯೬	ವರಜನನಾಭಿಷೇಕ	೧೩-೧೧೫
ರಾಜ ಕರಪಾತಭೀತಿ	೧೧-೪೮	ವರ ತೀರ್ಥಾಧೀಶ	೧೪-೯೯
ರಾಜ್ಯೇಗರ್ಭದೊಳಿದರ್	೧೨-೨೫	ವರ ಪಟ್ಟಾಂಶುಕ	೯-೪
ರಾದ್ಯಂತಪಾರಗಂ	೯-೨೧	ವರ ಪಳಕುಳ	೧೨-೧೫೨
ರಾರಾಜನ್ನಿಧಿ	೧೫-೪೭	ವರ ಬುದ್ಧಿಚತುಷ್ಟಯ	೧೬-೪
ರಿಪುಗಪಜಯಮಂ	೯-೧೨೭	ವರ ರತ್ನೋತ್ಪತ್ತಿ	೧೧-೧೫೦
ರುಚಿರಮಕುಟಾಗ್ರ	೧೫-೮೮	ವರುಣ ಮಕರಹಸ್ತೋ	೪-೩೦
ರೂಪಾದಿ ಪಂಚವಿಷಯ	೧೧-೩೭	ವಸನಾಂಗಾತೋದ್ಯಾಂಗ	೩-೩೪
ರೋಧಮನ್ನೆದ	೧-೮೨	ವಸುಧೇಶನ ಕಣ್ಣೆ	೯-೯೧
ಲ		ವಳಿತರೆ ಪಳಿತಂ	೧೩-೭೯
ಲಲನಾಲಾವಣ್ಯ	೨-೭೩	ವಾಸರ ಮುಖದರ್ಶನ	೫-೨೧
ಲಲನಾ ಸಂವೋಹ	೪-೬	ವಾಸಿಸಲೆಂದು	೮-೩೭
ಲಲಿತ ತಮಾಳಕಾಣಿಕೆ	೭-೭೧	ವಿಕಚೋತ್ಪಳಾಬ್ಜ	೧೫-೨೭
ಲಲಿತ ಹರಿನೀಲ	೧೧-೭೭	ವಿಕರಾಳಾಲೋಕ	೫-೫೭
ಲಸತ್ತಿಸರೋಜ	೧೪-೯೪	ವಿಕಸಿತ ಕಂದಳಂ	೪-೪೪
ಲಳನೆಯ ಕೇಶದಲ್ಲಿ	೬-೬೪	ವಿಕಿರತ್ನುಷ್ಣ	೧-೧೫೧
ಲಳಿತ ವಿಷಾಣಕೋಟಿ	೫-೬೫	ವಿಗತನಮಂಸಕ	೧೧-೧೨
ಲಿಂಗಜಮನೇಕ	೧೪-೪೩	ವಿಗತಾರ್ಥಂಗಳೆನಿಪ್ಪ	೫-೭೫
ಲೀಲೆಯಿನದಟ	೧-೯೧	ವಿಗತಾಲೋಕಂ	೩-೬
ಲೋಕತ್ರಯ ವರ್ತನ	೧೪-೮೪	ವಿಗತಾಳೋಕಂ	೫-೨೯
ಲೋಕಾಲೋಕನಪುಣ್ಯ	೧೧-೧೦೭	ವಿಗಳನ್ನಿರ್ಬರ	೧-೧೪೦

ವಿತತಗುಣ	೧-೩೪	ವ್ಯಾಧಿವ್ಯಾಧಭಯಂ	೧೩-೮೮
ವಿತರಚ್ಛಾಯಾ	೧೫-೭೩	ವ್ಯಾಧೂತೋದ್ಯಕ್ಷ	೧೪-೮೭
ವಿತರತ್ತೀತ್ಯಾರ	೭-೧೪೯	ವ್ರತಿನಾಥಂ ಕ್ಷಮೆ	೧೧-೭
ವಿದಳಿತಮುಷ್ಣ	೬-೮೦	ವ್ರತಪತಿ ವಿಶುದ್ಧ	೧೧-೬
ವಿದಿತಂ ತತ್ತೀಶ	೧೫-೯೧		ಶ
ವಿದಿತಂ ಪಂಚಾಂಗ	೯-೧೧೬	ಶಕಟಾರೋಪಿತ	೫-೯೨
ವಿದಿತ ಗುಣಸ್ಥಾನ	೧೬-೧೮	ಶಕ್ಯಂ ತಾನಲ್ಪಣಂ	೧೨-೧೦೭
ವಿದ್ಯೋಪವಿದ್ಯೆ	೩-೪	ಶರದದ ಬಿಳಿಯು	೧೫-೬೧
ವಿಧಿ ಬೀಜಪೂರಸಾರ್ಥ	೧-೧೦೮	ಶರದದ ಬೆಳ್ಳುಗಿಲ್	೪-೬೧
ವಿಧು ಮೃದುಕಳೆಗಳ	೧೧-೪೫	ಶರದಿಂದು ಪ್ರಭೆ	೩-೨೭
ವಿನುತ ಜಿನಾರ್ಭಕ	೧೧-೧೪೬	ಶರಭಗ್ರಸ್ತೋತ್ಕ	೫-೬೬
ವಿಭವಂ ಕಾಮಾಂಗಿನಿತ್ವ	೭-೧೫೩	ಶಶಿಯಂ ಘಾತಿಸಿ	೫-೮೮
ವಿಭು ತನ್ನಾತ್ಮೋ	೨-೫೬	ಶಶಿಯೋಳ್ ಪ್ರಕಾಶ	೨-೧೯
ವಿಭು ದಾನಲಾಭ	೧೪-೭೬	ಶಾಂತರಸಾತ್ಮನಾ	೧-೨೩
ವಿಮಳತರ ಗಗನ	೧೧-೬೭	ಶಾಂತರಸೈಕಮೂರ್ತಿ	೧-೨೨
ವಿಮಳ ಮಣಿದರ್ಪಣಾ	೧೬-೪೯	ಶಾಂತಾತ್ಮಗೆ	೧೧-೧೦
ವಿಯಾದವಳಂಬಿ	೪-೪೯	ಶಾಂತಾತ್ಮರ್	೧೩-೨೫
ವಿರಚಿತತೋರಣ	೬-೪೨	ಶಾಂತೀಶನಂದನಂ	೧-೫೪
ವಿರಚಿಸುವಳ್ ಸಮಂತು	೧೩-೪೭	ಶಾತಶರ ಪ್ರಹಾರ	೧೦-೭೫
ವಿರಹಜನ ತರುಣ	೭-೫೮	ಶಾರದನೀರದಾಕೃತಿ	೧೨-೬೭
ವಿರಹಿತ ಗವಾಕ್ಷ	೯-೧೧೪	ಶಿಶುಗೆ ನಯನಾಂಶು	೧೨-೫೫
ವಿವಹನದುತ್ಸವಕ್ಕೆ	೬-೪೯	ಶೀಲಂ ಪಾಲಿತ	೧-೫
ವಿವಿಧ ಪ್ರವಾಳ	೭-೧೧೫	ಶುಚಿ ಸಂಗದಿಂದ	೨-೯೬
ವಿಷ್ಣುಪರ್ಮೋರ್ಮಯಂ	೩-೬೮	ಶುಭ ಪರಿಣತೆಯಿಂ	೧೩-೧೦೯
ವಿಷ್ಣುರ ಕಂಪದಿ	೧೨-೪೦	ಶೃಂಗಾರ ಸದನಮಂ	೯-೨
ವಿಸಟಂ ಬರಿಯಿಸಿ	೧೦-೯೫	ಶೈಲಪತಿಯನ್ನ	೧೨-೧೩೯
ವಿಸಟಂ ಬರ್ಪಾನೆಯಂ	೯-೯೫	ಶೋಕಾಗ್ನಿಭರದಿ	೫-೧೮
ವಿಸ್ತೀರ್ಣಮೆನಿಪ	೩-೨	ಶ್ಯಾಮತೆಯಿಂ ವಿರೂಪತೆ	೭-೭೮
ವೀಣಾರಂಜಿತ	೩-೧೦೧	ಶ್ರೀ ಕನಕನಂದಿ	೧-೨೩
ವೈಶ್ರವಣವಾಸ್ತು	೧೫-೧೨೦	ಶ್ರೀ ಕೇಳೀನಿಲಯಂ	೪-೧
ವ್ಯಕ್ತಂ ಸಾಮಮಯ	೯-೧೨೬	ಶ್ರೀಗಂ ವಿದ್ವಿಷ್ಟಜಯ	೧೦-೧

ಶ್ರೀಗೆ ಜಯಶ್ರೀಗೆ	೬-೧	ಸಕಲೋರ್ವೀಪತಿ	೧೦-೮
ಶ್ರೀಗೆರ್ಧವತ್ತುಗೆ	೨-೧	ಸಕಳಜನಗೋಚರಂ	೧೬-೩೮
ಶ್ರೀ ಜನ್ಮನಿಳಯ	೫-೧	ಸಕಳರ್ತುಸಮಾಗಮ	೧೬-೪೨
ಶ್ರೀಜಾಯಾಪತಿ	೭-೧	ಸಕಳಸುರಸಮಿತಿ	೧೨-೧೪೭
ಶ್ರೀ ಜಿನಮಂದಿರ	೯-೧	ಸಕಳಾಬ್ಧಾಂಭಿಸ್ಸಿರಾ	೪-೩೬
ಶ್ರೀದಂ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆ	೧೫-೧	ಸಕಳಾಮರಗಾಯಕ	೧೨-೮೩
ಶ್ರೀಧರಮುನಿ	೧೧-೧	ಸಕಳಾಮರರ್	೧೨-೧೩೪
ಶ್ರೀಪತಿ ನಿರ್ಮಲ	೩-೧	ಸಕಳಾಂಗೋಪಾಂಗ	೧೨-೧೭೮
ಶ್ರೀಪತಿಪುರಸಮ	೮-೧	ಸಕಳಾರ್ಥಿವ್ರಾತ	೪-೮೪
ಶ್ರೀಪದಮಂ ಹರ್ಷಾ	೫-೨೩	ಸತತಂ ಜೀವಂ ಸಕಷಾ	೧೬-೨೩
ಶ್ರೀಪಾದದ್ವಿತಯ	೧-೧	ಸತತಂ ನಿಜ	೩-೨೫
ಶ್ರೀಮಚ್ಚಂದ್ರಪ್ರಭ	೧೪-೧	ಸತತಂ ಮಾರ್ಗೋಲ್ಲಂಘನ	೧-೮೬
ಶ್ರೀಮಚ್ಚನ ಚಂದ್ರಂ	೧೨-೧	ಸತತಂ ರಾಗಾವಿಳಂ	೨-೪೫
ಶ್ರೀಮನ್ಮಂದಾರ	೧೬-೭೮	ಸತತ ಸವನದುಗ್ಧ	೧-೧೫೦
ಶ್ರೀಮುಖದೊಳ್	೧೩-೧	ಸತಿಯರ್ಗೇ ತೋರ್ಪ	೧೨-೨೭
ಶ್ರೀಯಂ ತಳೆದ	೧೬-೧	ಸತಿ ವೀರಜನನಿ	೫-೮೩
ಶ್ರೀವಕ್ಸಸ್ಥಳ	೪-೧೦	ಸತಿ ಶುಚಿಯೊಡಲ	೧೦-೧೦೯
ಶ್ರುತದೊಳತಿ	೨-೪೦	ಸದಭಿದ್ಯೋತಕನೊಳ್	೧೨-೨೦೩
ಶ್ರುತನಿಧಿ ತತ್ತ್ವ	೫-೩೧	ಸದಭಿಷ್ಠತಂಗಿ	೧೩-೧೧೧
ಶ್ವಸಿತಕೃತ	೧೦-೯	ಸದಯಂ ತ್ರವಿಷ್ಠರ	೧೫-೯೯
ಷ		ಸಭೃತಮುದಂ	೧೨-೧೮೧
		ಸಭೆ ವಿಬುಧಸಭೆ	೧೨-೧೮೪
ಷಟ್ಪಂಡಕ್ಷಿತಿನಾಥ	೫-೩೫	ಸಮತಳಸಮ	೧೬-೬೩
ಷಡಭಿಜ್ಞಂ	೧-೨೫	ಸಮನಖಿದಿಂದೆ	೧೪-೧೫
ಸ		ಸಮನಿಕೆ ಮನ್ಮಾನಸ	೧-೨೦
		ಸಮನಿಸಿ ಜೀವಂ	೧೬-೨೦
ಸಂಕೇತಸಮಯಮಂ	೪-೭೫	ಸಮನಿಸಿತು ಪಂಚ	೩-೯೨
ಸಂಗತಕೋಣ ಚತು	೧೨-೧೦೮	ಸಮನಿಸಿ ದತ್ತಪ್ರತಿ	೯-೧೨೩
ಸಂಗರಲಾಭ	೧೦-೬೪	ಸಮನಿಸಿ ಮನದೊಳ್	೪-೨೬
ಸಂಗೀತದ ದೇಸೆಯಜೆಯದ	೧೫-೭೨	ಸಮನಿಸಿರೆ ಕೃತ್ಯ	೧೬-೨೮
ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿವಟ	೧೬-೨೯	ಸಮನಿಸೆ ಫಾಲ್ಗುನ	೧೬-೫೯
ಸಕಲಧರಾಧಿರಾಜ್ಯ	೨-೬೯		
ಸಕಲವ್ಯಾಪಿನಿಯಂ	೨-೮೪		

ಸಮಮಂ ಮಾಡೆ	೨-೯	ಸಾನುವಿನೊಳೆಗಿ	೧೦-೩೫
ಸಮಯೋ ನದ್ಯಾ	೧೪-೭೧	ಸಾರಣೆಯ ಸರಳ	೧೧-೧೩೮
ಸಮವೃತ್ತಂ ವಿಮಳ	೧೫-೧೮	ಸಾರಸಜೀವಂ ಜೀವಕ	೧೫-೩೦
ಸಮಸಂದ ಮತಿ	೧೪-೭೯	ಸಾಹಸಮಂ ಪೂಣ್ಣಂ	೧೦-೧೦೦
ಸಮಸಂದತ್ತರ್ಹದಾ	೧೨-೨೦೫	ಸಿಂಗದ ಮುಂದಣ	೬-೨೫
ಸರದದ ತಂದಲ	೧೨-೧೨೧	ಸಿತಕುಸುಮಾಕ್ಷತ	೧೨-೧೧೬
ಸರದದ ಮುಗಿಲ	೧೦-೫೦	ಸಿರಮನೆ ಚಂದ್ರ	೧೫-೧೧೧
ಸರಳ ಕರಪಾತ	೧೧-೮೧	ಸಿರಿಗೆ ದರಿದ್ರತೆ	೨-೩೭
ಸರಸ ಕವಿಕಾವ್ಯ	೧೧-೧೪೪	ಸಿರಿಯಂ ಮಂದಾರ	೫-೩
ಸರಸ ಬಿಸವಲ್ಲಿ	೧೧-೧೩೨	ಸಿರಿಯ ಕರತಳದ	೧೧-೧೨೪
ಸರಸ ಬಿಸವಿಸರ	೧೦-೫೨	ಸಿರಿಯೆಂಬ ಪಾಣೈ	೧೦-೧೨೨
ಸರಸಜದ ಸಿರಿ	೭-೧೩೭	ಸಿರಿವೆಣ್ಣಂ	೧೦-೧೨೮
ಸರಸಿರುಹಾಕರದಿಂ	೧೨-೧೯	ಸಿವಿಗೆಯನೇಜೆ	೧೩-೧೦೦
ಸರಸೀರುಹನಾಳ	೩-೫೮	ಸಿರಿಸದ ಮಾಲೆ	೬-೪೮
ಸರಸೀವಾರಿಯೊಳಾದ	೭-೩೮	ಸಿರಿಸಾರದೆಯಾರ್	೧೪-೮೧
ಸರಳಂ ವಕ್ರಂ	೮-೨೧	ಸುತಜನ್ಮಕ್ಕಂ	೩-೭೬
ಸರೋಜಸಖಿನಿಲ್ಲದ	೩-೬೩	ಸುತ ತಲೆವೀಸದೆ	೧೩-೩೦
ಸರ್ವರ್ತುಕಮೆ	೩-೧೦	ಸುತನಿನ್ನ ಚಂದ್ರ	೫-೧೩
ಸರ್ವಾಂಗಮಲಧರಂ	೯-೨೦	ಸುತನೊಳಜಿತಂಜಯ	೭-೩
ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ	೧೧-೨೫	ಸುತಪಃಕೃತೀ	೯-೧೯
ಸಲೆ ದಶವಿಧ ಕಲ್ಪ	೧೬-೧೬	ಸುತಮುಖನೀರೀಕ್ಷಣೋ	೧೨-೧೬೭
ಸಲೆ ಮುಂಗೈಯಿಂದ	೮-೬೩	ಸುತಯುವತಿಜ್ಞಾತಿ	೯-೪೨
ಸವನ ನವಗಂಧ	೧೨-೧೪೯	ಸುತರಲ್ಲದ ಸಿರಿ	೩-೪೩
ಸವಿ ತವದನ್ನೆಗಂ	೮-೮೧	ಸುತ್ತುವರಿವ	೧೧-೨೧
ಸಸಿಯೀಕೆಯ	೧೧-೧೩೧	ಸುದತಿ ರತಾಂತ	೮-೯೫
ಸಸುತಂ ಸಸ್ತ್ರೀನಿಕರಂ	೨-೧೧೨	ಸುಮನರ್ ಗರ್ಭಾ	೧೩-೧೦೨
ಸಹಜ ಜ್ಞಾನ	೧೩-೨೬	ಸುಮನಸ್ಥಿತ್ಯನುಗಮ	೯-೬೧
ಸಹಜ ಸಮಗ್ರ	೧೩-೯೭	ಸುಮನೋದಾಮ	೧೪-೯೮
ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರ್ಮ	೧೬-೨೭	ಸುಮನೋಭೂಭೃದ್ದರೀ	೪-೭೬
ಸಾಗರವಿರ್ಪತ್ತೆರಡಣಿ	೯-೪೮	ಸುಯ್ಯಲರಯ್ಯಲಾಡಿಸೆ	೮-೪೭
ಸಾತಿಶಯ ಸತ್ವನಿಧಿ	೫-೯೦	ಸುರ.....ಶಮೂಲ	೯-೪೬

ಸುರಕಾಂತಾಪರಿಚರೈ	೧೨-೨೯	ಸುರಿದಬಲೆ ಕಣ್ಣಿನೀರ್ಗಲ	೫-೧೨೭
ಸುರಕಾಂತಾಗೀತನಾದಂ	೧೨-೧೧೪	ಸುರುಚಿರಮಪ್ಪ	೧-೧೦೨
ಸುರಗಿರಿಯಂತೆ	೧೫-೯೨	ಸುರುಚಿರ ಮಣಿಮಯ	೧೩-೯೧
ಸುರಗೀತಂ	೧೩-೪೫	ಸುರುಚಿರ ವೈಡೂರ್ಯ	೧೫-೮೫
ಸುರಜನಮುಂ ಪುರ	೧೨-೧೭೪	ಸುರ ಶಿಖರಿ ಭಾಸ್ವರ	೧೪-೮೦
ಸುರತಪ್ರೌಢಂ	೧೧-೭೦	ಸುಲಲಿತ ಶೃಂಗಾರಾ	೨-೧೩
ಸುರದಂಪತಿ	೧೦-೩೩	ಸುವಿದ್ಯತ ರತ್ನತ್ರಯ	೭-೧೫
ಸುರದಾರಕತತಿ	೧೩-೬	ಸುವಿವೇಕಾಕೃತಿ	೧೦-೧೮
ಸುರದಿಕ್ಕಾಮಿನಿ	೮-೧೦೪	ಸುಸಿಲ ಸೊಕ್ಕಕ್ಕೆ	೮-೭೭
ಸುರದೀರ್ಘಿಕೆಯೊಳ್	೭-೧೨೯	ಸುಳಲಿತ ಕವಿ	೧-೩೯
ಸುರನಗಮಂ	೧-೧೧೪	ಸುಟೆಗುರುಳಂ	೭-೭೦
ಸುರನರ್ತಕಿಯರ	೧೫-೭೧	ಸುಟೆವ ಮರಾಳ	೭-೧೧೭
ಸುರನರಗಾಯಿಕಾ	೧೨-೧೭೨	ಸುಟೆವ ಸುರಯುವತಿ	೧೩-೪೧
ಸುರನಿಕರ ಕಳಕಳಂ	೧೨-೧೬೧	ಸುಟೆವಳವೆಂಡಿರ	೬-೪೭
ಸುರನಿಕರ ವಿವಿಧ	೧೨-೯೪	ಸುಟೆಸುಟೆದಿದರ್	೨-೧೬
ಸುರಪತಿ ಜಿನಗರ್ಭಾ	೧೧-೧೧೬	ಸೂಕ್ಷ್ಮತರ ಚಿತ್ರ	೧೧-೭೯
ಸುರಪತಿ ದಹನಂ ಧರ್ಮಂ	೧೨-೧೧೩	ಸೊಗಯಿಪ ತಾರಕೋತ್ತರ	೭-೧೫೦
ಸುರಪತಿಸೇವ್ಯ	೨-೫೨	ಸೊಗಯಿಪ ಪಾಳಿಕೇತನ	೧೨-೮೦
ಸುರಪತಿಯನುರಾಗ	೧೫-೧೦೬	ಸೊಗಯಿಪ ಪೊರ್ವ	೧೧-೧೨೬
ಸುರಭಿಯ ತಾಯ್ವನೆ	೧೧-೮೫	ಸೊಗಯಿಪ ಪೊಂಕು	೪-೭೧
ಸುರಭಿ ಸಲಿಲದಿಂದಂ	೧೨-೧೫೧	ಸೊಗಯಿಪ ಮನೋರಥ	೫-೨೬
ಸುರರ ಕಳಕಳ	೧೩-೧೦೮	ಸೊಗಯಿಪ ರಾಜಹಂಸ	೭-೧೧೮
ಸುರರಾಜಂ ಮದಧೀಶ್ವರಂ	೧೨-೧೭೦	ಸೊಗಯಿಸುವಮಾರ್ದಿನ	೧೨-೧೧
ಸುರರಾಜಾರ್ಚಿತ	೧-೫೨	ಸೊಗಯಿಸುವುವು	೧೫-೫೨
ಸುರರಾಜಾನೇಕಪ	೧೨-೬೮	ಸೌಧಮರ್ದೋಳ	೩-೭೮
ಸುರರಾಜ್ಯೋದ್ಯಾನ	೩-೧೦೪	ಸೌಧಮರ್ಮಮುಮಂ	೧೫-೧೨೧
ಸುರವೃಂದಾರಕಕೌಸುಮ	೧೨-೧೬೩	ಸೌಧಮೇಂದ್ರಂ	೧೨-೫೮
ಸುರವೃಂದಾರಕರೆಯ್ದು	೧೨-೧೧೮	ಸ್ಥಂಭದ ವೋಲ್	೧-೬೮
ಸುರವಶ್ಯಕಂಠಿಕಾ	೧೩-೧೧೩	ಸ್ತನಪಾನಕಾಂಕ್ಷೆ	೧೨-೭೨
ಸುರಶೈಲಂ ಪೂಟ್ಟ	೧೦-೬೬	ಸ್ತನಮುಖದಿಂ	೩-೮೬
ಸುರಶೈಲಕೈಯ್ಯ	೧೩-೧೦೩	ಸ್ತನಿತ ಘನ ಬೃಹಿತಂ	೪-೩೨

ಹ

ಸ್ವಾವಳಿಗೆ	೧೪-೯೦	ಹಯನಯನಾಂಬು	೧೦-೫೬
ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸೋಚಿತ	೧೧-೫೩	ಹರವಸಮೋಯ್ಯನಾಟ	೮-೭೦
ಸ್ಥಳಕಮಳ ಶಂಕಯಿಂ	೯-೨೭	ಹರಿನೀಲಚ್ಛದ	೧-೧೨೫
ಸ್ಥಳನಳಿನಾವ ಕೀರ್ಣ	೧೨-೧೮೭	ಹರಿನೀಲಚ್ಛವಿ	೯-೯೯
ಸ್ಥಾವರದೊಳ್	೧೬-೧೩	ಹರಿನೀಲಾಟ್ಟಾಳ	೩-೧೭
ಸ್ಥಿರೆಯಾದಳ್ ಧರೆ	೧೧-೮೮	ಹರಿನೀಲೋಜ್ವಲ	೮-೨೫
ಸ್ವಪ್ನಂ ಗರ್ಭಾರ್ಭಕನಿಂ	೩-೯೧	ಹರಿನೀಳಮಹೀ	೧೫-೧೩
ಸ್ಪಂದದಾಶಾಜ್ಞಳನಂ	೨-೪೩	ಹರಿಪೀಠಮನೀಶ	೧೩-೫೭
ಸ್ಪಂದದುಗ್ಗೋರಗ	೬-೯೯	ಹರಿಸತಿ ಜಿನತನುವಂ	೧೨-೫೨
ಸ್ಥರಂ ಸ್ಥರಣಮಾತ್ರದಿಂ	೧೪-೯೬	ಹಸ್ತವಿಕಾಸ ಹೀನ	೭-೧೮
ಸ್ಥರನಲರ್ಗಣೆ	೫-೧೩೬	ಹಾಸಕೌಸುಮ	೫-೯೯
ಸ್ಥರ ಮಂಗಳದರ್ಪಣ	೧೧-೧೩೦	ಹಿತಮನುಷಿಯದೆ	೨-೩೫
ಸ್ಥರಮದಶಕ್ತಿ	೧೧-೯೧	ಹಿಮಕರ ಸಂಗದೆ	೧೦-೧೨೩
ಸ್ಥರಸಮ್ಮೋಹನ ಧೂಪ	೫-೫೬	ಹಿಮಕಿರಣಂಗವೊಂದಿ	೧೩-೫೦
ಸ್ಥಿತ ಮಧುರಂ	೧೧-೯೨	ಹಿಮಜಲಲವಮಂ	೯-೧೨೮
ಸ್ವತಿನುತ ತತ್ವ	೯-೫೯	ಹಿಮ ತಾಂಬೂಲೋರು	೯-೮೩
ಸ್ವಕುಳಪಯೋಧಿ	೧೩-೩೫	ಹುಸಿ ಹಸಿವಾಮಯ	೩-೩೫
ಸ್ವಪ್ರಬಳ ಪುಣ್ಯ	೧೩-೪೨	ಹೃದಯದೊಳೆನ್ನವರ್	೬-೮೧
ಸ್ವರದೊಳ್ ಪದದೊಳ್	೧೧-೧೩೯	ಹೃದಯದೊಳೊಂದು	೬-೨೪
ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಲಕ್ಷಲಕ್ಷ	೬-೩೫	ಹೊಸ ಹೊದೆಗಟ್ಟುವ	೫-೫೪

ಶುಭವಾಗಲಿ

ಜನಸೇನಾಚಾರ್ಯರ ಹಾಗೂ ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮಹಾಪುರಾಣವೇ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಜೈನ ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೂಲಾಧಾರ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅಗ್ಗಲನ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣಕ್ಕೂ ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಉತ್ತರ ಪುರಾಣದ ೨೨೨ ಶ್ಲೋಕಗಳೇ ಆಧಾರ. ಅದನ್ನೇ ಕವಿ ಹದಿನಾರು ಆತ್ಮವಿವರಣೆಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಗ್ಗಲ, ವೀರನಂದಿಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನೇ ಸೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ದಿಎಲೆಎನ್ ಅವರ ಡಬ್ಲ್ಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಕಾವ್ಯಧರ್ಮಗಳೆರಡನ್ನು ಸಮನ್ವಯ ಗೊಳಿಸುವುದು ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅಗ್ಗಲ ಕವಿ ಕೂಡ ಕಾವ್ಯಶೀಲತೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಪುನರಾರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

* SP000013*

ಕೆಎಂಪಿಎಚ್ ಪುಸ್ತಕ

Rs. 250.00